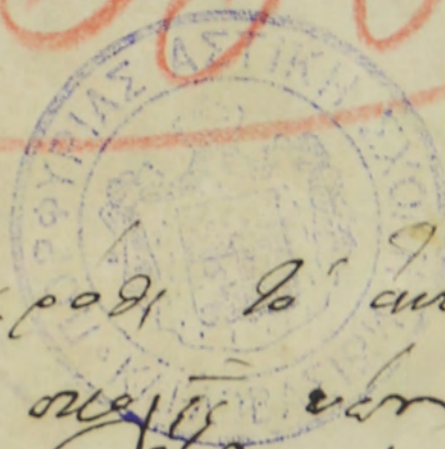

Εὐχὴ εὐαγγέλιου, καὶ εὐχὴ, ἡμεῖς
Μεγαλίου, ἡμεῖς ἀκούου, εὐχὴ εὐαγγέλιου

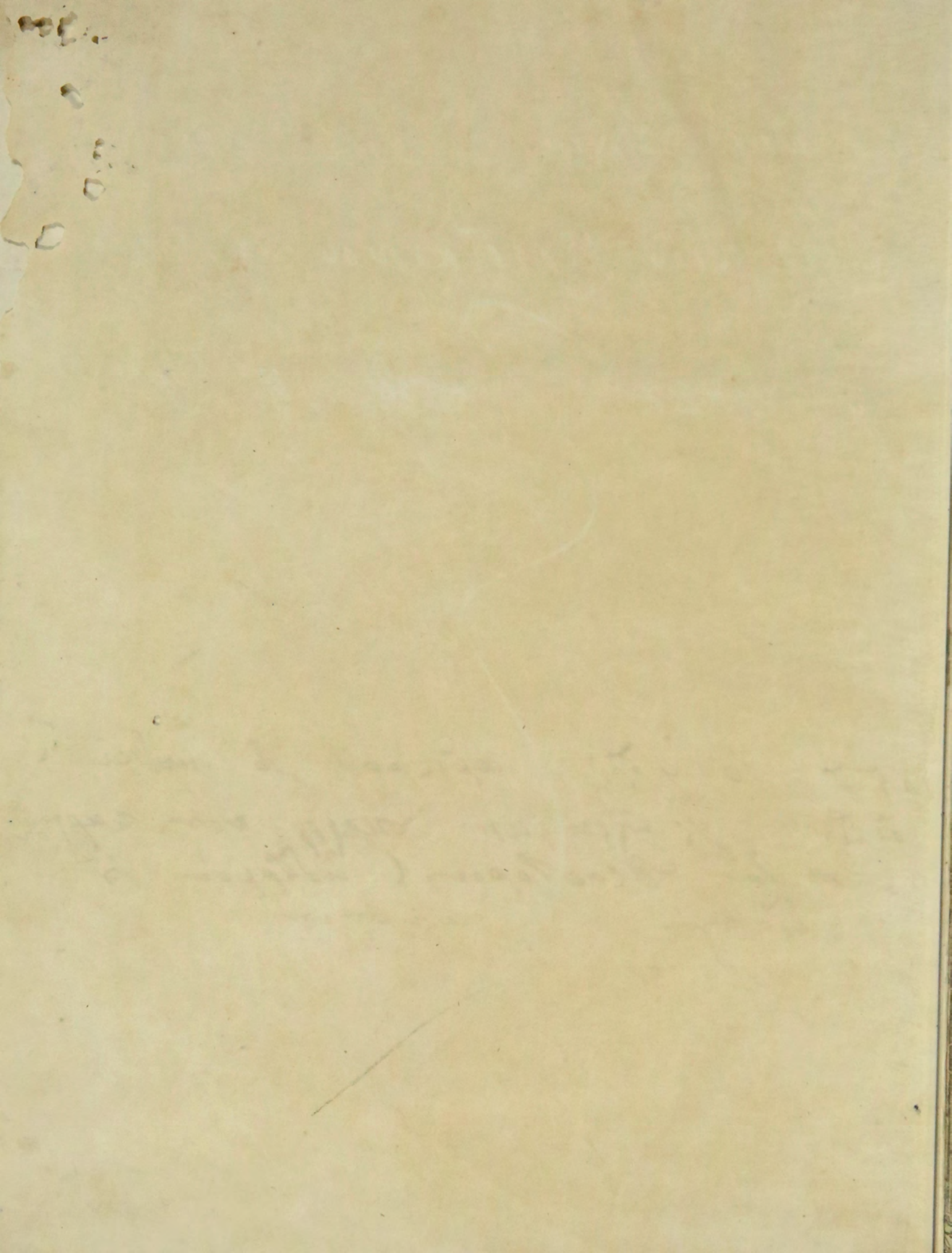
τὸ 1847.

ἡμεῖς, 15. ἡμεῖς

596

1857 : 10 : 9
εὐχὴ εὐαγγέλιου, καὶ εὐχὴ, ἡμεῖς
εὐχὴ εὐαγγέλιου, καὶ εὐχὴ, ἡμεῖς
εὐχὴ εὐαγγέλιου, καὶ εὐχὴ, ἡμεῖς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ.

Μετενεχθεῖσα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλοελλη-
νικὴν φράσιν, εἰς ΤΟΜΟΥΣ ΤΡΕΙΣ διαμεθεῖσα· καὶ πλετισθεῖσα
μὲ πολλὰς χρῆσιμας, καὶ ἀναγκαίας ὑποσημειώσεις, καὶ ἀκριβεῖς πί-
νακας· παρὰ Γεωργίου Βενδότη ἐκ Ζακύνθου, καὶ παρ' αὐτῷ διορθωθεῖσα.

ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ

Τύποις ἐκδοθεῖσα δι' ἐπισκοπίας, καὶ ἀκριβοῦς ἐπιμελείας Πολυζώη
Λαμπανιτζιώτη τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

Καὶ παρ' αὐτῷ προσφωνηθεῖσα

Τῷ ΥΨΗΛΟΤΑΤῳ, Εὐσεβεστάτῳ, καὶ Γαλινοτάτῳ Αὐθέντῃ,
καὶ Ἡγεμῖνι πάσης Οὐγγροβλαχίας

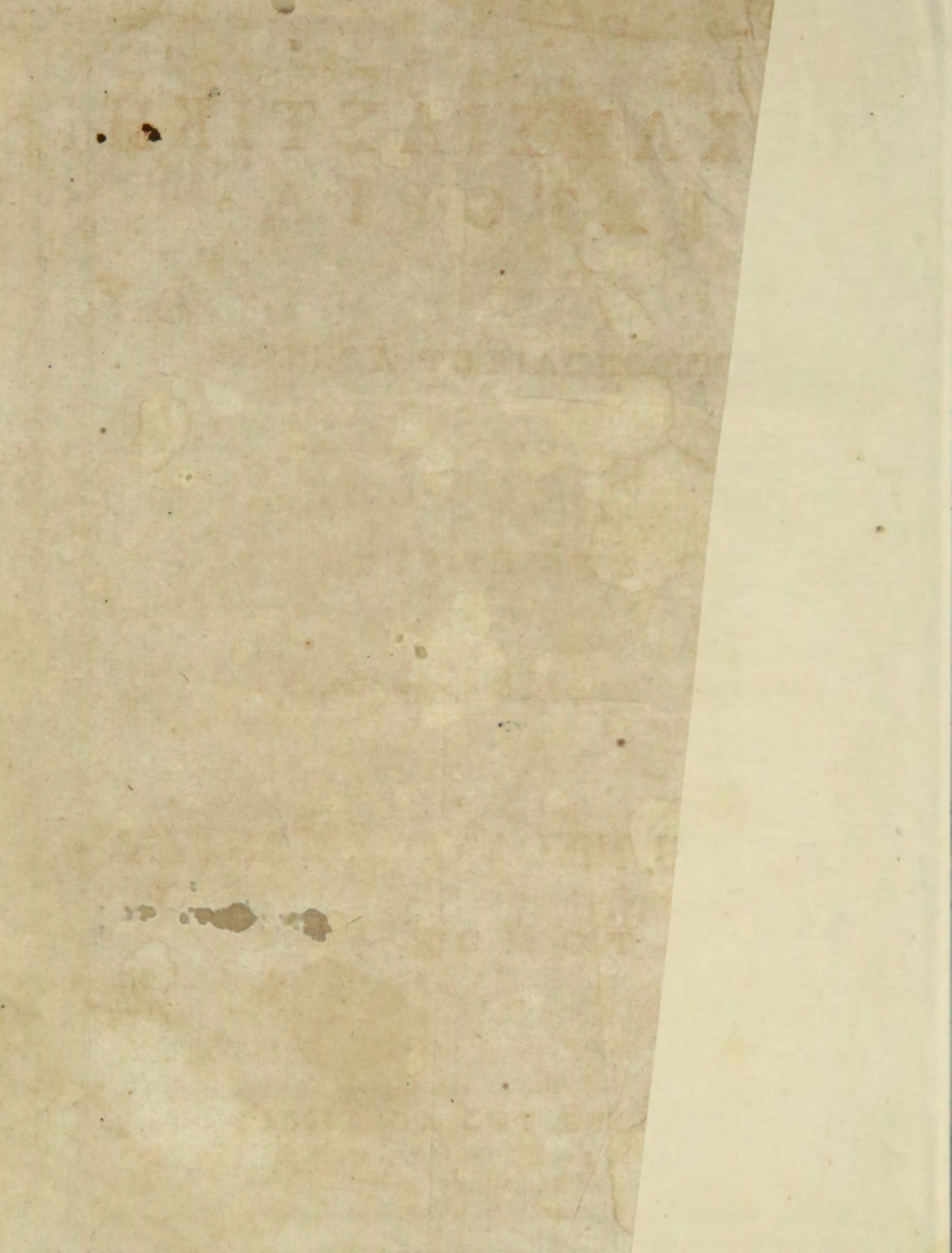
ΚΥΡΙΑΩ, ΚΥΡΙΑΩ,

ΓΩΑΝΝΗ, ΝΙΚΟΛΑΪΩ, ΚΑΡΑΝΤΖΑΪ.

ΤΟΜΟΣ Α.

Περιέχων πρῶτον μὲν μίαν πολυμαθεστάτην Εἰσαγωγὴν
εἰς τὴν ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ, μετὰ ταῦτα δὲ
ἄρχεται ἀπὸ Χριστοῦ Γεννήσεως ἕως τῆς Τετρακοσίου Χρόνου.

αψπγ. ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ, ΤΗΣ ΔΟΥΣΤΡΙΑΣ. 1783.
Παρὰ ΓΩΣΗΠΩ, ΒΛΟΤΜΕΓΣΤΕΡΩ,
Νομοδιδάκτῳ, καὶ Τυπογράφῳ.

21679100 hndsp, 8p0000000.

11 April 1844
The following is a list of the names of the persons who have been appointed to the office of Justice of the Peace for the County of ...

James ...

John ...

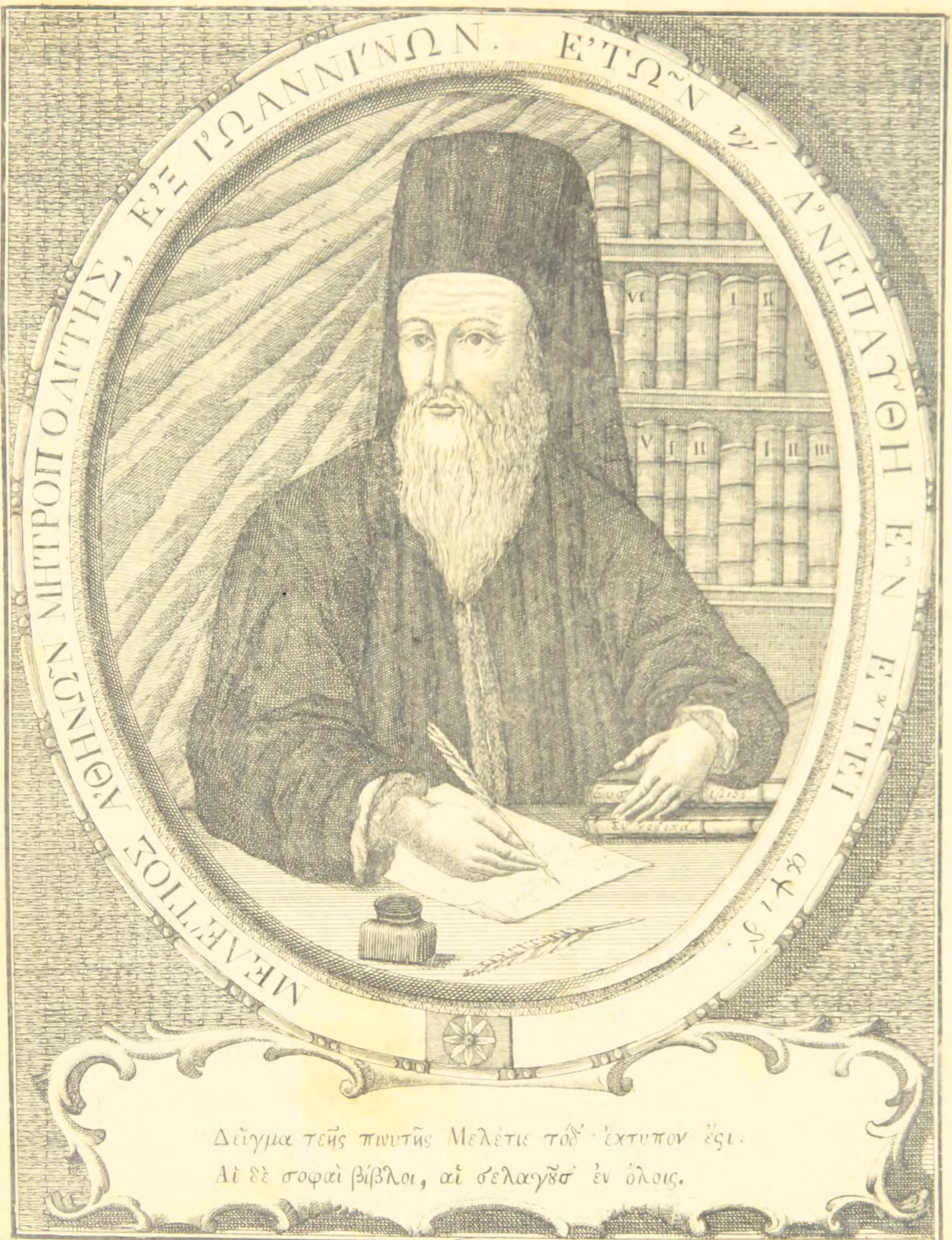
...

...

...

...

...

Δείγμα τῆς πινυτῆς Μελέτιε τὸδ' ἔχτυπον ἔσι.
Αἱ δὲ σοφαὶ βίβλοι, αἱ σελαγῶσ' ἐν ὄλοις.

ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΕ

ΥΨΗΛΟΤΑΤΕ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΕ Α΄ΥΘΕΝΤΑ,
ΚΑΙ ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

ΚΥΡΙΑ ΚΥΡΙΑ

ΙΩΑΝΝΗ ΝΙΚΟΛΑΕ ΒΟΕΒΟΝΔΑ,

ΚΑΡΑΝΤΖΑ.

Εἰς τὸν ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΝ ΘΡΟΝΟΝ τῆς Υμετέρας
Μεγαλοπρεπέστατης Μεγαλονόιας, ΚΡΑΤΙΣΤΕ ΗΓΕΜΟΝΩΝ, προ-
σέβχεται ἡ παρῶσα ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, τῷ Α΄οιδίμῳ
ἐκείνῳ Σοφωτάτῳ Ἀνδρὶ ΜΕΛΕΤΙΟΥ Α΄ΘΗΝΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟ-
ΛΙΤΟΥ, διὰ τὴν λάβην τὴν παρ' αὐτῷ ῥοπὴν, καὶ δεφένδουσιν ἐπει-

δὴ ὡς Πατὴρ Οὐρθοδοξοτάτῃ γέννημα, εἰκότως ἀπήτει διὰ τὴν προ-
σέλθη καὶ εἰς τὸν Οὐρθοδοξότατον αὐτῆς Ὑπερασπιστὴν τε, καὶ Ἀντι-
λήπτορα· ὅπως διὰ τῆς αὐτῆς ἐνθέου ὑπερασπίσεως, καταθάρρησεν πε-
ριελθεῖν τὴν Ὑφήλιον ὅλην, καὶ κηρύξαι ἀδεῶς εἰς πάντα τὰς Οὐρθοδό-
ξους, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, πάνθ' ὅσα ἐν ἐκάστοις καιροῖς συ-
νέβησαν **Τῆς Ἀγίας, τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.**

Εἰδήσεις τῶντι τόσοι ποθητὰς καὶ ἀξίας ἀναγνώσεως, διηγεί-
ται ἡ Βίβλος αὕτη (ὡς ἴσασιν οἱ ἀναγνόντες αὐτὴν) ὅπερ πολλοὶ τῶν
φιλομαθῶν ἔσπευδον ἕως τῆς σήμερον, καὶ μὲ ἀδρές τινος, καὶ δαψι-
λεῖς μιδῆς διὰ τὴν χειρόγραφον αὐτῆς κτῆσιν, φυλάττοντές τιν ὡς-
πέε τι κειμήλιον διὰ τὴν χρείαν των· ὅπερ εἰδὼς καὶ γὰρ ὁ εὐτελέστα-
τος τῆς **ἙΜΕΤΕΡΑΣ ΓΑΛΗΝΟΤΗΤΟΣ** δῶλος ἐκ ἠνεσχόμην ἐ-
πὶ πλέον βλέπειν, τὰς μὲν ταύτη πεπλητισμένους, τὰς δὲ ὑσερη-
μένους τῆς κτίσεως διὰ τὸ πολυέξοδον, καὶ ἄλλους ὁμοίως διὰ τὸ δυ-
σεύρετον τῆς ἀντιγραφῆς τῆ βιβλίε· διὸ καὶ θείῳ ζήλω κινῆμενος, καὶ
ὑπὸ

ὕπὸ πολλῶν παροτρυνόμενος, διὰ νὰ κάμω εὐπόρισον τὴν καλλίστην ταύτην Βίβλον τοῖς πᾶσιν, ἐπεβαλόμην μετὰ προθυμίας τῷ σπυδασμάτι, ἔ μόνον τοῖς εἰδόσι τὴν Ἑλλάδα φωνὴν εὐπόρισον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγεύσοις ταύτης, ἐξύνητον ἀπεργασόμενος. Καὶ ἤδη πρὸ πολλῶν χρόνων ἤθελεν ἔλθῃ εἰς ἔκβασιν τὸ μελετώμενόν μοι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Μεγάλη τῷ Θεῷ Βελή τε καὶ Πρόγνωσις, ἢ πόρρωθεν καταβάλλεται τῶν μεγάλων πραγμάτων τὰς ὑποθέσεις (ἵνα καὶ κατὰ τὸν Θεολόγον εἶπω Γρηγόριον) τότε δὲν κηδύκησε· διὸ συμπεραίνω ὅτι ἀπεταμίευε τὸν καιρὸν τῆς ἐκδόσεως, διὰ νὰ εὐγῆ εἰς φῶς, δηλονότι, εἰς τὰς χρόνας τῆς ὙΜΕΤΕΡΑΣ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΣΤΑΤΗΣ ἩΓΕΜΟΝΙΑΣ, διὰ νὰ ἔυξη τὸν ἀνάλογον Πρύτανιν ταύτης, καὶ Ἀντιλήπτορα.

Ἰδὲ λοιπὸν ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΕ ἩΓΕΜΩΝ, καὶ ἐγὼ ὁ ὑποκλινέσατος αὐτῆς δῶλος, εἰς τὴν προσασίαν καὶ κηδεμονίαν τῆς ὙΜΕΤΕΡΑΣ ΕὔΣΕΒΕΣΤΑΤΗΣ ὙΨΗΛΟΤΗΤΟΣ ἀνατίθεμαι τὴν

Βίβλον ταύτην, τὴν ὁποίαν εἶμαι ἔυελπις ὅτι θέλει ἐπιβλέψῃ με
ἰλαρὸν ὄμμα, καὶ ὡς πόνημα ὀρθοδόξου ἔτῃ τυχόντος ἀνδρός, καὶ
ὡς χρησιμεύσασαν τὰ πλεῖστα πᾶσι τοῖς ὁμογενέσιν ἡμῶν. Τὸ δὲ
παντέφορον ὄμμα τῷ ἐν ὑψίσοις ναίοντος, περιέποι, διατηροῖ, καὶ
διαφυλάττει τὸ ἔνθεον ὙΨΟΣ αὐτῆς ἐν ἄκρᾳ Εὐδαιμονίᾳ μετ' ἐπι-
τεύξεως πάντων τῶν ἀγαθῶν.

ΤΗΣ ὙΜΕΤΕΡΑΣ ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΑΤΗΣ ΚΑΙ
ΘΕΟΦΡΟΥΡΗΤΟΥ ὙΨΗΛΟΤΗΤΟΣ

Ἐν Βιέννῃ α. ψ. γ.

Μαρτίς 24

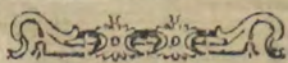
Ἐυτελής κ' Ὑποκλινης δῶλος
Πολυζώης Λαμπανιζιώτης
ὁ ἐξ Ἰωαννίνων.

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΤΞΟΜΕΝΟΙΣ

Φιλομαθέσιν Ορθοδόξοις εὖ πράττειν.

Μὲ τὴν βοήθειαν τῆ Θεῆ ἰδὲ εὐμενέσατοι ἀναγνώσαι (κατὰ τὴν προει-
δοθεῖσάν με ὑπόσχεσιν διὰ τῶν εἰς τὸ κοινὸν εἰδήσεων) ὅπερ εὐγῆ-
κεν εἰς Φῶς, ὁ πρῶτος τόμος τῆς πολυθρυλλήτης ἐκείνης **ΕΚΚΛΗΣΙΑ-
ΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**, τῆ ἀοιδίμου **ΜΕΛΕΤΙΟΥ** τῆ **ΑΘΗΝΩΝ**
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ· τὴν ὁποῖαν θερμῶς πρὸ χρόνων ἱκανῶν ἐποθε-
σαν πάντες οἱ Φιλομαθεῖς τῆ γένους μας νὰ τὴν ἀποκτήσωσι, διὰ τὰς
ἐν αὐτῇ περιεχομένας Ἐκκλησιαστικὰς εἰδήσεις· ἀλλ' εἴτε δι' ἀμέλειαν ἐ-
κείνων ὅπερ τὴν εἶχον χειρόγραφον, εἴτε διὰ σπάνιν ἐξόδων διὰ τὴν
τύπωσιν ταύτης, εὐρίσκετο τὸ βιβλίον ἀνέκδοτον, ἢ εἰς μόνους ἐκείνους
τὲς πάρα ὀλίγους ἐν χρήσει.

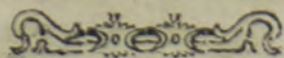
Τῆτο ἰξέυρωντας ἢ ἐγὼ, ἐκινήθην θείῳ ζήλῳ κεντῶμενος διὰ νὰ
ἀναπαύσω τὴν ἀμετρον ἔφεσιν ὄλωνῶν τῶν Φιλομαθῶν τῆ γένους με·
διὸ ἢ ἐπεχειρίσθην μὲ κάθε τρόπον διὰ νὰ κάμω εὐπόρισον τὴν βίβλον
εἰς ὅλους· ὅποτε λοιπὸν διέτριβον ἐν Κωνσταντινῶν πόλει εἰς τὲς 1766.
ἐρευνῶντας προθύμως διὰ νὰ εὕρω τινὰ χειρόγραφον ταύτης βίβλον,
ὅπερ ἀντιγράφωντάς τιν, νὰ τὴν δώσω εἰς τύπον, θεῶ ἐνεργῶντος κα-
τὰ τὸν ἐνθεόν με πόσον ἐπέτυχον ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆ Μετοχίᾳ
τῆ Ἁγίας Τάφης μίαν ἐξηκριβωμένως ἀντιγεγραμμένην ἀπὸ τὸ πρωτό-
τυπον τῆ ῥηθέντος Συγγραφέως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον, καθὼς
τὴν εἶχε συνθέσῃ ὁ μακαρίτης· ἀλλ' ἐπειδὴ ἢ μετὰ ταῦτα ἐσοχά-
σθηκα ὅτι ἡ ἱστορικὴ γνῶσις τῆς Ἐκκλησίας, ἀνήκει ὁμοίως εἰς ὅλους τὲς
Ορθοδόξους· λοιπὸν διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν καθένα, ἐπεμελήθην μὴ
Φειδόμενος ἐξόδων, ἢ κόπων διὰ νὰ μεταγλωττιοθῇ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς
γλώσσης, εἰς τὴν ἀπλήν ἡμῶν διάλεκτον, ὅπερ νὰ γένη εὐληπτος ἐ-
μό-

μόνον εἰς τὰς εἰδότας τὰ Ἑλληνικά, ἀλλ' ἀκόμι καὶ εἰς τὰς μὴ εἰδότας ὅθεν καὶ εὖρον ἄνδρα εἰδήμονα διὰ τὴν μετάφρασιν, τὸν μακαρίτην λέγω Ἰωάννην Παλαιολόγου τὸν Πρωτοεπισκόλου, τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὅστις μετέφρασεν αὐτὴν εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλήν καὶ καθωμιλημένην διάλεκτον. Λαβὼν ἐν ἐγὼ τὴν βίβλον, ὅπως πλήρης πνευματικῆς ἀγαθιάσεως ἐγενόμην, ἔχοντας σκοπὸν νὰ τὴν τυπώσω τὸ ὀγλιγώροτερον, καθὼς ποτὲ καὶ ἄλλα διάφορα βιβλία εἰς τύπον ἐξέδωκα ἐν τῇ Βενετίᾳ διὰ κοινὴν ὠφέλειαν τῶν ὁμογενῶν με· ἀλλὰ κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος τὸ εὐρίπισον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων με ἔκαμε νὰ φανῶ τότε ἐλάττων τῆς προθυμίας.

Ἐχοντας τοίνυν ἀπ' ἐκείνης τῆς χρόνης πάντοτε τὸν αὐτὸν ἐνθεον πόθον οἶουεὶ ἐντετυπωμένον ἐν τῇ καρδίᾳ με διὰ νὰ τὴν ἐκδώσω εἰς τύπον, καὶ μὴν ἔχοντας εἰς τὴν προθυμίαν με σύμφωνον καὶ τὸν τρόπον, ἐσοχάστην νεύματι Θεῷ κινέμενος, νὰ προσφύγω εἰς τὴν καλοπροαίρετον διάθεσιν τῶν ὁμογενῶν με, ὅπερ διὰ μιᾶς κοινῆς συνδρομῆς τῶν Ὀρθοδόξων νὰ λάβῃ ἀγαθὸν τέλος καὶ ἡ ἐνθεος προθυμία με· ἰξευρωτάς ἀναμφιβόλως ὅτι ὡς θερμοὶ ὑπερασπισαὶ τῆς γενέσεως μας, δὲν ἤθελαν ὑποφέρει καὶ αὐτοὶ διὰ νὰ βλέπωσι πλέον εἰς τὸ ἐξῆς μόνον τὸ γένος μας ὑξερημένον ἀπὸ τοιούτων Ἐκκλησιαστικῶν εἰδήσεων, εἰς καιρὸν ὅπερ τὰ ἄλλα γένη ὑπερπλετῆσι τῶν τοιούτων.

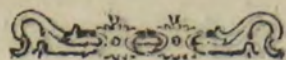
Ὅθεν αὐταῖς ταῖς ἐλπίσιν ἐπερειδόμενος, καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων προγεγενημένων συνδρομῶν αὐτῶν τῶν Φιλαγάθων πτερέμενος, ἐπεχαίριστην με τὴν Βοήθειαν τῆ Θεῆ προθύμως τὸ ἔργον· εἰς ἑδὲν λογιζόμενος τὰς κατὰ γῆν, καὶ θάλασσαν κινδύνους, καὶ κόπας, καὶ ἔξοδα· πάντα δεύτερα τῆς τυπώσεως ποιέμενος· ὅθεν πηγαίνοντας εἰς τὴν Βενετίαν ἐπρόβαλα εἰς τὰς ἐκεῖσε πραγματευομένους ἐντίμως Ὀρθοδόξους τὸν σκοπὸν με, οἵτινες ὅλοι μετὰ μεγάλης εὐμενείας καὶ ἀγαθῆς προαιρέσεως ἐδέχθησαν τὸ πρόβλημά με, ὥστε εἰς ὀλίγων ἡμερῶν διάστημα ἔκαμα ἓνα ἀρκετὸν συνάθροισμα τῶν συνδρομητῶν, ἐλπίζοντας νὰ τὴν τυπώσω ἐκεῖ· ἀλλ' ἐμποδιθείσης με τῆς ἀδείας ὑπὸ τῶν ἐκεῖ κρατύντων διὰ τὰ τέλη αὐτῶν, ἀνεχώρησα ἐκεῖθεν με μεγάλην με λύπην, διὰ νὰ ὑπάγω εἰς Λίβυαν νὰ τὴν τυπώσω, ὁμοίως με συνδρομῆν καὶ βοήθειαν τῶν Ὀρθοδόξων. Ἐρχόμενος δὲ ἐδῶ εἰς Βιένναν ἔμαθον ὅτι ὁ ΚΡΑΤΑΙΟΤΑΤΟΣ
Α'Υ-

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΓΩΣΗΦ ὁ Β'. (τῶ ὅποισ τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πάμπολ-
λα) νὰ ἔδωκεν ἑλευθερίαν διὰ νὰ τυπώνωνται κάθε γένους τὰ βιβλία των ἑλευ-
θερα· ὅθεν ἕκαμα τρόπον καὶ ἔλαβα καὶ γὰρ τὴν ἀδειαν ἔ μόνον νὰ τυπώσω τὴν
παρῆσαν ἰσορίαν, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλο βιβλίον ὅπῃ εἰς ἄλλα Βασίλεια τῶν Ῥωμα-
νοκαθολικῶν ἐμποδίζονται. Λαβὼν ἔν τὴν ἀδειαν ταύτην, περιχαρῆς ἐπρόσ-
πεσα καὶ εἰς τὰς ὧδε πραγματευομένους ἐντίμους Ὁρθοδόξους, διὰ νὰ συνερ-
γήσωσι καὶ νὰ συμβοηθῆσωσι καὶ αὐτοὶ, διὰ νὰ γένη αὐτὸ τὸ θεάρετον ἔργον.

Τῆτο ἀκέσαντες, δὲν ἔλαψαν πολλοὶ καὶ ἀπ' αὐτὰς ὅπῃ μετὰ
μεγάλῃς γενναιοσύνης νὰ δείξουν τὴν καλὴν των προθυμίαν ὅπῃ διὰ τὸ
κοινὸν καλὸν ἔχουσιν, ὅθεν ἐσυναθροίσθη καὶ ἀπὸ αὐτὰς ἕνας ἀριετὸς ἀ-
ριθμὸς συνδρομητῶν· ἀλλὰ μὴν ὧντας ἀκόμι αὐτὸς τε καὶ τῆς Βενετίας ἀρ-
ιετὸς διὰ τὴν τύπωσιν τοῦ βιβλίου, ὑπῆγα καὶ εἰς τινὰ μέρη τῆς Οὐγ-
γαρίας καὶ ἔλαβα καὶ ἀπὸ τοὺς ἐκεῖσε ὀρθοδόξους κάθε λογῆς περιποίησιν,
καὶ συνδρομήν· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τῆς ἐν Τριέσι, Σμύρνη, Ζακύνθῳ καὶ ἄλλαχό-
θεν, ὡς ἐν τῷ Καταλόγῳ φαίνονται τὰ τίμια ὀνόματα αὐτῶν καὶ τῶν πόλεων.

Βλέπωντας οὖν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν νὰ ἔγινεν ἐπαρ-
κῆς διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ τύπου ἐπρόβλεψα παρευθὺς διὰ τὴν κατὰ τύπον
διορθώσιν καὶ καλωπισμὸν τῆς βίβλου, διὰ νὰ ἔυρω ἄνδρα εἰδήμονα κα-
θὼς ἀπῆται ἢ βίβλος· ὅθεν καὶ κατὰ προμήθειαν θεῖαν εὔρον τὸν Σο-
φολογιώτατον Γεώργιον Βεντότη τὸν ἐκ Ζακύνθου ἄνδρα πεπαιδευμένον
οὐ μόνον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον καὶ ἐπισήμας ἀλλ' ἔτι καὶ εἰς τὴν
Λατινικὴν, Ἰταλικὴν, καὶ Γαλλικὴν ἐξησηκήμενον, καὶ τῶν Ἑκκλησιασι-
κῶν Ἰσοριῶν ἔμπαρον· ὅσις ἔ μόνον ἐκοπίασεν ἀντιγράφωντας τὸ
βιβλίον (ὡσὰν ὅπῃ τῆ μακαρίτη μεταφραστῆ τὸ γράψιμον δὲν ἠ-
δύναντο οἱ τυποδέται νὰ ἀναγνώσωσι,) ἀλλ' ἀκόμι ἠγωνίσθη καὶ εἰς κομ-
ψοτέραν νὰ τὸ μεταβάλλῃ φράσιν, καὶ μὲ διαφόρους ὑποσημειώσεις νὰ
τὸ καταγλαίσῃ, καὶ ἐνὶ λόγῳ εἰπεῖν μὲ ὅσα ἀπῆται μία τοιαύτη βί-
βλος νὰ τὸ καθωραίσῃ, καὶ τέλος πάντων νὰ τὸ διορθώσῃ ἐπιμελῶς
τὸ κατὰ δυνατόν, καὶ εἰς τὴν κατὰ τύπον ἐκδοσιν· τὰ ὅποια ὅλα ἀ-
ναγινώσκων τὸ βιβλίον θελαὶς τὰ εὖρη εὐμενέσατε Ἀναγνώσα. Πρὸς
τούτοις ἐφρόντισα διὰ νὰ κατασκευαδῶσι νέοι χαρακτῆρες ὅπῃ νὰ εἶ-
ναι οἰκεῖοι διὰ τὴν τύπωσιν τῆ βίβλου, ὅθεν καὶ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν
με ὁ νέος Τυπογράφος κύρ Γωσήφ ὁ Βαυμάσερης ἐπλήρωσε τὴν προ-
δυ-

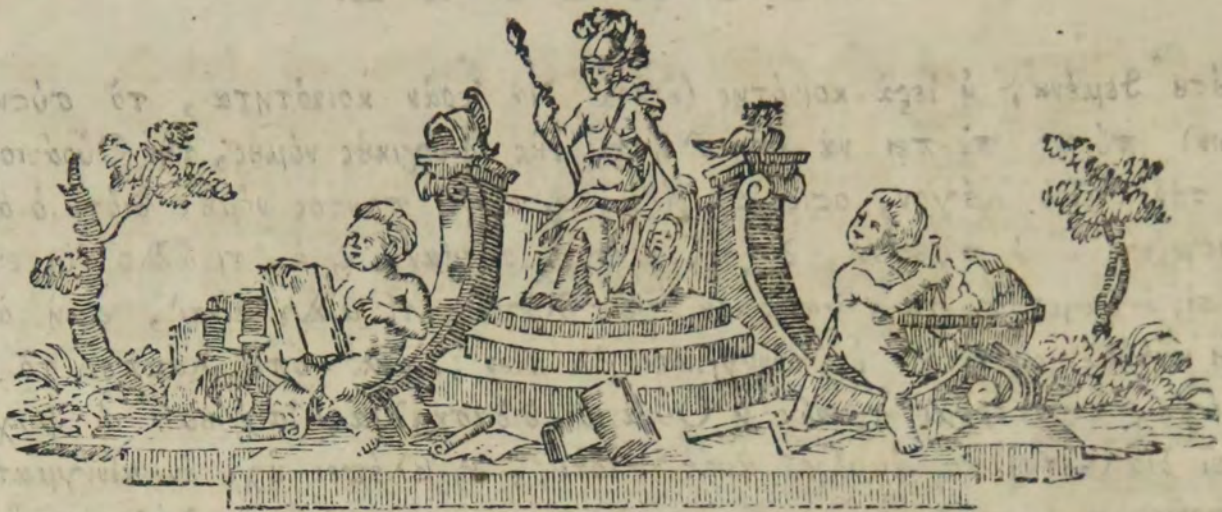
θυμίαν με με τὴν κατασκευὴν των· ἢ οὕτω σὺν Θεῷ τὸν ἀπερασ-
μένον Νοέμβριον ἀρχίσασμεν τὴν τύπωσιν τοῦ βιβλίου, ἢ τανῦν ἔλα-
βε τέλος ἢ ἐκδοσις τῆ πρώτης τόμος, με χαρτίου πατριῶν, ἢ γερῶν,
με χαρακτῆρας τυπογραφικούς οὐκ εὐκαταφρονήτους, με τὴν εἰκονογρα-
φίαν τῆ Συγγραφέως, ἢ με κάθε ἄλλοτι ὅπε ἔκαμνε χρεία διὰ πα-
ρόμοιον βιβλίον.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον θέλωσιν ἀκολουθήσῃ ἢ οἱ ἄλλοι δύο τό-
μοι, οἱ ὅποιοι ἐλπίζω νὰ λάβωσι τέλος ἕως εἰς τὸν ἐρχόμενον Σεπ-
τέμβριον, ἀπὸ τοὺς ὁποῖος ὁ ὑσερινὸς τελειῶνα ἕως τοὺς 1700. καθὼς
τὸ προεφανέρωσα ἢ με τὰς εἰδήσεις με, ὅτι ἕως τότε ὁ Συγγραφεὺς
εἶχε γράψῃ. Οὐδεν ἐσοχάσθηκα ὅτι εἰν λάβω εὐκαιρίαν με τὴν βοή-
θειαν τῆ Θεῆ, ἀφ' ἧ τυπώσῃ ὁ τρίτος τόμος νὰ ὑπερμαχήσω διὰ
νὰ γένη ἢ ἄλλος τέταρτος, ὅπε νὰ περιέχη τὴν συνέχαιαν τῆς αὐτῆς
Ἱστορίας, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς 1700. ἕως τῆς 1783. μετὰ πάσης ἀκρι-
βείας ἢ πλέον διεξοδικώτερος, με διαφόρους πίνακας χρονολογικῆς Βα-
σιλέων, Πάπιδων, Πατριαρχῶν, Συνόδων, αἱρέσεων, ἢ αἱρεσιαρχῶν,
Ἡγεμονων Βλαχομπογδάνων, ἢ ἄλλων ἀξιολόγων, ἢ περιέργων, πρὸς
περισσοτέραν εἰδήσιν τῶν πραγμάτων διὰ τῆς Φιλομαθεῖς· ἢ ἢ τιμῆτε
θέλει εἶσαι ὡσπερ ἢ τῶν ἄλλων· ἐπειδὴ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὅσις πάρη
τῆς τρεῖς τόμοις, νὰ μὴν ἢθέλεν ἀποκτήσῃ, ἢ τὸν τέταρτον, ὁ ὁποῖος
θέλει εἶσαι ἢ κορωνὴς τῶν ἄλλων.

Δεχθῆτε λοιπὸν εὐμενέσατοι Φιλογενεῖς τέτην με τὴν προθυ-
μίαν ἀσπασίως ὅπε κατὰ τὸ δυνατόν με ἔδειξα ἢ δείχνω διὰ τὴν
ῶφέλειαν τῶν ὁμογενῶν με, ὁμῆ ἢ τὴν βίβλον ὅπε πρὸ πολλῶν χρό-
νων ἐπεθυμέσετε νὰ τὴν ἀποκτήσῃτε· ἢ ὅπε πολλοὶ πρότερον διὰ νὰ
τὴν ἀποκτήσωσι δι' ῶφέλειαν πῶν ἐξώδευαν ἑκατοσαῖς γρόσσια, διὰ νὰ
τὴν ἀντιγράψωσι, ἢ νὰ τὴν φυλάττεν εἰς τὸ ταμιεῖον των ὡσπερ τι
χρυσῆν κειμήλιον. Ἰδὲ τανῦν με ὀλίγον ἔξοδον ἢμπορεῖτε νὰ τὴν ἀ-
ποκτήσῃτε, ἢ νὰ ῶφελῆθῆτε ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσίν της, ἢ νὰ μάθητε
μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰ ὅσα ἢκολέθησαν εἰς τὴν ὀρθόδοξόν μας Ἐκ-
κλησίαν ὡς ἐν τῷ προλόγῳ πλατύτερα ρηθῆσεται. Ὅσοι δὲ τὴν ἀ-
ποκτήσῃτε χωρὶς νὰ εἶσαι γεγραμμένοι εἰς τὸν ἀκόλεθον κατάλογον
τῶν συνδρομητῶν, εὐχεσθε ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὸν Θεὸν ὅπε ἐσύντρεξαν,

καὶ ἐσυμβοήθησαν νὰ εὐγῆ εἰς τὸ Φῶς τοῦτο τὸ ἐπωφελέστατον βιβ-
 λίον, τὰ ὅποια τὴν ὠφέλειαν οἱ πλείους τῶν γένεσιν ἡμῶν τὴν ὑσερε-
 τοῦ ἕως πῶρα ὅτι ἂν αὐτοὶ οἱ Φιλόθεοι καὶ εὐσεβέστατοι δὲν ἤθελαν
 βοηθήσαν με ἐκείνην τὴν γενναιότητα, καὶ εὐπροαίρετον διάθεσιν, ἐγὼ
 βέβαια ποτὲ δὲν ἤθελα κατορθώσῃ τίποτες διὰ νὰ τυπωθῇ αὐτὴ ἡ
 ἀξιωματικὴ βίβλος· τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα καθὼς ἐγράφησαν καὶ ἐτυ-
 πώθησαν διὰ αἰώνιον των μνήμην εἰς τὴν παρεῖσαν βίβλον· ἔτσι Κύ-
 ριος ὁ Θεὸς νὰ γράψῃ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς, καὶ νὰ τὸς
 φωτίσῃ πάντα εἰς παρόμοια θεάρεστα ἔργα διὰ νὰ συντρέχουν, καὶ νὰ
 συμβοηθῶν διὰ τὸν φωτισμὸν καὶ ὠφέλειαν τῶν γένεσιν ἡμῶν, ὅπερ ὑσε-
 ρεῖται πολλωτάτων ἀναγκαίων βιβλίων πρὸς περισσοτέραν μαθήτευσίν
 τε, καὶ σολισμὸν. Ἀλλ' ἀκόμι ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ νεύσῃ καὶ εἰς
 τὰς καρδίας τῶν ἄλλων καλοκαταστάτων ἀνθρώπων ὅπερ νὰ διεγερθῶσι
 καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν ὁμοιον ἐνθεον ζῆλον, σοχαζόμενοι ὅτι εἰ μόνον ἔχει
 τινὰς νὰ ἀποδώσῃ ἀπολογίαν εἰς τὸ φοβερὸν Βῆμα τῆς Χριστοῦ διὰ τὰ
 κακὰ ὅπερ ἔκαμεν, ἀλλ' ἀκόμι καὶ διὰ τὰ καλὰ ὅπερ ἤμπορεσε νὰ
 κάμῃ καὶ τὰ παρέβλεψε· καθὼς καὶ διὰ ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ ὅπερ ἤμ-
 πορεσαν ἄλλοι νὰ πράξωσι, καὶ αὐτὸς τὰς ἐμπόδισε, ἴσως διὰ νὰ μὴν
 φανῇ αὐτὸς κατώτερος εἰς τὴν ἀγαθοεργίαν ἀπ' ἐκείνης. Μὲ ὅλον τὸ
 εἶμαι ἐυελπισ εἶναι καὶ οἱ μὴ συνδραμόντες διὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς πα-
 ρούσης, ἀναπολοῦντες κατὰ νοῦν ὅτι δὲν ἐγεννήθη ὁ ἀνθρωπος εἰς τὸν
 κόσμον δι' ὠφέλειάν τε μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ βοήθειαν τῆς πλησίον,
 νὰ συντρέξωσι καὶ αὐτοὶ γενναίως καὶ εἰς τὸ Λεξιόν, ὅπερ σὺν Θεῷ
 βέλομαι διὰ νὰ ἐκδώσω δι' ὠφέλειαν πάντων τῶν ὁμογενῶν με, κατὰ
 τὰς εἰδήσεις ὅπερ ξεχωριστὰ εἰς τὸ κοινὸν ἔδωκα. Λαίπρον ἐγὼ ἐυχόμε-
 νος παρὰ Θεοῦ πᾶσι τὰ πρὸς σωτηρίαν· δέομαι εὐχεσθε καὶ ὑπὲρ τῆ
 τόσοσιν κοπιήσαντος διὰ τὴν τύπωσιν ταύτης τῆς τῶν πλήμμελημάτων
 αὐτῆς συγχώρησιν· καὶ ἔρρωθε κατὰ τὸν διπλῆν ἀνθρώπον.

Πολυζώνης Λαμπανιτζιώτης
 ὁ ἐξ Ἰωαννίνων.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ .

Ἐὐδαιμονία, καὶ εὐτυχία μιᾶς κοινότητος προέρχεται ἀπὸ τῆς δικαίης, καὶ ὀρθῆς νόμου, καὶ ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν παρατήρησιν· τῆτο χωρὶς δυσκολίας καταλαμβάνει ἔχι μόνον ὁ πεπαιδευμένος, καὶ σπυδαῖος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀμαθής, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴν εἶναι ὑσερημένος ἀπὸ τὸ ὀρθὸν φυσικὸν λογικόν. Οἱ νόμοι, ὡς μία Βρύσις, ποτίζουσι τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις ἀυξάνουσι, καὶ θρέφουσι ἐκεῖνον τὸν σενὸν δεσμὸν, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῆ ὁποῖα κρέμαται ἡ ἀνθρώπινη εὐδαιμονία, καλλιεργῶσι, καὶ συμβουλεύουσι ταῖς τέχναις, αἵτινες τόσον ἀναγκαῖαι εἰσὶν, εἰς τὴν βραχεῖαν ταύτην τῶν ἀνθρώπων ἐπιμονήν, εἰς τὸν παρόντα κόσμον. Καὶ τῆ ἀληθείᾳ, μιᾶ κοινότης, χωρὶς νόμων, ἢ μὲ νόμου ἀδίκου, καὶ ψευδῆς, δύναται νὰ ὀνομασθῆ, μία συνάφροσις ἀλόγων ζῶων, φερόμενον τὸ κατ' ἓν εἰς ἐκείνην τὴν κακίαν, ὅπῃ τὰ πάθη, καὶ ἡ διεφθαρμένη φύσις τὸ σύρει, ἢ τις τέλος πάντων, ἀντὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὸ ζῶον εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἐφετῆς εὐδαιμονίας, τὸ κρημνίζει εἰς τὸ βάραθρον τῆς δυστυχίας, καὶ ἀπωλείας, καὶ τοισιτρόπως διαλύεται αὐτὸ τὸ ἓν, αὐτὴ ἡ κοινότης.

Τάτα θεμένε, ἡ ἱερὰ κοινότης (ἐνωῶ διὰ ἱερὰν κοινότητα, τὸ σύστημα τῶν ὀρθοδόξων) πόσω πρέπει νὰ ἐπιμελῆται τὰς ψυχικὰς νόμους, τὴν Οὐράνιον διδασκαλίαν, τὸν θεῖον λόγον, ὅστις ἐστὶ ρίζα, καὶ ἀρχὴ παντὸς νόμου; διότι ὁ ἄνθρωπος πεπλητισμένος ἀπὸ πλάτων, δόξαν, ἰσχὺν, σοφίαν, καὶ ὁ, τι ἄλλο συντείνει ὅπως δῆποτε εἰς εὐδαιμονίαν τε, χωρὶς τῆς Θεοῦ λόγου, τί ἄλλο εἶναι, εἰμὴ ἄνθρωπος ἐν σκότει καθήμενος, καὶ ὡς ἐν αἰνίγματι βλέπων; ἀλλ' ὅπως λάμπει τὸ φῶς τῆς Θεοῦ λόγου, κηρύττεται τρανῶς ἡ Οὐράνιος διδασκαλία, ἰσχύουσιν οἱ ψυχικοὶ νόμοι, ἐκεῖ διαλύεται τὸ ἀμυδρὸν αὐτὸ σκότος, καὶ βλέπει ἔχι ἐν αἰνίγματι, ἀλλὰ καθαρώς, ἔχι ἐν σκότει, ἀλλ' ἐν λαμπρῷ φωτί· βλέπει, λέγω, ὁ ἄνθρωπος, τὸ θέλημα τῆς ποιητῆς τε, τὴν λατρείαν ὅπως χρεωθεῖ, ὅσον δύναται ἐν πλάσμα νὰ προσφέρῃ πρὸς τὸν πλάστην τε, εἰς ἀτελής πρὸς τὴν τελειότητα τῶν τελειότητων, εἰς ἄνθρωπος ἐν βραχυλογίᾳ, πρὸς ἕνα Θεόν. Βλέπει ποῖος ἐπλάσθη, καὶ ποῖος ἔγινε, καὶ πῶς πάλιν διὰ τῆς εὐλογημένης καρπῆς τῆς γυναικὸς, κατεσάθη εἰς τὴν προτέραν τάξιν. Βλέπει τί ἀποτελεῖ τὸν ἄνθρωπον ἄξιον, καὶ δίκαιον ἐνώπιον τῆς ἀπροσωπολήπτης κριτῆς τῶν ἀπάντων· τί τὸν μακρύνει τῆς Θεοῦ χάριτος, καὶ τὸν παρομοιάζει τῷ Σατάν· βλέπει τέλος πάντων τί τὸν ἀναβιβάζει, ὅσον δύναται ἡ ἀνθρώπινος φύσις, εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Θεότητος, ἣτις ἐστὶν ἡ ἀληθῆς εὐδαιμονία, δι' ἣν ἐπλάσθη.

Αὐτὰ εἰσὶ μέρος τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Θεοῦ λόγου, ὅστις μὲ ποῖον ἄλλον τρόπον ἀρμοδιώτερον, καὶ ἐνεργητικώτερον ἐντυπᾶται τοῖς ἀνθρώποις, πάρεξ διὰ μέσσω τῆς ἱερᾶς, ἡτοι Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας; διὰ μέσσω αὐτῆς μανθάνει ὁ ἄνθρωπος τὸ πῶς ὁ πολυεύσπλαγχνος Πατήρ, ἐπεμφε τὸν μονογενῆ τὸν Υἱὸν ἐπὶ γῆς, ἵνα ζητήτῃ τὸ πλανηθέν πρόβατον, τὸν ἄνθρωπον δηλαδή, πλανηθέντα διὰ τὴν ἀμαρτίαν, ἀπὸ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν τῆς Θεοῦ χάριτος, μὲ τὸν ὁποῖον συναναστροφόμενος, ἀφ' ἧς τὸν εὔρε, τὸν ἐδίδαξεν ἐκεῖνας τὰς Θεοῦ ἀληθείας ὅπως ἔως τότε ἠγνόει· διὰ μέσσω αὐτῆς μανθάνει τίς ἡ ἀληθῆς κιβωτός, ἡ Ἐκκλησία, περιέχουσα αὐτὰς τὰς ἀληθείας, πῶς ἀπὸ τὰς σενὰ ὄρια τῆς Παλαιστίνης διεκχύθησαν ἐφ' ὅλην τὴν Οἰκουμένην, αὐταὶ αἱ ἀλήθειαι, διὰ μέσσω τῶν ταπεινῶν αὐτῆς θεμελίων, καὶ ὕψερων διὰ μέσσω τῶν μιμητῶν αὐτῶν. Μανθάνει τὰ μέσα, ἃ ὁ μισόκαλος διάβολος ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν, διὰ νὰ ἀφανίσῃ ἐξ ἀρχῆς αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν. Μανθάνει τὰς αἰρέσεις ὅπως ὡς τόσοι δαλοὶ ἤσαν τὸ πῦρ τῆς διχονοίας μεταξύ τῶν μελῶν αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας. Μανθάνει τὰς συνέσεις, τὰς ἐπιμελείας τῆς Ἐκκλησίας

διὰ νὰ μείνη σῶα αὐτὴ ἡ ἐνότης, ἀποκόπτεσα τὰ σεσηπῶτα μέλη, ἵνα μὴ μίαν-
θῶσι τὰ ὑγιῆ, τὰ ἀληθῆ μέλη. Μανθάνει τὰς διωγμὰς, ὅπῃ ὁ φθονερός ἐσθ-
φόρος ἐμεταχειρίσθη, ὡς τὸς σφοδρὰς σεισμὸς, διὰ νὰ μετακινήσῃ τὴν ἀμετά-
θετον σταθερότητα τῶν μελῶν αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας. Μανθάνει τὴν παρήρησιαν, τὸ
ἄφοβον, τὸ γενναῖον, καὶ ἀνδρείαν αὐτῶν τῶν μελῶν νὰ ὑπερεβῶσι τὴν σκληρότητα
αὐτῶν τῶν διωγμῶν. Μανθάνει τέλος πάντων, πῶς μὲ ὅλας τὰς ψευδεῖς, καὶ αἰσ-
χρὰς αἱρέσεις, πῶς μὲ ὅλας τὰς ἀδικίας, καὶ σκληρὰς διωγμὸς ἔμεινεν ἡ Ἐκκλησία ἀκλόνη-
τος, μία, καὶ Ἁγία. Μανθάνει νὰ ἀποφεύγῃ τὴν διχόνοιαν καὶ αἵρεσιν, μιμήμενος
τὴν ἐνότητα τῶν σοφῶν διδασκάλων, νὰ μὴ ταράττεται, ἀλλὰ νὰ μένη ἀκλό-
νητος εἰς τὰς διωγμὰς, καὶ καταδρομὰς, μιμήμενος τὸ παράδειγμα τῶν ὁμολογη-
τῶν, καὶ Ἁγίων Μαρτύρων.

Αὐτὰ μανθάνει, αὐτὰ διδάσκεται παρὰ τῆς Γερᾶς, ἡτοὶ Ἐκκλησιαστικῆς Γεο-
ρίας, ὁ Χριστιανὸς ἔχει πῶσον μεγάλην λοιπὸν ἀνάγκην ἔχει διὰ μίαν τοιαύτην βίβ-
λον; καὶ εἰς εὐκόλως τὸ νοεῖ. Αὐτὴν τὴν ἀνάγκην πολλαῖς σοχαζόμενοι οἱ Χρι-
στιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων, δὲν ἔλειψαν νὰ περιγράψωσι τὰ γενόμενα εἰς τὴν Ἐκ-
κλησίαν, καὶ νὰ τὰ ἀφίσωσι γεγραμμένα τοῖς μεταγενεστέροις, δι' ὠφέλειαν αὐτῶν
ὡς Εὐσέβιος Παμφίλος, ὅσις δικαίως δοξάζεται πατὴρ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γεορίας,
Σωκράτης ὁ Σχολαστικός, Θεοδώριτος Κύρην, Ἑρμείας Σωζόμενος, Νικηφόρος Κάλ-
λισος, καὶ ἕτεροι τινές αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, καὶ ὠφέλειαν ἰδόντες τὰ τῆς Εὐρώπης
διάφορα γένη, συνέγραψαν τόσα ἄπειρα βιβλία, τῶν ὁποίων μέρος δύναται, ὅτις
βέλεται νὰ ἰδῆ εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν κεφ. ΙΒ'. σελ. 50. 51. 52. 53. εἰς τὰς ὑπο-
σημειώσεις. Καὶ διὰ νὰ μὴ πολυλογῶ, εἶναι γένος τῆς Εὐρώπης, ὅπῃ νὰ μὴ
πλημμυρῆ, δὲν λέγω Γεορικῶν Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, καθόλου λαμβανομένης τῆς
Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μόνον τῶν Ἐκκλησιῶν τῆ βασιλείᾳ τῆ γένους τῆ; εἶναι ἐπαρ-
χία, ἡτις νὰ μὴν ἔχη μυρία βιβλία, ὅπῃ νὰ περιγράψωσι τὰ συμβάντα εἰς τὰς ἑαυ-
τῆς Ἐκκλησίας; εἶναι πόλις μὴ ἔχουσα τὰ κατὰ χρόνον γινόμενα εἰς τὰς Ἐκκλη-
σίας τῆς αὐτῆς πόλεως; Εἶναι Ἐκκλησία, ὡς ἐν μέρει λαμβανομένη, Λατίνων δη-
λαδὴ, Λυθηρανισῶν, Καλαϊνισῶν, ὅπῃ νὰ μὴν ἔχη ἐγγράφως τὰ ἐν διαφόροις και-
ροῖς ἐπακολοθήσαντα εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν; Μόνον τὸ Ἑλληνικὸν γένος, μόνον ἡ
Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία νὰ ὑσερῆται; ἡ ἀληθῆς, ἡ μόνη, ἡ Ἁγία Ἐκκλησία; ἢ
Ἐλιβερά ἐξωτερικὴ, καὶ ἐσωτερικὴ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν κατηντήσαμεν. Με-
τὰ τὸν Νικηφόρον Κάλλιστον, ὅπῃ ἤκμαζεν εἰς τὸν ἕκτον αἰῶνα, τίς συνέγραψεν Ἐκ-
κλη-

εκκλησιαστικῆν Ἱστορίαν ; τίς τῶν ἡμετέρων, γινώσκει τὰ συμβάντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Χριστοῦ, ἀπὸ τὸν ἕκτον αἰῶνα ἕως τῆς παρόντος ; τοιμῶ εἶπέν ἕδεις. Θεῶ ἐνδοκίηται εὐρέθῃ ὁ ἀσίδιμος Μελέτιος, ὅσις ἀληθινὸς ποιμὴν τῶν προβάτων ἀφ' ἧ διὰ ζωῆς φωνῆς ἐδίδαξεν, ἐνδότησε, καὶ ἐκαλλιέργησε τὸ ποιμνιὸν τῆς, ἠδέλιξε καὶ τὸ περιφράξῃ, καὶ καὶ τὸ ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν ψυχικῶν ἐχθρῶν, μὲ μίαν βίβλον Ἐκκλησιαστικὴν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησίας, ἕως τὰς ἡμέρας τῆς· τὸ ἄφρον, ὅμως τῆς θανάτου δὲν τὸν ἄφησε καὶ τὴν δώσῃ εἰς φῶς· ἔμεινε λοιπὸν ἡ βίβλος, καὶ ἔμεινε ἀνεργῆτος, δηλαδὴ ἀνωφελής. Μία τοιαύτη βίβλος, εἰς τοσαύτην ἔλειψεν τῆς γένεως, πάντες βέβαια ἔπρεπε καὶ συντρέξωσιν εἰς τὸ καὶ δοθῆ εἰς φῶς. ἀλλ' ἐδόθη ; ἔχι, ἔχι. Τοσαῦτοι Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Μητροπόλεως ὅσοι εἶχον τοιαῦτον θησαυρὸν, ἔλαβον τὴν παραμικρὰν ἐπιμέλειαν εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς Συγγραφῆς, εἰς σολισμὸν ἰδικὸν τῆς, εἰς ὄφελος τῆς γένεως, ἀπὸ τὰ περισσεύματα τῶν ὑπαρχόντων καὶ δαπανήσωσιν, καὶ καὶ κοινολογηθῆ εἰς πάντας ἡ βίβλος ; Ἡκέτο ἐνδεὸς κακίτην, ὁ Μελέτιος συνέγραψε μίαν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, εἰς Ἰωάννινα εὐρίσκειται μία Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία· καὶ εἰς ἄλλα μέρη ἀντιγραφικὴ τινεσ· ἀλλ' ἠκόθῃ ποτὲ, τὸ ἐτυπώθῃ, τὸ ἤδη τυπᾶται ; ποτὲ, ποτὲ. Πολλοὶ πεπαιδευμένοι ἐπιθυμῶντες καὶ ἀποκτήσωσιν ἕνα τοιαῦτον θησαυρὸν, δὲν ἐδύοντο· τινεσ δαπάνη καὶ μόχθῳ ἀντέγραφαν αὐτὴν, καὶ ἐφύλαττον κεκρυμμένην.

Ἐπρεπε τέλος πάντων καὶ εὐρέθῃ φίλος εἰλικρινὴς τῆς προκοπῆς τῆς γένεως, ὅσις μὴ φρονῶν τῆς ὠφελείας τῆς γένεως, μὴ ἀηδειάζων εἰς τὰς δυσκολίας, ὑπομένων τὰς κόπας, πολεμῶν καὶ τὴν τύχην, καὶ ἐπιμεληθῆ τοιαῦτον ἔργον. Καὶ τῆς ἀληθείας εὐρέθῃ Πολυζῶης Λαμπανιτζιώτης ὁ ἐξ Ἰωαννίνων. Ἐνόησεν ὁ πάσις τιμῆς ἄξιος πρὸ πολλῶν χρόνων τὴν ἀνάγκην τῆς γένεως, ἦκε πῶς ὑπάρχει τοιαύτη βίβλος, ἐπιμελήθῃ καὶ τὴν εὐρη· ἐδαπάνησε, περιῆλθεν, ἐζήτησεν, ἐπαρακάλεσε, τέλος τὴν ἠῶρε, καὶ εὐθέως ἔκαμε καὶ ἀντιγραφῆ καὶ καὶ μεταφρασθῆ (ὡς ὁ αὐτὸς πλατύτερον λέγει πρὸς τὰς ἐντευξομένους) διὰ καὶ τὴν δώσῃ εἰς τύπον, ἀλλ' ἐμποδίσθῃ ἀπὸ πολλὰ περιστατικὰ τῆς τύχης· τέλος πάντων ἴδε καὶ πληρωθῆ ἡ καλὴ τῆς γνώμη διὰ συνδρομῆς πολλῶν ὀρθοδόξων. Ἀμποτες ἡ καλὴ ἔφεσις τῆς ἀνδρός καὶ συμβουθεῖτο ἀπὸ τὴν συνδρομῆν τῶν φιλελλήνων, καὶ εἰς ἄλλα χρήσιμα βιβλία διὰ τὴν προκοπὴν τῆς γένεως· ἄμποτες ἡ προσοχή τῆς, καὶ κόποι εἰς ὄφελος τῆς γένεως καὶ λάβῃ τὴν πρέπασαν εὐχαρίστησιν· διότι, γένος μὲν, λέγει αὐτὸς, ὁ μὲν ἔχω τῆτο σοὶ δίδωμι, ὁ δὲ ἔκ ἔχω ἔκ ἂν λάβῃς. Κόπας, μόχθας, ἐπιζασίαν, προσοχὴν, ἐπιμέλειαν, πάν-

τα ἀφιερώνω εἰς τὸ ὄφελός σε, εἰς τὴν προκοπὴν σε, δός κὲ σύ, ἀφιέρωσαι κὲ σύ τὴν συνδρομὴν σε, κὲ ἔτις ὠφελιθῆσι.

Ἡ παρῶσα λοιπὸν Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία συνετέθη παρὰ τῷ αἰοδίμῳ Μελετίῳ ἐν ἔτει αψδ'. ὡς φαίνεται εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν κεφ. ιδ'. ἀριθ. α'. Τὸ ἄωρον ὅμως τῷ θανάτῳ, ὡς εἴρηται, ἐμπόδισε τὴν ἔκδοσιν τῆς βίβλου· ἔμεινε λοιπὸν ἡ βίβλος εἰς Ἰωάννινα τὴν πατρίδα τε· πολλοὶ ἔρασαί μαθήσεως δι' ἐξόδων ἢ ὀλίγων ἀντέγραψαν αὐτήν· οἱ ἀντιγραφεῖς ὅμως, ἢ διὰ βίαν, ἢ δι' ἀμέλειαν, παρέδραμον πολλάκις, ὅθεν εἰς πολλὰ μέρη δυσνόητος φαίνεται ὁ Συγγραφεὺς· ὁ μεταφραστὴς ὁμοίως εἰς τὰς παραδρομὰς τῶν ἀντιγραφῶν, προσέτετε τὰς ἰδίας μάλιστα τὴν κακογραφίαν τε, κατέστησε τὴν βίβλον εἰς πολλὰ μέρη δυσνόητον, ἀσαφῆ, κὲ ἑλλειπῆ· ὁ βραχὺς καιρὸς τῷ τύτῳ, ἢ ἔλλειψις βιβλῶν ἀναγκαίων, κὲ ἕτερα τινὰ περιστατικὰ, ἐσύντρεξαν νὰ δυσκολεύσωσι, κὲ νὰ ἀυξήσωσι τὸ ἐπιφορτισμένον μοι βάρος. Ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρων ῥητὰ τινὰ τῶν Πατέρων, κὲ ἑτέρων συγγραφέων, ποτὲ μὲν ἐσημείωνε τὴν βίβλον ἢ τὸ κεφάλαιον, ὅθεν τὸ ἀντέγραψε, ποτὲ δὲ ἔχι· ἢ παραδρομὴ τῶν ἀντιγραφῶν ἔφθειρε κὲ τὰς ὀλίγας σημειώσεις τῷ Συγγραφέως, διὸ ἀνεγίνωσκον δις κὲ τρίς τὴν βίβλον, ἢ τὸ κεφάλαιον, κὲ δὲν μοι ἦτον δυνατὸν νὰ εὕρω τὸ ζητέμενον, ἢ εὕρισκων, σφαλερὸν κὲ ἑλλειπὲς ἦτον. Πολλάκις ὁ Συγγραφεὺς λέγει, ἀνάγνωθι τὸν Χρυσόστομον, ὅρα τὸν Θεοδώρητον, λέγει ὁ Ἀυγουστίνος, κατὰ τὸν Εὐσέβιον· πῶ δὲ, εἰς ποῖον βιβλίον, ἢ κεφάλαιον, ἀδηλον· ὅθεν ἠναγκάσθην νὰ ἀκριβοθεωρήσω ἂ μόνον τὰ ῥητὰ, ἀλλὰ κὲ τὰς τόπους, ἀπὸ τὰς ὁποῖας συνήθροισεν ὁ Συγγραφεὺς τὰ γεγραμμένα.

Πᾶσα ἡ Ἐκκλησιαστικὴ αὕτη βίβλος περιέχει Ἱστορίαν αἰώνων ιζ'. δι' ἐυκολωτέραν λοιπὸν χρῆσιν διαιρεῖται εἰς τόμους τρεῖς· ὁ παρὼν πρῶτος τόμος περιέχει μίαν Εἰσαγωγὴν περιγράφουσαν ἐν συντόμῳ τὴν Ἱστορίαν τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησίας, ἢτοι τῆς Συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, κὲ ἄλλα τινὰ ὅπῃ ἀνήκωσιν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς τῷ Χριστῷ Ἐκκλησίας· κὲ τέσσαρα βιβλία, δηλαδὴ τὴν Ἱστορίαν τῶν τεσσάρων πρώτων αἰώνων ἀπὸ τῆς βασιλείας Ὀκταυίε Αὐγύστη, ἕως τῆς τελευτῆς Θεοδοσίῳ τῷ μεγάλῳ. Ὁ δεύτερος βιβλία ζ'. ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἀρκαδίου, κὲ Ὀνωρίας, ἕως τῆς τελευτῆς Ἀλεξίου Δ'. τῷ Ἀγγέλου, κὲ Ἐρρίκου ε'. Ὁ τρίτος βιβλία ε'. ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου Ε'. τῷ Ἀγγέλου, ἕως τῆς βασιλείας Μεσαφῶ Β'.

Πρέπει ὁμῶς νὰ φανερώσω εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται τὸ χειρόγραφον ὅπῃ ἔχω ἀνά χειρας, καὶ ποίαν μεταλλαγὴν ἔκρινα ἔυλογον. Πρῶτον μὲν εἰς τὸν πρῶτον αἰῶνα τὸ ιγ'. κεφάλαιον εὐρίσκειτο διηρημένον εἰς δύο, τὸ μὲν περιεῖχε τὸ περὶ Σίμωνος, καὶ Σιμωνιανῶν, τὸ δὲ τὰ τῶν Νικολαϊτῶν. ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ τῶν Νικολαϊτῶν ὀλίγα εἰσὶ, καὶ τὸ κεφάλαιον ἐσμικρύνετο ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ, ἠνώγει μὲ τὸ περιέχον τῶν Σιμωνιανῶν αἵρεσιν, ὅθεν τὸ ιγ'. καὶ ιδ'. κεφάλαιον τῷ χειρογράφῳ εὐρίσκεται ιγ'. τῷ τυπωθέντος, καὶ ὕτως ἐπομένως. ὡς τὸ χειρόγραφον περιέχει κεφάλαια κ'. καὶ τὸ τυπωθὲν περιέχει κεφάλαια κ'. Ὁ δεύτερος αἰὼν εἰς τὸ χειρόγραφον φθάνει ἕως τῆς βασιλείας Κομμόδου, Περτινακῶς, καὶ Διδίου Γαλιανῆ, εἰς τρόπον ὅτι ὁ τρίτος ἀρχετο ἀπὸ τῆς Αὐτοκρατορίας Σεπτιμίας Σευήρας ἀναγορευθέντος τῷ ρηγ'. καὶ περιεῖχεν ἔτι αἵρετικὰς, διδασκάλους, καὶ τὸ σχίσμα τῶν τετραδιτῶν, πάντα τῷ β'. αἰῶνος ὕλη. ὅθεν ἐτέθησαν εἰς τὸν οἰκείον τόπον, δηλαδή εἰς τὸν β'. αἰῶνα, ἀρχὴν ἔχων ὁ τρίτος αἰὼν ἀπὸ τῆν ἀναγόρευσιν τῷ Αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου Καρακάλλου. Ὁ τρίτος αἰὼν εἰς τὸ χειρόγραφον ἔφθανεν ἕως Κωνσταντῆ τῷ Χλωρῷ, Σευήρα Μαξιμίνα, καὶ Μαξεντίου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐβασίλευσαν εἰς τὴν ἀρχὴν τῷ δ'. μοι ἐφάνη ἔυλογον νὰ ἀρχίσω τὸν δ'. αἰῶνα ἀπὸ Κωνσταντῆ τῷ χλωρῷ. εἰς τρόπον ὅτι ἀντὶ ὅπῃ περιέχει ὁ δ'. αἰὼν εἰς τὸ χειρόγραφον κεφάλαια κβ'. τὸ τυπωθὲν περιέχει κδ'. περιλαμβάνον δηλαδή καὶ τὰ δύο ἔσχατα τῷ τρίτῳ αἰῶνος κατὰ τὸ χειρόγραφον. Ταῦτα πάντα ἔγιναν διὰ νὰ ἀκολουθήσω ὅπωςδήποτε μίαν ὀρθὴν τάξιν χρονολογίας. ὅθεν ἂν εἰς ἀντίγραφα τινὰ φαίνεται διαφορὰ, ἅς μὴ νομίσῃ ὁ Ἀναγνώστης πῶς εἶναι ἔλλειψις, ἀλλ' ἅς ἐρευνήσῃ τὸν πίνακα νὰ εὕρῃ τὸ ποσόν.

Ὁ Συγγραφεὺς λέγει εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν κεφαλαίῳ ιγ'. ἀριθ. α. ὅτι εἰς τὸ τέλος παντὸς αἰῶνος, ὡς ἐν συντόμῳ θέλει ἀναφέρει μίαν ἀνακεφαλαίωσιν τῷ βιβλίῳ, διὰ ἔυκολον ἐνθύμησιν τῶν γεγονότων, ἀλλ' εἰς τὸ χειρόγραφον μόνον εἰς δύο αἰῶνας εὐρίσκεται αὕτη ἡ ἀνακεφαλαίωσις, ἣτις ἀπλῆς ἔλεγχος τῶν κεφαλαίων ἐστίν. ἐπειδὴ λοιπὸν ἔτε εἰς πάντας τῆς αἰῶνας περιέχεται αὕτη ἡ ἐπαναλήψις, ἔτε ἔλλειπής ἐστίν ἡ βίβλος ἀπὸ ἀκριβεῖς πίνακας τόσον τῶν κεφαλαίων, ὅσον καὶ τῶν περιεχομένων, ἐφάνη μοι ἔυλογον ἀντὶ τῆς ἐπαναλήψεως νὰ προσθέσω μίαν σύνοψιν, τῆς διδασκαλίας, ἡθικῆς, καὶ εὐταξίας τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις

ἥτις ἔσιν ἀπάνθισμα τῆς παρῆσις Ἰστορίας, καὶ πολλῶν ἄλλων συγγραφέων. Εἰς τὰς τρεῖς πρώτας αἰῶνας ὀλίγη εἶναι ἡ διαφορὰ, ὅθεν εἰς τὸ τέλος τῆ γ'. αἰῶνος εὐρίσκεται ἡ σύνοψις περιέχουσα καὶ τὰς τρεῖς πρώτας αἰῶνας· καὶ ἐπομένως ἡ σύνοψις τῆ δ'. αἰῶνος εὐρίσκεται κατὰ μέρος, καὶ καθ' ὅμοιον τρόπον οἱ λοιποὶ αἰῶνες τῶν ἄλλων τόμων θέλει περιέχεσθαι τὴν αὐτῶν σύνοψιν.

Ἐπειδὴ λοιπὸν εἰς πολλὰ μέρη ὁ Συγγραφεὺς φαίνεται ἐλλειπῆς διὰ παραδρομῆς τῶν αντιγραφῶν, καὶ εἰς πολλὰ σύντομος, ἔκρινα ἔυλογον καὶ ὠφέλιμον νὰ προσθέσω ὑποσημειώσεις τινὰς πρὸς διόρθωσιν· ἡ αὐτῶν ἀνάγνωσις θέλει φανερώσῃ τὴν ἀνάγκην καὶ ὠφέλειαν αὐτῶν. δύο μόνον κόμματα εἰς Ἑλληνικὴν διάλεκτον ἐδυνήθην νὰ παραβάλω μὲ τὸ χειρόγραφον, ἀπὸ τὰ ὁποῖα συμπεραίνω πῶς ἂν ὁ μεταφραστὴς ἐπεμελεῖτο ὀλίγον τι τὴν καλλιγραφίαν, ἢ τελάχιστα νὰ γράφῃ εἰς χαρακτῆρας ἔυκολοιοῦτας, καὶ ἐπρόσεχεν εἰς τὰ γράμματα τῶν σημειωμάτων τῶν διαφόρων συγγραφέων ἤθελε μὲ ἐλαφρύνῃ ἀπὸ πολὺ βάρος, ἐπειδὴ τὸ νόημα τῆ συγγραφῆς ὀρθῶς ἔλαβεν. Αὐτὰ τὰ δύο κόμματα εὐρίσκονται τὸ ἓν, παρὰ τῶ κλεινῶ Ἐυγενίῳ εἰς τὸ περὶ διχονοιῶν τῆς Πολωνίας σελ. 45. Ἐκδόσ. 1768. τὸ δεύτερον παρὰ τῶ Δοσιδέῳ Πατριάρχῃ εἰς τόμον χαρᾶς, πρὸς τὴν ἀρχὴν· τὸ ὁποῖον ὀλίγον τι διαφέρει, ἔχει εἰς τὸ νόημα, ἀλλ' εἰς τὴν σημείωσιν· διότι εἰς τὸν τόμον χαρᾶς φαίνεται σημειωμένον πῶς εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἐκκλησι. Ἰστορ. βιβλ. β'. κεφ. ε'. παραγ. ἡ. ζ'. ι. καὶ εἰς τὸ χειρόγραφον εὐρίσκεται βιβλίον α'. κεφ. ιε'. (καὶ κατὰ τὸ τυπωθὲν κεφ. ιδ'.) ἀριθ. ἡ. ζ'. ι. καὶ ια'. καὶ ὀρθώτερον δοκεῖ μοι.

Ὅλοι μὲ οἱ κόποι μάταιοι ἤθελεν ἦτον, ἢ ἡ βίβλος δὲν ἤθελε φανῆ εἰς τὴν παρῆσαν κατάστασιν ἂν ἔλειπεν ἡ εὐπροαίρετος συνδρομὴ τῆ σοφολογ. Γωσήφ δὲ Μαρτίνος βιβλιοφύλακος τῆς Καισαρικῆς Βιβλιοθήκης ὧδε εἰς Βιένναν, ὅστις ἔ μόνον ἐτοίμως μοι ἐνεχειρίζε πᾶσαν βίβλον, ἀλλὰ τὰς ἐκλεκτωτέρας ἐκδόσεις αὐτῶν· ἐτι ἐσέντραξεν εἰς βοήθειαν καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῶν ἐξ Ἰσπητίων, πλεσιωτάτη καὶ αὐτὴ ἐκδόσεων παντὸς εἶδους βιβλίων.

Ἀναγνώσατε λοιπὸν, ἃ εὐμενεῖς ἀναγνώσαι τὴν παρῆσαν βίβλον πρὸς ὠφέλειαν ὑμετέραν· καὶ ἂν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς παραδρομὴν τινα διορθώσεως εὕρητε, συγχωρήσατε, ἀποδίδοντες αὐτὴν ἔχι τῇ ἐμῇ ἀπροσεξίᾳ, ἀλλὰ τῇ ἀπειρίᾳ τῶν τυποθετῶν. Ἔως τὸσον καταγινόμενος ἐγὼ εἰς τὸν καλλιπισμὸν τῆ β'. τόμου. Ἐῤῥώσαθε ὑμεῖς εἰς τὴν αὐτῆ ἀνάγνωσιν

Γεώργιος Βεντότης.

Β Ι Ο Σ

τ' ε

Μακαρίτῃ, καὶ Αἰδίμῃ ΜΕΛΕΤΪΟΥ Συγγρα-
φέως τῆς παρῆς Βίβλος (*).

Μελέτιος ὁ αἰδίμος γέννημα ἦν Ἰωαννίνων (πόλις ταῦτα τὰ Ἰωάννινα τῆς Ἡπείρου, κατὰ τὴν νῦν χρόνον περιφανῆς, καὶ περίφημος) ἐλέγετο Μιχαὴλ τὸ πρῶτον, καὶ ἐν νεανίσκοις τελῶν ἐμαθήτευσεν ἐν Ἰωαννίνοις τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα παρὰ Ἐλλογίμῳ ἀνδρὶ Βησσαρίῳ τῷ Μακρῷ· χειροτονηθεὶς δὲ ἱερεὺς παρὰ Κυρίῳ Κλήμεντος τῷ Ἰωαννίνων Μητροπολίτῃ, ἀπῆλθεν εἰς Οὐγεντίας, ὅπου ἐπαιδεύθη ἀκριβῶς τὴν Λατινικὴν διάλεκτον, καὶ πᾶσαν ἐπιστήμην, ἢ μόνον Φιλόσοφος χρηματίτας, καὶ Μαθηματικὸς, ἀλλὰ καὶ Ῥήτωρ ἢ τῶν τυχόντων, καὶ Ἰατρὸς ἄριστος. Ἐπανακάμψας ἔν παλιν εἰς Ἰωάννινα, διδάσκαλος τῶν ἐν αὐτοῖς δευτέρῃ σχολείῳ τῷ Ἐπιφανείῳ λεγομένῳ ἐχρημάτισεν, ὅτε καὶ τὴν Ἀστρονομικὴν συνεγράψατο βίβλον. Τῷ Ναυπάκτῃ δὲ, καὶ Ἀρτίῳ Μητροπολίτῃ Κυρίῳ Βαρδολομαίῳ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, καὶ τῶν ἐξ Ἀρτίῳ ζητησάντων αὐτὸν διὰ Ἀρχιερέα, ἀπελθὼν εἰς Ἀδριανέπολιν, ὅπου τότε ὁ Κωνσταντινῶν Πατριάρχης ἦν μετὰ τῆς Συνόδου, Ναυπάκτῃ, καὶ Ἀρτίῳ κεχειροτονηταὶ Μητροπολίτης ἐν εἰσῆρχῃ ἐν Μηνὶ Νοεμβρίῳ, Μελέτιος μετωνομαθεὶς. Χρηματίσας δὲ ἐκεῖσε Ἀρχιερεὺς ὡς ἐγγύς ἔλη τέσσαρα, καὶ τὴν Ἀρτίαν λείλατήσαντος τῷ Λιμπερίῳ Γερακάρῃ τῷ πικλῆν Γυιάρμπεη δύναιμι παρὰ τῶν Ἐνετῶν λαβόντος, ἐσυκοφαντήθη ὁ αἰδίμος πρὸς τὴν κρατῶντα, ὡς τάχα εἶδησιν ἔχων περὶ τῆς λείλασίας ταύτης· διὸ ἐν Ἰωαννίνοις τότε τυχῶν, καὶ συμβουλευθεὶς παρὰ τινῶν τῶν γνωσκόντων τὴν κατ' αὐτῷ σκευωρίαν, μὴ ἀπελθεῖν εἰς Ἀρτίαν, κεκρυμμένος ἦν ἐν αὐτοῖς μῆνας δύο, προσμένων τὸ ἀποβησόμενον, ὅτε καὶ περὶ διαφορῶν ἀκασμάτων βιβλίον συνεγράψατο. Μετὰ ταῦτα ἐν ἐπορεύσει

(*) Ἐπειδὴ ἐδεμμίαν εἶδησιν ἔχω περὶ τῶν βίῳ τῷ Συγγραφέως, πᾶρξ τὰ περιεχόμενα εἰς τὴν Γεωγραφίαν τε, ἔκρινα ἔυλογον γὰ ἀντιγράψω τὸν βίον τε, τὸν εἰς τὴν αὐτὴν Γεωγραφίαν περιεχόμενον.

ἦν εἰς Ναύπακτον ὑπὸ τῶν Οὐνετιῶν τότε ἔσαν ἑξασίαν μετὰ τῆ πλείονος μέρους τῆς
 αὐτῆ ἐπαρχίας, ἵνα συνάξῃ τὸ εἰσόδημα τῆς ἐπαρχίας, ὅπερ διατρίψας σχεδὸν ἑτη τρία
 τὴν Γεωγραφικὴν κατέστρωσε βίβλον. Ἀγάπης δὲ γενομένης μεταξὺ Οὐνετιῶν, καὶ
 Τέρκων, εὐκαιρίας τε τυχῶν, ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινέπολιν, κατέειπεν ἐπέμφθη παρὰ
 τῆ Κωνσταντιναπόλεως, καὶ τῆς Συνόδου Ἐξαρχος, καὶ Ἐπίτροπος Πατριαρχικῆς ἐν ἔτει
 αψά. ὅπως συνάξῃ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δίκαια παρὰ τῶν ἐκεῖσε Ἀρχιερέων· ὅπερ πορευ-
 θεὶς ἐτιμήθη καταπολεῖν παρὰ τε τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἡγεμόνων Οὐνετιῶν, καὶ πα-
 ρὰ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων Χριστιανῶν διὰ τε τὴν αὐτῆ ἀρετὴν, καὶ τὴν τῶν λό-
 γων παιδῶ, καὶ εὐπρέπειαν. Ἐναντιωθέντες δὲ αὐτῷ οἱ τῆς Πελοποννήσου Ἀρχιερεῖς,
 καὶ μὴ βελλόμενοι πληρῶσαι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δίκαια, εἰς μάτην ἐκοπίασαν συνιρεχόντων
 αὐτῷ τῶν Ἡγεμόνων, καὶ πάντων τῶν Χριστιανῶν, φήμην ἔτι τὴν τυχῆσαν λαβόντι ἀπὸ
 τῶν ἐν Ἐκκλησίαις Ναυπλίου ῥηθριστῶν διδασκῶν παρ' αὐτῆ· ἦν γὰρ ἀξιότατος εἰς τὸ
 διδάσκειν ὡς ἑδεῖξ ἄλλος· συνάξας ἔν ἱκανὴν χρημάτων ποσότητα παρὰ τῶν ἐν Πελο-
 ποννήσῳ Ἀρχιερέων, ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινέπολιν, παραδὲς πάντα τὰ συναχθέντα
 τῇ ἐν Κωνσταντινὴ πόλει Ἐκκλησίᾳ· ὅπερ διατρίβων χρόνος σχεδὸν δύο παρεγένοντο οἱ
 Ἀθηναῖοι, καὶ βελλόμενοι τὸν ἴδιον Ἀρχιερέα ἀποδιώξαι ὡς ἀχρηστον, ἐζήτησαν αὐτὸν
 διὰ γνήσιόν τες Ἀρχιερέα, ὃν καὶ δέδωκεν αὐτοῖς, ὃ, τε Κωνσταντιναπόλεως Πατριάρ-
 χης, καὶ ἡ Σύνοδος ἐν ἔτει αψγ. ἐν μηνὶ Οκτωμβρίῳ. Ὅσιν πορευθεὶς εἰς Ἀθήνας, ἀρ-
 χιερατεύσεν ἐν αὐταῖς ἑνδεκα ὡς ἕγγιστα ἔτη, καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ταύτην συνεγ-
 γράφατο βίβλον ἀρίστην, καὶ πολυμαθεσάτην. Τῆ Μητροπολίτι δὲ Γωαννίνων Κυρίῳ
 Κλήμεντος πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, οἱ Γωαννῖται ἐζήτησαν αὐτὸν δι' Ἀρχιερέα μετὰ
 ἀνκφορῶν, καὶ δεήσεων. Ὑπακέσας ἔν τῇ αὐτῶν δεήσει, ἀγάπῃ τε τῆς Πατρίδος κι-
 νῆμενος ἐπορεύετο εἰς Κωνσταντινέπολιν μετατεθῆναι. Ὁ δὲ Πατριάρχης, καὶ ἡ Σύνοδος
 προσμείναντες αὐτὸν ἡμέρας πολλὰς, καὶ μὴ ὀρῶντες αὐτὸν ἐρχόμενον διὰ τὸ ἐμποδιθῆ-
 ναι ἐν τῇ Λαρίστῃ ὑπὸ ἀδυναμίας, καὶ τὰ παρ' αὐτῆ πεμφθέντα εἰδήσεως, γράμματα
 ἔκ οἷδ' ὅπως χρονίσαντα, ὑποτοπάζαντες ὅτι ἔθελαι, βιασθέντες τε, μάλλον ὑπὸ με-
 γάλων μεσιτειῶν ἐχειροτόνησαν Μητροπολίτην Γωαννίνων τὸν Κύριον Γερόθεον Ρ' ἀπτην.
 Μετὰ δὲ ταῦτα φθάσας ἐκεῖσε, καὶ εὐρῶν κεχειροτονημένον Μητροπολίτην Γωαννίνων,
 ἔμεινεν ἡσυχάζων εὐκαιρίαν ζητῶν, ὅπερ μετ' ὀλίγας ἡμέρας νόσῳ κατασχεθεὶς πρὸς
 Κύριον ἐξεδήμησε. Συνεγράφατο ἔτι, καὶ λόγος ἀρίστος, ὅς ἐπ' Ἐκκλησίας ἔλεγε
 Φιλοσοφικά τε κατὰ τὴν τῆ Χριστῆ Ἐκκλησίαν, Θεολογικά, καὶ Γατρικά, ἅτινα πάντα
 θανόντος τῆ αἰοῖμῃ, κεκλόφασι, τῆς τε λόγος πάντας, ἅς καὶ διδάχας εἰώθαμεν λέ-
 γειν, οἱ ξένοις πτεροῖς ὡς ἄλλος κλοῖος εἰωθότες καλλωπίζεσθαι, ἔδεν ἐκ τῶν τοιούτων
 συγγραμμάτων αὐτῆ καταλιπόντες εὐρεθῆναι. Ἐφερε ταῦτα μεθ' ἑαυτῆ ὁ Αἰοῖμος,
 τὰ μὲν ὡς ἀτελεῖ, καὶ ἀνάκδοτα, εὐκαιρίαν ζητῶν τῆ τελειῶσαι, τῆς δὲ λόγος ἵνα ἐπ'
 Ἐκκλησίας διδάσκη. Ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ κατὰ τὸ αψιδ'. σωτήριον ἔτος, τῆ β'. Δε-
 κεμβρίου, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ Χάσκιῳ, ζήσας τὰ πάντα πενήκοντα, καὶ τρία ἔτη.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τῷ λογιωτάτῃ Μιχαὴλ Παπαῖ Γεωργίῃ τῷ Σιατιστεύῳ

Ἐπίγραμμα Ἡρωελεγεῖον.

Εἰς τὸν αἰοίδιμον Μελέτιον, τὸν Συγγραφέα τῆς Βίβλου ταύτης.

Ἦ ὕχτο πρὶν ποτ' ἐπὶ φθιμένων Ἀλκίνοος ἔργων,
 Τρεῖς πολυπεύσας κήπας, ἔμεναι κλέος ἔ.
 Ἀΰ' ὡς ἠράδι φθιμένων ἔργων τάλας ἔτος,
 Σύμφδιτο κ' κλέος ἔ, τῶν τότε Πιερίδων·
 Ἀυλὸς ἀλὰρ Μελέτιε, τόδ' ἔ φθιλὸν ἔδρασας ἔργον
 Βίβλος τρεῖς συνθεῖς, πλήρεας ἀθανάτων
 Ἀνδῶν· πεπνυμένως γράψας, ὅσα ἔπλετο πάντων
 Ἔργματα Εὐσεβέων, κ' κακόδοξα ἄλων·
 Τάνεκα, κ' σεῖο κλέος ἐσσεῖτ' ἀφθιτον ὦ ἄνερ,
 Εἰς αἰῶνας ἀπαπτάς τ' ἀκλόνητον αἰί.

Ἐπίγραμμα Ἡρωελεῖον εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα.

Ο τραλέως ποτ' Ἀριάνη, μίτον ὠπασε τ' ἄντρον
 Θεσεῖ ἐξελθεῖν, ἄτρομα ἀτρεκέως·
 Γεωρικὴ δ' αὐτῇ Ἐκκλησίας βίβλος ὦ ἄνερ,
 Ἐμμκπέως παρέχει ἀτραπὸν ῥηϊδίην,

Τῷ μεμαῶτι δαῖναι, ἴδμονα ἔμμεναι ὄντως
 Εὐσεβέων δογμάτων, ἀλλὰ κ' ἀλλοτρίων·
 Ἀπρίξ ἂν φιλοῖσος ἔχῃ τῆς δ' ἰσορίας δὴν,
 Ὅπως ἂν γένη ἴδρις πολέων δογμάτων·

Τῷ αὐτῷ εἰς τὸν αὐτόν.

Ην ποτε ἰδμοσύνη λῆς Μελλέτιος πόσος ἔσκε·
 Δίξεο τῷδε βίβλης, ἃς πινυτῶς συνέδη.

Τῷ λογιωτάτῃ Ἀθανασίῃ Στήσια, τῷ Μοσχοπολίτῃ.

Ἐπίγραμμα Ἡρωελεγεῖον.

Εἰς τὴν βίβλον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἰσορίας.

Ισορίη τελέθω Χριστοῦ Συνάξιος Ἰρῆς,
 Σύνδεμα Μελετίου, ἐξ Ἀθανῶν προέδρου·
 Πλείσα δὲ κευδομένην κύκλα μένοις μ' ἐν χερογράφῳ,
 Ἀλφε Πολυζώης, νῦν κλεινὸς καμάτῳ.
 Εὐσεβίης δ' ὀπαδοῖς ὄπλον οἶα πρόσφορον ἔσαν,
 Ἐκ νύχθους φάει ἔκθετο διὰ τύπων·
 Τῆνεκα δὴ φιλοῖσορες, ὀτραλέως ποτιόντες
 Κτησάμενοι φέρετε σήδεσι μὲ σφετέροις
 Ἐνδελεχῶς τε διέλθετε· ὡς μέγα κ' γὰρ ὄνεικα
 Ψυχᾶς σφωϊτέραις ἔξετ' ἐμῶν λογίων.
 Εἰν γὰρ ἐμοῖς πτύγμασι, σηριγμὸν κηρύγματός τε,
 Πίστιος αὖ δέμεθλον γνώσετε ὀρθοτόμῃ·
 Μυσιπόλων ἀγλαὰς τε πόνας ἐν Εὐαγγελίοισι,
 Ἡγορήην τ' ἀέθλης θαύματα μαρτυρικά·

Δόγματα Ἐκκλησίης, ἤθεα, τάξιν ἀρίσαν,
 Οειόφρονας Πατέρας, συγγραφέας πινυτής.
 Ἄνδι συνήσετε πολλὰς ἀριτείας βασιλῶν.
 Ἔργα Πατριαρχῶν, κἀγε Πάπων Δυτικῶν.
 Σκάνδαλα τίς δ' ὁ παρεισαγαγῶν ὄψεσθ' ἀκριβεῖη,
 Αἰρέσεως ὁλοῦ, ἐν Λάλρισι Τριάδος.
 Παμμέδοντος ὅπως δ' αὖ νεύμασιν ἠγερέδοντο,
 Ἐκ γαίης περάτων ζαφλεγέες Πατέρες.
 Πάντα λυκόφρονα κ' ἀπλανέος λυμεῶνα τε ποιμένας
 Ἐκσυρίττοντες ποιμένες οἱ' ἀτρεκέϊς.
 Πολλὰ τε κ' ἄλλ' ἀφυσσόμενοι πάνυ λυσιτελήη,
 Ἀντιπαλαίοντες ἔξετ' ἀποσομόειν.
 Κυδάλιμον βίειν δ' ἀλφρησὴν κρυπτομένας μεῦ
 Ἐς μακράϊωνας εὐχετάεσθ' ἀγαθῶς.

Τῷ αὐτῷ Ἐπίγραμμα Ἡρωελεγεῖον.

Εἰς τὸν ἐκδότην.

Αἴθε Θεὸς πολὰ τοι γε Πολυζῶη χαρίσαιτο,
 Κ' ἔλβια ἐν ἀμφοτέρῃ κύδιμ' ἄνερ βιοτῆ.
 Ὅν γὰρ ἔκευθε τύχα πρὸ κύκλων ὄλβον δολιχῶν περ,
 Τὸν δ' ἀναμοχλεύσας πᾶσι φάνας μετιτόν.

Ἀνωνύμῳ τινὸς Ἐπίγραμμα Ἡρωελεγεῖον.

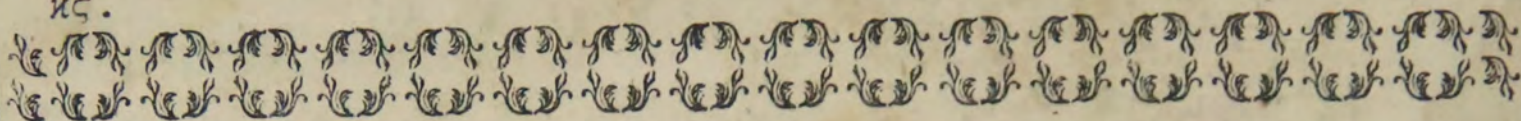
Εἰς τὰς συνοδουμιτὰς περὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς παρῆσης βίβλου.

Τίπτε τοσῶς δε χρόνῳ ἐσπευσας βάσκανε μοῖρα,
 Κευδομένην εἶργειν Βίβλον ἀριπρεπέως,

Κυδαλίμω Μελετίω Θεόσκελον Γγορίην σύ;
 Ἀντολικῆς Ἐκκλησίας ἰδ' ἄλλοτρίων·
 Ἀλλὰ μάτην φάος ἔσπευσας κρύψαι ἀδίκως ἦ,
 Βίβλον ἀρίστην, ἣτις σελαγεῖ σοφίη·
 Οἱ γὰρ ὄτρηροὶ Ἐυσεβίης πρόμαχοι λάτραι, ἠὲ
 Πότσοι ἠγερέοντο προφρόνως, νύχθεος
 Ἐκ βαράθρων ἐς φῶς ἀγαγεῖν τὴν Βίβλον ἀρίστην.
 Λυχνείας τ' ἐπιθεῖναι, ὃ κ' ἀτρεκέως
 Ἐδρασαν ὡς ἐνι Σαυμασίως οἱ Ἐυσεβολάτραι·
 Οὗς Θεὸς ὑψιμέδων, αἴψ' ὄφελεν σαόσαι
 Πανευδαίμονας, ἠδ' ὑγιεῖς, λυκάβαντας ἐς ἀσπέτθες,
 Πρὸς καύχησιν τῶν Ἐυσεβέων λατρίων.

ΚΑΤΑ-

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΥΠΟΓΡΑΦΑΝΤΩΝ ΧΑΡΙΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ἢ βοήθειας διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς παρούσης

Ἐκκλησιαστικῆς Γεωργίας (*).

ΒΕΝΕΤΙΑ.

Ο' Τιμιώτατος Α' θανάσιος Κοτοβόσκης διὰ σώματα	5
Α' θανάσιος Διαγεμᾶς	2
Α' λέξανδρος Ρ' αφτόπαλος	5
Α' νασάσιος Νικολάβ	20
Α' νδρέας Τζηκαλάς	2
Ο' Εὐλαβέσατος Αντώνιος Παπικινός ἐκ Κερκίρας ἐφημέριος τῆς Ἀ' γίης Γεωργίης	
Ο' Τιμιώτ. Α' πόσολος Βαβός	
Ο' Λογιώτ. ἐν Γεροδιακ. Γεράσιμος ἐξ Ἀ' γίας Μαύρας	
Ο' Τιμιώτ. Γεώργιος Κονταξῆς	6
Δημήτριος Κονόμος	10
Δημήτριος Μπέρκος	5
Δημήτριος Πάσχος, ἢ Καλαμανάκης	10

Εὐσάδιος Μίτζης	6
Ζαχαρίας Χαραμῆς	2
Γωάν. ἢ Εὐμαννὴλ Πρασακάκης	20
Γάκωβος Σκαρβέλης	10
Γερώνυμος Βεντότης	2
Γωάννης Λαζάρβ	6
Γωάννης Σάρββ	5
Γωάννης Σελέκης	
Γωάννης Τομαζάκης	10
Γωάννης Χαραμῆς	5
Κωνσταντῖνος ἢ ἀδελφοὶ Κατρεβᾶς	6
Μιχαὴλ Γλυκῆς, ἢ Συντροφία	25
Νικόλαος Κανέλης	2
Νικόλαος Κομβζέγλα	10
Νικόλαος Τζηκαλάς	6
Παναγιώτης Μαζοκοπάκης	10
Παναγιώτης παπᾶ Ἀνασασίβ	15
Πάνος Θεοδοσίβ	30

Πάνος,

(*) Εὐλογον ἔφανε νὰ γραφῶσι τὰ ὀνόματα τῶν Συνδρομητῶν κατ' ἀλφάβητον τῶν πόλεων, ἢ τῶν ὀνομάτων ἰδίως· ὁμοῦς ἀν παραδρομὴ φανῆ ἢ εἰς τὸν τόπον, ἢ ὄνομα, ἢ ἀξίαν, ἄς μᾶς σημειώσῃ ὁ Συνδρομητῆς ἐκεῖνος, διὰ νὰ διορθωθῆ εἰς τὸν Β'. τόμον, ἀλλὰ ταχέως, ἔπειδὴ μετὰ δύο, ἢ τρεῖς μῆνας, ἐκδίδεται, ἢ ὁ Β'. τόμος. σημειωτέον ὅτι, ὅσις δὲν φαίνεται πόσα σώματα ὑπέγραψεν, ἐννοητέον μόνον ἐν σώμα· ὅσις ἐτι φιλογενῆς προαιρεῖται νὰ συνδράμῃ, εἰς ἀκότησιν τῆς παρούσης βίβλου, ἢ διὰ μνημόσυτόν τε, ἢμπορεῖ νὰ γράψῃ ἐδῶ, ἢ θέλει σημειωθῆ τὸ ὄνομά τε εἰς τὴν ἀκολούθητον τόμῳ.

Πάνος, κ' Γωάννης Χρισοδέλα	6
Πάνος Παΐκος	2
Παράσχος Κατράρα	10
Σπυρίδων Τζιγκιρλάρα	10
Σπυρίδων Κολοβός	10
Σπυρίδων Ταρακέλης	6
Φραγκίσκος Καβάκος	10
Χρήστος Γωάννης	10
Ο' Ε'υλαβές. Χρυσανθος Μοσχόπυ- λος Ε'φ'ημέριος τῶ Ναῶ τῶ Α'γίῳ Γεωργίῳ.	

ΒΙΕΝΝΑ.

Ο' Τιμιώτατος χ. Α'ποσόλης Πα- πᾶ Θεοκλήτῃ	10
Α'ρσένιος Νικόλαος Συντρο- φία	30
Γγίρκος Γγόζυτῃ	5
Γεώργιος Κωτζικόπυλος	20
Δημήτριος κ' Ανδρέας ἀδελφοὶ Παυλῆ	20
Δημήτριος χ. Α'θανασίῳ Α'- γιότης	5
Δημήτριος Δερβάρος	5
Δημήτριος Κωνσταντῖνῃ Τζα- τίρη	10
Δημήτριος Μαμάρας	30
Δημήτριος Σάββας	20
Δημήτριος Φρόνιμος	30
Ε'υσράτιος Πετροκόκινος	20
Ζαχαρίας Καλαμανάκης	10
Ζαφύρης Μπέλαγλα	5
Θεμελής Χρήστῃ	15
Θεόδωρος Ε'μμανήλ Γγίρκῃ	7
Θεόδωρος Καραϊωάννης	12
Κώμης Στάμῃ	10
Κωνσταντῖνος Μόσχας	15
Μανόλης Φίλιππος	5
Μαργαρίτης Δήμῃ	5
Νικόλαος Δημητρίῳ	20

Νικόλαος Γωάννης Μπομπεσιά- νῃ	10
Νικόλαος Ρ'έσης	10
Παναγιώτης τῶ Μάτῃ, ἀπὸ Λέβα	3
Παῦλος χ. Μιχάλη	20
Σταμάτης Ρ'αϊκοβίτζ	10
Στέργιος χ. Ζαφύρη, κ' συν- τροφία	6
Στέργιος Α'ποσόλης Νιτζε- ριότης.	
Στέργιος Σολομών	3
Στέφανος Λεοντᾶρι Μεγατερ- ναβίτης	10
Τριαντάφυλος Ζορμπᾶς.	
Χρόνιας Γωάννης Πάππῃ Α'μ- πελακιώτης	2

ΓΓΙΟΥΓΓΕΣΙ.

Ο' Τιμιώτ. Α'ναστάσιος Ε'υθυμῖς Σάρβῃ Βιδοκκίτης	2
Α'ναστάσιος Παναγιώτῃ Βιδο- κκίτης.	
Θεόδωρος Παναγιώτης Βιδο- κκίτης.	
Κοσμᾶς Παναγιώτης Βιδοκκ- κίτης.	
Πέτρος Σκῆταρης Βιδοκκίτης διὰ τὴν ἀδελφότητα τῶ Γγίγγεσι	20

ΓΙΑ'ΣΣΥ.

Ο' Τιμιώτ. χ. Γωάννης Σταματίῳ Σκιρ- μιανός	5
Κυριάκης Α'ναστασίῳ	15

Ε'ΓΡΗ.

ΕΓΡΗ.

- Ο Τιμιώτ. Γεώργιος Βρέτης.
 Γεώργιος Τζατίρι.
 Γίρα Γυιλάνη.
 Δίμος Ντέζη.
 Ευσάδιος Διαμαντής . . . 2
 Θεόδωρος Νικολάου.
 Γεώργιος Βιδάκοβιτς . . . 2
 Γεώργιος Γυιλάνης.
 Γεώργιος Σερχατλής.
 Ο Λογιώτ. Γεώργιος Διδάσκαλος.
 Γεώργιος Βεβάρης . . . 2
 Κωνσταντίνος Δημησκής . . . 2
 Λάζαρος Λαζάρου Τζατίρι.
 Μάρκος Λαζάρου.
 Μιχαήλ Γεωργίου.
 Μιχαήλ Χαρσάνης.
 Ναὲμ Θεοδώρα Λουρί.
 Ναὲμ Λαζάρου Τζατίρι.
 Ναὲμ Θεοδώρα Ζεμπάν.
 Ο Εὐλαβές. Πέτρος Βιτκόβιτς.
 Πάικος Σερχατλής.

ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

- Ο Εὐλαβές. Ἄγγελος Κυβετός.
 Ο Αἰδεσιμ. Ἀνδρέας Καλογηρόπου-
 λος Πρωτοπαπᾶς.
 Ο Τιμιώτ. Ἀντζολος Μπαδοέρ.
 Ἀντζολος Μαρτελάος Ἀνα-
 γνώτης.
 Ο Αἰδεσιμ. Γεράσιμος Σύμμαχος
 Πρωτοπαπᾶς, μέγας Οἰ-
 κονόμος, καὶ Ἀρχιερατικὸς
 Πρωτονοτάριος.
 Ο Εξοχώτ. Διαμάντης Κυβετός,
 Φιλοσοφίας τε, καὶ Ἰατρι-
 κῆς Διδάσκαλος.
 Ο Τιμιώτ. Διονύσιος Μαρτινέγγου.

- Ο Πανοσιώτ. Γεώργιος Γερομόναχος
 Ραβάνης Πελοποννήσιος.
 Ο Εὐλαβές. Κωνσταντίνος Μπελέ-
 σης μέγας Σκευοφύλαξ
 Ζακύνθου.
 Ο Εὐλαβές. Νικόλαος Κασσιμάτης.
 Ο Τιμιώτ. Νικόλαος Μεδίλας.
 Ο Εκλαμπρ. Τζανετάκης Κετσεφάρης
 Μπέης Πάσης Μάγνης 2

ΖΕΜΟΝΑ.

- Ο Τιμιώτ. Γεώργιος Σολάρης.
 Γεώργιος Δημητρίου.
 Δημήτριος καὶ Ἀναστάσιος Μάντζο.
 Δέκας Κωνσταντίνου.
 Γεώργιος Κυρίτζας.
 Κωνσταντίνος Δίμτζα Ζεμπάν.
 Κωνσταντίνος Θεοδώρα.
 Κωνσταντίνος Γεωργίου Καλογηρόπου.
 Μιχαήλ Κωνσταντίνου Πόπας.
 Παναγιώτης Μανόλης.
 Σταῦρος Γεώργιος.
 χ. Τριαντάφυλλος Γεωργίου.
 Χριστόδουλος Παπαῖ Γεωργίου.

ΚΟΥΜ - ΣΕΝΤ - ΜΑΡΤΟΝ
ΕΙΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΝ.

- Ο Τιμιώτ. Δημήτριος Γεωργιτζής
 Παπαῖ Πρεσβυτέρου . . . 2
 Χαρίσιος Βαίτζης ἐκ Κοζάνης.

ΚΡΑΪΟΒΑ.

- Ο Σοφολ. Δανιήλ Γεροδιάκονος Γεω-
 νίου.
 Ο Τιμιώτ. Δημήτριος Μπιμπέσκου.

Ο Έκλαμ. Γωανίτζας Στόλικος
Γληγοβάνος.

Κωζής Στόλικος Βυζάντιος.

Ο Τιμιώτ. Νικόλαος Βεζιάρης Βυ-
ζάντιος.

Ο Έυλαβές. Παρθέσιος Πελοπον-
νήσιος.

Χρισόδαλος Γωαννίτης.

ΚΥΠΡΟΣ.

Ο Πανοσιώτ. **Κ**υπριανός Αρχιμαν-
δρίτης.

Ο Πανος. Μελέτιος Ηγάμενος Κύκκ.

Ο Μακαριώτ. & Σεβασμιώτ. Χρυσαν-
θος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου.

ΛΙΒΟΥΡΝΟΝ.

Ο Οσιώτ. εν Γερομονάχ. **Α**νδριμος
Πελοποννήσιος.

Ο Πανοσιώτ. Βαρλαάμ Αρχιμανδρί-
της Θεσσαλονικεύς.

Ο Τιμιώτ. Γεώργιος Δρόσβ Γωαν-
νίτης.

Δημήτριος Κονταξής Γωαννίτης.

Θεόδωρος Μπέτζος εξ Άρτης.

Θεόδωρος Πετροκόκκινος Χίος.

Ο Πανοσιώτ. Θεόκλητος Πρωτοσύγ-
γελος Κύπριος.

Ο Τιμιώτ. Γωάννης Κωζάκης Πελο-
ποννήσιος.

Γωάννης Λάμπρος Γωαννίτης.

Πέτρος Ράλης Χίος.

Ο Λογιώτ. Ρίζος Διδάσκαλος εκ
Τρικάλων.

Ο Τιμιώτ. Στέργιος Μπαχωμίας
Γωαννίτης.

Φραγκίσκος Τζάνης Ζακύνθιος.

Χρισόδαλος Ραφτάκης Γωαννί-
της.

ΜΙΣΚΟΛΤΖΑ.

Ο Τιμιώτ. **Α**θανάσιος Βρέτας.

Αθανάσιος Δημητρίβ Στήρια.

Αθανάσιος Πεσχάρβ.

Αθανάσιος Σόντας.

Αθανάσιος Φλώρβ.

Αναστάσιος Δίμτζα.

Ανδρέας Χαρίτβ.

Βρέτας Βέσιος.

Γεώργιος Μιχάλη Κώζα.

Γεώργιος Ντόνα.

Γεώργιος Πατάκης 2

Δημήτριος Γεωργίβ Σεγκάνα.

Θεόδωρος Δημητρίβ Στήρια.

Θεόδωρος Κεπτινάρβ.

Θεόδωρος Μπράτβ.

Κωνσαντίνος Ανδρέας Πίτα.

Λάσκος Δίμτζα Γραμποβάρης.

Ο Οσιώτ. εν Γερομ. Μελέτιος Ε-
φιμέριος.

Ο Τιμιώτ. Μιχαήλ Ζεπάνα.

Μιχαήλ Ντόνα.

Μιχαήλ Πέλτα.

Ναήμ Κοσμίσκης, & Μήτρος

Λέσκας 2

Ναήμ Παντέτας.

Ναήμ Ρόζα.

Νάζος Πβζενίκα Μοσχοπο-
λίτης.

Νικόλαος Καλότας.

Νικόλαος Σιαγκάνας.

Πέτρος Βισσελίνα Σταμέλης 6

Πέτρος Τζοχαδάρβ 2

Στέφανος Ρόζα 2

ΠΑΝΤΖΟΒΟ.

Ο' Τιμιώτ. **Α**'θανάσιος Βρέτο . . . 5

ΠΕΣΤ'.

Ο' Λογιώτ. **Γ**εώργιος Γωάννης Ζαμπίρα . . . 3

Ο' Τιμιώτ. Γεώργιος Γωάννης Σακελλαρίδης . . . 3

Γεώργιος Κωνσταντίνος Πελέγκας . . . 20

Ο' Λογιώτ. Γεώργιος Λεοντίδης Διδάσκαλος . . . 2

Ο' Τιμιώτ. Γεώργιος Σιδέρης . . . 3

Γωάννης Τάλλιο Κοζανίτης . . . 3

Κωνσταντίνος, κ' Γωάννης Παπαγεωργίου . . . 2

Λάσκαρης Αγγελάκη . . . 3

Μιχαήλ Ποποβίτς . . . 3

Ο' Λογιώτ. Μιχαήλ Παπαγεωργίου . . . 3

Ο' Τιμιώτ. Ράλης Γεωργίου, κ' συντροφία . . . 3

Ο' Πανιερώτ. κ' Σοφολογ. Σωφρόνιος πρώην Βελγραδίας . . . 3

Ο' Τιμιώτ. Στέφανος Κελεντρίσκα Μοσχοπολίτης . . .

ΣΕΡΡΑΣ.

Ο' Τιμιώτ. **Γ**ωάννης Λαγός Γωάννιτης . . .

Ο' Πανοσιώτ. Μακάριος Πρωτοσύγγελος Σερρών . . .

Ο' Πανιερώτ. κ' Σοφολογ. Ματθαίος Σερρών . . .

ΣΙΜΠΪΝΙ.

Ο' Εξοχώτ. **Γ**ατροφιλόσοφος Μανασσής Γλιάδας . . . 2

ΣΜΥΡΝΗ.

Ο' Ευλαβές. **Α**'θανάσιος Εφιμέριος . . . 2

Ο' Τιμιώτ. Αλέξανδρος Βλασής . . . 2

Ο' Λογιώτ. κ' Ευλαβές. Γρηγόριος Αρχιδιάκονος . . . 2

Ο' Τιμιώτ. Γεώργιος Δημητριάδης Μπαγεσιτζής . . . 2

Δημήτριος Αμίρος . . . 5

Δημήτριος Μπαχατόρης . . . 3

χ. Δημήτριος Ζαφύρη . . .

Δημήτριος Μπαλδατζής . . .

Διαμάντης Πετρίτζης . . .

Ευσράτιος Ματθαίος Μαυρογορδάτος . . . 5

Ζόρτζης Βήρος . . .

Ζόρτζης Ροδοκανάκης . . .

Γωάννης Α'σλάν . . .

Γωάννης Α'υγερινός . . . 3

Γωάννης Μαυρογορδάτος . . . 20

Γωάννης Μικέλης . . . 2

Γωάννης Μεταξάς . . .

Γωάννης Ομηρος . . .

Γωάννης Πετράκης . . . 3

Γωάννης Πιττακός . . .

Κωνσταντίνος Νεγροπόντες . . .

Κωνσταντίνος Φωτόπελος . . .

Ματθαίος Γωάννης . . .

Μανβήλ Πιτζιπίσα . . .

Μανβήλ Ροδοκανάκης . . .

Μανβήλ Καπάρης . . .

Μίκης Α'υγερινός . . .

Μπενιζέλος Μεταξάς . . .

ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ. λά.

Ο Έυλαβές. Νεόφυτος Έφημέριος. Νικόλαος άνεψιός τῆς Ἀγίας Σμύρνης.	
Νικόλαος Μπαχατόρης . . .	3
Παῦλος Νίζιφος . . .	2
Ο Πανοσιώτ. Παΐσιος Σύγγελος Σμύρνης.	
Παράσχος Ζαραχάνης.	
Παναγιώτης Σκαρπάδιος.	
Ο Έυλαβές. ἢ Λογιώτ. Χρῦσανθος Διδάσκαλος Σμύρνης.	
Στέφανος Μεταξᾶς.	

ΣΩΠΡΟΝΙΟΝ
ΕΙΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΝ.

Ο Τιμιώτ. Πέτρος Πέλοβιτζ . . .	5
---------------------------------	---

ΤΟΚΑΙ
ΕΙΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΝ.

Ο Τιμιώτ. Δημήτριος Τζελεπῆς . . .	2
Χρῆσος Γεωργίης Προσεως τῆς Ἀδελφότητος . . .	20

ΤΡΙΕΣΤΕ.

Ο Θεοφιλές. ἢ Λογιώτ. Ἀνδριμος πρώην Μοθώνης . . .	3
Ο Τιμιώτ. Ἀλεξανδρῆς Τζάλας . . .	3
Ἀναστάσιος Λαγός.	
Ἄγγελος Κορνῆλιος . . .	2
Ἀπόστολος Ζωγράφος . . .	2
Βαρδολομαῖος Μπαρτέλας . . .	3
Γεώργιος Μπογιατζόγλης . . .	4
Γεώργιος Πρεβετάς . . .	3
Ο Πανοσιώτ. Δαμασκηνός Ὁμήρος Ἀρχιμανδρίτης . . .	12
Ο Πανοσιώτ. Δανιὴλ Πρωτοσύγγε- λος ἐκ Σμύρνης.	
Ο Τιμιώτ. Δημήτριος Καριτζιώτης	6
Ο Πανοσιώτ. Εὐφραῖμ Καλέργης Πρωτοσύγγελος ἐκ Κρήτης.	
Ο Τιμιώτ. Γεώργιος Ἀνδρελάκης . . .	5
χ. Γεώργιος Πανταζῆς . . .	5
Γεώργιος Ραφτόπιδος . . .	2
Γεώργιος Ταπίσκος . . .	8
Καῖσαρ Πελεργίνης.	
Ματθαῖος Σελέκης . . .	2
Νικόλαος Πλασαράς . . .	10
Πάνος Σεκλιζινός ἐξ Ἀρτης	10
Ο Ἐκλαμπ. Σπυρίδων Πρασάλεν- της νομοδιδάσκαλος, ἐκ Κερκύρας.	

ΕΛΕΓΧΟΣ

τῶν Συγγραφέων, ὧν τὴν μαρτυρίαν φέρει εἰς τὴν παρῆσαν βίβλον
ὁ Συγγραφεύς.

Α.
Αδριχάμιος.
 Α'θανάσιος.
 Αἴλιος.
 Αἰσχίνης.
 Ἀκροπολίτης.
 Ἀλάτιος.
 Ἀμάχιος.
 Ἀμβρόσιος.
 Ἀναστάσιος Σιναίτης.
 Ἀναστάσιος Βιβλιοθηκᾶριος.
 Ἄννα Κομνηνή.
 Ἀποκάλυψις.
 Ἀριθμοί.
 Ἀρισαῖος.
 Ἀριστοτέλης.
 Ἀρμενόπαιλος.
 Ἀρνόβιος.
 Ἄσμα Ἄσμάτων.
 Ἀυγουστίνος.
 Ἀυρήλιος Οὐίκτηρ.

Β.
Βαλσαμών.
 Βαρώνιος.
 Βασίλειος.
 Βασιλειῶν.
 Βελαρμῖνος.
 Βικέντιος Ἀυγουστοδιονήσιος.

Βικέντιος Λερινήσιος.
 Βλάσαρις.
 Βοπισκὸς Φλαύιος.

Γ.
Γαυλτήριος Γησβίτης.
 Γελάτιος.
 Γενάδιος.
 Γένεσις.
 Γερμανὸς Πατριάρχης.
 Γλυκάς.
 Γρηγοράς.
 Γρηγόριος Ναζιανζῆ.
 Γρηγόριος Νύσσης.

Δ.
Δαβίδ.
 Δαμασκηνός.
 Δευτερονόμιον.
 Δημοσθένης.
 Διόδωρος Σικελιώτης.
 Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης.
 Διονύσιος Ἀλεξανδρείας.
 Δίων ὁ Νικαεύς.

Ε.
Ειρηναῖος.
 Ἐξοδος.
 Ἐπιφάνιος.
 Ἐρρίκος Γησβίτης.
 Ἐυθύμιος Ζυγαδηνός.

Ἐυσέβιος Παμφίλκ.
 Ἐυτρόπιος.
 Ἐυφραῖμ Σῦρος.

Ζ.
Ζαχαρίας, Προφήτης.
 Ζωναράς.
 Ζώσιμος.

Η.
Ηρωδιανός.
 Η'σαίας, Προφήτης.

Θ.
Θεοδώρητος.
 Θεόδωρος Γαζῆς.
 Θεόδωρος Πρεσβύτερος.
 Θεοφάνης.
 Θεοφύλακτος Βουλγαρίας.
 Θεκυδίδης.

Ι.
Ιάκωβος Ἀπόστολος.
 Ἰγνάτιος.
 Ἰεζεκιήλ, Προφήτης.
 Ἰερεμίας, Προφήτης.
 Ἰερώνυμος.
 Ἰλάριος.
 Ἰβδίδ.
 Ἰβλιανός, Παραβάτης.
 Ἰβσινιανῆ, Νεαραί.
 Ἰβσίνος.

Γ'σπόλυτος.
Γ'σίδωρος Πηλυσσιώτης.
Γ'ωάννης Ευαγγελιστής.
Γ'ωάννης Σχολαστικός.
Γ'ωάννης Τριθέμιος.
Γ'ωήλ Προφήτης.

Κ.

Καπιτωλίνος.
Καρατζάς.
Κεδρηνός.
Κίνναμος Γ'ωάννης.
Κλήμης Α'λεξανδρεύς.
Κλήμης Ρ'ώμης.
Κόκος.
Κασσιανός.
Κριταί.
Κυπριανός.
Κύριλλος Γ'εροσολύμων.
Κύριλλος Α'λεξανδρείας.
Κωδινός.

Λ.

Λακτάντιος.
Λαμπρίδιος.
Λευιτικόν.
Ληκάς Α'πόστολος.
Λέων Βασιλεύς.
Λέων Ρ'ώμης.

Μ.

Μαγδεμβουργικαί Ε'κατον-
ταετηρίδαι.
Μακάριος Α'γκύρας.
Μακάριος Αιγύπτιος.
Μαριάνος Σκότος.
Μαρκελλίνος.
Ματθαίος Ευαγγελιστής.
Μελέτιος Πηγάς.

Μινύκιος Φήλιξ.
Μιχαίλας.
Μοσχόπτελος.

Ν.

Ναύκληρος.
Νεδέλιος Νικόλαος.
Νείλος Δοξαπέτριος.
Νικήτας Παφλαγών.
Νικηφόρος Κάλλιπος.
Νομικόν Γ'ραικο-Ρ'ωμαϊκόν.

Ξ.

Ξανδόπτελος.
Ξιφιλίνος.

Ο.

Οικαμένιος.
Ο'μηρος.
Ο'νέφριος Πανεινιος.
Ο'νώριος Α'υγασοδιονήσιος.
Ο'πτάτος Μιλευϊτανός.
Ο'υαλήσιος.

Π.

Παραλειπομένων βιβλοι.
Παροιμίαι Σολομώντος.
Παῦλος Α'πόστολος.
Πελθανός Θεόδωρος.
Πεταίϊος.
Πέτρος Α'πόστολος.
Πέτρος Α'λεξανδρείας.
Πλάτυνας.
Πλάτων.
Πλίνιος ο' Νεώτερος.
Πλάταρχος.
Πολύκαρπος.
Πολυκράτης Ε'φέσσα.
Πράξεις Α'ποστόλων.
Προκόπιος.

Ρ.

Ρίβέτος.
Ρ'αφῖνος.

Σ.

Σαβελικός.
Σειράχ Σοφία.
Σηξέτος Ε'μπερικός.
Σβετώνιος.
Σκίδας.
Σαλπικίος Σευῆρος.
Σοφία Σολομώντος.
Σπαρτιανός.
Συμεών Λογοθέτης.
Συνοδικά.
Σωζόμενος.
Σωκράτης Σχολαστικός.
Σωφρόνιος.

Τ.

Τάκιτος.
Ταράσιος.
Τερτυλιανός.
Τιμόθεος Πρεσβύτερος Κων-
σαντινουπόλεως.
Τωβίας.

Φ.

Φιλάστριος.
Φίλων.
Φώτιος.

Χ.

Χαλκοκονδύλης.
Χρυσόσομος.

Ω.

Ωριγένης.

ΕΛΕΓΧΟΣ

των

Κεφαλαίων τῆ παρόντος τόμου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

ΚΦ. Α. Περί τῆ τί ἐσὶν Γεωρία, καὶ περὶ τῆς διαιρέσεως αὐτῆς σελ. 1

ΚΦ. Β. Ὅτι μία ἐσὶν ἡ Ἐκκλησία τῆ Θεῷ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων - - - 4

ΚΦ. Γ. Περί Ἀβραάμ, καὶ τῆς δοθείσης αὐτῷ περιτομῆς - - - 6

ΚΦ. Δ. Περί τῆ Μωϋσέως, καὶ τῆ Γραπτῆ νόμου - - - 8

ΚΦ. Ε. Περί τῆς ἐν τῇ Παλαιᾷ διαθήκῃ Συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἢ τοῦ Ἰσραηλίσμου - - 10

ΚΦ. ς. Περί τῶν Θεοπνεύτων βιβλίων τῆς Παλαιᾶς διαθήκης - 13

ΚΦ. Ζ. Περί τῆς τῶν Προφητῶν προφητείας, καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς 21

ΚΦ. Η. Περί Γνώσεως, μαντείας, γοιτείας, καὶ τῶν ὁμοίων τέτοις, καὶ περὶ τῆς τῶν Ἑβραίων Καβάλης - - - 24

ΚΦ. Θ. Ὅτι ἐδὲν τιμιώτερον τοῖς ἀνθρώποις, ὡσπερ ἡ Ἀλήθεια, καὶ ὅτι παρὰ τῆ Πατρὸς τῶν Φώτων τοῖς ἀξίαις δίδεται - - 30

ΚΦ. Ι. Περί τῆς τῆ Θεῷ Ἐκκλησίας τῆς ὑπο τὴν Καινὴν διαθήκην - - - 34

ΚΦ. ΙΑ. Περί τῶν Θεοπνεύτων βιβλίων τῆς Καινῆς διαθήκης, καὶ περὶ τῆς ἀγράφου παραδόσεως 39

ΚΦ. ΙΒ. Περί τῆ ὑποκειμένη, καὶ τῆς

τῆς ὠφελείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, καὶ τῶν ταύτης Συγγραφέων - - - - - 49

ΚΦ. ΙΓ. Περὶ διαιρέσεως τῆς παρῆς Ἱστορίας, καὶ τάξεως, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ λεγομένων ἔτι καὶ περὶ ἀναπτύξεως ὄρων τινῶν, καὶ περὶ Βασιλέων - - - - - 54

ΚΦ. ΙΔ. Περὶ Ἐπισκόπων, Πρεσβυτέρων, Διακόνων, καὶ τῶν λοιπῶν ταγμάτων τῆς Ἐκκλησίας 58

ΚΦ. ΙΕ. Πόθεν παρέλαβον οἱ Ἀπόστολοι τὴν τάξιν τῆς χειροτονίας - - - - - 62

ΚΦ. ΙΣ. Περὶ Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, Αρχιεπισκόπων, καὶ Ἐξάρχων - - - - - 64

ΚΦ. ΙΖ. Περὶ Αἰρέσεως, Σχίσματος, Παρασυναγωγῆς, Συνόδου, Ἐπιτιμίων Ἐκκλησιαστικῶν τῆς Συνόδου - - - - - 69

ΚΦ. ΙΗ. Περὶ χρονικῶν διασημάτων 74

ΚΦ. ΙΘ. Ἐν τίνι χρόνῳ ἠυδόκησεν ὁ Ἐλεήμων Θεός, ἀποσείλαι εἰς τὸν κόσμον, τὸν Υἱὸν αὐτοῦ 86

Πίναξ τῶν ἑπτὰ Ἡλικιῶν. - - - 88. 89.

Α' Ι Ω Ν Α'.

ΚΦ. Α'. Περὶ Αὐγῆς Αὐτοκράτορος Ρώμης, καὶ Ἡρώδου βασιλέως Ἱεροσολύμων, ἐφ' ὧν γέγονεν ἡ ἑνσαρκος οἰκονομία τοῦ Θεοῦ Λόγου - - - - - 89

ΚΦ. Β'. Περὶ τῆς Συλλήψεως, καὶ γεννήσεως Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστῆ, ἔτι καὶ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τῆς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου συλ-

λήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ - - - - - 94

ΚΦ. Γ. Περὶ Γεννήσεως, Περιτομῆς, τῆς τῶν Μάγων προσκυνήσεως, τῆς Ὑπαπαντῆς, τῆς φυγῆς, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς τοῦ Ἡρώδου βρεφοκτονίας, καὶ τῆς ἐπανατροφῆς αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ - - - - - 97

ΚΦ. Δ. Περὶ Τιβερίου Καίσαρος, καὶ τῶν γενομένων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ ἐν τῷ α'. ἔτι Κηρύγματος τοῦ Χριστοῦ - - - - - 101

ΚΦ. Ε. Περὶ τοῦ Κηρύγματος, καὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν γενομένων, ἐν τῷ β'. ἔτι τοῦ Βασιλείου - - - - - 105

ΚΦ. ΣΤ. Περὶ τοῦ Κηρύγματος, καὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ γ'. ἔτι ἀπὸ τοῦ Βασιλείου - - - - - 111

ΚΦ. Ζ. Περὶ τοῦ τελέου, καὶ τελευταίου, ἔτι τοῦ Κηρύγματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν θαυμάτων, καὶ Παθημάτων αὐτοῦ - - - - - 114

ΚΦ. Η. Περὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν γενομένων - - - - - 117

ΚΦ. Θ. Περὶ τοῦ Κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων, ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἐν τοῖς πέριξ αὐτῆς - - - - - 121

ΚΦ. Ι. Περὶ Γαίου Καλιγόλου, καὶ τῆς Κλαυδίας, τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 127

ΚΦ. ΙΑ. Περὶ Νέρωνος Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 136

ΚεΦ. ΙΒ'.

- ΚΦ. ΙΒ'. Περὶ τῆς ἀ. διωγμῆς τῆς κινήθεντος παρὰ Νέρωνος, κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ τῶν ῥηθασῶν κατ' αὐτῶν διαφόρων κατηγοριῶν - - - - - 138
- ΚΦ. ΙΓ'. Περὶ Σίμωνος τῆς Μάγας, καὶ τῶν παρ' αὐτῆς Σιμωνιανῶν, καὶ περὶ τῶν Νικολαϊτῶν - - - - - 143
- ΚΦ. ΙΔ'. Περὶ Γάλβα, Ὀθωνος, καὶ Οὐίτελίας τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ περὶ τῆς πρώτης διαδοχῆς τῶν Ἀποστόλων - - - - - 150
- ΚΦ. ΙΕ'. Περὶ Φλαβίου, καὶ Τίτου τῶν Οὐεσπασιανῶν, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 154
- ΚΦ. Ις'. Περὶ Μενάνδρου, καὶ Ἐβίωνος, τῶν αἰρετικῶν, καὶ τῆς αὐτῶν αἵρέσεως - - - - - 158
- ΚΦ. ΙΖ'. Περὶ Φλαβίου Δομετιανῆ, Αὐτοκράτορος, καὶ τῆς κινήθεντος ἐπ' αὐτῆς, δευτέρου διωγμῆς κατὰ τῶν Χριστιανῶν - - - - - 162
- ΚΦ. ΙΗ'. Περὶ Νερῆα Κοκῆτος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 166
- ΚΦ. ΙΘ'. Περὶ Κηρίνου τῆς Αἵρεσιάρχου, καὶ τῆς αὐτῆς αἵρέσεως - - - - - 168
- ΚΦ. Κ'. Περὶ τῶν διδασκάλων τῆς τῆς Θεῆς Ἐκκλησίας, τῶν χρηματισάντων ἐν τέτοις τοῖς ῥηθῆσι χρόνοις, καὶ διαφόρων συγγραμμάτων αὐτῶν - - - - - 170

Α' Ι Ω Ν Β'

ΚΦ. Α'. Περὶ Τραϊανῆ Αὐτοκρά-

τορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 175

ΚΦ. Β'. Περὶ τῆς Γ. διωγμῆς τῆς ἐγεγερθέντος ὑπὸ Τραϊανῆ Αὐτοκράτορος κατὰ τῶν Χριστιανῶν - - - - - 178

ΚΦ. Γ'. Περὶ τῶν τρόπων ἐχρῶντο οἱ Ἐθνικοὶ ἡγεμόνες κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς διωγμῆς - - - - - 179

ΚΦ. Δ'. Περὶ τῶν Εὐκτηρίων οἰκῶν ἐκεῖνα τῆς καιρῆς τῶν διωγμῶν, ἐν οἷς ἐγίνοντο αἱ συνελεύσεις, καὶ τίνι τρόπῳ ἐτελεύτησαν τὰ ἱερὰ μυστήρια τῶν Χριστιανῶν - - - - - 182

ΚΦ. Ε'. Περὶ Αἰλίου Ἀδριανῆ Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆς Ἐπισκόπων, ἐν ταῖς ἐπισημοτέροις τῆς Χριστῆς Ἐκκλησίας - - - - - 184

ΚΦ. ς'. Περὶ τῆς Δ. διωγμῆς τῆς ἐγεγερθέντος παρ' Ἀδριανῆ - - - - - 186

ΚΦ. Ζ'. Περὶ τῆς ἐπὶ Ἀδριανῆ ἐσχάτης Πολιορκίας τῶν Γαλατικῶν, καὶ περὶ Ἀκύλα τῆς Ποντικῆς, τῆς μεταφράσαντος τὴν Γραφήν, καὶ Λακκιανῆ τῆς Σαμωσατέως - - - - - 188

ΚΦ. Η'. Περὶ Σαντορίνου, Βασιλείδου, καὶ Καρποκράτους τῶν αἰρετικῶν, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀναφανέντων Γνωστικῶν - - - - - 191

ΚΦ. Θ'. Περὶ Ἀντωνίνου τῆς Πίης, ἦτοι Εὐσεβῆς Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 197

ΚΦ. Γ'. Περὶ τῶν γεγονότων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέροις Ἐκκλησίαις, καὶ τῶν διαλαμφάντων διδασκάλων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀντωνίνου τῷ Πίσ - 199

ΚΦ. ΙΑ'. Περὶ Οὐακλεντίνου, Κέρδωνος, Μαρκιανου, καὶ Ἀπελλῆ τῶν αἰρετικῶν - - - - - 203

ΚΦ. ΙΒ'. Περὶ Μάρκου Ἀυρηλίου τῷ, καὶ Ἀντωνίνου, καὶ τῷ συμβασιλεύσαντος αὐτῷ Οὐήρου, καὶ τῷ ἐ. διωγμῷ κατὰ τῶν Χριστιανῶν 210

ΚΦ. ΙΓ'. Περὶ τῶν γεγονότων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέροις τῶν πόλεων, καὶ τῶν διαλαμφάντων διδασκάλων ἐπὶ τέτοις τοῖς χρόνοις - - - - - 213

ΚΦ. ΙΔ'. Περὶ τῶν ἐν τέτοις τοῖς χρόνοις αἰρετικῶν Ταλιανῶ, καὶ τῶν αὐτῷ ὁπαδῶν Ἐγκρασειῶν Μουλιανῶ, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶ ἀναφονέων Καλαφρύγων, ἦτοι Πεπεζιανῶν, καὶ τῷ Ἐρμογένους - - - - - 215

ΚΦ. ΙΕ'. Περὶ Λυκίου Κορμόδου, Ἐλαϊδίου Περλίνακος, καὶ Διδίου Γαλιανῶ τῶν Ἀυτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 220

ΚΦ. Ις'. Περὶ τῶν γεγονότων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέροις Ἐκκλησίαις, καὶ περὶ τῶν διαλαμφάντων διδασκάλων ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων - - - - - 223

ΚΦ. ΙΖ'. Περὶ Σεπτιμίου τῷ Σευήρου Ἀυτοκράτορος, καὶ τῷ κινήσαντος ὑπ' αὐτῷ ἐ. διωγμῷ - 225

ΚΦ. ΙΗ'. Περὶ τῶν διαλαμφάντων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέροις Ἐπαρχίαις, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διδασκάλων ἐπὶ τῆς βασιλείας τῷ Σευήρου - - - 227

ΚΦ. ΙΘ'. Περὶ Θεοδοτῆ τῷ Βυζαντίου, Ἀρτεμῆ, καὶ Πραξίου τῶν αἰρετικῶν - - - - - 230

ΚΦ. Κ'. Περὶ διαφωνίας, καὶ τῷ ἐγερθέντος ἐξ αὐτῆς, σχίσματος μεταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ Δυτικῶν Ἐπισκόπων περὶ τῆς ἑορτῆς τῷ Πάσχα - - - 232

Α' Ι Ω Ν Γ'

ΚΦ. Α'. Περὶ Ἀντωνίνου Καρακάλλου, καὶ Ὀπιλίου τῷ Μακρίνου, τῶν Ἀυτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 235

ΚΦ. Β'. Περὶ Ἀντωνίνου Ἡλιογαβῆ Ἀυτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 237

ΚΦ. Γ'. Περὶ Ἀλεξάνδρου Σευήρου Ἀυτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - 239

ΚΦ. Δ'. Περὶ Μαξιμίου τῷ Θρακῆ, περὶ τῶν Ἀντικαισάρων, καὶ τῷ Ἐβδόμῳ διωγμῷ, κατὰ Χριστιανῶν - - - - - 246

ΚΦ. Ε'. Περὶ Γορδιανῶ, καὶ Φιλίππου τῷ Ἀραβῶ τῶν Ἀυτοκρατόρων, καὶ τῶν διαλαμφάντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Θεῶν ἀνδρῶν 247

ΚΦ. ς'. Περὶ Ἐλκεσαϊτῶν, καὶ Οὐταλισίων τῶν αἰρετικῶν - - 251

ΚΦ. Ζ. Περὶ Λακίᾳ Ἀυτοκράτορος,
καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν
τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 252

ΚΦ. Η. Περὶ τῆ ἐγερθέντος σχίσ-
ματος ἐν Καρχηδόνι περὶ τῶν
παραπεσόντων μεταξύ Κυπρια-
νῶ, καὶ τῆ Νοκάτῃ, καὶ Φιλίκισί-
μῃ, ἐτι καὶ Κορνηλίᾳ τῆ Ρώ-
μης Ἐπισκόπῃ, καὶ Ναυατιανῶ,
καὶ περὶ αἵρέσεως Ναυατιανῶν,
καὶ τῶν κατ' αὐτῆ συναδραιοθει-
σῶν συνόδων - - - - - 254

ΚΦ. Θ. Περὶ Γάλλῃ, Αἰμιλιανῶ,
Οὐαλερίᾳ, καὶ Γαλιήνῃ τῶν Ἀυ-
τοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων
ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν τῶν Ἀυ-
τοκρατόρων - - - - - 258

ΚΦ. Ι. Ἀμφισβήτησις ἐγερθεῖσα ἐν
τῇ Ἐκκλησίᾳ, εἰχρῆ τῆς ἐξ
αἵρέσεως προσερχομένης τῇ Ἐκ-
κλησίᾳ ἀναβαπτίζεσθαι - - - 261

ΚΦ. ΙΑ. Περὶ Νοητῆ, Σαβελλίᾳ,
καὶ Παύλῃ τῆ Σαμοσατέως τῶν
αἵρετικῶν - - - - - 264

ΚΦ. ΙΒ. Τῆ Ἀγιωτάτῃ Πατριάρ-
χῃ Ἀλεξανδρείας Διονυσίᾳ, Ἐ-
πιστολὴ προσφωνητικὴ πρὸς δι-
όρθωσιν γενομένη πρὸς Παῦλον
Σαμοσατέα τὸν αἵρετικόν, Ἐ-
πίσκοπον Ἀντιοχείας - - - 268

ΚΦ. ΙΓ. Περὶ Κλαυδίᾳ, Κυντίλ-
λιανῶ, Ἀυρηλιανῶ, Τακίτῃ, καὶ
Φλωριανῶ Ἀυτοκρατόρων, καὶ
τῶν ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν γε-
νομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - 271

ΚΦ. ΙΔ. Περὶ Μάνεντος, καὶ τῶν
παρ' αὐτῆ κληθέντων Μανιχαί-
ων αἵρετικῶν - - - - - 274

ΚΦ. ΙΕ. Περὶ Ἀυρηλίᾳ Πρόβῃ,
Ἀυρηλίᾳ Κάρῃ, Διοκλητιανῶ,
καὶ Μαξιμιανῶ τῶν Ἀυτοκρατό-
ρων, καὶ τῶν γενομένων ἐν τοῖς
χρόνοις αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ 278

ΚΦ. ΙΣ. Περὶ τῆ Γ. διωγμῶ, τῆ
ὑπὸ τῆ Διοκλητιανῶ, καὶ Μαξι-
μιανῶ κινήθέντος κατὰ Χριστιανῶν 281

ΚΦ. ΙΖ. Περὶ τῶν διαπρεψάντων
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ περιφανεσάτων
Διδασκάλων ἐν αὐτοῖς τοῖς χρό-
νοις - - - - - 284

Σύνοψις τῆς Διδασκαλίας, Εὐτα-
ξίας, καὶ Ἠθικῆς τῆς Ἐκκλη-
σίας τῶν τριῶν αἰώνων - - 287

Α' Ι Ω Ν Δ'.

ΚΦ. Α. Περὶ Κωνσταντίνῃ τῆ Χλω-
ρῆ, Γαλερίᾳ, Σευήρῃ, Μαξι-
μίνῃ, καὶ Μαξεντίᾳ, τῶν Ἀυ-
τοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων
ἐπ' αὐτῆ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - 294

ΚΦ. Β. Περὶ τῆς ἐπακολαθήσεως
τῆ Γ. διωγμῶ ἐπὶ τῆς βασι-
λείας Γαλερίᾳ, Μαξιμίνῃ, καὶ
Μαξεντίᾳ τῶν Τυράννων τῆς
Χριστιανικῆς Πίσεως - - - 301

ΚΦ. Γ. Περὶ τῆ Μεγάλῃ Κωνσταν-
τίνῃ πρώτῃ Ἀυτοκράτορῃ τῶν
Χριστιανῶν, καὶ τῶν γενομένων
ὑπ' αὐτῆ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - 306

ΚΦ Δ. Περὶ τῆ Σχίσματος τῶν
Δουνατισῶν - - - - - 319

ΚΦ. Ε. Περὶ τῆ Σχίσματος τῶν
ἐν Αἰγύπτῳ Μελετιανῶν - - 322

ΚΦ. ς. Περὶ τῆς τῆ Ἀρείᾳ, καὶ τῶν
Ἀρειανῶν αἵρέσεως - - - 325

ΚΦ. Ζ'. Περὶ τῶν γενομένων Συνοδῶν ἐπὶ Κωνσταντίνῃ τῷ μεγάλῃ - - - - - 330

ΚΦ. Η'. Περὶ τῶν ἐπισημοτέρων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν διαπρεφάντων κατὰ τάτας τὰς χρόνας - - - - - 338

ΚΦ. Θ'. Περὶ τῶν υἱῶν τῷ μεγάλῃ τῷ Κωνσταντίνῃ, τῶν Αυτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 344

ΚΦ. Ι'. Περὶ Φωτεινῆ, Μακεδονίᾳ, Ἀετίᾳ, Εὐνομίᾳ, Εὐδοξίᾳ, καὶ Ἀκακίᾳ, καὶ Ἀυδαίᾳ τῶν Αἰρετικῶν - - - - - 355

ΚΦ. ΙΑ'. Περὶ Συνόδων, καὶ ψευδοσυνόδων γενομένων ἐν τέτοις ταῖς χρόνοις - - - - - 369

ΚΦ. ΙΒ'. Περὶ τῶν διαπρεφάντων ἀνδρῶν ἐν ὁσιότητι, καὶ διδασκαλίᾳ ἐπὶ τὰς χρόνας τῶν ῥηθέντων Αυτοκρατόρων - - - - - 370

ΚΦ. ΙΓ'. Περὶ Γβλιανῆ τῷ Παραβάτῃ Αυτοκρατόρῃ, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῷ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 373

ΚΦ. ΙΔ'. Περὶ Γοβιανῆ τῷ Αυτοκράτορῃ, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῷ γενομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 376

ΚΦ. ΙΕ'. Περὶ Οὐαλεντιανῆ, καὶ Οὐαλεντος τῶν Αυτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 378

ΚΦ. Ις'. Περὶ τῷ Λακκιφεριανῷ σχίσματος, καὶ τῷ Οὐρσακιανῷ - - - - - 384

ΚΦ. ΙΖ'. Περὶ Ἀπολλιναρίου Ἀερίου, καὶ τῶν Μεσσαλικῶν αἰρετικῶν - - - - - 387

ΚΦ. ΙΗ'. Περὶ Συνόδων, καὶ ψευδοσυνόδων τῶν ἐπ' αὐτῶν τῶν Αυτοκρατόρων γενομένων - - - - - 392

ΚΦ. ΙΘ'. Περὶ τῶν διαπρεφάντων ἀνδρῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῶν ῥηθέντων Αυτοκρατόρων, ἐν ὁσιότητι, καὶ διδασκαλίᾳ - - - - - 395

ΚΦ. Κ'. Περὶ Γρατιανῆ, Οὐαλεντιανῆ τῷ Νεωτέρῃ, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ - - - - - 401

ΚΦ. ΚΑ'. Περὶ Πρισκιλλιανῆ, Ἐλκιδίᾳ, Γοβιανῆ, καὶ Κολλιριδιανῆ τῶν αἰρετικῶν - - - - - 406

ΚΦ. ΚΒ'. Περὶ ἀντιλογιῶν, καὶ διαφορῶν συναγωνισμάτων μεταξὺ Γωάννη Γεροσολύμων Ἐπισκόπου, καὶ Ἐπιφανίᾳ τῷ Κωνσταντίας Κύπρου, ὡσπερ καὶ μεταξὺ τῷ Ρεφίῃ, καὶ Γερωνύμῳ ὑπὲρ τῶν τῷ Ωριγένει σφαλμάτων - - - - - 409

ΚΦ. ΚΓ'. Περὶ τῶν συγκροτηθεισῶν συνόδων ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν τῶν Αυτοκρατόρων - - - - - 411

ΚΦ. ΚΔ'. Περὶ τῶν διαπρεφάντων ἀνδρῶν εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας, ἐν παιδείᾳ, καὶ ὁσιότητι, ἐτι καὶ περὶ τινῶν ὁσίων γυναικῶν - - - - - 417

Σύνοψις τῆς Διδασκαλίας, Εὐταξίας, καὶ Ἠθικῆς τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸν Δ'. αἰῶνα - - - - - 424

*

*

*

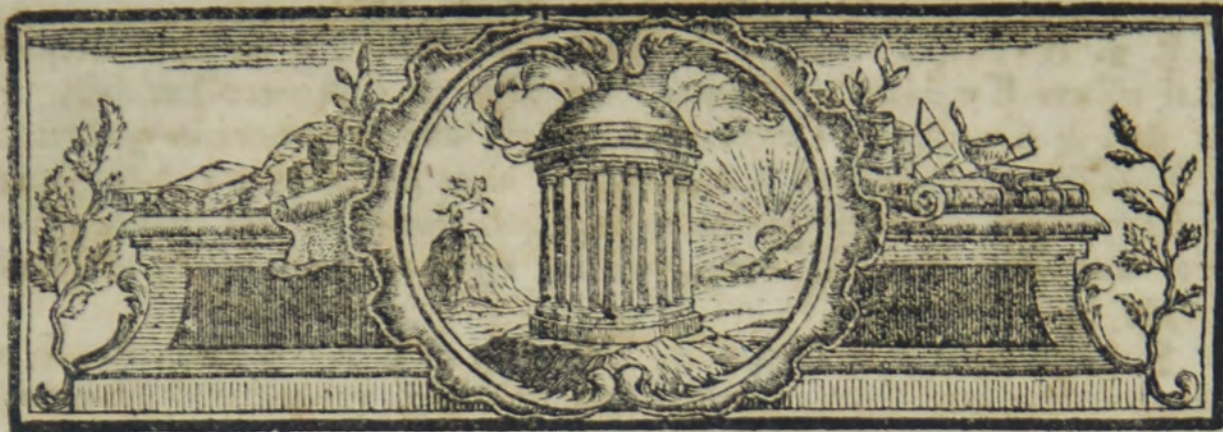
Εμβλέψατε εἰς ἀρχαίας γενεάς ἢ ἴδετε, τίς ἐνεπίστευσε Κυ-
ρίῳ καὶ κατησχύθη; ἢ τίς ἐνέμεινε τῷ φόβῳ αὐτοῦ καὶ
ἐγκαταλείφθη; ἢ τίς ἐπικαλέσατο αὐτὸν, καὶ ὑπερεῖδεν
αὐτόν;

Σειράχ κεφ. Β'. 10.

*

*

*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ.

Περιγράψατα τὰ τῆς Παλαιᾶς Ἐκκλησίας ἔθιμα,
καὶ τάξεις, ἥτοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης,
καὶ τὰ τῆς Νέας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τῆς εἰς τὴν Ἱστορίαν, καὶ περὶ τῆς
Διαίρέσεως αὐτῆς.

§. 1.

 Βολόμενος μὲ τὴν βοήθειαν τῆ Θεοῦ νὰ συγγράψω συντόμως,
καὶ ἀκριβῶς, μίαν πρόχειρον Σύνοψιν ὅλης τῆς Ἐκκλησια-
στικῆς Ἱστορίας, μοὶ ἐφάνη ἔυλογον, καὶ ἀναγκαιότατον, νὰ
περιγράψω πρῶτον μίαν Εἰσαγωγὴν εἰς αὐτήν, δηλοποιῶν
τὰ τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησίας, ἥτοι τῆς παλαιᾶς Διαθήκης
ἔθιμα, καὶ τὰ τῆς Νέας, διὰ ἔυκολον εἶδησιν, καὶ κατάληψιν ἐκείνων ὅτῃ
ἔχω νὰ διηγηθῶ εἰς τὴν Ἱστορίαν.

§. 2.

Τί ἐστιν Ἰσο-
ρία.

Ποσαχῶς
διαίρεται ἡ
Ἰσορία.

Πόσαι πό-
λεις ἐν τῷ
ὑπὸ Σελή-
νην Κόσμῳ.

Καὶν.

Αἴβελ.

Θάνατος
αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ ὁ
ἄνθρωπος
πολίτης ἐ-
ρανεῖ.
Τίς ἡ φρον-
τίς τῆς Ἐκ-
κλησίας.

§. 2. Ἡ Ἰσορία λοιπὸν, λαμβανομένη καθόλου, καὶ ὡς ἀπολελυμένως δηλοῖ πᾶσαν Ἐπιστήμην, καὶ νόησιν· διὰ τῆτο καὶ ὁ Ἀριστοτέλης (α), τὴν περὶ ψυχῆς Ἐπιστήμην, Ἰσορίαν καλεῖ, τὴν ὁποίαν κατωτέρω γινώσκιν αὐτῆς ὀνομάζει. Κατὰ μέρος δὲ θεωρημένη, εἶναι μία διήγησις τῶν γινόμενων πραγμάτων. Πόσῃν ὠφέλειαν προξενεῖ αὐτὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πόσον ἀναγκαῖα εἶναι εἰς αὐτοὺς, πάντες σχεδὸν, ὅσοι ἔγραψαν Ἰσορίας φανερώς τὸ κηρύττεισιν.

§. 3. Διαίρεται ἡ Ἰσορία εἰς Πολιτικὴν, καὶ Ἐκκλησιαστικὴν, ἡ μὲν φανερώσει ὅσα ἠκολούθησαν εἰς διαφορὰς φυλάς καὶ πολιτείας, ἡ δὲ καταγίνεται εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά, δηλοποιῶσα τὰ περὶ Θεοῦ, καὶ ἱερῶν πραγμάτων, καὶ ἐυληπτότερα ποιεῖσα αὐτὰ τοῖς ἀνθρώποις· διότι εἰς αὐτὸν τὸν ὑπὸ Σελήνην Κόσμῳ δύο πόλεις εἶναι, ὡς λέγει ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος (β). Ἡ πόλις δηλαδή τῆ παρόντος κόσμου, καὶ ἡ πόλις τῆ Θεοῦ, δηλῶσαι τοὺς ἀπ' ἀρχῆς τῆς παραγωγῆς τῆ Κόσμου δύο ἀδελφὰς τὸν Καὶν δηλαδή καὶ τὸν Αἴβελ, ἐξ ὧν, ὁ μὲν Καὶν γεωργὸς ὢν, ἐλάμβανε διὰ τὸν ἑαυτὸν τὰ τὰ πρῶτα γεννήματα, καὶ ἀφιέρωνε τῷ Θεῷ τὰ δεύτερα ὅπῃ δὲν ἦσαν τόσον καλά. „ Καὶ ἐγένετο, φησὶν ἡ Γραφή (γ) μετ' ἡμέρας ἕνεγκε „ Καὶν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ Κυρίῳ. Διὸ ἐλεγχθεὶς ἀπεβλήθη, καὶ μετὰ τὴν καταδίκην κακῶς καὶ ἐλεεινῶς ζήσας, κατεξάβη τύπος καὶ παράδειγμα τῶν πολιτῶν τῆ Κόσμου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐρρέθη ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸ σένων, καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς· τῆτο δὲ γίνεται τύπος, καὶ εἰκὼν τῶν οἰκητόρων αὐτῆς, καὶ τῶν τέκνων τῆ αἰῶνος τῆτο, κατὰ τὸ μουσικὸν νόημα, διότι ὁ ἄρχων τῆ Κόσμου τῆτο πάντοτε, μετ' ἀσάτους, ταραχώδεις, ὑλικὰς, καὶ μαλαίνας λογισμὰς σιναίζει, καὶ πειράζει αὐτοὺς. Ὁ δὲ Αἴβελ παρθένος ὢν, καὶ ποιμὴν προβάτων, ἀφιέρωνεν τῷ Θεῷ τὰ πρωτότοκα, φανερόμενος πλέον φιλόθεος, παρὰ φίλαυτος· ὅθεν καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν τὰ προαίρεσιν ἔγινε δεκτὴ ἡ θυσία τῆ· διὸ φθονόμενος ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τῆ Καὶν, ἐθανατώθη ἀπὸ αὐτὸν, τύπος γινόμενος τῶν πολιτῶν τῆ ἑρανεῖ Κόσμου· ἐκ τῆτο εὐαρεσεῖτο ὁ Δεσπότης-Θεὸς εἰς τὰς θυσίας τῆ ὡς δικαίως, καὶ εὐσεβῶς ἀφιερωμένας, καὶ εἰς φανερὸν σημεῖον, καλέβαινε πῦρ ἀνωθεν καὶ ὀλοκάλωνε τὰ προσφερόμενα. Ὁ Καὶν ἦν ὁ πρωτότοκος Υἱὸς, ὁ Αἴβελ ὁ δεύτερος, διὸ καὶ πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον μὲν γεννᾶται πολίτης τῆς γῆς, ἔπειτα δὲν ἀποτελεῖται πολίτης τῆ ἑρανεῖ, παρὰ διὰ τῆς Θείας χάριτος τῆ Σωτῆρος Χριστοῦ, ὅς ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων ἦλθεν ἐπὶ γῆς, καὶ ὅς φωτίζων τὴν οἰκαμένην μετ' ἀκαθαρσιμὰς ἡμιῆς, καὶ σωφροσύνης ἐδεμελίωσεν ἐπὶ γῆς ὡς ἕναν ἱερὸν Ναὸν ἀρετῆς, τὴν Ἐκκλησίαν ἣτις ἔχει νὰ φροντίζη μόνον διὰ τὴν ἀληθῆν Θεοσέβειαν, καὶ διὰ τὸν ὀρθόν, καὶ φιλάνθρωπον τρόπον· διότι „ ὁ τῶν Χριστιανῶν κόσμος, ἕτερός ἐστι, καὶ „ διαγωγὴ, καὶ νῆς, καὶ λόγος, καὶ πράξεις ἕτερα τυγχάνει, καὶ ἡ τῶν ἀνθρώ-
πων

(α) Περὶ ψυχῆς Βιβλ. ἀ. ἐδαφ. ἀ. (β) Εἰς τὸ περὶ πόλεως Θεοῦ Βιβλ. ἱε. κεφ. ἀ. καὶ εἰς τὸν ΞΑ. Ψαλμὸν, ἐδαφ. ζ. ἱ. (γ) Γεν. κεφ. δ. 3.

πῶν τῶ κόσμῳ τότε διαγωγῇ, ἡ νῆς, ἡ λόγος, ἡ πράξις ἑτέρα· ἄλλο τι εἶσιν ἑκεῖνοι ἡ ἄλλο τι εἶσιν ἄτοι, ἡ πολλὴ διάστασις μεταξύ τῶτων κειμένων ὡς λέγει ὁ Μακάριος Αἰγύπτιος (α).

§. 4. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ πόλις τῶ Θεῶ, ἡ Ἐκκλησία δηλαδὴ εἶναι διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Προφήτης Δαβὶδ λέγει (β). „ Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σῶ ἡ πόλις τῶ Θεῶ· ἣτις εἶναι μίμησις τῆς ἀρχαίας πόλεως, διὰ τὴν ὁποίαν εἶπε ἡ ὁ Παῦλος (γ). „ Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, ἡ πόλις Θεῶ ζῶντος Γερουσαλήμ ἐπερανήν, ἡ μυριάσιν Ἀγγέλων. „ Ὑπάρχει λοιπὸν ἀπλῶς πᾶσα Ἰσρορία, εἰς τὸ νὰ φανερώνη εἰς ἡμᾶς ὅλα τὰ γινόμενα εἰς αὐτὰς τὰς δύο πόλεις, αἰνιγμέναι ἀγκαλὰ ἡ ἐναντικαὶ ἀλλήλων, μᾶλλον τῶτο εἶναι συνδεδεμένοι μεταξύ τῶν εἰς τὸν παρόντα τῶτον Κόσμον τῶν ἀνθρώπων· διὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διηγηθῶμεν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσρορίαν, ἂν δὲν μίξωμεν, ἡ ἀναφέρωμεν ἡ τὴν Πολιτικὴν, ἡ πάλιν γράφοντες Πολιτικὴν, δὲν εἶναι δυνατὸν, ἂν δὲν σημειώσωμεν ἡ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν.

§. 5. Ἡ μὲν Ἰσρορία λοιπὸν 18 αἰῶνος τότε, ἣτοι ἡ Πολιτικὴ διαιρεῖται εἰς τὰς μερικὰς Ἰσρορίας τῶν Μοναρχιῶν δηλαδὴ, τῶν Ἡγεμονιῶν, τῶν Πολιτειῶν, ἡ τῶν ὁμοίων ὅπῃ ἦτον πρὸ τῆς Ἐνσάρκως Οἰκονομίας τῶ Χριστοῦ, ἡ εἰς τὰς Ἰσρορίας τῶν Ἡγεμονιῶν, τῶν μετὰ τὴν Ἐνσάρκον Οἰκονομίαν τῶ Θεῶ Λόγῳ κτλ. ἡ πᾶσα μία ἀπὸ αὐτὰς ὑποδιαιρεῖται πάλιν εἰς ἀπείρους σχεδὸν μερικὰς Ἰσρορίας. Ἡ δὲ Ἐκκλησιαστικὴ Ἰσρορία ὑποδιαιρεῖται εἰς τὴν Ἰσρορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἣτοι τῆς Ἰσραηλικῆς Συναγωγῆς, ἡ εἰς τὴν Ἰσρορίαν τῆς Νέας Διαθήκης, ἡτέροις εἰς Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσρορίαν τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες πανταχῶ διεσπάρησαν, ἡ ἐκατόκησαν· διότι αὐταὶ αἱ Ἰσρορίαι φανερώνοσιν ὅ, τι ἔγινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· ἐκεῖνη μὲν, τὰ τῶ Ἰσραηλῶ λαῶ, αὐτὴ δὲ τὰ τῶν Χριστιανῶν δηλοποιεῖ, ἣτις πάλιν ὑποδιαιρεῖται εἰς τὰς Ἰσρορίας τῶν μερικῶν Ἐκκλησιῶν, παντὸς Πατριαρχείου δηλαδὴ, Βασιλείου, Ἐπαρχίας, Ἐθνεῶ ἡ 18. ἀγκαλὰ ἡ διὰ Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσρορίαν δὲν ἐπινοῶσιν οἱ πλείονες, παρέξ μόνον τὴν Ἰσρορίαν τῆς Ἐκκλησίας ὅπῃ ἐδεμελίωσαν οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ περάτων, ἔως περάτων διὰ μέσον 18 Λήματος τῶ Χριστοῦ, ἡ τῶν ἐκκεῖθεν ἰδρώτων, ἡ κόπων ὡς λέγει ὁ Θεῶς Ἰσραηλῶ (δ).

Τις ἀπλῶς πᾶσα ἡ Ἰσρορία.

Ποσαχῶς διαιρεῖται ἡ Πολιτικὴ Ἰσρορία.

Ποσαχῶς διαιρεῖται ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἰσρορία

Α 2.

ΚΕΦΑΛ.

(α) Ομιλία ἐ. σελ. σγ'. ἐκδόσ. Παρισίαι ἀφρῶ. (β) Ψαλμ. πί. (γ) Περὶ ἐβε. ἐπισ. κεφ. β'. 22. (δ) Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ὅτι μία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆ Θεῷ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ καταβολῆς
Κόσμου, ἕως τῆς συντελείας τῆ αἰῶνος

§. 1.

Πλάσις τῆ
ἀνθρώπου.

Ἐπειδὴ ὁ παντοδύναμος Θεὸς διὰ ἄκραν αὐτῆ ἀγαθότητα ἠθέλησε νὰ εἰ-
δοποιήσῃ τῶτον τὸν ὄρατὸν Κόσμον, καὶ ἀντὶ τῆς κωφῆ, καὶ ἀφώνου κτί-
σεως, μὲ τὴν τῆ Γεννηθῆτω φωνὴν παραχθῆσαν, νὰ δώσῃ φωνὴν ἑναρθρον,
καὶ καθαράν γλῶσσαν, ἔλαβε χῶμα ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον
μὲ τὰς χεῖρας τε, κατ' εἰκόνα αὐτῆ καὶ ὁμοίωσιν, δευτερον εἰς τὴν πλάσιν,
ἀλλὰ πρῶτον, καὶ θαυμαστὸν εἰς τὴν ἀξίαν, καὶ κόσμιον εἰς λοιπὰ χαρίσματα,
ὡς λέγουσι τὰ ἱερὰ λόγια, ἀφ' ἧ τὸν ἔπλασε, κατέστησεν αὐτὸν ἄρχοντα
πάσης αὐτῆς τῆς κτίσεως, καὶ κήρυκα διαπρύσιον, καὶ μεγάλωφνον τῶν με-
γαλειῶν αὐτῆ. ἀλλ' ἔτος ἀμελῶν τῆς θεῆας ἐντολῆς, ἡ δ' ἂν ἡμέρα φά-
„ γητε ἀπ' αὐτῆ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε (α), κατέπεσεν, ἀπὸ ἐκείνην τὴν πα-
λαιὰν τρυφήν, εἰς αὐτὴν τὴν κατηραμένην γῆν, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἐπίκηρον,
καὶ φαρτὸν βίον, ἀνταλλαζάμενος τὸ χεῖρον ἀπὸ τῆ βελτιώσεως. „ ἐν τῆ μὴ
„ γὰρ ὡν ἔ συνῆκεν ἀλλὰ παρασυμβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὁ-
μοιώσει αὐτοῖς (β), καὶ σὺν αὐτῷ πάντες οἱ παρ' αὐτῆ καταγόμενοι.

Ἡ Ἐκκλη-
σία τῆ Θεῷ
ἀπ' ἀρχῆς.

Εἰς τὴν διέ-
φερον οὐκ ἀρ-
χαῖοι μετα-
ξὺ τῶν.

Νόμος φύ-
σις.

§. 2. Οὕτω λοιπὸν, ἐπειδὴ ἐξέπεσεν ἡ ἀνθρώπινη φύσις καὶ φέρεται
ἀτάκτως εἰς αὐτὴν τὴν κοιλάδα τῆ παρόντος Κόσμου, ἠυδόκησεν ὁ ἐλεήμων
Θεὸς νὰ ἀναδείξῃ ἀπ' ἀρχῆς ὀλίγους ἰνὰς πρὸς ὑπαρξιν τῆς ἐπὶ γῆς αὐτῆ
Ἐκκλησίας, καὶ ἀκολούθως τῆς ἐν ἑρανοῖς, οἵτινες διέφερον ἀπὸ τῆς ἐναντίας
μὲ τὴν θεοσέβειαν τῆ ἐνὸς μόνου Θεῷ, ἡ ὄντος ἐπὶ πάντων, καὶ μὲ τὴν σώ-
φρονα, καὶ δικαίαν ζωὴν, διαγωγὴν τε, καὶ πολιτείαν. τοῖσδε ἦσαν πρῶτος
ὁ αὐτὸς Ἀδάμ, ὅς, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον (γ) προφήτης ὡν, πάντως ἐγίνωσ-
κε Πατέρα, Υἱὸν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ἔτε περιτετμημένος, ἔτε εἰδῶλα
σεβόμενος, φανερώς ἐδηλῶσε τὸν Χριστιανισμόν. μετ' αὐτὸν ὁ Ἀβελ, Σὴθ,
Ἐνὼς, Μαθεσάλα, Νῶε καὶ οἱ λοιποὶ ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ἀβραάμ, οἱ
ὁποῖοι ἔτε περιτομῆ σώματος ἔμελε, ὡς καὶ ἡμῖν τοῖς Χριστιανοῖς ἔ-
μέλει, ἔτε παρατήρησιν εἶχον εἰς τὰς θροφὰς, ἔτε διαζολὴν τῶν ἄλλων,
ὅπῃ εἰς τὰς ἐσχάτας πρῶτος ὁ Μωϋσῆς ἐνομοθέτησε νὰ γίνωνται μὲ σύμβο-
λα, μόνον ἐφρόντιζον τὴν θεοσέβειαν, καὶ τὸν ὀρθὸν βίον. ὅμως διὰ νὰ μὴν
γίνωσιν οἱ ἄνθρωποι παντάπασι ἀπειροὶ, καὶ ἀμαθεῖς, καὶ ἀπὸ τὰ κτήνη κτη-
νωδέστεροι, δὲν ἔπαυσεν ὁ ποιητὴς Θεὸς νὰ δείχνῃ πῶς ὅλων προνοεῖται, καὶ
εὐεργετῆ, ὡς ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διημιγορῶν ἐν Λύστροις λέγει πρὸς τοὺς
ἄλλοις

(α) Γεν. κεφ. β. 17. (β) Ψαλμ. μὴ. 12. (γ) Τόμ. α. Βιβλ. α. ἐδαφ. ε. σελ. 5'.
γραμμ. ἡ τῆς ἐν Κολωνίᾳ ἐκδόσει ἀχπβ'.

ἄλλοις κ' τῆτα „ ὅς (ἦγεν ὁ Θεός) ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς ἔιασε πᾶν
 „ 1α τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. Καί τοιγε ἢκ ἀμάρτυρον ἑαυ-
 „ τὸν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν ἔρανόθεν ἡμῖν ὑετὸς διδῆς, κ' καιρὸς καρποφό-
 „ ρος ἐμπιπλῶν τροφῆς κ' εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν (α) „ διότι ἀπὸ Ἀ-
 „ δάμ μέχρι τῆ Μωϋσέως, ἔξω ἀπὸ τὰς φυσικὰς νόμους, ἔδει ἄλλος ἐδόθη τοῖς
 „ ἀνθρώποις· με αὐτὸς λοιπὸν 18ς ἐναρέτης, κ' δικαίως διελέγετο ὁ Θεός, ὅσον,
 „ ἦτον δυνατὸν ὡς λέγει ὁ χρυσοῦς τὴν γλώτταν (β). „ κ' 1ξ. πᾶν λοιπὸν τὸ
 „ ἐπὶ γῆς γεγονὸς παρὰ Θεῶ, διὰ τὸν ἀγιασμὸν τῶν ἐκλεκτῶν τελεῖται, τῶν
 „ ὁποίων ἡ συμμαχίαις, κ' ἔνωσις, δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία φανερώσει τὴν ἄνω Γερουσα-
 „ λὴμ, διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὑποκείμενον τῆς Θεῆς Ἐσπλαγχνίας, κ' ἀπὸ
 „ αὐτῆν, ὡς ἀπὸ μίαν πηγὴν ἀέννητον ἀποσάξει σωτήριον νάμα· διὰ τῆτο κ'
 „ πάντοτε συντηρημένη διαμένει εἰς τὸν Κόσμον, κ' μᾶλλον ὅπῃ φαίνεται πο-
 „ τε ὡς ἐγκατελελειμμένη, κ' παραβλεπομένη, ὅμως ἔχι δι' ἄλλο πάρεξ,
 „ διὰ καθαρισμόν, παιδευσιν, κ' δοκιμὴν ἐκείνων ὅπῃ ὑποτάσσονται εἰς τὸν
 „ Θεόν.

Διατί φαίνε-
 ται ποτε ἐγ-
 καταλελει-
 μένη ἡ Ἐκ-
 κλησία.

§. 3. Καὶ ὡσπερ ἡ πόλις τῆ Θεῶ, δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ αὐτῆν
 τὴν σύστασιν τῆ Κόσμου ἀρχισεν, ἔτω κ' ἡ κακοτροπία τῆς πόλεως αὐτῆ τῆ
 αἰῶνος, ἣν ἡ Θεῆα Γραφή, Βαβυλῶνα ὀνομάζει, ἀπ' ἀρχῆς ἐπροχώρησε με τὴν
 παρακοὴν 18 Ἀδάμ δι' ἐπιρρείας τῆ νοητῆ δράκοντος, ὑπερον με τὴν ἀδελφοκ-
 τονίαν τῆ Κάιν, κ' ἀκολούθως εἰς τὰς μεταγενεστέρας ἀπὸ τὰς Μαγείας, ἀ-
 σελγείας, μοιχείας, ἀλληλοφθορίας, ἀλληλοκτονίας, κ' ἑτέρων πολλῶν
 εἰδῶν κακίας, κ' ἀμαρτίας, κ' διὰ τὰ εἰπῶ ἐν συντομίᾳ, τόσον πολὺ ἡ κα-
 κία αὐτῆς τῆς πόλεως ἐπροχώρησε, κ' ἐκυρίευσεν, ὅπῃ ἔδει ἐσέβετο ὡς ἔ-
 πρεπε τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν, ἢτε ἐνόμιζον πῶς αὐτὸς ὁ κόσμος νὰ ἔγινεν
 ἀπὸ τὴν Θεῆαν Πρόνοιαν, ἀλλὰ πῶς ἔλυχεν ἀτάκτως, κ' ἀσυστάτως συνέ-
 σῃ, κ' ἔτω ἐδόξαζον οἱ πλείονες, ἢς ὁ Θεός φυλάττει ὡς σκέυη ὀργῆς ἐν
 ἡμέρα δικαιοσύνης.

§. 4. Καὶ ἀπὸ μὲν τῆ Ἀδάμ, ἕως 18 Νῶε, δὲν ἦτον ἀκόμη ἐτεροδοξία,
 ὡς ὁ Ἐπιφάνιος λέγει (γ) „ ἔπω δὲ ἐτεροδοξία, ἢκ ἔθνος τι διαφερόμενον,
 „ ἢκ ὄνομα ἀίρέσεως, ἀλλ' ἔδὲ εἰδωλολατρεία· ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος ἀνθρώπων
 „ ἰδίᾳ γνώμῃ ἐσείχει (νόμος γὰρ εἰς ἑδάμ ἐτύγχανεν, ἕκαστος γὰρ ἑαυτῶ
 „ νόμος ἐγένετο, κ' τῆ ἰδίᾳ γνώμῃ ἐσείχει κ' τξ.) διάγοντες ἐν ἐρημίᾳ, ὡς
 „ ἄγριοι λινές, κ' ἀνήμεροι βάρβαροι, ἔξ ὧν κ' ἡ ἐπωνυμία εἰς ἐκείνον τὸν και-
 „ ρὸν Βαρβαρισμός ὀνομάσθη· ὅτινες τὰς 1ε ἐκ φύσεως προσηκόντας λογισμῶς,
 „ κ' τὰ ἡμέρα κ' λογικὰ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς σπέρματα διαφθείροντες με
 „ αυτοπροάριετον κακίας ὑπερβολὴν, ἔγινον ὑβρισταὶ κ' ἀνόητοι, δίδόμενοι εἰς
 „ πάσας ἀνοσίους πράξεις, κ' κακὰς ἐργασίας, εἰς τρόπον ὅτι βδελυξάμενος αὐ-
 „ τὰς ὁ Θεός, κ' ὀργισθεὶς μελέβαλε τὴν σερραὴν γῆν, εἰς θάλασσαν, με βρο-

Πότε ἀρχι-
 σε νὰ λέγε-
 ται βαρβα-
 ρισμός.

Α 3

ΧΙΝ

(α) Πράξ. κεφ. ιδ'. 16. 17. (β) Ο' μιλ. β'. εἰς τὴν Γένεσιν, τομ. β'. σελ. 9'. γερμ.
 κς'. ἐκδόσ. Μοσχοῦτιας αψά. (γ) Τόμ. α'. βιβλ. α'. εἰσαφ. δ'. σελ. ε'. τῆς ἐν Κολλωῖα
 ἐκδόσ. αχπβ'.

Κατακλυσμός.

χὴν πολυήμερον, καὶ δυνατὴν ἐξ ἧς ἐξολωθρέυθη πᾶν τὸ ἀνθρώπινον γένος πᾶρες τῆ Νῶε, τῶν υἱῶν τε, καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν μετὰ τὴν Πρόνοιαν τῆ Θεῶ, οἵτινες διεφυλάχθησαν εἰς διαδοχὴν τῆ γένεως.

Πυργοποιία.

Σκυθισμός.

§. 5. Ἀπὸ δὲ τὸν κατακλυσμόν, καὶ τὸν καιρὸν τῆ Νῶε, ἐπειδὴ καὶ ἐπιβύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ μὴ ὅλον ὅπῃ ἐσμικρύνθη ἢ πρῶτέρα μακροζωία, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς πυργοποιίας, μία καὶ ἡ αὐτὴ φωνὴ, καὶ διάλεκτος ἦτον εἰς ὅλας τὰς ἀπογόνους τῆ πρωτοπλάσθ, καὶ ἐν χαίλοις ἐστάζετο ἐν πάσῃ τῇ γῆ· θέλοντες δὲ οἱ τότε ἄνθρωποι νὰ ὑψωθῶσιν ἕως εἰς τὸν ἔρανον, ἐκατήντησαν ἕως εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς διὰ τὴν ἔπαρτιν, καὶ ὑπερηφανίαν τῆς, ἐπειδὴ ἠβελήθησαν νὰ οἰκοδομήσωσι πόλιν, καὶ πύργον ὅπῃ νὰ φθάσῃ ἕως εἰς τὸν ἔρανον, διὸ ἐσύγχυται ὁ Θεὸς τὰ χεῖλη αὐτῶν, ἰστέσι τὴν διάλεκτόν τῆς· ὅθεν ἡ πόλις αὐτῶν ἐλλήθη, Σύγχυσις· ὕστερον δὲ μετὰ πολλὰς χρόνους, καὶ αὐτῆς τῆς πυργοποιίας, ἕως δηλαδὴ τῆ καιρῆ τῆ Σεραχ, ὁ Σκυθισμός ἦτον ὁμοιος μετὰ τὸν Βαρβαρισμόν, ἀπὸ δὲ τὰς χρόνους τῆ Σεραχ ἀρχισται ὁ Ἐλληνισμός· διὰ τὰ ὁποῖα ἀνάγνωθι τὸν Ἐπιφάνιον (α).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Περὶ Ἀβραάμ, καὶ τῆς δοθείσης αὐτῷ Περιτομῆς.

§. 1.

Ἀβραάμ.

Μεταξὺ τέτων τῶν χρόνων ἠγειρεν ὁ Θεὸς ἀπὸ ἀσεβεῖς γονέες τὸν πρῶτον ἐν Πατριάρχαις Ἀβραάμ, δέκατον ἀπὸ Νῶε, Χαλδαῖον τῷ γένει, ὃς πρῶτον ἦν εἰς τὸν Ἐλληνισμόν, ἐγνώρισε τὸν Θεόν, διότι ἦτον πιστός, τελειώτατος ἐν ἀκροβυσσίᾳ, καὶ εἰς εὐτέθειαν, ἐν γνώσει Προφητῶν, καὶ εἰς τὸν βίον ἀγγελικὴν ἔχοντα διαγωγὴν, καὶ πολιτείαν ἔνθεον, μετὰ τὸν αὐτὸν χαρακτήρα τῆς Ἀγίας Καθολικῆς, καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (β)· αὐτὸς λοιπὸν ἐγνώρισε τὸν Θεόν, τὸν δημιουργὸν τῶν ἀπάντων, ἀπὸ τὰ ποιήματά τε, λέγων ὅτι αὐτῷ πρέπει νὰ ἀποδίδεται ἡ τιμὴ· τῷ τῷ Ἀβραάμ εἶπεν ὁ Θεὸς „καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς (γ). Καὶ μετὰ αὐτὴν τὴν πρόρρησιν ἐσημέωνεν ἐκεῖνον ὅπῃ ἔμελλε νὰ γεννηθῆ ἐκ τῆ σπέρματος αὐτοῦ, ὃς ἐλευθερώσει μετὰ τὸν θάνατόν τε τὰς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας τῆς, καὶ ὃς κρεμάμενος ἐπὶ τῆ ξύλα τῆ σαυροῦ ἐξαλείψει τὴν τῆ νόμα κατάραν, γινόμενος αὐτὸς κατάρα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ πᾶσι τοῖς πισεύουσι αὐτὸν διὰ Θεὸν ἀληθινόν, θέλει δώσει λύτρωσιν, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

§. 2.

(α) Βιβλ. ἀ. ἐδαφ. ἡ. σελ. 9. γραμ. κα. (β) Βιβλ. ἀ. ἐδαφ. ἡ. σελ. 9. γραμ. δ.
(γ) Γεν. κεφ. 12. 3.

§. 2. Τότε δὲ ἐπειδὴ ὁ Ἀβραὰμ μετοικεῖσθαι ἀπὸ τὴν πατρίδα τῆ, καὶ οἱ Χανααναῖοι ἠγέρθησαν κατ' αὐτὴν, διὰ τὴν θεοσέβειαν ὅπως αὐτὸς ἐκήρυττε διὰ προσαγωγῆς τῆ Θεῶ φανερωθέντος εἰς αὐτὸν, καὶ ἐπειδὴ ὑπῆγεν εἰς τὴν γῆν τῶν Χανααναίων, χρηματίζεται ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ περιτμηθῆ αὐτὸς, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, (ὧν ἐτῶν ἐννεήκοντα ἐννέα) διὰ νὰ εἴναι τὸ γένος τῆ ξεχωρισμένον ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη, καὶ νὰ μὴν λείψῃ ἡ Θεογνωσία, ἀλλὰ νὰ μείνῃ ἀνεξάλειπτος μετὰ τὴν θεοσέβειαν τῆ πατρὸς αὐτῶν Ἀβραὰμ, καὶ εἰς ξένην γῆν, ἔχουλε σφραγίδα εἰς τὸ σῶμα τῆς, νὰ ἐνδυμῶνται πάντοτε τὴν θεοσέβειαν, καὶ νὰ διακρίνωμαι ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη· ἔχων ὁ Ἀβραὰμ δύο Υἱὸς, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρου προσμήνευεν, πῶς ὁ Θεὸς δύο Υἱὸς θέλει ἔχει, ἓνα μὲν, ἐκ τῆς Συναγωγῆς, ἄλλον δὲ, ἐκ τῆς Ἐκκλησίας· ὡς ὁ Ἰσαὰκ ἦτον τύπος τῆ Χριστιανικῆ λαῶ, ὁ δὲ Ἰσμαὴλ τῆ Ἰουδαϊκῆ, ὡς καὶ ἡ μήτηρ τῆ Ἀγαρ, τὴν Συναγωγὴν ἐδηλώσε, καὶ ἡ Σάρρα τὴν Ἐκκλησίαν· ὅθεν οἱ ἀπὸ Ἀβραὰμ φυλάττοντες τὴν θεοσέβειαν, καὶ τὴν παρά Θεῶ δοθεῖσαν περιτομὴν, ἣτις τύπος ἦν τῆ Βαπτίσματος, Ἀβρααμίται ἐκαλεῖντο, καὶ ὑπερον Ἰσραηλίται ἀπὸ τὸν Ἰακώβ ὅπως μετωνομάσθαι Ἰσραήλ.

§. 3. Τί δὲ ἦτον τάχα ἡ πολιτεία τῶν Υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕως τὸν καιρὸν τῆ Μωϋσέως; δὲν ἔχομεν ἄλλο τι νὰ εἰπῶμεν φανερῶς, πᾶρεξ μόνην τὴν θεοσέβειαν, καὶ τὴν περιτομὴν, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (α)· διὰ τῆτο ἀνεμποδίστως δύναται τις νὰ εἰπῆ, πῶς εἶνα εἶς, καὶ ὁ αὐτὸς βίος, καὶ τρόπος εὐσεβείας εἰς ἡμᾶς ὅπως εἰμεθα ἀπὸ Χριστὸν, καὶ εἰς ἐκείνους τῆς παλαιῆς θεοφιλεῖς ἀνθρώπους, διότι ἴξουρον καὶ ἐκεῖνοι τὸν Χριστὸν τῆ Θεῶ καθαρῶς, ἐπειδὴ ἐφάνη εἰς τὸν Ἀβραὰμ, ἐχρημάτισεν εἰς τὸν Ἰσαὰκ, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀκολούθως νὰ ὁμολογῶμεν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν, τὴν τε ἀπὸ Θεῶς ἐμπνεύσεως παρά τῶν Προφητῶν προαγγελθεῖσαν, καὶ τὴν διὰ τῆς διδασκαλίας τῆ Σωτήρος Χριστὸ παραδοθεῖσαν.

§. 4. Μετὰ τὸν Μωϋσῆν δὲν διαλέγεται πλέον ὁ Θεὸς ἀμέσως μετὰ τῆς ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ τῶν Προφητῶν, ὡς ὁ χρυστες τὴν γλώτταν λέγει (β)
 „ ὅτε δὲ εἰς πολλὴν κακίαν ἐξώκειλε πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, ἠδὲ ἕλω
 „ τέλειον ἀπεσφράφη τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὁ τῶν ἀπάντων διμιουργός· ἀλλ'
 „ ἐπειδὴ ἀνάξιοι λοιπὸν γεγονόνασι τῆς ὀμιλίας τῆς αὐτῆς, βεβλόμενος πάλιν
 „ ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς αὐτῆς φιλίαν, καθάπερ ἀνθρώποις μακρὰν ἀφε-
 „ σῶσι γράμματα πέμπει πρὸς ἑαυτὸν ἐφελκόμενος πᾶσαν τὴν τῶν ἀνθρώ-
 „ πων φύσιν. Καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα ἐδίδασκον πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν θεοσέ-
 „ βειαν, καὶ τὰ τῆ νόμου φυλάγματα ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐπιδημίας τῆ Κυρίου
 „ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι ἡ τῆ Θεῶ Ἐκκλησία, κατὰ τὴν παλαιὰν Διαθή-
 „ κην ἄρχισε μὲν ἀπὸ αὐτῆν τὴν σύστασιν τῆ Κόσμου, ἐτελειώθη δὲ ἀπὸ τὸν
 „ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅς ἐστιν ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος· ὁ συνάψας διὰ
 „ τῆς καινῆς Διαθήκης πᾶν τὰ ἔθνη ἐν τῇ αὐτῆ Ἐκκλησίᾳ, δὲς αὐτῇ τὸν τῆς
 „ χάρι-

Διὰ ποίαν
αἰτίαν ἐδό-
θη τῷ Ἀ-
βραὰμ ἡ πε-
ριτομή.

Ὁ Ἰσαὰκ
τύπος τῆ
Χριστιανισ-
μοῦ.

Ἀβρααμίται
Ἰσραηλίται.

(α) Βιβλ. ἀ. τόμ. ἀ. σελ. 17 ἢ ἐδαφ. ἑ γραμ. 5'. (β) Ὀμιλ. β. τόμ. β' σελ. θ',
γραμ. κθ' ἐκδ. Μομφραντίας αψά.

Νόμος τῆς
χάριτος.

χάριτος Νόμον, τὰτέσιν τὸ Εὐαγγέλιον, αὐτός γὰρ ἐστίν, ἡ εἰρήνη ἡμῶν,
,, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἐν, καὶ τὸ μεσόταχον τῶ φραγμαῖ ῥύτας, κατὰ
,, τὸν Ἀπόστολον Παῦλον (α).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆ Μωϋσέως, καὶ Γραπτῆ Νόμου.

§. 1.

Μωϋσῆς.

Εβδομος ἀπὸ Ἀβραάμ γεννᾶται τῷ Ἀμράμ ὁ Μωϋσῆς, ὃς γενόμενος τε-
λευταῖον ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, τὰς ἔκβαλεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον
τῆ ἰε. τῆ κατὰ Σελήνην Σανδικῆ μηνός, ὧν ἐτῶν ὀγδοήκοντα· εἰς δὲ τὸ
αὐτὸ ἔτος τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐκ τῆς Αἴγυπτος, ἀξιῶνοῦνται οἱ Ἰσραηλίται ἀπὸ
τὸν Θεὸν νομοθεσίαν διὰ μέσον αὐτῆ τῆ Μωϋσέως, νησέυσαντος πρὶν λά-
βῃ τὸν Δεκάλογον νόμον, ἡμέρας τεσσαράκοντα.

Νόμος
Γραπτός.

§. 2. Ἐδόθη λοιπὸν αὐτὸς ὁ Γραπτὸς Νόμος ἀπὸ τὸν Θεὸν τοῖς Ἰσ-
ραηλίταις, εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, ὡς φαίνεται εἰς τὸ Λευϊτικὸν (β), μεριζόμενος
τριχῶς, εἰς ἡθικὸν, δικανικὸν, καὶ εἰς τὸν περὶ τὰ ἔθιμα· ἀγκαλὰ καὶ ἔχι
εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕτε εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν· διότι ὁ μὲν ἡθικὸς νόμος,
ὃς εἰς τὸν Δεκάλογον ἀνακεφαλαιώνεται, διορίζων ἐξαιρέτως δύο ἐντολάς,
τὴν πρὸς τὸν Θεὸν δηλαδὴ ἀγάπην καὶ λατρείαν, καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον δι-
καιοσύνην, ἐδόθη τῆ πεντηκοστῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξόδου τῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν
Αἴγυπτον, ἐφ' ὄρους Σινᾶ· ἐπειδὴ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆ τρίτῃ μηνός ἦλθον εἰς
τὸ ὄρος Σινᾶ (γ), καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὸν ἐρχομὸν τῆς, ἐδόθη ὁ νόμος
εἰς τὴν κορυφὴν τῆ ῥηθέντος ὄρους· ὁ δὲ δικανικὸς, καὶ ὁ περὶ τὰ ἔθιμα, ἔχι
εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἀλλ' ὑπερον κατὰ διαδοχὴν, εἰς διαφόρους ἡμέρας (δ),
εἰς τὴν ῥίζαν τῆ ὄρους ὅπου ἦν ἡ Σικηνὴ αὐτῶν (ε) καὶ ἰξ. Καὶ ὁ μὲν Δικανι-
κὸς διορίζει μὲ πῶσον τρόπον νὰ φυλάττεται ἡ πρὸς τὸν πλησίον δικαιο-
σύνη καὶ ἰξ'. ὁ δὲ περὶ τὰ ἔθιμα, ὃν ὁ Χριστὸς κατήργησε, ἐδίδασκε τὰς Ἰβ-
δαίαις νὰ περιτέμνωνται, νὰ σαββατίζωσι, νὰ ἀποδεκατῶσιν ὅλα τὰ γεννή-
ματά τῆς, τὰ περὶ θυσιῶν, καὶ περὶ ῥαντισμῶν, νὰ δίδωσιν ἀπαρχάς, πεντηκοστὴν νὰ
εορτάζωσι, καὶ νὰ ἰξέυρωσι τὴν τριακοστὴν καὶ τξ'. τὰ ὅποια ἦσαν ἐτέρων σύμ-
βολα, ὡς λέγει ὁ Θεοδώριτος (ζ)· ὅθεν καὶ ἐντολαὶ τῆ Μωϋσέως τριχῶς
εἰσὶ, περὶ τέσσα ἀνάγνωθι τὸ Δευτερονόμιον (η) αὐτὸς λοιπὸν ὁ Μωσαϊκὸς Νό-
μος, ἦτον παιδαγωγὸς σωματικῶς μὲν διασελλόμενος, πνευματικὴν δὲ ἔχων
τὴν προσδοκίαν.

Νόμος Ἡ-
θικός.

Νόμος δι-
κανικός.
Νόμος περὶ
τὰ ἔθιμα.

§. 3.

(α) Ἐφεσ. κεφ. β. 14. (β) Κεφ. κς'. 46. (γ) Ἐξόδ. κεφ. ιθ'. (δ) Λευϊτ. κεφ.
θ. ι. ιη. καὶ ἀλλαχῆ. (ε) Λευϊτ. κεφ. α'. (ζ) Ἐρμην. τῆς πρὸς Ρ' ὠμ. Ἐπίς. Παύλου κεφ.
γ'. εδαφ. κ'. (η) Κεφ. ε'. καὶ ς'.

§. 3. Πρὸτῃ λοιπὸν νὰ δοθῇ ὁ Δεκάλογος Νόμος εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, ἐ-
προσάχθησαν οἱ Ἰσραηλῖται νὰ καθαρῶσι, καὶ νὰ προτομαθῶσιν εἰς δύο ἡμέ-
ρας, διὰ νὰ δεχθῶσιν μὲ τὴν πρέπασαν εὐλάβειαν, καὶ σέβας, τὸν Νόμον. αὕτη
δὲ ἡ προτομασία εἰς τρεῖς τρόπους ἐγένετο· μὲ τὴν ἀποχὴν πρῶτον τῶν γυ-
ναικῶν· δεύτερον μὲ τὸ πλύσιμον τῶν ἱματίων τας, καὶ καθαρισμόν· καὶ τρί-
τον μὴν ἀναβαίνοντες εἰς τὸ ὄρος, ἕως παντελῶς πλησιάζοντες, ἕως ἐγγιζόντες
διὰ νὰ μὴ ἐρευνήσωσι περιέργως τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μεγαλωσύ-
νην τῆ· καὶ ὅσοι δὲν ἐφύλαττον ὅλα αὐτὰ, ἐδιορίσθη νὰ τιμωρῶνται μὲ τὸν
θάνατον.

§. 4. Καθαριζέντων τῶν Ἰσραηλῶν, καὶ ἐρχομένη ἡ τρίτη ἡμέρα, εἰς τὴν
ὁποίαν ἐμελλε νὰ δοθῇ ὁ νόμος, ἐγένον σημεῖα φρικτὰ εἰς τὸ Σιναιον ὄρος· α.
πάν τὸ ὄρος πυρὶ ἐκάετο. β' πᾶν ἐκαπνίζετο, διότι ἀνέβαινεν ἀπὸ τοῦ πυρὸς
καπνὸς ὡς κλίβανον. γ'. νέφος πυκνὸν περιεκυκλῆσε τὸ ὄρος, καὶ τὸ ἐκάλυπ-
τε. δ'. ἤκούοντο βρονταί. ε'. φόβον μέγαν ἐφοβήθησαν; καὶ ς'. σάλπιγγες ἐ-
νηχῶντο (α). καὶ προσέτι μὲ φοβεράν ὀρχητικὴν σάλπιγγα, ὁ Ἄγγελος
ἐκήρυξε τὸν Δεκάλογον Νόμον (β). διὰ νὰ ἀκαθῆ εἰς πάνας τὰς εὐρισκομέ-
νης εἰς τὰ πέρα τῶ ὄρος, αἵτινες ἦσαν τὸν ἀριθμὸν τρεῖς χιλιάδες· πάντα
αὐτὰ ἦσαν τύποι, καὶ σκιαὶ ἐκείνων ὅπῃ ἐγένον ὑπερον μὲ τὴν ἐμπνευσιν τοῦ
Εὐαγγελικῆ Νόμου, διότι πρῶτον, ὡς ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἐδόθη τῇ πεντηκοστῇ
ἡμέρᾳ μετὰ τὸ Φάσκα, ἦτοι τὴν διάβασιν· εἰ καὶ ὁ Εὐαγγελικὸς νόμος (γ)
δεύτερον ὡς ἐκεῖνος εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, εἰ καὶ ὁ Εὐαγγελικὸς εἰς τὸ ὄρος Σιών
,, ἐκ γὰρ Σιών ἐξελεύσεται νόμος. (δ) καὶ τῆ. τρίτον ὡς ἐκεῖ ἤκούοντο βρον-
ταί καὶ ἀστραπαί, ἔτω ὡς ἐγένον ἦχος ἐξαίφνης. τέταρτον ὡς περ ἐκεῖ ἐφά-
νη πῦρ, καὶ καπνὸς, εἰ καὶ ὡς διεμερίσθησαν γλῶσσαι ὡσεὶ πυρὸς· πέμπ-
τον ὡς περ ἐκεῖ ἐξεπλήττοντο οἱ Ἰσραηλῖται ἀπὸ τὸν φόβον τας, εἰ καὶ ἡ Πνεύμα-
τος Ἁγίου ἐνεπλήθησαν οἱ Ἀπόστολοι (ε). καὶ τελευταῖον ὡς περ ἐκεῖ ἐκήρυ-
ξεν ὁ Ἄγγελος μὲ τὴν Σάλπιγγα τὸν Δεκάλογον, ἔτω καὶ ὡς ἡ Εὐαγγε-
λικὴ τῶν Ἀποστόλων Σάλπιγγις, ἐκήρυξε τὸν Εὐαγγελικὸν Νόμον.

§. 5. Διὰ τῆτο λοιπὸν τύπος τοῦ Χριστοῦ ἦν ὁ Μωϋσῆς α. ὅτι καὶ οἱ δύο
ἐγεννήθησαν εἰς ξένην γῆν, ὁ μὲν Μωϋσῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὁ δὲ Χριστὸς
εἰς Βηθλεὲμ τῆς Ἰσραηλῆς· β'. ὁ Μωϋσῆς ἐλίθη εἰς ἕνα κιβώτιον, καὶ ὁ Χρι-
στὸς ἀνεκλίθη ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων· γ. ὁ Βασιλεὺς Φαραὼ κατεδίωξε τὸν
Μωϋσῆν καὶ τὰ νήπια τῶν Ἰσραηλῶν τῶν ἐν Αἴγυπτῳ, ὁ Βασιλεὺς Ἡρώδης κα-
τεδίωξε τὸν Χριστὸν, καὶ τὰ τῆς Βηθλεὲμ βρέφη· δ'. ὁ Μωϋσῆς ἐξήγαγε τὸν
Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς Αἴγυπτου, καὶ ὁ Χριστὸς τὸν νέον Ἰσ-
μαὴλ ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Διαβόλου· ε'. ὁ Μωϋσῆς διὰ τῆς ἐρυθρᾶς Θαλάσ-
σης, ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ Βαπτίσματος· ς'. ὁ Μωϋσῆς ἐγένε Μωσότης τῆς Πα-
λαιᾶς

Σημεῖα φρι-
κτὰ εἰς τὸ
ὄρος Σινᾶ.

Ὁ Νόμος δι'
ἀγγέλων κη-
ρύσσεται.

Ὁ παλαιὸς
Νόμος τύ-
πος τοῦ Νέου.

Μωϋσῆς τύ-
πος τοῦ Χρι-
στοῦ.

(α) Ἐξοδ. κεφ. 19. (β) Ἐξοδ. κεφ. 19. 16. καὶ Ἐπιστ. πρὸς Ἑβρ. κεφ. 12. 18.
(γ) Ἐξοδ. κεφ. 1. καὶ Πράξ. κεφ. 13. (δ) Ἠσαϊ. κεφ. 11. 3. (ε) Πράξ. κεφ. 13. 2.
3. 4.

λαιᾶς Διαθήκης, καὶ ὁ Χριστὸς τῆς Νέας. ζ. ὁ Μωϋσῆς ἔδωκε τὸν παλαιὸν νόμον, ἦτοι τὸν Γραπτὸν, ὁ Χριστὸς τὸν νέον, ἦτοι τὸν Εὐαγγελικόν. η. ὁ Μωϋσῆς πρὶν δώσει τὸν παρὰ τῷ Θεῷ Νόμον, ἐνήνευσε τεσσαράκοντα ἡμέρας, ὁμοίως καὶ ὁ Χριστὸς. θ. ὁ Μωϋσῆς ἐνυμφεύθη τὴν Αἰθιοπίσσαν, ὁ Χριστὸς τὴν Ἐκκλησίαν, περὶ ἧς ἐγράφη, Μέλαινά εἰμι καὶ καλή (α). ὁ Μωϋσῆς ἐδιάταξεν ἑβδομήκοντα Πρεσβυτέρας, ὁ Χριστὸς ἑβδομήκοντα Μαθητάς. ια. ὁ Μωϋσῆς ἔπεμψεν εἰς τὴν Παλαισίνην, δώδεκα κατασκοπᾶς, ὁ Χριστὸς δώδεκα Ἀποστόλους. ιβ. ὁ Μωϋσῆς μὲ τὴν ράβδον τε μεγάλα τέρατα ἐποίησε, καὶ ὁ Χριστὸς ἀσυγκρίτως περισσότερα ἀπὸ τοῦ Μωϋσῆν ἐτέλεσε διὰ μέσον τῆς ξύλης τῆς Σταυροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆς ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Συναγωγῆς τῶν Υἱῶν Ἰσραὴλ, ἦτοι τῷ Ἰσραηλίσμῳ.

§. 1.

Ἰσραηλίσμος.

Ὅτις τῆς Συναγωγῆς, ἡ τῷ Ἰσραηλίσμῳ χαρακτὴρ ἄρχισε μετὰ τὸν Ἑβραϊσμὸν, ἀπὸ Ἀβραάμ, ὀνομαζόμενος ἔτι παρὰ Ἰάδα Υἱὸς Ἰακώβ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ Ἰσραηλῖται ἐκλήθησαν, οἱ πρότερον Ἰσραηλίται, εἰς τὸν καιρὸν Δαβὶδ τῷ Βασιλέως, διὰ τῶν ὁποίων, τὸ πρῶτον, τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν βασιλεῖον μετέβηκεν εἰς τὴν φυλὴν τῷ Ἰάδα. Βασιλεῖς Ἰσραηλιτῶν πρὶν τῆς διαιρέσεως τῶν βασιλείων αὐτῶν, ἔγινον πρῶτος ὁ Σαῦλ, δεύτερος ὁ Δαβὶδ, καὶ τρίτος ὁ Σολομῶν, μετὰ τὸν ὁποῖον ἔγινεν ὁ χωρισμὸς τῶν βασιλείων, καὶ ἐξ ἑνὸς ἔγινον δύο, ἐν τῷ Ἰάδα, τὸ ὁποῖον περιεῖχε δυο φυλάς, τὴν φυλὴν δηλαδὴ τῷ Ἰάδα, καὶ τῷ Βενιαμὴν, καὶ τὸ ἄλλο τῷ Ἰσραὴλ, τῷ ὁποῖῳ ὑποκειντο αἱ λοιπαὶ φυλαὶ, καὶ οἱ μὲν Βασιλεῖς τῷ Ἰάδα ἐκατοίκην εἰς τὴν Γερουσαλήμ, τῷ δὲ Ἰσραὴλ πρῶτον ἐν Σιχαίμ, ὕστερον εἰς Θουρὰ, καὶ τελευταῖον εἰς Σαμάρειαν, ἧς οἱ κάτοικοι Σαμαρείται ἐκαλεῖντο, τρεῖς φύλακες, ἢ διατὶ ἐδωρίσθησαν ἐκεῖ εἰς τάξιν φυλάκων, ἢ ἀπὸ τῶν φυλάττων αὐτῶν τὰς διατάξεις τῷ Προφῆτῃ Μωϋσέως, ὡς ἐγράφη ὁ νόμος, ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν ἐδέχοντο ἀπὸ τῶν Γραφῶν, παρὰ τὴν Ἱερὰν Πεντατευχον, περιείχοντο ὁμοίως καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν Συναγωγὴν.

Βασιλεῖς Ἰσραηλιτῶν

Διαίρεσις τῶν βασιλείων. Βασιλεῖς Ἰάδα εἰς Γερουσαλήμ.

Βασιλεῖς Ἰσραὴλ εἰς Σαμάρειαν.

§. 2. Συναγωγὴ δηλοῖ συνάθροισιν τῶν ὑπὸ τῷ Γραπτῷ νόμῳ εὐρισκομένων, δηλαδὴ τῶν Υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ διετάχθη παρὰ τῷ Μωϋσέως 18 δέλεα τῷ Θεῷ, ὡς καὶ ἡ Ἐκκλησία (τῆς ὁποίας τύπος ἦτον ἐκείνη) ἀπὸ τὸν Χριστὸν τὸν Υἱὸν τῷ Θεῷ. Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν Συναγωγὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐλάλει ὁ

Θεὸς

(α) Ἀ΄σμα κεφ. α΄. 5.

Θεός διὰ τῶν Γερέων αὐτῆς, καὶ τῶν Προφητῶν, ὡς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ αὐτοῦ (α).

§. 3. Ὑπηρεῖται αὐτῆς τῆς Συναγωγῆς τῶν Ἑβραίων ἦσαν Λευῖται Γερεῖς, Ἀρχιερεῖς, καὶ ὑπερον ἀπὸ αὐτῆς οἱ Προφῆται· ὡς περὶ λοιπὸν εἰς τὸν νόμον τῆς φύσεως, τὸν ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως, οἱ φθάσαντες τότε, ἦσαν πάντες οἱ πρωτότοκοι Γερεῖς, ἀφιερωμένοι ἑξαιρέτως εἰς τὴν Θεῖαν Λατρείαν, ἔτω καὶ εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, τὸν ἀπ' αὐτοῦ τῆ Μωϋσέως, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆ Χριστοῦ διαμείναντα, ἐφάνη ἔυλογον εἰς τὸν Θεὸν, πάντες πρωτότοκοι τῶν Ἑβραίων νὰ ἀφιερῶνται εἰς αὐτὸν (β) δηλαδὴ νὰ γίνωνται Γερεῖς. Ὅμως μεταξὺ πάντων αὐτῶν τῶν Γερέων ἔκλεξεν ἀπὸ τὰς δώδεκα φυλάς τῆ Ἰσραὴλ, τὴν φυλὴν 18 Λευὶ (γ), τὴν ὁποίαν ἀπεφάσισε νὰ εἶναι μόνη ἀφιερωμένη, πάντοτε εἰς τὴν Λατρείαν τῆ Θεοῦ. Καὶ κοινῶς πάντες οἱ ἐξ αὐτῆς τῆ φυλῆς καταγόμενοι ἐκαλεῖντο Λευῖται· ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄλλοι μὲν ἦσαν ὁρθῶς Λευῖται, τινέσι διάκονοι, ἄλλοι δὲ Γερεῖς, καὶ τρίτος ὁ Ἀρχιερεὺς αὐτῶν, ὅς κατὰ τὸν νόμον ἔπρεπε νὰ κατὰγεται ἀπὸ τὸ γένος τῆ Ἀαρῶν (δ).

§. 4. Ὁ τρόπος δὲ ὃ ἐγίνοντο, παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, οἱ Λευῖται, οἱ Γερεῖς, καὶ πρὸς τούτοις ὁ Ἀρχιερεὺς, ἀναγινώσκειται κατὰ πλάτος, εἰς τὸ Λευϊτικὸν καὶ εἰς τὴν Ἐξοδον (ε). Ἡ δὲ Θεῖα Λατρεία εἰς τὴν ὁποίαν ἐκαταγίνοντο οἱ ὑπηρεῖται τῆς Συναγωγῆς ἦσαν εἰς τὰς θυσίας, εἰς τὰ Μυστήρια, καὶ εἰς τὰς νομικὰς παρατηρήσεις τῶν ὁποίων ὡς ὄργανα, καὶ μέσα εἶχον πρῶτον τὴν Σκηνὴν, β'. τὸν Ναὸν, τὸν ὁποῖον ᾠκοδόμησαν ἀντὶ τῆς Σκηνῆς· γ'. τὴν Διάδηκην τῆς Κιβωτῆ, ἣτις πρῶτον μὲν εὐρίσκετο εἰς τὴν Σκηνὴν, ὑπερον δὲ ἐτίθη εἰς τὸν Ναὸν· δ'. τὸ Ἰλαζήριον τὸ ἐπὶ τῆς Κιβωτῆ· ε'. τὴν ἐπτάφωτον Λυχνίαν· ς'. τὴν Τράπεζαν τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως ζ'. τὸ Θυσιαστήριον τῆ θυμιάματος ἢ τὸ Θυσιαστήριον τῆ ὀλοκαυτώματος· ς'. τὰ Γερά Σκεύη· ι. τὰ Γερά Ἀμφια· διὰ τὰ ὁποῖα εἰς ἄλλα μέρη ἐγράφη· διὰ δὲ τῆς Προφῆτας θέλει γράφωμεν εἰς τὰ ἀκόλουθα.

§. 5. Ἐξαιρῶν 18ς Λευῖταις, Γερεῖς, Ἀρχιερεῖς, καὶ Προφῆτας ἦσαν καὶ ἕτεροι τινες εἰς τὴν Συναγωγὴν χωρισμένοι ἀπὸ τὸν κοινὸν λαὸν τῆς αὐτῆς Συναγωγῆς, καὶ διὰ νὰ εἰπῶμεν ἔτω ἦτον Γιδόριθμοι, ὡς ἦσαν οἱ Ναζωραῖοι, τινέσι κεχωρισμένοι, ἢ ἀφιερωμένοι, θρησκοὶ τινες ὄντες παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, καὶ μὲ εὐχὰς ἀφιερωμένοι εἰς τὸν Θεὸν, ἢ διὰ ὀλίγον καιρὸν, δύο λο. χά. ἢ τρεῖς μῆνας, ἢ καὶ πλείον, ἢ διὰ ὅλην τας τὴν ζωὴν, ὡς ὁ Σαμφὼν, καὶ ὁ Σαμψὴλ· διὰ ἐκείνους μὲν διαλαμβάνει τὸ βιβλίον τῶν Ἀριθμῶν (ζ)· διὰ αὐτῆς δὲ τὸ τῶν Κριτῶν (η), καὶ εἰς τὸ α'. τῶν Βασιλειῶν. Πᾶς τις λοιπὸν, ἢ ἀνὴρ, ἢ γυνὴ ὁποιασδήποτε φυλῆς καὶ ἂν ἦτον, ἐδύνητο νὰ διαλέξη τὴν κατ' εὐχὴν ταύτην θρησκείαν, δὲν ἐδύνητο ὅμως ἐκεῖνος ὅπῃ ἐκαταγίνετο εἰς

B 2

τὴν

Ὑπηρεῖται
τῆς Συνα-
γωγῆς.

Τινες οἱ ἀ-
φιερωθέντες
τῷ Θεῷ.

Τινες ἡ λα-
τρεία τῆς
Συναγωγῆς

Γιδόριθμοι.
Ναζωραῖοι.

(α) Παῦλ. πρὸς Ἑβρ. κεφ. ἡ. (β) Ἐξόδ. κεφ. ιγ'. (γ) Ἀριθ. κεφ. γ'. 12. (δ) Σειράχ κεφ. μέ. 7. (ε) Κεφ. ἡ. ς'. καὶ ἰ. καὶ Ἐξόδ. Κεφ. κθ'. (ζ) Κεφ. δ'. (η) Κεφ. ιγ'.

Ρ'ηχαβίται.

Κιναίοι.

Γραμμα-
τείς.Εσσηνοί.
Σεβαίοι.
Γορθηνοί.
Δοσιθεοί.
Ημεροβα-
πτισταί.

τὴν εὐχὴν ταύτην νὰ εἰσέλθῃ ἔτι, καὶ εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ ὑπεργίαν Λευιτικὴν, ἢ Γερατικὴν, ἂν δὲν ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν πρώτην κατάστασιν τῆς ὑπηρεσίας τῆς αὐτῶν τῶν Ναζωραίων αἱ διατάξεις προσεγράφησαν παρὰ τῷ Μωϋσέως (α). Ρ'ηχαβίται, λεγόμενοι ἔτι παρὰ Ρ'ηχαβ τῷ πατρὸς Ἰωαναδάβ, ὅστις ἐπρόσθετε τοῖς Υἱοῖς αὐτῶ, καὶ τοῖς μεταγενεστέροις τῶτα τὰ τρία, α. νὰ ἐγκρατεύωνται οἶνον, β. νὰ μὴ κτίζωσιν οἴκους, ἀλλὰ νὰ κατοικῶσιν εἰς καλύβας· καὶ γ. νὰ μὴ σπεύρωσιν, ἔτε ἀμπελωνας νὰ φυτεύωσι (β), καὶ τῶτα ὅλα ἀκριβῶς ἐφύλαττον, ἔτοι ἐλέγοντο καὶ Κιναίοι· ἀνάγνωθι δὲ αὐτὸς καὶ τὸ λέ. κεφάλαιον Γερεμίας τῷ Προφήτῃ.

§. 6. Ἐτι ἐφάνησαν ὑσερον εἰς τὸν Ἰσραηλίσμῳ οἱ Γραμματεῖς, οἱ Φαρισαῖοι, οἱ Σαδδουκαῖοι, καὶ ἄλλαι Αἱρέσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἄλλαι μὲν ἐδίδοντο τοῖς Σαμαριταῖς, ὡς τῶν Εσσηνῶν, (ἴδε τὸν Ἰώσηππον (γ) καὶ Φίλωνα τὸν Ἰσραηλῆα (δ)) τῶν Σεβαίων, τῶν Γορθηνῶν, καὶ τῶν Δοσιθεῶν κτ. ἄλλαι δὲ τοῖς Ἰσραηλῆα, ὡς αἱ ἀνω ρηθεῖσαι, καὶ τῶν Ἡμεροβαπτιστῶν, καὶ ἑτέρων, περὶ ὧν ἀνάγνωθι τὸν Ἐπιφάνιον (ε).

§. 7. Τέλος πάντων πρέπει νὰ ἴξωρη τινὰς, ὅτι Συναγωγὰς ἐκάλεον καὶ τὰς Ναεσ τες, εἰς τὰς ὁποίας οἱ Ἰσραηλῆα συναθροισζόμενοι τὸ Σάββατον ἐπροσεύχοντο εἰς τὸν Θεόν (ζ). Καὶ ἀνεγίνωσκον, καὶ ἐξήγγεν τὴν Θεῖαν Γραφήν, καὶ ἐποίον τὰ λοιπὰ τες ἔθιμα, ὅμοια μὲ τὰς Χριστιανὰς ὅπῃ νῦν τὴν Κυριακὴν προστρέχουσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας διὰ νὰ προσεύχωνται, καὶ νὰ ἀκέσωσι τὰς ψαλμωδίας, τὴν Γεραν ἀκολουθίαν, καὶ τὸν λόγον τῷ Θεῷ (η). Καὶ εἰς πᾶσαν Συναγωγὴν αὐτῶν, ἦσαν καθέδραι, ἐν αἷς ἐκάθηντο τόσον ἐκεῖνοι ὅπῃ ἀνοίγαν καὶ ἀνεγίνωσκον τὸν Μωσαικὸν Νόμον, ὅσον καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἀκροάζοντο κατὰ τὸν Ματθαῖον ὅπῃ λέγει (θ), περὶ τῶν Γραμματέων, καὶ Φαρισαίων, ὅτι „ἀγαπῶσι τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς Συναγωγαῖς „ ἐκ τῆς ἐπιταγῆς, ἄλλαι μὲν καθέδραι, ἦτοι σασίδια, νὰ ἦσαν ὑψηλότεραι, καὶ αὐταὶ ἐδίδοντο τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ Φαρισαίοις, ἄλλαι δὲ ταπεινότεραι, καὶ χαμηλότεραι, καὶ αὐταὶ ἦσαν διὰ τὰς ἀπλὰς ἀνθρώπους.

ΚΕΦΑ-

(α) Α' ριθ. κεφ. 5'. (β) Παραλειπ. κεφ. α. 55. (γ) Βιβλ. ἡ. Ἰσραηλῆα ἀρχαιολ. κεφ. β. (δ) Βιβλ. περὶ τῶν πάντων σπυδαίων εἶναι ἐλεύθερον. (ε) Κατὰ αἱρέσ. Βιβλ. α. σελ. κη. κθ. λ. ἐκδ. Κολωνίας ἀρχ. (ζ) Ἰσραηλ. κεφ. 5'. (η) Μάρκ. κεφ. α. 21. Δσκ. κεφ. 8'. 16. Πράξ. κεφ. ιγ'. 14. (θ) Κεφ. κγ'. 6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ΄.

Περὶ τῶν Θεοπνεύστων Βιβλῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

§. 1.

Η Γεωρία τῆς Ἐκκλησίας τῆ Θεῶ ὁπῆ εἶπομεν, περιέχεται εἰς τὰς Θεο-
πνεύστας Βίβλους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, αἵτινες ὀνομάζονται Κανονικαὶ
ἀπὸ τῆ Κανόνος ὁπῆ σημαίνει πολλακίς κὲ τὸν κατάλογον αὐτῶν τῶν Θεο-
πνεύστων Βιβλῶν, ὅσις κατάλογος ἐγένετο εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ἐσδρα· ἄσαι δὲ
αὐταὶ εἰκοσιεπτὰ μετρῶνται εἰκοσιδύο κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑβραϊκῶν σοι-
χειῶν· ἐπειδὴ δέκα βιβλία, εἰς πέντε ἐπαριθμῶνται· δηλαδὴ τὸ τῆς Ρ' εἰς
βιβλίον συνάπτεται μὲ τὸ τῶν Κριτῶν, κὲ γίνεται ἓν· τὸ πρῶτον τῶν Παρα-
λειπομένων μὲ τὸ β'. Τὸ α'. τῶν Βασιλειῶν μὲ τὸ β'. Τὸ γ'. μὲ τὸ δ'.
Καὶ τὸ τῆ Ἐσδρα μὲ τὸ τῆς Ἐσδρά. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰκοσιεπτὰ βιβλία,
ἄλλα μὲν εἶναι Γεωρικά, ἄλλα Προφητικά, κὲ ἄλλα Παραινετικά, ἤτοι συμ-
βουλευτικά, ἄλλα δὲ διὰ τὸ ψάλσιμον· διότι ἂν καθ' ἓν ἀπὸ αὐτὰ εὐρίσκειται
εἰς καθ' ἓν, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τὸ περισσεῦον ὀνομάζεται· διὰ αὐτὰ τὰ Γεω-
βιβλία ὁμιλεῖ ὁ ἄγ. Ἀθανάσιος εἰς τὴν Σύνοψιν· ἔξω ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰκο-
σιδύο Κανονικὰ βιβλία, εἶναι πάλιν κὲ ἄλλα βιβλία τῆς παλαιᾶς Διαθήκης,
ἔχι Κανονικὰ, ἀλλὰ ἀναγινωσκόμενα μόνον ἀπὸ τῆς Κατηχημένης, καθὼς ἡ
τῆ Σολομώντος Σοφία, ἡ τῆ Ἰησῆ Ὑἱὸ Σιράχ Σοφία· τὰ βιβλία τῆς
Ἐσδρά, τῆς Γεδθ, κὲ τῆ Τωβίτα· ἀνάγνωδι τὰ σχόλια τῆ Ζωναρά εἰς
τὴν Ἐπιστολὴν τῆ Ἀθανασίε περὶ αἰρέσεων, κὲ Ἐπιφανίε εἰς τὸ περὶ Μέ-
τρων (α), κὲ αὐταὶ μὲν αἱ βίβλοι ἢ τῆ Σολομώντος δηλαδὴ Σοφία, κὲ ἡ
τῆ Σιράχ, εἶναι χρήσιμοι, κὲ ὠφέλιμοι, ἀλλὰ ρητῶς εἰς ἀριθμὸν δὲν ἀναφέ-
ρονται· ὁμοίως κὲ ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς λεγει (β) „ ἐνάρετοι μὲν, κὲ
καλαὶ, ἀλλ' ἔκ ἀριθμῶνται, ἃ δ' ἔκειντο ἐν τῇ Κιβωτῶ. Ὅλα δὲ τὰ εἰς
τὴν Παλαιὰν περιεχόμενα βιβλία ἀριθμῶνται τεσσαράκοντα κὲ πέντε.

§. 2. Αὐταὶ αἱ Κανονικαὶ βίβλοι τῆς Παλαιᾶς Ἀγίας Γραφῆς, εἰς
Ἑβραϊκὴν κατάρχως διάλεκτον γραφεῖσαι, μετεφράσθησαν πρῶτον εἰς τὴν
Ἑλληνικὴν ἀπὸ οβ'. Ἐρμηνευτὰς, οἵτινες ἐφῆρθησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον παρὰ
τῆ Βασιλέως Πτολομαίε τῆ Φιλαδέλφου διὰ νὰ τὰς μεταφράσωσιν, οἵτινες
ἐκλέχθησαν ἀπὸ πᾶσαν φυλὴν τῶν Ἑβραίων, κὲ φωτισθέντες παρὰ τῆ
Ἀγίᾳ Πνεύματος ἐξήγησαν τὴν Θεϊὰν Γραφὴν, εἰς τὰς ἡμέρας αὐτῆ τῆ Βα-
σιλέως εἰς ἡμέρας οβ'. πρὸ Χ. Γ. σχεδὸν χρόνος 300, ὡς γράφει ὁ Ἀριστοῦ εἰς
τὴν Γεωρίαν τοιαύτης ὑποδέσεως, ὁ Ἰώσηπος ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ (γ),

B 3

Φίλων

Βίβλοι τῆς
παλαιᾶς.Ἀριθμὸς
αὐτῶν.Ἐρμηνευτὰ
τῆς γραφῆς
παρὰ τῶν.
οβ'.

Πότε ἐγενε.

(α) Περὶ Μέτρων, κὲ σαδμῶν ἰδαφ. δ'. (β) Περὶ Ὁρθοδ. πίσεως, Βιβλ. δ'. κεφ.
ιη'. (γ) Βιβλ. β'. κεφ. β'.

Φίλων ὁ Γεραῖος* (α) εἰς τὸ περὶ ζωῆς τῆ Μωϋσέως, Τερτυλιανὸς ἐν τῇ Ἀπολογία (β), Ἀθανάσιος ἐν τῇ Συνόψει (γ) Ἐπιφάνιος περὶ Μένων, καὶ ἕτεροι. Ὁ δὲ Εἰρηναῖος (δ), καὶ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς βιβ. α. τῶν Στρωμάτων (ε) ὑπολαμβάνουσι νὰ ἔγινεν εἰς τὸν καιρὸν Πτολομαίαι, Ὡς Λάγος ὅς ἀμέσως πρὸ τῆ Φιλαδέλφου ἐβατίλευσεν· ὅθεν αὐτὴ ἡ ἐρμηνεῖα πρώτη καλεῖται.

Γένεσις.

Τὴς συνέ-
γραψε τὴν
Γένεσιν.
Ἐξοδος.

Λευϊτικόν.

Ἀριθμοί.

Δευτερονό-
μιον.

§. 3. Πρώτη αὐτῶν τῶν Γερῶν Βίβλων, εἶναι ἡ Γένεσις· ὠνομάσθη δὲ ἕλω, ἐπειδὴ περιέχει τὴν γένεσιν τῆ ἕραν, τῆς γῆς, καὶ παντὸς τῆ Κόσμου, τὴν δημιουργίαν, τὴν πλάσιν τῶ ἀνθρώπου, τὴν παράβασιν τῶν πρωτοπλάστων, τὸν πληθυσμὸν τῶν ἀνθρώπων, τὰς πολυεῖδεις αὐτῶν κακίας, τὴν παιδευσίν τας, δηλαδὴ τὸν Κατακλυσμὸν, τὰς πράξεις, καὶ Ἡρωϊκὰ ἔργα τῶν Θεοφιλῶν ἀνδρῶν, τῆ Νῶε, τῆ Ἀβραάμ, τῆ Ἰσαὰκ, τῆ Ἰακώβ, τῆ Ἰωσήφ κτ. αὐτὴ περιέχει τὴν Ἰσθρίαν, τὴν ἀπὸ κτίσεως Κόσμου, ἕως εἰς τὸν θάνατον τῆ Ἰωσήφ, περιέχουσα ἔτι καὶ πολλὰς προβόησεις τῶν μελλόντων, συνέγραψε δὲ αὐτὴν ὁ Θεόπτης Μωϋσῆς. Β'. ἡ Ἐξοδος, ἕλω λεγομένη, διότι περιέχει τὸν θάνατον τῶν Ὑιῶν Ἰακώβ, τὴν παιδευσιν ὅπως οἱ Αἰγύπτιοι καθ' ἡμέραν ἐποίουν τοῖς Ἐβραίοις, κατασκαίνοντες περίλυπον καὶ ὀδυνηρὰν τὴν ζωὴν τας μετὰ τὰς σκληρὰς ὑπηρεσίας τῆ πηλῆ, καὶ τῆς πλινθείας, τὴν ἔξοδον τῆ Μωϋσέως ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ τῶν Ἐβραίων, εἰς τὴν Χαναὰν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας· αὐτὴ ἡ Βίβλος ἀρχίζει ἀπὸ τὸν θάνατον τῆ Ἰωσήφ, καὶ τελειώνει εἰς τὸ β'. ἔτος τῆς Ἐξόδου τῶν Ἐβραίων. Γ'. τὸ Λευϊτικὸν περιέχον τὰς νόμας, τὰ ἔθιμα, καὶ τὰς θυσίας τῆς Θρησκείας τῶν Γεραίων, τὸ παντοτεινὸν πῦρ, τὸ διαχώρισμα τῶν καθαρῶν, καὶ ἀκαθάρτων ζώων, καὶ ἕτερα τινὰ ἐκ ὀλίγα, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάκρισις καὶ ὁ διορισμὸς ἐδίδετο τοῖς Λευῖταις, ὅσα λοιπὸν εἰς τὸ Λευϊτικὸν ἐδιορίσθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν, τῷ Νισάν τῷ πρώτῳ μηνὶ τῆ β'. ἔτος μετὰ τὴν ἔξοδον τῶν Ἐβραίων, ὅλα ἦσαν γεγραμμένα εἰς τὴν τότε νεοκατασκευασθεῖσαν Σκηνήν· Δ'. Οἱ Ἀριθμοί, ἐν οἷς περιέχεται ἡ ἐπαρίθμησις τῶν Ὑιῶν Ἰσραὴλ, ἡτοι τῶν Ἰσραηλιτῶν τῶν ἐξερχομένων τῆς Αἴγυπτου, καὶ ἡ Ἰσθρία ἔτων λθ'. ὅπως διέτριψαν εἰς τὴν ἔρημον. Ε'. Τὸ Δευτερονόμιον ἕλω λεγόμενον, ἔχει πῶς ὁ Μωϋσῆς νὰ ἔδωκε δεύτερον νόμον τοῖς Ἰσραηλίταις διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν δοθέντα εἰς τὸ Σίναιον ὄρος, ἀλλ' ὅτι αὐτὸν τὸν ἴδιον νόμον ἐκήρυξε πάλιν τοῖς Ὑιοῖς τῶν τελευτησάντων εἰς τὴν ἔρημον ὡς φαίνεται εἰς τὸ Δευτερονόμιον. „ Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ ἔτει ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τῆ μηνός, ἐλάλησε Μωϋσῆς πρὸς πάντας Ὑῖους Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Κύριος αὐτῷ πρὸς αὐτούς (ς). Αἱ ῥηθεῖσαι Βίβλοι μετὰ ἕνα ὀνομα

(α) Λόγω β'. σελ. χη'. γραμ. α'. ἐκδοσ. Φραγκοφ. αχινά. (β) Κεφ. ιη'. (γ) Πρὸς τὸ τέλος τῆς Συνόψεως, σελ. ρη'. τῆ Δευτέρας τῆς ἐκδοσ. Παρισ. αχινά. (δ) Βιβλ. γ'. κεφ. κα'. ἐδαφ. β. σελ. σιέ. ἐκδοσ. Παρισ. αψι. (ε) Βιβλ. α. τῶν γραμμάτων. σελ. σν'. τῆς ἐν Λεγδένῳ τῶν Βαταυῶν ἐκδοσ. καὶ σελ. τμᾶ. τμβ. τῆς τῆ Παρισία (ς) Δευτ. κεφ. α. 3.

μα λέγονται Πεντάτευχος, συγγραφείσαι παρά τῷ Μωϋσέως, ἔξαιρῶν τὰ ἀναγνωσκόμενα εἰς τὸ τέλος τῆ Δευτερονομίας περὶ τῆ θανάτου τῆ Μωϋσέως ἅτινα ἐπροσέδησαν παρά Ἰησοῦ τῆ Ναυῆ, ἢ παρ' ἑτέρου τινός. ζ'. Ὁ Ἰησοῦς τῆ Ναυῆ, ὃς συντάξας τὸ βιβλίον, ὅπερ παρ' αὐτῷ ὠνομάσθη, ὡς δῆλον εἰς τὸ ἔδαφ. ιζ'. τῆ τελευταίᾳ κεφαλαίᾳ, συνέγραψεν Ἰσροῖαν ἐτῶν ιζ'. ἀπὸ τὸν θάνατον δηλαδὴ τῆ Μωϋσέως, ἰθ' ὁποῖο μαθητῆς, καὶ Ἰσοδύναμος ἐχρημάτισεν, ἕως εἰς τὸν θάνατόν τε. γ'. Ἡ Βίβλος τῶν Κριτῶν τῆς ὁποίας ὁ Συγγραφεὺς εἶναι ἀδελός, ὡς καὶ τῆς Ρ' α' (ἂν καὶ ἴνῃς δέλθοι τὸν Σαμὴὴλ διὰ Συγγραφέα) αὕτη περιέχει τὴν κατάστασιν τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπὸ τῆς Ἡγεμονίας τῶν Κριτῶν, διότι οἱ Ἰσραηλίται ἀφ' ἧ ἐφθάσαν εἰς τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, ἐσύζησαν Ἡγεμόνας, καὶ ἐπιστάτας διὰ νὰ κυβερνώσι τὸν λαόν, μὴν δέλοντες Βασιλεῖς, ἀλλὰ μόνον τὸν Θεὸν Βασιλέα ὀνομάζοντες. Ἐπειδὴ αὕτη ἡ Βίβλος διηγεῖται ὅσα ἐγένον ἀπὸ τῆς Κριτῆς ἕως εἰς τὴν ἀνακκήρυξιν τῶν Βασιλέων, διὰ τῆτο, ἀπὸ αὐτῆς ἔλαβε τὸ ὄνομα· αὕτη ἡ Ἰσροῖα περιέχει σχεδὸν χρόνος τριζ'. ἀπὸ τὸν θάνατον Ἰησοῦ τῆ Ναυῆ, ἕως εἰς τὸν καιρὸν ἰθ' Σαμψῶν, καὶ τῆ θανάτου αὐτῆ. Η'. ἡ Ρ' α' ε', ἕξ ἧς καὶ ἡ Βίβλος ὠνομάσθη, διατὶ διηγεῖται δι' αὐτὴν, γυνὴ Μωαβίτις, ἣτις ἐρχομένη εἰς τῆς Ἰσραηλίτας ἐγένε γυνὴ τῆ Βοὸζ τῆ Προπάτορος Δαβὶδ. Θ'. ἡ πρώτη τῶν Βασιλειῶν, περιέχουσα τὸ γένος, τὰς πράξεις, καὶ τὸν θάνατον ἰθ' Σαμὴλ, καὶ πολλὰ διὰ τὸν Σαῦλ, ὃς πρῶτος Βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐχρημάτισε, καὶ ἐβασίλευσε χρόνος μ'. μὴν φυλάττων τὰς ἐντολάς τῆ Θεῆ· ἐτι ἡ βίβλος περιέχει διὰ τὸν Δαβὶδ ὃς ἐβασίλευσε μετὰ τὸν Σαῦλ, καὶ μετέφερε τὴν Βασιλείαν εἰς τὴν φυλὴν τῆ Ἰούδα, καὶ ἔμεινε εἰς αὐτὴν τὴν φυλὴν κατὰ διαδοχὴν ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ναβουχοδονόσορ, ὃς ἠχμαλώτευσεν τὴν Ἰερουσαλήμ. Αὕτη ἡ Βίβλος περιέχει Ἰσροῖαν ἐτῶν ς'. Γ'. ἡ β'. Τῶν Βασιλειῶν, φανερῶναι τὰς πράξεις τῆ Βασιλείας Δαβὶδ, τὰς ἐν διαστήματι ἐτῶν μ'. αὗται αἱ δύο Βίβλοι ἐγράφησαν παρά τῆ Σαμὴλ. ΙΑ'. Ἡ τρίτη τῶν Βασιλειῶν διαλαμβάνει τὸν θάνατον τῆ Βασιλείας Δαβὶδ, τὰς πράξεις τῆ Σολομῶντος, τὴν διαίρεσιν τῆς βασιλείας μετὰ τὸν θάνατόν τε, καὶ ἑτέρα τινὰ, ὡς περὶ τῶν τεσσάρων βασιλέων τῆ Ἰούδα, καὶ ὀκτῶ τῆ Ἰσραήλ, περιέχει Ἰσροῖαν ἐτῶν ρς'. Αὕτη ἡ βίβλος καὶ ἡ κατωτέρω ἐγράφησαν ἀπὸ τὸν Ἐσδρα ἢ ἀπὸ ἄλλου τινός. ΙΒ'. Ἡ τετάρτη τῶν Βασιλειῶν περιέχουσα τὰς πράξεις τῶν λοιπῶν βασιλέων τῆ Ἰούδα, καὶ τῆ Ἰσραήλ, ἕως τῆ ἐσχάτου ἀχμαλωτισμῆ, καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν βασιλειῶν αὐτῆς, ἡ Ἰσροῖα περιέχει ἐτι ἰθ'. ΙΓ'. καὶ ΙΔ'. Αἱ δύο Βίβλοι τῶν Παραλειπομένων, αἵτινες ἐπειδὴ συνεγράφησαν παρά τῆ Ἐσδρα, ἔχουσι σύνοφιν τινὰ εἰς τὰ σημειωθέντα εἰς αὐτὰς βιβλία, ἀπὸ τῆς ὁποίας, ἡ δευτέρα τελειώνει εἰς τὸ β'. ἔτος τῆς Βαβυλωνικῆς ἀλώσεως κατὰ τὸν ὁποῖον καιρὸν ὁ Κύρος ἐχάρισε τὴν ἐλευθερίαν τοῖς Ἰουδαίοις, διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ νὰ οἰκοδομήσωσι τὸν Ναὸν αὐτῆς, καὶ τὰ τεῖχη. ΙΕ'. Ἡ τῆ Ἐσδρα Βίβλος, ἔτω λεγομένη διατὶ συνεγράφη ἀπὸ αὐτὸν κατὰ τὴν κοινοτέραν γνώμην· αὕτη διηγεῖται τὴν Βαβυλωνικὴν δαλείαν τῶν Ἰουδαίων, καὶ τὴν ἐλευθερίαν

Πεντάτευχος. Μωϋσέως. Ἰησοῦς τῆ Ναυῆ.

Κριταί.

Ρ' ε' 9.

Βασιλειῶν Α'.

Βασιλειῶν Β'.

Βασιλειῶν Γ'.

Βασιλειῶν Δ'.

Παραλειπομένων Βιβλοι.

Ἐσδρας.

Νεεμίας.

Τωβίτ.

Γεδήθ.

Εσθήθ.

Γώβ.

Ψαλμοί.

της κ' τξ'. περιέχουσα ἐτι τὴν Ἰσροϊαν ἐτῶν πβ'. ἀπὸ τὸ β'. ἔτος τῆ Κύρη
 μέχρι τῆ κ'. τῆς Βασιλείας Ἀρταξέρξε τῆ Μακρόχειρος. Ις'. Ἡ Βίβλος
 τῆ Νεεμίας, ἔτω λεγομένη διότι παρ' αὐτῆ ἐγράφη, ἄρχεται ἀπὸ τὸ εἰ-
 κοσὸν ἔτος τῆ Ἀρταξέρξε, κ' τελειώνει περὶ τὰς ἀρχὰς Δαρείου τῆ Υἱῆ
 αὐτῆ, λεγομένου Νόθε, αὐτὴ ἡ Γαδαϊκὴ Ἰσροϊα περιέχει εἰς λά. ΙΖ'. Ἡ τῆ Τω-
 βίτ Βίβλος, ἣν νομίζουσι ἴνες νὰ συνέγραψεν ὁ πατήρ τῆ Τωβίτ, ἢ ὁ υἱὸς τῆ,
 συμπεραίνοντες τῆτο ἀπὸ τὸ δεύτερον κεφάλαιον· οἱ Ἐβραῖοι δὲ κ' τινὲς τῶν
 Χριστιανῶν Ἀπόκρυφον αὐτὴν καλεῖσι, μᾶλλον δὲ Παῦλος ὁ Φάσιος, κ'
 ἕτεροι Αἰρετικοὶ νομίζουσι νὰ εἶναι ἓνα δρᾶμα, ἢ κωμῶδία ὁμοία τῆ Κυρο-
 παιδείᾳ τῆ Ξενοφῶντος, ἀλλὰ τινὲς τῶν Θεῶν Πατέρων ὁμολογοῦσι νὰ συ-
 ναριθμῆται ταῖς Κανονικαῖς βίβλοις, κ' νὰ εἶναι ἀληθὴς Ἰσροϊα, κ' ἐπιβε-
 βαιῶσι πάσας τὰς περιστάσεις τῶν τόπων, τῶν χρόνων, τῶν προσώπων,
 κ' τῶν γενομένων. ΙΗ'. κ' ΙΘ'. Ἡ τῆς Γεδήθ, ἣτις ὡς κανονικὴ νομίζεται
 παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, κ' ἀκολούθως παρὰ τῶν Θεῶν Πατέρων, ὁμοίως
 κ' τῆς Εσθήθ, ἀλλ' ὁ μὲν συγγραφεὺς τῆς Γεδήθ ἀμφιβάλλεται, μ' ὅλον
 ὅπῃ λέγουσι τινὲς πῶς εἶναι ὁ Ἐλιακείμ, ὁ μέγας Ἱερεὺς, τῆς δὲ Εσθήθ
 ὁ συγγραφεὺς εἶναι Μαρδοχαῖος ὁ Θεῖος τῆς. Αὐτὰς τὰς δύο βίβλους οἱ
 Ἐβραῖοι δὲν τὰς ὁμολογοῦσι.

§. 4. Παραινετικὰ βιβλία τῆς Θεῆς Γραφῆς, εἶναι τέσσαρα, ὁ Γώβ,
 αἱ Παροιμίαι, ὁ Ἐκκλησιαστής, κ' τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων, κανονικὰ αὐτὰ,
 κ' κατὰ τὰς Ἐβραίας. Κ'. Ἡ τῆ Γώβ, ἣτις νὰ εἶναι ἀληθὴς Ἰσροϊα, κ'
 ἔχῃ παραβολή, ὡς τινὲς τῶν Ἐβραίων νομίζουσι, γίνεται φανερόν ἀπὸ τὸν
 Τωβίαν (α), ἀπὸ τὸν Γεζεκιήλ (β), κ' ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Γάκωβον (γ),
 οἵτινες ὡς Ἰσροϊαν ἀναφέρουσι αὐτὴν· ἐγράφη πρῶτον ἀπὸ αὐτὸν τὸν Γώβ
 εἰς Χαλδαϊκὴν διάλεκτον, ἢ Ἀραβικὴν, κ' μετεφράσθη εἰς Ἐβραϊκὴν παρὰ
 τῆ Μωϋσέως, διότι ὁ Γώβ ἦν πρὸ τῆ Μωϋσέως, κ' τῆ Γραπτῆς Νόμου,
 ἐπειδὴ καὶ ἀδεμμίαν ἐνθύμησιν ποιεῖ εἰς αὐτὴν τὴν Ἰσροϊαν, τῆ Νόμου. Τι-
 νὲς δὲ νομίζουσι νὰ εἶναι σύγγραμμα τῆ Γαλήπτα· ὅρα περὶ τῆτο τὸν Σαί-
 δαν (δ), κ' ἕτερας. Πρὸς τῆτοις πρέπει νὰ ἰξέυρωμεν πῶς οἱ Ἐβραῖοι πρὸ
 τῆς Βαβυλωνικῆς αἰχμαλωσίας ἐχρῶντο τῆς καθαρῆς Ἐβραϊκῆς διαλέκτου·
 εἰς τὸν καιρὸν τῆς Βαβυλωνικῆς δαλείας, ἄρχισαν νὰ ὁμιλῶσι τὴν Χαλδαϊ-
 κὴν ἔχῃ ὁμως ἐντελῶς, ἀλλ' ἐλάλεον Χαλδαϊκὰ, κ' Ἐβραϊκὰ. ἀπὸ ἐδῶ
 ἐπολιτεύθη τρίτη διάλεκτος, ἣς ἐχρῶντο οἱ Ἐβραῖοι μετὰ τὴν Βαβυλω-
 νικὴν δαλείαν, ἕως τῆ Χρισθ, κ' ἐπομένως ἐκεῖνης ἐχρῶντο ὅπῃ ἰδίως Συ-
 ριακὴν καλεῖσι, κ' πολλὰκις Ἐβραϊκὴν ἀλλὰ καταχρηστικῶς. ΚΑ'. Οἱ Ψαλ-
 μοὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ τῶν Πατέρων, ὡς ὁ Χρυσόστομος (ε), Θεοδώ-
 ρητος

(α) Κεφ. β'. 12. (β) Κεφ. ιδ'. 14. (γ) Κεφ. ε'. 11. (δ) Εἰς τὴν λέξιν Γώβ.
 (ε) Εἰς τὰ προοίμια τῶν Ψαλμῶν· πολλοὶ ὁμως δικαίως ἀμφιβάλλουσιν ἂν αὐτὰ τὰ προοί-
 μια εἶναι τῆ Χρυσόστομου, ἀλλὰ λέγουσι πῶς ἕτερός τις τὰ ἐπέσθεσε ἴδε σελ. 539. τῆ ε'.
 τόμου, τῆς ἐν Παρισίοις ἐκδόσεως τῶν Συγγραμμάτων τῆ Χρυσόστομου.

ρητος (α), Ευθύμιος (β), Αὐγουστίνος (γ), λέγουσι πῶς τὰς ἐσύνδεσεν ὁ Δαβὶδ· τινὲς δὲ πάλιν, ὡς ὁ Γλάριος (δ), Γερώνυμος (ε) βεβαιῶσι πῶς πολλοὶ Ψαλμοὶ νὰ εἶναι συντεθειμένοι ἀπὸ ἐκείνης ἑπὶ ἐπεγράφησαν, ὡς λόγος γάρ ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν, ἀπὸ τὸν Σολομῶντα, ἀπὸ τὸν Ἀσάφ, ἀπὸ τὸν Κορὲ κτ'. ὅλοι ὁμοῦς ὁμολογοῦσι πῶς τὸ Ψαλτήριον ἐγράφη ἀπὸ τὸν Δαβὶδ. ΚΒ'. Ἡ βίβλος τῶν Παροιμιῶν, ΚΓ'. Ἡ βίβλος τῆ Ἐκκλησιασῆ. ΚΔ'. Ἡ τῆ Ἀσματος τῶν Ἀσμάτων. ΚΕ'. Ἡ τῆς Σοφίας. Τὴν ὁποίαν ἀμφίλεκτον, καὶ ἀπόκρυφον καλεῖσι Ἰνῆς, πῶς ἐσυγγράφη ἀπὸ Φίλωνα τὸν Ἰουδαῖον, ὅτι δὲ καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα ἐσυνέγραψεν ὁ Σολομῶν ἀδελφὸς τῶν ἡμετέρων ἀμφιβάλει. ΚΖ'. Ἡ τῆ Σειράχ Παικάρτος βίβλος, (ἣν ἀπόκρυφον τινὲς θέλουσι) πλήρης ἡδίκης φιλοσοφίας, αὐτὴν συνέγραψεν Ἰησῆς ὁ Υἱὸς τῆ Σειράχ, ὡς εἶναι δυνατόν νὰ ἴδωμεν ἀπὸ τὸν πρόλογον, καὶ ἐσχάτον κεφάλαιον τῆς αὐτῆς βίβλου.

§. 5. ΚΖ'. Ἡ βίβλος τῶν Προφητῶν, ἐξ ὧν πρῶτος, ὁ Δειότατος Ἡσαΐας, ὅστις (μὲν ὅλον ὅπῃ πάντες οἱ Θεσπέσιοι Προφῆται ἔχουσι μόνον τὰ μέλλοντα προεῖπον, ἀλλὰ καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἔθνων) ἐξαίρετως πλέον ἀπὸ ὅλης ἐμπιστεύει αὐτὴν τὴν πρόφησιν· ἐπειδὴ προεῖπεν ὅλα καθαρά, καὶ φανερά, τόσον τὴν ἀπὸ Ἀβραάμ, καὶ Δαβὶδ βλαστήσαται εὐλογίαν, ὅσον καὶ τὴν ἐκ Παρθένα Γέννησιν τῆ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ τὰς παντοδαπὰς θαυματουργίας, καὶ τὸν φόνον τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν λύσαν τῆς· ἔμνον δὲ τέτα, ἀλλὰ καὶ τὸ Πάθος τῆ Κυρίας, τὸν Θάνατον, τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν, καὶ τὴν εἰς ἄραν Ἄνοδον κτ'. πρῶτον δὲ πάντων οὐδέται τὴν ἐσχάτην τῶν Ἰουδαίων πανωλεθρίαν, καὶ ἄκρον τῆς ἀφρατισμῶν, ὅπῃ ὑπέμειναν διὰ τὴν μακίαν, καὶ κακίαν ὅπῃ ἔδειξαν εἰς τὴν Σταύρωσιν τῆ Δεσπότῃ. ΚΗ'. Ὁ Ἰερεμίας, ὅς ἦν ἐξ Ἀναθῶθ, καὶ ἐν ταφναῖς Αἰγύπτῃ λιθοβοληθεὶς ἀπὸ τὸν λαὸν ἀπέθανε· πᾶσαν τε τὴν Προφητείαν ἐποίησε κατὰ τῶν δύο φυλῶν, ἐπειδὴ αἱ δέκα φυλαὶ ἦσαν σκλαβωμέναι ἀπὸ τῆς Ἀσσυρίας, τῶν ὁποίων φυλῶν τὴν πόλιν, καὶ χώραν, καὶ τὸν λαὸν, διὰ τὰ θλιβερά συμβεβηκότα, κλαίει καὶ θρηνεῖ, γράφων τὰ περὶ τέττα εἰκοσιδύο σοιχεῖα. ΚΘ'. Ὁ Βαρεχ, ὅς ἀπὸ γένος λαμπρὸν ἦν, καὶ ἐπίσημον, ὡς λέγει ὁ Γώσηπος (ζ), μαθητὴς καὶ μουσικὸς τῆ Ἰερεμίας χρηματίσας, καὶ ἐσύνδεσεν εἰς τὴν Βαβυλώνα, τὸ βιβλίον τα, καὶ περιέχει τὰς Προφητείας τα, ὡς αὐτὸς βεβαιῶσι· ὁμοῦς ὁ καιρὸς εἶναι ἀδηλός καὶ ἀκριβῶς δὲν φανερώνεται. Λ'. Ὁ Ἰεζεκιήλ, ἐκ γῆς Σερραρά (η), Δευίτης, ἀπὸ τῆς Υἱὸς τῶν Ἀρχιερέων, καὶ ἀπέθανεν εἰς τὴν αἰχμαλω-

Παροιμίαι.
Ἐκκλησιασῆς.
Ἄσμα
Ἀσμάτων.
Σοφία.
Σειράχ.

Προφῆται
μειζονες.
Ἡσαΐας.

Ἰερεμίας.

Βαρεχ.

Ἰεζεκιήλ.

(α) Ἰδε εἰς τὴν προθεωρίαν τῶν Ψαλμῶν, καὶ τὴν προθεωρίαν τῆς ἐρμηνείας τῶν ἰδ. ἐπιστολῶν. (β) Προοίμιον τῶν Ψαλμῶν ἑδαφ. δ'. (γ) Ἐρμηνεία εἰς τὸν θ' Ψαλμὸν ἑδαφ. λέ. Καὶ εἰς τὸ περὶ Πόλεως Θεῶν Βιβλ. κζ. κεφ. ἰδ'. (δ) Ἐν τῷ προλόγῳ τῶν Ψαλμῶν ἑδαφ. β'. (ε) Ἐπίσ. πρὸς Κυπριανὸν πρεσβύτερον ἑδαφ. β'. σελ. αμδ'. τόμ. α'. ἐκδ. Οὐρηώτης, ἢ Βερῶνα αφλδ'. (ζ) Ἀρχαιολ. Βιβλ. ι. κεφ. ζ'. (η) Καλλιὸν Σερραρά.

μαλωσίαν τῶν Χαλδαίων· ἔτος ὁ Προφήτης εἶδε θείας ἀποκαλύψεις πλήρεις φόβου, καὶ τρόμου, προεῖπε, καὶ ἀποφάσισεν ἐχθρὸν μόνον τὸν Γέλειον ἔσολωθρευμὸν τῶν Ἰβδαίων, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων ἀλλοφύλων· προσφήτευσεν ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἰβδαίων ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ τὴν οἰκοδομὴν τῆς θείας ναῦ, καὶ ἄλλα πολλά. ΛΑ. Ὁ Δανιὴλ, καταγόμενος ἀπὸ βασιλικὴν φυλὴν, ὃς αἰχμαλωτιθεὶς ὁμῶς μετ' ἄλλων ἐφέρθη εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ ὢν νέος, καὶ ἔυμορφος ἀνεδρέφετο εἰς τὸ βασιλικὸν παλάτιον μετὰ τὸς φιλοθέας ἐκείνης νέας, καὶ παιδιόθεν ἔχων ἀνδρῶσαν τὴν θείαν χάριν, ἔγινε πλήρης πάσης σοφίας, καὶ ἐπισήμης· διὰ τῆτο μεγάλην παρρησίαν εἶχεν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔτω κηρύττων τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας ἔγινεν αἴτιος γὰρ ὠφελιθῆ ἢ μόνον ἐκεῖνος ὁ Βασιλεὺς, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὰ τὸ ὑπήκοον· αὐτὸς ὁ Προφήτης καθαρῶτερα ἀπὸ ὅλων τῶν Προφῆτας ἐμνήνυσε τὴν παρεσίαν τῆς μεγάλης Θεῆ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ εἶπε τὸν καιρὸν, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρόνων ἔγραψε, καὶ ἕτερα πολλά· ἂν καὶ οἱ θεόργιστοι καὶ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας Ἰβδαῖοι, ἀδιάντροπα τολμῶσι νὰ λέγωσι πῶς δὲν ἦτον Προφήτης. Ταῦτα καὶ ἄλλα προφητεύσας ἀπέθανε.

ΛΒ'. Τῶν δὲ ἰβ'. μικροτέρων Προφητῶν, τὰ ὀνόματα εἶναι ταῦτα· Ὡσηὲ, ὃς ἐρμηνεύεται σωζόμενος, ἔτος ἦν ἐκ Βελεμῶθ, ἐκ τῆς φυλῆς τῆς Ἰσάχαρ, καὶ ἔδωκε τέρας (α), ἧξεν Κύριον ἐπὶ γῆς ἀνθρώποις συναναστροφόμενον κτ'. ἀποδηήσκων ἐτάφη ἐν τῇ γῇ αὐτῆ. ΛΓ. Ἰωὴλ, ὃς ἐρμηνεύεται ἀγαπητός, ἢ ἀρχὴ, ἦτον ἐκ τῆς φυλῆς Ρ'εβὶμ ἀπὸ ἀγρῶν Μεσομόρων, ὅπως ἀποθανὼν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη. ΛΔ. Ἀμώς, ὃς ἐρμηνεύεται σερέωσις, ἢ ἰσχύς, ἦτον ἐκ Θεκῆς (β), ὅπως καὶ ἐτάφη, πληγεὶς συχνῶς ῥομφαία, καὶ τέλος θανατωθεὶς. ΛΕ'. Ἀβδίας ἐρμηνεύεται δῶλος ἔσομολογητῆς, ἦν ἐκ Συχέμ, ὁπαδὸς Ἡλιῦ τῆ Προφήτε, δι' ὃν ὑπέμεινε πολλά παρὰ τῆ Βασιλέως Ἀχαάβ, ἔτος ἐπροφήτευσεν, καὶ ἀποθανὼν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτῆ (γ). Λς'. Ἰωνᾶς ἐρμηνεύεται Ὑψίστος ποιῶντος, ἢ περισερᾶ, ἦν ἐκ τῆς γῆς Ἀριαδιαρεῖμ (δ), πλησίον τῆς πόλεως Ἀξῶτε Ἐλληνικῆς ἔσης, κατὰ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξερχόμενος τῆ κήτης, εἰσηλθὼν εἰς Νινευί, κηρύσσων, ὅτι Νινευί κατασραφήτεται κτ'. ἐπιστρέψας δὲ ἐκεῖθεν, δὲν ἔμεινε πλέον εἰς τὸν οἶκόν τε, καὶ εἰς τὴν γῆν τε, ἀλλὰ λαβῶν

Δανιήλ.

Προφήται
ἐλάσσονες.
Ὡσηέ.

Ἰωήλ.

Ἀμώς.

Ἀβδίας.

Ἰωνᾶς.

(α) Δίς, καὶ τρεῖς ἀνέγνω τὸ Βιβλίον τῆ Ὡσηέ, ἀλλ' ἐκ ἡδυνήθη εὐρεῖν τοῦτο τὸ ρητὸν· ὁ μεταφραστὴς ὅπως τὸ ἐσημείωσεν ἀπέναντι μετ' ἀποστροφῆς, εὐδέχεται νὰ ἠπατήθη, νομίσας τὸς λόγους τῆ Συγγραφέως, ὡς ρητὸν τῆ Προφήτε. Ἐυρίσκω δὲ αὐτὸ εἰς τὸν Ἐπιφάνιον εἰς τὸ Βιβλίον περὶ τῶν Προφητῶν, εἰς τὸν βίον Ὡσηέ, καὶ λέγει ἔτω. Ὡσηέ ὁ Προφήτης, ὁ υἱὸς Βερεθ. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Βελεμῶθ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσάχαρ· ἔτος ἔδωκε τέρας ἧξεν τὸν Κύριον ἐξ ἔρανθ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τῆτο τὸ σημεῖον τῆς παρεσίας αὐτῆ, ὅταν ἡ θεὸς ἢ ἐν Σηλῶμ μεριθῆ ἀφ' ἑαυτῆς εἰς δώδεκα μέρη, καὶ γενήσονται δρῦς δώδεκα· ἔτως καὶ ἐγένετο, πολλά δὲ προφητεύσας περὶ τῆς παρεσίας τῆ λαῶ, ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ γῇ αὐτῆ. (β) Θεκῆ κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, καὶ κατὰ τὸν Εὐσέβιον Παμφύλις, Θεκῶ, ἢ νῦν Θεκῶ. (γ) Ἐτάφη ἐν Βηδαχάμαρ. (δ) Καριαδιαρεῖμ κατὰ τὸν Εὐσέβιον.

βῶν τὴν μητέρα τῆ, παρώκησεν εἰς τὴν Ἀσσήρ (α) χώραν ἑδνῶν ἀλοφύλων, καὶ ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν Γεδαιάν, καὶ τελευταῖον εἰς Σεραῖμ (β), ὅπερ ἀποδνήσκων ἐτάφη εἰς τὸ σπήλαιον τῆ Κεννέζ. ΛΖ'. Μιχαίας, δηλοῖ ταπείνωσις, ἦν ἐκ Μωραθί (γ) ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραῖμ καὶ ἐφρονέυθη κρημνισθεὶς παρὰ Γωράμ, ὅτι τὸν ἠλεγε διὰ τὰς ἀσεβείας τῶν πατέρων αὐτῆ. ΛΗ'. Ναῦμ, τρεῖς παράκλησις, ἦτον ἀπὸ Ἐλκασάρ (δ) πέραν τῆ Ἰορδάνη, ἐκ τῆς φυλῆς τῆ Συμεῶν, καὶ Προφητεύσας ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ (ε). ΛΘ'. Ἀββακὼμ ἐρμηνεύεται πατὴρ ἐγέρσεως τῶ ὁποῖα ἡ πατὴρ ἀδελφός ἐστὶ, ὡς καὶ ὁ κληρὸς εἰς τὸν ὁποῖον προσφύτευτε. Δέλτσι τινὲς γὰρ μὴν εἶναι ὁ ἴδιος ὅπερ ἐφέρθη ἀπὸ τὸν Ἀγγελοῦ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων, εἰς τὸν ὁποῖον κατεδικάσθη ὁ Δανιήλ. Μ'. ὁ Σοφονίας, ὃς ἐρμηνεύεται σκοπιὰ Κυρίου, ἦν ἐκ τῆς φυλῆς Συμεῶν, ἐξ ἀγρῶ Σαβαλώθ (ζ), καὶ προφητεύσας ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ. ΜΑ'. Ἀγγαῖος ὃς ἐρμηνεύεται ἐορτάζων, ἦν ἐκ τῆς φυλῆς τῆ Λευί, γεννηθεὶς εἰς Βαβυλῶνα, καὶ τρανῶς Προφητεύσας διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆ Λαῦ, ἀπέθανεν εἰς Γερσαλήμ, καὶ ἐλάφη ἐνδόξως. ΜΒ. Ζαχαρίας, ὃς ἐρμηνεύεται μνήμη Ὑψίστου, ἡ νικητὴς Λέοντος, ἦν ἐκ τῆ γένος τῆ Λευί, γεννηθεὶς εἰς Γαλααδ, καὶ ἐρχόμενος ἀπὸ τῆς Χαλδαίας ὦν γέρον, πολλὰ προσφύτευτε, καὶ ἀπέθανε φθάσας εἰς γῆρας βαθύ. ΜΓ'. Μαλαχίας, ὃς ἐρμηνεύεται Ἀγγελοῦ, ἐγεννήθη μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἑβραίων (η) εἰς Σοφίαν, ἀπὸ τὸ γένος τῆ Λευί, καὶ ἔτι νέος ὦν καλῶς ζήσας ἐπροφήτευσεν καὶ ἀπέθανε νέος, καὶ ἐτάφη μετὰ τῆς πατέρας τῆ· πρὸς τῆτοις πρέπει γὰρ ἰξέυρωμεν πῶς πάντες οἱ Προφῆται ἢ ἔγραψαν τὰς Προφητείας τῶν, ἢ τῶν ἀλάχιζαν τὰς ὑπαγόρευσαν. ΜΔ'. Ἡ πρώτη Βίβλος τῶν Μακκαβαίων, ἣτις περιέχει τὴν κατάστασιν τῆς τῆ Θεῶ Ἐκκλησίας τῆς ἐπὶ τρίτης Μοναρχίας τῶν Ἑλλήνων, δηλαδή τὸ διάστημα μ'. ἐτῶν μετὰ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρου, ἕως τῆς βασιλείας Δημητρίου, τῆ Σωτήρος· ταύτην συνέγραψεν Ὑρκανὸς ὁ Ἀρχιερεὺς. ΜΕ'. Ἡ δευτέρα Βίβλος τῶν Μακκαβαίων, ἣσα μία σύνοψις τῶν βιβλίων Γάσωνος τῆ Κυρηναία, ἣτις συνεγράφη παρὰ ἀνωμόμους τινός, ὡς δῆλον ἐκ τῆ κεφ. β. εἰσαφ. κδ'. τῆς αὐτῆς.

Μιχαίας.

Ἀββακὼμ.

Σοφονίας.

Ζαχαρίας.

Μαλαχίας.

Μακκαβαίων. α.

Μακκαβαίων. β.

C 2

§. 6.

(α) Κάλλιον Σῆρ ἣτις ἦν χώρα ἀλοφύλων· Ἀσσήρ δὲ ἐκ ἦν χώρα ἀλοφύλων ἐπὶ τὰς ἡμέρας Γωῶν· Ἀσσήρ γὰρ πόλις ἐν τῇ Γεδαιά, ἣν ἀνοδόμησεν Σολομών. Ἀσῶν πόλις Βασιλείας Γωβείμ, ἣν κατέκαυσεν Γησῆς τῆ Ναυῆ. Ἀσῶν κλήρος Νεφθαλεὶμ. Διὰ τῆτο κάλλιον δοκεῖ μοι Σῆρ, μετὰ τὸν Ἐπιφάνιον. (β) Ὁ Ἐπιφάνιος λέγει ὅτι ἐκατοκίησεν εἰς γῆν Σαῶν. (γ) Μωραθί, λέγει ὁ Εὐσέβιος, ὅθεν ἦν Μιχαίας ὁ Προφήτης πρὸς ἀνατολὰς Ἐλευθεροπόλεως. Ὁ Ἐπιφάνιος γράφει Μωραθί. (δ) Ὁ Ἐπιφάνιος λέγει Ἐλκασεί, κάλλιον δοκεῖ μοι Ἐλκασε, ὡς ὁ Εὐσέβιος, καὶ ὁ Γερώνυμος, ὃς λέγει εἰς τὸ προόμιον τῆ Προφήτου Ναῦμ, ὅτι Ἐλκασε ἦν κόμη τῆς Γαλιλαίας. (ε) Ἐτάφη ἐν τῇ γῇ αὐτῆ Βηγαβάρ. (ζ) Σαβαλώθ, ἢ καὶ Βαραθά. (η) Ἐγεννήθη, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἑβραίων τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος, εἰς Ροφῶν, ἢ Σωκχῶ, ἢ Σωχῶ· ἄτος ὁ Προφήτης ἦν ἐκ τῆς φυλῆς τῆ Ζαβαλῶν.

Οἱ Προφήται εἰς πόσας τρέψας ἐπροφήτευσαν.

Ἐφῆδ τι ἐστὶ

Φίλων Γε-
δατος.
Γώσηπος
Φλαύιος.

Τι διδάσκει
ἡ παλαιὰ
Διαθήκη.

§. 6. Ἄυτοὶ λοιπὸν κυρίως Προφήται, καὶ ἀληθεῖς λέγονται, οἵτινες ὡς τῆ ἀληθείας πνεύματος λογικὰ, καὶ προαιρετικὰ ὄργανα, εἰς τρεῖς τρόπους προεφήτευσαν τὸ μέλλον, ἢ διὰ λόγων ἐφανέρωσαν τὸ μέλλον ὡς ἐν τῷ Δευτερονομίῳ, Προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σε, ὡς ἐμὲ, ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σε (α) καὶ ἕτερα τοιαῦτα, ἢ διὰ πραγμάτων ὡς διὰ τῆ προβάτα τῆ εἰς Αἴγυπτον θυομένης (β) καὶ διὰ τῆ χαλκίνης ὄφραως (γ), ὅς ἐσήμαινε τὴν Σωτήριον Θυσίαν, καὶ Σταύρωσιν ἢ διὰ πραγμάτων καὶ ρημάτων, ὡς ὁ Γερεμίας (δ) κλοῖις σιδηρῆς διὰ προσαγωγῆς τῆ Θεᾶ ποιήσας λέγει, καὶ τίνας εἶναι συμμεία οἱ κλοιοί. Ἀπὸ διπλὸν δὲ γένος φαίνεται αὐτοὶ εἰς τὴν Γραφὴν να ἦσαν, τὸ μὲν ἐν ὅπερ ἐγένετο διὰ μέσε τῶν Γερέων, διὸ καὶ Γερατικὸν ἐκαλεῖτο, τὸ δὲ ἄλλο, ὅπερ ἐγένετο διὰ τῶν Προφητῶν. Καὶ ὁ μὲν τρόπος ὁ Γερατικὸς τῆς Προφητείας ἐσυσαίνετο μετὰ τὴν προσάρμοσιν τῆ Ἐφῆδ, ὄνομα Ἐβραϊκὸν καὶ δηλοῖ, λύτρωσιν, ἢ δῆλωσιν διπλὸν δὲ ἦν, τὸ ἐν λίνεον, ὅπερ ἐδίδοτο ταῖς κατωτέραις Γερατικαῖς τάξαις, τὸ δὲ τῆ Ἀρχιερέως, ὅπερ ἦν πολῦτιμον κατασκευασμένον ἀπὸ χρυσῆν πορφύραν, καὶ ὑάκινθον.

§. 7. Πρὸς ταύταις ταῖς Γεραῖς Βίβλοις, αἵτινες διαλαμβάνουσι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἰσραηλίων, εἶναι ἔτι καὶ ἄλλαι συγγραφαὶ ἐτέρων, ὅπερ συνέγραψαν διὰ αὐτὴν τὴν Ἰσραήλ, ὡς Φίλωνος Ἀλεξανδραίου Ἰσραηλίου, καὶ Ἰωσήππου ἐπωνομαζέοντος Φλαύιος· περὶ ὧν ρηθῆσεται κατὰ πλάτος ἐν τοῖς ἰδίους τόποις.

§. 8. Διδάσκει λοιπὸν ἡ Θεία Γραφὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, διὰ μὲν τὸν Θεὸν φανερώς τὰ τρία μάλιστα αὐτά· α. ὅτι ἐστὶν ὁ Θεός (ε). β. ὅτι εἰς Θεός ἐστὶ (ζ). γ. ὅτι εἶναι προνοητὴς τῶν ἀνθρώπων (η). Πρὸς τοῦτοις ἕτερα πολλὰ, ὅπερ εἶναι καὶ ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Θεόν. Διὰ δὲ τὴν Ἁγίαν Τριάδα, πῶς εἶναι δηλαδὴ τρεῖς ὑποστάσεις μιᾶς ἰσσίας, πράγματι ἀπ' ἀλλήλων διακεκρυμμένα, ἕδεν εἶπε φανερώς, ἀλλὰ εἰς τινὰς τόπους, καὶ τῶτο πολλὰ σκιωδῶς, καὶ διὰ να εἰπῶ ἕτω κίνηματωδῶς ὡς φαίνεται εἰς τὴν Γένεσιν (θ) καὶ ψαλμοὺς (ι), Ἡσαΐαν (κ) καὶ Ζαχαρίαν (λ), κτ. Περὶ δὲ τῆ Χριστῆ πολλὰ εἶπον, ἐξαιρέτως δὲ τῆτα. α. ὅτι ἐκ πέρματος Ἀβραάμ (μ) μέλλει να γεννηθῆ· ἐξ οἴκου (ν) Δαβίδ. γ. ἐκ Παρθένου (ξ), δ. ἐν Βηθλεέμ. (ο) ἐ. ἐν χρόνῳ διορισμένῳ (π). Πρὸς τῆτοις, ἐπροφήτευσαν καὶ ἄλλα πολλὰ ὅπερ ὑπάρχουσιν εἰς τὸν Θεόν, τὰ ὅποια φαίνονται εἰς τὰς Θείας Πατέρας.

ΚΕΦΑ-

(α) Δευτερ. κεφ. ιη. 15. (β) Ἐξοδ. κεφ. ιβ. (γ) Ἀριθ. κεφ. κα. 9. (δ) Κεφ. κζ. (ε) Ἐξοδ. κεφ. γ. 5. καὶ ιδ. (ζ) Δευτερ. κεφ. 5. 4. καὶ Λευτ. κεφ. λβ. 37. (η) Δευτερ. κεφ. ζ. 9. Σοφ. Σολ. κεφ. 5. (θ) Γεν. κεφ. α. 26. καὶ γ. 22. καὶ ια. 7. καὶ ιη. (ι) Ψαλμ. 55. (κ) Κεφ. 5. 3. (λ) Κεφ. β. (μ) Γεν. κεφ. κα. 2. (ν) Γερεμ. κεφ. κγ. 5. (ξ) Ἡσαΐ. κεφ. ζ. 14. (ο) Μιχαίας κεφ. ε. 2. (π) Γεν. κεφ. μθ. 10. Δαν. κεφ. 9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆς τῶν Προφητῶν Προφητείας, καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς

§. 1.

Η Προφητεία εἶναι Θεία ἔμπνευσις, ἢ Ἀποκάλυψις, ἣτις φανερώνει εἰς ἡμᾶς ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, ἢτοι τὰ ἀδηλα, ἢ διὰ τὸν τόπον, ἢ διὰ τὴν γνῶσιν, ἢ διὰ τὸν χρόνον, μὲ ἀμετάτρεπτον πρόβησιν, καὶ ἀναντιρρήτου βεβαιότητα· πολυειδὴς εἶναι ἡ Προφητεία καθόλου λαμβανομένη, διότι ἢ μὲν εἶναι Θεία, καὶ πνευματικὴ, ἢ δὲ δαιμονικὴ, ἢ δὲ μέση ἀπὸ αὐτῶν, ἢ δὲ φυτικὴ, ἢ τεχνικὴ, ἢ δὲ κοινὴ, καὶ τῶ πλήθους· διὰ τῆτο Προφήται μὲν καλεῖνται καὶ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, ὡς Ἐρμῆς ὁ Τρισμέγιστος, καὶ αἱ Συβίλλαι, παρὰ τοῖς Πέρσαις ὁ Ζωρόαστρος, παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὁ Ὀρφεύς, παρὰ τοῖς Ὑπερβορείοις ὁ Ἀβάρης, παρὰ τοῖς Γέταις ὁ Ζάμολξις, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλα ἔθνη.

§. 2. Κυρίως Προφητεία εἶναι ἐκεῖνη ὅπῃ δίδεται ἀπὸ τὸν Θεὸν τοῖς ἀξίοις, καὶ ἐναρέτοις, ἢ καὶ τοῖς ἀναξίοις οἰκονομικῶς, ὡς τῷ Λάμεσχ, διότι καὶ τὰς λόγους τὰ τινὲς ἐδέξαντο εἰς τὸ μέλον, ἐνεργῶσα ἢ χάρις, καὶ διὰ μέσον αὐτῶν, ἂν καὶ δὲν ἦτον ἄξιος αὐτῆς, ὡς καὶ τῷ Φαραῶ, Βαλαάμ, Ναβεχοδονόσορ, καὶ Καϊάφα (α). Ἰδιον δὲ τῆς Προφητείας, τὸ νὰ δίδῃ τὴν γλῶσσαν ὑπεργόν εἰς τὴν χάριν τῆ Πνεύματος.

§. 3. Ἐπειδὴ ὁμιλήσαμεν διὰ τὰς Θεοπνεύστας Γραφὰς ὡς ἐν εἰδει καταλόγου, ὡς εἰπῶμεν ὀλίγα τινὰ περὶ Προφητῶν καὶ Προφητείας.

§. 4. Ἀπὸ τῶν Προφητῶν λοιπὸν ἄλλοι μὲν ἦσαν ἀληθεῖς ἔμπνευσθέντες ὑπὸ Θεῶ, ὡς ἀριθμῶνται εἰς τὴν παλαιὰν Διαθήκην. Α'. Ὁ Μωϋσῆς (β). Β'. Ἰησοῦς ὁ τῆ Ναυῆ (γ). Γ'. Ὁ Σαμὴλ (δ). Δ'. Ὁ Δαβίδ. Ε'. Ὁ Γάδ (ε). ς'. Ὁ Νάθαν (ς). Ζ'. Αἴας ὁ Σιλώτης (η). Η'. Ἀδδων (θ). Θ'. Μιχαίας (ι) ὁ Υἱὸς τῆ Γεμβλά. Ι'. Ἡλίας ὁ Θεσβίτης

C 3

της

Προφητεία
τὶ ἐστὶ.Πόσα εἶδη
τῆς Προφη-
τείας.Προφήται
τῶν ἔθνῶν.Εἰς ποῖους
δίδεται ἡ
Προφητεία.Ἀληθεῖς
Προφῆται.

(α) Ἰωαν. ια. 51. (β) Ἀριθ. κεφ. ιβ'. 2. Δευτ. κεφ. λδ'. 10. (γ) Σειράχ κεφ. μς'. 1. (δ) Βασίλ. Α'. κεφ. θ'. (ε) Βασίλ. Α'. κεφ. κβ'. 5. (ς) Παραλειπ. Β'. κεφ. θ'. 29. (η) Αἴας ὁ Σιλωνίτης νομίζω πῶς ὁ ἀντιγραφεὺς ἀντὶ τὴν γραφὴν Ἀχιά ὁ Σιλωνίτης, ἔγραψεν, Αἴας ὁ Σιλώτης, διότι εἰς τὸ Βασίλει. Γ'. κεφ. ια. 29. ἀναγινώσκω. „ Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ Γεροβοὰμ ἐξῆλθεν, καὶ εἶπεν αὐτὸν Ἀχιά ὁ Σιλωνίτης ὁ Προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ τλ. (θ) Καὶ εἰς τῆτο νομίζω τὸν ἀντιγραφεὺς νὰ ἔσφαλεν, ἀντὶ Ἀδδῶν, ἢ Ἀδὰδ, ἔγραψεν Ἀδδων· διότι εἰς τὸ δευτερον βιβλίον τῶν Παραλειπομένων κεφ. ιβ'. 15. ἀναγινώσκω. „ Καὶ λόγοι Ρ'οβοὰμ οἱ πρῶτοι, καὶ ἔσχατοι, ἐκ ἰδῶ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις Σαμαίᾳ τῆ Προφήτη, καὶ Ἀδδῶ τῆ ὁρῶντος, καὶ πράξεις αὐτῶν, καὶ εἰς τὸ κεφ. ιε. 8. τῆ αὐτῆ Βίβλις, καὶ ἐν τῷ ἀκῆσαι τῆς λόγους τέτης, καὶ τὴν Προφητείαν Ἀδὰδ τῆ Προφήτη καὶ τλ. (ι) Βασίλ. Γ'. κεφ. κβ'. 8.

της (α). ΙΑ'. Ο Έλισταίος (β). Μεταξύ αὐτῶν οἱ ρηθέντες τέσσαρες Προφήται, εἶναι μείζονες (γ). Προσέτι καὶ οἱ δώδεκα ἐλάσσονες τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶναι αὐτά. Ὡση, Γωήλ, Ἀμμώς, Ἀβδίας, Γωνάς, Μιχαίας Μορασίτης (δ), Ναῦμ, Ἀββακὺμ, Σοφονίας, Ἀγγαῖος, Ζαχαρίας, καὶ Μαλαχίας μετὰ τὰς ὁποίας συναριθμῶνται καὶ ἕτεροι τρεῖς, πρὸς τὸ τέλος τῆς Παλαιάς, καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς Γραφῆς Διαθήκης χρηματίσαντες. Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής (ε), Ζαχαρίας ὁ Πατὴρ αὐτῆ (ζ), καὶ Συμεὼν ὁ Θεοδόχος (η).

Γυναικες
Προφήτιδες

§. 5. Ὑπερον ἀπὸ αὐτὰς τὰς Προφῆτας ἐχρημάτισαν, καὶ γυναῖκες Προφήτιδες, ὡς ἡ Μαρία ἀδελφὴ τῆ Μωϋσέως (θ) Δεβόρα ἡ γυνὴ τῆ Λεπιδώθ (ι). Καὶ Ὀλδὰ, ἡ τῆ Σελάμ (κ), γυνὴ τῆ Ὑῆ Θεσκία. Ἐλισάβετ ἡ μήτηρ Ἰωάννη τῆ Βαπτιστῆ (λ). Ἄννα θυγάτηρ Φαννὴλ, ἐκ τῆς Φυλῆς τῆ Ἀσήρ (μ). Αἱ τέσσαρες θυγατέρες Φιλίππε τῆ διακόνου (ν), καὶ πασῶν αὐτῶν ἀνωτέρα Μαρία μήτηρ τῆ Κυρία ἡμῶν, προφητεύσασα εἶπε, « μακαριῶσι με πᾶσαι αἱ γενεαί, ἕχι τῶν ἐθνικῶν δηλαδὴ, καὶ Ἰουδαίων, ἀλλὰ τῶν πιστῶν.

Ψευδοπροφήται.

Πυθώνισαι.

§. 6. Προσέτι ἐκ τῶν Προφητῶν, ἄλλοι μὲν ἦσαν ἀληθεῖς ἐμπνευσθέντες παρὰ τῆ Κυρία, ὡς λέγει ἡ Παλαιὰ, ὅτινες, καὶ ἀπολελυμένως Προφήται ὀνομάζονται, καὶ Προφήται Κυρία, καὶ Ὁρώντες. κτ. Ἄλλοι δὲ Ψευδεῖς, καὶ Ψευδοπροφήται λέγονται, καὶ Προφήται τῆ Βαβλ, καὶ Προφήται τῶν Ἀλσῶν, μετὰ τὰς ὁποίας συναριθμῶνται καὶ αἱ Πυθώνισαι, αἵτινες εἶχον πνεῦμα Πύθωνος.

§. 7. Ἀπὸ δὲ τὰς Ψευδοπροφῆτας ὅπῃ ἦτον παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ὡς φαίνεται εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ἄλλοι μὲν κατοικῶντες εἰς Σαμάρειαν προφήτευον ἐν τῷ Βαβλ, εἰδωλολάτραι ὄντες· ἄλλοι δὲ εἰς Γερσαλήμ ἔλεγον νὰ προφητεύωσιν ἐν τῷ ἀληθεῖ Θεῷ, καὶ πῶς ἀπὸ αὐτὸν ἐπέμψθησαν, ἀλλ' ἐψέυοντο (ξ). Οὗτοι οἱ Ψευδοπροφήται σχεδὸν πάντοτε ἀντέφερον μετὰ τὰς ἀληθεῖς Προφῆτας εἰς τῆτον τὸν τρόπον· ὅταν οἱ ἀληθεῖς προφήται ἔλεγον πῶς μέλλει νὰ γίνῃ πείνα, πόλεμος, αἰχμαλωσία, καὶ ἕτεροι ὅμοιαι παιδεῖαι, ὅπῃ συνέβαινον τῷ λαῷ, διὰ τὰς ἀμαρτίας τὰς, τότε ἐκεῖνοι ἐπρόλεγον τὸ ἐνάντιον, εὐθυμίαν, εἰρήνην, εὐτυχίαν, κτ. ὡς δῆλον παρὰ

(α) Βασιλ. Γ'. κεφ. ιζ. ι. (β) Βασιλ. Δ'. κεφ. β'. ις. (γ) Πῶς λέγει, μεταξύ αὐτῶν οἱ ρηθέντες τέσσαρες εἶναι μείζονες, εἰς καιρὸν ὅπῃ δὲν ἀναφέρει λόγον περὶ αὐτῶν; ἴσως διατὶ ὁμίλησε περὶ αὐτῶν εἰς τὸ ἕκτον κεφάλαιον. (δ) ἴσως Μορασίτης, ὡς ἐκ Μοραδεῖ, ἴδε τὴν σημείωσιν (γ) Σελ. 19. (ε) Λεκ. κεφ. α'. 76. (ζ) Λεκ. κεφ. α'. 67. (η) Λεκ. β'. 26. ἕως 35. (θ) Ἐξοδ. κεφ. ιε'. 20. (ι) Δὲν λέγει ἡ Γραφή Λεπιδώθ, ἀλλὰ Λαφιδώθ διότι εἰς τὸ κεφ. δ'. 4. τῶν Κριτῶν λέγει « Καὶ Δεββώρα γυνὴ Προφῆτις γυνὴ Λαφιδώθ, αὐτὴ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. (κ) Οὔτε Σελάμ λέγει ἡ Γραφή, ἔτε γυνὴ τῆ Ὑῆ κτ'. ἀλλ' ἔτω « Καὶ ἐπορεύθει χαλκίας ὁ Γερεὺς, καὶ Ἀχιὰμ, καὶ Ἀχοβάε, καὶ Σαφφάν, καὶ Ἀσαΐας πρὸς Ὀλδαν τὴν Προφῆτιν μήτέρα Σελάμ υἱῆ Θεσκία, υἱῆ Ἀράς τῆ ἱματιοφύλακος. Βασιλ. Δ'. κεφ. κβ'. 14. (λ) Λεκ. κεφ. α'. 41. (μ) Λεκ. κεφ. β'. 36. (ν) Πράξ. κεφ. κά. 9. (ξ) Γερεμ. κεφ. κγ'. 13. Βασιλ. Γ'. κεφ. ιη'. 19.

ρὰ τῷ Γερεμίᾳ (α). Ἐγένον προσέτι κ' ἕτεροι Ψευδοπροφῆται, ὡς ὁ Βαλαάμ (β).

§. 8. Διὰ δὲ τὰς Πύθωνας, οἵτινες κ' Πυθωνικοὶ, κ' Πύθιοι καλεῖνται, ὡς κ' αἱ γυναῖκες Πυθώνισσαι, Πύθιαι, Πυθωνικαί, Ἐγγασρίμουδοι κτ. ἀνάγνωδι Δευτερονόμιον (γ), κ' ἐν ἄλλοις τόποις τῆς ἁγίας Γραφῆς (δ).

§. 9. Πᾶσα δὲ Θεία Προφητεία ἐγγράφος ἐστὶ, ἀλλὰ κ' πολλὰ ἀγραφα εἰσιν, ὡς πολλοὶ προεφήτευσαν, ὁ Ἀδάμ διὰ τὴν γυναῖκα κ' ἐγνώρισε, κ' προεφήτευσεν, ὅτι „ τὸτο νῦν ὄσεν ἐκ τῶν ὄσέων μου, κ' σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου . . . ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτῆ κ' τὴν μητέρα (ε) κτ. „ Ὁ Νῶε ἀφ' ἧς ἐξεμέδυσεν, ἐκατάλαβεν ὅσα ἐποίησεν ὁ νεώτερος Υἱός, ἐπειδὴ κ' εὖρε χάριν προφητικὴν (ς). Ὁ Ἀβραάμ παρὰ αὐτῆ τῆ Θεῶ Προφήτης καλεῖται, ἐπειδὴ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ „ Ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνδρώσῳ ὅτι Προφήτης ἐστὶ (η). Καὶ πάντες οἱ παρ' αὐτῆ ἐπιστημότατοι Πατριάρχαι ἐπρογνώρισαν τὸ μέλλον, κ' προσέτι ἄλλοι πολλοί.

§. 10. Εἰς τὴν ἐγγράφον ὁμως Προφητείαν κυριότεται πῶς ὁ Μωϋσῆς ἄρχισεν, ἐπειδὴ, κ' διὰ τὰ ἀπερασμένα ἐφωτίσθη τὸ περισσότερον, γράψας τὴν Γένεσιν τῆ Κόσμου, διότι δὲν καταστάνει προφήτην μόνον τὸ νὰ προγινώσκῃ, ἢ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ κ' Προφήτης λέγεται ἐκείνων ὅπῃ ἐγένον πρότερον λαβὼν τὴν γνῶσιν παρὰ Θεῶ, κ' διὰ ἐκεῖνα δὲ ὅπῃ γίνονται εἰς τὸν παρόντα καιρὸν κατὰ μέρος ὅταν ἀποκαλύπτονται τινὶ κρυφίως παρὰ τῆ Ἁγίας Πνεύματος, κ' αὐτὸς λέγεται Προφήτης, ὡς ὁ Ἐλισσαῖος βλέπων μὲ τὰ νοερά ὄμματα τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τόσον διάστημα, τὸν Γιεζὴ ὅπῃ ἐδέχετο δῶρα παρὰ Νεεμάν τῆ Σύρου (θ). Ὅσοι ὁμως μετὰ Δαβὶδ κ' Σολομώντος κυριότεται πῶς προεφήτευσαν ἐγγράφως εἰς τὸν λαόν, ἐπαριθμεῖνται δεκαεξ' ἐξ ὧν οἱ μὲν β'. εἰς ἓν Βιβλίον γράφονται, ἕξι ὡς σύγχρονοι, διότι ἄλλος ἄλλοτε προεφήτευσεν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτον πολύστιχα, ἕτε διεξοδικά, ἐκεῖνα ὅπῃ καθ' εἰς ἐγράψεν, ἕτε ἀρκετὰ νὰ συναχθῶσιν εἰς μίαν βιβλίον τῆ καθ' ἑνὸς κατὰ μέρος, ἀλλὰ πάντες ὁμῶς εἰς ἓν ἠνώθεωσιν, οἱ δὲ τέσσαρες (ἀριθμημένον ἑνὸς, τῆ Γερεμίας μετὰ τῆ Βαρεχ, κ' τῶν Θρήνων) ὡς πολυφωνότατοι εἰς τέσσαρα Βιβλία διωρίσθησαν.

§. 11. Εἰς πάντας λοιπὸν τὰς Προφῆτας τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγιον ἐνέπνευσε τὰ νοήματα, αὐτοὶ δὲ εἶτα, ἔλεγον, τὸ κατὰ δύναμιν ὁ καθ' εἰς τὰ τῆ πνεύματος· διότι δὲν τὰς μεταχειρίσθη ὡς ἀκινήτες, ὡς ἡ ἐπίπνοια τῶν δαιμόνων, ἀλλ' ἤθελε νὰ ἰξέυρωσι κ' αὐτοὶ τὰ ἐμπνεόμενα, κ' ἐξ ἰδίας τῶν γνώμης νὰ τὰ λέγωσι, διότι δὲν πρέπει νὰ εἰπῶμεν κατὰ τὰς φλυαρίας τῆ

Προφῆται
ἀγραφοί.
Ἀδάμ.

Νῶε.

Ἀβραάμ.

Τίνας Προ-
φήται ἐγ-
γραφοί.

Ἐκαστος τῶν
Προφητῶν
ἐγίνωσκεν
ἀπρόελεγε.

(α) Κεφ. ιδ'. 13. (β) Ἀριθ. κεφ. κβ'. 5. Ἐπισ. Β'. Πέτ. κεφ. β'. 15. (γ) κεφ. ιθ'. 11. (δ) Βασιλ. Α'. κεφ. κη'. 8. Βασιλ. Δ'. κεφ. κα'. κ' κεφ. κγ'. Λευίτ. κεφ. κ'. 27. Παραλειπ. Α'. κεφ. ι'. 13. Ἠσαϊ κεφ. η'. 19. κ' κεφ. ιδ'. 3. κ' κεφ. κθ'. 4. Πράξ. κεφ. ις'. 16. (ε) Γεν. κεφ. β'. 23. 24. (ς) Γεν. κεφ. θ'. 24. (η) Γεν. κεφ. κ'. 7. (θ) Βασιλ. Δ'. κεφ. ε'. 26.

ἀθέε Μοντανῶ, πῶς οἱ Προφῆται ἐμποδιζόμενοι, ἢ κρατῆμενοι παρὰ τῆ Θεῶ, νὰ μὴν ἰξέυρωσιν ἐκεῖνα ὅσα λέγουσιν· ἐπειδὴ πᾶ ἀφίνωμεν τὸ „Σοφὸς νοῦσει τὰ ἀπὸ τῆ οἰκείας σόματος (α), „ πᾶ δὲ τὸ; „ ἢ μὴ ποιήσει πρᾶγμα „ Κύριος ἐὰν μὴ ἀποκαλύψῃ τοῖς δέλοις αὐτῆ τοῖς Προφήταις. Πῶς δὲ κατὰ ἀλήθειαν δὲν εἶναι ἀνόητος ἐκεῖνος ὅπῃ λέγει· αὐτοὶ πρῶτοι νὰ μὴν νοῶσιν ἐκεῖνα ὅπῃ δέλωσι νὰ νοῶσιν ἄλλοι, ἢ ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸν διδάσκοντα ἄνθρωπον γινώσκιν νὰ ἀφαιρῆται ἢ ἡ προϋπάρχουσα αὐτοῖς γινῶσις.

§. 12. Ἐδόθη ἡ Προφητεία ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς κοινὴν ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, διότι δύο πράγματα μαθαίνομεν ἀπὸ αὐτὴν, τὴν Θεογνωσίαν, ἢ τὴν ἐργασίαν τῶν ἀρετῶν, τὰ ὅποια συνεκτικὰ ἢ ποιητικὰ τῆς τελειότητος τῶν ἀνθρώπων, τὴν μὲν Θεογνωσίαν, ἣτις μακρύνει τὰς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ εἰδῶλα, ἢ τὰς πλησιάζει πρὸς τὸν ἀληθῆ Θεὸν, ἢ φανερώουσα τὰς τε ἄλλας Οἰκονομίας αὐτῆ, ἢ τὴν μεγαλιτέραν ἀπὸ αὐτὰς, ἣτοι τὴν ἐν Σαρκὶ τῆ Υἱῆ παρουσίαν ἐμφαίνουσα· τὴν δὲ ἐργασίαν τῶν ἀρετῶν, εἰς ἐκεῖνα ὅσα τὴν μὲν κακίαν ἐλέγχει, τὴν δὲ ἀρετὴν συμβιβλεύει, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ ἐν συντομίᾳ μὲ τὴν προαγόρευσιν τῶν μελλόντων, λυπηρῶν ἢ χαροποιῶν ρυθμίζει, ἢ διορθώνει, ἢ τὸν νῦν, ἢ τὰ ἕτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ Γνώσεως, Μαντείας, Γοητείας, ἢ τῶν ὁμοίων τέτοις, ἢ περὶ τῆς τῶν Ἑβραίων Καβάλης.

§. 1.

Εἰς τὰς Χρόνας ὅσα οἱ ἀληθεῖς, ἢ θεόπνευστοι Προφῆται, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, κινέμενοι παρὰ τῆ Ἁγίᾳ Πνεύματος, προεφήτευσον τὰ ὠφέλιμα τοῖς Ἰσραηλίταις, ἦτον ἢ Ψευδοπροφῆται, πλανῶντες τὸν λαὸν τῆ Θεῶ, ἢχι μόνον εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἀλλὰ ἢ εἰς τὴν Βαβυλωνῶνα, μεταχειριζόμενοι γοητείας, μαντείας, ἢ τὰ ὁμοία· ὁ δὲ λαὸς κλίνων εἰς τὴν ἀσέβειαν, ὀδηγεῖτο ἀπὸ τὴν πλάνην τῶν Ψευδοπροφητῶν, νομίζων ψευδῆ τὰ παρὰ τῶν ἀληθῶς Προφητῶν λεγόμενα. Ὅθεν δὲν εἶναι ἔξω τῆ σκοπῆ νὰ εἰπῶμεν ὀλίγα τιὰ περὶ γνώσεως, μαντείας, γοητείας, ἢ τῶν τοιούτων διὰ περισσοτέραν σαφήνειαν ἐκείνων ὅπῃ δέλει εἰπᾶμεν.

§. 2. Ἡ γινῶσις λοιπὸν εἶναι δύο λογίων, μία θεία, ἢ ἄλλη ἀνθρώπινος, ἢ μὲν θεία, ἀμέσως παρὰ τῆ Πατρὸς τῶν Φώτων προέρχεται, ἢ ἢ ἐμέσως· ἀμέσως ὡς ἢ παρὰ τῆ Θεῶ ἀποδοδομένη τοῖς Ἁγγέλοις τῆς πρώτης τάξεως, τοῖς Προφήταις, ὁ δευτεῖς τῷ Μωϋσεῖ παρὰ τῆ Θεῶ νόμος εἰς τὸ

Τὸ τρόπον ἐμεταχειρίζοντο οἱ Προφῆται.

Γινῶσις διπλή.

Θεία.

τὸ Σίνκιον ὄρος, καὶ τὸ λαληθὲν παρὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ Εὐαγγέλιον, τοῖς ἱεροῖς αὐτῷ Μαθηταῖς. ἐμμέσως ὡς ἡ ἀποκαλυφθεῖσα τοῖς ἀνθρώποις δι' Ἀγγέλων ἀγαθῶν τε, καὶ πονηρῶν, διὰ τῶν Προφητῶν, δι' Ἀποκαλύψεων, αἰτινες γίνονται διὰ Μυσηρίων, ἐνυπνίων, καὶ διὰ ὁράσεων.

§. 3. Αἱ ὁράσεις εἶναι τριῶν λογίων, αἱ μὲν αἰοδηταί, ὡς ὅταν ἔξωθεν φαίνεται ἓνα πρᾶγμα, καὶ σημαίνει ἄλλο τι διαφορητικόν, τῷ φαινόμενῳ λό. χά. τῷ Βαλτάσαρ, ὅπῃ εἶδεν δάκτυλα χειρὸς ἀνθρώπου εἰς τὸν ἀσβέστην τῷ τοίχῳ, τὰ ὅποια ἔγραφον Μανὴ, Θεκέλ, Φάρες. Ὁ Δαυιδ εὐνόησε τὸ σημαίνον ἐκ τῶν (α). Αἱ δὲ φανταστικαί, ὡς ὅταν ἐντυπῶνται εἰς τὴν φανταστικὴν δύναμιν παρὰ θεῶ εἰκόνες, καὶ φαντάσματα, διὰ μέσου τῶν ὁποίων δηλεῖται τι ἀπόκρυφον ὡς ὁ Δαυιδ εἶδεν τὰ τέσσαρα θηρία τὰ μεγάλα ὅπῃ ἀνέβαινον ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἐγνώρισε τὸ μυστήριον (β). Καὶ ἄλλαι νοηταί, ὡς αἱ ὁράσεις ὅπῃ φαίνονται ἄνευ εἰκόνων καὶ σχημάτων.

§. 4. Ἡ δὲ ἀνθρώπινος γνώσις, εἶναι φυσικὴ, καὶ λογικὴ, φυσικὴ μὲν, ἥς μετέχουσιν καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, ἢτοι τὰ ἄλογα, ἢ διὰ τῆς φυσικῆς αὐτῶν δυνάμεως, δι' ἣς διακρίνουσιν, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐναντία ὅπῃ εἶναι εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀπὸ τὰ συμφέροντα, ἢ διὰ τῆς αἰσθητικῆς αὐτῶν γνώσεως ἣτις προέρχεται ἀπὸ τὰς αἰοδηταί. Λογικὴ δὲ, ἣτις εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον εἶναι καὶ εὐρίσκεται, ἢ φύσει, ἢ κατὰ συμβεβηκότα, λό. χά. φύσει μὲν ἰδίως εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐμφυτος δύναμις νοητικὴ κατὰ συμβεβηκότα δὲ, ἐκείνη ὅπῃ εἶναι ἀπὸ τὴν λεκτικὴν συνήθειαν, καὶ τῶν πράξεων τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ ἀπὸ τὴν παρατήρησιν, τὴν ἐρευναν, καὶ τὰ ὅμοια.

§. 5. Ἀπὸ δὲ τὰ πρᾶγματα τῶν ὁποίων ἡ γνώσις ζητεῖται εἰς τὴν ἀνθρώπου, ἄλλα μὲν εἶναι φανερά, τὰ ὅποια ἐξ ἑαυτῶν, εἰς γνώσιν ἔρχονται, ἢτοι νοῶνται, ὡς τὸ ἡμερέσιον φῶς, ἢ νύκτα. ἄλλα δὲ ἀδηλα εἰς τὰ ὅποια τριττὴ διαφορὰ· διότι ἄλλα μὲν ἀπὸ αὐτὰ τελείως εἶναι ἀδηλα, τὰ ὅποια μὲν ἄνευ τρόπου ἔρχονται εἰς κατάληψιν, ἢτοι καταλαμβάνονται, ὡς τὰ ἐν τῷ ἄρανῳ ἄσρα, περιττὰ εἶναι, ἢ σωτὰ, ἢ ἄμμος τῆς θαλάσσης κτ. ἄλλα δὲ εἶναι φύσει ἀδηλα, γνωριζόμενα διὰ μέσου ἄλλων, ἢχι ἀπὸ τὴν ἰδίαν τῆς φύσιν, ὡς οἱ πόροι τῆς ἐπιδερμίδος, οἵτινες ἢχι ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδρώτων καταλαμβάνονται. καὶ τέλος ἄλλα κατὰ καιρὸν ἀδηλα, καὶ αὐτὰ εἶσιν, τὰ ἐξ ἑαυτῶν, καὶ ἐξ ἰδίας τῶν φύσεως δὴλα ὑπάρχοντα, διὰ δὲ τὰ ἐμποδίζοντα, καὶ ἀντικείμενα, γίνονται ἀδηλα εἰς ἡμᾶς, ὡς περὶ τὸ Βυζάντιον ἀπὸ τὰ μακρὰν ὄντα ἀπὸ αὐτὸ κτ. καθὼς γράφει ὁ Ἐμπερικός Σήξτος. (γ)

§. 6. Ἡ δὲ Μαγικὴ μαντεία εἶναι ἐφέυρεμα τῶν κρυπτῶν πραγμάτων, ὅπῃ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον, καὶ φυσικὴν ἐπιστήμην, τὸ ναὶ τὰ γνωρίσῃ τινὰς ἀν παρόντα, ἀν μέλλοντα εἶναι, κρέμεται ἀπὸ τὴν κατ' ὁιονδήποτε τρόπον γινο-

Ὁράσεις
πόσων λογίων.

Γνώσις ἀνθρώπινος διὰ πλῆ. φυσικῆ.

Λογικῆ.

Μαντεία
μαγικῆ.

(α) Δαν. κεφ. ε'. 25. (β) Δαν. κεφ. ζ'. (γ) Πυρρών. ὑποτυπ. βιβλ. β'. κεφ. ι. σελ. πη. ἐκδοσ. Διφ. αψιή. καὶ βιβλ. β'. κατὰ Λογικ. σελ. υπέ.

γινομένην συνθήκην μετὸν κακοδαίμονα, καὶ αὐτὸς ὁ κακοδαίμων δηλαδὴ ὁ Διάβολος, δὲν δύναται νὰ τὰ φανερῶσιν ὅλα, ἐπειδὴ ὅλα δὲν τὰ γινώσκει· διότι ἡ γνῶσις τῶν ἀπάντων, μόνω τῷ Θεῷ ἀνήκει, ἕτε δύναται ἀναμφιβόλως νὰ προλέγῃ ἐκείνα ὅπῃ ἀπὸ τὴν Θεϊάν δέλητιν κρέμανται, ὡς λό. χα. τὰς διοικήσεις, κυβερνήσεις, καὶ μεταβολὰς τῶν Βασιλειῶν, τῶν Ἀριστοκρατειῶν, κτ. „ Τῶν γὰρ Δυναστῶν αἱ καρδίαι ἐν τῇ χειρὶ τῆ θεᾶ εἰσὶ. „ (α) Ἔτι ἕτε ἐκείνα ὅπῃ προσέρχονται ἀπὸ τὸ αὐτεξέσιον τῆ ἀνθρώπου, ὅ, τι θέλει εἰπεῖ ἄνθρωπον, ἢ ἐννοήσῃ ὁ δεῖνα ἄνθρωπος· πολλὰ δὲ δύναται νὰ προλέγῃ ὁ δαίμων ἀπὸ ἐκείνα ὅπῃ δὲν ἰξεύρει τέλεια, μόνον πιθανῶς, καὶ τεκμαιρόμενος δι' αὐτὰ· ἔτι καὶ ὅλα ἐκείνα ὅπῃ κρέμανται ἀπὸ ἀναγκαιᾶς αἰτίας, τάτε παρελυθηθότα, καὶ μακρυνὰ ἐυδύς ἀναγγέλει· κτ.

§. 7. Γοητεία, Μαγεία, Φαρμακία, Ἐπωδή, Ἀερολογία κτ. αἱ ἐπενόησαν Μῆδοι, Πέρσαι, καὶ ἕτεροι, διαφέρουσιν, ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Μαγεία λοιπὸν ἐστὶν ἐπίκλησις δαιμόνων ἴσως ἀγαθοποιῶν διὰ σύζασιν τινὸς καλῆ, ὡς τὰ τῆ Ἀπολλωνίᾳ τῆ Τυανέως θεώσιματα· ἢ Μάγοι λέγονται, οἱ προσερχόμενοι τῷ Σατανᾷ δι' αἰτίαν τινὰ, ὡς ἐπασιδὸι ὄντες, λέγουσι τὰς ἐπωδάς, διὰ τῶν ὁποίων φέρουσιν τοὺς δαίμονας εἰς τὰ θελήματά της. Γοητεία δὲ λέγεται, ὅταν μετὸ κάλεσμά της ἐξέρχονται οἱ νεκροὶ τῆ τάφου, ὅθεν καὶ γοήτες ὠνομάσθησαν ἀπὸ τῆς γόου, καὶ θρήνου ὅπῃ γίνονται εἰς τῆς τάφου. Φαρμακία δὲ ὅταν διὰ κατασκευῆς τινὸς θανατηφόρου δωδῆ εἰς τινὰ ὑποκείμενον δι' ἔρωτα, διὰ μέσου τῆ σώματος εἶδος τὶ δαιμονικόν.

§. 8. Μαθηματικοὶ δὲ εἶναι ἐκεῖνοι ὅπῃ νομίζουσι, πῶς τὰ ἑράνια σώματα, ἔχουσι τὴν τῆ παντὸς κυριότητα, καὶ πῶς κατὰ τὴν κίνησιν αὐτῶν νὰ διοικῶνται τὰ κατ' ἡμᾶς, δηλαδὴ ὁ κόσμος. Ἀερολόγοι εἶναι ἐκεῖνοι ὅπῃ μαντεύουσι διὰ μέσου τῶν ἄσρων, κατὰ δαιμονικὴν συνέργειαν, καὶ εἰς αὐτὰ πιστεύουσι. Μαγεία, καὶ Ἀερολογία ἀρχισεν ἀπὸ τῆς Μαγισσῆς, δηλονότι Πέρσας, διότι οἱ Πέρσαι καλεῖνται ἀπὸ τῆς ἐγχωρίας Μαγῶν, ὡς λέγει ὁ Σαΐδας· ἂν ἐρωτῆσε τινὰς διατὶ τῶρα ἐχάθησαν αἱ ῥήσεις τῶν Μαντιῶν; λέγω ὅτι ὁ Χριστὸς ὑσέρησεν τοιαύτης ἐξουσίας τῆς κακοδαίμονας, καὶ ἔσβυσεν ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου τοιαύτην δαιμονικὴν λατρείαν, καὶ θρησκείαν, καὶ τέχνην· εἶδὲ πάλιν ἐρωτήσῃ μετὶ τὸν τρόπον αἱ εἰσροαὶ τῶν δαιμόνων εἰσέρχονται εἰς τὰ ἀγάλματα, καὶ εἰς τῆς ἀνθρώπου; ἂς ἰξεύρει ὅτι δια μέσου τῆς τέχνης, πάντοτε φυσικόντι εἰσέρχεται, ὡς τὸ τελειῶδεν, καὶ σχηματιῶδεν ἐν τῇ μήτρᾳ ἀπαλὸν ἔμβρυον διὰ μέσου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, σύρει ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν ψυχὴν, ἕτω διὰ τῆς μαγικῆς τέχνης, τὸ ἄγαλμα σύρει ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν δαίμονα· ὅθεν οἱ Αἰγύπτιοι, Μάγον τὴν φύσιν ὠνόμασαν, καὶ αὐτὴν τὴν μαγικὴν δύναμιν μετὶ συρμόν τινὰ τῶν ὁμοίων δι' ὁμοίων ἐπρόσθεσαν, ἢ τελάχισον τὰ προσαρμόττωσι μετὶ ἐκείνα ὅπῃ ἔχουσι συνάφειαν μετὶ τινὰ ὁμοιότητα, διότι τὸ δεχόμενον καὶ ἀντικρῶον τὴν φωνὴν σε, ἐκεῖνο τὸ ἴδιον, καὶ τὴν ὄψιν σε. Λοιπὸν τοιαύτης Μαγικῆς μαντείας πολ-

λα

Μαγεία τι ἐστὶ.

Μάγοι τί νες.

Γοητεία τι ἐστὶ.

Φαρμακία τι ἐστὶ.

Μαθηματικοὶ τί νες.

Ἀερολόγοι τί νες.

Ἀερολογία, καὶ Μαγεία ποτεν ἀρχισαν.

λά είναι τὰ εἶδη, μὲ τὰ ὁποῖα αὐτοὶ λέγουσι πῶς ἰξεύρωσι τὰ κρύφια, καὶ τὰ μέλλοντα τῶν ὄντων, ὅπῃ δὲν δύνονται μὲ ἄλλην τινὰ γνῶσιν κοινὴν νὰ σκηνιωθῶσι, καὶ νὰ τελέσωσι τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπου.

§. 9. Ἀπὸ αὐτὰ λοιπὸν τὰ εἶδη τῆς Μαντείας, κοινότερον εἶναι εἰς τὰς περισσοτέρας, καὶ συνηθέστερον τὸ τῆς Ἀστρολογίας, ᾧ χρῶνται οἱ Γενεθλιακοὶ Ἀστρολόγοι, ἀπὸ τὸ συνιστάμενον θέαμα, καὶ τὸ ὠροσκόπιον εἰς τὸν καιρὸν τῆς γεννήσεως παντὸς ἀνθρώπου εὐρίσκοντες, καὶ λαμβάνοντες τὴν πρόγνωσιν καὶ πρόρρησιν ὅλης τε τῆς ζωῆς, καὶ ἐκείνων ὅπῃ μέλλει νὰ συναίβωσι, καὶ μάλιστὰ διὰ μέλλουσαν σύζευξιν, διὰ γυναῖκα, παιδιά, πλῆτον, τιμὰς, ἀγαθὰ, κακὰ, ὑγίειαν, ἀσθενείας, φιλονεικίας, πληγὰς, νίκας, φυλακὰς, δουλείας, ἐλευθερίας, θάνατον, διαστήματα ζωῆς, καὶ διὰ ὅσα ἄλλα μέλλει νὰ συναίβωσι, τὰ ὁποῖα ὅλα, ὡς ἀψευδῆ καὶ ἀναμφίβοла προλέγουσι, τόσον τὰ ἀναγκαῖα, ὅσον, καὶ τὰ τυχηρὰ, διορίζοντες κατὰ τὰς κανόνας καὶ ἀφορισμὰς τῆς τέχνης τας.

§. 10. Ἡ δὲ φυσιογνωμία, ἣτις εἶναι μαντεία, καὶ ἐπίνοια ἀπὸ τὸ χρῶμα, ἀπὸ τὰς τρίχας, καὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆ σῶματος, καὶ τῆς ἀνκλογίας αὐτῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα συνηθίζουσι νὰ σοχάζονται τὴν μακροζωίαν, τὴν ὀλιγοζωίαν τῶν ἀνθρώπων, ἢ τὰ ἥδη τας, τὴν εὐφύϊαν, καὶ τὰ ὅμοια· εἶναι συγχωρημένη εἰς ἐκείνας ὅπῃ θέλασι νὰ τὴν μεταχειρίζονται, ὡς μίαν φυσικὴν διάγνωσιν, ὅταν δὲν μακροαίνωσιν ἀπὸ τὰ ὅρια αὐτῆς. διότι εἰς τὴν Γραφὴν τὰ πρόσωπα τῶν ἰσχυρῶν ἀνδρῶν, ὅμοια προσώποις λέοντων λέγονται. „ Καὶ „ πρόσωπον λέοντος τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κῆφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν „ ὄρεων τῷ τάχει. (α) „ Πρόσωπον συνετὸν ἀνδρὸς σοφῆ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῷ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα γῆς (β). ἀνὴρ ἄφρων ἐννεύει ὀφθαλμῶ, σημαίνει δὲ ποδὶ, διδάσκει δὲ ἐννεύμασι δακτύλων. (γ)

§. 11. Ταῦτ' αὐτὸ, πρέπει νὰ εἰπῶμεν, καὶ διὰ τὴν χειρομαντίαν εἰς ὅσον εἶναι λόγος σοχαστικὸς ἀπὸ τὴν θεωρίαν, καὶ τὴν παρατήρησιν τῆς σαρκὸς, τῶν ὀγκῶν, τῶν γραμμῶν, καὶ τῶν ὁμοίων; εἰς ὅσον δὲ καταγίνεται εἰς πλανήτας μὲ δάκτυλα, καὶ τὰς ὀγκοὺς αὐτῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τεκμαίρονται τὰ μέλλοντα, τότε ἀποβάλλεται.

§. 12. Πρὸς τέτοις πρέπει νὰ ἰξεύρωμεν ὅτι ἀπὸ τὰ ῥηθέντα εἶδη τῆς μαντείας, τρία εἶναι τὰ κοινότερα· Γεροσκοπία, Οἰώνισμα, καὶ Κλήρος. Ἡ Γεροσκοπία ἦτον εἰς χρῆσιν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἔθνικοις, εἰς τὰς παρατηρήσεις τῆς ζωῆς δυσίας, ὅταν ἐφέρετο εἰς τὸ νὰ δυσιασθῆ, ὅταν ἴσατο ἔμπροσθεν τῆ δυσιασθηρίας, ὅταν ἐδυσιάζετο, καὶ ὅταν ἐχύνετο εἰς αὐτὴν ὁ οἶνος, καὶ εἰς σπονδὴν ἐτίθετο· ἀπὸ αὐτὴν κατάγεται καὶ ἡ σπλαγχνοσκοπία, κατὰ τὴν ὁποῖαν πᾶν μέλος τῆς ἐσφαγμένης δυσίας, καὶ μάλιστὰ τὸ ἥπαρ, οἱ ἔθνικοι ἐπαρατήρουν, ὡς καὶ τὸν καρπὸν, τὸ πῦρ, τὰς ποιότητας, τὴν σάκην τῆς δυσίας, καὶ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἐμάντευον διὰ τὰ μέλλοντα συμβάντα.

D 2.

§. 13.

Εἶδη τῆς
μαγικῆς
μαντείας.Γεροσκοπία
γενεθλιακή.Φυσιογνω-
μία.Χειρομαν-
τεία.

Γεροσκοπία.

Οἰωνίσματα.

§. 13. Τὰ οἰωνίσματα παρατηρήσεις ἦτον, καὶ μαντεῖαι δυσειδαιμονιώδεις τῶν μελλόντων, καὶ κρυφίων, καὶ μάλις τῶν αὐταπροαιρέτων, τὰς ὁποίας ἐλάμβανον ἀπὸ τὸ πέτασμα καὶ λαλίαν τῶν πετεινῶν, καὶ τὰς χορείας τῶν νεογνῶν πτηνῶν, ἔτι ἀπὸ τὰ τετράποδα, καὶ θηρία.

Κλῆρος
πόσων λο-
γιῶν.
Μαντικός.

§. 14. Ὁ δὲ κλῆρος τελευταῖον εἶναι τριῶν λογίων, μαντικός, συμβουλευτικός, καὶ διαιρητικός. Καὶ ὁ μὲν μαντικός εἶναι ἀπηγορευμένος, ὡς καὶ ὁ συμβουλευτικός, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐξετάζομεν, τί πρέπει νὰ πράξωμεν, ἐπειδὴ καὶ τῆτο μὲ ἀνάστημα ἀπηγορεύεται, καὶ ἡ αἰτία εἶναι, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἀπ' ἑδῆνα ἄλλον ἐξετάζονται εἰμὴ ἀπὸ τὸν Θεόν· ὁ δὲ Θεὸς δὲν θέλει, νὰ ἐξετάζωμεν ἡμᾶς τὴν θέλυσίν τε μὲ κλήρου· μ' ὅλον ὅπῃ εἰς τὸν παλαιὸν νόμον, ἦτον εἰς χρῆσιν ὁ συμβουλευτικός κλῆρος κατὰ συγχώρησιν Θεῶ, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐθίμοις τῶν Ἰουδαίων, ὡς εἰς τὰ ζητούμενα καὶ ἀμφίβολα πράγματα, νὰ ἐξετάζωσι τὴν θέλυσίν τε μὲ κλήρου. Ὁθεν καὶ οἱ Ἀπόστολοι· πρὸ τῆ λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον, χρώμενοι ταῖς νομικαῖς συνθηκαῖς, εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆ Ματθαίου, κατὰ κλῆρον ἐκλεξαν αὐτόν. Μετὰ δὲ τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρίου, ἐρχόμενος ὁ ἐπαγγελθεὶς Παράκλητος, ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ παραλειπούμενα, καὶ ἔκτοτε ἡ ἐκλογὴ τῶν Ἐπισκόπων ἐγένετο ἔχι μὲ κλῆρον, ἀλλὰ μὲ Πνεῦμα Ἅγιον, κατὰ τὰς Προφητείας, μὲ θείαν ἀποκάλυψιν, ἔχι μὲ ἀνθρώπινον ψῆφον, λέγει ὁ Χρυσόσομος (α) καὶ ὁ Οἰκουμενικός, (β) ἀλλὰ μὲ προσαγὴν πνεύματος, καὶ ἔχι ἀπλῶς. Καὶ περὶ τῆτων ἐν συντομίᾳ, ἀλλαχῆ δὲ θέλει εἰπῶμεν διεξοδικῶς, καὶ κατὰ πλάτος. Ὁ δὲ διαιρητικός κλῆρος δὲν ἀπηγορεύεται, ἐπειδὴ εἶναι συγχωρημένον, νὰ τὸν μεταχειρίζωνται ἐκεῖνοι ὅπῃ προσδοκῶσι τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὸν Θεόν, ἔχι ὅμως ἀπὸ τὰ ἄσρα, ἢ τύχην, ἔτε νὰ προσδέττωσι δυσειδαιμονίαν τινά, ἢ νὰ καταχρῶνται, ἀλλὰ ἀπλῶς, καὶ ἄνευ περιεργείας.

Συμβουλευ-
τικός.

Διαιρητικός.

Κάββαλα
τῶν Ἑβραίων.

§. 15. Πρὸς τέτοις πρέπει νὰ εἰπῶμεν ἐν συντόμῳ καὶ περὶ τῆς Καβάλλης τῶν Ἑβραίων, τὴν ὁποίαν νομίζουσιν οἱ Ἑβραῖοι νὰ τὴν ἔδωκεν ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσῆϊ ὁμῶς μὲ τὰ ἄλλα εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος· καὶ ἐκ τῆτε λαβόντες ἀφορμὴν οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐδίδαξαν τὰς ἐσχάτας αὐτὴν μὲ γράμματα, ἀλλὰ μὲ μόνην τὴν φωνὴν, κατὰ παράδοσιν, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ἐσδρα ὡς εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐδιδάσκοντο εἰς τὰς σχολὰς τῶν Θιβῶν εἰς τὴν Ἐλλάδα, τὰ Πυθαγορικά γράμματα, καὶ δόγματα, ἀπὸ τὸν Ἀρχιππῶν, καὶ Λυσιάδων (γ), ὅπῃ οἱ Μαθηταὶ ἀντὶ βίβλου ἐχρῶντο μόνον μνήμης, καὶ παρατηρήσεως, καὶ διετήρην αὐτὴν μὲ τὴν παραδοθεῖσαν, διὰ μέσου φωνῆς·
ὅθεν

(α) Εἰς τὴν Ἑρμην. τῆ. 5. κεφ. τῶν πράξ. ὁμιλία 18. (β) Ἰστορ. τῆς πρὸς Τιμοθ. Α'. Ἐπισ. κεφ. 9. σελ. 234. τόμῳ β'. Ἐκδοσ. Παρισ. αχλ'. (γ) Εἰς πάσῃ τὴν Ἰστορίαν δὲν εὐρίσκω τινὰ φιλόσοφον Πυθαγόρειον ὀνόματι Λυσιάδων. Εἰς μόνον φαίνεται ὀνόματι Λυσιάδης Καταυῆς, ἔχι ὅμως σύγχρονος τῷ Ἀρχιππῶ. Ἐπειδὴ ἔξευρομεν πῶς διωχθεὶς, ἀπὸ τὴν σχολὴν τῆ Πυθαγόρου, Κύλων Κροτωνιάτης Συβαριτῶν ἐξαρχος,
διὰ

ὄθεν Κάββαλα ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς ὀνομάσθη, τατέσιν ἀποδοχῇ, ὡς λαμβανομένη διὰ μέσου τῆς ἀκροάσεως κατὰ διαδοχὴν, τέχνη πάντως ἀρχαιοτάτη, ὡς λέγεται, συναχθεῖσα εἰς ἑβδομήκοντα βιβλία ἀπὸ τὸν Ἑσδραν, δὲν εἶναι ὅμως αὐτὴ ἢ προσφερομένη τῶρα ἀπὸ τῆς Γεδάλης, καὶ ἔκ πρό πολλῶν χρόνων τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐφανερῶδη τοῖς Χριστιανοῖς.

§. 16. Εἶδη δὲ αὐτῆς δύο, τὸ ἐν καλεῖται Βρεσσίλι, τετέστι Κοσμολογία, τὸ ὁποῖον φανερώνει τὰς δυνάμεις τῶν φυσικῶν ὄντων, καὶ τῶν ὑπὸ Σελήνην, καὶ τῶν ἑρηνίων· ἔτι φανερώνει μὲ λόγους φιλοσοφικὰς τὰ τῶν νόμων, καὶ τὰ τῶν Γραφῶν ἀπόρρητα, ἧτις τοιςτρόπως θεωρημένη, κατ' ἑδὲν διεφέρει Μαγίας φυσικῆς, ἐν ἣ ὁ Βασιλεὺς Σολομῶν, ὡς ἔδειξ ἄλλος ὑπερέλαμψεν, ἐρευνήσας τὰς δυνάμεις ὅλων τῶν ὄντων, ὑπὸ τῆς κέδρε δηλαδὴ μέχρι τῆς ὑσσώπῃ ὅπῃ ἐκπορεύεται διὰ μέσου τῆ τοίχῃ, ἔχι μόνον τῶν φυτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν θηρίων, τῶν ἑρπετῶν, καὶ τῶν ἰχθύων· προσέτι καὶ πολλοὶ ἕτεροι μεταγενέστεροι Ἑβραῖοι, ἀπόκτησαν ἀπὸ αὐτὴν ἕκ ὀλίγην μάθησιν καὶ εἶδησιν.

§. 17. Τὸ δὲ ἕτερον ὀνομάζεται Μαρκενά, τῷτο καταγίνεται, εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θεωρίας, τετέστι διὰ τὰς Θείας καὶ Ἀγγελικὰς δυνάμεις καὶ διὰ τὰ ἱερὰ ὀνόματα καὶ σημεῖα· αὐτὴ δὲ ἢ ἐπισήμη εἶναι ὡς μία συμβολικὴ Θεολογία, εἰς τὴν ὁποῖαν τὰ γράμματα, οἱ ἀριθμοὶ, τὰ σχήματα, καὶ τὰ ἑνόματα, καὶ αἱ κεραῖαι τῶν ζοίχων, καὶ τὰ σημεῖα τῶν πραγμάτων, καὶ οἱ τόνοι, καὶ τὰ ὅμοια, ὅλα εἶναι δηλωτικὰ πραγμάτων βαθυτάτων, καὶ ἀπόρρητων μεγάλων.

§. 18. Καὶ αὐτὴν εἰς δύο τὴν διαιρέσιν, εἰς ἀριθμητικὴν, ἣν καὶ σημειωτικὴν καλεῖσιν, ὅπῃ περιέχει διὰ τὰς Ἀγγελικὰς δυνάμεις, διὰ τὰ ὀνόματα, καὶ σημεῖα, ἔτι καὶ διὰ τὰς περιστάσεις τῶν δαιμόνων, καὶ τῶν ψυχῶν· καὶ εἰς Θεομαντείαν, ἧτις ἐρευνᾷ τὰ μυστήρια τῆς Θείας μεγαλειότητος, τὰς φωτοχυσίας, τὰ ἱερὰ ὀνόματα, καὶ τὰ παρόμοια, ἧς ὁ ἐπισήμων, ὡς λέγουσι, ποιεῖ τεράσια, καὶ θαύματα ὑπὲρ ἀνθρώπων, προγινώσκει τὰ μέλλοντα, κυριεύει τὴν φύσιν, καὶ ὑπερέχει αὐτῆς, ἔχει ἐξουσίαν κατὰ Ἀγγέλων, καὶ δαιμόνων, καὶ ποιεῖ θαύματα πολλὰ.

§. 19. Διὰ μέσου τοιαύτης τῆς Καββάλης νομίζουσι, πῶς ὁ Μωϋσῆς ἐποίησε τὰ τόσα θαύματα, πῶς ὁ Ἰησοῦς τῆ Ναυῆ ἔκαμε τὰ θαυμαστά ὅ Ἡλίου, πῶς, ὁ Ἡλίας ἐκατέβασε πῦρ ἐκ τῆ ἑρηνῆ, καὶ ἀνέστησε τὰ παιδία·

D 3

πῶς

Εἶδη τῆς
Καββάλης
Βρεσσίλι.

Μαρκενά.

Σημειωτικὴ
μαντεία.Θεομαν-
τεία.Γνώμαι τῶν
Ἑβραίων
περὶ τῆς
Καββάλης.

διὰ τὴν ἀριστερίαν τῆ, καὶ ἀνεπιτήδειον εἰς τὴν μάθησιν, αὐτὸς διὰ τὰ ἐκδικηθῆν περιεσφάλι-
σε μὲ λίθου, καὶ ὑστερον ἔκαυσε τὸν οἶκον Μιλωνος τῆ Κροτωνιάτῃ ὅπῃ ἦσαν συνημέ-
νοι σχεδὸν τεσσαράκοντα φιλόσοφοι Πυθαγόρειοι, καὶ ἔδειξ ἑσώθη ἐμὴ ὁ Ἀρχικπος, καὶ
ὁ Λύσις, ὅτινες ἐσύστησαν σχολὰς εἰς Θήβας, καὶ ἐδίδασκον, μάλιστα αὐτοὶ οἱ δύο συνέγ-
ρασαν, καὶ ὑπομνήματα τῆς Πυθαγορικῆς Φιλοσοφίας. Νομίζω πῶς ὁ Συγγραφεὺς ἐννοεῖ
τῷτον τὸν Λυσίδα, τῷ ὁποῖο σώζεται καὶ μία Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἰππαρχον· ἕτος ἦν εἰς
τῶν νέων ὅπῃ ἠκροάσθησαν τὸν Πυθαγόραν γηραταῖον ὄντα. Ἐξῆσε πρὸ Χ. Γ. 7πῆ
ἔτει.

πῶς ὁ Δανιὴλ ἔφραξε τὰ σώματα τῶν λεόντων εἰς τὸν λάκκον, πῶς οἱ παῖδες ἔμειναν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν κάμινον ἀπὸ τὸ πῦρ· καὶ διὰ μέσου αὐτῆς, λέγασσι τέλος πάντων, οἱ ἄπιστοι Ἰσραῖτιοι πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐτέλεσε τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπινον δύναμιν θαύματα. Αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην μαθῶν καὶ ὁ Σολομών, ἔξευρε νὰ δένη τὰς δαίμονας κτ. ὡς λέγει ὁ Γώσιππος (α). Τοιαύτας φλυαρίας, οἱ ἀνόητοι Ἑβραῖοι φλυαροῦσι διὰ αὐτὴν τὴν Καββάλαν τῆς, ἣτις ἄλλο δὲν εἶναι πᾶρεξ μία ραφωδία δυσειδαιμονιῶν, καὶ φαινομένη θεουργικὴ μαγία, πλήρεις ματαιοτήτων, καὶ ψευδῶν ὑπολήψεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄.

Ὅτι ἐδὲν τιμιώτερον τοῖς ἀνθρώποις ὥσπερ ἡ Ἀλήθεια, καὶ ὅτι παρὰ τῷ Πατρὸς τῶν Φώτων τοῖς ἀξίοις δίδεται.

§. 1.

Διὰ μέσου τῶν ὄρων πάσης διαλέκτε οἱ ἀνθρώποι φανερώνησι τὰ νοήματα τῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰκόνες τῶν πραγμάτων, καὶ φαντασίαι, αὐλωτέρως πῶς κείμενα εἰς τὸν νῦν μας, τὰ ὁποῖα εἰ μὲν εἶναι, ὡς εἶναι καὶ τὰ πράγματα, φαίνεται ἡ ἀλήθεια, εἰδὲ εἶναι ἀλλεοτρόπως φαίνεται τὸ ψεῦδος. Ὁθεν ὀρίζεται ἡ μὲν ἀλήθεια, βεβαία κατανόησις τῷ ὄντος πράγματος· τὸ δὲ ψεῦδος, ἡ φαντασία ἣτις καταγίνεται εἰς τὸ μὴ ὄν, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν νῦν, καὶ λογίζεται ἴσως ὡς ὄν, τὸ μὴ ὄν· καὶ τὸ μὲν ἀληθῶς ὄν, ἔχει τὸ εἶναι τῆ εἰς τὴν φύσιν τῆς, τὸ δὲ ψευδὲς ὄν, ἔχει τὸ εἶναι τῆς, εἰς τὸ νὰ νομίζεται μόνον ὄν. Τόσον δὲ τὰ ὄντα, ὅσον καὶ αἱ ἀληθεῖς αὐτῶν εἰκόνες, ἦτοι τὰ νοήματα, τὰ αὐτὰ εἶναι εἰς ὅλας τὰς ἀνθρώπους, ἀπὸ ὅσα δηλαδὴ τυχαίνει νὰ γίνωνται καταληπτὰ τοῖς ἀνθρώποις, μετὰ τὸ φυσικὸν φῶς τῆς ἐλάμφσεως τῆς νοῆς μας, τῆς τῆς ἔσω ἀνθρώπου.

§. 2. Τῶν δὲ νοημάτων προφορικὰ ὄργανα εἶναι αἱ φωναί, διὸ ὡς γνωρίζομεν τὰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ νοήματα „ τὰ γὰρ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸν „ Ἀπόστολον ἄδεις οἶδε, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν αὐτῷ (β). „ Ὡς καὶ ὁ Βαλαάμ (γ), εἰς τὴν συνηδισμένην τῆ γλώσσαν ἐκατάλαβε τὰ κλαῦματα τῆ „ μελαρίς, τὰ ὁποῖα αὐτὸς, προτὲ τὸ μελᾶρι μεταχειρισθῆ ἀνθρώπινον φωνήν, ἀλλὰ νὰ ἐλάλησεν οἰκονομία Θεῶ ὡς πρὸς μὲ ἀνθρώπινον φωνήν, τῆ „ λείως δὲν ἐκατάλαμβανε τὰ κλαῦματά τῆς· ἔτα πρέπει ὅσοι φρονῶσιν ὀρθῶς

(α) Βιβλ. ἡ κεφ. β΄. τῆς Ἀρχαιολογίας. (β) Πρὸς Κορινθ. Α΄. κεφ. β΄. 11.
(γ) Δυσκόλως τις, δύναται νὰ καταλάβῃ μίαν ὀρθὴν ἐνοίαν τῶν τριῶν ἐπομένων στίχων.
φαινε-

ὡς νὰ λέγωσιν, ὄργανον ἴσως ἐγένεν ἡ ὄνος, Θεὸς Ἀγγέλων, διότι ἂν ἦ-
τον ἔτι ἔπρεπεν ἐξάπαντος ἡ ὄνος νὰ λαλήσῃ τὰ μυήρια τῷ Θεῷ, καὶ ἔχι
τὰ φαντάσματά της. Ἐἴτι ὄργανα σημαντικὰ καὶ δηλωτικὰ τῶν φωνῶν, καὶ
ἐκθετικὰ εἶναι, καὶ τὰ γεγραμμένα, διὰ μέσου τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρωποι
ἄποιντες, διαλέγονται ὡς παρόντες.

§. 3. Διὰ μέσου λοιπὸν τοιούτων διαλέκτων ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ σώ-
ματος τῶν Ἀγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος Προφητῶν τε, διότι ἐδέποτε ἐξηλθεν
Προφητεία μὲ δέλημα ἀνθρώπου, ἀλλὰ κινέμενοι ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλά-
λησαν οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι τῷ Θεῷ, καὶ διὰ μέσου τοιούτων γραμμάτων. „ Καὶ
„ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ὡ καλῶς ποιεῖτε προσέχον-
„ τες ὡς λύχνω φαίνονται ἐν ἀνυχμῶ τῷ τῷ (α). „ Ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ μέ-
σου αὐτῶν τῶν δύο, τῆς τε διαλέκτου, καὶ τῶν γραμμάτων „ ἐγένοντο καὶ
„ Ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵ-
τινες παρεσιάζωσιν αἵρέσεις ἀπολείας (β) κτ. διὰ τῆτο ἐδὲν τιμιώτερον
τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἰδιαιτέρον τοῖς Χριστιανοῖς, ὡς ἡ γνώσις τῆς ἀλήθειας,
καὶ μάλιστα εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ἀφομοιόμεθα μὲ τὸν
Θεόν, ὅσον εἶναι δυνατὸν εἰς ἡμᾶς, γνωρίζοντες τὴν ἀλήθειαν, καὶ φυλάτ-
τοντες αὐτήν, καὶ ἐξ ἐναντίας τὸ ἀτιμώτερον τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἀλλοτριώ-
τερον τοῖς Χριστιανοῖς εἶναι τὸ ψεῦδος, τῷ ὁποίῳ πατὴρ ἐστὶν ὁ διάβολος, ὡς
λέγει Χριστὸς ἡ αυτοαλήθεια „ ὅταν λαλή τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ
ὅτι ψεύσις ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆ, ἦτοι τῷ ψεύδους (γ).

§. 4. Πολλάκις αὐτὴ ἡ ἀλήθεια σβυνεται μὲν ἔσωθεν τῷ ἀνθρώπῳ ἀπὸ
τὴν φιλαυτίαν, πολεμεῖται δὲ ἔξωθεν, καὶ ἀπὸ ἄλλης πολλῆς, μάλιστα εἰς
ἐκείνης ὅπῃ εὐρίσκονται εἰς ἐξουσίαν, ἀπὸ τῆς κύλακας, οἵτινες ποτὲ δὲν τῆς
λέγωσι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ μόνον ὅσα, εὐφραίνωσιν αὐτὸς τῆς ἐξουσίας,
διὰ τῆτο καὶ παρὰ τῶν φρονίμων αὐτοὶ κρίνονται οἱ ἀθλιώτεροι πάντων τῶν
ἀνθρώπων, μὴν ἀκόντες ποτὲ τὴν ἀλήθειαν· μάλιστα ἐπειδὴ δὲν εἶναι εἰς
τὴν ψυχὴν ἄλλο ἀπὸ τὴν ὑπερηφανίαν, ὅπῃ φυτρώνει ἀπὸ τὴν παρακοῆν,
ἣτις σολιζομένη ἴσως μὲ τὸ κάλυμα τῆς ἀρετῆς, ἢ τῆς ἀγιότητος, ἢ με-
γαλειότητος, κατασαινει πολλάκις τὸν ἄνθρωπον νὰ παρακῆ καὶ νὰ ἐκπίπ-
τει ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν. Ὅθεν ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀπὸ ἄλ-
λον τὴν ἀλήθειαν, πᾶρεξ ἀπὸ ἑνα μόνον διδάσκαλου, διὰ τὸν ὁποῖον λέγει
τὸ Γερον Ἐυαγγέλιον· ἐκ ἑστὶ μαθητῆς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· τῆτο δὲ ἔχι
δι' ἄλλο, πᾶρεξ πῶς εἰς μόνος ἐστὶ ὁ πατὴρ, ὁ διδάσκαλος, ὁ ἐν ἕρανῶ οἰκῶν,
ὅς ἐστὶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἡ μόνη τῷ Πατρὸς Σοφία, τὸ Α. καὶ
τὸ

Ἡ ἀλήθεια
πολεμεῖται,
καὶ ἀπὸ τῆς.

φαίνεται μοι ὁμοῦ πῶς ὁ μεταφραστὴς ἔπρεπε νὰ εἰπῇ ἔτι· ὅτι ὁ Βαλαάμ ἐκατάλαβε τὰ
κλαύματα τῆς ὄνης, ὅταν οἰκονομῆ Θεῷ ἐμεταχειρίσθῃ ἀνθρώπινον φωνὴν καὶ ἐλάλησεν, καὶ
πῶς πρότερον δὲν εἶχε καταλάβῃ.

(α) Ἐπίς. Β'. Πέτ. κεφ. α'. 19.

(β) Ἐπίς. Β'. Πέτ. κεφ. β'. 1.

(γ) Γεωάν.

κεφ. ἡ. 44.

τὸ **Ω.** πάσης ὀντότητος, ἀληθείας, καὶ γνώσεως· ἐξ ἧς πάντα ὁσὶς ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον, τοῖς ἀξίοις τῆς ἐλάμφσεως τῆς παναγίας Πνεύματος, ὡς Φῶς ἐκ τῆς Πατρὸς τῶν Φώτων καταβαῖνον, ὡς λέγει ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῆς περὶ τὸν Ἡσαΐαν λόγῳ, ὡς περ αἱ ἐμφάσεις τῶν προσώπων δὲν γίνονται εἰς πάσας τὰς ὕλας, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκείνας ὅπῃ ἔχασιν τινὰ ὀμαλότητα καὶ διαφάνειαν, ἕτω ἔχι εἰς πάσας τὰς ψυχὰς γίνεται ἡ ἐνέργεια τῆς πνεύματος, ἀλλὰ εἰς ἐκείνας ὅπῃ δὲν ἔχουσιν ἀδεμίαν σκολιότητα, ῥητῶς γὰρ ἕτω λέγει ὁ προρρηθὴς Ἄγιος. „ Ὡς περ αἱ τῶν προσώπων ἐμφάσεις ἐκ
 „ ἐν πάσαις ταῖς ὕλαις γίνονται, ἀλλ' ἐν ταῖς λειότητά τινα καὶ διαφάνειαν κεκτημέναις· ἕτως ἐκ ἐν πάσαις ταῖς ψυχαῖς, ἡ τῆς πνεύματος ἐνέργεια ἀλλ' ἐν ταῖς μηδὲν σκολιὸν ἔχουσαις (α) κτ. Καὶ ὡς περ ὁ ἡμέτερος ὀφθαλμὸς ἔ δύναται εἰλεικρινῶς κατοπτεῦειν αὐτὸν τὸν Ἥλιον, ἕτω καὶ ὁ νῆς ἡμῶν ἔ δύναται ἀμέσως τὸν Θεὸν ἐννοεῖν, ἡ εἰκόνα αὐτῆ εἰσδέχεσθαι καὶ ἐν σινάμα τῶ νοημένῳ γίνεσθαι ἐν τῷ δε τῷ μετὰ σώματος βίῳ, ἀλλ' ἐμμέσως μόνον διὰ τῶν ποιημάτων· διότι τὸ γνωστὸν αὐτῆ τῆ Θεῷ, φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις, ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανερωθε, καὶ τὰ ἀόρατα αὐτῆ ἀπὸ κτίσεως Κόσμου τοῖς ποιήμασι νοήμενα καθορᾷτε. Ἀλλ' οἱ γνόντες τὸν Θεὸν, ἔχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἡ εὐχαρίστησαν ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν κτ. „

§. 5. Αὐτὸς ἰδὼν ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς, ὅτι δὲν ἐδύνοντο ἐξ ἑαυτῆς, καὶ καταλάβωσιν αὐτὸν τὸν Δημιουργόν, καὶ καὶ λατρεύωσιν αὐτὸν μόνον τὸν ἀφάρτον Θεὸν (διὰ μέσου τῆς ἐγκατεσπαρμένης τῆ φύσει σοφίας αὐτῆ· τῆς ὁποίας, ὁ πλάνος τῆς δυσσεβείας, διέφθερε πάλαι τὰ θεοχάρκτα γράμματα) διὰ τὸν ὁποῖον ἐπλάσθησαν, γινόμενοι πάντες τέκνα ὀργῆς, ἔχοντες ἔσωθεν τὰς γεννημένην τὴν ἀρρώσιν τῆς ἀβλεψίας, ὅπῃ ἀπόκτησαν ἀπὸ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, ἠυδόκησεν εἰς τὰς ἐπερχομένους αἰῶνας καὶ φανερώσῃ τὸν ὑπερβάλλοντα πλεόν τῆς Χάριτος αὐτῆ, καὶ καὶ μὴν ἀφήσῃ τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν τῆ, ὅπῃ ἐξέπεσε διὰ τῆς ἐπειρείας τῆ ποιητῆ, καὶ ἀφανισθῆ τελείως, ἀλλὰ πάλιν μετὰ διάφορα μέσα καὶ τὸ ἐγεῖρη, διὰ καὶ γίνῃ ἐγκρατὲς ποτὲ τῆ οἰκεία τέλεος, καὶ πέμψῃς ὑπηρετίας ἀξίας τοιαύτης ὑπηρεσίας, Ἀγγέλους, Δικαίους, καὶ Προφήτας, ἐπροεδήλωσε διὰ μέσου αὐτῶν τὴν σωτηρίαν μας. Διότι ὁ Θεὸς κατ' ἀρχὰς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἡμῶν προεῖπεν αὐτοῖς πῶς μέλλει ὁ συναϊδὸς Υἱὸς, καὶ Λόγος αὐτῆ καὶ γεννηθῆ ἐκ Γυναίκος, διὰ καὶ συντρέψῃ κατὰ κράτος τῆ νοητῆ ὀφρεως τὴν κεφαλὴν. Αὐτὸς σε τηρήσει κεφαλὴν, τητέσι τὰ ἔργα, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆ διαβόλε, ὅσις σχῆμα ὀφρεως λαβὼν, ἠπάτησε μετὰ τὰς συκοφαντίας καὶ ψεύδη τῆ τὰς προπάτοράς μας, καὶ τὰς ἔρριψεν εἰς τὸν θάνατον, ὀφωνια τῆς ἀμαρτίας.

§. 6.

(α) Εἰς τὸ προοίμιον τῆς Ἑρμηνείας εἰς τὸν Προφήτην Ἡσαΐαν, ἕως ὧδε γράφει, τὸ κατωτέρω δὲ ῥητόν, ἐκ οἷδα ἀπὸ τίνα τὸ ἔλαβεν ὁ Συγγραφεύς.

§. 6. Όταν λοιπόν ἦλθε τὸ πλήρωμα τῆς χρόνης, θέλων νὰ τελειώσῃ τὴν προαποφασισμένην τε διαθήκην, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, λαβόντα ἄλλη μορφήν (α), διὰ τῆς ἐντάξεως αὐτοῦ Οἰκονομίας, τὸν ὁποῖον ὁ Εὐαγ. Γεωργίου (β), Λόγον ὀνομάζει, διότι εἶναι εἰκὼν ἐκ τῆς νοῦς τῆς Πατρὸς ἀπ' αἰῶνος γεγεννημένος, ἔχει κατὰ φαντασίαν, ἀλλ' ἔσιωδῶς· διὸ καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος Ὁμοῦσιον τῷ Πατρὶ αὐτοῦ ἐκάλεσε. Καὶ προσέτι Λόγος εἶναι, ὅτι ἐφανερώσε τὸν νῦν τῆς Πατρὸς, καὶ τὴν θέλησιν, ὅπως εἶναι ἄγνωστος εἰς ἡμᾶς τὰς ἀνθρώπους, ὡς περὶ καὶ ὁ τῆς ψυχῆς μας λόγος εἶναι σημάτων, καὶ ἐξηγητὴς αὐτῆς τῆς ψυχῆς· αὐτὸς γὰρ περὶ αὐτοῦ λέγει „ ἄλλ' ὅταν τὸν Πατέρα τίς ἐπιγινώσκῃ εἰμὴ ὁ Υἱὸς, καὶ ὡς ἂν βάλῃται ὁ Υἱὸς „ ἀποκαλύψαι (γ). „ Καὶ ὁ Γεωργίου „ Θεὸν ἔδειξεν ἑώρακε πώποτε· ὁ „ μονογενὴς Υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τῆς Πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο (δ). Καὶ τελευταῖον, Λόγος εἶναι, ἦτοι πρόσωπον λαλῶν ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις, ὡς αὐτὸς λέγει „ τὴν ἀρχὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν (ε). „ Ἐπέμφθη ἢν ἐρανόθεν αὐτὸν τὸν Λόγον ἡμῖν ὁ αἰδῖος Πατὴρ, ὅπως ἀνεωγῶσιν αἱ ἀκοαὶ ἡμῶν, καὶ ἀκούσῃ λέγοντος ἀνωθεν τῆς Πατρὸς. „ Αὐτὸς ἀκέει (ς). Αὐτὸς δὲ ὁ ἐράνιος Κήρυξ, καὶ διδάσκαλος ὅπως ἐπέμφθη ἀπὸ τὸν Πατέρα, παλάκις εἶπεν ἡμῖν, „ ὁ ἔχων ὧτα ἀκούει, ἀκούτω. „ Ἀνάγκη εἶναι λοιπὸν εἰς ἡμᾶς, νὰ ἀκούσωμεν μὲ ἀκραν προσοχὴν, καὶ νὰ ἐντυπώσωμεν ἐντελῶς εἰς τὰς ψυχὰς μας, καὶ διανοίας, τὸ ἱερώτατον αὐτοῦ τῆς Θεῶς Λόγου κήρυγμα, τὸ ὁποῖον λέγεται Εὐαγγελίου Θεῶς, „ ὁ προσπηγγεῖλατο διὰ „ τῶν Προφητῶν αὐτοῦ ἐν Γραφαῖς Ἁγίαις. (η). „ Τῆτο δὲ εἶναι κατὰ τὸν Μακάριον Παῦλον, „ δύναμις Θεῶς εἰς Σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι (θ). „ Ὁ γὰρ Ἰησοῦς Χριστός, κατ' αὐτὸν τὸν Παῦλον, ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεῶς, δικαιοσύνη τε, καὶ ἁγιασμός, καὶ ἀπολύτρωσις (ι). „

§. 7. Ἐκ Πνεύματος λοιπὸν Ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου γεννηθεὶς ἀρρεῦσως, αὐτὸς ὁ τῆς Θεῶς Λόγος ἐν σχήματι ἀνθρώπου, καὶ συναναστροφῆς τοῖς ἀνθρώποις διὰ νὰ ἀναζωώσῃ αὐτοὺς, ἦδει ἀπεθαμένους καὶ νεκρωμένους, ἐλάλητε φανερώσας τὸ κατὰ δύναμιν αὐτῶν, τὰ διὰ τῶν Προφητῶν περὶ αὐτοῦ προκηρυχθέντα, λέγων „ ὅτι δεῖ τὸν Υἱὸν τῆς ἀνθρώπου ὑψωθῆναι ἐν „ τῷ σαυρῷ (κ) ὅπως ἐκεῖνοι ὅπως βλέπωσιν εἰς αὐτὸν, ἦτοι οἱ πιστεύσαντες ἐλευθερωθῶσι καὶ ἰατρευθῶσιν ἀπὸ τὸ δῆγμα τῆς ὄψεως, ὡς ποτὲ ἐν τῇ Ἐρήμῳ, οἱ δεδηγμένοι ὑπὸ τῆς ὄψεως, βλέποντες τὸν ὄφιν ὑψωμένον ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν, εὐθύς ἰατρεύοντο. Αὐτὴ δὲ ἡ εὐεργεσία, ὅτι νὰ ἔγινε ἀπὸ τὴν εὐδοκίαν τῆς Θεῶς εἰς τὰς ἀνθρώπους, ἀναμφίβολον ἐστὶ, λέγοντος αὐτοῦ. „ Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ „ ἔδω-

(α) Πρὸς Γαλάτ. κεφ. δ'. 4. (β) Γεωργίου. κεφ. α'. (γ) Ματθ. κεφ. ια'. 27.
 (δ) Κεφ. α'. 18. (ε) Κεφ. η'. 25. (ς) Λουκ. κεφ. 9'. 55. (η) Πρὸς Ρώμ. κεφ.
 α'. 2. (θ) Πρὸς Ρώμ. κεφ. α'. 16. (ι) Πρὸς Κορινθ. Α'. κεφ. α'. 30. (κ) Γεωργίου.
 κεφ. β'. 34. γ'. 14.

ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πισεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόλυται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον (α). Ὅστις μὲν ὅλον ὁπῶς ἐυρέθη εἰς δαλικόν, καὶ ταπεινὸν σχῆμα ἀνθρώπου, ἀλλὰ εἶναι, καὶ ὁμολογεῖται παρ' ἡμῶν Θεάνθρωπος, ἐπειδὴ ἐφανερώσε τὴν κεκρυμμένην αὐτῷ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἄγνωστον δύναμιν τῆς φύσεως, διὰ μέσου τῶν ἀπείρων ὑπερφυῶν θαυμάτων, ὁπῶς ἐτέλεσε, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ ὁ Νικόδημος ἐγνώρισεν αὐτὸν θεόθεν πεμφθέντα, εἰπὼν αὐτῷ. Ὅϊδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεῶ ἐλήλυθας διδάσκαλος, ἔδεις γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, εἰ μὴ ἡ ὁ Θεὸς μετ' αὐτῷ (β). Τελειώσας λοιπὸν ὁ Σωτὴρ τὸ ἔργον αὐτῷ καὶ μέλλων νὰ ἀναβῆ εἰς τὰς οὐρανοὺς, ἀπὸ τῆς ὁποίας κλίνας ἀρρήτως κατέβη, ἐπρόσαξε τὸς Μαθητάς τε, καὶ Ἀποστόλους νὰ ἀπέλθωσιν εἰς ἅπαντα τὸν Κόσμον, καὶ νὰ κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει, καὶ νὰ διδάξωσι πάντα τὰ ἔθνη, εἰπὼν αὐτοῖς, ὁ ἀκίαν ὑμῶν ἐμὲ ἀκίαι, καὶ ὁ ἀδελφῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀδελτεῖ (γ). οἵτινες πράττοντες, κατὰ τὴν προσαγῆν τῷ διδασκάλῳ, ἤγειραν ἐπὶ τῆς γῆς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Θεῷ, ὑπὸ τὴν καινὴν αὐτῷ Διαθήκην, διαμένουσαν ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Περὶ τῆς τῷ Θεῷ Ἐκκλησίας τῆς ὑπὸ τὴν καινὴν Διαθήκην.

§. 1.

Τὸς ἀνοδομήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Τὸς θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας. Λίθοι τίμιοι τῆς Ἐκκλησίας τῆς.

Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ἐξέχεεν ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ὡς ἔρησεν ὁ Γωὴλ (δ), οἰκοδόμησεν τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸ ὄνομα τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἔχουσα μὲν θεμέλιον τὴν δι' Ἀποκαλύψεως ὁμολογίαν τῷ Πέτρῳ λέγουσαν, Ὅτι εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τῷ Θεῷ τῷ ζῶντος· λίθους δὲ τίμους τῆς Ἀποστόλους τε, καὶ Προφῆτας, καὶ ὅλον τὸν θεῖον Χορὸν Γεραρχῶν λέγω, Μαρτύρων, Κηρύκων, Ὁσίων, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων· διότι ἡ μάθησις καὶ διδασκαλία τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς πᾶσαν τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, μία ἐστίν, τὴν ὁποίαν ὅστις δὲν δέχεται, δὲν εἶναι μέλος τῷ σώματι τῷ Χριστῷ, ἕτε δυνατόν ἐστὶ νὰ δοξάζεται μετ' αὐτὴν τὴν κεφαλὴν, διαβεβαιούμενος τὴν οἰκείαν φύσιν νὰ μὴν ἐμπεριέχεται, ὡς γράφει ὁ Λέων Ρώμης Ἐπίσκοπος πρὸς Γελιανὸν τῆς Κώων πόλεως Ἐπίσκοπον (ε).

§. 2.

(α) Γωάν. κεφ. γ'. 16. (β) Γωάν. κεφ. γ'. 2. (γ) Λουκ. κεφ. ι. 16. (δ) Γωὴλ κεφ. β'. 28. (ε) Λέων Ρώμης Ἐπίσκοπος γράφει ἔτω· „ Quoniam Sancti Spiritus „ in nobis atque in vobis una est eruditio, eademque doctrina quam quicumque non recipit, non est membrum corporis Christi, nec potest eo capite „ gloriari, in quo naturam asserit non haberi. „

§. 2. Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν τῷ Χριστῷ εἶναι μία συνάθροισις ἀνθρώπων βαπτισμένων, εἰς τὸ ὄνομα τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ ἐνωμένων ὁ εἰς μὲ τὸν ἕτερον διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς αὐτῆς πίστεως, καὶ διὰ τῆς κοινωνίας, καὶ μετέξεως τῶν Μυστηρίων, ὑπὸ τὴν προσασίαν γνησίων καὶ κανονικῶν Ἐπισκόπων, ὅπῃ γινώσκῃ μίαν καὶ μόνην κεφαλὴν τῆς, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· λέγεται α. συνάθροισις ἀνθρώπων βαπτισμένων, πρὸς διαφορὰν τῶν ἀπίστων. β. ἀλλήλοις ἠνωμένων, πρὸς διαζολὴν τῶν αἰρετικῶν, καὶ ἀποστατῶν τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, καὶ τελευταῖον ὑπὸ τὴν προσασίαν γνησίων κτ. πρὸς διαφορὰν τῶν Λατίνων, οἵτινες γινώσκῃ διὰ κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς, καὶ Μονάρχην, τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον· οἱ δὲ αἰρετικοὶ ἄλλῶς ὀρίζουσιν αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, διότι Οὐικλέφος καὶ Γωάννης ὁ Ὄυσος, τοῖς ὁποίοις ὑπέγραψεν ὑπερὸν Γωάννης Καλβίνος ἤτοι Καλβίνος, διίσχυρίζονται, τὴν πολεμμένην, ὡς ἔχωσι συνήθειαν νὰ λέγωσιν, Ἐκκλησίαν, νὰ εἶναι μία συνάθροισις τῶν προωρισμένων, καὶ ὅλοι, καὶ μόνον αὐτοὶ οἱ προωρισμένοι νὰ εἶναι Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ· μετὰ αὐτὴν φαίνεται νὰ συμφωνῇ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας Μελέτιος Πηγῆς Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὀρίσας τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ β. σρωμάτιον, ὅπῃ ἐτυπώθη εἰς τὸν τόμον χαρᾶς (α) ἄτως, Ἐκκλησία Χριστῷ ἐστὶ συνάθροισις μία, ἁγία, καθολικὴ, ἀποστολική, καὶ ἀνθρώπων τῶν προκαταβολῆς Κόσμου προεγνωσμένων, καὶ προωρισμένων, καὶ ἐκλελεγμένων ἐν Χριστῷ, ἰδίῳις καιροῖς πολυτρόπως κεκλημένων ἐπὶ Σωτηρίᾳ, εἰς ἔπαινον δόξης Θεοῦ καὶ εἰς ταύτην διὰ πίστεως ἀληθοῦς, καὶ ζωῆς εἰσαγομένων. Ἡς κτίσις καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός· οἱ Λαθιανοὶ καὶ Οἰκεθισιονισαὶ (β) λέγουσι πῶς ἡ Ἐκκλησία συνίσταται ἀπὸ μόνων τῶν δικαίων, οἱ Ἀναβαπτισαὶ ἀπὸ μόνων τῶν τελείων καὶ ἄλλοι ἄλλως. Ἀλλ' ἔτσι τοῖς Γερούσις Εὐαγγελίοις φανερῶς ἐναντιῶνται, εἰς τὰ ὅποια Γερά Εὐαγγέλια ἡ Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ μετὰ διαφορῆς ὁμοιότητος ὑπαινωμένη παραβάλλεται ὡς μετὰ τὴν ἄλωνα, ἐν ἧ κεῖται ὁ σίτος μετὰ τὰ ἄχυρα (γ), μετὰ τὸν ἀγρὸν, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ ζιζάνια ἀυξάνουσι σὺν σίτῳ ἕως τῶ δέρεος (δ). Μετὰ τὸ συμπόσιον τῶν γάμων, εἶπεν τὸν μέγαν δεῖπνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐξερχόμενοι εἰς τὰς οὐδὰς συνήγαγον ὄσους ἡμεραν ποιηρᾶς τε, καὶ ἀγαθᾶς (ε) μετὰ τὸ ποιμνιον ἐν ᾧ εὐρίσκουσαι τὰ πρόβατα σὺν τοῖς ἐρίφοις (ς)· μετὰ τὴν σαγήνην, ὅπῃ ἐρρίφη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπίασε ἰχθύας παντὸς γένους, καλῶν καὶ ἀχρηστῶν (η) μετὰ μέγαν οἶκον, ἐν ᾧ δὲν εὐρίσκονται μόνον σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυ-

Ε 2

ἀργυ-

Τί ἐστὶν Ἐκκλησία τῶν Χριστιανῶν.

Τίς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Δόξα τῶν Λατίνων.

Δόξα τῶν Αἰρετικῶν περὶ Ἐκκλησίας.

Πολλοὶ ὁμοιώσεις τῆς Ἐκκλησίας.

(α) Εἰς τὰς φη. σελίδας. γραμ. λβ. τῷ τόμῳ Χαρᾶς περιέχεται τὸ ρητὸν ταῦτο, καὶ ἀρκεῖται τοιστοτρόπως. Ἐκκλησία Χριστῷ ἐστὶ σύλλογος εἰς, ἢ ἐν ἄθροισμα, εἶπεν Συνωγωγή μία, ἁγία καὶ τλ. (β) Οὔτε Οἰκεθισιονισαὶ, ἔτε Κεθισιονισαὶ, αἰρετικοὶ εὐρίσκονται, ἔτε τίς ἢ αὐτῶν αἵρεσις, ὅσον καὶ ἂν ἐρετήρησα ἕτερον, καὶ νομίζω πῶς ὁ ἀντιγραφεὺς ἔσφαλε, ἀντὶ νὰ γράψῃ Σοκμιανισαὶ, ἢ Σοκμιανοὶ περὶ ὧν ἴδε τὸν τρίτον τόμον βιβ. 15. κεφ. ἢ τῆς παρεύσεως Γερούσιος. (γ) Ματθ. κεφ. γ'. 12. (δ) Ματθ. κεφ. 13. 25. καὶ κατωτέρω. (ε) Ματθ. κεφ. κβ'. 10. (ς) Ματθ. κεφ. κε'. 32. (η) Ματθ. κεφ. 13. 47.

ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα, καὶ ὀστέκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν (α) ὅλα αὐτὰ καὶ ἕτερα ὅμοια ἀποδείχνουσιν, ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Χριστοῦ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς, εὐρίσκονται μεμιγμένοι μὲ τὰς προσωριτμένους οἱ ἀποδοκιμασμένοι, μὲ τὰς δικαίους οἱ δίκαιοι, μὲ τὰς τελεῖς οἱ ἀτελεῖς, ὅθεν ὁ Χρυσόσομος λέγει. „Σκεῦος Ὀστέκινον ἦν ὁ Παῦλος ἀλλ' ἐγένετο Χρυσᾶν· „σκεῦος χρυσᾶν ἦν ὁ Γέδας ἀλλ' ἐγένετο ὀστέκινον· ἄρα ἀπὸ ἀκαθασίας τὰ ὀστέκινα (β). „Καὶ ὁ Γέρας Ἀνγαστίνος Λόγω α. (γ) περὶ τῆς τῆς Παύλου „ἐπιστροφῆς λέγει „τὸν Παῦλον καὶ τοὶ ἀπ' ἀρχῆς προσωριτμένον, ἔμπης „γε πρότερον γεγονέναι λύκον, εἶτα πρόβατον· ἦγεν ὁ Παῦλος ἀγκυλὰ καὶ νὰ ἦλον ἀπ' ἀρχῆς προσωρισμένος, ὅμως πρότερον ἦτον λύκος, ὑπερον ἔγινε πρόβατον, καὶ ὁ χρυσῆς τὴν γλώτταν λέγει· μὴ γὰρ μοι τὴν Ἐκκλησίαν „ὑπολάβης· ἐνταῦθα γὰρ ἔδεν βέλτεται εἶναι σκεῦος ξύλινον, ἔδεν ὀστέ- „κινον, ἀλλὰ πάντα χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ (δ). „

§. 3. Ὅμως πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀληθῆς Ἐκκλησίας, τέσσαρα εἶναι ἔξαιρέτως τὰ χαρακτηριστικά, καὶ δηλωτικά σημεῖα, ὅσα ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκαμενικῇ β'. Σύνοδος προσέγραψεν εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίσεως, δεσπίασσα ἀπὸ τότε, νὰ κηρύσσεται τρανῶς εἰς τὰς Γεράς Συνάξεις, καὶ Θείας λειτουργίας· τὰ σημεῖα εἶναι ταῦτα. Εἰς μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν, καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, ἔχι Πετριανὴν, ἢ Ῥωμαϊκὴν, ὡς τὸ φίλαρχον, καὶ φιλόνοικον γένος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀπαιδευσίας δέλει. Μία δὲ λέγεται, ὅτι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διδασκαλίαν Πίσεως ὁμολογοῦμεν πάντες οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ, καὶ ὅτι ἐν Μυσικόν Σῶμα ἔσα αὐτῆ, μίαν κεφαλὴν ἔχει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἀγία, ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς εἶναι Ἀγία, ἐπειδὴ δὲν περιέχει εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς Πίσεως, ἔδεν ψεῦδος, ἢ εἰς ἀδικον τι, ἢ ἀντικείμενον τῆς ἀληθῆς ἀρετῆς, ἢ τῆς διδασκαλίας τῶν ἡθῶν, καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ἢ ἀληθῆς δυσία ἀπολελεῖται, δι' ἧς ἀγιαζόμεθα, καὶ τὰ ἀληθῆ Μυστήρια, δι' ὧν, ὡς ἐκ πηγῶν τῆς Σωτηρίας, ἀρροῦμενοι τὸ καθαρόν ἐκεῖνο, καὶ ζῶν ὑδωρ, ἀποπλύνομεν τὸν ῥυτίπον τῶν ἁμαρτιῶν μας, καὶ ἐνδυναμώμεθα, διὰ νὰ ἀπεράσωμεν τὸ σάδιον τῆς ἀρετῆς. Καθολικὴ, ὅτι καθόλη, εἰς ὅλον τὸν Κόσμον διεσπάρη ἀπὸ τὴν πρώτην κήρυξιν τῆς Ἐυαγγελίας, διὰ μέσου τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἢ Ἀληθῆς Ἐκκλησία, καὶ εἰς ὅλας τὰς παρεληλυθότας χρόνας, μὲ δύο χεῖρας κρατῶσα τὴν ἀλήθειαν διέμενε πολεμικὴν παρὰ τούτων Ἀίρετικῶν, καὶ δέλει μείνει ἕως τῆς συντελείας τῆς αἰῶνος, κατὰ τὴν ἀψευδῆ Ἐπαγγελίαν, τῆς Σωτηρίας ἡμῶν, ὅσα εἶπε τοῖς Ἀποστόλοις,

Τίνα τὰ ση-
μεῖα τῆς
ἀληθῆς Ἐκ-
κλησίας.

(α) Πρὸς Τιμόθ. κεφ. β'. 20. (β) Λόγω ε'. ἐν τῆς πρὸς Τιμόθ. Ἐπισ. Β'. Τόμ. 2. σελ. φος'. γραμ. νδ'. ἐκδ. Μογυנט. αψά. (γ) Οὐχὶ μόνον τὸν πρῶτον λόγον περὶ Ἐπιστροφῆς τῆς Παύλου ἀνέγνωσα ἀλλὰ καὶ τὸν δεύτερον, καὶ τὰ περισσώτερα Βιβλία τῆς Ἀγίας Ἀνγαστίνος· εἰς τὸν πρῶτον λόγον ἔδεις λόγος περὶ τῆς Παύλου, εἰς τὸν δεύτερον νὰ ὁμιλεῖ, τὸν ὀνομάζει λύκον, καὶ πρόβατον τὸν Ἀνανίαν, τὸν ῥητόν ὅμως ὅσα ἀναφέρει ὁ Συγγραφεὺς δὲν τὸ ἦρα, ἀν' ἢ ἀνω κάτω, δις, ἢ τρεῖς ἡμέρας τὴν τὴν Ἀγίαν Ἀνγαστίνος. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν λόγον σελ. φος'. γραμ. λβ'.

λοισ, κ̅ δια̅ μέσου̅ αὐτῶν τῆ̅ Ἐκκλησίᾳ, Ἰδὲ̅ ἐγὼ̅ μετ̅ ἡμῶν̅ εἰμὶ̅ πάσας̅ τὰς̅ ἡμέρας̅ ἕως̅ τῆς̅ συντελείας̅ τῆ̅ αἰῶνος̅ (α). Καὶ̅ τελευταῖον̅ Ἀποστολική, ὅτι̅ οἱ̅ Ἅγιοι̅ Ἀπόστολοι̅ ἐδεμελίωσαν̅ αὐτὴν̅ ἀπὸ̅ περάτων, ἕως̅ περάτων, ὡς̅ ἀνωτέρω̅ εἶπομεν, ὅθεν̅ ὁ̅ Μακάριος̅ Παῦλος̅ διαλεγόμενος̅ τοῖς̅ ἐν̅ Ἐφέσῳ̅ Χριστιανοῖς̅ λέγει· „ Ἄρα̅ ἐν̅ ἑκέτι̅ ἐσὲ̅ ξένοι, κ̅̅ πάροικοι, ἀλλὰ̅ „ συμπολιταὶ̅ τῶν̅ Ἁγίων̅ κ̅̅ οἰκεῖοι̅ τῆ̅ Θεᾶ̅· ἐποικοδομηθέντες̅ ἐπὶ̅ τῷ̅ θε- „ μελίῳ̅ τῶν̅ Ἀποστόλων̅ κτ. (β). „

§. 4. Λοιπὸν̅ ἡ̅ ὀρθοτομέσα̅ Ἐκκλησία̅ τὸν̅ λόγον̅ τῆς̅ Ἀληθείας, κ̅̅ τὰς̅ Ἀποστολικὰς̅ βεβαιώσασα, κ̅̅ κρατεύσασα̅ δεσμὰς, κ̅̅ τὸν̅ Ἀγιασμόν̅ τῆ̅ Πνεύματος̅ ἔχασα, αὐτὴ̅ μία, Ἁγία, Καθολικὴ, κ̅̅ Ἀποστολικὴ̅ Ἐκκλησία̅ εἶναι, κ̅̅ ἐπομένως, τῆ̅ Ἰησοῦ̅ Χριστοῦ, ὅπῃ̅ ἔκλεξε̅ τὰς̅ Ἀποστόλους, κ̅̅ τὰς̅ ἐδυνάμωσε̅ μετ̅ τὸ̅ Ἅγιον̅ Πνεῦμα, κ̅̅ ἔχι̅ ἢ̅ ἐν̅ Ρώμῃ, τατέσι̅ ἢ̅ ἐν̅ Βαβυλῶνι̅ τῶν̅ νῦν̅ Λατίνων, ἢ̅ ἢ̅ Ῥεφορμάτα, δηλαδή̅ ἡ̅ μεταρρυθμισμένη̅ τῶν̅ Λαθηνανιστῶν, τῶν̅ Καλβινιστῶν, τῶν̅ Ἀναβαπτιστῶν, κ̅̅ τῶν̅ ὁμοίων „ δε- „ μέλιον̅ γὰρ̅ ἄλλον̅ ἀδεῖς̅ δύναται̅ δεῖναι, κατὰ̅ τὸν̅ Μακάριον̅ Παῦλον, „ παρὰ̅ τὸν̅ κείμενον, ὅς̅ ἐσιν̅ Ἰησοῦς̅ Χριστός̅ (γ)· κ̅̅ ἔτι̅ εἴτις̅ ὑμᾶς̅ Ἐυαγγελίζεται̅ παρ̅ ὃ̅ παρελάβετε, ἀνάθεμα̅ ἔσω̅ (δ). Φανερόν̅ ὅμως̅ εἶναι̅ τοῖς̅ πᾶσιν, ὅτι̅ πάντοτε̅ μὲν̅ ἡ̅ Ἐκκλησία̅ τῆ̅ Θεᾶ̅, εἰς̅ τῆτον̅ τὸν̅ Κόσμον, ὡς̅ ἡ̅ ναῦς̅ εἰς̅ τὰ̅ κύματα, χειμάζεται̅ εἰς̅ πολλὰς̅ θλίψεις· τῶρα̅ δὲ̅ εἰς̅ τὸ̅ ἀρρω- σιμὸν̅ διὰ̅ τὰ̅ εἰπῶ̅ ἔτω, γῆρας̅ τῆ̅ Κόσμου, πολὺ̅ περισσότερον, παρὰ̅ τὸν̅ παλαιὸν̅ καιρὸν̅ ταράττεται· διότι̅ οἱ̅ πρῶτοι̅ διωγμοὶ̅ τῆς̅ Ἐκκλησίας̅ ἦσαν̅ Τυραννικοὶ, ὅπῃ̅ ἤγειραν̅ οἱ̅ ἀσεβεῖς̅ Τύρανοι, οἱ̅ δεῦτεροι̅ κ̅̅ ἀκόλουθοι̅ αὐτῶν, πλανητικοὶ, ὅπῃ̅ ἐκίνησαν̅ οἱ̅ Ἀιρετικοὶ, ὡς̅ οἱ̅ ἐνεσῶτες̅ διωγμοὶ̅ ὅπῃ̅ ἐγείρονται̅ κατὰ̅ τῶν̅ Χριστιανῶν, εἶναι̅ σύνθετοι̅ ἀπὸ̅ δόλου, κ̅̅ δυναστείας, κ̅̅ ὁ̅ δόλος, κ̅̅ ἡ̅ πλάνη̅ εἶναι̅ ἀπὸ̅ τὰς̅ ψευδωνύμης̅ Ἀρχιερεῖς, ὁσιότητος̅ σχῆμα, κ̅̅ ἀγιότητος̅ ἐμφαινόντων, μετὰ̅ τὰ̅ ὁποῖα̅ μαγέροντες̅ τὰς̅ ἀκοὰς̅ τῶν̅ Κρατάντων, τὰς̅ ἀπατάσιν, κ̅̅ ἀπὸ̅ τὰ̅ ὁποῖα̅ ἡ̅ δυναστεία̅ προβάλλεται· ἀλλ̅ ὅμως̅ ἀληθινώτατον̅ εἶναι̅ πῶς, „ κ̅̅ πύλαι̅ ἄδῃ̅ ἢ̅ κατισχύσασιν̅ αὐτῆς̅ (ε).

§. 5. Ὁμοιάζει̅ ἡ̅ Ἐκκλησία̅ μετὰ̅ καράβι, ὡς̅ λέγει̅ ὁ̅ Γερὸς̅ Ἐπιφάνιος̅ (ζ), ἡ̅ ὁποῖα̅ εἶναι̅ συνδεμένη̅ ἀπὸ̅ πολλὰ̅ ξύλα. Ἐς̅ωντας̅ κ̅̅ τὰ̅ ἔχη̅ τὸν̅ τρόπον

Ε 3

τρόπον

Τὴς̅ ἀληθῆς̅ Ἐκκλησίας.

Διωγμοὶ̅ τῆς̅ Ἐκκλησίας.

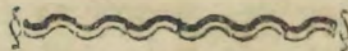
Ἡ̅ Ἐκκλησία̅ ὁμοιάζει̅ τὴν̅ ναῦν.

(α) Ματθ. κεφ. κη. 20. (β) Πρὸς Ἐφέσ. κεφ. β. 19. (γ) Πρὸς Κορινθ. Α. κεφ. γ. 11. (δ) Πρὸς Γαλάτ. κεφ. α. 9. (ε) Ματθ. κεφ. ις. 18. (ζ) Διὰ̅ περισσοτέραν̅ κατάληψιν, προσθέτω̅ κ̅̅ τὸ̅ ῥητὸν̅ τῆ̅ Ἁγίας̅ Ἐπιφάνιος̅ Ἐλλησι, τὸ̅ ὅποιον̅ ἡ̅ ὁ̅ Συγγραφεὺς̅ τὸ̅ ἀναφέρει̅ κατὰ̅ λέξιν, ἢ̅ ὁ̅ μεταφραστὴς̅ νομίσας̅ ἴσως̅ τῆ̅ Συγγραφῆως̅ τὰ̅ εἶναι, τὸ̅ μετέφρασε̅ διὸ̅ κ̅̅ ὡς̅ εὐρέθει̅ αὐτὸ̅ ἀντέγραφα, ἕτε̅ προδέττων, ἕτε̅ ἀφαιρῶν̅ ἰῶτα̅ ἐν, ἢ̅ μίαν̅ κεραίαν. „ Ἐοικε̅ δὲ̅ ἡ̅ Ἁγία̅ τῆ̅ Θεᾶ̅ Ἐκκλησία̅ νηὶ̅ ναῦς „ δὲ̅ ἐκ̅ ἀπὸ̅ ἐνὸς̅ ξύλου̅ ἀρμίζεται, ἀλλ̅ ἐκ̅ διαφόρων. Καὶ̅ τὴν̅ μὲν̅ τρόπον̅ ἀπὸ̅ ἐνὸς̅ ξύ- „ λου̅ κέκτηται, ἀλλ̅ ἢ̅ μονοβόλους. Τὰς̅ δὲ̅ ἀγκύρας̅ ἑτέρων, περιτόνῃ̅ τε̅ κ̅̅ σανίδας, „ κ̅̅ τὰ̅ χελύσματα, κ̅̅ μέρη̅ πρύμνης, κ̅̅ τοίχων, κ̅̅ ζυγωμάτων, ἰσίων̅ τε, κ̅̅ πηδαλίων, „ ὀγκῶν̅ τε̅ κ̅̅ ἀνχειῶν, οἰάκων̅ τε, κ̅̅ τῶν̅ ἄλλων̅ πάντων, ἐκ̅ διαφόρων̅ ξύλων̅ ἔχει̅ τὴν̅ συναγω-

„ τρόπον μονόξυλον· διότι ἔσωντας καὶ νὰ ἔχη αὐτὴ μίαν τὴν τρόπον, δη-
 „ λαδὴ τὴν πέτραν τῆς ὁμολογίας, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν οἰκοδομήθη· εἶναι
 „ συντεθειμένη ἀπὸ πολλὰς τάξεις· διότι ἔχει ἔξω ἀπὸ τὰς ὑπερέτας τῶν
 „ Μυσηρίων τῆς, τὰς ἐν Γάμῳ σεμνὲς ὄντας, ὅθεν καὶ τιμᾶ τῆτον τὸν γά-
 „ μος, καὶ ἡ κοίτη ἀμύαντος, ἔχει νησευτὰς θαυμαστίαις, καὶ ἐπαινεῖται τοιό-
 „ τας, ἐπειδὴ καταφρονήσαντες τὸν Κόσμον, ὡς δυνατώτεροι ἀγωνίζονται τὸν
 „ ἀγῶνα τῆ δρόμου· ἔχει Παρθένους, καὶ ὑπερδοξάζει τὰς τοιούτας, ὡσὰν ὅπερ,
 „ εἶναι ἐνάρετοι, καὶ μὲ ἐλαφρὸν πτερόν πετῶσι τὴν ῥέεσσαν τῆ Κόσμου κατὰ-
 „ ρασιν διὰ τῆ θείας τέτης δώρε, ἔχει ἐκείνας ὅπερ ἀρνήθησαν τὸν Κόσμον,
 „ ἔχει ἀκτῆμονας, καὶ αὐτὴν λοιπὸν τὴν Ἐκκλησίαν καλεῖ ὁ Χρι-
 „ στός Σῶμα τῆ, καὶ διὰ ταύτης ἱερατεύει ὡς ἄνθρωπος, δέχεται δὲ τὰ προσφε-
 „ ρόμενα ὡς Θεός, προσφέρει δὲ ἡ Ἐκκλησία τὰ τῆ Σώματος αὐτῆ, καὶ Αἵ-
 „ ματος σύμβολα, ὅλον τὸ φύραμα ἀπ' ἀρχῆς ἀγιάζεσα· „ διὸ καὶ δικαίως
 „ πάντα ἄντις αὐτὴν καλέσεις, καὶ δικαστήριον, καὶ ἰατρεῖον, καὶ Φιλοσοφίας δι-
 „ δασκαλεῖον, καὶ Ψυχῆς παιδευτήριον, καὶ Γυμνάσιον δρόμων τῶν εἰς Οὐρα-
 „ νὸς φερόντων· ὡς λέγει ὁ Χρυσὸς τὴν γλώτταν. (α) Ἐστὶ δὲ καὶ βαλα-
 „ νεῖον ἡ Ἐκκλησία πνευματικὸν εἰς ῥυπον Σώματος, ἀλλὰ Ψυχῆς ἀποσ-
 „ μῆχον κηλὶδα τοῖς πολλοῖς τῆς μετανοίας τρόποις. „ (β)

§. 6. Λέγεται ἔτι ἡ Ἐκκλησία καὶ Γερὸν τέμενος ἐν ᾧ εἰσερχόμενοι
 οἱ Χριστιανοὶ προσφέρουσι τῷ Θεῷ τὰς εὐχὰς αὐτῶν, καὶ τὴν Λατρείαν, εἰς
 τὸ ὅποιον γίνονται αἱ συναξεῖς αὐτῶν, καὶ θείαι μυσταγωγίαι, δι' ὧν ἀγιά-
 ζονται οἱ ἀξίως προσερχόμενοι. Ἐκκλησίαι μεγάλαι καλεῖνται ἐκεῖναι ὅπερ
 ἔχουσι Θρόνους Ἐπισκόπων.

ΚΕΦΑ΄

„ συναγωγὴν. Ἐκάστη δὲ τῶν τῶν Αἱρέσεως μονόξυλος τις ἔσα, τὸν Χαρακτῆρα τῆς
 „ Ἐκκλησίας εἶχ ὑποφαίνει· Ἡ δὲ Ἀγία Θεὸς Ἐκκλησία ἔχει μὲν Γάμον σεμνόν, καὶ
 „ τιμᾶ τὸν τοιούτον· ἐπειδὴ τίμιος ὁ Γάμος, καὶ ἡ Κοίτη ἀμύαντος· ἔχει ἐγκρατίαν θαυ-
 „ μασιωτάτην, καὶ ἐπαινεῖ τὴν τοιαύτην, ἐπειδὴ ἀγῶνα ἀγωνίζεται, καὶ κατεφρόνησέ τῆ
 „ βίαι, ὡς ἐστὶ δυνατωτέρα· ἔχει ἀποπαξασμένους τῷ κόσμῳ, καὶ μὴ πεφυσιασμένους κατὰ
 „ τῶν ἐστὶ ἐν κόσμῳ ὑπαρχόντων, ἀλλὰ χαίροντας τοῖς τοιούτοις. “ Τῆτοι εἶναι οἱ λό-
 „ γοι τῆ Γερῶ Ἐπιφανίαι, ἐννήσεις αὐτῆς ἐν τῇ κατὰ Ἀποστολικῶν Αἱρέσει μά- ἢ καὶ ξα΄. εἰς
 τὸν πρῶτον τόμον, σελ. φή. τῆς ἐν Κολωνία. ἐκδόσεως ἀχπβ΄.

(α) Ομιλία ιε΄. εἰς τὴν πρὸς Κορινθ. Β΄. Ἐπισ. σελ. χνβ. τόμ. ε. γραμ. 35. ἐκδ. Μο-
 γυνη. αψά. (β) Κατωτέρω τῆς αὐτῆς ὀμιλίας.

Ἐκκλησία
σῶμα χριστοῦ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ τῶν Θεοπνεύστων Βιβλίων τῆς Νέας Διαθήκης,
καὶ περὶ τῆς ἀγράφου παραδόσεως.

§. 1.

Η Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ μεταχειρίζεται μὲν καὶ τὰ θεοπνεύστα Βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἔχει δὲ καὶ τὰ Βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὡς ὑπαγορευθέντα ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ ἐνὸς Ἁγίου Πνεύματος, καὶ διὰ τῶν Προφητῶν, καὶ Ἀποστόλων ἐκδοθέντα εἰς ἡμᾶς, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν Θεοπνεύστα, Ἀγιογγραφα, καὶ Κανονικά (ὡς περιέχοντα θείας κανόνας, ὅπως χρεωσθῆμεν εἰς τὴν Πίσιν, καὶ εἰς τὰ ἤδη νὰ ἀκολουθῶμεν) πρὸς διαφορὰν τῶν ἀποκρύφων τε καὶ ἀκανονίστων· διότι ἕστια τῆς καθ' ἡμᾶς Γεραρχίας εἶναι τὰ θεοπνεύστα λόγια, ὡς λέγει Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης (α) εἰς τὰ ὁποῖα ὡς ἀληθῆ καὶ ἀναμφίβολα ἐπερειδόμενοι πιστεύομεν, ἐπειδὴ εἰς τὰ περὶ Θεοῦ δὲν ἔχομεν χρεῖαν ἀνθρωπίνων λογισμῶν· διότι ἰξέρουμεν πῶς ὁ Συλλογισμὸς ἐπενοήθη παρὰ τῶν φιλοσόφων, ὡς ὄργανον τοῖς διαλεγόμενοις εἰς κατασκευὴν, ἢ ἀνασκευὴν τῷ προκειμένῳ· ὡς ἀποδίδασκί τὴν σκαπάνην, ἠγῶν δικέλλιον εἰς τὸν σκαπανέα, καὶ τὴν κώπην εἰς τὸν πλέοντα, ἀλλ' οἱ περὶ Θεοῦ λόγοι δυσθεώρητοι, ἢ μάλλον εἰπεῖν ἀκατάληπτοι ὄντες εἰς πᾶσαν τὴν γενητικὴν φύσιν, καὶ εἰς ἐκείνους ὅπως ἐμποδίζει ὁ ἐκ τῆς ἀμαρτίας γενόμενος ζόφος, καὶ τὸ παχὺ τῆτο σῶμα, διὰ τῆτο χρεωσθῆμεν οἱ Εὐσεβεῖς νὰ μὴν ἀμφιβάλωμεν εἰς τὰ τῆς Θεῆς Γραφῆς, ἀλλ' ἐξ ὅλης ψυχῆς μας νὰ ὑποτάσσωμεν πᾶν νόημα εἰς αὐτήν, μιμήμενοι τὸν Ἀβραάμ, ὅπως ἀπεφάσισε κατὰ τὴν θεῖαν προσαγγὴν νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ τὸν Υἱὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Νῶε ὅπως ἐπίστευσε τὸν μετ' ὀλίγον γεννησόμενον κατακλυσμόν.

§. 2. Λοιπὸν ἡ Θεῖα Γραφή εἶναι ὁ Λόγος τῷ Θεῷ, ὁ παρὰ τῷ Θεῷ Πνεύματος ἀποκαλυφθεὶς, καὶ τοῖς Προφήταις, καὶ Ἀποστόλοις λαληθεὶς, καὶ ἐν ταμιείοις σημειωθεὶς, διδάσκων τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς ὑπάρξεως τῷ Θεῷ, τῆς Θελήσεως, καὶ τῶν λοιπῶν· ὅς ἀγράφος ὢν ἕως τῷ Μωϋσέως, ὑπερον ἄρχιστε νὰ γράφεται τόσον εἰς τὰς Γεράς Βίβλους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, δι' ἃς ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅσον καὶ εἰς τὰς βίβλους τῆς Καινῆς Διαθήκης, αἵτινες διαλαμβάνουσι τὴν ἔνσαρκον Σωτήριον οἰκονομίαν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ· τὴν Εὐαγγελικὴν αὐτῷ διδασκαλίαν, καὶ τὸ κήρυγμα τῆς ἁρανίς Βασιλείας, μόνῃ σωτηρίας πρόξενος, καὶ πίστις ἀληθῆς τῆς Ἀποστολικῆς Καθολικῆς, καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας· Πᾶσαι δὲ αἱ τῆς Καινῆς Διαθήκης βίβλοι Γεραὶ, αὗται ἀριθμῶνται.

§. 3.

Θεοπνεύστοι βιβλοὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ὅτι δὲν πρέπει ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ νὰ ἀμφιβάλωμεν εἰς τὰ τῆς Γραφῆς.

Τι εἶναι ἡ Θεῖα Γραφή.

Ἔως ποῦτος ἦν ἀγράφος ὁ λόγος τῷ Θεῷ.

(α) Ἐκκλησι. Γεραρχ. κεφ. α. ἐδυσφ. 4.

Εὐαγγέ-
λιον κατὰ
Ματθαίου.

§. 3. Ἀπὸ κατὰ Ματθαίου Γερὸν Εὐαγγέλιον, ὁ πρῶτος τῶν Εὐαγγελιστῶν συνέγραψεν ὁ Ματθαῖος εἰς Ἑβραϊκὴν, ἢ μάλλον Συριακὴν, ἣς ἦτις ἦτον εἰς χρῆσιν μεταξὺ τῶν τότε Ἰουδαίων, ὡς οἱ πλείονες λέγουσι. „ Ματθαῖος μὲν γὰρ πρότερον Ἑβραῖοις κηρύξας, ὡς ἔμελε καὶ ἐφ’ ἑτέροις ἰέναι, πατρίῳ γλώττῃ γραφῇ παραδὸς τὸ κατ’ αὐτὸν Εὐαγγέλιον, τὸ λείπον τῆ αὐτῆ παρασίῃ, τέτοις ἀφ’ ὧν ἐσέλλετο, διὰ τῆς γραφῆς ἀπεπλήρωσεν. (α) μετὰ ἔτη ὀκτώ, τῆς τῆ Χριστῆ Ἀναλήψεως ἐν Γερουσαλήμ τῆς Παλαιστίνης, ἐρμηνεύθη δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον ὑπὸ Ἰωάννη τῆ Εὐαγγελιστῆ, κατὰ τὴν κοινοτέραν δόξαν. περιέχει αὕτη ἡ Γερὰ βίβλος τὴν τῆ Χριστῆ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον Γενεαλογίαν, τὴν Ζωὴν τε, τὴν Διδασκαλίαν τε, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆ ἀνθρωπίνης Γένεως. Β’. τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον, ὁ διδασκὴς παρὰ τῆ Ἀποστόλου Πέτρου, αὐτὸς ὁ Γερὸς Μάρκος τὸ ἔγραψεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἔτη δέκα μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τῆ Χριστῆ. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἰωάννης. ἦν Υἱὸς τῆς Μαρίας ὅπῃ ἐδέχθη τῆς Ἀποστόλου εἰς τὸν οἶκον τῆς ἐν Γερουσαλήμ, καὶ ἀνεψιὸς τῆ Βαρνάβα, κτ. Διὰ αὐτὸν τὸν Μάρκον θέλει ἀναφέρομεν πλατύτερον εἰς τὸ ἀκόλουθον βιβλίον. (β) Γ’. τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον. ἔτος ὁ Λουκᾶς ἦν μαθητὴς καὶ συνοδοιπόρος τῆ Παύλου, ὡς ὁ Μάρκος τῆ Πέτρου, καὶ συνέγραψε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας δεκαπέντε, ἢ κατ’ ἄλλης κς’. ἔτη μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρίου, εἰς Ἑλληνικὴν διάλεκτον, καὶ πολλὰ ὅπῃ οἱ ἄλλοι Εὐαγγελισταὶ ἀπεσιώπησαν, αὐτὸς ἀνεμνημόνευσε, καὶ ἠκρίβωσεν ἀπ’ ἀρχῆς. Δ’. τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. ὁ Ἰωάννης ἦν μὲν Υἱὸς Ζεβεδαίου, καὶ Σαλώμης, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου τῆ Μεγάλου, ὅς κατὰ τὸν Εὐσέβιον (γ) „ Τὸν πάντα χρόνον ἀγράφω κεχρημένον κηρύγματι, τέλος καὶ ἐπὶ τὴν γραφὴν ἐλθεῖν τοιαύτης χάριν αἰτίας. τῶν προαναγραφέντων τριῶν (ἦτοι Εὐαγγελίων) εἰς πάντα ἤδη, καὶ εἰς αὐτὸν δεδομένων, ἀποδέξασθαι μὲν φασίν, ἀλήθειαν αὐτοῖς ἐπιμαρτυρήσαντα. „ μόνην δὲ ἄρα λείπεσθαι τῆ γραφῇ τὴν περὶ τῶν ἐν πρώτοις, καὶ κατ’ ἀρχὴν τῆ κηρύγματος ὑπὸ τῆ Χριστῆ πεπραγμένων διήγησιν „ ἐξέδωκε δὲ ταύτην τὴν Βίβλον εἰς Ἑλληνικὴν διάλεκτον ξς’. ἔτη μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρίου ἡμῶν, ἐν τῆ Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας, πρὸς ἀνατροπὴν α. τῶν αἰρετικῶν Κηρίνθου, Ἐβίωνος καὶ ἐτέρων καὶ β’. πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν σιωπηθέντων παρὰ τῶν ἄλλων Εὐαγγελιστῶν. διότι τὴν τῶν δύο πρώτων χρόνων τῆ κηρύγματος Ἰσορίαν αὐτὸς συνέγραψε, καὶ ὑψηλότερα ἀπὸ τῆς ἄλλης ἐσύνθεσεν, ὅθεν καὶ μετὰ τὸν Ὑψιπέτην ἀστὸν παραβάλεται. Ε’. ἡ βίβλος τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, Ἑλληνιστῶν γεγραμμένη, παρὰ τῆ Εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ, περιέχουσα Ἰσορίαν ἐτῶν κς’. ἀπὸ τῆς Ἀναλήψεως τῆ Κυρίου ἕως εἰς τὸν τέταρτον χρόνον τῆ βασιλείας τῆ Νέρωνος. αἱ τῶν

Ἀπο-

Εὐαγγέ-
λιον κατὰ
Μάρκον.

Εὐαγγέ-
λιον κατὰ
Λουκᾶν.

Εὐαγγέ-
λιον κατὰ
Ἰωάννην.

Πράξεις
τῶν Ἀπο-
στόλων.

(α) Εὐσέβ. Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. Γ. κεφ. κδ’. (β) Ἰδε τὸ ε. κεφ. τῆ πρώτης βιβλίας τῆς παρῆσης Ἐκκλησιαστικῆς Ἰσορίας. (γ) Ἐν τῷ ῥηθέντι τότε.

Ἀποστόλων ἐπιστολαὶ ἅπασαι Ἑλληνιστὶ συνεγράφησαν, ἔξαιρῶν τὴν πρὸς Ἑβραίους, καὶ ἀπὸ μὲν τὸν Μακάριον Παῦλον ἰδ. ἐγράφησαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶχε τὸν πρῶτον τόπον ζ'. Ἡ πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολή, ἐχθὶ πῶς νὰ ἐγράφη αὐτὴ πρώτη, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀξίαν, καὶ μεγαλειότητα τῆς πόλεως, αὐτὴ ἢ ἐπιστολὴ ἐπέμφθη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακονίσσης τῆς ἐν Κεγχρεαῖς Ἐκκλησίας, μετὰ τὴν τῆ Κυρία Ἀνάσασιν ἔτι κδ'. ἢ κς'. Ζ'. ἢ πρὸς Κορινθίους α'. ἐπιστ. πεμφθεῖσα ἀπὸ Φιλίππων, ἢ κατ' ἄλλας ἀπὸ Ἐφέσας, διὰ Στεφανά, καὶ Φερτανάτα, καὶ Ἀρχαῖκῶ, καὶ Τιμοθέου, ἀπὸ τῆς τῆ Κυρία Ἀναστάσεως ἔτι κβ'. Οἰκκμένιος. (α) Ἡ ἢ πρὸς Κορινθίους β'. ἐπιστ. ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας τῷ ἐπομένῳ ἔτι ἐγράφη καὶ ἐπέμφθη διὰ Τίτου, καὶ Λακῶ. Θ'. Ἡ πρὸς Γαλάτας ἀπὸ Ῥώμης τῷ αὐτῷ ἔτι ὀλίγον τι πρότερον ἀπὸ τὴν πρὸς Ῥωμαίους, ἢ κατ' ἄλλας ἄλλως. Ι'. Ἡ πρὸς Ἐφεσίους, ἐγράφη καὶ ἐπέμφθη ἀπὸ Ῥώμης κζ'. ἔτι τῆς 18 Κυρία Ἀναστάσεως, διὰ Τυχικῶ. ΙΑ'. Ἡ πρὸς Φιλιππησίους ἐν 1ῷ αὐλῷ ἔλει ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης καὶ ἐπέμφθη δι' Ἐπαφροδίτη ἐνὸς τῶν ἑβδομήκοντα Ἀποστόλων. ΙΒ'. Ἡ πρὸς Κολασσαεῖς ἐν τῷ αὐλῷ ἔλει, μετὰ τὰς ἀνωτέρω δύο, ἀπὸ Ῥώμης ἐγράφη, καὶ ἐπέμφθη διὰ Τυχικῶ, καὶ Οἰνησίμου. ΙΓ'. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'. ἐγράφη μετὰ κ'. ἔτι τῆς τῆ Κυρία Ἀναστάσεως, ἐξ Ἀθηνῶν, ἢ καὶ ὁ Βαρώνιος (β) λέγει πῶς ἐκ Κορίνθου ἐπέμφθη· αὐτὴ ἐστὶν ἢ πρώτη Ἐπιστολή, ὡς λέγει ὁ Χρυσόστομος (γ) καὶ ὁ Θεοδώριτος (δ) ΙΔ'. Ἡ πρὸς Θεσσαλονικεῖς β'. ὀλίγον καιρὸν ὑστερον ἀπὸ τὴν πρώτην, ἐγράφη ἐξ Ἀθηνῶν, ἢ καὶ ἄλλοι ἄλλως θέλωσι. ΙΕ'. Ἡ πρὸς Τιμόθεον α'. ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας ἔτι κε' μετὰ τὴν Ἀνάσασιν τῆ Κυρία. Ις'. Ἡ β'. πρὸς Τιμόθεον τῆς Ἐφεσίων Ἐκκλησίας, ὅπως ἐπροχειρίσθη πρῶτος Ἐπίσκοπος, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης ἔτι λζ'. μετὰ τὴν Ἀνάσασιν τῆ Κυρία, ὅταν ἐκ δευτέρου ἐπαραστάθῃ ὁ Παῦλος ἐμπροσθεν τῆ Νέρωνος Καίσαρος. ΙΖ'. Ἡ πρὸς Τίτον Ἐπιστολή, τῆς Κριτῶν Ἐκκλησίας πρῶτον Ἐπίσκοπον, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας, ἢτοι τῆς Ἡπείρου ἔτι κς'. μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρία. ΙΗ'. Ἡ πρὸς Φιλήμονα ἄνδρα ἐυγενῆ καὶ ἐνδοξον εἰς τὰς Κολασσαεῖς, ἢτοι Ῥοδίαν, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης ἔτι κη'. μετὰ τὴν τῆ Κυρία Ταφὴν, καὶ ἐπέμφθη διὰ Οἰνησίμου δούλου τῆ αὐτῆ Φιλήμονος. ΙΘ'. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας ἔτι κη'. μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρία καὶ ἐπέμφθη διὰ Τιμοθέου. Κ'. Ἡ τῆ Γαλιῶν καθολικὴ Ἐπιστολή ἔτι λεγομένη, ἐπειδὴ ἐγράφη πᾶσι τοῖς πιστοῖς, καὶ περιέχει πλέον τῶν ἄλλων, ὅτι ἢ Πίστις χωρὶς τῶν ἔργων, ἢ δύναται σωθῆαι τὰς πιστεύοντας. ΚΑ'. Ἡ τῆ Πέτρα Καθολικὴ πρώτη Ἐπιστολή ἐγράφη ὡς λέγουσι τινὲς ἐκ Ῥώμης, ἢν αὐτὸς καλεῖ Βαβυλωνῶνα ἔτι ιγ'. μετὰ τὴν Χριστῷ Ἀνάληψιν,

Ἐπιστολαὶ τῶν Ἀποστόλων. Πρὸς Ῥωμαίους.

Ἡ πρὸς Κορινθ. α'.

Ἡ πρὸς Κορινθ. β'.

Ἡ πρὸς Γαλάτας.

Ἡ πρὸς Ἐφεσίους.

Ἡ πρὸς Φιλιππησίους.

Ἡ πρὸς Κολασσαεῖς.

Ἡ πρὸς Θεσσαλον. α'.

Ἡ πρὸς Θεσσαλον. β'.

Ἡ πρὸς Τιμοθ. α'.

καὶ β'.

Ἡ πρὸς Τίτον.

Ἡ πρὸς Φιλήμονα.

Ἡ πρὸς Ἑβραίους.

Γαλιῶν Καθολικὴ

Ἐπιστολή.

(α) Εἰς τὴν πρὸς Κορινθ. Α'. σελ. υδ'. τόμ. α'. ἐκδόσ. Παρισ. αχλ'. (β) Χρον. τόμ. α'. σελ. τλά. Ἐκδόσ. Ἐννετ. αψέ. (γ) Ὑπόμ. τῆς πρὸς Ῥωμ. Ἐπιστ. (δ) Εἰς τὴν Προθεωρίαν τῆς Ἑρμηνείας τῶν ἰδ. Ἐπιστ. τῆ Ἀγίας Παύλου.

Γωάννης α.
Ἐπιστολή
Καθολική.

Γωάννης β.
Ἐπιστολή.
Γέδα Κα-
θολική Ἐπι-
στολή.
Ἀποκάλυ-
ψις Γωάν-
νης.

καὶ ἐπέμφθη διὰ Σιλβανῆ, μάρισα πρὸς τὰς Ἰουδαίας, ὧν κατ' ἐξοχὴν
ἦν Ἀπόστολος, ὡς ὁ Παῦλος τῶν Ἑθνικῶν· πᾶσα δὲ αὕτη ἡ Ἐπιστολή
ἡδίκη ἐστὶ. ΚΒ'. Ἡ τῆ Πέτρου Καθολικὴ β'. ἐγγραφή ἀπὸ Ρώμης ἐπι-
κδ'. μετὰ τὴν Ἀνάστασιν εἰς τὸν ἔσχατον χρόνον τῆς ζωῆς τα. ΚΓ'. Ἡ
τῆ Γωάννη Καθολικὴ Ἐπιστολή α'. ἐγγραφή ὀλίγον καιρὸν ἀφ' ἧς ἐγράφη
τὸ Εὐαγγέλιον, διὰ τὴν ὁποίαν λέγει ὁ Εὐσέβιος (α), „ Ἐν τῶν δὲ Γωάν-
„ νε συγγραμμάτων, πρὸς τῷ Εὐαγγελίῳ, καὶ ἡ προτέρα τῶν Ἐπιστολῶν,
„ παρά τε τοῖς νῦν, καὶ τοῖς ἐτ' ἀρχαίοις ἀναμφίλεκτος ὁμολογεῖται, ἀντι-
„ λέγονται δὲ αἱ λοιπαὶ δύο. „ ΚΔ'. ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι ἐγγραφή καὶ ἡ
β'. πρὸς τινὰ Κυρίαν ὀνομαζομένην Ἐκλεκτήν. ΚΕ'. ἐπὶ ἐν τῷ αὐτῷ
ἔτι καὶ ἡ γ'. πρὸς Γάϊον. Κς'. Ἡ τῆ Γέδα Καθολικὴ Ἐπιστολή ἐγγραφή
ἐστὶ λ'. ἀπὸ τῆς Χριστῆ Ἀναλήψεως, ἣτις σύντομος μὲν ἐστὶ, ἀλλ' ὠφέλι-
μος καὶ ὠραιολάτη. ΚΖ'. Καὶ τελευταία βίβλος τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐστὶ
Γωάννη τῆ Θεολόγου Ἀποκάλυψις, ἣλις μετὰ τῶν Γερῶν Βιβλίων τῶν
Γραφῶν ἡ σκοτεινοτάτη καὶ δυσκατάληπτος, γραφεῖσα παρ' αὐτῆ εἰς τὴν νῆ-
σον Πάτρων πρὸ τεσσάρων εἰῶν τῆς αὐτῆ ἀποβιώσεως, μετὰ τὴν Ἀναλή-
ψιν τῆ Κυρίᾳ ἐπὶ ξδ'.

§. 4. Οὗτος ἐστὶν ὁ κατάλογος, καὶ ἡ τάξις τῶν Γερῶν Βιβλίων ἐκδε-
δομένων ἔντε 1ῃ Παλαιᾷ καὶ Καινῇ Διαθήκῃ, 1ῶν ὁποῖων οἱ λόγοι, εἰσὶν
λόγοι τῆς αἰδίου ζωῆς· ἡ προτεδρία λοιπὸν καὶ ἡ σχολὴ τῆς προσευχῆς,
καὶ τῶν θείων Γραφῶν, εἶναι μήτηρ πασῶν τῶν ἀρετῶν ὡς λέγει ὁ Γερὸς
Ἀναστάσιος (β) διότι διὰ τῆς προσευχῆς λαμβάνομεν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πᾶν
ζήλημα, καὶ χάρισμα, διὰ τῆς προσευχῆς δὲ γνωρίζομεν ἀληθῶς τὸν Θεόν·
„ σχολάσατε γὰρ φησι, καὶ γινώτε ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ Θεός. (γ) „

§. 5. Ἐκ τῶν βιβλίων τῶν Γερῶν Βιβλίων τῆς Θείας Γραφῆς, μανθάνομεν
τὰ Σωτήρια, καὶ Θεῖα διδάγματα, πιστεύοντες ὅτι εἰς μόνος ἐστὶ ἀγεννήτος
τε, καὶ ἀναίτιος, ὁ τῶν ἀπάντων Δημιουργός „ Ἐξ ἐκείνου τῆ ἀγεννήτου
„ φῶναι τὸν Λόγον, καὶ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα· τὸν μὲν, ὡς Λόγον, ἐκ
„ τῆ νῆ γεννώμενον· τὸ δὲ, ὡς Πνεῦμα, ἐκπορεύομενον. Συμπρόεισι γὰρ
„ τῷ Λόγῳ τὸ Πνεῦμα, ἧς συγγενώμενον, ἀλλὰ ξυγόν, καὶ παρομαρτῆν,
„ καὶ ἐκπορεύομενον· ἀλλ' ἔτε τὸ Πνεῦμα πνοὴν τινὰ σῶματος εἶναι φαμέν·
„ ἀξύνθετον γὰρ τὸ Θεῖον, καὶ ἀσχημάτιστον· ἔτε τὸν Λόγον τῆλον τὸν
„ εἰς αἶρα χεόμενον· ἀλλ' ἐνέσιον Λόγον καὶ ἐνυπόστατον Πνεῦμα· καὶ ἐν τῷ
„ Πατρὶ θεωρούμενα, καὶ καθ' ἑαυτὰ πιστεύομενα· ξυνημμένα τε, καὶ διηρημέ-
„ να· 1ῶ μὲν ταύτῳ τῆς φύσεως ἡνωμένα, τῆ δὲ τῶν ἰδιοτήτων διαφορῆ,
„ καὶ καθ' ἑαυτὰ νοούμενα. „ (δ)

§. 6.

(α) Ἐκκλησι. Γεορ. βιβλ. γ'. πρὸς τὸ τέλος τῆς κδ'. κεφαλαίου. (β) Ἰσως Ἀναστάσιος Σι-
ναΐτης, Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ἀλλ' ἔχ' ἔξω τὸ ρητὸν τῆτο εἰς τὴν αὐτῆ βίβλον,
τὴν ὁδηγὸς καλεσμένην. (γ) Ψαλμ. με. (δ) Θεοδώρ. Κύρς, Ἐξην. Παθημ. Θερα-
πειτ. Β'. πρὸς τὸ τέλος.

§. 6. Αὐτὸς δὲ ὁ Λόγος τῆ Πατρὸς, βεβλόμενος νὰ δώσῃ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις τὰ Σωτήρια φάρμακα δὲν ἐμσταχειρίσθη ὑπηρετίας Ἀγγέλων, ἕτε Ἀρχαγγέλων, ἕτε ἐρανόθεν ἀφίσεν μεγάλην φωνὴν καὶ σύμμετρον πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' ἐν μήτρῃ Παρθενικῇ τὴν ἀνθρώπινον ἐαυτῷ περιπέξας σκιὴν, προήλθεν ἐκείθεν ἄνθρωπος ὁρώμενος, καὶ Θεὸς προσκυνάμενος, ἀπὸ μὲν τὴν Πατρικὴν ἔσταν πρό αἰώνων γεγεννημένος, ἀπὸ δὲ τὴν Ἀγίαν Παρθένον, καὶ Θεολόκου Μαρίαν λαβὼν τὸ φαινόμενον πρόσφατος, ὁ αὐτὸς καὶ αἰώνιος, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ καλιτέρω θέλει εἰπᾶμεν.

§. 7. Ἐπιμανθάνομεν ἀπὸ τὴν Θεῖαν καὶ Ἰεράν Γραφὴν μετὰ τὸν αἰεὶ ὄντα, καὶ ὡσαύτως, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχοντα, πῶς νὰ εἶναι τινὲς ἀόρατοι δυνάμεις ὅπῃ ὑμῖνσι τὸν ποιητὴν, καὶ ὑπηρετήσιν τῷ Θεῷ αὐτῷ βεβλήματι, ἐξ ὧν, τινὰς μὲν Ἀγγέλων, τινὰς δὲ Ἀρχαγγέλων ὀνομάζομεν, καὶ ἄλλας Ἀρχάς, καὶ Ἐξουσίας, Κυριότητας, Θρόνους, καὶ ἄλλας πάλιν κατὰ τὴν τῶν Ἑβραίων γλῶσσαν Χερουβίμ, καὶ Σεραφίμ· αὐτὰς λέγομεν ἁγίους, ὡς μὴ ἔχοντες γήινον τι, τιμιωτέρους ἀνθρώπων, καὶ ὁμοδέλεις, καὶ ὅπῃ πέμπονται ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ὡς εἶπεν ὁ Θεὸς Ἀπόστολος·
 „ ἔχι πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποσελλόμενα διὰ
 „ τὰς μέλλοντας κληρονομεῖν Σωτηρίαν; „ (α)

§. 8. Τὰς δέγε δαίμονας, καὶ τὸν ἄρχοντα τέτων, ὃν Σατανᾶν καλεῖσιν αὐτὰ τὰ Θεῖα λόγια, δηλοῖ δὲ κατὰ τὴν Ἑβραίων φωνὴν, Ἀποσάτην, καὶ Διάβολον, ὡς συκοφαντῶντα τὸν Θεὸν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ γινόμενος αἰτία μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐρίδος, καὶ μάχης, δὲν λέγομεν πῶς ἐδημιουργήθησαν παρὰ τῆ πάντων Θεῶν, πονηροὶ, ἕτε πῶς ἔλυχον μίαν τοιαύτην φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὴν παραδροπὴν, καὶ γνώμην τας ἐξέπεσαν ἀπὸ τὴν ἀγαθὴσύνην εἰς τὴν κακίαν, καὶ ἐπειδὴ ὀρέχθησαν μεγαλύτερα, καὶ ἐδέχθησαν τὸ πάθος τῆς Ὑπερφανίας, ἐξέπεσαν, καὶ ἐγυμνώθησαν τῆς ἐξ ἀρχῆς δοθείσης, αὐτοῖς τιμῆς· πρὸς τέτοις καὶ ὅσα ἄλλα πρεσβύει ἡ Ἐκκλησία τῶν Χριστιανῶν.

§. 9. Πρέπει λοιπὸν (β) νὰ ἀναγινώσκωμεν ἔχι μόνον τὰ μαθήματα, τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ τὰ Θεωπίσματα τῶν Προφητῶν, διότι ἔτω βλέπων πᾶς τις τὴν συμφωνίαν τῆς Θεολογίας τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, θέλει θαυμάσει τὴν ἀλήθειαν, καὶ θέλει φύγι τὴν ἄθεον δόξαν τῆ

F 2

Δια-

Ἐνσάρκω-
σις τῆ Θεῶ
Λόγου.Περὶ ταγ-
μάτων θεα-
νῶν.Περὶ δαιμό-
νων.Δόξαι περὶ
Θεῶν τῶν
Ἑβραίων.

(α) Περὶς Ἑβρ. κερ. ἀ. 14. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῆ Θεοδορητῆς ἐνεθήσεις καὶ αὐτὸ τὸ ἐδάφιον. „ Ἀναγνωσέον δὲ ἔχι μόνον τὰ τῶν Ἰερῶν Ἀποστόλων μαθήματα, „ ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν Θεῶν προφητῶν Θεωπίσματα· ἔτω γὰρ τις καὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς „ Νέας τὴν συμφωνίαν ὁρῶν, θαυμάσεται τὴν ἀλήθειαν, καὶ φεβύεται μὲν Διαγόνος τῆ „ Μιλησίης, καὶ τῆ Κυρηναῖς Θεοδώρου, καὶ Εὐημέρου τῆ Τεργεάτης τὸ ἄθεον . . . καὶ μετ' „ ὀλίγα . . . φεβύεται δὲ καὶ τῶν Στοικῶν τὴν ἀπρεπὴ περὶ τῆ Θεῶν δόξαν· σωματοειδῆ „ γὰρ ἔτοι τὸν Θεὸν ἔφασαν εἶναι· βδελύσσεται δὲ καὶ Πρωταγόρου τας ἀμφιβόλους περὶ τῆ „ Θεῶν, καὶ ἀπίστους λόγους . . . καὶ μετ' ὀλίγα . . . ἀποδράσει δὲ καὶ τῶν ἄλλων μυθολό- „ γων τὸν πλάνον.

θέλει φύγει ἢ τῶν Στοϊκῶν (α) τὴν ἀπρεπῆ περὶ τῆ Θεῆ δόξαν· διότι αὐτοὶ ἔλεγον τὸν Θεὸν νὰ εἶναι σωματοειδής· θέλει συχαδῆ δὲ ἢ Πρωταγόρας (β) τὰς ἀμφιβολίας περὶ Θεῆ, ἢ ἀπίστες λόγους. ὁμοίως θέλει φύγει, ἢ τῶν λοιπῶν μυθολόγων τὴν πλάνην.

§. 10. Πρὸς τάτοις πρέπει νὰ ἰξεύρωμεν, ὅτι „ Τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ „ πεφυλαγμένων δογμάτων, ἢ κηρυγμάτων, τὰ μὲν ἐκ τῆς ἀγράφου διδασκαλίας ἔχομεν, τὰ δὲ ἐκ τῆς τῶν Ἀποστόλων παραδόσεως διαδοθέντα „ ἡμῖν ἐν μυσηρίῳ παρεδεξάμεθα· „ ἅπερ ἀμφοτέρω τὴν αὐτὴν ἰσχὺν ἔχει „ πρὸς τὴν εὐσέβειαν, φησὶν ὁ Βασίλειος (γ) εἰ γὰρ ἐπεχειρήσαιμεν τὰ ἀγραφα τῶν ἑδῶν ὡς μὴ μεγάλην ἔχοντα τὴν δύναμιν παραιτεῖσθαι, λάδοιμεν „ ἂν εἰς αὐτὰ τὰ καίρια ζημιῶντες τὸ Εὐαγγέλιον, μᾶλλον δὲ εἰς ὄνομα ψιλὸν περιϊστώντες τὸ κήρυγμα (δ). Καὶ Γωάννης Δαμασκηνός (ε) λέγει·

F 3

8

monstrantur Deorum. Δηλαδή, τί δὲ; πάντες ὅσοι, τὰς ἀνδρείους, ἰσχυρὰς ἢ ἐνδόξους ἀνδρας, μετὰ θάνατον κηρύττουν ὡς εἰς Θεὸς φθάσαι, εἰς ἡμεῖς σεβόμεθα, παρακαλῶμεν, ἢ εὐλαβέμεθα, ἐκ εἰσὶν ἄθεοι; τῆτο ἀπέδειξεν ὁ Εὐήμερος ὃν ἐξήγησε, ἢ ἠκολέθησε, μεταξύ ἄλλων, ὁ ἡμέτερος Ἐννίος. Προσέτι Ἐμπειρικὸς Σήξτος λέγει εἰς τὸ ὄγδοον τῶν ὑπομνημῶν· πρῶτον κατὰ Φυσικῶν, περὶ Θεῶν β'. „ Εὐήμερος δὲ ὁ ἐπικληθεὶς ἄθεος, φησὶν, ὅτ' ἦν ἄτακτος ἀνθρώπων βίος, οἱ περιγεγόμενοι τῶν ἄλλων ἰσχυροί τε, ἢ συνίσει, ὥστε πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῶν κελευόμενα πάντας βίῃν, παδάζοντες μείζονος δαυμασμοῦ, ἢ σεμνότητος τυχεῖν ἀνέπλασαν περὶ αὐτῆς ὑπερβάλλουσαν τινα, ἢ θείαν δύναμιν, ἐνδεν, ἢ τοῖς πολλοῖς ἐνομιθήσαν Θεοί. Οἱ αὐτὸς συγγραφεὺς λέγει εἰς τὸν αὐτὸν τόπον „ ὁ Εὐήμερος, ἔλεγε τὰς νομιζόμενας Θεὸς δυνατὰς τινὰς γεγονέναι ἀνθρώπων, ἢ διὰ τῆτο ὑπὸ τῶν ἄλλων θεοποιηθέντας, δόξαι Θεὸς. Ἐκ τῆτων τι δαυμασδὸν ἂν οἱ Ἐθνικοὶ ἐνόμιζον τὸν Εὐήμερον ὡς Ἄθεον· ὅμως Θεόφιλος Ἀντιοχείας βιβλ. γ'. σελ. 121. ἐχὶ μόνον ἄθεον καλεῖ τὸν Εὐήμερον, ἀλλ' ἄθεώτατον, μάλιστα λέγει πῶς αὐτὸς ἐδίδασκεν ὅτι „ ἐξ ὅλων μὴ εἶναι Θεὸς, ἀλλὰ τὰ πάντα αὐτοματισμῶ διοικεῖσθαι. Ἄν ὁ Εὐήμερος λοιπὸν ἠρηκτο τὴν ὑπαρξίν ἐνός Θεῆ ποιητῆ τῶν ἀπάντων, μόνον ἐπειδὴ ἢ μεταϊότης, ἢ ἢ μωρία τινῶν, ἀποδέωσεν ἀνθρώπων ἰσχυρὰς ἢ ἀνδρείους, φαίνεται πῶς δὲν διαφέρει ἀπὸ ἐκείνης ὅπῃ λέγεται πῶς δὲν δίδεται ἀληθῆς Βασίλειος, ἐπειδὴ εἰς τὰς σκηνὰς τῶν Κομμικῶν ἔβλεψεν τινὰς ὅπῃ προσποιῶνται τὸ πρόσωπον τῆ Βασιλείας.

(α) Στοϊκοὶ λεγόμενοι κατὰ [Ζήνωνος τῆ Κυπρίου, ὃς ἐδίδασκεν εἰς μίαν Στοῖαν τῶν Ἀθηναίων. Αὐτοὶ ἐγνώσκον ἓνα μόνον Θεὸν, ἢ κατ' αὐτῆς ἦτον ἢ ψυχὴ τῆ κόσμου, τὸν ὅποιον ἐνόμιζον ὡς σῶμα τῆς, ἢ τὰ δύο ὅμῃ ἠνωμένα ὡς ἐν ζῶον τέλειον. Εἶχον ἢ ἑτέρας σφαλερὰς δόξας, ἔλεγον πῶς ὁ ἀνθρώπος ἐδύνητο νὰ εἶναι εὐδαίμων ἢ ἡσυχος μεταξύ τῶν σκληροτέρων κολασηρίων, ἢ δυστυχίων. Διὰ εὐδαιμονίαν αὐτοὶ ἐπίστευον τὴν κατὰ τῆς νόμης τῆς φύσεως, ἢ κατὰ τὸ ὀρθὸν λογικόν, πολιτείαν, ἢ εἰς ὅλα τὰ πράγματα ἐπίστευον πῶς δίδεται μίᾳ ἀφεικτος εἰμαρμένη.

(β) Πρωταγόρας, περιβόητος φιλόσοφος ἐξ Ἀβδήρων πόλεως Θράκης ἐδίδασκεν εἰς Ἀθήνας, ὅθεν ἢ ἐξωρίσθη, διὰ τὴν εἰρηνητικὴν τὴν ὑπαρξίν τῆ Θεῆ, ἀλλ' αὐτὸς τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἀνήκτο τὴν ὑπαρξίν τῶν Θεῶν ἀλλ' ἔλεγε πῶς δὲν ἰξεύρει τί εἶναι ὁ Θεός· ἢ ὅταν ὀμιλοῦσε πρὸς τὸν λαόν, περὶ Θεῆ, τόσον σκοτεινὸς ἐφαίνετο ὅπῃ ἐνομιθή ὡς ἄθεος, ὅθεν ἢ τὰ βιβλία τε τῶ περὶ παρεδόθησαν εἰς Ἀθήνας, ἢ ἦνθη, πρὸ Χ. Γ. ὑ. χρόνης, ἢ ἐπίσημη εἰς τὴν θάλασσαν, ἴδε τὸν Φιλάστριον, τὸν Λαίερτιον, τὸν Ἐμπειρικὸν Σήξτον, ἢ τὸν Κικέρωνα. (γ) Πρὸς Ἀμφιλόχ. ἐν τῷ περὶ τῆ Ἀγίας πνεύματος κεφ. κζ'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὁ αὐτός. (ε) Ἐν τῷ περὶ εἰκόνων Λόγωμ Α'. σελ. ψιγ'. γραμ. ἢ ἐκδόσ. Βασιλ. ἀφοσ'.

„ ἢ μόνον γράμμασι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δεσμοθεσίαν παρέδωκαν, ἀλλὰ καὶ ἀγράφοις τισὶ παραδόσεσι· ἀνάγνωθι καὶ τὸν Ἀρεοπαγίτην Διονύσιον (α) Δεχόμεθα λοιπὸν ὡς ἀναγκαῖα ἀπλῶς εἰς τὴν σωτηρίαν τῶ ἀνθρώπου τὸν τοῦ Θεοῦ νόμον, τὰς προφητικὰς δεσμοθεσίας, τὰς εὐαγγελικὰς ἐντολάς, τὰς ἀποστολικὰς παραινέσεις, καὶ τὰς ἱεράς τῆς Ἐκκλησίας ἀγράφως παραδόσεις, τῶν ὁποίων οἱ παραβάται, αἰρετικοὶ ὀνομάζονται.

Τὶ ἐστὶν Πα-
ράδοσις
ἀγράφως.

§. II. Παράδοσις λοιπὸν ἀγράφως ἐστὶν ἐστὶα τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας, ὡς καὶ ἡ ἔγγραφως, διὰ μέσου τῶν σεπτῶν λόγων ἀπὸ νῦν εἰς νῦν, με ἀυλωτέραν μνήσιν, καὶ γείτονα πῶς τῆς ἑρρανικῆς ἱεραρχίας, παραδομένη ἀνευ γραμμάτων α'. παρὰ τῶν Ἀποστόλων· ἐπαινώ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάν-
„ τα με μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε (β). τὰς ὁποίας χρέος ἔχομεν νὰ φυλάττωμεν με πᾶσαν δύναμιν, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἀποστόλου „ ἄρα ἔν, ἀδελφοί σήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν (γ) διότι οἱ εὐσεβεῖς χρέος ἔχουσι νὰ ἐξετάζωσι με λογικὴν σκέψιν καὶ σοφισμὸν ἐκεῖνα τὰ πράγματα τῶν ὁποίων ἡ φύσις δέχεται λόγον, καὶ νὰ δοκιμάζωσι τὸ καλὸν, ὅπως εἶναι ἀναγκαῖον τοῖς φρονίμοις, διὰ νὰ μὴν κλίνωσιν εἰς φλυαρίας, καὶ εἰς τὰ τυχόντα δόγματα· εἰς ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὅπως εἶναι ἀνώτερα καὶ βελτίω τῶν λόγων ἃς προτιμᾶται ἡ πίσις, χωρὶς τῆς ὁποίας ἀδύνατον νὰ εὐαρεσῆσθῃ τις· ἔχι ὅμως ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, ἀλλὰ νὰ τὰ δέχεται με τὴν πρέπουσαν δοκιμὴν, διότι ὡσπερ ἴδιον ἐστὶ τῷ φιλοσόφῳ, ἢ δὲν τῶν φυσικῶν ὄντων ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε με μόνην τὴν πίσιν νὰ παραδέχεται, χωρὶς λόγου καὶ ἀποδείξεως, ἔτω ἴδιον ἐστὶ τοῖς εὐσεβεῖσιν νὰ δέχωνται πάντα τὰ ὑπὲρ φύσιν ὄντα με μόνην τὴν πίσιν, καὶ ἢ δὲν ἀπλῶς μετὰ λόγου καὶ ἀποδείξεως, πάρεξ τῶ ὄρου καὶ λόγου τῆς Εὐσεβείας· ἐπειδὴ ὁμολογεῖσιν ὅλοι οἱ φιλόσοφοι, πῶς πᾶσα διδασκαλία, καὶ διανοητικὴ μάθησις, (κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐν τῷ α'. τῶν ὑσέρων ἀναλυτικῶν) ἀπὸ προϋπάρχουσαν γνῶσιν γίνεται· κοινῶς δὲ ὅλοι οἱ πιστοὶ ὁμολογεῖσι, πῶς ἡ θεία Γραφὴ Παλαιὰ τε, καὶ Νέα, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ ἐν συντομίᾳ, ὅσα ἡ καθ' ἡμᾶς Ἁγία τῆ Θεοῦ Ἐκκλησία πρεσβεύει, καὶ δοξάζει, ἐγγράφως ἢ ἀγράφως αὐτὰ παραδεξαμένη, πῶς ἐλαλήθησαν ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεάνθρωπον Ἰησοῦν, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῶ μαθητῶν, καὶ Ἀποστόλων ἐπαραδώθησαν, καὶ πῶς ἐκυρώθησαν, καὶ ἐβεβαιώθησαν ἀπὸ τὴν δοκιμασίαν, καὶ σκέψιν τούτων, καὶ τοιούτων πνευματοφόρων Πατέρων, καὶ Ἁγίων Συνόδων· καὶ ὡσπερ οἱ ἐπισήμονες πρέπει νὰ θεωρῶσι δύο τινὰ εἰς πᾶν ἐπιστητὸν γένος α'. μὲν τὰς ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι ἀνάγκη νὰ ὑποδέττωνται, ὡς ὁμολογούμεναι, τὸσον ἂν ὁμολογῶνται παρὰ πάντων, ἢ ἔ, διότι εἰς τὰς ἀναιρῶντας τὰς ἀρχάς ἔδει λόγος. β'. δὲ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν συμπεράσματα, τὰ

(α) Περὶ Ἐκκλησι. Ἱεραρχ. κεφ. α'. (β) Πρὸς Κορινθ. Α'. κεφ. ια. 2. (γ) Πρὸς Θεσσαλ. Β'. κεφ. β'. 15.

τὰ ὁποῖα συνάγονται δι' ἀποδεικτικῶν λόγων κατὰ τῆ ὑποκειμένην ἐκάστη ἐπισητῆ γένεσι· ἔτι καὶ οἱ ἔρασαι τῆς ἀληθείας, ἀνάγκη εἶναι νὰ συνάγῃσι, καὶ νὰ βεβαιώσιν ὡς πιστὰ, ἀπὸ αὐτὰς μόναι τὰς θεοπνεύστας γραφὰς, ὡς ἀρχαῖς ὁμολογημένας παρὰ πᾶσι τοῖς Θεοσεβέσι, καὶ τῆς κανονικῆς, καὶ πατρικῆς ἐκδόσεως, καὶ ἔχι ἀπὸ ἀπλῶν λόγων, καὶ συνηθείας ἀνθρωπίνης· διότι βέβαια, ἄριστα εἰς τὰ περὶ θεῶν θέλει λέγει ἐκεῖνος, ὅπῃ δὲν λαλεῖ ἀπὸ ἐδικῆν τα γνώμην, ὡς τῆ φαίνεται, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ ἀπὸ τὰς Ἐξηγήταις αὐτῆς, τῶν θεῶν Πατέρων. Τίς δὲ τόσον ἡλίθιος, μᾶλλον δὲ τόσον ἀνόητος, ὅπῃ ὅταν ὁ Θεὸς τῶν ὄλων διδάσκει, νὰ ἀμφιβάλλῃ, καὶ νὰ μὴν πιστεύῃ τοῖς λεγομένοις, ἔτε νὰ προσφέρῃ τόσον σέβας εἰς τὸν ἀπάντων Θεόν, ὅσον ἐπρόσφεραν εἰς τὸν Πυθαγόραν οἱ μαθηταὶ τε νομίζοντες ἰσχυροτέραν ἀποδείξεως, τὴν ἐκεῖνος φωνὴν, τὴν αὐτὸς ἔφα. (α)

§. 12. Πίστις δὲ ἐστὶ, μία ἐκάστις τῆς ψυχῆς συγκατάθεσις ἢ διάθεσις ἀναμφίβολος ἐμφυτευμένη εἰς τὰς ψυχὰς, ἢ ἄλλως ὡς ρηθῆσεται κατωτέρω (β). Χρειάζεται μὲν ἡ Πίστις τὴν γνώσιν, ὡς ἡ γνώσις τὴν Πίστιν, διότι ἔτε Πίστις ἀνευ γνώσεως ἐστὶ, ἔτε γνώσις ἀνευ Πίσεως. προηγείται, καὶ προτιμάται ἡ Πίστις τῆς γνώσεως, ἔσα ὡς βαθμῆς καὶ φιλίᾳ αὐτῆς· ὅθεν οἱ φιλόσοφοι τὴν μὲν Πίστιν ὤρισαν, ἐκάστιον συγκατάθεσιν τῆς ψυχῆς· τὴν δὲ ἐπιστήμην, ἔξιν ἀμετάπτωτον μετὰ λόγων. Ἐξ ὧν ἔπεται πῶς ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι εἰς πάντας, ἀλλὰ εἰς τὰς διδασκάλους, καὶ πῶς τὴν ἔμαδον μὲν καιρὸν, καὶ ἐμπειρίαν· ἡ δὲ Πίστις, πῶς εἶναι κοινὴ εἰς ὅσας προαιρῶνται, καὶ θέλωσι, νὰ μάθωσι τί, μάλιστα ἐκ τῶν ἀοράτων· διὰ τῆτο καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἐκεῖνας ὅπῃ προσέρχονται καὶ βέλονται νὰ μάθωσι περὶ Θεῶν πραγμάτων, πρῶτον προσφέρουσι τὴν διδασκαλίαν τῆς Πίσεως· ἐπειδὴ κατὰ τὸν Μακάριον Πᾶυλον „ Πισεῦσαι „ γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκζητῆσιν αὐτὸν μισθαποδότης, γίνεται (γ). ὕψερρον, ἀφ' ἧ τελεσθῶσι, καὶ μιηθῶσι τὰς φανερώνας ποιῶν εἶναι αἰνίγματα τὰ γινόμενα· καὶ ὅμως τοῖς πισεύουσιν εὐλικρινῶς καὶ ἀδόλως δίδει τὴν γνώσιν ὁ πισευόμενος Κύριος· προσγινομένη δὲ τῇ Πίσει ἡ γνώσις, κατορθώνει τῆς ἀληθείας τὴν ἐπιστήμην, καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ αὐτὴν ἔχει, εἶναι καλότυχος, καὶ τρισμακάριος, ὡς ὁ Θεοδώρητος γράφει (δ).

Πίστις τι
ἐστὶ.

ΚΕΦΑ-

(α) Πυθαγόρας περιβόητος, φιλόσοφος ἐκ τῆς ἡῆσι Σάμου ὃς ἐσύζησε σχολεῖον εἰς τὴν Κρότωνα τῆς Ἰταλίας, ὅπου εἰς τοῖστον σέβας ἔφθασε παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς, ὅπῃ οἱ μαθηταὶ τε, κατὰ τὴν προσηγὴν τε ἐγκρατεύοντο ἀπὸ τῆς κυάμης, καὶ κρέας, μὴν σκοπιάνοντες, ζῶν ἔδνα, ἔτε τὸ ἐλαχιστότερον, ἔξ αἰτίας τῆς μετεμψυχώσεως ὅπῃ αὐτὸς ἐδίδασκε· περὶ πλέον ὅταν διελέγοντο, ἢ ἐζητεῖτο παρ' αὐτῶν ἀπόδειξις εἰς τὰ λεγόμενα, ἢ πεπραγμένα παρ' αὐτῶν, ἀπεκρίνοντο, αὐτὸς ἔφα, ἦτοι αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας εἶπε, νομίζοντες πῶς ὁ, τι αὐτὸς ἔλεγε ἐπρεπε νὰ εἶναι ἀληθές, μάλιστα τὸν ἐσοχάζοντο ὡς Θεόν, καὶ ὅταν ἀπέθανε, κατεσκέυασαν τὸν οἶκον τῆ βωμῶν, καὶ τὸν ἐσέβοντο ὡς Θεόν. (β) Ἰδὲ κεφ. ιζ'. παραγ. 2. τῆς παρέσης Εἰσαγωγῆς. (γ) Περὶς Ἐβρ. κεφ. ια'. 6. (δ) Εἰς τὸ α. τῆς τῶν Ἐλληνικ. παθημ. θεραπευτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ τῆς Ὑποκειμένης, ἢ τῆς ὠφελείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς
Γεωρίας, ἢ τῶν ταύτης Συγγραφέων.

§. 1.

Ποτον ἐστὶ τὸ
ὑποκείμενον
τῆς Ἐκκλη-
σιαστικῆς
Γεωρίας.

Τις ἡ ὠφέ-
λεια αὐτῆς.

Οἷα τὰ γινόμενα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῷ Χριστῷ, ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς Ἐν-
σάρκως Οἰκονομίας, ἢ τῆς τῷ Παναγίῳ Πνεύματι καθόδη εἰς τὰς Ἀ-
γίας αὐτῆ Μαθητὰς, ἢ Ἀποστόλους, ἢ τῆς ἀποβιώσεως αὐτῶν, ἀπὸ αὐτὸ
τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ἕως εἰς τὰς καιρὰς τῆς ἡμετέρας, εἶναι τὸ ὑποκείμε-
νον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γεωρίας, τὰ ὅποια ὅλα νὰ διηγηθῶμεν κατ' ἀκρίβει-
αν εἶναι ἀδύνατον· εἶναι ὅμως δυνατόν μὲ τὴν βοήθειαν τῷ Θεῷ νὰ διηγηθῶ-
μεν κατ' ἐπιτομὴν, τὰ πλέον ἀξιωματικόμενα, τῆς ὁποίας τὸ τέλος, ἢ
ἡ ὠφέλεια εἶναι πολυειδής· διότι πρῶτον μὲν ἀρμόλλει πολὺ εἰς ὅλας ἐκεί-
νας ὅπῃ θέλωσι νὰ γνωρίσωσι ὅποια ἦν πρότερον ἡ Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ, ἢ
ἡ διδασκαλία τῆς, ἢ ποία τῶρα ἀπὸ ἐκείνας ὅπῃ διεμεροδόθησαν μετὰς ὑτῶν,
διὰ τῆς ἐπιρρείας τῆς πολεμήτορος ἐχθρῆς, ἢ διὰ τῆς φιλαργυρίας τῶν μα-
ταίων ἀνθρώπων, κρατεῖ μὲ τὰς δύο χεῖρας αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν, ἢ τὴν
παλαιὰν Παράδοσιν· διότι δὲν εἶναι τῶρα μία ἡ τῷ Χριστῷ Ἐκκλησία, μ-
ῶλον ὅπῃ μία εἶναι ἡ ἀληθής, ἢ Ἀποστολική, ἀλλὰ ἄλλη μὲν εἶναι ἡ Ἀνα-
τολική, ἄλλη δὲ ἡ Δυτικὴ, ἣτις πάλιν ὑποδιαιρεῖται εἰς τὴν τῶν Δαλίμων
δηλαδὴ, ἢ εἰς τῶν Ρεφορμάτων, τῆς ὁποίας ὅσαι αἵρέσεις, τότε μελῆ,
Λυθηρανισαὶ, Καλθίνισαὶ, Ἀναβαπλισαὶ, Γιανσενισαὶ, Κομφεσιονισαὶ,
ἢ ἄλλοι μύριοι, δι' ἑς κατὰ μέρος, ρηθῆσεται (α). Β'. Ἀρμόττει εἰς ἡμᾶς
αὐτὴ ἡ Γεωρία διὰ τὸ ἔχωμεν πάντοτε εἰς τὴν μνήμην ἐκεῖνα ὅπῃ ἔγιναν εἰς
τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὰ ὅποια εὐκόλως ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν, ἢ νὰ συ-
νάξωμεν τὴν διοίκησιν τῆς Θείας προνοίας, ἢ διατήρησιν ὅπῃ πάντοτε ἔχει
εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Χριστῷ, προσέλι νὰ γινώσκωμεν τὰς γνησίους, ἢ κα-
νονικὰς βίβλους τῆς Θείας Γραφῆς, μάλιστα τῆς Νέας Διαθήκης, τὰς τε κα-
νόνας ἢ τὴν ἐκδέσιν τῆς πίστεως, ὅπῃ προστίθεντο τοῖς καλιχημένοις παρὰ
τῶν παλαιῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, τὰς παντοδαπὰς αἵρέσεις, ἢ τὰς
παντοδαπὰς Αἰρετικὰς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἢ τὸν παλαιὸν καιρὸν, ἢ τῶρα ἡ
Ἐκκλησία ἐνοχλεῖται, τὰς συνόδους ὅπῃ ἐσυγκροτήθησαν κατὰ τῶν Αἰρετι-
κῶν, τὰς συγγράφοντας θείας Πατέρας, ἢ κατὰ τῶν Αἰρετικῶν, ἢ περὶ ἐρ-
μηνείας τῶν θείων Γραφῶν, ἢ περὶ ἐκδέσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἢ φιλο-
θέας Γεωρίας, ἢ περὶ ἄλλων τινῶν ὠφελίμων τοῖς πιστοῖς, τὰς Γεράς τελε-
τάς

(α) Ἐν τῷ ἐ. Βιβλίῳ ις. ἢ ιζ. τῆς παρόσης Γεωρίας.

τάς ὁπῶς ἐπεκράτησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Χριστῆ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τὰ λοιπά, τῶν ὁποίων ἡ ἀκριβὴς γνώσις πόσῃν ὠφέλειαν, καὶ ἡδύτητα θέλει δώσει ἢ μόνον τοῖς διδασκάλοις, ἀλλὰ καὶ παντὶ Χριστιανῶ, ἡδεὶς φρόνιμος τὸ ἀρνεῖται.

§. 2. Αὐτὰ ὁπῶς θέλει εἰπῶμεν, τὰ λαμβάνομεν ἀπὸ ἐκείνης ὁπῶς ἔγραψαν Ἰσφορίας Ἐκκλησιαστικῆς, ἐξ ὧν ἄλλοι μὲν κατ' αὐτὸ συνέγραψαν Ἐκκλησιαστικῆς Ἰσφορίας, καὶ ἄλλοι παροδικῶς, καὶ ἔτι κατ' ἐνδεῖαν· ἀπὸ ἐκείνης δὲ ἀπῶ κατ' αὐτὸ συνέγραψαν, ἄλλοι μὲν εἶναι παλαιοὶ, ἄλλοι δὲ νεώτεροι· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς παλαιᾶς, ἄλλοι μὲν εἶναι Ἑλληνας, ἄλλοι δὲ Λατῖνοι, ὁμοίως καὶ ἀπὸ τῆς Νεωτέρας.

§. 3. Μεταξὺ λοιπὸν τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων πρῶτος εἶναι ὁ Εὐσέβιος Παμφύλης, Ἐπίσκοπος Καισαρείας τῆς ἐν Παλαιστίνῃ, ὃς πρῶτος ἀπὸ ὅλης ἀρχίσει νὰ γράψῃ Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσφορίαν κατ' αὐτὸ, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει εἰς τὸ προοίμιον τῆς αὐτῆς Ἐκκλησι. Ἰσφορ. „ Ἐπεὶ καὶ πρῶτον νῦν τῆς ὑποθέσεως ἐπιβάντες, οἷά τινα ἐρήμην καὶ ἀτριβῆ ἰέναι ὁδὸν ἐγχειροῦμεν· θεὸν μὲν ὀδηγόν, καὶ τὴν τῆ Κυρίᾳ συνεργὸν σχήσειν εὐχόμενοι δύναμιν· ἀνθρώπως γεμὴν ἑδαμῶς εὐρεῖν οἷοι τε ὄντες ἴχνη γυμνά τὴν αὐτὴν ἡμῖν προωδευκώτων ὁδόν. Καὶ κατωτέρω, ἀναγκαιότατα δὲ μοι πονεῖσθαι τὴν ὑπόθεσιν ἡγάμαι, ὅτι μηδένα πω εἰς δεῦρο τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων διέγνων περὶ τῆτο τῆς γραφῆς σπασθὴν πεποιημένον τὸ μέρος. „ Εἰς δέκα βιβλία λοιπὸν συνέγραψεν αὐτὴν, ἀπὸ τῆς Χριστῆ Γεννήσεως ἕως τῶν χρόνων τῆ Μεγάλῃς Κωνσταντίνῃ, οἷς καὶ τέσσαρα προσέδεικνεν, γράψας τὸν βίον τῆ αὐτῆς Μεγάλῃς Κωνσταντίνῃ. Περὶ ἧ ὁ Γελάσιος ἐν τῷ προοίμιῳ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἁ. Συνόδου λέγει· „ Μόνος Εὐσέβιος ὁ Παμφύλης ἀτρεπτὶ τῇ λεωφόρῳ τῆς ἀληθείας ἀπὸ τῆς τῆ Κυρίᾳ παρυσίας ἕως τῶν τῆ Μεγάλῃς Κωνσταντίνῃ χρόνων διόδευσε. „

Β'. Σωκράτης ὁ Σχολαστικός ὃς περισσότερο μὲ τὴν ἐπωνυμίαν, ἢ τὴν ψυχὴν καθαρὸς κατὰ τὸν Νικηφόρον (α), ἔτος ἀρχεται ἀπὸ τῆς Κωνσταντίνῃ Βασιλείας, καὶ μέχρι τῆς 13'. Ὑπατείας Θεοδοσίᾳ τῆ Νέῃ ἐν ἔτει υλθ'. ἔφθασε, γράψας Ἰσφορίαν εἰς βιβλία 3'. ἐτῶν ρμ'.

Γ'. Θεοδώρητος ὁ Κύρῃς Ἐπίσκοπος, ἀρχεται τὴν Ἰσφορίαν τὰ ἀπὸ τὴν Αἴρεσιν τῆ Ἀρείῃ, καὶ τελειώνει εἰς τὴν τῆ Νέῃ Θεοδοσίᾳ Βασιλείαν, καὶ τὴν τελευταίαν Διδώρα (β) γράψας αὐτὴν εἰς βιβλία πέντε.

Δ'. Ἐρμίας Σωζόμενος ὁ Σαλαμίνιος ἀπὸ τὴν πρώτην Ὑπατείαν τῆ Κρίστω, καὶ τῆ Νεωτέρας Κωνσταντίνῃ τῶν Ὑῶν Κωνσταντίνῃ τῆ Μεγάλῃς ἀρχεται, καὶ τελειώνει τὴν Ἰσφορίαν τὰ εἰς βιβλ. θ'. ἕως τῆς 13'. Ὑπατείας Θεοδοσίᾳ τῆ Νέῃ, ἧτοι ἀπὸ τκδ'. χρόνος μέχρι τῆ υλθ'. Περὶ τέτων τῶν μὴ δέν-

Τίνας οἱ Συγγραφεῖς αὐτῆς.

Εὐσέβιος Παμφύλης.

Σωκράτης Σχολαστικός.

Θεοδώρητος Κύρῃς.

Ἐρμίας Σωζόμενος.

(α) Νικηφόρος Κάλλις. Βιβλ. ἁ. κεφ. ἁ. σελ. λβ. γραμ. κβ. ἐκδοσ. Παρισίᾳς ἀχλ'.

(β) Οὐκ οἶδα τίνα ὀνομάζει Διδώρον, διότι εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης βιβλίου τῆ Θεο-

θέντων τριῶν συγχρόνων Συγγραφέων, τῷ Σωκράτῃ δηλαδή, τῷ Θεοδορήτῃ, καὶ τῷ Σωζόμενῃ λέγει ὁ Νικηφόρος (α).

Θεόδωρος ὁ
ἀπὸ ἀνα-
γνωστῶν.

Ε'. Θεόδωρος ὁ ἀπὸ Ἀναγνωστῶν τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, συνέγραψεν Ἱστορίαν ἀπὸ τὸν καιρὸν Κωνσταντίνου, ἕως τῆς Βασιλείας Ἰβηριανῆ ὡς λέγει ὁ Σαΐδας, τῆς ὁποίας σώζονται Ἐκλογαὶ τινὲς πολλὰ ὀλίγα, εἰς δύο Βιβλία, ἐπειδὴ μετετέθησαν παρὰ Νικηφόρου Καλλίστου, αἵτινες ἀρχοῦν ἀπὸ τὸν θάνατον Θεοδοσίῃ τῇ Νέῃ, καὶ ἐκτείνεται ἕως Ἀναστασίῃ τῷ βασιλεύσαντος περὶ τὰ υγ'. ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ.

Εὐάγγελος
Σχολαστι-
κός.

ς'. Εὐάγγελος ὁ Σχολαστικός ἀρχεται τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν ὅθεν ἐτελείωσεν ὁ Σωκράτης, Θεοδώρητος, καὶ Σωζόμενος, καὶ τελειώνει ἕως τῷ ιβ'. ἔτει τῆς Βασιλείας τῷ Μαυρικίῳ ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ εἰς τὸ προσόμιον, καὶ τέλος τῆς αὐτῆς Ἱστορίας. Εἰς ἕξ Βιβλία αὐτὴν συνέγραψεν. Αὐτοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ παλαιοὶ Συγγραφεῖς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἀριθμῶνται καὶ ἕτεροι τινὲς ὡς Ἰωάννης ὁ Αἰγεάτης (β) ὁ Αἰρετικὸς Βασίλειος ὁ Κίλιξ (γ), καὶ ἕτεροι (δ).

§. 4.

Θεοδώρητος Κύριε ἀναγινώσκω τάδε „ Ἐγὼ δὲ τῆς συγγραφῆς ἐπαύθῃ παυσάμενος, „ τὴν ἐντευξομένην ἀντιβολῶ προσευχάμενος τὸν πόνον ἀμείψασθαι. Πέντε μὲντοι καὶ ἑκατὸν „ ἔτων ἤδη ἡ Ἱστορία περιέχει χρόνον· ἀρχαμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἀρεῖς λύττης, δεξαμένη „ δὲ πέρας τῶν ἀξιοπαύτων ἀνδρῶν, Θεοδώρου, καὶ Θεοδότου τὴν τελευταίην. „ Ἴσως ἀντι Θεοδώρου Μοψθεσίας, ἢ Θεοδότου Ἀντιοχείας, ὁ μεταφραστὴς ἔγραψε Διδώρου.

(α) Ἐν τῷ ῥηθέντι τόπῳ.

(β) Ἰωάννης Πρεσβύτερος Αἰγεάτης ἔγραψεν Ἱστορίαν Ἐκκλησιαστικὴν, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν καθάρεισιν τῷ Νεσορίῳ, καὶ ἀπὸ τὰς ἡμέρας Θεοδοσίῃ τῇ μικρῇ, εἰς δέκα Βιβλία, τὰ ὅποια δὲν σώζονται, διὸ καὶ ἀγνωστον τὸ τέλος αὐτῆς τῆς Ἱστορίας. Ὁ Φώτιος ὁμῶς λέγει πῶς ἀνέγνωσε τὰ πρῶτα πέντε, καὶ πῶς τὸ πέμπτον φθάσει ἕως εἰς τὴν καθάρεισιν Πέτρῃ τῷ Κραφῆῳ ἤτοι εἰς τὴν υγ'. μετὰ Χριστοῦ Γεννήσεως προσέτι λέγει πῶς ἤλεγχε, καὶ ὑβρίζε τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, διὸ καὶ διακρινόμενος ὀνομάσθη, ὡς καὶ ἄλλοι πολλοὶ, διακρινόμενοι ὀνόμασαν ἑαυτοὺς ἐκ τῆ μη συντίθεσθαι τοῖς δογματισθεῖσι παρὰ τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων Πατέρων· ἴδε τὸν Φώτιον Κώδ. ΜΑ'. καὶ τὸν Νικήταν βιβ. θ'. τῷ Θεσσαλῷ. Οὐχὶ μόνον εἰς αὐτὴν τὴν Ἱστορίαν λοιδορεῖ τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἕνα ἄλλον τῶν Βιβλίων ὡς λέγει ὁ αὐτὸς Φώτιος Κώδ. ΜΑ'. καὶ ΜΕ'. ὅπου τὸν ὀνομάζει Αἰρετικὸν Νεσορίον, ἴσως διὰ παραδρομῆς ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ τὸν εἴπῃ Εὐτυχιανόν.

(γ) Ὁ Βασίλειος Κίλιξ ἔγραψε, κατὰ τὸν Φώτιον Κώδ. ΜΒ'. μίαν Ἱστορίαν Ἐκκλησιαστικὴν, εἰς τρία Βιβλία ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς Βασιλείας Μαυρικιανῆς Ἀυτοκράτορος, ἕως εἰς τὰς ἡμέρας Ἰβηρῆ τῷ Θρακῷ, ἕτος ἔγραψε καὶ Βιβλ. ις'. εἰς χῆμα διαλόγου κατὰ Ἰωάννη Σκυθοπολίτη.

(δ) Καὶ ἕτεροι, δηλαδή Ἡγήσιππος, Ἰπομνήματα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Πράξεων, εἰς βιβλία πέντε, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀνάστασιν τῷ Κυρίῳ, ἕως εἰς τὰς ἡμέρας τῆς, πρὸς τὸ τέλος τῷ δευτέρῳ αἰῶνι. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ βιβλία δὲν σώζονται παρὰ κόμματα τινὰ εἰς τὸν Εὐσέβιον. Ἡσύχιος Πρεσβύτερος Ἱεροσολυμίτης ὅς ἔγραψεν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν. Φίλων ὁ Φιλόσοφος ἔγραψεν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, κόμματα τῆς ὁποίας, ἀναφέρει Μιχαὴλ Γλυκῆς εἰς τὰ χρονικά τῆς. Φίλιππος Συδίτης Πρεσβύτερος,

§. 4. Ἀπὸ δὲ τὰς Λατίνους Παλαιοὶ Συγγραφεῖς αὐτοὶ μόνον εἶναι Ρ'αφίνος ὁ Πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἀκυληΐᾳ Ἐκκλησίας, ὃς μᾶλλον τὴν Ἱστορίαν τῆ Ἐυσεβείᾳ εἰς τὴν Λατινικὴν διάλεκτον μετέφρασε (α) Σελπίκιος ὁ Σευήρος, τῆ ὁποῖα σώζονται δύο βιβλία, τὸ πρῶτον περιέχει τὴν Ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ τὸ δεύτερον διαλαμβάνει ἰδίως περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἀπὸ Χριστοῦ Γεννήσεως ἕως τῆ ὕ. ἔτης. Μάγνος Ἀυρήλιος ὁ Κασσιόδωρος Ἱστορίαν τριμερῆ συνέγραψεν, ὀνομάσθη δὲ τριμερῆς, ἐπειδὴ τὴν ἔγραψε λαμβάνων αὐτὴν ἀπὸ τῆς τρεῖς Ἱστορικῆς, Σωκράτην, Θεοδώρητον, καὶ Σωζόμενον (β).

Λατίνοι
Συγγρα-
φεῖς.

§. 5. Μεταξὺ δὲ τῶν μεταγενεστέρων Ἑλλήνων ἐπισημότερος εἶναι Νικηφόρος ὁ Κάλλις ὅστις εἰς τὰς ατ. χρόνας ἀπὸ Χριστοῦ ἔγραψε τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τε ἀρχόμενος ἀπὸ Χριστοῦ Γεννήσεως ἕως τὰς ἡμέρας Λέοντιος τῆ σοφῆ, εἰς βιβλία κγ'. ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ προσήμιόν τε, ὅμως τὰ ε. ὕστερα δὲν σώζονται, καὶ τὸ δέκατον ὄγδοον τελειώνει ἕως τῆ θανάτου τῆ Φωκῆ, ἤτοι ἕως χκ'. ἀπὸ τὴν ἑνταρχον Θεῖαν Οἰκονομίαν, ὡς λογαριάζει ὁ αὐτὸς Νικηφόρος, κατὰ δὲ τὰς ἀκριβεστέρας χρονολόγους ἔτι χί.

Νεώτεροι
Συγγρα-
φεῖς Ἑλλη-
νες.
Νικηφόρος
Κάλλις.

§. 6. Μεταξὺ δὲ τῶν Λατίνων ὅπῃ συνέγραψαν, ἐπαριθμῶνται πολλοὶ, ἐξ ὧν μὲν ἄλλοι εἶναι ἰδίως Λατίνοι, ἄλλοι δὲ Λυθηρανισαῖ, ἕτεροι Καλιβινισαῖ, καὶ ἄλλοι ἑτέρας Αἰρέσεως. Ἀπὸ μὲν τῆς Λατίνους ἰδίως ἔχει τὸν πρῶτον τόπον Καῖσαρ Βαρώνιος ὁ Καρδινάλιος, ὃς εἰς δώδεκα τόμους χρονικῶν περιέχει Ἱστορίαν ἐτῶν α.σ. δαπανήτας εἰς αὐτὴν χρόνος λ'. ὡς ὁ αὐτὸς λέγει εἰς τὸν πρὸς Πάπαν Σήξιον Ἐ. πρόλογον, καὶ εἰς πρὸς τὸν ἀναγνώστην. Αὐτῆς τῆς Ἱστορίας ἕκαμον μίαν Ἐπιτομὴν Γαβριὴλ Βισκίολος Γησκίτης, Ἐρρίκος Σπανδάνος, Λαδοβίκος Ἀυρήλιος ὁ Περσινός (γ) τέλος μὲ τὸν

Νεώτεροι
Λατίνοι.

G 2

Βα-

ὃς ἐχημάτισεν εἰς τὸν ε. αἰῶνα, καὶ ἔγραψε Χριστιανικῆς Ἱστορίας βιβλία λς'. Φιλοσόργιος Καππαδοκεὺς, ἔγραψε Ἱστορίαν ἀπὸ τῆς Γ. μετὰ Χριστὸν ἕως εἰς τὰς κκ', ἀπὸ δώδεκα βιβλία τῆς αὐτῆς Ἱστορίας δὲν σώζεται πᾶρεξ μία ἐπιτομή.

(α) Οὗτος ἐπέφρασε καὶ δύο βιβλία, περιέχοντα ἀπὸ ἐκεῖ ὅπῃ ἐτελείωσεν ὁ Ἐυσέβιος ἕως τὰς ἡμέρας Θεοδοσίας τῆ Μεγάλου, ἀλλὰ μὲ ὀλίγη ἀκρίβειαν, καὶ μὲ ὀλίγην κρίσιν.

(β) Ὅσοι δύνωνται νὰ φέρωσι ἀκριβῆν κρίσιν εἰς τὰς Ἱστορίας θέλει ὁμολογήσωσι πῶς Ἐπιφάνιος Σχολαστικὸς ἐμετάφρασε τὰς Ἱστορίας τῆ Σωκράτους, τῆ Σωζομένου, καὶ τῆ Θεοδώρητου καὶ ἔγραψε μίαν Ἱστορίαν Ἐκκλησιαστικὴν εἰς βιβλία δώδεκα δι' ἐπιστάσις τῆ Κασσιόδωρου, ἢ αὐτὴν τὴν Ἱστορίαν τῆ Ἐπιφάνου, ὁ Κασσιόδωρος ὕστερον τὴν ἐσύνημε, καὶ ἔγραψε τὴν τριμερῆ τῆ Ἱστορίαν.

(γ) Μεταξὺ ἐκείνων ὅπῃ ἔκαμαν ἐπιτομὴν τῆ Βαρωνίου εἰσὶν καὶ ἔτοι. Κορνήλιος Σχελτιγγίος εἰς δύο τόμους, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐκκλησίας ἕως εἰς τὰς ψδ'. Γεώργιος Ὁράτιος Σκόλλιος, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐκκλησίας ἕως τὸς αχμ'. ἐφθασε μὲ τὰς προσθήκας τῆ Ματθαίου Σχιεφνέ, ἤτοι Chefneux, ὃς ἔγραψεν ἕως εἰς τὸν ε. αἰῶνα. Ἀυγουστίνος Σαρτόριος, καὶ Εὐστάθιος Γάγκια ἐπιτομὴν ἔγραψαν μὲ τὰς προσθήκας ἕως τὰς ἀρξζ'. Γάκωβος, δὲ Λαδέρχιο, de Laderchio ἐπέφρασε ἀπὸ τῆς ἀρξζ'. ἕως τὰς ἀφοά. Ὁ Βαρώνιος ἔλαβε πολλὰς ὅπῃ ἔγραψαν ἐναντίον τῆ, ἄλλοι πάλιν, τὸν ἐδίωξαν, καὶ ἕτεροι ἔγραψαν εἰς βοήθειάν τῆ.

Βαρώνιον ἠκολόθησαν Ἀβραάμ Βζόβιος ἐκ Πολωνίας (α), Οἰδωρικός Ρ'αυ-
νάλδος (β), ἢ εἴτις ἄλλος (γ).

Λυθηραν-
σαι Συγ-
γραφείς.

§. 7. Μεταξὺ τῶν Λυθηρανισῶν ὁπῶ συνέγραψαν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσο-
ρίαν εἰσὶν Ἐκατονταετηρίδες (δ) Μαγδεβεργικαὶ 1γ'. τὸν ἀριθμὸν, ἤγουν ἕως
τῆς

(α) Ἀβραάμ Βζόβιος ἐπρόθεσεν ἕως εἰς τῆς αψξέ. (β) Οὗτος ἐπρόθεσεν ἕως
εἰς τῆς αφλδ'.

(γ) Ἐτεροὶ συγγραφεῖς Ἐκκλησιαστικοὶ, Εἰσβέρος Ρ'όσβειδος ἔγραψε μίαν Ἐκκλη-
σιαστικὴν Ἰσορίαν ἀπὸ τῆς Χριστῆ ἕως τῆς αχκγ'. Πέτρος ἐξ Στρεϊθάγεν, ἢτοι Streit-
hagen, ἄνθος Χριστιανικός, περιέχον Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσορίαν ἀπὸ Χριστῆ ἕως εἰς τῆς
αχμ'. Ἰγνάτιος Βομπχάνος, ἔγραψεν ἀπὸ Χριστῆ ἕως αχξέ. Αὐγυστίνος Ρ'ιβόδιος ἔ-
γραψεν ἀπὸ Χριστῆ ἕως εἰς τῆς αχξζ'. ὅμως ἐπιτομικῶς. Νατάλης Ἀλέξανδρος, ὅς
ἔγραψεν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσορίαν ἕως εἰς τῆς αχ. ὁτος εἰς αὐτὴν τὴν Ἰσορίαν ἐλέγχει
τὴν αὐλὴν τῆς Ρ'ώμης διὰ πολλὰς νεωτερισμῶν, ἢ μὲ τὴν ἐλευθερίαν ἔγραψεν ὁπῶ ὅταν
ἐτυπώθη ἡ Ἰσορία ἕως εἰς τὸν 1γ'. αἰῶνα, ὁ Πάπας Γ'νοκέντος ΙΒ'. μὲ μίαν τὴν βέβλαν
ἐμπόδισε ὅλας τῆς Χριστιανῶν μὲ ἐπιτήρησιν ἀφωρισμῶν ἕτε νὰ ἀναγινώσκωσι, ἕτε νὰ ἀν-
τιγράψωσι, ἕτε νὰ τυπώσωσι, τὸσον αὐτὴν τὴν Ἰσορίαν, ὅσον ἢ πάντα τὰ βιβλία τῆ
Ἀλεξάνδρου· τὴν αὐτὴν ἐπιτήρησιν ἔλαβον ἢ τὰ ἄλλα βιβλία τῆ 1γ'. ἕως τῆ 15'. αἰῶνος
μάλιστα ἢ μεγαλητέραν ποιὴν παραπονεῖται ὁ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εἰς τὸν Πρόλογον τῆ
1ε. ἢ 15'. αἰῶνος· ἐδύνετο ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς νὰ προσεῖξῃ εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Γαλλίας,
ἀλλὰ ἠθέλησε κάλλιον νὰ δώσῃ τόπον τῆ ὀργῇ ἢ δὲν ἔγραψε τὴν Ἰσορίαν τῆ 15'. αἰῶνος
Τέλος πάντων Βενέδικτος ΙΙ'. ἐπίστρεψε τὴν τιμὴν τῶ Ἀλεξάνδρου ἢ ἐλευθέρωσε τὰς βί-
βλους τῆ ἀπὸ τὴν ποιὴν, φανερώσας ἐμπράκτως πῶς ἢ οἱ Πρόεδροι Ρ'ωμαῖοι εἶναι ὑποκέ-
μενοι εἰς τὸ σφάλμα. Κλαύδιος Φλεέριος, ἢτοι Fleury συνέγραψεν Ἰσορίαν εἰς Γαλλι-
κὴν διάλεκτον ἕως εἰς τῆς αυιέ. ὕπερον ἀπὸ ἕναν ἀνώνυμον ἐπροθέθει, ἢ τέλος πάντων
τῆ σήμερον ἢ σειρά δὲν ἐτελείωσεν, ἕως τώρα εἶναι ὁ ν5'. τόμος περιέχων ἕως τῆς αψά.
ἕως ὅτε ἔγραψεν ὁ Φλεέριος εἶναι μίαν Ἰσορίαν ἀπὸ τὰς φιλαληθερέας, ἢ ὅσοι ἠκολόθησαν
τὴν σειράν φαίνεται νὰ ἠκολόθησαν ἢ τὴν τάξιν ἢ φιλαλήθειαν τῆ συγγραφῆς. Ἡ
σειρὰ ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἔπεται. Ὅλα τὰ γένη τὴν μετέφρασαν. Ἀν ἐξαιρέσωμεν ὀλίγα
τινὰ ὁπῶ δικεῖται ὡς Καθολικορωμαῖος, βέβαια εἶναι ὁ πρῶτος Ἰσορικός. Φραγκίσκος
Τιμολέων Σχοισαῖος, ἢτοι Choisi, ἔγραψεν ἕως εἰς τὸν 15'. αἰῶνα ἢ ἐπέκεικα τόμους
ἕνδεκα Histoire de l'Eglise, ἢτοι Ἰσορία τῆς Ἐκκλησίας. Ἰγνάτιος Τάκινθος Ἀμάτ
δὲ Γραυεσῶν, ἔγραψε Ἰσορίαν Ἐκκλησιαστικὴν ἕως τῆς αψκά. Γωσήφ Αὐγυστίνος Ὁρ-
σος ἔγραψε μίαν διεξοδικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐκκλησίαν, εἰς Ἰταλικὴν διάλεκτον, τὸσον
διεξοδικὴν, ὁπῶ ἡ Ἰσορία τῶν πρώτων πέντε αἰῶνων περιέχεται εἰς δεκαεξὶ τόμους. Ἀνα-
ρίθμητοι ἄλλοι ἔγραψαν Ἐκκλησιαστικὰς Ἰσορίας ὁπῶ σιωπῶ διὰ συντομίαν.

(δ) Οὕτω λέγονται ὅτι πᾶσα ἑκατονταετηρίς, περιέχει Ἰσορίαν ἑκατῶν ἐτῶν, ἢτοι
ἑνὸς αἰῶνος, Μαγδεβεργικαὶ, διότι οἱ πρῶτοι τόμοι ἐφάνησαν εἰς Μαγδεβέργον. Εἰς
τῆς αψξ. τέσσαρες Λυθηρανισαὶ συνέγραψαν αὐτὴν τὴν Ἰσορίαν, Ματθαῖος Φλάκκιος,
ὁ λεγόμενος Ἰλλυρικὸς, Γωάννης Οὐϊγάνδος, Ματθαῖος Λεϊσδίνος, Βασίλειος Φάβε-
ρος, μὲ τῆς ὁποῖς συναριθμῶσι τινὲς Νικόλαον Γάλλον, ἢ ἕτεροι Ἀνδρέαν Κορσίνον.
Ὁ Ἰλλυρικὸς ἦν ὁ ὀδηγός, ἢ οἱ ἕτεροι ὑπερφοί. Αὕτη ἡ Ἰσορία ἔφθασεν ἕως εἰς τὸν
δέκατον τρίτον αἰῶνα. Πᾶσα ἑκατονταετηρίς περιέχει τὰ ἄξια σημειώσεως εἰς ἕνα αἰῶ-
να, διηρημένη εἰς δεκαεξὶ κεφάλαια. Τὸ α. περιέχει μίαν περιλήψιν τῶν βηθησομένων.
Τὸ β. τὸν τόπον, ἢ ἕκτασιν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ γ. τὸν διωγμὸν, ἢ εἰρήνην τῆς Ἐκ-
κλησίας. Τὸ δ. τὴν διδασκαλίαν. Τὸ ε. τὰς αἱρέσεις. Τὸ ς. τὰς ἱεράς τελετάς. Τὸ
ζ. τὴν διοίκησιν ἢ τάξιν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ η. τὸ κράτος. Τὸ θ. τὰς συνόδους. Τὸ
ι. τὸν βίον τῶν Ἐπισκόπων τῶν ἐπισημητέρων Ἐκκλησιῶν. Τὸ ια. τῆς Αἱρετικῶν. Τὸ

της ατ. μετά Χριστόν, οἷς προσέθετο ἑτέρας τρεῖς Λακῆς ὁ Οὐσιανδρος, Γωάννης δὲ ὁ Πάππος ἔγραψεν Ἐπιτομὴν Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας, Κορράδος Δανναύσρος, Κορράδος Οὐρέϊος, Γωάννης Μιγραίλιος, καὶ τελευταῖον Χριστιανὸς Κορδόλτος (α). Μεταξὺ τῶν Καλιβινιστῶν Γωάννης Ἐρρήκος Οὔττιγγρος ὁ Τιγυρινὸς, ὅς ἐχὶ μόνον τὰ τῶν Χριστιανῶν ἔγραψεν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν Ἰσδαίων, καὶ Μωαμεθιστῶν, καὶ εἴτις ἄλλος.

Καλιβινισαὶ
Συγγραφεῖς.

§. 8. Οὐχὶ μόνον τὰς ῥηθέντας συγγραφεῖς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας, ἀλλὰ μεταχειρίζομεθα ἐτι εἰς ταύτην τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Γρορίαν τὰ συγγράμματα τῶν Ἀγίων Πατέρων, ὅπῃ εἶναι εἰς ἀπόδειξιν, ἢ μαρτυρίαν τινὸς ὑποθέσεως, τὰ πρακτικὰ καὶ Κανόνας τῶν Συνόδων· προσέτι ἑθνικὰς Γρορικὰς, καὶ ὅσας ἄλλας ἠδέλαμεν εὑρεῖ ὅπῃ Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας ἐμεταχει-

G 3

ρίσθη-

ιβ. τὰς Μάρτυρας. Τὸ ιγ'. τὰ θαύματα. Τὸ ιδ'. τὰ περὶ τῶν Ἰσδαίων. Τὸ ιε'. τὰς θρησκείας τὰς κεχωρισμένας τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τὸ ις'. τὰς πολιτικὰς μεταβολὰς, καὶ συμβεβηκότα τῶν Βασιλείων. Τοιοῦτον Βιβλίον ἐχειρίασθη ἓνα ὑπερβολικὸν κόπον, ὅμως δὲν εἶναι ὀρθῶς, καὶ ἀκριβῶς γεγραμμένον· ὁ μόνος σκοπὸς τῶν συγγραφεῶν ἦτον νὰ πολεμήσωσι τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ εἰσφέρωσι, διορθώσεις καὶ νεωτερισμοὺς. Βλέποντες δὲ οἱ Κόλακες τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς, πῶς αἱ Μαγδεβεργικαὶ Ἐκατονταετηρίδες ἤφερον εἰς φῶς, μὲ Ἐκκλησιαστικὰς Γρορικὰς Μαρτυρίας, τὴν τέχνην, καὶ τὰ μέσα ὅπῃ ἔβαλον εἰς χεῖρας, οἱ τῆς Ρώμης Πρόεδροι ἵνα συζητήσωσι τὸ πρωτεῖον τῆς, καὶ πόσον, ἢ Λατινικῆ, Ἐκκλησίας ἐμάχυνεν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν, ἐνθὺς ἔγραψαν κατ' αὐτῶν πολλοὶ, μάλιστα Κατσαρ Βαρώνιος ὁ Καρδιναλῆς, ἃν καὶ ἐχὶ κατ' ἐνδείαν, ἀλλὰ πλαγίως.

(α) Μεταξὺ τῶν Λυθηραριστῶν Συγγραφεῶν Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας εἰσὶν καὶ τῆτοι. Γερώνμος Κρομαίρος ἔγραψεν Ἐκκλησιαστικὴν Γρορίαν εἰς ις'. ἑκατονταετηρίδας, καὶ τὸ μέσον τῆς ις'. Γωάννης Στέβνερος μίαν σύνοψιν Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκκλησίας ἕως εἰς τὸν ις'. αἰῶνα. Γεώργιος Λαυρέζιος, καὶ αὐτὸς μίαν σύνοψιν ἔγραψεν ἕως τῆς αχζ'. καὶ ὕστερον ἀπὸ Γωάννη Χρῆς. Μεσσερχμίδιον ἠυξήθη ἕως τῆς αψξ'. Ἀδάμ Ρεχεγβέργιος μίαν ἐπιτομὴν Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας ἕως τῆς ις'. αἰῶνος. Γοτφρείδος Ἀρνόλδος Γρορίαν Ἐκκλησιαστικὴν ἕως τέλους τῆς ις'. αἰῶνος, εἰς Γερμανικὴν διάλεκτον. Ἀνδρέας Σχμίδιος ἐπιτομὴν Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας ἕως τῆς ις'. αἰῶνος. Χριστόφορος Ματθαῖος Πάφιος καὶ αὐτὸς ἕως εἰς τὸν ις'. αἰῶνα καὶ ἐπέκεινα. Γωάννης Λαυρέντιος Μοχέμιος Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Γρορίαν ἕως εἰς τῆς αψκ'. Γῆσος Λαυρέντιος Διέζιος, σύντομον Ἐκκλησιαστικὴν Γρορίαν ἕως τὸν ιε'. αἰῶνα, καὶ ἐπέκεινα. Γοττλόβ Κράνζιος Ἐκκλησιαστικὴν Γρορίαν ἕως τὸν ις'. αἰῶνα. Λοδοβίκος Οὐβέργιος συνέγραψεν εἰς Κιμβρικήν διάλεκτον μίαν Ἐκκλησιαστικὴν Γρορίαν ἕως τὸν καιρὸν τῆς Λυθῆς. Πολλοὶ ἕτεροι ἔγραψαν, τὰς ὁποῖας σιωπῶ διὰ συντομίαν.

Μεταξὺ τῶν Καλιβινιστῶν συγγραφεῶν εἶναι καὶ οἱ κάτωθεν. Γωάννης Κριστίνος, ὅς ἔγραψε κατὰσιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων ἕως αψξέ. Καὶ ὕστερον ἐπροσέθη εἰς αὐτὴν τὴν Γρορίαν, ἕως τῆς αχέ. εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον. Νικόλαος Βιγνέριος ἔγραψεν ἕως τῆς αχ. εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον. Ἀνδρέας Ριβέτος ἔγραψεν εἰς Γαλλ. Διαλ. ἕως τῆς αχλ'. Δανιὴλ Παρέος ἔγραψεν ἕως τῆς αχλῆ. Οὐ Σιέρος, ἢτοι le Sueur ἔγραψεν εἰς Γαλλικὴν διάλεκτον ἕως τὸν ι. αἰῶνα, ὕστερον ἢ σειρά ἐφθάσεν ἕως εἰς τὸν ιβ'. αἰῶνα. Γωάννης Ἀλφρόντος Τερέτινος ἔγραψε μίαν ἐπιτομὴν Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας ἕως τῆς αψ. Ἐτερός τις ὕστερον ἐπρόθεσεν ἕως εἰς τῆς αψν'. Παῦλος Ἐργετος Γαβλόσκιος Εἰσαγωγὴν ἔγραψε Ἐκκλησιαστικῆς Γρορίας ἕως εἰς τὸν ιε'. αἰῶνα. Σημεῖωσον, ὅτι ὅσοι Συγγραφεῖς δὲν φαίνεται εἰς τίνα διάλεκτον ἔγραψαν, ἐνόησον εἰς Λατινικήν.

ρίθυσαν, οἷνες εἰσὶν ὅσοι ἔγραψαν, περὶ Αἱρέσεων, Συνόδων, Ἐπισκόπων Ρώμης, Πατριαρχῶν, καὶ τῶν λοιπῶν, εἰ περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, περὶ τῶν ἐδήμων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ περὶ τῶν ὁμοίων τέλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ Διαιρέσεως τῆς Παρέσης Ἐκκλησιαστικῆς Ἰστορίας, καὶ τάξεως, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ λεγομένων· ἐστὶ καὶ περὶ Ἀναπτύξεως ὄρων τινῶν, καὶ περὶ Βασιλέων.

§. 1.

Διαιρέσις
τῆς Παρέ-
σης Ἐκκλη-
σιαστικῆς
Ἰστορίας.

Μέλλοντες λοιπὸν νὰ διηγηθῶμεν δι' αὐτὴν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰστορίαν ἀπὸ τῆς Γεννήσεως τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἕως τῶν ἀπ' αὐτῆς α. ψ. ἐτῶν, τὴν διαιρέσωμεν εἰς ιζ'. Βιβλία, ἐξ ὧν τὸ κατ' ἕκαστον περιέχει ἓνα ἄνωγον ὁλόκληρον, ὅσις διαιρεῖται εἰς κεφάλαια, ἐξ ὧν τὸ α. περιλαμβάνει περὶ τῆ Βασιλείας, ἢ τοῦ Ἀυτοκράτορος, καὶ τῶν γινομένων παρ' αὐτοῦ. Τὸ β'. περὶ τῶν Πατριαρχῶν τῆ Ρώμης, τῆ Κωνσταντινουπόλεως, τῆ Ἀλεξανδρείας, τῆ Ἀντιοχείας, τῆ Ἱεροσολύμων, καὶ ἐτέρων. Τὸ γ'. περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, παντὸς Βασιλείας, καὶ Ἡγεμονίας, καὶ ἐπομένως διὰ τὰς ἀναφανέντας Αἱρετικὰς, διὰ τὰς συγκροτηθείσας Οἰκουμενικὰς τε, καὶ τοπικὰς Συνόδους κατ' αὐτῶν τῶν Αἱρετικῶν· πρὸς τέτοις διὰ τὰς διαλάμψαντας εἰς ἀρετὴν καὶ μάθησιν Θεοῦ ἀνδρας, καὶ γυναῖκας, καὶ ὅπῃ ἔγραψαν διάφορα συγγράμματα, καὶ πάλιν διὰ τὰς κατὰ διαδοχὴν Βασιλεῖς, καὶ διὰ τὰ λοιπὰ ἐπομένως, ἕως τέλους τῆ Βιβλίας. Τέλος μὲ συντομον ἐπανάληψιν, ἀναφέρνομεν μίαν ἀνακεφαλαίωσιν τῆ Βιβλίας, διὰ ἔυκολον ἐνθύμησιν τῶν γεγονότων· σημειώνοντες καὶ τὰ καινοτομηθέντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Χριστοῦ, διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἀναγνώστης νὰ διακρίνη ἐκ προχείρου τὴν ἀρχαίαν, καὶ ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀπὸ τὴν μὴ ὀρθόδοξον, ἀλλ' ἐναντίον· ὅμως διὰ νὰ μὴν εἶναι ἀπὸ τὰ περιεχόμενα εἰς τὴν παρῆταν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰστορίαν, τίποτε δυσνόητον, ἅς εἰπῶμεν τὸ κατὰ δύναμιν, τὴν φανέρωσιν τῆ Χριστιανισμοῦ, καὶ ὕψερων καὶ περὶ τῶν Βασιλέων.

Χριστιανισ-
μός τί ἐστ'.

Χριστιανός
τί ἐστ'.

§. 2. Χριστιανισμὸς λοιπὸν ἐστὶν πίστις ἀπερίεργος, ἢ ὁμοίωμα τῆ Θεοῦ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον τῆ ἀνθρώπου, ἢ δόγμα τῆ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ πρακτικὴν, καὶ φυσικὴν, καὶ θεολογικὴν συνεσὸς, κατὰ τὸν Μοναχὸν Εὐάγγριον. Χριστιανὸς δὲ εἶναι ἀληθὴς οἶκος Χριστοῦ, συνιστάμενος ἐξ ἔργων ἀγαθῶν, καὶ δογμάτων Εὐσεβῶν, ἢ κατὰ Θεὸν ζῶν, καὶ εὐσεβῶς καὶ καλῶς πολιτευόμενος, ἢ ὅτι τὸ σῶμα διὰ τὸν Χριστὸν σαυρώσας σὺν τοῖς παθήμασι, καὶ ταῖς ἐπιθύμιας· ἢ τελευταῖον Χριστιανὸς ἐστὶ, ἐκεῖνος ὅπῃ πιστεύει εἰς μίαν Θεότητα ἐν ἰσῃ ἕξασίᾳ τῆ Πατρὸς καὶ τῆ Υἱοῦ, καὶ τῆ Ἁγίας Πνεύματος,

τος, ὅσις δὲ δοξάζει ἕτερα τῶν εἰρημέων, Αἰρετικός ἐστὶ, κατὰ τὸν Βασίλειον· ἰδίως δὲ Χριστιανοὶ λέγονται οἱ πιστοὶ κατὰ τὸν Ἅγιον Κύριλλον (α)
 „ οἱ μετὰ τὴν λήψιν τῆ Ἁγίας Χρίσματος τέττε καταξιοθέντες καλεῖσθαι
 „ Χριστιανοὶ, ἐπαληθεύοντες τῇ ἀναγεννήσει καὶ τὸ ὄνομα. Πρὸ γὰρ τῆ κα-
 „ ταξιοθῆναι ὑμᾶς ταύτης τῆς χάριτος, ταύτης τῆς προσηγορίας κυρίως ἀκ-
 „ ῆτε ἄξιοι, ἀλλ' ὀδύοντες προσβαίνετε εἰς τὸ εἶναι Χριστιανοί. „ Ἐνομάσ-
 „ θησαν Χριστιανοὶ ἅ. ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκεῖνοι ὅπῃ πρότερον ἐλέγοντο Ναζωραῖοι,
 „ καὶ Γαλιλαῖοι, εἰς τὸν καιρὸν Κλαυδίου Βασιλέως Ρωμαίων, κατὰ τὸν ὁποῖον
 „ καιρὸν, ὁ Ἅγιος Πέτρος ὁ Ἀπόστολος ἐπροχέρισεν Ἐπίσκοπον ταύτης τῆς
 „ Ἀντιοχείας τὸν Εὐόδιον ὅπῃ ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν, τὸ ὁποῖον δηλοῖ
 „ Θεὸν, καὶ ἄνθρωπον, καὶ εἶναι ὁμοδύναμον τῆ Μεσσία· „ Ἐμφαίνει δὲ ἐν
 „ ἑαυτῷ τὸ Χριστὸς ὄνομα, λέγει ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας (β), καὶ τὸν
 „ Πατέρα τὸν χρίσαντα, καὶ τὸ χρίσμα τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸν χρισθέντα
 „ Υἱόν. Ὁ δὲ Γρηγόριος Ναζιανζῆς (γ) Χριστὸς διὰ τὴν Θεότητα, χρίσις
 „ γὰρ αὐτῆ τῆς ἀνθρωπότητος ἀκ ἐνεργεία κατὰ τῆς ἄλλης χριστὸς ἀγιάζω-
 „ σα, παρσία δὲ ὅλα τῆ χρίοντος, ἧς ἔργον ἄνθρωπον ἀκῆσαι τὸ χρίον,
 „ καὶ ποιῆσαι Θεὸν τὸ χρισμένον· ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος· Χριστὸς διὰ τὴν Ἁγίαν
 „ Πνεύματος δίκην ἐλαίᾳ ἐπ' αὐτῷ γενομένην ἀρανόθεν ἐκχυσιν.

§. 3. Βασιλεὺς ἐστὶ ἔνομος ἐπιστάτης εἰς ὅλας τῆς ὑπὸ αὐτοῦ, ἕτε ἀγαθο-
 ποιῶν κατὰ προσπάθειαν, ἕτε κακοποιῶν κατὰ ἀντιπάθειαν, ἀλλ' ὦν ἀνά-
 λογός τις ἀγωνοθέτης, δίδων καὶ τὰ χαρίσματα ἐξ ἴσθ· ἀνάγνωσον περὶ τῆ
 καδήκοντος αὐτῷ ἐν τῷ Γραικορομ. νομίμῳ (δ).

§. 4. Τέττε τὴν ἐπωνυμίαν μισήσαντες τὸν Παλαιὸν καιρὸν οἱ Ρωμαῖοι
 διὰ τῆς Ταρκινίης (ε), καὶ δέλοντες τὴν ὠφέλειαν ὅπῃ προέρχεται ἀπὸ τὴν Μο-
 ναρχίαν, ἧτις ἔχει μεγάλην ἰσχύν εἰς τὰ περιστατικά τῶν πολέμων, καὶ τῶν
 ἀποσασσιῶν, τὴν ἐκλεξαν εἰς ἕτερον ὄνομα, τὸ πρῶτον εἰς τὸ τῆς Δικτα-
 τορίας, ἧτις κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἦτον ὁμοία μετὰ τὴν Βασιλείαν, καὶ ὑπερον εἰς
 ἕτερα ὀνόματα· τελευταῖον ὁ Οὐκτάβιος ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆ Ἀυτοκράτορος,
 ἔχει τὸ δίδόμενον διὰ τὰς νίκας, εἰς τινὰς, τὸν παλαιὸν καιρὸν, ὡς ὁ Ζωναράς

Γ 50-

Πότε ὀνο-
μάθησαν
Χριστιανοί.Χριστὸς τι
δηλοῖ.Βασιλεὺς τι
ἐστὶ.

Δικτάτωρ.

Ἀυτοκρά-
τωρ.

(α) Οἰμὴ γ. πρὸς τῆς Νεοφύτης παραγ. ἐ. (β) Εἰς τὸ κγ. κεφ. τῆ Λεικῆ
 πρὸς τὸ τέλος (γ) Εἰς τὸν δεῦτερον λόγον περὶ Τισ πρὸς τὸ τέλος σελ. σιδ'.
 γραμ. γ. ἐκδοσ. Βασιλείας αφν'. (δ) Σελ. ροή. ἐκδοσ. Φραγκοφ. διὰ Λευγκλαυίς
 εἰται αφ45'.

(ε) Βασιλεύων Ταρκινίος ὁ Σήπερβος, ἧτοι ὑπερήφανος, οἱ Ρωμαῖοι εὐρίσκοντο εἰς
 ἄκραν γενοχωρίαν, διότι οἱ πλέον ἐγκριτοὶ τῆς Γερμανίας ἐθανατώθησαν παρὰ τῆ Ταρ-
 κινίης, φοβόμενος μήπως χάσῃ τὸ βασίλειον, καὶ ἄλλοι τῆ ἀρκάσωσιν ἐκεῖνην τὴν ἐξουσί-
 αν, ὅπῃ αὐτὸς ἀρκάσας φονέσας Ταρκινίον τὸν ἀντικόν, ἧτοι παλαιόν. Σηξτος δὲ ὁ
 υἱὸς τῆ Ταρκινίης ἀτιμάσας Λακρητίαν, γυναῖκα τῆ Κολλατίνης, εὐρον οἱ Ρωμαῖοι πρό-
 φασιν, καὶ ἐξόρισαν τῆς Ταρκινίης ἀπὸ τὴν Ρώμην, εὐρισκομένης τότε τῆ Ταρκινίης εἰς
 τὴν πολυορκίαν τῆς Ἀρδεας, καὶ ἀπὸ τότε δὲν ἠθέλησαν πλέον Βασιλεῖς εἰς Ρώμην, ἀλλ'
 ἐσύστησαν τὰ θεμέλια τῆς Ρωμαϊκῆς Ἀριστοκρατείας.

Α' υγσος.

Σεβασός.

Ἰσορεῖ εἰς τὸν βίον τε (α), διότι αὐτὸ πολλάκις τὸ ἔλαβεν, ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπῃ σημαίνει τὴν ἐξουσίαν τῆ Βασιλείου. Ὁ αὐτὸς ἠθέλησε νὰ ὀνομάζεται ἢ Ἀ' υγσος, ὡς ὢν πλέον τί παρὰ ἄνθρωπος· ἐπειδὴ ὅλα τὰ ἱερώτατα, ἢ σεβάσμια, Ἀ' υγσος καλῶνται, διὸ τὸν ὠνόμασαν ἢ Σεβασόν ἐξελληνίζοντες· ἢ ἀπὸ αὐτοῦ οἱ διάδοχοι Σεβασοὶ ὀνομάζοντο, ὡς λέγει Ἀ' ννα ἢ Κομνηνὴ (β). „ Σεβασοὶ γὰρ οἱ Βασιλεῖς ἀνεκαθευ ἐπιθετικῶς ὀνομάζοντο, ἢ ἦν „ ἐξειδιάζοντως εἰς Βασιλέας λεγόμενον τὸ τῆ Σεβασῆ ὄνομα. Ὡς ἐ ἀπὸ τῆτο εἶναι φανερὸν πῶς αὐτὰ τὰ ὀνόματα, Βασιλεὺς, Ἀ' αυτοκράτωρ, Ἀ' υτάνναξ, Ἀ' υγσος, ἢ ὁ, τι ἄλλο, εἶναι συνώνυμα. Ὁ δὲ Κωδινὸς λέγει ἐν τῷ περὶ ὀφφικίων Βιβλίῳ κεφ. ιζ'. ἀριθμῷ β'. „ Ἀ' αυτοκράτωρ, ἢ Βασιλεὺς „ πρότερον ἔλαμβάνοντο ἀντ' αὐτῆ, εἶτα δὲ διαφορὰ τις γέγωνεν· ἂν γὰρ „ Υἱὸς αὐτῷ ἦ, εἰ μὲν ἐνδίδωσιν ὁ Πατήρ, γράφει ἢ αὐτὸς προτάσσαν „ ἔτως, ἢτοι Ἀ' αυτοκράτωρ Ρ'ωμαίων· εἰ δὲ ἄ· ἄλλὰ μόνον πισὸς ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Βασιλεὺς ὁ δεῖνα κτ. (γ).

§. 5. Οἱ Χριστιανοὶ Βασιλεῖς εἶναι ποιμένες τῆς κληρονομίας τῆ Χριστῆ. Λέων ὁ Βασιλεὺς λέγει εἰς τὴν Σωτήριον γονὴν τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. „ Τὸν Υἱὸν ἢ Θεὸν ἱλεσμένη μὴ διαλίπης ὑπὲρ ἧς ἔδωκεν ὁ Πατήρ αὐτῷ „ κληρονομίας, ἧς ἢ ἡμῖν τὴν ποιμαντικὴν ἐπισκοπὴν ἐπέτρεψεν· „ ἢ εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν πάλιν, ἀλλὰ νῦν μὲν διεξάγοις, ἐμέ τε τὸν νέον ποιμένα κτ. ὁμοίως ἢ οἱ Ἐπίσκοποι, ἢ γὰρ Γερωσύνη, ἢ Βασιλεία, κατὰ τὸν Πηλασιώτην Γισίδωρον. εἰς ἐν τέλος ἀποβλέπασι, τὴν Σωτηρίαν τῶν Ὑπικόνων (δ). Βασιλεὺς κατ' ἐξοχὴν λέγεται μόνος ὁ Κωνσταντινῆπόλεως, παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι, ἢ μετ' αὐτὸν ὁ τῶν Βυλγάρων· ἐκεῖνος δὲ ὅπῃ εἶναι, ἔξω ἀπὸ αὐτῆς, τῆς ὀνομάζεσι Ρ'ήγας, ἢ Μονάρχας. Ρ'ήξ δὲ εἶναι ἐκεῖνος ὅπῃ δικαίως ἐξουσιάζει νόμιμον ἐξουσίαν· ἐκεῖνον δὲ ὅπῃ οἱ Λατῖνοι τῶρα ἔχουσι συνήθειαν νὰ ὀνομάζωσι Ἀ' αυτοκράτορα Ρ'ωμαίων, οἱ ἡμεῖσοι ὀνομάζεσι Ρ'ήγαν Ἀ' λαμανῶν. Αὐτὸ δὲ τὸ ὄνομα ἐπεκράτησε ἀπὸ τὸν Θεοδώριχον (ε) ἢ ὅσοις κατὰ τὸν Προκόπιον (ς), αὐτὸς ἔσχε τὸ Γότθων τε, ἢ „ Γτά-

Ρ'ήξ τι ἐστὶ.

(α) Βιβλ. ι. ἐδαφ. λβ'. σελ. υβ'. γραμ. ιε'. Ἐκδοσ. Ἐνετ. αψκθ'. (β) Βιβλ. γ'. σελ. ξς' - γραμ. κδ'. Ἐκδοσ. Ἐνετ. αψκθ'.

(γ) Οὐκ οἶδα τίνα ἔκδοσιν εἶχεν ὁ Συγγραφεὺς, ὅταν ἀντέγραψεν αὐτὰ τὰ λόγια τῆ Κωδινῆ· ἐν γὰρ τῇ Ἐνετῆσι ἔκδοσει κεφαλαίῳ ιζ'. ἀριθ. β'. σελ. ργ'. εὐρίσκω ἔτω. „ Ὁ δεῖνα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Πισὸς Βασιλεὺς ἢ Ἀ' αυτοκράτωρ Ρ'ωμαίων, οἰκεία χεῖρι „ προέταξα. Ὅτω μὲν ὁ σφερόμενος τῆς ἑαυτῆ προτάξας ὁμολογίας γράφει. Ἄν δὲ „ Υἱὸς αὐτῷ ἦ, εἰ μὲν ἐνδίδωσιν αὐτῷ ὁ Πατήρ, γράφει ἢ αὐτὸς προτάσσαν ἔτως, „ ἢτοι Ἀ' αυτοκράτωρ Ρ'ωμαίων· εἰ δὲ ἄ· Πισὸς ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Βασιλεὺς Ρ'ωμαίων „ ὁ δεῖνα.

(δ) Ἐξ Ἰερωσύνης, ἢ Βασιλείας, ὡ ὁμώνυμοι, τὰ πράγματα συνέστηκεν· εἰ γὰρ, ἢ πολλῶ ἀλλήλων διαφέρουσιν· ἢ μὲν γὰρ ὡς ψυχὴ ἐστίν, ἢ δὲ σῶμα· ἀλλ' εἰς ἐν ὁρῶσι τέλος, τὴν τῶν ὑπικόνων σωτηρίαν. Βιβλ. γ'. Ἐπισ. σμθ'. πρὸς Γισίδ. Διάκονον, σελ. τγς'. ἔκδ. Παρισ. αχλῆ.

(ε) Κάλιστος Θεοδώριχος.

κδ'. Ἐνετ. αψκθ'.

(ς) Περὶ Γότθικῆς πολέμου βιβλ. α. κεφ. α. σελ. γ'.

Ἰταλιωτῶν κράτος· ἡ Βασιλεία μὲν τῆ Ρωμαίων, ἔτε τῆ σχήματος, ἔτε τῆ ὀνόματος ἐπιβατεῦσαι ἤξιώσαν ἀλλὰ Ρῆξ τε διεβίω, καλόμενος. Οὕτω γὰρ σφῶν τὰς Ἡγεμόνας οἱ Βάρβαροι καλεῖν νενομίκασι. Διὰ ποίαν δὲ αἰτίαν οἱ Ἐλληνας ὀνομάσθησαν Ρωμαῖοι, τὸ λέγει ὁ Χαλκοκονδύλης εἰς τὸ προοίμιον τῆς Ἱστορίας τε. Ἔτε τῆς Ρωμαίας ἐπὶ τὴν μεγίστην τῆς Οἰκισμένης ἀρχὴν ἀφικνημένους, ἡ τὴν Ρώμην τῶ μεγίστῳ αὐτῶν Ἀρχιερεῖ ἐπιτρέψαντες, ἡ μητρόπολιν σφῶν ἀποδεικνύοντες, τὸ ἐν Θράκῃ Βυζάντιον, πόλιν Ἐλληνίδα, Ἐλληνάς τε τὸ ἀπὸ τῆ δε Ρωμαίους αὐτῆ ἐπιμιγνύοντες, γλῶτταν μὲν ἡ ἤδη τὰ τῶ πολλῶ πλείονας Ρωμαίων, Ἐλληνας αὐτῆ ἐπικρατεῖν, διὰ τέλους φυλάξαι, τῆνομα μέντοι μηκέτι κατὰ τὸ πάτριον καλεμένους ἀλλάξασθαι, ἡ τὰς γε Βασιλεῖς Βυζαντίς ἐπὶ τὸ σφῶς αὐτῆς Ρωμαίων βασιλεῖς ἡ Αυτοκράτορας σεμνύνεσθαι ἀποκαλεῖν, Ἐλλήνων δὲ βασιλεῖς ἐκέτι ἔδαμῃ ἀξίῃν (α).

Ἐλληνας πόθεν ἔλαβον τὸ ὄνομα Ρωμαῖοι.

§. 6. Μετὰ τὸν Βασιλέα πρῶτον ἀξίωμα ἦτον τὸ τῆ Καίσαρος, διότι ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ ἔλαβε, ἡ τὸ λάβει, ἦτον λό. χά. ὡς Ὑποβασιλεὺς, ἐπειδὴ ἐφορεῖτο ἡ αὐτὸς ἀλουργίδα, ἦτοι τὸ βασιλικὸν φόρεμα ὀλόχρυσον, ἡ τὰ ἄλλα τῆς βασιλείας παράσημα, ἐξαιρῶν ὅμως τὸ χρυσεὺν ζέμμα. Ἐυρόντος δὲ τελευταῖον τῆ Ἀλεξίς τὸ, Σεβαστοκράτωρ, τῆς ἀρχαίας τιμῆς ἐκπέπτωκε. Καίσαρ δὲ σημαίνει κατὰ τὸν Μοσχόπελον εἰς τὸ τῆ Φιλοφράτῃ Λεξικόν, Ἀνατομία· διότι ἔτεμον τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς τῆ Καίσαρος, ἡ ἐξέβαλον αὐτὸν, ἔγινε λοιπὸν ἡ αὐτὸς Ὑπατος τῆ στρατῆ, ἡ ἰδιοποιήσασθαι ἐκείνης ὅπῃ ἦτον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τε, ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν, ὕψερρον ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτῆ, ἡ διεδόθη τοῖς μεταγενεστέροις εἰς σημεῖον τιμῆς, ἡ τὴν εἶναι ὀφφίκιον.

Καίσαρ.

Καίσαρ τι δὴλοῦ.

§. 7. Διὰ τὰ λοιπὰ ὀφφίκια τῆ Παλατίς ἀνάγνωστον τὸν Κωδινόν, ἡ ἄλλας· λοιπὸν εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐξουσίας τὰς διατεταγμένας παρὰ Θεοῦ ἐδιδάχθημεν ἡμεῖς οἱ Χριστιανὶ νὰ ἐποδίδωμεν τιμὴν κατὰ τὸ πρέπον ὡς λέγει ὁ Πολύκαρπος παρὰ τῶ Ἐυσεβείῳ (β).

ΚΕΦΑ-

(α) Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ λόγια εὐρίσκω διαφορὰν, ἐπειδὴ εἰς τὸ πρῶτον, εἰς τὸ προοίμιον τῆ Χαλκοκονδύλης σελ. β. ἐκδ. Ἐννετ. αψκθ. εὐρίσκω τὰδε „Εἰς ὃ δὲ Ρωμαῖοις ἐπὶ τὴν τῆς οἰκισμένης μεγίστην ἀρχὴν ἀφικνημένους, ἰσοτάλαντον ἔχοντας τύχην τῆ ἀρετῆ, ἐπιτρέψαντας Ρώμην τῶ μεγίστῳ αὐτῶν Ἀρχιερεῖ, ἡ διαβάντας εἰς Θράκην ὑψηλομένους ἐπὶ τὰδε τῆ Βασιλείας, ἡ Θράκης ἐπὶ χώραν, ἡ τις εἰς τὴν Ἀσίαν ἐγγυτάτω ὠκεῖται, Βυζάντιον Ἐλληνίδα πόλιν, μητρόπολιν σφῶν ἀποδεικνύοντας πρὸς Πέρσας, ὑφῶν ἀνήκεσα ἐπεπόνθησαν, τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι, Ἐλληνάς τε τὸ ἀπὸ τῆδε Ρωμαίους αὐτῆ ἐπιμιγνύοντας, γλῶτταν μὲν ἡ ἤδη τὸ πολλῶ πλείονας Ρωμαίων Ἐλληνας αὐτῆ ἐπικρατεῖν, διὰ τέλους φυλάξαι. Τῆνομα μέντοι μηκέτι κατὰ τὸ πάτριον καλεμένους ἀλλάξασθαι. Καὶ τὰς γε βασιλεῖς Βυζαντίς ἐπὶ τὸ σφῶς αὐτῆς σεμνύνεσθαι, Ρωμαίων βασιλεῖς τε, ἡ Αυτοκράτορας ἀποκαλεῖν, Ἐλλήνων δὲ βασιλεῖς ἐκέτι ἔδαμῃ ἀξίῃν.

(β) Βιβλ. δ. κερ. ιε. Ἐκκλησι. Ἱστορ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

Περὶ Ἐπισκόπων, Πρεσβυτέρων, Διακόνων καὶ τῶν λοιπῶν
Ταγμάτων τῆς Ἐκκλησίας.

§. 1.

Ἐπίσκοπος.

Τὸ ὄνομα δὲ τῶν Ἐπισκόπων ἔμνον παρὰ τῶν ἑθνικῶν τοῖς Θεοῖς ἐδίδο-
,, το, οἷον Μάρτυροι ἔσσονται καὶ Ἐπίσκοποι ἀρμονιάων (α). Περὶ
,, Χρησῶν Ἐπισκόπων καὶ ποιηρῶν ἔργων (β), καὶ ὑπὸ Μάρτυρι τῷ Διῷ, καὶ
,, Συνέδρῳ τε, Ἐπισκόπῳ τε τῶν πραττομένων (γ) κτ. ,, Ἀλλὰ καὶ τοῖς
,, τὰ κοινὰ τῶν ἀνδρῶν διοικῆσιν, ὡς ὁ Πλάταρχος λέγει ἐν τῷ Περικλεῖ (δ),
,, πάντα διεῖπε, καὶ πάντων Ἐπίσκοπος ἦν αὐτῷ Φειδίας. Καὶ παρὰ τοῖς
,, Ἀθηναίοις οἱ Κριταὶ καὶ οἱ πεμπόμενοι εἰς τὰς ὑπηκόους πόλεις, τὰ παρ' ἐκά-
,, σταις ἐπισκέψασθαι καὶ φύλακες ἐκαλεῖντο, κατὰ τὸν Σχολιαστὴν τῆ Ἀριστο-
,, φάνης (ε). Ὁμοίως καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ὡς Πλάταρχος ἐν τῷ Νεμῶ
,, (ζ), τὸν ἄκρον Ποντίφικα αὐτῶν Ἐπίσκοπον τῶν Γερῶν παρθέτων καλεῖ.
,, Παρὰ δὲ τῆ Θεῆς Γραφῆς καὶ δώσω τὰς ἀρχοντάς σε ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὰς Ἐ-
,, πισκόπους σε ἐν δικαιοσύνῃ. Ἡ' καὶ τὰς διακόνους, κατ' ἄλλους ἐν πίστει, καὶ
,, τὰς Ἐπισκόπους αὐτῶν ἐν δικαιοσύνῃ καταστήσω (η). ,,

Τὸς πρῶτος
Ἐπίσκοπος.

§. 2. Πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς τῆ Θεῆς Ἐκκλησίας ἦν αὐτὸς ὁ Θεάνθρω-
πος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐν ᾧ εὐρίσκετο εἰς τὸν Κόσμον, ὡς τὸ
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καλεῖ αὐτὸν. ,, Ἀλλ' ἐπιστάφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμέ-
,, να, καὶ Ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ἡμῶν (θ). ,, Οἱ δὲ Ἀπόστολοι ὅπως
,, ἐκλέχθησαν ἀπὸ αὐτὸν ὅταν ἦτον ὁ Χριστός εἰς τὸν Κόσμον, δὲν ἦτον Ἐ-
,, πίσκοποι, ἕτε ἐμεταχειρίζοντο Ἐπισκοπικὰς ὑπηρεσίας· διότι εἰς τὰ βιβλία
,, δὲν ἀναγινώσκωμεν πῶς νὰ ἐχειροτόνησαν αὐτοὶ ἑδῆνα, ἕτε νὰ ἐτέλεσαν
,, Ἐκκλησιαστικὴν τινὰ ἀυθεντίαν, καὶ δικαιοδοσίαν, τὰ ὅποια ὡς ἰδιάζοντα ἐδί-
,, δοντο τῷ Χριστῷ μόνον· αὐτοὶ δὲ ἐνεργῶσαν τὰ ἀνήκοντα τοῖς Πρεσβυτέ-
,, ροις, καταγινομένοι εἰς τὸ νὰ κηρύττωσι τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ νὰ βεβαιῶσι
,, αὐτὸ μὲ τὰ θαύματα, καὶ νὰ ἔχωσι ἐξουσίαν, νὰ ἰατρεύωσι τὰς ἀρρώστιας,
,, καὶ νὰ διώκωσι τὰ δαιμόνια (ι). Ὅταν δὲ ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνέστη ὁ Χριστός, καὶ
,, ἐμελε νὰ ἀναίβῃ εἰς τὰς οὐρανοὺς, τότε καὶ τὰς ἑνδεκα αὐτῶ Ἀποστόλους ἀντι-
,, διά λόγου τε ἄφησε ἐπὶ τῆς γῆς Ἐπισκόπους τῆς Ἐκκλησίας, ἀναβιβάσας
,, αὐτούς

(α) Ὅμηρος Ἰλιάδ. χ. στίχῳ σνέ. (β) Πλάτων ἐν τῷ Καμῖλλῳ. (γ) Ἡρω-
διαν. βιβλ. ζ. (δ) Σελ. ρνθ'. γεγραμ. μή. τόμ. α. ἐκδοσ. Φραγκῶ. αφ49. (ε) Ἐ'
τῆ περὶ Ὀρνιθῶν. (ζ) Σελ. ξξ'. γεγραμ. ιβ. τόμ. α. (η) Ἡσεί. κεφ. ξ. 17.
(θ) Πέτ. Ἐπιστ. Α'. κεφ. β'. 25. (ι) Μάρκ. κεφ. γ'. 14.

αὐτὰς εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Ἐπισκοπῆς μὲ αὐτὰς τὰς λόγους. „ Εἶπεν ἔν ἁ-
 „ τοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, εἰρήνη ὑμῖν. Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ
 „ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τὸτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, λάβετε
 „ Πνεῦμα Ἅγιον. Ἄντινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄντινων
 „ κρατῆτε, κεκρατῆνται (α). „ Ἐξ ὧν δῆλον ὅτι μόνοις τοῖς Ἀποστόλοις
 „ ἐδόθη τὸ λύειν, καὶ δεσμεῖν τὰς τῶν ἀνθρώπων ἁμαρτίας, εἰς τόπον τῶν ὁποι-
 „ ων εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι πάσης ἐπαρχίας, οἱ δὲ Πρεσβύτεροι, καὶ Χωρεπίσκο-
 „ ποι εἰς τόπον τῶν ὁμαθιτῶν εἶναι· ἀνάγνωστον τὸν Βαλταμῶνα κτ. (β).
 „ Οἱς καὶ προστετέθησαν μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τῆ Κυρίας, καὶ τὴν ἐπιφάνησιν
 „ τῆ Παναγίας Πνεύματος, ἕτεροι τρεῖς, ὁ Ματθίας δηλαδὴ, ὁ Σαῦλος, καὶ
 „ ὁ Βαρνάβας, ὁ μὲν Ματθίας διὰ τῆ Ἁγίας Πνεύματος, τῆ κατευδύναντος,
 „ τὰς κλήρας (γ) ὁ δὲ Σαῦλος, καὶ Βαρνάβας πάλιν διὰ τῆ αὐτῆ Ἁγίας Πνεύ-
 „ ματος, τῆ εἰπόντος „ Ἀφορίσατε δῆμοι τὸν τε Βαρνάβαν, καὶ τὸν Σαῦ-
 „ λον, εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτὰς (δ) καὶ. „ Παῦλος Ἀπόστολος
 „ ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων, ἐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ κτ. (ε). Προ-
 „ χειροθέντες λοιπὸν Ἐπίσκοποι ἔτοι οἱ δεκατέσσαρες Ἀπόστολοι, καὶ κηρύσ-
 „ σοντες τὸ Εὐαγγέλιον κατὰ πόλεις, καὶ χώρας, ἐσήριξαν τὰς ψυχὰς τῶν
 „ Μαθητῶν, καὶ ἐχειροτόνην εἰς αὐτὰς κατ' Ἐκκλησίαν Πρεσβυτέρους (ς) ἢ
 „ καθὼς ὁ Ρώμης Κλήμης (η), „ Καθίσανον τὰς ἀπ' ἀρχῆς αὐτῶν, δοκι-
 „ μάσαντες τῷ πνεύματι, εἰς Ἐπισκόπους, καὶ Διακόνους τῶν μελλόντων πι-
 „ ζεύειν. Αὐτοὶ οἱ Ἐπίσκοποι καλεῖνται καὶ Πρεσβύτεροι. Μὴ ἀμέλει τῆ
 „ ἐν σοὶ χαρίσματος ὃ ἐδοθήσει σοι διὰ Προφητείας, μετὰ ἐπιδέσεως τῶν
 „ χειρῶν τῆ Πρεσβυτερίας (θ) „ τατέσι τῶν Ἐπισκόπων, καθὼς ὁ Χρυσόστομος
 „ ὀρθῶς ἐξηγῶν λέγει (ι) ἢ περὶ Πρεσβυτέρων φησὶν ἐνταῦθα, ἀλλὰ περὶ
 „ Ἐπισκόπων· ἢ γὰρ δὴ Πρεσβύτεροι τὸν Ἐπίσκοπον ἐχειροτόνην. “ Ο-
 „ μοίως ἐξ αὐτῆ καὶ ὁ Θεοφύλακτος, καὶ ὁ Οἰκζήμενος προσέτι καὶ ὁ Θεοδώρητος
 „ λέγει (κ). Πρεσβυτέριον ἐνταῦθα τὰς τῆς Ἀποστολικῆς χάριτος ἠξιωμένους.
 „ Ἐκ τῆναντίον Ἐπίσκοποι ἐκαλεῖντο καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, ὡς δείκνυται ἀπὸ τὴν
 „ πρὸς Φιλιππησίους (λ), ὅπε ἀναγινώσκωμεν ἔτι. „ Παῦλος, καὶ Τιμό-
 „ θεος δέλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶσι τοῖς Ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς ἔσιν ἐν
 „ Φιλίπποις σὺν Ἐπισκόποις, καὶ Διακόνοις. „ Ἐπισκόπους ἐνθάδε καλεῖ
 „ τὰς Πρεσβυτέρους, κατὰ τὸν Πολύκαρπον ὃς λέγει (μ). „ Διὸ θέαν ἀπέ-
 „ χεοῦται ἀπὸ πάντων τέτων, ὑποτασσομένους τοῖς Διακόνοις καὶ Πρεσβυτέ-
 „ ροις. “ Προσέτι κατὰ τὸν Χρυσόστομον (ν) καὶ Θεοδώρητον ὅπε λέγῃ-

H 2

σι

(α) Γωάν. κεφ. ἡ. 21. 22. 23. (β) Κανὸν ἰδ. τῆς ἐν Νεοκαισαρίᾳ Συνόδου.
 (γ) Πράξ. κεφ. ἁ. 26. (δ) Πράξ. κεφ. ιγ. 2. (ε) Πρὸς Γαλάτ. κεφ. ἁ. 1.
 (ς) Πράξ. κεφ. ιδ. 22. 23. (η) Ἐπισ. ἁ. πρὸς Κορινθ. ἐδαφ. μβ. (θ) Πρὸς
 Τιμόθ. Α'. Ἐπισ. κεφ. δ. 14. (ι) Ὁμιλ. ιγ. εἰς τὴν πρὸς Τιμόθ. Α'. Ἐπισ. σελ.
 υπς. γραμ. μβ' ἐκδοσ. Μοσχουτ. αψά. (κ) Ἑρμην. τῆς πρὸς Τιμόθ. Α'. κεφ. δ.
 (λ) Κεφ. ἁ. 1. (μ) Πρὸς Ἐφῆσ. Ἐπισ. ἐδαφ. ε. (ν) Τὸ δὲ ῥητὸν τῆ Ἁγίας
 Γωάννου

σι (α), ἀμφότερα γὰρ εἶχον κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τὰ ὀνόματα. „ Καὶ „ ἂ μόνον Ἐπίσκοποι ὀνομάζοντο, ἀλλὰ καὶ Ἄγγελοι. „ Οἱ ἑπτὰ ἀσέρες „ Ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ Ἐκκλησιῶν εἰσὶν. “ (β)

Πρεσβύτεροι πῶθεν.

3. Τῶν δὲ Πρεσβυτέρων ἡ τάξις, δῆλον ὅτι ἀπὸ τὴν Ἰνδαϊκὴν Συναγωγὴν εἰσήχθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Χριστῷ· διότι τρεῖς τάξεις ἀνθρώπων, ὁ Θεὸς διατάξατο, πρώτην τῶν Ἀρχιερέων, β'. τῶν Ἰερέων, καὶ γ'. τῶν Λευϊτικῶν, ἡτοι διακόνων. τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, ἔτι ἐξ ἀρχῆς, ὅταν ὁ Χριστὸς διέτριβεν ἐπὶ γῆς, ἦν αὐτὸς Ἀρχιερεὺς, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, καὶ καθὼς ἐν τῇ πρὸς Ἐβραίους (γ) „ ἔχοντες ἕν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τὰς ἕρανός, Ἰησοῦν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας· ἂ γὰρ ἔχομεν, Ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις κτ. Ἀντὶ δὲ Πρεσβυτέρων, οἱ ἸΒ'. Ἀπόστολοι, καὶ τελευταῖον οἱ ΟΒ'. μαθηταί, οἵτινες εἶπερ παρὰ τῶν Ἀποστόλων ἔτε ἐχειροτονῶντο, ἔτε ἐποιμάνοντο, ὅμως ἦσαν κατώτεροι αὐτῶν τῶν ἸΒ'. Ἀποστόλων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς Γραφάς, ἀντὶ διακόνων· διότι ἀπὸ αὐτῆς τῆς ΟΒ'. διέτέξαντο οἱ Ἀπόστολοι τὰς ἑπτὰ διακόνους „ ἕως ἔσθισαν ἐνώπιον τῶν Ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθεκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας (δ), „ καὶ ἔκτοτε ἡ τῶν διακόνων τάξις, διατάχθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἂ μόνων τραπεζῶν, ἀλλ' ὅλης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας, φανερόν γὰρ ἐστὶ ἀπὸ τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων, (ε) πῶς ὁ Στέφανος εὐθύς ἐκήρυξε τὸν Λόγον τῆς Ἀληθείας, πῶς ὁ Φίλιππος ἂ μόνον ἐδίδαξε, ἀλλὰ καὶ ἐβάπτισε. (ς) Πρέπει νὰ ἱξεύρωμεν, ὅτι πρὶν ταχθεῖν οἱ διάκονοι εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἀποστόλων, εἰς τὸν ὁποῖον ἦν καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ ἐβάσταζε τὸ βαλάντιον, Ἰέδας ὁ Ἰσκαριώτης, μετὰ τὸν ὁποῖον πάντες οἱ Ἀπόστολοι διὰ ἀρκετὸν καιρὸν ὑπηρετῶν εἰς τὰς χρεῖας τῶν πτωχῶν· ἕως ὅτε γινόμενος γογγυσμὸς, ἠναγκάσθησαν οἱ Ἀπόστολοι νὰ μεταχειρισθῶσι διακόνους. (η)

§. 4. Λοιπὸν δὲν ἦτον μία καὶ ἡ αὐτὴ Ἐκκλησιαστικὴ ὑπηρεσία εἰς τὸν Ἀρχιερέα, καὶ εἰς τὸν Πρεσβύτερον, καὶ εἰς τὸν διάκονον, ἀλλ' ἦτον διορισμένον εἰς καθέκαστον κατὰ μέρος, ὡς Κλήμης, ὅπῃ προεχειρίσθη, ἀπὸ τῆς Ἀποστόλης Ρώμης Ἐπίσκοπος γράφει πρὸς Κορινθίους (θ) „ Τῶν γὰρ Ἀρχιερεῖ ἰδίαι λειτουργίαι δεδομέναί εἰσὶ· καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἴδιος ὁ τόπος προσέταχται, καὶ Λευῖταις ἰδίαι διακονίαι ἐπίκεινται· ὁ λαϊκὸς ἄνθρωπος τοῖς λαϊκοῖς προσάγμασιν δέδεται. Ἐκαστος ὑμῶν ἀδελφοί, ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι εὐχαρισεῖται Θεῷ, ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει ὑπάρχων, μὴ

Ἰωάννης τῷ Χρυσόστομος ἔτιωσ ἔχει „ Καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τὸ παλαιὸν ἐκαλεῖντο Ἐπίσκοποι, καὶ διάκονοι τῷ Χριστῷ, καὶ οἱ Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι. “ ὄρα ὀμιλ. ἀ. εἰς τὴν πρὸς Φίλιπ. Ἐπισ. σελ. ἡ. γραμ. κβ'. Ἐκδ. Μοσχεντ. σψά.

(α) Θεοδώρ. Ἐρμην. εἰς τὴν πρὸς Φίλιπ. Ἐπισ. κεφ. ἀ. (β) Ἀποκάλ. κεφ. ἀ. 20. (γ) Κεφ. δ. 14. 15. (δ) Πράξ. κεφ. ε'. 6. (ε) Κεφ. ζ. (ς) Κεφ. ἡ. (η) Πράξ. κεφ. ε'. (θ) Ἐδαφ. μ' καὶ μβ'.

„ μὴ παρεκβαίνων τὸν ὠρισμένον τῆς λειτουργίας αὐτῆ κανόνα ἐν σεμνότητι. “
 Διὰ τὰς Ἐπισκόπους Πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους διαλαμβάνων, καὶ ὁ
 „ Ἅγιος Ἰγνάτιος, λέγει, προκαθημένε τῷ Ἐπισκόπῳ εἰς τύπον Θεοῦ,
 „ καὶ τῶν Πρεσβυτέρων εἰς τύπον συνεδρίου τῶν Ἀποστόλων. (α) ὡς καὶ ὁ Ἐπί-
 „ σκοπος τῷ Πατρὶ αὐτῶν ἕλων τύπος ὑπάρχει· οἱ δὲ Πρεσβύτεροι ὡς
 „ Συνέδριον Θεοῦ, καὶ σύνδεσμος Ἀποστόλων Χριστοῦ, καὶ αἰδέσθαι δὲ τὸν
 „ Ἐπίσκοπον ὡς Χριστὸν καθ’ ὃ ἡμῖν οἱ Μακάριοι διατάξαντο Ἀπό-
 „ στολοι. (β) “ Καὶ τελευταῖον διὰ τὰς διακόνους λέγει. „ Δεῖ δὲ καὶ τὰς
 „ διακόνους ὄντας μυστήριον Χριστοῦ Ἰησοῦ κατὰ πάντα τρόπον ἀρέσκειν. ἢ
 „ γὰρ βρωμάτων, καὶ ποτῶν εἰσὶ διάκονοι ἀλλ’ Ἐκκλησίας Θεοῦ ὑπηρεταί (γ).
 Αὐτὰς τὰς διακόνους ὑπὲρ ἑαυτῶν διατάξαντο οἱ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν εἰς
 ἕρην Ἀνάληψιν τῷ Κυρίῳ, ὑπηρετάς τῆς Ἐπισκοπῆς, καὶ σφῶν ἀξίας,
 καὶ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν Κυπριανὸν Ἐπισ. Θ. πρὸς Ρωγάτον (δ).
 Ὁ δὲ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς διὰ τὰ αὐτὰ λέγει βιβλ. ζ. τῶν σρωμμά-
 των. „ Ομοίως κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Παραγγελίαν· τὴν μὲν βελ-
 „ τιωτικὴν οἱ Πρεσβύτεροι σώζουσιν εἰκόνα· ὑπηρετικὴν δὲ οἱ διάκονοι (ε)
 Ἐκ τῶν λοιπῶν δῆλον, ὅτι ἐκ τῆς ἀρχῆς καὶ θεμελίων τῆς Ἐκκλησίας
 ἦσαν εἰς αὐτὴν Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι, καὶ διάκονοι, οἵτινες συναριθμῶν-
 ται τοῖς ὑπηρεταῖς τῆς Ἐκκλησίας.

§. 5. Κληρικοί δὲ ἔχι μόνον οἱ Πρεσβύτεροι, καὶ οἱ Διάκονοι ὀνομά-
 ζονται, ἀλλὰ καὶ ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησιαστικὰς βαθμοὺς,
 ὡς Ὑποδιάκονοι, Ἀναγνώσται, καὶ ψάλται· καὶ εἰς λοιπὰ Ἀρχοντικά Ἐκ-
 κλησιαστικά Ὀφίτια, ὡς εἰς τὴν ρκγ. νεαράν τῷ Γεσινιανῷ ἀναγινώσκε-
 ται,

Κληρικοί.

Κληρικοί
πόθεν.

H 3

(α) Εἰς τὰς Ἐπιστολάς τῷ Ἅγιῳ Ἰγνατίῳ, ὅπως ἔχω ἀνά χειρὸς, Ἐκδόσις τῆς Βα-
 σιλείας αψμά. Εὐρίσκω ἀντὶ τύπον, τόπον, εἰς τὴν πρὸς Μαγν. Ἐπισ. Ἐδαφ. ε.

(β) ἔχι μόνον τὴν πρὸς Τραλλιανὸν Ἐπιστολὴν τῷ Ἅγιῳ Ἰγνατίῳ ἀνεγνων, ἀλλὰ
 καὶ πάσας τὰς αὐτῆς Ἐπιστολάς, ἀπαράλλακτον ὅμως ῥητὸν ἔχον ἕρον, εἰμὴ τὸ. „ Ομοίως
 πάντες ἐντραπέθωσαν τὰς διακόνους, ὡς ἐντολὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν Ἐπίσκοπον, ὡς Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ, ὄντα τῷ Πατρὶ· τὰς δὲ Πρεσβυτέρους ὡς συνέδριον Θεοῦ, καὶ σύν-
 δεσμος Ἀποστόλων.

(γ) Πρὸς Τραλλιαν. Ἐπισ. ἔδαφ. β.

(δ) Ὁ Συγγραφεὺς λέγει, ἐν ἑνὶ Ἐπιστολῇ, ἔχι οἶδα τίνος Ἐκδόσεως· ἢ γὰρ
 ἐν Ὁξοῖῳ, ἔκδοσις τριῶν τὸν ἀριθμὸν ἔχει, ἢ δὲ Ἐνετιήσι, ἢν ἀνά χειρὸς ἔχω, ξέ.
 ὅπως ἀναγινώσκω τὰδε. Meminisse autem Diaconi debent quoniam Apostolos, id est
 Episcopos, et Praepositos, Dominus elegit, Diaconos autem, post ascensum Do-
 mini in caelos Apostoli sibi constituerunt Episcopatus sui, et Ecclesiae Ministros.
 Ἦτοι, οἱ διάκονοι πρέπει νὰ ἐνθυμῶνται, πῶς Ἰησὺς Ἀποστόλους, ἦτοι Ἐπισκόπους καὶ Πρεσ-
 βυτέρους ὁ Κύριος ἐκλεξεν, τὰς δὲ διακόνους μετὰ τὴν εἰς ἕρην ἀνοδὸν τῷ Κυρίῳ, οἱ Ἀπό-
 στολοι ἐδιάταξαν διὰ ὑπηρεσίας τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτῶν καὶ Ἐκκλησίας. Ὁρα τὴν ξέ. Ἐπι-
 στολὴν πρὸς Ρωγατιανὸν σελ. σξθ. γραμ. κς. Ἐκδ. Ἐνετ. αψνή.

(ε) Εἰς τὴν νέαν Ἐκδόσιν τῆς ἐν Μακροπόλει ἦτοι Winceburg, εἰς τὰς αψοθ.
 τῶν τῷ Ἀλεξανδρῷ Κλήμαντος τῆς ἐπινομήσης, ἀναγινώσκειται ἔτω ἰς τὸ γ' παραγ.
 βιβλ. ζ. Ομοίως δὲ καὶ κατὰ Ἐκκλησίαν, τὴν μὲν βελτιωτικὴν οἱ Πρεσβύτεροι σώζουσιν εἰ-
 κόνα· τὴν δὲ ὑπηρετικὴν οἱ διάκονοι.

ται, (α) ἔτω δὲ καλῶνται, ὅτι ἐκ τῶ κλήρου τὸ Κυρία εἰσὶν, ἢ ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος κλήρος, τετέσι μέρος τῶν Κληρικῶν ἐστὶ ὡς γέγραπται, ἕκ ἐστὶ „ τοῖς Λευίταις κλήρος ἐν Ἰσραὴλ, ὁ γὰρ Κύριος μέρος αὐτῶν καὶ κλήρος ἐστὶ. Ὅρα καὶ τὸν Γερώνυμον πρὸς Νεποτιανὸν περὶ βίβ. τὴν Κληρικῶν. (β)

§. 6. Ἐκ τῶν λαϊκῶν δὲ, ἄλλοι εἶναι οἱ Προσκληίοντες οἱ ἔξω δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας ἰσάμενοι, οἵτινες, παραλακῆσι τὰς εἰσερχομένους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ ἔυχωνται ὑπὲρ αὐτῶν· ἄλλοι οἱ Ἀκροώμενοι, καὶ ἰστανται ἔξω εἰς τὸν Νάρθηκα· ἄλλοι οἱ Ὑποπίπτοντες, οἵτινες ἰστανται ἔσω τῆς Ἐκκλησίας, ὀπίθεν τῶ ἄμβωνος, καὶ ἐξέρχονται μὲ τὰς Κατηχεμένους. Ἄλλοι εἶναι οἱ συνεσῶτες, ὅπως συνεύχονται μὲ τὰς Πιστὰς ἀλλὰ δὲν ἠξιώθησαν ἔτι τῆς ἱερᾶς κοινωνίας.

Καὶ ἄλλοι ἐκεῖνοι ὅπως ἰστανται ἔσω τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀξιοῦνται τῆς Θείας κοινωνίας· ἀνάγνωσον τὴν Ἐπιτομὴν τῶν κανόνων τῶ Ἀρμενοπέλα. (γ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

Πόθεν παρέλαβον οἱ Ἀπόστολοι τὴν τάξιν τῆς Χειροτονίας.

§. 1.

Πῶς ἡ Ἐκκλησία τῶ Χριστῷ ἔλαβε τὴν λέξιν τῆς Χειροτονίας, ἀπὸ τὰς Ἀθηναίους, γίνεται φανερόν ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπως δελεῖ εἰπῶμεν, ἐπειδὴ παρ’ αὐτοῖς αἱ ἐξουσίαι εἰς δύο τρόπους πολλαίς ἐγένοντο, ἄλλαι διὰ κλήρου, καὶ ἄλλαι διὰ χειροτονίας, καὶ ἐκεῖνα ὅπως ἐγένοντο διὰ κλήρου, ἐλέγοντο κληρωταὶ Ἀρχαί, ὡς ὁ Ἀρχων, ὁ Θεσμοδέτης, Βασιλεὺς, καὶ Παλέμαρχος, κατὰ τὸν Πλάταρχον εἰς τὸν Περικλῆν (δ) αἱ δὲ διὰ χειροτονίας, ἐκαλῶντο χειροτονηταί, εἰς τὰς ὁποίας ὁ Δημοδότης ἐπαριθμῆ, Ταξιάρχης, Στρατηγὸς, Φυλάρχος, καὶ Ὑπάρχος· (ε) καὶ κατ’ αὐτὴν τὴν σημασίαν, ἐλαμβάνετο ἀπὸ τὰς Ἀποστόλων τὸ Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς „ πρεσβυτέρους κατ’ Ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ υἱεῶν, παρένθεν „ το αὐτὸς τῶ Κυρίου, εἰς ὃν πεπιστεύκειται (ζ) ὅθεν φαίνεται πῶς ἡ χειροτονία δὲν εἶναι ἰδίως ἡ Ἐκλογή, ἢ τῆς Ψῆφος, ἀλλ’ ἡ τελεσιουργία ὅπως παρ’ Ἀρχιερέως τελεῖται ἐπ’ Ἐκκλησίας κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα ἐν τῶ α. κανόνι τῶν Ἀποστόλων, καὶ αὐτὴ σημαίνεται ἀπὸ τὰς συγγραφῆς. Διαφέ-

Προσκληίοντες.
Ἀκροώμενοι.
Ὑποπίπτοντες.
Συνεσῶτες.

Πιστοί.

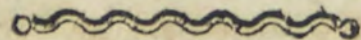
Πόθεν ἡ λέξις τῆς Χειροτονίας.

(α) Νεωρᾶ εκγ. κεφ. ιδ. λέγει Πρεσβυτέρους δὲ καὶ διακόνους, ὑποδιακόνους, Ψάλτας, καὶ ἀναγνώστας, ἐς κληρικὸς καλῶμεν. (β) Σελ. σβ. τόμ. πρώτῃ Ἐκδόσ. Οὐρηώτης ἢ Βερώνας αψλζ. (γ) Τμήμα ε. Ἐπιγραφ. γ. (δ) Σελ. ενζ. γραμ. 5. τῆς ἀνωειρημένης Ἐκδόσεως. (ε) Λόγιον α. κατὰ Φιλίππου. (ζ) Πραξ. κεφ. ιδ. 23.

φέρει δὲ ἡ χειροτονία τῆς χειροθεσίας, ὡς τὸ ὅλον τῷ μέρει, διότι ἡ χειροτονία εἶναι λέξις γενικὴ εἰς πάσαν διάταξιν τιμῆς (α).

§. 2. Λοιπὸν ἂν καὶ ὁ Χριστὸς δὲν ἀπέδειξεν, τὰς Ἀποστόλους Ἐπισκόπους μὲ ἐπίθεσιν χειρῶν, ἀλλὰ μὲ τὸ ἐμφύσημα, καὶ λέγων αὐτοῖς, λάβεται Πνεῦμα Ἅγιον, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ὅμως οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἐτόλμησαν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τῷ Ἀρχιεπίσκοπῳ νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, εἰς τὸ νὰ μεταδώσωσι διηλαθῆ τοῖς λοιποῖς Ἐπισκόποις, καὶ διαδόχοις αὐτῶν Πνεῦμα Ἅγιον, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιδέσεως τῶν χειρῶν, ἀκολουθῶντες τῷ Μωσαϊκῷ νόμῳ, διότι ὁ Θεὸς ἐπέσειξε τὸν Μωϋσῆν λέγων. „ Λάβε πρὸς σεαυτὸν τὸν Ἰησοῦν Υἱὸν Ναυῆ . . . καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτὸν (β). . . ὅπως γένηται διηλαθῆ διάδοχος αὐτῷ εἰς τὸ διδάσκειν τὰς Ἰσραηλίτας, καὶ διοικεῖν αὐτάς. „ καὶ ἐποίησε Μωϋσῆς, „ καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος. καὶ λαβὼν τὸν Ἰησοῦν ἐξήρισεν αὐτὸν ἐναντίον Ἐλεάζαρ τῷ Γερῶνι, καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς, καὶ ἐπέθηκε τὰς χεῖρας αὐτῷ ἐπ’ αὐτὸν (γ). Ἐκτοτε λοιπὸν τοιαύτην συνήθειαν ἔλαβον οἱ Ἰσραηλιτῆς παρὰ τῷ Μωϋσῆϊ, νὰ χειροτονῶσι διηλαθῆ τὰς Κριτάς τας, ὑπερον τὰς διδασκάλας διὰ τῆς ἐπιδέσεως τῶν χειρῶν ἀνδρῶπων τριῶν, ἢ τετράχισον δύο, ὥστε καὶ δι’ αὐτῆς τῆς ἐπιδέσεως τῶν χειρῶν, συμπεραίνομεν ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν τῷ Ναυῆ, νὰ προσεπεφέρετο εἰς αὐτὰς Πνεῦμα Ἅγιον. „ Καὶ Ἰησοῦς Υἱὸς Ναυῆ ἐνεπλήθη πνεύματος συνέσεως, ἐπέθηκε γὰρ Μωϋσῆς τὰς χεῖρας αὐτῷ ἐπ’ αὐτὸν (δ). Ἀπὸ τὴν συναγωγὴν λοιπὸν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπεκράτησεν αὐτὸ τὸ ἔθος τῆς χειροτονίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Χριστῷ. διότι α. ὡσπερ οἱ Ἰσραηλιτῆς, ἔτω καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐπέτιθον τὰς χεῖρας εἰς τὰς χειροτονιμένους, ὡς καὶ εἰς τὰς ἐπτὰ διακόνους (ε), καὶ εἰς τὸν Σαῦλον, καὶ Βαρνάβαν (ς), καὶ ἄλλοις. β. καθὼς εἰς τὰς Ἰσραηλιτικὰς, ἔτω καὶ εἰς τὰς Ἀποστολικὰς τελεσιουργίας, τρεῖς εἶχον συνήθειαν νὰ ἐπιτίθενται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται καὶ τελευταῖον, κατὰ τὴν δόξαν τῶν Ἰσραηλιτῶν, διὰ τῆς χειροθεσίας, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπεφέρετο εἰς τὰς χειροτονιμένους (η). Αὐτῶν λοιπῶν τῶν Ἐπισκόπων ἐκλογή, καὶ ψῆφος πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ ὅλης τῆς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ, γινόμενοι σύμφηφοι διὰ γραμμάτων, καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ λείπῃσι τὸ δὲ κύρος, καὶ ἡ βεβαίωσις τῶν γινόμενων νὰ δίδεται τῷ Μητροπολίτῃ κανὼν δ. τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης Συνόδου· πρὸ δὲ τῷ Μεγ. Κωνσταντίνῳ ἀδεμία ἐκλογή ἐγένετο παρὰ τῷ Βασιλεῶς.

ΚΕΦΑΪ.

(α) Πράξ. κεφ. 8. 6. καὶ πρὸς Κορινθ. Β'. κεφ. 11. 19. (β) Ἀρειθ. κεφ. κζ. 18.
 (γ) Ἀρειθ. κεφ. κζ. 22. (δ) Δευτερ. κεφ. λδ'. 9. (ε) Πράξ. κεφ. 5. 6. (ς) Πράξ.
 κεφ. ιγ'. 3. (η) Πράξ. κεφ. α. 8. 18. 6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ΄.

Περὶ Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων
καὶ Ἐξάρχων.

§. 1.

Πατριαρχαι.

Ταῦτα τὰ λαμπρὰ τῶν ἀξιῶν ὀνόματα δὲν προστετέθησαν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰς Ἐπισκόπους τῶν Ἐκκλησιῶν τῆ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἐπενοήθησαν ἀπὸ τὴν φιλοδοξίαν, καὶ φιλοτιμίαν τῶν μεταγενεσέρων, ὡς μὴ ὄφελε· διότι τὸ μὲν τῶν Πατριαρχῶν πολυδρόμητον ὄνομα προσηνέχθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τῆτον τὸν τρόπον ἀπὸ τῆς Ἰβδαίης· ἐπειδὴ αὐτοὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἰερουσαλὴμ διεσπάρησαν ἐνδεὶ κακεῖθεν, ἐξ ὧν οἱ πλείονες εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ εἰς ἄλλας πόλεις, διετάξαντο καὶ ἐδιώρισαν μεταξὺ αὐτῶν, τινὰς πρωεστέρας, καὶ ἡγουμένους, τὰς ὁποίας Πατριαρχας ὠνόμασαν, τὰς ὁποίας κατέστησαν, καὶ συγκαθέρους τὰς λεγομένας Ἀποσόλους, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (α) „ Εἰσὶ δὲ ἔτοι μετὰ τὸν Πατριάρχην Ἀπόστολοι καλέμενοι, προσεδρεύουσι δὲ τῷ Πατριάρχῃ, καὶ σὺν αὐτῷ πολλάκις, καὶ ἐν νυκτὶ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ συνεχῶς διάγουσι, διὰ τὸ συμβαλεῖν καὶ ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ κατὰ νόμον. “ Τῶν λοιπῶν τῶν Πατριαρχῶν τὸ ὄνομα προσεδόθη εἰς μερικὰς Ἐπισκόπους περὶ τὰ ὑ. ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνσάρκα Παρθίας τῆ Κυρίως· πρῶτος δὲ ἀπὸ ὧν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορικῆς, Σωκράτης ὁ Σχολαστικὸς διαλαμβάνει περὶ αὐτῶν, ὅσις ἐπειδὴ ἀνέγνωσε τὰ περὶ τῆς δευτέρας οἰκουμένης Συνόδου ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς τῆ Κυρίως παρθίας υμβ. λέγει „ καὶ Πατριαρχας κατέστησαν διανεμημένοι τὰς ἐπαρχίας “ (β). Πρὸ γὰρ τῆτος εἰ καὶ ἐλέγετο τῆτος τὸ ὄνομα ἐπὶ τινος Ἐπισκόπου, ἀλλ’ ὡς συνώνυμον ἐλαμβάνετο, ὡς παρὰ τῷ Ἁγίῳ Ἀθανασίῳ ὡς πρῶτος τῆτος τῷ τίτλῳ ἐχρήσατο ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀπολογίᾳ, Ἀλέξανδρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Πατριάρχην καλέσας (γ).

§. 2. Πέντε λοιπὸν διετάχθησαν Πατριαρχαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μάλιτα παρὰ τῆς ἐν Τρέλλῳ Συνόδου (δ). „ Ορίζομεν ὡς Κωνσταντινουπόλεως Θρόνον τῶν ἴσων ἀπολαβεῖν Πρεσβείων, τῆ τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης Θρόνον καὶ ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνος μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δεύτερον μετ’ ἐκείνον ὑπάρχοντα, μετ’ ὃν ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Με-

,, γα-

(α) Ἀγ. ἐπιστ. κ. ἐδαφ. 4. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε. κεφ. η. (γ) Ἐν τῇ λεγόμενῃ Ἀπολογίᾳ δευτέρᾳ τῆς Ἁγίας Ἀθανασίου ἔχει μόνον Πατριάρχην δὲν ἐνρίσκω Ἀλέξανδρον τὸν Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ πάντοτε Ἐπίσκοπον. (δ) Κανὼν λς.

„ γαλοπόλεως, ἔπειτα ὁ Ἀντιοχείας, καὶ μετὰ τῆτον ὁ τῆς Ἱεροσολυμίτων πόλεως. “ Περὶ ὧν ὁ Βαλσαμών λέγει (α), κατὰ τὴν ἐπίληψιν αὐτῶν ἀπὸ τότε, καὶ μέχρι τῆ νῦν οἱ τῶν τοιούτων πέντε Ἀγιωτάτων Θρόνων μεγάλοι Ἀρχιερεῖς, ἕτω κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκωμένην σεβάζονται, καὶ μὴ ὅλον ὅπῃ ὁ Ρώμιος ἐδέποτε ὀνομάσθαι Πατριάρχης, ὡς οἱ ἄλλοι τῆσασαρες.

§. 3. Τοῖς Πατριαρχαῖς, ἐδόθησαν προνόμια ταῦτα. Α'. τὸ νὰ ἔχη ἕκαστος Πατριάρχης διοίκησιν κατὰ τὸν ζ. κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ Ἀ. Συνόδου. καὶ β'. τῆς ἐν Κωνσταντινπόλει δευτέρας Συνόδου, καὶ τὸν κή. τῆς ἐν Χαλκηδόνι, καὶ τὸν λς'. τῆς ἐν Τρέλλω. Β'. τὸ νὰ χειροτονῆ τὰς Μητροπολίτας τῆς αὐτῆς διοικήσεως, ὡς ὁ κή. κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, κελεύει, δηλαδὴ ἕκαστε Μητροπολίτε τῶν προειρημένων διοικήσεων, μετὰ τῶν τῆς Ἐπαρχίας Ἐπισκόπων χειροτονῆντος τὰς τῆς Ἐπαρχίας Ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις κανόσι διηγόρευται. Χειροτονεῖσθαι δὲ καθὼς εἴρηται τὰς Μητροπολίτας τῶν εἰρημένων διοικήσεων παρὰ τῆ Κωνσταντινπόλεως Ἀρχιεπισκόπου, ψήφισμάτων συμφώνων κατὰ τὸ ἔθος γινομένων καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων. Ταῦτο τὸ ἴδιον λέγουσιν οἱ πατέρες τῆς Συνόδου ταύτης, καὶ εἰς τὴν Συνοδικὴν Ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Λέοντα τὸν Ρώμιος Πάπαν. „ Τὸ γὰρ ἐκ πολλῆ κρατήσαν ἔθος ὅπερ ἔσχεν ἡ Κωνσταντινπολιτῶν Ἀγία τῆ Θεᾶ Ἐκκλησία, εἰς τὸ χειροτονεῖν Μητροπολίτας τῶν διοικήσεων τῆς τε Ἀσιατικῆς, καὶ Ποντικῆς, καὶ Θρακικῆς, καὶ νῦν κατὰ τὴν Συνοδικὴν ἐκυρώσαμεν ψῆφον (καὶ μετ' ὀλίγα) ἐβεβαιώσαμεν δὲ καὶ τῶν ρν'. Ἀγίων Πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινπόλει συναδρουθέντων Ἐπισκόπων τῆς εὐσεβῆς μνήμης τῆ Μεγάλου Θεοδοσίου, κανόνα τὸν διαγορεύοντα, μετὰ τὸν ἡμέτερον, ἀγιώτατον, καὶ Ἀποστολικόν, τὰ Πρεσβεῖα τῆς Κωνσταντινπόλεως ἔχειν (β). Γ. Τὸ προσκαλεῖν αὐτὰς εἰς Σύνοδον, καὶ Δ'. τὸ κρίνειν ἀμετακλήτως τὰς παρεμπιπτέσας ὑποθέσεις, ἢ καθὼς ἀναγινώσκειται εἰς βιβλίον Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου (γ) „ Πασῶν τῶν Μητροπόλεων, καὶ Ἐπισκοπῶν, Μονασιῶν τε, καὶ Ἐκκλησιῶν ἢ πρόνοια, καὶ ἢ φροντίς, ἔτι δὲ καὶ κρίσις, καὶ κατάκρισις, καὶ ἀδώσις, τῷ οἰκείῳ Πατριαρχῇ ἀνάκειται. “ καὶ Ἰβηρικῶν Νεαρῶν ρκγ'. κεφ. κβ'. “ Τῆνικαῦτα ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης τῆς διοικήσεως ἐκείνης μετὰ αὐτῶν ἀπροάστω, κηκεῖνα ὀριζέτω ἅτινα τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι, καὶ τοῖς νόμοις συναδέει ἀδενὸς μέρει κατὰ τῆς ψήφου ἀντιλέγειν δυναμένε κτ. Πρὸς δὲ ἄλλον λοιπὸν ἀπὸ τὰς κανόνας τῆς πρώτης συνόδου, ὅτι τὸ προσὰν ἐξίωμα

Προνόμια
τῶν Πα-
τριαρχῶν.

(α) Εἰς τὴν Ἐρμηρεῖαν τῆ λς'. κανόνος τῆς αὐτῆς Συνόδου, καὶ εἰς τὴν Ἐρμηρεῖαν τῆ δευτέρας, καὶ τρίτου κανόνος τῆς Β'. οἰκωμ. Συν. καὶ εἰς τὴν Ἐρμηρεῖαν τῆ κή. Κανόνος τῆς Δ'. Οἰκωμ. Συν. (β) Μέρει γ'. τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου. (γ) Τίτλω γ'. ἔδαρ. ἰ. σελ. κέ. τομ. β'. τῆ Γραικο-Ρωμαϊκῆ Νομικῆ ἐκδοθέντος παρὰ Λεωγεραίου εἰς Φραγκοφ. αἰχμ'.

μα εἰς τὰς Πατριαρχικὰς Θρόνους, δὲν ἐδόθη ἀπὸ τὰς Ἀποσόλους, ἀλλ' ἀπὸ συνήθειαν, διὰ τὸ περιφανὲς τῶν πόλεων, διότι ἔτε ὁ Παλαιῶν Πατρῶν, διὰ τὸν Ἀνδρέαν τὸν Ἀπόστολον, ἔτε ὁ Ἐφέσια, διὰ τὸν Ἰωάννην.

§. 4. Ἐδόθη ἔτι τοῖς Πατριάρχεις νὰ συσκαίνωσι Σταυροπήγια εἰς ξέναις ἐπαρχίαις, ἔχι ἀπὸ κανόνα, ἀλλ' ἀπὸ μακρὰν συνήθειαν, ἕθεν δὲ τῶν Μητροπολιτῶν· ὅρα τὸν Βαλσαμ (α). Τὸν Βλάσαριον ἐν σοίχῳ τῷ π'. κεφ. ἡ. κ. β'. τὰς ἐκλογὰς Λέοντος κ. Κωνσταντίνου (β) τὸ Δέσισμα Γερμανῶ τῷ Πατριάρχει (γ).

Ἀρχιεπίσκοποι.
Μητροπολίται.

§. 5. Ἀρχιεπίσκοποι δὲ ἐξ ἀρχῆς ὠνομάθησαν, ἐκεῖνοι ὅπῃ ἦτον ὑπερέχοντες κατὰ τὴν ἀξίαν Ἐπίσκοποι, κ. ἐπομένως Μητροπολίται. Μητρόπολις δὲ κυρίως εἶναι πόλις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὠνομάθησαν ἀποικίαι, ὡς ἡ Ρώμη, κ. ἡ Ἀθήναι. „ Ὅθεν ὁ Θεοκλίδης, ἀποικία μὲν εὐπάτχια, σα, τιμῇ τὴν Μητρόπολιν, ἀδικαμένη δὲ ἀλλοτριεῖται· ὑπερον δὲ διὰ τὰς ἄλλαις Ἀρχιεπισκόπων ἐκλήθηται ὁ Κωνσταντινουπόλεως, κ. ὁ Γεροσολύμων οἱ Πατριάρχαι, διότι ὁ τῆς Ρώμης, κ. Ἀλεξανδρείας Πάπας ὠνομάζοντο, ὡς κ. ὁ Ἀντιοχείας Πατριάρχης μόνον· ἀνάγνωσι τὴν πρὸς τὸν Γράδην Ἀρχιεπίσκοπον Ἐπιστολὴν τῷ Ἀλεξανδρείας Πέτρῳ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁμιλῶν διὰ τὰς πέντε Πατριάρχαις, λέγει. „ Ἀλλ' ἕδε τῶν ἑκάστος Πατριάρχης καλεῖται κυρίως, ἀλλὰ καταχρηστικῶς· ἀνακηρύττεται ὁ Ἀρχιερεὺς τῆς Ρώμης Πάπας, ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Ἀλεξανδρείας Πάπας, κ. ὁ τῶν Γεροσολύμων Ἀρχιεπίσκοπος, μόνος δὲ ὁ τῆς Ἀντιοχείας ἐκλήθη Πατριάρχης· ὅρα κ. Νεῖλον τὸν Δοξαπάτριον, κ. Θεόδωρον τὸν Βαλσαμῶνα περὶ προνομίων τῶν Πατριαρχῶν (δ). Πόσαι λοιπὸν διοικήσεις χρεωσθεῖσι νὰ ὑπόκεινται τῷ Ρώμης Ἀρχιεπισκόπῳ, ὁ ε'. κ. ζ. κανὼν τῆς α'. Συνόδου ὑπετύπωσαν, ὡς κ. τῷ Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας, κ. Γεροσολύμων, τῷ δὲ Κωνσταντινουπόλεως ὁ κή. τῆς ἐν Χαλκηδόνι.

§. 6. Τελευταῖον ἀρχισα ἡ τῶν Ρωμαίων, ἦτοι Ἐξάρχων Ἀυτοκρατορία νὰ ἐλαττῆται, μετὰ τὰς χρόνας Γεσινιανῶ, ἐκλήθησαν Ἀρχιεπίσκοποι, οἱ ὑποκείμενοι τοῖς Μητροπολίταις Ἐπίσκοποι τῶν μεγαλιτέρων πόλεων, κατὰ φιλοτιμίαν τῶν Ἀυτοκρατόρων, κ. μὲ ὅλον ὅπῃ δὲν ἔχασιν ὑποκείμενον Ἐπίσκοπον τινά, ὡς Νεῖλος ὁ Δοξαπάτριος εἰς τὸ περὶ τῶν Ἀγίων Πατριαρχῶν, μετὰ τὸ εἰπεῖν τὰς Πατριάρχαις, τὰς αὐτῶν διοικήσεις, ἦτοι ἐνορίας, νὰ εἶναι διηρημένα εἰς Ἐξάρχαις, εἰς Μητροπολίταις, εἰς Ἀρχιεπισκόπων, εἰς Ἐπισκόπων, ταῦτα προσέθησι „ ἐν δὲ ταῖς „ λοιπαῖς ἤττοσι ταῖς πόλεσιν ἐποίην Ἐπισκόπων· εἶδε τινες ἦσαν πόλεις ἐν τῇ „ αὐτῇ

(α) Ἐρμηνεῖα καν. ιβ'. τῆς Σαρδικῆς Συνόδου. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Ἐρμηνεῖαι αὐτὸ εἰς τὸ Γραικο-Ρωμαϊκὸν Νομικὸν τόμ. α'. σελ. ρλβ'. Ἐκδοσ. Φραγκοφ. παρὰ Λευκοφρασίᾳ αφης. (δ) Σελ. υμθ'. υν'. κ. υνά.

αὐτῇ Ἐπαρχίᾳ καὶ αὐταὶ μέγισται, καὶ μικρὸν ἀποπίπτουσαι τῆς πρώτης, ἐποίησαν ταύτας Ἀρχιεπισκοπὰς, αἵτινες ἔτι εἶχον Ἐπισκοπὰς, ὑφ' ἑαυτὰς· δύο γὰρ Μητροπόλεις γίνεσθαι ἐν μιᾷ ἑπαρχίᾳ ἀδόκιμον ἐκρίθη, εἰ μήτε ὑπερον εἰς βασιλικὴν φιλοτιμίαν ἀποπαθῆ τις Ἐπισκοπὴ ἀπὸ τίνος Μητροπόλεως, καὶ τιμηθῆ Μητρόπολις παρὰ τῆ βασιλέως, ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ διὰ τὴν ἀρετὴν τῆ κατὰ τὴν ἡμέραν Ἐπισκόπου, καὶ αὐτὴ γὰρ καλεῖται Μητρόπολις, εἰκαὶ μὴ ἔχει πόλεις ἄλλας ὑφ' ἑαυτὴν, καὶ Ἐπισκοπὰς, ὧν ἕσται Μητρόπολις· ὁ δὲ Βαλσαμών ἐν ταῖς μελέταις, ἦτοι ταῖς ἀποκρίτεσι λέγει· ὠρίσθη παρὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων, τὰς μὲν ἐχέσας διοικήσεις πολλὰς πόλεις ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων κυβερνωμένας παρὰ Μητροπολιτῶν διεξάγεσθαι, ὅς καὶ πρώτως οἱ κανόνες ὀνομάζουσι· τὰς δὲ μὴ ἐχέσας ὑφ' ἑαυτὰς πόλεις τινὰς ὑπὸ Ἐπισκόπων ἰδυναμένας, παρὰ Ἀρχιεπισκόπων ἰερατεύεσθαι, ὥστε μειονεκτεῖν μὲν αὐτὰς τῶν Μητροπόλεων, ὑπερτερεῖν δὲ τῶν Ἐπισκόπων. κτ. Τὰ Ἐπισκοπικὰ δίκαια εἰς τὰ μοναστήρια εἶναι τέσσαρα, ἢ ἀνάκρισις τῶν ψυχικῶν σφαλμάτων, ἢ ἐπιτήρησις τῶν διοικόντων αὐτὸ, ἢ ἀναφορὰ τῆ ὀνόματος τάτε, καὶ ἡ σφραγὶς τῆ Ἡγυμμένα.

§. 7. Τῶν Ἀρχιεπισκόπων εἰσὶ τινες αὐτοκέφαλοι, ὅπως δὲν ὑπόκεινται εἰς τινὰ τῶν πέντε Πατριαρχῶν, ὡς ὁ Βουλγαρίας, ὁ Κύπρου, καὶ ὁ Ἰβηρίας, οἵτινες καὶ Πατριάρχαι ποτὲ καλεῖνται, ἔχοντες αὐτὸ ἀπὸ φιλοτιμίαν Βασιλικὴν· ἀνάγνωθι τὸν Βαλσαμ (α). ὁ μὲν Βουλγαρίας παρὰ Ἰβηριανῶν, περὶ ὃ ὁ Θεοφύλακτος διαλαμβάνει (β) ὁ δὲ Κύπρου παρὰ τῆς τρίτης Συνόδου, ἢ καθὼς ἄλλοι φέλουσι παρὰ Ζήνωνος τῆ Αὐγύβου, ἐπειδὴ εὐρέθη εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον τὸ τῆ Ματθαίου Ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Τελευταῖον ὁ τῆς Ἰβηρίας, ὅς πρῶτον ὑπόκειτο τῷ τῆς Ἀντιοχείας Πατριάρχῃ, ἀπόκτησε τὴν αὐτονομίαν παρὰ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, τῆς γινομένης εἰς τὸν καιρὸν Πέτρου τῆ Πατριάρχου. Ὁ Τορνοβὴ Ἐπίσκοπος, ὅς πρῶτον ὑπόκειτο τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρώτης Ἰβηριανῆς, ὑπερον ὑπέκειτο καὶ τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, ἐγένετο αὐτοκέφαλος διὰ τὰς γεγονότας γάμους Θεοδώρου τῆ Λασκάρου, καὶ Ἐλένης τῆς θυγατρὸς Ἰωάννου Ἀσάν Βασιλέως τῶν Βουλγάρων, ὡς διηγεῖται ὁ Γρηγορίας (γ) καὶ ὁ Ἀκροπολίτης (δ) περὶ δὲ τῆς Ρ' αβέννης αὐτοκεφαλίας πρὸς τοῖς ἄλλοις τῶν Λατίνων ἀνάγνωθι καὶ τὸν Ἀλλάτιον (ε) κτ. Αὐτοῖς τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἐδόθη παρὰ τῶν Βασιλέων, ἢ ποιμαντικὴ ράβδος, ἀντὶ διὰ σκῆπτρον, καὶ μὲ αὐτὴν τὸ νὰ κρίνωσιν ἐξουσιαστικῶς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις.

§. 8. Ἡ τῆ Ἐξάρχου ἀξία παρὰ τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς διττὴ ἐστὶ, διότι ἄλλος ἐστὶ Ἐξάρχος τῶν διοικήσεων, καὶ ἄλλος τῆς Ἐπαρχίας· καὶ τῆς μὲν

Ἀρχιεπισκοπῶν
αὐτοκέφαλοι.

Ἐξάρχου.

12

διοι-

(α) Ἐν τῷ β'. κανόνι τῆς ἐν Κωνσταντ. Συνόδου, καὶ ἐν ταῖς μελέταις. (β) Ἐπιστολῆ καὶ. (γ) Γρηγορ. Βιβλ. Β'. κεφ. γ'. παραγ. γ'. (δ) Κεφ. λγ'. (ε) Βιβλ. α. περὶ τῆς αἰδὸς συμφων. ἑκατέρ. Ἐκκλησι.

διοικήσεως Ἐξάρχος λέγεται ὁ Πατριάρχης, τῆς δὲ Ἐπαρχίας ὁ Μητροπολίτης· εἰς τὸν Πατριάρχην πολλαὶ Ἐπαρχίαι ἀνάγονται, ὡς καὶ εἰς τὸν Μητροπολίτην πολλαὶ Ἐπισκοπαὶ, ἀνάγνωθι τὸν Μακάριον Ἀγκύρας (α) ὅπῃ περὶ τάτων κατὰ Βαρλαάμ, καὶ Ἀκινδύνου γραφεὶ, ὅστις ἀφ' ἧ εἶπε τί
 „ ἐστὶ διοικήσεις, καὶ τί Ἐπαρχία, ἐπάγει, ἄρα γε καὶ ἐκάστης Ἐπαρχίας Μητροπολίτης
 „ Ἐξάρχος αὐτῆς οἷον ὁ Ἡρακλείας καλεῖται Ἐξάρχος πάσης Θράκης, καὶ
 „ ὁ Ἀγκύρας, πάσης Γαλατίας, καὶ ὁ Θεσσαλονίκης πάσης Θετταλίας·
 διότι πρῶτον πάντες οἱ Μητροπολίται τῶν Ἐπαρχιῶν ἦσαν αὐτοκέφαλοι,
 καὶ παρὰ τῶν αὐτῶν συνόδων ἐπροχειρίζοντο, καὶ Ἐξάρχος ἦν ὁ προεσώτε-
 ρος τῶν τῆς Ἐπαρχίας λοιπῶν Ἐπισκόπων, καὶ τὴν αὐτῶν διοίκησιν εἶχε,
 τὸ ὁποῖον ὑπερον ἔλειψε, καὶ ἔμεινε μόνον τὸ ὄνομα ὡς εἶρηται. Περὶ τάτων
 τῶν δευτέρων Ἐξάρχων, πρέπει νὰ ἀναγνωθῆ ὁ Εὐδῆσις Ἐπίσκοπος Ἰβας εἰπὼν ἐν
 τῇ Συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι πράξει ι. „ Εἶτε καὶ ἐκάλεσα αὐτὸν, ὅτε ἡ
 „ ἀνατολικὴ Σύνοδος, ὡς αἰρετικὸν ἀναθεμάτισεν, ἐξηκολέθησα τῷ Ἐξάρ-
 „ χῳ μβ. “ Καὶ Νικήτας ὁ Παφλαγῶν ἐν τῷ βίῳ Ἰγνατίου τῷ Κωνσταντι-
 νουπόλεως Πατριάρχῃ, εἰς τὸν ὁποῖον λέγει διὰ τὸν Φώτιον „ καὶ ἤδη
 „ πρὸς τοῖς βασιλείοις, ἐπὶ τῇ καλεσμένῃ Μαναύρα, καταμένων Ἐξάρχῃς
 προεβάλετο, καὶ χειροτονίας ἐπιτέλει

Διάφοροι
 Τίτλοι τῶν
 Μητροπο-
 λιτῶν.

§. 9. Ἐκ τῶν ὑποκειμένων Μητροπολιτῶν τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
 Θρόνῳ, ὁ μὲν Καισαρείας Καππαδοκίας καλεῖται Ὑπέρτιμος Ὑπερτίμων,
 καὶ Ἐξάρχος πάσης Ἀνατολῆς· ὁ δὲ Ἐφέσα Ὑπέρτιμος καὶ Ἐξάρχος Πάσης
 Ἀσίας· ὁ Ἡρακλείας πρόεδρος τῶν Ὑπερτίμων, καὶ Ἐξάρχος πάσης Θρά-
 κης, καὶ Μακεδονίας· τῶν δὲ λοιπῶν Μητροπολιτῶν ἄλλοι μὲν Ὑπέρτιμοι,
 καὶ Ἐξάρχοι γράφονται, ἄλλοι δὲ Ὑπέρτιμοι μόνον, ἄλλοι καὶ Ἐξάρχοι. Πάν-
 τες λοιπὸν οἱ ρηθέντες Πατριάρχαι, Ἀρχιεπίσκοποι, Μητροπολίται, καὶ
 Ἐπίσκοποι ἀπέχεσθαι ἀπὸ τὸν γάμον, τοῖς ὁποῖοις πρὸ τῆς ἐν Τρέλλῳ
 Συνόδῳ ἦν ἄδεια νὰ ἔχωσι τὰς ἰδίας γυναῖκας καὶ ἀφ' ἧ προεβιάζοντο
 εἰς Ἀρχιερωσύνην, ὡς τοῖς Πρεσβυτέροις· ἀνάγνωθι τὸν Βαλσαμῶν (β)
 ὡσπερ τὸ πάλαι οἱ Προφῆται καὶ Ἀρχιερεῖς, διὰ τὴν πρὸς τὸ μείζον ὑπε-
 ρεσίαν. „ Μετὰ γὰρ τὸ προφητεῦσαι Μωϋσῆν ἔκ ἔτι γυναικὶ συνήπται,
 „ ἔκ ἔτι τεκνοκίσκε, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον (γ) ἔκ ἔτι γεννᾷ ὁ τοιοῦτος·
 „ σχολιάιτερον γὰρ τὸν βίον ἔσχε πρὸς τὸν Δεσπότην, πῶς γὰρ ἠδύνα-
 „ το ἐν ὄρει Σινᾶ μ. νύκτας, καὶ ἡμέρας διατελεῖν γάμῳ προσανέχων; ἢ
 „ πῶς ἠδύνατο τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς οἰκονομίαν Θεῷ ἔτοι-
 „ μος εἶναι, πρὸς ἱερωσύνην τε σχολάζων; καὶ πῶς τὰ μυσῆρια διηγείσθαι,
 „ καὶ τὸ συνομιλεῖν Θεῷ τῷ γάμῳ συνημμένος διατελεῖν. κτ. Ὅθεν κατὰ
 τὸν Μέγαν Βασίλειον (δ) „ ἅπαντας τὰς τῷ Θεῷ ἡμῶν ἱερωμένους Πρεσ-
 βυ-

Διατὶ δὲν
 ὑπανδρεύον-
 ται οἱ Ἀρ-
 χιερεῖς.

(α) Κερ. ιθ'. (β) Κανόνι ἐ. τῶν Ἀποστόλων. (γ) Αἰγισ. πζ. ἔδαφ. ις'. βιβλ.
 γ'. τόμ. β'. σελ. αμή. Ἐκδόσ. Κολων. αχπβ'. (δ) Ἐπισ. ρδ'. Ἐκδόσ. Παρισ. αψλ'.

„ βυτέρης, ἡ διακόνος, ὁ παλαιὸς κήσος (ἦτοι τὸ ἐτίσιον τέλος,) ἀτε-
 λεις ἀφείκε· κήσος δὲ σημαίνει ἡ τὴν τῷ Ρωμαϊκῷ πλήθους ἐξέτασιν, ἡ
 τὸ νόμισμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Περὶ Αἵρέσεως, Σχίσματος, Παρασυναγωγῆς, Συνόδου, Ἐπιτι-
 μίων Ἐκκλησιαστικῶν τῆς Συνόδου ἡ τλ΄.

§. Ι.

Αἵρεσις καλεῖται, κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον (α) „ κακόδοξος δόξα τῶν
 „ παντελῶς ἀπερριμμένων, ἡ κατ’ αὐτὴν τὴν Πίσιν ἀπληροτριωμένων· πα-
 „ ρὰ δὲ τῷ Βαλσαμ. ἐν τῷ τῷ Φωτίῳ Νομοκάνονι ὀρίζεται, ὅτι ἐστὶν ἡ αἵ-
 „ ρησις δόξα τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους μὲν ὁμοφωνόντων πρὸς δὲ τὴν
 „ κοινὴν, ἡ Ἐυαγγελικὴν ἔνοιαν διαφωνόντων. Ἐπειδὴ ὁ διάβολος βελο-
 „ μενος ἀπολέσαι τὸ ἀνθρώπινον γένος, φθόνῳ φερόμενος, διὰ τὴν δόξαν τῷ
 „ ἀνθρώπῳ, ἐπενόησε πολλὰς μηχανὰς διὰ νὰ κάμη τὸν ἀνθρώπον ἐκπτω-
 „ του τῆς τιμῆς ἧς ἠξιώθη ἐκ Θεοῦ, ἡ λοιπὸν πρῶτον μὲν δι’ ἄγνοιαν ἐπε-
 „ βλεύθη αὐτῷ, β. μὲ τὴν εἰδωλολατρίαν, ἡ ἄλλοτε μὲ τὴν κακοτροπίαν, ἡ
 „ τὰ ἄλλα τε πανουργήματα· νῦν δὲ μετὰ τὴν ἔνταρκον παρεσίαν τῷ Κυ-
 „ ρεῖς ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, μὲ τὴν ἀπάτην, ἡ πλάνην τῶν φρενοβλαβῶν αἵρε-
 „ τικῶν· διότι αὐτὸς ὁ παμπόνηρος ὁ τῶν ἀνθρώπων ἀλάστωρ (καθὼς λέγει ὁ
 „ Θεοδώριτος) (β) ἰδὼν τὰς Ἀποστόλους τῆς πολυθέου πλάνης τὰς ἀκάνθας
 „ προῤῥίζους ἀναστρώντας, ἡ ἑαυτὸν τῶν ὑπὸ κῶν γυμνόμενον, μηχανορρά-
 „ φος ὢν, ἡ πονηρίας τεχνίτης, ἑτέρας ἐξεύρεν ἐπιβελῶν ἐπινοίας, ἐκ-
 „ λεξάμενος γὰρ ἀνθρώπου τῆς οἰκείας ἐνεργείας ἀξίως, ἡ καθάπερ τι προ-
 „ στωπεῖον τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐπίκλησιν αὐτοῖς ἐπιθεῖς, ἡ οἷόν τι, μέλιτος περι-
 „ χρίσας τὸ σῶμα τῆς κύλικος, τὸ δηλητήριον τῷ ψεύδους τοῖς ἀνθρώ-
 „ ποῖς προσενήνοχε φάρμακον· διψῶν δὲ τῶν ἀνθρώπων τὸν ὄλεθρον, ἡ
 „ ἔμεινε κρατυνδῆναι τῶν Ἀποστόλων τὸ κήρυγμα, ἡ τότε τὴν ἑξαπάτην
 „ προσήνεγκεν· ἀλλ’ εὐθὺς ἐκεῖνων γεωργεῖν ἀρξαμένων, ἡ τῆς εὐσεβείας
 „ καταβαλεῖν τὰ σπέρματα, ἔτος μεταξύ κατέσπειρε τὰ ζιζάνια.“ Πᾶσαν
 „ δὲ αἵρεσιν κακοβελία τῶν γινομένων ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους (ὡς ὁ Ἐπι-
 „ φάνιος λέγει αἵρεσις λέ) ἡ κενοδοξίας ἀνθρώπων, ἡ ἐπάρσεως, ἡ ἐπι-
 „ θυμίας ὀρεξίς, ἡ ζήλος πρὸς τὰς πέλας, ἡ παροξυσμὸς, ἡ προπέτεια

Αἵρεσις τι
 ἐστὶ.

(α) Κανὸν ἀ. τῆς πρὸς Ἀμφιλόχ. Κανονικῆς ἀ. Ἐπίσης. (β) Προσφ. βιβλ. ἀ. τῆς
 κίρσετ· κακομυθ.

„ εἰργάσατο, τὸ δὲ πᾶν ἐκ διαβόλης ἢ τύφλωσις, ἢ τῆ διαβόλης ἰσχύον-
 „ τος ἀπατᾶν τὸν μὴ βεβλόμενον, ἀλλ' ἐκάστω ἢ προαίρεσις (α).

§. 2. Πρέπει δὲ νὰ ἱξεύρωμεν ὅτι αἱ περισσώτεραι μὲν αἰρέσεις εὐθύς
 ὅπῃ ἐφάνησαν ἐσβύθησαν, ἀλλαι δὲ διὰ ὀλίγον καιρὸν ἐπεκράτησαν,
 ὕστερον τελείως ἠφανίσθησαν. ἀλλαι δὲ ἐφθασαν καὶ ἕως τῆς καιρῆς μας, ὡς
 λέγει Τιμόθεος Πρεσβύτερος Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ περὶ τῶν εἰσερχο-
 μένων τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ λόγῳ. „ καὶ ἀλλαι μετὰ τῆτον ἡμῶν ἐνεφανίσθη-
 „ σαν, τῆς φιλανθρωπικῆς τῆ Θεῶ προνοίας τῆτο συγχωρησάσης, κατὰ τὸν
 „ Ἀποστολικὸν λόγον, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται, οἵτινες τὰ ὑπερ
 „ φύσιν εἰδέναι ἢ βέβλονται ἐκ συλλογισμῶν βροτείων διανοημάτων, ἀλλὰ
 „ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς Γραφῆς. ἢ γὰρ Πίσις, ἣτις ἐστὶ κατὰ τὸν Μα-
 „ κάριον Πᾶυλον ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ, ἐλπίζομένων ὑπόστασις,
 „ πραγμάτων ἔλεγχος ἢ βλεπομένων. ἢ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον.
 „ Πίσις ἐστὶ συγκατάθεσις ἀδιάκριτος τῶν ἀκνοθέντων ἐν πληροφορίᾳ τῆς
 „ ἀληθείας τῶν κηρυχθέντων Θεῶ χάριτι, ἢ πάντα Πιστὸν σώζοντα, ἐκ
 „ συλλογιστικῆς ὑπονοίας ἀνθρώπων ἢ συνέστηκεν, ἕτε δόγμα ὑπ' ἀνθρωπί-
 „ νης διανοίας, εὐρεθὲν περιέχει, ἀλλὰ μόνον τῇ θεῶ Ἀποκαλύψει, τῇ
 „ διὰ τῆς Ἐκκλησίας προτιθεμένη ὑπερείδεται. Ἐπισφαλεῖς γὰρ εἰσὶν αἱ
 „ τῶν ἀνθρώπων διάνοιαι, καὶ πρὸς τὸ ἀπειρον τῆς τῆ Θεῶ ἰστίας ἐπεκ-
 „ τείνεσθαι μὴ δυνάμεναι. διὰ τῆτο τὸν ἐπιβαλλόμενον διηγήσει τινὶ, δεῖ
 „ κατὰ δύναμιν, ἐπιβάλεσθαι, καὶ ἐκ τῆς ῥίζης ποιεῖσθαι τὴν εἰσαγωγὴν,
 „ ἔνθεν εὐρίσκειται καὶ τὰ τῆς ἀληθείας, ἐκ πίσεως γὰρ δεῖ λαλεῖν, ἕκ ἐκ
 „ τῶν λαλημένων πιστεύειν κατὰ τὸ ὑπὸ τῆ Προφήτη ῥηθὲν, ἐπίσευσσα διὸ
 „ ἐλάλησα. “ Τὸ δὲ τῆς Πίσεως εἶδος εἶναι διττὸν, τὸ μὲν δογματικὸν
 ὅπῃ ἔχει συγκατάθεσιν τῆς Ψυχῆς, περὶ τῆ δὲ τινος, ὡς ὁ πιστεύων
 εἰς τὸν Υἱὸν, ἢ κρίνεται, τὸ δὲ εἰς μέρος χάριτος παρὰ τῆ Χριστῶ
 δωρέμενον „ ὡ μὲν γὰρ διὰ τῆ Πνεύματος δίδεται λόγος (β) οἱ δὲ
 σοφισταὶ, καὶ πλάνοι τῆ αἰῶνος τάττε, ἐπενόησαν πολλὰ ὡς ἀδύνατα
 νὰ γίνωνται ἀπὸ τὸν Θεὸν, καταγιγνώμενοι εἰς συλλογισμὸς, καὶ λογισμὸς
 ματαιοφροσύνης, καὶ ὄντες ἀνθρώποι δοκιμάζουσι νὰ εὐρωσι μὲ συλλογισμὸς
 τὸν Θεὸν, τῆς ὁποίας ὁ Προφήτης ἐλέγχει εἰπὼν „ εἰ πτερνιεῖ τις τὸν
 „ Θεὸν, ὅτι ὑμεῖς πτερνίζεσθαι με. μὴν ἱξεύροντες πῶς τὸ νὰ κάμη τινὰς
 „ συλλογισμὸς εἰς τὸν Θεὸν εἶναι ἀδύνατον, ἀστεβὲς, μόνον δὲ τὸ ἀπρε-
 „ πὲς τῇ αὐτῆ θεότητι, καὶ αὐτὸς ὄχι πῶς εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ κάμη,
 „ ἀλλὰ μὲ τὸν εἶναι ἀπρεπὲς εἰς τὸν Θεὸν ἢ φαυλότης, ὡ ἕδεν ἀδύνατον,
 „ ἀλλὰ

Πίσις τῆς
 ἐστὶ

Τὸ τῆς Πί-
 σεως εἶδος
 διττὸν.

(α) Εἰς τὴν λέ. Ἀἰρεσιν, ὁ Ἁγιος Ἐπιφάνιος δὲν ὁμιλεῖ περὶ τέττε, ἀλλ' ἐν τῇ οὐ-
 ἀναγινώσκω τάδε. „ Πᾶσαν γὰρ Αἰρεσιν κακοβελία τῶν γενομένων ἀπ' ἀρχῆς ἀχει τέ-
 „ λος ἢ κενοδοξίας, ἢ ἐπάρεσως τᾶντα εἰργάσατο, ἢ ἐπιθυμίας ὁρεξίς, ἢ ζήλος πρὸς
 „ τῆς πέλας, ἢ παροξυσμὸς, ἢ προπέτεια. τὸ δὲ πᾶν ἐκ διαβόλης ἢ τύφλωσις, ἢ τῆ
 „ διαβόλης ἰσχύοντος ἀπατᾶν τὸν μὴ βεβλόμενον ἀλλ' ἐκάστω ἑαυτῷ παραιτίς γινομένη τῆς
 „ περὶ τὴν ἀμαρτίαν ἐργασίας, ἵνα φησὶ οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται.

(β) Πρὸς Κορινθ. Α'. Ἐπιστ. κεφ. ιβ'. 8.

„ ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι ἀδύνατον τὸ κακὸν εἰς τὴν ἔνδεον αὐτῷ δυνατὴν ἀγα-
 „ θότητα, καὶ τὸ εἶναι αὐτὸς ὁ Θεὸς ἀγαθός (α). Εἰς μόνον λοιπὸν ἐκεῖ-
 νο ὅπῃ φανερὰ ἀπὸ τὰς Προφητικὰς, καὶ Ἀποστολικὰς Γραφὰς ὀρθῶν ἀπε-
 δείχθει, εἰς ἐκεῖνο πρέπει καὶ τὸ πιστεύωμεν· καὶ ἔχι εἰς ἀνθρωπίνης δόξας, μακ-
 ρὰν τῆ θεῶ λόγῳ, μὲ ὄλον ὅπῃ φαίνονται εὐπρωπόταται.

§. 3. Σχίσμα δὲ εἶναι κατὰ τὸν αὐτὸν ἱερὸν Βασίλειον (β) τὸ τὸ νὰ
 διαλέγωνται μελαξὺ τὰς οἱ Χριστιανοὶ διὰ τινὰς Ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας, καὶ
 ζητήματα ὠφέλιμα, καὶ θεραπευτικὰ, καὶ μάλιστα τὸ διαφέρωσι διὰ τὸν τρό-
 πον τῆς μετανοίας πρὸς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν.

§. 4. Παρασυναγωγή δὲ ἐστὶ, ἡ Σύναξις τῶν ἀνυποτάκτων Πρεσβυ-
 τέρων, ἢ Ἐπισκόπων, καὶ ἀπαιδευτῶ λαῶ, καθὼς ἂν τινὰς ἐξισταζόμενος
 διὰ τινὰ πταῖσμα, ἐμποδιῶται ἀπὸ τὴν ὑπεργίαν, δὲν ὑπακῆσει τῶν κανό-
 νων, ἀλλὰ ξεδικῆσει εἰς τὸν ἑαυτὸν τὴν προεδρίαν, καὶ τὴν λειτουργίαν,
 καὶ τὸν συνακολογήσῃ τινες, ἀφέντες τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, τὸ τοιαῦ-
 τον Παρασυναγωγή ὀνομάζεται.

§. 5. Οἱ αἰρετικοὶ διττῶς διαιρῶνται, εἰς τὰς ὁμολογῶντας τὸ Μυστή-
 ριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ τὴν θεῖαν συγκατάβασιν, καὶ εἰς ἐκείνας ὅπῃ
 δὲν τὸ ὁμολογῶσι· Καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ τὸ ὁμολογῶσι χρίζονται μόνον μὲ μύ-
 ρον, ὅταν ἐπιτρέψωσι εἰς τὴν ὀρθόδοξον Πίσιν, ὡς καὶ οἱ Παραπεπτωκό-
 τες· Ἐκεῖνοι δὲ ὅπῃ δὲν τὸ ὁμολογῶσι, βαπτίζονται, ἢ ἀναβαπτίζονται,
 ὡσπερ καὶ οἱ ἄλλως πως, ὅπῃ δὲν ἐβαπτίσθησαν εἰς τρεῖς καταδύσεις, κατὰ
 τὴν διάταξιν τῆς Ἐκκλησίας Βαλσαμῶν κανόνι 10. τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνό-
 δου. Διαφέρωσι οἱ αἰρετικοὶ τῶν ἀπίστων, διότι αὐτοὶ δὲν δοξάζωσι ὀρθῶς
 τὰ τῶν Χριστιανῶν, ἀλλ' ἔτοι παντελῶς δὲν πιστεύωσι τὴν Ἐνσαρκον Οἰ-
 κονομίαν τῆ Θεῶ Λόγῳ.

§. 6. Σύνοδος ἐστὶ, συνάθροισμα Ἁγίων ἀνδρῶν, μάλιστα δὲ ὁσίων Ἀρ-
 χιερέων, εἰς σαφήνειαν τινός, ἢ τινῶν ζητημάτων, ὅπῃ ἀνεφάνησαν ἀπὸ
 αἵρεσιν, τῶν περὶ Πίσεως, καὶ ἀραρισμὸν τῶν αἵρέσεων. Τῶν δὲ Συνόδων
 ἄλλαι καλεῶνται Οἰκουμενικαί, ἄλλαι τοπικαί· Οἰκουμενικὴ Σύνοδος λέγεται,
 ἔχι μὲ τὸν λόγον τῆς Αὐτοκρατορίας, ὅσον κατὰ τὸν λόγον τῶν πέντε
 Πατριαρχῶν· ἀνάγνωδι περὶ τῶν εἰς τὸν τόμον τῆς καταλαγῆς τὸν Μα-
 κάριον Ἀγκύρας (γ). Ἐξ ἀρχῆς ἔγινε συνήθεια εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Χρι-
 στέ, ὅταν κινηθῆ ζήτημα διὰ τὴν ὕλην τῆς Πίσεως, τὸ συγκροτῆται Σύνο-
 δος, εἰς τὸ τὸ νὰ διαλύεται τὸ προβληθὲν ζήτημα, καὶ τὸ παύσωσιν αἱ φυ-
 λο-

Σχίσματι
ἐστ.

Τι ἐστὶ Πα-
ρασυναγω-
γή.

Ποσαχῶς
διαίρῶνται
οἱ αἰρετι-
κοί.

Τίνες ἀνα-
βαπτίζον-
ται.

Τι ἐστὶ Σύ-
νοδος.

Τι ἐστὶ Οἰ-
κουμένη.

(α) Νομίζω πως ὁ μεταφραστὴς τὸ νὰ μὴν ἐκατάλαβε τὸ νόημα τῆ Συγγραφῆς, διὰ
 τῆτο τόσο σιωπηρῶς, καὶ ἄς τὸ ἀντέγραφεν ὡς τὸ εἶχεν ὁ Συγγραφεὺς. Φαίνεται μοι
 πως ὁ Συγγραφεὺς ἐνοεῖ τῆτο, ὅτι κατὰ τῶ Θεῶ ἔδεν ἀδύνατον, εἰ μὴ τὸ φᾶνλον,
 κατὰ τὴν γνώμην τῶν Θεολόγων, καὶ τῆτο ἔχι δι' ἄλλο, πᾶρεξ διατὶ τὸ φᾶνλον εἶναι ἐκείνιον
 τῆς ἐνδὲς ἀγαθότητος, φύσει γὰρ ἀγαθὸς ὑπάρχει ὁ Θεός. Ἀς κινή ὁ εὐγνωμων
 Ἀναγνώστης.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Κεφ. εβ. σελ. επζ.

λωνεικίαι ἢ διχόνοιαι τῶν ἀνθρώπων, διὰ μέσου τῶν προτιθεμένων κανόνων ὑπ' αὐτῆς. „διότι ἀναγινώσκομεν εἰς τὰς Πράξεις ἔτω (α) Ἐξανέστησαν „ δέτινες τῶν ἀπὸ τῆς αἵρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιτευκότες, λέγοντες „ ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτὰς, παραγγέλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως. „ Συνήχθησαν δὲ οἱ Ἀπόστολοι ἢ οἱ Πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τῶ λόγου τούτου.“ Καὶ τελευταῖον ἐδέσπωσαν· τῆτο δὲ ἐποίησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν τῆ Δεωπότῃ εἰπόντος „ ὅπε εἰσὶν δύο, ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι κτ.

§. 7. Καὶ ἐπομένως δια διακόσια, ἢ περισσότερα ἔτη τῆτο τὸ ἴδιον ἐποίου εἰς πᾶσαν Ἐπαρχίαν ὅταν συνέβαινε ζήτησις τις, ἢ μάλλον ὅταν ἐπικρατῆσεν ὁ διωγμός, συνήρχοντο οἱ Ἐπίσκοποι τῶν Ἐκκλησιῶν, ἢ οἱ Πρεσβύτεροι, νὰ ἰδῶσι, ἢ νὰ θεωρήσωσι, ἢ διορίσωσι τὰς περὶ τὴν Πίσιν κινήσεις ἀμφιβολίας· ὅταν δὲ εὐδόκησεν ὁ ἐλεήμων Θεὸς νὰ δώσῃ εἰρήνην τῇ Ἐκκλησίᾳ τε, ἐγείρων ἢ καταπαίνων προσάτην, ἢ ὑπέρμαχον, ἢ ὑπερασπιστὴν τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον, ὃς φανείσης τῆς τῆ Ἀρεῖς αἵρέσεως, ἢ διαδοθείσης εἰς πολλὰς πόλεις, ἢ τόπας, διότι ὅσοι καινοτομήσι περὶ τὰ Θεῖα ἔχουσι πολλὰς ὁπῆ τὰς σύρωσιν εἰς τὰ δόγματά τε, ἢ εἰς τὸ ἀλλότρια δοξάζειν, τότε δὴ τότε συνήθροισεν σύνοδον ἱερῶν ἀνδρῶν ἀπὸ ὅλην τὴν Αὐτοκρατορείαν τε, εἰς τὴν Νίκαιαν πόλιν, ἢ ὀνομάδη Ἀγία, ἢ μεγάλη, ἢ μετ' ὀλίγον, Οἰκουμενικὴ ἢ Καθολικὴ, διότι ἂν ἢ δὲν ἦτον συνηθροισμένη ἀπὸ ὅλας τὰς Ἐκκλησίας, εὐρισκόμεναι Ἐκκλησίαι εἰς τόπας ὁπῆ δὲν ἐξασίαζεν ἢ Αὐτοκρατορία τῶν Ῥωμαίων, ὁμως ἐπειδὴ τότε συνηθροίαν εἶχον νὰ καλῶσι τὸν Αὐτοκράτορα, ἀυθέντην πάσης τῆς Οἰκουμένης, τῆς ὁποίας ἔτε τὰ δέκατον μέρος ὑποτάσσεται εἰς αὐτὴν, διὰ τῆτο ὀνομάδη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἢ με' αὐτὴν ὁμοίως, παρὰ τῶν διαδόχων αὐτῶν, ἢ ἕτεραι Οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ἐκλήθησαν.

§. 8. Ἡ Σύνοδος διαφέρει ἀπὸ τὸ Συνέδριον, Πρεσβυτέριον, Γερουσίαν, ἢ τὰ τοιαῦτα, διότι αὐτὰ σημαίνουσι σύναξιν μιᾶς πόλεως, ἢ δὲ Σύνοδος συνάθροισις ἀπὸ διαφόρων τόπων, ἢ πόλεις· διορίθη δὲ εἰς πᾶσαν Ἐπαρχίαν νὰ γίνεταί σύνοδος δις τῆ χρόνῃ, ὡς ἢ εἰς τὰς παλαιὰς νομοθέτας τῶν Ἀθηναίων, οἷς φανερᾷ ἐδιορίθη καθ' ἔτος νὰ διορθῶνωσιν εἰς τὸ δημόσιον τὰς νόμους, ἀκριβῶς ἐρευνῶντες, ἢ συμβουλευόμενοι ἂν ἀνεγράφη νόμος ἐναντίον εἰς ἕτερον νόμον, ἂν ἔγινεν ἄκυρος εἰς τὰς Κυρίας, ἂν εἶναι νόμοι περισσότεροι τινὸς ἀναγεγραμμένοι εἰς πᾶσαν πράξιν, ἢ ἂν εὕρισκαν τινὰ τοιοῦτον ὁπῆ ἀνέγραψε τινὰς εἰς σανίδας κτ. ὄρα τὸν Αἰσχύνην κατὰ Κτησιφῶντος· ἀλλὰ ἢ τοιαῦται σύνοδοι τέλος εἰς τὴν ἀνωφελειαν ἐφθασαν, ὡς κατῶς λέγει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῇ Ἐπιστολῇ Προκοπίῳ (α). „ Ἐχω μὲν ἔτως εἰ δεῖ τ' ἀληθὲς λέγειν (β), ὡς πᾶντα σὺλ-

(α) Κεφ. ιε. 5. 6. (β) Σελ. τχθ'. Ἐκδοσ. Βασιλ. αφν'. (γ) Ἡ αὐτὴ Ἐκδοσὶς ἀντὶ λέγειν, ἔχει γράφειν.

„ σύλλογον φεύγειν Ἐπισκόπων, ὅτι μηδεμίαν συνόδον τέλος εἶδον Χριστόν,
 „ μηδὲ λύσιν κακῆ (α) μᾶλλον ἐσχηκίας, ἢ προδίκην.

§. 9. Τὰ Ἐκκλησιαστικά Ἐπιτίμια ὅπῃ δίδονται τοῖς ἀμαρτάνουσι, καὶ ἐκεῖνοις ὅπῃ μακραίνουσι ἀπὸ τὸ κακόν, δὲν εἶναι ὅμοια μὲ ἐκεῖνα τῶν πολιτικῶν νόμων, δηλαδὴ κολαστικά, καὶ τιμωρητικά, ἀλλὰ τὴναντίον ἀγίαστικά, καὶ θεραπευτικά, ὅτε οἱ Ἐπίσκοποι χρεωσθεῖσι νὰ τιμωρῶσιν, ἀλλὰ νὰ ἐπιτιμῶσιν ἐκεῖνας ὅπῃ πταῖσι, διότι ὁ Ἐκκλησιαστικὸς νόμος δὲν ἔχει συνήθειαν νὰ δίδῃ τιμωρίας σωματικάς, ὡς ὁ πολιτικὸς νόμος, ὅτε ἐμάδομεν νὰ τιμωρῶμεν τὰς αἰρετικές, ἀλλὰ νὰ τὰς χωρίζωμεν ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἐδιδάχθημεν. Ὅταν δὲ φανῶσιν ἀπειθεῖς, καὶ μένωσιν ἀμετάθετοι εἰς τὴν αἰρεσίαν, τότε νὰ τὰς παραδίδωμεν εἰς τὸν πολιτικὸν νόμον, καὶ εἰς τὰς Ἀρχοντας, ὡς ὁ Βαλσαμὸν ἐν τῇ Ἐρμηνείᾳ τῆς κ. κεφ. τῆς 5. τίτλ. 8, καὶ ἐν τῇ τῆς ε. κανόνος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου λέγει, καὶ ἐν ἄλλοις. „ Ἔστι δὲ ταῦτα παρὰ τὸ ἀνάθεμα, ὅπερ τῷ ἀποβλήτῳ τῆς τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ ἐπιμένοντι τῷ κακῷ δέδοται, κατὰ μὲν τὸν βαθμὸν ἱερατικῆς ἀξίας ὄντων, ἀργία καὶ καθαιρέσεις, κατὰ δὲ τῶν λαϊκῶν ἀφορισμὸν. “ περὶ ὧν ἀνάγνωθι καὶ παρ’ ἄλλοις.

§. 10. Ἀνάθεμα λοιπὸν εἶναι χωρισμὸς τῆ Θεοῦ, καὶ ἀνάθεσις τῆ μηκέτι σωτηρίας χώραν ἔχοντος τῷ διαβόλῳ, διότι καθὼς ἐκεῖνα ὅπῃ ἀφιερῶνται τῷ Θεῷ, χωρίζονται ἀπὸ τὰ κοινὰ, καὶ ἀνθρώπινα πράγματα, ἔτω καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ ἀναθεματίζεται ἐκκόπτεται ἀπὸ τὴν ὁμήγουσιν τῶν Πιστῶν, οἵτινες εἶναι τῷ Θεῷ ἀνατεθειμένοι, καὶ ἀφιερωμένοι, καὶ ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ παραδίδεται τῷ Σατανᾷ, κατὰ τὸν Μέγαν Παῦλον, ὅπῃ γράφει πρὸς Κορινθίους διὰ τὸν πορνέυσαντα εἰς τὴν μητρὴν αὐτῆ, παράδοτε αὐτὸν τῷ Σατανᾷ (β), καὶ ὅταν γράφει εἰς Τιμόθεον διὰ τὸν Ὑμέναιον, καὶ Ἀλέξανδρον, ἔς παρεδωκα τῷ Σατανᾷ ἵνα μὴ βλασφημεῖν παιδευθῶσι. (γ) Ἐξω ἀπὸ τῆς φωνῆς οὗ μακάριος Παῦλος εἰς δύο τόπους νὰ ἔκβαλεν ἐξ ἀνάγκης αὐτὴν τὴν φωνὴν τῆ ἀναθέματος. „ εἰς μὲν τὴν πρὸς Κορινθίους εἰπὼν εἴτις ἂ φιλεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἢ τῷ ἀνάθεμα μαρὰν ἀδὰ (δ). Καὶ εἴτις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ’ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔσω (ε). Ἀνάγνωθι περὶ τῆς τὸν Βαλσαμ (ζ).

§. 11. Διπλὸν δὲ εἶναι τὸ ἀνάθεμα, ἢ σημαίνει τὸ ἀνακείμενον, καὶ ἀφιερωμένον τῷ Θεῷ, καὶ πλεον εἰς κοινὴν χρῆσιν μὴ λαμβανόμενον, ἢ τὸ ἀποξενούμενον ἀπὸ τὸν Θεόν διὰ κακίαν καὶ ἐσόμενον εἰς ἀφανισμόν. Κατάθεμα δὲ τὸ νὰ συμφωνήσῃ τις μὲ τὰς ἀναθεματίζοντας.

§. 12. Πρέπει ἔτι νὰ ἰξεύρωμεν, ὅτι ἄλλαι μὲν εἶναι αἱ Κανονικαὶ παραδόσεις καὶ ἐντολαί, καὶ ἄλλαι αἱ Εὐαγγελικαί, καὶ θεῖαι. Κανονικαὶ μὲν εἶναι οἱ ἔυλογοι, καὶ παράλογοι, καὶ ἀφωρισμοί, καὶ καθαιρέσεις, τὰ

Ἐπιτίμια
Ἐκκλησιαστικά.

Ἀνάθεμα
τὸ ἐστὶ.

Ἀνάθεμα
διπλόν.

Κατάθεμα.

Κανονικαὶ
ἐντολαί.

(α) Ἀντίκακῆ, κακῶν. (β) Ἐπισ. Α'. κεφ. ε. 5. (γ) Ἐπισ. Α'. κεφ. α. 20. (δ) Κεφ. 5. κβ. (ε) Πρὸς Γαλατ. κεφ. α. 8. (ζ) Ἐρμην. τῆς γ. κανόνος τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ Ναῶ τῆ Θεοῦ Λόγου συσθεθείσης Συνόδου, καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐν Γάγγρα Συνόδου

τὰ Ἐπιτίμια, τῶν κληρικῶν αἱ καταταγαὶ, ἤτοι αἱ ἀξίαι, καὶ τάξεις, αἱ τῶν Ἐπισκόπων παραδόσεις, καὶ τῶν περιεχομένων εἰς τὰς κανόνας, Ἐυαγγελικαὶ δὲ καὶ Θεῖαι, τὸ νὰ βαπτίζεται τις, εἰς τὸ Ὄνομα τῆ Πατρὸς, καὶ τῆ Υἱοῦ, καὶ τῆ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ εἰ μοιχεύσεις, εἰ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν Πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου.

Κανὼν τὶ
ἐστὶ.

§. 13. Κανὼν ἐστὶ λόγος τῆ πράγματος σύντομος, τὸ ὁποῖον εἶναι ὡς ὑποκείμενον εἰς τὸν κανόνα· γίνωσκε λοιπὸν, ὅτι οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Κανόνες τῶν Γερῶν Συνόδων, περισσότερον ἰσχύουσιν ἀπὸ τὰς νόμους, ὡς ὁ Βαλσαμών λέγει (α) διότι οἱ μὲν κανόνες ὅπως ἐξεδόθησαν, καὶ ἐσηχθησαν παρὰ Βασιλέων, καὶ Ἁγίων Πατέρων, δέχονται ὡς καὶ αἱ Θεῖαι Γραφαί, οἱ δὲ νόμοι, παρὰ Βασιλέων μόνον ἐδέχθησαν, ἢ συνετέθησαν, διὰ τῆτο εἰ κατισχύουσι τῶν Θείων Γραφῶν, εἰ δὲ τῶν Κανόνων, ἀλλὰ οἱ κανόνες τότε μὲν κρατῶσιν ὡς νόμοι, τότε τοῖς κανόνισιν οἱ νόμοι ἀκολουθεῖσι, καὶ ἐκεῖνοι δὲ οἱ πραγματικοὶ τύποι ὅπως ἐναντιῶνται εἰς τὰς κανόνας, εἶναι ἄκυροι.

§. 14. Ἐκεῖνος δὲ ὅπως θέλει νὰ ἰξεύρη, πόσους Κανόνους ἡ Ἐκκλησία τῆ Χριστοῦ ἔχει βεβαίους, καὶ ἀσφαλῆς πρὸς θεραπείαν ψυχῶν, καὶ ἰατρειάν παθῶν, ἅς ἀναγνώσῃ τὸν δεῦτερον κανόνα τῆς ἐν Τρέλλῳ Συνόδου, καὶ τὸν πρῶτον τῆς Ζ'. Συνόδου, ὁμοίως καὶ τὸν τόμον τῆς ἐνώσεως, καὶ τὴν ἑκατοσὴν πρῶτην Νεαρὰν τῆ Γεσινιανῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Περὶ Χρονικῶν διασημάτων.

§. 1.

Ἐφάνη τέλος πάντων εὐλογον νὰ εἰπῶμεν, καὶ διὰ τινὰ χρονικὰ διασημά-
Ετα, καὶ ἄλλα τινὰ ἀνήκοντα τῷ Χρόνῳ, ὡς ἂν ὅπως συμβάλλουσι πολὺ εἰς τὴν παρῶσαν Πραγματείαν. Ὁ Χρόνος λοιπὸν ὡς Ἡλίς κίνησις, διαιρεῖται εἰς ἐνιαυτὸς, ὁ ἐνιαυτὸς εἰς μῆνας, οἱ μῆνες εἰς ἡμέρας, ἡ ἡμέρα εἰς ὥρας, ἡ ὥρα εἰς ἑξήκοντά, τὸ ἑξήκοντον εἰς β'. ἑξήκοντάκτ. ὥρα δὲ εἶναι τὸ εἰκοστὸν τέταρτον μέρος τῆ νυχθημέρου χρόνου, αἱ ὥραι εἶναι ἴσαι μίᾳ μὲ τὴν ἄλλην, εἰς πάντα τόπον, ἂν καὶ τὸν παλαιὸν καιρὸν ἀπὸ πολλὰ ἔθνη ἐκρίνοντο ἄνισοι, ἐδαιρέθησαν δὲ ἐκεῖνοι τὰς φυσικὰς ἡμέρας, ὡς καὶ τὰς νύκτας
 εἰς

Χρόνος,
πῶς διαιρεῖ-
ται.

Ὅροι ἀνι-
σαι, καὶ
πῶς;

(α) „Σχόλια τῆ β'. κεφ. τῆ α'. τίτλος λέγει τὰς κανόνας ἰσχύουσιν πλέον τῶν νόμων·
 „ οἱ μὲν γὰρ παρὰ Βασιλέων, καὶ Ἁγίων Πατέρων ἐκτεθέντες, καὶ σηκθέντες ὡς αἱ
 „ θεῖαι γραφαί δέχονται· οἱ δὲ νόμοι παρὰ βασιλέων μόνον ἐδέχθησαν, ἢ συνεγράφη-
 „ σαν, καὶ διὰ τῆτο εἰ κατισχύουσι τῶν Θείων Γραφῶν, ἐδὲ τῶν κανόνων.

εις δώδεκα μέρη, ὡς εἰς μὲν τὸν καιρὸν τῆς Ἑρως αἱ δώδεκα ἡμερικαὶ ὥραι
 νὰ γίνωνται μείζονες, αἱ δὲ νυκτεριναὶ ἐλάσσονες, καὶ πάλιν τὸν χειμῶνα
 μεταβάλλοντο ἐναντιὰ ὁμοίως· καλεῖνται δὲ τοιαῦται ὥραι καιρικαί, ἐξ
 ὧν ἡ πρώτη ἀρχεται ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τῆς Ἡλίου, ἡ ἕκτη ἀπὸ τὴν μεσημ-
 βριαν, ἡ δωδεκάτη τελειώνει μετὰ τὴν δύσιν τῆς Ἡλίου· διὰ αὐτὰς λοιπὸν
 τὰς ὥρας διαλαμβάνει τὸ ῥητὸν τῆς Χριστοῦ, „ἐγὼ δώδεκα ὥραι εἰσὶ τῆς ἡμέ-
 ρας (α), ὁμοίως καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (β) διὰ τὴν τρίτην ὥραν,
 καὶ τοιαύτας ὥρας εἶχον εἰς χρῆσιν οἱ παλαιοὶ, ἕως τῆς τριακοστῆς ἔτας ἀπὸ
 τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως· ὅθεν οἱ Χρονολόγοι ὀρθῶς λέγουσιν, ὅ, τι ἀναγινώσ-
 κεται διὰ ὥρας πρὸ αὐτῆς τῆς χρόνος εἰς τὰς Γεωρίας των, πρέπει νὰ ἐννοή-
 σωμεν διὰ τὰς ἀνίστας ὥρας· οἱ δὲ Ἑβραῖοι τὸν παλαιὸν καιρὸν εἶχον εἰς
 χρῆσιν καὶ ἑτέραν διανομὴν τῆς νυκτὸς, διαμοιράζοντες αὐτὴν εἰς μέρη ὀκ-
 τῶ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ μὲν τέσσαρα ἐδίδον εἰς τὴν ἡμέραν, τὰ δὲ λοιπὰ
 τέσσαρα εἰς τὴν νύκτα, καὶ αὐτὰ ἄλλοτε μείζονα, ἄλλοτε ἐλάττονα κα-
 τὰ τὰς ἀξιομειώσεις τῶν ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν, ἠκολούθουν μὲν ἐκεῖνα, τῆς μὲν
 ἡμέρας καλεῖμεν κυρίως ὥραι, τῆς δὲ νυκτὸς φυλακαί. Ἐξ ὧν τὴν πρῶ-
 τὴν φυλακὴν ἐμετροῦσαν ἀπὸ τὴν δύσιν τῆς Ἡλίου, τὴν δὲ δευτέραν φυλα-
 κὴν εἰς τὸ μέσον τῆς νυκτὸς τελειώνοντες, καὶ ἀπὸ τότε ἀρχετο ἡ τρίτη,
 καὶ τέλος τὴν τετάρτην κατέπαυεν ἡ ἀνατολὴ τῆς Ἡλίου ἐπὶ τῆς ὀρίζοντος,
 τότε ἐμετροῦσαν τὴν πρώτην ὥραν τῆς ἡμέρας, ἣτις ἐπερίεχεν ὥρας κοινὰς
 καιρικὰς τρεῖς, τὴν δευτέραν, καὶ τὰ λοιπὰ. Καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ὥρομετρίαν λέγει
 ὁ ἱερός Μάρκος, „ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσαύρωσαν αὐτὸν (γ).

Ὡρα καιρι-
καί.

Φυλακαί
νυκτός.

§. 2. Ἡ ἡμέρα διχῶς μερίζεται, εἰς φυσικὴν, καὶ πολιτικὴν, ἥτοι Ἀστρονομι-
 κὴν· Φυσικὴ ἡμέρα εἶναι ὁ ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου ἐπὶ τῆς ὀρίζοντος χρόνος, ἕως εἰς
 τὴν ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα δύσιν αὐτῆς, τῆς ὁποίας ὁ ἐναντιος χρόνος ὁ ἀπὸ δυσ-
 μῶν Ἡλίου, ἕως εἰς τὴν ἐπὶ τὸν ὀρίζοντα ἀνατολὴν αὐτῆς, νύξ καλεῖται·
 Πολιτικὴ δὲ ἥτοι Ἀστρονομικὴ ἡμέρα εἶναι, χρόνος ὥρῳ κδ'. τὸν ὁποῖον
 κυρίως καλεῖμεν νυκτὴν· αἱ πολιτικαὶ μὲν ἡμέραι εἶναι πάντοτε σχεδὸν ἴσαι
 μία μὲν τὴν ἄλλην ἐν παντὶ τόπῳ· αἱ δὲ φυσικαὶ ἀνίστοι εἰσὶν κατὰ διαφόρους
 τόπους, διότι ἀπὸ τῆς χειμερινῆς τροπῆς ἕως τῆς θερινῆς ἀυξάνουσι, καὶ ἀπὸ
 αὐτῆς πάλιν ἕως τῆς χειμερινῆς μεινῶνται, καὶ τῆτο τοσῶτον πλεῖον, ὅσον
 πλησιάζει εἰς τὸν πόλον τῆς ἡμικύκλου, καὶ ἐξ ἐναντίας τοσῶτον ὀλιγότερον,
 ὅσον πλησιάζει εἰς τὸν Ἰσημερινόν· διότι τοιαύτη ἀνωμαλία ἐκπίπτουσα
 ἀπαξ ὑπὸ τῆς Ἰσημερινῆς, γίνονται ἴσαι αἱ ἀστρονομικαὶ ἡμέραι μὲν τὰς φυσι-
 κάς, αἰτίνες ἀρχίζουσαι, παρὰ πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τῆς
 ἡλίου, μὲν τὴν δύσιν αὐτῆς λήγουσι· αἱ πολιτικαὶ ὅμως δὲν εἶναι ἕτως, διότι
 οἱ Ἑβραῖοι ὑψώνοντες τὸν νῦν τρεῖς εἰς τὴν πρώτην δημιουργίαν αὐτῆς τῆς Κόσμου,
 κατὰ τὴν ὁποίαν προῆλθε τὸ σκότος ἀπὸ τοῦ φῶς, διετάξαντο ἀρχὴν τῆς
 νυκτὸς.

Ποσαχῶς
μερίζεται
ἡ ἡμέρα.
Φυσικὴ
ἡμέρα.
Πολιτικὴ
ἡμέρα.

Κ 2

νυχθημέραν τὴν δύσιν Ἡλίου, τοῖς ὁποίοις ἠκολούθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἕτεροι, τὸτο ἰσόρησαν πολλοὶ συγγραφεῖς. Τὸ ἐναντίον δὲ οἱ Βαβυλώνιοι ἀρχίζον τὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τῆς Ἡλίου, καὶ ἄλλοι ἀπὸ τῆς μεσημβρίας. Μεταξὺ δὲ τῶν Ῥωμαίων οἱ μὲν παλαιοὶ ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον, οἱ δὲ ἐνεσῶτες ἄλλοι κατὰ τὰς παλαιὰς Ἀθηναίους, ἄλλοι μὲν τὰς ἐνεσῶτας Ἑλληνικὰς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τῆς Ἡλίου, ἂν καὶ ἔπρεπε τὸ ἐναντίον, ὡς λέγει αὐτολεξὶ Θεόδωρος ὁ Γαζῆς (α).

Ἡμέραι
ἐορτάσιμαί.

§. 3. Ἀπὸ δὲ τὰς ἡμέρας, ἄλλαι εἶναι ἱερᾶι, ἤτοι ἐορταί, ἄλλαι κοινᾶι, εἰς ἐκείνας μὲν ἔχουσι συνήθειαν οἱ ὅσοι ἄνδρες νὰ καταγίνωνται εἰς τὰ ἱερᾶ, εἰς αὐτὰς δὲ τὰς καθημερινὰς λεγομένας, εἰς τὰ πολιτικά. Καὶ ἀπὸ τὰς ἐορτὰς ἄλλαι μὲν εἰς τιμὴν τῆς Θεῆς, καὶ τῶν Ἁγίων τε γίνονται, ἄλλαι δὲ εἰς τιμὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄλλαι εἰς κοινὴν ὠφέλειαν, πολὺ ὠφελίμως διαταχθεῖσαι· (διότι ἀνεορτάστοι εἶναι μόνοι οἱ ἀνόσιοι, τὰς ὁποίας ὀνομάζουσι φαῦλας, πονηρὰς, καὶ ἀκαθάρτας, καὶ βδελυκτὰς, καὶ ἀνεορτάστους) οἵτινες παραβάται εἶναι κατὰ τὸ ὀφειλόμενον δίκαιον πρὸς τὸν Θεόν, ὡς ἀμέτοχοι ὄντες ὀσιότητος, ἐπειδὴ ἄλλο δὲν εἶναι ἢ ὀσιότης πάρεξ, δικαιοσύνη πρὸς τὸν Θεόν ὅπῃ εἶναι διὰ τῆς πρὸς τὸ Θεῖον, μὲ τὴν προσήκουσαν ἐπισημασίαν. Κάλιον εἶναι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀφίσχον τὰς πολλὰς ἐορτὰς, καὶ νὰ ἔχωσι ὀλίγας, διότι τὸ σπάνιον εἶναι γλυκὺ καὶ ἐπιθυμητὸν πάρεξ νὰ ἔχωσιν πολλὰς ἐορτὰς διὰ τὴν κοιλίαν τῆς, καὶ διὰ σπατάλην, ἐπειδὴ ἕνα κακὸν ἀπὸ τὰ πολιτεύματα εἶναι, τὸ νὰ γίνωνται πολλαὶ ἐορταί, σημεῖον ἔχει θεοσεβείας, ἀλλὰ τρυφῆς ὡς λέγει ὁ Γαζῆς (β).

Ἐορταί
πολλὰι ἀνε-
φελεῖς.

Ἐορταί τῶν
Ἑβραίων.

§. 4. Ἐορταί λοιπὸν παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ἐνομίζοντο τὰ Σάββατα, μετὰ δὲ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον, καὶ τὸ Πάσχα, ἢ Πεντηκοστή, ἢ Σκηνοπηγία, αἱ ἡμέραι τῶν θορύβων, αἱ ἡμέραι τῶν καθαρῶν, καὶ αἱ νεομηνίαι, μετὰ καιρὸν δὲ, καὶ τὰ ἐγκαίμια τῆς οἰκοδομηθέντος Ναοῦ παρὰ τῆ Σολομῶντος, καὶ τῆς ἐγεγερθέντος παρὰ τῆ Ἐσδρα, καὶ τρίτον τῆ ἀνακαθαρθέντος ὑπὸ Γέδα· τῶν Μακαβαίων ὡσαύτως, καὶ αἱ ἀφιερωθεῖσαι εἰς μνήμην τῆς θυγατρὸς τῆ Γεφθᾶς, τῆς Γεδθῆ, τῆς Ἐδθῆ, καὶ τῆ νικήσαντος Νικάνωρος καὶ ἄλλων τινῶν· τὰς ὁποίας πάσας ὑπερον ἀπέδειξεν ἀκύρις ὁ Θεὸς εἰπὼν διὰ τῆς Ἡσαΐου ἢ τὰς νεομηνίας ὑμῶν, καὶ τὰ Σάββατα, καὶ ἡμέραν μεγάλην ἢ ἂν ἀνέχομαι· νηστειάν, καὶ ἀργίαν, καὶ τὰς νεομηνίας ὑμῶν, καὶ τὰς ἐορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἢ ψυχὴ μου· ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμονὴν (γ). ἢ Κυρίας δὲ τὸ Σάββατον ἐπαγγέλεται τῶν ἑξαημέρων ἐργασιῶν, καὶ ὑπηρεσιῶν ἐλευθερίαν, καὶ πόνων ἐστὶ λύσις, καὶ σωμάτων ῥασιῶν, προκεκμηκότων· Γερμανὸς Πατριάρχης εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν ἢ ἄλλ' ἢ τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἢ ἄμωμος μὲ τὸν Μωϋσῆν, τὴν τῆς καταπαύσεως τιμᾶ ἡμέραν, περὶ ἧς ἔλεγε, καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην (δ).

Σάββατον.

§. 5.

(α) Ἐν τῷ περὶ μηνῶν περὶ ἀρχῆς τῆς ἡμέρας. (β) Ἐν τῷ περὶ μηνῶν, περὶ ἐφευρέσεως τῶν Ἑπαικτῶν. (γ) Κεφ. α'. 13. (δ) Γεν. κεφ. β'. 2.

§. 5. Ἐυλογία δὲ ἐστὶ μεταδόσις ἀγιασμῶ, ἐὰν γὰρ καὶ τῶν ἔργων ἐξ ὧν ὁ κόσμος συνεστάθη κατάπαυσιν, δηλοῖ τὸ Σάββατον, ὅμως κατὰ ἀλήθειαν, τῆς καταπαύσεως ἡμέρα εἶναι ἢ κυριακὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐξ ἔργων τοῦ ἡμετέρου προσλήμματος εἰκῶν ὁμιλήτας θανάτω κατέπαυσεν, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἢ τῷ θανάτῳ αἰώνιος Τυραννὶς κατελύθη· εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν Κυριακὴν ἐορτάζομεν καὶ ἡμεῖς τὸ Πάσχα, ἕχι εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς Αἰγυπτιακῆς δουλείας ὡσπερ οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλ' εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐλευθερίας μας, ἐκ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου· διότι προσέταξεν ὁ Θεὸς, εἰς τὰς ἡμέρας ὅπῃ ἐφάνη ὁ Θεὸς ἐυεργέτης τῶν ἀνθρώπων, νὰ σχολάζωσιν οἱ Ἑβραῖοι· ἀλλ' ἕχι τὴν ἀργίαν νὰ ἔχωσιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς, ὡσεὶ ὅπῃ ἔτε νὰ ἔψωσιν ἕδεν, ἔτε νὰ ἐτοιμάζωσι τράπεζαν, ἀλλὰ νὰ τὰ ἔχωσι πάντα προετοιμασμένα ἀπὸ τὴν παραμονὴν, διότι τῆτο εἶναι Ἰσραηλῆϊκόν.

§. 6. Ἐβδομάς εἶναι σύστημα ἡμερῶν ἑπτὰ, πάντοτε ὁμοίως ἀνακυκλόμενον, διαταχθὲν παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κόσμου, καὶ ἕχι διὰ μυστήριον τι, ἢ διὰ τὴν ἀξιοσύνην τοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλ' ὅτι προεῖδεν, ὅτι μόλις θέλει σχολάσει, ἐὰν δὲν παύσῃ (α). Ὅθεν ἀπὸ τῆς Ἑβραϊκῆς μετ' ἀγιοσύνη φυλάττεται, ἀποδίδοντες καὶ ἀφιερώνοντες τῷ Θεῷ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, καὶ ἀπὸ αὐτῆς διεδόθη εἰς τὰ ἄλλα ἕδνη, μάλιστα εἰς τὰ Ἀνατολικά· σηριχθέντος δὲ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς πάσαν σχεδὸν τὴν Οἰκουμένην, ὁ τῶν Σαββάτων ἀγιασμὸς ἔπεσε τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ἢ γενὴ τῇ Κυριακῇ, ἣτις εἶναι κυρία, καὶ ἱερομνησία ἐπειδὴ ἀναστήθη εἰς αὐτὴν ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν. Αὐτὴν οἱ ἕθνη καλεῖσιν ἡμέραν Ἡλίου, καθὼς τὴν δευτέραν Σελήνης, τὴν τρίτην, Ἀρεως, τὴν δ'. Ἐρμῆ, τὴν ε'. Διὸς, τὴν ς'. Ἀφροδίτης, καὶ τὴν ἑβδόμην Κρόνου· αὐτὴ λοιπὸν ἢ ἑπτάζωνος τῆς Σαββατικῆς ἡμέρας, ἢτοι ἢ ἑβδομάς, Σάββατα εἶναι συνήθεια παρ' Ἑβραίοις νὰ λέγονται· ὡς ὁ Μάρκος, καὶ Λίαν πρῶτ' τῆς μιᾶς τῶν Σαββάτων, καὶ ἢ ἀναστὰς δὲ πρώτη Σαββάτω (β), πρὸς διαφορὰν τῆς ἑπταζώνης τῶν ἀστέρων, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ἑπτὰ Πλανῆται.

§. 7. Τῆς μῆνας ἔχασιν συνήθειαν νὰ μετρίζωσιν εἰς φυσικὰς, καὶ πολιτικὰς, καὶ πάλιν τῆς φυσικὰς, εἰς ἡλιακὰς, καὶ σεληνιακὰς· μὴν ἡλιακὸς εἶναι τὸ δωδεκατημόριον τοῦ ἡλιακοῦ χρόνου, ὅπῃ ὁ ἥλιος παροδεύει εἰς τὸν ζωδιακὸν κύκλον, ἄλλο μὲν εἰς ἡμέρας τριάκοντα, καὶ ἄλλο εἰς τριάκοντα μίαν, πλὴν ἑνὸς μόνου τοῦ Φεβρουαρίου, κατὰ τὸν αὐτὸν δρόμον, καθ' ὃν τὰ μὲν βόρεια τῶν ζωδίων, ἀργότερα διαπερνᾷσι, τὰ δὲ νότια ταχύτερα. Μὴν δὲ σεληνιακὸς εἶναι διάστημα χρόνου, τὸ ἀπὸ μιᾶς συνόδου τῶν δύο φωστήρων, ἢτοι ἀπὸ μιᾶς

Κ 3

νεο-

Κυριακὴ
ἐστὶν ἢ κα-
θολικὴ Ἑορ-
τὴ.

Ἐβδομάς.

Ὄνομασία
τῶν ἡμερῶν
κατὰ τὰς
ἕθνη.

Μὴν.

Μὴν Ἡλια-
κός.Μὴν Σελη-
νιακός.

(α) Σκοτεινὸν τὸ νόημα· νομίζω ὅμως νὰ λέγη πῶς διατάχθη παρὰ Θεοῦ ἢ Ἐβδομάς, ἕχι διὰ μυστήριον, ἢ διὰ τὴν ἀξιοσύνην τοῦ ἀριθμοῦ ἀλλὰ διατὶ εἰς ἑπτὰ ἡμέρας κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων. (β) Κεφ. ις'. 2. 9. Λευκ. κεφ. κδ'. 1. Γωάν. κεφ. κ'. 1.

Μὴν Πολι-
τικός.

νεομηνίας μέχρι τῆς ἀμέσως ἀκολουθείσης ἄλλης, συνισάμενος ἀπὸ νυχθημέρων κδ'. καὶ ὠρῶν ιβ'. καὶ ἑξήκοστων μέ. Πολιτικοὶ δὲ μῆνες καλεῖνται ἀριθμοὶ τινες διωρισμένοι ἡμερῶν, τὰς ἑποίους ἐμεταχειρίζετο πᾶν ἔθνος, καὶ πόλις ἀπὸ δέσποισμα, ἢ ἀπὸ παλαιὰν συνήθειαν, ἢ ἄλλον τρόπον, ὡς οἱ μὲν Ἕλληνες ἀπὸ τὰς νεομηνίας, οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τὰς καλάνδας, καὶ ἄλλοι ἄλλως· δὲν εἶναι δὲ ὁ λόγος τῶρα διὰ αὐτὰς τὰς πολιτικὰς μῆνας, ἀλλὰ διὰ τὰς φυσικὰς οἵτινες ἔτι ὀνομάζονται δώδεκα ὄντες.

Κατὰ τὰς Ἀθηναίους. Κατὰ τὰς Μακεδόνας. Κατὰ Ῥωμαίους. Κατὰ Ἑβραίους

Μενυχιῶν	Λαΐσιος	Μάρτιος	Νισάν
Θαργηλιῶν	Ξανθικός	Ἀπρίλιος	Γιάρ
Σκιρροφοριῶν	Ἀρτεμίσιος	Μάιος	Σιβάν
Ἐκατομβαιῶν	Λῶος	Ἰύνιος	Ταμέζ
Μεταγειτριῶν	Πάνεμος	Ἰήλιος	Ἀβίβ
Βοηδρομιῶν	Γοπιαῖος	Ἀύγουστος	Ἐλέλ
Μαιμακτηριῶν	Λῖος	Σεπτέμβριος	Τίσρι
Πυανεψιῶν	Ἵπερβερεταῖος	Ὀκτώμβριος	Μαρχεσβάν
Ἀνδερσιριῶν	Ἀπελλαῖος	Νοέμβριος	Κασλεύ
Ποσειδεῶν	Ἀυδηναῖος	Δεκέμβριος	Θεβέθ.
Γαμηλιῶν	Περίτιος	Γανναῖριος	Σχεμπαθ.
Ἐλαφηβολιῶν	Ἔυσρος	Φευραῖριος	Ἀδάρ (α).

Ἄυτοὶ

(α) Μεγάλη διαφορά μεταξύ τῶν συγγραφέων, διὰ τὴν ὀνομασίαν τῶν μηνῶν τῶν παλαιῶν. Ὁ Πεταύιος φαίνεται νὰ ἐπλησίασεν ἀκριβέστερον ἀπὸ τὰς ἄλλας, ἔτος εἰς τὴν ἀναλογίαν τῶν καιρῶν, φυλάττει τοιαύτην τάξιν, καὶ ὀνομασίαν.

Κατὰ τὰς Ἀθηναίους. Κατὰ τὰς Μακεδόνας. Κατὰ τὰς Ῥωμαίους. Κατὰ τὰς Ἑβραίους.

Βοηδρομιῶν	Γοπιαῖος	Ἀύγουστος	Ἐλέλ
Μαιμακτηριῶν	Ἵπερβερετος	Σεπτέμβριος	Τίσρι
Πυανεψιῶν	Δῖος	Ὀκτώμβριος	Μαρχεσβάν, ἢ Μαρχεσβάν
Ἀνδερσιριῶν	Ἀπελλαῖος	Νοέμβριος	Κασλεύ
Ποσειδεῶν	Ἀυδηνετος	Δεκέμβριος	Θεβέθ, ἢ Τε- βέθ.
Γαμηλιῶν	Περίτιος	Γανναῖριος	Σχεμπαθ, ἢ Σεβάθ.
Ἐλαφηβολιῶν	Δῦσρος	Φευραῖριος	Ἀδάρ
Μενυχιῶν	Ξανθικός	Μάρτιος	Νισάν
Θαργηλιῶν	Ἀρτεμίσιος	Ἀπρίλιος	Γιάρ
Σκιρροφοριῶν	Δοοίσιος	Μάιος	Σιβάν
Ἐκατομβαιῶν	Πάνεμος	Ἰύνιος	Ταμέζ, ἢ Θαμέζ
Μεταγειτριῶν	Λῶος	Ἰήλιος	Ἀβίβ, ἢ Ἀβ.

Αὐτοὶ δὲ οἱ Σεληνιακοὶ μῆνες, συνίστανται πότε μὲν ἀπὸ ἡμέρας λ'. πότε δὲ ἀπὸ κδ'. διότι ὅλοι οἱ μῆνες ὁμῶς, περιέχουσιν ἡμέρας τνδ'. οἱ δὲ ἡλιακοὶ τξέ. καὶ περισσότερον, ἔθεν ἔπεται ὅτι ἄλλος περιέχει ἡμέρας λ'. ἄλλος λά. Καὶ οἱ Σεληνιακοὶ μῆνες ἐλλιπέστεροι εἰσὶν ἡμερῶν ιά, καὶ διὰ τῆτο οἱ παλαιοὶ θέλοντες νὰ συναρτήσωσι τρόπον τινὰ τὸν Σεληνιακὸν ἑνιαυτὸν, ὅτε μὲν μὲ τὸ β'. ἔτος, ὅτε δὲ μὲ τὸ γ'. ἐμβολισμὸν μινὸς ἐνὸς προθέτες, τὸν ἐμβολισμὸν, ἦτοι ἑνιαυτὸν μινῶν τριῶν καὶ δέκα Σεληνιακῶν καταμετρούμενον· ὁ γ'. λοιπὸν καὶ ι'. μὴν τῷ ἑνιαυτῷ ἐκείνῳ, Ἀδὰρ δέυτερος παρ' Ἑβραίοις ἐκαλεῖτο (α).

Ἐμβολισμός τι ἐστ'.

§. 8. Ὁ χρόνος διττὸς ἐστίν, ὁ μὲν Σεληνιακὸς ἀπὸ μῆνας Σεληνιακὰς δώδεκα συνιστάμενος, νυχθήμερα περιεχόντων λνδ'. ὁ δὲ ἡλιακὸς ἡμέρας περικλείων τξέ., καὶ ὥρας ἕξ, ἂν ἔχι κατ' ἀκρίβειαν, ἔτος Ἑβλιακὸν ἔτος λέγεται, παρὰ Ἰβλίου Καίσαρος, ὃς ἐδέσσωσε νὰ εἶναι εἰς χρῆσιν τῆτο μόνον τὸ ἔτος εἰς ὅλας τὰς πολιτείας.

Χρόνος ἡλιακὸς καὶ Σεληνιακὸς.

§. 9. Δίσεκτος ἡμέρα εἶναι ἡ ἀνακύπτουσα ἀπὸ τὰ τεταρτημόρια, ἣτις προσιδεμένη εἰς τὸ τέταρτον Ἑβλιακὸν ἔτος, δίσεκτον χρόνον, ἐκείνο τὸ τέλειον ἔτος ὀνομάζει. Τετραετηρὶς Ἑβλιακὴ εἶναι σύστημα τεσσάρων Ἑβλιακῶν χρόνων, ἀπὸ τῆς ὁποῖας ὁ τελευταῖος, περιέχει ἡμέρας τελείας τξς'. προσγινομένης τῆς ἐσχάτης ἡμέρας τῆ τετραετηρίδι ἐκ τῆς συγκεφαλωσεως τῶν μορίων.

Δίσεκτος.

Τετραετηρὶς.

§. 10. Περίοδοι χρονικαὶ εἶναι ἀριθμοὶ ρητοὶ χρόνων κυκλικῶς περιφερόμενοι, ἐννοηθεῖσθαι ἀπὸ τῆς παλαιᾶς διὰ νὰ ἔχωσιν οἱ μεταγενέστεροι ἀκριβεστέραν τὴν τῶν γινομένων πραγμάτων τὴν εἶδησιν. Τοιῦται ἦσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ πολυδρόμητοι Ὀλυμπιάδες, καὶ ἐκάστην τετραετηρίδα συντελέμεναι ἐν πόλει Πίσῃ ἢ Ἰλίδι, τῆς Νήσου τῆ Πέλωπος, περὶ τὰς θερινὰς τῷ ἡλίῳ τροπᾶς (β),

Περίοδοι χρονικαί.

Ὀλυμπιάδες.

τά

(α) Ἐπειδὴ οἱ μῆνες τῶν Ἑβραίων ἦσαν Σεληνιακοὶ, δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἀνταποκρίνωμαι μὲ τῆς ἡμετέρας ὅπῃ εἶναι ἡλιακοὶ, διὰ τῆτο ἀναφέρονται εἰς δύο τῶν ἡμετέρων μινῶν, καὶ ἐμπερδύουσι τὸν ἕνα, μὲ τὸν ἕτερον· καὶ οἱ δώδεκα μῆνες τῆς Σελήνης ἐπειδὴ δὲν εἶναι πάρεξ ἡμερῶν 364, καὶ ὥρων 6, ὁ χρόνος τῶν Ἑβραίων ἦτον βραχύτερος τῷ Ῥωμαϊκῷ, ἡμερῶν δώδεκα, διὰ τῆτο οἱ Ἑβραῖοι εἶχον τὴν προσοχὴν ἀπὸ τρεῖς, εἰς τρεῖς χρόνους νὰ ἐμβάλλωσιν εἰς τὸν χρόνον τρεῖς, ἕνα δέκατον τρίτον μῆνα, τὸν ὅποτον ἐκάλεσαν, Νε-Ἀδὰρ, ἢ δεῦτερον Ἀδὰρ, καὶ τοικτοτρόπος ὁ Σεληνιακὸς χρόνος ἐξίστητο μὲ τὸν ἡλιακὸν, διότι εἰς 36 μῆνας τῷ Ἠλίῳ, ἐπαριθμῶνται 37, τῆς Σελήνης.

(β) Ὁ τρόπος τῷ ἐπαριθμῆν τῆς χρόνος διὰ Ὀλυμπιάδων, ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τὴν ἀπὸ τῆς Ὀλυμπιακῆς ἀγῶνας, ὅπῃ ἐγένοντο ἀπὸ τεσσάρων, εἰς τεσσάρων χρόνους διὰ πέντε ἡμέρας, πρὸς τὰς θερινὰς τροπὰς, περὶ τὸν ποταμὸν Ἀλφειὸν, πλησίον Ὀλύμπου πόλεως Ἰλίδος. Αὐτῆς τῆς ἀγῶνας ἐσύστησεν ὁ Ἡρακλῆς εἰς τιμὴν τῷ Διὸς· ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα ἐμποδίσθησαν, ἀπὸ τοῦ Ἰφυτὸς βασιλεὺς Ἰλίδος 372. χρόνους ὕστερον τῆς ἀνακαίνισε· αὐτὸς ὁ τρόπος τῷ ἐπαριθμῆν διὰ Ὀλυμπιάδων, ἔφερε πολὺ φῶς εἰς τὸ σκότος τῆς χρονολογίας τῶν ἀρχαίων. Ἰδε τὸν Διόδωρον Σικελιώτην, τὸν Πλάταρχον, καὶ ἐξαιρέτως τὸν Πανσανίαν.

Κύκλος Σε-
λήνης.

Κύκλος Η-
λίου.

τὰ Νέμεα (α), τὰ Γ'σθμια (β), τὰ Πύθια (γ) κτ. Προσέτι ἦν κ' ἡ ἑνεαδεκαετηρὶς περίοδος, ἐπὶ τῇ Γ'ελίᾳ δεκαεννέα περιέχουσα, συνταχθεῖσα παρὰ Μέτωνος τῷ Ἀστρονόμῳ, ἡ κ' παρ' ἑτέροις τινὸς ἀρχαιοτέρου, ἦν μέχρι κ' τῷ νῦν ἡ Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ τηρεῖ, κύκλον Σελήνης ὀνομάζουσα, ὡς κ' τὸν κύκλον τῷ Ἡλίῳ, ὅστις ἀποκατάσσει ἐς τῆς Σαββατικῆς ἡμέρας, σύστημα ὧν ἑτῶν κή. ἡ τεσσάρων τετραετηρίδων Γ'βλιακῶν, ἐπὶ τὰ ἑπτὰ ἀναβιβασθισῶν. Αὐτὸς ὁ κύκλος διατάχθη παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁ. Συνόδου ἐν ἔτει Κοσμοσωτηρίῳ κκζ. κατ' ὃν χρόνον κ' ἡ Κωνσταντιανὴ Ἰνδικτιῶν τῇ κδ'. τῷ Σεπτεμβρίῳ, ἡμέρᾳ κυριακῇ ἐξ ὅτι τὸ κκζ'. ἔτος, τὸ ἀπὸ Χριστῷ ἀρχισε κατὰ τὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἔθος, μ' ὄλον ὅπῃ ὕπερον, μεταβαλομένη τῷ Ἡλιακῷ κύκλῳ ἀπὸ τῆς κδ'. τῷ Σεπτεμβρίῳ, εἰς τὰς Καλάνδας αὐτῷ, μετεβλήθη κ' ἡ τῷ ἔτει, ἡτοί τῆς Ἰνδικτιῶνος ἀρχῆ· κατὰ δὲ τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ὁ τῷ Ἡλίῳ κύκλος ἀρχεται ἀπὸ τῶν Ἰανουαρίων Καλανδῶν.

Καλάνδαι.
Νόναι.
Ἰδοί.

§. II. Οἱ Ρωμαῖοι ἐδιαίρεσαν, κατὰ τοὺς Ἀθηναίους, εἰς τρία τὸν μῆνα, τὸ μὲν Καλάνδας ὀνομάζον, τὸ δὲ Νόναι, τὸ δὲ Ἰδοί. Καλάνδας μὲν τὴν ἀρχιμηνίαν, Νόναι δὲ, ἡ τὴν ε'. ἡ τὴν ζ'. κ' Ἰδοί τελευταῖον τὴν ιγ'. ἡ ιε'. τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας παρωνόμαζον μὲ ἐπιπόδρομον τάξιν ἀπὸ τὰς Καλάνδας, Νόναι, κ' Ἰδοί. Αἱ Νόναι εἰς τὸν Μάρτιον, Μάϊον, Ἰούλιον, κ' Οκτώμβριον ἀρχονται ἀπὸ τῆς ζ'. ἡμέρας, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀπὸ τῆς ε'. ὅθεν οἱ ρηθέντες τέσσαρες μῆνες, ἔχουσιν ἕξ ἡμέρας πρὸ τῶν Νόνων, οἱ δὲ λοιποὶ τεσσάραι. Ἡ τῶν Ἰδῶν ἀρχῆ, εἶναι εἰς ὅλας τὰς μῆνας μετὰ ἑκτῶ ἡμέρας τῆς τῶν Νόνων ἀρχῆς· μετὰ τὰς Ἰδοί, αἱ λοιπαὶ ἡμέραι παρωνομάζονται ἀπὸ τῶν Καλανδῶν τῷ ἐπομένῳ μηνός. Ἀνάγνωθι περὶ τέτων πρὸς τοῖς ἄλλοις Λατίνοις, κ' Ἑλλήσι, κ' Θεόδωρον Γαζῆ, ἐν τῷ περὶ μηνῶν (δ).

§. 12.

(α) Νέμεα, ἀγῶνες διαταχθέντες παρὰ Ἀδράστου, Ἀμφιάρεως, κ' Ἐπεύκτου βασιλέων Ἀργείων, κάθε τρίτον ἔτος τῇ β'. τῷ Βοηδρομιῶνος, ἐπὶ ὀνόματι Ἀρχεμόρου, εἰς μνήμην τῷ φονευθέντος παρ' αὐτῶν ὄφρου, ὅπῃ ἐθανάτωσε τὸν Ὀφέλτην μικρὸν παιδίον τῷ Λυκέρου.

(β) Γ'σθμια, ἀγῶνες διαταχθέντες παρὰ Θησέως· πρότερον ἐγίνοντο αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες, εἰς τιμὴν τῷ Μελικέρτου διαταχθέντες κατ' ἔτος, παρὰ Σισύφου βασιλέως τῶν Κορινθίων, κ' ἀδελφῆ Ἀδάμαντος πατρὸς τῷ Μελικέρτου. Ὑστερον ὁ Θησεὺς τῷ ἀνακαίνισε κάθε τρίτον ἔτος εἰς τιμὴν τῷ Ποσειδῶνος, κατὰ μίμησιν τῷ Ἡρακλέως, ὅπῃ ἐδίεταξεν τῷ Ὀλυμπιακῷ ἀγῶνας εἰς τιμὴν τῷ Διός.

(γ) Πύθια, ἀγῶνες διαταχθέντες παρὰ τῷ Ἀπόλλωνος πολλοῖς ἔτεσι πρὸ τῶν Ὀλυμπιακῶν, εἰς μνήμην τῷ τοξευμένῳ ὄφρου Πυθῶνος παρ' Ἀπόλλωνος.

(δ) Οἱ Ρωμαῖοι εἰς τρία διεμέριζον τὸν μῆνα εἰς Καλάνδας, εἰς Νόναι, κ' Ἰδοί. Αἱ Καλάνδαι ἐπαριθμῶντο μὲ ἐπιπόδρομον τάξιν, π. χ. αἱ Καλάνδαι τῷ Μαιῖς ἦτον ἡ πρώτη τῷ Μαιῖς, ἡ ὕπερη τῷ Ἀπριλίῳ, ἡτοί 30 τῷ Ἀπριλίῳ, ἐλέγτο Pridie Kalendaras, ἡτοί πρὸ Καλανδῶν Μαιῖς, ἡ 29. τῷ Ἀπριλίῳ, τρίτη Καλανδῶν, ἡ τρίτη πρὸ Καλαν-

§. 12. Τὸ ὄνομα τῆς Ἰνδικτιῶνος ἀρχίτε, ἢ ἐβάλδη εἰς χρῆσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστῆ παρυσίας, τῆ· σημαίνει δὲ ἡ λέξις ὅ, τι σημαίνει, ἢ ἡ Ἐπινέμησις, ὡς Συμεὼν ὁ Λογοθέτης ἐν τῷ χρονικῷ αὐτῆ λέγει

Ἰνδικτιῶν
πότε ἀρχί-
σε.

» ἢ

Καλανδῶν, ἢ ἔτιως ἀκολέθως, ἕως τῆ 19. ὅπῃ ἀρχινῶσαν αἱ Ἰδοί, αἰτίνας ἐπαριθμῶντο ὁμοίως, με ὀπιθόδρομον τάξιν, ἕως τῆ 1. ὅπῃ ἀρχινῶσαν αἱ Νόναι, ἕως τῆ πρώτῃ τῆ μηνός, ὅπῃ ἦσαν αἱ Καλάνδαι Ἀπριλίς.

Ἄν θέλῃς νὰ εὐρῆς τὴν ἡμέραν τῶν Καλανδῶν, ὅπῃ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἡμέρας τῆ μηνός, σοχάσῃ πόσαι ἡμέραι τῆ μηνός μένουσιν ἔτι, ἢ πρόθεσον δύο· π. χ. ὑποθέτον σήμερον εἶναι 29. Νοεμβρίῳ, λοιπὸν εἶναι, τρίτη Καλανδῶν Δεκεμβρίῳ· διότι ὁ Νοεμβρίῳς ἔχει ἡμέρας 30. ἀπὸ τὰς 29, ἕως 30. θέλομεν 1. ἢ δύο ὅπῃ πρόθετομεν, γίνονται 3. Ἡ αἰτία διατι πρόθέττονται δύο εἶναι, ὅτι ἡ ὕστερη τῆ μηνός, λέγεται Secundo Kalendas, ἦτοι δευτέρα Καλανδῶν, ἢ 29. τρίτη Καλανδῶν, ἢ 28. τετάρτη Καλανδῶν, ἢ ἔτιως ἐπομένως. Ἄν ἀπὸ 30. ἐκβάλωμεν 29. μένει 1. πρόθέτομεν 2, ἢ ἔχομεν τρίτη Καλανδῶν, ὁμοίως ἂν ἀπὸ τὰ 30. ἐξαιρέσωμεν 28. μένουσι 2. πρόθέτομεν ἢ ἄλλα δύο, ἢ ἔχομεν τετάρτη Καλανδῶν.

Νόναι, ἐλέγετο ἡ πέμπτη τῆ Γανναρίῳ, Φεβρουαρίῳ, Ἀπριλίῳ, Ἰούλιῳ, Ἀυγούστῳ, Σεπτεμβρίῳ, Νοεμβρίῳ, ἢ Δεκεμβρίῳ, ἢ ἡ ἑβδόμη τῆ μηνός Μαρτίῳ, Μαΐῳ, Ἰούλιῳ, ἢ Οκτωβρίῳ. Τῆτοι οἱ τέσσαρες μῆνες εἶχον ἕξ ἡμέρας πρὸ τῶν Νόνων, ἢ οἱ ἕτεροι μόνον τέσσαρας ἡμέρας. Καὶ ἡ αἰτία εἶναι, ὅτι οἱ πρώτοι τέσσαροι μῆνες εἶχον μόνον 31. ἡμέραν εἰς τὸν χρόνον τῆ Νέμα, ἢ οἱ λοιποὶ 29. ἢ ὁ Φεβρουάριος 30. ἀλλ' ὅταν Ἰούλιος Καίσαρ ἐδίδοθε τὸ Καλανδάριον, ἢ ἔδωκε 31. ἡμέραν εἰς τὰς ἄλλας μῆνας, δὲν τὰς ἔδωκε ἢ ἕξ ἡμέρας πρὸ τῶν Νόνων. Ἐπαριθμῶντο αἱ ἡμέραι τῶν Νόνων ὁμοίως με ὀπιθόδρομον τάξιν, ὡς ἢ αἱ Καλάνδαι, εἰς τρόπον ὅτι, ἡ πρώτη ἡμέρα μετὰ τὰς Καλάνδαι, ἦτοι ἡ δευτέρα τῆ μηνός ἐλέγετο Sextus Nonarum, ἦτοι ἕκτη Νόνων, διὰ τὰς μῆνας ὅπῃ εἶχον ἕξ ἡμέρας πρὸ τῶν Νόνων, ἢ Quartus Nonarum, ἦτοι τετάρτη Νόνων, διὰ τὰς μῆνας ὅπῃ εἶχον τέσσαρας ἡμέρας πρὸ τῶν Νόνων.

Ἰδοί ἔρχοντο τῆ 13. τῆ μηνός, ἔξω ἀπὸ τὸν Μάρτιον, Μαΐον, Ἰούλιον, ἢ Οκτωβρίον, ὅπῃ ἔρχοντο τῆ 15. διότι αὐτοὶ οἱ μῆνες, εἶχον ἕξ ἡμέρας πρὸ τῶν Νόνων, ἢ οἱ ἄλλοι μόνον τέσσαρας. Οκτώ ἦσαν, αἱ ἡμέραι τῶν Ἰδῶν, διὰ τῆτο τῆ 8. τῆ Μαρτίῳ, Μαΐῳ, Ἰούλιῳ, ἢ Οκτωβρίῳ, ἢ τῆ 6. τῶν λοιπῶν μηνῶν, ἐπαριθμεῖτο ἡ ὀγδόη πρὸ τῶν Ἰδῶν, ἢ ἔτιως ὀλιγομένοντες, ἕως τῆ 12. ἢ 14. ὅπῃ ἐλέγετο πρὸ τῶν Ἰδῶν, διότι τῆ 13. ἢ τῆ 15. ἦτον αἱ Ἰδοί, κατὰ τὸν μῆνα. Σημείωσον ὅτι αἱ Ἰδοί ἀρχινῶσαν τῆ μετὰ τὰς Νόνας ἡμέρα, ἢ ἐτελειῶναν μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας· διὰ τῆτο αἱ Νόναι τῆ Γανναρίῳ εἶσαι τῆ 5. τῆ αὐτῆ μηνός, πρέπει νὰ ἀνομασθῆ ἢ 6. Octavo Idus Januarii, ὀγδόη Ἰδῶν Γανναρίῳ, ἢ 11. ἡμέρα τῆ μηνός, tertio Idus, τρίτη Ἰδῶν, ἢ ἡ 13. ἡμέρα τῆ μηνός, Idibus Januarii, ἡμέρα τῶν Ἰδῶν τῆ Γανναρίῳ. ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς τὰς ἡμέρας τῶν Ἰδῶν ὅπῃ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἡμέρας τῆ μηνός, πρέπει νὰ σημειώσῃς, πόσαι ἡμέραι εἶναι μετὰ τῆς ζητημένης, ἕως τῆ 13. ἢ 15. κατὰ τὸν μῆνα, ἢ νὰ πρόθεσῃς μονάδα μίαν, π. χ. ἢ ζητημένη ἡμέρα εἶναι Quinto Idus Januarii, πέμπτη Ἰδῶν Γανναρίῳ, πρόθεσον μίαν μονάδα εἰς τὰ 13. ὅπῃ εἶναι ἡ ἡμέρα τῶν Ἰδῶν αὐτῆ τῆ μηνός, ἢ ἔχεις 14. ἐκβαλε 5. μένουσιν ἑννέα, ἢ ἔτω ἡ πέμπτη πρὸ τῶν Ἰδῶν Γανναρίῳ, εἶναι 9. τῆ αὐτῆ μηνός. Ἄν θέλῃς νὰ μάθῃς διὰ τὰς ἄλλας μῆνας ὅπῃ ἔχεις τὰς Ἰδοί τῆ 15. π. χ. ζητεῖς Quinto Idus Julii, πέμπτη Ἰδῶν Ἰούλιῳ, πρόθεσον μίαν μονάδα εἰς τὰς 15. ἢ ἐκβαλε 5. μένουσι 11. ὅθεν ἡ πέμπτη Ἰδῶν Ἰούλιῳ εἶναι ἢ 11. ἡμέρα τῆ αὐτῆ μηνός. Ἀυτὴν τὴν μέθοδον πρέπει νὰ φυλάττῃς ὅταν θέλῃς νὰ σημειώσῃς ὡς ἢ Καρχηλαρία τῆς Ρώμης· π. χ. θέλεις νὰ γράψῃς 9. Ἰούλιῳ, ἀπὸ τὰς 9. ἕως 16. εἶναι 7. λοιπὸν σημειώσον Ἐβδόμη Ἰδῶν Ἰούλιῳ, Septimo Idus Julii.

„ ἡ ἐπωνυμία τῆ ἐνικυτῆ κύκλου ἢ μὲν ῥωμαίζουσα φωνή, τὸ μῆνυμα σημαίνει,
 „ μῆνυει γὰρ ἢ ἀρχὴ τὴν περίοδον, καὶ τῆτο αὐτοῖς ἐστὶν Ἰνδικτιών. Ἡ δὲ
 „ Ἐλλάς φερωνύμου, ἔθηκε τὴν Ἐπινέμησιν· ἔ γὰρ εἰς ἀπαράβατον, καὶ ὠρισ-
 „ μένον βάρος, τὸ παλαιὸν οἱ φόροι τοῖς ὑπικῆοις ἐτάττοντο, ἀλλ' ἢ τῶν
 „ καρπῶν γέννησις τὴν σύνταξιν αὐτοῖς φιλανδρωπέυτατα· σπανίζουσα γὰρ
 „ ἐλάφρυνεν, εὐδύνουσα δὲ καὶ ἐβάρυνε, καὶ διένεμεν ἀλύπως τοῖς φορολογη-
 „ μένοις τὸ ἀνάλογον, καὶ ὅτε χρεῖα ἐκάλει, μηδενὸς δὲ ὄντος τῆ βιάζοντος,
 „ εἰδ' ὅπως ὁ φόρος ἐπράττετο, ἀλλ' ἐγένετο ὁ πόνος ὅλος τοῖς γεωργοῖς·
 „ κτ. (α). „ Πεντεκαίδεκαετηρὶς ἢ ἔσα Ἰνδικτιών, τρίτη ἐστὶν, ἢ μὲν τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν Σεπτεμβρίων Καλανδῶν· ἢ δὲ Και-
 σαρεία, τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσα ἀπὸ τῆς κδ'. τῆ Σεπτεμβρίου μηνός, καὶ τε-
 λευταῖον ἢ Ῥωμαϊκὴ, τῆς ὁποίας ἀρχὴν κατέστησαν οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἰαννουά-
 ριον, εἰς τὸσον διατὶ τότε ὁ Ἡλιος λήγων ἀπὸ τὸ νὰ εἰσέρχεται εἰς τῆμ-
 προδεν, ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς, καὶ τὸν μὲν τῆ φωτὸς χρόνον αὐξάνων, καὶ τὸ τῆ
 σκότους σμικρύνων, ἀλλ' ὅτι τότε ἐγεννήθη τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ἀληθινὸς Ἡ-
 λιος Ἰῆς δικαιοσύνης Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας εἰσάξας,
 καὶ τὸ σκότος τῆς ἀσβεβείας διασκεδάσας. Πρὸς ταύταις ταῖς περιόδοις, εἰσὶν
 καὶ ἕτεραι, ὡς ἢ τῶν Ἐπακτῶν καὶ ἄλλων πολλῶν, διὰ μέσου τῶν ὁποίων, σώ-
 ζεται ἢ τῶν ἐτῶν συνάθροισις.

Ἐπακταί.

Ἐπταετηρὶς
τῶν Ἐβραί-
ων.

Γεβιλατός.

§. 13. Παρὰ τοῖς Ἐβραίοις αἱ ἐπισημότεραι περίοδοι, δύο ἦσαν, ἢ ἐπ-
 ταετηρὶς δηλαδὴ, τῆς ὁποίας ὁ τελευταῖος ἐνιαυτὸς σαββατικὸς ἐκαλεῖτο,
 κατὰ τὸν ὁποῖον, ἐσχόλαζον ἀπὸ πᾶσαν ἐργασίαν τῆς γῆς· καὶ ἢ πεντηκον-
 ταετηρὶς, Ἐβραϊστὶ λεγομένη Γωβὴλ, τῆς ὁποίας ὁ ἔσχατος ἐνιαυτὸς Γωβη-
 λαῖος ὠνομάζετο, εἰς τὸν ὁποῖον, εἰς μόνον δὲν ἐδαλέυετο ἢ γῆ, ἀλλὰ καὶ ὅλα
 τὰ δανεικὰ ἀφίνοντο, καὶ οἱ δῆλοι ἐλάμβανον τὴν ἐλευθερίαν· περὶ ὧν ἀνά-
 γνωστὶ τὴν Ἐξοδον, καὶ τὸ Λευϊτικὸν (β). ὅθεν καὶ ἐνιαυτὸς ἀφέσεως ἐκαλεῖ-
 το· πᾶσα δὲ περίοδος εἶχε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆ φθινοπωρινῆς σημείως τῆ α'.
 ἔτας, καὶ ὅν χρόνον οἱ Ἐβραῖοι κυριεύσαντες τὴν γῆν Χαναάν, ἀρχήσαν τότε
 πρῶτον νὰ τὴν ἐργάζωνται, ἐν τῷ μῆ. ἔτει ἀπὸ τῆς ἐξόδου αὐτῶν.

Ἐποχὴ ἀπὸ
κτίσεως
Κόσμου.

§. 14. Ἡ ἀπὸ κτίσεως Κόσμου Ἐποχὴ, δὲν εἶναι μία καὶ ἢ αὐτὴ παρὰ
 πᾶσι τοῖς Χρονολόγοις, καὶ Θεολόγοις, ἀλλὰ ποικίλη, καὶ παντοδαπὴς, ἐπει-
 δὴ κατὰ τὰς ἐβδομήκοντα εὐρηται ἐν ταῖς ἀπὸ Ἀδάμ, μέχρι Νῶε, δέκα γε-
 νεαῖς, ἔτη 2262. κατὰ δὲ τὰς Ἐβραίας ἐν ταύταις ταῖς δέκα γενεαῖς, ἔτη 1656.
 Ἡ Ἀνατολικὴ λοιπὸν Ἐκκλησία δεσπίζει νὰ ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
 σῆς

(α) Οὐχὶ ἅπαξ, ἀλλὰ δις, καὶ τρεῖς ἀνέγνων τὰ χρονικά Συμεῶν Μαγίστερ Λο-
 γοθέτης, εἰς τὴν Βυζαντινὰ Ἰστορίων ἐπισημ. αψκδ'. καὶ εἰ μόνον αὐτὰ τὰ λόγια δὲν ἦσαν,
 ἀλλ' ἔτε μνησθὲν ποιεῖται ὁ συγγραφεὺς περὶ ἐπισημῆσεως, εἰμὴ εἰς τὸ ιδ'. παραγ. τῶν χρο-
 νικῶν Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτης· τῷ δὲ Οκτωμβρίῳ μηνὶ τῆς θ'. ἐπισημῆσεως ὑποπτε-
 δεῖς κτ. Ἄν ἄλλος Συμεῶν Λογοθέτης ἔτος ἐστὶ, ἐκ οἷδα.

(β) Ἐξὸδ. κεφ. κγ'. 35. Λευϊτ. κεφ. κέ.

σας Χριστός, ἐκ τῆς Ἁγίας Θεοτόκου, ἢ ἀειπαρθένου Μαρίας ἐν τῷ 5508 ἔτει μετὰ τὴν κοσμογονίαν· ὁ δὲ Παμφύλας Εὐσέβιος ἀναλογιζόμενος τὰ ἔτη διίσχυρίζεται νὰ ἀποδείξῃ ἐν τῷ 5519. (α). Οἱ Ἰσραῖλοι τῷ 3761. πολλοὶ

L 2

Χρο-

(α) Νομίζω πῶς ὁ ἀντιγραφεὺς νὰ ἀμέλησε τὸ πρωτότυπον, ἢ ἔγραψε πῶς ὁ Εὐσέβιος θέλει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη τὸ κατὰ σάρκα τῷ 5519. ἀπὸ κτίσεως κόσμου. Ὁ Συγγραφεὺς τῆς παρῆσης Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας εἶχεν ἕνα πίνακα χρονολογικόν, εἰς τὸ τέλος τῆς Εἰσαγωγῆς ἀπὸ Ἀδὰμ, ἕως τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, τὸν ὅποιον ἔλεγε πῶς τὸν ἀντέγραφεν ἀπὸ τὸν Εὐσέβιον. Ἀλλ' ἢ ὁ Συγγραφεὺς δὲν τὸν ἀντέγραφεν ἀπὸ τὸν Εὐσέβιον, ἢ ὁ ἀντιγραφεὺς τῆ πρωτοτύπου τῆς παρῆσης Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, μὴ ἐρευνῶν κατ' ἀκριβείαν, διέφθειρεν ὅλον αὐτὸν τὸν πίνακα, διότι θέλων νὰ συμφωνήσῃ αὐτὸν τὸν πίνακα, μετὰ τῆς 5519. ἐκράτησε τὴν χρονολογίαν τῶν Ἐβδομήκοντα, ἕως τῆς Ἀβραάμ, ἢ ὑπερον μετήλλαξε φθάσας ἕως τῆς Δαβὶδ, ἢ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως Χριστοῦ, ἐπαριθμῆσε μόνον τόσους χρόνους, ὅσους ἐνόμιζεν ἀρκετῆς διὰ νὰ πληρώσῃ τῆς 5519. Ἐγὼ ὅμως ἐρευνῶν, σχεδὸν πάσας τὰς ἐκδόσεις τῶν χρονικῶν τῆς Εὐσεβίου, Ἑλληνικὰς τε, ἢ Λατινικὰς, ὅπῃ εὐρίσκονται εἰς τὴν Βασιλικὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βιέννης, δὲν ἤυρον κατὰ μέρος αὐτὸν τὸν Πίνακα. Ἐύρον δὲ τὸν καιρὸν ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τῆς Ἀβραάμ, εἰς τὸν πρόλογον τῶν χρονικῶν, ἢ ἀπὸ Ἀβραάμ ὅπῃ ἀρχονται τὰ χρονικά, ἢτε ἀπὸ τῆς βασιλείας τῆς Νίνυς, ἕως τῆς εἰκοστῆς ἔτης Κωνσταντίνου τῆς Μεγάλου. Ὁ Εὐσέβιος λοιπὸν ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Ἀβραάμ ἐπαριθμεῖ χρόνους

----- 3184

Ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως τῆς κ'. ἔτης τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τῆς Μεγάλου περι-
γράφει χρονολογίαν ἔτων ----- 2342

Ἐπαριθμῶνται ----- 5526

Ἐπίλοιπον τῆς ἀπὸ Χριστοῦ ἕως τῆς κ'. ἔτης τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, δηλαδὴ
χρόνους ----- 329

Τὸ ποσὸν λοιπὸν εἶναι ----- 5197

Ὅθεν ὁ Εὐσέβιος, ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Χριστοῦ, ἐπαριθμεῖ χρόνους 5197, ἢ 5199 κατὰ τὸν Γερώνυμον τὸν ἐξηγητὴν, ἢ προδεδετὴν τῶν Χρονικῶν τῆς Εὐσεβίου. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τῆς χρονολογίας τῆς ἀπ' ἀρχῆς Κόσμου, ἕως τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, τόσαι γνώμαι εἰσὶν, ὅσοι σχεδὸν ἢ Χρονολόγοι, διὰ τῆτο χάριν τῶν φιλομαθῶν, σημειῶνω ὧδε ἐχὶ τὰς γνώμας πάντων, ἀλλὰ μερικῶν ἐξαιρετωτέρων Χρονολόγων.

3740 Ρ'αββὶ Νουασῶν.

3754 Ρ'αββὶ Γερσῶν, Ρ'αββὶ Βεν Λευί, ἢ Ρ'αββὶ Ἀβραάμ.

3758 Ἰσραῖτοι εἰς Σεδὴν Ὀλάμ.

3760 Γερώνυμος ἐξ Ἁγίας Πίσεως, Παῦλος ἐξ Ἁγίας Μαρίας, Λυράνος, Γεώργιος Ἐνεστός, Γαλατίνος, ἢ ἕτεροι, κατὰ τὸ κοινὸν χρονικὸν τῶν Ἑβραίων.

3780 Ρ'αββὶ Λευί.

3784 Τινὲς τῶν Ταλμυθισῶν.

3834 Ἀγ. Γελιανὸς κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν ἔκδοσιν.

3928 Γεράρδος ἔμπορος Λιγυφροῦτιος.

3941 Ἀγ. Γερώνυμος.

3944 Γεώργιος Καρίων.

3949 Οὐρέγιανος, Ἀργολας, Βαλλιαλδος.

3950 Σκαλίγεμος, Οὐββος Ἐμμιος, Φαβρίκιος, Οὐσκπιέτος, Καλβίστιος, Ἐλβίκιος, Ἀλξέδιος, Μικρέλιος, Στραύχιος.

3952 Ἐρμανός.

Χρονολόγοι μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν 3949. ἢ τῶν παρεπιπτώσων ἡμε-
ρῶν, μεταξὺ τῆ Σεπτεμβρίου, ἢ τῆς τῆ Χριστῆ Γεννήσεως, ἢ ἄλλοι ἄλλως.

§. 15.

- 3953 Βικέντιος Βηλοσακένσιος, Κορηήλιος ἢ Λάπιδα.
 3955 Γεώργιος Γεώργιος Ἐρσάρτιος.
 3956 Οὐάτιος Τρισελάνος.
 3961 Ματθαῖος Σχεσνιέξ, ἐκ τῆ Τάγματος τῆ Αὐγουστίνου, Σαλμυρών.
 3962 Σηξτός ἐκ Σιένης, Λέκιδος, Πίκος Μιρανδολ. ἢ πολλοὶ ἕτεροι Μαθηματικοί.
 3963 Τοσάτος, Μελάγχθων, Βεξτόρπιος.
 3966 Πέτρος Ὀπμιέρ.
 3968 Γερώνυμος Βάρδιος.
 3969 Φέσχιος, Βελλίγγερος, Ἐρρήγος, Βέτιγγος.
 3970 Βεκόλχηρος, Παντελεήμων, Γανσένιος.
 3971 Λομβάρδος, Κρεντχέμιος.
 3977 Θεόδωρος Βιβλιάνδερ.
 3984 Βελαρμίνος, Πετάβιος.
 3993 Γεώργιος Κέππλερος.
 4000 Νατάλις Ἀλέξανδρος.
 4004 Οὐσσέριος, τὸτο τὸ ἔτος ἢ οἱ Λατίνοι δέχονται.
 4005 Μάρκος Ἀντώνιος Καπέλλος, Τίριος, Γάκωβ. Γορδών.
 4022 Περίριος, Κορράδος, Πασέλλος.
 4053 Νικόλαος Μάλλερ.
 4054 Βριέτιος, Λαββέ, Ἐρρήγος Σαμέριος, Τορνιέλλος, Σπονδάνος.
 4058 Ράββι Μωϋσῆς Βάε Μαϊεμών, Γωσῆφ Βλαγκάνος.
 4088 Ἀνάλδος Ποντακός.
 4095 Ρίβέρας.
 4121 Βρέντιος.
 4133 Μαλβένδας.
 4142 Λαυρέντιος Κοδόμανος.
 4184 Ρίχιόλος κατὰ τὴν κοινὴν, ἢ Ἑβραϊκὴν Ἐκδοσιν.
 4320 Οἰδιάτων, ἢ τοὶ Ἐδσβίκων Ἀστρολόγοι.
 4697 Κασσιόδωρος.
 4830 Ὀρειγένης εἰς τὸ κατὰ Ματθαίου.
 4832 Ἄδων Ἀρχιεπίσκοπος Βιέννης.
 5000 Μητροδωρος.
 5001 Ἐπιφάνιος εἰς τὴν β. ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον.
 5185 Ἀραβες τινές, παρὰ τῷ Γενεβεράδω.
 5195 Σιγήβερος, Γσιδωρος Γσπαλένσιος.
 5197 Ἐυσέβιος Παμφύλιος.
 5199 Μαρτυρολόγιον Ρωμαϊκόν, Βέδας.
 5201 Παῦλος Οὐάσιος, Βαρώσιος, Παῦλος Φοροσεμπρονένσιος, Γεώργιος Ναύκληρος.
 5220 Γσιδωρος εἰς τὰς ἀρχάς.
 5296 Ράβανος Μαῦρος.
 5328 Ἀλβεμάσαρ Ἀστρονόμος.

§. 15. Η τῶν Ὀλυμπιάδων, περὶ ἧν εἴρηται ἀνωτέρω, ἐποχὴ, ἀρχίτε πρὸ Χριστοῦ Γεννήσεως ψος'. ἢ ἀπὸ κτίσεως Κόσμου, δψλδ'.

Η τῆ Ναβυνάσαρος Ἐποχὴ, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀστρονόμοι μεγαλύνουσιν, ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς, ἀπὸ τὸν θάνατον Ναβυνάσαρος βασιλέως Βαβυλωνος, ἐν τῇ μεσημβρίᾳ, τῆς τῆ Ἑρμῆ ἡμέρας τῆ κς'. τῆ Φεβρουαρίου, τῷ α'. ἔτει τῆς ἡ. Ὀλυμπιάδος.

Η τῆ Μεγ. Ἀλεξάνδρου ἐποχὴ, ἔλαβεν ἀρχὴν τῆ β. τῆ Νοεμβρίου, τῷ α'. ἔτει τῆς ριδ'. Ὀλυμπιάδος, ἀπὸ Ναβυνάσαρος ἔτει κγ'. ἢ πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως τκδ'. Οἱ Αἰθίοπες ἢ Ἀβισσηνοὶ ἐποχὴν διατάξαντο τὸ τῶν Κοπιτητῶν Μαρτύριον, τελεσθῆν τῷ ιδ'. ἔτει τῆς τῆ Δομετιανῆ Ἀυτοκρατορίας, κατ' ὃν χρόνον πολλοὶ Χριστιανοὶ ὑπέφερον τὰς βασάνας ὑπὲρ Χριστοῦ, ἐν τῇ πόλει τῶν Κοπτῶν, πλησίον τῆ Νείλου ποταμοῦ, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ. σπδ'.

Καὶ τελευταῖον ἡ Γρηγοριανὴ ἐποχὴ, ἔτω καλεσμένη παρὰ Γρηγορίου ΙΓ'. Ρώμης Ἐπισκόπου, ἀρχίτην ἐν ἔτει αφπβ'. ἀπὸ Χριστοῦ τῆ ιδ'. τῆ Ὀκτωβρίου, περὶ ἧς, ἐν ἰδίῳ τόπῳ ρηθῆσεται.

Ναβυνάσαρος Ἐποχὴ.

Ἐποχὴ Ἀλεξάνδρου τῆ Μεγάλου. Αἰθίοπων, ἢ Ἀβισσηνῶν Ἐποχὴ.

Γρηγοριανὴ Ἐποχὴ.

L 3

ΚΕΦΑ'.

- 5336 Ἀγ. Γεώργιος Πηλεσιότης, Ἀσκάς Τσένσιος.
 5351 Ἀγ. Ἀυγουστίνος παρὰ τῷ Γενεβράειῳ.
 5494 Πανόδωρος, Πάγιος.
 5497 Κεῖντος Γέλιος Γλαίτων.
 5570 Θεοφάνης, Γορνάνδος, Νικήφορος Κωνσταντινουπόλεως, ἢ Ἀφρικανός.
 5504 Ἀλεξανδρινὴ Ἐκκλησία.
 5505 Νικήφορος Κάλλιος.
 5506 Κεδρηός.
 5508 Ἡμετέρα. Ἐκκλησ. Θεόφιλος Ἀντιοχ. χρονικὸν Ἀλεξανδ.
 5509 Ἐπιφάνιος Κύπριος.
 5624 Κλήμης Ἀλεξανδρινός.
 5634 Ρ'ικκίολος κατὰ τὰς Ἑβδομήκοντα.
 5800 Λακτάντιος.
 5801 Φιλάσεριος.
 5984 Πίνακας Ἀλφόνσου εἰς τὸν κώδικα τῆ Ρ'ικκίολου.
 6000 Ἀγ. Κυπριανός, ἢ ὁ Σειδίας.
 6004 Γ'σαὰκ Βόσσιος.
 6211 Γελιανός Ἀρχιεπίσκοπος Τολήτης.
 6311 Ὀνάφριος Πανβίνιος.
 6984 Γ'ωάννης Ρ'ηγιομοντανός, ἢ Ἀλφόνσος Βασιλεὺς, εἰς τὰς Πίνακας τῆ Μισάλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ.

Εν τίνι χρόνῳ ἠυδόκησεν ὁ ἐλεήμων Θεός, ἀποσεῖλαι εἰς τὸν Κόσμον, τὸν Υἱὸν αὐτοῦ.

§. Ι.

Εν ποία
Μοναρχία
ἐγεννήθη ὁ
Κύριος Ἰη-
σοῦς Χριστός.

Μετὰ τὸ παρελθεῖν τὴν πρώτην ἐπὶ γῆς, Μοναρχίαν τῶν Ἀσσυρίων, ἣ-
τις ἐκράτησε κατὰ τὸν Σικελιώτην Διόδωρον, ἔτη αἶ. μέχρι δηλαδὴ
τῆς καταστροφῆς τῆ Σαρδαναπάλης, ἔτι καὶ δευτέραν τῶν Περσῶν, τὴν ἐν ἑ-
τεσι περίπτῃ. ὑπάρξασαν, μέχρι Ἀλεξάνδρου τῆ Μακεδόνας, ὅσις τρίτην
Μοναρχίαν ἔδειξεν εἰς τὸν Κόσμον, τὴν τῶν Ἑλλήνων δηλαδὴ ἐν ἑτεσι τ'.
διαμείναςαν, μέχρι τῆς τῆ Ἀυγῆς Μοναρχίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τελείως
καὶ ἠφανίσθη, ἠυδόκησεν ὁ Ἐλεήμων Θεός, ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τῆ χρό-
νου, ἐπὶ τῆς τετάρτης Μοναρχίας τῶν Ῥωμαίων Οὐλαβία τῆ Ἀυγῆς μο-
ναρχῆντος, ἔξαποσεῖλαι τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, Σωτῆρα, καὶ Λυτρωτὴν, τῷ γενεῖ
τῶν ἀνθρώπων, ἐν ἑτεῖ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, κατὰ τὴν κοινοτέραν γνώμην
εφῆ. πρὸ ἑτων δηλαδὴ ἀπὸ τῆ νῦν τρέχοντος αψδ' (α), καὶ κατελθόντα ἐν μήτ-
ρα παρθενικῇ, σάρκα γεγονέναι, Λόγον ὄντα, καὶ ἐκ κόλπων πατρῶων
γεγεννημένον ἀχρόνως, καὶ ἀνάρχως, ὁμοσίον τε τῷ Πατρὶ, καὶ ἕδὲν παρὰ
τὸν πατέρα ἠλλοιωμένον, ἀλλ' ἀτρέπτον τε καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ ὅπως ἀπαθῆ,
παθόντα δὲ, ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμῶν Σωτηρίας, καὶ διὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ διὰ
τὴν αὐτῷ τῷ εὐεργέτῃ πρέκασαν ἀγαθότητα, καὶ γὰρ ἐβέλετο διὰ σπλάγ-
χνα ἐλέως, ὑπὸ τῆ διαβόλου τυρανείῳ τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ βελήσει
τῆ Πατρὸς, καὶ εὐδοκία τῆ Ἁγίας Πνεύματος, ὁ πανταχῆ παρῶν, καὶ μηδα-
μῶ περιγραφόμενος, ἐκλινεν ἔρανὸς δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν Σωτηρίαν,
καὶ καταβάς, μηδ' ὅπως χωρισθεῖς τῶν ἔρανῶν, ,, ὑπέδου τὴν ἀνθρωπίαν μου
,, φῆν, καὶ τὴν ἀόρατον, τῆ ὄρωμένη κατεκάλυψε φύσιν, τὴν μὲν ὄρωμένην
,, ἀναμάρτητον διαφυλάξας, τὴν δὲ κεκρυμμένην ἀκήρατον διατηρήσας, ἔτε
,, γὰρ αὐτὴ τῶν τῆς σαρκὸς μετήλαχε παθημάτων, ἔτε ἡ σὰρξ ἦν προ-
,, σείληφε τῶν τῆς ἀμαρτίας κηλίδων, ἀλλ' ἐνοικήσας τῆ τῆς ἁγίας ἐνδόξε
,, Θεοτόκε, καὶ ἀειπαρθένα Μαρίας μήτρα, προκαταρθέσθης τῷ Ἁγίῳ Πνεύ-
,, ματι, τὴν ψυχὴν σὺν τοῖς μέλεσιν, ὁ Λόγος Σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνω-
,, σεν ἐν ἡμῖν, καὶ μεταβαλὼν, τὴν αὐτῆ Θεότητα εἰς ἀνθρωπότητα, ἀτ-
,, ρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος ὁ τῆ Θεῶ Λόγος, ἀλλ' ἐνώσας ἑαυτῷ καθ'
,, ὑπόσασιν ἐκ τῶν σπλάγχνων τῆς ἀειπαρθένα Μαρίας, σάρκα ἔχυσαν,
,, Ψυ-

(α) Ἐκ τῆς φαίνεται, πῶς ὁ Συγγραφεὺς τῆς παρῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἀρχισεν τῷ αὐτῷ ἑτεῖ, δηλαδὴ εἰς τῆς 709. νὰ συγγράφῃ τὴν παρῆσαν Ἱστορίαν, τὸ αὐ-
ρον ὅμως τῆ θανάτου, τὸν ἐμπόδισε νὰ θεωρήσῃ ἐκ δευτέρου τὰ γεγενημένα, διότι ἐτελευ-
τήσεν εἰς τῆς 1714. ὅθεν εἰς διάστημα τριῶν, ἢ τεσσάρων χρόνων, δὲν ἐδύνετο βέβαια νὰ
ἐξακριβώσῃ τὸ ἔργον, διὸ ἐλλειπὲς, ἢ ἀτακτον εἰς πολλὰ. Ἐχρειάσθη λοιπὸν κόπον ἐκ
ὀλίγον, εἰς τῆτο τὸ βραχὺ τῆ καιρῆ τῆ τύπῃ, ἵνα ἐξακριβωθῆ ὡς φαίνεται.

„ Ψυχὴν Λογικὴν τε, καὶ νοερὰν ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἀχωρίζως, καὶ ἀ-
 „ διασπᾶσως· εἰρηται δὲ καθ' Ὑπόστασιν ὅτι ἔ' προσδιαπλασθέντι ἀνδρώ-
 „ πω ἠνώθη, ὁ τῷ Θεῷ Λόγος, ἀλλ' αὐτὸς ὅλως τέλειος ὢν ἐν τῇ ἰδίᾳ
 „ Ὑπόστασει, τελείαν τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν προσελάβετο· εἰς ὃν ἀεὶ Ἰη-
 „ σὺς Χριστὸς, καὶ Κύριος, καὶ Βασιλεὺς ἀπάντων τῶν ὄντων, ἀνθρωπος ὁρώ-
 „ μενος, καὶ Θεὸς προσκυνούμενος, ἐκ μὲν τῆς τῷ Πατρὸς ἑσίας πρὸ τῶν
 „ αἰῶνων γεγεννημένος, ἐκ δὲ τῆς Αἰπαρθένης, ἐν χρόνῳ λαβὼν τὸ φαινό-
 „ μενον, πρόσφατος ὁ αὐτὸς, καὶ αἰώνιος, ἔ' γὰρ ξυνέχευε τὰς φύσεις ἢ ἑνω-
 „ σις, ἔδὲ πεποίηκεν ὑπὸ χρόνον τὸν τῶν χρόνων ποιητὴν, ἀλλ' ἑκατέρα
 „ φύσις μεμνήκεν ἀκραιφνῆς, ῥᾶσον δ' ἦν αὐτῷ, καὶ δίχα τῷ τῆς σαρκὸς
 „ προκαλύμματος τὴν τῶν ἀνθρώπων Σωτηρίαν πραγματεύσασθαι, καὶ βε-
 „ λήσει μόνη, τὴν τῷ θανάτῳ δυναστείαν καταλύσαι, καὶ τὴν τῷ τῆς μιτέρας
 „ τὴν ἀμαρτίαν φρεῖδον παντελῶς ἀποδείξαι, καὶ τὸν παμπόνηρον δαίμονα
 „ τὸν ταύτην ὠδίναντα, τῆς γῆς ἐξελάσαι, καὶ τῷ ζόφῳ παραπέμψαι, ὃ
 „ γε μικρὸν ὑπερον αὐτὸν παραδώσειν ἠπέλιπεν, ἀλλ' ἔκ ἠβελήθη τὴν
 „ ἐξουσίαν, ἀλλὰ τῆς προνοίας ἐπίδειξαι τὸ δίκαιον, ὡς ὁ Θεοδώρητος φη-
 „ σί (α). „

Τινὲς δὲ τῶν μεταγενεστέρων ἔχουσι συνήθειαν, νὰ διαιρῶσι τὸ ἀπὸ κα-
 ταβολῆς κόσμου, μέχρι τῆς τῷ Χριστῷ ἐλεύσεως εἰς πέντε ἡλικίας πρὸς ευ-
 κολωτέραν κατάληψιν τῶν ἐν αὐτῷ γενομένων ἀξιωματικῶν· τὴν δὲ
 ἀπὸ Χριστοῦ παρυσίας, μέχρι τῆς τῶν αἰῶνων συντελείας, καλεῖσιν ἕκτην ἡλι-
 κίαν, ὡς καὶ ἐβδόμην ἔχει τὴν ἐν τῷ ὑπὸ Σελήνην Κόσμῳ ἀρχομένην, ἀλλὰ τὴν
 ἐν τῷ ἔρανῳ, ἣτις ἔσται μετὰ τὴν παγκόσμιον Κρίσιν, εἰς τὰς ἀπεράντας
 καὶ ἀτελευτήτας αἰῶνας διαμένονσα.

Α'. Ἡλικίαν τῷ Κόσμῳ καλεῖσιν, τὴν ἀπὸ Αἰδὰμ πλάσεως, μέχρι τῷ κατακλυσμῷ, ἔτι κατὰ τὰς ἐβδομήκοντα	2262
Β'. Τὴν ἀπὸ τῆς καταπαύσεως τῷ κατακλυσμῷ, ἕως τῆς ἐξόδου τῶν Υἱῶν Ἰσραὴλ, ἔτι	1632
Γ'. Τὴν ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῶν Υἱῶν Ἰσραὴλ, μέχρι τῆς οἰκοδομῆς τῷ ἱερῷ ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς τῷ Σολομῶντος βασιλείας, ἔτι	601
Δ'. Τὴν ἀπὸ τῆς τῷ ἱερῷ Οἰκοδομῆς, ἕως τῆς καταστροφῆς αὐτῷ ὅπῃ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Γερουσαλήμ ἔγινεν, ἔτι	424
Ε'. Τὴν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῷ ἱερῷ, ἄχρι τῆς τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐλεύσεως, ἔτι	589
ς'. Τὴν ἀπὸ τῆς Χριστοῦ ἐλεύσεως, ἕως τῆς αὐτῷ δευτέρας παρυσίας.	

Z.

(α) Ἰδε τὸν Θεοδώρητον ἐν τῷ ς'. λόγῳ τῆς Θεραπευτικῆς Ἑλληνικῶν παθημάτων, θέλει ὅμως εὐεχεῖς ὀλίγην τινὰ διαφορὰν.

Ζ'. Τὴν ἐν τῷ Οὐρανῷ ἀπέραντον βασιλείαν, ἣ διαμένει εἰς ἀτελεύτη-
της αἰῶνας. Ἀμὴν (α).

(α) Ἐτεροι διαίρεσιν εἰς ἑπτὰ ἡλικίας τοιςτρόπως.

Α'. Ἡλικία ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τῆ κατακλυσμῆ ἔτη	2262.
Β'. Ἀπὸ τῆ κατακλυσμῆ ἕως τῆς πρώτης συμφωνίας ὅπῃ ἔκαμιν ὁ Θεὸς μὲ τὸν Ἀβραάμ	1207.
Γ'. Ἀπὸ τὴν τῆ Ἀβραάμ συμφωνίαν ἕως τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ	440.
Δ'. Ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἕως τῆς οἰκοδομῆς τῆ Γερῆ πα- ρὰ Σόλομῶντος	601.
Ε'. Ἀπὸ τῆς τῆ Γερῆ οἰκοδομῆς, ἕως τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἑβραί- ων, ἢ τῆς καταστροφῆς τῆ Γερῆ	424.
ς'. Ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας, ἢ καταστροφῆς τῆ Γερῆ ἕως τῆς Γεννή- σεως τῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ	689.
Ζ'. Ἀπὸ Χριστοῦ Γεννήσεως, ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰῶνων, ἢ τῆς δευτέρας αὐτῆς παρυσίας.	

Ὅπῃ γίνονται ἀπὸ κτίσεως Κόσμου ἕως Χριστοῦ Γεννήσεως ἔτη 5508. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐπα-
ρίθμησις συμφωνεῖ μὲ τὴν Ἐκκλησίαν μας. Διὰ περισσοτέραν ὁμῶς σαφήνειαν προθέτο-
μεν, ἢ ἓνα πῖνακα περιέχοντα χρονολογίαν τῶν ἑπτὰ ἡλικιῶν τῆ Κόσμου κατὰ τῆς ἑβδο-
μήκοντα, κατὰ Λατίνους, ἢ κατ' Ἑβραίους, ἢ τὴν χρονολογίαν τῶν πρὸ Κατακλυ-
σμῆ Πατριαρχῶν, ὅσον ἢ τῶν μετὰ τὸν Κατακλυσμόν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ.

Πίναξ χρονολογικός τῶν ἐπιπέτων ἡλικιῶν τῆς Κόσμου.

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
0	0	5508	0
2262	0	3246	2262
3469	1207	2039	1207
3894	1632	1614	425
4495	2233	1013	601
4419	2657	589	424
5508	3246	0	589

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
0		4004	
1656		2348	1656
2083	427	1921	427
2513	857	1491	430
2992	1336	1012	479
3416	1760	588	424
4004	2348	0	588

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
0		3760	
156		2104	1656
2023	367	1737	367
2488	832	1272	465
2928	1272	832	440
3338	1682	422	410
3760	2104	0	422

Κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν ἡμετέραν 5508

- Α'. ἡ Κτίσις τῆς Κόσμου - -
- Β'. ὁ Κατακλιμῆς - - -
- Γ'. ἡ Κάλεισις τῆς Ἀβραάμ
- Δ'. ἡ Ἐξοδος τῆς Αἰγύπτου
- Ε'. ἡ Οἰκοδομὴ τῆς Γερῶ - -
- ς'. ἡ Καταστροφὴ τῆς Γερῶ -
- Ζ'. ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ -

Κατὰ τὴν Ὀυρίαν, ἢ Λατίαν 4004

- Α'. ἡ Κτίσις τῆς Κόσμου - -
- Β'. ὁ Κατακλιμῆς - - -
- Γ'. ἡ Κάλεισις τῆς Ἀβραάμ
- Δ'. ἡ Ἐξοδος τῆς Αἰγύπτου
- Ε'. ἡ Οἰκοδομὴ τῆς Γερῶ - -
- ς'. ἡ Καταστροφὴ τῆς Γερῶ -
- Ζ'. ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ -

Κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν ἡμετέραν 3760

- Α'. ἡ Κτίσις τῆς Κόσμου - -
- Β'. ὁ Κατακλιμῆς - - -
- Γ'. ἡ Κάλεισις τῆς Ἀβραάμ
- Δ'. ἡ Ἐξοδος τῆς Αἰγύπτου
- Ε'. ἡ Οἰκοδομὴ τῆς Γερῶ - -
- ς'. ἡ Καταστροφὴ τῆς Γερῶ -
- Ζ'. ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ -

Τὰ ὄνοματὰ αὐτῶν.

Πίναξ τῶν ἱ. Πατριαρχῶν μετὰ τὸν Κατακλιμῆν τῆς Ἀβραάμ.

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
100	500	600	2165
135	403	538	2803
	400	535	2800
	430	565	2830
130	330	460	2860
	406	536	2866
	335	445	2995
134	135	269	2929
	270	404	3064
130			
150	209	339	2794
132	207	339	2924
130	200	330	3056
79	119	198	3186
179	135	314	3386
70	135	205	3265
			3135

Τὰ ὄνοματὰ αὐτῶν.

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
100	335	435	2165
135	330	465	2265
130	330	460	2400
130	330	460	2530
134	370	504	2660
130	209	339	2794
132	207	339	2924
130	200	330	3056
79	129	208	3186
70	135	205	3265
			3470
			1938

Κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν ἡμετέραν 5508

Κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν ἡμετέραν ἐν τῆς Βασιλείας Ἰουδαίας, ἢ ἐν τῆς τῆς Βασιλείας 5508

Πίναξ τῶν ἱ. Πατριαρχῶν ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου εἰς τὸν Κατακλιμῆν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν περιήλων.

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
230	700	930	1
205	707	912	230
190	715	905	435
170	740	910	625
165	730	895	795
162	800	962	960
165	200	365	1122
187	782	969	1287
167	802	969	2256
188	565	753	1474
	535	723	1444
500	450	950	1662
			1642
			2262
			2242

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
130	800	930	1
105	807	912	130
90	815	905	235
70	840	910	325
65	830	895	395
162	800	962	460
65	300	365	600
187	782	969	687
182	595	777	874
500	410	950	1056
			1066
			1656
			1657

Κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν ἡμετέραν 5508

- Α'. Ἀδάμ
- Β'. Σηθ
- Γ'. Εὐάν
- Δ'. Καϊνάν
- Ε'. Μαλλεὶλ
- ς'. Γαφὲ
- Ζ'. Εὐώχ
- Η. Μαδουάλα
- Θ. Λάμεχ
- Ι. Νῶε
- Κατακλιμῆς

Κατὰ τὴν Ὀυρίαν, ἢ Λατίαν 4004

- Α'. Ἀδάμ
- Β'. Σηθ
- Γ. Εὐάν
- Δ. Καϊνάν
- Ε. Μαλλεὶλ
- ς'. Γαφὲ
- Ζ. Εὐώχ
- Η. Μαδουάλα
- Θ. Λάμεχ
- Ι. Νῶε
- Κατακλιμῆς

Τὰ ὄνοματὰ αὐτῶν.

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
100	500	600	1558
35	403	438	1658
30	403	433	1693
34	430	464	1723
30	209	239	1757
32	207	239	1787
30	200	230	1819
29	119	148	1849
130	75	205	1878
			2008

Τὰ ὄνοματὰ αὐτῶν.

Ἔτος ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου	Ἀπὸ τῆς Κατακλιμῆς	Πρὸ Χριστ. Γενέσεως	Ἔτος διαρκείας
100	500	600	1209
135	298	433	1309
130	303	433	1439
134	270	404	1560
130	109	239	1703
132	207	339	1833
130	100	230	1965
79	69	148	2095
70	75	145	2173
			231

Κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν ἡμετέραν 4004

- Α'. Σὴμ
- Β'. Ἀφραξὰδ
- Γ. Σαλά
- Δ. Ἐβερ
- Ε. Φαλίε
- ς'. Ραγαῦ
- Ζ. Σεφὶχ
- Η. Ναχωρ
- Θ. Θαρὲ
- Ἀβραάμ

της α

Ο π̄ς
ριθμη
μεν, ἰ
μήκον.
μ̄ς Π

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ.
ΒΙΒΛΙΟΝ Α.
ΑΪΩΝ Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Περὶ Αὐγέστα Αὐτοκράτορος Ρώμης, καὶ Ἡρώδε Βασιλέως Γε-
ροσολύμων, ἐφ' ὧν γέγονεν ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία
τῆ Θεῆ Λόγα.

§. 1.

Ἡ εἰς Καίσαρος φονευθέντος εἰς τὸ Δικασικὸν Βῆμα, τῷ φα-
νέντος ἐν Ρώμῃ πρώτου Μονάρχου (πρὶν Χ. Γ. ἔτη
μζ. ἢ κατ' ἄλλης μέ.) ἀπὸ τὸν Βρεῖτον, Κάσσιον, καὶ
ἄλλας συνωμότηας, καὶ συνδρομητὰς τῷ φόβῳ, τῇ ἰε. τῷ Μαρτίῳ μηνός, ζή-
σαντος ἔτη νς' εἰς τιμὴν τῷ ὁποῖα, ἡ Γερουσία τῆς Ρώμης ὠνόμασεν
Γέλιον, τὸν πέμπτον μῆνα, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐγεννήθη. Οὐκίβιος ὁ ἀνεψιὸς
αὐτῷ, ὁπῶ κατ' αὐτῷ τῷ Γέλιῳ, πρότερον ἔγινεν Υἱὸς Θετοῦ, ἀτέκνου ὄντος, ὕψε-

Αὐγέστος
Αὐτοκρά-
τωρ.

Γέλιος μὴν
πόθεν εἶτα
ὠνομάσθη.

Μ

ρον

Α' υγέστ
Μοναρχία.
πρὸ Χ. Γ. 42.

ρον καὶ κληρονόμος γινόμενος διὰ τῆς αὐτῆ διαθήκης, ἀκίσας τὸν θάνατον τῆ Ἰβλίας, εἰς καιρὸν ὅπῃ εὐρίσκετο εἰς Ἀπολωνίαν τῆς νέας Ἠπέρου, διὰ πόδον μαθήσεως γραμμῶν, καὶ ἐπισημῶν, εὐθύς ἀπέ-
ρασεν εἰς Βρεντήσιον τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ῥώμην, ὅπῃ ἀπὸ τὰ
γράμματα, ἀνέβη εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν, καὶ ἀπὸ τὰς Μέσας εἰς τὰς πο-
λέμους, ὧν ἑτῶν ἰή. ἢ καὶ περισσότερον, ἔτη πρὸ Χ. Γ. κατὰ τὸν Εὐσέ-
βιον μβ'. (α) Λαβὼν λοιπὸν ὁ Οὐκτάβιος τὰ σηῆπτρα, πρῶτον μὲν ἔδα-
νάτωσε τὰς φονεῖς τῆ δετῆ πατρός τε, δηλαδὴ Ἰβλίας Καίσαρος, ἔχων
ὁμογνώμονα, καὶ συνεργὸν εἰς τῆτο, καὶ τὸν Ἀντώνιον, μὲ τὸν ὀπίου ὕσε-
ρον σκανδαλιόδαις, καὶ ἐχθρευταῖς; καὶ νικῶν αὐτὸν πλησίον τῆ Ἀκτῆ τῆς
Ἠπέρου, μὲ βασιλικὸν σόλον, καὶ τόσον τὸν ὑποχρέωσεν, ὅπῃ πιάνωντάς
τον ὁμῆ μὲ τὴν γυναῖκα τε τὴν Κλεοπάτραν, ἣτις ἔφευγεν εἰς Αἴγυπ-
τον, ἠναγκάσθη νὰ φονευθῆ μόνος τε. Οὗτος λοιπὸν ὁ Οὐκτάβιος μετο-
νωμάσθη Γάιος Ἰέλιος Καίσαρ Οὐκταβιανός, διότι ἦτον συνήθεια εἰς τὰς
γινόμενας Θετὰς Υἱὰς, νὰ λαμβάνωσι τὴν ἐπωνυμίαν ἀπὸ ἐκείνου ὅπῃ
τὰς υἱοδετῶν, ὅμως νὰ φυλάττωσι καὶ ἕτερον ὄνομα ἀπὸ τὰ πρῶτα (β)
ὕσερον ἐπωνομάσθη καὶ Αὐγέστ παρὰ τῆς Γερμανίας, κατασκευαίς Ὑπατος
ἐπτάκις, κατὰ τὸ λς' τῆς ἡλικίας τε, διὰ τὴν ἀσύγκριτον ἀρετὴν τε, καὶ
προτερήματα. Ἀπὸ αὐτὸν καὶ ὁ ἕκτος μὲν, Αὐγέστς ὠνομάσθη, διότι τῆ
ιδ' τῆ αὐτῆ μηνὸς ἀσθενήσας εἰς τὴν πόλιν Νώλην καλυμένην, ἀπέθανε
ζήσας χρόνος ος' πάρεξ πδ' ἡμέρας: ἕτος ἦν ἡμέρος, εὐπρόσδεκτος, ἐβοή-
θει πολλὰς μὲ χρήματα, ἔτιμα τὰς φίλας τε, εὐγνωμῶν ἦν πρὸς ὅσους
τὸν ἐδιορθώνασιν εἰς τὰ ἐλαττώματά τε, ὅμως ἦν ἐκδοτος εἰς τὰ ἀφρο-
δίσια. Περὶ τῆθ, ἀνάγνωδι Δίωνα τὸν Νικαέα, (γ) τὸν Γώσσηπον (δ)
Γωάννην Ζωναρᾶν (ε), καὶ ἑτέρας: ἐκ δὲ τῶν Λατίνων, ἀνάγνωδι Σβετώ-
νιον (ζ), τὸν Αὐρήλιον Οὐίκτηρα (η), τὸν Εὐτρόπιον (θ), Γωάννην τὸν
Κρισπιανόν (ι), τὸν Τάκιτον (κ), καὶ ἑτέρας.

§. 2. Προσέτισημειώλεον, ὅτι ὁ Αὐγέστς ἐπρόσαξε, καὶ ἐνομοθέτησε νὰ
μὴν τολμήσῃ τις νὰ ὀνομάζῃ, ἢ τὸν Καίσαρα, ἢ ἕτερον, Κύριον, καὶ αὐ-
θένην, εἰ δέ τις ἔτω ἔλεγε, νὰ γίνεσθαι εὐθύς δῆλος ἐκείνου ὅπῃ ὀνόμα-
σε Κύριον, καὶ αὐθένην: οἱ δὲ μετ' αὐτὸν Αὐλοκράτορες, εἰς τοσαύτην
ἀδιανθρωπίαν ἐξέκλιναν, ὥστε ὅπῃ ὀνομάζοντο Θεοί. Περὶ πλέον ἐρχόμε-
νος μίαν φοράν εἰς τὰς Δελφές, καὶ Δυσιάσας, ἠρώλησε τὴν Πυθίαν, τίς
ἔμελε νὰ βασιλεύσῃ ὕσερον ἀπὸ αὐτόν; καὶ αὐτὴ ἀπεκρίθη, καὶ εἶπε.

Παῖς

(α) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. α. κεφ. ε. (β) Ζωναρ. βιβλ. ι. ἐδαφ. ιε. Ἐκδοσ- Ἐν-
ρετ. αψκθ'. (γ) Δίων. Ρωμαϊκῶν Ἰσορ. βιβλ. ις'. (δ) Γωσήπ. Ἰσδαϊκ. Ἀρχαιοθ.
βιβλ. ιζ'. (ε) Ζωναρ. τόμ. β'. βιβλ. ι. Ἐδαφ. λη. (ζ) Σβετῶν. βιβλ. β'. (η) Αὐ-
ρήλ. Οὐίκτ. Συρόψ. Ρώμ. Ἰσορ. (θ) Εὐτρ. ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆ Παιανίη βιβλ. ζ.
κεφ. ζ. καὶ η. (ι) Κρισπι. εἰς τὸν βίον Αὐγέστς. (κ) Τάκτ. Χρονη. βιβλ. α.

Αὐγέστς
μὴν, πόδον
ἔλαβε τὸ
ὄνομα.
Θάνατος
Αὐγέστς.

Θέσπισμα
τῆ Αὐγέ-
στς.

Παῖς ἑβραῖος κέλλεται με Θεοῖς Μακάρεσιν ἀνάσσων
 Τόν δε δόμον προλιπεῖν, κ' αἰδὴν αὐθις ἰκέσθαι.
 Λοιπὸν ἄπιθι σιγῶν ἐκ Βωμῶν ἡμετέρων.

Χρησμός
 περὶ τῆς
 Γενέσεως
 Χρῆστ.

„ Διηλαδὴ, Παιδίον Ἑβραίων, ὅπῃ βασιλεύει ἐπάνω εἰς τὰς Μακαρίας
 „ Θεάς, με προσάζει, νὰ ἀφίσω αὐτὸν τὸν δόμον, κ' πάλιν ἐξῆλθε φω-
 „ νή, λοιπὸν ἀναχώρησον με σιωπὴν ἀπὸ τὰς ἡμετέρας βωμῆς (α). “
 Ἐξελθὼν δὲ ὁ Βασιλεύς ἀπὸ τὸ μαντεῖον, ἔστησε βωμὸν εἰς τὸ Καπι-
 τῶλιον τῆς Ῥώμης, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγραψε με Ῥωμαϊκὰ γράμματα, ὡς
 λέγει ὁ Εὐσέβιος Παμφύλας (β), κ' ὁ Σείδας, κ' ἕτεροι, ὁ Βωμὸς ἔτος
 ἐστὶ τῆ πρωτογόνου Θεῆ.

§. 3. Ἡρώδης ὁ ἀλλόφυλος, ὁ Ἀσκαλωνίτης, ἐγεννήθη ἀπὸ Κύπριδα τὴν
 ἐξ Ἀραβίας, κ' ἀπὸ τὸν Ἀντίπατρον ἀπόγονον τῆ Ἡσῆυ, τῆ τῶ Ἡρώ-
 δη, Γάιος Γάλιος Καῖσαρ, μετὰ τὸν θάνατον τῆ Πομπηίας, ἔδωκε τὴν
 ἐπιστάσιαν τῆς Γαδαίας, μετὰ δεκαεξέτη χρόνος, ἀφ' ἧ οἱ Ἑβραῖοι ὑπετάχ-
 θησαν τοῖς Ῥωμαίοις, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Γώσηπος εἰς τὸ 10. κεφ. τῆ 17. λό-
 γα, ἀρχιερατεύοντος τῆ Ὑρκανῆ· ἀφ' ἧ δὲ ἐφονεύθη με δόλον, ὁ Ἀν-
 τίπατρος παρὰ Μαλίχη, οἱ υἱοὶ αὐτῆ Ἡρώδης, κ' Φασάηλος ἐκαταστάθη-
 σαν εἰς τὴν Γαδαίαν Τετράρχαι παρὰ Ἀντωνίας. Ὁ δὲ Ἀντίγονος ὁ Ὑῖος
 Ἀρισοβάλης ὑποσχεθεὶς νὰ δώσῃ τοῖς Πάρθαις χίλια τάλαντα, κ' φ. γυ-
 ναῖκας, ἂν ὑπερῶσαν τὸν Ὑρκανὸν τὴν ἑξασίαν, κ' τὴν παραδώσωσιν αὐ-
 τῶ, φονεύσαντες τὰς περὶ τὸν Ἡρώδην ἐυρισκομένας, οἱ Πάρθοι, ὧν
 Σηραληγὸς, κ' βασιλεὺς ἦν ὁ Πάκβρος, ἐσράτευσαν εἰς τὴν Γαδαίαν φέ-
 ροντες τὸν Ἀντίγονον, ὃς ἐρχόμενος ἔτι εἰς τὰ Γεροσόλυμα ὀδηγούμενος ἀπὸ
 τὰ στρατεύματα τῆ Βασιλείως τῶν Πάρθων, ἔλαβε δεσμῆς τὸν Ὑρκανὸν
 κ' τὸν Φασάηλον· φοβόμενος δὲ μήπως τὸ πλῆθος τῆ λαῶ παραδώσῃ
 πάλιν τὴν Βασιλείαν τῶ Ὑρκανῶ, ἐκοψεν αὐτὰ τὰ ὠτία, με σκοπὸν νὰ
 μὴ λάβῃ ἐκ δευτέρου τὴν ἀρχιερωσύνην, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὠτίων τῶν,
 ἐπειδὴ κατὰ τὸν Γαδαϊκὸν νόμον, ἡ ἀξία τῆς ἀρχιερωσύνης ἐδίδετο τοῖς
 ὑγιέσι, κ' ὀλοκλήροις. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν Τετράρχων, ὁ μὲν Φασάηλος

Ἡρώδης
 Ἀσκαλωνί-
 τής.

Ἀντίπα-
 τρος φον-
 ευθεὶς πα-
 ρὰ Μαλί-
 χη.
 Ἀντίγονος
 ἔρχεται εἰς
 Γεροσόλυ-
 μα.

Ἀποκόπτει
 τὰ ὠτία τῶ
 Ὑρκανῆ.

M 2

10-

(α) Παρὰ τῶ Σείδα ἀναγινώσκεται τοιοῦτοτρόπως,

Παῖς Ἑβραῖος κέλλεται με θεοῖς Μακάρεσιν ἀνάσσων,
 Τόν δε δόμον προλιπεῖν, κ' αἰδὴν αὐθις ἀφικέσθαι
 Λοιπὸν ἄπιθι σιγῶν ἐκ βωμῶν ἡμετέρων.

(β) Εἰς τὰ Χρονικά τῶ.

Θάνατος.

νομίσας ἀδλιώτατον, ἢ ἐντροπιασμένον πρᾶγμα, τὸ νὰ θανατωθῇ ἀπο τὸν ἔχθρὸν τε, ἢ μὴν ἔχων τὰς χεῖρας τε λελυμένας, ὡς ὁπῆ ἦτον δεδεμένος, ἢ μὴ δυνάμενος νὰ σφαγῇ μόνος τε, ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν τε εἰς μίαν πέτραν, ἢ ἄτω ἐτελείωσε τὸν βίον τε, ὡς ἰσορεῖ ὁ Γώσηπος (α). Ὁ δὲ ἀδελφός τε Ἡρώδης, ὢν ἱκανός, ἢ ἄξιός εἰς τὴν διοίκησιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ἢ εἰς τὸ νὰ ἐκφοβήσῃ, ἢ νὰ συσείλῃ πολλὰς λησῆς, ἢ κακοτρόπας ἀνδρώπας, ἐνωθεὶς μὲ τὸν Αὐγεσον ὁπῆ εἰσῆρχετο εἰς τὴν Αἴγυπτον, χρησιμεύσας τόσον μὲ κρατεύματα αὐτῶ, ὅσον ἢ μὲ ἔξοδα τῶ πολέμου, εὐθὺς ἔρχεται εἰς Ρώμην, ὅπα ἐψηφίσθη διὰ Βασιλεὺς Ἰουδαίων παρὰ τῶ Αὐγᾶσε, ἐπειδὴ τὸν ἠγάπησε, ἢ μὲ τὴν θέλησιν τῆς Συγκλήτου, λαμβάνει ἢ τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ δεύτερον ἔτος, ἐπειδὴ ὁ Ἀντίγονος ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν τρεῖς χρόνας, ἢ τρεῖς μῆνας, ἢ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἡρώδης τὸ πρῶτον εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἔχων τίτλων Βασιλέως, πρὸ Χ.Γ. ἔτη λή. ἢ μετὰ δύο ἔτη λαβὼν ἢ τὴν Γερουσαλήμ, ἀσύκωτε τὸ σκῆπτρον ἀπὸ τὸν Ἰούδα, ἢ τῆτο προβλέπων ὁ Γακῶβ πρὸ τῶ τέλους τῶ Θανάτου τε εἶπεν „ἐκ ἐκ-
„ λει εἰ Ἀρχων ἐξ Ἰούδα, εἰδὲ Ἡγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῶ, εἰς ἂν
„ ἔλθῃ ὃ ἀπόκειται, ἢ αὐτὸς προσδοκία ἔδνῶν, (β) “ διὰ τὸν Χριστὸν προφητεύσας κτ.

Ἡρώδης
ψφίζεται
βασιλεὺς
Ἰουδαίας
παρὰ Αὐ-
γῆσε.

Σκληρότης
Ἡρώδου εἰς
Γερουσαλή-
μα.

§. 4. Εἰσελθὼν λοιπὸν ὁ Ἡρώδης εἰς Γερουσόλυμα, ἢ μὴν θέλοντες οἱ Ἰουδαῖοι νὰ τὸν δεχθῶσι διὰ Βασιλέα, ὡς ἀλλόφυλον, κατέσφαξε πολλὰς ἐξ αὐτῶν, ἐσκύλευσε τὴν πόλιν, ἢ τὸ ἱερόν, ἢ κατέκαυσε πάσας τὰς ἀναγραφὰς, ἢ Βίβλους τῶν φιλῶν, ἢ γενεῶν ὁπῆ ἐφυλάγοντο ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶ Ἐσδρα, διὰ νὰ μὴ γινώσκωσιν οἱ Ἐβραῖοι, τίνος φυλῆς εἰσὶν ἢ τίνες οἱ πολῖται, ἢ τίνες οἱ λεγόμενοι ξένοι, ἢ τὴν ἱερατικὴν σοφίαν, τὴν ἔβαλεν ὑπὸ τὴν σφραγίδα τε, ἢ ἔξασίαν, διὸ ἀκωλύτως ἢ ἀνυποσόλως ἐπωλῆσε διὰ χρήματα τὴν ἱερωσύνην εἰς ἀνδράπας ἀφανεῖς, ἢ ἀναξίους. Ὑστερον δὲ διὰ νὰ φανῇ τοῖς Ἐβραῖοις ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας, χαριζόμενος αὐτοῖς, κατὰ τὴν συμβελὴν τῶν παρασίτων φίλων τε, ἢ τῶν ὀπαδῶν τε, οἵτινες ἢ Ἡρωδιανοὶ ὠνομάθησαν, ἀρχισε νὰ ἀνακαινίσῃ τὸ ἱερόν τῶ Σολομῶντος, ἐν ἔτει ἀπὸ μὲν τῆς ἀλώσεως τῆς Γερουσαλήμ ἡ. ἀπὸ δὲ τῆς Βασιλείας αὐτῶ κά. εἰς τὸ ὁποῖον ἱερόν ἐπειδὴ ἐτίθησαν αἱ θύραι, ἢ ὅσα ἕτερα ἐχρειάζοντο, ἐκαλλωπίσθη ὅσον ἦτον δυνατὸν ἀφ' ἢ ἀπέρασαν χρόνοι φ. ἀπὸ τὴν δευτέραν αὐτῶ οἰκοδομήν, γινομένην ἐπὶ τὰς ἡμέρας Δαρεῖς τῶ Βασιλέως, ὡς ὁ Γώσηπος λέγει (γ). Διὸ ἢ τινὲς λαμβάνουσιν αἰτίαν, ἢ λέγουσι πῶς τρεῖς ὠκοδομήθη ὁ Ναός τῆς Γερουσαλήμ, πρῶτον παρὰ Σολομῶντος, δεύτερον παρὰ Δαρεῖς, ἢ τρίτον παρὰ Ἡρώδου ἀνάγνωθι τὸν Γώσηπον περὶ τῆτος (δ). Τέλος πάντων αὐτὴ ἢ Ἀλώπηξ ὁ ἄθ-

Ἡρώδης
ἀνακαινίζει
τὸν Ναόν.

(α) Ἰουδαϊκ. Ἀρχαιολ. βιβλ. ιδ'. κεφ. κέ. (β) Γεν. κεφ. μθ'. ιο. (γ) Ἀρχαι. βιβλ. ἡ. κεφ. δ. (δ) Βιβλ. ἰά'. κεφ. δ'.

ὁ ἄθλιος Ἡρώδης ἐτελείωσε τὸν βίον τε μὲ κακὸν θάνατον, διὰ μεγάλην καταδίκην, καὶ ὀργὴν θεύλατον, ἀφ' ἧ ἐξουσίασεν ἔτ' λζ'. (α) ὀλίγον τι πρὸ τῆς ἑορτῆς τῆ Πάσχα, ὧν ἑτῶν ὁ. μετὰ Χριστῆ Γεννήσεως ἔτη δύο, ἐν Γεριχῶ, πληρώσας δικαίας, καὶ ἀξίας τιμωρίας, καὶ κολάσεις ἐν τῇ παρῆσθ ζωῇ, διὰ τὰς παρανόμους, καὶ ἀθέτους πράξεις τε, ἀφ' αἵς τρεῖς Υἱὸς ὁμωνύμους τε, καὶ διωνύμους τε, Ἡρώδην Ἀντίπαν, ὅς ἐθανάτωσε τὸν Πρόδρομον, ἐπὶ τὰς ἡμέρας τῆ ὁποῖε ἐσαυρώθη ὁ Χριστός, καὶ Ἡρώδην Φίλιππον, μετὰ τὸν ὁποῖον πρότερον συνοικήτατα γαμικῶς ἦ Ἡρωδίας, ἐγέννησε θυγατέρα τὴν Σαλώμην, ἣτις ἐχώρευσε ἐν τὰ Γενέθλια τῆ Ἡρώδα καὶ τὸν Ἀρχέλαον, διὰ τὴς ὁποῖε ἀνάγνωδι τὸν Γώσηρον (β), τὸν Εὐσέβιον (γ), καὶ τὸν Ζωναρᾶν (δ).

§. 5. Μετὰ τὸν θάνατον λοιπὸν τῆ Ἡρώδα, οἱ δύο τε Υἱοὶ Ἀρχέλαος καὶ Ἀντίπας (διότι τὴς ἄλλης τρεῖς Υἱὸς τε, ἔτι ζῶν ἐθανάτωσε, τὸν Ἀλέξανδρον δηλαδὴ, τὸν Ἀριστόβελον τὸν πατέρα Ἡρώδα Ἀγρίπα, καὶ τὸν Ἀντίπατρον, καθὼς καὶ Φερῶραν τὸν ἀδελφὸν τε, καὶ τὰς δύο τε γυναῖκας Δωρίδα, καὶ Μαριάμνην, καὶ πολλὰς ἄλλας ἐφόνευσε, οἵτινες ἐμάχοντο μεταξὺ τῶν διὰ τὴν διαδοχὴν τῆς Βασιλείας) ἦλθον εἰς Ρώμην, ὅπου Γάιος Καίσαρ ἐδίδρισε νὰ μὴν λάβῃ τινὰς τὸ Βασίλειον, ἀλλὰ νὰ μερισθῆ εἰς τέσσαρας Τετραρχίας, νὰ δωθῆ τῷ Ἀρχελάῳ ἢ Γαδαία, τῷ Ἡρώδῃ Ἀντίπα ἢ Γαλιλαία, τῷ ἀδελφῷ τε Φίλιππῳ ἢ Χώρα τῆς Τραχονίτιδος, καὶ Γαδαίας, καὶ τῷ Λυσανίᾳ (ὅς κατὰ τινὰς Υἱὸς νομίζεται Ἡρώδα) ἢ Ἀβιλιανῇ (ε). Ἐξ ὧν ὁ μὲν Ἀρχέλαος ἐτετράρχησε χρόνος ἐννέα, καὶ τῷ ἰ. ἔτει ἐξωρίθη παρὰ τῆ Καίσαρος, κατηγορηθεὶς ἀπὸ τὸ ὑπήκοόν τε. Ὁ δὲ Φίλιππος ἐξουσίασας χρόνος λζ'. ἀπέθανε τῷ κ'. ἔτει τῆς Βασιλείας Τιβερίου. Τὸν δὲ Ἡρώδην κατεδίκασεν ὁ Γάιος εἰς παντοτινὴν ἐξορίαν, ἐξορίσας αὐτὸν τῆς Ἡγεμονίας, καὶ δὲς τὴν Τετραρχίαν τε, Ἡρώδῃ Ἀγρίπα, ἀφ' ἧ ἐβασίλευσε ἔτει κδ'.

Θάνατος
Ἡρώδα.Υἱοὶ Ἡρώ-
δα.Ἀρχέλαος
ἐξορίζεται.
Θάνατος
Φιλίππου.
Ἐξορία
Ἡρώδα.

(α) Ἐτεροι δὲ φασὶ πῶς ἐβασίλευσε ἔτη μ'. καὶ ἀπέθανε ἑτῶν οβ'. (β) Βιβλ. ιζ'. κεφ. 9. (γ) Βιβλ. α. κεφ. η'. (δ) Βιβλ. ε'. (ε) Λυκ. κεφ. γ'. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς σύλληψως, καὶ γεννήσεως Ἰωάννου τῆ Βαπτισῆ, ἔτι
καὶ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τῆς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου
σύλληψως, τῆ Κυρίε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

§. 1.

Ο Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ φανείς εἰς τὸ Γερόν, προλέγει τῷ Ζαχαρίᾳ
ὅπως ἐφημέρευεν εἰς τὴν τάξιν τῆς Γερατείας αὐτῆ, τὴν γέννησιν Ἰωάν-
νου τῆ Βαπτισῆ. „ Εἰσηκούθη ἡ δέησις σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γεν-
νήσει Υἱόν σοι “ (α) ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου αφεῖ, ἀπὸ δὲ τῆ
Αὐγάτου Κάισαρος μβ΄. ὡς ἐκ τάτου ἐπρομηνύετο διὰ τὸ παράδοξον τῆ
γυραλείου, καὶ τῆς στείρωσεως τῆς Ἐλισάβετ, ὁ Θεὸς καὶ Παρθενικός τῆς Πα-
ναχράντου Μαρίας τόκος· συλλαμβάνεται λοιπὸν ἐξ ἐπαγγελίας ὁ Ἰωάννης,
ὡς ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία τῆ κγ΄. τῆ Σεπτεμβρίου μηνὸς περὶ τὴν Φθινοπω-
ρικὴν Ἰσημερίαν, τῷ ἑκτῷ μηνὶ πρὸ τῆς Χριστοῦ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου σύλλη-
ψως. Γεννᾶται δὲ τῆ κδ΄ τῆ Ἰαννίου μηνὸς περὶ τὴν Φεβρουαρίαν τροπικὴν, ὡς ἡ
Ἐκκλησία δεσπάζει, ἐκ μητρὸς στείρας, καὶ προβεβηκίας ἐν ταῖς ἡμέραις
αὐτῆς, ἧτοι γυραλαίας (β). Τῆ ὁποῖα ὁ παλιὲρ Ζαχαρίας, ἀφ’ ἧ ἐγεννή-
θη τῆ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, μὴ δυνάμενος νὰ λαλήσῃ „ αἰτήσας πινακίδιον ἔγρα-
ψε λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτῆ (γ), ὑπερον δὲ ἀφ’ ἧ ἀνεώχ-
θη τὸ σῶμα τῆ, καὶ ἔλαβε τὴν φωνὴν τῆ, πληθεύσας Πνεύματος Ἁγίου ἄδει
τὴν δευτέραν ὠδὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης. „ Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῆ
„ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτῆ (δ). “
Ἡ δὲ γεννεαλογία τῆ Ἰωάννου ἔχει ἕλω, ὁ Βαραχίας γεννᾶ τὸν Ζαχα-
ρίαν, καὶ τὸν Ἀγγαῖον, ὁ Ζαχαρίας τὸν Ἰωάννην, ὁ δὲ Ἀγγαῖος τὴν Σα-
λώμην τὴν γυναῖκα Ἰωσήφ τῆ Τέκτονος, ὁ δὲ Ἰωσήφ γεννᾶ Ἰάκωβον,
Σίμωνα, Ἰάδαν, Ἰωσή, Ἐσθῆρ, Μαρίαν, καὶ Σαλώμην.

§. 2. Ἡ ἐξ ἐπαγγελίας σύλληψις Μαρίας τῆς Θεολόκου, τῆ ἐννάτη τῆ Δε-
κεμβρίου ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐορτάζεται. Ἐπειδὴ θέλων ὁ Θεὸς νὰ εἰσι-
μάσῃ νὰ ὀν ἐμφυχον, καὶ οἶκον Ἁγίον εἰς κληρονομίαν τῆ, πέμψας ἐξ ἔραν
τὸν Ἀγγελον πρὸς τὰς δικαίας Ἰωακείμ, καὶ Ἄνναν, ἐξ ὧν ἠθέλησε νὰ
γεννηθῆ ἡ κατὰ σάρκα μητέρα αὐτοῦ, προεμήνυσε τὴν σύλληψιν τῆς ἀγῶ-
νου, καὶ στείρας, διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὴν γέννησιν τῆς Παρθένου. Ἐγεννήθη λοι-
πὸν ἡ ἀειπαρθένος Μαρία τῆ ὀγδόῃ τῆ Σεπτεμβρίου, τῆς ὁποῖας ἡ γεν-
νεα-

Σύλληψις
Ἰωάννου τῆ
Βαπτισῆ.

Γέννησις
Ἰωάννου
προδρομῆ.

Γεννεαλο-
γία Ἰωάννου
τῆ Βαπτισ-
ῆ.

Σύλληψις
τῆς Θεοτό-
κου.

Γέννησις
τῆς Θεοτό-
κου.

(α) Λσχ. κεφ. α΄. 13. (β) Λσχ. κεφ. α΄. 18. (γ)* Λσχ. κεφ. α΄. 63. (δ) Λσχ.
κεφ. α΄. 68.

νεαλογία είναι αὐτή. Ἐκ τῆς σειράς τῆ Νάθαν τῆ Υἱοῦ Δαβίδ, Λευὶ ἐγέννησε τὸν Μελχὶ, καὶ τὸν Πάνθηρα, ὁ Πάνθηρ ἐγέννησε τὸν Βαρπάνθηρα, ὁ δὲ Βαρπάνθηρ ἐγέννησε τὸν Γωακείμ τὸν πατέρα τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, ὃς εἶχε τὸ γένος ἐκ φυλῆς Βασιλικῆς, ἔλαβε καὶ γυναῖκαν Ἄνναν τὴν θυγατέρα τῆ Ματθάν καὶ ἀπογόνου Δαβίδ, καὶ Σολομῶντος, ὃς λαβὼν γυναῖκα Μαρίαν ἐκ τῆς φυλῆς τῆ Γάδα, ἐγέννησεν Γακῶβ, τὸν Πατέρα Γωσήφ τῆ Τέκλονος, καὶ θυγατέρας τρεῖς, Μαρίαν, Σοβῆ, καὶ Ἄνναν, ἐξ ὧν ἡ μὲν Μαρία γεννᾷ Σαλώμην τὴν Μαίαν, ἡ δὲ Σοβῆ γεννᾷ τὴν Ἐλισάβετ, ἣτις εἶχεν ἄνδρα Ζαχαρίαν τὸν Γερέα, καὶ ἐγέννησεν Ἰωάννην τὸν πρόδρομον, καὶ ἡ Ἄννα γεννᾷ τὴν Θεοτόκον, ὡς ὅτι ἡ Θεοτόκος εἶναι ἐγγόνη τῆ Ματθάν, καὶ Μαρίας τῆς γυναικὸς τῆς, ἡ δὲ Ἐλισάβετ, καὶ Σαλώμη, ἀνεψιαὶ μὲν τῆς Ἄννης, ἐξαδέλφαι δὲ τῆς Θεοτόκου. Ἐπρόσφρον δὲ τὴν Παρθένον Μαρίαν οἱ αὐτὴς γεννήτορες, εἰς τὸν Ναὸν Κυρίας, τριῶν χρονῶν τῆ ἡλικία, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν τῆς, διότι ποθῶντες νὰ τεκνοποιήσωσιν, ὑποσχέθησαν τῷ Θεῷ, νὰ τῷ προσφέρωσι τὸ τέκνον ὅτι τῆς χάριση. Φθάσασα δὲ ἡ Παρθένος ἐτῶν ἑνδεκά, ἔμεινεν ὄρφανή, ζήσαντος τῆ Γωακείμ ἐτη π΄. καὶ τῆς Ἄννης οδ΄, δὲν ἐξήρχετο ἡ Θεοτόκος ἀπὸ τὸν Ναὸν, ἀλλὰ ἂν ἐχρειάζετο τινὸς πράγματος, εἰς μόνην τὴν Ἐλισάβετ ἤρχετο ὡς συγγενῆ τῆς, καὶ ὅτι ἦτον πλησίον, ἔχουσα τὸν οἶκον τῆς ἐκ μακρᾶν τῆ Ναῦ. Ἦτον δὲ τόπος κεχωρισμένος εἰς τὸν Ναὸν πλησίον τῆ Συσιασηρῆς, ὅτι μόναι αἱ Παρθένοι ἔμενον· καὶ αἱ ἄλλαι μὲν Παρθένοι μετὰ τὴν Ἀπόλυσιν, ἤρχοντο εἰς τὸν οἶκον τῆς, ἡ δὲ Θεοτόκος ἐπροσκαρτεροῦσε εἰς τὸν Ναὸν τρεφομένη ὑπὸ τῆ Ἀγγέλου· φθάσασα δὲ ἐτῶν ιδ΄. δὲν ἀφῆναν οἱ Γερεῖς νὰ μὲνη εἰς τὸ Γερόν, διὸ τὴν ἀρραβωνίασαν μετὰ τὸν Γωσήφ τὸν Τέκτονα, τῆ ὁποῖα ἡ ῥάβδος λέγουσιν ὅτι ἐβλάσησε καὶ ἡ προφητικὴ ῥῆσις ἔλαβε τέλος, „ιδὲ δίδεται βιβλίον ἐσφραγισμένον ἀνδρὶ εἰδῶτι γράμματα, ταῦτα γὰμψ προσομιλήσαντι, καὶ εἶρε ἡ δύναμις ἀναγνώσαι αὐτὸ, ὅτι ἐσφραγισμένον ἐστί (α).“ Μνηστειθεῖς λοιπὸν ὁ Γωσήφ τὴν Μαρίαν, τὴν ἤφερον εἰς τὸν οἶκον τῆς, ἣτις ἐζῆσεν ἐν νηστεία, καὶ προσευχῇ, καὶ ἐκ ἐξήρχετο τῆ οἴκου, καὶ ἐκάθητο μετὰ τὰς θυγατέρας τῆ Γωσήφ. „Ἦν δὲ τῆ ἡλικία μέση, σιτόχρετος, ξανδόδριξ, ξανδόματος, εὐόφθαλμος, μεγαλόφρονος, μεσσόρριν, μακρόχειρ, μακροδάκτυλος, ἰμάλια αὐτόχροια, ἀγαπῶσα ὡς ὁ Κεδρηνὸς λέγει (β).

Γενεαλογία τῆς Θεοτόκου.

Ἡ Παρθένος ἀφιερῶνεται εἰς τὸν Ναὸν.

Θάνατος Γωακείμ, καὶ Ἄννης.

Ἡ παρθένος ἐδέχθη τὸ ὑπὸ Ἀγγέλου.

Ἀρραβῶν τῆς παρθένου μετὰ τὸν Γωσήφ. Χαρακτὴρ τῆς Παρθένου.

§. 3.

(α) Δὲν φαίνεται πόθεν ὁ Συγγραφεὺς ἔλαβεν αὐτὸ τὸ ῥητόν, ἐγὼ ὁμως εἰς πᾶσαν τὴν Ἀγίαν Γραφήν δὲν εὕρισκω πᾶρξιν εἰς τὸν Προφήτην Ἠσαΐαν. κεφ. κδ΄. ια΄. Καὶ εἶσαι ὑμῖν τὰ ῥήματα πάντα ταῦτα, ὡς οἱ λόγοι τῆ βιβλίου τῆ ἐσφραγισμένης τέτῃς, ὃ ἔαν δώσωιν αὐτὸ ἀνδράϊ ποῦ ἐπισαμένῃ γράμματα, λέγοντες, ἀνάγνωθι ταῦτα· καὶ εἶρε ἡ δύναμις ἀναγνώσαι, ἐσφραγισαί γὰρ.

(β) Κεδρην. ἄ. σελ. ςμζ. Ἐκδοσ. Ἐνεστ. σφκδ΄.

Ευαγγελισμός
ποτε έγινε.

§. 3. Δὲν ἀπέρασε πολὺς καιρὸς μετὰ τὴν μνησίαν, εἰμὴ μόνον μῆνες τέσσαρες, ὡς λέγει ὁ Ἰππόλυτος (α), καὶ πεμφθεὶς ὁ Ἄγγελος Γαβριὴλ εἰς Ναζαρέτ τὴν πόλιν, εὐαγγελίζεται τῇ Παρθένω Μαρίᾳ τὴν τῆ ἐξ αὐτῆς τεχνησομένη Θεῶ Λόγος ἐντάρκωσιν, εἰπὼν αὐτῇ, Χαίρε κεχαριτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σὲ (β), ἀπὸ κτίσεως κόσμου, 5508 κατὰ τὴν κοινὴν δόξαν τῶν ἡμετέρων, ὡς δύναται πᾶς τις νὰ ἰδῆ εἰς τὸ γ. κεφ. τῆς 5. Συνόδα, εἰς τὸ ὠρολόγιον καὶ εἰς τὸν κύκλον τῆ Πάσχα, κατὰ δὲ τὴν δόξαν τῶν Λατίνων, 4004 ἢ καὶ ἄλλως παρ' ἄλλοις, διότι ὁ εἶς δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν ἄλλον (γ), καὶ ἦτον κέ. ἡμέρα τῆ Μαρτίᾳ μηνός, πρὸς ξημέρωμα, ἡμέρα δευτέρα, καὶ εὐθύς μετὰ τὸν λόγον τῆ Ἄγγελα, συνεβλήθη παραδόξως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἡ ἐνυπόστατος Σοφία τῆ Θεῶ, μετὰ τὴν ἐπισκίασιν τῆ Ἁγίᾳ Πνεύματος, εἰς τὴν Ἀχραντον, καὶ Μακαρίαν γαστέρα τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας· αὐτὴ ἡ ἀλήθεια βεβαιώνεται ἐκ τῆς ἀρχαίας παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, συνεπιμαρτυρούντων ἀξιοπίστων Συγγραφέων, Ἐπιφανίᾳ, Χρυσόστομῳ, Ἀναστασίῳ, Κεδρηνῷ, Γρηγορῷ, Νικηφόρῳ, καὶ ἑτέροις τῶν λεγόντων, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συλληφθῆναι, καὶ ἀναστῆναι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος, καὶ τῆ αὐτῆς μηνός, εἰ καὶ πάντες ὁμολογῶσι τὴν μὲν Ἀνάστασιν, νὰ ἐγένετο ὄρθρη βαθέως, τὴν δὲ Σύλληψιν, νύκτωρ μετὰ τὴν κυριακὴν, ἐν ποίᾳ δὲ ὄρθρ ταύτης τῆς νυκτός, ἄδεις εἶπε διωρισμένως· πιθανὸν δὲ εἶναι, καὶ ἀληθινὸν παρὰ πολλοῖς, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, καθ' ὃν χρόνον ἐγεννήθη ὁ Χριστός, ὡς ἐπὶ νὰ εἶναι σωσοὶ οἱ ἐννέα μῆνες.

§. 4. Ἡ δὲ Παρθένος Μαρία, δεξαμένη τὸν Ἀρχαγγελικὸν ἀσπασμὸν, καὶ εἰπῶσα τὸ „ ἰδὲ ἡ δέλι Κυρίᾳ γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμα σο, ἐπορεύθη εἰς ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας, εἰς τὴν ὄρεινὴν, μετὰ σπαθῆς εἰς πόλιν Ἰβδα (δ) “ ἦτοι εἰς Βηθλεὲμ, διότι αὐτὴ ἦτον ὑψηλοτέρα τῆς Ναζαρέτ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ, καὶ εἶπεν αὐτῇ τὴν ὄπτασίαν τῆ Ἄγγελα, καὶ πῶς συνέλαβεν ἀρσενικὸν παιδίον, καὶ ὅτι ὁ Ζαχαρίας εἶδεν ὄπτασίαν, θέλῃσα νὰ μάθῃ ἐξ αὐτῆς διὰ αὐτὸ τὸ Εὐαγγελιστὴν Θεῖον ἀποτέλεσμα. Ἡ δὲ Ἐλισάβετ ἀκῆσασα τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, δίδων τῷ Χριστῷ, τὸ ἐν αὐτῇ βρέφος τὴν προσήκυσαν προσκύνησιν μετὰ τὸ σκίρτημα, διατὶ δὲν ἐδύνητο νὰ ἀσπασθῇ μετὰ τὴν φωνήν. Ἡ δὲ Μαρίαμ βεβαιωθεῖσα καλῶς ἀπὸ τῆς λόγου τῆς Ἐλισάβετ, καὶ πληθεῖσα Πνεύματος Ἁγίου, ἄδει τὴν ἀγιωτάτην πρώτην ᾠδὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης, λέγουσα „ Μεγα-
λύ-

Ἡ Παρθέ-
νος εἰς ἀσ-
πασμὸν εἰ-
σῆλθε τῆς
Ἐλισάβετ.

Ὡδὴ τῆς
Θεοτόκου.

(α) Εἰς τὸ Χρονικὸν τρι σελ. μζ. τῆς προθῆκ. Ἐκδόσ Α'μβέργ. αψις'. (β) Λεκ. κεφ. α. 28. (γ) Διὰ τὰς δόξας τῶν Συγγραφέων περὶ τῆς Χρονολογίας τῆς Γεννήσεως τῆ Χριστοῦ, ἴδε τὴν ὑποσημείωσιν (α) τῆς Εἰσαγωγῆς σελίδι 83. (δ) Λεκ. κεφ. α. 38. 39. (ε) Λεκ. κεφ. α. 41.

„ λύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαθήσατε τὸ Πνεῦμα μου κτ. καὶ μετὰ μῆνας τρεῖς, ὑπέσχετο εἰς τὴν Γαλιλαίαν (α).

§. 5. Βλέπων δὲ αὐτὴν ὁ Μνήτωρ αὐτῆς Ἰωσήφ, καὶ δίκκιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίζεσθαι, μελετᾷ κρυφίως νὰ τὴν ἀποβάλλῃ, Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐφάνη αὐτῷ κατ' ὄναρ, λέγων, Ἰωσήφ, Υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκα σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἁγίου (β). Ἐξυπνος λοιπὸν γενόμενος ὁ Ἰωσήφ, καὶ πισεύσας εἰς τὰ Ἀγγελικὰ λόγια, παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτῆς, καὶ ἐκ ἐγένωσκεν αὐτὴν, ἕως δ' ἔτεκεν τὸν Υἱὸν αὐτῆς τὸν πρῶτοτον (γ) κτ. Τὸ δὲ ἔως, δηλοῖ τὸ, πῶς ποτὲ δὲν ἐγνώριζε διὰ γυναῖκα τα σαρκικῶς, ὡς ἀειπάρθενον ἦσαν ἀμίαντον.

§. 6. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωσήφ ὁ Μνήτωρ τῆς Παρθένης, εἶχεν Υἱὸς τεσσάρων ἐκ τῆς σαρκικῆς τα πρώτης γυναικὸς (ἣτις ὀνομάζετο Σαλώμη, θυγατὴρ δὲ Ἀγγαίᾳ Ἀδελφῶ Ζαχαρίᾳ ἱερέως, τῷ πατρὸς Ἰωάννη τῷ Βαπτιστῷ, Υἱῶ Βαραχίᾳ, Υἱῶ Ἀβιά τῷ ἱερέως) Ἰάκωβον, Ἰάδαν, καὶ Ἰωσήφ, θυγατέρας δὲ τρεῖς, Ἐσθήρ, Μαρίαν, καὶ τὴν Σαλώμην, ἣτις ἦν θυγὴ Ζεβεδαίου, μήτηρ δὲ Ἰωάννη, καὶ ἕτις ἔπεται, ὅτι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, εἶναι Θεῖος τῷ Ἰωάννη, ὡς Ἀδελφὸς τῆς Σαλώμης, θυγατρὸς Ἰωσήφ κτ. Υἱὸς δὲ Ἰωσήφ λέγεται ὁ Κύριος ἡμῶν, ἐπαδὴ εἶναι ἀδελφὸς τῶν Υἱῶν τα ἀπὸ τὴν συναναστροφῆν, καὶ τὴν συγγενεῖάν τε, ὡς ἡ Παρθένης Μαρία μητέρα αὐτῶν, ὅτι ἐγεννήθησαν ἀπὸ τὴν προγεγαμικῆαν, καὶ θανῶσαν μητέρα αὐτῶν Σαλώμην.

Ὁ Ἰωσήφ μελετᾷ νὰ ἀποβάλλῃ τὴν Παρθένον. Ἐμποδίζεται ὑπὸ Ἀγγέλου.

Υἱὸς Ἰωσήφ.

Θυγατέρες αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Περὶ Γεννήσεως τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Περιτομῆς, τῆς τῶν Μάγων προσκυνήσεως, τῆς Ὑπαπαντῆς, τῆς Φυγῆς, τῆς τῆς Ἡρώδου βρεφοκτονίας, καὶ τῆς Ἐπαναστροφῆς αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν τῆς Ἰσραήλ.

§. 1.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει τῷ μβ'. τῆς Ἀυγῆς, καὶ τῷ λγ'. τῆς τῆς Ἡρώδου Βασιλείας, ὅταν ἐξῆλθε δόγμα ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ἀυτοκράτορα, νὰ ὑπογραφῇ πᾶσα ἡ οἰκουμένη ἐπὶ τῆς ιγ'. Ὑπαπαντῆς Ἀυγῆς, καὶ Σιλβανῆ, τῆς κβ. δεκεμβ. καὶ ὅταν ὁ Ἰωσήφ ἤρχετο σὺν τῇ Μαρίᾳ, εἰς Ἱεροσόλυμα νὰ ὑπογραφθῶσιν, ἐν τῇ ὁδῷ, πρὸς τὰ μέσα τῆς νυκτός, ξημερώνωντας

Γέννησις τῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

τετ-

(α) Λουκ. κεφ. α. 46.

(β) Ματθ. κεφ. α. 20,

(γ) Ματθ. κεφ. α. 25.

τετράς, ὡς ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας, γεννᾶται κατὰ σάρκα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς καὶ λόγος τῆ Θεῶ, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Γαδαίας, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας ἕως ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ Ἀβραάμ, τῆ ἀληθείᾳ, καὶ ἐ κατὰ φαντασίαν, Θεὸς ἀληθινὸς μετὰ τῆς προσλήψεως, ἕτω τεχθεὶς, ὡσπερ συλληφθεὶς, Θεὸς γὰρ ἀληθινὸς ὢν ὁ ἐξ αὐτῆς σαρκωθεὶς, ἀδαμῶς θυρῶν πρὸς τὴν εἴσοδον, καὶ ἔξοδον ἔχριζε· τέλειος ὢν ἐν Θεότητι, καὶ τέλειος ἐν ἀνθρωπότητι, εἰς καὶ αὐτὸς ὑπάρχων ἑκατέρῃ φύσει σώζων ἐν ἑαυτῷ αἰεὶ τῶν συνελθεσῶν φύσεων, εἰς ἓν πρόσωπον, καὶ μίαν Ὑπόστασιν τὴν ιδιότητα, καὶ ἔλαμψεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς πρὸς τὸ ξημέρωμα τῆς τετράδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμέραν ἐκτίσθη ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, ὁ αἰδιότης ἕτος Ἥλιος.

„ Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγραυλῶντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν, καὶ ἰδὼν Ἀγγελοῦ Κυρίου ἐπέση αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτὰς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἀγγελοῦ· μὴ φοβεῖσθε· ἰδὼ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν Σωτὴρ καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ Ἀγγέλῳ, πλήθος στρατιᾶς ἑβραϊσῶν, αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία (α).

Περιτομὴ
τῆ Χριστοῦ.

§. 2. Ὑστερον δὲ ἀπὸ ἑπτὰ ἡμέρας τῆς γεννήσεως, τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, ὡς λέγει ὁ Γερώτατος Λακᾶς (β), ἕως τετράδος τῆς ἡμέρας, καὶ πρώτης τῆς Γαυναρίας, περιετμήθη ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ, ὡς λέγει Εὐφραῖμ ὁ Σύρος, εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶχον συνήθειαν οἱ Γαδαῖοι νὰ περιτέμνωνται, ἢ καὶ εἰς τὸ σπήλαιον, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος εἰς τὸν περὶ ἐπιδημίας Χριστοῦ λόγον (γ), καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν „ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ τῆ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τῆ Ἀγγέλου, πρὸ τῆ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ (δ), καὶ ἐπομένως ἀπὸ τὸν Κυρήνιον τὸν Ἡγεμόνα τῆς Συρίας ἀπεγράφη, ὡς λέγει ὁ Τερτυλιανὸς καὶ ἕτεροι· ἡ Περιτομὴ ἐδόθη τοῖς Γαδαίοις εἰς σημεῖον δηλωτικὸν τῆς πίστεως τῆ Ἀβραμιαῖς γένεως, καὶ τῆς σωφροσύνης, καὶ καθαρᾶς πολιτείας, ἕχι ὡς δικαιοσύνης ποιητικῆ, σφραγίς δὲ μᾶλλον, καὶ σημεῖον τῆς ἐκ πίστεως δικαιοσύνης τῆ Ἀβραάμ.

Τὸς ἐνεκεν
ἐδόθη ἡ περιτομή.

Ἐποχὴ τῶν
Χριστιανῶν.

§. 3. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν πρώτην τῆ Γαυναρίας μηνός, ἀρχεται ἡ τῶν Χριστιανῶν ἐποχὴ· ἀρχεται δὲ ὡς ἔχομεν συνήθειαν νὰ μετρώμεν τὰς χρόνους ἀπὸ τῆς τῆ Χριστοῦ Γεννήσεως, καὶ νὰ σημειώμεν εἰς τὰ ὑπομνήματα.

Μάγων
προσκύνησις
πότε, καὶ πῶ.

§. 4. Τῇ ἰδῆ, ἡμέρᾳ ἀπὸ Χριστοῦ Γεννήσεως, εἰ ἔχων ὁ Γαυναρίος, φθάσαντες οἱ Μάγοι ἀπὸ τὴν Περσίαν, ἔχοντες ὀδηγὸν ἐκεῖνον τὸν παράδοξον ἀστέρα, ἐπροσκύνησαν τὸν Χριστὸν εἰς τὸ σπήλαιον, ἢ καὶ εἰς ἓναν οἶκον, καὶ ἀνοίξαντες τὰς θύσασαυρὸς αὐτῶν, προσήνεγκαν τὰ δῶρα (ε) ἂν καὶ ὁ Ἐπιφάνιος εἰς τὴν βίβλον τῶν Πα-

(α) Λακ. κεφ. β'. 8. ἕως 14. (β) Κεφ. β'. 21. (γ) Βιβλ. ἀ. τόμ. ἀ. σελ. μζ. γραμ. μδ'. ἐκδοσ. Κολων. ἀχπβ'. (δ) Λακ. κεφ. β'. 21. (ε) Ματθ. κεφ. β'. 11.

Παναρίων λέγει (α) πῶς οἱ Μάγοι ἐπροσκύνησαν τὸν Χριστὸν εἰς οἰκίαν, δύο ἔτη μετὰ τὴν αὐτῆς Γέννησιν· διότι ἐπειδὴ ὁ ἄσῆρ ὅπῃ ἐφάνη εἰς τὴν χώραν τὰς, μόνην τὴν κατὰ Σάρκα Γέννησιν τῆς Χριστῆ ἐμήνυσε, δὲν ἐπρόφασεν εἰς ὀλίγον διάστημα, νὰ φέρῃ τὰς Μάγους εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, δι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἡρώδης ἐπρόσβαξε νὰ φονευθῶσι τὰ βρέφη ἀπὸ δυετῆς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωτε παρὰ τῶν Μάγων· ὁμοίως καὶ Ἰπόλυτος Θηβαῖος εἰς τὸ χρονικὸν τα σύνταγμα, λέγει, πῶς ἀπέρασαν δύο χρόνοι ἀπὸ τὴν ἐνανθρώπησιν τῆς Κυρίας ἡμῶν, ἕως τὸν ἐρχομὸν τῶν Μάγων· ὁ δὲ Χρυσόσομος Ἰωάννης, εἰς τὴν κατὰ Ματθαῖον ἐρμηνείαν λέγει, „ ὁ ἄσῆρ δὲ πρὸ „ πολλῆς τῆς Γενηήσεως ἐφάνη τοῖς Μάγοις, ἵνα ἐν σπαργάνοις τὸν Χριστὸν προσκυνήσωσι κτ. “ μὲ τὸν Χρυσόσομον συμφωνεῖ καὶ ὁ Γερὸς Ἀθανάσιος (β), ὁ Δαμασκηνὸς (γ), ὁ Θεοφύλακτος Βαλγαρίας (δ) καὶ ἕτεροι.

§. 5. Τῆς λγ'. ἀπὸ τὴν περιτομὴν, καὶ τῆς μ'. ἀπὸ τὴν Γέννησιν, τῆς β'. τῆς Φευρηαρίσ „ ὅτε ἐπλήρωσαν αἱ ἡμέραι τῆς καθαρισμῆς αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως (ε), ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ, τὸν ὁποῖον δεξάμενος εἰς τὰς ἀγκάλας ὁ Συμεὼν, εὐλόγησε τὸν Θεὸν, ἄδων τὴν δ'. ὠδὴν τῆς Καινῆς Διαθήκης. „ Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ (ς) κτ. τῆς αὐτῆς ποιεῖ αὐτῆ τῆ ὥρα καὶ Ἄννα ἡ Προφῆτις· καὶ ἀπὸ ἐκεῖ „ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίας, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ. “ (η)

§. 6. Αὐτὸς ὁ Θεοδόχος Συμεὼν, λέγουσι τινὲς πῶς ἦν εἰς τῶν ὁ. Ἐρμηνευτῶν τῆς Θείας Γραφῆς εἰς τὸν καιρὸν Πτολεμαίῃ τῆς Φιλαδέλφου, ὅστις ἀναγινώσκων τὸ ῥητὸν τῆς Προφήτης Ἡσαΐα, ἰδὼν ἡ Παρθένοσ ἐν γαστρὶ ἔξει κτ. διηπίσθησεν εἰς αὐτὸ, ὡς ἀδύνατον· ὅθεν ἀπεκαλύφθη νὰ ζήσῃ ἕως ἢ νὰ τελεσθῆ αὐτὸ τὸ ῥητὸν, καὶ διὰ τῆτο ὁ Εὐαγγελιστῆς εἶπε. „ Καὶ ἦν αὐτῷ κεχηρηματισμένον ὑπὸ τῆς Πνεύματος τῆς Ἁγίας, μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἢ ἰδῆ τὸν Χριστὸν Κυρίσ. (θ)

§. 7. Διατρίψαντες μὲ τὸν Ἰησοῦν οἱ γονεῖς αὐτῆς ἡμέρας ὀλίγας εἰς Ναζαρέτ, ὡς ὁ Ἐπιφάνιος λέγει (ι), πάλιν τὸν ἄλλον χρόνον ἀνήγαγον τὸν Ἰησοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ παρέστησαν αὐτὸν ἐνώπιον Κυρίας ὑπὸ τῆς ἰδίας Μητρὸς βασιζόμενον, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰσῆλθον εἰς Ναζαρέτ. „ Ἄγγελος Κυρίας φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων· ἐγερθεῖς παρὰ λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, καὶ φεύγε εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἴσθι „ ἐκεῖ

N 2

Γκιπαπτή,

Συμεών.
Θεοδόχος.Φυγὴ τῆς
Χριστῆ εἰς
αἴγυπτον.

(α) Κατὰ αἰρεσ. νά. βιβλ. β'. τόμ. α. σελ. υλά. γραμ. λή. Ἐκδόσ. Κολων. αχπβ'.
(β) Λόγω περὶ Ἐνσαρκ. Θεῆς Λόγος σελ. οθ'. τόμ. α. Ἐκδόσ. Παρισ. (γ) Εἰς τὸ περὶ Ὁρθοδ. Πίς. βιβλ. Β'. κεφ. ζ'. (δ) Ἐρμην. εἰς τὸ κατὰ Ματθ. Εὐαγγ. κεφ. β'. τόμ. α. σελ. ιβ'. γραμ. λή. Ἐκδόσ. Ἐννετ. αφνδ'. (ε) Λακ. κεφ. β'. 22. (ς) Λακ. κεφ. β'. 29. (η) Λακ. κεφ. β'. 39. (θ) Λακ. κεφ. β'. 37. (ι) Περὶ Ἐνδημ. Χριστῆ βιβλ. α. Ἐδαφ. α. σελ. μή. γραμ. β'. Ἐκδόσ. Κολων. αχπβ'.

„ ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τῷ ἀπο-
 „ λέσαι αὐτὸ, ὃ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆ
 „ νυκλὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον (α) κτ. “ Εἰς ποίαν δὲ ἡμέραν, καὶ
 εἰς ποῖον μῆνα ἦλον ἢ φυγῆ, τῆτο εἶναι ἀβέβαιον· ὅμως βέβαιον εἶναι νὰ
 μὴν ἔμεινεν εἰς Ναζαρέτ δύο χρόνους σωσῆς, ἂν καὶ τινὲς, μὲ τὸν Ἐπιφάνιον
 (β) λέγῃσι νὰ ἀπέρασεν εἰς χρόνος, καὶ ὕστερον, ἀπὸ τῆν Βηθλεὲμ ἀνεχώρη-
 σεν εἰς Αἴγυπτον, εἰς τὴν ὁποίαν Βηθλεὲμ, ὃ Χριστὸς ἐπροσκυνήθη ἀπὸ τὰς
 Μάγῃς.

Ἡρώδης
 θανατώνει
 τὰ βρέφη.

Μαρτύριον
 α. τῆς Καί-
 νῆς Καπῆς
 Διαθήκης.

Ἐπιστροφὴ
 τῷ Χριστῷ
 εἰς γῆν Ἰσ-
 ραήλ.

§. 8. Τῷ β'. ἔπει ἀπὸ Χριστῷ περὶ τὰς ἀρχὰς τῷ Μαρτίῳ μηνός, κατὰ
 τὸν ὁποῖον καιρὸν προπολεῖ ἀπέθανεν καὶ ἡ Ραχήλ, „ καὶ ἀποστείλας Ἡρώ-
 „ δης ἀνεῖλε πάντας τὰς παῖδας τὰς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρειοις
 „ αὐτῆς, ἀπὸ διετῆς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν
 „ Μάγῃν “ (γ) λέγων λοιπὸν ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀπὸ διετῆς καὶ κατωτέρω,
 συμπεραίνασι νὰ ἔγινεν ἡ βρεφοκτονία, τὸν δεύτερον χρόνον τῆς τῷ Χριστῷ
 Γεννήσεως· αὐτὴ δὲ ἡ βρεφοκτονία εἶναι τὸ πρῶτον μαρτύριον εἰς τὴν Και-
 νὴν Διαθήκην. Εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς αὐτῆς τῷ
 Ἡρώδῃ καταστροφῆς, ἐπρόσβαξε νὰ θανατωθῇ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνλίπαρος, καὶ
 πολλοὶ ἀπὸ τὸ συνέδριον τῶν Ἰσραϊτῶν, καὶ Φαρισαίων, ὅπῃ δὲν ἠθέλησαν
 νὰ τὸν γνωρίσωσιν ὡς Βασιλέα, ἀνάγνωστον τὸν Ἰώσηπον (δ) καὶ τὸν Εὐ-
 σέβιον. (ε)

§. 9. Μείνας λοιπὸν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν ξενιτείαν τῆς Αἰγύπτου χρόνος
 σχεδὸν πέντε, κατὰ τὴν δόξαν τῶν παλαιῶν, ἢ κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον (ζ)
 δύο μόνον, καὶ ἀποθανὼν ὁ Ἡρώδης κακῶ θανάτῳ, καὶ ἕτεροι τινὲς ὅπῃ ἐζη-
 τῆσαν ἀπολέσαι τὴν ψυχὴν τῷ παιδίῳ „ Ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ
 „ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παι-
 „ δίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτῆ, καὶ πορεύε εἰς γῆν Ἰσραήλ (η). Κατὰ δὲ τὸν
 Ἰππόλυτον, ἐν μόνον ἔτος ἔμεινεν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Αἴγυπτον, διότι λέ-
 γει, ὅτι εἰς τὴν Ἡλιόπολιν κατὰ τὴν χώραν Μέμφιν παρώκησεν ὁ Κύριος,
 μὲ τὸν Ἰωσήφ τὸν Μνήσορα, καὶ Μαριάμ τὴν μητέρα τοῦ ἔτος ἐν (θ). Τῆτο
 δὲ λέγῃσι τινὲς νὰ ἔγινεν εἰς τὸν τρίτον χρόνον τῆς ἡλικίας αὐτῆ τῇ ζ'.
 τῷ Ἰαννουαρίῳ, καὶ τῷ α. χρόνῳ τῷ Ἀρχελάῳ Τετάρτῳ, νὰ ἠκολούθησεν ἡ
 ἐπιστροφὴ τῷ Σωτήρῳ ἐξ Αἰγύπτου εἰς γῆν Ἰσραήλ.

§. 10. Ὅταν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔφθασεν εἰς τὸν δωδέκατον χρόνον τῆς
 σαματικῆς τοῦ ἡλικίας, ἔφθασεν ὁ Ἀρχελάος, διὰ τῷ ὁποῖο τὸν φό-
 βον

(α) Ματθ. κεφ. β. 13. 14. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Ματθ. κεφ. β.
 16. (δ) Ἰσραὶ. Ἀρχαιολ. βιβλ. ιζ. κεφ. θ'. (ε) Εἰς τὰ χειρῶν τῶν. (ζ) Εἰς τὸν
 αὐτὸν τόπον, καὶ εἰς τὴν νά. αἰρεσὶν ἐδαφ. θ'. (η) Ματθ. κεφ. β. 19. 20. (θ) Οὐκ
 οἶδα τίνα ἔκδοσιν εἶχεν ὁ συγγραφεὺς, διότι εἰς τὴν ἐν Ἀμβέρσῳ ἔκδοσιν, ἣν ἔχω ἀνά
 χεῖρας, ἀναγινώσκω τάδε, „ Παρώκησαν ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Ἡλιόπολει τῇ κατὰ Μέμφιν
 ἐτη τρία.

† Χριστὸς δι-
 δάσκει εἰς
 τὸ ἱερόν.

βου δὲν ἀνέβη πρότερον εἰς Γεροσόλυμα, καὶ Ἡγεμονεύουλος Κοπωνία εἰς τὴν
 Ἰουδαίαν, ἀναβαίνοντες οἱ γονεῖς τῷ Ἰησοῦ εἰς Γεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος
 τῆς ἐορτῆς, ἦτοι τῷ Πάσχα, ἔυρον αὐτὸν ἐν τῷ Γερῶ καθεζόμενον ἐν μέ-
 σω τῶν διδασκάλων. . . ἐξίστατο δὲ πάντες οἱ ἀκρόντες αὐτῷ, ἐπὶ τῇ συνέσει
 καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ (α). Καλαβὰς δὲ μὲ τὰς γονεῖς ἴα εἰς Ναζαρέτ,
 ἦν ὑποτασόμενος αὐτοῖς κτ. καὶ πρόεκοπε χάριτι καὶ ἡλικίᾳ, νομιζόμενος ὑπὸ
 πάντων πατέρα ἔχειν τὸν Ἰωσήφ, ὃς κατὰ τὰς τῶν χρόνων, ὡς λέγουσι
 τινὲς, ἐτελεύτησεν, ὅμως εἶναι ἀδηλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ Τιβερίου Καίσαρος, καὶ τῶν γενομένων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ περὶ
 τῷ ἐν τῷ α΄. εἰσι Κηρύγματος τῷ Χριστῷ.

§. 1.

Αποθανόντος Αὐγύστου Οὐλαβιανῷ τῷ 14. εἶτα ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως (β),
 διεδέχθη τὴν Αὐτοκρατορικὴν Μοναρχίαν ὁ Τιβέριος, ἦν ἀφρόνως, καὶ
 ἀνοήτως ἐκυβερνήσει, μὲ κακὴν ἀσπλαγχνίαν, μὲ μισαρὰν καὶ ἀισχυρὰν
 πλεονεξίαν, καὶ ἀθεσμον φιλαργυρίαν, καὶ κακὴν ἡδυπάθειαν, μὲ ὅλον ὅπῃ ἦν
 πεπαιδευμένος, εὐγενὴς, καὶ προβεβηκῶς τῇ ἡλικίᾳ, διότι ὅταν ἔλαβε τὰ
 σκήπτρα τῆς Βασιλείας, ἦν ἐτῶν πενήκοντα ἕξ. ὅθεν, ἐπαράβλεψε πᾶν στρα-
 τιωτικὸν τάγμα, καὶ ἐπολέμει μὲ τὰς ἐχθρὰς ἀμελῶς, καὶ δυσυχῶς διὰ μέ-
 σε Ὑποσραλήγων. Ἦν δὲ καὶ τῷ ἰσχύϊ πολυποίκιλος, καὶ ἰδιόρρυθμος, με-
 ταχειριζόμενος τὰς λόγους τε, ἐναντίας τῆς προαιρέσεως, διότι ἔλεγε τὰ
 ἐναντία ἐκείνων ὅπῃ ἐπεθύμει, ἐπροσποιεῖτο πῶς ἐθυμῶνετο, εἰς ἐκεῖνα τὰ
 πράγματα ὅπῃ δὲν ἐθυμῶνετο, καὶ εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ ἐθυμῶνετο, ἐσχημαλί-
 ζετο ἡμέρος, ἔβλεπε τὸν ἐχθρὸν τε, ὡς οἰκειώτατον, καὶ τὸν φίλον τε ὡς
 ξένον, καὶ πολέμιον. Γάιος δὲ ὁ νεώτατος υἱὸς τῷ Γερμανικῷ, ἀρρωσθέντος
 τῷ Τιβερίῳ, καὶ ζητῶντος νὰ φάγη, δὲν τὸν ἀφῆσε λέγων, πῶς εἶναι βλα-
 βερὸν τὸ φαγῆναι εἰς αὐτὸν, φοβόμενος μήπως μὲ τὸ φαγῆναι δυναμοῦθῃ,
 καὶ ἰατρευθῇ, καὶ τὸν ἐκάλυψε μὲ πολλὰ, καὶ βαρῆα ἱμάτια, τάχα διὰ νὰ θερ-
 μανθῇ, καὶ ἰδρῶσῃ, εἰς τρόπον ὅτι σενοχωρῶν αὐτὸν, τὸν ἐπνιξε μὲ τὰ πολ-
 λά καλύμματα, καὶ ἀπέθανε τῇ κ΄. τῷ μαρτίᾳ, ζήσαντος εἶλη ὀξ' μῆνας δ΄.
 καὶ ἡμέρας θ'. εἰς ὧν μόνον εἶλη κβ΄. μῆνας ζ'. καὶ ἡμέρας ζ'. ἐμονάρχησε ἀνάγ-
 νω-

Τιβέριος.
 Ἀπὸ Χ.Γ.
 15.
 Χαρακτὴρ
 Τιβερίου.

Θάνατος
 Τιβερίου.

(α) Λακ. κεφ. β΄. 46. (β) Κατὰ τὴν ἀκριβεστέρην χρονολογίαν, ὁ Αὐγύστου ἐτε-
 λεύτησε τῷ 14. τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως.

νωδι τὸν Δάωνα (α), τὸν Γώσηπον (β) τὸν Ζωνκράν (γ) καὶ ἄλλους, ἐκ δὲ τῶν Λαλίνων τὸν Σκελόιον (δ), τὸν Λυρήλιον Ουίλιωρα (ε), τὸν Εὐλόπιον (ζ), Γωάννην τὸν Κεττωινιανὸν (η), τὸν Τάκιλον (θ), καὶ ἄλλους.

Ποντίς Πιλάτος ἡγεμονία.

§. 2. Τῷ ἰ. εἶσι τῆς αὐτῆς Μοναρχίας, πέμπει διὰ ἐπίτροπον τῆς Ἰσραδαίας, Πόνιλιον Πιλάλον, εἰς Γεροσόλυμα, κατὰ τὸν Γώσηπον (ι), καὶ Εὐσέβιον (κ), καὶ ἦν μετὰ Χ.Γ. ἔτος λζ'. ἡγεμονεύσας εἶη ἰ. ἕως εἰς τὸν θάνατον Τιβερίου. Πόσας συμφορὰς ἐπροξένησεν ὁ Πιλάτος εἰς τὸ ἔθνος τῶν Ἰσραδαίων, δῆλον γίνεσθαι ἀπὸ ὅσα ἔγραψεν ὁ Γώσηπος (λ), ἀνάγνωτον καὶ τὸν Εὐσέβιον περὶ τῆς εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν· (μ) ἔτος ὁ Πιλάτος, ἦνωσε τὸ αἷμα ἀνθρώπων τινῶν μετὰ τὸ αἷμα τῶν θυσιῶν τοις ἰσραηλιτοῦς. Οἱ Γαλιλαῖοι, ὡς ὀπαδοὶ Ἰσραὶ τῆς Γαλιλαίας, ἔμαθον παρ' αὐτῆς κενοφωμίαν, καὶ πλάνην· διότι μετὰ πρόφατιν εὐσεβείας ἴσως, δὲν ἔλεγον Κύριον, ἢ Δεσπότιν, ἕτε αὐτὸν τὸν Ἀυτοκράτορα, διατῆτο ὀργισθεὶς ὁ Πιλάτος ἐπρόσαξεν εἰς τὰς θυσίας, ὅπως ἐφαίνετο πῶς ἐπροσφέροντο κατὰ τὸν νόμον, νὰ θανατώνωνται τινὲς τῶν προσφερόντων, ὡς τὸ αἷμα τῶν προσφερόντων νὰ μιχθῇ μετὰ τὸ αἷμα τῶν προσφερομένων θυσιῶν· ἀνάγνωδι περὶ τῆς τὸν Γώσηπον (ν).

Κύριος Γωάννης τῆς Βαπτιστῆς.

§. 3. „ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαίδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Γωάννην τὸν τῆς Ζαχαρίας Υἱὸν „ ἐν τῇ ἐρήμῳ, τῆς κηρύξαι βάπτισμα μετανοίας (ξ) “ τὴν ἀποκύρωσιν δηλαδὴ τῆς παλαιῆς νόμου, καὶ τὴν παρουσίαν τῆς Μετῆς· ἦν δὲ ὁ Γωάννης ὅταν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἐρήμον, χρόνων λβ'. ὅσις συγκρίνεται τῷ Ἡλίῳ, κατὰ τὸν Γερώνυμον· καὶ οἱ Προφῆται μέχρι Γωάννη προεφήτευσαν, ἕχι πῶς ὁ Γωάννης ἦν τὸ τέλος τῶν προφητῶν, καὶ τῆς νόμου, ἀλλὰ ἐκεῖνος ὅπως ἀπὸ αὐτὸν ἐκηρύχθη, ὁ δὲ Γωάννης εἶναι ὅπως ἔλαβεν ἀπὸ αὐτῆς τὴν γέννησίν τε, τὴν τῆς Ἁγίου Πνεύματος χάριν, καὶ ὦν εἰς τὴν ἐρήμον, ὡς τὸν Ἡλίαν περιεζωσμένος μετὰ ζώνην δερματίνην, καὶ διωκόμενος ἀπὸ τῆς Ἡρωδιάδα, ὡς ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς Γεζάβελ, καὶ καθὼς ὁ Ἡλίας θέλει εἶναι πρόδρομος τῆς παρουσίας τῆς Σωτῆρος, ἕτω, καὶ ὁ Γωάννης ἦν κηρύξ ἕ μόνον ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς τε σκιρτήσας προεμήνυσε.

Χριστὸς βαπτίζεται ὑπὸ Γωάννη.

§. 4. Πρὸς τοῖς ἄλλοις λοιπὸν, βαπτίζεται καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παρὰ Γωάννη εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, ὡσεὶ χρόνων λ'. (ο). διὰ τὸν ὁποῖον Ἰσραῖνος ὁ Μάρτυς λέγει (π), τρεφόμενος τὰς πάσας τροφὰς, καὶ τριά-

(α) Ρωμαῖκ. Ἱστορ. βιβλ. νζ'. καὶ νη'. (β) Ἰσραηλ. Αἰχαιολ. βιβλ. ἡ. κεφ. ιζ'. (γ) Βιβλ. ἰα. ἔδαφ. γ'. (δ) Εἰς τὸν βίβλ. τῆς Τιβερίου βιβλ. γ'. (ε) Εἰς τὸν βίβλ. τῆς Τιβερίου. (ζ) Συνοψ. Ρωμαῖκ. Ἱστορ. βιβλ. ζ. κεφ. ιγ'. (η) Εἰς τὸν βίβλ. τῆς Τιβερίου. (θ) Εἰς τὰ Χρονικά τῆς. (ι) Αἰχαιολ. βιβλ. ἡ. (κ) Ἐκκλησι. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. θ'. (λ) Βιβλ. β'. Ἰσραηλ. πολέμου. (μ) Βιβλ. β'. κεφ. ε'. (ν) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ξ) Λευκ. κεφ. γ'. ι. (ο) Λευκ. κεφ. γ'. 21. (π) Τρεφόμενος τὰς πάσας τροφὰς, καὶ τριάκοντα ἔτη, ἢ πλείονα, ἢ καὶ ἐλάσσονα μείνας, μέχρις ἕ προσέλυθεν Γωάννης κηρύξ αὐτῆ τῆς παρουσίας, καὶ τὴν τῆς βαπτίσματος ὁδὸν προῖων. Διάλογ. πρὸς Τρέφωνα. παραγ. πη. σελ. ῥπέ γραμ. μ'. Ἐκδοσ. Παρισ. αζμγ'.

τριάκοντα ἔτη, ἢ περισσότερα, ἢ ὀλιγότερα μείνας, ἕως ἧ' ἐξῆλθεν, ὁ Ἰωάννης κήρυξ τῆς παρασίτας τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου διορισμένως φέρεται, πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εἰς τὸ λ'. ἔτος ἐβαπτίσθη. Ὁ δὲ Ἐπιφάνιος λέγει ἕτω (α), ἐξηγῶν τὰ τῷ Λεκάρισμα-
τα. „Ἦν γὰρ τῷ μὲν ὄντι εἰκοσιενεὰ ἔτων, καὶ μηνῶν δέκα, ὅτε ἐπὶ τὸ
„βάπτισμα ἦκε τριάκοντα μὲν ἔτων, ἀλλ' ἢ πλήρεις, διὸ λέγει ἀρχόμε-
„νος ὡς ἔτων τριάκοντα. Ἴδε καὶ Γρηγόριον Ναζιανζ. (β) καὶ Θεοφύλακτον
(γ). ἕτεροι δὲ λέγουσι πῶς ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος τῇ ιγ'. ἡμέρᾳ τῷ λ'. ἔτους
τῆς ἡλικίας τῆς.

§. 5. Βαπτισθεὶς λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς τῇ ε'. τῷ Γανναρίῳ μηνὸς ὅπῃ ἔτυ-
χε τῇ τετάρτῃ τῆς ἐβδομάδος, τῷ ιε'. ἔτει τῆς Αυτοκρατορίας Τιβερίου,
ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, ἡμέρα τετάρτη, ἂν καὶ ἕτεροι
λέγουσι πέμπτη, τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος, καὶ τῷ αὐτῷ μηνὸς, ὅταν εἰς τὸ πρῶ-
τον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς, προσεκήνυσαν αὐτὸν οἱ Μάγοι, εἰς τὸ ἐν Βηθ-
λεὲμ σπήλαιον, ἢ κατ' ἄλλως, εἰς οἰκίαν, ὡς ὁ Εὐσέβιος (δ), καὶ ὁ Ἐπι-
φάνιος (ε) λέγουσι, καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ὁποίαν, ὁ Θεὸς, εἰς
„συναγωγὴν μίαν τὰ ὑποκάτω τῷ ἄρανι ὕδατα συνήγαγεν· ἀνέβη εὐθύς
„ἀπὸ τῷ ὕδατος, καὶ ἰδὲ ἀνεώχθησαν αὐτῷ οἱ ἄρανοι, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα
„τῷ Θεῷ καταβαῖνον ὡσεὶ περισερᾶν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἰδὲ φω-
„νὴ ἐκ τῶν ἄρανῶν, λέγουσα· ἔτος ἐσὶν ὁ Υἱὸς μετ' ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ εὐ-
„δόκησα“ (ζ). Ἀπὸ αὐτὰ λοιπὸν, τρανῶς ἐφανερῶδη τὸ Μυστήριον τῆς
Ἁγίας Τριάδος, παρὰ γὰρ τῷ Μαυσέως, ἐν τῷ νόμῳ, Θεότης μία κατηγ-
γέλθη, παρὰ τῶν λοιπῶν Προφητῶν, ἡ δὴ δὴς πολλακίς ἐκηρύχθη, ὁ Πα-
τὴρ δηλαδὴ, καὶ ὁ Υἱὸς, καὶ τέλος εἰς τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἡ Τριάς τρα-
νώτατα γνωρίζεται. Καὶ ὁ Κατακλυσμὸς βέβαια ἦν τύπος τῷ Βαπτίσμα-
τος, διότι καθὼς εἰς τὸν κατακλυσμὸν, ἡ περισερὰ φέρουσα τῷ Νῶε, κλό-
νον ἐλαίας, ἐβεβαίωνε πῶς ἐκόπασε τὸ ὕδωρ ἀπὸ τὴν γῆν, ἕτω καὶ εἰς τὸ
Βάπτισμα τῷ Ἰησοῦ, τὸ Πνεῦμα τῷ Θεῷ φανέν ἐν εἶδει περισερᾶς, ἐπρο-
μήνυεν τοῖς ἀνθρώποις τὴν φιλίαν τῷ Θεῷ μετ' αὐτῆς.

§. 6. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς τῷ Ἰορδάνῃ, „ἤρξατο νη-
„σεύειν ἡμέρας τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, πειραζόμενος ὑπὸ τῷ διαβόλῃ (η)
ἂφ' ἧ' δὲ ἐνίκησε τὸν πειράζοντα διάβολον, καὶ ἐτελείωσαν αἱ τεσσαρά-
κοντα ἡμέραι, ἔρχεται πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ μένει εἰς τὴν
Να-

Τριάδος
φανέρως.

Ὁ Χριστὸς
νησεύει,
ἡμέρας μ.
πειραζόμε-
νος ὑπὸ τῷ
διαβόλῃ.

(α) Αἰρεσ. νά. ἐδαφ. ιε'. βιβλ. β'. τόμ. α'. σελ. υλθ'. γραμ. ιγ'. Ἐκδοσ. Κολων. αχπβ'.
(β) Ὁμιλ. μά. εἰς τὰ ἅγια Φῶτα τῶν Ἐπιφανίων. (γ) Ἐρμην. εἰς τὸ κατὰ Λεκάρι
κεφ. γ'. σελ. σψς'. γραμ. μς'. καὶ Ἐρμην. εἰς τὸ κατὰ Ἰωάν. κεφ. α'. σελ. φκδ'. γραμ. λς'.
τόμ. α'. Ἐκδοσ. Ἐνετ. αζνδ'. (δ) Εὐαγγελ. προστομ. βιβλ. ε'. (ε) Αἰρεσ. νά. σελ.
υλά. γραμ. λη. βιβλ. β'. τόμ. α'. τῆς αὐτῆς Ἐκδόσεως. (ζ) Ματθ. κεφ. γ'. 16, 17. Λεκ.
κεφ. γ'. 22. (η) Ματθ. κεφ. δ'. 2. Λεκ. κεφ. δ'. 2. Μάρκ. κεφ. α'. 13.

Επιστρέφει
 ο Χριστός εις
 Ναζαρέτ
 τῆς Γαλι-
 λαίας.
 Ο Χριστός
 ὁμολογεῖ-
 ται ὡς ἀμ-
 ρός παρὰ
 Γωάννη.
 Ανδρέας, καὶ
 Πέτρος
 πρῶτοι ἠκολό-
 λησαν
 τῷ Χριστῷ.
 Τῆσeron
 Φίλιππος
 καὶ Ναθα-
 ναήλ.
 Ἀρχὴ τῶν
 θαυμάτων
 τοῦ Ἰησοῦ.

Ναζαρέτ, ἡμέρας ἰε. ὡς ὁ Ἐπιφάνιος λέγει (α), κατὰ τὸν ὁποῖον χρόνον ἀπέθανεν ὁ Ἰωσήφ ἑτῶν ρί.

§. 7. Τῇ α. τῆς Μαρτίου πεντηκοστῆς ἕκτης ἡσθ ἀπὸ τοῦ Βαπτίσματος, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (β), ὁμολόγησεν ὁ Ἰωάννης, καὶ δὲν ἠρνήθη τοῖς ἀπεσταλμένοις ἐξ Ἱερουσαλήμ παρὰ Ἰουδαίων, Γερέων, καὶ Λευιτῶν, „ὅτι ἐκ ἐμὲ ἔγω ὁ Χριστός“ (γ). Τῇ δευτέρῃ τῆς Μαρτίου, βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει. Ἴδε ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου (δ) τῇ γ. τῆς Μαρτίου, ὁ Ἀνδρέας, καὶ ὁ Πέτρος ἠκολόγησαν τῷ Ἰησοῦ (ε). Τῇ δ. τῆς Μαρτίου ἠκολόγησαν τῷ Ἰησοῦ ὁ Φίλιππος, καὶ ὁ Ναθαναήλ (ς), τῇ ε. τῆς Μαρτίου τρίτη ἡσθ ἀπὸ τῆς κλήσεως Ἀνδρέα, καὶ Πέτρος, γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, εἰς αὐτὸν τὸν γάμον, ὁ Ἰησοῦς ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν θαυμάτων τῶν (η), ἡμέρα παρασκευῆ καὶ ἐξήκοντῃ ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (θ). „Μετὰ τὸτο κα-
 „τέβη εἰς Καπερναὺμ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
 „οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἕκαστος ἡμέρας (ι).

§. 8. Τῇ κη. τῆς Μαρτίου μηνός, κυριακῆ ἡμέρα. τῇ ἰε. τῆς Νισᾶν, ἠκολόγησε τὸ Φάσκα τῶν Ἑβραίων, τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς διδαχῆς τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὸν ὁποῖον χρόνον, „ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔυρεν ἐν
 „τῷ Ἱερῷ τὰς πολλὰς βόας καὶ ποιήσας φραγγέλιον ἐκ σχοι-
 „νίων, πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ Ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα εἶπον ἔν
 „αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, τεσσαράκοντα καὶ ἐξ ἔτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς ἕτος (κ)
 „ καὶ ἐπίσεισαν πολλοὶ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωρῶντες αὐτὸν τὰ
 „σημεῖα, ἀέποισι (λ). Οἱ δὲ ἐκ τῶν Φαρισαίων Νικόδημος, Ἀρχων τῶν
 „Ἰουδαίων ἔλθων πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτός, εἶπεν αὐτῷ, Ραββὶ οἶδαμεν, ὅτι
 „ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος (μ). Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς (πε-
 „ρὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἀπριλίου) καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ
 „διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Ἀι-
 „νῶν, ἐγγὺς τῆς Σαλείμ (ν). Σημείωσαι, ὅτι ἐν ὧσιν ὁ Ἰωάννης ἐβάπτι-
 „ζε, δὲν ἐκήρυττεν ὁ Ἰησοῦς τόσον φανερώς τὸν ἑαυτὸν τῶν διὰ Μεσσίαν, ὡς
 „ἕτερον· δεύτερον, ὅτι τὰ θαύματα ὅπῃ εἰς Ἱερουσαλήμ ἐποίησε, δὲν ἐγράφησαν,
 „παρὰ τῶν Ευαγγελιστῶν (ξ).

§. 9. Πρὸς τὸ τέλος τῆς Δεκεμβρίου μηνός, Ἡρώδης Ἀντίπας ἐλεγ-
 χόμενος ὑπὸ Ἰωάννη διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα, τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Φιλίπ-
 πα τῆς Τετραρχοῦ, „ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, ἔκ ἐξεσί σοι ἔχειν γυναῖκα τῆς
 „ἀδελφῆς σε,“ ἔδωκεν αὐτὸν, καὶ ἔδωκε ἐν φυλακῇ ἐν Μαχαιρῶντι τῷ

φρη-

Ἰωάννης
 ἐλέγχει
 τὸν Ἡρώ-
 δην.

(α) Αἴρεσ. νά. ἔδαφ. 15'. σελ. υλδ'. φραμ. 17. βιβλ. β'. τόμ. α. τῆς αὐτῆς Ἐκδό-
 σεως. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Ἰωάν. κεφ. α. 19. 20. (δ) Ἰωάν. κεφ. α. 29.
 (ε) Ἰωάν. κεφ. α. 37. (ς) Ἰωάν. κεφ. α. 44. (η) Ἰωάν. κεφ. β. 11. (θ) Εἰς τὸν
 αὐτὸν τόπον. (ι) Ἰωάν. κεφ. β. 12. (κ) Ἰωάν. κεφ. β. 14. (λ) Ἰωάν. κεφ. β. 22.
 (μ) Ἰωάν. κεφ. γ. 2. (ν) Ἰωάν. κεφ. γ. 22. 23. (ξ) Ἰωάν. κεφ. δ. 45.

φρασίῳ (α). Ἡ γυνὴ τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ, Ἡρώδιᾶς ἐλέγετο, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Ἡρώδης διὰ γυναῖκα, ἀπομακρύνει αὐτὴν ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς, ἔτι ζῶντος τε, ἀδελτῶν τὴν πρώτην τε νόμιμον γυναῖκα, θυγατέρα Ἀρέτα τῆ βασιλείως Περσῶν· διὰ τὰ ὁποῖα, ἀνάγνωσι τὸν Γώσηπον (β). Φυλακῶδεις λοιπὸν ὁ Γωάννης, τότε ὁ Ἰησοῦς φανερώς κηρύττει τὸν ἑαυτὸν τε ὡς Μεσίαν, καὶ τὰυτα μὲν περὶ τῆ ἀ. ἔτας τῆ Γωάννης, καὶ τῆ Χριστοῦ.

§. 10. Πρέπει νὰ ἰξεύρωμεν, ὅτι τὸ κήρυγμα τῆ Γωάννης, καὶ τῆ Χριστοῦ, ἦν ὡς παράδοξον παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, διότι ἤκισσαν βασιλείαν ὕψων, περὶ τῆς ὁποίας ἔδει τῶν Προφητῶν ὠμίλησε. Πρῶτος λοιπὸν, Οὐρανῶν βασιλείαν κηρύττει ἐν τῇ ἐρήμῳ, Γωάννης ὁ Πρόδρομος, καὶ ὅτι ἤγγικε, τὴν ὁποίαν θέλει ἀπολαύσασθαι διὰ μέσου τῆ Μεσίᾳ. Ὅθεν καὶ πολλοὶ τῶν Ἰωῶν Ἰσραὴλ, μὲ τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας, καὶ τῆ Βαπτίσματος εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ἐπίστευσαν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν, προετοιμάσαι τῷ Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν ἀπεσάλθη ἀπὸ τὸν Θεὸν (γ). Μετὰ τὴν προετοιμασίαν τῆ Γωάννης εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ Γαλιλαίαν, κηρύττει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς λαμπρότερα, καὶ φανερώτερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν διδαχὴν τῆ Γωάννης, ἦτοι, τὸ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, καὶ ὑσερα ἀπὸ τὸν Χριστὸν οἱ Μαθηταὶ τε, τὴν ἐκήρυξαν εἰς ἅπαντα Κόσμον, βεβαιῶντες αὐτὴν, μὲ ἄπειρα θαύματα (δ).

Γωάννης εἰς
φυλακὴν τί-
θεταί.

Γωάννης ἀ.
κήρυξ τῆς
Βασιλείας
τῶν Οὐρα-
νῶν.

Ὁ Χριστὸς
β. κήρυξ
τῆς Βασι-
λείας τῶν
Οὐρανῶν.
Ἀπόστολοι
γ. κήρυξ
τῆς βασι-
λείας τῶν
Οὐρανῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆ Κηρύγματος, καὶ τῶν Θαυμάτων τῆ Χριστοῦ, τῶν γε-
νομένων ἐν τῷ β. ἔτα τῆ Βαπτίσματος.

§. 1.

Α΄ κέσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Γωάννης παρεδόθη, καὶ πῶς ἀγανακτῶσιν οἱ
Φαρισαῖοι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς πλείονα μαθητὰς ποιεῖ, καὶ βαπτίζει, πα-
ρὰ ὁ Γωάννης, ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν,
ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας (ε). ὥρα ἦν ὡσεὶ ἔκτη, καὶ
δια-

Διάβασις
τῆ Χριστοῦ
ἐκ τῆς Ἰου-
δαίας, εἰς
τὴν Γαλι-
λαίαν.

(α) Ματθ. κεφ. 18. 4. Μάρκ. κεφ. 15. 18. Λουκ. κεφ. 9. 19. 20. (β) Βιβλ. 1η.
τῆς Ἀρχαιολ. (γ) Ματθ. κεφ. 7. 2. 3. Μάρκ. κεφ. 4. 2. Λουκ. κεφ. 7. 4. Εὐαγγ.
κεφ. 17. 24. Ἠσαϊ. κεφ. 61. 3. Μαλαχ. κεφ. 3. 1. (δ) Ματθ. κεφ. 8. 17. 27. Μάρκ.
κεφ. 4. 15. Λουκ. κεφ. 9. 1. κεφ. 19. 2. κεφ. 17. 18. 19. (ε) Γωάν. κεφ. 8. 1. 3. 4.
Ματθ. κεφ. 8. 12. Μάρκ. κεφ. 4. 14.

διαλέγεται με τὴν γυναῖκα ὡς ἀπὸ τὴν Σαμαρείαν ἦλθεν εἰς τὴν πι-
γὴν καὶ ἀντλήσῃ ὕδωρ (α). Ὅτι δὲ, ἡ φυλακὴ τῷ Ἰωάννῃ, καὶ ἡ τῷ Χρι-
στῷ ἐκ τῆς Γεδαιας εἰς τὴν Σαμαρείαν διάβασις, συνέβη εἰς τὰς ἀρχὰς τῷ
β'. ἔτας τῆς τῷ Χριστῷ διδαχῆς, συνάγεται ἀπὸ τὸ λέ. ἔδαφ. τῷ δ'. κεφ.
τῷ Ἰωάννῃ, „ ἔχ ὑμεῖς λέγετε· ὅτι ἔτι τετραμήνόν ἐσι, καὶ ὁ θροισμὸς
„ ἔρχεται, Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ὡς ἔμεινεν ἐκεῖ, ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν,
„ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν (β), κηρύσσειν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βα-
„ σιλείας τῷ Θεῷ, καὶ λέγων, ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς (γ).“ Ἡ βα-
σιλεία τῷ Θεῷ, κατὰ τὰς Θεῖας Πατέρας, ἐστὶν ἡ τῆς ἁγίας Τριάδος γνῶ-
σις, καὶ παρσία, ὡς τὸ ἐλθέτω ἡ Βασιλεία σου, καὶ ἄρα ἐφάσεν εἰς ἡ-
μᾶς ἡ βασιλεία τῷ Θεῷ.

§. 2. „ Ἐν τῇ Καπερναῦμ, θαύματα ἔνδοξα, ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, κα-
„ κείδεν εἰς Ναζαρέτ ἦλθεν, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πό-
„ λεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν, ἕως τῆς ὄφρυος τῷ ὄρει, εἰς τὸ κατακρημνίσαι
„ αὐτὸν· αὐτὸς δὲ διελθὼν, διὰ μέσσω αὐτῶν ἐπορεύετο, καὶ κατήλθεν
„ εἰς Καπερναῦμ, καὶ ἦν διδάσκων αὐτὰς ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἐξεπλήσ-
„ στοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτῷ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτῷ (δ). ὅτε ἂν
„ ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι (ε). Καὶ αὐ-
„ τὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων, καὶ
„ φήμι ἐξῆλθε κατ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτῷ (ς).“

§. 3. Περὶ τὰς ἀρχὰς τῷ Φευρκαρίᾳ, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς πάλιν, εἰς τὴν
Κανά τῆς Γαλιλαίας, κακεῖ δὲ τὸν τῷ βασιλικῷ υἱὸν ἀσθενῆντα ἐν Κα-
περναῦμ, ἰάσατο τῷ λόγῳ, εἰπὼν, Πορεύε εἰς τὸν υἱόν σου ζῆ. (η) „ Περι-
„ πατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελ-
„ φῆς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ, βά-
„ λοντας ἀμφίβλητρον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ προσβὰς ἐκείδεν
„ εἶδεν ἄλλας δύο ἀδελφῆς Ἰακώβον τὸν τῷ Ζεβεδαίᾳ, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀ-
„ δελφὸν αὐτῷ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐ-
„ τὰς· οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον, καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολέ-
„ θησαν αὐτῷ (θ).“ Πῶς τῷτο ἐγένετο ἀφ' ἧ παρεδόθη ὁ Ἰωάννης
φανερὰ τὸ γράφει ὁ Μάρκος (ι). Κακεῖθεν εἰσπορεύονται εἰς Καπερναῦμ, καὶ
εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, θεραπεύει τὸν δαιμονιζόμενον· ἐξελθὼν ἐκ
τῆς συναγωγῆς, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος, καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου,
καὶ Ἰωάννου, καὶ τὴν πενθερὰν τῷ Σίμωνος πυρέσσουσαν ἡγεῖρε. ὁψίας δὲ γενομένης,
πάντας τὰς κακῶς ἔχοντας, καὶ τὰς δαιμονιζομένους ἐθεράπευσεν (κ). „ Καὶ πρῶτῃ
„ ἐν-

(α) Ἰωάν. κεφ. δ'. 6. 7. (β) Ἰωάν. κεφ. δ'. 43. (γ) Μάρκ. κεφ. α'. 14. 15.
(δ) Λουκ. κεφ. δ'. 23. 29. ἕως 32. (ε) Ἰωάν. κεφ. δ'. 45. (ς) Λουκ. κεφ. δ'. 14. 15.
(η) Ἰωάν. κεφ. δ'. 46. 50. (θ) Ματθ. κεφ. δ'. 18. 20. 21. 22. (ι) Κεφ. α'. 14. (κ) Μάρκ.
κεφ. α'. 34. Ματθ. κεφ. δ'. 24. Λουκ. κεφ. δ'. 38.

ἔννουχον λίαν, ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κακεῖ προ-
 σιύχεται, καὶ λέγει τῷ Σίμωνι, καὶ τοῖς μετ' αὐτῶ, ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχο-
 μένας κώμας, καὶ πόλεις καὶ ἦν κηρύσσω ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐ-
 τῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων (α). Καὶ
 ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Δεκαπόλεως,
 καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ Ἰδδαίας, καὶ πέραν τῆ Ἰορδάνου (β). ἠνίκα, καὶ ὁ
 λεπρὸς ἐκαθαρίσθη μόνω τῷ λόγῳ, δέλω καθαρίσθητι (γ).

§. 4. Περὶ τὰς ἀρχαὶς τῆ Μαρτίου, τὰς τρεῖς ἐθέλοντας ἀκολοῦθῆσαι
 αὐτῷ, τὸν μὲν ὀνειδίζει, τοὺς δὲ νεθετεῖ (δ). Ἐπιτιμῆσατο τοῖς ἀνέμοις, καὶ
 τῇ θαλάσῃ ἐγένετο μεγάλη γαλήνη (ε) ἐλευθερεῖ τὸν δαιμονιζόμενον
 τῷ λεγεῶνος· (ζ) ἐπαναστρέφας εἰς Καπερναὺμ ἰατρεύει τὸν ἐκ τῆς σέγης
 καταβιβασθέντα παραλυτικὸν (η). Καλεῖται ὁ Ματθαῖος ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν
 (θ). ἀνέστησε τὴν θανάσαν θυγατέρα τῆ Ἰαίρου, καὶ πρὶν ἀναστήσῃ αὐτήν,
 ἐλευθέρωσε τὴν αἱμορροῦσαν ἀπὸ τὸ πάθος της (ι), παράγοντι ἐκεῖθεν
 τῷ Ἰησοῦ, ἠνεώχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο τυφλῶν, καὶ τὸ κωφὸν δαιμό-
 νιον ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον (κ).

§. 5. Τῆ 1. τῆ Ἀπριλλίου, ἐγγιζόντος τῆ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων ἀνέ-
 βη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα τῆ 1. τῆ Ἀπριλλίου, εἰς αὐτὴν τὴν ἑορτὴν τῆ
 Πάσχα, τὸ ὁποῖον ἦν δεύτερον, τῷ λόγῳ τῆ κηρύγματος τῆ Χριστοῦ, σαβ-
 βάτω ἔμπροσθεν, ἰατρεύει ἐν τῇ προβατικῇ κολυμβήτρῃ, τὸν Παραλυτι-
 κὸν ἔχοντα εἰς τὴν ἀσθενεῖαν τριάκοντα ὅκτω χρόνας, ἐπὶ τούτοις εἶπε πε-
 ρὶ Ἰωάννου τῆ Βαπτιστοῦ, ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων (λ).
 Καὶ τῆ εἰκοστῇ τρίτῃ τῆ Ἀπριλλίου, ἐν σαββάτῳ δευτεροπρωτῷ τετάρτῃ τὸ
 σάββατον ὅπῃ ἦτον πρῶτον ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆ Πάσχα, ἐν ᾧ
 ἔπρεπε νὰ προσφέρωσιν αὐτοὶ τὸ δράγμα, τὴν ἀπαρχὴν. „ καὶ ἀνοίσει τὸ
 „ δράγμα ἐναντι Κυρίου δεκτὸν ὑμῖν· τῆ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἀνοίσει αὐ-
 „ τὸ ὁ Γερεῦς (μ). Ἐν τῷ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· ἐτίλ-
 „ λον οἱ Μαθηταὶ αὐτῶ τὰς σάχυας (ν). “ Εἰς τὸ ἐξῆς σάββατον θρα-
 „ κεύει ἐν τῇ συναγωγῇ τὴν δεξιὰν χεῖρα τῆ ἀνθρώπου, ξηρὰν ἔσαν (ξ)
 „ ὅθεν εὐθέως τῆ ἀρχῇ τῆ Μαΐου, οἱ Φαρισαῖοι μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμ-
 „ βῆλιον ἐποίησαν κατ' αὐτῶ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώ-
 „ ρησε μετὰ τῶν Μαθητῶν αὐτῶ πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ πολὺ πλῆθος

Ο 2

,, ἀπὸ

(α) Μάρκ. κεφ. α'. 35. Λουκ. κεφ. δ'. 22. Ματθ. κεφ. δ'. 22. (β) Ματθ. κεφ. δ'. 25. (γ) Μάρκ.
 κεφ. α'. 41. Λουκ. κεφ. ε'. 12. 13. (δ) Ματθ. κεφ. η'. 20. Λουκ. κεφ. θ'. 57. (ε) Ματθ.
 κεφ. η'. 26. Μάρκ. κεφ. δ'. 39. Λουκ. κεφ. η'. 29. (ζ) Μάρκ. κεφ. ε'. 13. Λουκ. κεφ. η'.
 29. Ματθ. κεφ. η'. 32. (η) Ματθ. κεφ. θ'. 2. Μάρκ. κεφ. β'. 5. Λουκ. κεφ. ε'. 20. (θ)
 Ματθ. κεφ. θ'. 9. Μάρκ. κεφ. β'. 14. Λουκ. κεφ. ε'. 27. (ι) Ματθ. κεφ. θ'. 18. 22.
 Μάρκ. κεφ. ε'. 22. 34. Λουκ. κεφ. η'. 41. 44. (κ) Ματθ. κεφ. θ'. 27. 32. καὶ β'. 22.
 Λουκ. κεφ. ια'. 14. (λ) Ἰωάν. κεφ. ε'. 1. 5. 35. (μ) Λευιτ. κεφ. κγ'. 11. (ν) Λουκ.
 κεφ. κεφ. ε'. 1. Ματθ. κεφ. β'. 1. Μάρκ. κεφ. β'. 23. (ξ) Λουκ. κεφ. ε'. 6. Ματθ.
 κεφ. β'. 9. 10. Μάρκ. κεφ. γ'. 1.

„ από τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Γεθαίας, καὶ ἀπὸ Γε-
 „ ρουολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδαμαίας, καὶ πέραν τῆ Ἰορδάνου, καὶ οἱ περὶ Τυ-
 „ ρον, καὶ Σιδῶνα· (α) καὶ ἐπέτιμα τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύματιν, ἵνα μὴ αὐτὸν
 „ φανερόν ποιήσωσι (β). “

§. 6. „ Περὶ τὰ μέσα τῆ Μαίης, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι,
 „ καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τῆ Θεῷ (γ)· καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέ-
 „ ρα προσεφώνησε τὰς μαθητὰς αὐτῆ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν, τῆτέσι
 „ ἀπὸ τὸν λοιπὸν χορὸν τῶν Μαθητῶν, ὡς ἀχωρίζεις συνακολεύεις αὐτῆ, καὶ
 „ μάρτυρας αὐτόπτας τῆς ζωῆς, τῆς διδασκαλίας, τῆ Πάθους, τῆ Θανάτου,
 „ καὶ μάστιγα τῆς Ἀναστάσεως, καὶ τῆς εἰς ἔρανος Ἀναλήψεως αὐτῆ, δώδεκα καὶ
 „ καὶ Ἀποστόλους ὠνόμασε (δ) „ δίδει αὐτοῖς ἄδειαν νὰ πορευθῶσι, καὶ νὰ κη-
 „ ρύξωσιν, ὅτι ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν ἔρανων (ε). Καὶ καταβὰς μετ'
 „ αὐτῶν, ἔση ἐπὶ τόπῃ πεδινῆ, καὶ ὄχλος Μαθητῶν αὐτῆ, καὶ πλήθος πο-
 „ λὺ τῆ λαῶ ἀπὸ πάσης τῆς Γεθαίας, καὶ Ἰερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίας
 „ Τύρου, καὶ Σιδῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον τόπον παλαιὰ τῶν ἐν τῷ ὄρει λαλη-
 „ θέντων τοῖς Μαθηταῖς κεφαλαιωδῶς ἐπαναλαμβάνει (ς). „ Ἐπεὶ δὲ ἐπ-
 „ ληρώσατο πάντα τὰ ῥήματα αὐτῆ εἰς τὰς ἀκοὰς τῆ λαῶ, εἰσήλθεν εἰς
 „ Καπερναῦμ (η), “ καὶ λέγει τῷ λεπρῷ καθαρίσθητι, καὶ ἐκαθαρίσθη αὐ-
 „ τῆ ἡ λέπρα (θ), καὶ διὰ τὸν παῖδα τῆ ἑκατοντάρχη, πῶς τάχα δὲν ἀπέ-
 „ θανε, μ' ὅλον ὅπῃ ἦν ἀπεθαμένος, καὶ λέγων μόνον λόγον ἐθεράπευσε,
 „ καὶ ἀνέστησεν αὐτὸν τῆς κλίνης (ι)· τῇ ἐπομένῃ ἡμέρῃ πλησίον τῆς πόλεως
 „ Ναῖμ, ἀνέστησεν τὸν μονογενῆ υἱὸν μιᾶς χήρας, τὸν ὁποῖον ἔφερον εἰς τὸν
 „ τάφον, εἰπὼν, νεανίσκε σοὶ λέγω ἐγέρθητι (κ). „ Περὶ τὰ μέσα τῆ
 „ Γενίης, ἀκέραιος ὁ Ἰωάννης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τῆ Χριστοῦ, ἐπεμ-
 „ ψε δύο τῶν μαθητῶν αὐτῆ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτε-
 „ ρον προσδοκῶμεν (λ); Συνή τις ἀμαρτωλὸς ἐν τῇ πόλει ἐπιγνῶσα, ὅτι
 „ ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆ Φαρισαίης, κομίσασα ἀλάβατρον μύρω, καὶ σῶ-
 „ σα παρὰ τὰς πόδας αὐτῆ ὀπίσω, κλαίονσα ἤρξατο βρέχειν τὰς πόδας
 „ αὐτῆ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς δοξίαι τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασε, καὶ κα-
 „ τεφίλει τὰς πόδας αὐτῆ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ, καὶ ὅτως ἔλαβε τὴν ἄφε-
 „ σιν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῆς, μετὸ ἀφένταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σε (μ).

§. 7.

(α) Μάρκ. κεφ. γ'. 6. 7. 8. Ματθ. κεφ. β'. 14. 15. (β) Μάρκ. κεφ. γ'. 12.
 (γ) Λουκ. κεφ. 5. 12. 13. (δ) Μάρκ. κεφ. γ'. 13. (ε) Ματθ. κεφ. 6. 7. (ς) Λουκ.
 κεφ. 9. 2. καὶ 1. 9. καὶ 5. 17. (η) Λουκ. κεφ. 5. 1. (θ) Ματθ. κεφ. 8. 3. (ι) Ματθ.
 κεφ. 9. 13. Λουκ. κεφ. 5. 6. (κ) Λουκ. κεφ. 5. 14. (λ) Λουκ. κεφ. 5. 18. 19. Ματθ.
 κεφ. 14. 2. 3. Εἰς τὰ ἄκρα τῆς σελίδος ἦτον σημειωμένον τῆτο „ ὁ Ἰωάννης ἦτον κη-
 „ ρυξ Χριστοῦ, καὶ πῶς νὰ ἀμφιβάλλῃ ἂν εἶναι αὐτὸς ὁ Μεσίας; τῆτο τὸ ἔκαμε διὰ νὰ
 „ πληροφορηθῆν οἱ σφαλθέντες μαθηταί· “ τοῖστος σοχασμὸς τῆ συγγραφῆς ἐστὶ ἡ
 τῆ μεταφρασῆ, ἐκ οἷδα. (μ) Λουκ. κεφ. 5. 27. 38. 48.

§. 7. „ Τῆ ἀρχῇ τῆ Γενίᾳ μηνὸς ἐθεράπευσε τὸν τυφλὸν , καὶ κωφὸν
 „ δαιμονιζόμενον· οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκέσαντες, εἶπον, ἄτος ἔκ ἐκβάλλει τὰ
 „ δαιμόνια, εἰμὴ ἐν τῷ Βεελζεβὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων (α)· καὶ αἰτῶσι
 „ σημεῖον, ἐκ τῆ ἑρανῆ, καὶ ἐλαμβάνουσιν, εἰμὴ τὸ σημεῖον Ἰωανῆ τῆ Προφή-
 „ τα (β). „ Ἐτι αὐτῷ λαλῶντος τοῖς ὄχλοις, ἰδὲ ἡ μήτηρ αὐτῆ, καὶ οἱ ἀ-
 „ δελφοὶ αὐτῆ, εἰσῆκισαν ἔξω, ζητῶντες αὐτῷ λαλῆσαι (γ). “ αὐτῷ
 „ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ἐδίδασκε τὸν ὄχλον ἰσάμενον εἰς τὸν αἰγιαλὸν, με-
 „ τὰς παραβολὰς τῆ σπειρόντος, τῶν ζιζανίων, τῆ σινάπεως, τῆς ζύμης,
 „ τῶν θησαυρῶν, τῆ μαργαρίτης, καὶ τῆς σαγῆνης (δ). Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέ-
 „ λησεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, διέβη εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆ τὴν
 „ Ναζαρέτ· ὅπως ἐθαύμαζον διὰ τὴν τέσσην σοφίαν, καὶ δύναμιν τῶν λόγων
 „ τῶν, λέγοντες „ ἔχ ἄτος ἐσὶν ὁ τῆ τέκτονος Υἱός; (ε).

§. 8. „ Μετὰ ταῦτα περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας, καὶ τὰς
 „ κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ Εὐαγγέ-
 „ λιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν
 „ τῷ λαῷ (ζ). ἔπειτα προσκαλεῖ τὰς Ἀποστόλους, καὶ ἤρξατο αὐτὰς ἀποσέ-
 „ λειν, δύο δύο, παραγγείλας αὐτοῖς τὰ δέοντα διὰ τὸ κήρυγμα· ὅτι ἡ γ-
 „ γικεν ἡ βασιλεία τῶν ἑρανῶν (η). οἵτινες ἐξελεθόντες διήρχοντο κατὰ κώ-
 „ μας εὐαγγελιζόμενοι, καὶ θεραπεύοντες πανταχῶς (θ) αὐτοὺς δὲ ὁ Ἰη-
 „ σοῦς μετέβη ἐκεῖθεν τῷ διδάσκειν, καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν (ι).
 „ Τῆ κ.δ. τῆ Αὐγῆστου, ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἐγεννήθη ὁ Ἡρώδης, τῆ ὁπαίε τῶν
 „ λαμμένων τῶν γενεθλίων, ἀρχίστατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέ-
 „ σω, καὶ ἤρξατο τῷ Ἡρώδῃ, καὶ ἐζήτησεν ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν τῆ Βαπτι-
 „ σῆ· Ἀποστείλας δὲ ὁ βασιλεὺς σπεκκλάτορα, ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην
 „ ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῆ ἤραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθα-
 „ ψαν αὐτὸ (κ), “ ἐτῶν ὠν λβ'. διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ἰώσηπος γράφει ἕτω (λ).
 „ Κτείνει τῆτον (τὸν Ἰωάννην, δηλαδὴ) Ἡρώδης, ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ τῆς Γε-
 „ ναίης κελύουσα ἀρετὴν ἐπασκῆσιν, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους δικαιοσύνη, καὶ τὰ
 „ πρὸς Θεὸν εὐσεβεῖα χρωμένοις βαπτισμῶ συνιέναι, ἕτω γὰρ, καὶ τὴν βάπτι-
 „ σιν ἀποδεκτὴν αὐτῷ φανεῖσθαι καὶ κατωτέρω δεῖσθαι
 „ δὲ Ἡρώδης τὸ ἐπὶ τοσόνδε πιθανὸν αὐτῆ τοῖς ἀνθρώποις, μὴ ἐπὶ ἀπο-
 „ κάσει τινὶ φέρειν (πάντα γὰρ ἔωκεσαν συμβεβῆλη τῇ ἐκείνῃ πράξοντες)
 „ πολὺ κρεῖττον ἡγεῖται πρὶν τι νεώτερον ἐξ αὐτῆ γενέσθαι, προλαβὼν ἀνε-
 „ λείν τῆ του μεταβολῆς γενομένης, μὴ εἰς τὰ πράγματα ἐμπετῶν μετανοεῖν,
 „ καὶ ὁ μὲν ὑποψία τῆ Ἡρώδου, δέσμιος εἰς τὸν Μαχαιρῶντα πεμφθεῖς, ταῦ
 „ τῆ κτίννυται.

Ἀποτομή
 τῆ Προδ-
 ρόμε.

Ο 3

ΚΕΦΑ΄-

(α) Ματθ. κεφ. β'. 22. 24. (β) Ματθ. κεφ. β'. 39. Λουκ. κεφ. ια'. 29. (γ)
 Λουκ. κεφ. η'. 20. Ματθ. κεφ. β'. 46. (δ) Ματθ. κεφ. ιγ'. Μάρκ. κεφ. δ'. (ε) Ματθ.
 κεφ. ιγ'. 55. Μάρκ. κεφ. ε'. 3. (ζ) Ματθ. β'. 35. Μάρκ. κεφ. ε'. 6. (η) Ματθ.
 κεφ. ι'. 7. 8. Λουκ. κεφ. β'. 2. Μάρκ. κεφ. ε'. 7. (θ) Λουκ. κεφ. β'. 6. Μάρκ. ε'.
 12. (ι) Ματθ. κεφ. ια'. 1. (κ) Ματθ. κεφ. ιδ'. 6. 10. Μάρκ. κεφ. ε'. 21. 27. Λουκ.
 κεφ. β'. 9. (λ) Ἀρχαιολ. βιβλ. ιη'. κεφ. ζ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

Περὶ τῆς Κηρύγματος, καὶ τῶν Θαυμάτων τῆς Χριστοῦ, ἐν τῷ γ.
ἔτει ἀπὸ τῆς Βαπτίσματος.

§. 1.

Περὶ τὰ μέσα τῆς Μαρτίης, ἤκουσεν Ἡρώδης τὴν ἀκοὴν τῆς Γησοῦ, καὶ πάντα τὰ παρ' αὐτῆς γεγόμενα, καὶ εἶπεν· ἕως ἐστὶν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Γησοῦ, δηλαδὴ πῶς ἔτι συλλογίζεται ὁ Ἡρώδης, καὶ ἴσως νὰ μηχανᾶται κακὸν τι διὰ τὸν Γησοῦν, ὅπερ ἀκῆσας ὁ Γησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ, εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν (α). Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς Μαρτίης, Παρασκευῇ ἔτι ὡς λέγει ὁ Αὐγουστίνος, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένετο ὁ γάμος ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, με πέντε κριθίνες ἄρτους, καὶ δύο ἰχθύας ἐχόρτασεν ἄνδρας τὸν ἀριθμὸν ὡς πέντε χιλιάδας (β). Ὀλίγον δὲ πρότερον ἐπιστρέψαντες οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τοῦ κηρύγματος, διηγήσαντο αὐτῷ, ὅσα ἐποίησαν (γ). Ἦν δὲ ἐγγύς τὸ Πάσχα, τὸ τρίτον δηλαδὴ ἀπὸ τῆς κηρύγματος τῆς Γησοῦ (τὸ ὁποῖον ἐγένετο τῇ ε'. Ἀπριλλίᾳ ἡμέρᾳ τετράδι) ἡ εὐρατὴ τῶν Ἰουδαίων· (δ) ἰξεύροντες λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι τὸ σημεῖον, καὶ θαῦμα ὅπερ ὁ Γησοῦς Χριστὸς ἐποίησεν εἰς τὸν πολυπλασιασμὸν τῶν ἄρτων, ἔλεγον κτ.
„ Γησοῦς ἐν γνῆς, ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἀρπάξαι αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν Βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.“ Ἐπειδὴ καὶ ἠναγκάσθησαν οἱ μαθηταὶ ἀπὸ αὐτὸν, νὰ ἀπέλθωσι παρεμπρὸς εἰς τὸ πέραν Βηθσαϊδᾶ, καὶ ἰδὼν αὐτὰς βασανιζομένους, ἔρχεται πρὸς αὐτὰς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκόπασεν ἡ θάλασσα, καὶ τὸν Πέτρον καταποντιζόμενον, ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἔσωσε (ε), Ἰωάν. κεφ. 5'. 13'. ὅπερ καὶ διὰ τὸ σῶμα αὐτῆς, τὸν ἑβραϊκὸν δηλαδὴ ἄρτον, διαλέγεται, ἕως εἰς τὸ τέλος τῆς κεφαλῆς.

§. 2. Περὶ τὰ μέσα τῆς Ἀπριλλίης, „ περιεπάτει ὁ Γησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἡ γὰρ ἠθέλην ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήταν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Τότε προσέρχονται τῷ Γησοῦ, οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς, καὶ Φαρισαῖοι λέγοντες, διατί οἱ μαθηταὶ σε παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν Πρεσβυτέρων, καὶ ἀνίπτοις χερσίν ἐδίδουσι τὸν ἄρτον; (ζ).

§. 3.

(α) Ματθ. κεφ. 13'. 1. Μάρκ. κεφ. 5'. 14. Λουκ. κεφ. 9'. 7. (β) Ματθ. κεφ. 13'. 19. 20. Μάρκ. κεφ. 5'. 41. 42. Λουκ. κεφ. 9'. 14. (γ) Λουκ. κεφ. 9'. 30. (δ) Ἰωάν. κεφ. 5'. 4. (ε) Ματθ. κεφ. 13'. 22. Μάρκ. κεφ. 5'. 45. (ζ) Ματθ. κεφ. 15'. 1. 2. Μάρκ. κεφ. 7'. 1. Ἰωάν. κεφ. 7'. 1.

§. 3. Τῇ ἀρχῇ τῆ Μαίᾳ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς Γαλιλαίας, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου, καὶ Σιδῶνος, ὅπου ἰάτρευσε τὴν θυγατέρα τῆς Χαναναίας (α), καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀναμέσον ὄρειων Δεκαπόλεως, καὶ ἰατρῆσαι τὸν κωφὸν μογγιλάλον, καὶ πολλὰς ἄλλας (β). πάλιν μὲ ἐπὶ ἄρτας, καὶ ὀλίγας ἰχθύας χορταίνει τέσσαρας χιλιάδας ἀνδρας χωρὶς γυναικῶν, καὶ παιδίων (γ) καὶ ἀπολύτας τὰς ὄχλους, ἀνέβη εἰς πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά, ἢ, καὶ Δαλμαναδά (δ), ὅπου οἱ Φαρισαῖοι πάλιν ζητῶσι σημεῖον ἀπὸ τῆ Οὐρανῆ, καὶ τὰς ἀποβάλλει (ε), καὶ εἰς τὴν Βηθσαϊδᾶ ἰάτρευσε τὸν τυφλόν (ζ).

§. 4. Περὶ τὰ τέλη τῆ Γαλιλίας, Ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππε, ἠρώτα τὰς Μαθητὰς αὐτῆ, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν Υἱὸν τῆ ἀνθρώπου ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τῆ ζῶντος· (η) ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτῆ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν Πρεσβυτέρων, καὶ Ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, Ἰσραὴλ ὁ Κύριε, ὃ μὴ ἔσαι σοι τῆτο· ὁ δὲ σκαφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε ὀπίσω με Σατανᾶ, ὅτι ὃ φρονεῖς τὰ τῆ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων (θ).

§. 5. Τῇ ε'. τῆ Αὐγῆς ὕπερον ἀπὸ σωσῆς ἕξ ἡμέρας, ἦτοι τῇ ἐρχομένῃ ὀγδόῃ, μετεμορφώθη ὁ Χριστὸς ἔμπροσθεν τῶν μαθητῶν αὐτῆ (ι). Ἡμέρᾳ Κυριακῇ, τῇ ἐπιόσῃ, ἦτοι τῇ ἐρχομένῃ, ἰατρῆσαι τὸν δαιμονιζόμενον, ὃν οἱ μαθηταὶ αὐτῆ ἐκ ἡδυνήθησαν θεραπεῦσαι (κ). Ἐν τῷ αὐτῷ μηνί, ἐυρισκόμενοι εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ πάντες θαυμάζοντες, εἰς πάντα ἃ ἐπόησεν ὁ Ἰησοῦς προλέγει αὐτοῖς, ὅτι μέλλει ὁ Υἱὸς τῆ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενεῖσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται (λ). „Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεκορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐκ ἠθελεν ἴνα τις γινῶ. (μ) “ Ἐλθόντων δὲ εἰς Καπερναῦν, ὁ Πέτρος εὐρών ἐν τῷ σώματι τῆ ἰχθύος σατῆρα, τελεῖ τὸ δίδραχμον. (ν) διίσχυριζομένων δὲ τῶν Μαθητῶν, περὶ πρωτεῖαν, τὰς νεφετεῖ (ξ). Προσέτι διδάσκει τὸ ἑβδομηκοντάκις ἐπὶ ἀφιέναι τῷ ἀδελφῷ, καὶ μάλιχα ἕξ ὀλης τῆς καρδίας, ἔτι καὶ τὴν παραβολὴν τῆ βασιλείας διδάσκει, ὃς ἠθέλησε συνάραι λόγον μετὰ τῶν δέλων αὐτῆ (ο).

§. 6.

(α) Ματθ. κεφ. ιε. 21. 22. Μάρκ. κεφ. ζ. 24. (β) Ματθ. κεφ. ιε. 29. Μάρκ. κεφ. ζ. 31. (γ) Ματθ. κεφ. ιε. 28. Μάρκ. κεφ. η. 9. (δ) Μάρκ. κεφ. η. 10. (ε) Ματθ. κεφ. ιε. 39. Μάρκ. κεφ. η. 11. (ζ) Μάρκ. κεφ. η. 22. (η) Ματθ. κεφ. ις. 13. 16. Μάρκ. κεφ. η. 17. Λουκ. κεφ. θ. 18. (θ) Ματθ. κεφ. ις. 21. 22. 23. Μάρκ. κεφ. η. 30. 32. 33. (ι) Ματθ. κεφ. ις. 1. 2. Λουκ. κεφ. θ. 28. (κ) Ματθ. κεφ. ις. 28. Μάρκ. κεφ. θ. 28. Λουκ. κεφ. θ. 38. (λ) Ματθ. κεφ. ις. 22. Μάρκ. κεφ. θ. 32. Λουκ. κεφ. θ. 44. (μ) Μάρκ. κεφ. θ. 29. (ν) Ματθ. κεφ. ις. 24. ιή. 1. (ξ) Μάρκ. κεφ. θ. 33. Λουκ. κεφ. θ. 45. Ματθ. κεφ. ιή. 1. (ο) Ματθ. κεφ. ιή. 22. 23.

§. 6. Περὶ τὰ μέσα τῆ Σεπτεμβρίου, πλησιάζουσα ἡ ἑορτὴ τῶν Γαδαίων ἢ σηνοπηγία· εἶπον ἔν οι ἀδελφοὶ αὐτῆ μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Γαδαίαν (α). „ Ἀπέστειλεν Ἀγγέλους πρὸς πρόσωπα αὐτῶν τῶν εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὡς ἐτοιμάσαι αὐτῶν, καὶ ἐκ ἐδέξαντο αὐτὸν ὁ δὲ Γάκωβος, καὶ Γιώαννης, εἶπον· Κύριε, θέλεις εἰπώμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τῆ Οὐρανῆ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτάς; (β) Ἐν τῇ αὐτῇ ὁδῷ ὑπήντησαν αὐτῶν, δέκα λεπροὶ, οἵτινες πάντες ἐκαθαρίσθησαν (γ). „ ὡς δὲ ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν (τῆς σηνοπηγίας,) ἔφανερως, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῶν· οἱ ἔν Γαδαίῳ ἐζήτησαν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον πῶς ἐστὶν ἐκεῖνος; (δ) ἦτον δὲ αὐτὴ ἡ ἑορτὴ εἰς τὴν 16. τῆ Τίσρι, ἧτις ἐστὶ ἡ κ' τῆ Σεπτεμβρίου, ἡμέρᾳ παρασκευῆ.

§. 7. Τῇ δευτέρᾳ τῆ Οκτωμβρίου, μεσάσης τῆς ἑορτῆς, ἦτοι τῇ 8. τῆς ἑορτῆς ἡμέρᾳ δευτέρᾳ, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε (ε), λέγων „ πρὸς τοὺς ἄλλοις· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ὅτι ἕνα ἄνθρωπον ἐποίησα ὑγιῆ ἐν σαββάτῳ; (ς) τὸν παράλυτον δηλαδὴ, τὸν ὁποῖον ἐθεράπευσεν ἐν τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ, ἐν τῷ δευτέρῳ Πάσχᾳ, ἐπειδὴ ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἕως εἰς αὐτὸν, δὲν ἀναγινώσκεται πῶς νὰ ἀνέβη ὁ Χριστὸς εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. „ Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς, (τῆς εἰς τὰς ὀκτῶ τῆς σηνοπηγίας, ἧτις συνεβη τῇ 5. τῆ Οκτωμβρίου, ἡμέρᾳ παρασκευῆ) εἰσήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραζε λέγων· „ εἴαν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω (η). Τινὲς δὲ ἠθέλον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτὸν, ἀλλ' ἔδεις ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας (θ). Τῇ ἐρχομένῃ ἡμέρᾳ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, ἀγῶσι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ Γραμματεῖς, καὶ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατελιμμένην (ι). Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς, ὅστις ἠνέωξε τὰς ὀφθαλμοὺς ἐν σαββάτῳ τῇ 2. τῆ Οκτωμβρίου (κ). Μετὰ ταῦτα ἐκατάσκησεν ὁ Κύριος Ἀποσόλως, καὶ ἑτέρες ἐβδομήκοντα δύο, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὰς ἀνὰ δύο, πρὸς πρόσωπα αὐτῶν εἰς πᾶσαν „ πόλιν, καὶ τόπον, ὃ ἔμελλεν αὐτοὺς ἐρχεσθαι· ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγοντες κτ. τὰς ὁποίας διδάσκει τὴν ταπεινώσιν, καὶ τὴν πρὸς τὸν πλῆθιον ἀγάπην μετὰ τὸ παράδειγμα τῆ Σαμαρείτε (λ).

§. 8. Τῷ Νοεμβρίῳ μηνὶ εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς (μ). διδάσκει μὲ πῶς τὸν τρόπον πρέπει νὰ προσεύχεται τις· εἰς τὸν παρακαλέσαντα Φαρισαῖον, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἀριστήσῃ εἰς αὐτὸν, εἰσελθὼν ἀνέπεσε· (ν) λέγει τοῖς φίλοις, τὸ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ

Ἀγανάκτησις Γακώβου καὶ Γιώαννου.

Ὁ Χριστὸς διδάσκει ἐν τῷ ἱερῷ.

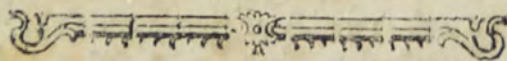
Ἐκλογή τῶν ὀφ. μεθ' αὐτῶν.

(α) Γωάν. κεφ. 7. 2. 3. (β) Λευκ. κεφ. 9. 52. (γ) Λευκ. κεφ. 17. 11. (δ) Γωάν. κεφ. 7. 10. 11. (ε) Γωάν. κεφ. 7. 14. (ς) Γωάν. κεφ. 7. 19. 22. (η) Γωάν. κεφ. 7. 37. (θ) Γωάν. κεφ. 7. 44. (ι) Γωάν. κεφ. 7. 2. (κ) Γωάν. κεφ. 9. 1. (λ) Λευκ. κεφ. 17. 17. 33. (μ) Λευκ. κεφ. 10. 38. (ν) Λευκ. κεφ. 10. 2. 33.

μη δυναμένων αποκτείναι, „ όμοίως κ̄ τὸ, ὁρᾶτε, κ̄ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς
 „ πλεονεξίας· ὅτι ἔκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτῆ ἐσὶν ἐκ τῶν ὑπαρ-
 „ χόντων αὐτῆ· ἄφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ, ἀπαιτῆσι τὴν ψυχὴν σε, ἀπὸ
 „ σῆ· ἄδε ἠτόμασας κτ. (α) Παρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ, ἀπαγ-
 „ γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε με-
 „ τὰ τῶν θουσιῶν· κ̄ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς εἰ μὴ
 „ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολειψέσθε· (β) “ παρακινῶν αὐτὸς εἰς μετά-
 „ νοιαν μὲ τὴν παραβολὴν τῆς συκῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀμπελοργὸς εἶπε.
 „ Κυριε, ἄφες αὐτὴν, κ̄ τῆτο τὸ ἔτος· προσέτι ἰατρεύει τὴν γυναῖκα,
 „ ἐν Σαββάτῳ, συγκύπτεσταν ἔτη δεκκοκτῶ, κ̄ διεπορεύετο κατὰ πόλεις,
 „ κ̄ κώμας διδάσκων, κ̄ πορείαν παιόμενος εἰς Γερουαλήμ (γ).

§. 9. „ Τῇ ἀρχῇ τῆ Δεκεμβρίας προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγον-
 „ τες αὐτῷ· ἐξέλθε, κ̄ πορεύεσθε ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖ-
 „ ναι (δ)· “ τῷ Σαββάτῳ ἰατρεύετε τὸν ὑδρωπικόν· διδάσκει τὴν ταπεινώ-
 „ σιν μὲ τὴν παραβολὴν λέγων, „ ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κα-
 „ τακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλιτίαν· κ̄ τὰς ἄλλας ἀρετάς, μὲ τὴν παραβο-
 „ λὴν τῆ μεγάλης δείπνου, τῆ πύργου, τῆ πολέμου. (ε) κ̄ τλ’.

§. 10. Τῇ ζ’ τῆ Δεκεμβρίας ἐγένον τὰ ἐγκλήματα εἰς τὴν Γερουαλήμ
 κ̄ ἦν χειμῶν, κ̄ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ σοᾶ τῆ Σολο-
 μῶντος· ζητῶσιν οἱ Ἰουδαῖοι, εἰ μὴ αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός· κ̄ ἤθελον νὰ τὸν
 λιθάσωσι, κ̄ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, κ̄ εἰσῆλθε πάλιν πέραν τῆ
 Ἰορδάνου· (ζ) φοβερίζων πρότερον τὸν ἀφανισμόν τῆς πόλεως Γερουαλήμ (η)·
 ὅπα, διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι, κ̄ οἱ Γραμματεῖς, ὅτι ἄτος ἀμαρτωλὸς
 παραδέχεται· αὐτὸς δὲ εἶπεν αὐτοῖς τὴν παραβολὴν τῆ ἀπολωλὸτος προ-
 βάτου, τῆ δραχμῆς, κ̄ τῆ Ἀσώτου· (θ) ἔλεγε δὲ, κ̄ τοῖς ἑαυτῆ μαθηταῖς
 περὶ τῆ οἰκονομῆ τῆς ἀδικίας, ἔτι κ̄ περὶ τῆ πλατίου, κ̄ τῆ Λαζάρου (ι), κ̄
 περὶ τῆ διαλύσεως τῆς γυναικὸς, ἀλλὰ πλατύτερον περὶ τῆτων ὁ Ματ-
 θαῖος (κ).

ΚΕΦΑ’

(α) Λευκ. κεφ. 13. 4. 15. 20. (β) Λευκ. κεφ. 13. 1. (γ) Λευκ. κεφ. 13. 6. 8.
 11. 14. 22. (δ) Λευκ. κεφ. 13. 31. (ε) Λευκ. κεφ. 13. 3. 8. 16. (ζ) Γωάν. κεφ.
 6. 22. 40. (η) Ματθ. κεφ. 23. 37. (θ) Λευκ. κεφ. 13. 1. (ι) Λευκ. κεφ. 13. 1.
 19. 13. 1. (κ) Κεφ. 13. 6. Μάρκ. 6. 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆ τετάρτῃ, ἢ τελευταίῃ ἔτει τῆ Κηρύγματος τῆ Χριστοῦ,
ἢ τῶν Θαυμάτων, ἢ Παθημάτων αὐτοῦ.

I.

Τῆ ἀρχῇ τῆ Γανναρίας, συμβεβηκυῖα ὁ Ἰησοῦς τὰς Μαθητάς αὐτοῦ, πῶς
να ἀπέχωνται ἀπὸ τὰ σκάνδαλα, (α) ἢ περὶ τῆ, εἰ ἔχετε Πίσιν ὡς
κόκκον σινάπεως· περὶ τῆ δὲ τῆ ἀροτριῶντος, ὅτι ἡ βασιλεία τῆ Θεοῦ ἐν-
τός ὑμῶν ἐστίν, ὅπε λέγει περὶ τῆς ἡμέρας τῆς Κρίσεως (β).

§. 2. Ἐν τῷ Φεβρουαρίῳ, ἔλεγε ἢ παραβολὴν αὐτοῖς, πῶς πρέπει πάν-
τοτε να προσεύχωνται, ὅπε διαλαμβάνει, ἢ περὶ τῆ κριτῆ τῆς ἀδικίας, ἢ
τῆς χήρας· περὶ τῆ Φαρισαίς, ἢ Τελῶνς (γ)· προσέφερον δὲ αὐτῷ, ἢ τὰ
βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἀπτηται (δ)· διδάσκαλε ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα
ἔχω ζωὴν αἰώνιον κτ. εἰ θέλεις τέλειος εἶναι κτ (ε). Τότε ὁ Πέτ-
ρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδὲ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, ἢ ἠκολοθήσαμέν σοι (ζ).
Περὶ τῆ οἰκοδεσπότῃ, τῆ ἐξελθόντος ἀμα πρῶτῃ μιθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ (η).

§. 3. Τῆ ἀρχῇ τῆ Μαρτίς, ἤγειρε τὸν Λάζαρον (θ), τινὲς δὲ ἐξ
αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τὰς Φαρισαίς, ἢ εἶπον αὐτοῖς, ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, οἱ
τινες σὺν τοῖς Ἀρχιερεῦσι συνήγαγον συνέδριον, ἐν ᾧ ὁ Καϊάφας εἶπεν, ὅτι
συμφέρει ἡμῖν, ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ· „ἀπ' ἐκείνης ἡν τῆς ἡμέρας, συ-
„νεβλεψάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.“ Ὁ Ἰησοῦς ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς
τὴν χώραν ἐγγυὲς τῆς ἐρήμου, εἰς πόλιν λεγομένην Εὐφραῖμ· ἡν δὲ ἐγγυὲς
τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, τὸ τέταρτον, ἢ τελευταῖον τῆ κηρύγματος τῆ
Χριστοῦ. „Ἐζήτην ἐν τὸν Ἰησοῦν, ἢ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων τι
„δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι ἢ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν (ι)· αὐτοῖς ἀναβαίνει ὁ Ἰησοῦς εἰς
„Γεροσόλυμα, παρέλαβε τὰς ἱερὰς Μαθητάς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, ἢ εἶ-
„πεν αὐτοῖς τὸν θάνατόν τε, ἢ τὴν Ἀνάστασίν τε (κ). Τότε προσῆλθεν αὐ-
τῷ ἡ μήτηρ τῶν Ἰωάν Ζεβεδαίς, μετὰ τῶν Ἰωάν αὐτῆς προσκυνῆσα, ἢ
αἰτῆσά τι παρ' αὐτοῦ (λ). Ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς Γεριχώ ἰάσατο τὸν Βαρτί-
μαιον τὸν τυφλόν (μ)· ἢ ἕτερον τυφλόν ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτόν εἰς Γεριχώ

τ8.

(α) Λουκ. κεφ. ιζ. 1. (β) Λουκ. κεφ. ιζ. 6. 7. 21. (γ) Λουκ. κεφ. ιη. 1. 2. 3. 10.
(δ) Λουκ. κεφ. ιη. 15. Ματθ. κεφ. ιθ. 13. (ε) Ματθ. κεφ. ιθ. 16. Μάρκ. κεφ. ι. 17.
Λουκ. κεφ. ιη. 18. (ζ) Ματθ. κεφ. ιθ. 27. Λουκ. ιη. 28. (η) Ματθ. κεφ. κ'. 1.
(θ) Ἰωάν. κεφ. ια. 43. (ι) Ἰωάν. κεφ. ια. 46. 50. 53. εἰς 56. (κ) Ματθ. κεφ. κ'.
17. Μάρκ. κεφ. ι. 32. Λουκ. κεφ. ιη. 32. (λ) Ματθ. κεφ. κ'. 20. Μάρκ. κεφ. ι. 35.
(μ) Μάρκ. κεφ. ι. 46.

τῆς εἰσερχόμενος (α). ὁ Ζακχαῖος ὑπεδέξατο τὸν Χριστὸν, χαίρων εἰς τὸν οἶκον τα ὅπῃ ἦτον εἰς τὴν Γεριχώ, καὶ λέγει τὴν παραβολὴν περὶ τῶν δέκα μῶν κτ. (β)

§. 4. Τῆ 12'. τῆ Μαρτίς, πρὸ ἕξ ἡμερῶν τῆ Πάσχα, τῷ Σαββάτῳ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τῆ λεπρῆ. ἐποίησεν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει. ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἣν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. ὅπερ ἡ Μαρία λίτραν μύρου κτ. ἤλειψε τὰς πόδας τῆ Ἰησοῦ, καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τὰς πόδας (γ). Τῆ ἐπάυριον, ἦτοι τῆ 14'. τῆ Μαρτίς ἡμέρᾳ κυριακῇ, εὐρῶν ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἔρχεται εἰς Ἱεροσόλυμα (δ). Καὶ τῆ αὐτῆς ἡμέρᾳ, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠυλίθη ἐκεῖ (ε)

§. 5. Τῆ ἐπάυριον, ἡμέρᾳ δευτέρᾳ τῆ 15'. τῆ Μαρτίς ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπεινάσε, καὶ ἰδὼν συκὴν μηδὲν ἔχουσαν, εἰ μὴ φύλλα κατηράσατο εἰπὼν, μηκέτι ἐκ σῆ καρπὸς γένηται. κτ. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τὰς πωλῆντας, καὶ ἀγοράζοντας (ς). Εἶτα διδάσκει ἐν τῷ Ἱερῷ, ὅταν διὰ τὰς παραβολὰς ἔλεγε, τὰ ἀπὸ καλθέντος οὗ τῆ οἰκοδεσποῦτα εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ τὴν τῶν γεωργῶν ἀπόνοιαν, ὅπῃ ἀπέκτειναν, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν Υἱὸν τῆ. διὰ τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον, καὶ διὰ τὰ λοιπά (η).

§. 6. Τῆ γ'. πρῶτῳ παραπορευόμενος, εἶδεν τὴν συκὴν ἐξηραμένην ῥιζόθεν. καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ Ἱερῷ περιπατῶντος αὐτῆ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; (θ) ἃς καὶ αὐτὸς ἐρωτᾷ περὶ τῆ βαπτίσματος Ἰωάννα. (ι) ὡσαύτως λέγει αὐτοῖς, ἀπόδοτε τὰ τῆ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τῆ Θεῶ τῷ Θεῷ (κ). Ἐν ἐκείνῃ τῆ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι Ἀνάστασις, ἃς ἀμαθεῖς δεικνυσι (λ). Διαλέγεται πρὸς τὰτοις διὰ τὴν μεγάλην ἐντολὴν, καὶ περὶ Χριστοῦ Υἱοῦ Δαβὶδ (μ). Περὶ τῶν καθισάντων ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας Γραμματέων, καὶ Φαρισαίων, οἱ τινες πάντα ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε, καὶ ποιεῖτε. κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε (ν), ἐπαινεῖ τὴν πτωχὴν χήραν, τὴν βαλῆσαν λεπτὰ δύο εἰς τὸ γαζοφυλάκιον (ξ). περὶ τῆ ὀλέθρου τῆ Ναῦ, καὶ τῆ κόσμου τῆς, καὶ ἐξερχόμενος τῆ Ἱερῆ, πολλὰ συνομιλεῖ με τὰς

P 2

μα-

(α) Ματθ. κεφ. κ'. 29. Λουκ. κεφ. ιη'. 35. (β) Λουκ. κεφ. ιθ'. 9. 12. (γ) Ἰωάν. κεφ. ιβ'. 1. Ματθ. κεφ. κς'. 6. Μάρκ. κεφ. ιδ'. 3. (δ) Ματθ. κεφ. κς'. 7. Μάρκ. κεφ. ια'. 7. Λουκ. κεφ. ιθ'. 29. Ἰωάν. κεφ. ιβ'. 12. (ε) Ματθ. κεφ. κς'. 17. Μάρκ. κεφ. ια'. 11. (ς) Μάρκ. κεφ. ια'. 12. 15. (η) Ματθ. κεφ. κς'. 33. Μάρκ. κεφ. ιβ'. 1. (θ) Μάρκ. κεφ. κς'. 20. 27. (ι) Ματθ. κεφ. κς'. 25. Μάρκ. κεφ. ια'. 30. (κ) Ματθ. κεφ. κς'. 21. Μάρκ. κεφ. ιβ'. 17. Λουκ. κεφ. κ'. 7. (λ) Ματθ. κεφ. κς'. 23. Μάρκ. κεφ. ιβ'. 18. Λουκ. κεφ. κ'. 27. (μ) Ματθ. κεφ. κς'. 37. Μάρκ. κεφ. ιβ'. 29. Λουκ. κεφ. κ'. 41. (ν) Ματθ. κεφ. κς'. 2. 3. Μάρκ. κεφ. ιβ'. 38. Λουκ. κεφ. κ'. 46. (ξ) Μάρκ. κεφ. κς'. 42. Λουκ. κεφ. κς'. 2.

μαθητάς τε (α). Λέγει τὴν παραβολὴν τῶν δέκα παρθένων, τῶν ταλάντων, τίνα τρόπον ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλεύσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως (β). „Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ Γερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἤυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλῶμενον Ἐλαιῶν (γ)· τῇ τετράδι πρὸ δύο ἡμερῶν τοῦ Πάσχα, ὁ Γέδας πωλεῖ τοῖς Γεδαίοις τὸν Κύριον Ἰησοῦν διὰ τριάκοντα ἀργύρια (δ).

§. 7. Τῇ πέμπτῃ, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ἠτοίμασαν οἱ μαθηταὶ τὸ Πάσχα· ὀψίας δὲ γενομένης ἔφαγε μετὰ τῶν μαθητῶν τὸ Πάσχα, ἦτοι τὸ πρόβατον, καὶ μετὰ τὸ φαγιτὸν, βεβαιοῖ ὁ Χριστὸς τὸ Πάσχα τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ ἀντ' αὐτῆ λαβὼν τὸν ἄρτον, καὶ τὸ ποτήριον, διατάττει τὸ ὑπερφύες τῆς καινῆς Διαθήκης μυστήριον (ε). Πλύνει τὰς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἡ μικρὰν διδαχὴν, καὶ παρακίνησιν, καὶ παράκλησιν ποιεῖ τοῖς ἑαυτῆ μαθηταῖς (ς). Καὶ τῇ αὐτῇ νυκτὶ κρατεῖται ἀπὸ τῆς Γεδαίας, καὶ πρῶτον εἰσάγεται εἰς Ἄνναν τὸν Πενθερὸν τοῦ Καϊάφα· δεῦτερον εἰς τὸν Καϊάφραν, ὅπερ ὑπέυθυνος θανάτου προκηρύττεται, καὶ τρεῖς ἀρνεῖται ἀπὸ τὸν Πέτρον.

§. 8. „Τῇ παρασκευῇ, τῇ κγ'. τοῦ Μαρτίου, πρώτης γενομένης, συμβέβηκεν ἔλαβον, ὡσεὶ θανατώσαι αὐτὸν, καὶ δήσαντες ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ Ἡγεμόνι (η), καὶ μὴ ὅλον ὅπερ ἐδύνοντο οἱ Γεδαῖοι, κατὰ τὰ ἀνήκοντα τῷ ἑαυτῶν νόμῳ, νὰ τὸν θανατώσωσι, χωρὶς ἀδείας τοῦ Ἡγεμόνος, ὡς γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὸν Στέφανον ὅπερ ἐφόνευσαν, καὶ ἀπὸ τὸ ἰη. κεφ. παραγ. λά. τοῦ Ἰωάννη. „Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν, κρίνατε αὐτόν· (τῆτο γὰρ ἐδάδι αὐτοῖς παρὰ Ῥωμαίων, ἔχῃ ὅμως εἰς τὰ πολιτικά, καὶ ἐγκληματικά) αἰτίαν δὲ τοῦ Ἰησοῦ ἐπαράσκησαν, ὅτι εἶπεν ἑαυτὸν Βασιλέα, μηδεμίαν ἄλλην αἰτίαν εὐρόντες, διατῆτο εἶπον τῷ Πιλάτῳ, „ἡμῖν ἔκ ἔξουσι βδένα ἀποκτεῖναι (θ).

§. 9. Τῇ τρίτῃ ὥρᾳ ἐσάυρωσαν αὐτόν, ἐπειδὴ αὐτοὶ διεμοίραζον τὴν ἡμέραν εἰς ὥρας τέσσαρας (ι), ὡς εἶπομεν (κ)· ὁ δὲ Ἰωάννης (λ) λέγει ὥρα δὲ ἦν ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Γεδαίοις ἴδε ὁ Βασιλεὺς ὑμῶν.

§. 10. Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης (μ) καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ, ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων Ἡλί, Ἡλί, Λαμὰ Σαβαχθανί; (ν) ἐξ ὧν τὸ μὲν Ἡλί Ἡλί, Ἐβραϊκὸν ἐστὶ, τὸ δὲ λοιπὸν Συριακὸν, διὰ νὰ καταβάλλῃ τῆς Γεδαίας ὅπερ μεγαλοφρονῶσιν εἰς τὴν Ἐβραϊκὴν διάλεκτον, καὶ καταξιώσῃ ἑτέρας γλώσσας, ἵνα πλη-

ρω-

(α) Ματθ. κεφ. κδ'. 1. Μάρκ. κεφ. ιγ'. 1. Λουκ. κεφ. κιά. 5. (β) Ματθ. κεφ. κέ. 1. (γ) Λουκ. κεφ. κιά. 37. (δ) Ματθ. κεφ. κς'. 2. 14. Μάρκ. κεφ. ιδ'. 2. 10. Λουκ. κεφ. κβ'. 1. 3. (ε) Ματθ. κεφ. κς'. 19. 26. Μάρκ. κεφ. ιδ'. 16. 22. Λουκ. κεφ. κβ'. 14. 19. (ς) Ἰωάν. κεφ. ιγ'. ιδ'. 15. καὶ 17. (η) Ματθ. κεφ. κς'. 1. (θ) Ἰωάν. κεφ. ιη'. 31. (ι) Μάρκ. κεφ. ιε'. 25. (κ) Ἰδε Κεφάλαιον ιη'. παραγ. α'. τῆς Εἰσαγωγῆς τῆς παρῆσης Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματικῆς. (λ) Κεφ. ιδ'. 14. (μ) Μάρκ. κεφ. ιε'. 33. (ν) Ματθ. κεφ. κς'. 46.

ρωθῶσι διὰ μέσθ' αὐτῶν τὰ περὶ αὐτῶ ῥητά· διότι ἔμελλε νὰ ἀπλώσῃ τὴν περὶ τῶν γινῶσιν ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἔχι μόνον εἰς τὰς Ἑβραίας (α) καὶ αὐδὶς ἀφείσ φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε (β). Πρὸ τῆς ἐσπέρας θάπτεται ἀπὸ τὸν Γωσήφ, καὶ Νικόδημον (γ) τῷ σαββάτῳ ἔκειτο ἐν τῷ μνήματι.

§. 11. Ἐπαθε λοιπὸν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκασίως, Θεὸς ὢν ἀληθινός, καὶ τέλειος ἄνθρωπος, τῶν ἐν αὐτῷ δύο φύσεων, μηδαμῶς ἐπιδεχομένων μερισμῶν, ἢ διαίρεσιν, καὶ ἐν Σταυρῷ γὰρ, καὶ ἐν Τάφῳ ἀμέριστος ἔμεινε ἡ οἰκονομία τῶν δύο φύσεων, ἐν αἷς γνωρίζεται ὁ εἷς, καὶ μόνος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ μονογενὴς Υἱὸς, καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὃς ὑπέμεινε διὰ τὸ Σταυρῶ, τὸν θάνατον, ἵνα ἀγιάσῃ τὰ σύμπαντα, μὲ τὸ ἴδιόν τε Αἷμα, καὶ ἐξαγοράσῃ ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρχει τοῦ νόμου, καὶ ἐλευθερώσῃ τῆς δυναστείας τοῦ διαβόλου, καὶ τῆς τυραννίδος τοῦ θανάτου.

Κ Ε Φ Α Λ Ι Ο Ν Η΄.

Περὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν γεγενημένων.

§. 1.

Τῇ κς. τοῦ Μαρτίου μηνός, ἡμέρα ἐπιφωσκῆσθαι Ἡλίου, τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, ἦτοι τῇ ἀπ' αὐτῶ κληθείσθαι Κυριακῇ, ὄρθρου βαθέως, ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς (δ) ἀλλὰ καθὼς ἐκείνοι ὅπῃ ἀναστήθησαν ἀπὸ αὐτὸν προτιότερα, ὄντες ἑπτὰ· τρεῖς μὲν ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ α. ὁ Υἱὸς τῆς Σαραφθίας ὃν ἠγείρεν ὁ Ἡλίας· β. ὁ Υἱὸς τῆς Σαμανίτιδος, ὃν ἀνέστησεν ὁ Ἐλισσαῖος· γ. ὁ στρατιώτης, ὃς τεθαμμένος πλησίον τοῦ Ἐλισσαίου ἐξεπήδησεν ὡς ἐκ τοῦ πυρός· τέσσαρες δὲ ἐν τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ α. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀρχισυναγώγου· β. ὁ Υἱὸς τῆς χήρας· γ. ὁ Λάζαρος· δ. οἱ ἐν τῇ Χριστῷ Ἀναστάσει ἐγεγερθέντες, πάντες αὐτοὶ ἐκοιμήθησαν, ὁ δὲ ὄγδοος, ὁ Κύριος ἡμῶν ἐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτῷ ἐκέτι κυριεύει (ε) Παθόντος δὲ τοῦ Κυρίου, ἡ θεότης αὐτῷ ἀπαθῆς διέμεινε, ἕτε θνήσκον ἐδέξατο, ἀπαγε ἀπὸ τῆς Χριστιανῆς μία τοιαύτη δόξα, ἀπαθῆς γὰρ τὸ Θεῖον, καὶ ἀθάνα-

P 3

(α) Ἐπιφάν. αἰρέσ. ξθ'. παραγ. ξς'. σελ. ψηθ'. γεαμ. λγ'. βιβλ. β'. τόμ. β'. ἐκδόσ. Κολων. αχπβ'. (β) Μάρκ. κεφ. ιε'. 37. (γ) Μάρκ. κεφ. ιε'. 42. Ματθ. κεφ. κς'. 54. Λουκ. κεφ. κγ'. 50. Γωάνν. κεφ. ιθ'. 38. (δ) Ματθ. κεφ. κη'. 1. Μάρκ. κεφ. ις'. 1. Λουκ. κεφ. κδ'. 1. Γωάνν. κεφ. κ'. 1. (ε) Περὶ Ρωμ. κεφ. 5'. 9.

θάνατον, ἀλλὰ συμπαρῆσα μετὴν ἐνωθεΐσαν αὐτῇ κατ' ὑπόστασιν ὁμοέσιον ἡμῖν, καὶ ὁμοιοπαθὴν σάρκα, ἐπειδὴ καὶ οἰκειώθη τὰ πάθη τῆς σαρκὸς οἰκονομικῶς, χαριζόμενος ἡμῖν διὰ τῆς μυσικῆς βρώσεως, τῶ ἀληθεῶς σώματός τε, καὶ αἵματος τῶ λογικῆ ἀμνῶ, ἀφεσιν ἀμαρτιῶν, καὶ ζωὴν αἰώνιον.

§. 2. Ἀναζας λοιπὸν, δὲν ἀνέβη εὐθύς εἰς ἕρανός, ἀλλὰ θέλων γὰρ ση-
ρίξει τὰς μαθητάς τε, ὡς λέγει ὁ Γερὸς Ἀθανάσιος, ἐχρηιάζετο ἡμέρας μ.
νά μείνη εἰς τὸν κόσμον, ὁπτανόμενος αὐτοῖς, ἥτοι φαινόμενος εἰς αὐτάς, καὶ
συνομιλῶν τὰ πρὸς εἰρήνην, ἀγάπην, καὶ ὁμόνοιαν· καὶ ἄ. ἐφάνη τῇ αὐτῇ Μη-
τρὶ Παναγίᾳ Θεοτόκῳ, ὡς οἱ πιστοὶ ὁσίως πιστεύουσι β'. ἐν τῇ ὁδῷ. ἐφάνη εἰς
τὰς δύο γυναῖκας ὅταν πιάνωσαι τὰς πόδας τε, τὸν ἐπροσκύνησαν (α). γ.
Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια (β). δ. Σίμωνι τῷ
Πέτρῳ (γ) ε'. τοῖς πορευομένοις εἰς κώμην, ἣ ὄνομα Ἐμμαῶς. (δ). ε'. τοῖς
μαθηταῖς, ,, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅσα ἦσαν συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον
τῶν Ἰουδαίων, ἀπόντος τῷ Θωμᾷ (ε). ζ'. τῇ ἄ. Ἀπριλλίῳ μεθ' ἡμέρας ὀκτώ
,, (τῆς Ἀναζάσεως) πάλιν ἔσω, ἦσαν οἱ μαθηταὶ αὐτῆ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐ-
,, τῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔση εἰς τὸ μέσον,
,, καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν (ζ). ἡ. ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς Μα-
,, θηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος (η). θ. ὥφθη ἐπάνω πεντακο-
,, σίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ. ι. ὥφθη Ἰακώβῳ (θ). Ἐν ποίᾳ δὲ ἡμέρᾳ αὗται
,, αἱ τρεῖς ἠκολούθησαν, εἶναι ἀβέβαιον, εἶναι ὅμως ἀναμφίβολον, ὅτι δι' ἡ-
,, μερῶν τεσσαράκοντα ὁπτανέτο τοῖς μαθηταῖς, οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν
,, ζῶντα, μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, ὡς ὁ Λευκῆς φη-
,, σί, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τῷ Θεῷ (ι). ,,

§. 3. ΙΑ'. Καὶ τελευταῖον τῇ μ'. ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς Ἀναζάσεως, τῇ ε'.
τῷ Μαίᾳ, ἐφάνη τοῖς μαθηταῖς συναυλιζόμενος ἐν τῷ ὄρει τῶν Ἐλαιῶν· ὅθεν
καὶ τὴν χαμόθεν ἔπαρσιν ἐποιήσατο, διότι ,, παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Γε-
,, ρουολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἕως ἢ ἐνδύσηθε δύναμιν ἐξ ὕψους. Ἐξήγα-
,, γε δὲ αὐτὰς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτῶν εὐλόγη-
,, σεν αὐτάς - - - καὶ διέση ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν ἕρανόν (κ), καὶ
,, νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν ὀφθαλμῶν αὐτῶν (λ), ἐκάθισεν ἐκ δε-
,, ξιών τῷ Θεῷ, καὶ καθίσει ἄχρι χρόνων, ἀπὸ καταστάσεως πάντων (μ),
,, ἢ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσήλθεν ὁ Χριστὸς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν,
,, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν ἕρανόν νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τῷ Θεῷ ὑπὲρ ἡ-
,, μῶν, κατὰ τὸν Μακάριον Παῦλον (ν).

§. 4.

(α) Ματθ. κεφ. κη. 9. (β) Μάρκ. κεφ. ις. 9. (γ) Λουκ. κεφ. κδ. 34.
(δ) Λουκ. κεφ. κδ. 33. (ε) Γωάν. κεφ. κ'. 19. (ζ) Γωάν. κεφ. κ'. 26. (η) Γωάν.
κεφ. κα. 1. (θ) Πρὸς Κορινθ. Α'. κεφ. ιε. 6. 7. (ι) Πράξ. κεφ. α. 3.
(κ) Πράξ. κεφ. α. 4. Λουκ. κεφ. κδ. 50. 51. (λ) Πράξ. κεφ. α. 9. (μ) Μάρκ.
κεφ. ις. 19. Πράξ. κεφ. γ. 21. (ν) Πρὸς Ἐβραῖ. Ἐπισ. κεφ. δ. 24.

§. 4. Τῆ ἰ. τελευταίον ἀπὸ τῆς Ἀναλήψεως, καὶ τῆ πεντηκοστῆ ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως ἡμέρᾳ κυριακῇ (ἡ πρώτη Πεντηκοστῆ ἐστὶ τῆς καινῆς διαθήκης) ὡς τρίτῃ τῆς ἡμέρας, ἰ. ἔσσης τῆ Μαΐς, ,, ἐγένετο ἄφνω ἐκ τῆ ἑρα-
,, νᾶ ἤχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν τὸν οἶκον, καὶ ἦσαν
καθήμενοι οἱ μαθηταὶ (α) κατελθόντος τῆ Ἁγίου Πνεύματος ἐν εἰδεί πυρίνων
γλωσσῶν, ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ὄντων περίπε τῶν δώδεκα, μεθ' ὧν ἦν
καὶ ἡ Μητήρ τῆ Ἰησοῦ, καὶ ἐνεπλήθησαν ἀπαξάπαντες ἐκχυθέντος ἐπ' αὐτοῖς
δαφιλέστατα, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδί-
δα αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι (β). Καὶ αὐτὸ βέβαια ἢ καὶ δὲ ἄλλο τι, εἰμὴ διὰ
να διαδοθῆ ἡ διδασκαλία τῆ Ευαγγελίᾳ εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην· γενομέ-
νης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνήλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς
,, ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν· ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύ-
,, μαζον (ὅθεν τῆ αὐτῆς ἡμέρας) σαδεῖς ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρε τὴν
φωνὴν αὐτῆ, καὶ διὰ τῆς πρώτης αὐτῆ διδαχῆς, ,, ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσε-
,, τέθησαν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλια, ἀσμένως ἀποδεξάμε-
,, νοι τὸν λόγον αὐτῆ (γ).

Κάθοδος
τῆ Ἁγίου
Πνεύματος.

§. 5. Τότε δὲν ἦτον μὲ τὲς ἑνδεκα Μαθητὰς, Γάδας ὁ Γσκαριώτικος, διότι προδὲς τὸν Ἰησοῦν, καὶ γενόμενος ὁδηγὸς τοῖς συλλαβῆσιν αὐτὸν, πεσὼν
,, πρηνῆς, ἐλάκησε μέσος καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγνα αὐτῆ· καὶ διὰ
,, τῆτο δὲ Ἀπόστολοι, καὶ ὅσοι ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν (ἐν τῷ ὑ-
,, περώω) ἐν τῆ προσευχῇ, καὶ τῆ δεήσει, αὐτ' αὐτῆ ἐζητήσαν Γωτῆφ τὸν κα-
,, λόμενον Βαρσαβᾶν, Υἱὸν ὄντα τῆ Ἀλφαίᾳ, καὶ ἀδελφὸν Γακώβου τῆ Μι-
,, κρῆ, ὃς ἐπεκλήθη Γέσος, καὶ Ματθίαν, καὶ προσευξάμενοι ἔδωκαν κλήρος
,, αὐτῶν, καὶ ἐπέσεν ὁ κλήρος ἐπὶ Ματθίαν (ἕνα καὶ αὐτὸν ὄντα τῶν τῆ Κυ-
,, ρίν Μαθητῶν) καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα Ἀποστόλων, ὡσε-
,, μάρτυρα γενέσθαι καὶ αὐτὸν, τῆς τῆ Κυρίου Ἀναστάσεως (δ).

Τελευτῆ
κακῆ τῆ
Γάδα.

Ματθίαν
ἐκλέγεται
εἰς τόπον
τῆ Γάδα.

§. 6. Γινόμενα τοιαῦτα ὑπερφύη, καὶ θεῖα ἀποτελέσματα εἰς τοιαῦτον
τρόπον, καὶ φανεῖται τοῖς πλείοσι, περιβόητος, καὶ παράδοξος ἡ τῆ Σωτῆρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἀνάστασις, καὶ ἡ εἰς ἕρκυν Ἀναλήψις, ὁ Πιλάτος, ὃς τό-
τε ἠγεμόνευεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἔγραψε καταλεπτῶς πρὸς τὸν Τιβέριον
Καίσαρα, τὰ περὶ Χριστοῦ, ἐπειδὴ παλαιὰ συνήθεια ἦν εἰς τὲς ἠγεμόνας
τῶν ἐθνῶν, να φανερώνωσι τῷ κυβερνήτῃ τῆς βασιλείας, ἦτοι τῷ βασιλεῖ,
τὰ παρ' αὐτῶν καινοτομώμενα, διὰ να μὴν λανθάνῃ τὸν Βασιλέα, τί τῶν γι-
νομένων· ὁ ὁποῖος Τιβέριος ἀκέσας τὰς τε ἄλλας δαυματουργίας τῆ Χριστοῦ, καὶ
ὅτι μετὰ θάνατον ἀνάστασις ἐκ νεκρῶν, ὡς Θεὸς παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐπιστεύετο,
ἐφανέρωτε πάντα ταῦτα τῇ Συγκλήτῳ, ἣτις ὡς λέγεται, δὲν ἐδέχθη τοι-
αῦτον λόγον, ἴσως κατὰ τὸ φαινόμενον, διατι πρῶτον αὐτῆ δὲν ἐδακίμασε καὶ
ἐλύρωσε τὰ τελευθέντα, κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον τῶν Ῥωμαίων, ἦτοι να
μὴν

Ὁ Πιλάτος
γράφει πρὸς
Τιβέριον τὰ
περὶ Χριστοῦ.

(α) Πράξ. κεφ. β'. 2. (β) Πράξ. κεφ. β'. 4. (γ) Πράξ. κεφ. δ'. 6. 14. 41.
(δ) Πράξ. κεφ. α'. 14. 18. 23. 26.

Ο Τιβέριος
φανερώνει
μέγα σέβας
πρός τὴν
τῆ Χριστῆ
διδασκαλίαν

μὴν θεοποιεῖται τις ἄνευ τῆς ψήφου, καὶ δοκιμῆς τῆς Συγκλήτου, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια ἦν, ἡ κακία, καὶ ἡ ἀπιστία τες, διὰ τῆτο δὲν ἐδέχθησαν τὰ περὶ τῆ Χριστῆ. ἀλλ' ὁ Τιβέριος μείνας εἰς τὴν προτέραν τὰ γνώμην, δὲν συλλογίσθη, ἕτε ἐποίησε τι ἄτοπον κατὰ τῆς τῆ Χριστῆ διδασκαλίας, ἐμίλιζε εφοβέριζε θάνατον εἰς τὰς κατηγορίας τῶν Χριστιανῶν, ἕτω ἡ Θεία Πρόνοια νεύματα εἰς τὴν καρδίαν τῆ Τιβερίας, ἵνα ὁ λόγος τῆ Εὐαγγελίας ὅπε τότε εἶχεν ἀρχὴν, διαδράμοι ἀνεμποδίστως εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην. Ἀνάγνωθι τὸν Εὐσεβίου Παμφύλου (α).

Μαρτυρία
Γωσήπε πε-
ρὶ Χριστῆ.

§. 7. Περὶ τῆ Κυρίας ἡμῶν Γιστῆ Χριστῆ, καὶ Φλάβιος ὁ Γώσιππος, γράφει ἕτω κατὰ λέξιν (β), γίνεται δὲ κατὰ τῆτον τὸν χρόνον, Γιστῆ σοφὸς ἀνὴρ, εἶγε ἀνδρὰ αὐτὸν λέγειν χρι. ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής, διδάσκαλος ἀνθρώπων, τῶν ἡδονῆ τ' ἀληθῆ δεχομένων. καὶ πολλὰς μὲν Γεδαίας, πολλὰς δὲ καὶ Ἑλληνικὰς ἐπηγάγετο. Ὁ Χριστὸς ἕτος ἦν. καὶ αὐτὸν ἐν δείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σαυρῶ ἐπιτετιμηκότος Πιλᾶτου, ἕκα ἐπάσταυτο οἶγε πρῶτον ἀγαπήσαντες. ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν, τὰ αὐτὰ, καὶ ἄλλα μυρία θαύματα περὶ αὐτῆ εἰρηκότων. Εἰς δὲ νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῆδε ὀνομασμένων, ἕκα ἀπέλειπε τὸ φύλον.»,

§. 8. Ἐκ τῶν εἰρημένων συμπέρασιν, ὅτι ἡ Βασιλεία τῶν ἔθνων, ἐκινύχθη ὑπὸ Γωάννα τῆ Προδρόμου, τῆ Χριστῆ, καὶ τῶν Ἀποστόλων, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡγγικεν, καὶ ὅτι πρῶτον τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας, ἦν ὁ Χριστὸς συνάξας, καὶ συστήσας μετὰ τὸ τίμιον αὐτῆ Ἄμικ περιποιήσαστο, ἔντε τῆ Γεδαίας, τῆ Γαλιλαίας, καὶ ἐν πάσῃ τῆ Παλαιστίνῃ ἐδιδάσκοντο, καὶ ἐβεβαιώοντο ὁ λόγος μετὰ τὰ ἄπειρα θαύματα (γ). Τῆτα ὅμως ἦσαν προετοιμαστικά, καὶ προοίμια, εἰς τὰ παραμικρὰ πέρατα τῆς Παλαιστίνης περιγραφόμενα (δ), ἀλλ' ἡ καταβολὴ αὐτῆ τῆς Ἐκκλησίας εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐξαπλώθη μετὰ τὴν ἐνδοξον Ἀνάληψιν τῆ Χριστῆ, διὰ τῆτο καὶ ὁ Σωτὴρ τελειώσας τὸ ἔργον, πρὶν ἀνέβῃ εἰς ἔθνας, ἦλθε, καὶ ἔση εἰς τὸ μέσον τῶν μαθητῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς εἰρήνη ὑμῖν, καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς (ε) Πορευθέντες εἰς τὸν Κόσμον ἀπαντα κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῆ κτίσει (ς).», Μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τῆ Πατρὸς, καὶ τῆ Υἱοῦ, καὶ τῆ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτὰς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν (η). Πρόδηλον ἄρα ἐστὶ ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι ἐνετείλατο αὐτοῖς συνάξαι τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ πάντων τῶν τῆς οἰκουμένης ἔθνων, καὶ ταύτην συστήσαντες διὰ τῆ Εὐαγγελίας, καὶ τῶν
Μυ-

(α) Ἐκκλησ. Γ' 50. βιβλ. β'. κεφ. β'. (β) Γεδαϊκ. Ἀρχαιολ. βιβλ. ιη'. κεφ. 5'.
(γ) Ματθ. κεφ. 8. 17. 23. καὶ ι'. 7. Μάρκ. κεφ. α'. 15. 39. καὶ 5'. 7. Λουκ. κεφ. 9. 2. 10. καὶ ι'. 17. (δ) Ματθ. κεφ. ιε'. 24. (ε) Γωάν. κεφ. κ'. 19. 21. (ς) Μάρκ. κεφ. ις'. 15. (η) Ματθ. κεφ. κη'. 19. 21.

Μυσηρίων, ἦν αὐτὸς ὁ Χριστὸς ὑπέσχετο νὰ ἀσφαλίσῃ, καὶ νὰ φυλάξῃ πάντοτε διὰ τῶν ἐπακολοθησάντων σημείων (α).

§. 9. Ἄνευ δὲ τῆς τῆ Παναγίας Πνεύματος προσασίας, καὶ τῆ χαρίσματος τῶν γλωσσῶν, δὲν ἐδύνοντο οἱ Ἀπόστολοι, κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς παρὰ τῆ διδασκάλου ἐντολήν, νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὸ τὸ ὑπέργυμα, διὰ τῆτο, δὲν ἐπορεύθησαν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον εὐθὺς μετὰ τὴν ἐτολήν τῆ διδασκάλου, ἀλλ' ὑπομείναντες μικρὸν, καθὼς παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Γεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἕως ἂν κατέλθῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτὰς, τὸ ὁποῖον πρὶν ἀναληφθῆ ὑπέσχετο νὰ ἀποστείλῃ αὐτοῖς μετὰ τὴν εἰς Ἴουδαίαν Πατέρα ἐπάνοδον, ἐξ ἧς, μετὰ δέκα ἡμέρας ὡς εἴρηται καλελθόντος, λαβόντες τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν, καὶ μετὰ τὸ ὑπερφυεὲς χάρισμα τῶν γλωσσῶν δυναμωθέντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ κήρυγμα (β).

§. 10. Ἀλλ' ἔτε εὐθὺς χωρισθέντες ἀπὸ Γεροσολύμων ἐξῆλθον οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸ κήρυγμα, διότι ἔπρεπεν ἀρχὴν τῆ κηρύγματος νὰ ποιήσωσι ἀπὸ τὴν Γερουσαλήμ (γ), διὰ τῆτο μερικὸν καιρὸν διέτριψαν ἐκεῖ, καθὼς ἐκ τῆ ἐπομένῃ κεφαλαίᾳ θέλει γίνῃ φανερόν, καὶ διὰ μέσου τῶν θαυμάτων τῶν πολλῶν ὅπῃ ἐγένοντο, ὁ Κύριος ἐπρόσθετεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐκείνης ὅπῃ ἐπίστευον καθ' ἡμέραν (δ).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Θ.

Περὶ τῆ Κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων, ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ
καὶ ἐν τοῖς πέριξ αὐτῆς.

§. 1.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ἢ μετὰ πολλὰς ἡμέρας μετὰ τὴν Πενήκοσὴν, ἀναβαίνων ὁ Πέτρος ὁμῶς μετὰ τὸν Γεώργιον εἰς τὸ Γερόν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην, καὶ ποιήσας ὑγιῆ τὸν χωλόν, τὸν ἐπὶ τῆς Ὠραίας Πύλης τῆ Γερῆ ἰσάμενον, „ χωλὸν ἐκ γενετῆς, λέγων αὐτῷ, ὃ ἔχω, τῆτο σοι δίδωμι, ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆ Ναζωραίου ἐγείρε, καὶ περιπάτει (ε), καὶ λαλῶν τὸν λόγον τῆ Εὐαγγελίᾳ, μετὰ τὴν δευτέραν τε διηγηγορίαν, ἐπίσχευεν εἰς τὴν πίσιν τῆ Χριστοῦ, ψυχὰς τῶν ἀκροσάντων ὡσεὶ χιλιάδας πέντε.

Ὁ Πέτρος
ἰατρῆσει τὸν
χωλόν.

(α) Ματθ. κεφ. κη. 20. Πράξ. κεφ. α. 8. ιδ. 3. Πρὸς Ἑβραί. κεφ. β. 4.
(β) Πράξ. κεφ. α. 4. 8. Δσκ. κεφ. κδ. 49. Γεωργ. κεφ. ιδ. 26. 15. 13. (γ) Δσκ. κεφ. κδ. 47. Πράξ. κεφ. ε. 25. 28. (δ) Πράξ. κεφ. β. 42. (ε) Πράξ. κεφ. α. 6.

τε· δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν, ὁ Στρατηγὸς τῆ Γερῶ ὁμῶ μετὰ τὰς Γερεῖς, καὶ Σαδ-
δουκαῖς ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔδειλο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὖριον,
καὶ ἄτω φοβερίζοντες τὰς, τὰς ἄφισαν μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολᾶσαι αὐ-
τὰς (α).

Ὁ Πέτρος
θανατώνει
τὸν Ἀνανίαν
καὶ τὴν Σάπ-
φειραν.

§. 2. Ὑστερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας, ὁ Πέτρος θανατώνει μετὰ δριμύνην ἔλεγ-
χον τὸν Ἀνανίαν, καὶ τὴν Σάπφειραν διὰ τὸ νοσφίσασθαι αὐτὰς ἀπὸ τῆς τι-
μῆς τῆ χωρὶς, τατέσι τὸν παράξενον σφετερισμὸν ὅπῃ ἐποίησαν, εἰς τὰ
ἐδικάτους, ὅπῃ θεληματικῶς ἀφιέρωσαν τῷ Θεῷ κτ. καὶ ἄτω μᾶλλον προσετί-
θειλο πισεύοντες τῷ Κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε, καὶ γυναικῶν, καὶ μυριάνδρος ἐξ
Γερουσαλήμ συνέστη Ἐκκλησία, ὅθεν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι ἔβαλαν
πολλὰς τῶν Ἀποστόλων ἐν τηρήσει δημοσίᾳ, ἤτοι εἰς φυλακὴν, Ἀγγελος
δὲ Κυρίου διὰ νυκτὸς ἠνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὰς,
ὑστερον ὠνειδίδησαν παρὰ τῆ Ἀρχιερέως, διὰ τὰς ὁποίας ἀποκρίνεται ὁ Νο-
μοδιδάσκαλος Γαμαλιήλ (β), διηγόμενος τὸ παράδειγμα τῆ Θεοῦδᾶ Μάγῃ,
ὅς, ἐπιτροπεύοντος τῆς Ἰουδαίας Φάδου, πείθει πολὺν λαὸν, νὰ λάβῃ τὰ ὑπάρ-
χοντά τε, καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν ἕως εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν, διότι ἔλε-
γε πῶς εἶναι Προφήτης, καὶ πῶς μετὰ τὸ πρόσαγμα τε διαιρῶν τὸν ποταμὸν,
νὰ τὰς εὐκολύνη τὴν ὁδόν· καὶ εἴω λέγων ἠπάτησε πολλὰς. Ὁ Φάδος ὁμως
δὲν τὰς ἄφισεν νὰ χαρῶσι διὰ πολὺν καιρὸν τὴν ἀφροσύνην τὰς, ἀλλ' ἐπεμψε
κατ' αὐτῶν ἵππικὸν στρατεύμα, τὸ ὁποῖον αἰφνιδίως πίπτων ἐπάνω τὰς, πολ-
λὰς ἐφόνευσε, καὶ πολλὰς ἐπίασε ζῶντας· τὸν δὲ Θεοῦδαν ὃν ζῶντα ἔλαβον,
τὸν ἀπεκεφάλισαν, καὶ ἤφεραν τὴν κεφαλὴν τε εἰς Γεροσόλυμα. Εὐσέβιος
ἐκ τῆ Ἰωσήφου γραφῆς (γ). Ἐἴη ἀναφέρει καὶ τὸ παράδειγμα Ἰέδα τῆ Γαλι-
λαίς, ὅς μετὰ τὸν Θεοῦδαν ἠγέρθη εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἐπλά-
νεσε λαὸν ἱκανὸν πορεύομενον ὀπίσω αὐτῆ, καὶ ἐκείνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι
ἐπέειδο ἄνω ἀυτῶ δισκορπίδησαν. Καταπειθέντες λοιπὸν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὰς
λόγους τῆ Γαμαλιήλ, ἔδειραν τὰς Ἀποστόλους, παρήγγειλαν νὰ μὴ κηρύττω-
σι, καὶ ἀπέλυσαν αὐτὰς. Οἱ δὲ ἀπόστολοι ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώ-
που τῆ συνεδρίου κτ. (δ).

Θεοῦδᾶς μά-
γος.

Ἰέδα τῆ Γα-
λιλαίας.

Ἐκλογὴ
τῶν διακό-
νων.

§. 3. Τῷ αὐτῷ ἔλει, πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, προσκαλεσάμενοι οἱ
δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπον· ἐκ ἄρεσῶν ἐσὶν ἡμᾶς καταλείψαντας
τὸν λόγον τῆ Θεῶ διακονεῖν τραπέζαις - - - καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος - - -
καὶ ἐξελέξατο τὰς ἐπὶ τὰ διακόνους, ὧν πρῶτος ἦν Στέφανος, ὅς ἐλιθοβολή-
θη ἀπὸ τῶν Ἰουδαίων τῆ κζ'. τῆ Δεκεμβρίου (ε). Τότε δὲ καὶ Ἰάκωβον τὸν
ἀδελφὸν τῆ Κυρίου, τὸν Ὑῖον δηλαδὴ Ἰωσήφ τῆ Τέκλονος, πρῶτον ἰσορῶσι,
νὰ ἔλαβε παρὰ τῶν Ἀποστόλων τὸν τῆς ἐν Γεροσόλυμοις Ἐπισκοπῆς Θρό-
νον.

Ἰάκωβος
ἀδελφὸς
πρῶτος Ἐ-
πίσκοπος
Γεροσολύ-
μων.

(α) Πράξ. κεφ. δ. 3. 4. (β) Πράξ. κεφ. ε. 5-10. 14. 18. 19. 28. 34.
(γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. β. κεφ. ια. (δ) Πράξ. κεφ. ε. 37. 40. καὶ σ'. 2. (ε) Πράξ.
κεφ. σ'. 5. 59. 60.

νον. Ἀνάγνωσι τὸν Εὐσέβιον (α), καὶ τὸν Βαρώνιον (β). Ἐὰν λοιπὸν ὁ τῆς Ρώμης Ἐπισκοπικὸς Θρόνος, πρῶτος νομίζεσθαι παρὰ τῶν Λατίνων διὰ τὸν Πέτρον, πολὺ πλέον τὰ Γεροσόλυμα πρέπει νὰ πρωτεύωσιν ἀπὸ τὴν Ρώμην, ὅτι Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τῆ Κυρίας πρῶτον Ἐπίσκοπον ἐν αὐτοῖς γεγονότα, καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κύριον, καὶ τὸν μαρτυρικὸν πρῶτον τελειώσαντα δρόμον· καὶ ἐὰν ἀπὸ τὴν ποιότητα τῶν προσώπων, τὸ πρωτεύειν τοῖς ἀνθρώποις προέρχεται, ἐξάπαντος τὰ Γεροσόλυμα πρέπει νὰ ἔχη τὸ πρωτεῖον, διότι καὶ Πέτρος, καὶ πάντων ἡμῶν δέλει ἔχει τὸ κράτος, καὶ πρωτεῖον, αὐτὸς ὁ δεσπότης, καὶ πλάσης, ὁ πρῶτος, καὶ μέγας Ἀρχιερεὺς, ἡ πηγὴ πάσης ζωῆς, καὶ Ἀρχιερατικῆς τάξεως, ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Γεροσολύμων, καὶ τὴν Γέννησιν, καὶ τὴν διατριβὴν εἶχε, καὶ ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς τῆ κόσμου σωτηρίας ἰσράτευσεν, ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὰ τῶν Λατίνων, διότι ἡ φιλαρχία τὰς εἶναι μάταιος.

§. 4. Τῷ ἐπομένῳ ἔτει τῆ γινομένη διωγμῶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἐν Γεροσολύμοις, οἱ διασπαρέντες μαθηταὶ κατὰ τὰς χώρας τῆς Σαμαρείας, καὶ Γαδαίας διεπέρασαν ἐναγγελιζόμενοι τὸν λόγον (γ) ἂν καὶ αὐτὸς ὁ διωγμὸς ἠγέρθη παρὰ τῶν ἐχθρῶν τῆ Χριστοῦ, διὰ ἀφανισμόν, καὶ ἐξάλειψιν τῆς πρὸ ὀλίγου δεμελιωθείσης Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὁμοῦς ὁ Θεὸς εἰς αὐξήσιν αὐτῆς, μετέβαλεν αὐτὸν, εἰς περισσότερον πληθυσμόν, διότι ὁ Φίλιππος εἰς τῶν ἑπτὰ Διακόνων, καταβάς εἰς πόλιν Σαμαρείας, ἐκήρυττεν τὸν Χριστόν, αὐτοῖς τοῖς ἕσιν ἐν Σαμαρείᾳ, καὶ ἐπίσχευεν εἰς τὴν πίσιν τῆ Γησοῦ Χριστοῦ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ Σίμωνα, ὅς πρότερον ἦν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, μαγέυων, καὶ ἐκσατικῆς ποιῶν, τὰς ἐν Σαμαρείᾳ (δ). „ Ἀκῶσαντες δὲ οἱ ἐν Γεροσολύμοις „ Ἀπόστολοι, ὅτι δέδεκται ἡ Σαμαρεία τὸν λόγον τῆ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς „ αὐτὸς Πέτρον, καὶ Ἰωάννην - - - οἵτινες ἐπετίθειν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰς, „ καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον - - - - - πολλές τε κώμας τῶν Σαμα- „ ρειτῶν ἐναγγελίσαντο, καὶ ὑπέσχευαν εἰς Γερουσαλήμ. Ἄγγελος δὲ „ Κυρίας ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον καὶ εἶπεν· ἀνάστηθι, καὶ πορεύεσθαι κατὰ μεσημ- „ βριαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν, ἀπὸ Γερουσαλήμ εἰς Γάζαν. Καὶ „ ἀναστὰς ἐπορεύθη, (καὶ ἐβάπτισε) Εὐνόχον Αἰδιόπα δυνάστην, Κανδάκης „ βασιλίσσης Αἰδιόπων (ε). „

Φίλιππος
κηρύττει εἰς
Σαμαρείαν.

Βαπτίζει
τὸν Εὐνόχον
Κανδάκης.

§. 5. Κατὰ τῆτον τὸν χρόνον λέγουσιν, ὅτι Μαρία, ἡ Μαγδαληνὴ, ὁμῶς μετὰ τὴν Μάρθαν, Λάζαρον, καὶ Ἰωσήφ τὸν ἐκ τῆς Ἀριμαθείας, εἰσῆλθον εἰς Μασσυγλίαν τῆς Γαλιλαίας, ὡς λέγει ὁ Βαρώνιος, ἢ κατ' ἄλλης εἰς Ρώμην (ζ), αὐτὴ ἡ Μαγδαληνὴ ἐφέρθη ἔμπροσθεν τῆ Τιβερίου, καὶ ἐδιηγῆθη, τὴν

Q 2

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. α'. καὶ κγ'. (β) Χρονικ. τόμ. α'. σελ. ρμβ. Ἐκδοσ. Ἐννετ. αψέ. (γ) Πράξ. κεφ. ἡ. 1. 4. (δ) Πράξ. κεφ. ἡ. 9. 10. (ε) Πράξ. κεφ. ἡ. 14. 17. 25. 26. 27. 28. (ζ) Ἀμφιβάλλουσι πολλοὶ διὰ τὸν ἐρχομὸν τῆς Μαγδαληνῆς εἰς Μασσυγλίαν, ἢ Μαρσίλιαν, μ' ὅλον ὅπως ὁ Βαρώνιος δι-
χυρίζεται νὰ ἀποδείξῃ πῶς αὐτὴ μετὰ τὸν Ἀδελφόν τῆς Λάζαρον, καὶ μετὰ τὴν Μάρθαν νὰ ὑπῆσαν εἰς τὴν Μασσυγλίαν. Ἴδε τὸν Βαρών. τόμ. α' πρώτῳ χρονικῶν, σελ. σβ'. Ἐκδοσ. Ἐννετ.

τὴν παρενομίαν, καὶ μικρονομίαν τῶν Ἑβραίων· τῷτο δὲ ἀέσκας ὁ Τιβέριος
τόσον ἀργίῳδι, ὅπῃ ἐρχόμενος εἰς Ῥώμην ὁ Πιλᾶτος, καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ἐπρό-
σαξε νὰ θανατωθῶσιν (α). Ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, ὡς λέγουσι τινές, ἔφε-
ρεν εἰς Ἐφeson, καὶ τὸν ἐρυθρὸν λίθον, ὅπῃ ἦτον ὡς ἓνα μῆκος ἀνδρὸς, ἐπάνω
τῆ ὁποῖα ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν ἐκ τῆ Σταυροῦ κατάβασιν, τυλιχθεὶς μὲ νεκρο-
τάφια, ἀλείφθη μὲ σμύρναν κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἑβραίων, ὅρα πρὸς
τοὺς ἄλλοις καὶ Ἰωάννην τὸν Κίτταρον.

Ἐπιστοφὴ
Παύλου.

§. 6. Τῷ τριακοσῷ ἕκτῳ ἔτει τῆς τῆ Χριστῆ Γεννήσεως, καὶ τῷ τρίτῳ
τῆς αὐτῆς Ἀναστάσεως, τῇ κε. τῆ Ἰαννουαρίῳ, ἔγινε θεόθεν ἡ ἐπιστοφὴ τῆ
Σαύλου, „ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν, καὶ ἐγγίξεν τῇ Δαμασκῷ, κατὰ τῶν
μαθητῶν τῆ Κυρίου, ὅς ἀπὸ διώκτης, ἔγινεν Ἀπόστολος, καὶ ἐπειδὴ ἔπεσον
ὡσεὶ λεπίδες ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆ, ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν, ὅτι ὁτός
ἐστὶν ὁ Υἱὸς τῆ Θεῆ (β). Πρῶτον μὲν ἐν Δαμασκῷ, ἀπὸ ἐκεῖ δὲ ἀπῆλθεν
„ εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψεν εἰς Δαμασκὸν, ἔπειτα μετὰ ἓτη τρία
„ ἀνῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ἰσορήσασαι Πέτρον (γ) κτ. Ὁν ἐπιλαβόμενος ὁ
„ Βαρνάβας ἤγαγε πρὸς τὰς Ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ
„ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον (δ), καὶ ἐπιστῆνας πρὸς τὸν Πέτρον ἡμέρας δεκαπέντε·
ἕτερον τῶν Ἀποστόλων εἰς εἶδεν, εἰμὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τῆ Κυρίου (ε)
ἀπερχόμενοι οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι εἰς τὸ κήρυγμα τῆ λόγῳ τῆ Εὐαγγελίῳ,
ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος, καὶ ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρῆρ-
σιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τῆ Κυρίου Ἰησοῦ. „ Ἐλάλει τε, καὶ συνεζήτησε πρὸς
„ τὰς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρησαν αὐτὸν ἀνελεῖν. Ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἀδελ-
„ φοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσὸν
„ τὴν αὐτῆ πατρίδα (ς) ὅπως εὐαγγελίζετο τὴν πίσιν, ἣν ποτε ἐπόρευται, ὡς
„ καὶ ἔπειτα εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας, καὶ Κιλικίας (η). „

§. 7. Πρὸς τέτοις δὲ σημείωσον, ὅτι Γεσίνοσ, ὁ Μάρτυρ καὶ Φιλόσοφος,
ἐν τῷ πρὸς Τρέφωνα διαλόγῳ, λέγει περὶ τῶν Γαλαίων. „ Καὶ εἰ μόνον
„ εἰ μετενοήσατε μαθόντες αὐτὸν ἀναστάντα εἰς νεκρῶν, ἀλλ' ὡς προεῖπον
„ ἀνδρας χειροτονήσαντες ἐκλεκτὰς εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπέμφσατε, κη-
„ ρύσσοντες ὅτι αἵρεσίς τις ἄθεος, καὶ ἄνομος ἐγήγερται ἀπὸ Ἰησοῦ τινὸς Γα-
„ λιλαίου πλάνα, ὃν σαυρωσάντων ἡμῶν, οἱ μαθηταὶ αὐτῆ κλέψαντες αὐ-
„ τὸν ἀπὸ τῆ μνήματος νυκτὸς, ὁπόθεν κατετέθη ἀφειλωθεὶς ἀπὸ τῆ σαυ-
„ ρῆ, πλανᾷσι τὰς ἀνθρώπους λέγοντες ἐγγιγῆσθαι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ εἰς
„ ἔρανον ἀνακληλυθῆναι κτ. „

§. 8.

(α) Ἰδὲ κατωτέρω ἀριθ. 11. (β) Πράξ. κεφ. 9. 19. 20. (γ) Πρὸς Γαλάτ.
κεφ. α. 17. (δ) Πράξ. κεφ. 9. 27. (ε) Πρὸς Γαλάτ. κεφ. α. 18. 19. (ς) Πράξ.
κεφ. 9. 28. (η) Γαλάτ. κεφ. α. 21. 23.

§. 8. Λοιπὸν παύων ὁ θυμὸς, καὶ ἡ ὁρμὴ τῶν Ἰουδαίων, ὅπως εἶχον κατὰ τῶν τῶ Χριστῷ μαθητῶν, ἐπειδήκαὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Τιβέριος, μὲ δημοσίον ὄρισμὸν ἀπώλει θάνατον τοῖς τῶν Χριστιανῶν καληγόροις, ὡς γράφει ὁ Τερτυλιανὸς (α). „ Δι' Ἐκκλησίας κατ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ Γαλιλαίας, καὶ Σαμαρείας εἶχαν εἰρήνην· οἰκοδομῶμεθα, καὶ πορευόμεθα τῷ φόβῳ τῆ Κυρίου (β). „ κατὰ τὸν ὁποῖον χρόνον ὁ Παῦλος ἐκήρυσσε τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τε τῇ Συρίᾳ, καὶ Κιλικίᾳ. „ Οἱ δὲ Πέτρος καλαβὰς τῶς εἰς Λύδδαν, εὐρεν ἄνθρωπον Δινεάν ὀνόματι ἐξ εἰῶν ἀκλῶ καλακείμενον ἐπὶ κραιβάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος, ἰάσατο αὐτόν. Ἐν δὲ τῇ Γόππῃ ἀνέστησε τὴν ἡδὴ τεθνηκυῖαν Δορκάδα· ὅπως διέμεινεν ἡμέρας ἰκανὰς παράλιον Σίμωνι βουρσῆι (γ). Μετὰ δὲ τὸ ἀποσεῖλαι τὸν Κορνήλιον τὰς δύο αὐτῶ οικίας, καὶ τὸν Σαβίθην τὰς καλέσοντας τὸν Πέτρον ἐκ τῆς Γόππης εἰς Καισάρειαν, ἐκξασίσις ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν Πέτρον πρόσπεινον γενόμενον, καὶ θεωρεῖ τὸν ἄρατὸν ἀνεωγμένον, καὶ καλαβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκευὸς τι, ὡς ὀδόνην μεγάλην - - - ἐν ᾗ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετραπόδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία (δ) κτ. τῷ Θεῷ δηλῆθαι αὐτῷ διὰ τῶ τοιαῦτα ὄραματος, ὅτι δεῖ τὸ Εὐαγγέλιον κηρυχθῆναι, καὶ ἐν ταῖς ἔθνεσι. Εἰσελθὼν δὲ ὁ Πέτρος τῇ ἐπάυριον εἰς τὴν Καισάρειαν, βαπτίζει αὐτὸν τὸν Κορνήλιον σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (ὃς πρῶτος τῶν ἔθνῶν πιστεύσας ἐβαπτίσθη) τὰς ἀρχαίας τῶν ἔθνῶν προσευχῶν τῷ Θεῷ (ε).

Ὁ Παῦλος
ιατρεύει
τὸν παρά-
λυτον.
Ἀνέστησε
τὴν Δορκά-
δα.
Ἐκξασίσις τῶ
Πέτρος.

§. 9. Μετ' ἃ πολλὰς ἡμέρας ἀναβάντα τὸν Πέτρον εἰς Γεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ, λέγοντες ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς· ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξελίτετο αὐτοῖς καθεξῆς, ὑπεραπολογούμενος, καὶ προσγράφων τῷ Θεῷ τὴν τῶν ἔθνῶν ἐπιστροφήν. „ Οἱ δὲ ἀκείσθησαν ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες, ἄρα γε καὶ ταῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μελάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν (ζ). „

§. 10. Κατὰ τῆς τῶς Χρόνης παραγίνεσθαι Ἰάκωβος ὁ τῶ Ζεβεδαίου εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἵνα κηρύξῃ τὸν λόγον τῶ Εὐαγγελίου, ὡς τινὲς λέγουσι, καὶ εἰς τὸ φθινόπωρον τῆς τῶ χρόνος - - - αἱ ὁποῖαι ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες τῶ Δανιὴλ ἀποπεραλῆναι, ἦσαν τὰ υἷ. εἴη (η).

Ἰάκωβος ὁ
τῶ Ζεβε-
δαίου, κηρύτ-
τει εἰς Ἰσ-
πανίαν.

Q 3

§. 11.

(α) Ἐν τῇ Ἀπολογία ὑπὲρ Χριστιανῶν. (β) Πράξ. κεφ. 9. 31. (γ) Πράξ. κεφ. 9. 32. 33. 36. (δ) Πράξ. κεφ. 11. 10. 11. 12. (ε) Πράξ. κεφ. 1. 24. (ζ) Πράξ. κεφ. 14. 2. 18. (η) Ἐπειδὴ τὸ ρῆμα, ἵσως δηλοῖ πῶς εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ὅπως ὑπῆρχεν ὁ Ἰάκωβος εἰς Ἰσπανίαν, ἐκλήρωθησαν αἱ ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες τῶ Δανιὴλ. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἀδηλος ὁ καιρὸς τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπιμνημόσεως τῶν υἷ. ἐτῶν ὅπως συμπληρῶσι τὰς 70. ἑβδομάδας, διὰ τῆτο, καὶ ἀδηλος ὁ καιρὸς πότε ἐκλήρωθησαν. Ὅστις ἐπιθυμῶσι ἄς ἀναγνώσῃ, τὰ ὑπομνήματα Ἰωάν. Στεφάνου Μενοχίς, εἰς τὴν Γραφήν.

Βιτέλλιος
ἐπίτροπος
Γαδαίας.

Ἐξορία τῆ
Πιλάτου.
Θάνατος
αὐτοῦ.

Θάνατος
Καϊάφα,
ἢ Ἄννα τῶν
Ἀρχιερέων.

§. 11. Οὗ δὲ Βιτέλλιος λαβὼν τὴν Ἡγεμονίαν τῆς Συρίας, διορίζει ἐπι-
τροπον τῆς Γαδαίας τὸν Μάρκελλον, τὸν δὲ Πιλάτον πέμπει εἰς Ρώμην νὰ
ἀπολογηθῆ ἔμπροσθεν τῆ Τιβερίου, δύο χρόνοι ὁμῶς ἀπέμειναν πρὶν φθάσῃ
εἰς Ρώμην, καὶ τότε ἦν ἀποθνήσκων ὁ Τιβέριος, τῷ ὅποιον ὁ διάδοχος Γάιος
Καλλιγόλας ἐξωρίζει τὸν Πιλάτον εἰς Βιένναν τῆς Γαλλίας, ὅπου, εἰς τοσαύ-
τας συμφορὰς, λέγεται περιέπεσεν, ὅτῃ ἀπηλπισμένος μόνος τὴ ἐθανατώ-
θη, (α) εἴτω τιμωρῶν αὐτὸν ἡ Θεῖα δίκη εἰς ὀλίγον καιρὸν, καθὼς γράφει ὁ
Ἐυσέβιος (β), ὅρα καὶ τὸν Γώσηπον. (γ) Παρὰ τῷ αὐτῷ Βιτέλλῳ ὑπερεῖλαι
καὶ ὁ Καϊάφας τῷ ἀρχιερατικῷ ἀξιωματικῷ, ὅς ἀπὸ τὴν λύπην τὴ μόνος τὴ
ἐθανατώθη, καθὼς λέγει ὁ Κλήμης Ρωμαῖος· εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἄννας ὁ πενθε-
ρὸς αὐτοῦ κακῶς ἀπολέσθαι, καὶ ἤυρεν ἡ Θεῖα δίκη τὰς παρανομίας, κατὰ τὸν
Γώσηπον, καὶ Νικηφόρον τὸν Κάλλιπον.

§. 12. Εἶπομεν ἀνωτέρω, ὅτι κατ' ὃν καιρὸν ἔγινε μέγας διωγμὸς εἰς
τὴν Ἐκκλησίαν, διεσπάρησαν πάντες οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς
γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ, ἀπελθόντες ἢ μόνον εἰς τὴν Γαδαίαν, καὶ Σαμά-
ρειαν, καὶ Γαλιλαίαν, ἀλλὰ πορρωτέρω διώδευται, φθάσαντες ἕως εἰς
τὴν Φοινίκην, εἰς τὴν Κύπρον, καὶ τὴν Ἀντιόχειαν, ὅπου ἐκήρυττον τὸν λό-
γον τῆς Εὐαγγελίας, μηδεὶ λαλῶντες τὸν λόγον, εἰμὴ μόνον Γα-
δαίοις - - - καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· παλὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας
ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἡ κέσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὅσα τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν
ἕως Ἀντιοχείας, ὅς παραγενόμενος, καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τῆ Θεῶ, ἐχάρη κτ.
ἐξῆλθε δὲ ἐκεῖθεν εἰς Ταρσὸν, ἐν ἧ ἔυρων τὸν Σαῦλον, ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ αὐτὰς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανὸν (δ), χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ τὰς μαθητάς Χριστιανὰς, τὰς πρότερον Ναζωραίας, καὶ Γαλιλαίας,
ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω.

§. 13. Σημειωτέον, ὅτι τὸ ὄνομα τῶν Γαδαίων, οἵτινες, καὶ λαὸς Θεῶ ἐκα-
λεῖντο, ἔπαυσε τώρα, ἐπειδὴ ἐξαλείφθη ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς βίβλου τῆς
ζωῆς διὰ τὴν καταφρόνησιν, ὅτῃ διὰ τὴν ἐθελοκακίαν τῆς ἔδειξαν πρὸς τὸν
Μετσίαν, καὶ μετεβλήθη εἰς τὸ γλυκύτατον ὄνομα τῶν Χριστιανῶν, ταῦτες
τῶν κεχρισμένων, εἴτω γὰρ ἡ τῆ Θεῶ Ἐκκλησία λαμβάνει παρ' αὐτῆ τῆ
Χριστοῦ, εἰς ὃν πιστεύει, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τὰς ἐνεργεσίας ὅτῃ σημαίνει αὐτὸ
τὸ ὄνομα· καθὼς τὸν παλαιὸν καιρὸν οἱ δίκαιοι ἔλαβον ἀξιώματα ὀνομα-
σιῶν,

(α) Οὗ Πιλάτος ἐξωρισθεὶς παρὰ Γαίῳ Καλλιγόλα εἰς Βιένναν τῆς Γαλλίας, εἰς
τοιαύτην ἀπεληθίσαν, καὶ λύπην κατέπεσεν ὅτῃ μόνος τὴ ἐθανατώθη τῷ δευτέρῳ ἔτη
τῆς ἐξορίας τῆς, λέγεται τινὲς πῶς διὰ προσομιλίας τῷ Ἀυτοκράτορος ἐθανατώθη ἀλλὰ εἰς
τῷτο ἔδεμμιαν ἀπόδειξιν ἔχουσι.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. κεφ. ζ. βιβλ. β'. (γ) Γαδαϊκ. Ἀρχαιολ. βιβλ. ιγ'. (δ) Πράξ.
κεφ. ια'. 19. 21. 25.

σιων, ὅπῃ ἐδόθησαν πρεπόντως εἰς καθ' ἓνα ἀπὸ αὐτὰς, καὶ ἦσαν ἀρμόδια
καὶ προσήκοντα, ὡς τῷ Ἀβραάμ ἐδόθη ὄνομα, τὸ φίλος Θεοῦ, καὶ δὲν θέλει
ἐξαλειφθῆ· τῷ δὲ Ἰακώβ, τὸ νὰ ὀνομάζεται Ἰσραήλ, καὶ δὲν θέλει ἀλλοιω-
θεῖ· τοῖς Ἀποστόλοις τὸ βανεργές, τριτέσι Ὑοὶ βροντῆς, καὶ ἔκ ἀποκαταλειφ-
θήσεται· καὶ τῇ Ἀγίᾳ Μαρίας τὸ Παρθένος, καὶ ἔ' τρηπήσεται. Ἐπιφά-
„ νιος (α) „ γενώμεθα ἔν ἄξιαι τῆς ἐπωνυμίας ἧς εἰλήφραμεν, ὡς γὰρ ἂν ἄλ-
„ λω ὀνόματι καλεῖται πλεῖον τῆς, ἔτος ἔκ ἔσι τῷ Θεῷ. Ἰγνάτιος ἐν
„ τῇ πρὸς Μαγνησίους ἐπιστολῇ.

§. 14. Πληρωθέντος τῶν τῶν ἐνιαυτῶν, Βαρνάβας, καὶ Σαῦλος ἀναβαί-
νουν εἰς Ἱεροσόλυμα φέροντες τὰς ἐλεημοσύνας, ὡς ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλη-
σία ἀπέστειλε πρὸς τὰς ἐν Ἱεροσολύμοις Πρεσβυτέρας, „ διὰ τὸν μέγαν λι-
„ μὸν, ὃν ὁ Ἄγαθος ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐσήμανε διὰ τῷ Πνεύματος μέλειν ἔ-
„ σθαι ἐφ' ὅλην τὴν Οἰκουμένην, ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος
„ (β). Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέσχεσαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες
„ τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον
„ (γ). „

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν ΙΙ.

Περὶ Γαίης Καλιγόλα, καὶ Τίτου Κλαυδίου, τῶν Ἀυτοκρατό-
ρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ τῷ Χριστῷ Ἐκ-
κλησίᾳ.

§. 1.

Τελευτήσαντος τῷ Ἀυτοκράτορος Τιβερίου τῇ ιε'. ἢ τῇ κ'. τῷ Μαρτίῳ ἐν
ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστῷ Γεννήσεως λή. Ζήταντος ἔτη θή. καὶ βασιλεύσαντος
περὶ πε τῶν κγ'. δέχεται τὴν βασιλείαν, Γαίος ὁ υἱὸς τῷ Γερμανικῷ, καὶ
τῆς Ἀγριππίνης, τὸν ὁποῖον καὶ Γερμανικὸν Καλιγόλαν ἐπωνόμαζον. Οὗ-
τος τὸ πρῶτον ἐκυβέρνηει τὸ βασίλειον σωφρόνως, καὶ δικαίως· τέλος πάντων
δύο χρόνους ἀφ' ἃ ἔλαβε τὴν βασιλείαν, ὑπερηφανευθεὶς, καὶ ὑπερβὰς τὰ
ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὠνόμασε τὸν ἑαυτὸν τὸ Θεόν· καὶ ἐστειλεν εἰς
πᾶσαν πόλιν, καὶ χώραν ἀγάλματά τε, νὰ τὰ ἐγείρωσιν εἰς τὰς ναεὶς· τὸν
δὲ Ἱεροσολύμων Ναὸν, ἐπόσαξε Νέον ἱερόν νὰ ὀνομάζηται. Εἰς τοσαύτην
ἄδυστον μανίαν ἔπεσεν, ὅπῃ ἐνδύετο τὰ τῶν γυναικῶν ἱμάτια, ἔπλεκε
τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τε ὡς αἱ γυναῖκες, καὶ γυναικιζόμενος, καὶ ποιῶν πᾶ-
σαν

Γαίος Κα-
λιγόλας.
Ἀυτοκρά-
τωρ.
Ἀπὸ Χρισ-
του. 38.
Χαρακτὴρ
Γαίος.

(α) Κατὰ Ἀντιδ. Μάρτυρ. (β) Πράξ. κεφ. ια'. 28. 29. 30. (γ) Πράξ. κεφ. ιβ'. 25.

σαν αίσχρηγίαν, ἐτέλει ἐορτάς, ἢ παράδοξα μυθήρια, ἢ τόσον μιαιώτατος, ἢ ἀνοσιώτατος ἐγίνε, ἢ τόσας αίσχρηγίας ἐποίησεν, ὅτε αἰσχύνεται τις νὰ τὰ περιγράψῃ, ἢ τὰ ὅσα ὁ Αὐγεσος, ἢ ὁ Τιβέριος ἐσύναξαν μὲ τὴν πολυκαιρίαν, αὐτὸς εἰς μίαν ἡμέραν τὰ ἐξόρευεν· ἀνάγνωσον περὶ τῆς τὸν Δίωνα (α) τὸν Γώσηπον (β), ἢ ἄλλας, ἀπὸ δὲ τῆς Λατίνης Σηετώνιον (γ), τὸν Αὐρήλιον τὸν Οὐίκτωρα (δ), ἢ τὸν Εὐτρόπιον (ε).

Ἡρώδης
Ἀγρίππας
ἡγεμὼν τῆς
Γαδαίας.
Ἡρώδης
Ἀντίππα
ἐξορίζεται,
ἢ κακῶς τε-
λευτᾷ.
Θλιβερὸν
τέλος τῆ
τῆς Ἡρω-
διάδος κο-
ρασίς.

§. 2, Βασιλεύσας λοιπὸν αὐτὸς ὁ Γαῖος, εὐθὺς κατέσκησεν Ἡγεμόνα τῆς Τετραρχίας Φιλίππα, ἢ Λυσανίε, Ἡρώδην τὸν Ἀγρίππαν, υἱὸν Ἀριστοβόλου, ἢ ἀνεψιὸν Ἡρώδου τῆ Ἀσκαλωνίτις, τὸν εὐρισκόμενον ἐν φυλακῇ διὰ προσαγωγῆς Τιβερίου· πρὸς τῆτοις ἔδωκέ τε, ἢ τὴν Τετραρχίαν Ἡρώδου Ἀντίππα, τὸν ὁποῖον ὑπερῶν ἀπὸ ὅλα τε τὰ ὑπάρχοντα, ἢ δεσμεύσας σὺν τῇ γυναικὶ αὐτῆ Ἡρωδιᾷ, ἐξώρισεν εἰς Ἀγύδρον τῆς Γαλλίας, ὅπερ ἢ κακῶς ἐτελεύτησε· ἢ δὲ κακῶς ὀρχισαμένη κόρη ὑπὸ τῆς γῆς κατεποδη, ἢτοι ἠνοιξεν ἡ γῆ ἢ τὴν κατέπτε (ἔτι ζώσης τῆς αὐτὴν γεννησάσης ἐχιδνός) ὅρα περὶ τῆς τὸν Γώσηπον (ζ), ἢ τὸν Εὐσέβιον (η).

§. 3. Αὐτὸν τὸν Γαῖον ἰσορρεῖ Φίλων ὁ Γαδαῖος, ἐν τῷ β'. συγγραμμάτιω τε περὶ ἀρετῆς, λέγων ἄτω. „Τοσαύτη μὲν ἄντις ἡ Γαῖος περὶ τὸ „ ἦδος ἀνωμαλία πρὸς ἅπαντας, διαφερόντως δὲ πρὸς τὸ τῶν Γαδαίων γένος, ὃ χαλεπῶς ἀπεχθόμενος, τὰς μὲν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι προσευχάς, ἀπὸ τῶν κατ' Ἀλεξανδρείαν ἀρξάμενος σφετερίζεσθαι, καταπλήσας εἰκόνων, ἢ ἀνδριάντων τῆς ἰδίας μορφῆς, ὃ γὰρ ἑτέρων ἀνατιθέντων ἐφίσει, αὐτὸς ἰδρύνετο δυνάμει· τὸν δὲ ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει νεῶν, ὃς λοιπὸς ἦν ἄψαυτος ἀσουλίας ἠξιωμένος τῆς πάσης μεθρημόζετο, ἢ μετεσχημάτιζεν· εἰς οἰκεῖον ἱερὸν, ἵνα Διὸς Ἐπιφανῆς νεὸν χρηματίζῃ „ Γαῖος.“

Ἐπαναστα-
σίς εἰς Ἀ-
λεξανδρείαν.
Ἀπίων.

§. 4. Γενομένης δὲ ἐπαναστάσεως εἰς Ἀλεξανδρείαν, Γαδαίων τε, ἢ Ἐλλήνων, ἐκλέχθησαν τρεῖς Πρέσβεις ἀπὸ πᾶσαν εἰσίν, ἢ ἐπαρρησιάζησαν ἔμπροσθεν τῆ Γαῖος· ἀπὸ μὲν τὸ μέρος τῶν Ἀλεξανδρέων πρέσβεων, ἦν ὁ Ἀπίων (θ) ἀρχηγός, ὃς πολλὰ ἐβλασφήμησε κατὰ Γαδαίων, λέγων μάλισσα, πῶς οἱ Γαδαῖοι δὲν ἀποδίδουσι τὴν πρέπασαν τιμὴν τῆ Καίσαρος· τῆς δὲ πρεσβείας τῶν Γαδαίων ἀρχηγός ἦν Φίλων Γαδαῖος ὁ πολυμαθέςατος, ὃς ἕδεμίαν ἀπόκρισιν ἔλαβε παρὰ τῆ Γαῖος, ἐμὴ περιγελάσματα, ἢ δια-

(α) Ρωμαϊκ. Γεορ. βιβλ. νθ'. πρὸς τὸ τέλος. (β) Γαδαῖκ. Ἀρχαιολ. βιβλ. ιθ'. ἢ ιθ'. (γ) Βιβλ. δ'. τίτλω νθ'. (δ) Εἰς τὸν βίον τῆ Καλιγούλ. (ε) Βιβλ. ζ'. κεφ. ιε'. (ζ) Γαδαῖκ. Ἀρχαιολ. βιβλ. ιθ'. κεφ. ζ'. (η) Ἐκκλησ. Γεορ. βιβλ. β'. κεφ. δ'. (θ) Οὗτος ἦν ἐκ πόλεως Ὀάσεως τῆς Λιβύης, γεωργικὸς ἰατρίκος, συνέγραψε μίαν ἱστορίαν τῆς Αἰγύπτου, τὴν ὁποῖαν ψευδῆ ἀπέδειξεν ὁ Γώσηπος, εἰς τὰ δύο τε βιβλία κατὰ Ἀπίωνος.

διασυρμῆς, μᾶλλον δὲ ἐκινδύνευσε, καὶ τὴν ζωὴν τῆ· ἀνάγνωθε τὸν Γ' ὡση-
πον (α) καὶ τὸν Εὐσέβιον (β).

§. 5. Οὗτος δὲ ὁ Φίλων, ἦν τὸ γένος Ἑβραῖος, ἐξ εὐγενῶν καὶ περιφα-
νῶν γονέων ἀπὸ τῆν Ἀλεξάνδρειαν. „Περὶ μὲν τὰ θεῖα, καὶ πάτρια μαθή-
ματα, ὅσον τε, καὶ πηλίκος εἰσενήνεκται πόνον ἔργῳ πᾶσι δῆλος· περὶ
„ δὲ τὰ Φιλόσοφα, καὶ ἐλευθέρια τῆς ἑξωθεν παιδείας, οἷος τις ἦν, ἠδὲν δεῖ
„ λέγειν, ὅτε καὶ μάλισα, τὴν κατὰ Πλάτωνα, καὶ Πυθαγόραν ἐζηλωκῶς
„ διαγωγὴν, διενεγκεῖν ἅπαντας τὰς καθ' ἑαυτὸν ἰσορεῖται (γ).“ Μάλισα
τόσον ἐμιμήθη τὴν φράσιν, καὶ λέγειν τῷ Πλάτωνος, ὡσεὶ οἱ πλείονες ἔλε-
γον, ἢ Πλάτων φιλωνίζει, ἢ Φίλων πλατωνίζει. Συνέγραψε πολλὰ βιβ-
λία, τὰ ὅποια ἐπαριθμεῖ ὁ Εὐσέβειος (δ).

§. 6. Βασιλεύσας λοιπὸν κακῶς, καὶ ἀνοσίως ὁ Γάιος χρόνος τρεῖς, μῆ-
νας 5. καὶ ἡμέρας κή· κατὰ τὸν Δίωνα, (ε) τέλος ἐθανατώθη παρὰ τῶν Πραι-
τωριανῶν στρατιωτῶν, τῇ κδ'. τῷ Γανναρίῳ, ὧν ἑτῶν κδ'. καὶ τελευτήσαντος
ἐφάνη ὁ ταλαίπωρος πῶς ἔκ ἦν Θεός, αὐτὸς ὅπῃ δι' ἀρπαγῆς ἠδέλιχε νὰ
ἔχη τιμὴν, καὶ τίτλον Θεῶ· τῶτον διαδέχεται Τίτος Κλαύδιος, ὁ υἱὸς Δρῶ-
σε τῷ παιδὸς τῆς Λιβίας, ἔτει τῆς τῷ Χριστῷ παρυσίας μβ'. σχεδόν· ἔτος
κατὰ τὴν ψυχὴν ἔκ ἦν κακός, ἦν σπαρδαῖος, καὶ πεπαιδευμένος, καὶ λέγουσι
πῶς συνέγραψε καὶ τινὰ, ὅμως ἦν φιλάθετος, τόσον ὅπῃ ἔτρεμον, καὶ ἡ κε-
φαλὴ τῆ, καὶ αἱ χεῖρες τῆ, διὸ καὶ πολλάκις ὁ νῆς τῆ ἐσφαλλε, καὶ ποτὲ δὲν
ἀνέγνωθε τὰ γράμματα τὰ πρὸς τὰς ἀναγκαίας ὑποθέσεις τῷ Βασιλεῖς,
ἀλλὰ τὰ ἔδιδε τῷ ταμίᾳ τῆ ἵνα τὰ ἀναγνώσῃ· ἦν ἔτι ἀχόρτατος εἰς τὰ
συμπόσια, καὶ σωματικὰ πάθη, καὶ πρὸς τέτοις δειλὸς τόσον, ὅπῃ ἐπρόσα-
ξε νὰ ἐξετάζωνται ἀκριβῶς, ὅσοι εἰσῆρχοντο πρὸς αὐτὸν, μήπως ἔχωσι
ἐπάνω τῆς ὄπλα, καὶ εἰς τὰ συμπόσια ἴσαντο πλησίον τῆ τινὲς μὲ ὄπλα
διὰ φύλαξίν τῆ· εἰς τοιαύτην κατάστασιν φόβος, δὲν ἐδύνετο νὰ σοχαθῆ
πρέπον τι, ὅταν ὅμως ἦν ἀφοβος, ἐσοχάζετο, καὶ ἐποίει πολλὰ πρέποντα·
ἀνάγνωθε τὸν Δίωνα, καὶ τὰς λοιπὰς ἀνωειρημένους (ζ).

§. 7. Τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Βασιλείας τῷ Κλαυδίῳ, „ἐπέβαλεν Ἡρώ-
„ δης (Ἀγρίπας) ὁ Βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς Ἑκ-
„ κλησίας, (τῆς ἐν Γερουσαλήμ) ἀνεῖλε δὲ Γάκωβον τὸν ἀδελφὸν Γωάννη
μαχαίρα (η)“ ὅταν ἐπέσρεψεν, ὡς λέγουσι τινες, ἀπὸ τῆν Ἰσπανίαν, κηρύτ-
των τὸν λόγον τῷ Εὐαγγελίῳ· τῇ λ'. τῷ Ἀπριλίῳ, ὅς πρῶτος μετὰ τὸ
μαρτυρῆσαι τὸν Στέφανον, ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὸν τῷ Μαρτυρίῳ σέφανον·
ιδῶν

Φίλων Γε-
δατος.

Θάνατος
Γαίος.

Τίτος
Κλαύδιος
Αὐτοκρά-
τωρ.
ἀπὸ Χ. Γ.
42.
Χαρακτῆρ
τῷ Κλαυδίῳ.

Μαρτύριον
Γακῶβ
ἀδελφῷ
Γωάννη.

(α) Ἀρχαιολ. Γεδαίκ. βιβλ. ιη'. (β) Ἐκκλησ. κεφ. ν. Γ' σ'ο. βιβλ. β'. κεφ. ε'. (γ) Ἐκ-
κλησ. Γ' σ'ο. Εὐσεβ. βιβλ. β'. κεφ. δ'. (δ) Ἐκκλησ. Γ' σ'ο. βιβλ. β'. κεφ. ιη'. καὶ βιβλ. β'. κεφ.
δ'. (ε) Ρωμαϊκ. Γ' σ'ο. βιβλ. νθ'. (ζ) Δίων. βιβλ. ζ'. πρὸς τὴν ἀρχὴν. Ἐυτροπ. βιβ.
ζ'. κεφ. ιδ'. Σηητῶν. βιβλ. δ'. Κησπιν. εἰς τὸν βίον τῷ Κλαυδίῳ. Ἀυρηλ. Οὐίκτωρ, εἰς
τὸν βίον τῷ Κλαυδίῳ. Τάκτι. Χρονικ. βιβλ. ιβ'. (η) Πραξ. κεφ. ιβ'. 1.

ιδὼν δὲ ὁ διαβαλὼν αὐτὸν ἀπερχόμενον εἰς τὸν τῆς καταδίκης τόπον, ἐμετανόησε, καὶ ἔπεσεν εἰς τὰς πόδας τῆ Ἀποστόλου κράζων, συγχώρησόν μοι ἄνθρωπε τῷ Θεῷ, ἐπειδὴ ἐμετανόησα εἰς ὅσα ἐλάλησα κατὰ σὲ· ὁ δὲ Μακάριος Ἀπόστολος εὐθὺς καταφιλῶν αὐτὸν, εἶπε, εἰρήνη σοι, καὶ συγχώρησις τῷ πταίσματός· αὐτὸς δὲ ὁ κατήγορος μεγάλη τῇ φωνῇ, ἐφώνηξε τὸν ἑαυτὸν τῷ Χριστιανόν, εἰς ἐπήκειον πάντων, διὸ καὶ ἔλαβε τὸ χάρισμα τῷ Μαρτυρίῃ, καὶ ἔγινε Μάρτυς, ἅτω γράφει ὁ Εὐσέβιος ἐκ τῶν τῷ Κλήμεντος ὑποτυπώσεων (α) ἴδε καὶ τὸ μνηολόγιον· ἰδὼν δὲ ὁ Ἡρώδης, ὅτι ἄρεσόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν, καὶ Πέτρον, ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν (ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων) βεβλόμενος μετὰ τὸ Πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ· ὁ δὲ Κύριος δι' Ἀγγέλου ἐξήγαγεν αὐτὸν τῆς φυλακῆς. Ἐλευθερωθεὶς λοιπὸν ὁ Πέτρος τῆς φυλακῆς παραδόξως, ἀπῆλθεν εἰς τὴν διακονίαν τῷ κηρύγματος, πορευθεὶς εἰς ἕτερον τόπον (β).

Ἱστορικὴ
ἀρμονία με-
ταξὺ τῷ
Χριστοῦ, καὶ
τῷ Πέτρῳ.

§. 8. Πρέπει ὡδε νὰ σημειωθῇ ἅ. ὅτι Ἡρώδης ὁ μέγας ἐθανάτωσε τὰ ἐν τῇ Βηθλεὲμ βρέφη, Ἡρώδης πάλιν ὁ Ἀγρίππας Ἰάκωβον τὸν Ζεβεδαίου. β'. ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Χριστὸς ἐτάφη ἐν τῷ μνημείῳ, δέκα χρόνους ὕπερον, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἀνάμενε τὴν ἀπόφασιν τῷ θανάτῳ παρὰ τῷ Ἡρώδῃ, ἐκ ἀνέμενος τὸν Χριστὸν, ἀλλ' ὁμολογῶν αὐτὸν φανερώς· καὶ πάλιν, καθὼς ὁ Κύριος ἐγερθεὶς νυκτὸς ἐκ τῷ μνημείῳ, καὶ δείξας ζῶντα τὸν ἑαυτὸν τῷ τοῖς μαθηταῖς, μετέβαλεν εἰς χαρὰν τὴν λύπην τῆς, ἅτω καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ τὰ δεσμὰ, ὡς ἀπὸ τὸ μνημεῖον λυθεὶς ὑπὸ τῷ Ἀγγέλου, κοιμωμένων τῶν φυλάκων τῆς θύρας τῆς φυλακῆς, ἀβλαβῆς τρέχει καὶ τύπτει τὴν θύραν τῷ πυλῶνος, καὶ πρῶτον φαίνεται τῇ παιδίσκῃ Ρόδῃ, ὕπερον τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐπροσέυχετο ἐκτενῶς ὑπὲρ αὐτῆ· ὡσεὶ ἐπεταί μία ἀρμόδιος ἀρμονία τῶν δύο ἱστοριῶν, τόσον πρὸς τὸν χρόνον, ὅσον καὶ πρὸς τὰ ἀποτελέσματα· ἐκεῖ τῷ Χριστῷ ἀναστάντος, Ἀγγελος τὸν λίθον ἀπεκύλισε, καὶ τὴν Ἀνάσασιν τῷ Χριστῷ ἐνηγγελίστατο ἐκφοβίζων τὰς Φύλακας, οἵτινες, καὶ ἔφυγον ἀπὸ τὸν φόβον τῆς, ὡδε πάλιν Ἀγγελος τὰς Φύλακας ἠπάτησε, τὰς δεσμὰς ἔλυσε, τὴν φυλακὴν ἠνοιξε, τὸν Πέτρον ἐκβαλε, καὶ τὸν ὡδήγησε πῶς νὰ ὑπάγῃ, καὶ τέλος κατὰ τὴν μίαν, καὶ ἑτέραν Ἱστορίαν, ἔγινεν εὐχαριστήριος χαρὰ πρὸς Θεὸν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τοιαύτην εὐεργεσίαν.

§. 9. Ἀναχωρήσας λοιπὸν ὁ Πέτρος ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, διῆλθεν εὐαγγελιζόμενος τὰς ἐπαρχίας Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, ὡς τινὲς θέλῃσι· (γ) τὸ πρῶτ' ἡγενομένης μεγάλης ταραχῆς μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν, ζιτῶν ὁ Ἡρώδης τὸν Πέτρον, καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὸν, ἀνέκρινε τὰς Φύλακας, καὶ ὕπερον ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἑκάτεβη ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν, εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰς μίαν διωρισμένην ἡμέραν, φο-
ρῶν

ρῶν τὰ βασιλικά ἱμάτια, καὶ καθίσας ἐπὶ τῷ βήματι, ἐδημιγύρει, τὸ δὲ πλῆθος ἐφώναζε φωνῇ Θεῶ, καὶ ἐκ ἀνδρώπῃ· ἐνθὺς δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἀγγελοσ Κυρία, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέφυξε (α). Τῷτο δὲ ἔγινε τῷ τρίτῳ ἔτει τῆσ μοναρχίασ τῷ Κλαυδία. Μετὰ τῷτον τὸν σκωληκόβρωτον κατέστησεν ὁ Κλαυδίοσ τὸν υἱὸν Ἀγγρίππαν τὸν νεώτερον, πέμψας αὐτὸν ἐπίτροπον Σαμαρείασ, καὶ Γαλιλαίασ, καὶ προσέτι τῆσ επικαλεσμένησ Περαιάσ τὸν Φήλικα (β), μαρτυρῶντοσ τῷ Ἰωσήπῃ (γ).

§. 10. „Τοῖσ δὲ ἐν Ἀντιοχεια Προφήταισ, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἄγιον· „ Ἀφορίσαστε δὴμοι τὸν τε Βαρνάβαν, καὶ τὸν Σαῦλον, εἰσ τὸ ἔργον ὃ „ προσκέκλημαι αὐτόσ. Τότε νησεύσαντεσ, καὶ προσεύξάμενοι, καὶ ἐπιθέντεσ τὰσ χεῖρασ αὐτοῖσ, ἀπέλυσαν· Οὔτοι μὲν ἐκπεμφθέντεσ ὑπὸ τῷ Πνεύματοσ τῷ Ἄγιῳ, κατῆλθον εἰσ τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν δὲ ἀπέπλευσαν εἰσ τὴν Κύπρον διελθόντεσ δὲ τὴν νῆσον ἕωσ Πάφῃ, εὔρον μάγον τινὰ ψευδοπροφήτην Ἰσδαῖον, ὃ ὄνομα Βαρησοῦσ, (τρετέσι Ἐλύμασ,) ὃσ ἦν σὺν τῷ Σεργίῳ Παύλῳ τῷ Ἀνδυπάτῳ, (ἀφ’ ἧ καὶ ὁ Σαῦλοσ, Πᾶυλοσ μετωνομάσθη) πισεύσαντοσ δὲ τῷ Σεργίῳ, ἀναχθέντεσ ἀπὸ τῆσ Πάφῃ, οἱ περὶ Πᾶυλον, ἦλθον εἰσ Πέργην τῆσ Παμφυλίασ· Ἰωάννησ δὲ ἀποχωρίσασ ἀπ’ αὐτῶν, ὑπέσρεψεν εἰσ Ἱεροσόλυμα· αὐτοῖ δὲ διελθόντεσ ἀπὸ τῆσ Πέργησ παρεγένοντο εἰσ Ἀντιόχειαν τῆσ Πισιδίασ (δ)“ κακεῖθεν εἰσ Κόνιον, εἶτα εἰσ τὰσ πόλεισ τῆσ Λυκαονίασ, καταγγέλοντεσ τὸν λόγον τῷ Θεῷ, καὶ τὴν περὶ Χριστὸν διδασκαλίαν, ἢ μόνον τοῖσ Ἰσδαίοισ, ἀλλὰ καὶ τοῖσ ἔθνεσι, ἕκ ἀνευ κινδύνῃ, τῆσ ζωῆσ αὐτῶν, καὶ χειροτονῶντεσ αὐτοῖσ Πρεσβυτέρησ πάσησ Ἐκκλησίασ. Πληρώσαντεσ ἔν τῷ ἔργῳ εἰσ ὃ ἀφωρίσθησαν, παρὰ Θεῷ κληθέντεσ, ἐπανῆλθον εἰσ Ἀντιόχειαν (ε).

§. 11. Ἐπιστρέψαντεσ λοιπὸν εἰσ Ἀντιόχειαν, διέτριβον ἐκεῖ χρόνον ἕκ ὀλίγον σὺν τοῖσ μαθηταῖσ· καὶ τινὲσ τῶν Ναζωραίων καταβάντεσ ἀπὸ τὴν Ἰσδαίαν ἐδίδασκον τοῖσ ἀδελφοῖσ, οὐχὶ μόνον νὰ ἀρκῆ ἡ πίστισ πρὸσ σωτηρίαν, ἀλλ’ ὅτι νὰ εἶναι ἀναγκασία ἡ περιτομή, καὶ ὁ νόμοσ· „ ὅθεν ἔλεγον, εἰάν μὴ περιτέμνεσθε τῷ ἔθει Μωϋσέωσ, ἢ δύνασθε σωθῆναι· Γενομένησ ἔν σάστωσ καὶ συζητήσεωσ ἕκ ὀλίγησ τῷ Παύλῳ, καὶ τῷ Βαρνάβῃ πρὸσ αὐτόσ, ἔταξαν ἀναβαίνειν Πᾶυλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰσ ἄλλησ ἐξ αὐτῶν, πρὸσ τὰσ Ἀποσόλησ καὶ Πρεσβυτέρησ εἰσ Ἱερουσαλήμ (ζ).“ Ἰσως εἰσ αὐτὸν τὸν

R 2

Χρό-

Θάνατοσ
Ἡρώδῃ
Ἀγγρίπα.
Ἀγγρίπασ
ἡγεμῶν τῆσ
Ἰσδαίασ.
Φήλιξ ἀν-
δύπατοσ καὶ
Ἐπίτροποσ
Ἰσδαίασ.

Βαρησοῦσ
ψευδοπρο-
φήτησ.
Ὁ Σαῦλοσ
μετωνομά-
σθη Παῦλοσ.
Ὁδοιποροῦσ
Πᾶυλοσ, καὶ
Βαρνάβῃ.

(α) Πράξ. κεφ. β΄. 18. ἕωσ. 23. (β) Οὔτοσ ὁ Φήλιξ ἐπίμψθη ἀνδύπατοσ, καὶ Ἐπίτροποσ τῆσ Ἰσδαίασ τῷ ν. ἔτει τῆσ Χ. Γ. καὶ ἐνθὺς ἀναψεν ἀπὸ ἀσελγηῆ ἔρωτα Δεσπίδησ θυγατρός τῆσ πρώτῃσ Ἀγγρίπα, καὶ γυναίκῃσ Ἀζίζα, καὶ τὴν ἔλαβε διὰ γυναῖκα. Ἐμπροσθεν αὐτῆ τῷ Φήλικῳ, καὶ τῆσ Δεσπίδησ, ὁ Ἀπόστολοσ Παῦλοσ διελέχθη περὶ δικαιοσύνησ, καὶ ἐγκρατείασ, καὶ τῆσ μελέσθησ κρίσεωσ, με τὴσ ἰσχύν, καὶ ἐνεργεσταν, ὅπῃ ὁ Φήλιξ ἐφοβήθη καὶ ἐτρέμαξεν. Πράξ. κεφ. κδ. (γ) Βιβλ. ἱθ΄. κεφ. η΄. (δ) Πράξ. κεφ. ιγ΄. 2. 3. 4. 6. 7. 13. (ε) Πράξ. κεφ. ιδ΄. 23. 26. (ζ) Πράξ. κεφ. ιε΄. 1.

χρόνον ὁ Παῦλος ἀντίστη κατὰ πρόσωπον τῷ Πέτρῳ, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν,
 „ ὅπῃ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς Ἱερουσόλυμα διὰ τὴν σκληρότητα τῆς Ἡρώδης, καὶ
 „ ἦλθεν εἰς Ἀντιόχειαν, ὡς εἴρηται, πρὸ γὰρ τῆς ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώ-
 „ βου, μετὰ τῶν ἔθνων συνήθισεν, ὅτε δὲ ἦλθεν, ὑπέσπευε, καὶ ἀφώριζεν
 „ ἑαυτὸν δι' ὑπόκρισιν, φοβόμενος τὰς ἐκ περιτομῆς (α)“ ἂν καὶ τινὲς λέ-
 γασιν, πῶς τῆτος δὲν εἶναι Πέτρος ὁ Ἀπόστολος, ἀλλ' ἕτερός τις Κιφῆς
 ὁμώνυμος τῷ Πέτρῳ, εἰς τῶν ἑβδομήκοντα· Εὐσεβ (β).

§. 12. Διὰ αὐτὸ λοιπὸν τὸ ζήτημα, ὅπῃ ἐπροβάλλη εἰς τὴν Ἀντιό-
 „ χειαν, μετ' ὀλίγον καιρὸν, ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερουσαλὴμ, συνήχθησαν οἱ
 Ἀπόστολοι, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τῆς λόγου τέλει (γ) αὐτῆς ἢ πρώτης
 Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας συνεκροτήθη εἰς Ἱερουσόλυμα κατὰ τὸ πενήτηκον
 ἔτος ἀπὸ τῆς Χριστῆ Γεννήσεως (δ), ἐν ἣ ἡ πρὸς τοῖς ἄλλοις Ἀποστόλοις, ἦν πα-
 ρὼν ὁ, τε Πέτρος, καὶ ὁ Παῦλος, γενομένης δὲ μεταξὺ αὐτῶν πολλῆς συζητή-
 σεως, καὶ λογοτριβῆς, ἀφ' ἧς διὰ τῆς διδαχῆς αὐτῆς ἔκαμεν ὁ Πέτρος, καὶ ἀπε-
 κυρώθη ἡ περιτομή, καὶ ἡ φύλαξις τῆς Μωσαικῆς νόμου, καὶ ἀφ' ἧς εἶπεν, ἀλλὰ
 „ διὰ τῆς χάριτος Κυρία Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, θεοσπίζει ὁ Ἰά-
 κωβος νὰ μὴν ἐνοχλῶσιν ἐκεῖνοις ὅπῃ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν Θεόν, ἢ γενν τὰς
 „ ἔθνικας, ἀλλὰ νὰ τὰς ἐμποδίσωσι νὰ ἀπέχωνται ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων
 τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς πνικτῆς, καὶ τῆς αἵματος (ε)· καὶ ἐπειδὴ
 ἐσιώπησαν οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἀκριβῆ παρατήρησιν τῶν ἐντολῶν, διὰ πολλὴν
 καὶ ἀμετρον τὴν ἀγαθότητα, καὶ συμπάθειαν, ἐλαφρύνοντες τῆς νοητῆς αὐτῶν
 ἡλικίας τὴν νηπιότητα, εὐχαριστήθησαν μόνον νὰ ἐπιστρέψωσι ποτὲ ἀπὸ τὴν
 εἰδωλολατρείαν εἰς τὴν πίσιν, καὶ ἔτω κατὰ μικρὸν ὑπακούοντες μετὰ τὸν λό-
 γον τῆς ἀληθείας, νὰ ἀξιωθῶσι, καὶ νὰ φθάσωσιν εἰς τὰς μεγαλιτέρας πα-
 ραγγελίας τῶν ἐντολῶν, καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν αὐξησιν.

§. 13. „ Τότε ἔδοξε τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ
 „ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν, πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν,
 „ σὺν τῷ Παύλῳ, καὶ Βαρνάβῳ, Ἰάδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, καὶ Σί-
 „ λαν ἄνδρας ἠγεμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε.
 „ Οἱ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ Συρίαν,
 „ καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνων, χαίρειν· ἐπειδὴ ἠκέσαμεν ὅτι τινὲς
 „ ἐξ ἡμῶν ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμόθυμαδὸν καὶ τλ'. (ζ)

§. 14. Ἐκ τῶν ρηθέντων, δῆλον γίνεται ὅτι οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, ἀπὸ
 τὸν καιρὸν τῆς ἐπιφοιτήσεως τῆς Ἁγίας Πνεύματος ἕως τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ
 γενομένης πρώτης Συνόδου, νὰ ἔκαμαν μόνον ἐκδρομὰς, μάλις πρὸς τὰς Ἰου-
 δαίνας, καὶ πάλιν εἰς Ἱερουσόλυμα ἐπέστρεφον· μετὰ δὲ τὴν σύνοδον τόσον ἐμάκ-
 ρυναν ἀνάμεσον τὰς, ὥστε μηδέποτε ἠνώθησαν εἰς τῆτον τὸν κόσμον, πορευό-
 μενος

(α) Πρὸς Γαλάτ. κεφ. β'. 11. (β) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. α. κεφ. 13'. (γ) Πράξ.
 κεφ. 16. 6. (δ) Ἰδε τὴν ὑπόσημείωσιν εἰς τὸ τέλος τῆς παρόντος αἰῶνος ὅπου εἰσὶν καὶ ἄλλαι
 σύνοδοι τῶν Ἀποστόλων. (ε) Πράξ. κεφ. 16. 19. 20. (ζ) Πράξ. κεφ. 16. 22. 23. 25.

μενος πᾶς τις εἰς τὴν χώραν ὅπῃ τῷ ἐδόθη διὰ τὴν κηρύξιν ἐν αὐτῇ, τὸν λόγον τῷ Εὐαγγελίῳ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣτις λέγει κατὰ τὸν Ὁριγένην παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (α). „ Τῶν ἱερῶν τῷ Σωτῆρος ἡμῶν Ἀποστόλων τε, „ καὶ μαθητῶν, ἐφ' ἅπασαν διασπαρέντων τὴν οἰκωμένην. Θωμᾶς μὲν ὡς ἡ „ παράδοσις περιέχει, τὴν Παρθίαν εἰληχεν, Ἀνδρέας δὲ τὴν Σκυθίαν, „ Γωάννης τὴν Ἀσίαν, πρὸς ἧς διατρίψας ἐν Ἐφέσῳ τελευτᾷ. Πέτρος δὲ „ ἐν Πόντῳ, καὶ Γαλατίᾳ, καὶ Βιθυνίᾳ, Καππαδοκίᾳ τε καὶ Ἀσίᾳ κεκηρυχέναι „ τοῖς ἐν διασπορᾷ Ἰουδαίοις ἔοικεν. ἔδεν δ' ἀναφίλλεκτον ἔχομεν, τῆτο „ δὲ πάντως βέβαιον ἐστίν, Ἐξελεθόντας αὐτοὺς ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων, κα- „ τὰ τὴν τῷ Κυρίου ἐντολὴν εἰς ἅπαντα τὸν Κόσμον διασπαρῆναι, οἵτινες „ πανταχῶς τῆς Οἰκωμένης κηρύξαντες τὸ Εὐαγγέλιον, πίστεως πύλην, καὶ „ σωτηρίας πᾶσι τοῖς ἔδυσιν ἀνέωξαν, τῷ Κυρίῳ συνεργῶντος καὶ τὸν λό- „ γον βεβαιῶντος, διὰ τῶν ἐπακολουθέντων σημείων (β).

§. 15. Εἰς τίνος δὲ καιρὸν, καὶ εἰς τίνος ἐπαρχίαν καθ' εἰς τῶν Ἀποστόλων ὑπῆγε, φανερώμεται πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀπὸ τὰ ἀναγραφέντα ὑπομνήματα καὶ βίβας αὐτῶν, τῷ πανσόφῳ τῶν ὅλων Θεῷ ἐγχειρίσαντος τὴν γεωργίαν τῆς κεραιωμένης Οἰκωμένης.

§. 16. Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν Ἀποστολικὴν ἔδοιοποιαν, ἐμεταχειρίθησαν αὐτοῖσι οἱ Θεοκλήρικες συνοδοιπόρους ἀνδρώπας Ἀποστολικὰς ἀπὸ τῆς ὁ. μαθητῶν τῷ Κυρίῳ, καὶ ἀπὸ ἄλλων τοιούτων, τὰς ὁποῖας ἐκατάσεναν Ἐπισκόπους, καὶ Πρεσβυτέρους εἰς τὰς κατὰ πόλιν ἀνορθωμένας ὑπ' αὐτῶν Ἐκκλησίας οἵτινες μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἀποστόλων, προσατέουτες διὰ τῆς αὐτῶν Θεοσοφῆς διδασκαλίας, καὶ ἐναρέτης πράξεως τὰς Ἐκκλησίας τῷ Θεῷ, ἐποίμεινον ἄοκνα κατὰ τὰς αὐτῶν ἐντολάς. Εἰς τὰς ὁποῖας Ἐκκλησίας οἱ Ἀπόστολοι μὲ ὅλον ὅπῃ ἦσαν μακρὰν, ὅμως συνόντες καὶ συνευρισκόμενοι τῷ Πνεύματι ἔσελναν συστατικὰς Ἐπισκόλους, καὶ διὰ ἐκεῖνα ὅπῃ εἶδον, καὶ διὰ ἐκεῖνα ὅπῃ ἤκουσαν, καὶ ἐδιδάχθησαν, καὶ ἔτω διὰ μέσση αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων, οἵτινες τέλος πάντων ἐδέχθησαν τὸν ἔνδοξον τῷ μαρτυρίῳ θάνατον, ἔξω ἀπὸ τὸν Γωάννην, εὐδὺς ὡς μία βολὴ Ἡλίου, ἐφώτισεν ὁ σωτήριος λόγος πᾶσαν τὴν Οἰκωμένην. ὡς εἰς πᾶσαν πόλιν, καὶ χώραν, ἐπειδὴ καὶ ἐπληθύνετο ὡς μία ἄλλως, ἐθεμελιώνοντο μυριάνδρῳι καὶ παμπληθεῖς Ἐκκλησίαι, ὡς λέγει ὁ Εὐσεβίος (γ) ὅστις προσέτι λέγει (δ), ὅτι μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τῷ Κυρίῳ, ἐπέσειλεν ὁ Γάδας, ὁ καὶ Θωμᾶς, πρὸς Ἀνυγαρον τὸν Τοπάρχην Ἐδέσης, Θαδδαῖον ἕνα τῶν μαθητῶν, ὅστις ἐρχόμενος ἰάτρευσε καὶ τὸν

R 3

Ἀνυγα-

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. α'. (β) Μάρκ. κεφ. 15'. 20. Πρὸς Ρ'ωμ. κεφ. 18. Πρὸς Κολασ. κεφ. α'. 23. Ἀποκαλ. κεφ. ε'. 6. Πράξ. κεφ. 18'. 27. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. γ'. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. 19'. Ἀνάγνωθι ὅλον τὸ Κεφάλαιον, καὶ τὰς ὑποσημειώσεις τῷ Οὐαλησίῳ, εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον.

Α'υγαρον, κ' Α'βδον τὸν τῷ Α'βδδ, ὁπῶ ἔπασχεν ἀπὸ ποδαλγίαν, κηρύξας δὲ τὸν λόγον τῷ Ε'υαγγελίῳ, ἐπέσρεψεν αὐτὸς εἰς τὴν πίσιν τῷ Χριστῷ.

§. 17. Πρὸς τῆτοις πρέπει νὰ ἰξεύρωμεν, ὅτι οἱ Λατῖνοι λέγουσι πρὸ τῷ νὰ διασπαρῶσιν οἱ Α'πόστολοι εἰς τὴν Οἰκωμένην, ἐσύνδεσαν τὸ σύμβολον τῆς Πίσεως, ὡς κοινὸν μᾶθημα, τὸ ὁποῖον κ' Α'ποστολικὸν ἐκλήθη, ἀγκαλὰ κ' τῆτο δὲν ἰσορεῖται ἀπὸ τινὰ τῶν παλαιῶν.

Ο' Α'ποστο-
λος Πέτρος
Ε'πίσκοπος
Α'ντιο-
χείας.

§. 18. Ομοίως ὑπερα ἀπὸ πέντε χρόνας τῆς Α'ναστάσεως τῷ Κυρίῳ, τῷ-
το ὁμολογῶσι, κ' οἱ Λατῖνοι, ὁ Πέτρος ἐχημάτισε πρῶτος Ε'πίσκοπος τῆς
ἐν Α'ντιοχείᾳ Ἐκκλησίας κατὰ τὴν κβ', τῷ Φεβρουα. μηνὸς κ' ἐδιόκησε
τὴν Ἐκκλησίαν χρόνας ἑπτὰ παρὰ μῆνα ἕνα, κ' ἡμέρας πέντε, ἢ κατ' ἄλ-
λης χρόνας δύο, κ' ὑπερον καταστήσας Ε'πίσκοπον Α'ντιοχείας τὸν Ε'υόδιον
ὑπῆγεν εἰς Ρ'ώμην κ' ἐχημάτισε πρῶτος Ε'πίσκοπος· εἰάν λοιπὸν κατὰ
τὴν γνώμην τῶν Λατίνων, ἢ Ρ'ώμη εἶναι πρῶτος Θρόνος, κ' ὁ Ε'πίσκοπος
αὐτῆς Μονάρχης τῶν Ἐκκλησιῶν, ἔχι δι' ἄλλο, πάρεξ διατὶ ἐδέχθη τὸν
Κορυφαῖον Ε'πίσκοπον, δικαιότερον ἢ τῆς Α'ντιοχείας Ἐκκλησία θέλει ἔχει
τὸ πρωτεῖον, ἐπειδὴ πρότερον ἀπὸ τὴν Ρ'ώμην, ἐπεσκόπευσεν εἰς αὐτὴν ὁ
Πέτρος, χρόνας ὀκτῶ κατὰ τὴν ἀληθεσέραν γνώμην.

Ο' αδρος
τῶν Γε-
δαίων, ἐν
τῇ ἑορτῇ
τῷ Πάσχα.

§. 19. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς Βασιλείας τῷ Κλαυδίᾳ, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῷ
Πάσχα ἠκολέθησεν εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν ἐπανάστασις, κ' ταραχὴ, ὁπῶ
μόνον οἱ ἐκ τῷ Ναῶ ἐξερχόμενοι, βιαίως ὠδέμενοι ἀπέθανον ἕως μυριάδες
τρεις, καταπατέμενοι ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον, κ' ἡ ἑορτὴ ἔγινεν ἕνας θρήνος
εἰς ὅλον τὸ γένος τῶν Γεδαίων, κ' εἰς πάντα οἶκον κλαυθμὸς, κ' ὀδυρμὸς
ὡς λέγει ὁ Γ'ώσηπος παρὰ τῷ Ε'υσεβίῳ (α). Ἐπὶ τὰς ἡμέρας τῷ αὐτῷ
Βασιλέως, κ' Σίμων ὁ Μάγος (περὶ ὃ ἐρῶμεν εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον)
ἦλθεν εἰς Ρ'ώμην κ' πολλὰς οἰκήτορας αὐτῆς ἐπλάνεσε, κ' ἐκέρδησε κατὰ
τὸν Γεσίονον τὸν Μάρτυρα, ἐν τῇ πρὸς Α'ντωνῖνον ὑπὲρ τῷ κατ' ἡμᾶς δόγ-
ματος Α'πολογία, γράφοντα τὰῦτα. „ Καὶ μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῷ Κυ-
„ ρίῳ εἰς ἄρανὸν προεβάλοντο οἱ δαίμονες ἀνθρώπος τινὰς λέγοντας ἑαυτὸς
„ εἶναι Θεὸς, οἱ ὃ μόνον ἐκ ἐδιώχθησαν ὑφ' ὑμῶν, ἀλλὰ κ' τιμῶν ἠξιώθησαν,
„ ὧν εἰς κ' Σίμων ὁ Σαμαραεὺς, ὃς ἐπὶ Κλαυδίᾳ Καίσαρος διὰ τῆς τῶν
„ δαιμόνων ἐνεργείας, μαγικὰς δυνάμεις ποιήσας ἐν τῇ πόλει ὑμῶν τῇ βα-
„ σιλίδι Ρ'ώμη, Θεὸς ἐνομίθη (β).

Σίμωνος
Μάγος
ἐπιδημία
εἰς Ρ'ώμην.

Πέτρος πό-
τε εἰσηλθεν
εἰς Ρ'ώμην.

§. 20. Προσέτι εἰς τὸν καιρὸν τῷ αὐτῷ Κλαυδίᾳ, κ' Πέτρος ὁ Α'πόστο-
λος τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς Ρ'ώμην, τὸ σωτήριον κήρυγμα σπειρών εἰς αὐτὴν,
κ' μὲ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, καταφωτίζων τὰς διανοίας τῶν Ρ'ωμαίων ὡσε
κ'

(α) Ἐκκλησ. Γεσε. βιβλ β'. κεφ. 19. (β) Ἐν τῇ Α'πολογ., παραγ. κς'. σελ. νθ'. γραμ.
ζ. Ἐν δόσ. Παρισ. α. φμγ'. ὅπε ἐνεργείαις ἀντὶ Κυρίῳ, Χριστῷ. ἀντὶ ἠξιώθησαν, κατη-
ξιώθησαν, Σίμονα μὲν τινὰ Σαμαραεὺς τὸν ἀπὸ Κώμης, λεγομένης Γίττων, ὃς ἐπὶ Κλαυ-
δίᾳ Καίσαρος, διὰ τῶν ἐνεργούντων δαιμόνων τέχνης, δυνάμεις ποιήσας μαγικὰς κτ.

ἡ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπίστρεψαν, ἡ τόσον ἰσχυσε πρὸς αὐτὰς ἡ διδασκαλία
τῆ, ὡς δὲ ἐν εὐχαριστήσῃ μονον εἰς τὰς λόγους τῆ, ἡ ἄγραφον διδασκα-
λίαν τῆ κηρύγματός τῆ, ἀλλὰ ἐπαρακάλεσαν ἡ τὸν Ἀπόστολον Μάρκον,
μαθητὴν ὄντα τῆ Πέτρῃ, διὰ νὰ τῆς ἀφίσῃ ὑπόμνημα ἔγγραφον τῆς ἐκ
σώματος διδασκαλίας τῆ Πέτρῃ, ἡ ἔτις αὐτοὶ ἔγινον αἷτιοι τῆς συγγρα-
φῆ, τῆ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίῃ, καθὼς ἰσορεῖ ὁ Εὐσέβιος (α).

§. 21. Διὰ αὐτὸν τὸν Μάρκον λέγεται, πῶς πρῶτον ἄρχισε νὰ κηρύττῃ
τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπῃ ὁ αὐτὸς ἔγραψεν, εἰς Αἴγυπτον, εἰς τὸ δέκατον τρί-
τον ἔτος τῆς τῆ Χριστῆ Ἀναστάσεως, ἡ πρῶτος νὰ ἐσύστησεν Ἐκκλησίας εἰς
τὴν Ἀλεξάνδρειαν· ἦν δὲ ὁ Μάρκος μαθητὴς ἡ δευτὸς Υἱὸς τῆ Πέτρῃ,
ἀνεψιὸς δὲ Βαρνάβα, ἡ Υἱὸς Μαρίας ὅπῃ ἐδέχθη τὰς Ἀποστόλους, ὡς εἰς τὰς
πράξεις φαίνεται, „ Συνηθὼν δὲ ἦλθεν (ὁ Πέτρος) ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς
„ μητρὸς Ἰωάννου, τῆ ἐπικαλουμένης Μάρκῃ, ἡ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι,
„ προσευχόμενοι (β). “ διότι δυνάμους ὄν, ἐκαλεῖτο ἡ Μάρκος, ἂν ἡ
„ ἄλλοι κατ' ἄλλον τρόπον περὶ αὐτῆ λέγουν· ἀνάγνωσι τὸν Θεοφύλακτον
(γ), τὸν Εὐθύμιον ἡ ἄλλῃς· περὶ τῆ Μάρκῃ ἐλέχθη ἡ εἰς τὴν Εἰσαγω-
γὴν κεφ. ια. ἐδαφ. 3.

§. 22. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, καθὼς ὁ Εὐσέβιος ἰσορεῖ (δ), διὰ τὰς
ἀδετῆντας τὸν γάμον, ἐπαριθμεῖ τὰς Ἀποστόλους ὅπῃ ἦσαν ὑπανδρευμένοι,
„ λέγων, εἰ ἡ τὰς Ἀποστόλους ἀποδοκιμάσῃ, Πέτρος μὲν γὰρ,
„ ἡ Φίλιππος ἐπαιδοποιήσαντο, Φίλιππος δὲ ἡ τὰς θυγατέρας ἀνδράσιν
„ ἐξέδωκε, ἡ ὄγε Παῦλος ἐκ ὀκνεῖ ἔντινι Ἐπιστολῇ τὴν ἑαυτῆ προταγο-
„ ρεύσας σύζυγον, ἦν ἡ περιεκόμιζε διὰ τὸ τῆς ὑπηρεσίας εὐσαλῆς (ε).

ΚΕΦΑ΄

(α) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. ιε'. (β) Πράξ. κεφ. ιβ'. 12. 25. Πρὸς Κο-
λασ. κεφ. δ'. 10. (γ) Εἰς τὸ προοίμ. τῆς Ἐρμην. τῆ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίῃ. (δ)
Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβ. γ'. κεφ. λ'.

(ε) Ὁ Συγγραφεὺς ἀναφέρει τὸ ῥητὸν τῆ Κλήμεντος ὅπῃ ἀνέγνωσε παρὰ τῷ
Εὐσεβίῳ βιβλ. γ'. κεφ. λ'. τῆς Ἐκκλησ. Ἰσορ. νομίζει ἴσως, πῶς ἡ ὁ Παῦλος ἦν γά-
μου συνεζευγμένος. Ἀλλὰ μόνος ὁ Κλήμης λέγει τῆτο, θεμελιόμενος εἰς τὴν πρὸς Φι-
λιπ. Ἐπιστ. τῆ Παύλου, κεφ. δ'. 3. Καὶ ἐρωτῶ καίσε, σύζυγε γνήσιε . . . Ἄν διὰ τὴν
ἰδίαν γυναῖκα ἐνόη ὁ Παῦλος, ἔπρεπε νὰ εἴπῃ, σύζυγε γνήσιε ἡ ἔχι, γνήσιε· Προ-
σέτι εἰδὲς τῶν Πατέρων ἔχει τοιαύτην γνώμην περὶ τῆ Παύλου, μάστις ὁ Τερτυλλιανὸς
βιβλ. α'. πρὸς Γυναῖκας, κεφ. γ'. ἡ εἰς τὸ βιβλ. περὶ Μονογαμ. κεφ. γ'. ἡ ἡ. ὁ Γλά-
ριος εἰς τὸν ρκζ. ψαλμ. ὁ Ἐπιφάνιος εἰς τὴν νή. ἀρεσιν κατὰ Οὐαλεντ. ὁ Ἀμβρόσιος
εἰς τὸ περὶ προτ. παρθεν. ὁ Γερώνυμος βιβλ. α'. κατὰ Ἰοβιν. ἡ εἰς τὴν κβ. Ἐπιστ. πρὸς
Εὐσόχ. περὶ φυλ. παρθ. ὁ Ἀυγουστίνος εἰς τὸ περὶ χάρ. ἡ αὐτεξ. κεφ. ιδ'. ἡ εἰς τὸ πε-
ρὶ ἀγαθ. συζυγ. κεφ. ι'. πάντες θέλουν τὸν Παῦλον ἀγαμον. Ὁ αὐτὸς Παῦλος εἰς τὴν
πρὸς Κορινθ. Α'. κεφ. ζ'. λέγει „ θέλω γὰρ πάντας ἀνδρώπεις εἶναι, ὡς ἡ ἑμαυτ ν'
„ ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὅς μὲν ἔτις, ὅς δὲ ἔτις· Λέγω δὲ τοῖς
„ ἀγάμοις ἡ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἔστιν, εἰ μὲν μείνωσιν ὡς καγώ. “ Ἐκ τῆτων δῆ-
λον, ὅτι ὁ Παῦλος ἀγαμος ἦν. Μηδεὶς δὲ νομίσῃ πῶς ὑπερον ἔλαβε γυναῖκα, διότι
πρῶτον μὲν, δὲν ἐπρόβανε τὸν ἑαυτὸν τῆ τοῖς Κορινθίοις, ὡς παράδειγμα παρθενίας, ἡ
δεύτερον, τότε ἦν ἔξω τῆ καιρῆ, ἐπειδὴ γηραλατός.

Μάρκος
κηρύττει
πρῶτον εἰς
Αἴγυπτον
τὸ Εὐαγγέ-
λιον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Α΄.

Περὶ Νέρωνος Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῷ
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

I.

Νέρων Αὐ-
τοκράτωρ.
Ἀπὸ Χ. Γ.
54.

Χαρακτὴρ
τῆς Νέρωνος.

Κλαύδιος ὁ Αὐτοκράτωρ βασιλεύσας χρόνους δεκατρεῖς, μῆνας ὀκτώ, καὶ ἡμέρας ἑικοσι, κατὰ τὸν Δίωνα (α), καὶ ἄλλως, ἐφαρμακώδη ἀπὸ τὴν δευτέραν γυναῖκα τὴν Ἀγριππίαν (β), τῇ 17. τῷ Οκτωμβ. μηνός, καὶ ἀπέθανε, ζήσας ἔτη ἑξηκοντατρία, μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας δεκατρεῖς. Μετὰ τὸν θάνατόν τε ἐγενεναίφαυτος ἢ διαθήκη τε, ἐπαρὰβλέφθη ὁ υἱός τε Βρετανικός, ὅπῃ ἦτον ἔτι ἀνήλικον παιδίον, καὶ ἄρπασε τὴν Βασιλείαν ὁ Νέρων με συνδρομὴν τῆς μητρὸς τῆς Βρεττανικῆς Ἀγριππίνας (γ) ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστῷ Γεννήσεως 14. ὅστις ἐγεννήθη Πατρὸς μὲν, Γαίῃς Δομετίῃ τῷ Αἰνοβάρβῃ, μητρὸς δὲ, Ἀγριππίνης θυγατρὸς τῷ Γερμανικῷ, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν διὰ γυναῖκα ὁ Κλαύδιος, ἀφ' ἧς με δόλον ἐφόνευσε τὸν ἄνδρα τῆς, ἐν ἔλει ἀπὸ Χριστῷ 14. Καταπειθεῖς δὲ ἀπὸ αὐτῆν ὁ Κλαύδιος υἱοθέτησε τὸν Νέρωνα, ὅστις κηρύττεται Αὐτοκράτωρ ὡν ἐτῶν 14. τῇ ἡλικίᾳ, 5. τῶν Ρωμαίων Αὐτοκράτωρ, καὶ ἔσχατος τῶν οἰκειακῶν τῷ Αὐγύστῃ Καίσαρος. ἔλος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Αὐτοκρατορίας τε, διὰ πέντε χρόνους ὑπεραίβη πάντας 14ς πρὸ αὐτοῦ Αὐτοκράτορας εἰς τὴν ἡμερότητα, ἐλευθεριότητα, καὶ φιλανθρωπίαν, ὑπερον ἔπεσεν εἰς τσαυτὴν μαρίαν, κακοηθειαν, κακίαν, μανίαν, καὶ μισοφροσίαν, ὡς εἶδες ἄλλως, ἐπειδὴ τὴν μητέρα τε, τὸς ἀδελφάς τε, τὴν γυναῖκα τε, καὶ ἄλλως συγγενεῖς τε, καὶ ἀγαπητάς, καὶ οἰκειακὰς, ἐλιμώρησεν ὡς ἐχθρὸς με πολυποίκιλα κολασήρια, καὶ τὸς ἐθανάτωσε με παντοῖς θανάτους· διὰ αὐτὰ λοιπὸν καὶ ἄλλα τε κακά, δικαίως ἤθελε τὸν ὀνομάσει πᾶς τις, θηρίον τερατώδες, καὶ ὄχι ἄνθρωπον.

§. 2.

(α) Βιβλ. ζ.

(β) Οὐκ οἶδα πῶς ὁ συγγραφεὺς ἐπαριθμεῖ τὴν Ἀγριππίαν διὰ δευτέραν γυναῖκα τῷ Κλαυδίῳ, εἰς καιρὸν ὅπῃ ὁ Κλαύδιος ἔλαβε ἕξ γυναῖκας, καὶ ἐφαρμακώδη ἀπὸ τὴν ἕκτην Ἀγριππίαν. Μάλιστα οἱ Ἱστορικοὶ λέγουσι πῶς ἡ πέμπτη γυνὴ τῷ Κλαυδίῳ, ἢ λεγομένη Μεσσαλίνα, ἦν ἀσελγωπάτη, ἣτις ζῶντος ἔτι Κλαυδίῳ τῷ ἀνδρὸς τῆς, ἔλαβε διὰ ἄνδρα τὸν Σίλλιον ἰππέα Ρωμαίων, ὁ Κλαύδιος ὁμως τὴν ἐθανάτωσε πρὸς τὸ 48. ἔτος τῷ Χριστῷ. Τότε ἔλαβε διὰ ἕκτην γυναῖκα Ἀγριππίαν τὴν ἀνεψιάν τε, θυγατέρα τῷ Γερμανικῷ, καὶ ἀδελφὴν τῷ Καλλίγολα, καὶ μήτηρ τῷ Νέρωνος ἐκ τῆς Γαίῃς Δομετίῃς τῷ Αἰνοβάρβῃ, ἣτις διὰ τὴν ὑψώση εἰς τὸν θρόνον τὸν υἱὸν τῆς Νέρωνος, ἐξεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν Ἱρῶμην τὸν Βρεττανικὸν υἱὸν τῷ Κλαυδίῳ ἐκ τῆς Μεσσαλίνης.

(γ) Ἴδε τὴν ἀνωθεν ὑποσημείωσιν.

§. 2. Όσα δὲ κακὰ, καὶ συμφοραὶ, ἠκολούθησαν εἰς τὰς Ἰουδαίας μετὰ τὴν καλὰ Χριστὸ τὸλμην, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆ Νέρωνος, ἰσορεῖ ὁ Γώσιπος ἐν τῇ „ Ἀρχαιολογίᾳ τῆ, γράφων ἔτω „ τῷ Φήλικος ἐπιτροπέυοντος τῆς Ἰουδαίας ἐξάπτεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι χάσις πρὸς τὰς ἱερεῖς, καὶ τὰς πρώτας „ τῷ πλήθους τῶν Ἰεροσολύμων, τοσαύτη δὲ τὰς Ἀρχιερεῖς κατέλαβεν, ἀναίδεια, καὶ τόλμη, ὥστε ἐκπέμπειν δέλλας ἐτόλμων ἐπὶ τὰς ἄλλωνας τὰς „ ληφόμενας τὰς τοῖς ἱερεῦσιν ὀφειλομένας δεκάτας (α), „ καὶ αὐτοῖς, ὁ αὐτὸς λέγει, πῶς εἰς τοὺς αὐτοὺς χρόνας, ἐφύτρωσεν εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ, τὸσον πλῆθος κλεπτῶν, ὅπῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, ἐφόνευον ὅσας ὑπανέβησαν, καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐορτάς· μετὰ αὐτὰ ἐπιφέρει, ὁ ἀνωθεν συγγραφεὺς, καὶ ἕτερα λέγων. „ Μείζονι δὲ πληγῇ Ἰουδαίας ἐκάρκωσεν ὁ Αἰγύπλιος ψευδοπροφήτης, ὃς συναθροίσας τρισμυρίας σχεδὸν τῶν ἡπατημένων, καὶ ἀγαγὼν αὐτὰς ἐκ τῆς ἐρημίας, εἰς τὸ τῶν ἐλκιῶν ὄρος „ μικρὰ δεινὴ καὶ αὐτὴν τὴν Ἰερουσαλήμ καταστρεῖν, εἰμὴ ὁ Φήλιξ φθάσας „ μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀπλῶν τὴν ὁρμὴν αὐτῆ ἀνεχαίτιστος κτ. ὄρα τὸν Εὐσέβιον (β). „ Κατὰ τὰς τῆς χρόνας, μετέστη καὶ ἡ Θεοτόκος Μαρία εἰς τὰς ἑβραῖες, ζήτῃσα ἐπὶ τῆς γῆς ἔτη ἑβδομήκοντα δύο.

§. 3. Πέμπει δὲ ὁ Νέρων διὰ διάδοχον τῷ Φήλικος, τὸν Φῆσον, κατὰ τὸν ὁποῖον καιρὸν, ἐπιστρέψας ὁ Παῦλος εἰς Ἰερουσαλήμ ἀπὸ τοῦ κήρυγμα, δικαιολογητὰς, εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ ἐμέμφθη ἀπὸ τῶν Ἑβραίων, Καίσαρά τε ἐπικαλέσας δέσμιος εἰς Ῥώμην ἀγεται· ὅπῃ διατρίψας δύο χρόνας ὀλοκλήρως, μετὰ ἀνεσιν, καὶ ἀνεμποδίζως ἐκήρυξε τὸν λόγον τῷ Θεῷ, ὃν ὁμῶ μετὰ αὐτὸν ὁ Ἀρίσταρχος, καὶ ὁ Λικίας. Ὑστερον ἀπολογητὰς ἦλθεν εἰς Ἰστανίαν, κατὰ τὴν παράδοσιν, διὰ τὴν κηρύξῃ κηκεῖ τὸν λόγον τῷ Εὐαγγελίῳ, ὅπῃ πρὸς τοῖς ἄλλοις βαπτίσας καὶ τὸν Πρόβον ὁμῶ μετὰ ὅλον τε τὸν οἶκον, ὡς λέγει ὁ Γλύκας (γ), ἐπίστρεψε πάλιν εἰς Ῥώμην, ὅπῃ κατηχῆσας τὸν οἰνοχόον τῷ Νέρωνος, καὶ μίαν τὴν παλλακίδα, ὑστερον ἔλαβε τὸ μακάριον τέλος. Βλέποντες οἱ Ἰουδαῖοι, πῶς δὲν ἔλαβον τὸ ποδῶμενον κατὰ τῷ Παύλῳ, στέφοντι πρὸς Γάκωβον τὸν ἀδελφὸν τῷ Κυρίῳ, ὃς Ἰβηρίας ἀπὸ ὅλης ὠνομάζετο, διὰ τὴν ἀκραν τὴν δικαιοσύνην, φιλοσοφίαν, καὶ εὐστέβειαν. Καὶ ἐπειδὴ ὠμολόγησε παρρησία τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ υἱὸν Θεοῦ, τὸν ἐφόνευσαν οἱ Ἰουδαῖοι, ἔχοντες τότε ἀναρχίαν διὰ τὸν θάνατον τῷ Φῆσει, ὅπῃ ἐσυνέβη εἰς Ἰουδαίαν, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστὸ ἑξῆ. ἐζητεῖν ὁ Γάκωβος παρθέτος ἔτη κέ. τῷ ὁποῖοι διάδοχος ἐγένεν ὁ Συμεὼν τῷ Κλωπᾷ, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται.

§. 4. Τῷ αὐτῷ ἔτει λέγεται, πῶς ἐσαυρώθη, καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας εἰς τὴν Πάτραν τῆς Ἀχαΐας· τῷ δὲ ἐπομένῳ ἔτει ἐθανατώθη ὁ Βαρνάβας εἰς

Μετὰστασις τῆς Θεοτόκου.

Φῆσος ἐπίτροπος τῆς Ἰουδαίας. Ὁ Παῦλος δέσμιος ἀγεται εἰς Ῥώμην.

Ὁ Παῦλος ἔρχεται εἰς Ἰστανίαν.

Θάνατος Γακώβου ἀδελφῆ τῷ Κυρίῳ.

Μαρτύριον Ἀνδρέου Βαρνάβου, Μάρκου Σίμωνος, καὶ Γεδοῦ.

(α) Ἰουδαϊκ. Ἀρχαιολ. βιβλ. κ'. (β) Ἑκκλησι. Γεν. βιβλ. β'. κεφ. κ. κ'. (γ) Χρονικα μ'ος Γ'.

εἰς Κύπρον, ὁμοίως καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῆς κεί-
τῃ Ἀπριλίου· ἀνάγνωδι περὶ αὐτῶν τὰ Μηνολόγια· προσέτι ἐν τῷ αὐτῷ
ἔτει ἐθανατώθησαν οἱ Ἀπόστολοι Σίμων, καὶ Ἰάκωβος εἰς τὴν Περσίαν.

Ἐπίσκοποι
διαφόρων
Ἐκκλησιῶν.

§. 5. Τῆς δὲ ἐν Ἐφέσῳ παροικίας πρῶτος ἰσορεῖται πῶς ἔλαβε τὴν
Ἐπισκοπὴν ὁ Τιμόθεος· τῶν δὲ τῆς Κρήτης Ἐκκλησιῶν πρῶτος Ἐπίσκο-
πος ὁ Τίτος. Εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας μετὰ τὴν διμηγορίαν τῆ Παύλου με-
τὸς Ἀθηναίων εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, πιεύσας Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης,
πρῶτος Ἐπίσκοπος παρ' αὐτῶν ἐπροχειρίθη, εἰς δὲ τὴν Κόρινθον ἔγινεν
Ἐπίσκοπος, ἕτερος Διονύσιος· ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ὁπαδῶν τῆ Παύλου, ὁ μὲν
Κρίσκιος ἀπὸ τὴν Ρώμην ἐρχόμενος εἰς Γαλιαν ὑπ' αὐτῷ μαρτυρεῖται.
Μετὰ δὲ τὸν Πέτρον, δέχεται τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Ρώμης ὁ Λίνος, ὁ δὲ Στά-
χυς εἰς τῶν ὁμαδικῶν προεχειρίθη Ἐπίσκοπος Βυζαντίας Θράκης παρὰ
τῷ Ἀνδρέῳ· καὶ ἄλλοι ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἀνάγνωδι τὸν Εὐσέβιον (α).

§. 6. Μαδῶν δὲ ὁ Νέρων τὸν θάνατον τῷ Φίτῃ, ἐπέμψεν Ἐπαρχον
τῆς Ἰουδαίας Ἀλβινον, καὶ μετ' αὐτὸν, τὸν Φλώρον, ἀπὸ τῶν ὁποῖον πολλοὶ
τῶν Ἰουδαίων εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀνεσανρωώθησαν, ὅταν ἄρχισεν νὰ ἀνοιχθῇ ὁ
πόλεμος τῷ Ἰβ. ἔτει τῆς Βασιλείας, τῷ Νέρωνος, διὰ τὰ ὁποῖα ἀνάγνωδι
τὸν Ἰώσηπον, καὶ τὸν Εὐσέβιον (β).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ τῆς α. διωγμῆς, τῆς κινήσεως παρὰ Νέρωνος κατὰ τῶν
Χριστιανῶν, καὶ τῶν ἑνδεσῶν κατ' αὐτῶν διαφόρων
κατηγοριῶν.

§. 1.

Πρῶτος τῶν Ἀυτοκρατόρων πολέμιος τῆς εἰς Θεὸν εὐσεβείας, ἐδείχθη
ὁ δεσπότης Νέρων, καθὼς λέγει ὁ Τερτυλιανὸς παρὰ τῷ Εὐσε-
βίῳ (γ), „ἐκεῖ εὐρήσετε πρῶτον Νέρωνα τῆτο τὸ δόγμα, ἡνίκα μάλιστα
„ ἐν Ρώμῃ, τὴν ἀνατολὴν πᾶσαν ὑποτάξας, ὡμὸς ἦν εἰς πάντα, διώξας
„ τα κτ. Ἐνέδει δ' ἄρα τοῖς πᾶσι καὶ τῆτο ἐπιγραφῆναι αὐτῷ κατὰ τὸν
„ Εὐσέβιον (δ), ὡς ἂν πρῶτος τῶν Ἀυτοκρατόρων τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσε-
„ βείας

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. δ'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. κγ'. (γ)
Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. ιε'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

βείας αναδειχθεῖν πολέμιος. “ ἐγείρει λοιπὸν διωγμὸν πρῶτον κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὅπῃ ἦτον εἰς τὴν Ρώμην, ἐν ἔτει ἀπὸ Χρισθ̄ Ξς. τῷ δεκάτῳ τρίτῳ τῆς Αὐτοκρατορίας αὐτῆς· παρακινήσει πρῶτον εἰς τὴν σφαγὴν τῶν Ἀποστόλων, ἕξ ὧν ἐπρόσβαξεν ὁ ἀνόσιος τῷ μὲν Παύλῳ, νὰ κοπῆ ἡ κεφαλὴ, ὁ δὲ Πέτρος νὰ σαυρωθῆ, καθὼς μὲν τινὲς τῶν συγγραφέων λέχουσιν, ὁ Ἐκκλησιαστικὸς δηλαδὴ Γάϊος, ἢ Ζεφυρίνος Ἐπίσκοπος Ρώμης, ἢ Διονύσιος Ἐπίσκοπος Κορίνθου, πῶς ἐπρόσβαξε νὰ ἀποκεφαλιδῆ ὁ Παῦλος τῷ αὐτῷ ἔτει, ἢ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (α), κατ’ ἄλλως δὲ, ἕνα χρόνον ὑπερον τῇ κθ̄. τῷ Γβ̄νι, τῷ ὁποῖο τὸ ἱερὸν σῶμα ἐτέθη παρὰ τῶν πιτῶν, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ὅπῃ ἦν ὁ Πέτρος. Εὐσέβιος δὲ Παμφύλης (β) λέγει πῶς ὁ Πέτρος διέτριψεν ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἔτη δώδεκα, ἢ εἰκοσιτρία ἐν Ρώμῃ, ἢ ἐν ταῖς Δυτικαῖς πολιτείαις, ὡς ὅπῃ ὅλος ὁ καιρὸς τῷ κηρύγματός τε συνεποσώθη, ἔτη τριακονταπέντε. Ὁ δὲ Παῦλος εἰκοσιένα χρόνον ἐκήρυξε τὸ Ἐυαγγέλιον, ἢ ἄλλως δύο ἢ ἐν τῇ φυλακῇ τῆς Καισαρείας, ἐνώναι μὲ αὐτὰς τὰς χρόνας, ἢ τὰς ἐν Ρώμῃ τὰς δύο πρώτας, ἢ τὰς δέκα τὰς ὑπερινὰς, ὡς συμποσῶνται ὅλοι οἱ χρόνοι τῷ κηρύγματός ἢ τῆς κλήσεως τῷ Παύλῳ, τριάκοντα πέντε.

2. Ἡ αἰτία δὲ τῷ τοιάτῃ διωγμῷ, ἦν αὐτῇ. Ὁ Νέρων ὀργισθεὶς, ἢ νὰ εἰπῶ ἀληθέστερον μανίᾳ φερόμενος, ἢ διὰ τὸ ἀκαλλώπιστον τῶν παλαιῶν οἰκοδομημάτων τῆς Ρώμης, ἢ ἀγαπῶν νὰ ἰδῆ ὁμοίωσιν τινα τῆς πυρκαύσεως Τρωάδος, ἐπαρακίνησε τινὰς συντραπεζίτας τὰ τῇ ιδ̄. τῷ Γβ̄λιν, ἢ ἔλαβαν δαδία ἀναμμένα, προσάξας αὐτὰς νὰ καύσωσι τὴν πόλιν, οἵτινες πληρώσαντες τὴν ἀπάνθρωπὸν τὴν προσηγὴν, κατεκάυθη τότε ἡ βασιλίς τῶν πόλεων, κατὰ τινὰς εἰς διάστημα ἕξ ἡμερῶν, ἢ κατ’ ἄλλως ἐννέα, ἢ ἄτω ἀπὸ δεκατέσσαρας Ρεγιόνας, ἢτοι μέρη τῆς αὐτῆς πολιτείας, ὅπῃ ἡ πυρκαϊὰ ἐκυρίευε, μόλις τέσσαρα μέρη ἐσώθησαν. Α΄φ̄ δ̄

S 2

δὲ

Μαρτύριον
Πέτρος, ἢ
Παύλος.Αἰτία τῷ
τοιάτῃ
διωγμῷ.Πυρκαϊὰ
μεγαλωτά-
τη τῆς Ρώ-
μης.

(α) Ὁ Διονύσιος δὲν λέγει βητῶς πῶς ὁ Πέτρος, ἢ Παῦλος ἐμαρτύρησαν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἀλλὰ τῷ αὐτῷ καιρῷ. Ὁ Πρεσβύτεριος, εἰς τὸ περὶ Στεφάνων λέγει, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐμαρτύρησαν, ἀλλ’ ἕχι τῷ αὐτῷ ἔτει, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν μαρτυρῶν τῷ ἐνός, ἢ τῶν ἐτέρων, ἐπαριθμεῖ χρόνον ἕνα. Μετὸν Πρεσβύτεριον συμφωνεῖ ἢ ὁ Ἅγιος Ἀυγουστίνος ὁμιλ. κη̄. περὶ Ἁγίων. Συμφωνῶν δὲ ὁ Μεταφραστὴς, τῷ Διονυσίῳ τὰ λόγια ἔλαβεν ὡς δηλῶντα ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὅπῃ ἔλαβον τὸν Στέφανον τῶν μαρτυρῶν οἱ Κορυφαῖοι, λέγει γὰρ „Γάϊος ἀνὴρ Ἐκκλησιαστικὸς, ἢ Ζεφυρίνος Ρωμαίων Ἐπίσκοπος, ἢ Διονύσιος Κορινθίων γράφουσι, πῶς εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἢ ὅπῃ, ἐμαρτύρησαν Πέτρος ἢ Παῦλος. Ἀλλὰ ψευδὲς τὸ λεγόμενον παρὰ τῷ Μεταφραστῇ περὶ Γάϊου· διότι Εὐσέβιος Παμφύλης, ὅπῃ μὲ τὰς μαρτυρίας Γάϊου, ἢ Διονυσίου θέλει νὰ ἀποδείξῃ πῶς οἱ Κορυφαῖοι ἐμαρτύρησαν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν δὲν ἀναφέρει τὸν Γάϊον, σύμφωνον μὲ τὸν Διονύσιον· περὶ πλέον ἠπατήθη ὁ Μεταφραστὴς, ὅταν λέγει, πῶς ὁ Ζεφυρίνος γράφει τὸ αὐτὸ ἴσως ἀναγνῶν παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ, ἢ Ζεφυρίνος Ρωμαίων Ἐπίσκοπος γεγονώς, ἐνόμισε πῶς ἢ αὐτὸς ἔγραφε συμφώνως μὲ τὰς ἄλλας δύο.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β̄. κεφ. κέ.

δὲ ἔγινε τῆτο, ὁ λαὸς ἄρχιστε νὰ μισῆ, καὶ νὰ κακολογῆ τὸν Νέρωνα, αὐτὸς δὲ ὁ παμμίαρος καὶ ἀνόσιος, τὴν αἰτίαν τῆς πυρκαϊᾶς, τὴν ὁποίαν δὲν ἔδυνετο νὰ ἀποτινάξῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τε, τὴν ἔρριψεν ἀνυποσόλως εἰς τὰς Χριστιανὰς, ἀπὸ τῆς ὁποίας πολλοὶ ψευδῶς, καὶ ἀδίκως κατηγορηθέντες ἐτιμωρῶντο μὲ παιδείας καὶ μαρτύρια ἄρρητα, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Τάκιτος (α).

§. 3. Πρὸς τῆτοις φαίνεται νὰ ἔδωσαν ἓ μικρὰν αἰτίαν, καὶ οἱ ἔθνη διὰ νὰ διαβάλλωνται, καὶ νὰ συκοφαντῶνται πικρῶς οἱ Χριστιανοὶ, λέγω, τὰ ἄνομα αὐτῶν ἔργα· προσέτι οἱ Σιμωνιακοὶ, οἱ Νικολαῖται, καὶ μετ' αὐτῆς οἱ Γνωστικοὶ, οἱ Καταφρύγες, οἱ Πεπεραζιανοὶ, καὶ οἱ ὅμοιοι αὐτοῖς, εἰς τὰ ἄνοσιουργήματα, οἱ τινες ἀγκαλὰ καὶ αἰρετικοὶ μιαιώτατοι, ἤθελον ὁμως νὰ ὀνομάζονται Χριστιανοὶ· διὰ τῆτο ἔλεγον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ὠμολόγην πῶς εἶναι Χριστιανοὶ, καθὼς λέγει ὁ Θεοδώριτος· „εἰς δὲ αὐτῶν ταῖς ψυχαῖς „ ὁ παμπόνηρος ἐνήχησε δαίμων τὸν κατὰ κήρυκων τῆς ἀληθείας ἀναδεξά- „ μενος πόλεμον, καὶ δόξαν πονηρὰν τῶν τὰ θεῖα πρεσβευόντων, διὰ τῶ- „ των κατασκευάσαι πειρώμενος· τῆς γὰρ ἐπωνυμίας τὴν κοινωνίαν πᾶσιν „ ὑπέλαβεν ἐποίησεν τὴν βλασφημίαν· Χριστιανοὶ γὰρ, καὶ τῶν μισαρῶν „ δογμάτων οἱ διδάσκαλοι, καὶ τῶν Εὐαγγελικῶν οἱ κήρυκες ὀνομάζοντο· „ καὶ πᾶς ἀγνοῶν τὸ διάφορον, πάντας ἐναγεῖς ὑπελάμβανε τῆς τῆς μιᾶς „ προσηγορίας μετέχοντας κτ. (β)

§. 4. Διὰ ταύτην λοιπὸν τὴν αἰτίαν, οἱ ἔθνη πάντα ὅσα ἔλεγοντο νὰ πράττωνται ἀπὸ τῆς ψευδοχριστιανῆς, τὰ ἀπέδιδον εἰς τὰς ἀληθεῖς Χριστιανὰς, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (γ), τῆτοις δῆτα συνέβαινε διακόνους χρώ- „ μενον τὸν ἐπιχαιρεσικάκον δαίμονα, τῆς μὲν (πιστῆς) πρὸς αὐτῶν ἀπα- „ τωμένως, οἰκτρῶς ἔτις εἰς ἀπώλειαν ἀνδραποδίζεσθαι, τοῖς δὲ ἀπίστοις „ ἔδνεσι πολλὴν παρέχειν κατὰ τὸ θεῖον λόγον δυσφημίας περισσίαν· τῆς „ ἐξ αὐτῶν φήμης, εἰς τὴν τῆ παντὸς Χριστιανῶν ἔθνης διαβολὴν κατα- „ χεομένης· ταύτη δ' ἐν ἐπὶ πλείστον συνέβαινε τὴν περὶ ἡμῶν παρὰ τοῖς „ τότε ἀπίστοις ὑπένοϊαν δυσεβῆ, καὶ ἀτοπωτάτην διαδίδεσθαι, ὡς δὴ ἀδε- „ μίτοις πρὸς μητέρας, καὶ ἀδελφὰς μίξεσιν, ἀνοσίαις τροφαῖς χρωμένων· „ διὰ ταῦτ' ἄρα οἱ Χριστιανοὶ ὑπὸ τῶν ἔθνικῶν διεβάλλοντο, κατὰ τὰ ἀκό- „ ληθρα.

Α'. Ὅτι πάντα τὰ δεινὰ, καὶ αἱ συμφοραὶ ἐκείνη τῆ καιρῶ, ἔχι δι' ἄλλο ἀκολοθεῖσαν εἰς αὐτῆς (καθὼς αὐτοὶ ἐνόμιζον) πάρεξ μόνον μὲ τὸν λόγον τῶν Χριστιανῶν, κατὰ τῶν ὁποίων ὀργισθέντες οἱ Θεοὶ, ἐπιφέρουσι πάντα ταῦτα τοῖς ἀνθρώποις. Τερτυλιανός (δ).

Β'. Βρεφοκτονίαν, ἀνδρωποφαγίαν, αἰμομιξίαν καὶ τὰς ἀπρεπεῖς συνουσίας, ὅπῃ αὐτοὶ ἐποίουν ἀνάμεσόν τες, καὶ τὰς ἀπέρριπτον τοῖς Χριστιανῶν,

Αἱ κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἀδόμειναι συκοφαντίαι ὑπὸ τῶν ἔθνικῶν.

(α) Χρονικ. βιβλ. ε'. (β) Θεοδώρ. Προσίμ. τῆ β'. λόγος περὶ Αἰρετ. κακομυθ. (γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ζ'. (δ) Ἐν τῇ Α'πολογ. κεφ. λθ'.

νοίς, διότι κακομηχάνως ἔπλαττον τινὰ ἐξαίσιον διὰ τὸ σκεπασμένον βρέ-
φος ὑποκάτω εἰς τὴν ζεῖαν, ἦτοι βρώμην, εἰς τὸν προσδεδεμένον σκύλον
εἰς τὴν λυχνίαν, καὶ ἄλλων τοιούτων ὁμοίων, περὶ ὧν ἀνάγνωθι Γεζίνον τὸν
Μάρτυρα (α), Μικύκιον τὸν Φήλικα (β), καὶ ἄλλας,

Γ. Ἀθέες τὰς Χριστιανὰς ἔλεγον, καὶ ὑπευδύνε εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς
ἀποασίας, γενόμενοι δηλαδὴ καταφρονηταὶ τῆς Ἀυτοκρατορικῆς Μεγαλειό-
τητος. Ἀθέες μὲν, ὅτι ἀναιροῦσαν τὰς ἀρχαίας λατρείας πρὸς τὰς Θεάς,
διὰ τῆτο καὶ εἰς τὰ ἀμφιδέατρα, καὶ εἰς τὴν ἀρνησιν τῆ Χριστιανισμοῦ, μιῆ
φωνῇ οἱ ἔθνικοὶ ἐφώνηζον, αἶρε τὰς ἀθέας, ὅρα τὸν Εὐσέβιον (γ), Κα-
ταφρονητὰς δὲ τῶν Ἀυτοκρατόρων, ἐπειδὴ δὲν ἤθελον νὰ προσφέρωσι θυ-
σίας αὐτοῖς· διὰ τῆτο ὁ Εἰρήναρχος Ἡρώδης καὶ ὁ πατήρ αὐτῆ Νικήτας ἐπα-
,, ραικινῶσαν τὸ κατὰ δύναμιν τὸν Γερόν Πολύκαρπον παρακαβεζόμενοι, καὶ
,, λέγοντες· τί γὰρ κακὸν ἐστὶν εἰπεῖν, Κύριε Καῖσαρ, καὶ θῦσαι, καὶ σώζε-
σθαι, ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος (δ), αὐτὸ τὸ ἔγκλημα θαυμασίως ἐξαλείφεται
ἀπὸ τὸν Τερτυλιανόν (ε), καὶ ἀπὸ τὸν Ἀρνόβιον (ς).

Δ. Ὠνόμαζον προσέτι τὰς Χριστιανὰς ὀνολάτραις, διατὶ ἐνόμιζον πῶς
λατρεύουσι τὴν κεφαλὴν τῆ ὄντ· τοιαύτη συκοφαντία ἐδιαδόθη εἰς αὐτὰς
τὰς ἰδίαις τὸν παλαιὸν καιρὸν ἀπὸ τὸν Ἀπίωνα τὸν Γραμματικόν, καθὼς
ἀναγινώσκεται εἰς τὸν Γώσηπον (η), καὶ εἰς τὸν Κορνήλιον τὸν Τάκτιον· (θ)
τέλος πάντων ἐπροσκολήθη αὐτῇ ἡ κατηγορία, καὶ τοῖς Χριστιανοῖς, τὰς
ὁποῖαις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἔθνικοὶ τὰς συγκριθμῶσαν μὲ τὰς Ἰουδαίας·
καὶ τῆτο προῆλθεν ἀπὸ ἑνα λεσχηνίτην, ὅπῃ ὑπετύπωσε τὸν ἡμέτερον Σω-
τήρα, ὄντ ὡτα φέροντα, καὶ τῶ ἐνὶ τοῖν ποδοῖν χηλὴν ἔχοντι, βιβλίον κα-
τέχοντα σὺν ταύτῃ τῇ ἐπιγραφῇ, Θεὸς τῶν Χριστιανῶν ὀνοουχίτης, ὡς φη-
σὶν ὁ Τερτυλιανός (ι).

Ε. Ὠνόμαζον ἔτι τὰς Χριστιανὰς ἡλιολάτραις, καὶ προῆλθεν αὐτῇ ἡ
ὑποψία, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν συκοφαντία, μὲ τὸ νὰ προσκυνῶμεν ἐξ ἀρχῆς
οἱ Χριστιανοὶ πρὸς ἀνατολὰς Ἡλίου, ἢ μὲ τὸ νὰ ἐορτάζωμεν τὴν ἡμέραν τῆ
Ἡλίου, δηλαδὴ τὴν Κυριακὴν ὅρα τὸν Τερτυλιανόν. (κ) Σημείωσον ὅτι ἡ

(α) Ἐν τῇ Α΄ Ἀπολογίᾳ. (β) Εἰς τὸν Διάλογον Οὐτάβιον λεγόμενον. (γ) Ἐκ-
κλησι. Ἱστορ. βιβλ. δ΄. κεφ. ιγ΄. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ε) Ἐν τῇ Α΄ Ἀπολογίᾳ.
(ς) Ἐν τῷ κατὰ Ἐθνικῶν βιβλίῳ. (η) Βιβλ. β΄. κατὰ Ἀπίωνος. (θ) Χρονικ. βιβλ. ε΄.
(ι) Ἐν τῇ Α΄ Ἀπολογίᾳ κεφ. ις΄. ὁμοῦς ψευδῶς ἔχει ὁ Τερτυλιανός, Ὀνοουχίτης, τὰ χει-
ρογράφα τῆ Παρισίαι ἔχουσι Ὀνοουχίτης, τῆ Βατικάναι Ὀνοουχίτης· τὸ ὀρθότερον εἶ-
ναι Ὀνοουχαίτης, διὰ νὰ συμφωνῇ ἡ ἐπιγραφὴ μὲ τὴν εἰκόνα· διότι αὐτὸς ὁ μωρὸς, καὶ
φλύαρος ζωγράφος, ἀναγνῶν ἴσως, ὅτι ὁ Χριστὸς εἰσῆλθεν εἰς Γεροσόλυμα, ἐπὶ πώλῃ
ὄνου, καὶ ὅτι· „εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τῆ καθημένη ἐπὶ τῆ θρόνῳ βιβλίον γεγραμμένον, καὶ
θέλων νὰ περιπαίξῃ τοὺς Χριστιανὰς, ἐζωγράφησε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡτα ὄντ ἔχοντα, καὶ
ἑνα τοῖν ποδοῖν χηλὴν ἔχοντα, καὶ βιβλίον σφραγισμένον μεταξὺ τῶν ποδῶν, μὲ ἐπιγραφὴν
Θεὸς Χριστιανῶν Ὀνοουχαίτης. (κ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Διατί προσ-
κυνῶμεν κα-
τὰ ἀνατο-
λάς.

προσκύνησις, ὡς λέγουσιν τινες, κατὰ Ἀνατολάς, δὲν εἶναι διατι ἐφυτεύθη ὁ Παράδειτος ἐν Ἐδέμ κατὰ Ἀνατολάς, ἀλλ' εἶναι Ἀποστολική παράδοσις, καὶ ὅτι ἀπὸ τὰ παρ' ἡμῖν τὰ τιμιώτερα εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ ἀφιερώνομεν, κατὰ δὲ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἀνατολή εἶναι τιμιώτερον μέρος τοῦ κόσμου· ἔλαβε δὲ ἡ Ἐκκλησία τὸ νὰ εὐχεται κατὰ Ἀνατολάς ἀπὸ ἐκεί-
νης ὅπῃ ἔλαβε, καὶ τὸ εὐχεσθαι, καὶ τὸτο ἀπὸ τῆς ἁγίας Ἀποστόλης· ἐλά-
βομεν, Γεσίνοσ.

ς'. Πλάνας, Μάγας, καὶ ἀπαταιῶνας ἐνόμιζον τὲς Χριστιανὲς, καθὼς καὶ αὐτὸν τὸν Χριστὸν, διότι ἔλεγον θαυμάσιων τερατουργήματα τὰ θαύματα τὰ ὑπερφύη, καὶ παράδοξα τὰ διὰ θαλάσσης δυνάμεως γινόμενα.

Ζ'. Πρὸς τῶτοις ἔλεγον τὲς Χριστιανὲς ἐρμηνευτὰς νέας φησικίας, τὴν ὁποίαν διαβολὴν, θαυμασίως ὁ Ἀρνόβιος ἀνατρέπει. (α)

Η'. Ἐλεγον τὲς Χριστιανὲς σατιωτικὰς, δηλαδὴ ἐπαναστάτας διὰ τὰς συνάξεις αὐτῶν πρὸς τὸν ὄρθρον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰς ἱεράς συνελούσεις τὰς ὁποίας οἱ ἔθνηκοι, αἰρέσεις καὶ σάσεις ἐκάλεν, ἀνάγνωδι τὸν Τερτυλιανὸν (β), καὶ τὸν Ἀρνόβιον (γ).

Θ'. Ἀμαθῆεις, καὶ ἀπαιδεύτας ἐκάλεν αὐτὰς, διότι ὀλίγοι ἀπὸ αὐτὰς κατεγίνοντο εἰς τὰ μαθήματα τοῦ αἰῶνος τέττα, καὶ διὰ τὸτο πανταχόθεν ἐλέγοντο εὐκολοπατάτοι, ταχυπαθεῖς, ἀμβλύνοες, παράφρονες, μω-
ροὶ, ἀνάιδητοι, ἄλογοι, τῶν ὁποίων τὰ συγγράμματα ἔλεγον νὰ εἶναι γεμάτα βαρβαρισμῶν, καὶ σολοικισμῶν, καὶ τὰ ὅμοια, ἀνάγνωδι τὸν Ἀρ-
νόβιον (δ).

Ι'. Ἐσυκοφάντην αὐτὰς, πῶς θεραπεύσει τὰ αἰδοῖα τῶν μεγαλιτέρων, ἀφ' οὗ καὶ αἰδοιολατρεία, καὶ ὡς θαλεύοντες τοῖς αἰδοίοις τῶν γεννητόρων· αὐ-
τη ἡ συκοφαντία ἐφύτρωσε διατι οἱ Χριστιανοὶ, ἴσαντο γονατισοὶ ἐνώπιον τῶν ἱερέων, καὶ ἐξομολογῶντο τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν μετὰ τὰς χεῖρας δεδεμέναις ὅρα τὸν Μινύκιον Φήλικα (ε).

ΙΑ'. Βαρυκεφάλαις, ἀπλῆς, χυδαίαις, ἀνωφελῆεις ἐκάλεν αὐτὰς, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸ δημόσιον δὲν ἐλάμβανεν ὄφελος· τὸ ἐνάντιον τέττα εἰς πολ-
λὰς τόπαις ἀποδεικνεύει ὁ Τερτυλιανός (ς).

ΙΒ'. Τὰς Χριστιανὲς, διεφθαρμένη φωνῆ Χριστιανὲς ἐκάλεν, ἀπὸ τὴν ἐθε-
λοκακίαν, καὶ ἀμάθειάν τας, καθὼς καὶ τὸν Χριστὸν, χριστὸν ἐκάλεν· ὅρα τὸν Λακτάντιον (η)· προσέτι ἡ ἄγνοια τῶν Μυσηρίων, καὶ ἡ φυσικὴ τῆς κακίας, τὰς ἐπαρκαίνῳσε νὰ πλάττωσι τοιαύτας συκοφαντίας κατὰ τῶν Χριστια-
νῶν.

ΚΕΦΑ΄.

(α) Βιβλ. α΄ καὶ β΄. (β) Ἐν τῇ Ἀπολογ. κεφ. εἰ. (γ) Βιβλ. δ΄, (δ) Βιβλ. α΄. (ε) Εἰς τὸν διάλογον. (ς) Ἐν τῇ Ἀπολογ. κεφ. μβ΄. (η) Περί Θεῶν δια-
ταγ. βιβλ. δ΄, κεφ. ζ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄.

Περὶ Σίμωνος τῆ Μάγος, καὶ τῶν παρ' αὐτῷ Σιμωνιανῶν, καὶ περὶ τῶν Νικολαϊτῶν.

§. 1.

Ὅλων τῶν λυπηρῶν συμβάντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῷ Θεῷ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν σωρευθεὶς καὶ αἰτίας ἦν Σίμων ὁ Μάγος, τῷ ὁποίῳ τὰς μαγικὰς πράξεις ἂν τὰς συγκρίνη τις μὲ τὰς πράξεις τῷ Νέρωνος, βέβαια δέ-λει τὰς εὐρη πολὺ χειροτέρας. Ἐκατάγματο ἔτος ἀπὸ Γίτθων τῆς ἐν Σαμαρείᾳ ποτὲ κάμης, ὅτε εἰς ἄκρον γοιτείας φθάσας ἐποίησε τέρατα πολλὰ, καὶ ἐδαύμαζον οἱ Σαμαρεῖται, καὶ ἔλεγε πῶς εἶναι ἓνας μέγας, καὶ ὅσοι τὸν ἠκούσαν ὁμοφώνως ἔλεγον, ἔτος ἐστὶν ἡ δύναμις τῷ Θεῷ ἢ μεγάλη· ἠπατήθησαν, καὶ ἐπροσκολλῶντο αὐτῷ διὰ τὴν ἐξέστησε πολλὰς μὲ τὰς μαγείας τε. Ἰδὼν δὲ ὁ πλάνος πῶς οἱ Ἀπόστολοι ἐποίουν, ἀληθεῖς θαυματουργίας, καὶ εἶδον τὴν χάριν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι τοῖς προσερχομένοις, ἐπίστευσε μὲ πολλὰς ἄλλας καὶ ἐβαπτίσθη, ὡς ἀνωτέρω ἐρέθη ὑπὸ Φιλίππου διακόνου, τῷ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τῷ Θεῷ, καὶ τῷ ὀνόματι τῷ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπερον ἐπέσφερε τοῖς Ἀποστόλοις χρήματα, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἐξουσίαν, ὡς ἐὰν διὰ μέσου αὐτῆς, μὲ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν νὰ μεταδίδῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καί τις αὐτῷ νὰ συνάξῃ εὐκόλως χρήματα πολλὰ· διατέτο ἑκαταράδι ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, παρὰ τῷ ὁποίῳ ἐλεγχθεὶς, διὰ τὴν ἀνοσιωτάτην, καὶ παμπόνηρον αὐτῷ γνώμην (α), ἔσρεφεν ὡς ὁ σκύλος εἰς τὸν ἴδιον ἐμετόν, δηλαδὴ εἰς τὰς κακοτεχνίας τε, δοκιμάζων τότε μὲ τὰς μαγικὰς τε τέχνας, καὶ μαγγανείας, νὰ προσάψῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Χριστῷ ἐξωλεσάτην, καὶ φθοροποιὸν αἵρεσιν τῆς ὁποίας ἡ ἀνακεφαλαίωσις εἶναι αὕτη.

Α'. Ἐδιώριζε μίαν δύναμιν ἄπειρον, τὴν ὁποίαν ἐκάλεσε ῥίζωμα τῶν ὄλων, καὶ αὐτὴν ἔλεγε πῶς εἶναι πῦρ, καὶ πῶς εἶχε διπλὴν ἐνέργειαν, τὴν μίαν μὲν φαινομένην, τὴν ἄλλην δὲ κεκρυμμένην, ἐξ ἧς τρεῖς συζυγίαι ἐξήλθον, τὰς ὁποίας ὠνόμασε ῥίζας, ἐξ ὧν τὴν μὲν πρώτην ὠνόμασε Νᾶν, καὶ Ἐπίνοϊαν, τὴν δευτέραν Φωνὴν καὶ Ἐννοϊαν, τὴν δὲ τρίτην Λογισμὸν, καὶ Ἐνθύμησιν.

Β'. Ἐλεγε, πῶς αὐτὸς εἶναι ἡ μεγάλη, καὶ ἄπειρος δύναμις τῷ Θεῷ, ὅπῃ ἑκατέβη εἰς μὲν τὴν Σαμαρείαν, ὡς Πατήρ, εἰς δὲ τὴν Ἰουδαίαν, ὡς Υἱός, καὶ Πνεῦ-

Αἵρεσις
Σίμωνος
τῷ Μάγος.

(α) Πράξ. κεφ. ἡ. 9. ἕως 24.

Πνεῦμα Ἄγιον, καὶ ἐπεδήμησεν εἰς τὰ λοιπὰ ἔθνη, τελευταῖον ἐν Ἰδαί πυρίων γλωσσῶν ἦλθε καὶ εἰς τὰς Ἀποσόλας, τὴν δὲ πόρνην Ἑλένην, ἢ Σελήνην (α) ὅπως εἰς τὰ ὑπερινα ἐβάβη εἰς τὴν Τύρον τῆς Φοινίκης, ὡς λέγει ὁ Ἰβσίνος (β), τὴν ὁποίαν εἶχε σύνοικον καὶ συγκατοικον, καὶ εἰς τὰ κακά τα θελήματα δαλέυσαν, καὶ συναναστροφομένην με αὐτὴν, ὠνόμαζε πρώτην Ἐννοίαν τῆ νοός, δηλαδή τῆ ἐδικῆ τα νοός, καὶ μητέρα τῶν ὄλων, καὶ ὡς
 „ λέγει ὁ Ἐπιφάνιος, Πνεῦμα Ἄγιον, δι’ ἣν αὐτὸς κατήλθε κατὰ τὴν τῶν
 „ ἐν ἐκάσῳ ἕρανῶ μορφῇν μεταμορφόμενος, ἐπὶ τὸ λαβεῖν τὰς ἀγγελικὰς αὐτῆ δυνάμεις. (γ)

Γ. Ἐλεγε, διὰ μέσθ αὐτῆς τῆς πρώτης Ἐννοίας, ἥτοι τῆς Ἑλένης ἐποίησε τὰς Ἀγγέλους, καὶ Ἀρχαγγέλους, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀγγέλης ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος ἀγέννητος, ὁμοίως καὶ οἱ ἄνθρωποι· ἀλλ’ ἐπειδὴ οἱ Ἀγγελοι ἐφθόνησαν αὐτὴν τὴν Ἑλένην, ἐκράτησαν τὰ κτίσματα εἰς τὸν αὐτὸν τες, διότι δὲν ἠθέλον νὰ ὀνομάζωνται αὐτὰ ποιήματα τῆς Ἑλένης, καὶ διὰ τῆτο αὐτὸς ἔβαλεν αὐτὴν τῆ Ἑλένην εἰς πολλὰ γυναικεῖα σώματα, καὶ ἔτι εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἑλένης διὰ τὴν ὁποίαν ἐγένεν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος. Προσέτι ἐφλυαρῶσεν, ὅτι δι’ αὐτὴν τὴν Ἑλένην, οἱ Ἀγγελοι ἐπολέμησαν ἀνέμεσόν τας, καὶ ὅτι χωρὶς νὰ πάθῃ κακὸν αὐτῆ, τὰς ἐκατάστησε νὰ θανατωθῶσιν ἀνέμεσόν τας, διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ὅπως πρὸς αὐτὰς ἐνέβαλε. Καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ τὴν ἐκρατῶσαν ὡς δὲν ἐδύνητο νὰ ἀνέβῃ εἰς ἕρανὰς, πάντες ἐσμύχθησαν με αὐτὴν διὰ τῆ γυναικεῖα σώματος, καὶ διήλυκῆ συνσυσιασμῶ, μεταφερομένης αὐτῆς ἀπὸ σώματα διήλυκὰ, εἰς σώματα ἀνθρώπων, καὶ κτηνῶν, καὶ ἄλλων· δι’ αὐτὴν λοιπὸν, δηλαδή διὰ χεῖρῖν αὐτῆς τῆς Ἑλένης ἔλεγε, πῶς ἐκατέβη αὐτὸς ἀπὸ τὰς ἕρανὰς, διότι κρατημένη ἀπὸ τὰ δεσμὰ δὲν ἐδύνητο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς, ὡς ὅπως νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τὰ ἐπικείμενα δεσμὰ, καὶ τῆτο εἶναι τὸ ἐν τῷ Ἐυαγγελίῳ ῥηθὲν πεπλανημένον πρόβατον, καὶ νὰ σώσῃ τὰς ἀνθρώπους διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἐπιγνώσεως· ἔλεγε δὲ πῶς ἐκατέβη μεταμορφόμενος διὰ νὰ μὴν γνωριθῆ ἀπὸ τὰς Ἀγγέλης ὅπως οἰκονομῆσι τὴν κτίσιν, πῶς ἐφάνη εἰς τὴν Ἰβδαίαν ὡς ἄνθρωπος, μὴ ὡν ἄνθρωπος, καὶ πῶς ἔμεινεν ἀπαθῆς ἀγκυκαλὰ καὶ ἔπαθε.

Δ. Ἐλεγε πῶς οἱ Προφῆται εἶναι ὑπηρεταὶ τῶν Ἀγγέλων, καὶ ἀπὸ τὴν ἔμπνευσιν αὐτῶν προφητεύουσι· διὸ ἐπρόσαζεν ἐκείνας ὅπως ἐπίστρουον εἰς αὐτὸν νὰ μὴν προσέχωσιν εἰς τὰς Προφῆτας, ἄτε νὰ φοβῶνται τὰς ἀπειλάς

(α) Ἀφ’ ἧ ὁ Πέτρος ἠλεγχε τὸν Σίμωνα, αὐτὸς ὑπῆγεν ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ φθάσας εἰς Τύρον τῆς Φοινίκης, ἔλαβεν αὐτὴν τὴν Ἑλένην ἀπὸ τὸ πορνόσασιον, καὶ τὴν εἶχε πάντοτε ὀπαδὴν τα. Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Σίμωνος Ἰσως αὐτῆ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν προτέραν τῆς κατάστασιν, δηλαδή εἰς τὸ πορνόσασιον τῆς Τύρου. (β) Ἐν τῇ Α΄. Ἀπολογ. ἀμθ. κς. (γ) Βιβλ. ἀ. τόμ. β. αἰρεσ. κα. Ἐκδοσ. Κολων. ἀγκά. σελ. νε. λέγει τάδε „ Καὶ διὰ ταύτην κατεληλυθῆναι ἐν ἐκάσῳ δὲ ἕρανῶ μεταμορφῆται φησὶ, κατὰ τὴν μορφῇν τῶν ἐν ἐκάσῳ, ἵνα λάβω τὰς Ἀγγελικὰς με δυνάμεις.

λάς τῶν νόμων, ἀλλὰ νὰ πράττωσιν ἐλευθέρως τὰ θελήματα αὐτῶν· ἐπει-
δὴ θέλει σωθῶσιν, ἅχι διὰ τῶν καλῶν ἔργων, ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος, ὅτι
ἔτε πράξεις, ἔτε ἔργον κατὰ τὴν φύσιν τε εἶναι ἀγαθόν, ἀλλ' ὡς ἔλυχε
κατὰ τὴν διάταξιν τῶν Ἀγγέλων, ὅπῃ ἔβαλον εἰς τὴν θύλακάν τῆς ἀνδρώ-
πυς μὲ ἀυλῆς τῆς ἐνλοίας τῆς. Καὶ τελευταῖον, ὁ πεπλανημένος ἢ παρά-
φρων, διὰ νὰ δεχθῶσιν εὐκολώτερα τὰς φλυαρίας τε, δὲν ὠμολογᾶσεν
ἀνάστασιν νεκρῶν (α), ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (β), ἢ ὁ Ἀυγουστίνος (γ).
Ἀνάγνωθι περὶ αὐτῆς Γεσίονος τὸν Μάρτυρα (δ), τὸν Εἰρηναῖον (ε), τὸν
Εὐσέβιον (ς), τὸν Ἐπιφάνιον (η), τὸν Θεοδώρητον (θ), ἢ ἐκ τῶν Λα-
τίνων τὸν Τερτυλιανόν (ι), τὸν Ἀυγουστίνον (κ), ἢ τὸν Φιλάστριον (λ), ἢ
ἄλλους.

§. 3. Ὅσοι λοιπὸν ἦσαν ὀπαδοὶ τε, ὠνομάσθησαν Σιμωνιανοὶ, ἐκ τῆ
ὀνόματος αὐτῆς, τοῖς ὁποίοις ἢ τῆ διδασκάλῳ κακεντρεχῆς δόξα ἠνοιξε τὴν
θύραν τῶν ἀνόμων πράξεων, δηλαδὴ τῆς ἀσελγείας, τῆς μαγείας, τῆς
εἰδωλολατρείας ἢ ἄλλων ὁμοίων· διότι καλασκευάσαντες εἰκόνας, ἐδυμιά-
ζον αὐτῆς, ἢ εὐφράζον, ἢ ὡς Θεὸς ἐπροσκύνον, τὸν μὲν Σίμωνα εἰς τύπον
τῆ Διὸς, τὴν δὲ Ἐλένην εἰς τὸ εἶδος τῆς Ἀθηνᾶς, ἢ μεθοδύουτες ἐρωτικά
τινα, ἢ πανηγυρικά, ἢ ἄλλα ἴδια τῆς γοητείας, ὡς θεῖα μυστήρια, πολλὰς
τῶν ἀπλῶν ἐπλάναν. Κατ' αὐτῶν ἔγραψαν οἱ αὐτοὶ Ἀπόστολοι, ὁ Πέτρος
δηλαδὴ, ἢ ὁ Ἰβδας, ὁ μὲν ἐν τῇ β'. Ἐπιστολῇ κεφ. β'. ὁ δὲ Ἰβδας ἐν τῇ
αὐτῇ Ἐπιστολῇ, μὲ ζωτανὰ χρώματα ζωγραφήσαντες ἢ περιγράψαντες.
Τὰς δὲς φλυαρίας αὐτῶν διηγείται ὁ Ἐπιφάνιος (μ).

§. 4. Ἐντέθι ἀνωτέρω, πῶς αὐτὸς ὁ Σίμων Μάγος, ἀφείς τὴν Σαμα-
ρειαν ἀφ' ἧ ἐδέχθη τὰ Θεῖα δόγματα, ἦλθεν εἰς Ρώμην ἐπὶ Ἀυτοκράτο-
ρος Κλαυδίου Καίσαρος, ὅστις τόσον κατέπληξε τῆς Ρωμαίας μὲ τὰς μαγείας
τε, ὡς ἐνομιόθη παρ' αὐτοῖς ὡς Θεὸς, ἢ ἐτιμήθη μὲ ἀνδριάντα ὑψωμένον
πλησίον τῆ Τίβερι ποταμῶ, μεταξὺ τῶν δύο γεφύρων, μὲ ἐπιγραφὴν τοι-
αύτην, *Simoni Deo Sancto*, τετέσι Σίμωνι Θεῷ Ἀγίῳ (ν). Ἀλλ' ἢ
πανά-

Σιμωνιανοί.

(α) Προσέτι ὡς ὀπαδὸς τῶν Πλατωνικῶν συνημάτων, ἐφύησε μίαν γενεαλογίαν τῆ
Θεῶ, δηλαδὴ μίαν σειρὰν ἰδιωμάτων, ἐξ ὧν ὡς φαίνεται ἐπλάττε τέσσα ὄντα. Ἐτι
πῶς αἱ ψυχαὶ χωριζόμεναι τῆ σώματος, ἐκατοῖσιν εἰς ἕτερα σώματα, πῶς αἱ γυναῖκες,
ἢ τὸν συγχωρημένον νὰ εἶναι κοινὰ τοῖς πᾶσι. (β) Αἰρεσ. κἀ. (γ) Περί Αἰρεσ.
κεφ. α. τόμ. ἡ. σελ. ς'. Ἐκδοσ. Παρισ. ἀρ. 1808. (δ) Ἐν τῇ Α'. Ἀπολογ. ἀρ. 18. κς'.
(ε) Κατὰ Αἰρετ. βιβλ. β'. κεφ. 18. ἢ κς'. ἢ λή. (ς) Ἐκκλησ. Ἰσοσ. βιβλ. β'. κεφ.
19. (η) Αἰρεσ. κἀ. (θ) Αἰρετ. κακομυθ. λόγ. α. (ι) Περί Προσγνώσ. αἰρετ.
βιβλ. α. κεφ. μς'. ἢ περὶ ψυχῆς κεφ. λς'. (κ) Περί Αἰρεσ. κεφ. ε. (λ) Εἰς τὸ
περὶ Αἰρέσεων ἀρ. 18. α. (μ) Αἰρεσ. κἀ. κατὰ τὴν ἐν Κολων. Ἐκδοσιν ἀρχαί.

(ν) Πρῶτος ἢ μόνος τῶν Παλαιῶν συγγραφέων ὅπῃ ἔγραψαν περὶ τῆ τοιάτης ἀνδ-
ριάντος, εἶναι ὁ Ἅγιος Γεσίος Φιλόσοφος, ἢ Μάρτυς, ὅστις εἰς τὴν πρώτην τε Ἀπο-
λογίαν περὶ χριστιανῶν πρὸς τῆς Ρωμαίους, λέγει ἕτω. 1) Ἐν τῇ πόλει ἡμῶν βασιλεῖδι
1) Ρώμη.

Σίμων θα-
νατώνεται
διὰ προσευ-
χῆς τῆς Πέ-
τρας.

Δι' ἣν αἰ-
τίαν νηστεύ-
σι τὸ σάβ-
βατον οἱ
Λατῖνοι.

Διαφοροὶ
κλάδοι τῶν
Σιμωνιανῶν

πανάγαθος, ἡ φιλανθρωποτάτη πρόνοια τῶν ἀπάντων, ἐπὶ τῇ αὐτῇ Ἀυτοκράτορος Κλαυδίου, πέμπει εἰς Ρώμην τὸν καρτερόν, ἡ μέγαν τῶν Ἀποστόλων Πέτρον, ὅστις ἐυξάμενος, ἔρριψε τὸν Σίμονα ἀπὸ τῆς ὕψι κάτω, ἡ διεφθάρη, ὅπως ἴδετε νὰ πετῶ, ὡς τὸν μυθευόμενον ἐκεῖνον Γκαρον τῆς Δαιδάλας, ἐνώπιον πάντων τῶν Ρωμαίων, ἡ τὴν δύναμιν ταυ κατήργησε, ἡ ἔσβεσε, δείξας τὴν διαφορὰν τῆς θείας χάριτος ἀπὸ τὴν γοητείας (α) ἀνάγνωδι τὸν Εὐσέβιον (β), ἡ τὸν Θεοδώρητον (γ), διὰ τοιαύτην αἰτίαν, λέγουσι τινὲς πῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐν ἣ ἔσυνέβη ἡ πτώσις τῆς Σίμωνος, τὴν ἔχαστι διὰ μεγάλην ἡμέραν οἱ Ρωμαῖοι, διότι ἦν σάββατον, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμέραν νηστεύσι, ἡ προσεύχονται οἱ πῖσοι μέχρι τῆς σήμερον (δ).

§. 5. Ἀυτὴ ἡ αἵρεσις τῶν Σιμωνιακῶν, τῷ ἐπομένῳ ἔτει διεμοιράσθη, ὡς ἀπὸ πικροτάτην ρίζαν εἰς διαφόρους βρωμερὰς κλάδους, ὡς ἄλλοι μὲν ἀπὸ αὐτῆς ὠνομάζοντο Σιμωνιακοὶ, ἄλλοι δὲ μὲ ἑτέρας ἐπωνυμίας, ὡς Κλεοβιανοὶ ἀπὸ Κλεοβία (ε), Δοσιθεανοὶ, ἀπὸ Δοσιθέα (ζ), Γορδινοὶ ἀπὸ Γορ-

„ Ρώμη, Θεὸς ἐνομήθη, ἡ Ἀνδριάς τις παρ' ὑμῶν ἀνεσκήγηται ἐν τῷ Τίβερι
„ ποταμῷ, μεταξὺ τῶν δύο γεφυρῶν, ἔχων ἐπιγραφὴν Ρωμαϊκὴν τοιαύ-
„ την, Σίμωνι δὲω σάγκτω. „ Καὶ εἰς τοιαύτην μαρτυρίαν θεμελιωμένοι ἔγραψαν, ὅ-
„ σοι ἔγραψαν ὕπερον, ὡς ὁ Τερτυλιανὸς, ὁ Ἀγ. Εἰρηναῖος, ὁ Ἀγ. Κύριλλος Γεροσολύ-
„ μων, ὁ Ἀγ. Ἀυγουστίνος, ὁ Εὐσέβιος, ἡ ὁ Θεοδώρητος, μάλιστα τῆτος λέγει πῶς ὁ
„ Ἀνδριάς ἦν οὐριχάλκινος. Πιθανώτερον ὅμως φαίνεται, κατὰ τὸν Σαμυὴλ Βασνάγγιον,
„ Διονύσιον Πετασίον, ἡ τὸν Οὐαλήσιον, πῶς ὁ Ἀγιος Γεσίνος νὰ ἠπατήθη, ἡ ἀνέγνω-
„ σε Simoni Deo Sancto, ἀντὶ Deo Simoni Sango, Θεὸς τῶν Ρωμαίων, εἰς τὸν ὅπου
„ ἦτον ἀφιερωμένον ἐκεῖνο τὸ ἄγαλμα.

(α) Πολλοὶ ἀρνῶνται τὸ τοῖστον συμβεβηκὸς τῆς Σίμωνος, μάλιστα Σαμυὴλ Βασ-
„ νάγγιος, ὅστις σπευδάζει νὰ ἀποδείξῃ, πῶς ὁ Πέτρος δὲν ἦλθε ποτὲ εἰς Ρώμην. Ὅμως
„ ὁ Ἀμβρόσιος, Γασίδωρος Πηλεσιώτης, Ἀυγουστίνος, Μάξιμος, Φιλάριος, Κύριλλος
„ Γεροσολύμων, Σεσηῆρος Σελπίκιος, Θεοδώρητος, ἡ πολλοὶ ἄλλοι τὸ μαρτυροῦσι. Μά-
„ λις ὁ Σβετόνιος, ὅστις ἐν ἔτει ρη'. ἀπὸ Χριστῶν, ἦν Μυσικὸς τῆς Ἀυτοκράτορος Ἀδρια-
„ νῆς, γράφει βιβλ. 5'. κεφ. 18'. πῶς ἐυρισκόμενος ὁ Νέρων εἰς δημοσίαις ἀγῶνας ἡ παιγνί-
„ δια, ἀνδρωπὸς τις ἐδοκίμασε νὰ ἀπετάξῃ, ἀλλ' ἔπεσε ἐξ ὕψους, ἡ πεσὼν, τόσον ἐπλη-
„ γρώθη, ὅπως τὸ αἷμα ἔφθασεν ἔως ὅπου ἐκάθητο ὁ Νέρων. Ἀπὸ τοιαύτην μαρτυρίαν δὲν
„ ἔχομεν νὰ συμπεράνωμεν πῶς διὰ τῆς παρουσίας, ἡ προσευχῆς τῆς Πέτρας ἔγινε τὸ τοι-
„ ἔστον, ἡ πῶς Σίμων ὁ Μάγος ἦν ὅπως κατεφθάρη, ἀλλ' ἀπλῶς ἀνδρωπὸς τις, τὸ ὄνομα
„ τῆς ὁποίας ἀγνοῶν ἴσως ὁ Συγγραφεὺς δὲν τὸ ἐπιφέρει.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. β'. κεφ. 18'. (γ) Αἵρετ. κακομυθ. λόγ. α'.

(δ) Γλυκ. Χρονικ. τμήμ. Γ'.

(ε) Κλεόβιος σύγχρονος ἦν τῷ Σίμωνι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Γεσίνου τῆς Μάρτυρος,
„ ὅμως τῆ ἀληθεία ἦν ἀρχαιότερος. Ὁ Ἐπιφάνιος αἰρεσει νὰ λέγει πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ
„ ἡ λεγόμενος Κλεόβελος, ὡς ἡ ὁ Σαττερνίλος, ἡ Σαττερνίνος ἐκαλεῖτο.

(ζ) Νομίζουσι τινὲς πῶς ἔστος ὁ Δοσιθεὸς ἦν ἀρχαιότερος, ὡς ὁ Γερόνυμος εἰς
„ τὸν διάλογ. κατὰ Ἐῶσφ. ὁ Ὁρειγέν. εἰς τὴν κζ'. ἐρμην. τῆς Ματθαίος, ἡ τὸμ. 19'. τῶν
„ ἐξηγητ. εἰς τὸ κατὰ Γεῶν. Ἐναγγελίον, ἡ Κλήμησ ὁ Ρωμαῖος εἰς τὸ β'. βιβλ. ἀναγν.
„ Σίμων.

Γορθέοι, Μασβόθεοι (α), Αδριανισαί, Ευτυχιταί, Κανισαί κτ. ὅρα τὸν Ἐπιφάνιον (β) τὸν Εὐσέβιον (γ), καὶ τὸν Θεοδώρητον (δ). Αὐτοὶ ὅμως μικράς τινας παραλλαγάς τῆς δυσσεβῆς αὐτῆς αἵρέσεως ἐπινοήσαντες, δὲν ἔμεινον διὰ πολὺν καιρὸν, ἀλλ' εἰς τὸν βυθὸν τῆς λήθης παρεδόθησαν, ὡς λέγει ὁ Θεοδώρητος, τὸ γὰρ ἕκ ἐκ Θεῶ ὄν, ἢ σαφῆσται, ἀλλ' ἐν καιρῷ μὲν ἀκμάζει, ἐς τὸ παντελὲς δὲ ἄκ ἐμπαράμενει, ὅρα καὶ τὸν Ὀριγένην.

§. 6. Ἀπὸ αὐτὸν τὸν Σίμωνα, ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ἢ Σιμωνία, ἀπὸ δὲ τὴν Σιμωνίαν, οἱ Σιμωνιακοί, τοῖστοι εἰσὶν, ὅσοι διὰ τὰς δωρεὰς τῶ Θεῶ, καὶ πνευματικὰ χαρίσματα δίδωσι, καὶ λαμβάνουσι χρήματα, διότι θανασίμως ἀμαρτάνουσι, καὶ ὁ δίδως, καὶ ὁ λαμβάνων, καὶ καδυποβάλλονται τῇ ἀρχῇ καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι, ὡς δήλον τοῖς πᾶσι, ἀπὸ τὸν κδ'. κανόνα τῶν Ἀποστόλων, τὸν β'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, τὸν κβ'. κγ'. τῆς ε'. Συνόδου, τὸν δ'. ε'. ς'. τῆς ἐν Νικαίᾳ β'. Συνόδου, ἐκ τῶν Ἐπιστολῶν τῆ Βασιλείου πρὸς τὰς Ἐπισκόπους, τῆ Ταρσίσ πρὸς Ἀδριανὸν, Γενναδίε τῆς Ἐγκυκλίε, καὶ ἐκ τῶν νόμων τῶν Αυτοκρατόρων. Ἀνάγνωθι περὶ τῶτων καὶ τὸ ἡ. κεφ. τῶν Πράξεων. Ἀλλ' ὅσον μάλλον ἢ Σιμωνία εἶναι βαρύτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἀμαρτήματα, τόσον περισσότερον ἐνεργεῖται ἀνυποσώλως ἀπὸ τὰς προεσώτας τῆς Ἐκκλησίας, ἂν καὶ μὲ διαφορὰς τρόπους, καὶ λόγους καλύπτεται, ὅμως ὁμολογῶμεν πῶς δὲν εἶναι Σιμωνία, τὸ ὅποιον ὁ Μακάριος Παῦλος γράφει, ὡς τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τῶ ἱερῶ ἐοδίσιν· οἱ τῷ θυσιαστικῷ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιαστικῷ συμμερίζονται κτ.

§. 7. Οἱ Νικολαῖται, ὡς πάντες ὁμολογῶσιν, ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ Νικόλαον τὸν Ἀντιοχέα προσήλυτον, ἓνα τῶν ἑπτὰ διακόνων, τὰς ὁποίας ὁ χορὸς τῶν Ἀποστόλων ἐχειροτονήσατο διὰ τὴν φερακίαν τῶν χηρῶν, τῶ ὅποιε γίνεται μνήμη εἰς τὰς πράξεις (ε) πῶς δὲ ἐφύτρωσεν αὐτὴ ἢ αἵρεσις, δὲν συμφωνῶσι πάντες, διότι τινὲς λέγουσι πῶς αὐτὸς ὁ Νικόλαος ἔγενεν ἀρχηγὸς τῶν Νικολαϊτῶν, ὡς ὁ Εἰρηναῖος (ς), ὁ Τερτυλιανὸς (η) ὁ Ἐπιφάνιος (θ), καὶ ὁ Φιλάριος (ι), ἄλλοι δὲ λέγουσι πῶς αὐτὸς ὁ Νικόλαος, ἦν ἄδωτος τοιαύτης αἵρέσεως, ἀλλὰ ἄνθρωποι τινὲς ἀσελγεῖς, ἐξηγῶντες διεστραμμένα πράξιν τινὰ, ἢ λόγον τῶ αὐτῆ Νικολάου, ἐπρόβαλον ὡς πρωταίτιον αὐτὸν τὸν Νικόλαον, ὡς λέγει ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς

Τ 2

περὶ

Σιμωνία, καὶ
Σιμωνιακοὶ
πόθεν παρά-
γονται.

Νικολαῖται
πόθεν ἔλα-
βον τὸ ὀνο-
μα.

Σίμων. Μάγος. Ἐν τῶτων φαίνεται πῶς ὁ Σίμων, ἦν δισσὸς τῶ Δοσιθέου· συμφωνεῖ εἰς αὐτὴν τὴν γνώμην, καὶ Εὐλόγιος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὡς φαίνεται παρὰ Φωτίῳ Κώδικι σλ'.

(α) Γορθηνοί, κάλιον Γορθαιανοὶ παρὰ Γορθαίε, καὶ Μασβωθεανοὶ παρὰ Μασβωθέου, ὡς ὁ Νικηφ. Κάλ. βιβλ. δ'. κεφ. ζ'. τῆς Ἐκκλησί. Ἱστορ. αἰτίνας αἵρέσεις ἐκ τῶν Ἱσδαίων ἔλαβον τὴν ἀρχὴν, καὶ ἔχι ἀπὸ τὸν Σίμωνα, ἀρχαιότεραι γὰρ εἰσὶν τῆς τῆ Σιμωνίου αἵρέσεως. (β) Αἵρεσ. κἀ. (γ) Βιβλ. β'. κεφ. ιδ'. (δ) Αἵρετ. κακομουθ. λόγω Α'. (ε) Κεφ. ε'. β. (ς) Βιβλ. α'. κεφ. κζ'. κατὰ αἵρεσ. (η) Περὶ Προγνωσ. αἵρετικ. κεφ. μς'. (θ) Αἵρεσ. κἀ. (ι) Περὶ αἵρεσ. ε'.

περὶ αὐτῆ τοις τοτρόπως „ ὠραίαν γυναικα ἔχων ἔτος, μετα τὴν ἀνάληψιν
 „ τὴν τῆ Σωτῆρος, πρὸς τῶν Ἀποστόλων ὀνειδιῶν ζηλοτυπίαν, εἰς μέσον
 „ ἀγαγὼν γῆμαι τῷ βελομένῳ ἐπέτρεψεν, ἀκόλυτον γὰρ εἶναι φασὶ τὴν
 „ πράξιν ταύτην, ἐκείνη τῇ φωνῇ, τῇ, ὅτι παραχρᾶσαι δεῖ τῇ σαρκί· ἢ δὴ
 „ κατακολοβδήσαντες τῷ γεγεννημένῳ τῷ τε εἰρημένῳ ἀπλῶς, ἢ ἀβασανί-
 „ σως, ἀναίδην ἐκπορνέυστιν οἱ τὴν αἵρεσιν αὐτῆ μετιόντες (α) ὄρα τὸν Εὐ-
 „ σέβιον (β), τὸν Θεοδώρητον (γ), τὸν Νικηφόρον (δ) τὸν Ἀυγουστίνον (ε),
 „ ἢ Ναύκληρον (ς).

Αἵρεσις Νι-
 κολαϊτῶν.

§. 8. Τὰ κεφάλαια τῆς αἵρέσεως τῶν Νικολαϊτῶν εἰσὶ ταῦτα. Α΄. Ἐξω
 ἀπὸ τὸν ἕνα Θεόν, τὸν πατέρα τῆ Κυρίῃ, ἔλεγον νὰ εἶναι, ἢ ἕτερος Θεός,
 ὃν Δημιουργὸν ἐκάλεον. Β΄. Ἄλλος ἐστὶν ἔλεγον ὁ Χριστός, ἢ ἄλλος ὁ Ἰη-
 σῆς, ἐκείνος μὲν Υἱὸς τῆ Πατρὸς, ἔτος δὲ Υἱὸς τῆ Δημιουργῆ, εἰς τὸν ὁ-
 ποῖον ἔλεγον πῶς ἐκατέβη ὁ Χριστός, ἢ ἔμεινεν ἀπαθῆς εἰς αὐτὸν, ἢ πάλιν
 ἀνεχώρησε. Γ΄. Διὰ τὴν γένησιν τῶν Ἀγγέλων ὀνειροπολῶντες ἔλεγον,
 ὅτι ἦν σκότος, ἢ βυθός, ἢ ὕδωρ· τὸ δὲ πνεῦμα ἐπαίδῃ ἢ νὰ διεχώρισεν
 αὐτὰ, τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὸ σκότος ἀδημονᾶσε, ἢ ἐχθρεύετο τὸ πνεῦ-
 μα, ὃθεν τρέχον ἐσμίγη μὲ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα, ἢ ἐγέννησε μίαν μήτραν κα-
 λεμένην, ἣτις γεννηθεῖσα ἐγκατερώβη εἰς αὐτὸ τὸ Πνεῦμα· ἀπὸ δὲ τὴν μή-
 τραν ἐξῆλθον τέσσαρες τινὲς αἰῶνες, ἢ ἀπὸ αὐτῆς τὰς τέσσαρας αἰῶνας,
 ἐγεννήθησαν ἕτεροι ἰδ΄. αἰῶνες, ἢ ἐγέννησεν ἐκ δεξιῶν, ἢ ἀριστερῶν φῶς, ἢ σκό-
 τος· τέλος δὲ ἀπὸ ὅλης αὐτῆς τῆς αἰῶνας ἐγεννήθη ἕνας αἰσχυρὸς αἰὼν, ὡς
 μιχθεῖς μὲ τὴν ἀνωτέρω ρηθεῖσαν μήτραν, ἐγέννησε τὰς Θεὰς, τὰς Ἀγγέ-
 λους, τὰς δαίμονας, ἢ τὰ ἑπτὰ πνεύματα, τὰς ὁποῖας ὅλης σὺν τοῖς πνεύ-
 μασι, ἐκάλεον μὲ ἄλλόκοτα ἢ βαρβαρικά ὀνόματα, διὰ φοβερισμόν τῶν
 ἀπλησέρων ἀνθρώπων, ἄλλον ὀνομάζοντες Βαρβυλῶ, ἄλλον Πρίνικον, ἢ
 ἄλλον Καυλαυκαύχ. κτ. Δ΄. Καὶ τελευταῖον, νὰ τρώγη πᾶς τις εἰδωλό-
 ζυτα, ἢ νὰ πράττη τὰ ἀφροδίσια, ἢ κακὰς συνουσίας, ἔλεγον πῶς εἶναι νό-
 μιμα, ἢ πρέποντα τοῖς ἀνθρώποις. Μάλιστα ἔλεγον πῶς, ἂν δὲν ἀκολασαί-
 νει ὁ ἄνθρωπος καθ' ἡμέραν, δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχη τὴν αἰώνιον ζωὴν κτ.
 Καὶ

(α) Κατὰ τὸ ρητὸν τῆ Κλήμεντος, ὅτι δεῖ παραχρᾶσαι τῇ σαρκί, οἱ λεγόμενοι
 Νικολαῖται, διεστραμμένως ἐξηγῶντες ἐπραττον νομίμως, ὡς ἔλεγον πᾶσαν ἀσέλγησιν,
 εἰς καιρὸν ὅπῃ ὁ λόγος ἔτος τῆ Νικολάε, ἄλλο δὲν ἐνοῶσε πάρεξ πῶς, πρέπει νὰ τιμω-
 ρηθῇ ἢ σάρεξ. Ὅποιαδήποτε καλὴν ἐξήγησιν προσκολληθεῖ τις εἰς ταῦτα τὰ λόγια τῆ
 Νικολάε, πάντοτε φαίνεται πῶς παραλόγως ἐρρέθησαν, ἢ πῶς εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἀ-
 ποστόλων ἦσαν οὗτοι οἱ Αἵρετικοὶ μὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα τῆ Νικολάε, ὡς φαίνεται ἐν τῇ Ἀ-
 ποκαλύψει κεφ. β΄. 6. Δὲν μοι φαίνεται πιθανόν νὰ ὀνομάζη ἢ Ἐκκλησία Νικολαίτας,
 ἂν ὁ Νικόλαος δὲν ἦτον ἀρχηγὸς τοιαύτης Αἵρέσεως, ἢ νὰ προσαρμόσῃ τὸ τοιαῦτον ὄνομα
 παραλόγως.

(β) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ΄. κεφ. κθ΄.

(δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ΄. κεφ. ιε΄.

(ς) Μέρει β. τῆς Γεν. Ἰσορ.

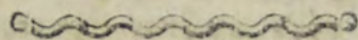
(γ) Αἵρετ. κατομυθ. λόγῳ γ΄.

(ε) Πρὸς Ἀδελφ. αἵρεσ. κεφ. ε΄.

Καὶ διὰ τὰ εἰπῶ ἐν συντομίᾳ, μὲ τὰ αἰσχροῦ, καὶ ἀνόσια αὐτῶν ἔργα, ὑπερέβαινον πολὺ τὰς Σιμωνιακὰς, τὰς ὁποίας δικαίως διὰ αὐτὰ ὁ Χριστὸς μισεῖ λέγων διὰ Γωάννα, τῷ Ἐπισκόπῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῶτο ἔχεις (καλόν) ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ καὶ γὼ μισῶ (α).

§. 9. Κατ' αὐτῶν ἔγραψαν, καθὼς ὁ Θεοδώρητος γράφει (β) Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Εἰρηναῖος, Ωριγένης, καὶ Γεπόλυτος ὁ Ἐπίσκοπος, καὶ Μάρτυς, μὲ τὰς ὁποίας πρόδωκε, καὶ τὸν Ἐπιφάνιον Κύπρου, καὶ τὸν Τερτυλιανόν. Ὁ Εὐσέβιος εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν (γ) λέγει ἔτω ἡ λεγομένη αἵρεσις τῶν Νικολαϊτῶν ἐπὶ σμικρότατον συνέση χρόνον, ὅπερ ἔχει ἀπλῶς νοητέον· ἔτσι γὰρ τὸ τῶν Νικολαϊτῶν ὄνομα ἐπὶ τὴν σεμνὴν τῶν Γνωσικῶν ἐπωνυμίαν μεταλλάξαντες, καὶ εἰς ἄλλων ἐπὶ πολὺν χρόνον κατέχοντες τὴν σφῶν αἵρεσιν διήρκεσαν, ἀλλ' εἰ καὶ ἔτι, ὡς περ ταχέως ἔτσι τῆ τῆ κακοδαίμονος συνεργείᾳ ἀναθάλλασιν, ἔτσι καὶ ταχέως διὰ τῆς τῆ Χριστοῦ χάριτος ἀφανίζονται (δ).

Τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.

Τ 3

ΚΕΦΑ΄-

(α) Ἀποκαλύψ. κεφ. β'. 6.

(β) Αἵρετ. κακομυθ. λόγῳ γ'.

(γ) Βιβλ.

γ. κεφ. κθ'. ὅπε ἀναγνωσκῆται μόνον ἕως τὸ συνέση χρόνον. Τὸ λοιπὸν ἴσως εἶναι τῆ Συγγραφέως, καὶ ἐχὶ τῆ Εὐσεβίᾳ.

(δ) Ὁ Συγγραφεὺς ἐσύναψε τὰ δύο γένη τῶν Νικολαϊτῶν, εἰς ἓν, ἀλλ' εἶναι βέβαιον πῶς δύο ἦσαν. Οἱ πρῶτοι δὲν ἦσαν ἀφωρισμένοι τῆς Ἐκκλησίας πάρεξ μόνον διὰ τὴν ἄσωτον πολιτείαν, καὶ αἰσχεργίας, καὶ ἡ αἵρεσις αὐτῶν ἦν μόνον ὡς πρὸς τὸ ἠθικόν, ἀλλ' ἐχὶ πρὸς τὸ δογματικόν, ὡς φαίνεται ἐν τῇ Ἀποκαλύψει κεφ. β'. 6. Προσέτι πῶς ἐκρατῆσαν τὴν διδασκαλίαν τῆ Βαλαάμ, ἔτρωγον εἰδωλόθουτα, καὶ ἐπόρευον Ἀποκ. κεφ. β'. 14. Περὶ πλέον ὁ Ἀγ. Εἰρηναῖος δὲν τὰς ἐλέγχει διὰ ἄλλα ἐγκλήματα, καὶ ὁ Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς τὰς ὀνειδίζει μόνον διὰ τὰς αἰσχεργίας, καὶ σαρκικὰς πράξεις αὐτῶν. Καὶ αὐτοῖς ἴδιον εἶναι τὸ δ' κεφάλαιον τῆς αἵρέσεως ὅπε ἀναφέρει ὁ Συγγραφεὺς μας· τὰ δὲ πρῶτα τρία ἀνήκσι μόνον εἰς τὰς δευτέρας. Οὗτοι Νικολαῖται ὄντες τὸ πρῶτον, ἔπεσον εἰς τὰς αἵρέσεις τῶν Γνωσικῶν, μεταλλάττοντες τινὰς δόξας, καὶ προσδέττωντες ἑτέρας. Οὗτοι ἀρχήσαν εἰς τὸν δευτέρου αἰῶνα, μετὰ τὸν Σαττερνίνον, καὶ τὸν Καρποκράτην. Οἱ πρῶτοι ὀλίγον καιρὸν ἐπεκράτησαν, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος εἰς τὸ ἄνωθεν ρητόν, οἱ δευτέροι ἐμεινον σχεδόν, ἕως εἰς τὸ τέλος τῆ τετάρτου αἰῶνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

Περὶ τῆ Γάλβα, τῆ Ω΄ρωνος, καὶ τῆ Οὐϊτελίω τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ περὶ τῆς πρώτης διαδοχῆς τῶν Αὐτοκράτορων.

§. 1.

Νέρωνος
θάνατος.

Κηρύττεται
Αὐτοκράτωρ
ὁ Γάλβας.

Βασιλεύσας λοιπὸν κακῶς ὁ Νέρων ἔτι ιγ. μῆνας ἢ, καὶ ἡμέρας δύο, τελευταῖον ἔθανάτω μόνος τε μετὰ τὸ ξίφος τε, ἐκεῖνος ὁπῶ σκληρῶς κατελύπησε τὰς χριστιανὰς, ζήσας χρόνος τριάκοντα, μῆνας πέντε, καὶ ἡμέρας ἑκοσι. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆ τῆ Νέρωνος, ἐσβέθη πλέον, καὶ ἐξαλείφθη, καὶ ὁ οἶκος τῶν Καισάρων Γάλλω, καὶ Αὐγύστῃ, ἐπειδὴ μετέβη ἡ Αὐτοκρατορικὴ διαδοχὴ εἰς ἄλλον οἶκον. Διότι Γάϊος Γάλλιος ὁ Οὐϊνδιξ, βασιλεὺς τῶν Ρωμαίων, πρὸ τῆς καταστροφῆς τῆ Νέρωνος, Σέρβιον Σαπλίκιον Γάλβαν εὐγενῆ ὄντα, καὶ ἐξεστιάζοντα τὴν Ἰβηρίαν, μετὰ τὴν κρατιώτατα τε ἐπροχειρίσατο Αὐτοκράτορα, τότε πρῶτον ἐφανερῶς τὸ ἀπόκρυφον αὐτοῦ ὄνομα τῆς Αὐτοκρατορίας, τὸ νὰ δύναται δηλαδὴ νὰ ἀναγορευεῖται Αὐτοκράτωρ, καὶ Ἡγεμὼν Ρωμαίων, ἐχὼ μόνον εἰς τὴν Ρώμην ἀλλὰ καὶ εἰς ἕτερον τόπον, ὡς λέγει ὁ Τάκιτος (α). Ἀλλὰ κατὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆ Γάλβα ἐσάθη μετὰ ἀργυρομανίαν, ἔτι ἐσάθη καὶ ὀλιγοκαιρινή, διότι διὰ τὴν γῆρας, φιλαργυρίαν, καὶ τὴν ἀυσιηρότητα τε, εἰς τὰς περισσοτέρας, μάλις εἰς τὰς κρατιώτατα δὲν ἐφάνη ἀρεσός. Ὅθεν, τὰς τε ὄρκους, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν πίσιν ἀφειθήσαντες, ἀρχίσαν ἀδιάντροπα νὰ τὸν μισῶσι, καὶ νὰ τὸν ἐξεδενῶσιν. Οἱ δὲ ἐν τῇ Γερμανίᾳ κρατιῶνται, ἐποίησαν ἐπανάστασιν, καὶ ἐκλεξαν διὰ Αὐτοκράτορα, Ἀβλον Οὐϊτέλιον. Τῆτο μαθὼν ὁ Γάλβας, ὑποδέτησε Λάκιον Πίσωνα, νέον εὐγενῆ, ὑπερκαλῆ, καὶ πολὺ ὑπερέχοντα τῶν ἄλλων, ἐλπίζων τοιαυτοτρόπως νὰ ἀνέβῃ εἰς τὸν θρόνον, διὰ τὸ τοιαῦτον ὄργιστος, καὶ ἀγανακτήσας Μάρκος Σίλβιος ὁ Ω΄ρων, ὅς ἦν καὶ οἰκείος αὐτῷ, καὶ ἀγαπῶν νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν βασιλείαν, ἐπειδὴ δὲν ὑποδέτηθη ἀπὸ τὸν Γάλβαν, ἤγαγεν εἰς τὴν ἀγορὰν κρατιώτατα καθοπλισμένους, ὅτινες ἐποίησαν θόρυβον, καὶ ἀλαλαγμὸν· τρέξας δὲ ὁ Γάλβας σιδηροφόρος πρὸς αὐτὰς τὰς κρατιώτατα, διὰ νὰ καταπραῦνῃ τὸν θόρυβον, ἐφονεύθη μέσα εἰς τὴν ἀγορὰν τῆτο μόνον λέγων, καὶ τί κακὸν ἐποίησα, καὶ ἀπέθανε, ζήσας χρόνος οβ. καὶ ἡμέρας γ. ἐξ ὧν μόνον μῆνας ἑννέα, καὶ ἡμέρας δεκατρεῖς, ἐβασίλευσε.

Θάνατος
αὐτῆ.

§. 2.

(α) Βιβλ. α. κεφ. δ΄.

§. 2. Αναγορευθεὶς δὲ Ἀυτοκράτωρ Μάρκος Σίλβιος Ὠ΄ων, ἐβασίλευσεν ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸν Γάλβαν, διότι μόνον μῆνας γ΄. ἐπειδὴ νικηθεὶς ἀπὸ τὸν Ἀβλον Οὐϊτέλιον, ὁπῶ ἀνηγορεύθη Ἀυτοκράτωρ ἀπὸ τὰ ἰσχυρώτερα τάγματα, ὡς εἶρηται, καὶ ἀδικονῶν πολὺ διὰ τὰς γενομένης ἐμφυλίας πολέμους, ἐθανάτωσε τὸν Ὠ΄ων κα μὲ ἓνα ξίφος, ὅσους ἔζητε χρόνους λζ΄. ἔτος ἦν ἀνκνδρος, Φηλυπρεπῆς, καὶ διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν τρόπων πολὺ ἐπίχαρτος.

§. 3. Ἀλλ’ ἔτε αὐτὸς ὁ Οὐϊτέλιος, ἐπειδὴ λαίμαργος, καὶ ἀδιδφάγος ἔμεινε πολὺν καιρὸν εἰς τὸν θρόνον. Διότι Φλάβιος, ὁ Οὐεσσαπιανὸς ὅς παρὰ Νέρωνος (ὅταν διέτριβεν εἰς τὴν Ἑλλάδα) ἐπέμφθη εἰς Παλαιστίνην διὰ τὴν ἀποστασίαν τῶν Ἰουδαίων, μαθὼν τὴν τῷ Οὐϊτέλιε κατὰ Ὠ΄ωνος, ἐκανάστασιν, ὤρμησε καὶ αὐτὸς εἰς μοναρχίαν, καὶ ἀνηγορεύθη Ἀυτοκράτωρ ἀπὸ τὰς ἐκείσε στρατιώτας. Οἱ δὲ Οὐϊτέλιος ἀτιμασθεὶς ὡς ἄδεις ἄλλος, ἐφηνέυθη τέλος πάντων ἀπὸ τὰς στρατιώτας, καὶ ἐρήφθη εἰς τὸν Τίβεριν ποταμόν ὡς ἐν βδέλυγμα, ζήσας χρόνους νδ΄. μοναρχήτας δὲ χρόνον, παρὰ δέκα ἡμέρας, ἢ κατ’ ἄλλως μῆνας μόνον ὀκτώ. Διὰ αὐτὰς τὰς Ἀυτοκρατορίας περιλαμβάνουσιν Δίων ὁ Νικαεὺς (α), Φλάβιος Γώσσηπος (β), Γωάννης ὁ Ζωναρᾶς (γ), ἐκ δὲ τῶν Λατίνων, ὁ Σνιτώνιος (δ) ὁ Οὐϊκτωρ (ε), ὁ Εὐτρόπιος (ς), ὁ Κεσπινιανὸς (η), καὶ ὁ Τάκιτος (θ).

§. 4. Τῷ ιγ΄. ἔπει τῆς Ἀυτοκρατορίας τῷ Νέρωνος, ἐφέρθη πρῶτον εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὁ Ρωμαϊκὸς αὐτὸς, ὅσους εἶναι τὸ σημεῖον τῶν Ρωμαίων, ἐντυπύμενος εἰς ταῖς σημαίας αὐτῶν, διὰ τὸ ὁποῖον προεῖπεν ὁ Χριστὸς· ὅταν „ ἂν ἴδῃτε τὸ βδέλυμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ρηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τῷ Προφήτῃ, „ τε, ἔσος ἐν τόπῳ Ἀγίῳ κτ. ἀπὸ τότε ἕως τῆς ἐρημώσεως τῆς πόλεως καὶ τῷ Ναῶ ἀπέρασαν τρισήμισυ χρόνοι.

§. 5. Ἐρρέθη ἀνωτέρω, ὅτι πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς ἐπὶ γῆς τῷ Θεῷ Ἐκκλησίας ἐγένεν αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ μετὰ τὴν Ἀνάληψίν τε εἰς τὰς Οὐρανόσ, οἱ προχειροθεθέντες ὑπ’ αὐτῶ, καὶ ἀποκαλέντες εἰς τὴν Οἰκνμένην Ἀπόστολοι, ὅστινες κατέστησαν Ἐπισκόπους τῆς ἐν ἐκείσῃ Ἐπαρχίᾳ, ἢ πόλει θεμελιωθεῖσης Ἐκκλησίας, ἄλλον μὲν ἀπὸ τὸν αὐτὸν χορὸν τῶν Ἀποστόλων, καθὼς τῆς ἐν Ἰερουσαλὴμ Ἐκκλησίας Γάκωβον τὸν ἀδελφὸν τῷ Κυρία, Ἀνδρέαν τῆς ἐν Θράκῃ κτ. Ἄλλον δὲ ἀπὸ τὰς συνεργῆς αὐτῶν, καὶ συνοδοιπόρους, ὅσους ἐδοκίμασαν πῶς εἶναι ἱκανοὶ νὰ ποιμάνωσι λαὸν, ὡς οἱ ἄνω ρηθέντες κεφ. ια΄. ἀριθ. δ΄. ε΄. καὶ ἄλλοι πολλοὶ, καθὼς ὁ Εὐσέβιος γράφει (ι), „ ἐγνωρίζοντο κατὰ τὰς δε, τὴν πρῶτην τάξιν „ τῆς

Αναγορεύεται Ἀυτοκράτωρ ὁ Ὠ΄ων.

Θάνατος αὐτῶ.

Αναγορεύεται Ἀυτοκράτωρ ὁ Οὐϊτέλιος

Θάνατος αὐτῶ.

Πρῶτη διαδοχὴ Ἀποστόλων.

(α) Ρωμαϊκ. Ἰστορ. βιβλ. ξα΄. ἕως ξβ΄. (β) Περὶ Ἰουδαϊκ. πολέμ. βιβλ. δ΄. κεφ. θ΄. (γ) Τόμω α΄. τῶν χρονικῶν. βιβλ. ια΄. κεφ. ιδ΄. ιε΄. ἐκδοσ. Ἐνετ. αψκθ΄. (δ) Βιβλ. ζ. (ε) Εἰς τὸν βίον αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων. (ς) Βιβλ. ζ. κεφ. ιζ΄. καὶ ιη΄. (η) Εἰς τὸν βίον αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων. (θ) Εἰς τὰ χρονικά τε βιβλ. ε΄. κεφ. κ΄. (ι) Ἐκκλησι. Ἰστορ. βιβλ. γ΄. κεφ. ιζ΄.

„ τῆς τῶν Ἀποστόλων ἐπέχοντες διαδοχῆς, οἳ καὶ ἄτε τηλικῶν δε ὄντες μα-
 „ ρηταὶ θεοπρεπεῖς, τὰς κατὰ πάντα τόπον τῶν Ἐκκλησιῶν προκαταβλη-
 „ θέντας ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων θεμελίους, ἐπωκοδόμεν, ἄξοντες εἰς πλεόν τὸ
 „ κήρυγμα, καὶ τὰ σωτήρια σπέρματα τῆς τῶν Οὐρανῶν βασιλείας, ἀνά
 „ πᾶσαν εἰς πλάτος ἐπισπείροντες τὴν Οἰκουμενὴν κτ.

§. 6. Τάτῃς λοιπὸν τὰς πρώτης τῶν Ἐκκλησιῶν Ἐπισκόπος διεδέξαν-
 το, τὸν μὲν Γάκωβον Ἐπίσκοπον χρηματίσαντα Γερουσαλήμ ἔτη κή. ὕπε-
 ρον ἀπὸ τὸ μαρτύριον αὐτῆ, καὶ τὴν γενομένην εὐθύς ἄλωσιν τότε τῆς Γερου-
 σαλήμ, διεδέξατο Συμεὼν ὁ τῷ Κλωπᾷ, ὅστις ἦν ἀνεψιὸς τῷ Σωτήρος
 ἡμῶν, διὰ τὸν ὁποῖον γράφει ἔτω ὁ Εὐσέβιος (α). „ Τῶν Ἀποστόλων,
 „ καὶ τῶν τῆ Κυρίᾳ Μαθητῶν τὰς εἰσέτι τῷ βίῳ λειπομένας, ἐπὶ ταῦτό
 „ πανταχόθεν συνελθεῖν ἅμα τοῖς πρὸς γένεσ κατὰ σάρκα τῷ Κυρίῳ, βα-
 „ λήν τε ὁμῶ, περὶ τῷ τίνα χρὴ τῆς Γακώβου διαδοχῆς ἐπικρίναι ἄξιον ποι-
 „ ῆσκασαι, καὶ δὴ ἀπὸ μιᾶς γνώμης κτ.

§. 7. Τῆς δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παροικίας πρῶτος μετὰ τὸν Μάρκον τὸν
 Ἀπόστολον, καὶ Εὐαγγελιστὴν ἐπισκοπέυσαντα ἔτη δύο, δέχεται τὴν λει-
 τουργίαν Ἀννιανὸς τῷ ἡ. ἔπει τῆς τῷ Νέρωνος Βασιλείας, ὡν ἄνθρωπος Θεο-
 φιλῆς, καὶ κατὰ πάντα θαυμασιος, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (β), δεύτερος ὁ
 Ἀβίλιος τῷ δ. ἔπει τῆς βασιλείας τῷ Δομετιανῷ. Τῆς δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ
 Ἐκκλησίας, πρῶτος Ἐπίσκοπος γίνεται ὁ Εὐόδιος, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, χρό-
 νος κζ., δεύτερος ὁ Γυνάτιος γνωρίζεται, Εὐσέβιος ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Γεο-
 ρία (γ). Τῆς δὲ ἐν Βυζαντίῳ Ἐκκλησίας μετὰ τὸν πρωτόκλητον Ἀνδρέαν,
 ὁ ὑπ' αὐτῷ προχειροθετὸς ἐχρημάτισεν Ἐπίσκοπος, ὁ Στάχυς, χρόνος δεκα
 πέντε.

§. 8. Τελευταῖον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ρώμαίων, μετὰ τὸ μαρτύριον
 Παύλου, καὶ Πέτρου, πρῶτος κληροῦται τὴν Ἐπισκοπὴν ὁ Λῖνος ὃν τῷ β.
 ἔπει τῆς βασιλείας τῷ Τίτῳ, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (δ) Ἀνάκλητος διαδέ-
 χεται, λέγων „ καὶ τὴν ταύτης λειτουργίαν ἐνιαυτοῖς δυοκαίδεκα κατασχών,
 εἰς Ἀνάκλητον παραδίδωσι ταύτην. Τάτον δὲ τὸν Ἀνάκλητον, ἀφ' ἧ ἐπισκό-
 πευσε χρόνος δώδεκα, διαδέχεται ὁ Κλήμης, τῷ δεκάτῳ ἔπει τῆς Ἡγεμο-
 νίας τῷ Δομετίῳ, ἀνάγνωθι καὶ τὸν Εἰρηναῖον (ε).

§. 9. Ἀπὸ δὲ τὰς συγγραφαίς τῶν Λατίνων, ἄλλοι μὲν θέλωσι πῶς
 πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης μετὰ τὸν Πέτρον, ἔγινεν ὁ Λῖνος, Β. ὁ
 Κλήτος, Γ. ὁ Κλήμης, Δ. ὁ Ἀνάκλητος, ὡς λέγει ὁ Πλάτινκς (ζ), ὁ
 Σαβ-

Ἐπίσκοποι
 τῆς Ἀλε-
 ξανδρείας
 μετὰ τὸν
 Μάρκον.
 Ἐπίσκοποι
 τῆς Ἀντιο-
 χείας.
 Ἐπίσκοποι
 Βυζαντίου
 μετὰ τὸν
 Ἀνδρέαν

Ἐπίσκοποι
 Ρώμης
 μετὰ τὸ μαρ-
 τύριον Πέ-
 τρου καὶ Παύ-
 λου.

(α) Ἐκκλησ. Γεορ. βιβλ. γ'. κεφ. ια'. ὅπου ἀναγιγνώσκειται μετὰ τὸ, κατὰ σάρκα
 Κυρίῳ, τάδε, πλείους γὰρ καὶ τῶν περιῆσαν εἰσέτι τότε τῷ βίῳ βαλὴν τε κτ.

(β) Ἐκκλησ. Γεορ. βιβλ. β'. κεφ. κδ'. (γ) Βιβλ. β'. κεφ. κδ'. (δ) Βιβλ. γ'.
 κεφ. κθ'. (ε) Κατὰ αἰρεσ. βιβλ. γ'. κεφ. γ'. (ζ) Εἰς τὰς βίβας τῶν Ἐπισκόπ.
 τῆς Ρώμης.

Σαββελικός (α), ὁ Βαρώνιος (β) Γαυλτήριος ὁ Γησκήτης (γ), ὁ Βελαρμίνος (δ), καὶ ὁ Πετάβιος (ε). Ἔτεροι δὲ ὡς ὁ Μαριανὸς ὁ Σκότος (ς), καὶ Βαρδολομκίος ὁ Καρατζᾶς (η) παραλιπόντες τὸν Λῆνον, καὶ τὸν Κλήτον, ἀριθμῶσι πρῶτον τὸν Κλήμεντα, β΄. τὸν Ἀνάκλητον, ὁ δὲ Μιλευίτανος Ὀπτάτος (θ), καὶ ὁ Αὐγουστίνος (ι) ἀ. τίθεισι τὸν Λῆνον, β΄. τὸν Κλήμεντα, γ΄. τὸν Ἀνάκλητον. Ὁ δὲ Οὐνέφριος (κ) ἀ. τίθεισι τὸν Λῆνον, β΄. τὸν Κλήμεντα, γ΄. τὸν Κλήτον, δ΄. τὸν Ἀνάκλητον· καὶ τελευταῖον ὁ Ἐπιφάνιος (λ), καταλιπὼν τὸν Ἀνάκλητον ὃν πάντες ἀριθμῶσι τίθεισι ἀ. τὸν Λῆνον, β΄. τὸν Κλήτον, γ΄. τὸν Κλήμεντα. Διὰ τῆτο ὁ Καρατζᾶς (μ) τὴν διαδοχὴν τῶν πρώτων τῆς Ρώμης Ἐπισκόπων, ὑπόθεσιν περιπεπλεγμένην καλεῖ, δηλαδὴ ἀμφίβολον, καὶ συγκεχυμένον.

§. 10. Ἄν αὐτὴ λοιπὸν ἡ πρώτη διαδοχὴ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ρώμης, εἶναι τόσον ἀμφίβολος, καὶ ἀβέβαιος, ὥστε ὅπῃ νὰ εἶναι τόσαι δόξαι περὶ αὐτῆς, ὅσαι σχεδὸν κεφαλαὶ τῶν ἱστορικῶν εἰσὶ, τί θέλει γίνῃ διὰ τὰς μεταγενεστέρας, μάλιστα διὰ ἐκείνας ὅπῃ ἦσαν μετὰ τὸν Νικόλαον τὸν πρῶτον, ἕως Κλήμεντος τῆ δευτέρου, οἵτινες ἐπισκόπησαν σχεδὸν σ΄. χρόνας, ὅρα Οὐνέφριον τὸν Παννῆιον ἐν τοῖς σημειώμασιν εἰς τὸν Πλάτινα, περὶ Νικολάου τῆ πρώτου.

§. 11. Ἐκ τῆτων ἐπέλαι, πῶς σαφρὸν καὶ ἀνίσχυρον εἶναι τὸ ἐπιχεῖρμα τῶν Λατίνων, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ νομίζουσιν ὡς φανερώτατον, καὶ ἀδιάλυτον, συναγουλῆς ἀπὸ αὐτῆν τὴν διαδοχὴν τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ρώμης, μόνην τὴν αὐτῶν Ἐκκλησίαν, ὡς ἀληθινὴν καὶ ἀψευδесаίην, τὰς δὲ παρ’ αὐτῆν, παρεφθαρμένας, ἢ καὶ ψευδεῖς, ὡς ἐκ τῆ Βελαρμίνου δηλεῖται (ν).

§. 12. Πρὸς τῆτοις ἴξευρε, ὅτι τινὲς τῶν Λατίνων λέγουσι, πῶς ὁ Ἀνάκλητος διέλαξε, νὰ μεταλαμβάνωσιν οἱ Χριστιανοὶ μετὰ τὴν θείαν Μυσταγωγίαν, καὶ νὰ κείρωσι τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς οἱ Κληρικοί.

Δόξαι διάφοροι τῆς διαδοχῆς τῶν Ρωμαϊκῶν Ἐπισκόπων.

Ἡ διαδοχὴ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ρώμης ἐκ ἐστὶ σημεῖον ἀληθὲς τῆ εἶναι τὴν τῶν Λατίνων Ἐκκλησίαν ἀληθῆ.

ΚΕΦΑ΄

(α) Εἰς τὴν Γεν. Ἱστορ. ἐνεσάδ. 6. β΄. (β) Χρονικ. εἰς τὸ ξθ΄. τῆ Χρυσῆ Ἔτος, τίτλω μ΄. (γ) Εἰς τὴν Χρονολ. Ἐκκλησιαστικοπολιτικὴν. (δ) Εἰς τὴν γ΄. Φιλονεικ. περὶ ἀκρῶν Ἀρχιερ. βιβλ. Β΄. κεφ. ε΄. (ε) Περὶ Λογ. χρόνων. μέρ. ἀ. (ς) Εἰς τὸ χρονικόν τε. (η) Εἰς τὸ περὶ Συνόδων, καὶ Ἀρχιερ. Ρώμης. (θ) Βιβλ. β΄. κατὰ Παρμενιανῶν. (ι) Ἐπισ. ἐξά. (κ) Χρονικ. Ἐκκλησι. (λ) Λίβεσ. κζ. (μ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ν) Τόμ. β΄. Φιλονεικ. Α΄. περὶ Συνόδ. καὶ Ἐκκλησι. βιβλ. δ΄. κεφ. η΄.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ε ΄.

Περὶ Φλαβίου, καὶ Τίτου τῶν Οὐεσπασιανῶν, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ τῆ Χριστῆ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Φλάβιος
Οὐεσπα-
σιανὸς Αὐ-
τοκράτωρ.
ἀπὸ Χ. Γ.
70.

Χαρακτήρ
αὐτοῦ.

Θάνατος
αὐτοῦ.

Τίτος Αὐ-
τοκράτωρ.
ἀπὸ Χ. Γ.
80.

Θάνατος
αὐτοῦ.

Λαβῶν λοιπὸν τὴν τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατορίαν, Φλάβιος ὁ Οὐεσπασιανὸς ἔλη ἀπὸ Χριστῆ Γεννήσεως 70. καὶ εὐρῶν αὐτὴν τετραγαμμένην, ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλως μεταβολὰς τῶν ἀνωρῆθέντων Αὐτοκρατόρων, ὅσον τὸ καλὰ δύναμιν τὴν ἐξερέωσεν. Αὐτὸς ἐγενήθη ἀπὸ μὲν πατέρα, Φλάβιον τὸν Σαββῖνον, ἀπὸ δὲ μητέρα Οὐεσπασίαν τὴν Πόλλαν, καὶ ἐξάθη ἕνας ἡγεμῶν παύλος ἐπαίνας ἄξιος, διὰ τὸ ἀγαθὸν, ἡμερον, καὶ καλόδεκτον, καὶ διὰ τὸ ἐνυοικὸν πρὸς τὰς πεπαιδευμένους, καὶ διὰ πολλὰς ἄλλας ἀρετάς· τινὲς δὲ τὸν ἐλέγχουσι διὰ τὴν φιλαργυρίαν τε, ἕτεροι ὅμως λέγουσι πῶς φρονίμως ἐγένετο φιλάργυρος κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, διότι δὲν ἦτον φιλάργυρος ἐκ φύσεώς τε, ἀλλὰ διὰ τὴν χρεῖαν τῆ Ταμιείας, ὅπῃ ἦλον ὑπερημένον ἀπὸ χρήματα, καὶ διὰ τὰ πολλὰ ἐξοδα ὅπῃ ἐχρειάζετο διὰ τὰ κοινὰ οἰκοδομήματα, καὶ ἄλλα. Δηγῶνται πῶς μὲν τῶν ἡμερῶν, Δημήτριος ὁ Στοϊκὸς προφέρων λόγους τινὰς καλὰ τῆς αὐτῆς Μεγαλειότητος, ἀπεκρίθη ὁ Αὐτοκράτωρ, σὺ μὲν ποιεῖς, καὶ λέγεις αὐτὰ, ἵνα σε θανατώσω, ἐγὼ δὲ ὅμως σκύλον ὅπῃ γαυγίζει δὲν σκοιώνω. Αὐτὸς ἀφ' ἧ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, δέλων διὰ θαλάσσης εἰς ὑπάγην εἰς Ρώμην, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Τίτον τὸν Υἱὸν τε, τὸν καλὰ Ἰουδαίων πόλεμον. Βασιλεύσας δὲ χρόνους δέκα, παρὰ ἕξ ἡμέρας, ἀπέθανεν ἀπὸ λυσσηρίας τῇ κδ'. τῆ Ἰουλίου μηνός, ἐτῶν σχεδὸν ἑβδομήκοντα. Τῆτος πρῶτος τῶν Αὐτοκρατόρων ἀφῆκε διάδοχον τῆς βασιλείας γνήσιόν τε υἱόν, τὸν Τίτον.

§. 2. Μετὰ τὸν θάνατον τε Φλαβίου Οὐεσπασιανῆ, ἀνέβη εἰς τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον ὁ υἱὸς τε Τίτος Οὐεσπασιανός, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς τῆ Χριστῆ παρσίας π'. ἐνδοξος γενόμενος διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆ κατατροπώθεισαν, καὶ θριαμβουθεύσαν Ἰουδαίαν, καὶ πάντοτε ἀξιωματικὸς διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν πολλῶν αὐτῆ ἀρετῶν· ἐπιβαλευθεῖς δὲ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν τε Δομετιανόν τῇ ιγ'. τῆ Σεπεμβ. μηνός, ἀπέθανε, ζήσας χρόνους μβ'. ἐξ ὧν ἐβασίλευσε μόνον χρόνους δύο, μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας οκτώ κατὰ τὸν Δίωνα, (α) καὶ ἄλλους.

§. 3.

(α) Ρωμαϊκ. Γ' σελ. βιβλ. ξς'. πρὸς τὸ τέλος ὅπου λέγει πῶς ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας εἴκοσι.

§. 3. Όταν δὲ ὁ Τίτος ἦν στρατηγός, ἔλαβε τέλος ὁ Ἰσραηλῆος πόλεμος, τὸν ὁποῖον ἀρχισεν ὁ πατήρ αὐτοῦ Φλάβιος, ἔτι ἰδιώτης ὢν, σαλθεῖς στρατηγός ἀπὸ τὸν Νέρωνα, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη· αἰτίαι τοιαύτη πόλεμος ἦσαν, αἱ κακουργίαι Γεσίου τῷ Φλώρω, Ἐπιτρόπου τῆς Ἰσραηλῆος, καὶ ἡ ἀποκασία τινῶν Ἰσραηλῆων, τῶν ὁποῖων, στρατηγός γενόμενος Ἐλεάζαρος υἱὸς τῷ ἀρχιερέως Ἀνανία, ὡς εὐλαβῆς ἴσως, ἤγειρε τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Ῥωμαίων· ὀργισθέντες δὲ κατ' αὐτῷ οἱ Ἰσραηλῆοι διὰ τὰς καθ' ἡμέραν πανταχῶς γενομένας φθοράς τῶν συγγενῶν, καὶ οἰκειακῶν, ἀπὸ τῆς Καισαρείας, Σκυδοπολίτας, Ἀσκαλωνίτας, καὶ ἄλλας, τὸν ἐφόνευσαν, καὶ ἠκολούθησαν τὸν πόλεμον φερόμενοι πολὺ ἐχθρικώτερα κατὰ τῶν Ῥωμαίων, διὸ πρῶτον ἐδίωξαν Γέσιον τὸν Γάλλον μὲ πολὺν φόνον τῶν στρατευμάτων, ὅσις Γέσιος ἦν πρέσβυς τῆς Συρίας, καὶ ἐνέδρευε τότε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα· Ἐπεσρέψαντες δὲ οἱ Ἰσραηλῆοι νικηταὶ εἰς τὴν πόλιν, ἔκλεξαν πολλὰς στρατηγὰς τῷ πόλεμῳ, μεταξὺ τῶν ὁποῖων καὶ τὸν Ἰώσηπον τὸν υἱὸν τῷ Ματθία, τὸν γράψαντα αὐτὸν τὸν Ἰσραηλῆος πόλεμον, καὶ ἐνεχείρισαν αὐτῷ τὴν ἐπιστάσιν τῆς μιᾶς, καὶ τῆς ἄλλης Γαλιλαίας, ἀλλ' εἰς τὸν πόλεμον ἐγένετο αἰχμάλωτος. Ὁ δὲ Φλάβιος Οὐεσπασιανὸς περιτρέχων μὲ τὰ θριαμβευτικὰ τε στρατεύματα, διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰσραηλῆος ὑπέταξε πρὸς ταύτας ἄλλαις, καὶ τὴν πόλιν Ἰοταπάτην, ἐλευθέρωσε τὸν Ἰώσηπον ἀπὸ τὰ δεσμὰ, ἔχον δὲ ἄλλο πάρεξ, διατὶ τῷ προεῖπεν πῶς εἰς ὀλίγον καιρὸν μέλλει νὰ γένη Ἀυτοκράτωρ· διότι ἐν τῷ Ἰώσηπος ἕνα χρησμὸν εἰς γράμματα ἱερά (ὡς ὁ αὐτὸς ἰσορεῖ) (α) ὅπῃ ἐδηλῶσε πῶς θέλει βασιλεύσει, εἰς τῆς χώρας αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν οἰκωμένην, ἐνόμισεν ὅτι αὐτὸς ὁ χρησμὸς εἶναι διὰ τὸν Οὐεσπασιανὸν, καὶ ἔτω προεμύνησε, πῶς αὐτὸς θέλει βασιλεύσει.

§. 4. Τὸ τέλος πάντων, ἀναγορευθεὶς Ἀυτοκράτωρ αὐτὸς ὁ Οὐεσπασιανὸς, τὴν πολιορκίαν ὅπῃ ἀρχισεν τῆς Ἱερουσαλήμ, τὴν ἀνακαίνισεν διὰ μέσσω τῷ υἱῷ τε Τίτῳ τῷ β΄. ἔπει τῆς αυτοκρατορίας τε, τῇ ἡμέρᾳ τῷ Πάσχα, κατὰ τὴν ὁποίαν, συναθροισθέντες οἱ Ἰσραηλῆοι ἀπὸ ὅλην τὴν Ἰσραηλῆος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, σχεδὸν τριακόσιοι μυριάδαι λαὸς, ὡς εἰς τὴν φυλακὴν εὐρίσκοντο μέσα κλεισμένοι, ὡς ἰσορεῖ ὁ Ἰώσηπος (β), ὁ δὲ Κορνήλιος Τάκитος (γ), λέγει πῶς μέσα εἰς τὴν πόλιν εὐρίσκοντο ὡς ἑξακόσιοι χιλιάδαι ἄνθρωποι, ὅσαι ἕνα καιρὸν ἦσαν ὅπῃ ἐξῆλθον τῆς Αἰγύπτου· καὶ εἰς αὐτὸν τὸν περιβόητον Ναὸν τῷ Θεῷ κατέσθη τὸ προφητικὸν ἱητὸν, βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ἀετὸς ὅπῃ ἐτυπῆτο εἰς τὰς σιμαίας τῶν Ῥωμαίων, ὡς εἴρηται, καὶ ἔτω ἔπαυεν αὐτὸς ὁ περιβόητος Ναὸς τέλειον ἀφανισμὸν ἀπὸ πυρκαϊᾶν τῇ ἰ. τῷ Αὐγύστῳ τῷ φπδ΄. ἔπει, ἀφ' οὗ, ἐκτίσθη τὸ δεύτερον, παρὰ Δαρείου, ἀγαθὰ καὶ ὁ Τίτος δὲν ἤθελε νὰ καὶ ἄυ-

Ἰσραηλῆος
πόλεμος.

Χρησμὸς
Ἰωσήψ.

Πολυσεφία
τῆς Ἱερου-
σαλήμ.

Πυρκαϊὰ
τῷ Ναῷ
τῆς Ἱερουσα-
λήμ.

(α) Περὶ Ἰσραηλ. πολέμου. βιβλ. δ΄. κεφ. ι. (β) Αὐτόθι. (γ) Χρον. βιβλ. ε.

Ερήμωσις
τῆς Γερουσα-
λήμ.

αὐτὸς ὁ Ναός· τῇ δὲ ἡ. τῆ ἐπομένῃ μηνὸς Σεπτεμβρ. τελείως πολυορκι-
θεῖσα ἡ Γερουσαλήμ κατεκάλυθη, καὶ ἔγινεν ὡς ἄγρος, μὴ μείνας λίθος ἐπὶ
λίθον, πάρεξ τρεῖς μόνον πύργοι ὑψηλοὶ ἔμεινον, εἰς ἐνδύμῃσιν τῶν μεγα-
λείων, καὶ μεγέθους αὐτῆς, οἵτινες ὕψερρον ὠνομάσθησαν Φαρσάλει, Γκιπικῆ, καὶ
Μαριάμνις, καὶ ἓνα μέρος τῆ τειχοκάστρου, καὶ αὐτὴ ἐσάθη ἡ ἐσχάτη ἡμέρα
τῆς πολυδαυμάστου, καὶ ἐνδόξου πόλεως, καὶ ἡ τελευταία πολυορκία τῶν Γε-
δαίων, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Γώθιος λέγει ἔτω. (α). „ Λαβὼν δὲ τὴν Γερου-
„ σαλήμ Τίτος ὁ Οὐεσπεσιανὸς κελεύει Καίσαρι, ἤδη τὴν τε πόλιν ἀπα-
„ σαν, καὶ τὸν ναὸν κατασκάπτειν, καὶ μετ' ὀλίγα, τὸν τε ἄλλον ἀπαντα
„ τῆς πόλεως περίβολον ἔτως ἐξωμάλισαν οἱ κατασκάπτοντες, ὡς μηδέπο-
„ τε οἰκοδοῦναι. πῖσιν ἂν ἔτι παρασχέιν τοῖς προσελθούσι, πάντως σημεῖον,
„ καὶ μέγα (κατὰ τὸν ἱερὸν Ἀθανάσιον) γνώρισμα τῆς τῆ Θεῷ λόγῳ πα-
„ ρουσίας, τὸ μηκέτι μήτε τὴν Γερουσαλήμ ἐσάναι, μήτε προφήτην ἐγερεθῆ-
„ ναι· ὁδὲ Εὐσέβιος (β) λέγει, ὁ γὰρ ἱερὸς αὐτῶν, καὶ τὸ πρὶν ἅγιος τό-
„ πος, εἰς τῆτο νῦν περιήλθεν, ὡς κατὰ μηδὲν τῆς Σοδόμων κατατρο-
„ φῆς ἀποδεῖν, καὶ ὁ Ναζιανζῆ, καὶ αὐτῆς τῆς Γερουσαλήμ τὸ ἔδαφος μὴ
„ γινωσκόμενον.

§. 5. Ὅσα δὲ ἠκολούθησαν τότε κακὰ, κατὰ πάντα τόπον, καὶ εἰς ὅλον
τὸ γένος τῶν Γεδαίων, καὶ πῶς οἱ οἰκήτορες τῆς Γεδαίας κατήντησαν εἰς ἐσ-
χάταις συμφοραῖς, καὶ ὅσαι, μυριάδες σωρηδόν, σὺν γυναῖξιν, καὶ τέκνοις, ἀπὸ
σπαδῆ, καὶ πείναν καὶ ἄλλα μύρια κακὰ ἐβασανίσθησαν, καὶ εἰς εἶδη θανάτου
παντοδαπῆ περιέπεσον, καὶ ὅσαι, καὶ ποταπαὶ πόλεις Γεδαϊκαὶ ἐπολιορκήθη-
σαν, ἐρημώθησαν, ἀλλὰ καὶ ὅσα κακὰ ἔπαθον, ἐκεῖνοι ὅπῃ εἰς αὐτὴν τὴν
Γερουσαλήμ ὡς εἰς Μητρόπολιν σερωτάτην κατέφυγον, πάντα λόγον ἀν-
δρώπινον υπερβαίνουσι τὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων αὐτόπτης γινόμενος ὁ Τί-
τος ὕψωσε τὰς χεῖρας τε πρὸς τὸν ἔβρανόν, καὶ ὤμωσεν εἰς τὸν Θεόν, πῶς
αὐτὸ δὲν ἦτον ἐδικήτε πράξις, ἔτε πῶς ἔγινον κατὰ τὴν γνώμην τε, ἀλ-
λά διὰ τὴν θεομίσητον δυσροπίαν ἐκείνων τῶν Ἑβραίων, ἔτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐπ-
ροξένησαν τόσα κακὰ τοῖς Γεδαίοις, ἀλλ' ἡ θεία δίκη τὰς ἐπαίδευσεν. Ὅστις
δὲ βέλεται νὰ μάθῃ καταλεπτῶς καὶ ἀκριβῶς, αὐτὸν τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ἐν
αὐτῷ γεγενημένα, ἄς ἀναγνώσῃ τὴν Ἱστορίαν τῆ Γεδαϊκῆ πολέμου, ὅπῃ συ-
νέγραψεν ὁ Γώθιος.

§. 6. Αὐτὰ δὲ ὅλα παραβαλλόμενα μετὰ τὴν ἁμαρτίαν ὅπῃ ἔπραξαν, εἴ-
και μικρὰ καὶ ὀλίγα, διότι τὸν προφειτευόμενον αὐτοῖς Μεσίαν ὅπῃ ἦλθε,
δὲν ἐδέχθησαν, ἀλλὰ προσμένουσιν ἐκεῖνον ὅπῃ δὲν θέλει ἔλθει. Ὅθεν καὶ
εἰς τὰς τρεῖς δελείας τῆς Αἰγύπτου δηλαδή, τῆς Βαβυλωνος, καὶ τῆς εἰς
τὸν καιρὸν Ἀντιόχου τῆ Ἐπιφανῆς ἐπωνομαθέντος, προσελέγοντο αὐτοῖς
ἀπὸ

(α) Γεδαϊκ. πολέμ. βιβλ. ε'. πρὸς τὸ τέλος.

(β) Ἐν τῷ περὶ Εὐαγγελικῆς ἀποδείξε. βιβλ. ε. κεφ. κγ'.

ἀπὸ τῆς Προφῆτας, καὶ ἡ αἰχμαλωσία, καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς, ἀλλ' εἰς τὴν ἐσχάτην αἰχμαλωσίαν, δὲν ἐγένετο ἄνω, ὡς ἐὰν τὰς προειπῶσιν οἱ προφηταί, ἐπειδὴ ἦν τελεία ἐγκατάλειψις τῷ Θεῷ, ὅπως τὰς ἄφησε γυμνὰς ἀπὸ τὴν σκέπην τῆς. ὅσας λοιπὸν ἐνδυμέμεθα αὐτὸ τὸ παράδειγμα, καὶ ὅσας βλέπομεν τὰς Ἰουδαίους διασκορπισμένους εἰς πᾶσαν πολιτείαν, τοσάκις χρέος ἔχομεν νὰ προσέχωμεν εἰς τὸ ῥητὸν τῷ Παύλῳ. „ Καλῶς τῇ ἀπί-
„ σίᾳ ἐξεκλάδησαν, σὺ δὲ τῇ πίσει ἐσηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φο-
„ βῆ· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων ἐκ εφείτατο, μήπως εἰδὲ
„ σὲ φείσεται. Ἰδὲ ἦν χρηστότητα, καὶ ἀποτομίαν Θεῷ· ἐπὶ μὲν τὰς πε-
„ σόντας ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σε χρηστότητα, εἰς ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι·
„ ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. (α) * διὰ δὲ τὰς προρρήσεις τῷ Χριστῷ, καὶ τὰ ση-
μεῖα αὐτῷ τῷ πολέμῳ, καὶ Ἰησοῦ τῷ υἱῷ Ἀνανίῳ, ὅπως εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς σκι-
νοπηγίας ἀρχιστε νὰ φωνάζῃ, φωνὴ ἀπὸ ἀνατολῶν κτ. αἰαὶ, αἰαὶ Γερο-
σολύμοις κτ. ἀνάγνωδι τὸν Γώσηπον (β) καὶ τὸν Εὐσέβιον (γ).

§. 7. Μετὰ τὸν πόλεμον, ἐπέσρεψεν ὁ Τίτος εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ὁμῶς μετὰ τὸν πατέρα τῆς θριαμβεύει, φέρων ὁμῶς καὶ τὰ νικητήρια ὅπως ἔλαβεν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, μετὰ τὰ ὅποια, ὁμῶς καὶ μετὰ τὰ ἄλλα λάφυρα τῷ πολέμῳ, ἦσαν καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη, καὶ ὁ νόμος τῷ Θεῷ, τὸν ὅποιον ὑπερον οἱ Ῥωμαῖοι ἐφύλαττον εἰς τὸ παλάτιον, τὰ δὲ σκεύη ἔβαλον εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἐιρήνης, ὅπως τότε ὠκοδομήθη ἀπὸ τὸν Οὐεσπασιανόν· δι' αὐτὰ ἔλα, ὅρα τὸν Γώσηπον (δ), τὸν Εὐσέβιον (ε), καὶ τὸν Τάκτιον (ς).

§. 8. Ἡ δὲ τῷ Θεῷ Ἐκκλησία, ὅπως τότε ἦν, εἰς τὴν Γερουσαλήμ, διὰ τὴν μὴ περιπέσει εἰς τόσα, καὶ τοιαῦτα κακὰ ὅπως ἡ Θεῖα δίκη ἐσώρευσε ἐπὶ τὰς Ἰουδαίας, ἐπειδὴ τὰς ὀργίσθη ὁ Θεός, διὰ ἐκεῖνα ὅπως τολμήσαντες ἤμαρτον κατὰ τῷ υἱῷ τῆς, καὶ διατὶ ἀρχισαν νὰ βάλωσι χεῖρας, καὶ εἰς τὰς Ἀποσόλους, καὶ μαθητάς, ἡ Ἐκκλησία λέγω θεόθεν φωτισθεῖσα μετοικίζεται εἰς τὴν Πέλαν, ἢ μάλλον εἰπεῖν κατὰ τὸν Εὐσέβιον (η), ἔχι μόνον αὐτὴ, ἀλλὰ καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς ἐν Γεροσολύμοις Ἐκκλησίας ἐμετοίκισεν ἀπὸ τὴν Γερουσαλήμ πρὶν τῷ πολέμῳ, ἀπὸ χρησμὸν τινὰ ὅπως ἐφανερῶς εἰς τὰς ἐκεῖσε ἐναρέτας, καὶ ἐπρὸς ἀχθὴ νὰ κατοικήσῃ μίαν πόλιν λεγομένην Περραίαν, τὴν ὁποίαν Πέλαν ἐπωνόμασαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμετοικίσθησαν ὅλοι οἱ πιστοὶ τῆς ἐν Γερουσαλήμ Ἐκκλησίας· αὐτὴν δὲ τὴν Γερουσαλήμ τὴν Βασιλικὴν Μητρόπολιν, καὶ πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν, γῆν ὠνόμασαν. Ἡ θεία δίκη ἐπαίδευσε λοιπὸν αὐτὴς, ὡς πράξαντας τοιαῦτα κακὰ, τόσον εἰς τὸν Δεσπότην Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅσον καὶ εἰς τὰς αὐτῶν Ἀποσόλους, καὶ τὴν γενεὰν αὐτῶν τῶν ἄσε-

(α) Πρὸς Ῥώμ. κεφ. ια. 20. (β) Περὶ Ἰουδαϊκῆς πολέμου βιβλ. ε. (γ) Ἐκ-
κλησι. Ἰστορ. βιβλ. γ. κεφ. ζ. καὶ η. (δ) Περὶ Ἰουδαϊκῆς πολέμου βιβλ. ε. καὶ ζ. (ε) Βιβλ.
γ. κεφ. ε. σ. ζ. (ς) Χρονικ. βιβλ. ε. (η) Βιβλ. γ. κεφ. ε.

Θεράμβος
Τίτῳ.

ἀσεβῶν ἐξ ὀλοκλήρου ἀφάνισε, καὶ τὴν ἐξήλειψεν ἀπὸ τῆν γενεάν τῶν ἀνδρῶπων, ὅρα καὶ τὸν Ἐπιφάνιον (α).

Ἡ τῆ Χρισ-
τοῦ Ἐκκλη-
σία ὁσημέ-
ραι ἤρξαντο.

§. 9. Καὶ ἔμνον αὐτὸ τὸ χάρισμα τῆ κατὰ μέρος Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἐδόθη παρὰ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ καθόλου ἀπαξάπαντα Ἐκκλησία εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν τῶν γαλινοτάτων Ἀυτοκρατόρων, τόσον κατ' ἡμέραν ἀυξάνουσα ἐπρόκοπτεν, μετὰ τὴν χάριν τῆ Θεοῦ, ὅσον ἐξ ἐναντίας ἢ τῶν Ἰουδαίων πονηρὰ Συναγωγή εἰς τὸ χεῖρον ἐπιπτεν, ἕνα μὲν διατὶ οἱ Χριστιανοὶ ἐχαίροντο εἰρήνην, καὶ δὲν ἐνοχλεῖντο ἀπὸ αὐτῆς τῆς Κρατῆντας, καὶ ἄλλο, διατὶ ἐσηρῆχθησαν, αἱ ψυχαὶ πολλῶν τῶν πιευστάντων, οἵτινες φανερώως εἶδον τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Ἰουδαίων ὅπῃ ἐτιμωρήθησαν μετὰ παντοδαπὰς κολάσεις, διατὶ ἐπαρηνόμησαν· ἀλλ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τῆ Χριστοῦ ἐπὶ τῆτοις τοῖς χρόνοις δὲν ἐνωχλεῖτο ἀπὸ τῆς Κρατῆντας, ἄλλο τόσον ἐταράττετο ἀπὸ τὸν Μενάνδρον, καὶ ἀπὸ τὸν Ἐβίωνα τῆς αἰρετικῆς, καὶ ἄλλης τοιού-
της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ΄.

Περὶ Μενάνδρου, καὶ Ἐβίωνος τῶν αἰρετικῶν, καὶ τῆς αὐτῶν αἰρέσεως.

§. 1.

Μενάνδρος
αἰρετικός.
Ἀΐεσις
αὐτοῦ.

Μενάνδρος Σαμαρείτης ἂν καὶ αὐτὸς ἀπὸ μίαν κώμην Χαβραΐ, ἢ κατὰ τὸν Μ. Γασίνον (β) ἀπὸ τῆς Καπαριταίας καταγόμενος, καὶ διδαχθεὶς διὰ ὀλίγον καιρὸν ἀπὸ τὸν Σίμωνα, ἐδιεδέχθη καὶ τὴν γοητείαν, ὅθεν εἰς πολλὰ ἐσυμφωνῆσε, καὶ εἰς πολλὰ δὲν ἐσυμφωνῆσε μετὰ τὸν Σίμωνα· ἐσυμφωνῆσε, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἔλεγε, πῶς ὁ Κόσμος δὲν ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς Ἀγγέλως, οἱ δὲ Ἀγγελοὶ ἐπαρηνόμησαν καὶ ἐπλάσθησαν ἀπὸ τὴν πρώτην Ἐννοίαν, καὶ πῶς δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἢ παρατήρησις τῆ νόμου, πῶς αἱ κοιναὶ καὶ αἱ ῥυπαραὶ συνουσίαι, καὶ πᾶσαι αἱ ἀσέλγειαι εἶναι συγχωρημένα τῶν ἀνθρώποις, καὶ ἄλλης τοιούτης φλυαρίας· δὲν ἐσυμφωνῆσε δὲ μετὰ τὸν Σίμωνα εἰς τῆτα, α. τὴν ἐπωνυμίαν τῆ Χριστοῦ, ὅπῃ ὁ Σίμων ἐλάμβανε διὰ τὸν ἑαυτὸν τα, αὐτὸς διὰ φθόνον τὴν ἀρνεῖτο, καὶ τὴν προσήροττε διὰ τὸν ἑαυτὸν τα· β. ἔλεγε πῶς αὐτὸς δὲν εἶναι ἡ πρώτη δύναμις, διατὶ
ἐκῆ-

(α) Περὶ μέτρ. καὶ ἑαθ. παραγ. ἰε. σελ. 171. τόμ. β. τῆς ἐν Κολων. Ἐκδοσ. ἀχπβ'. (β) Ἀπολογ. Α'. παραγ. κς'.

ἐκήρυττε πῶς ἡ πρώτη δύναμις ἦν ἀκατάληπτος, καὶ ἀφανέρωτος, ἀλλὰ πῶς ἀπὸ τὴν πρώτην δύναμιν ἐπέμφθη, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὡμολογῆσε, καὶ ἐδουμάτιζε πῶς αὐτὸς εἶναι μείζων σωτὴρ τῆ ἀνθρωπίνῃ γένει ἀπὸ τὸν Σίμωνα, καὶ τοῖς ἀνθρώποις τὴσιν δύναμιν καὶ ἐπιστήμην ἄταξε, μετὰ τὴν μαγείαν τε, ὅπῃ εὐκόλως νὰ νικῶσι τὰς κοσμοποιεῖς δυνάμεις, καὶ μόνον αὐτοὶ νὰ ἔχωσι σωτηρίαν, ὅσοι δηλαδὴ εἰς τὸ ὄνομά τε ἐβαπτίζοντο, τὰς ὁποῖας ἔλεγε πῶς θέλει, καὶ καλλιώτεροι εἶναι ἀπὸ τὰς ἄλλας εἰς τὴν παρῶσαν ζωὴν, ἐπειδὴ δὲν θέλει ἀποθάνει, ἀλλὰ γενόμενοι αἰῶδιοι, καὶ ἀθάνατοι, θέλει μείνειν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, αἰωνίως. Καὶ μετὰ πολλὰς ἄλλας τοιαύτας τερατολογίας ὑπερηφανευόμενος ὁ μάγος αὐτὸς, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν μακάριον· ἀνάγνωθι περὶ αὐτῆ Γαλιθαίου τὸν Μάρτυρα (α), Εἰρηναίου (β), Τερτυλιανὸν (γ), ὅστις καὶ γράφει, πῶς ὁ, τι ὁ Σίμων ἔλεγε διὰ τὸν ἑαυτὸν τε, ὁ Μένανδρος ἔλεγε πῶς εἶναι ἐδικόν τε· τὸν Ἐπιφάνιον (δ), τὸν Θεοδώρητον (ε), τὸν Εὐσέβιον (ς), τὸν Αὐγουστίνον (η), καὶ τὸν Νικηφόρον (θ).

§. 2. Γαλιθαῖος ὁ Μάρτυς γράφει (ι) πῶς ὁ Μένανδρος ἔτος ἡπάτησε πολλὰς εἰς τὴν Ἀντιόχειαν μετὰ τὴν μαγείαν τε, καὶ γοητικὴν κακοτεχνίαν, καὶ ἐφάνη εἰς Ρώμην ἐπὶ τὰς ἡμέρας Τίτου τῆ Αὐτοκράτορος, καὶ ὅσοι ἠκολούθησαν τὴν κακομυδίαν αὐτῆ, ὠνομάζοντο Μενανδρινοὶ, ἢ ὁποῖα αἵρεσις ἔλαβεν ἀπὸ ἡμᾶς τὴν ἀντιλογίαν, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (κ), ἀλλὰ καὶ αὐτὴ μετὰ τὴν δύναμιν τῆ Χριστοῦ ἠφανίσθη, καὶ ἐξέλιπε· κατ' αὐτῶν ἔγραψαν (καθὼς ὁ Θεοδώρητος μαρτυρεῖ) (λ) Γαλιθαῖος ὁ Μάρτυς, ὁ Εἰρηναῖος καὶ ὁ Ωριγένης.

§. 3. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Γερουσαλήμ ἐφύτρωσεν εἰς τὰς παροίκιας Χριστιανὸς τῆς Περσίας, ὡς ἀπὸ τινὰ βάρβαρον τῆ ἁδῆ Εβραίων ὁ αἰρετικὸς, ἄτω ὀνομαζόμενος διὰ τὴν ἐκείσιν ἰσχυρίαν, διότι παρ' Εβραίοις, Εβραίων δηλοῖ πτωχός. Αὐτὸς ἐδίδασκε πῶς, εἰς ἐσὶν ὁ ἀγέννητος, καὶ αὐτὸς ὁ δημιουργὸς τῆ κόσμου, ἀλλὰ τὴν θεότητα τῆ Χριστοῦ πρώτος αὐτὸς (ὅσον μᾶς εἶναι γνωστὸν) ἀρνήθη, καὶ τὸν ἐνόμιζε ψιλόν, καὶ κοινὸν ἄνθρωπον, γεγεννημένον ἀπὸ συγγένειαν, καὶ σπέρμα τῆ Ἰωσήφ, καὶ τῆς Μαρίας, καὶ πῶς διέφερε μόνον ἀπὸ τῆς ἄλλης ἀνθρώπου, κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ καθαρότητα· πρὸς δὲ τῆτοις ἔλεγεν, ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ ὁ διάβολος ἐδιωρίσθησαν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁ μὲν Χριστὸς ἔλαβε τὸν κλῆρον τῆ μέλλοντος αἰῶνος, ὁ δὲ διάβολος τῆ ἐνεσώτου· προσέτι ἔλεγε τοῖς Ναζωραίοις, πῶς ἡ παρατήρησις τῆ Μωσαϊκῆ νόμου εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν· ὅθεν ἐφύλαττε τὴν πε-

Μενανδρινοί.

Τίτος κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.

Εβραίων αἰρετικὸς.

Αἵρεσις αὐτῆ.

ρι-

(α) Ἀπολογ. Α΄. παραγ. κς. (β) Κατὰ αἵρεσ. βιβλ. α΄. (γ) Περί προγ. α΄-ρετ. βιβλ. α΄. κεφ. μς'. (δ) Αἵρεσ. κβ'. (ε) Αἵρετ. κακομυθ. λόγ. πρῶτ. (ς) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ΄. κεφ. κς. (η) Περί αἵρεσ. κεφ. α΄. (θ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ΄. κεφ. ιβ'. (ι) Ἀπολογ. α΄. ἔδαφ. ις'. (κ) Αἵρεσ. κβ'. (λ) Αἵρετ. κακομυθ. Ἰσορ. α΄.

ριτομήν, τὰ Σάββατα, ἢ πάντα τὰ ἔθιμα τῆς νομικῆς θρησκείας, εἰς τρόπον ὅτι, νὰ μὴν εἶναι δυνατόν τοῖς ἀνθρώποις νὰ σωθῶσι μὲ μόνην τὴν εἰς Χριστὸν πίσιν, ἢ τὴν Χριστιανικὴν πολιτείαν, διὰ τὰ ὁποῖα αὐτὰ μόνα, ὡς λέγει ὁ Γερώνυμος (α) ἀναθεματίσθαι ἀπὸ τῆς Ἀγίας Πατέρας, ἢ μόνον ὁ Ἐβρίων, ἀλλὰ ἢ ὁ Κήρινθος, ἐπειδὴ ἔνωσαν τὰ ἔθιμα τῷ νόμῳ, μὲ τὸ Ἐυαγγέλιον· προσέτι ἐώρταζε τὴν κυριακὴν εἰς τιμὴν, ἢ μνήμην τῆς Ἀναστάσεως τῆ Χριστοῦ.

§. 4. Ἰδὼν δὲ ὁ δεινὸς αὐτὸς ὄφρις, ἢ πτωχὸς κατὰ τὴν τὸν Παῦλον φανερώς εἰς τὰς Ἐπιστολάς τε νὰ ἐναντιεῖται εἰς τὴν διδασκαλίαν, τῆ, ὅτι ἀναγκαῖα ἢ παράτησις τῆ Μωσαϊκῆ νόμου, ἢ βεβλόμενος μὲ σοφιστικῆς λόγου νὰ ἀνατρέψῃ ἀπὸ τὴν πλάνην, ἢ κακουργίαν αὐτῆ, ἔλεγε πῶς ὁ Παῦλος δὲν εἶναι Ἰουδαῖος κατὰ τὸ γένος, ἀλλὰ Ταρσεύς, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Ταρσὸν, ἢ ἐμάκρυνεν ἀπὸ τῆς Ἐλληνικῆς διὰ μίαν κόρην Γερῆως τινός, ὅπῃ ἠγάπα ὅταν διέτριβεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἢ δι' ἀγάπην αὐτῆς περιετμήθη διὰ νὰ συναρθῇ ἴσως νομίμως μὲ αὐτὴν, ὅμως μὴν λαβὼν τὸ ποδόμενον, δηλαδὴ μὴν λαβὼν τὴν κόρην ἐκείνην, ἀδιμονήσας ἔγραψε πολλὰ ἐναντίον τῆς περιτομῆς, τῶν Σαββάτων, ἢ τῆς νομοθεσίας γενόμενος ἀποστάτης· ἢ μόνον δὲ ὁ Ἐβρίων δὲν ἐδέχετο τὰς Ἐπιστολάς τῆ Παύλου, ἀλλὰ ἢ τῶν λοιπῶν τῆς Καινῆς διαθήκης βιβλίων, ὀλίγον ἐφρόντιζεν, ἢ ἢ κατόλου δὲν τὰ ἐδέχετο, ἢ μόνον ἐσέβετο τὸ κατὰ τῆς Ἐβραϊκῆς λεγόμενον Ἐυαγγέλιον (β)· ἀντὶς δὲ αὐτὰ τὰ ἱερὰ βιβλία, ἀλλὰ πολὺ νενοθευμένα ἔγραψε, γέμοντα τῆς ἀσεβείας αὐτῆ, ἢ ἐδένα τῶν Προφητῶν ἐδέχετο, εἰμὴ τὸν Μωϋσῆν, ἢ τὸν Ἰησοῦν τῆ Ναυῆ· τὸν δὲ Δαβὶδ, τὸν Σολομῶντα, Ἡσαΐαν, Γερεμίαν, Δανιὴλ, ἢ τῆς λοιπῆς Προφητίας, περιγελῶν τῆς ἀναθεματίζε· ἀπηγόρευε τὴν παρθενίαν, ἢ ἐγκράτειαν, βιάζων νὰ ὑπανδρεύωνται πάντες, ἔως ἢ τὰ ἀνήλικα παῖδια, ἢ ἢ μόνον μὲ μίαν ὑπανδρείαν νὰ γίνεται ἢ συνάφεια, ἀλλὰ ἢ μὲ πολυγαμίας, ἢ ὅσις ἐχωρίζετο ἀπὸ τὸν πρῶτον γάμον, τὸν ἠνάγκαζε, ἢ τῆ ἐδίδεν ἄδειαν νὰ προσκολληθῇ εἰς ἕτερον γάμον· ἐπρόθεσε δὲ, ἢ νὰ παρατηρῶσι διὰ νὰ πιάνωσι τινὰ ἀπὸ τῆς ἄλλοθενεῖς, ἢ ὅσις κοιμηθῆ μὲ γυναῖκα ἐγειρόμενος τῆς κλίνης, νὰ πλύνεται μὲ τὸ ὕδωρ, πάντα γὰρ αὐτοῖς (λέγει ὁ Ἐπιφάνιος) (γ) ἀδεῶς πράττεται (δ)·

δια-

(α) Ἐν τῇ πρὸς Ἀύγουστ. Ἐπισ. εἰβ. παραγ. 13.

(β) Νομίζω πῶς ὁ Συγγραφεὺς ἐννοεῖ ὅδε τὸ κατὰ Ματθαῖον Ἐυαγγέλιον, διότι μόνον αὐτὸ ἐδέχετο ὁ Ἐβρίων, ἐχὶ ὅμως ἀκέραιον, ἀλλ' ἐλκειπὲς εἰς δύο κεφάλαια, ἢ διορθομένον κατ' αὐτὸν, εἰς πολλὰ μέρη.

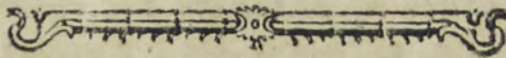
(γ) Αἰρέσ. λ'.

(δ) Ὁ Ἐβρίων ἀπορρίπτων τὸν Ἄγιον Παῦλον, ἔλεγε πῶς εἶναι μαθητῆς τῆ Πέτρος· αὐτὸς ἐβάπτιζεν, ἐτέλει τὸ μυσῆριον τῆς Ἐυχαριστίας, ἐκχέων μόνον ὕδωρ εἰς τὸ πο-

διαλαμβάνει δι' αὐτὸν ὁ Ἐπιφάνιος (α), ὁ Τερτυλιανὸς (β), ὁ Ἐπιφάνιος (γ), ὁ Θεοδώρητος (δ), ὁ Εὐσέβιος (ε), ὁ Αὐγουστίνος (ς), καὶ Νικηφόρος (η).

§. 5. Ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ἐβίωνα, ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν οἱ Ἐβιωνῖται, οἱ καὶ Ἐβιωνεῖς, καὶ Ἐβιωναῖοι ἐλέγοντο, ὅμως πάντες δὲν εἶχον τὴν αὐτὴν δόξαν περὶ Χριστοῦ, ἀλλὰ σρέψαντες τὸν νόον τῆς, ὡς εἰς πρᾶγμα ἀσύστατον, καὶ ἀμήχανον, ἄλλοι, ἄλλως ἔλεγον, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, διότι τινὲς φεύγοντες τὴν ὑπερβολικὴν ἀτοπίαν τῶν εἰρημένων, ἔλεγον, πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν να ἐγεννήθη ἐκ Παρθένα, καὶ Πνεύματος Ἁγίου, ἔχι ὅμως να προῦπήρχεν, ὡν Θεὸς Λόγος, καὶ Σοφία· ἕτεροι δὲ ἔλεγον, πῶς ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Ἀδάμ ὁ πρωτόπλαστος, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἐνεφύσησεν ὁ Θεὸς, ἄλλοι πάλιν, πῶς ἦν μὲν ἀνωθεν, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἐκτίθη, ὡν Πνεῦμα, καὶ μείζων τῶν Ἀγγέλων, καὶ πῶς κυριεύει τὰ πάντα, καὶ πῶς ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον ὅταν βάλεται, καθὼς ἦλθεν εἰς τὸν Ἀδάμ, εἰς τὰς Προφῆτας, καὶ Πατριάρχας σώμα, καὶ σάρκα φορῶν, καὶ πῶς ὁ αὐτὸς ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἦλθε, φορέσας τὴν σάρκα τῆ Ἀδάμ, καὶ ἐφάνη τοῖς ἀνθρώποις, ἐσαυρώθη, ἀνέστη, καὶ εἰς ἔρανός ἀνελήφθη κτ. (θ)

Ἐβιωνῖται.
Ἐβιωνεῖς.
Ἐβιωναῖοι.

ΚΕΦΑ'-

ποτήριον, καὶ εἰς τὸ δισκάριον ἄζυμον, ὅθεν αὐτὴ ἡ αἵρεσις τῶν ἀζυμιτῶν ἀρχαιοτάτη ἦν, καὶ ἔχι ἐφεύρεσις τῶν Λατίνων, ἀλλὰ μίμησις καὶ τῆτο τὸ Μυσηρίον κατὰ τὸν Εὐσέβιον ὑπηρετήσε πᾶσαν Κυριακὴν. Οἱ Ἐβίων, καὶ πολλοὶ Ἐβιωνῖται ἐκάλεν τὴν Ἱερουσαλήμ, οἶκον Θεοῦ, καὶ τὰς αὐτῶν συνελεύσεις, Συναγωγὰς, καὶ ἔχι Ἐκκλησίας.

(α) Κατὰ αἵρεσ. βιβλ. α. κεφ. κς. καὶ βιβλ. δ. κεφ. νθ. καὶ βιβλ. ε. κεφ. α. (β) Περί προγ. αἵρετ. βιβλ. α. κεφ. μή. (γ) Αἵρεσ. λ'. (δ) Αἵρετ. καπορυθ. λόγ. β'. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ. κεφ. κζ. (ς) Περί αἵρεσ. κεφ. ι. (η) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε. κεφ. ιβ'. (θ) Κατ' αὐτῆ ἐγραψεν Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής, τὸ Εὐαγγέλιόν τῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Περὶ Φλαβίου Δομετιανῆ Αυτοκράτορος, ἡ τῆ κινήθεντος
ὑπ' αὐτῆ, δευτέρου διωγμῆ κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

§. 1.

Δομετιανὸς
Αὐτοκρά-
τωρ.
ἀπὸ Χ. Γ.
82.

Χαρακτήρ
αὐτῆ.

Α'φ' ἧ ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος τῆ Θανάτῃ, Τίτος Οὐεσπασιανὸς, ἀνηγο-
ρεύθη Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Φλάυιος Δομετιανὸς ὁ ἀδελφὸς τῆ, με-
τὰ τὸν ἄριστον, ὁ κάκιστος, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆ Χριστῆ πβ'.
ὅσις ἀγκαλὰ ἡ εἰς τὴν ἀρχὴν ἔδειξε καλὰ προοίμια τῆς Αὐτοκρατορίας
τῆ, ἡ ἐκήρυξε νόμους σκληροὺς ἐναντίον εἰς τὰς ἀσελγεῖς, ἡ ἄφρονας, τὰς
δεδομένους εἰς τὰς ἡδονὰς, ἡ ἠξιώθηκεν ἔτῳ, νὰ λάβῃ ἐπαίνους τῆς δικαιοσύ-
νης, ἡ σωφροσύνης τῆ, ὅμως ἀφ' ἧ ἀπέρασεν ὀλίγος καιρὸς, ἐξέκλινε τῆς
ὀρθῆς ὁδῆ, ἡ ἔπεσεν εἰς πολλὰ ἡ μεγάλα ἀτοπήματα, ἡ σφάλματα,
τῆς ἀσελγείας δηλαδὴ, τῆς ἀμελείας, τῆς ἀνυπαδείας, τῆς φιλαργυρίας,
τῆς ὀργῆς, ἡ τῆς ἀσπλαγχνίας, διὰ τὰ ὁποῖα ἔγινε μισητὸς παρὰ πᾶ-
σι, ἡ τὰς ἐπαίνους, ὅπῃ ὁ πατέρας τῆ, ἡ ὁ ἀδελφὸς τῆ ἀφισαν ἀνεξαλείπ-
τες, αὐτὸς εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὰς ἐξάλειψε· διότι ἐπίβρολος
ὢν, ἡ κρυφίνους, πρὸς ἑδὲνα ἄνθρωπον ἔδειξεν φιλίαν εἰληκρινῆ, ἀλλ' ἐκεῖ-
νον ὅπῃ εἶχε σκοπὸν νὰ θανατώσῃ, αὐτὸν ἐπροσποιεῖτο πῶς ἀγάπα, ἡ
ἦν ἄπιστος καταπολλὰ, ἡ εἰς τὰς εὐεργέτας τῆ, ἡ εἰς τὰς ὑπηρετάς τῆ·
προσέτι μοιχὸς ἦν, ἡ ἀιμομικτής, διότι εἰς τὸ φανερόν, ἡ χωρὶς ἐντροπὴν
ἀσχιμονῆσε μὲ τὴν ἀνεψιάν τῆ, Γελίαν θυγατέρα τῆ ἀδελφῆ τῆ Τίτῆ, ἡ
ἄλλο δὲν ἐποίησεν ὁ θηλυκρεπῆς, πᾶρξεν μόνον ἑσαγίτευσεν μῆας, μὲ ἕνα ὄξυ,
ἡ δυνατόν δοξάρι, μέσα εἰς τὸν κοιτῶνα τῆ (α), ἡ πολλὰς εὐγενεῖς ἡ ἐπι-
σῆμους ἀνθρώπους ἐθανάτωσε, ἡ χωρὶς εὐλογον πρόφασιν. Τὰς σοφὰς ἡ
περιφῆμους ὅπῃ ἔλαμπον εἰς τὴν μάθησιν τῶν γραμμάτων, τὰς ἐξεδενῆσε,
ἡ κατ' ἡμέραν γενόμενος χειρότερος ἐπινοῆσε νέα κολαστήρια, ἡ τιμωρίας,
ἡ ἔδαπτεν ἀνθρώπους ἀπταίστους, ζωντανὰς, ἡ πολλὰς ἐνδόξους εὐγενεῖς, ἐξώ-
ριζεν, ἡ χι δὲ ἄλλο, πᾶρξεν διὰ νὰ ἀρπάσῃ τὰς περιβασίας αὐτῶν, ἡ δικαίως
ἡδελῆ τις εἶπῃ, πῶς αὐτὸς ἐγεννήθη μᾶλλον ἀσπλαγχνότατον θηρίον, ἢ
ἄνθρωπος, κατὰ πάντα ὅμοιος ὢν τῷ Νέρωνι, Καλλιγόλῃ, ἡ τῷ Τιβερίῳ.
ὅπῃ

(α) Τῆτο ἔδωκεν αἰτίαν τῷ Οὐίβιῳ Κρίστω, ὅπῃ ἐρωτήθη ποτὲ, ἂν εὐερίσχετό
τις εἰς τὸν κοιτῶνα μὲ τὸν Δομετιανόν, νὰ ἀποκριθῇ, ἔτε μία μῆα.

ὅπῃ κακῶς, ἢ φάυλως ἐκυβέρνησαν τὴν Βασιλείαν, ἢ ἄχι τῷ πατρί τε, ἢ τῷ ἀδελφῷ τε, τῶν ὁποίων τὴν δόξαν, ἢ φήμην, αὐτὸς ἔσβεσε.

§. 2. Εἰς τὸν καιρὸν τε τέσσαρας ἐκστρατείας ἐποίησεν, α. κατὰ Σαρματῶν, β. κατὰ τῶν Κάττων, γ. ἢ δ. κατὰ τῶν Δακῶν, ἀλλ' εἰς πάσας αὐτάς, τόσον ἀμελῶς, ἢ δυσυχῶς, ὥς μετὰ χρήματα ἀγόρασε τὴν εἰρήνην, ἢ μ' ὄλον τῆτο, εἰς τὴν Ῥώμην ἐτέλει θριάμβους, ὡς νικητὴς τάχα, ἐν πρώτοις τῶν Κάττων, εἶτα καὶ τῶν Δακῶν. Τελευταίον, ἔπεσεν εἰς τοιαύτην ὑπερηφανίαν, κενοδοξίαν, ἢ ἔπαρσιν, ὥς ὠνόμασε τὸν ἑαυτὸν τε Θεὸν, ἢ ἔπεμπε τὰς Ἐπιτολάς τε πρὸς τὰς Κυβερνήτας, ἢ πρώτας τῆς Γερμανίας, μετὰ τοιαύτην ἐπιγραφὴν, ὁ Δομετιανὸς, ἢ Ὑμέτερος Θεὸς, ἔτω προσάξει νὰ γίνῃ. ἢ ἀπὸ τότε δὲν ἤθελεν ἄλλην ὀνομασίαν, ἔτε εἰς τὰ γράμματα, ἔτε εἰς τὰς λόγους, ἢ ὁμιλίαις τινὸς πράγματος, μάρτυς ὁ Σειπῶνιος (α) τὰς δὲ εἰς τὸ Καπιτώλιον Ἀνδριάντας αὐτῆ, δὲν ἤθελεν ἀπὸ ἄλλην ὕλην νὰ εἶναι κατασκευασμένοι, εἰμὴ ἀπὸ χρυσοῦ, ἢ ἀργυροῦ.

§. 3. Δι' αὐτὰ ἢ ἄλλα ὅμοια, ἐφάνη φοβερός, ἢ τρομερός τοῖς πᾶσι, ἢ ἐπομένως μισητός, ἢ ἀπὸ αὐτὰ ἐχάθη. διότι ἐθανατώθη ἀπὸ τὴν συνομισίαν τῶν ἐνδοξοτάτων φίλων τε, ἢ ἀπελευθέρων, συμφωνῶσα εἰς τῆτο ἢ ἡ σύζυγός τε Δομετία, ὡς Ἰσορῆι ὁ Σειπῶνιος (β), ἐν ἔτει τῆς αὐτῆς ἡλικίας μέ. βασιλεύσας ἔτη ιε'. ὁ δὲ τῆτον φονεύσας Στέφανος ὀνόματι, ἦν εἰς τῶν ἀπελευθέρων τε, ἀνδρῶπος δυνατός, ἢ ἰσχυρός, ὃς πλησιάσας πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ συνομιλήσῃ, ἢ προσποιηθεὶς πῶς ἤθελε νὰ τῆ δώσῃ, ἕνα γράμμα δηλωτικὸν τῶν ἀποσπατῶν, μετὰ ἕνα ξιφίδιον, ὅπῃ εἶχε κρυμμένον ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, τὸν ἐκέντησε. ὁ δὲ Δομετιανὸς, ὢν ἀνδρείος ἢ μεγαλόσωμος, δὲν ἔπεσε μετὰ τὸ πρῶτον κέντημα, ἀλλὰ ῥίψας κατὰ γῆς τὸν Στέφανον, ἐπάσχισε νὰ τῆ ἐκβάλλῃ τὰ ὄμματα, ἢ ἐφώναζε τὰς σωματοφύλακας τε πρὸς βοῦδειαν, ἀκροθεῖτα ἢ φωνὴ τε ἔτρεξαν ἢ οἱ λοιποὶ ἀπελευθέροι συνωμόται, ἢ τὸν ἐσκότωσαν ἐλευθέρως. ἀνάγνωδι τὸν Δίωνα (γ), τὸν Ζωναράν (δ), ἢ ἐκ τῶν Λατίνων τὸν Σειπῶνιον (ε), τὸν Ἐυτρόπιον (ς), τὸν Κεστωινιανὸν (η), τὸν Τάκτιον (θ), ἢ Πλίνιον τὸν Νεώτερον (ι).

§. 4. Αὐτὸς ὁ Δομετιανὸς ὅπῃ τέλος πάντων κατέστησε τὸν ἑαυτὸν τε εἰς τὰ τέλη τῆς Αὐτοκρατορίας τε, ἢ τῆς τῆ Νέρωνος Θεοεχθρείας, ἢ Θεομαχίας διάδοχον, ὡς ὁ Εὐσέβιος λέγει (κ), ἢ κατὰ τὸν Τερτυλιανὸς ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ (λ), μνήμην αὐτῆ ποιήμενος γράφει λέγων, πεπειρά-

Δεύτερος
διωγμὸς
κατὰ Χρι-
στianῶν.

(α) Εἰς τὸν τῆ Δομετιανῆ βίον. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Ῥωμαϊ. Ἰσορ. βιβλ. ξζ. (δ) Εἰς τὰ Χρονικά τε, τόμ. Α'. βιβλ. ια. κεφ. ιδ'. Ἐκδ. Ἐνετ. αψκθ'. (ε) Εἰς τὸν βίον τῆ Δομετιανῆ. (ς) Βιβλ. ζ'. κεφ. κγ'. (η) Εἰς τὸν βίον τῆ Δομετιανῆ. (θ) Χρονικ. βιβλ. ε'. (ι) Βιβλ. δ'. Ἐπισ. ιε'. (κ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ'. κεφ. ιζ'. (λ) Κεφ. ε'.

και ποτε κ̄ Δομετιανός ταυτὸ ποιεῖν ἐκεῖνω, μέρος ὧν, τῆς τῆ Νέρωνος ὠμό-
τιτος, αὐτὸς ὁ Δομετιανός λέγω, ἤγειρε κατὰ τὸν Χριστιανῶν τὸν δεύτε-
ρον διωγμὸν, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χρισ̄ σαρκώσεως κ̄. τῆ ὁποῖε διωγμῶ αἰ-
τία ἕδεμία ἦν, εἰ μὴ ἡ ἀύξησις τῶν Χριστιανῶν ὑπὸ τῶν Οὐεσπασιανῶν,
τινὲς δὲ τῶν Συγγραφέων ἐπρόθεσαν, κ̄ αὐτὴν τὴν αἰτίαν, δηλαδὴ πῶς
οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἤθελον νὰ ἰξεύρωσι, κ̄ νὰ λέγωσι τὸν Δομετιανὸν θεόν,
μιμῶμενοι τῆς Ρωμαίικς, οἵτινες παλαιόθεν δόγμα εἶχον, ὡς ὁ Εὐσέ-
βιος λέγει (α), μηδένα θεὸν ὑπὸ Βασιλέως καθιερεῖσθαι, πρὶν ὑπὸ τῆς
Συγκλήτε δοκιμασθῆναι, διότι παρ' αὐτοῖς, τὸ ὄνομα τῆς θεότητος, ἐδίδοτο
μὲ ἀνθρώπινον δοκιμῆν· ὅθεν ἔλεγον, ἂν μὴ ἀνθρώπῳ Θεὸς ἀρέσῃ, θεὸς
β γίνεται.

Ἀσπλαγ-
χνία τῆ
Δομετιανῆ.

§. 5. Τὴν δὲ ἀσπλαγχνίαν, κ̄ ἀνιλεότητα, ὅπῃ ἔδειξεν ὁ Δομετια-
νός, δύναται τις νὰ συμπεράνη, κ̄ ἀπὸ τῆτο· σκληρῶς κ̄ ἐλεεινῶς ἔθανά-
τωσε τὸν ἀπὸ ὑπάτων Γλαβρίτην, κ̄ Φλαύιον Κλήμεντα υἱὸν τῆ ἀδελφῆ
τῆ πατρός τε, τότε εἰς τῶν Ὑπάτων τῆς Ρώμης, διατὶ ἔγινον Χριστιανοί,
κ̄ τὴν γυναῖκα τε Φλαυίαν Δομετιαν, κ̄ τὴν γεννηθεῖσαν ἀπὸ τὴν ἀδελ-
φὴν τε συνώνυμον ἐξώρισε, τὴν μὲν εἰς τὴν νῆσον Πανδακρατίαν, τὴν δὲ εἰς
Ποντίαν διὰ παιδευσίν τας, ὅρα τὸν Δίωνα, (β) κ̄ τὸν Εὐσέβιον (γ).

Μαρτύριον
Γωάννης
τῆ Εὐαγγ-
γελισῆ.

§. 6. Ἐπικρατῆντος ἔτι τῆ διωγμῆ, πέμπεται δεδεμένος ἀπὸ τῆς Ἐφέ-
σε εἰς Ρώμην ἀπὸ τὸν Ἀνθύπατον, ὁ Ἀπόστολος, κ̄ Εὐαγγελιστῆς Γωάν-
νης, ὅπῃ πλησίον τῆς πύλης Λατίνας λεγομένης, ἀφ' ἧ ἐποτίσθη τὸ φαρ-
μάκι ἀνευ ζημίας, ἐρρίφθη εἰς ἓνα πίδαρον γεμάτον ἀπὸ θερμὸν ἔλαιον, τῆς
τῆ μαίης, ἡμέρα Κυριακῆ, καθὼς λέγει ὁ Ἀδριχώμιος (δ), κ̄ μείνας ἀβ-
λαβῆς, πέμπεται εἰς τὴν νῆσον Πάτμον, ἐξόριστος διὰ τὸν λόγον τῆ Θεῆ, κ̄
διὰ τὴν μαρτυρίαν τῆ Γησῆ Χρισ̄, καθὼς αὐτὸς λέγει ἐν τῇ Ἀποκαλύψει,
τῆς ὁποῖας νῆσῃ τῆς οἰκήτορας πάντα ἐπέσρεψεν εἰς τὴν τῆ Χρισ̄ πῖσιν·
εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον εἶδεν, ἡμέρα κυριακῆ, ὅσα κατὰ πλάτος ἔγραψεν εἰς τὴν
Ἀποκάλυψιν. Εἰς αὐτὰς τῆς καιρῆς, νομίζουσι τινες, πῶς εἰς τὴν Πέργαμον
τῆς Ἀνατολῆς, ἔθανάτωθη Ἀντίπας ὁ Μάρτυς, τῆ ὁποῖα γίνεται μνήμη εἰς
τὴν Ἀποκάλυψιν· προσέτι Τιμόθεος ὁ Ἀπόστολος, κ̄ Οὐνήτιμος, Κλήμης
τε, κ̄ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον, τὸν δρόμον τῆς ζωῆς
τας, εἰς τὸ σάδιον τῆ μαρτυρίᾳ ἐτελέειωσαν διὰ τὸ ὄνομα τῆ Χρισ̄, ὡς λέ-
γει ὁ Κεδρινός (ε), κ̄ ὁ Νικηφόρος (ς).

Ἐξορία τε
εἰς Πάτμον.

Μαρτύριον
διαφόρων
Ἀγίων.

§. 7. Δὲν εὐχαριστήθη λοιπὸν ὁ Δομετιανός εἰς αὐτὸν τὸν διωγμὸν
κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ κ̄ κατὰ Ἰουδαίων ἔδειξε τὴν λύσσαν τε, προ-
σάξας νὰ θανατωθῶσιν, ὅσοι ἦσαν ἀπὸ τὸ γένος τῆ Δαβὶδ, ἢ διὰ τὸ μῖ-
σος

Διωγμὸς
κατὰ τῶν
Ἰουδαίων.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σ'ο. βιβλ. β'. κεφ. β'. (β) Ρωμαῖ. Γ' σ'ο. βιβλ. ξξ'. (γ) Ἐκ-
κλησ. Γ' σ'ο. βιβλ. γ'. κεφ. ιθ'. (δ) Εἰς τὸν βίον τῆ Γησῆ Χρισ̄. (ε) Τόμ. α. σελ.
εψδ'. Ἐκδοσ. Ἐνετ. αψκθ'. (ς) Ἐκκλησ. Γ' σ'ο. βιβλ. γ'. κεφ. ια'.

σος ὅπῃ εἶχε κατὰ Χριστῷ, ἢ διατὶ ἤκαστε, πῶς ἀπὸ τὴν φυλὴν τῆς Δέλει συ-
κωθεῖ βασιλεὺς, τῷ ὁποίῳ ἡ βασιλεία Δέλει εἶναι μεγάλη, καὶ αἰώνιος· ὅθεν
καὶ τὰς ἐκγόνους τῷ Γάδα ὅπῃ ἔζων ἔτι, τῷ κατὰ σάρκα λεγομένῳ δηλαδὴ ἀ-
δελφῷ τῷ Κυρίῳ, ἐπειδὴ ἦσαν ἀπὸ τὸ γένος τῷ Δαβὶδ, τὰς ἤφερον ἐνώ-
πιον αὐτῷ, καὶ τὰς ἠρώτησε ἂν εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῷ Δαβὶδ, καὶ ἀποκ-
ριθεῖντες τὸ ναὶ, τὰς ἠρώτησε πόσῃν περιστείαν ἔχουσι, καὶ πόσα χρήματα,
αὐτοὶ δὲ ἀποκρίθησαν, ἐννέα χιλιάδας δηνάρια μὲ τὴν διατίμησιν τῆς γῆς
αὐτῶν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτοὶ θρέφονται δαλεύοντες, καὶ πληρώνουσι τὸ
δόσιμόν τας, καὶ διὰ μαρτυρίαν ἔδειξαν τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅπῃ ἦσαν τρα-
χεῖαι ἀπὸ τὴν ἐργασίαν. Ἐρωτηθέντες δὲ, καὶ περὶ τῆς τῷ Χριστῷ Βασιλείας,
ποτατὴ Δέλει εἶναι, καὶ πῶς, καὶ πότε Δέλει φανεῖ, εἶπον, πῶς ἡ βασιλεία
τῷ Χριστῷ δὲν εἶναι κοσμική, ἕτε ἐπίγειος, ἀλλ' ἐπεράνιος, καὶ Δέλει φανεῖ
εἰς τὸ τέλος τῶν αἰώνων· διὰ αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν, ὡς ἔδαμινες νομίσας αὐ-
τὰς ὁ Δομετιανὸς, τὰς ἀφῆκε μὲ καταφρόνησιν ἐλευθέρους, καὶ κατέπαυσε τὸν
διωγμὸν μὲ πρόσαγμά τῃ· ὅρα τὸν Εὐσέβιον (α).

§. 8. Πρὸς τῆτοις, πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ὅσοι μετὰ τὸ μαρτύριον
τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου, καὶ Παύλου, ἀλληλοδιαδόχως ἐδέξαντο
τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον τῆς παλαιᾶς Ρώμης, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῷ Μεγά-
λῳ Κωνσταντίνῳ, πάντες ἐν ὁσιότητι καὶ ἀγιότητι, ὁμῶς μὲ τὰς πανταχῶς λοι-
πὰς ἁγίους, διέλαμψαν, τὰς ὁποίας ἂν συγκρίνη τις μὲ τὰς ἐσχάτας τῆς
Ρώμης Ἐπισκόπους, Δέλει τὰς εὐρεὶ βέβαια πολὺ διαφέροντας ἀπὸ τὰς
πρώτας, καθὼς τὸ σκότος ἀπὸ τὸ φῶς· διότι ἐκεῖνοι μὲν, ἐπὶ τῆς γῆς Χρι-
στομιμήτως ταπεινοὶ ὄντες, ἐξῆσαν ἀκολαθῶντες τὰ ἴχνη τῷ διδασκάλῳ, καὶ
τῶν μαθητῶν αὐτῷ· οἱ δὲ μεταγενέστεροι εἶναι ὑπερήφανοι, καὶ συγκρινόμε-
νοι μὲ τὰς ἀρχοντας τῷ αἰῶνος τῆτος, ἢ καὶ αὐτὰς ὑπερέχοντες, ὡς πρὸς τὴν
καταίαν δόξαν· ἐκεῖνοι μίαν σκληρὰν, καὶ σενοχωρημένην ζωὴν ἐξῆσαν, τῆ-
τοι δὲ τὴν τρυφεράν, καὶ ἀβροδίαιτον· ἐκεῖνοι ποιηταὶ λόγων, διότι παλ-
λοὶ ἀπὸ αὐτὰς, καὶ τὸν σέφανον τῷ μαρτυρίῳ ἐδέξαντο, τῆτοι μόνον ἀκροα-
ταὶ, καὶ παραχαράκται τῷ Εὐαγγελίῳ· ἐκεῖνοι ἐποίμανον τὸ ἐμπιστευθὲν
αὐτοῖς ποίμνιον, ἄχι ἀναγκαστικῶς, ἕτε μὲ ἀισχροκέρδειαν, τῆτοι κατακυ-
ριεύουσι τὸν κλῆρον, καθὼς ἀπὸ τὰ ἐξῆς ρηθισόμενα σαφέστατα Δέλει γί-
νη φανερόν. Ἐως αὐτὰς τὰς χρόνας, ἐπαριθμῶνται τρεῖς Ἐπίσκοποι Ρώμης,
ὁ Λῆνος, ὅπῃ ἐποίμανε τὴν Ἐκκλησίαν χρόνας ια'. Ἀνάκλητος (β), ἢ
Κλήτος κατὰ τὴν δόξαν τῶν Λατίνων, ὅς ἐποίμανε τὴν Ἐκκλησίαν χρό-
νας ιγ'. καὶ Κλήμης ὅπῃ ἔλαμψεν ἐν τῇ Ρωμαίων Ἐκκλησίᾳ, κατὰ τὸν
Εὐσέβιον (γ), χρόνας δ'. Εἰς τὸν καιρὸν αὐτῷ τῷ Κλήμεντος, γενομένης

Διαφορὰ
μεταξὺ τῶν
Ρώμης Ἐ-
πισκόπων
ἀρχαίωντε
καὶ μεταγενε-
στέρων.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. γ'. κεφ. ιθ'. καὶ κ'. (β) Οὐχὶ Ἀνάκλητος, ἀλλὰ Ἀ-
νέγκλητος, κατὰ τὸν Νικηφόρον Κωνσταντινῆσιν καὶ Νικηφόρον Κάλκιδον, Γεώργιον Σύγγ.
κεφ. ιθ', καὶ Ἐιρηναῖον. (γ) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. γ'. κεφ. ιε'.

φιλονεικίας ἐκ ὀλίγης, εἰς τὰς ἐν Κορίνθῳ ἀδελφάς, ἀπέστειλεν ἢ ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησία ἰκανωτάτην Ἐπιστολήν πρὸς τὰς Κορινθίους, παρακινῆσα αὐτὰς εἰς εἰρήνην, καὶ ἀνακαινίζουσα τὴν πίσιν αὐτῶν, καὶ τὴν παράδοσιν ὅπερ τότε ἔλαβον ἀπὸ τὰς Ἀποστόλων, ὡς ἰσορεῖ ὁ Εἰρηναῖος (α), ὅρα καὶ τὸν Εὐσέβιον (β).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Η .

Περὶ Νέρβα Κοκκήϊε, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῷ
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Νέρβα
Κοκκήϊος
Ἀυτοκρά-
τωρ. ἀπὸ
Χ. Γ. 96.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δομετιανῆ, μὲ γνώμην, καὶ συναίνεσιν τῆς Γερμανίας, καὶ τῶν κρατιωτῶν συμφώνων, ἀναγορεύεται Ἀυτοκράτωρ Νέρβα ὁ Κοκκήϊος, Κρῆς τὸ γένος, ἡγεμῶν παυλὸς ἐπαίνε ἀξίος, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστῆ ἐνανθρωπήσεως 96. ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἐπαινεῖται καὶ διὰ τοῦτο, ἰδὼν τὸν ἐαυτὸν τε, καὶ διὰ τὴν βαρύνουσαν ἡλικίαν, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σομάχεα τε, πῶς ἦτον ἀδύνατος νὰ βασάσῃ τὸ δυσβάστακτον φορτίον τῆς Ἀυτοκρατορίας, καὶ παραβλέψας πάντας τὰς συγγενεῖς καὶ οἰκείας αὐτῷ, υἱοθέτησε Μάρκον Οὐλπίον Τραιανόν, διατρέβοντα τότε μὲ τὸ κράτευμα εἰς Γερμανίαν, εἰς τῆλου τὸν τρόπον. ἀναβάς εἰς τὸ Καπιτώλιον ἐφώνησε „ ἀγαθὴ τύχη, τῆς τε βελῆς, καὶ τοῦ δήμου τῶν Ρωμαίων, καὶ ἐμῶ αὐτῷ, Μάρκον Οὐλπίον Νέρβαν Τραιανόν ποιῆσαι. “ εἶτα ψηφίσας αὐτὸν, καὶ Καίσαρα διὰ τὴν καλοκαγαδίαν, καὶ πολεμικὴν αὐτῷ ἐπιστήμην, τὸν εὐφήμισε, καὶ τῷ ἐπεμφε τὴν ἀναγορεύσιν γεγραμμένην ἰδοχείρως γράψας „ Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα, σοῖσι βέλεσι. „ Ζήσας λοιπὸν ὁ Νέρβα, χρόνος ἐξηκονταεξ, ἐξ ὧν ἐβατίλευσε μόνον χρόνον ἓνα, μῆνας τέσσαρας, καὶ ἡμέρας ἑννέα, ἐκυριεύθη ἀπὸ ὄξυν πυρετόν, καὶ ἀπέθανε τῇ κζ'. τοῦ Ἰανν. ἀνάγνωθι τὸν Ξιφίλινον (γ), τὸν Εὐσέβιον (δ), καὶ τὸν Ζωναρᾶν (ε), ἀπὸ δὲ τὰς Λατίνους Ἀυρήλιον τὸν Οὐϊκτωρα (ς), τὸν Εὐτρόπιον (η), τὸν Κασπινικόν (θ), καὶ ἄλλους.

§. 2.

(α) Κατὰ αἰρεσ. βιβλ. γ'. κεφ. γ'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. ζ'. (γ) Εἰς τὴν Σύνοψιν τῶν Ρώμ. Ἱστορ. τοῦ Δίωνος βιβλ. ξζ'. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. κ'. (ε) Χρονικ. τόμ. α'. βιβλ. ια'. κεφ. κ'. (ς) Εἰς τὸν βίον τοῦ Νέρβα. (η) Βιβλ. ἡ. κεφ. α'. (θ) Εἰς τὸν βίον τοῦ Νέρβα.

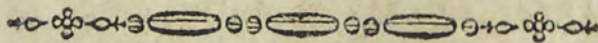
§. 2. Ο μὲν αὐτὸν τὸν Αὐτοκράτορα ἐξέλαμψε, καὶ ἐκεῖνος ὁ μακαριώτατος χρόνος, τὸν ὁποῖον, διαφημίζει ὁ Τάκιτος ἐν τῷ Ἀγρικόλῳ, ἔχει μόνον εἰς τὰς ἐθνικὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Χριστιανὰς, διότι, καθὼς ἕτος ὁ ἡμερώτατος ἡγεμὼν, μετὰ γνώμην τῆς Συγκλήτης, ἐψηφίσατο νὰ ἀναιρεθῶσιν αἰτιμαὶ τῆ Δομετιανῆ, καὶ τὰ δυσσεβῆ αὐτῆς θεσπίσματα, εἴω καὶ πάντας τὰς Χριστιανὰς, τὰς ὁποίας ὁ Δομετιανὸς ὡς ὑποδίκης ἀτεβείας ἐτήρει ἐν τῇ φυλακῇ, ἀπέλυσεν ἐλευθέρως, καὶ τὰς ἐξορίστας ἐπρόσβαλε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν οἶκόν τας, καὶ νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ ὑπάρχοντά τας, καὶ εἰς εἰς τὸ ἐξῆς νὰ καληγορῆται ὡς ἀσεβῆς, ἢ διὰ Ἰουδαϊκὸν ἔθιμον, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐπωνυμίαν καὶ ἡ τῶν Χριστιανῶν θρησκεία ἐσημαίνεται, διότι πολλοὶ ἀδίκως διαβαλθέντες κατεδικάσθησαν, καθὼς ὁ Ξιπιλῖνος ἐν τῷ περὶ Νερῆα διαλαμβάνει. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐξορίστων ὅπως ἡλευθερώθησαν, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, καὶ Ἰωάννης ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἔτι ζῶν ὢν, ἀπὸ τὴν Πάτμον ὅπου ἦν ἐξόριστος παρὰ Δομετιανῆ, ἐπανέρχεται εἰς Ἐφέσον, ὅπου διοικῶν τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἐκκλησίας, ἕως τὰς χρόνας τῆς Τραϊανῆς διέμεινε, καθὼς ὁ Εἰρηναῖος, καὶ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς μαρτυροῦσι παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (α). καὶ ἐκεῖ συνεγράφατο διὰ προσαγωγῆς τῆς Παναγίας Πνεύματος τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ τὰς Ἐπιστολάς, ἢ τελάχιστον προγράψας αὐτὰ εἰς τὴν Πάτμον ἐξέδωκε τότε εἰς Ἐφέσον, δι' ὧν τὴν θεολογίαν τῆς Χριστοῦ ὅσον εἶναι δυνατόν ἀποδείκνυσι, κατὰ τῆς Ἐβίωνος, καὶ Κηρίνθου, ὡς λέγει ὁ Εἰρηναῖος (β), ὁ Γερώνυμος (γ), καὶ ὁ Ἐπιφάνιος (δ).

§. 3. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, τῆς Νερῆα δηλαδή, εἰς τόσον ἡ τῶν Χριστιανῶν Ἐκκλησία πληθυνομένη κατὰ μῆκος, καὶ πλάτος ἠύξησεν, ὡς κατὰ τὸν Πλίνιον, ἔχει μόνον αἱ πολιτεῖαι, καὶ τὰ χωρία ἦτον γεμάτα ἀπὸ Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πεδία, καὶ οἱ ἀγροὶ, διότι εἶχον ἄδειαν οἱ Χριστιανοὶ νὰ διάγωσιν ἀφόβως, καὶ ἐλευθέρως νὰ συνέρχωνται εἰς τὰς συνελεύσεις αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν θεῖαν θεραπείαν, δηλαδή ἀκολουθίαν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν αὐτὸν Πλίνιον (ε), ὅς ἐκ ζόματος τῶν Χριστιανῶν κατ' ἀκρίβειαν ἐκτίθησι τῷ Τραϊανῷ, τὰ ὑπὲρ αὐτῶν, ἐν ταῖς αὐτῶν συνελεύσεσιν ἐκτελέμενα ὄρα τὸν Τερτυλιανόν (ς).

Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐπιστρέφει ἀπὸ τὴν ἐξορίαν τῆς Πάτμου εἰς Ἐφέσον.

Γράφει τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰς Ἐπιστολάς.

Ἡ τῶν Χριστιανῶν Ἐκκλησία αὐξάνει.

ΚΕΦΑ΄.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. κγ'. (β) Κατὰ αἵρεσιν. βιβλ. γ'. κεφ. ια'. (γ) Ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν Συγγραφέων κεφ. θ'. (δ) Αἵρεσιν. νά. (ε) Βιβλ. Γ'. Ἐπιστ. 45. (ς) Κεφ. θ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ΄.

Περὶ Κηρίνθου τῆς αἰρεσιάρχου, καὶ τῆς αὐτῆς αἰρέσεως.

§. Ι.

Κηρίνθος
αἰρετικός.Αἰρέσεις αὐ-
τῆς.

Κηρίνθος, ὃς καὶ Μήρινθος, καὶ Χήρινθος κατάλινας ἐλέγετο, ἦν τὸ γένος Γαλατίας, σύγχρονος μὲ τὸν Εὐβίωνα, διατρίβων τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἐπαιδεύθη τὰς φιλοσοφικὰς Ἐπισήμας, καὶ ὑπερονόπηγεν εἰς τὴν Ἀσίαν· εἰς ἐκείνων, ὅπου ἐπροξένησαν τὴν ταραχὴν εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων, ὅταν οἱ περὶ Γάκωβον ἔγραφαν εἰς Ἀντιόχειαν Ἐπιστολὴν λέγουσας, ὅτι ἔγνωμεν τινὰς ἐξ ἡμῶν, πρὸς ὑμᾶς ἐλθόντας, καὶ ταραξάντας ὑμᾶς λόγοις κτ. ὃς παρώξυνε καὶ τὰ ἐκ περιτομῆς ἔθνη, κατὰ τὰ Πέτρα, ὅτι εἰσήλθεν εἰς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας, ταῖσι πρὸς τὸν Κορνήλιον, καὶ τὰς περὶ αὐτόν. Τὸ δὲ σχολεῖον τῆς περιγελησῆς αὐτῆς κακομυθίας καὶ αἰρέσεως ἠκμασε μάλιστα εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Γαλατίαν, ὅπου ἐδίδασκε, πῶς εἰς ἐσὶν ὁ Θεὸς τῶν ὄλων, ἀλλ' ὁ Κόσμος δὲν ἐδημιουργήθη ἀπὸ αὐτόν, ἀλλ' ἀπὸ μίαν δύναμιν διαφορητικὴν, καὶ πολὺ μακρὰν ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἀρχὴν, ὅπου εἶναι ἐπάνω εἰς ὅλα, ἐπειδὴ δὲν ἴξευρε τῆλο, ἔλε αὐτὸς ὁ ἐπὶ πάντων Θεός. Τὸν Γησῆν δὲ, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζε φίλον ἄνθρωπον, ἔλεγεν ὁ ἀνόσιος καὶ θεόργιστος πῶς νὰ μὴν ἐγεννήθη ἀπὸ παρθένον, ἐπειδὴ τῆ ἐφαίνετο ἀδύνατον, ἀλλ' ἀπὸ συνάφειαν τῆ Γωσήφ, καὶ τῆς Μαρίας κατὰ φύσιν, ὁμοίως μὲ τὰς λοιπὰς ἀνθρώπους, τὰς ὁποίας ἔλεγε πῶς ὑπερέβαινε μόνον μὲ τὴν σωφροσύνην, μὲ τὴν σύνεσιν, καὶ μὲ τὴν σοφίαν· ὁ δὲ Χριστὸς ἐν εἶδει περιζεῖας ἐκατέβη ἄνωθεν εἰς αὐτόν τὸν Γησῆν, ὅταν ἐβαπτίσθη, πεμφθεὶς παρὰ τῆς ἐπὶ πάντων ἀρχῆς, καὶ ἐφανέρωσεν αὐτῷ τῷ Γησῆ, καὶ διὰ μέσθ αὐτῆ, ταῖς λοιποῖς ἀνθρώποις τὸν ἀγνωσμένον πατέρα, καὶ Θεόν, καὶ ὁ Γησῆς ἐποίησε δυνάμεις καὶ θαυματουργίας, ὅτι δύναμις ἐκατέβη ἄνωθεν εἰς αὐτόν· προσέτι εἰς τὸν καιρὸν τῆ πάθος, πῶς ἔλειψεν, ἔλεγεν ὁ Χριστὸς, καὶ πῶς ἔμεινεν ἀπαθής, ὡν Πνεῦμα, τὸ δὲ πάθος, μόνος ὁ Γησῆς ἔπαθε, καὶ αὐτὸς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν πρὸς τέτοις ἐδίδασκεν ἀναγκαίαν πρὸς σωτηρίαν, τὴν περιτομὴν, καὶ τὰ λοιπὰ τῆ Μωσαϊκῆ νόμου ἔθιμα. Τὸν δὲ Ἀπόστολον Παῦλον, ὅπου πολὺ ἐναντιῶτο εἰς αὐτὸ τὸ δόγμα, τὸν ἐκαταφρονῆσε, καὶ μόνον τὸ τῆ Ματθαίου Εὐαγγέλιον ἐδέχετο, καὶ αὐτὸ κολοβόν, μεταχειριζόμενος μόνον τινὰ ἐδάφια· καὶ ἐπροσποιεῖτο πῶς εἶδεν Ἀποκαλύψεις, συνδέττων εἰς αὐτὰς τινὰς διδασκαλίας φοβηρισμῶν. Τελευταῖον, τὴν τῆ Χριστῆ, μετὰ τὴν Κοινὴν Ἀνάστασιν, βασιλείαν, ἔλεγε πῶς θέλει εἶναι ἐπίγειος, καὶ ὠνεροπόλα, πῶς θέλει εἶναι φαγιτὰ, καὶ ποτὰ, καὶ ἐφαντάζετο φιληδονίας, καὶ ξεφάντωσης, γάμους, θυ-
σίας,

σίας, ἡ ἑορτὰς διὰ τὰ γίνωσιν εἰς τὴν Γερουσαλήμ, ἡ αὐτὰς ἕως χιλίαις χρόνοις νὰ ἐπικρατήσωσι, διότι τόσον ἐνόμιζε πῶς θέλει ἐπικρατήσι ἡ βασιλεία τῆ Κυρίας. Ἀνάγνωθι περὶ αὐτῶ τὸν Εἰρηναῖον (α), τὸν Τερτυλιανὸν (β), τὸν Ἐπιφάνιον (γ), τὸν Θεοδώρητον (δ), τὸν Εὐσέβιον (ε), τὸν Αὐγουστῖνον (ς), ἡ τὸν Φιλάστριον (η).

§. 2. Ὁ Εἰρηναῖος ἐν τῷ γ΄. τῶν πρὸς τὰς αἵρέσεις συγγράμματι, ἡ ἱστορίαν, ἔχι ἀξίαν λήθης (καθὼς ὁ Εὐσέβιος γράφει (θ)), τοιαύτην ἐγγράφως παρέδωκε, λέγων, πῶς ὁ Εὐαγγελιστὴς εἰσερχόμενος ποτε εἰς ἓνα λατρὸν διὰ τὰ λαοῦ, ἡ ἰδὼν ἐκεῖ τὸν Μάγον Κήρινθον, ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν τόπον τῆ, ἡ ἔφυγεν ἕως εἰς τὰ ἔξω τῆ λατρῶ, μὴν ὑποφέρων νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐτὴν μέσοπορταν, ὅπῃ ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ, ἡ ὁ Κήρινθος, τῆτ' αὐτὸ ἐσυμβάλευσεν, ἡ τὰς σὺν αὐτῷ νὰ πράξωσι, λέγων, ἄς φύγωμεν τάχιον, μήπως πέθει ὁ λατρὸς, ἡ μᾶς πλακώσει, ἐπειδὴ εἶναι ἔτω ὁ ἔχθρὸς τῆς ἀληθείας Κήρινθος (ι).

§. 3. Ὅσοι δὲ ἠκολούθησαν τὴν δόξαν τῆ Κηρίνθου, ὠνομάθησαν Κηρινθιανοὶ (κ), ἡ Μηρανθιανοὶ κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον (λ), ἡ Αὐγουστῖνον (μ), εἶναι ὅμως ἀμφίβολον, ἂν αὐτὸς ὁ ἴδιος Κήρινθος, ἡ Μήρινθος ἐκαλεῖτο, ἡ ἕτερός τις συνεργὸς ἡ ὁμόφρων αὐτῶ, τῆλο δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἡ ἔλως, ἡ ἔλως πάντες δὲ αὐτοὶ ἐπωνομάζοντο χιλισηῖται, κατὰ τὸν Αὐγουστῖνον, (ν), ἡ κατὰ τὸν Φιλάστριον (ς). Ἐγραψαν δὲ κατὰ τῆ Κηρίνθου, ἡ τῶν Κηρινθιανῶν ἔξω ἀπὸ τὸν Γωάννην τὸν Εὐαγγελιστὴν, Γάιος, ἡ Διονύσιος Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Θεοδώρητος (ο), ἡ ὁ Ἐπιφάνιος (π).

§. 4. Εἰς δὲ, τὸ περὶ τῆς τῆ Χριστῆ βασιλείας, ὅπῃ θέλει γίνῃ μετὰ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν ἐπὶ τῆς γῆς χίλια ἔτη σφάλμα, πολλοὶ ἡ ἀπὸ τὰς Πατέρας ἔπεσον, ἡ πρῶτος Παπίας Γεραπόλεως Ἐπίσκοπος ἄνθρωπος πολὺ βραχύς κατὰ τὸν νῦν, καθὼς λέγει ὁ Εὐσέβιος (ρ), ἡ ἔγινεν αἰτία νὰ πέσωσι ἡ ἄλλοι εἰς αὐτὴν τὴν αἵρεσιν, ὡς ὁ Ἀπολιναριος, ὁ Νέπος Ἐπίσκοπος Αἰγυπτίων, ὁ Τερτυλιανός, ὁ Λακλιάνγκιος, ἡ ἔτεροι, διέφερον ὅμως ἀπὸ τὸν Κήρινθον εἰς τῆλο, ὁ Κήρινθος ἔλεγε πῶς αἱ ἡδοναὶ ἡ τρυφαί τῶν

Ὁ Γωάννης γνῆς τὸν Κήρινθον εἶναι ἔσω τῆ βαλανεῖς ἐξῆλθεν εὐδέως.

Τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.

Τίνες τῶν πατέρων ἔπεσον εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν χιλισητῶν.

(α) Κατὰ Αἵρεσ. βιβλ. α. κεφ. κζ'. (β) Περὶ προγ. Αἵρετ. κεφ. μῆ. (γ) Αἵρεσ. κή. (δ) Αἵρετ. κακομυθ. λόγῳ Β'. (ε) Ἐκκλησ. Γ'σορ. βιβλ. γ'. κεφ. κή. (ς) Περὶ Αἵρεσ. κεφ. ἡ. ἡ περὶ πόλ. Θεῶ βιβλ. κ'. κεφ. ζ'. (η) Κατὰ Αἵρεσ. κεφ. ἡ. (θ) Ἐκκλησ. Γ'σορ. βιβλ. γ'. κεφ. κή.

(ι) Λέγουσι τινὲς πῶς ἐξερχόμενος ὁ Ἀπόστολος τῆ λατρῶ, ἔπεσεν εὐθύς θανατωρῶς ὁ οἶκος ἡ ἐθανατώθη ὁ Κήρινθος.

(κ) Τίνες τῶν Κηρινθιανῶν ἐδόξαζον πῶς ὁ Κόσμος ἐπλάσθη ἀπὸ τὰς Ἀγγελίας, ἡ ἔφρενον τινὰς αἰῶνας, δὲν ἐπίσειον ἀνάστασιν, ἡ πολλοὶ ἀπὸ αὐτῆς ἔλεγον πῶς ὁ Ἰησῆς δὲν ἀνέστη, ἀλλ' ἔτι σώζεται εἰς τὸν τάφον.

(λ) Αἵρεσ. κή. (μ) Περὶ Αἵρεσ. κεφ. ἡ. (ν) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ς) Κατὰ Αἵρεσ. κεφ. ἡ. ἡ λά. (ο) Αἵρετ. κακομυθ. λόγῳ Β'. (π) Αἵρεσ. κή. (ρ) Ἐκκλησ. Γ'σορ. βιβλ. γ'. κεφ. λθ'.

τῶν ἀνθρώπων ὅπῃ θέλει εὐφρανθῶσιν εἰς ἐκείνην τὴν χιλιονταετίαν τῆς ἐπιγῆς βασιλείας, εἶναι σαρκικαί· οἱ δὲ ῥηθέντες Πατέρες ἔλεγον, πῶς εἶναι πνευμαλικαί. Εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον πρὸ ὀλίγων χρόνων ἐπλανήθησαν, καὶ οἱ Ἀναβαπτισαί, οἱ Οὐπιγαληνιοὶ, καὶ οἱ ὀνομαζόμενοι ἀδελφοὶ τῷ ἔργῳ Σταυροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

Περὶ τῶν διδασκάλων τῆς τῷ Θεῷ Ἐκκλησίας, τῶν χρηματισάντων ἐν τέτοις τοῖς ῥηθεῖσι χρόνοις, καὶ διαφορῶν συγγραμμάτων αὐτῶν.

§. 1.

Εκ τῶν εἰρημένων φανερόν γίνεσθαι, πῶς εἰς τὰς ῥηθέντας χρόνας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἐπιγῆς τῷ Θεῷ Ἐκκλησία ὠκοδομήθη ἕχι ἐπὶ τὸν Πέτρον, ὡς τινὲς ἀμαθεῖς Λατίνοι λέγουσι, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Πέτραν τῆς Πίσεως, ὑπερὸν ἀπὸ τὸν μεγάλον ἐκεῖνον Ραββί, ἔλαβε διδασκάλας τὰς Ἀποστόλους, καὶ τὰς συνοδοιπόρους, καὶ συνεργὰς αὐτῶν, τὰς ὁποίας μὲ κοινὸν ὄνομα Ἀποστολικὰς ἀνδρας καλεσμεν (α) οἷνες ἕχι μόνον μὲ ζῶσαν φωνήν, ἀλλὰ καὶ μὲ θεόπνευστα γράμματα τὴν Ἐκκλησίαν ἐσήριξαν, ὡς τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια, αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων, καὶ αἱ Ἐπιστολαί, καὶ ἡ Ἀποκάλυψις τῷ Εὐαγγελιστῷ Ἰωάννῃ, διὰ τὰ ὁποία εἶρηται εἰς τὴν Εἰσαγωγὴν κεφ. ια'. πρέπει τῶρα νὰ εἰπῶμεν, καὶ διὰ τὰ συγγράμματα ὅπῃ μᾶς ἀφισαν οἱ Ἀποστολικοὶ ἀνδρες, οἷνες μιμηταὶ γενόμενοι τῶν Ἀποστόλων, καὶ διὰ ζώσης φωνῆς, καὶ διὰ γραμμάτων συζητιῶνται, καὶ μαθηταὶ αὐτῶν ἐχρημάτισαν, καὶ ἀγκαλὰ τὰ παρ' αὐτῶν γεγραμμένα δὲν εἶναι ἰσοδύναμα μὲ τὰ ἀποδειχθέντα ἀπὸ τὰς Ἀποστόλους, διότι τῆτα εἶναι θεόπνευστα, καὶ ἐκεῖνα ἐνοθεύθησαν καὶ ἀπὸ τὰς Αἰρετικὰς, δεχόμεθα ὅμως ὅσα ἡ Ἐκκλησία Κανονικὰ ὀνομάζει, τὰ ὁποία μὲ τὴν ἐπίπνοιαν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι νὰ ἐγράφησαν ἐδιωρίσατο, ἀλλὰ πρῶτον ἄς εἰπῶμεν περὶ τῶν ἀποστολικῶν Κανόνων.

Κανόνες
τῶν Ἀπο-
στόλων.

§. 2. Κανόνες λοιπὸν τῶν Ἀποστόλων εἶναι ὀγδοήκοντα πέντε, συγγραφέντες παρὰ τῷ μεγάλῳ, ἐν μάρτυσι Κλήμεντος, τῷ χρηματίσαντος τρίτου Ἐπισκόπου Ρώμης, ὡς τινὲς λέγουσι, ἔτω νομίσαντες ἐπειδὴ γράφει τὸ ὄνομα τῷ εἰς τὸν ἔσχατον κανόνα, τὸ ὁποῖον φαίνεται πῶς καὶ ὁ Θεὸς Λεγκῆς νὰ τὸ λέγη εἰς τὰς πράξεις· διότι δὲν ἀναγινώσκωμεν εἰς τινὰ, πῶς ὅλοι οἱ Ἀπο-

(α) Πρὸς Κορινθ. Α΄ κεφ. ιβ'. 28. Πρὸς Ἐφεσ. κεφ. δ'. ιι'.

Απόστολοι να συνήλθον εν ταυτῶ, κ̄ κοινῶς να συνέταξαν αὐτές. Πρέπει λοιπόν, οἱ Κορυφαῖοι τῶν Ἀποστόλων να τὰς ὑπαγόρευσαν εἰς ἐκείνας ὅπως ἀπόλαυσαν τὴν συναναετροφὴν τὰς διὰ πολὺν καιρὸν, κ̄ να ἐπρόσασαν να γραφθῶσι. Περὶ τῶν Γωάννης Σχολιαστικὸς, ὁ πρῶτον Πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας χρηματίσας, εἶτα κ̄ εἰς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκοπικὸν θρόνον ἀναβιβαθεὶς παρὰ Γεσινιανῶ τῷ Ἀυτοκράτορος, λέγει ἐν τῷ προλόγῳ τῆς συνάξεως τῶν κανόνων, „ οἱ μὲν Ἄγιοι τῷ Κυρίῳ μαθηταί, κ̄ Ἀπόστολοι, ὄγδοήκοντα πέντε διὰ Κλήμεντος κανόνας ἐξέθεντο, κ̄ τόσοι βεβαιῶνται ἀπὸ τὴν ἐν Τρέλλῳ σύνοδον, ἀνάγνωδι τὸν αὐτῆς δεύτερον κανόνα, τὸν ὁποῖον ἐρμηνεύων ὁ Βάλσαμων λέγει τὸν παρὸντα κανόνα ἐνθυμῶ πάντοτε διὰ να ἐπισομίση δι' αὐτῶ τὰς λέγοντας „ πῶς δὲν ἐσυγράφησαν ἀπὸ τὰς Ἄγίας Ἀποστόλους κανόνες πέ. Οἱ δὲ Φώτιος εἰς τὸν πρόλογον τῷ Νομοκάνονος λέγει „ ἢ μὴν ἀλλὰ κ̄ τὰς λεγομένων τῶν Ἄγιων Ἀποστόλων (κανόνας δηλαδὴ) εἰκίτινες αὐτὰς ἀμφιβόλης διατίνας αἰτίας ἠγήσαντο· ἔτι δὲ κ̄ Ματθαῖος ὁ Βλάσαρις, ἐκ ἀγνωστῶ δὲ ὡς τινὲς τῶν ἀρχαίων ἀμφιβόλης τὰς κανόνας τέττας ἠγήσαντο τκ. „ διότι ἐξάπαντος αὐτοὶ οἱ κανόνες δὲν συνεγράφησαν ἀπὸ τὰς ἰδίαις Ἀποστόλους, ἀλλ' ἀπὸ παλαιῶν Ἄγιων, κ̄ Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, ὑπαγορευθέντες ἀπὸ αὐτῶ τὰς Ἀποστόλους ὡς εἴρηται. Περὶ ὧν κ̄ ὁ Ἀυτοκράτωρ Γεσινιανὸς ἐν τῇ ε'. νεαρχῶ λέγει „ Τῶτο δὲ ἔσεσθαι πιστεύομεν, εἴπερ ἢ τῶν ἱερῶν κανόνων παρατήρησις φυλάττοιτο, ἢν οἱ τε δικαίως ὑμνέμενοι κ̄ προσκυνηταί, κ̄ αὐτόπται τῷ Θεῷ λόγῳ παραδεδώκασιν, κ̄ Ἄγιοι Πατέρες ἐφύλαξαν τε, κ̄ ὑφιγήσαντο.

§. 3. Καὶ καθὼς τινὲς τῶν Παλαιῶν διὰ τινὰς αἰτίας νομίζοντες ἀμφιβόλης αὐτὰς τὰς κανόνας δὲν τὰς ἐδέχοντο, ἔτω κ̄ οἱ ἐνεσῶτες Λυθηρανησαί, κ̄ πάντες οἱ Ρεφορμάτοι, ὡς ὑποβολιμαῖες, κ̄ νόδας ἀποβάλλασιν, ἐχθὶ μόνον τὰς κανόνας τῶν Ἀποστόλων, κ̄ τὰς διαταγὰς, ἀλλὰ κ̄ ἕτερα τινὰ ὡς κανονικὰ ἀπὸ τὰς Ἐπισκόπων τῆς Ρώμης νομιζόμενα, ὡς τὰ περὶ τῶ πάθους τῶν Μακαρίων Ἀποστόλων, Πέτρος κ̄ Παύλος, δύο βιβλία, αἱ πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας φερόμεναι ὑπὸ τὸ ὄνομα τῷ Λίνῳ Ἐπιστολαί, αἱ δογματικαὶ Ἐπιστολαὶ τῷ Κλήμεντος, τῷ Ἀνακλήτῳ, τῷ Ἐυαρέστῳ, τῷ Ἀλεξάνδρῳ, τῷ Τελεσφόρῳ, τῷ Ζήστῳ, κ̄ τῶν μετ' αὐτῶ χρηματισάντων Ἐπισκόπων, τὰ ὁποῖα ὅλα εἰς τὰς τόμας τῶν συνόδων σώζονται (α).

§. 4. Περὶ τῆς πρώτης Ἐπιστολῆς τῷ Κλήμεντος ἔτω λέγει ὁ Εἰρηναῖος κατὰ τὸν Εὐσέβιον (β). „ Ἐπὶ Κλήμεντος, εἰσεως ἐκ ὀλίγης τοῖς ἐν Κορίνθῳ γενόμενης ἀδελφοῖς, ἐπέσειλεν ἰκανωτάτην ἢ ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησία γραφὴν τοῖς Κορινθίοις, εἰς εἰρήνην συμβιβάζουσα αὐτὰς, κ̄ ἀνανεύσα τὴν Πίσιν αὐτῶν, κ̄ ἢν νεωστὶ ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων παράδοσιν εἰλήφει· ὅρα περὶ αὐτῆς Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα, κ̄ τὸν Εὐσέβιον (γ)

Υ 2

φάσκον-

(α) Τόμ. Α'. Συνάξ. Συνόδ. παρὰ Γωάν. Μάνσι, Ἐκδόσ. Φλωρεντ. αψμθ'.
(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. 5'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. 16'.

φάσκοντα, „ τὰτα δὴ ἐν τῷ Κλήμεντος ὠμολογημένη μία Ἐπιστολή φέρεται,
 „ μεγάλη τε καὶ θαυμασία, ἣν ὡς ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας τῆ Κοριν-
 „ θίων διευτυπώσατο, Στάσεως τινικαδὲ κατὰ τὴν Κόρινθον γενομένης· τὰυ-
 „ τὴν δὲ, καὶ ἐν πλείσταις Ἐκκλησίαις ἐπὶ τῷ κοινῷ δεδημοσιευμένην πάλαι
 „ τε καὶ καθ' ἡμᾶς αὐτὰς ἐγνωμεν· ὅρα πρὸς τοῖς ἄλλοις περὶ αὐτῆς, καὶ τὸν
 „ Φώτιον ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ· διὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν γράφει ὁ Εὐσέ-
 „ βιος (α). Ἰξευρε δὲ πῶς, καὶ δευτέρῃ τις λέγεται νὰ εἶναι ἐπιστολή τῷ Κλή-
 „ μεντος, τὴν ὁποίαν δὲν δεχόμεθα ὁμοίαν μὲ τὴν πρώτην, ἕτε γνήσιον· αὐ-
 „ τὰί αἱ δύο Ἐπιστολαὶ τῷ Κλήμεντος ἐκδόθησαν τελευταῖον εἰς Ὁξώνιον κα-
 „ τὰ τὸ ἀχοζ'. ἔτος ἀπὸ Χρισθ'.

§. 5. Αὐτὰ δὲ ὅλα, ἔξαιρῶν τὰς ἀποστολικὰς κανόνας μακρὰν ἀπὸ
 τὰς καγονικὰς, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἀποβάλλονται. Διὰ
 τὰς διαταγὰς τῶν Ἀποστόλων τὰς διὰ τῷ Κλήμεντος ἔτω λέγει ὁ δεύτερος
 κανὼν τῆς ἐν Τρέλλῳ Συνόδου. „ Ἐπὶ δὲ τέτοις τοῖς Ἀποστολικαῖς κανό-
 „ σιν ἐντέταλται δέχεσθαι ἡμᾶς, τὰς τῶν αὐτῶν Ἀγίων Ἀποστόλων διὰ
 „ Κλήμεντος διατάξεις, αἷς τισὶ πάλαι ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων ἐπὶ λοίμῃ τῆς
 „ Ἐκκλησίας νόθα τινὰ, καὶ ξένα τῆς Ἐκκλησίας παρενετέθησαν, τὸ εὐ-
 „ πρεπὲς κάλλος τῶν θείων δογμάτων ἡμῖν ἀμαυρώσαντα, τὴν τέτων δια-
 „ τάξεων προσφόρως τὴν ἀποβολὴν πεποιήμεθα πρὸς τὴν τῷ Χριστιανικῷτά-
 „ τῃ ποιμνίῃ οἰκοδομῆν, καὶ ἀσφάλειαν ἑδαμῶς ἐγκρίνοντες τὰ τῆς Αἰρετικῆς
 „ Ψευδολογίας κινήματα, καὶ τῇ γνησίᾳ τῶν Ἀποστόλων, καὶ ὀλοκλήρῳ δι-
 „ δαχῇ παρενεύροντες.

§. 6. Ὅμῃ μὲ αὐτὰ, ὡς νόθα νομίζονται καὶ ἡ τῶν Παύλου πράξεων
 γραφή, ὃ, τε λεγόμενος ποιμὴν, τὸν ὁπίσθιον συνέγραψεν, ὡς λέγουσιν Ἐρ-
 μάς, ἐκεῖνος ὅπῃ ἀσπάζεται ἀπὸ τὸν Παῦλον ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους Ἐπι-
 στολῇ, βιβλίον κατὰ ἀλήθειαν ὡς λέγει ὁ Γερώνυμος ὠφελιμώτατον,
 καὶ ἀναγκαιότατον· ἡ Ἀποκάλυψις τῷ Παύλῳ, ἡ φερομένη Βαρνάβα τῷ
 Ἀποστόλῳ Ἐπιστολή, ἣτις ἐτυπώθη ὁμῃ μὲ τὰς Ἐπιστολάς τῷ Ἰγνατίῳ, αἱ
 λεγόμεναι τῶν Ἀποστόλων διδαχαί, τὸ καθ' Ἐβραίους Εὐαγγέλιον, καὶ τὰ
 παρόμοια - ἀνάγνωδι περὶ τέτων τὸν Εὐσέβιον (β).

§. 7. Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης Ἀθηνῶν ἦν τὸ γένος, ἀνὴρ ἐπιλογι-
 μώτατος, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας εἰς ἀκρότητα φθάσας, ὅς καὶ ὁμιλητὴς
 τῷ Παύλῳ ἐχρημάτισε, καὶ παρ' αὐτῷ πρῶτος Ἐπίσκοπος εἰς τὰς Ἀθήνας
 διαταχθεὶς, ὑπερον καὶ τῶν Παρισίων τῆς Γαλλίας, ὡς λέγουσιν, ὅς εἰς τὴν
 ἀρχὴν Τιβερίου Καίσαρος, ὑπῆγεν εἰς Αἴγυπτον, διὰ νὰ συνομιλήσῃ μὲ
 τῆς ἐκεῖσε σοφῆς· ἦν δὲ σὺν αὐτῷ, καὶ Ἀπολλοφάνης ὁ Σοφιστὴς, ὃν ἠκροάθη
 Πολέμων ὁ Λαοδικεὺς εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ διδάσκαλος Ἀρισείδε. Εἰς τὸν
 καιρὸν λοιπὸν τῷ Σωτηρίῳ πάθεις, ἦσαν καὶ οἱ δύο εἰς Ἡλιόπολιν τῆς Αἰγύ-
 πτου,

Διονύσιος
 Ἀρεοπαγι-
 τῆς.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. γ'. κεφ. λή.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. γ'. κεφ. κέ.

πτε, κ̄ γενομένης ἐκλείψεω, Ἡλίου, ἔχι κατὰ φύσιν, ἐπειδὴ δὲν ἦτον καιρὸς, τῆς Συνόδου, ἀλλὰ παραδόξως συνέπεσεν ἡ Σελήνη, μὲ τὸν Ἡλίον, κ̄ πάλιν ἀπὸ τὴν ἐνάτην ὥραν, ἕως ἑσπέρας ἐπειδὴ ἀντεκατεςάβη εἰς τὸ διάμετρον τῆς Ἡλίου ὑπὲρ φύσιν, διότι ἡ ἔμπτωσις τῆς Σελήνης ἦν ἀπὸ ἀνατολῶν, κ̄ ἦλθεν ἕως εἰς τὸ πέρασ τῆς Ἡλιακῆς, κ̄ πάλιν ἀνεπόδισε, κ̄ πάλιν ἀπὸ τὸ αὐτὸ νὰ μὴν ἦτον, κ̄ ἡ ἔμπτωσις, κ̄ ἡ ἀνακάθαρσις, ἀλλὰ νὰ ἔγινεν ἐκ τῆς ἐναντίας κατὰ διάμετρον, καθὼς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Πολύκαρπον Ἐπιστολῇ λέγει, τὰ ὁποῖα δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ γίνωσιν ἄλλῶς πᾶρεξ μόνον μὲ ὀρισμὸν, κ̄ οἰκονομίαν τῆς παντοδυναμίας Θεοῦ· αὐτὰ τὰ ὑπερδύμασα γενόμενα τότε τοιςτρόπως, εἶπεν ὁ σοφιστὴς Πολυφάνης, προφητεύων, ὡ καλὲ Διονύσιε θεῶν ἀμοιβαὶ πραγμάτων, ὁ δὲ Διονύσιος ἀνταποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, ἡ τὸ Θεῖον πάσχει, ἡ τῷ πάσχοντι συμπάσχει. Οὗτος ἔγραψε περὶ Οὐρανίας, ἦτοι Ἀγγελικῆς Γεραρχίας· περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Γεραρχίας, περὶ θεῶν ὀνομάτων, περὶ μουσικῆς θεολογίας, ἐπιστολάς κ̄ ἄλλα τινὰ, τὰ ὁποῖα φαίνονται παρὰ τῷ Σκῆδα, κ̄ εἰς ἄλλας· γενόμενος δὲ πλήρης ἡμερῶν τῶν τῆς Πνεύματος, ἐδέχθη τὸν Στέφανον τῆς Μαρτυρίας ὡς εἴρηται, εἰς τὸν καιρὸν τῆς βασιλείας τῆς Δομετιανῆς.

§. 8. Καθὼς παλαιότερον πολλοὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας νομίζοντες τὰ συγγράμματα τῆς Διονυσίου νόθα, δὲν τὰ ἐδέχοντο, τὰ ὁποῖα βεβαιώνει κ̄ Θεόδωρος ὁ Πρεσβύτερος, ὡς φαίνεται εἰς τὴν μυριόβιβλον τῆς Φωτίου, ἔτω κ̄ τῶρα ἀπὸ τῆς Αἰρετικῆς Δυτικῆς Λυθηρανισίας, κ̄ Καλιβινισίας, κ̄ ἄλλας πολλὰς, νομίζονται ψευδοδιονυσίους τινὸς νὰ εἶναι, ὅπῃ νὰ ἐχρήματισεν Ἐπίσκοπος μετὰ τὸν Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρεῖα· διότι εἰς τὸ περὶ Οὐρανίας Γεραρχίας μνήμην ποιεῖται περὶ τέττα. Ἐγραψε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Διονύσιος κ̄ περὶ Ἀγγελικῶν ἰδιοτήτων, περὶ ψυχῆς, περὶ δικαίας, κ̄ θεῶν δικαιοτηρίων, περὶ θεῶν ὕμνων, περὶ νοητῶν κ̄ αἰσθητῶν, περὶ θεολογικῶν ὑποτυπώσεων, περὶ συμβολικῆς θεολογίας, τὰ ὁποῖα δὲν σώζονται· ἐκεῖνοι ὅπῃ ἀποβάλλουσι ταῦτα, πρὸς τὰ ἄλλα ἐπιχειρήματα λέγουσιν, ὅτι ὁ Ἰγνάτιος ἐν τῇ πρὸς Φιλαδελφεὶς ἐπιστολῇ διαλαμβάνει πῶς ὁ Τιμόθεος, ὅταν ἔγραφεν αὐτὴν τὴν Ἐπιστολὴν νὰ ἦτον ἀπεδαμμένος, καθὼς κ̄ εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολὴν, ὅπῃ μνείαν ποιεῖται τῆς τότε Ἐπισκόπου Ἐφέσου, τῆς μετὰ τῆς Τιμοθέου γενομένης· ἐξ ὧν φαίνεται πῶς τὰ βιβλία περὶ Οὐρανίας Γεραρχίας, περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Γεραρχίας, περὶ θεῶν ὀνομάτων, περὶ μουσικῆς θεολογίας, κ̄ αἱ Ἐπιστολαὶ κτ. ὅπῃ φέρουσι τὸ ὄνομα τῆς Διονυσίου τῆς Ἀρεοπαγίτου, νὰ εἶναι νόθα, διότι ὅλα αὐτὰ ἐγράφησαν, κ̄ ἀνετέθησαν εἰς τὸν Τιμόθεον, ὅταν αὐτὸς διὰ τῆς μαρτυρίας μετέστη εἰς τὰς Οὐρανίας μονάς. Ἀνάγνωθι κ̄ τὰς τῆς Νικολάου Νεδελίου μελέτας εἰς τὰς Ἐπιστολάς τῆς Ἰγνατίου, κ̄ πάντας τὰς Λυθηρανισίας (α).

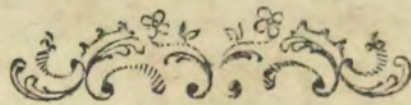
Δέχεται τὸ μαρτύριον.

Νόθα συγγράμματα τῆς Διονυσίου.

(α) ἔχει κ̄ ἕτερον δικαιολόγημα, ἐκ ἀξιοκαταρρόνητον ὅσοι ὡς νόθα νομίζουσι τὰ συγγράμματα ὅπῃ φέρουσι τὸ ὄνομα Διονυσίου· γίνεσθαι λόγος εἰς αὐτὰ τὰ συγγράμματα,

Γιγνάτιος ὁ
Θεοφόρος.

§. 9. Γιγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας γ΄. Ἐπίσκοπος μετὰ τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, κινήθεις διωγμῶ παρὰ Τραϊανῶ, ἐπροσάχθη νὰ θηριομαχήσῃ, διὸ πέμπεται δέσμιος εἰς Ρώμην, πλέων δὲ, καὶ ἄρράζων εἰς Σμύρνην, ἔγραφεν ἐπιστολὰς πρὸς Ἐφεσίους, πρὸς Μαγνησίους, πρὸς Τραλλιανούς, καὶ πρὸς Ῥωμαίους, καὶ ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ἔπεμψε καὶ ἄλλας ἐπιστολὰς, εἰς ὧν μόνον ἐπὶ τὰ γνήσια νομίζονται· αἱ δὲ λοιπαὶ πέντε ψευδεπίγραφοι, καὶ νόθοι κρίνονται. Ἀπὸ τὸν πόσον λοιπὸν ὅπως εἶχε νὰ πάθῃ ὑπὲρ Χριστοῦ, ἐθηριομάχησε, καὶ ἀκέσας τὸν βρυγμὸν τῶν λεόντων εἶπε „ σίτος εἰμὶ τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἔυχομαι νὰ ἀναλωθῶ, καὶ „ νὰ ἀλεοθῶ ἀπὸ τὰ δόντια τῶν θηρίων, διὰ νὰ εὐρεθῶ ἄρτος καθαρὸς, καὶ ἔτιως ἔπαυε τῷ ἰ. ἔτει τῆς τῷ Τραϊανῶ βασιλείας. Ἀνάγνωθι τὸν βίον αὐτοῦ (α).

ΕΚΚΛΗ-

ματα, λέγουσιν αὐτοὶ, περὶ μοναχῶν, εἰς καιρὸν ὅπως τότε, ἔχθη μόνον μοναχοὶ ἴσαν, ἀλλ' ἔτε τοῦ αὐτῶν ὄνομα ἦν γνωστὸν.

(α) Ὁ Συγγραφεὺς εἰς τῷτον τὸν Α΄ αἰῶνα δὲν ἀναφέρει παρέξ μίαν Σύνοδον τῶν Ἀποστόλων, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὡς πολλάκις οἱ Ἀπόστολοι συνήχθησαν· καὶ Α΄ ἐν Ἱεροσολύμοις εἰς τὴν οἰκίαν Μαρίας, τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικληθέντος Μάρκου, εὐθὺς μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Ἡ αἰτία ταύτης τῆς Συνόδου ἦν, ἡ ἐκλογή τοῦ Μαθθία εἰς τόπον τοῦ Ἰσδα. Πράξ. κεφ. Α΄. Βαρώ. ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ 34. ἀριθμῶ 236. Δευτέρα Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ 34. ἔτει Χριστοῦ, πρὸ τοῦ μαρτυρεῖν τοῦ Στεφάνου, ὅς ἐλιθοβολήθη μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου τῷ ἑβδόμῳ μηνί, καὶ πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Παύλου, δύο ἔτη, αἰτία τοιαύτης Συνόδου ἦν, ἡ ἐκλογή τῶν ἐπὶ Διακόνων. Πράξ. κεφ. 5. Βαρώ. ἔτει Χριστοῦ 34. ἀριθ. 287. καὶ ἔτει 35. ἀριθ. πρώτῳ. Τρίτη Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ 51. ἔτει Χριστοῦ, ἡ κατ' ἄλλας τῷ 48, ἢ 49. μετὰ τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Παύλου ἔτη 15. ἢ 14. ἡ αἰτία τοιαύτης Συνόδου ἦν, ἡ σκέψις περὶ τῆς περιτομῆς, καὶ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἐθίμων τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Πράξ. κεφ. 15. Βαρώ. ἔτει Χριστοῦ 51. ἀριθ. 26. Τετάρτη Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων εἰς Ἱεροσόλυμα τῷ 48. ἢ 46. ἔτει Χριστοῦ, ἐν ἣ παρῆν Παῦλος, σὺν τοῖς Πρεσβυτέροις, καὶ ἐσυμβουλευθήσαν τι ποιητέον περὶ τῆς γάσεως τῶν Ἰσδαίων κατὰ Παῦλον, καὶ ἀποφάσισαν νὰ φυλάττωται τὰ ἔθιμα τοῦ Ἰσδαϊκοῦ νόμου, ὅθεν ὁ Παῦλος ἔγινε μετὰ Ἰσδαίων Ἰσδαίος. Πράξ. κεφ. 16. Βαρώ. ἔτει Χριστοῦ 58. ἀριθ. 118. Πέμπτη Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων εἰς Ἰσδαίαν, εἰς τὸν καιρὸν τῆς Μεταστάσεως τῆς Παρθένου Μαρίας, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, εἰς τὸ περὶ Θεῶν ὀνομάτων κεφ. γ΄. Ἰωάν. Δαμασκ. λόγῳ δευτέρῳ περὶ κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ἄνδρες Κρητὸς λόγῳ περὶ κοιμῆσ. τῆς Θεοτόκου. Νικηφ. Καλ. Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β΄. κεφ. κβ΄. Βαρώ. ἔτει Χριστοῦ 48. ἀριθ. 4. ἢ 24. Ἐκτὴ Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων εἰς Ἀντιόχειαν, ἵνα πάντως τὰς γάσεις, καὶ φιλονεικίας, ὅπως καὶ τὰς Κανόνας ἐξέδωκαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν Παμφύλου μάρτυρος, Ἰννοκεν. ἐπισ. 18. Πράξ. Α΄. τῆς ἐν Νικαίᾳ Β΄ Συνόδου. Πρὸς ταύταις ταῖς Σύνοδοις, καὶ ἕτεραι συνέλευσεις, ἐγίνον, καὶ ὡς Σύνοδοι νομίζομεναι παρὰ τῶν Ἀγίων Πατέρων, περὶ ὧν ἴδε Βαρώ. τῷ 44. ἔτει Χριστοῦ ἀριθ. 14. καὶ 15. Κλήμ. ἐπισ. Α΄. Κυπε. περὶ ἐκδόσ. Συμβόλης, Ἀμβρόσιου. λόγῳ περὶ νηστείας Ἡλίας, καὶ ἐπισ. κά. πρὸς Συρῆκιον, Ἐπιφ. Αἰρεσ. οβ΄. Ἀύγουστ. λόγῳ ἐμὲ. καὶ ἐπὶ. περὶ χρόνου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ Σ
 ΙΣΤΟΡΙΑ Σ
 ΒΙΒΛΙΟΝ Β.
 ΑΪΩΝ Β.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Τραϊανῆς Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν
 τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τ

§. Ι.

υχῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, Μάρκος Οὐλπίος Κρινίτος Τραϊανός, ἐν ἔτει
 ἀπὸ Χριστῆ Γεννήσεως κη', ὧν ἑτῶν μβ'. τὸ γένος ἔχι Ἰταλός, ἀλλ'
 ἐκ τῆς Ἰβηρίας, καὶ ἐρχόμενος εἰς Ρώμην, ἐδιόρθωσε τὴν κακὴν κατὰ-
 ρασιν αὐτῆς, καὶ τὴν Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα εἰς τὴν καλλιωτέραν
 αὐξησιν ἔφερε, μετὰ τὴν εὐνοίαν πρὸς τὰς καλὰς, καὶ μῖσος ὅπῃ ἐφανερώνε πρὸς
 τὰς κόλακας, καὶ πονηρὰς, καὶ τὴν κατ' αὐτῶν σκληρότητα, ἔτι καὶ μετὰ τὴν
 ἔμφυτον αὐτῆ καλοκράδειαν, μετὰ τὴν πρὸς πάντα φιλανθρωπίαν, καὶ ἡμε-
 ρότητα, καὶ τὴν τῆς ζωῆς τε πρὸς πάντα σαφερότητα. Διὰ τὰ ὅποια ἀπὸ
 τὴν Σύγκλητον τῶν ἀρχόντων, καὶ τὸν Ρωμαϊκὸν λαὸν Ορτιμύς, ἤτοι ἑξαί-
 ρετος ὠνομάσθη. Οὐδὲν ὀλιγώτερον περιφανῆς, ἐφάνη ὁ Τραϊανός διὰ τὴν
 πολεμικὴν αὐτῆ ἀρετὴν, καὶ ἐμπειρίαν, διότι ἐνίκησε τὰς Γερμανὰς ὅπῃ ἐπα-
 νασάτησαν κατ' αὐτῆ, ὅθεν καὶ Γερμανικὸς ἐπωνομάσθη, προσέτι τὰς Δά-
 κας, καὶ τὸν ἡγεμῶνα αὐτῶν Δεκέβαλον ἐτροπώσατο, ὅθεν καὶ Δακικὸς ὠνο-
 μάσθη. Δύο μόνον ἐλαττώματα οἱ συγγραφεῖς ἐλέγχουσιν εἰς αὐτὸν, τὴν
 παιδερασίαν, καὶ τὴν οἰνοφλυγίαν, διὸ καὶ Ἰβλιανὸς ὁ Παραβάτης, Σιληνὸν
 αὐτὸν ἐν τοῖς Καίσαρσι καλεῖ, τὸ δὲ χεῖρισον αὐτῆ ἦν, ὅτι μιμνήμενος τὸν
 Νέρωνα, καὶ τὸν Δομετιανὸν τὰς Θεομάχους τρίτον διωγμὸν κατὰ τῶν Χρι-
 στιανῶν ἤγειρε. Αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἔζωνε τὸ ξίφος εἰς τὸν ἀποσελ-
 λόμε-

Τραϊανὸς
 Αὐτοκρά-
 τωρ.
 ἀπὸ Χ. Γ.
 98.
 Χαρακτὴς
 αὐτῆ.

λόμενον Ἐπαρχον, ὡς οἱ πρό αὐτῶ, ἀλλὰ τῷ τὸ ἐνεχείριζε γυμνόν, λέγων· „ λάβε τῷτο τὸ ξίφος, ἵνα ἂν μὲν καλῶς ἄρχω ὑπὲρ ἐμῶ, ἂν δὲ „ κακῶς κατ' ἐμῶ τῷτω χρήσῃ. Ἀνάγνωθι περὶ αὐτῶ τὸν Ξιφιλίον (α), τὸν Ζωναράν (β), καὶ ἐκ τῶν Λατίνων Ἀυρήλιον τὸν Οὐίκτωρα (γ), τὸν Εὐτρόπιον (δ), τὸν Κασπιανόν (ε), καὶ τὸν Πλίνιον (ς).

Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοποι.

Ρώμης.
Κλήμης.

Ἀλέξανδρος Α'.
Καινοτομεῖ
τὰ ἄζυμα.

Γερουσαλήμ.
Συμεῶν ὁ
τῷ Κλωπᾷ
δέχεται τὸ
μαρτύριον.

Γέσος.

Ἀντιοχείας
Ἐπίσκοποι
Γιγνάτιος.

§. 2. Τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Αὐτοκρατορίας τῷ Τραϊανῷ, διαδέχεται τὸν Ἀβίλιον ἐπισκοπεύσαντα ἔτη δεκατρία τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίας, Κέρδων, ὅσις τρίτος μετὰ τὸν Ἀνιανὸν ἐπεσκόπευσεν ἔτη ἑνδεκα, μετὰ τὸν Δάνατον τῷ ὁποίῳ, ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Βασιλείας τῷ Τραϊανῷ, τέταρτος ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐκκληρώθη τὴν αὐτόθι Ἐκκλησίαν ὁ Πρῶτος κατὰ τὸν Εὐσέβιον (η). Τῷ δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς τῷ Τραϊανῷ Βασιλείας, ἐτελεύτησεν ὁ Κλήμης προσατεύσας ἔτη ἑννέα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῷ Θεῷ λόγῳ, ἀφείκε τὴν ἐπισκοπίαν τῷ Εὐαρέσῳ ὡς ἀρχιερατεύσας ἔτη ὀκτώ, ἀπέθανε, προχειρισθεὶς πέμπτος Ἐπίσκοπος Ρωμαίων Ἀλέξανδρος ὁ πρῶτος, κατὰ τὸν Εὐσέβιον (θ). Αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἔδειξε πρῶτος τὰ ἄζυμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ περὶ τὸ ρ'. ἔτος ἀπὸ τῆς Χριστῆ Γεννήσεως, καθὼς λέγει ὁ Πλάτινας (ι), καὶ ἕτεροι Ἱστορικοὶ Λατῖνοι. ἂν καὶ πρότερον ἀπὸ αὐτὸν Ἐβίων ὁ Αἰρετικὸς (κ), διατρίβων εἰς Ρώμην ἐδίδασκε πῶς μὲ ἄζυμα πρέπει νὰ ἱεραργῶνται τὰ μυζήρια, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος· ἀλλ' εἰς τῷτο δὲν ἠκολούθησαν οἱ Δυτικοὶ πάντες τὴν γνώμην τῷ Ἀλεξάνδρῳ, διότι οἱ πλείονες αὐτῶν, ἐπετέλεον τὴν ἱερὰν θυσίαν, μὲ ἄζυμα ὁμοίως μὲ τῆς Ἀνατολικῆς, ὡς ἐπαράδόθησαν ἀπ' ἀρχῆς. Ἀνάγνωθι περὶ αὐτῶν πρὸς ταῖς ἄλλοις, καὶ Ἐρρήκον τὸν Ἰησοῦτην.

§. 3. Προσέτι Συμεῶν ὁ τῷ Κλωπᾷ, Ἐπίσκοπος Γερουσαλήμων ἐκατηγορήθη ἀπὸ τῆς Αἰρετικῆς εἰς τὸν καιρὸν τῷ Αὐτοκράτορος Τραϊανῷ, καὶ Ἀττικῷ τῷ Ὑπατικῷ, ἀκμάζοντος ἔτι τῷ διωγμῷ, ἐπειδὴ καὶ ἦτον ἀπόγονος τῷ Δαβὶδ, καὶ τῷ Χριστῷ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἡγήσιππος παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (λ), καὶ αἰκίζόμενος διὰ πολλὰς ἡμέρας ἐμαρτύρησεν, ὡς ὁπῶ ἐδάμαζον πάντες, καὶ αὐτὸς ὁ Ὑπατικός, πῶς ὦν ἑτῶν ρ'. ὑπέμεινε τὸ μαρτύριον, ὑσερον ἐσαυρώθη, καὶ ἐτελειώθη. Διαδέχεται αὐτὸν τὸν Συμεῶν, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (μ), Γεδαῖος τις, ὀνόματι Γέσος, εἰς τῶν ἐκ περιτομῆς, εἰς Χριστὸν πισευσάντων.

§. 4. Προσέτι διὰ Γιγνάτιον τὸν Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπον ταῦτα λέγει ὁ Εὐσέβιος (ν). „ Ὁ Γιγνάτιος ὁ δεύτερος διάδοχος τῷ Πέτρῳ, ὁπῶ ἦτον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, πέρνωντας τὴν Ἐπισκοπὴν· λέγεται δὲ διὰ „ αὐτὸν πῶς ὅταν ἐσέλνετο ἀπὸ τὴν Συρίαν εἰς τὴν Ρώμην, νὰ ἔγινε φαγὶ „ τῶν

(α) Ἐν τῇ Συνόψει τῶν Ρωμαϊκ. Ἱστορ. ἐν τῷ περὶ Τραϊανῷ. (β) Χρον. τόμ. βιβλ. ια'. κεφ. κα'. (γ) Εἰς τὸν βίον τῷ Τραϊανῷ. (δ) Βιβλ. ἡ. κεφ. β'. ἕως ε'. (ε) Εἰς τὸν βίον τῷ Τραϊανῷ. (ς) Λόγῳ πανουργ. πρὸς Τραϊανόν. (η) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. κα'. καὶ βιβλ. δ'. κεφ. α'. (θ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. α'. (ι) Εἰς τὸν βίον τῷ αὐτῷ Ἐπισκόπῳ. (κ) Ἰδε τὴν ὑποσημείωσιν (δ) σελ. 160. (λ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. λβ'. (μ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. λδ'. (ν) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. λς'.

„ τῶν θηρίων, διὰ τὴν εἰς Χριστὸν μαρτυρίαν, ὃ ὁποῖος τὰς παροικίας τῶν
 „ πόλεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπήγαινον, ἐσερέωνε μὲ τὰς διὰ λόγων ὁμιλίας,
 „ καὶ συμβελάς τε, ἐν πρώτοις μάλιστα τὸ νὰ φυλάττωνται ἀπὸ τὰς αἰρέ-
 „ σεις, ὅπερ τότε κοντὰ πρῶτον ἐφύτρωσαν, καὶ ἐπιπόλαζαν, τὰς ἐνδεδετῶ-
 „ σε, καὶ ἐπαραινῶσε νὰ βασιῆν μὲ τὰ δύο τὰς χεῖρας, τὴν παράδοσιν τῶν
 „ Ἀγίων Ἀποστόλων, τὴν ὁποίαν καὶ ἐγγράφως διὰ περισσοτέραν ἀσφά-
 „ λειαν διαμαρτυρούμενος νὰ διατυπωθῆ ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον, ἔγραψεν ἐπι-
 „ σολὰς πρὸς διαφόρας Ἐκκλησίας, τὰς ὁποίας ἐβύναξε Πολύκαρπος ὁ Ἐ-
 „ πίσκοπος Σμύρνης, ἀπὸ τὰς ὁποίας σώζονται δεκατρεῖς ὡς εἴρηται. Ὑ-
 „ ψερὸν λοιπὸν ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ἰγνάτιον, Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκ-
 „ κλησίας ἐπροχειρίσθη ὁ Ἡρῶς, τρίτος ἐπαριθμύμενος, καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρ-
 „ χίας ἄλλοι.

§. 5. Ὁ δὲ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ Μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ
 Ἰησοῦς, καθὼς ὁ αὐτὸς μαρτυρεῖ, μείνας ἕως εἰς τὰς χρόνας τῆς Τραιανῆ,
 τέλος τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς τέττα Ἀυτοκρατορίας, ἀπὸ δὲ τῆς Σωτηρίας Πά-
 δος τῆς Κυρίας ἡμῶν ξη', καὶ ἀπὸ τῆς κατὰ Σάρκα Γεννήσεως ῥα. πολλὰ
 γράσας ἐκοιμήθη εἰς τὴν Ἐφεσον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν, μάλιστα
 τῆς Γερωνύμου (α), καὶ Πολυκράτους Ἐπισκόπου Ἐφέσου ἐν τῇ πρὸς Οὐίκτορα
 τὸν Ῥώμης Ἐπίσκοπον Ἐπιστολῇ, παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (β).

§. 6. „ Μέχρι τῶν τῶν χρόνων λέγει ὁ Ἡγήσιππος παρὰ τῷ Εὐ-
 „ σεβίῳ (γ) παρθέτος καθαρά, καὶ ἀδιάφορος ἔμεινεν ἡ Ἐκκλησία, ἐν ἀδή-
 „ λω πρὸ σκότει φωλευόντων εἰσέτι τότε, τῶν, εἰ καὶ τινὲς ὑπῆρχον πα-
 „ ραφθεῖρην ἐπιχειρῶντων τὸν ὑγιῆ κανόνα τῆς σωτηρίας κηρύγματος, ὡς δὲ
 „ ὁ Γερὸς τῶν Ἀποστόλων χορὸς διάφορον εἰλήφει τῆς βίβας τέλος παρελη-
 „ λυθεῖ τε ἡ γενεὰ ἐκεῖνη, τῶν αὐταῖς ἀκοαῖς τῆς ἐνδέε σοφίας ἐπακῶσαι
 „ κατηξιωμένων, τῆνικαῦτα τῆς ἀδὲς πλάνης τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανεν ἡ σύ-
 „ σασις διὰ τῆς τῶν ἑτεροδιδασκάλων ἀπάτης, οἱ καὶ ἄτε μηδενὸς ἔτι τῶν
 „ Ἀποστόλων λειπομένων, γυμνῇ λοιπὸν ἤδη τῇ κεφαλῇ τῷ τῆς ἀληθείας
 „ κηρύγματι τὴν ψευδῶνυμον γνῶσιν ἀνακηρύττειν ἐπεχείρησαν.

§. 7. Κατὰ τέττα τὰς χρόνας διέπρεπαν καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, ὃ τῶν Ἀ-
 ποστόλων ὁμιλητὴς Πολύκαρπος ἐγχειρισμένος τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς ἐν
 Σμύρνη Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς αὐτόπτας, καὶ ὑπὴρέτας τῆς Κυρίας, διὰ τὸν ὁ-
 ποῖον εἰς τὸ ἔξῃς κατὰ πλάτος θέλει ὁμιλήσομεν.

§. 8. Προσέτι καὶ Παπίας τῆς Γεραπόλεως Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος, ἀν-
 θρωπος κατὰ πάντα λόγιος, καὶ τῆς Γραφῆς εἰδήμων, καὶ ἔμπειρος καθὼς
 λέγει ὁ Εὐσεβίος (δ), ἂν καὶ εἰς ἄλλο μέρος, μικρὸν αὐτὸν κατὰ νῦν λέ-
 γει, ἐπειδὴ τὰς Ἀποστολικὰς διηγήσεις παρεξηγήσας, καὶ ἄλλως ἐκλαβὼν
 αὐτάς, καὶ πῶς χιλίων χρόνων, μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν, θέλει συ-
 σηθεῖ

Κοίμησις
 Ἰωάννη τῆ
 Εὐαγγελι-
 στῆ.

Πολύκαρ-
 πος Σμύρ-
 νης.

Γεραπόλεως
 Παπίας.

(α) Ἐν τῷ καταλ. τῶν Συγγραφ. κεφ. θ'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'.
 κεφ. λβ'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. λβ'. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'.
 κεφ. λγ'.

σηδεῖ σωματικῶς ἡ βασιλεία τῆ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, προσέτι λέγει ὁ Εὐσέβιος (α) πῶς ὁ ῥηθεὶς Παπίας αἴτιος αὐτῆς τῆς πλάνης ἐγένε, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας μεταγενεσέρους, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Αὐτὸς συνέγραψε πέντε συγγράμματα, ἐπιγραφόμενα περὶ λογίων Κυριακῶν ἐξηγήσεως, κατὰ τὸν Εἰρηναῖον (β), καὶ Εὐσέβιον (γ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ τῆ Γ. διωγμῆ τῆ ἐγεργέντος ὑπὸ Τραϊανῆ Αυτοκράτορος κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

§. 1.

Τρίτος
διωγμὸς
κατὰ Χρι-
στιανῶν.
Αἰτία τῆς
τῆ διωγμῆ.

Απὸ δύο αἰτίας λέγεται πῶς ἐκινήθη ὁ Τραϊανὸς νὰ ἐγείρη σφοδρὸν διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐν ἔτει τῆς αὐτῆ ἡγεμονίας ἰ. τῆς δὲ Χριστοῦ παρυσίας ρή. ἡ πρώτη ἦν, ἡ ὑπερβολικὴ αὐτῆ δεισιδαιμονία, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων πρὸς τὰς ψευδῶνυμους Θεοὺς τῶν ἐθνικῶν, διότι ἐφοβεῖτο μήπως οἱ Χριστιανοὶ διάγοντες εἰρηνικῶς εἰς τὴν βασιλείαν τῆ, καὶ ἐλευθέρως, φανῆ πῶς καὶ αὐτὸς σέβεται τὸν Χριστόν· ἡ δευτέρα αἰτία ἦν, ὅτι βλέπων ἡμέρα τῆ ἡμέρα τὰς Χριστιανὰς πληθυσσομένης, καὶ ὑποπτευόμενος ὡς λέγει ὁ Σαβελικὸς (δ) ἢ μάλλον φοβηθεὶς, κατὰ τὸν Ναύκληρον (ε) μήπως ἐγεργθῆ ἀπὸ αὐτῆς ἐπανάστασις εἰς τὴν Αυτοκρατορίαν τῶν Ῥωμαίων, ἐκίνησε τὸν τρίτον διωγμὸν, πέμψας εἰς ὅλας τὰς τοπάρχας, καὶ ἡγεμόνας προσαγὰς, ἐμπόδισε τὰς ἐνώσεις, μάλιστα τὰς ἱεράς τῶν Χριστιανῶν συνελεύσεις, ὡς δῆλον γίνεται ἀπὸ τῆν ὑπὲρ Χριστιανῶν πρὸς Τραϊανὸν Ἐπιστολὴν Πλινίου τῆ Σεκένδου (ζ).

§. 2. Τόσον ὅμως εἰς πολλὰς τόπους, ὁ κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸς ἐπροχώρησε ὅπῃ Πλίνιος Σεκένδου, ἄνθρωπος ἐπισημώτατος, ἡγεμὸν τῆς Βιθυνίας, ἐπαραινέθη νὰ φανερώσῃ τῷ Τραϊανῷ, τὸ πλῆθος ὅπῃ ὑπὲρ τῆς Πίσεως τῆ Χριστοῦ ἐθανατώθησαν, φανερώσας ὁμῶ πῶς ἐκατάλαβε τὰς Χριστιανὰς νὰ μὴν πράττωσιν ἄτοπα, ἔτε ἐναντίον τῆ νόμου, πλὴν πῶς ἐγείρονται πρὸς τὸν ὄρθρον, καὶ τὸν Χριστόν ὡς Θεὸν ὑμνολογοῦσιν, ἐμποδίζοντες τὸ μοιχεύειν, καὶ φονεύειν, καὶ ἄλλα ὅμοια ἄπρεπα ἀμαρτήματα, καὶ πολιτευόμενοι κατὰ τὰς νόμους· διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Τραϊανὸς ὤρισε, τὸ Χριστιανῶν φύλον, μὴ ἐκζητεῖσθαι μὲν, ἐμπροσθὸν δὲ κολάζεσθαι, δηλαδὴ τὸ

Θέσπισμα
Τραϊανῆ
ὑπὲρ τῶν
Χριστιανῶν.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, κεφ. λθ΄.
(γ) Ἐκκλησι. Ἰστορ. βιβλ. δ. κεφ. λθ΄.
Χρονικῶς. (ζ) Βιβλ. Ἰ. Ἐπισ. υζ΄.

(β) Κατὰ Αἰγισ. βιβλ. ε. κεφ. λγ΄.
(δ) Εἰς τὴν Καθ. Ἰστορίαν. (ε) Εἰς τὰ

τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν νὰ μὴν ζητεῖται, καὶ κατατρέχεται, ἀλλ' ὅταν πιασθῆ νὰ παιδεύεται, τότε τῷ δόγματος τὴν ἀτοπίαν γλαφυρῶς ἐλέγχει ὁ Τερτυλλιανός. Ἀφ' ἧ δὲ ἐξῆλθε τοιαύτη ἀπόφασις, ἔσβεσεν ὀλίγον ὁ φοβερισμὸς τῷ διωγμῷ, ὅπῃ ἦτον ἐπικείμενος· δὲν ἔλειπον ὁμως προφάσεις πότε τῷ πλήθους, πότε τῶν ἀρχόντων ὅπῃ κατὰ τόπους ὤριζαν, πλάττοντες κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐπιβλάς, ὡς καὶ χωρὶς φανερῶς διωγμῶς, ἀναπτον μερικοὶ ἀπὸ τὸν θυμὸν τῶν κατ' ἐπαρχίαν ἀρχόντων, καὶ πολλοὶ Χριστιανοὶ μὲ διάφορα μαρτύρια ἠγωνίζοντο, ὡς ὁ Εὐσέβιος γράφει κατὰ τὸν Τερτυλλιανόν (α).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ποίῳ τρόπῳ ἐχρῶντο οἱ ἐθνικοὶ Ἡγεμόνες κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐν τῷ καιρῷ τῷ διωγμῷ.

§. 1.

Οἱ διὰ τῶν Ἀυτοκρατορικῶν Δεσπισμάτων Ἡγεμόνες τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπῃ ἐδιωρίζοντο νὰ ἐξετάσωσι τὰς Χριστιανὰς, τοιςτρόπως ἐπολιτεύοντο· πρῶτον, ὅσας Χριστιανὰς ἔφερον ἐνώπιον αὐτῶν, τὰς ἐδέχοντο μὲ ἰλαρὸν πρόσωπον, μὲ ἡμερα λόγια, καὶ μὲ εὐλογον τρόπον τὰς ἐπαρακινῆσαν ὅσον ἐδύνοντο νὰ ἀφίσωσι τὸν Χριστιανισμὸν, μετὰ τὰ γλυκᾶ λόγια ἐπρόσφετον τιμωρίας καὶ κολασιῶν, καὶ τὰς ἠνάγκαζον βιαίως νὰ ἀποσταθῶσιν ἀπὸ τὸν Χριστὸν· εἰάν ἐν ἐκείνοι εἶτε ἀπὸ τῆς λόγας καταπειθόμενοι, ἢ ἀπὸ τὸν φόβον τρομάζοντες, ὁμολογῶσαν πῶς δὲν εἶναι ἑτερόφρονες καὶ ἄλλότριοι τῆς ἐθνικῆς θρησκείας, ἐφυλάττοντο κατὰ μέρος εἰς περισσοτέραν, καὶ ἀκριβεσέραν τῷ πράγματος βεβαίωσιν, ἣτις φανερῶς ἐγένετο, ὅταν αὐτοὶ ἐμπροσθεν τῶν ξοάνων τῶν Θεῶν, καὶ τῆς εἰκόνης τῷ Καίσαρος, ἀπέδιδον τὴν τιμὴν, καὶ προσκύνησιν, καὶ ἐθυσίαζον μὲ ἀναμμένα κάρβουνα ῥίπτοντες θυμίαμα, καὶ ἄλας, καὶ ἀκολάθως ἐβιάζοντο παντοίοις τρόποις νὰ βλασφημίσωσι τὸ ὄνομα τῷ Χριστῷ. Ὅσοι λοιπὸν ἐκ τῶν παρισταμένων Χριστιανῶν ὑπακόντες ἕως ἐποίων, εὐθὺς ἐλευθερώνοντο, ὅσοι δὲ πάλιν δὲν ἐκαταπείδοντο, εὐθὺς ἐπαραδίδοντο εἰς πικρότατα βασάνια, διὰ νὰ θανατωθῶσι μεταξὺ τῶν κολασιῶν, καὶ βασάνων.

§. 2. Ὅσοι δὲ Χριστιανοὶ εἰς τὸν καιρὸν τῶν διωγμῶν ἀρνῶντο τὸν Χριστὸν, ἄλλοι μὲν, ἐπρόσφερον θυσίας εἰς τὰ εἰδωλα, καὶ ἐγένοντο ἀπὸ τὰ εἰδωλόθυ-

Z 2

τα,

(α) Ἐκκλησι. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. λγ'.

τα, ἄλλοι δὲ μόνον λίβανον ἐθυμιάζον, καὶ ἄλλοι τέλος πάντων ἔδιδον τοῖς τοπάρχαις λίβελον, ἦτοι χαρτίον ὁμολογητικόν, διὰ τῶ ὁποῖον ἐβεβαίωσαν, πῶς δὲν εἶναι, ἕτε ἦσαν ποτὲ χριστιανοὶ, δι' αὐτὰ περιλαμβάνει Πλίνιος Σεκῦνδος, ἢ ἐλάμβανον διὰ χρημάτων ἀπὸ τῆς Ἡγεμόνας λίβελον, δι' ἣ ὠμολόγησεν, κρυφίως ἑαυτὸς χριστιανὸς εἶναι, καὶ δὲν ἐβιάζοντο ἕτε νὰ θυσιάσωσιν εἰς τὰ εἰδῶλα, ἕτε νὰ ἀρνηθῶσι τὴν εἰς Χριστὸν πίσιν· τὸ δὲ λίβελον ὁπῶ ἐλάμβανον ἀπὸ τῆς Ἡγεμόνας, ἐφανέρωνε πῶς ἀληθῶς ἀρνήθησαν τὸν Χριστὸν, καὶ ἐθυσίαζον τὰ εἰδῶλα, μὲ τὸ ὁποῖον μένοντες ἀβλαβεῖς, καὶ χωρὶς πειρασμῶν, συνεπολιτεύοντο μὲ τῆς ἐθνικῆς (α), μὲ αὐτὸς ἐπαριθμῶντο καὶ οἱ προδότηι ἐκεῖνοι ὁπῶ φοβέμενοι τὰς ἀπειλάς τῶν ἐθνικῶν, ἐπαράδιδαν αὐτοῖς τὰ ἱερὰ βιβλία, διὰ νὰ τὰ καύσωσι.

§. 3. Ὅσοι ἀρνεῖντο τὸν Χριστὸν δὲν ἐπίπτον πάντες ὁμοίως εἰς τὴν θρησκείαν τῶν εἰδωλολάτρων, διότι ἄλλοι μὲν ἐκστίως, καὶ ἀκαλῆσως ἐρχόμενοι εἰς τὸν Ἐφορον, ἀρνεῖντο τὸν Χριστὸν, ἕτεροι δὲ, μὴν ἀρκέμενοι εἰς τὸ αὐτῶν πτώμα, ἐπαράκινῶσαν καὶ ἑτέρας εἰς τὸν αὐτὸν ἐγκρημνόν. Ἄλλοι δὲ προσφέροντες τὰ τέκνα τῆς, ἀντὶ ἐκείνων, ἀρνεῖντο τὴν πίσιν ὁπῶ ὁμολόγησαν εἰς τὸ ἱερὸν βάπτισμα, καὶ πάλιν ἕτεροι τοις τοτρόπως ἐγκρημνίζοντο, ὡσε εἰς τὸ ἐξῆς ἐβεβαίωσαν πῶς ἀκστίως καὶ βιαίως ἐξέπεσον, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν ὠμολόγησεν τὸν Χριστὸν, ἔπειτα τρομάζοντες ἀπὸ τὸν φόβον τῶν κολασηρίων, τὸν ἀρνεῖντο, καὶ τελευταῖον ἄλλοι ἄλλως· ἀνάγνωσι περὶ τέτων τὸν Εὐσέβιον (β).

§. 4. Ὅσοι δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῶ διωγμῶ δὲν ἐπίπτον, ἐλέγοντο ἰσάμενοι, ἐξ ὧν ἄλλοι μὲν ἐλέγοντο ὁμολογηταί, ὅσοι δηλαδὴ ὁμολογῶντες τὸν Χριστὸν, ἐβάνοντο εἰς φυλακάς, ἄλλὰ δὲν ἐπρόφθανον νὰ τιμωρηθῶσι, καὶ νὰ ἀξιωθῶσι τῶ μακαρίως τέλους, τῆς ὁποῖας ὁ Κυπριανὸς ὡς μάρτυρας, καὶ εὐλογημένους ὀνομάζει (γ). Εἰς αὐτὰς δὲ τῆς φυλακωμένους διὰ τὸ ὄνομα τῶ Χριστῶ, οἱ ἔξωθεν Χριστιανοὶ ἔφερον τροφάς, οἱ δὲ διδάσκαλοι τῶν Ἐκκλησιῶν μὲ συμβουλευτικὰς λόγους ὁπῶ τῆς ἐπαράκινῶσαν εἰς τὸ μαρτύριον, φαιδρὰς καὶ προθύμους ἐκατάσαινον νὰ μένωσιν εἰς τὴν πίσιν τῶ Χριστῶ καὶ μὲ σθερὸν φρόνημα, καὶ ψυχικὴν ἀνδρείαν νὰ ὑποφέρωσι τὰ βάσανα, καὶ κολασηρία, καὶ τὰς ἐπικειμένας αὐτοῖς τιμωρίας, καὶ ἂν τινὰς ἀπὸ αὐτῶ τῆς ὁμολογητὰς ἤθελεν ἀποθάνῃ εἰς τὴν φυλακὴν πρὶν λάβῃ τὰ βάσανα, ὡς Ἅγιος μάρτυς ἀνυμνεῖται, ὅρα τὸν Κυπριανόν (δ). Ἐτι ὁμολογηταί ἐλέγοντο, καὶ ὅσοι ἀφίνοντες τὴν περισίαν, καὶ ὑποφέροντες μετὰ χαρῆς τὴν ἀρπαγὴν

Ἰσάμενοι
τίνες.

Ὁμολογη-
ται τίνες.

(α) Ὅσοι ἐθυσίαζον τοῖς εἰδώλοις ἐπρόφερον λίβανον, καὶ οἶνον, ὅθεν ἐλέγοντο Λιβανωτοί, Thuriferi· ὅσοι δὲ ἐλάμβανον λίβελον ἀπὸ τῆς ἡγεμόνας διὰ μέσους χρημάτων Λιβελλατικοὶ ἐκαλεῖντο, Libellatici.

(β) Ἐκκλησι. Ἰστορ. βιβλ. 5. κεφ. μά.
ρισ. αψλθ'. (δ) Εἰς τὴν αὐτὴν Ἐπιστολήν.

(γ) Ἐπισ. λζ. σελ. 50. Ἐκδοσ. Πα-

παγὴν τῶν ὑπαρχόντων, ἀνεχώρη ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν τόπον, διὰ νὰ μὴν ὑποπέσωσιν εἰς τὰ κολασήρια, καὶ ἀρνηθῶσι τὸν Χριστόν. Οἱ δὲ μάρτυρες, ὅσοι τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον ἐδέξαντο, καὶ ὅσοι αἰκισμῶς μὲν, καὶ τιμωρίας μὲ γνῶμην σαφεράν, καὶ ἀνδρείαν ὑπόφερον, τὸ δὲ μακάριον τέλος δὲν ἐλάμβανον, εἰς αὐτὰ ὄντες τὰ κολασήρια, ἀλλ' ἔτι ἔζην, ὁμολογηταὶ καὶ μάρτυρες κατὰ προαίρεσιν ἐκαλεῖντο.

§. 5. Αὐτῶν τῶν μαρτύρων τὴν σαφερότητα, καὶ ἀνδρείαν παντοίοις τρόποις ἐδοκίμασαν οἱ Ἐβραῖοι νὰ τὴν χαυνώσωσι, δηλαδὴ μὲ τὴν ἀρπαγὴν, καὶ ἀφαίρεσιν τῶν ὑπαρχόντων, μὲ τὰ δεσμοτήρια, μὲ βάσανα, μὲ πληγὰς, μὲ κολασήρια, καὶ ἄλλας ἀναρίθμητας τιμωρίας, μὲ μεταλλείας, μὲ ἐξορίας, μὲ φυγαδεύσεις περιορισμῶν, μὲ θηριομαχείας, καὶ ἄλλα ὅμοια. Καὶ τέλος μὴ δυνάμενοι νὰ τὴν σαλεύσωσιν ἀπὸ τὴν Πίσιν, ἢ παρὰ μικρὸν νὰ τὴν διασείσωσι, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσι τὸ σφερόν, καὶ ἀμετάθετον αὐτῶν ἀπὸ τὴν εἰς Χριστόν ἀγάπην, μὲ πολυποικίλους θανάτους τὴν ἐφόρευον. Τὰ δὲ εἶδη τῶν κολασηρίων ὄντα πολλὰ, δὲν ἐπαριθμῆντο ὧδε, δύναται δὲ ὅστις βέλτεται νὰ τὰ ἀναγνώσῃ εἰς τὰς βίβας τῶν μαρτύρων, εἰς τὰ μνηολόγια, καὶ εἰς ἄλλας συγγραφάς, ὡς καὶ παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (α) ὁμοίως καὶ τὰ εἶδη τῶν μαρτυρικῶν αὐτῶν θανάτων, διότι δὲν ἐθανάτην ἀπὸ τῶν ἐκείνων ὅπερ ἔβλεπον πῶς δὲν ἐδύνοντο νὰ παρασαλεύσωσι μὲ ἕδνα τρόπον, ἀλλ' ἄλλως μὲν ἕκαστον, ἄλλως ἐπνιγον, ἄλλως ἐλιθοβόλων, ἄλλως εἰς θάλασσαν ἐρίπτον μὲ λίθους δεδεμένους, ἄλλως ἀποκεφάλιζαν, ἄλλως ἐπαλάκωναν, καὶ ἄλλως ἐσάυρωναν κατακέφαλα, καὶ ἄλλως ἐσχίζον, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ ἐν συντομίᾳ ἀναρίθμητα εἶδη θανάτων ἐπενόησιν· ἢ δὲ κοινοτέρα καταδίκη τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτύρων ἦν ἡ θηριομαχία, ριπτόμενοι δηλαδὴ σκληρῶς, εἰς τὰ θηρία, εἰς λέοντας, παρδάλεις, ἄρκτους, κάπρες, ταύρας, καὶ τὰ ὅμοια.

Εἶδη τῶν κολασηρίων, καὶ θανάτων ὅπερ ὑπέμεινον οἱ μάρτυρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ τῶν εὐκτηρίων οἴκων ἐκεῖνε τῷ καιρῷ τῶν διωγμῶν, ἐν οἷς ἐγίνοντο αἱ συνελεύσεις, καὶ τῖνα τρόπον ἐτελέοντο τὰ ἱερὰ μυστήρια τῶν Χριστιανῶν.

§. 1.

Ἀνωτέρω ἐφανερώσαμεν μὲ τὸν Πλίνιον, πῶς ὁ Τραιανὸς πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπηγόρευσε, καὶ τὰς ἱερὰς συνάξεις τῶν Χριστιανῶν, ὅπερ ἐτέλεον ἐγχερόμενοι νυκτός, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὰς ἱερὰς ναῖς, πρὸς ὕμνον, καὶ δοξολο-

Z 3

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε. κεφ. α': καὶ βιβλ. ἡ. κεφ. γ'.

λογίαν τῷ Χριστῷ, ἃς ἰδῶμεν τώρα διὰ αὐτὰς τὰς Ναῆς, τὰς ἱεράς συνάξεις, καὶ διὰ τὰ μυστήρια.

§. 2. Ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως τῆς τῷ Χριστῷ Ἐκκλησίας, ἕως τῆς Μεγάλου Κωνσταντίνου, δὲν εἶχον οἱ Χριστιανοὶ ναὸς μεγαλοπρεπῶς κατασκευασμένους, καὶ ευρυχώρους, ὡς εἰς τὸ ἐφεξῆς κατασκευάσαντο, ἀλλ' ἦσαν ποταποὶ, καὶ διὰ τὰ εἰπῶ ἔτω αυτοσχεδίαστοι· διότι δὲν ἐδύνοντο εἰς καιρὸν διωγμῶν ἀλλεπαλλήλων, νὰ κτίσωσιν οἰκοδομὰς εὐπρεπεῖς εἰς δόξαν Θεοῦ, ἃς Ἐκκλησίας καλεῖμεν, οἴκους Ἐκκλησιῶν, Ναῆς, Τεμένη, Προσευκτήρια, καὶ Προσευκτηρίους οἴκους, κατὰ τὸν Εὐσέβιον, καὶ ἄλλους, ἐν οἷς συναδραιοζόμενοι ἀνύμνην τὸν Θεόν, ἐν Πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, καὶ ἐτέλουν κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Ἀποστόλων· ὅμως αὐτοὶ οἱ προσευκτήριοι οἴκοι δὲν ἦσαν εἰς ἀσφάλειαν αὐτῶν, διότι ἀυξάνων ὁ διωγμὸς, οἱ Χριστιανοὶ ἐζήταν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς σπήλαια, καὶ κντρα, ὅπου ἐτέλουν τὰς ἱεράς αὐτῶν συνάξεις, προσέτι ἐπειδὴ ὁ διωγμὸς ἐγένετο σφοδρότερος, ἐσυνάζοντο εἰς κοιλάδας, καὶ δρυμὰς, καὶ εἰς ὅμοια κρύφια μέρη· ὅταν ἔπαυεν ὁ διωγμὸς, ἀνώρθαν οἱ Χριστιανοὶ πάλιν προσευκτήρια, ὅσων ἐδύνοντο, ὅπου ἐπρόσφερον τῷ Θεῷ τὰς πνευματικὰς ἑαυτῶν.

§. 3. Τί δὲ ἐγένετο εἰς αὐτὰς τὰς συνελύσεις τῶν Χριστιανῶν τὸ εἰπομεν ἀνωτέρω, ὅπως ὁ Πλίνιος ἔγραψε πρὸς Τραιανὸν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, πῶς τὰς ἐκκάταλαβε νὰ μὴν πράττωσιν ἄδὲν ἐναντίον τῷ νόμῳ, πάρεξ ἐγαυρόμενοι τὸ πρῶτον, ὑμνην τὸν Χριστὸν ὡς Θεόν, καὶ τῆτο πλατύτερον γράφει ὁ Μέγας Βασίλειος, λέγων τάδε „ τὰ νῦν κερρατικώτα ἔδη πάσαις „ ταῖς τῷ Θεῷ Ἐκκλησίαις σύνωδά ἐσι, καὶ σύμφωνα· ἐκ νυκτός γὰρ ὁρ- „ θρίζει παρ' ἡμῖν ὁ λαὸς ἐπὶ τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ ἐν „ θλίψει, καὶ ἐν συνοχῇ δακρύων ἐξομολογούμενος τῷ Θεῷ· τελευταῖον ἄ- „ νασάντες τῶν προσευχῶν, εἰς τὴν Ψαλμωδίαν κεδίζονται, καὶ νῦν μὲν „ διχῆ διανεμηθέντες, ἀντιφάλλουσιν ἀλλήλοις καὶ μετὰ ταῦ- „ τα ἔπειτα πάλιν ἐπιστρέψαντες ἐνὶ ἄρχειν τῷ μέλῳ, οἱ λοι- „ ποὶ ὑπηχῶσι, καὶ ἔτως ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῆς ψαλμωδίας τὴν νύκτα διε- „ νεγκόντες μεταξύ προσευχόμενοι (α).

§. 4. Ποίαν δὲ τάξιν ἐφύλαττον τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ Χριστιανοὶ ἐπιτε- λῶντες τὰ μυστήρια, καὶ ἱεράς τελείας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὴν μάθωμεν ἀκριβέστερον πάρεξ, ἀπὸ τὰς μαρτυρίας τῶν Ἀγίων Πατέρων, ἐξ ὧν ὁ ἐν μάρ- τυρσίᾳ Ἅγιος Γρηγόριος λέγει ἔτω (β) „ Ὅσοι ἂν παιδῶσι, καὶ πιστεύσωσιν „ ἀληθῆ ταῦτα τὰ ὑφ' ἡμῶν διδασκόμενα, καὶ λεγόμενά εἶναι, καὶ βίβην „ ἔτως δύνασθαι ὑπισχνῆναι, εὐχεσθαι τε καὶ ἀρετῆν νησεύουσαι παρὰ τῷ „ Θεῷ τῶν προημαρτημένων ἄφεςιν διδάσκονται, ἡμῶν συνευχομένων, καὶ „ συννησευόντων αὐτοῖς· ἐπειὶ ἀγνοῖαι ὑφ' ἡμῶν ἔνθα καὶ ὕδωρ ἐστὶ, καὶ τρό- „ πον

Διάρρητοι
ὄνομασται
τῶν Ἐκ-
κλησιῶν.

Τίνα τρόπον
ἐτελέσθη τὰ
μυστήρια ἐν
τῇ ἀρχαίᾳ
Ἐκκλησίᾳ.

(α) Ἐπισ. σζ. πρὸς τὰς κατὰ Νεοκαισάρειαν Κληρικὰς, τόμ. γ'. σελ. τιά. Ἐκ-
δοσ. Παρισ. (β) Ἀπολογ. Α'. ἀριθ. ξθ'.

„ πον αναγεννήσεως, ὃν κ' ἡμεῖς αὐτοὶ ἀνεγενήθημεν, ἀναγεννώσθαι· ἐπ'
 „ ὀνόματος γὰρ τῆ Πατρὸς κ' δεσποῦ Θεοῦ, κ' τῆ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
 „ Χριστοῦ, κ' Πνεύματος Ἁγίου τῷ ἐν τῷ ὕδατι, τότε λυτῶν ποιῶνται, με-
 „ τὰ δὲ τὸ ἄνω λῆσαι τὸν πεπεισμένον, κ' συγκαταταθειμένον, ἐπὶ τὰς
 „ ἀδελφὰς ἄγομεν, ἔνθα συνηγμένοι εἰσὶ, κοινὰς εὐχὰς ποιησόμενοι ὑπὲρ
 „ τε ἑαυτῶν, κ' τῆ φωτισθέντος, κ' ἄλλων πανταχῶ πάντων εὐτόνως, ὅπως
 „ καταξιοθῶμεν τὰ ἀληθῆ μαθόντες, κ' δι' ἔργων ἀγαθῶν πολιτευταί, κ'
 „ φύλακες εὐσεβῆσαι τῶν ἐντεταλμένων, ὅπως τὴν αἰώνιον σωτηρίαν σω-
 „ θῶμεν, ἀλλήλους φιλήματι ἀσπασόμεθα, παυσάμενοι τῶν εὐχῶν· ἔπει-
 „ τα προσφέρεται τῷ προσώπῳ τῶν ἀδελφῶν ἄρτος, κ' ποτήριον ὕδατος,
 „ κ' κράμματος, κ' ἄτος λαβῶν, αἶνον, κ' δόξαν τῷ πατρὶ τῶν ὁλῶν διὰ τῆ
 „ ὀνόματος τῆ Υἱοῦ, κ' τῆ Πνεύματος τῆ Ἁγίου, ἀναπέμπει· κ' Εὐχα-
 „ ρισίαν ὑπὲρ τῆ καταξιοθῆναι τέτων παρ' αὐτοῦ ἐπὶ πολὺ ποιῶται, ἃ
 „ συνέλεσαντος τὰς εὐχὰς, κ' τὴν Εὐχαρισίαν, πᾶς ὁ παρῶν λαὸς ἐπι-
 „ φημίζει λέγων, ἀμήν· Εὐχαρισίσαντος δὲ τῆ προσώπου, κ' ἐπευφημί-
 „ σαντος παντὸς τῆ λαοῦ, οἱ καλούμενοι παρ' ἡμῶν διάκονοι δίδωσιν ἐκάστῳ
 „ τῶν παρόντων μετὰ λαβεῖν ἀπὸ τῆ Εὐχαριστήθεντος Ἄρτου, κ' Οἴνου, κ' Ὑδα-
 „ τος, κ' τοῖς ἃ παρῶσιν ἀποφέρουσι, κ' ἡ τροφή αὐτὴ καλεῖται παρ' ἡμῶν
 „ Εὐχαριστία, ἧς ἕθεν ἄλλω μετασχεῖν ἐστίν, ἢ τῷ πισεύσαντι καὶ λυ-
 „ σαμένῳ.“

§. 5. Καὶ εἰς ἐκείνας ὅπῃ εἰς τὴν ἡμέραν τῆ Ἡλίου, δηλαδὴ τὴν Κυ-
 ριακὴν μένουσι κατὰ πόλεις, ἢ κ' εἰς ἀγροὺς, γίνεται ἡ συνάθροισις ἐπὶ τὸ
 αὐτὸ, κ' ἀναγινώσκονται τὰ ἀπομνημονεύματα τῶν Ἀποστόλων, ἢ τὰ συγ-
 γράμματα τῶν Προφητῶν κτ. μέχρι τέλους· ὁμοίως περὶ τέτων ἀνάγνω-
 σι τὸν Τερτυλιανὸν (α), τὸν Ἀρνόβιον (β), τὸν Ἀυγουστίνον (γ), κ'
 ἄλλους.

§. 6. Ἐκ τῶν ρηθέντων δῆλον, πῶς ἡ ἀρχαία τῆ Χριστοῦ Ἐκκλησία
 ἔτε ῥαντισμοῖς ἐχρήσθη εἰς τὰς βαπτισομένους, ἀλλὰ βαπτίσμασι, κατὰ
 τὴν ἐντολὴν τῆ Χριστοῦ, κ' τὴν παράδοσιν τῶν Ἀποστόλων, ἔτε ἐξύμοις ἢ
 ὁσιαῖς εἰς τὴν θείαν Εὐχαριστίαν, ἀλλ' ἄρτοις ἐξύμοις, καθὼς τῶρα ἡ
 Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία βαπτίζουσα μετὰ τὰς δύο χεῖρας τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν
 μεταχειρίζεται, ἀποβάλλουσα μακρὰν τὰς τῶν Λατίνων καινοτομίαν.

§. 7. Κατὰ τὰς χρόνας τῆ Τραιανῆ, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως
 ριά. κ' τῆς αυτοκρατορίας αὐτῆς ἰγ' ἔγινε σεισμὸς φοβερὸς, μάλιστα εἰς Ἀν-
 τιοχείαν πρὸς τὸν Ὀρρόντην ποταμὸν· τῷ δὲ δεκάτῳ ὀγδόῳ ἔτει τῆς Ἡγε-
 μονίας αὐτῆς, πάλιν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Αἰγύπτου, κ' Κύπρου, καινοτομῶντες ἐφό-
 νευσαν πολλὰς Ῥωμαίας κ' Ἑλλήνας, διὸ ὁ Τραιανὸς ἀποσεύλας κκτ' αὐ-
 τῶν κράτευμα, ἐθανάτωσε πολλὰς· Ἀνάγνωσι τὸν Εὐσέβιον (δ), καὶ
 ἄλλους.

Ἡ ἀρχαία
 Ἐκκλησία
 ἀσύμφωνός
 ἐστι τῆ τῶν
 Λατίνων.

Ἀποκασία
 τῶν Ἰου-
 δαίων.

ΚΕΦΑ-

(α) Ἀπολογία, κεφ. λ'. (β) Ἐν τῷ κατὰ Ἐθνικῶν βιβλίῳ. (γ) Περὶ πόλεως
 Θεοῦ βιβλ. β'. κεφ. κη'. (δ) Ἐκκλησι. Ἰστορ. βιβλ. δ'. κεφ. β'.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε.

Περὶ Αἰλίου Ἀδριανῆ Ἀυτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ'
αὐτῷ Ἐπισκόπων, ἐν ταῖς ἐπισημοτέραις τῷ Χριστῷ
Ἐκκλησίαις.

I.

Αἰλιος Ἀ-
δριανὸς Ἀυ-
τοκράτωρ.
ἀπὸ Χ, Γ.
117.

Χαρακτήρ
αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τραϊανῆ τῆ ἰα. τοῦ Ἀυγέστου, ἐν ἔτει τῆς Χριστῷ
Γεννήσεως ριζ. μοναρχήσαντος ἔτη εἴκοσι, καὶ μῆνας ἕξ, καὶ ἡμέρας πέν-
τε κατὰ τὸν Δίωνα, καὶ Εὐσέβιον (α), ζήσαντος ἔτη ξδ'. διαδέχεται τὴν
Ἡγεμονίαν Αἰλιος Ἀδριανὸς εὐρισκόμενος τότε εἰς Ἀντιόχειαν, ὡς ἐξασια-
σῆς, συγγενῆς ὢν τοῦ Τραϊανῆ, τῷ ὁποίῳ τὴν ἀνεψιὰν εἶχε διὰ γυναῖκα,
γεννηθεὶς ἐκ πατρὸς μὲν Ἀφρα τοῦ βασιλεῦς, τοῦ Ἀδριανῆ ἐσρατηγηκότες,
τὸν ὁποῖον Καίσαρα, καὶ Ἀυτοκράτορα, ἐπειδὴ ὁ Τραϊανὸς ἄπαις ἀπέθανεν,
ἀπέδειξαν ἢ τε σύζυγος τοῦ Τραϊανῆ Πλωτίνα, ἀπὸ ἐρωτικῆς φιλίας, καὶ ὁ
γεγονὼς αὐτῷ ἐπίτροπος Τατιανός. Λαβὼν λοιπὸν ὁ Ἀδριανὸς τὴν Ἡγε-
μονίαν ἔδειξε τὸν ἑαυτὸν τε ἰλαρὸν, καὶ ἀγαπητὸν πρὸς τὰς ὑπὸ αὐτῷ,
τι χαρίεις ἦν, καὶ εὐπροσήγορος τοῖς πᾶσιν, ἐλευθέρως ὠμίλει τὴν τε λα-
τινικὴν, καὶ Ἑλληνικὴν διάλεκτον, καὶ ὢν φυσικῶς φιλόλογος συνέγραψε πε-
ζά τινα, καὶ ποιητικὰ ποιήματα· ἦν δὲ πολὺ φιλότιμος, ὅθεν καὶ ὅλα τὰ
ἄλλα, ἕως καὶ τὰ παραμικρὰ ἐπετηδέυετο, διότι ἐπλάττε καὶ ἔγραφε, καὶ πᾶν
εἶδος ἐπιστήμης, καὶ τέχνης ἐμεταχειρίζετο, ὡς Ἰατρικῆς, Μουσικῆς, Γεω-
μετρίας, Ζωγραφικῆς, Ἀνδριαντοποιητικῆς, καὶ τὰς λοιπὰς κατωτέρας, ὅθεν
καὶ τὸ συσσίτιον αὐτῷ παντοδαπῶν λόγων πλήρες ἦν, ὡς λέγει ὁ Δίων· (β)
ἔλεγε πῶς ἰξεύρει πᾶν εἰρηνικόν, πολεμικόν, βασιλικόν, καὶ ἰδιωτικόν.
Φθονῶν δὲ πάντας τὰς καλλιωτέρας αὐτῷ κατὰ τὴν μάθησιν, καὶ ἐμπειρίαν,
καὶ τὰς προσέχοντας εἰς τοιαῦτα μαθήματα, ἄλλας ἐφόνευσεν, καὶ ἄλλας ἀπώ-
λεσεν, διότι βεβλόμενος νὰ νικᾷ πάντας τὰς αὐτὸν ὑπερβαίνοντας, τὰς ἐμί-
σει καὶ ἐσπῆδαζε ἵνα τὰς ἀφανίσῃ· διὰ τοῦτο δὲν ἐπαινεῖται ὡς πρὸς τὸ
ἡμέρον τῆς γνώμης· προσέτι ἦν εὐτυχέστατος ὡς πρὸς τὴν μνήμην, περι-
γελασῆς, ἀσεβῆς, θηρευτικὸς ὡς ἄλλοι ἄλλοι τῶν πρὸ αὐτοῦ. Ἐκατηγο-
ρήθη δὲ παρὰ πάντων, ὅτι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἡγεμονίας αὐτοῦ πολίτας

τι-

(α) Ὅτε ἡ μαρτυρία τοῦ Δίωνος, ἔτε τοῦ Εὐσεβίου συμφωνεῖ μετὰ τὸν Συγγραφεῖα·
διότι ὁ Δίων πρὸς τὸ τέλος τοῦ ξη. βιβλίου λέγει, πῶς ἐμονάρχησεν ὁ Τραϊανὸς ἔτη ιθ'.
μῆνας ἕξ, ἡμέρας τε ιε'. Ὁ δὲ Εὐσέβιος εἰς τὴν Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ. κεφ. γ'. λέ-
γει χρόνος εἴκοσι, παρὰ μῆνας ἕξ.

(β) Ρωμαϊκ. Ἱστορ. βιβλ. ξθ'.

τινας αγαθός, κ' ανδρώπες προς τέτοις Υ' πατικές, αδικώς εθανάτωσε, φθονῶν δ' μόνον τὰς ζῶντας, ἀλλὰ κ' τὰς νεκρὰς, προσέτι ἦτον ὅλος δεδομένος εἰς ἔρωτα μὲ τὸν νέον Αντίνοον. Τόσην δὲ ἐπιμέλειαν ἔδειξεν εἰς τὸ νὰ διακόψῃ τὰς καταδρομὰς τῶν Βαρβάρων κατὰ τῶν Ρωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν, ὥστε πρῶτος τῶν Αυτοκρατόρων τῆς Ρώμης ἐπερίφραξεν αὐτὰς μὲ τείχη, χαρακώματα, κ' Φρούρια, τὰς ὁποίας ὅλας πολλακίς πεζὸς ἐπεριτρογύριζε μὲ τόσην ἀγώνων, κ' δυσχεριῶν ἐπιμονὴν, ὥστε ἄτε διὰ τὴν ψυχρότητα, ἄτε διὰ τὴν θερμότητα, δὲν ἐκάλυπτε τὴν κεφαλὴν τα, ὡς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, σοχαζόμενος πάντοτε νὰ κατασῆσῃ τοῖς βαρβάροις ἀπρόσοδα τὰ πέρατα τῆς τῶν Ρωμαίων Αυτοκρατορίας, διὰ τῆτο, κ' ἀπὸ τὸν λαὸν κοινῶς, Ρωμαῖος Ηρακλῆς ἐπωνομάζετο, Ηρακλῆς σωτήριος, κ' πλετισῆς τῆς Οἰκαμένης. Πρῶτος αὐτὸς ἔδειξεν εἰς τὰς Αυτοκράτορας τῶν Ρωμαίων νὰ ἔχωσι τὰ γένηα, ἐπειδὴ πρότερον τὰ ἐξύριζαν, ὅθεν Γαλιανὸς ὁ Παραβάτης, εἰσάγει αὐτὸν ὡς τιμητέον, διὰ τὸ αὐτὸ μακρὸ γένειον (α). Τέλος ἀρρώσθησας κ' ἐπιδυμῶν νὰ ἀποθάνῃ δὲν ἐδύνετο, πληρωμένης τότε τῆς εὐχῆς τῆ Σευηριανῆ, τὸν ὁποῖον ἐννενήκοντα ἐτῶν ὄντα, ὁμῶ μὲ τὸν ἔγγονά τα εθανάτωσε· διὰ τῆτο θερμῶς ἐπαρακάλει τὰς δάλας τα, κ' τὰς ἰατρὰς νὰ τὸν θανατώσωσι μὲ ξίφος, ἢ μὲ φαρμάκι. Κλίτων δὲ εἰς τὸ χεῖρον μὲ τὴν διεφθαρμένην διάταν, κ' βλαβερὰν τροφήν, ἐτελεύτησε τέλος πάντων παρὰ ταῖς Βαίαις, ζήσας ἔτη ξβ'. μῆνας ε'. κ' ἡμέρας ιδ'. ἐξ ὧν ἐμονάρχησε ἔτη κα. παρὰ μῆναν ἕνα· ἀνάγνωδι περὶ αὐτῆ τὸν Δίωνα (β), τὸν Ευσέβιον (γ), τὸν Ζωναρὰν (δ), κ' ἐκ τῶν Λατίνων τὰς ἀνωτέρω ρηθέντας (ε).

ζ. 2. Τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς Ηγεμονίας αὐτῆ, Ἀλέξανδρος ὁ Ρώμης Ἐπίσκοπος ἀρχιερατεύσας ἔτη δέκα, ἐτελεύτησε, τὸν ὁποῖον ἐδιαδέχθη Ζήσος ὁ Α'. ὃς δώδεκα ἔτη προσατεύσας ἐπὶ τῆς Ρωμαίων Ἐκκλησίας ἀπέθανε· μετ' αὐτὸν ἐπρόχειρίθη ὁ Τελεσφόρος ἑβδομος Ἐπίσκοπος Ρώμης. Προσέτι Πρῶτος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος, δώδεκα χρόνους προσατεύσας ἐτελεύτησεν, κ' μετ' αὐτὸν ἔλαβε τὴν προσασίαν ὁ Ἰᾶσος, κ' ὕστερον ἀπὸ χρόνους ἕνδεκα ἐξεδήμησε, τῆ ὁποῖα διάδοχος ἐγένεν Εὐμενῆς ἔκτος ἀριθμήμενος.

ζ. 3. Διὰ τὰς ἐν Γεροσολύμοις Ἐπισκόπους, δεκαπέντε, λέγουσι πῶς ἀρχιεράλευσαν ἕως τῆς ἀποσασίας τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ἀδριανῆ, περὶ ὧν κατωτέρω ρηθήσεται, ἐπειδὴ ὡς φαίνεται ὀλιγόζωοι ἦσαν αὐτοὶ οἱ Ἐπίσκοποι, ὅρα τὸν Ευσέβιον (ζ), πάντες δὲ αὐτοὶ ἦσαν ἐκ τῶν Ἰουδαίων

Ρώμης
Ἐπίσκοποι.

—
Ἀλεξαν-
δρείας.

Γεροσο-
λύμων.

(α) Λέγουσι τινὲς πῶς, ἐχὶ δι' ἄλλο δὲν ἐξύριζε τὰ γένηα, πᾶσι δὲ νὰ μὴν φαίνονται ἐξανθήματα τινα, ὅπῃ εἶχε. (β) Ρωμαῖκ. Γεορ. βιβλ. ξβ', (γ) Ἐκκλησ. Γεορ. βιβλ. δ'. κεφ. ιγ'. (δ) Χρον. τόμ. α'. βιβλ. ια'. κεφ. κγ'. Ἐκδοσ. Ἐνετ. α. ψκδ'. (ε) Ἀνθῆλιον Οὐδέτωρα, Ἐντροπίον, Κισκιανὸν, Σηητώιον εἰς τὸν βίον τῆ Ἀδριανῆ. (ζ) Ἐκκλησ. Γεορ. βιβλ. δ'. κεφ. ε'.

δαίω τῶν πιζευσάντων, ἐξ ὧν ἁ. Γ΄. Ἰωβος, ὁ τῷ Κυρίῳ λεγόμενος ἀδελ-
φός β΄. Συμεὼν ὁ τῷ Κλωπᾷ γ΄. Γῆσος, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐρρέθη δ΄.
Ζακχαῖος, ε΄. Τοβίας, ς΄. Βενιαμὴν, ζ΄. Γεωργίου, η΄. Ματθαίου, θ΄. Φί-
λιππος, ι΄. Σενεκᾶς, ια΄. Γῆσος Β΄. ιβ΄. Λευῆς, ιγ΄. Ἐφραίμ, ιδ΄. Γεωργίου,
καὶ ιε΄. Γεῶρας, πάντες ἐκ περιτομῆς, διότι ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ διαταγῆς τῶν Ἀ-
ποστόλων συνέτατο ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἀπὸ Ἑβραίων πιζῆς,
ὅπως γνησίως ἐδέχθησαν τὴν πίσιν τῷ Χριστῷ, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς πο-
λυορκίας.

Κ Ε Φ Α Λ Λ Ι Ο Ν Ζ΄.

Περὶ τῆ ἐγερθέντος διωγμῆ κατὰ τῶν Χριστιανῶν
παρὰ Ἀδριανῆ.

I.

Τέταρτος
διωγμός.

Απὸ τὸν δευτέρω Ἀδριανὸν ἐκινήθη κατὰ τῶν Χριστιανῶν ὁ δ΄. διωγ-
μός, καὶ ἀγκαλὰ ἐχὶ μὲ ἰδικὸν πρόσαγμα ἐδημοσιεύθη, ὅμως μέ-
γας, καὶ σφοδρὸς ἔγινε, καὶ πολυχρόνιος, καθὼς φαίνεται παρὰ τῷ Τερ-
τυλιανῷ (α), ὃς λέγει, πῶς Ἀρτίος Ἀντωνίνος, Ἀνθύπατος τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, μὲ
μεγάλῃν ἐξέτασιν ἐδίωκε τὰς Χριστιανὰς. Ἐὰν ἂν αὐτὸς ὁ Ἀντωνίνος, ὅπως
ὡς πρῶτος μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων ἐνομιζέτο διὰ τὴν δικαιοσύνην τῆ,
καὶ ἀρετὴν, ἐδίωκε τὰς Χριστιανὰς μὲ τόσην ἐξέτασιν, τί ἔπραττον ἴσως
οἱ λοιποὶ, ὅπως ἦσαν ἀνοσιώτεροι αὐτοῦ;

Αἰτίαι τῆ
τοιούτου
διωγμῆ.

§. 2. Ἡ αἰτία τῆ τοιούτου διωγμῆ ἦν πρώτη, τὸ θέλημα τῷ Ἀδρια-
νῆ εἰς τὸ νὰ ἀκολουθήσῃ ἀπαρῶν ἀκρίτως τὰ ἴχνη τῷ Τραϊανῷ, καὶ ἕτερα,
αἱ ἀνοσιώταται πράξεις τῶν δυσσεβῶν αἰρετικῶν, μάλιστα τῶν Γνωσι-
κῶν. αἰτίαι ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐπροσαρμοστοῦτο πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς, ἐπειδὴ
αὐτοὶ οἱ καμμύροι αἰρετικοὶ ἐλέγοντο Χριστιανοί· πρόσθε καὶ τὴν ἀποστα-
σίαν τῶν Ἰουδαίων, καὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίους αὐτῶν δυσμένειαν καὶ ἐχθρῶν, διό-
τι ἡ Χριστιανικὴ Θεοσκεία ἐνομιζέτο σχεδὸν ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῶν Ἰουδαίων,
διὰ τὴν συγγένειαν τῶν γραφῶν· δι' αὐτὰ λοιπὸν, τὸ μῖσος, καὶ ὁ φθόνος
ὅπως ἐπρόσφερον τοῖς Χριστιανοῖς κατ' ἡμέραν ἤυξαν.

Ἀπολογία
Κοδράτου
Ἐπισκόπου
Ἀθηνῶν, καὶ
Ἀριστέιδου
Φιλοσόφου
ὑπὲρ Χρι-
στιανῶν.

§. 3. Σκληρυνομένη τῷ διωγμῷ, καὶ τιμωρημένων, καὶ ἀδίκως θανατω-
μένων τῶν Χριστιανῶν πανταχῶς, Κοδράτος, καὶ Ἀριστέιδου, ἐκεῖνος μὲν Ἐπίσκο-
πος Ἀθηνῶν (μετὰ τὸν Πέπλιον τῶν μάρτυρα), αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστέιδος ἄν-
θρωπος πιστός, καὶ Χριστιανὸς φιλόσοφος, συνέγραψαν Ἀπολογία διὰ τὴν
θεο-

(α) Βιβλ. πρὸς Σκαπύλλαν κεφ. ἐσχάτω.

θεοσέβειαν τῶν Χριστιανῶν, τὰς ἐπρόσφερον τῷ Ἀδριανῷ ὅταν εἰς Ἀθήνας ἦλθε διὰ τὰ ἰδίῃ τὰ ἐκεῖ ἐλευσίνια, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐσεβίος (α), καὶ ὁ Γερώνυμος (β), ὅσις διὰ τὴν εὐφράδειαν αὐτῶν τῶν συγγραμμάτων, καὶ τὴν ἐπιδεξιότητά τες, ἔχι ὀλίγον κατεπράυνεν τὴν ὀργὴν κατα τῶν Χριστιανῶν.

§. 4. Πρὸς τέτοις, λαβὼν ὁ Ἀδριανὸς Ἐπιστολὴν ὑπὲρ βοήθειας τῶν Χριστιανῶν παρὰ τῷ λαμπρῷ Ἀνδραπάτῃ τῆς Ἀσίας Σερενίᾳ Γρανιανῷ, ἐν ἣ γράφει, πῶς δὲν εἶναι δίκαιον χωρὶς σφάλμα, διὰ μόνας τὰς φωνὰς τῷ πλήθους, τὰ θανατώνονται οἱ Χριστιανοί, ἀντέγραψε Μινγκίῳ Φρανδάνῳ Ἀνδραπάτῃ τῆς Ἀσίας διαδόχῳ τῷ Σερενίᾳ, προσάζων τὰ μὴν φονεύονται οἱ Χριστιανοί χωρὶς σφάλμα, καὶ ἔυλογον κατηγορίαν, τῆς ὁποίας Ἐπιστολῆς τὴν ἀντιγραφὴν δύναται, ὅσις βέλεται, τὰ τὴν ἀναγνώσῃ παρὰ Γασίνῳ τῷ Μάρτυρι, ἐν τῇ πρὸς Ἀντωνίνον τὸν Εὐσεβῆ ὑπὲρ Χριστιανῶν πρώτη Ἀπολογία, καὶ παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (γ) ἀρχομένῳ ἔτω, Μινγκίῳ Φρανδάνῳ, Ἐπιστολὴν ἐδεξάμην κτ.

§. 5. Διὰ δὲ τὸ σύγγραμμα τῷ ῥηθέντος Κοδράτῃ Ἐπισκόπῃ Ἀθηνῶν λέγει ὁ Εὐσεβίος ἔτως (δ), εἰσέτι δὲ φέρεται παρὰ πλείοσις τῶν ἀδελφῶν, ἀτὰρ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ σύγγραμμα, ἐξ ἧ κατιδεῖν ἐστὶ λαμπρὰ τεκμήρια τῆς τε τῷ ἀνδρὸς διανοίας, καὶ τῆς Ἀποστολικῆς ὀρθοτομίας, ὁ δ' αὐτὸς τὴν καθ' ἑαυτὸν ἀρχαιότητα παραφαίνει, δι' ὧν ἰσορεῖ τὰυτα ἰδίαις φωναῖς λέγων τῷ δὲ Σωτῆρος ἡμῶν τὰ ἔργα, ἀεὶ παρῆν, ἀληθῆ γὰρ ἦν, οἱ θεραπευθέντες, οἱ ἀνασάντες ἐκ νεκρῶν, οἱ ἔκ ὠφθησαν μόνον θεραπευόμενοι, καὶ ἀνισάμενοι, ἀλλὰ καὶ παρόντες, ἔδὲ ἐπιδημῶντες, μόνον τῷ Σωτῆρος, ἀλλὰ καὶ ἀπαλλαγέντος ἦσαν ἐπὶ χρόνον ἰκανόν, ὡς καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας χρόνας τινὲς αὐτῶν ἀφίκοιτο. ὁμοίως καὶ διὰ τὸν Ἀρισεῖδην λέγει, σώζεται δὲ ἕως τῶρα εἰς πολλὰς, καὶ τὰυτα γραφῆ.

§. 6. Πρὸς τέτοις πρέπει τὰ ἰξενρωμεν ὅτι Ἀίλιος ὁ Λαμπρίδιος εἰς τὸν βίον Σευήρη Ἀλεξάνδρου γράφει, πῶς ὁ Ἀδριανὸς πρὸς τὸ τέλος ἠδέλησε τὰ ἐγείρη Ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῷ Χριστῷ, καὶ πῶς ἐπρόσβαξεν εἰς τὰς ἐν ταῖς πόλεσι Ναὸς, τὰ μὴν εἶναι εἰδῶλα, καὶ ἀγάλματα, διὰ τὰ εἰσέρχονται εἰς αὐτὰς καὶ οἱ Χριστιανοί, τὰ ὑμνῶσι τὸν Χριστὸν, ἀλλ' ἐμποδίσθη ἀπὸ τινὰς ὅπῃ τῷ εἶπον, εἰάν τῷτο γένῃ πάντες οἱ Ἕλληνας θελεῖ ἀφίσωσι τὰς Ναὸς τῶν Θεῶν, καὶ θελεῖ δεχθῶσι τὴν θρησκείαν τῶν Χριστιανῶν.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. δ'. κεφ. γ'. (β) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. ιθ'. (γ) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. δ'. κεφ. θ'. (δ) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. δ'. κεφ. θ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆς ἐπὶ Ἀδριανῆ ἑσχάτης πολιορκίας τῶν Ἰουδαίων,
ἢ Ἀκύλα Ποντικῆ τῆ μεταφράσαντος τὴν Γραφὴν, ἢ
Λεκιανῆ τῆ Σαμωσατέως.

§. 1.

Ἀδριανὸς οἰκοδομεῖ τὰ Γεροσόλυμα, Αἰλιαν Καπιτωλίαν ὀνομάσας. Ἐπανάστασις τῶν Ἰουδαίων. Βαρχωχεβᾶς ἀρχηγὸς τῆς ἀποστασίας.

Ο αὐτὸς Ἀδριανὸς πρὸς τοῖς ἄλλοις, οἰκοδομῶν ἢ τὰ Γεροσόλυμα, τὰ ἐπλήρωσε με ἀποίκους ἐπ' ὀνόματι τῆ Καπιτωλίου τῆ Διός, διὰ Αἰλιαν Καπιτωλίαν τὴν ὠνόμασε, τῆ ὁποῖα θεῶ ἤγειρε ἢ Ναόν, ἐκεῖ ὅπῃ ἦν τὸ πρότερον τὸ τῆ Θεῶ Γερὸν, ἢ τῆτο τόσον ἐτάραξε τὰς Ἰουδαίας ὡσεὶ ποιῶντες στρατηγὸν τὸν Βαρχωχεβᾶν, ἀποσάτησαν ἀνοήτως ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν τῶν Ῥωμαίων, ἢ ἤγειραν σφοδρότατον πόλεμον· αὐτὸς δὲ ὁ Βαρχωχεβᾶς, (ὄνομα δηλῶν ἀσέρα) ἦν φονεὺς ἢ ληστὴς, εἰς δὲ τὴν προσηγορίαν, ὡς ἀπὸ σκλάβου, ἢ καταβάς πρὸς αὐτὰς ὡς φωστὴρ ἐξ Οὐρανῆ, ἢ τερατευόμενος πῶς ἔλαμψεν εἰς αὐτὰς εὐρισκομένης εἰς κακῆσίαν, καθὼς ὁ Εὐσέβιος (α) γράφει, ἢ κυρίως πλάνος, ὅστις ἔ μόνον τὰς Ἰουδαίας κατέπειθεν νὰ τὸν ἀκολουθῶσιν, ἀλλὰ ἢ τὰς Χριστιανὰς ἐβίαζε νὰ φέρωσι τὰ ἄρματα κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἢ νὰ ἀρνηθῶσι τὸν Χριστὸν, τὰς ὁποῖας ἐπρόσβαζε νὰ τιμωρηθῶσι με δεινὰ κολασήρια, ἂν δὲν ἀρνεῖντο τὸν Χριστὸν, ἢ ἐβλασφήμην αὐτὸν, καθὼς Ἰουστίνος ὁ Μάρτυς ἐν τῆ πρὸς Ἀντωνίνου ἀπολογία γράφει· τέτων ἄνω γενομένων, οἱ Ἰουδαῖοι τὰ βολικὰ τῆς χώρας αὐτῶν καταλαβόντες, ἵνα καταφύγια, ἢ ὀρηκτῆρια ἔχωσιν αὐτὰ, κατὰ πολὺ ἐκάκωσαν τὰς Ῥωμαίας κρυφίως, ἢ φανερώς, ἐρχόμενοι ἐκεῖ ἀπὸ πᾶσαν γῆν Ἰουδαῖοι, ἢ συμβουλεύμενοι ἀπὸ πολλὰς ἀλλοφύλους διὰ ἀγάπην τῶν χρημάτων.

§. 2. Ὁ Ἀδριανὸς ὁμῶς ἀναχωρήσας τότε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἢ Συρίαν, ἢ μαθὼν αὐτὰ, ἐπέμψε στρατεύματα ἐναντίον εἰς αὐτὰς τὰς ἀποστάτας Ἰουδαίας, τὰς λυπῶντας τὰς Ῥωμαίας, ἡγεμονεύοντος τότε τῆς Παλαιστίνης, Τινίου Ῥάφου, στρατηγῶ ἐπιφανεστάτου, αὐτῶν τῶν στρατευμάτων, τῶν ὁποίων ἦν πρῶτος ὁ Σευῆρος Ῥέλιος, ὅπῃ ἐφέρθη ἀπὸ τὴν Βρετανίαν, ὅστις δὲν ἤυρεν εὐλογον νὰ συνάψῃ τὸν πόλεμον κατὰ πρόσωπον τῶν ὑπεναντίων, συσελλόμενος ἀπὸ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἢ ἀπελπισίαν τῆς, ἀλλ' ἐμποδίζων τὰς τροφὰς, τὰς περιέκλεισε, φέρων πολλὰς κατὰ τὴν χρεῖαν, εἰς παράταξιν πολέμου, κατὰ τινῶν ταχυμάτων τῶν Ἑβραίων, ἔταλαιπώρει ἀργότερα μὲν, ἀκινδυνώτερα δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἑβραίων, ἢ τὰς ἀφάνιζεν ὡσε

(α) Ἐκκλησ. Γεορ. βιβλ. δ'. κεφ. 5'.

ὡσε ὁπῶ, πολὺ ὀλίγον ἀπὸ αὐτὲς ἐνίκησαν, διότι τὰ μὲν ἰσχυρώτερα αὐτῶν φρέρια, ἕως πενήκοντα σχεδὸν κατηδαφρίσθησαν, ἐσφάγησαν δὲ εἰς τὰς καταδρομὰς καὶ μάχας, ἄνδρες μυριάδες πενήκοντα ὀκτώ, ἔξω ἀπὸ ἐκείνης ὁπῶ ἀπὸ πείναν, ἀρρώστιας, καὶ πῦρ ἀπωλέσθησαν, καὶ ἐφθάρησαν, τῶν ὁποίων τὸ πλῆθος ἀναρίθμητον ὄν, ἐρημώθη πᾶσα ἡ Ἰουδαία· ὁμοίως καὶ πολλοὶ Ῥωμαῖοι εἰς αὐτὸν τὸν πόλεμον ἐχάθησαν, ἔτος ἀρχίσεν ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκως οἰκονομίας ρλγ'. τῆ δὲ Ἀδριανῶ 15'. τῆς ἡγεμονίας τῆς, καὶ ἔλαβε τέλος μετὰ τρεῖς χρόνους.

§. 3. Ἐξ ἐκείνης λοιπὸν τῆς καιροῦ μετὰ δόγμα νόμος, καὶ διάταξι τῆς Ἀδριανῶ, ἀπηγορεύθη τοῖς Ἰουδαίοις νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὡσε μήτε ἀπὸ μακρὰν νὰ βλέπωσι τὸ πατρικὸν ἔδαφος ἔτιω προσάξαντος τῆς Ἀδριανῶ, καθὼς γράφει ὁ Εὐσέβιος (α), ἀλλὰ διὰ περισσότερον ὄνειδος αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν πύλιν ὁπῶ ἔφερνε εἰς τὴν Βηθλεέμ, ἐβάλλθη ἕνας χοῖρος λίθινος διὰ νὰ φαίνεται μετὰ τῆτο πῶς οἱ Ἰουδαῖοι ὑπετάχθησαν πάντες εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν, καὶ πῶς ἔπετεν ἡ Μωσαϊκὴ πολιτεία μετὰ τὸ πτώμα τῆς Μητροπόλεως· ἀφ' ἧς λοιπὸν συνετελέσθη ἡ ἐσχάτη καὶ παντοτινὴ ἐρήμωσις, τὴν ὁποίαν προτίτερα ἀπὸ τῶν χρόνων ὁ Θεῖος Δανιὴλ προεῖπε, τότε ἐπληρώθη καὶ ἡ φωνὴ τῆς Κυρίας „ ἢ μὴ μείνη λίθος ἐπὶ λίθον, ὅς ἢ μὴ καταλυθῆσεται, ὡς τε φανερόν πῶς πᾶσα ἡ τῶν Ἰουδαίων ἐλπὶς περὶ τῆς ἐλεύσεως τῆς Μεσίης ἐσβέσθη, καὶ ἐτάφη ὁμῶς μετὰ τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως αὐτῶν.

§. 4. Ὁ δὲ προῤῥηθεὶς Βαρχωχεβάν, ὅστις κηρύξας ἑαυτὸν πῶς εἶναι ὁ Μεσίας, ὑποσχέθη ἐξ ὀλοκλήρης νὰ ἀνορθώσῃ τὴν Ἰουδαϊκὴν κατάπτωσιν, καὶ ἔσπευε πρὸς αὐτὸν τὸ ἀναρίθμητον ἐκεῖνο πλῆθος τῶν Ἰουδαίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ὁ Ῥαββὶ Ἀκύλας, ὅς τὴν προῤῥήσιν τῆς Βαλαάμ, τὴν ἀνατελεῖ ἄσρον ἐξ Ἰακώβ, πληρωθῆναι ἀπεφώνησε ἐπὶ Βαρχωχεβάν τῆς ἐπιλάμψαι τοῖς κακωμένοις τερατευομένοις, ἔγινε καὶ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστασίας τῆς, καὶ ἀπωλείας τῆς, πιασθεὶς εἰς τὴν Βίθρισα πόλιν, πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐπλήρωσε τὴν τιμωρίαν τῆς φονευθεὶς ἀπὸ ἕνα στρατιώτην ἐν τῷ 14'. ἔτει τῆς τῆς Ἀδριανῶ ἡγεμονίας, ἔτι ἀκμάζοντος τῆς πολέμου, αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐυρόντες πλάνον, καὶ ψεύσιν, δὲν τὸν ἔλεγον πλέον Βαρχωχεβάν, ἦτοι υἱὸν ἀσέρος, ἀλλὰ Βαρχοσβάν, τῆς υἱὸν τῆς ψεύδους.

§. 5. Τοιοτρόπως ἡ πόλις τῶν Ἱεροσολύμων εἰς ἐρημίαν τῆς Ἰουδαϊκῆς ἔθνης ἐλθῶσα, καὶ εἰς τελείαν φθορὰν τῶν παλαιῶν οἰκητόρων, ἐκατοικίσθη διὰ προσαγωγῆς τῆς Ἀδριανῶ ἀπὸ ἀλλόφυλον γένος· διότι ἔπρεπε οἱ Ἰουδαῖοι εἰς μαρτύριον τῆς ἐλθόντος πρὸς αὐτὴς Μεσίης, καὶ παρ' αὐτῶν καταφρονηθέντος νὰ ἀποσπαθῶσιν ἀπὸ τὴν παλαιὰν πατρίδα τῆς, καὶ νὰ ἐκριζωθῶσι, καὶ οἱ εἰς αὐτὸν ἐθνικοὶ πισεύσαντες νὰ φυτευθῶσι διὰ νὰ εἰπῶ ἔτιω εἰς αὐτὴν, ὡς ὁ Χριστὸς προεῖρηκε „ Καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσαι πατημένη ὑπὸ τῶν

Α α 3

,, ἐθνῶν

Ὁλεθρὸς
πανταχῶς
τῶν Ἰου-
δαίων.

Βαρχωχε-
βάν ψευδο-
μεσίας κη-
ρύττεται.

Κατοίκησις
τῆς Ἱερου-
σαλήμ πα-
ρὰ τῶν ἀλ-
λοφύλων.

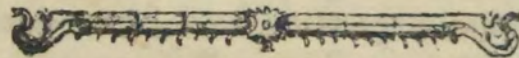
„ ἔθνῶν. “ Καὶ λοιπὸν τῆς αὐτοῦσι Ἐκκλησίας ἐξ ἔθνῶν συσταθείσης, πρῶτος μετὰ τῆς ἐκ περιτομῆς Ἐπισκόπος ἔγινε Μάρκος, ὡς ὁ Εὐσέβιος γράφει (α).

Ἀκύλας με-
ταφράττει
τὴν Πα-
λαιάν Γρα-
φήν.

§. 6. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς Βασιλείας τῆ Ἀδριανῆ, ὁ ἀνωτέρω ρηθεὶς Ποντικὸς Σινωπεὺς Ἀκύλας ἔθνικὸς ὢν, ἔγινε Χριστιανὸς, βαπτισθεὶς εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐπειδὴ ἐκαταγίνετο εἰς τὴν ματαιότητα τῆς Ἀστρολογίας, ἐξεβλήθη τῆς Ἐκκλησίας· αὐτὸς δὲ μὴν ὑποφέρων τὸ ὄνειδος ἀδελφῶν τὸν Χριστιανισμὸν, προσεγράφη προσήλυτος τοῖς Ἰουδαίοις, κατὰ τῶν ὁποίων διδασκαλίαι ἐξηκριβωμένως τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον, ἐξέδωκε μίαν νέαν μετάφρασιν μετὰ λογισμὸν διεσραμμένον, ὑπερον ἀπὸ τῆν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν τῶν ὀβ'. τῆς παλαιᾶς Γραφῆς, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, καὶ Φιλάριον, καὶ ἐπειδὴ ἦν ξεχωρισμένος ἀπὸ τῆς Χριστιανῆς, πολλὰ ρητὰ τὰ περὶ Χριστοῦ νοόμενα κακίᾳ φερόμενος διέσρεψε.

Λεκιανὸς
Σαμωσα-
τεὺς βλάσ-
φημος.

§. 7. Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας ἐζῆσεν ἔτι καὶ ὁ Σαμωσατεὺς Λεκιανὸς, ὁ ἐπικληθεὶς βλάσφημος, δύσφημος, καὶ ἄθεος, ὅστις τὸ πρῶτον διμηγόρος ἦν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, ἀτυχήσας δὲ εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος, ἐπέσρεψε εἰς τὸ λογογράφειν, καὶ συνέγραψεν ἄπειρα· λέγουσι δὲ πῶς ἀπέθανε καταφαγωμένος ἀπὸ σκύλης, ἐπειδὴ ἐλύκτισε κατὰ τῆς ἀληθείας· διότι γράφει εἰς τὰς διαλόγους τας, πῶς τὰ περὶ Θεῶν ἐρημένα εἶναι γελοῖα, καὶ εἰς τὸν βίον τῆ Περσεγρίνα, ἐγγίζει τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὴν βλάσφημον αὐτῆ γλώσσαν κινεῖ ὁ παμμίαιρος κατὰ τῆ Χριστοῦ, ἀνατκλοπισμένον σοφιστὴν καλῶν αὐτὸν, διατῆτο ἔδωκεν ἀρκετὴν τιμωρίαν εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, εἰς δὲ τὸν μέλλοντα κληρονόμος τῆ αἰωνίᾳ πυρὸς γενήσεται μετὰ τῆ Σατανᾶ (β).

ΚΕΦΑ'-

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ζ'.

(β) Ἀδίκως ἐγκαλεῖται ὁ Λεκιανὸς ὡς ἄθεος, καὶ Χριστιανομάχος· διότι πρῶτον ὁ διάλογος τῆ Περσεγρίνα δὲν εἶναι σύνθεμα Λεκιανῆ Σαμωσατέως, ἀλλ' ἐτέρου τινὸς ἀρχαιότερου ὅπῃ ἤκουσεν ἴσως τὸν Παῦλον κηρύττοντα. Ὁ Λεκιανὸς Σαμωσατεὺς ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆ Τραιανῆ, καὶ ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆ Μαρκουρηλῆς, μάλισα τῆτος ὁ ὑπερος Αὐτοκράτωρ, ἀκέρσας τὴν θάυμασθην φήμην τῆ Λεκιανῆ, τὸν κατέστησεν Ἐπιστάτην Αἰγύπτου· πῶς λοιπὸν ἐδύνετο νὰ ἀκέρσῃ λόγον τῆ Παύλου, καὶ νὰ περιγελαῖ αὐτὸν τὸν Ἀπόστολον; Περὶ πλέον, δὲν ἀρκῆ μόνον νὰ ἀρνήται τις τὴν μαρὰν πλάνην τῆς Ἑλληνικῆς πολυθείας, διὰ νὰ εἶναι, ἄξιος τῆς ἐπωνυμίας τῆ ἀθέου. Ὅσοι πάλιν, θεμελιόμενοι εἰς τὸν ρηθέντα διάλογον, εἶπον πῶς ἦτον Χριστιανὸς, ἠπατήθησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ Σαντορνίνου, Βασιλείδου, καὶ Καρποκράτης τῶν Αἰρετικῶν,
καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀναφανέντων Γνωσικῶν.

§. 1.

Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας αἱ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκαμένην Ἐκκλησίαι, ὡς λαμπρότατοι φωστῆρες λάμπουσαι, καὶ ἡ εἰς Χριστὸν πίσις ἀκμάζουσα εἰς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὁ μισόκαλος δαίμων, ὁ ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας, καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας πολέμιος, σρέφων πολλάς μηχανὰς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τόσον μὲν τὰς ἐξώθεν διωγμὰς καθωπλίζετο κατ' αὐτῆς, καὶ μὲν πονηρὰς καὶ μάγας ἀνθρώπους, ὅσον καὶ τινὰ ὀλέθρια ὄργανα ψυχῶν μεταχειριζόμενος, μὲν ἄλλας μεθοδίας ἐπεβέβλευεν· ὅθεν καὶ τῶρα εἰς τὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀγρὸν, ὡς ἀνοσιώτατα ζιζάνια, καὶ ἰοβόλα θηρία, ἤγειρεν τὰς αἰρεσιάρχας, Σαντορνῖνον τὸν Ἀντιοχέα, Βασιλείδην τὸν Ἀλεξανδρέα, Καρποκράτην καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἀναφανέντας Γνωσικὰς, ὡς λέγει Κλήμης ὁ Στρωματεὺς.

§. 2. Σαντορνῖνος ὁ Ἀντιοχεὺς, ὃν ὁ Ἐπιφάνιος (α), καὶ Θεοδώρητος (β) Σαντορνῖλον καλεῖσιν, ἐκ τῆς τῆ Μενάνδρου σχολῆς φανείς, ἔλεγεν ὅτι εἶναι εἰς πατὴρ ἄγνωστος, καὶ ἀφανέρωτος, ὃς ἐδημιόργησε τὰς Ἀγγέλους, καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις, ἐξ ὧν ἑπτὰ τινὲς Ἀγγελοὶ ἐποίησαν ἕχι μόνον τὸν κόσμον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀνθρώπον μὴ γινώσκοντος τῆ πατρὸς ἐπλασαν κατὰ τὴν φωτεινὴν μορφήν, ὅπῃ εἰς αὐτὰς ἀνωθεν ἐπεφάνη, τὴν ὁποίαν μὴ δυνάμενοι νὰ πιάσωσιν ἐπειδὴ ὀπισθοδρόμησεν εὐθύς, ἠθέλησαν νὰ τὴν μιμηθῶσι, καὶ εἶπον ἀναμεταξύ τες τὸ, ποιήσωμεν ἀνθρώπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, καὶ ἀκολούθως ἐπλασαν αὐτόν. Οἱ δὲ ἀνθρώπος ἀφ' ἧ ἐπλάσθη, μὴ δυνάμενος νὰ ἀνορθωθῆ διὰ τὸ χαῦνον αὐτῆ, καὶ ἀδυναμίαν, ἀλλὰ ὡς σκώληξ ἐρπόμενος καὶ συρόμενος, ἡ θεία δύναμις ἀνωθεν παρακύψασα εὐσπλαγχνίᾳ τὴν ἰδίαν αὐτῆς εἰκόνα, καὶ ἰδέαν, ἐπεμφε ζωῆς σπινθῆρα ἐξ αὐτῆς, καὶ ζωώσασα τὸν ἀτελῆ ἀνθρώπον ἐτελεσίργησεν· αὐτὸς μὲν ὁ ζωῆς σπινθῆρ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆ ἀνθρώπου ἀνατρέχει πάλιν εἰς τὸ ὁμογενὲς, ἥτοι πρὸς τὴν δύναμιν ἐκείνην ἐξ ἧς ἀπεστάλη, τὸ δὲ σῶμα εἰς τὰς αὐτῆ ἀρχὰς ἐξ ὧν συντίθεται διαλύομενον, ἑδέποτε ἀναστάνεται.

§. 3. Οἱ αὐτοὶ Σαντορνῖνος πρῶτος εἶπεν πῶς δύο ἀνθρώποι ἐξ ἀρχῆς ἐπλάσθησαν ἀπὸ τῆς Ἀγγέλους ὁ εἰς ἀγαθὸς, καὶ ὁ ἕτερος πονηρὸς, ἐξ ὧν
δύο

Σαντορνῖνος
Αἰρετικός.

Αἰρεσις αὐ-
τῆ.

(α) Αἰρέσις. κατ'. (β) Αἰρεσις. κακομυθ. λόγῳ ἁ.

δύο γενεαὶ ἀνθρώπων ἔγινον εἰς τὸν κόσμον, ἀγαθῶν, καὶ πονηρῶν· οἱ δὲ δαίμονες βοηθῶντες τοῖς πονηροῖς καὶ συναγωνιζόμενοι εἰς τὴν κακίαν μετὰ αὐτὰς, ἦλθεν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ὁ Σωτὴρ νὰ βοηθήσῃ μὲν τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ νὰ ἀφανίσῃ τὰς πονηρὰς, καὶ τὰς δαίμονας. Ὁ δὲ Σωτὴρ καὶ Κύριος (ἔλεγε πῶς εἶναι) ἀκατάληπτος, ἀγέννητος, ἀσώματος, καὶ ἀνείδεος, καὶ φαντασιωδῶς μόνον νὰ ἐφάνῃ τοῖς ἀνθρώποις, τῇ δὲ ἀληθείᾳ νὰ μὴ ᾔτον. Πρὸς τῆτοις ἐτετρατεύετο πῶς ὁ Θεὸς τῶν Ἰβδαίων, νὰ εἶναι εἰς τῶν Ἀγγέλων, τὸν ὁποῖον θέλων ὁ Πατὴρ τῷ Χριστῷ (ἀληθμονῶν ὁ μωρὸς, ὅτι ἀνωτέρω ἀγέννητον ἐκάλεσε τὸν Σωτῆρα) ὁμῶς μετὰ τὰς ἄλλας Ἀγγέλους, ἐπεμφε μετὰ τὴν γνώμην τῶν δυνάμεων τὸν Χριστὸν εἰς τὸν Κόσμον, διὰ ἀφανισμὸν τῷ Θεῷ τῶν Ἰβδαίων ὡς εἴρηται, καὶ νὰ σώσῃ τὰς εἰς αὐτὸν πισεύοντας. Τὸν γάμον, πρῶτος αὐτὸς ἐκάλεσε διδασκαλίαν τῷ Σατανᾷ, καὶ τὸ γεννᾶν ὁμοίως τῷ Σατανᾷ, διατέτο καὶ οἱ πλείονες αὐτῶν ἀπέχασιν ἀπὸ ἔμφυχα διὰ νὰ σύρῃσι πρὸς αὐτὰς μερικὰς ἀνθρώπους μετὰ τὴν προσωπίτην, καὶ πεπλασμένην πολιτείαν τὰς. Καὶ τέλος ἐφλυάρει πῶς αἱ Προφητεῖαι, ἄλλαι μὲν ἐλαλήθησαν ἀπὸ τὰς κοσμοποιῆς Ἀγγέλους, ἄλλαι δὲ ἀπὸ τὸν Σατανᾶν, τὸν δὲ Σατανᾶν ἔλεγε πῶς εἶναι Ἀγγελος, καὶ πῶς ἐναντιεῖται, καὶ ἀντιμάχεται τὸν Θεὸν τῶν Ἰβδαίων, καὶ τὰς κοσμοποιῆς Ἀγγέλους· ἀνάγνωδι τὸν Εἰρηναῖον (α), τὸν Τερτυλιανόν (β), τὸν Ἐπιφάνιον (γ), τὸν Θεοδώρητον (δ), τὸν Αὐγουστίνον (ε), καὶ τὸν Φιλᾶστριον (ς), ὃ τῆς φλυαρίας καὶ πορώσεως, αὐτῶν, ἦν ἡ γῆ βασιάζειν ἐδύναται. Λέγουσι πῶς αὐτὸς ὁ Σαντορνίνος ὁ θεομίσητος ἐσύσχησε σχολεῖον, καὶ διέσπειρε τὴν αἵρεσίν τε εἰς τὴν Συρίαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβιος (η), τῷ ὁποῖοι οἱ μαθηταὶ Σαντορνιανοὶ, καὶ Σαντορνιλιανοὶ ἐκαλῶντο· ἔγραψε κατὰ τῷ Σαντορνίνῳ ὁ Ἐπιφάνιος, ἀρκετὰ ἀνατρέπων τὴν αὐτῆ αἵρεσιν.

Βασιλείδης
Αἰρετικός.

Αἵρεσις
αὐτῆ.

§. 4. Σύγχρονος δὲ τῷ Σαντορνίνῳ ἦν, καὶ ὁ Βασιλείδης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὃς τὰς φαντασιώδεις μυθοποιίας τῷ Σαντορνίνῳ ὡς ἐτιδανὰς νομίσας, ἀρχισε νὰ πλάττῃ τὴν ληρώδη αὐτῆ αἵρεσιν, εἰς περισσότερον ὄγκον μεγαλύνων τὰ μυθολογήματα, διότι εἶπε πῶς τὸ ἀγέννητον ἐν ἐσὶ, ὁ πατὴρ πάντων, ἐξ ἧ προβλήθη ὁ νῆς, ἀπὸ δὲ τὸν νῆν ὁ λόγος, ἀπὸ τὸν λόγον ἡ φρόνησις, καὶ ἀπὸ τὴν φρόνησιν ἡ δύναμις, καὶ ἡ σοφία, ἀπὸ δὲ τὴν δύναμιν, καὶ σοφίαν, αἱ ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι, οἱ Ἀγγελοὶ καὶ Ἀρχάγγελοι· ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν δυνάμεων, καὶ τῶν Ἀγγέλων, ἐγένεον ὁ ἀνώτατος ἕρανός, καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόρροϊαν ἐκείνων ἐγεννήθησαν ἄλλοι Ἀγγελοὶ, οἵτινες ἐποίησαν τὸν δεύτερον ἕρανόν, ὁμοιον τῷ πρώτῳ, καὶ ἄλλας Ἀγγέλους, ἀπὸ τὴν ἀπόρροϊαν αὐτῶν· αὐτοὶ δὲ ὅπῃ προήχθησαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς Ἀγγέλους, τρίτον πάλιν ἕρανόν τοῖς πρώτεροις ὁμοιον ἐκατασκεύασαν, καὶ ἔτις ἀκολούθως
ἄλ-

(α) Κατὰ Αἰρεσ. βιβλ. α. κεφ. ιε. (β) Περὶ προσημ. κατὰ Σατορν. (γ) Αἰρεσ. κεφ. (δ) Αἰρετ. κακομυθ. λογισμ. Α'. (ε) Περὶ Αἰρεσ. κεφ. γ'. (ς) Περὶ Αἰρεσ. ἀριθ. γ'. (η) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ. κεφ. ζ. (θ) Αἰρεσ. κεφ.

ἄλλον ἢ ἄλλον ἕρανόν, ἢ ἄλλας Ἀγγέλους ἀπὸ τὴν ἀπόρροϊαν αὐτῶν, ὅπῃ ἐδημιούργησαν ἕως εἰς τὸν ἔσχατον τρίτον ἕρανόν τὸν κατ' ἡμᾶς, ὃς ἐστὶν ὁ τριακοσιοσὸς ἐξηκοστὸς πέμπτος τῆς δημιουργίας τῶν ἕρανῶν, ἢ τῆς ἐκ τῶν Ἀγγέλων γενομένης ἀπορροΐας, ὅθεν ἢ τόσας ἡμέρας ἔχει ὁ χρόνος, ὅσοι εἶναι δηλαδὴ οἱ ἕρανοί. Οἱ δὲ Ἀγγελοὶ ὅπῃ κατοικῶσι τὸν ἔσχατον ἕρανόν ὅπῃ βλέπομεν, ἐδημιούργησαν αὐτὸν τὸν ὑπὸ Σελήνην κόσμον, ἢ διεμοίρασαν μεταξὺ αὐτῶν τὴν δεσποτείαν τῆς γῆς· εἰς δὲ αὐτῶν ὅπῃ ἐξουσίαζε τὰς ἄλλας, εἶχε τὴν ἐπιστάσιαν, ἢ κυβέρνησιν τῶν Ἰβδαίων· αὐτὸν δὲ τὸν ἄρχοντα τῶν Ἰβδαίων ὅπῃ ἠδέλισε νὰ ὑποτάξῃ ὅλα τὰ ἔθνη, οἱ λοιποὶ Ἀγγελοὶ ἐναντιώθησαν, ἐγείροντες κατὰ τῶν Ἰβδαίων τὰ λοιπὰ ἔθνη. Οὗ δὲ ἀγέννητος πατὴρ βλέπων αὐτὰ, ἢ λυπηθεὶς τὰς Ἰβδαίας ἐπέμφε τὸν πρωτόγονον αὐτῆ νῦν, τὸν ὁποῖον ἢ Χριστὸν ὠνόμασε διὰ νὰ σώσῃ τὰς προαιρεμένους πισεῦσαι εἰς αὐτόν, ἢ νὰ τὰς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν δύναμιν, ἢ ἐξουσίαν τῶν κοσμοποιῶν Ἀγγέλων.

§. 5. Τὸν δὲ Χριστὸν, ἔλεγε πῶς νὰ μὴν ἐγίνεν ἄνθρωπος, ἕτε νὰ ἔλαβε σάρκα ἀνθρώπινον, ἀλλὰ κατὰ φαντασίαν ἐν εἴδει ἀνθρώπου, ἢ πῶς ἐποίησε σημεῖα, ἢ πῶς αὐτὸς δὲν ἔπαθε ἢ ἐσαυρώθη, ἀλλ' ὁ Σίμων ὁ Κυρηναῖος λαβὼν τὴν μορφήν τῆ Χριστοῦ ὑπέμεινε τὸ πάθος, νομιθεὶς ὡς Χριστός, ὃς λαβὼν τὴν μορφήν τῆ Σίμωνος, ἔσεκε μακρόθεν ἢ ἐγελεῖσε τὴν ἀπόνοιαν τῶν Ἰβδαίων, ἢ ὑπερον εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀποσείλαντα πατέρα αὐτῆ.

§. 6. Ἐλεγε δὲ πῶς πρέπει νὰ πισεύσῃ, ἕχι εἰς τὸν ἐσαυρωμένον, ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ ἐφάνη πῶς ἐσαυρώθη, διότι ἕτω δύνανται οἱ ἄνθρωποι νὰ φύγωσι τὴν δυνατείαν τῶν κοσμοποιῶν Ἀγγέλων, ἢ αἱ ψυχαὶ τῶν μόναι νὰ σωθῶσι· (διότι τῆς σαρκὸς τὴν Ἀνάστασιν, ἢ αὐτὸς ὁ δυσεβῆς ἠρνήθη) οἱ δὲ πισεύοντες εἰς τὸν ἐσαυρωμένον, νὰ εἶναι ἕτι δῆλοι, ἢ νὰ ὑποκεινται εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ῥηθέντων Ἀγγέλων· τὰς προφητείας, ἢ αὐτὸς ἔλεγε, πῶς παρὰ τῶν Ἀγγέλων ἐγίνον, ὃ δὲ νόμος κατ' αὐτὸν ἐδιάταχθη ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τῶν Ἰβδαίων, ὃς ἐξήγαγε τὰς Ἰβδαίας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Παρήγγειλε δὲ ὁ μάγος (α), νὰ τρώγωσιν ἀνυποσόλως ἀπὸ τὰ εἰδωλόθυτα, ἢ νὰ ποιῶσιν ἀδιακρίτως πάντα τὰ ἀπηγορευμένα, ἐδίδαξε τὰς ὁπαδὰς αὐτῆ, πᾶν εἶδος κακομηχανίας ἢ ἀσελγείας, ἢ πολυμιξίαν τινὰ, ὑποδέσεως κακῆς ἀνδρῶν τε ἢ γυναικῶν· ὅθεν ἐμεταχειρίζετο ἐπωδάς τινας, γοητείας, ἢ μαγγανείας, ἐπλαττεν εἰκόνας τε ἢ χαρακτῆρας, ἢ Ἀγγέλων ὀνόματα, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐσήμαιεν, τίνες αὐτῶν τὸν πρῶτον ἕρανόν ἔχουσι, τίνες τὸν δεύτερον, ἢ τίνες τὰς λοιπὰς κατὰ τάξιν ἐπισταῖσιν· ὃ δὲ γινώσκων αὐτὰ, ἢ ὅλας τὰς Ἀγγέλους ἐπιστάμενος, πῶς νὰ ἐγγαστρέψῃ ἀπὸ τὰς δαίμονας εἶναι ἀδύνατον ἔλεγε, ἐπειδὴ ἐγινε ἄφαντος τοῖς πα-

σι·

(α) Δικαίως Μάγον ὁ Συγγραφεὺς καλεῖ αὐτὸν, διότι τόσον ὁ Βασιλεὺς, ὅσον ἢ ὁ Σατορνῆρος ἐκαταγίνοντο εἰς τὴν μαγείαν.

σι· ἐκαταφρόνει τὸν ἀγῶνα ὃπῃ ἐγένετο εἰς τὰ μαρτυρικά παλάσματα, τὴν ἄρνησιν τῆς πίστεως τῇ ἐκ τῆ προχείρου ὁμολόγησι, τὰ δὲ ἀνόσια μυθία αὐτῇ μὲ σιωπὴν ἐκάλυπτεν. Ἐλέγεν γὰρ ὁ πλάνος τοῖς ἑαυτῆ μαθηταῖς, ὅτι πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ ὁμολογῶσι τὴν ἀλήθειαν, ἡμεῖς δὲ μόνον ἄνθρωποι ἔμεθα, οἱ δὲ λοιποὶ χοῖροι, καὶ κύνες· μὴ βάλῃτε λοιπὸν τὰς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μηδὲ δότε τὰ ἅγια τοῖς κυσὶ κτ. διότι αὐτὰ, ἔλεγεν εἶναι ἄρρητα, καὶ δὲν εἶναι τοῖς πᾶσι χωρητὰ, καὶ γνωστὰ, ἀλλ' ἀπὸ χιλίης εἰς ἓνα. Προσέτι τὰς θέσεις τῶν ἀσέρων περιέργως ἐπαρτήρει, καὶ τελευταῖον τὸν ἄκρον αὐτῶν Θεὸν, Ἀβρααμὰ ἐκάλει, διότι ἀπὸ αὐτοῦ τὸ ὄνομα ἐψηφίζετο ἀριθμὸς τξέ. (α) ὅσις παρασκίπτει τὴν παρ' αὐτοῖς μυθοποιίαν τῶν τξέ. ἑβραίων· τὸν δὲ Σωτῆρα καὶ Κύριον, Καυλακίαν ὠνόμαζεν, εἶχε καὶ προφήτας ὁ Βασιλείδης Βαρκαββᾶν, καὶ Βαρκῶφ καὶ ἄλλας ὁμοίως βαρβάρους (β).

§. 8. Διέσπειρε δὲ τὴν αὐτῆ κακόβελον φρενοβλαβίαν, καὶ τὴν παμμίανον αἰσχυρογόνον αἵρεσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸ περισσότερον, περὶ τῆ ὁποῖα λέγει ὁ Γερώνυμος (γ) πῶς κατέσρεψε τὸν βίον τε εἰς τὰς χρόνας τῆ Ἀδριανῆ, καὶ ὃν καιρὸν ὁ Βαρχωχεβᾶς, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Γεδαικῆς ἀποστασίας ἐθανάτωσε πολλὰς Χριστιανὰς μὲ σκληρὰ βάσανα. Ὁ δὲ υἱὸς τῆ Βασιλείδης ὁ Ἰσίδωρος, καθὼς λέγει ὁ Θεοδώριτος (δ), μὲ τινα ἐπιθήκην ἐκράτυνε τὴν μυθολογίαν τῆ πατρὸς τε (ε). Κατὰ τῆ Βασιλείδης, καὶ τῶν αὐτῆ ὁπαδῶν ἔγραψαν Ἀγρίππας, ὁ καὶ Κάστωρ τῆπίκην, τὸν ὁποῖον ἐπαινεῖ ὁ Εὐσέβιος (ς), Εἰρηναῖος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ Ωριγένης, ὁ Ἐπιφάνιος, καὶ ἄλλοι ὑπέρμαχοι τῆς ἀληθείας· οἱ δὲ ὁπαδοὶ τῆ Βασιλείδης, Βασιλιδιανοὶ ὠνομάθησαν.

§. 9. Πάντας αὐτὰς τὰς ρηθέντας αἰρετικὰς, ὑπερέβη εἰς τὴν βλασφημίαν Καρποκράτης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ καὶ Καρποκράτης λεγόμενος, ὅσις ὁμοίως μὲ τὰς ἀνωτέρω αἰρετικὰς ἐδίδαξε, πῶς ἢ κτίσις, ἦτοι ὁ κόσμος ἐπλάσθη ἀπὸ τῆς Ἀγγελίας· ὁ δὲ Ἰησοῦς πῶς ἐγεννήθη ἐκ τῆς Μαρίας, καὶ Ἰωσήφ, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, καὶ πῶς διέλαμψεν ἐν ἀρετῇ, καὶ εἶχε μίαν καθάραν ψυχὴν, καὶ ἐνδυμάτο τὴν μετὰ τῆ ἀγενήτου διαγωγὴν, καὶ ἄλλα ὅπῃ εἶδεν

Ἰσίδωρος
υἱὸς Βασι-
λείδης.

Καρποκρά-
της αἰρετι-
κός.

Αἵρεσις αὐ-
τῆ.

(α) Κατὰ τὰ γράμματα τῆς λέξεως ὡς ἀριθμοὶ λαμβανόμενα τξέ. δηλοῖσι διότι	
α — 1	(β) Οὗτος ὁ Βασιλείδης ἐπλαττε πολλὰς Προφῆτας, μάλιστα τὰς ρηθέντας δύο Βαρκαββᾶν καὶ Βαρκῶφ· συνέγραψε καὶ ἓνα Εὐαγγελίον, καὶ ἑκατὸν εἴκοσι τέσσαρα βιβλία ὑπομνημάτων, τῆ αὐτῆ Εὐαγγελίῳ, καὶ αὐτὰ ἐπεριέχον τὴν διδασκαλίαν τε.
β — 2	(γ) Ἐν τῷ καταλ. τῶν συγγραφ. κεφ. κβ.
ε — 100	(δ) Αἵρετ. κακομυθ. λόγ. Α΄.
α — 1	(ε) Ἐγραψε καὶ αὐτὸς διάφορα βιβλία διὰ τὴν γερρώσθη τὴν μυθολογίαν τῆ πατρὸς τε. Καὶ ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀναφέρει καμματα τινά.
σ — 200	(ς) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ. κεφ. ζ.
α — 1	
ξ — 60	
τξέ — 365.	

εἶδεν ἡ ψυχὴ τὴν εἰς αὐτὸν τὸν ἀγέννητον. Προσῆλθε δὲ, πῶς ὅσοι εἶχον ὁμοίαν ψυχὴν μετ' ἐκείνην τῆ Γησῆ, ἦσαν ὅμοιοι μετ' αὐτὸν, ὅσοι δὲ εἶχον καθαρωτέραν ψυχὴν, ἦσαν καλλιώτεροι ἀπὸ αὐτόν. Εἰς τὰς γοιτείας, καὶ μαγανείας, καὶ τὰς ἐπικλήσεις τῶν δαιμόνων ὅπῃ ἐμεταχειρίζετο ποιῶν τὴν ἀκολασίαν νόμον, ἔλεγε πῶς εἶναι συγχωρημένον πᾶν εἶδος ἀσελγειῶν, καὶ ἐχθὴ μόνον πρέπον τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ, καὶ ἀναγκαίως πρέπει νὰ γίνωνται ὡς μία ὁδὸς ἢ ὁδὸς, ἢ φέρουσα τὸν ποιῆντα εἰς τελειότητα, διότι, ἐνόμιζεν ὁ ἀνόσιος, πῶς τὰ κακὰ, καὶ κατὰ ἀπό μόνην τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων νὰ διακρίνονται, καὶ ἐχθὴ ἀπὸ τὴν ἀληθῆ δόξαν. Ἐτεραπεύετο πῶς ὁ διάβολος ἐπρόσφερε τὰς ψυχὰς εἰς τὸν κοσμοποιὸν Ἀγγελοῦ, καὶ ἐκεῖνος πάλιν νὰ τὰς δίδῃ εἰς ἕτερον Ἀγγελοῦ ὑπηρετὴν τῆ, διὰ νὰ τὰς φέρῃ εἰς τὰ σώματα, ὡς νὰ πράξωσι πᾶν εἶδος ἀσελγειῶν. Ὅσοι δὲ εἰς τὴν πρώτην εἴσοδον εἰς τὸ σῶμα, ἐπραττον πᾶν αἰσχρὸν ἔργον νὰ μὴν ἐχρηάζοντο ἄλλο πέμψιμον, ἢτε ἄλλο σῶμα· ὅσοι δὲ ἐπραττον ὀλίγα πταίσματα εἰς ταύτην τὴν ζωὴν, ἀνάγκη ἦτον νὰ πέμπωνται δις καὶ τρίς, καὶ πολλάκις ἀπὸ ἐν σώμα νὰ μεταβαίνωσιν εἰς ἕτερον, ὡς ἀπὸ μίαν φυλακὴν εἰς ἄλλην, ἕως νὰ τελειώσωσι πάντα τὰ εἶδη τῆς κακίας, διότι τότε λυτρεύμεναι ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν Ἀγγέλων ἔπρεπε νὰ ἀπετάξωσι πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ σωθῶσι. Πρὸς βεβαίωσιν τῶν τοιούτων φλυαριῶν, αὐτὸς ὁ πλάνος διασρέφων τὸ ρητὸν τῆ Ματθαίου κεφ. ε'. 25. ἀντὶ ἀντιδίκου, ἔλεγε τὸν διάβολον, ἀντὶ Κριτῆ, τὸν κοσμοποιὸν ἄρχοντα, ἀντὶ φυλακῆς τὸ σῶμα, καὶ ἀντὶ ἀποδόσεως τῆ ἐσχάτης κοδράτης, τὴν ἀποπλήρωσιν πασῶν τῶν ἀφαιρέσεων, καὶ αἰσχροτάτων πράξεων. Ἀνάγνωθι τὸν Εἰρηναίου (α), τὸν Τερτυλιανὸν (β), τὸν Εὐσέβιον (γ), τὸν Ἐπιφάνιον (δ), τὸν Θεοδώρητον (ε), καὶ τὸν Αὐγουστίνον (ζ).

§. 10. Οἱ μαθηταὶ αὐτῶν, ἐξ ὧν οἱ ἐγκριτώτεροι ἦσαν Ἐπιφάνιος (η), ὁ υἱὸς τῆ, καὶ ὁ διδάσκαλός τῆ Πρόδικος (θ), Καρποκρατιανοὶ, καὶ Καρποκρά-

B b 2

(α) Κατὰ Αἰρ. βιβλ. α'. κεφ. κς'. (β) Περὶ Προγεμ. (γ) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. δ'. κεφ. ζ'. (δ) Αἰρέσ. κς'. (ε) Αἰρετ. κατομ. θ. λόγ. β'. (ζ) Περὶ Αἰρέσ. κεφ. ζ'.

(η) Οὗτος ὁ Ἐπιφάνιος ἐχθὴ μόνον τὴν τῆ πατρὸς αἰρέσιν ἐδίδασκεν, ἀλλ' ἐπρόθεσεν ἔτι εἰς ἕνα βιβλίον περὶ δικαιοσύνης, πῶς ἡ δικαιοσύνη εἶναι κοινότης ἰσότητος· προσέτι ἐδι' ἠκούετο κατὰ τῆ δεκαλόγου τῆ Μωυσέως, μάλιστα τῶν δύο ἐσχάτων ἐντολῶν περὶ ἐπιθυμιῶν, ἐπολέμει ἔτι καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἀγαθὰ, καὶ ἐκαυχᾶτο ὁπαδὸς τῆ Εὐαγγελίης.

(θ) Ὁ Πρόδικος ἔλεγε πῶς διὰ νὰ ἀπορύγη τις τὸν θάνατον, ἐδύνετο νὰ ἀρνηθῇ τὴν πίσιν. Ἄρνεῖτο τὴν λατρείαν πρὸς τὸν ἀόρατον Θεόν, καὶ ἐλάτρευε τὰ τέσσαρα ζοιχεῖα, τὸν Ἥλιον, καὶ τὴν Σελήνην. Ἀπηγόρευεν ὡς δεισιδαίμονα τὴν πρὸς Θεὸν προσευχὴν, καὶ σκεπόμενος ὄρεθις, καὶ γυμνός, ἐπροσέυχετο πρὸς τὰ ζοιχεῖα, καὶ Πλάνητας ἕως ἐγνώσκεν εὐεργετικὰς πρὸς τὰ πλάσματα. Κατὰ τὸν Θεοδώρητον, αὐτὸς ἦν ἀεχληγὸς τῆς τῶν Ἀδαμιτῶν αἰρέσεως, ἢ καὶ ἄλλοι ἄλλως λέγουσιν, οἵτινες ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος

νιος

Α΄δαμίται
ἢ Γνωστικοί.

κράλιοι ἐλέγοντο, οἵτινες διὰ τὴν αἰσχροτίτητα τῆς πολιτείας τῶν, ἢ τὰς
τρόπης τὰς ἀνοσίους, ἢ ἀπαισίους μὴ δυνάμενοι νὰ ἀξιωθῶσιν οἱ ἄδοξοι μὲ
ἄλλον τρόπον ὄνομα ἔνδοξον, ἀγνώστως ἐνόμισαν οἱ ἄφρονες νὰ δοξάσωσι
τὸν ἑαυτὸν τῆς, μὲ τὸ ὄνομα τῶν Ἀδαμιτῶν, ἢ Γνωσικῶν (α) λαβόντες τὰ-
χα τοιεῖον ὄνομα, ἀπὸ τὴν πολλὴν τῆς ἐπισήμην, τὴν ὁποίαν ἔλεγον πῶς
μόνοι αὐτοὶ ἀπόκλησαν. Ἦσαν δὲ αὐτοὶ ἄνθρωποι (ἂν πρέπει τις νὰ τὰς
ὀνομάσῃ ἀνθρώπους, ἢ ἔχι χοίρας, ἢ τράγους) πολὺ ἀνοσιώτατοι, ἢ ὅπῃ
παρόμοιοι ποτὲ δὲν ἐφάνησαν. Τὰ δὲ αἰσχρὰ ἢ παμμίαρα αὐτῶν δόγμα-
τα, ἔλε νὰ τὰ ἀκέσῃ, ἔλε νὰ τὰ περιγράψῃ δύναται τις χωρὶς τρόμον, ἢ φό-
βον· ἐπειδὴ γέμυσιν ἀπὸ αἰσχροεργίας, ἢ μιαινέσι γλῶσσαν, ἢ ἀκοήν. Διό-
τι ὁ Πρόδικος τὴν ἀκολασίαν ἔθεσε μελαξὺ τῶν δογμάτων τῶν Καρποκρά-
της, ἢ ἔλεγε πῶς αἱ γυναῖκες κοιναὶ εἰσὶ, διὸ ἔχι μόνον εἰς τὰ συμπόσια,
ἢ τραπέζια σβύνουτες τὰ ἀναμμένα κηρία, ὅ καθ' εἰς ἐσμίγελον μὲ τὴν τυ-
χῶσαν αὐτῶν γυναῖκα, ἀλλ' ἔλι ἢ ἐσπῆν μουσικὴν τὴν τοιαύτην ἀκολασίαν
ἐνόμιζον, ὡς ὁ Θεοδώρητος γράφει, φέρων μάρτυρα τῶν εἰρημένων Κλή-
μεντα τὸν Ἀλεξανδρέαν, περιγράφει δὲ αὐτὰ ἢ ὁ Ἐπιφάνιος μὲ ἀδημονίαν.
Εἶχον δὲ ἢ εἰκόνας γραπτὰς ἢ γλυπτὰς, μεταξὺ τῶν ὁποίων, ἢ τὴν τῷ
Ἰησοῦ,

νιος αἰρέσει νὰ εἰς τὰς ναῖς αὐτῶν ἐπροσέυχοντο γυμνοί, καθ' ὁμοιότητα τῷ Ἀδάμ,
καυχώμενοι πῶς μιμῆνται ἔσω, τὴν ἀθωότητα ἢ ἀπάθειαν τῷ Ἀδάμ, ἀλλ' ὅμως ἐκαταγι-
νοντο εἰς αἰσχροεργίας.

(α) Διὰ τὰς Ἀδαμίτας ἴδε τὴν ἀνωτέραν σημείωσιν, διὰ δὲ τὰς Γνωσικὰς φαίνε-
ται πῶς ὁμιλεῖ, ἢ ὁ Παῦλος, διὸ ἔχι τὸν Καρποκράτην ἔδε τὰς μαθητὰς αὐτῶν εἶχον
ἀεχηγῆς· διότι ὁ Παῦλος νῆθετε τὸν Τιμόθεον εἰς τὴν πρώτην πρὸς αὐτὸν Ἐπιστολὴν
λέγων ἐν τῷ πρώτῳ Κεφαλαίῳ ἔδαφ. δ'. „Μηδὲ προσέχειν μύθοις, ἢ γενεαλογίαις
„ ἀπεράνοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον, ἢ οἰκονομίαν Θεῷ τὴν ἐν πίσει· ἢ καλῶ-
„ τέρω, ὧν τινὲς ἀσοχήσαντες, ἐξελράπησαν εἰς ματαιολογίαν· θέλοντες εἶναι νομοδι-
„ δάσκαλοι, μὴ κοῦντες, μήτε ἀλέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαῖνται· ἐκ τῆς φαίνε-
ται πῶς ἢ αἰρέσεις τῶν Γνωσικῶν, εἰς τὸν πρώτον αἰῶνα ἀρχήσε, ἢ ἔλαβε διὰ ἀεχηγὸν
τὸν Ἀλέξανδρον, περὶ ἢ νῆταν ποιεῖται ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Τιμόθ. Α΄ κεφ. α. 20.
Ἐξω ἀπὸ τὰς γνώμας ὅπῃ ἀνωτέρω ἐπιφέρει ὁ Συγγραφεὺς διὰ τὰς Γνωσικὰς, αὐτοὶ
ἔτι εἶχον, ἢ πολλὰς ἄλλας, ἐν πρώτοις· αὐτοὶ ἐπλαττον γενεαλογίας αἰῶνα, ἢ ἰδιότητων
ἢ πράξεων τῆς Θεότητος· ἢ ἐπειδὴ πλαστοὶ τοιεῖοι αἰῶνες, διὰ τῆς δὲν ἐσυμφώνουν με-
ταξὺ αὐτῶν, ἔλε διὰ τὸ ὄνομα, ἔλε διὰ τὸν ἀριθμὸν, ἔλε διὰ τὴν τάξιν. Πάντες οἱ
Γνωσικοὶ ἀπέδιδον τὴν πλάσιν, ἢ διοίκησιν τῷ Κόσμῳ εἰς τὰς αἰῶνας, ἢ ἐχι τῷ Θεῷ.
Ἐνόμιζον τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, ἢ τὰς Περσικὰς, ἢ ὅλας τὰς νόμους, ἔργον τῷ ποιῆσθαι
τῷ Κόσμῳ, τὸν ὁποῖον ἐδιάφερον ἀπὸ τὸν ἄνω Θεόν, ἢ ἀπὸ τὰς αἰῶνας τὰς Οὐρανίους,
ὅπῃ ἐσύνθετον τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος. Πρὸς τῆτοις ἐπρόσθερον μίαν μυσταρὰν θυ-
σίαν, ἐκοπάνιζον ἕνα νεογενὲς βρέφος εἰς ἕνα γαστρί, ἢ τὸ ἔλεγον, ἢ ἄλλας αἰσχροε-
ργίας ἐπραττον, ἢ τόσον μυσταρὰς, ὅπῃ ὁ Ἅγιος Ἰησοῦς ἀμφιβάλλει ἂν τὰς ἐπραττον.
Ἀὐτὴ ἢ αἰρέσεις ἐκυρεύουσιν εἰς πολλὰς τόπους, ἔως εἰς τὸν τελευταῖον αἰῶνα ἀλλὰ διεμε-
ρίθη, ἢ ἐγένον τόσα μὲλη μίᾳς μητρὸς, μὲ ὀλίγην τινὰ διαφορὰν, διότι ἐλέγοντο Ἐϋλυ-
χίται, Βαβυλωνίται, Βαβροῖται, Ἀμβιονίται, Στραλιωτικοί, Ζαχαῖται, Κοδδιάνοι, Σω-
κραῖται, Ραχαῖται, Λευῖται, ἢ ἄλλως, πάντες ὅμως ἐδεμελιῶντο εἰς βιβλία τινὰ ἀ-
πόκρυφα ἀσεβῆσατα.

Γητῶ, ὑπὸ Πιλάτου ὡς αὐτοὶ ἔλεγον κατασκευαδεῖσταν, προσέτι καὶ τῶν φιλοσόφων, τῶ Πυθαγόρου, τῶ Πλάτωνος τῶ Ἀριστοτέλους καὶ ἄλλων, τὰς ὁποίας εἰκόνας ἐσεμμέναις ἐπροσκύνειν, ὡς οἱ ἔθνηκοί. Δεκρίνοντο αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἀπὸ τῆν βῆβλαν, ὅπῃ ἢ μὲ τὸ καύσιμον, ἢ μὲ τέχνην ξυραφίαι, ἢ μὲ βελόνην ἐσημείωνον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, τῶ ὠτί. Ἀνάγνωθι περὶ τῶτων τὸν Εἰρηναῖον, τὸν Ἐπιφάνιον, τὸν Θεοδώρητον, τὸν Ἀυγουστίνον, καὶ ἄλλων (α).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ.

Περὶ Ἀντωνίνου Πίσι, ἦτοι Εὐσεβεῶς τῶ Ἀυτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Τελευτήσας ὡς εἴρηται ὁ Ἀδριανὸς τῇ ἰ. τῶ Ἰαλίαι, διεδέχθη τὴν Ἀυτοκρατορίαν ὁ δευτὸς αὐτῶ υἱὸς Ἀντωνίνος ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστῶ Γεννήσεως ρλδ'. ἄνθρωπος κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰαλίαι Καπιτωλίαι, (β) λαμπρὸς τὸ εἶδος, περιφανὴς τὴν εὐφυίαν, ἡμερος τὰ ἦθη, εὐγενὴς τὴν ὄψιν, πρᾶος κατὰ τὴν ψυχὴν, εὐφραδὺς, σωμύλος, γλαφυρὸς, σώφρων εἰς πάντα, καὶ μέτριος, ἀπεχόμενος ἀπὸ τῶ ξένα καὶ ἐν βραχυλογίᾳ ἄριστος κατὰ πάντα, ὁδὸν παρὰ τῆς Συγκλήτου πρῶτον ἔλαβε τὸ ὄνομα Πίσι, ἦτοι Εὐσεβεῶς, ὕπερον πατὴρ τῆς Πατρίδος· ὅστις εἰς τῶ πολέμους, κάλλιον ἤθελε νὰ φυλάξῃ σώως καὶ ἀβλαβεῖς τῶ στρατιώταις, εὐχαριστῶμενος νὰ ἀποκτήσῃ δόξαν, καὶ φήμην, μὲ τὸ δίκαιον, καὶ ἔχι μὲ τὴν πλεονεξίαν, παρέξ νὰ ἐκτείνῃ τὰ ὄρια τῆς ἡγεμονίας τε μὲ τὴν ἀπώλειαν τῶν στρατιωτῶν. Ἐλεγε συχνάκις τὴν γνώμην τῶ Σκιπίωνος, πολλῶ μᾶλλον ἔθελεν ἕνα τῶν πολιτῶν διασῶσαι, ἢ χιλίαις ἐχθρῶς ἀποκτείνειν, καὶ ἐπιμελῶμενος τὸ δίκαιον, καὶ τὸ ὑπήκοόν τε, ἐπαινείτο ἔχι μόνον ἀπὸ τῶν οἰκείαις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ξένων, ὡς βάρβαροι τινὲς σύνοροι, ῥίπτοντες τὰ ἄρματα ἐπρόσσεχον, εἰς αὐτὸν διὰ νὰ ἀποφασίσῃ, καὶ φέρῃ κρίσιν εἰς τῶν διαφορῶν αὐτῶν, καὶ πολλὰς ἀναγκαίαις πολέμους ἐτελείωσε, πλέον διὰ τῶν πρεσβειῶν, παρέξ διὰ πολέμους. Διότι ἐνίκησε τῶ Βρετανικῶν, καὶ τῶ Μαυρσιῶν τόσον ἐβίασε μὲ πιθανὰς λόγους, ὡς νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ αὐτὸν τὴν εἰρήνην, προσέτι τῶν Δάκων, καὶ τῶν ἀποσατήσανται Ἰαδαίαις ἐτρόπωσε. Τέλος πάντων κυριευθεῖς ἀπὸ ἕνα σφοδρὸν πυρετὸν, ἐτελεύτησεν αὐτὸς ὁ ἄριστος Ἀυτοκράτωρ τῇ ζ'.

Bb 3

Μαγ-

Ἀντωνίνος ὁ Πίσι, ἢ Εὐσεβεῶς Ἀυτοκράτωρ. Ἀπὸ Χ. Γ. 139. Χαρακτῆρ αὐτῶ.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

(β) Εἰς τὸν βίον τῶ Ἀντωνίνου Πίσι.

Μαρτίου, ζήσας χρόνος οέ. ήγεμονεύσας μόνον κβ΄. άφεις διαδόχως Μάρκον Α΄ υρήλιον Α΄ντωνίνον, ή τόν άδελφόν αυτῆ Λέκιον τόν Ο΄υήρον, τας όποιας είχεν υιοθετήση κατά την παραγγελίαν τῆ Α΄δριανῆ.

Α΄υξησις
τῆς Ε΄κκλη-
σίας.

§. 2. Είς αυτας τας χρόνας τέττε τῆ Α΄υτοκράτορος, ή Ε΄κκλησία τῆ Χριστῆ, αν ή πρότερον έπολεμήθη από τόσας διωγμάς, με την χάριν αυτῆ έπλατύνη τόσον, όπῆ Γ΄βσίνος ό Μάρτυς διαλάμψας έν άρετῆ είς εκείνον τόν καιρόν, γράφει έτω (α) „ έδῆ έν όλως έσι τό γένος ανδρώπων, είτε „ βαρβάρων, είτε Ε΄λληνων, είτε άπλως ώτινιέν όνόματι προσαγορευομέ- „ νων, ή άμαξοβίων, ή άνοίκων καλημένων, ή έν σκηναίς κτηνοτρόφων οί- „ κέντων, έν οίς μη διά τῆ όνόματος τῆ Σταυρωθέντος Γησῆ ευχαί, ή Ε΄υ- „ χαρισίαι τῶ Πατρί, ή ποιητῆ τῶν όλων γίνονται. Τῆτ΄ αυτό μαρτυρεί υςερρον ή ό Είρηναίος (β), ή ό Τερτυλιανός (γ) τῶν όποιων τας μαρτυρίας έδεις φρόνιμος θέλει τας άρνηθεί, διότι είς τά συγγράμματα εκείνων, ανα- γινώσκεται τά έναντία τῶν τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας έχθρῶν, έθνικῶν δη- λαδή, ή Ιϋδαίων, από τά όποία οί Πατέρες αν ήσαν σύμφωνα, ή πρόδη- λα, ή τοίς πᾶσιν όμολογόμενα, δέν ήθελαν γράφη προχείρως διά τό ψευ-δος, ήθελαν έπισομίζεσθαι έλεγχόμενοι.

Καταδρο-
μαί τῆς
Ε΄κκλησίας
παρά τῶν
Ε΄θνικῶν.

§. 3. Τά τοιαυτα οί Παγανικοί τυφλοί κατά τόν νῦν, ή έχθροί τῶν Χριστιανῶν, έτε έβλεπον, έτε ένόνεν, άλλ΄ έσπῆδαζον να τας εξαλείψωσι με παντοίους φόνους, ή δεινές αίκισμάς, ή αν δέν εκηρύχθη προσαγή υδεμία κατά τῶν Χριστιανῶν παρά τῆ Α΄ντωνίνῆ, όμως είς πᾶσαν την οίκουμένην οί Χριστιανοί υπόφερον μύρια κακά από τας έθνικές καθ΄ ήμέραν ή σκληρῶς έφρονεύοντο, ως πολλοί μαρτυρεσι, μάλλον δῆ Γ΄βσίνος ό Μάρτυς έν τῆ Α΄-πολογία, είς την όποιαν δικαιολογεΐται διά τας άνομωτάτας άποφάσεις όπῆ έγινον κατά τῶν Χριστιανῶν, γράφει έτω προς τόν Α΄υτοκράτορα „ έφ΄ „ ήμῶν ως έλεγχον ή τό όνομα λαμβάνετε . . . ή πάλιν εαν μέν τις τῶν „ κατηγορημένων έξαρνος γένηται τῆ φωνῆ, μη εΐναι φήσας, άφίετε αυτόν κτ. „ όθεν πάντων τῶν καταγγελομένων υμίν τας πράξεις κρίνεσθαι αξιῶμεν, „ ίνα ό έλεγχθεΐς, ως άδικος κολάζεται, αλλά μη ως Χριστιανός. Παρα- καλεσθεΐς δῆ ό αυτός Βασιλεύς, ή από άλλης άδελφῆς όπῆ ήσαν είς την Α΄σίαν, δηλοποιῶντες με πόσας υβρεις, ή άτιμίας περάζονται οί Χριστιανοί από τό έγχώριον πλήθος, παρακαλεσθεΐς λέγω να ποιήση έλεος είς αυ- τας ως λέγει ό Ε΄υσέβιος, (δ) ευσπλαγχνίσθη, είτε διά την αναφοράν, ή την παρυσίαν τῆ Γ΄βσίνας, ή τῶν άλλων παρακαλόντων, είτε διά τας σεισ- μάς, ή άλλα τέρατα όπῆ έγινον είς εκείνον τόν καιρόν, ή τρομάξας, συ- νέσειλε με βασιλικόν δέσπισμα την ασπλαγχνίαν τῶν έθνικῶν, ή μά- λιστα τῶν έν Α΄σία, ίνα μὴν ενοχλῶσι τας Χριστιανές. Αυτό δῆ τό Θε-

σπισ-

(α) Είς τόν διάλογ. κατά Τερτύωνος. (β) Κατά Αίρεσ. βιβλ. ά. κεφ. 1. (γ) Α΄-πολογ. κεφ. λζ. κατά Ιϋδαίων κεφ. ζ. ή ή. (δ) Ε΄κκλησ. Ιστορ. βιβλ. δ. κεφ. ιβ΄.

σπισμα φαίνεται σημειωμένον παρὰ Γεζίνω τῷ Μάρτυρι εἰς τὴν Β'. ἀπολο-
γίαν, ἢ παρ' Εὐσεβίω (α), ὃς λέγει „ὡς συνελόντι φάναι μηδένα τῶν
„ Χριστιανῶν διὰ τὴν Δρησκείαν κολάζεσθαι, ἀλλὰ κἄν τις ὑπό τε διὰ ταύ-
„ τὴν κατηγοροῖτο, τὸν μὲν κατηγορούμενον ἀπολύεσθαι, τὸν δὲ κατήγο-
„ ρον δίκης ἐνοχον γίνεσθαι. „

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Περὶ τῶν γεγονότων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέραις Ἐκ-
κλησίαις, ἢ τῶν διαλαμφάντων διδασκάλων ἐπὶ τῆς
Βασιλείας Ἀντωνίνου τῆ Πίε.

§. 1.

Τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Αυτοκρατορίας τῆ Ἀντωνίνου, Τελεσφόρος ὁ Ρώ-
μης Ἐπίσκοπος ἀφ' ᾧ ἐπεσάτισε χρόνος ἕνδεκα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν
αὐτὴν, μαρτυρηθεὶς ὡς λέγει ὁ Εἰρηναῖος (β), ἔλαβε τὸ μακάριον τέλος,
τὸν ὁποῖον ἐδιαδέχθη Ὑγῖνος, ὃς τελευτήσας μετὰ χρόνος τεσσάρων (γ)
ἐπροχειρίσθη Ἐπίσκοπος ὁ Πίος, ὃς χρόνος δεκαπέντε προστεύσας, ἀπέ-
θανε, ἢ ἔλαβε τὴν ἐπισκοπὴν ὁ Ἀνίκητος, ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τῆ ὁ-
ποίας, Πολύκαρπος ὁ Σμύρνης Ἐπίσκοπος ἔτι ζῶν, ἦλθεν εἰς Ρώμην, ἢ ἐ-
διαδέχθη περὶ τῆ Πάσχα, ὡς ἰσορεῖ ὁ Εἰρηναῖος (δ) περὶ τῆς ὁποίας
κατωτέρω ρηθῆσεται, ἢ μὴ συμφωνήσας διὰ αὐτὸ τὸ προτεθέν ζήτημα, μὲ
εἰρήνην ἀνεχώρησεν ὡς λέγει ὁ Βαρόνιος (ε), ἢ ἄλλοι Ἱστορικοί.

Ρώμης Ἐ-
πίσκοποι.

§. 2. Τῆς δὲ Ἀλεξανδρείας Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Εὐμενῆ τὸν Ἀρχιε-
ρατεύσαντα ἔτη δέκα τρία, ἀρχιεράτευσεν ὁ Μάρκος, ὃς μετὰ χρόνος δέκα
ἀπέθανεν, ἢ ἐπροχειρίσθη ὁ Κελαδίων.

Ἀλεξαν-
δρείας.

§. 3. Διδάσκαλοι δὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς χρόνοις διέλαμψαν πολλοί, ἐξ ὧν
οἱ πρόκριτοι εἶναι, Γεζίνος ὁ Φιλόσοφος ἢ Μάρτυς, Πολύκαρπος, Ἡγήσιω-
πος, Ἀπολινάριος, Μελίττων, Ἀθηναγόρας ἢ ἄλλοι.

§. 4. Γεζίνος ὁ Φιλόσοφος ἢ Μάρτυς, υἱὸς Τιρίσκου τῆ Βάκχου, ἦν ἐκ
Νεαπόλεως τῆς ἐν Παλαισίῃ, ὃς ἐπολιτεύθη μὲ διαφόρους Φιλοσόφους,
ἢ κατὰ τὸν βίον, ἢ κατὰ τὰς λόγους, ἢ πρῶτον τὸν Στοϊκόν, β'. τὸν Περι-
πατη-

Γεζίνος Φι-
λόσοφος
ἢ Μάρτυς.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ιγ'. (β) Κατὰ Αἰγείου. βιβλ. γ'. κεφ. γ'.
(γ) Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Ὑγῖνου ἕως τῆς ἐκλογῆς τῆ Πίε, ἔμεινε διὰ καιρὸν χηρέυ-
σα ἢ τῆς Ρώμης Ἐκκλησίας. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ε) Χρονικ. ἔπει Χρι-
στῷ 908.

πατητικόν, γ. τὸν Πυθαγορικόν, ἢ τελευταῖον τὸν Πλατωνικόν, τῷ ὁποῖοις τὸ ὄνομα τότε ἦν μέγα ἢ πολὺ, μεταξύ τῶν φρονίμων. Συνανασφρόμενος δὲ μὲ τὰς Πλατωνικὰς, εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐνόμισε πῶς ἔγινε σοφός, ἢ ἀπὸ χαυνότητα, ὡς ὁ αὐτὸς λέγει, ἤλπιζεν εὐθὺς νὰ βλέπῃ τὸν Θεόν, αὐτὸ γὰρ εἶναι τὸ τέλος τῆς Πλατωνικῆς Φιλοσοφίας. Οὕτω λοιπὸν διατεθεὶς τὴν γνώμην, ἢ τοιαύτην ὑπόληψιν ἔχων, εἰσῆλθεν εἰς ἓνα χωρίον παραθαλάσσιον διὰ ἡσυχίαν, ἢ μετὰ καιρὸν τὸν ἠκολούθησε γέροντις, ἢ ἄχι ἀξιοκαταφρόνητος τῆ Ἰερῆς, δεικνύων ἡμερον, ἢ σεμνὸν ἦθος, ἢ συνομιλῶν διὰ πολλὰς ἡμέρας μὲ τὸν Ἰεσῖνον περὶ ἀληθῆς σοφίας, τέλος τῷ ἔδειξε πῶς πρέπει νὰ ζητῇ τὴν ἀληθῆ σοφίαν, ἢ ἀπὸ τὴν Φιλοσοφίαν, ἢ ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Θεῖαν Γραφήν, αὐτὴν δὲ ἄδεις δύναται νὰ τὴν νοήσῃ, τῷ ἀπέδειξε, πᾶρεξ μόνον διὰ προσευχῆς, ἢ δεήσεως, διότι εἶπεν αὐτῷ ὁ Πρεσβύτης ἐκεῖνος „ ἔυχῃ δέ σοι πρὸ πάντων, φωτὸς ἀνοιχθῆναι πύλας, ἢ „ γὰρ σκοπτὰ, ἢ δὲ συνετὰ πᾶσιν ἐσὶν, εἰ μὴ τῷ Θεὸς δῶ συνιέναι, ἢ παρακινῶν τὸν Ἰεσῖνον νὰ λάβῃ αὐτὴν τὴν σοφίαν, ἢ μὲ τὰς δύο χεῖρας, ἢ νὰ τὴν ἀγαπήσῃ ἐξ ὅλης τῆ ψυχῆς, ἀνεχώρησεν ἀπὸ αὐτὸν, ἢ πλεόν δὲν τὸν εἶδεν. Ἀπὸ τότε λοιπὸν ἀναφενῶς πῦρ εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆ, ἢ ἠγάπησε τὰς προφῆτας, ἢ τὰς φίλους τῷ Χριστῷ, ὅθεν ἢ εἰς μόνας τὰς Θεῖας Γραφὰς ἐκαταγίνετο. Γενόμενος δὲ αὐτόπτης τῆς ὑπὲρ ἀνθρωπὸν τῶν Χριστιανῶν σαφερότητος, ὅπῃ ὑπερχαρῶς ὑπὲρ Χριστὸν ὑπέμεινον βασάνες, ἢ αἰκισμὸς ἢ θανάτος, ἤρχισε νὰ διανοῆται, ὅτι ἀδύνατον εἶναι αὐτὸ τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν νὰ εὐρίσκηται εἰς φιληδονίαν, ἢ κακίαν, διὰ τῷτο μὲ ὅλην τῆ ψυχὴν ἐπεδύμησε νὰ γένη Χριστιανός, ἢ γενόμενος ἐξάδη διάπυρος, ἢ θερμότατος ἐραστής τῆς Εὐσεβίας, ἢ μὲ θερμὸν ζῆλον ἐκήρυξε τὴν ἀληθῆ θρησκείαν κατὰ τῶν Ἰουδαίων, ἢ τῶν ἔθνων, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸν διάλογόν τε, ὅπῃ ἐξέδωκε κατὰ Τρύφωνος, ἀρχηγῶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ Ἰουδαίων, ἢ ἀπὸ τὰς δύο ἀπολογίας ὑπὲρ Χριστιανῶν, εἰς τὰς ὁποῖας τὸν ὄνειδισμὸν τῷ Σταυρῷ μὴν αἰσχυρόμενος, μεταχειρίζεται πολλὰ τὴν ἐλευθεροσομίαν ἢ πολλὰ κοπιᾶσας διὰ τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, τελευταῖον διατρίβων ἐν Ρώμῃ, εἶχε σὺν αὐτῷ, ἢ Κρίσκεντα τινὰ ὄνοματι ἐκ τῶν καλεσμένων Κυνικῶν, ἐνάλιον ὄντα εἰς αὐτὸν, ἢ κατὰ τὴν πολιτείαν, ἢ κατὰ τὴν θρησκείαν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζων μωρὸν, ἐπειδὴ ἐβλασφήμει τὰς Χριστιανὰς, ἢν λαίμαργος ἄσωτος ἢ ἀκόλαστος, ἢ τὸν θάνατον φοβόμενον, τὸν ἐκαλήσχηεν, διὰ τῆς ἐπιβελῆς, ἢ προδοσίας τῷ ὁποῖοις, ὡς Χριστιανὸς περιχαρῶς τὸν σαυρικὸν σέφανον ἐδέξατο, εἰς τὸν καιρὸν Μάρκου Ἀυρηλίου ἐν ἔλει ρεξί. Ἐξω ἀπὸ τὸν διάλογον, ἢ τὰς δύο Ἀπολογίας τὴν μίαν πρὸς Ἀντωνῖνον τὸν Εὐσεβῆ, ἢ τὴν ἄλλην ὅπῃ συνέλαξεν εἰς τὰς διαδόχους τε, ἔγραψε ἢ παραινετικὸν λόγον πρὸς τὰ ἔθνη. Ὅρα αὐτὸν τὸν Ἰεσῖνον εἰς τὸν διάλογον κατὰ Τρύφωνα, ἢ τὸν κγ. τῶν ἔθνων λόγον, προσέτι τὸν Εὐσέβιον (α), ἢ τὸν Γερώνυμον (β).

§. 5.

Μαρτύριον
Ἰεσῖνος.

Συγγράμματα αὐτοῦ.

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. δ. κεφ. η. (β) Ἐν τῷ καταλ. τῶν Συγγραμ. κεφ. κγ.

§. 5. Εἰς τὸν κατὰ Τρύφωνος διάλογον, διαλαμβάνει περὶ τῶν γενομένων ἐν τοῖς κατ' αὐτὰ χρόνοις θαυμάτων διὰ τῆς ὀνόματος τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγων ἔτω, „ ἀπὸ τὰ δαιμόνια, τὰ ὅποια εἶναι ἀλλότρια τῆς Θεοσεβείας τῆς Θεᾶς, τὰ ὅποια πρότερον ἐπροσκυνέσαμεν, παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν πάντοτε διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ φυλαχθῶμεν, διὰ νὰ εὐρεθῶμεν ἄμωμοι ἀφ' ἧς ἐπιστραφῶμεν εἰς τὸν Θεὸν διὰ αὐτῆς, διότι ἐκεῖνον βοήθον, καὶ λυτρωτὴν καλῶμεν, τῆς ὁποίας, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ὀνόματος, καὶ τὰ δαιμόνια τρέμνουν, καὶ ἐξορκιζόμενα σήμερον κατὰ τῆς ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Σταυρωθέντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, τῆς γενομένης ἐπιτροπῆς τῆς Γεθαίας, ὑποτάσσεται, ὡς καὶ ἀπὸ αὐτοῦ νὰ εἶναι εἰς πάντα φανερόν, ὅτι ὁ πατήρ τῆς τῆς δυνάμιν ἔδωκεν εἰς αὐτόν, ὡς καὶ τὰ δαιμόνια νὰ ὑποτάσσονται εἰς τὸ ὄνομα αὐτῆς, καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς γενομένης πάθους αὐτῆς, εἰ δὲ μὴ τὴν οἰκονομίαν τῆς πάθους αὐτῆς, τῆς δυνάμιν φαίνεται παρακαλεσθήσασα, καὶ παρακολοθεῖσασα, πόση θέλει εἶδαι ἐκεῖνη ὅπως θέλει γίνῃ εἰς τὴν ἐνδοξον αὐτῆς παρυσίαν· καὶ μετ' ὀλίγα καὶ τώρα ὅπως ἡμεῖς πιστεύομεν εἰς τὸν Σταυρωθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, Ἰησοῦν Κύριον ἡμῶν, ἐξορκίζοντες τὰ δαιμόνια πάντα, καὶ πονηρὰ πνεύματα, τὰ ἔχομεν ὑποτασσόμενα εἰς τὸ λόγόν μας κατὰ τῆς ὀνόματος τῆς Χριστοῦ κτ. Πᾶν δαιμόνιον ὅπως ἐξορκίζεται νικάται, καὶ ὑποτάσσεται, εἰ δὲ κατὰ παντὸς ὀνόματος τῶν παρ' ἡμῖν γεγεννημένων, ἢ Βασιλέων, ἢ δικαίων, ἢ προφητῶν, ἢ Πατριαρχῶν ἐξορκίζετε ὑμεῖς, δὲν θέλει ὑποταχθῆναι κανένα ἀπὸ τὰ δαιμόνια κτ.

§. 6. Πολύκαρπος ἀκροατὴς μὲν Γωάννα τῆς Εὐαγγελιστοῦ, διάδοχος δὲ Βακόλα τῆς πρώτης Ἐπισκόπου Σμυρναίων Ἐκκλησίας, κατασαθεὶς ἀπὸ τῆς Ἀποστόλου Ἐπισκόπου εἰς αὐτήν, εἰς τὴν ὁποίαν πολὺν καιρὸν ἐπισατήσας, καὶ γυραλαῖος γενόμενος, ἐνδόξως, καὶ ἐπιφανέστατα μαρτυρήσας, ἐπὶ τὰς ἡμέρας Μάρκου Ἀντωνίου ἐτελεύτησεν· ἔτος ἔτι ζῶν, ἤλθεν εἰς Ῥώμην ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀντωνίου τῆς Εὐσεβῆς, καὶ συνωμίλησε μὲ τὸν τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοπον Ἀνίκητον, διὰ τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἡμέρας τῆς Πάσχα, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, καὶ πολλὰς ὅπως ἐκαταπέιδισαν εἰς Ῥώμην εἰς τὰ δόγματα τῆς Οὐαλεντίνου, καὶ τῆς Μαρκίου, καὶ τῶν λοιπῶν κακογνώμων αἰρετικῶν, τὰς ἐπέσρεψεν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Χριστοῦ. Ὑπαντήσας δὲ αὐτὸν κατὰ τύχην ὁ Μαρκίον, τῆς εἶπε „ γινώριζε ἡμᾶς Πολύκαρπε, ἀπεκρίθη, „ γινώριζω πρωτότοκον τῆς διαβόλου υἱόν, ἢ καθὼς φαίνεται παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (α), ἐπιγινώσκω τὸν πρωτότοκον τῆς Σατανᾶς. Τέλος εἰς Σμύρνην ἐπὶ τῆς βασιλείας Μάρκου Ἀυρηλίου, κρατῶν μὲ τὰς δύο χεῖρας τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, ἐδέχθη τὸν διὰ πυρὸς σέφανον τῆς μαρτυρίας. Σώζεται δὲ αὐτῆς ἢ πρὸς Φιλιππησίους Ἐπιστολή, ἐξ ἧς καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς πίστεως αὐτῆς,

Πολύκαρπος Σμύρνης.

Μαρτύριον αὐτῆς.

Συγγράματα αὐτῆς.

(α) Ἐκκλησι. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. η'.

τῷ, καὶ τὸ κήρυγμα τῆς ἀληθείας δύναται ὅσις βέλεται, καὶ ἐπιθυμῆι τὴν σωτηρίαν, καὶ μάθη. Διὰ αὐτὴν τὴν Ἐπιστολὴν ἀμφιβάλλουσι τινὲς, ἂν εἶναι ἡ αὐτὴ ὁπῷ ἐκδόθη ὁμῶς μετὰ τὰς Ἐπιστολάς τῷ Ἰγνατίῳ. Ὅρα περὶ αὐτῶν τὸν Εὐσεβίον (α), καὶ τὸν Γερώνυμον (β).

Ἡγήσιππος.
Συγγραμματα αὐτῶ.

§. 7. Ἡγήσιππος Ἐβραῖος τὸ γένος, ἐδέχθη τὴν πίσιν τῷ Χριστῷ, καὶ ἦλθεν εἰς Ρώμην εἰς τὰς ἡμέρας Ἀνικήτου Ἐπισκόπου, καὶ πρῶτος αὐτὸς Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν εἰς πέντε βιβλία συνέγραψε κατὰ τὸν Εὐσεβίον (γ), καὶ τὸν Γερώνυμον (δ), καὶ τὴν ἀπλανῆ παράδοσιν τῷ Ἀποστολικῷ κήρυγματος μετὰ ἀπλησάτην σύνταξιν γραφῆς, ὑπομνημάτισε, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν διεφθάρησαν, τὰ ἐπισημότερα ὁμῶς τμήματα τῶν συγγραμμάτων αὐτῶ, σώζονται παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ, εἰς διαφόρους τόπους. Ἐσύνταξε δὲ καὶ βιβλίον κατὰ τῶν εἰδώλων, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐσεβίος (ε), καὶ ὁ Γερώνυμος (ς).

Ἀπολιναρίου.
Συγγραμματα αὐτῶ.

§. 8. Ἀπολιναρίου ὁ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Γεραπόλεως Ἐπίσκοπος συναριθμῆμενος μετὰ τὰς Ἀποστολικὰς διδασκάλους, προσεφώνησεν Ἀπολογίαν πρὸς τὸν βασιλέα Μάρκον Ἀυρήλιον ὑπὲρ τῆς Χριστιανικῆς πίσεως, καὶ ἐξέδωκε πρὸς τὰς Ἑλληνας συγγραμματα πέντε, καὶ περὶ ἀληθείας α. καὶ β. καὶ πρὸς Ἰουδαίους α. καὶ β. καὶ περὶ τῆς κατὰ Φρυγῶν αἰρέσεως καὶ ἄλλα, ἀνάγνωδι τὸν Εὐσεβίον (η), καὶ τὸν Γερώνυμον (ς).

Ἀθηναγόρας.
Συγγραμματα αὐτῶ.

§. 9. Ἀθηναγόρας τελευταῖον ὁ Ἀθηναῖος, ἦν Χριστιανὸς Φιλόσοφος, ὁμοίος τῷ Ἰσίδωρῳ, ὅθεν καὶ αὐτὸς ἀξιόλογον ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, Ἀπολογίαν, ἣτοι πρεσβείαν ἐσύνταξε, τὴν ὁποίαν ἐπρόσφερε πρὸς Μάρκον Ἀυρήλιον Ἀντωνῖνον, καὶ Ἀυρήλιον τὸν Κόμμωδον, ὡς πρέσβυς ἀποσταλθεὶς πρὸς αὐτὰς ὑπὲρ τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἰσχυρῶς ἀνακευάζων τὰ τρία ἐπιφημιζόμενα τοῖς Χριστιανοῖς ἐγκλήματα, τὴν θεότητα δηλαδή, τὰ θυσεία δεῖπνα, καὶ τὰς οἰδιποδείας μίξεις, ἀποδείκνυσι τὸ ἀληθὲς τῆς πίσεως αὐτῶν. Προσέτι ἔγραψε, καὶ περὶ Ἀναστάσεως νεκρῶν, ἀνάγνωδι ταῦτα ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Πατέρων (ι).

ΚΕΦΑ΄

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ιδ'. εἰ.
 κεφ. ις'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. κβ'. (δ) Ἐν τῷ καταλ. τῶν Συγγραφ. κεφ. κβ'. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. κ'. (ς) Ἐν τῷ καταλ. τῶν Συγγραφ. κεφ. κβ'. (η) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. κ'. (θ) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. κς'. (ι) Τόμ. Α΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ Οὐαλεντίνου, Κέρδωνος, Μαρκίωνος, καὶ Ἀπελλῆ τῶν
Αἰρετικῶν.

§. 1.

Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας, ἐφάνησαν πλῆθος Αἰρετικῶν ὡς ἀπὸ σκοτεινοτάτης
λάκκης, ἐξ ὧν οἱ πλέον ἔγκριτοι Οὐαλεντίνος ἦν, Κέρδων, καὶ Ἀπελλῆς,
εἰς τὸν αὐτὸν κικρόν, καὶ οἱ τρεῖς βλασῆσαντες, καὶ ὡς σκορπίοι ἀπὸ διαφόρων
τρόπων ἐξερχόμενοι.

§. 2. Οὐαλεντίνος ἦν ἐξ Αἰγύπτου, παιδευθεὶς δὲ τὴν Ἑλληνικὴν μά-
θησιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔγινε Πλατωνικὸς Φιλόσοφος, ὅσις ἀγαπῶν τὴν
Ἐπισκοπικὴν ἀξίαν, ὡς ἀξίος διὰ τὸ λέγειν τε, καὶ ἀγχινοῖάν τε, καὶ μὴν
ἐπιτυχῶν, διότι προετιμήθη ἕτερος διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ὁμολογίας, καὶ
μαρτυρίας, ἀρχισε κατ' ὀλίγον νὰ ἐκδικῆται, ἔχι μὲ ἄλλον τρόπον, παρέξ
γινόμενος φανερός πολέμιος τῆς ἀληθείας, καθὼς λέγει ὁ Τερτυλιανὸς (α),
διδάσκων φλυαρίας γραῶδαι, καὶ γελοιώδη τινὰ δόγματα, ἀνάγνωδι παρὰ
τῷ Ἐπιφανίῳ (β) περὶ τῶν τριάκοντα αἰῶνων, τὰς ὁποίας ὁ ἀνήλιος καὶ
Θεὸς ὀνομάζει, καὶ περὶ τῶν δέκα πέντε Συζυγιῶν. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν λ.
αἰῶνων, τὰς μὲν δεκαπέντε θέλει νὰ εἶναι ἀρσενικοὶ, καὶ τὰς λοιπὰς θηλυκοὶ,
καὶ πᾶς αἰὼν ἔλεγε νὰ εἶναι ἀρρένοδηλὺς αὐτὰ δὲ πάντα κρυφίως ἔκ-
λεψεν ἀπὸ τὸν Ἡσίοδον, τὸν Ὀρφέα, τὸν Στισίχορον, καὶ ἄλλας ἔθνικὰς
ποιητὰς (γ).

Οὐαλεντίνος
Αἰρετικὸς.

C c 2

§. 3.

(α) Κατὰ Οὐαλεντ. κεφ. δ. (β) Αἰρεσ. λά.

(γ) Διὰ σαφήνειαν προθέτω πλατύτερον τὸ σύστημα τῆς αἰρέσεως τῆ Οὐαλεντίνου
ἵνα φανῆ ἡ ἀγχινοῖότης. Οὗτος πρῶτον ἀρχισε νὰ διδάσκη τῶν Γνωστικῶν τὰς αἰρέσεις,
ὑπερον ἀρχισε νὰ κηρύττη τὰς ἐδικὰς τε νέας εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὴν Ρώμην ἐπὶ τῆς
Ἐπισκοπῆς Τύγνις κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, ἕως τῆς Ἐπισκοπῆς τῆς Ἀνικίτης, δηλαδὴ ἐπὶ
Ἀντωνίνου τῆς Εὐσεβεῶς ἀπὸ τῆς 81. ἕως τῆς 93. τῆτο εἶναι τὸ σύστημα τε. Πρώτη ἀρ-
χή, Βυθὸς ἢ Χάος, ἔχων σὺν αὐτῷ τὴν Ἐνοίαν ἢ τὴν Σιωπὴν, ἀπὸ αὐτῆς ἐγέννηθη ὁ
Νῆς μονογενὴς υἱὸς ἴσος τῷ πατρὶ, καὶ ἡ Ἀλήθεια. Αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη τελεὰς αἰῶνων,
ἐξ ὧν κατὰγονται πάντες οἱ λοιποὶ, διότι ὁ Νῆς καὶ ἡ Ἀλήθεια ἐγέννησαν τὸν Λόγον, καὶ
τὴν Ζωὴν, ἐξ ὧν ὁ Ἄνθρωπος, καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἰδὲ ἡ δευτέρα τελεὰς τῶν πρώτων ὁκτώ
αἰῶνων. Ὁ Λόγος καὶ ἡ Ζωὴ διὰ νὰ δοξάσωσι τὸν πατέρα, ἐγέννησαν πέντε συζυγίας
αἰῶνων, ὁ Ἄνθρωπος, καὶ ἡ Ζωὴ ἐξ συζυγίας αἰῶνων. Αὗτοι οἱ αἰῶνες ἔχουσιν ὀνόματα διαφό-
ρων ἰδιοτήτων τῆς Θεότητος. Οἱ τριάκοντα αὗτοι αἰῶνες συνθέτουν τὸ πλήρωμα, ἢ Σοφία
ἐσχά-

Τίτες κατά
Βαλεντινια-
νῶν ἔγρα-
ψαν.

Κέρδων αι-
ρετικός.

Αἵρεσις αὐ-
τῆ.

§. 5. Κατὰ τῶν τῶν Οὐαλεντινιανῶν ἔγραψαν ὁ Τερτυλιανός, Ἰβσι-
νος ὁ Μάρτυς, ὁ Μιλτιάδης, ὁ Εἰρηναῖος, ὁ Πρόκλος, ὁ Ἀλεξανδρεὺς,
Κλήμης, καὶ ὁ Ἐπιφάνιος.

§. 6. Ὁ Κέρδων ἐφάνη εἰς τὴν Συρίαν, ὅθεν ἀναχωρῶν ἦλθεν εἰς
Ρώμην, ἐπὶ τῆς Ἐπισκοπῆς τῆ Ὑγίνῃ, ἐννάτη τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ Πέτρου,
καὶ Πάυλου, κατὰ τὸν Εὐσεβίον (α) καὶ Ἐπιφάνιον (β), ὅπως ἐδίδαξεν πῶς
ὑπάρχουσι δύο ἀρχαί, καὶ τάχα δύο Θεοί, ὁ εἰς ἀγαθός, καὶ ὁ ἕτερος πο-
νηρὸς, ὁ μὲν ἀφανέρωτος τοῖς πᾶσι, καὶ ἀνώτερος, ὁ δὲ γνωστός, καὶ δη-
μιουργὸς τῆ Κόσμου· ἐκεῖνος ὡς ἀγαθὸς προσάζων ἐν Εὐαγγελίοις „ τῶ
„ ραπίζοντι τὴν σιαγόνα τὴν δεξιάν, σρέψαι καὶ τὴν ἄλλην, καὶ τὸν χιτῶ-
„ να βυλομένῳ λαβεῖν προσδῆναι, καὶ τὸ ἱμάτιον.“ αὐτὸς δὲ ὡς δίκαιος
να προσάζη εἰς τὸν νόμον να ἀγαπᾷ τινὰς τὸν φίλοντα, καὶ να μισᾷ τὸν
ἐχθρόν τε. Ἐπὶ πρώτῃ, ἔλεγε πῶς υἱὸς εἶναι ὁ Χριστὸς, ὃς ἔλαβεν ἔχι
ἀληθινὸν σῶμα, ἀλλὰ μόνον φάντασμα σαρκὸς, ἅτε ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς ἐκ
τῆς Μαρίας, ἅτε να ἔλαβε σάρκα, ἀλλὰ μὲ φαντασίαν, καὶ δόκησιν να ἐφά-
νη, καὶ μὲ φαντασίαν τὰ πάντα να ἐποίησε. Ἀνάστασιν ἐδόξαζε μόνον τῆς
ψυχῆς, καὶ ἔχι τῆ σώματος, τὸν νόμον, τὰς Προφητείας, καὶ τὰ πλείονα
τῆς νέας Διαθήκης δὲν ἐδέχετο· ἦλθε δὲ εἰς Ρώμην καθ' ὃν καιρὸν ὁ
Οὐαλεντιανὸς ἔχυσε τὸ φαρμάκιον τε, πότε μὲν κρυφίως διδάσκων, πότε
δὲ ἐξομολογούμενος, πότε δὲ ἐλεγχόμενος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, δι' ὅσα
κακῶς ἐδίδασκε, καὶ ξεχωριζόμενος ἀπὸ τὴν συνοδίαν τῶν ἀδελφῶν ὡς ὁ
Εἰρηναῖος ἰσορεῖ παρά τῷ Εὐσεβίῳ (γ).

Μαρκίων
αἵρετικός.

Αἵρεσις αὐ-
τῆ.

§. 7. Τῆτε μαθητὴς ἐχρημάτισε Μαρκίων ὁ Ποντικός, ἐκ πόλεως Σι-
νώπης, υἱὸς Ἐπισκόπου τινός, ζωϊκὸς φιλόσοφος, ἐγκρατὴς καὶ παρθενίαν
φυλάττων, ὃς μὲ καιρὸν ἐφθειρε μίαν παρθένον, διὸ ἐδιώχθη ἀπὸ τὴν Ἐκ-
κλησίαν παρά τῆ ἰδίῃ τε πατρὸς, καὶ ζιτῶν συγχώρησιν, καὶ μὴ λαβῶν αὐ-
τὴν, ὑπῆγεν εἰς Ρώμην, καὶ προσφεύγει εἰς τὴν αἵρεσιν τῆ Κέρδωνος, καὶ
εὐθύς διὰ να δείξη πῶς ἄλλος εἶναι ἐκεῖνος ὃς ἔδωκε τὸν νόμον, ἦτοι τὴν
παλαιάν διαθήκην, καὶ ἕτερος τὴν Καινὴν, εὗρεν ἐναντιότητα ὡς τῆ ἐφάνη
καὶ εἰς τὰς δύο Γραφάς, καὶ τὴν μὲν Παλαιάν ὡς παρά πονηρῆ Θεῆ δοθεῖσαν
τὴν ἀπέβαλεν, τὴν δὲ Καινὴν ἐκολόβωσε, μάλιστα ὡς πρὸς τὰ ρητὰ ὃς
ἀποδεικνύουσι σαφέστατα τὴν σύλληψιν καὶ Γέννησιν τῆ Χριστῆ, καὶ ἐπρόθεσεν
ἄλλα. Λέγων δὲ πῶς ἡ σὰρξ προελήλυθεν ἀπὸ τὴν πονηρᾶν ἀρχὴν, δὲν
ἀμολογῆσε τὴν ἀνάστασιν αὐτῆς, ὡς καὶ ὁ διδάσκαλός τε, ἀλλὰ να εἶναι μόνον
Ἀνάστασις ψυχῆς, ζωῆς, καὶ πωτηρίας· ἄλλοτε προσέττων εἰς αὐτὰς
τὰς ἀρχὰς καὶ μίαν, τρεῖς ἐκατάστησε, μίαν μὲν τὴν ἄνω δηλαδὴ ἀκατόνομα-
σον, καὶ ἀόρατον, ἣν καὶ ἀγαθὸν Θεὸν ἔλεγε, ὃς δὲν ἀπόκτησεν εἰς τὸν
κόσμον τίποτε· δευτέραν δὲ τὸν Οὐρανὸν Θεὸν ἔλεγε, καὶ δημιουργόν,
ον

(α) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. ια'. (β) Αἵρεσ. λα' (γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. ια'.

ὄν κ' δίκαιον ὠνόμαζε, κ' τρίτην τὸν διάβολον, ὄντα μέσον τῶν δύο τῶν ὁρατῶ δηλαδὴ κ' ἀορατῶ, τὸν δὲ κτίστην κ' δημιουργὸν ὁρατὸν Θεὸν τῶν Ἰουδαίων ἐκάλει, ὄν κ' κριτὴν ἔλεγεν (α), ἐκήρυττε δὲ κ' παρθενίαν, ὅς μακρὰν τῆς παρθενίας εὐρίσκετο, διότι παρθενία ἐστὶν ὁ καθαρὸς βίος· τὸν γὰρ ἀπηγόρευε πρὸς τὸ μὴ πληθύνεσθαι τὴν σάρκα, ἣτις κατὰ τὴν γνώμην τῶν δὲν ἔμελλε νὰ ἀναζητῆ· τὰς ὑπάνδρους δὲν ἤθελε νὰ βαπτίζωνται ὡς σωτηρίας ἀνεπίδεκτες· ἐδιόταζε νὰ νησεύσῃ τὸ σάββατον λέγων, τὸ σάββατον ἀνάπαυσις τῷ Θεῷ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν, ὅπῃ ἐποίησε τὸν κόσμον, κ' ἐπάυσαστο τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, κ' ἡμεῖς πρέπει νὰ νησεύσωμεν διὰ νὰ μὴν πράξωμεν τὸ πρέπον τῷ Θεῷ τῶν Ἰουδαίων. Ὅτος ἐχὶ μόσον ἓνα βάπτισμα ἔδιδεν, ἀλλὰ κ' τρία, κ' περισσότερα· τῆτο δὲ ἐνόησεν ὁ ἀνόσιος ὅπως εἰάν τις παραπέσῃ εἰς ἀμάρτημα ὡς αὐτὸς εἰς τὸ πρῶτον βάπτισμα, κ' μετανοήσῃ, νὰ λάβῃ τὸ δεύτερον, ὁμοίως κ' τὸ τρίτον· Τὸν δὲ Χριστὸν ἔλεγε νὰ ἐκατέβῃ ἀνωθεν ἀπὸ τὸν ἀορατὸν κ' ἀκατάληπτον πατέρα διὰ σωτηρίαν τῶν ψυχῶν, κ' εἰς ἔλεγχον τῷ Θεῷ τῶν Ἰουδαίων, τῷ νόμῳ, τῶν Προφητῶν, κ' τῶν τοιούτων, κ' νὰ ἐκατέβῃ ἕως εἰς τὸν ἄδην διὰ νὰ σώσῃ τὰς περὶ Κάιν, κ' Κορέ, Δαδάν, κ' Ἀβειρών, ὡσαύτως κ' πάντα τὰ ἔθνη ὅπῃ δὲν ἐγνώρισαν τὸν Θεὸν τῶν Ἰουδαίων, τὰς δὲ περὶ Ἀβελ, Ἐνώχ, Νῶε, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, Ἰακώβ, Μωσῆα, Δαβὶδ, κ' Σολομῶντα ἐκεῖ τὰς ἀφῆσε, διότι αὐτοὶ ἐγνώρισαν, ὡς αὐτὸς ἐφλυάρεε τὸν Θεὸν τῶν Ἰουδαίων· πολλὰ ἄλλα ὁ ἄφρων, γέλωτος πλήρῃ ἑτεροτεύετο, ἀνάγνωθι τὸν Εἰρηναῖον (β), τὸν Τερτυλιανόν (γ), τὸν Εὐσέβιον (δ), τὸν Ἐπιφάνιον (ε), τὸν Θεοδώρητον (ς), τὸν Αὐγουστίνον (η), κ' τὸν Φιλάστριον (θ).

§. 8. Αὐτὸς ὁ μέγας ὄφις, ὡς ὁ Ἐπιφάνιος λέγει (ι), πλανῶν πολὺ πλῆθος ἕως τῶ νῦν, ἤνοιξε κ' κατέστησε εἰς πολλὰς τόπας διδασκαλεῖον, ἡ δὲ αἵρεσις ἔτι κ' νῦν ὑπάρχει (κ) εἰς Ρώμην, εἰς Ἰταλίαν, Αἴγυπτον τε, κ' Παλαιστίνην, Ἀραβίαν τε κ' Συρίαν, Κύπρον τε, κ' Θηβαίδα, ἢ μὴν ἀλλὰ κ' εἰς Περσίδα, κ' εἰς πολλὰς τόπας. Ἐγγράφως δὲ κατήλεγξαν αὐτὸν, ἀνατρέψαντες τὰς φλυαρίας, ὁ Τερτυλιανὸς, Ρόδων, περὶ ἧς μέμνηται, ὁ Εὐσέβιος (λ), Ἰσείνος Μάρτυς, Θεόφιλος Ἀντιοχείας, Φίλιππος ὁ Γορτύνης Ἐπίσκοπος, Εἰρηναῖος, Μόδεσος, Ἀδαμάντιος, Ἰππόλυτος, Ὀριγένης, κ' Εὐσέβιος ὁ Ἐμεσηνὸς, μαρτυροῦντος τῷ Θεοδώρητῳ (μ), οἱ δὲ ὁπαδοὶ αὐτῶ Μαρκιονισαὶ ἐλέγοντο.

§. 9.

(α) Φαίνεται πῶς αὐτὸς ὁ Μαρκίων νὰ μὴν ἦτον ἐφευρετὴς αὐτῆς τῆς τρίτης αἵρεσος, ἀλλὰ τινὲς τῶν αὐτῶ μαθητῶν.

(β) Κατὰ αἵρεσ. βιβλ. ἀ. κεφ. κζ. (γ) Κατὰ Μαρκ. κ' προορ. κεφ. νά. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ. κεφ. ιά. (ε) Αἵρεσ. μβ. (ς) Αἵρετ. κακομουθ. λόγ. ἀ. (η) Περὶ αἵρεσ. κεφ. κβ. (θ) Κατὰ αἵρεσ. ἀριθμ. ιζ. (ι) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (κ) Νόει εἰς τὸν καιρὸν ὅπῃ ἔγραψεν, ὁ Ἐπιφάνιος. (λ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ε. κεφ. ιγ. (μ) Αἵρετ. κακομουθ. λόγ. ἀ.

Απελλῆς
αίρετικός.

Αίρεσις αὐ-
τῆ.

§. 9. Μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῷ Μαρκίῳ, διατημότεροι ἔγινον ὁ Ἀπελλῆς, διαρέρων ἀπὸ τὸν διδάσκαλον, ὅτι μίαν καὶ μόνην ἀρχὴν ἐγίνωσκε τὸν ἀγαθὸν δηλαδὴ Θεὸν, ἐξ ἧ παρήχθη ὁ ἕτερος πονηρὸς Θεός, ὁ δημιουργὸς τῆς τῷ κόσμῳ, αὐτὸν δὲ τὸν Χριστὸν ἔλεγε πῶς ἀληθῶς ἔλαβε σάρκα, καὶ σῶμα ἔχει ἀπὸ Μαρίας τὴν Παρθένον, ἕτερον ἐκ σπέρματος, ἀλλ' ἀπὸ ἑράνιον ὕλην, ἢ ἀπὸ τῶν τεσσάρων στοιχείων νὰ συνετέθη, ἢ ὡς Θεοδώριτος λέγει (α), ἐκ τῆς τῷ κόσμῳ ἁΐας, τὸ ὁποῖον σῶμα μετὰ τὴν Ἀνάστασιν διαλυθῆναι, εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, ἀπῆλθεν ἢ εἰς τὸν Οὐρανὸν ἀνέβη, ὅθεν ἐκατέβη, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ συμφωνεῖ μετὰ τὸν Μαρκίον. Εἶχε σὺν αὐτῷ τὴν ἐρωμένην τε, ἣν καὶ προφήτισσαν ἐκάλεϊ, ἣς τὰς Προφητείας, καὶ Ἀποκαλύψεις, ἃς ὁμολόγει πῶς ἀπὸ αὐτῆν ἔλαβε, ἔγραψεν εἰς ἓν βιβλίον (β). Οἱ μαθηταὶ τῷ Ἀπελλῆται ἐκλήθησαν, ὡς ὁ Ἐπιφάνιος Ἀπελλιανὸς καλεῖ, ἄλλοι δὲ ἄλλως· δι' αὐτὸν τὸν Ἀπελλῆν ὄρα τὸν Τερτυλιανὸν (γ), τὸν Ἐπιφάνιον (δ), τὸν Εὐσέβιον (ε), τὸν Αὐγουστίνον (ς), τὸν Φιλάσριον (η).

§. 10. Ἀπὸ τὴν φλύαρον σχολὴν τῶν ρηθέντων ἀνοσιωτάτων αἰρετικῶν οἷς συναριθμῶνται, κατὰ τὸν Θεοδώριτον (θ), Πότιτος, Βλάσος, Σύνερος, Πρέπων, καὶ Πίδων, ἀνέκυψαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ οἱ Σηδιανοὶ, καὶ Ὀφῖται, καὶ οἱ Καϊανοὶ (ι).

§. 11. Οἱ Σηδιανοὶ κληθέντες ἀπὸ τῷ Σήθ, ὃν ἔλεγον πῶς εἶναι μία Θεία δύναμις, τὸν δὲ Θεὸν τῶν ὄλων ἐκάλεον ἄνθρωπον, τὴν δὲ ἐννοίαν αὐτῷ υἱὸν ἄνθρωπος, καὶ δεύτερον ἄνθρωπον, καὶ μετ' αὐτὸν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καλεῖντες αὐτὸ θελυκὸν ἐπὶ τοῖς κάτω τέτοις στοιχείοις, καὶ εἰς τὸ ὑδρὸς ἐπιφερόμενον· στοιχεῖα δὲ εἶναι τὸ σκότος, ἢ ἄβυσσος, καὶ τὸ χάος, λέγουσι δὲ πῶς ἠγάπησε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, καὶ τὸν δεύτερον τὴν εὐμορφίαν τῷ Πνεύματος, καὶ νὰ ἐπαιδοποίησε φῶς, ὃ καλεῖται Χριστὸν· ἀνάγνωδι τὸν Θεοδώριτον (κ). Οὗτοι ὀνομάζονται καὶ Ὀφῖται, καὶ Ὀφαῖοι, καὶ Ὀφειόμορφοι (λ), ἀπὸ τῷ ὄφειος ὃπῃ ἠπάτησε τὴν ἕναν, ὃν ὡς Θεὸν, καὶ Χριστὸν ἐνόμιζον, καὶ ἐσέβοντο, θεῖαν δύναμιν, καὶ ἰσχύον αὐτῷ ἀποδίδοντες· ὅθεν ἔτρεφον

Σηδιανοὶ, καὶ
ἢ αὐτῶν αἰ-
ρεσις.

Ὀφῖται καὶ
αὐτῶν αἰρε-
σις.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

(β) Ὅτις ὁ Ἀπελλῆς ἦν ὁ ἐπισημότερος μαθητὴς τῷ Μαρκίῳ, κατὰ τῷ ὁποῖοις διωχθεὶς ἐπειδὴ ἐμίχθεσε μίαν γυναῖκα, ἦλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἕως ἐπέροσθεσιν εἰς τὰς διδασκαλίας τῷ Μαρκίῳ, πῶς ὁ Θεὸς ἐπλασε πολλὰς Ἀγγελίας καὶ δυνάμεις, καὶ προσέτι μίαν ἀρετὴν ἢ ἰσχύον, κατ' αὐτῷ λεγομένην Κύριος ἣτις ἐποίησε, τὸν κόσμον κατὰ μίμησιν τῷ ἄνω κόσμῳ, εἰς τὴν τελειότητα τῷ ὁποῖοις δὲν ἐδυνήθη νὰ φθάσῃ, διὸ ἐμετανόησε πῶς τὸν ἐποίησε.

(γ) Περί Προφ. κατὰ Γνωστικῶν. (δ) Αἰρεσ. μδ'. (ε) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. ε. κεφ. ιγ'. (ς) Περί αἰρεσ. κεφ. κγ'. (η) Κατὰ αἰρ. ἀριθ. μθ'. (θ) Ἀυτόθι. (ι) Ὅταν λέγει ὁ Συγγραφεὺς πῶς αὐταὶ αἱ τρεῖς αἰρέσεις ἀνέκυψαν ἀπὸ τῷ ρηθέντας αἰρετικῶν, νοεῖ τῷ Οὐάλεντιανῶν. (κ) Ἀυτόθι. (λ) Θαυμάζω πῶς ὁ Συγγραφεὺς τῷ Σηδιανῶν, καὶ Ὀφῖτας καλεῖ. Οἱ γὰρ Σηδιανοὶ ἔλεγον, ἀπὸ τῷ ρηθέντας δύο ἀνθρώ-

δρώ-

φρον κ̅ έναν ὄφιν εἰς μίαν τρύπαν τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν ὥραν τῶν μυσαρῶν αὐτῶν μυσηρίων, ἐρχόμενοι εἰς τὴν φωλεάν αὐτῆ, με θυσίας, κ̅ σιβάζοντες ἄρτες εἰς τὴν τράπεζαν, ἐπροσκάλαν αὐτὸν τὸν ὄφιν με ἐπωδάς, κ̅ ἀνέβαινον εἰς τὴν τράπεζαν, κ̅ ἐπαναλείφοντο εἰς τὰς ἄρτες, κ̅ αὐτὴν ἐκάλαν τελείαν θυσίαν, κ̅ ἐμεταλάμβανον ἀπὸ τὰς ἄρτες ὡς ἡγιασμένους τάχα.

§. 12. Οἱ δὲ Καϊανοὶ, ἔς Καϊνιανὸς, Καϊνίτας, Καϊναίης, κ̅ Καϊνὸς καλῶσιν, ἔλαβον ἀπὸ τὸν Καῖν τὴν ἐπωνυμίαν τῆς, ὃν ἐσέβοντο ὡς πρῶτον αἴτιον πάντων τῶν ἀγαθῶν, ὃπῶ ἀπέλαυσαν οἱ ἄνθρωποι, λέγοντες πῶς αὐτὸς ἦν ἀπὸ τὴν ἰσχυρωτέραν δύναμιν, κ̅ τὴν ἄνωθεν αὐθεντίαν· τὸ δὲ καλὸν, κ̅ κακὸν, νὰ μὴ εἶναι εἰς τὰς ἀνθρώπους κατὰ γνώμην, ἀλλὰ κατὰ φύσιν. Μετὸν Καῖν ἐυφήμουν τὸν Ἡσαῦ, τὸν Κορὲ, τὸν Δαδὰν, τὸν Ἀβειρῶν, τὰς Σοδομίτας, κ̅ αὐτὸν τὸν Ἰσκαριώτην Γάδαν, διότι ἔλεγον, προδὲς τὸν Κύριον, ἔργον καλὸν ἐργάσατο, δηλαδὴ τὴν Σωτηρίαν μας.... προσέτι ὅσως ἡ Γραφή καταδικάζει, ὡς ἀγίης κ̅ τελείης ἐδόξαζον, ἕτε σῶζεται τις κατ' αὐτὰς, ἂν δὲν πράξῃ πᾶν εἶδος ἀμαρτίας, προσάπτοντες εἰς καθ' ἕκαστον τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων Ἀγγέλων, ἐν ἀδέμιτον ἔργον τῶν γινομένων ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶχον δὲ κ̅ βιβλίον ἐν, τὸ λεγόμενον ἀναβατιανὸν, ὃ περιεῖχεν ὅσα εἶδεν ὁ Παῦλος, ὅταν ἀνέβη ἕως τρίτη ἔρανῶ (α). Ἀνάγνωδι τὸν Γλυκᾶν (β), κ̅ διὰ τὰς Ὀφίτας κ̅ Καϊνὸς, τὸν Τερτυλιανὸν (γ), τὸν Ἐπιφάνιον (δ), τὸν Θεοδώρητον (ε), τὸν Ἀυγουστίνον (ς), κ̅ τὸν Φιλᾶςριον (η).

Καϊανοὶ, κ̅ ἡ αὐτῶν αἵρεσις.

ΚΕΦΑ΄

θρόπους ἐξῆλθον, ὁ Καῖν, κ̅ ὁ Ἀβελ, ὁ Καῖν νικητὴς τῆ Ἀβελ διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς ἀνωτέρας Μητρός, ἣτις εἰς τόπον αὐτῆ ἔφερε τὸν Σὴθ, τῷ ὁποῖω ἀπέδωκε κ̅ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν, κ̅ πῶς ἀποκατῆντες οἱ ἄνθρωποι, κ̅ οἱ Ἀγγελοὶ, αὐτῆ ἐπροξένησε τὸν κατακλυσμὸν διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὰς ἀνθρώπους, ἔξω ἀπὸ τὰς ἀπογόνους τῆ Σὴθ, κ̅ οἱ Ἀγγελοὶ κρυφίως εἰσέφερον, εἰς τὴν κιβωτὸν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆ γένεως τῶν πονηρῶν, κ̅ ἔτω ἐπλήρωσε τὸν κόσμον ἀπὸ κακῶν, κ̅ πῶς τὸ γένος τῆ Σὴθ ἐδιατηρήθη εἰς τὰς προγόνους τῆ Χριστοῦ, ὅς κατ' αὐτὰς ἦν ὁ ἴδιος Σὴθ, καταβὰς ἐξ ἔρανῶ θουμασίως διὰ μέσσω τῆς ἔρανῆς μητρός. Ὁ Ἐπιφάνιος λέγει πῶς εἰς τὰς ἡμέρας τῆς, τοιαύτη αἵρεσις ἦν σχεδὸν ἠφανισμένη, εὔρεν ὅμως τινὰς Σηθιανὸς εἰς Ἀίγυπτον. Οἱ δὲ Ὀφίται, ὀρθῶς ἐρευνῶντες, εὐρίσκον πῶς ἦσαν ἐν μίγμα Νικολαϊτῶν, κ̅ Γνωστικῶν, μάλισα ἀπὸ τὰς ἐσχάτης, κατὰ τὸν Εἰρηναῖον, οἵτινες ἐδόξαζον διὰ τὸν ἐσχάτον, κ̅ ἀτελειότερον τῶν αἰώνων τὸν Γαλδαβαῶτ, ὅς φθονῶν τὴν μητέρα τῆ πῶς ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον, ἐγέννησεν ἐκ τῆς ὕλης μίαν δύναμιν ἴσην τῷ ὄφει, διὰ μέσσω τῆ ὁποῖε ἠπάτησε τὴν Ἐβαν, κ̅ ἐδίδαξε τὰς ἀνθρώπους τὰ μυσηρία. Προσέτι ὀργισθεὶς ὁ πατὴρ τῆ ὄφειος ὁ Γαλδαβαῶτ διὰ τὸ τοῖστον, τὸν ἐδίωξεν ἐκ τῆ Οὐρανῆ, εἰς τὴν γῆν, κ̅ αὐτὴ ἐστὶν ἡ αἰτία δι' ἣν τὸν ἐλάτρευον ὡς Θεὸν τῆ Οὐρανῆ.

(α) Ὁ Συγγραφεὺς ἀκολουθεῖ τὸν Ἐπιφάνιον κ̅ Θεοδώρητον οἵτινες λέγουσι πῶς οἱ Καϊανοὶ κατάγονται ἀπὸ τὰς Οὐαλεντιανῆς, ἀλλ' ὁ Εἰρηναῖος λέγει πῶς αὐτοὶ ἄρχισαν πρὸ τῶν Οὐαλεντιανῶν, κ̅ τῆτο φαίνεται πιθανώτερον. (β) Χρον. τμημ. β. σελ. 93. Ἐκδοσ. Ἐνετ. αψκθ'. (γ) Περὶ προγε. κατὰ Ὀφίτ. κ̅ Καῖν. (δ) Αἵρεσ. μδ'. (ε) Αἵρετ. κακομυθ. λόγ. α'. (ς) Περὶ αἵρεσ. κεφ. κγ'. (η) Κατὰ αἵρεσ. ἀριθ. μδ'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Περὶ Μάρκου Ἀυρηλίου, τῷ καὶ Ἀντωνίνῳ, καὶ τῷ συμβασιλεύσαντος αὐτῷ Λακίου Οὐήρου, καὶ τοῦ ἐ. διωγμοῦ κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

§. 1.

Μαρκουρήλιος, ἢ Λακίος Οὐήρος Ἀυτοκράτορες.

Χαρακτὴς τῷ Μαρκουρηλίου.

Μετὰ τὸν θάνατον Ἀντωνίνου τῷ Εὐσεβῆς, ἀρχίσταν νὰ βασιλεύσωσι καινῷ καὶ πρώτῳ παραδείγματι, ὁμῶς Μάρκος Ἀυρηλίου ὁ ἐπικληθεὶς Ἀντωνίνος, καὶ Φιλόσοφος, καὶ ὁ Λακίος Οὐήρος, ὃν κοινωνὸν τῆς Αυτοκρατορίας εὐθύς ἐποίησεν, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ ρξ'. Θεοὶ, καὶ ἀδελφοὶ ἐπωνομαζόμενοι, ἂν καὶ κατὰ τὰ ἡθῆ ἐδιάφερον πολλὰ, διότι ὁ μὲν Μάρκος Ἀντωνίνος, ὃς καὶ νεγυς ἦτοι ἀληθῆς καὶ ἀληθέςατος ἐλέγετο, ἔγινε κατὰ πάντα ἀξιεπαῖνος, καὶ μιᾶς ζωῆς ἡσύχης, καὶ σαφεῆς, καὶ ἔτε ἐφκίνετο ποτὲ μεταλλαγῆ εἰς αὐτὸν, ἢ διὰ φόβον, ἢ διὰ ἡδονήν, γενόμενος μιμητὴς ἄχι μόνον κατὰ τὴν ἐπιτήδευσιν τῆς διαίτης μετὰ τὰς σωίκας φιλοσοφίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν μαθημάτων, ἀκέσας καὶ πολλὰς ἄλλας φιλοσοφίας, καὶ μάλις Σήξτον τὸν ἐκ Βοιωτίας, ὁπῶ τότε εὐρίσκετο εἰς Ρώμην, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐρχόμενος, καὶ συχναζὼν πολλὰκις, ἠρωτήθη, πῶ, καὶ διατὶ βαδίζει, καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη, καλὸν καὶ γηράσκοντι μανθάνειν, εἶμι πρὸς Σήξτον, ὅθεν καὶ φιλόσοφος ἐπωνομάσθη· καὶ ἵνα εἶπω συντόμως ἐκ νεαρῆς τῆς ἡλικίας ἔλαμπεν, ὥστε πολλὰκις ὁ Ἀδριανὸς ἤθελε νὰ τῷ δώσῃ τὸν κλῆρον τῆς βασιλείας, ἀλλ' ἐπειδὴ πρότερον τὸν ἔδωκεν εἰς Ἀντωνίνου τὸν Εὐσεβῆ, ἐφύλαξε μὲν εἰς αὐτὸν τὴν τοιαύτην διαδοχὴν, αὐτὸν δὲ ἀποφάσισε νὰ συγκατοικῆ μετὰ τὸν Εὐσεβῆ, διὰ τὴν ἐπιγαμίαν ὁπῶ μετὰ αὐτὸν ἠῶσεν, ὥστε κατὰ διαδοχὴν τῷ γένει νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν Ἡγεμονίαν· ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν ἄκραν ἐξουσίαν δὲν υπερηφανεύθη, ἀλλ' ἦτον ἐλεύθερος καὶ μεγαλόδωρος εἰς τὰς ἐνεργεσίας, ἀγαθὸς καὶ μέτριος εἰς τὰς διοικήσεις τῶν ἐθνῶν.

§. 2. Τὸ ἐνάντιον δὲ ὁ θετός τῆ ἀδελφὸς Λακίος Οὐήρος, ἦν εἰς ἀπώλειαν καὶ ἀτέλγειαν δεδομένος, ὃς πεμφθεὶς παρὰ Μάρκου Ἀυρηλίου, ἀφ' ἧ ὑπανδρεύθη μετὰ τὴν θυγατέραν τῆ Λακίαν, κατὰ τῶν Πάρθων τῷ Οὐολογαίσῃ, πολλὰς Ρωμαίας, καὶ τὸ κράτευμα αὐτῶν διαφθείραντος, καὶ διὰ μέσσω τῶν ἀρχικρατῆγων αὐτῶ, καὶ μάλις τῷ Κατσίῃ εὐτυχῶς καὶ κατὰ σκοπὸν πράξας, συνετέλεσε μετὰ τὸν πενθερὸν τῆ τὸν θρίαμβον· ὑπερον δὲ ἐκτρατεύσαντες καὶ οἱ δύο Αυτοκράτορες εἰς τὸν Μαρκουμανικὸν πόλεμον, καὶ φθειρόμενον μέρος τῷ κρατεύματός, ὁ Λακίος ἐπέστρεψεν εἰς Ρώμην, καὶ εἰς τὴν

τὴν ὁδὸν κυριευθεὶς ἀπὸ ἀποπληξίαν ἀπέθανε, βασιλεύσας μὲ τὸν Μάρκον Αὐρήλιον ἔτη θ. ἢ ια΄. Μόνος δὲ ὁ Μάρκος εἰς τρεῖς χρόνας πολέμων μὲ τὰς Μαρκομάνους, καὶ αὐτῶν συμμάχους Κβαάδους, τὰς ἐκαταδάμασεν. Εἰς αὐτὸν δὲ τὸν πόλεμον, τὸ Ρωμαϊκὸν κράτευμα σφαλισμένον ἀπὸ τὰς Κβαάδους εἰς τὰς ἐξῆς τῆς Γερμανίας, καὶ σενοχωρημένον ἀπὸ τὸν πόλεμον, καὶ τὴν δίψαν, ὡς εἰς ἀπορίαν εὕρισκετο ὁμοῦς ἠλευθερώθη ἀπὸ αὐτὴν τὴν σενοχωρίαν διὰ τῆς τῶν Χριστιανῶν βοήθειας, ὅπως ἦσαν εἰς Μελιτινήν, καὶ ἐκαλῶντα Λεγεῶν, οἵτινες εἰς τὴν γενομένην παράταξιν τῶν πολεμίων γόνυ κλίναντες κατὰ τὴν συνήθειαν ὅπως εἰς τὰς προσευχὰς ἔχομεν, ἔσπευον πρὸς τὸν Θεὸν τὰς δεήσεις, καὶ ἰκεσίας διὰ τῶν ὁποίων επικαμφθεὶς ὁ Θεὸς, παρευδὺς ἐπέμψεν ἀτραποπελέκια, καὶ ἔφυγον καὶ ἠφανίσθησαν οἱ ἐχθροὶ, καὶ εἰς τὸ κράτευμα ὅπως τὸν ἐπαρεκάλεσαν καὶ ἐπροσευχήθησαν, καὶ ὅπως ἦσαν σχεδὸν νὰ ἀποδάνωσι τῆς δίψης, ἐπέμψε βροχὴν καὶ ἐσώθησαν ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Τέλος πάντων ἀπέθανεν ὁ Μάρκος Αὐρήλιος τῆς 19. μαρτίου, ζήσας ἔτη νη. ἢ κατ' ἄλλους νθ. καὶ αὐταρχήσας ἔτη ιθ'. ἡμέρας 1. ἔχι ἀπὸ τὴν ἀρρώστειαν ὅπως ἔπασχεν, ἀλλ' ἀπὸ τὰς ἰατρὰς ὅπως διὰ χάριν τῆς υἱῆς τῆς τὸν ἐφαρμάκωσαν, ὡς βεβαίως ὁ Δίων (α), προξενῶν λύπην εἰς πάντας, διότι ἦν φύσει ἀγαθὸς, καὶ ἀπὸ τὴν μάθησιν ἐγίνε καλλιῶτερος, ἀνάγνωδι περὶ αὐτῆς τὸν Ξιφιλίνον (β), καὶ ἄλλους Λατίνους, τὸν Οὐίκτορα Αὐρήλιον, τὸν Εὐτρόπιον, Γέλιον τὸν Καπιτωλίνον, καὶ τὸν Κισσιανόν εἰς τὸν βίον τῶν Αὐτοκρατόρων.

§. 3. Ἀλλ' ὅταν ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἦν ἀγαθὸς καὶ ἐλεύθερος, καὶ δι' ὅλα ἀξιέπαινος, ἄλλο τόσον διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν ὅπως ἐκ νεαρῆς τῆς ἡλικίας εἶχε, πλεον ἐχθρικῶς καὶ σκληρῶς ἀπὸ τὰς πρὸ αὐτῆς Αὐτοκρατορίας, ἐφέρετο πρὸς τὰς Χριστιανὰς· διότι παιδευθεὶς παιδιόθεν εἰς τὸ σχολεῖον τῶν Σαλύων, προσάτης, προφήτης καὶ Μάγιστος εἰς αὐτὸ ἐχρημάτισεν, ὡς Γέλιος ὁ Καπιτωλίνος λέγει (γ) ὅθεν καὶ δὲν ἦτον παράξενον νὰ κινήσῃ τόσον σκληρὸν, καὶ ἰσχυρὸν διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, τὸν ὁποῖον ἐ. ἐπαριθμῶν ὁ Σηλπίκιος Σευῆρος (δ), καὶ τῆτον φανερώουσιν αἱ πολλαὶ ἀπολογίαι ὅπως ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ἐπροσφέρθησαν εἰς αὐτὸν τὸν Αὐτοκράτορα ἀπὸ τὸν Γεσίον τὸν Μάρτυρα, ἀπὸ τὸν Μελίτωνά Εὐπίσκοπον τῆς Σαρδικῆς, ἀπὸ τὸν Ἀπολινάριον τῆς Γεραπόλεως Εὐπίσκοπον, καὶ ἀπὸ τὸν Ἀθηναῖον Ἀθηναγόραν, καὶ τόσα μαρτύρια τῶν περιφήμων διδασκάλων τῆς τῆς Χριστῆς Ἐκκλησίας, ὡς τῆς Γεσίνας, τῆς Πολυκάρπου, τῆς Πίε Εὐπισκόπου Ρώμης καὶ ἄλλων. Δὲν φαίνεται δὲ, γεγραμμένον πῶς αὐτὸς ὁ διωγμὸς νὰ ἐγίνε μὲ κοινὸν θέσπισμα, ἀλλ' ὁμοῦς πῶς ἐκράτησε πολὺ εἰς τὸν καιρὸν τῆς, εἶναι ἀναμφίβολον καὶ φανερὸν ἐκ τῶν ρηθέντων (ε).

Ε'. διωγμὸς
κατὰ Χρι-
στιανῶν.

D d 2

§. 4.

(α) Ρωμαϊκ. Γ' σφ. βιβλ. δ. (β) Συνάφ. Ρωμαϊκ. Γ' σφ. Δ' σφ. (γ) Εἰς τὸν βίον τῆς. (δ) Γερ. Γ' σφ. βιβλ. β'. (ε) Ζητῶ συγγνώμην ἀπὸ τὸν συγγραφέα ἀν-
λέ-

Αἰτία τῆς
καταπαύ-
σεως τῆ
τοιᾶς
διωγμῆ.

§. 4. Αὐτὸς ὁ διωγμὸς ὑπερον ἀπηγορεύθη μὲ διαταγὴν τῆ αὐτῆ
Αὐτοκράτορος, προσάζων νὰ μὴν ἐγκαλῶνται εἰς τὰ Κριτήρια οἱ Χριστιαν-
νοὶ μόνον διατὶ εἶναι Χριστιανοί, μάλιστα δὲ ὅσοι ἐγκάλουν τινὰ νὰ καίωνται
ζῶντες· αἰτία τῆς τοιαύτης εὐσπλαγχνίας πρὸς τὰς Χριστιανὰς, λέγεται
πῶς ἦν ἡ ἐν τῷ ἀνώριθῆντι πολέμῳ τῶν ἐν Μελετίνῃ Λαγυῶν Χρι-
στιανῶν εἰσακκοθεῖσα δέησις, ὡς ἀναγινώσκειται παρὰ Ἰερζίνῳ τῷ Μάρτυρι,
πρὸς τὸ τέλος τῆς δευτέρας ἀπολογίας ἐν τῇ Ἐπιστολῇ Μάρκου Βασιλέως,
πρὸς τὴν Σύγκλητον λέγοντος, „Εἰκὸς ἐν εἶσιν ἕς ὑπολαμβάνομεν ἄδένε
„ εἶναι, Θεὸν ἔχουσιν αὐτόματον ἐν τῇ συνειδήσει τετειχισμένον, ῥίψαντες
„ γὰρ ἑαυτὰς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔχ ὑπὲρ ἐμῆ μόνον ἐδεήθησαν, ἀλλὰ καὶ
„ ὑπὲρ τῆ παρόντος στρατεύματος, παρήγοροι γενέσθαι δίψης, καὶ λιμῆ
„ τῆς παρέσης, πεμπταῖοι γὰρ ὕδωρ ἐκ εἰλίφαμεν, διὰ τὸ μὴ παρεῖναι,
„ ἅμα δὲ τῷ τάττει ῥίψαι ἐπὶ τῆς γῆς ἑαυτὰς, καὶ ἔυχασθαι θεῷ, ἐν-
„ θεῶς ὕδωρ ἠκολέθει ἔρανόθεν, ἐπὶ μὲν ἡμᾶς ψυχρότατον, ἐπὶ δὲ τῆ
„ Ῥωμαίων ἐπιβέβηκε χάλαζα πυρώδης. Ἐκ τῆτε λοιπὸν ἀρχίζομεν νὰ
„ συγχωρῶμεν αὐτὰς νὰ εἶναι Χριστιανοὶ ἀφόβως, καὶ νὰ μὴν ἐγκαλῶνται,
„ καὶ τὰ λοιπά. Ταῦτα δὲ καὶ τῆς Συγκλήτε δόγματι κυρωθῆναι βέ-
„ λουμαι, καὶ κελεύω, τῆτο μὲ τὸ διάταγμα ἐν τῷ φόρῳ τῆ Τραιανῆ
„ προτεθῆναι, καὶ εἰς τὰς πέριξ ἐπαρχίας πεμφθῆναι· ὅρα τὸν Εὐσέ-
„ βιον (α).“

§. 5. Καθ' ὑπερβολὴν αὐτὸς ὁ διωγμὸς ἐβάσταξε πρὸ ὀλίγων χρό-
νων τῆς τελευτῆς τῆ Αὐτοκράτορος, μάλιστα εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὴν ἄ-
λο-

γω πῶς μόνος τε ἐναντιεῖται εἰς τὰ λόγια τς· διότι ἀποδίδει τόσας ἐπαίνας, ἢ δι-
καίως, τῷ Μαρκουρήλιῳ διὰ τὴν ἡσυχὴν ἢ ἀτάραχον αὐτῆ ζωὴν, διὰ τὴν φιλοσοφι-
κὴν τε μάθησιν ἢ πολιτείαν, ἢ ὑπερον, τὸν ὀνομάζει δεσιδαίμονα, ἢ κατωτέρω αἴτιον
τῆ διωγμῆ κατὰ Χριστιανῶν, καλῶν αὐτὸν σκληρότερον τῶν πρὸ αὐτῆ Αὐτοκρατόρων,
κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Ἐγὼ ἐρωτῶ, ἓνας Βασιλεὺς φιλόσοφος, ὀμιλητὴς τῆ Σήξτε,
ἢ τόσων ἄλλων φιλοσόφων, ὅπῃ ἐκ νεαρᾶς τε ἡλικίας ἐφάνητο φιλόμαθος, εἶναι
δυνατὸν νὰ ἔχη περὶ Θεῶ τὰς ἐνοίας ὅπῃ ἔλεγον οἱ εἰδωλολάτραι; ἐχὶ βέβαια, αὐ-
τὸ εἶναι ἀπίθανον· ἀλλ' ἐρεῖ τις ἐφάνητο ἢ αὐτὸς θύων τοῖς εἰδώλοις, ὡς ἢ οἱ λοι-
ποὶ· ναί, ἀλλὰ τῆτο ἐποίει διὰ τὰ πολιτικὰ τέλη, διὰ τὰ ὅποια δὲν νομίζω ἓνας φι-
λόσοφος ὡς ὁ Μαρκουρήλιος νὰ εὕρισκε δίκαιον, νὰ θυσιάσῃ τόσας μυριάδας λαῶν. Πε-
ριπλέον νὰ ἐγείρῃ ἓνα τοιῶτον διωγμὸν, ἐκεῖνος ὁ Μαρκουρήλιος, ὅπῃ παρακινημένος
ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς ἱερείς ἵνα καταδιώξῃ τὰς Χριστιανὰς, δὲν ἠθέλησεν ἔτε νὰ τῆς ἀνάσῃ
ἔως τέλους. Καὶ λοιπὸν τοιῶτος διωγμὸς δὲν ἐγένε, ὅπῃ μαρτυρεῖται ἀπὸ τόσας ἀπο-
λογίας, ἢ τόσας μάρτυρας· ἐγένε, ναί, ἀλλ' ἔτε διὰ φωνῆς, ἔτε διὰ θεο-
πίσματος ὁ Μαρκουρήλιος εἰς τῆτο ἐπύνησεν, ἀλλὰ ἡ ὀρμη, ἢ βαρβαρότης τῆ
πλήθους, ἢ ἡ σκληρότης, ἢ ἀμάθεια τῶν κατὰ πόλεις ἡγεμονουόντων ἐθυσίασαν τόσας
ἀνάσας ἢ ἀγίους ἀνθρώπους. Ὁ δὲ Μαρκουρήλιος παρακινημένος ἀπὸ τὰς ἀπολογίας ὑ-
πὲρ τῶν Χριστιανῶν ὅπῃ ἀπὸ διαφορὰς τόπες τῆ ἡλθον, ἢ μάλιστα ἀπὸ τὸ θάυμα ὅπῃ
εἶδεν, εἰς τὸ στρατεύμα τς ἐδημοσίευσεν ἐκεῖνο τὸ φιλανθρωπικότερον θεσπισμα, ὅπῃ ἀνα-
γινώσκειται παρὰ τῷ Ἰερζίνῳ, ἢ ὅπῃ εἰς τὸ ἐπόμενον παράγραφον φαίνεται.

(α) Ἐκκλησ. Ἰςορ. βιβλ. ε. κεφ. ε.

λογον ὁρμὴν τῆ πλήθους, ὅπῃ εἰς πάσαν πόλιν ἐγείρετο, ὡς Ἰὸ Εὐσέβιος λέγει (α), „ ἦν δὲ ἔτος δεκαεπτὰ Ἀυτοκράτορος Ἀντωνίνα Οὐίρη, εἰς „ τὸν ὁποῖον καιρὸν, εἰς μερικὰ μέρη τῆς γῆς μετὸ νὰ ἐσυκώθη σφοδρότε- „ ρος αὐτὸς ὁ κατ' ἡμῶν διωγμὸς ἀπὸ ἐπίδρομὴν τῶν κατὰ πόλεις δή- „ μων, καὶ λαῶν, μυριάδες μαρτύρων ἀνά τὴν οἰκημένην νὰ διέπρεψαν. “
 Ἐν τῷ Λευθάνῳ, καὶ Βιέννῃ τὰς Μητροπόλεις τῶν Γαλλῶν, ἐδέχθησαν τὸν σέφανον τῆ μαρτυρίας παρὰ τοῖς ἄλλοις, Σάγγητος ὁ διάκονος ὁ ἐκ Βιέννης, Μάτθρος ὁ νεοφώτισος, Ἀνταλος ὁ Περγαμηνὸς, καὶ ἡ Βλαδίνα, διὰ μέσσω τῆς ὁποίας ἀπέδειξεν ὁ Χριστὸς, ὅτι ἐκεῖνα ὅπῃ φαίνονται τῆς ἀνθρώποις εὐτελεῖ, ἀξιῶνται παρὰ Θεῶ μεγάλης δόξης.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Γ ΄.

Περὶ τῶν γενομένων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέροις τῶν πόλεων, καὶ τῶν διαλαμφάντων διδασκάλων ἐπὶ τέτοις τοῖς Χρόνοις.

§. 1.

Τῷ ἡ, ἔπει τῆς ἡγεμονίας τῆ Μάρκου Ἀυρηλίου, ὁ προῤῥηθεὶς Ἀνίκητος Ἐπίσκοπος τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας ἐτελεύτησε, προσατεύσας ἔτη ἔνδεκα, μετὰ τὸν ὁποῖον ἐπεσκόπευσεν ὁ Σωτήρ, ἔτη ὀκτώ καὶ ἀπέθανεν, αὐτὸν δὲ διαδέχεται δωδέκατος ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ὁ Ἐλευθέριος, ὡς γράφει ὁ Εὐσέβιος (β).

Ῥώμης Ἐπίσκοποι.

§. 2. Τῆς δὲ Ἀλεξανδρείας Ἐπισκοπὴν, ἀφ' ἧς δεκατεσσάρων χρόνων ἐκυβέρνησεν ὁ Κελαδίων, λαμβάνει ὁ Ἀγρίππας, ὅς καὶ Ἀγριππίνος λέγεται ὁμοίως καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχείας πέμπτος ὁ Ἐρως, ὑσερον ἀπὸ τὸν Ἡρώνα ὅπῃ ἦν δ'. καὶ τὸν Ἡρώνα (γ), διεδέχθη ὑσερον ὁ Θεόφιλος, διὰ τὸν ὁποῖον κατωτέρω ρηθῆσεται, τὸν αὐτὸν ἐδιαδέχθη ἔβδομος ὁ Μαξιμῖνος, διὰ δὲ τὰς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐπισκόπους εἰς τὰ ἐπόμενα καφάλαια ρηθῆσεται.

Ἀλεξανδρείας.

Ἀντιοχείας.

Dd 3

§. 3.

(α) Αὐτόθι. (β) Εἰς τὸ προοίμιον τῆς ἐ. βιβλίας. (γ) Ὁ τόπος ἔτος ἐλλειπῆς ἐστίν, διότι μετὰ τὸν Ἡρώνα τῆς Α΄. καὶ Ἡρώνα τῆς Β΄. ἀρχιεράτευσεν ὁ Κορνήλιος ἔτη πέντε. Σημείωσον ἔτι πῶς ὁ Συγγραφεὺς ἀρχεται νὰ ἐπαριθμῇ ἐχθὶ ἀπὸ τὸν πρῶτον Ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Πέτρον, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Εὐόδιον, ἐπαριθμῶν αὐτὸν πρῶτον, δεύτερον τὸν Ἰγνάτιον, τρίτον τὸν Ἡρώνα, τέταρτον τὸν Κορνήλιον, πέμπτον Ἡρώνα Β΄. καὶ ἕκτον τὸν Θεόφιλον.

Διδάσκαλοι
τῆς Ἐκ-
κλησίας.

§. 3. Ἐν αὐτοῖς τοῖς χρόνοις διέλαμψαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διδάσκα-
λοι ἐπισημότεροι τῶν ἄλλων. Θεόφιλος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος, Μελί-
των Σαρδέων Ἐπίσκοπος, Διονύσιος Κορίνθας Ἐπίσκοπος καὶ ὁ Ποσειδών·
σιωπῶ Φίλιππον τὸν Γορτύνης Ἐπίσκοπον, ὅσις καὶ κατὰ Μαρκίανος συ-
νέγραψε τεχνικώτατον σύγγραμμα, τὸν Μεσανόν, τὸν Μόδεσον, καὶ τὸν
Πινυτὸν, ὅρα τὸν Εὐσέβιον (α).

Θεόφιλος
Ἀντιοχείας.

§. 4. Θεόφιλος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος, ἔκτος ὡς εἴρηται ἀπὸ τῶν Ἀ-
ποστόλων, ἦν ἄνθρωπος πολυμαδέστατος, ὃς ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἰνδίαν
ὡς λέγει ὁ Σαΐδας, διέτριβεν ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ἐπειδὴ ὑδερμίαν Ἐκκλη-
σίαν ξεχωριστὴν εἶχε, τῇ ἐδόθη ἄδεια νὰ εἰσέρχεται εἰς πάσας τὰς Ἐκ-
κλησίας, ὡς εἰς ἰδίας, ὃν καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ πάντες εὐλαβήντο αὐτὸν καὶ
ἐθαύμαζον τὸ μεγαλεῖον τῆς αὐτῆ ἀρετῆς, διότι ἦν ἄνθρωπος ἀνώτερος
παντὸς λόγου, καὶ ἦν ὡς εἰκὼν τῶν Ἀποστόλων· τρία βιβλία πρὸς Ἀυ-
τόλυκον τὸν κατήγορον τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας συνέγραψεν, ὅπερ ἀπο-
δείκνυσι τὴν ἀλήθειαν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, καὶ τὸ ψεῦδος τῆς ἔθνικῆς
δαισιδαιμονίας ἐλέγχων ἀνατρέπει· προσέτι καὶ βιβλίον κατὰ Μαρκίανος,
καὶ ἕτερον κατὰ Ἐρμογένους, ὑπομνήματα εἰς τὰ Εὐαγγέλια, εἰς τὰς πα-
ροιμίας τῆ Σολομώντος, καὶ ἕτερα τινὰ κατηχητικὰ (β)· ὅρα τὸν Εὐσέ-
βιον (γ), καὶ τὸν Γερώνυμον (δ).

Συγγραμ-
ματα αὐτῆ.

Μελίτων
συγγραμ-
ματα αὐτῆ.

§. 5. Μελίτων Ἐπίσκοπος τῆς Σαρδέων Ἐκκλησίας, ἄνθρωπος εὐφρα-
δέστατος καὶ εἰς ἄκρον μαθήσεως φθάσας, ὅσις ἀκμάζοντος ἔτι τῆ διωγμῆ,
βιβλίον ἀπολογητικὸν, διὰ τὰς ἀδίκως βασιανιζομένης Χριστιανῆς, πρὸς τὸν
Αὐτοκράτορα Μάρκον Αὐρηλίον ἐπρόσφερεν, ἐξ ἧ ὀλίγα τινὰ ὁ Εὐσέβιος ἀ-
ναφέρει (ε), καὶ πολλὰ ἄλλα συγγραμματα, καὶ κατάλογον τῶν Θεῶν,
Γραφῶν, ὅρα τὸν Γερώνυμον (ζ), ἅπερ εὖ σώζονται.

Διονύσιος
συγγραμ-
ματα αὐτῆ.

§. 6. Διονύσιος Ἐπίσκοπος Κορίνθας, ἄνθρωπος ἐλλογιμώτατος, καὶ
τόσον εὐφραδῆς, ἐπιδέξιος καὶ ἐνδέξας φιλοπονίας πλήρης, ὅπερ ἐσυναναστρέφετο,
ἐχιμόνον μὲ τὸ πόιμνιον, ἀλλὰ καὶ μὲ πολλὰς, ξένου γενόμενος χρήσιμος τοῖς
πᾶσι, μὲ τὰς Ἐπιστολάς ὅπερ ἔπεμπε πρὸς τὰς Ἐκκλησίας, ὅκτω τῶν
ἀριθμὸν ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (η), δείας διδασκαλίας, καὶ μαθήσεως ἐμφαν-
τικαί· ὅρα τὸν Εὐσέβιον (θ).

Ποσειδών.
Μαρτύ-
ριον αὐτῆ.

§. 7. Ὁ Ποσειδών (ι) ὅπερ εἶχε τὴν διακονίαν τῆς ἐν Λαγυδάνῳ Ἐπισκοπῆς,
τῆ ὁποῖα διάδοχος γίνεται ὁ Εἰρηναῖος· ὃς γενόμενος ἐννενήκοντα χρονῶν
καὶ ἐπέκεινα ἀσθενῆς κατὰ τὸ σῶμα, ἐπὶ τὰς ἡμέρας τῆ Μάρκου Αὐρηλίου,
μό-

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ΄. κεφ. κβ΄. (β) Τὰ τρία βιβλία πρὸς Αὐτόλυκον πα-
ρὰ πᾶσιν ὡς ἀληθῆ νομίζονται, τὰ δὲ λοιπὰ ἀμφιβάλλουσι τινὲς νὰ εἶναι αὐτῆ, λέ-
γοντες πῶς συνεγράφησαν παρὰ νεωτέρας τινὸς Θεοφίλου. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ.
δ΄. κεφ. κδ΄. (δ) Ἐν τῷ καταλ. τῶν Συγγραφ. κεφ. κε΄. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ.
δ΄. κεφ. κς΄. (ζ) Ἐν τῷ καταλ. τῶν Συγγραφ. κεφ. κδ΄. (η) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ.
δ΄. κεφ. κγ΄. (θ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ι) Ἰδε τὴν ὑποσημείωσιν εἰς τὸ τέλος τῆ αἰῶνος.

μόλις ἀναπνέων, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν προθυμίαν τῆ πνεύματος ἐνδυναμήμενος, διὰ τὴν τῆ μαρτυρίαν ἐπιθυμίαν, ἐφέρθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸ βῆμα, καὶ ἔδωκε τὴν καλὴν μαρτυρίαν, διὰ τὴν ὁποίαν λαβὼν παντοδαπὰς πληγὰς καὶ μόλις ἀναπνέων ἐρρίφθη εἰς φυλακὴν, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἐξέψυξεν ἔρα τὸν Εὐσέβιον (α).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

Περὶ τῶν ἐν τέτοις τοῖς χρόνοις αἰρετικῶν Τατιανῆ, καὶ τῶν αὐτῆ ὁπαδῶν Ἐγκρατευτῶν, Μοντανῆ καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆ ἀναφανέντων Καταφύγων, ἦτοι Πεπεζιανῶν, καὶ τῆ Ἐρμογένους.

§. 1.

Ὁ Τατιανὸς ἦν Σύρος τὸ γένος, καὶ φιλόσοφος Πλατωνικὸς, ὃς ζῶντος Γεζίνου τῆ Μάρτυρος, ἢ καὶ ἀροατὴς ἐχρημάτισεν, ἔγινε Χριστιανός, καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν καλῶς ἐπολιτεύετο μετ' αὐτὸν, σερεῶς εἰς τὴν πίσιν, καὶ περιβόητος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐξέδωκε δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτῆ συγγράμμασι καὶ βιβλίον ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, κατὰ τῶν ἐθνικῶν, τὸ ὁποῖον ὁ Γερώνυμος καλεῖ ἀυδηρότατον (β). Μετὰ τὸ μαρτύριον τῆ Ἀγίας Γεζίνου, μείνας ὡς τυφλὸς ὑσερέμενος ἀπὸ χειραγωγόν, καὶ ἀφῆς τὸν ἑαυτὸν τε εἰς τὸν ἐγκλημόν, διὰ τὴν τύφλωσιν καὶ ἔπαρσιν τε ἔπεσεν εἰς τὰς συχαμερὰς φλυαρίας τῆ Οὐαλεντίνου, Σατορνίλου, καὶ Βασιλείδου, λέγων πῶς ὁ γάμος ἦν ἔργον τῆ διαβόλου, καὶ πῶς δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ τὴν πορνείαν, ὅθεν τὰς ὑπάνδρας δὲν ἐδέχετο, ἕτε τὰς ἄφινε νὰ συνανασρέφονται μετ' αὐτῆς τε, προσέτι ἔλεγε πῶς ὁ Ἀδάμ δὲν ἐσώθη, ἕτε δέλει σωθεῖν, τὴν ἐγκράτειαν ἔλεγε πῶς νὰ διαχωρίζεται ἀπὸ τὴν γεῦσιν τῶν κρεῶν, καὶ τὴν πίσιν τῆ οἴνου.

§. 2. Ὅθεν οἱ ὁπαδοὶ αὐτῆ Ἐγκρατευταὶ ἐκαλεῖντο, καὶ Ἐγκρατεῖς ἀπὸ τῆς ἐγκρατείας, ὡς γράφει ὁ Θεοδώριτος (γ), διότι αὐτοὶ ἐγκρατεῦον.

Τατιανὸς
αἰρετικός.Αἰρεσις αὐ-
τῆ.Ἐγκρατευ-
ταί.

(α) Ἐκκλησι. Γεζορ. βιβλ. ε. κεφ. γ΄.

(β) Ἐν τῷ καταλ. τῶν Συγγραφ. κεφ. κθ'. ὅπε δὲν ἀναγινώσκειται ἡ λέξις, ἀυδηρότατος, ἀλλὰ λόγος πάνου θανματός, ὃς μεταξὺ πάντων αὐτῆ τῶν συγγραμμάτων ἐπίσημος ἐστίν. Ἴδε τὰ ἀπαθλα τῆ Ἀγ. Γερωνύμου τόμ. Β'. σελ. 856. Ἐκδ. Οὐρηώνης ἔται. α. φ. λ. ζ.

(γ) Αἰρετ. κκομοθ. λόγ. α.

Υδροποιμα-
σάται.Τινες κατ'
αυτῶν ἔγ-
ρασαν.Διὰ τεσσά-
ρων Εὐαγγ-
γελίων τις
συνέγραψε.

τεύοντο ἀπὸ τὸν γάμον, κρεωφαγίαν, καὶ οἰνοποσίαν, καὶ ὕδροποιμασάται ἐλέγοντο ὅτι εἰς τὸ μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας, ἀπέχοντες τῶ οἴνω, ὕδωρ μόνον ἐμεταχειρίζοντο (α) ὅρα περὶ αὐτοῦ τὸν Εἰρηναῖον (β), τὸν Εὐσέβιον (γ), τὸν Ἐπιφάνιον (δ), τὸν Θεοδώριτον (ε), καὶ τὸν Φιλάστριον (ζ), καὶ τὸν Αὐγουστῖνον (η).

§. 3. Διέσπειρεν ὁ Ταλιανὸς τὴν αἵρεσιν αὐτῆς μάλιζα εἰς τὴν Ἀνατολήν, ὅπερ ὑπῆγε μετὰ τὸ μαρτύριον τῶ Γεζίνε, καὶ πρῶτον εἰς Δάφνην, Ἀΐλιόχειαν, καὶ εἰς τὰ μέρη τῆς Κιλικίας. Ἀνέβρεψαν τὴν αἵρεσιν τε ἔξω ἀπὸ τὸν Ἐπιφάνιον, καὶ Εἰρηναῖον, ὁ Μισσανὸς, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ Ἀπολιναρίου, καὶ ὁ Ωριγένης, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Θεοδώριτος (θ).

§. 4. Πρῶτος τῶν ἄλλων αὐτὸς ὁ Ταλιανὸς συνέγραψε τὴν Ἑρμηνεῖαν τῶν Εὐαγγελιστῶν, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος, συνδέττων ἔκ οἷδα πῶς, μίαν συνάφειαν, καὶ συνάφροισιν τῶν Εὐαγγελιστῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ διὰ τεσσάρων, τὸ ὁποῖον ἔτι καὶ σήμερον φέρεται εἰς χεῖρας τινῶν (ι), ἀπὸ ἄλλης τῆτο τὸ διὰ τεσσάρων, καλεῖται κατὰ Ἑβραϊκῆς Εὐαγγελίον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶ Ἐπιφάνιε (κ). Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἀνόσιος ἐνηγκαλίσατο τὴν αἵρεσιν τῶ Οὐαλεντιανῆ, καὶ Μαρκίανος, διὰ τῆτο εἰς αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον περιέκοψεν τὴν γενεαλογίαν τῶ Χριστοῦ, καὶ ἄλλα τινὰ, ὅσα φανερώς ἀποδεικνύεσι τὸν Κύριον ἡμῶν, ὅτι ἐγεννήθη κατὰ σάρκα ἐκ σπέρματος Δαβὶδ,

(α) Ἐκ τῶν Ἐγκραυστῶν ἐφάνησαν, καὶ οἱ Ἀποστάλικοι, οἵτινες ἐγκραυστεύοντο, ἔχοντες μόνον ἀπὸ τὸ κρέας, καὶ οἶνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πάντα τὰ κοσμικὰ, διὸ καὶ Ἀποστολικοὶ ἐλέγοντο, διὰ τὴ ἐμιμῆντο, ὡς ἐλεγον τὴν Ἀποστολικὴν διαγωγὴν· ἕτεροι δὲ ἐλέγοντο Σακκοφόροι, διὰ τὴ ἐφόρον ἓνα σάκκον, προσποιούμενοι μίαν πολιτείαν μελανοσίας.

(β) Βιβλ. ἀ. κεφ. κη. (γ) Ἐκκλησ. Γ' σορ. βιβλ. δ'. κεφ. κζ. (δ) Αἰρέσ. μς'. (ε) Αἰρέτ. κακομυθ. λόγ. ἀ. (ζ) Αἰρέτ. μθ'. (η) Περὶ Αἰρέσ. κεφ. κέ. (θ) Αἰρέτ. κακομυθ. λόγ. ἀ.

(ι) Ἐκκλησ. Γ' σορ. βιβλ. δ'. κεφ. κθ'. ὅπερ λέγει „ὁ μὲν τοι γὰρ πρότερος αὐτῶν „ Ἀρχηγὸς ὁ Ταλιανὸς συνάφειαν τινὰ, καὶ συναγωγὴν ἔκ οἷο' ὅπως τῶν Εὐαγγελιστῶν „ συνθεῖς, τὸ διὰ τεσσάρων τῆτο προσωνόμασεν· ὃ καὶ παρά τισι νῦν φέρεται.“

(κ) Αἰρέσ. μς'. Αὐτὸ τὸ διὰ τεσσάρων Εὐαγγέλιον σώζεται, καὶ τῆ σήμερον μετὰ τὴν ἀρμονίαν τῶν Εὐαγγελιστῶν Ἀμμωνίς Ἀλεξανδρέως εἰς τὸν ζ. τόμον τῆς βιβλιοθ. τῶν Πατέρων, ὡς λέγει, ὁ Βαρώνιος. Ἀπὸ τινὰς καλεῖται, Εὐαγγέλιον κατὰ Ἑβραϊκῆς, ἀλλὰ σφάλλει ὁ Ἐπιφάνιος, ἢ ὅσοι ἔτι δόξάζουσι. Διὸτι ὁ Ἡγήσιππος ἀρχαιότερος τῶ Ταλιανῆ, μνήμην ποιεῖται τῶ κατ' Ἑβραϊκῆς Εὐαγγελίε, ὡς γράφει ὁ Εὐσέβιος βιβλ. δ'. κεφ. κβ'. Προσέτι, καὶ ὁ Παπίας ἀναφέρει μίαν Ἰσραηλίαν ἐκ τῶ κατ' Ἑβραϊκῆς Εὐαγγελίε, ὡς λέγει ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος, εἰς τὸ τέλος τῶ τρίτου βιβλίου, τῆς Ἐκκλησ. Γ' σορ. Παρὰ δὲ τῶ Ἡρωδῶνι ἀναγιγνώσκοντες πολλὰ, τὰ ὁποῖα τῆ σήμερον δὲν ἀναγιγνώσκονται εἰς τὸ σωζόμενον τῶ Ταλιανῆ· διὰ δὲ τὸν Βαρώνιον λέγω, πῶς τὸ σωζόμενον εἰς τὸν ζ. τόμον τῆς βιβλιοθ. τῶν Πατέρων, μετὰ τὴν ἀρμονίαν τῶ Ἀμμωνίς, διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον τῶ Ταλιανῆ· ἐπειδὴ φαίνεται πῶς αὐτὸ εἶναι σύνθεσις τινὸς ὀρθοδόξου, καὶ ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ μίαν νόστιμα παράφρασιν, τῶν δ. Εὐαγγελιστῶν, ἢ μίαν ἐπίτομν. Τὸ δὲ τῶ Ταλιανῆ ἦλον συνθεμένον ἀπὸ τὰ αὐτὰ λόγια τῶν Εὐαγγελιστῶν, ἐξαιρεμένων μόνον τῶν περὶ τῆς Δαβιθικῆς γενεαλογίης τῶ Χριστοῦ. Εἰς τὸ σωζόμενον ὁμοίως πολλὰ καὶ ὁ Χριστὸς λέγεται υἱὸς Δαβὶδ.

Δαβίδ, μάρτυς ἐστὶν ὁ Θεοδώριτος, ὅς λέγει ὅτι αὐτὸ τὸ σύγγραμμα ἔχῃ μόνον οἱ αὐτῶ ὀπαδοὶ, ἀλλὰ καὶ τινὲς τῶν ὀρθοδόξων περιεργαζόμενοι τὸ ψεύδος, καὶ πλάνην αὐτῶ, τὸ ἐμεταχειρίζοντο ἀσόχασα, ὅθεν καὶ ἀπὸ αὐτῶ εὐρέθησαν τέτοια βιβλία, περισσότερα ἀπὸ τὰ διακόσια, ὡς ὁ αὐτὸς ὁμολογεῖ. ἢ ἡμεῖς δὲ καὶ ἐγὼ περισσότερα ἀπὸ διακόσια τοιαῦτα βιβλία ὅπῃ τι, ἢ μὲνται εἰς τὰς Ἐκκλησίας μας, καὶ συνάξας αὐτὰ τὰ ἀπέριψα, καὶ ἀντεσιῆξα τὰ τῶν τεσσάρων Ἐυαγγελιστῶν Ἐυαγγέλια (α).

§. 5. Τὴν αἵρεσιν τῆς Τατιανῆς ἠύξησεν ὑπερον ὁ Σευῆρος, παρ' ὃ ἄνομάθησαν οἱ Σευηριανοὶ, οἵτινες εἰς πάντα συμφωνῶσι μὲ τὰς Ἐγκρατευτὰς, προσάπτοντες τὴν καθ' ἡμᾶς κτίσιν εἰς ἀρχὰς, καὶ ἐξουσίας, καὶ ὅτι νὰ εὐρίσκειται εἰς ἓνα ἀκατονόμασον, καὶ ἀνώτατον Οὐρανόν, καὶ αἰῶνα, εἰς Θεὸς ἀγαθός, τὸν δὲ διάβολον λέγουσι νὰ εἶναι υἱὸς τῆς μεγάλης ἀρχοντος τῆς τάξεως τῶν ἐξουσιῶν, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι πότε μὲν Γαλδαβαῶθ, πότε δὲ Σαβαῶθ, προσέτι τὴν γυναῖκα ἔλεγον γέννημα τῆς Σατανᾶ, καὶ ὅσοι πλησιάζουσιν εἰς τὸν γάμον τελειῶνσι κατ' αὐτῆς ἔργον τῆς Σατανᾶ. Τῆς δὲ ἀνδρώπε τὸ ἡμισυ, ἀπὸ τὸν ὀμφαλὸν καὶ ἄνω, νὰ εἶναι πλάσις τῆς Θεῶ, τὸ δὲ ἀπὸ τὸν ὀμφαλὸν καὶ κάτω, πλάσις τῆς διαβόλου, καθὼς γράφει ὁ Ἐπιφάνιος (β). Αὐτοὶ αἰδετῶσι τὰς Ἐπιστολάς τῆς Παύλου, καὶ τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Κατ' αὐτῶν ἔγραψαν, ὡς λέγει ὁ Θεοδώριτος (γ) Μετανὸς ὁ τῆς ἀληθείας συνήγορος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ἀπολινάριος Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Φρυγίᾳ Γεραπόλεως, καὶ ὁ Ὠριγένης.

§. 6- Ὁ Μετανὸς ἐφύτρωσεν ἀπὸ μίαν χώραν τῆς Φρυγίας Ἀρδαβάν καλαμῆν, καὶ γενόμενος Χριστιανὸς μετ' ὀλίγον καιρὸν ὑπερον ὑπερήφανευόμενος δι' ἀγάπην φιλαρχίας, ἐκαταστάθη ἀρχηγὸς νέας αἵρέσεως, καὶ ἐμπληθεὶς ἀπὸ πονηρὸν πνεῦμα, ἀρχισε νὰ φωνάζῃ ξένας φωνὰς ὡς μαρὸς, καὶ νὰ λέγῃ πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ Παράκλητος τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ ἐπαγγελθέν τοῖς Ἀποστόλοις, ἢ κατ' ἄλλας, πῶς αὐτὸς ἔλαβε τὸν παράκλητον εἰς μεγαλῆτερον πλήρωμα ἀπ' ὃ, τι ἔλαβον οἱ Ἀπόστολοι. Τὴν δὲ ἐγκράτειαν τόσον ἐπῆνει ὅπῃ ἔφευγε τὰς γάμους, καὶ ἐδέσπιτε νὰ διαχωρίζονται οἱ ὑπανδρῶ· τὸν δεύτερον γάμον ἐνόμιζε πορνείαν, καὶ πῶς ἐσυγχωρήθησαν ἀπὸ τὸν Παῦλον, ἐπειδὴ δὲν ἔλαβε τελείαν γνώσιν, ἀλλ' ἐκ μέρους, διότι τὸ τέλειον εἰς αὐτῆς δὲν εἶχεν ἔλθῃ, τοῖς παραπεσῶσιν ἀρνεῖτο τὴν εἰρήνην, καὶ κοινωνίαν, νησείας νέας, καὶ ἀσυνήθειαι εἰσέφευρεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἔλεγε πῶς οἱ Χριστιανοὶ δὲν πρέπει νὰ εἶναι τόσον πρόθυμοι εἰς τὰ μαρτύρια, ὡς ἐκασίως νὰ τρέχωσιν εἰς αὐτὰ, ἔτε πάλιν μὲ τὴν φυγὴν νὰ τὰ παρέρχονται. Προσέτι εἶχε σὺν αὐτῷ δύο γυναῖκας ὅπῃ ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὰς ἀνδρας τῶν τὴν Πρισκίλλαν, καὶ Μαξιμίλλαν, ὡς προφήτιδας ἐκάλεται.

Σευῆρος αἰρετικός.

Αἵρεσις αὐτῆς.

Τινὲς κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.

Μετανὸς αἰρετικός.

Αἵρεσις αὐτῆς.

Ψευδοπροφήτιδες Πρισκίλλα, καὶ Μαξιμίλλα.

(α) Αἰρετ. κατομουθ. λόγῳ, α.
λόγῳ α.

(β) Αἰρετ. με.

(γ) Αἰρετ. κατομουθ.

Τίνες κατ'
αὐτῶν ἔγ-
ρασαν.

Τερτυλιανὸς
πίπτει εἰς
τὴν αἵρεσιν
τῶν Μεντα-
νιστῶν.

Καταφρέ-
γες.

Πεπερζιανοί,
ἢ Πεπερζι-
ται.

Κυϊντιλιαν-
νοί.

Αἰολοπερ-
ται.

Τασκοδρε-
γίται Πασ-
σαλοριγχι-
ται.

λει· τῶν ὁποίων αἱ προφητεῖαι, ὕστερον μὲ τὸν καιρὸν ἐφάνησαν ψευδεῖς. Τόσον ὁ Μεντανός, ὅσον ἢ ἡ Μαξιμίλλα ἐλεεύθησαν κρεμάμενοι, ὡς πολλοὶ λέγουσι. Κατ' αὐτῶν συνέγραψαν Ἀπολιναρίος τῆς ἐν Φρυγίᾳ, Γεραπόλεως, Μιλτιάδης, ἢ Ἀπολλώνιος κατὰ τὸν Εὐσέβιον (α), διαλαμβάνουσι περὶ αὐτῶν ὁ Ἐπιφάνιος (β), ὁ Θεοδώρητος (γ), ἢ ὁ Αὐγουστίνος (δ).

§. 7. Ἐπειδὴ δὲ τοιαύτη αἵρεσις ἐφάνερωνεν ἓνα πρόσχημα ἀγιότητος, δὲν εἶναι θαυμαστὸν ἂν πολλοὶ τῶν χυδαίων ἐμιάνθησαν, τὸ θαυμαστὸν εἶναι ὅπῃ ὁ Τερτυλιανός, ἄνθρωπος πεπαιδευμένος, ἢ ἐχθρὸς πρότερον τῶν Μεντανιστῶν, ἔπασσε τέλος πάντων εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτῶν, τὴν ὁποίαν μὲ πολλὰ συγγράμματα βεβαιοῖ, τὰ ὁποῖα εἶναι περὶ μονογαμίας, περὶ νηστειῶν, περὶ φυγῆς ἐν τῷ διωγμῷ, περὶ ἀγνεύσεως, ἢ εἰσερα.

§. 8. Οἱ ὁπαδοὶ τῶ Μεντανῶ, Μεντανισαὶ ὀνομάσθησαν, ἢ Καταφρέγες, ἐπειδὴ ἡ αὐτῶν αἵρεσις ἄρχισεν εἰς τὴν Φρυγίαν, εἰς τῆς ὁποίας τὴν Ἀρδαβάν χώραν, ἐγεννήθη ὡς εἴρηται ὁ Μεντανός· προσέειπε Πεπερζιανοί, ἢ Πεπερζίται, ἀπὸ Πεπερζαν πόλεως χώραν, ἢ πόλιν μεταξὺ Γαλατίας, ἢ Καππαδοκίας, ὅπως διέκριψεν ὁ Μεντανός πολλὸν καιρὸν, ἢν ἢ Γερσαλήμ ἐκάλεσε, λέγων πῶς εἰς αὐτὴν ἐκατέβη ἢ ἄνω Γερσαλήμ, ἢ χι διὰ ἄλλο, εἰμὴ διὰ τὸ ἐρχονται πάντες πρὸς αὐτόν. Ὀνομάσθησαν προσέτι, ἢ Κυϊντιλιανοί, ἀπὸ Κυϊντίλης γυναικὸς τινος, πρὸς ἣν ὡς αὐτὴ ἐφλυάρε, ἐκατέβη ὁ Χριστὸς εἰς αὐτὴν τὴν Πέπερζαν πόλιν, εἰς ἰδέαν γυναικὸς σχηματισθεῖς, μὲ λαμπρὰν σολήν. Ἐτι Πρισκιλλιανοί ἀπὸ τῆς Πρισκίλλης, ἢ Ἀρτοτυρίται, ἐπειδὴ εἰς τὰς θυσίας αὐτῶν ἐπρόσφερον ἄρτον, ἢ τυρόν, ἢ ἄτω ἐτελείωνον τὰ μυστήρια αὐτῶν, ἢ Τασκοδρεγίται ἀπὸ τινος ἐκαλέοντο, τρεῖσι Πασαλοριγίται, τασκὸς γὰρ παρ' αὐτοῖς ὁ πάσσαλος καλεῖται, ἢ δρεγκὸς ὁ μυκτῆρ, διότι ὅταν ἐπροσεύχοντο ἐτίθει τὸν δεύτερον δάκτυλον, ἢτοι τὸν λιχανὸν εἰς τὸν μυκτῆρα τάχα διὰ κατήφειαν, ἢ ἐδελοδικαιοσύνην, αὐτοὶ δὲ ἐποίουν ἔργον ἀνόσιον, διότι λέγουσι πῶς εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐλάμβανον ἓνα βρέφος, τῶ ἐκκεντῶσαν ὅλον τὸ σῶμα, ἢ ἐλάμβανον τὸ αἷμα τῶ ὡς θυσίαν (ε). Οἱ τοῖστοι ἐκάλεον τὸν ἑαυτὸν τῆς Πνευματικῆς, διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκαυχῶντο, τῆς δὲ λοιπῆς ὅπῃ δὲν ἦσαν ὁπαδοὶ αὐτῶν ἐκάλεον φυσικῆς, ἢτοι ψυχικῆς, ὡς λέγει ὁ Τερτυλιανός (ζ).

§. 9.

(α) Ἐκκλησι. Γ' σ' βιβλ. ε. κεφ. ιη.
λόγῳ. α.

(β) Αἰρέσι. μθ.

(γ) Αἰρέτ. κατομοθ.

(δ) Περί Αἰρέσι. κεφ. κς'.

(ε) Οὐκ οἶδα τίνας ἐνοεῖ ὁ Συγγραφεὺς, ὁ γὰρ Αὐγουστίνος, ἢ Κύριλλος ἀποδίδουσι τῶ τὸ ἔργον τοῖς Καταφρέγοις, ὁ δὲ Ἐπιφάνιος τοῖς Πεπερζιανοῖς· μάστιγα λέγουσι πῶς ἂν τὸ βρέφος ἀπέθνησκε τὸ ἐσέβοντο ὡς μάρτυρα. Εἰ δὲ ἐξῆσεν ἐγίνετο μέγας ἱερεὺς.

(ζ) Περί Προγε. πρὸς τὸ τέλος.

§. 9. Ἐξ αὐτῶν ἄλλοι μὲν ὠνομάζοντο κατὰ Πρόκλον, ἄλλοι κατὰ Αἰσχίνην, ὡς γράφει ὁ Τερτυλιανός (α) ἡ διδασκαλία τῶν ὁποίων ἦν κοινή. Λέγεται δὲ, τὸ μὲν Ἅγιον Πνεῦμα νὰ ἐκατέβη εἰς τὰς Ἀποστόλους, ἄλλ' ἔτι ὁ Παράκλητος, ὅς ἐλάλησε πρὸς τὸν Μεντανὸν περισσότερα ἀπ' ὅσα εἶπεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἂ μόνον περισσότερα, ἀλλὰ καὶ καλλιώτερα, καὶ μεγαλειώτερα. Οἱ δὲ κατὰ τὸν Αἰσχίνην ἔλεγον τὸν Χριστὸν Υἱὸν, καὶ Πατέρα, ὅθεν συνάγεται πῶς ὁ Πρόκλος, κατὰ τὰ ὁποῖα ἔγραψεν ὁ Γάιος, ὡς λέγει ὁ Θεοδώριτος (β), καὶ ὁ Αἰσχίνης ἦσαν οἱ ἐπισημότεροι μαθηταὶ τῷ Μεντανῷ, καὶ εἰς τῶτο συμφωνῶσιν, ὁ Θεοδώριτος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, πῶς ἦσαν δηλαδὴ μαθηταὶ τῷ Μεντανῷ.

§. 10. Αὐτοὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐβάπτισον τὰς νεκρὰς, ἀνεβίβαζον εἰς βαθμὸν ἱερέως, καὶ Ἐπισκόπου, καὶ τὰς γυναῖκας, ἐτέλεον καὶ πολλὰ ἄλλα ἄτοπα, καὶ ἀπάσια· ἀνάγνωθι τὸν Ἐπιφάνιον (γ), τὸν Αὐγουστίνον (δ), τὸν Τερτυλιανὸν (ε), τὸν Εὐσεβίον (ς), τὸν Θεοδώριτον (η), καὶ τὸν Φιλάσριον (θ).

§. 11. Αὐτὴ τῷ Μεντανῷ, καὶ Μεντανιστῶν αἵρεσις, ἐκηρύχθη μάλιστα εἰς τὴν Φρυγίαν, Καππαδοκίαν, Γαλατίαν, Κιλικίαν, καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον, ὡς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος (ι). Κατ' αὐτῶν ἔγραψαν Κλαύδιος, Ἀπολιναρίου, Ἀπολλώνιος, τῶν ὁποίων φαίνονται περικοπαί τινες παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (κ), ὁ Ἐπιφάνιος, καὶ ἄλλοι.

§. 12. Τελευταῖον Ἐρμογένης ὁ Ἄφρος, δὲν ἤθελε τὸν Θεὸν ποιητὴν τῷ παντὸς ἐκ τῷ μηδενός, ἀλλ' ἐδόξαζε τὴν ὕλην συναγέννητόν τε, καὶ σύγχρονον μὲ τὸν Θεόν, ἔτε πῶς ἐγεννήθη, ἔτε πῶς ἐποιήθη, ἀλλ' ἀναρχος, ἀτελεύτητος, καὶ αἰεὶ διαμένουσα, ἐξ ἧς ὕπερον ὁ Θεὸς ἐποίησε τὰ πάντα. Προσέτι ἐφλυάρει, πῶς τὸ σῶμα τῷ Κυρίῳ ἐτίθη εἰς τὸν ἥλιον, ὁ δὲ διάβολος, καὶ οἱ δαίμονες διεκχύθησαν εἰς τὴν ὕλην. Τῶτον ὁ Τερτυλιανὸς φύσει αἰρετικὸν καλεῖ, τεθολωμένον κατὰ τὸν νῦν, ὅς τὴν πολυλογίαν, ευφράδειαν ἐνόμιζε, καὶ περὶ πλέον ἐκαταγίνετο εἰς τὴν ζωγραφικὴν τέχνην, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Τερτυλιανός (λ).

§. 13. Οἱ αὐτῷ ὁπαδοὶ, Ἐρμογενιανοὶ ἐλέγοντο, ἅς ὁ Αὐγουστίνος (μ) Ἐρμιανὸς καλεῖ, καὶ τὸν αὐτῶν ἀρχηγὸν Ἐρμίαν, ἀλλ' ὁ Ἐρμίας, καὶ ὁ Ἐρμογένης ὁ αὐτὸς ἐστίν, διδάσκει ὁ Δάναϊος ἐν τῷ ῥηθέντι τόπῳ· ὁ δὲ Τερτυλιανός (ν) ὕλικὸς αὐτὸς καλεῖ ἀπὸ τὴν αὐτῶν αἵρεσιν. Κατὰ Ἐρμογένους ἔγραψαν

E e 2

γραφαν

Ἐρμογένης
Αἰρετικός.Αἵρεσις αὐ-
τῆς.Τίνες κατ'
αὐτῶν ἔγ-
ρασαν.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (β) Αἶρεσις, κακομυθ. λογω ἄ. (γ) Αἶρεσις, μθ.
(δ) Περὶ Αἶρεσις. κεφ. κς'. κζ'. κη. (ε) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ς) Ἐκκλησι. Ἰσοε.
βιβλ. δ'. κεφ. ις'. (η) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (θ) Κατὰ Αἶρεσις. ἀριθ. μς'. καὶ μθ.
(ι) Αἶρεσις. μθ. (κ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (λ) Περὶ προσηγορ. κατὰ Ἐρμογ.
(μ) Περὶ Αἶρεσις. κεφ. ιθ'. (ν) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

ραψαν ο Τερτυλιανός, ο Θεόφιλος Αντιοχείας, ο Ωριγένης, ο Ευσέβιος, κ' άλλοι. Ούτως ο μισόκαλος, κ' κατά πολλά φιλοπόνηρος διάβολος, ο πολέμιος τῆς Ἐκκλησίας, μὴν ἀφείς ἐδένα τρόπον τῆς κατὰ ἀνθρώπων ἐπιβελῆς, ἤγειρε τὰς ζηδύντας αἰρετικές, ὡς θανατηφόρα θηρία, τὰς ὁποῖας οἱ ἐρασταὶ τῆς ἀληθείας κ' ἀγράφως, κ' ἐγγράφως ἐλέγξαντες, ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν ἀπεδίωξαν.

Βαρδεσάνης
Αἰρετικός.

§. 14. Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας ἤκματε, κ' Βαρδεσάνης ὁ Σύρος ἐξ Ἐδέσσης, ἀνδρωπος σπυδαῖος, κ' πεπαιδευμένος εἰς τὴν Συριακὴν γλῶσσαν, κ' διαλεκτικώτατος, ὅς πρότερον μαθητὴς ἦν τῷ Οὐαλεντίνῳ, ὑπερον ἐπέσρεψεν ἀπὸ τὴν αἵρεσίν τε, ὅμως δὲν ἀπέρριψε παντελῶς τὸν ρῦπον τοιαύτης αἵρέσεως (α), ὡς γράφει ὁ Εὐσέβιος (β), κ' ὁ Θεοδώριτος (γ).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ε'.

Περὶ Λεκιῆ Κομμόδε, Ἐλειδῆ Περτίναιος, κ' Διδῆ Γελιανῆ τῶν Αὐτοκρατόρων, κ' τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τέτοις τοῖς χρόνοις.

§. 1.

Λέκιος
Κόμμοδος
Αὐτοκράτωρ.
Ἀπὸ Χ. Γ.
179.
Χαρακτὴρ
αὐτοῦ.

Ἀποθανόντος τῷ Μάρκῳ Ἀυρηλίῳ, διαδέχεται τὴν Αὐτοκρατορίαν ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 182. Λέκιος Κόμμοδος ὁ Ἀντωνῖνος, υἱὸς κάκιος, πατρὸς ἀρίστου, ὡν ἑτῶν 18. ὅς ἀγκαλὰ κ' ἀνεθράφη ἀπὸ τὸν πατέρα τε τιμίως, κ' βασιλικῶς ἐπαιδεύθη, ὅμως ἀναγκαζόμενος ἀπὸ τὰς κόλακας, εἰς τόσην μανίαν, κ' ἑπαρσιν ἔφθασεν, ὡς ἀφείς τὸ ἰδίον τε ἔνομα, ἐλέγετο υἱὸς Ἡρακλέως, κ' Διὸς, κ' ἐπρόσβαξε νὰ ὀνομάζωνται οἱ μῆνες ἀπὸ τὸ ὄνομά τε, ἕτως, Ἀμαζώνειος, Κόμμοδος, Αὐγαστος, Ἡράκλειος, Ρωμαῖος, Ὑπεραίρων, Ἀνίκητος, Εὐσεβῆς, Εὐτυχῆς, Λέκιος, Αἴλιος, κ' Ἀυρή-

(α) Οὗτος πρὶν πέσῃ εἰς τὴν αἵρεσιν τῷ Οὐαλεντίνῳ, ἰσχυρῶς ἀπέδειξε τὸ ψεῦδος τοιαύτης αἵρέσεως. Οὗτος, κατὰ τρία ἐδιάφερον ἀπὸ τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν. α. ἔλεγε πῶς ἔξω ἀπὸ τὸν Θεὸν ὑπῆρχε μία ἄλλη ἀρχὴ, ἡ ρίζα, ὁ διάβολος δηλαδή, τὸν ὁποῖον ἔλεγεν ἀυτοφυῆ, κ' ἀυτογέννητον, ἀρχὴν, κ' πηγὴν παντὸς κακοῦ. β. πῶς ὁ Χριστὸς δὲν ἔλαβε σάρκα ἐκ γυναικὸς, ἀλλ' ἐξ ἐρανοῦ. γ. ἔλεγε πῶς τὸ σῶμα δὲν θέλει ἀνασηθῆ. Συνέγραψε δὲ, κ' κατὰ πάντων τῶν αἰρετικῶν τῷ καιρῷ τε, μάλιστα βιβλίον ἐν περὶ εἰμαρμένης, βιβλίον περιφήμον, ὡς λέγει ὁ Γερόντιμος ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν Συγγραφέων.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. δ'. κεφ. τελευταίω. (γ) Αἰρετ. κακομυθ. λόγω α.

Αυρήλιος, προτέτι ἤθελε, καὶ οἱ Ρωμαῖοι Κομμοδιανοὶ νὰ λέγωνται, καὶ ἡ Ρώμη Colonia Commodiana, ἦτοι ἀποικία Κομμοδιανή. Τὸν χρόνον τῆς ἡγεμονίας τε, ἐκάλει χρυσὴν αἰῶνα, ἀπεκδυσάμενος τὸ Ρωμαϊκὸν σχῆμα, ἐφόρει λεοντὴν, καὶ ἐβάσα ῥόπαλον, καὶ ἔτιως ἐμονομάχει μὲ θηρία, καὶ ἀνθρώπους, εὐσοχα κατὰ τὸ ἀληθὲς ἀκοντίζων, καὶ παρὰ πάντων θαυμαζόμενος, καὶ εἰς τόσῃν θηριωδίᾳ ἐξεδόθη, καὶ ἀσέλγειαν, καὶ κακὰς πράξεις, καὶ τοῖς Αυτοκράτορσι μὴ ἀνηκέσας, ὥστε μετὰ τὸν θάνατόν τε ἐκηρύχθη ἀπὸ τὴν Σύγκλητον, ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, χειρότερος τῶ Δομετιανῶ, καὶ μισητότερος τῶ Νέρωνος, καὶ σφαγεὶς εἰς πολλὴν μαιφονίαν, ὁ παράφρων, ἐσυνάθροισεν πάντας τὰς ταλαιπώρους, καὶ λελωβωμένους κατὰ τὸ σῶμα, εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἐνδύων αὐτὰς τινὰ δρακονλοειδῆ φάσματα ἀπὸ τὰ γόνατα, ὡς γίγαντας μὲ τὸ ῥόπαλον τὰς ἐφόρευε. Κοιμώμενος δὲ εἰς τὰ μονομαχεῖα, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ συναπαντώμενος εἰς τὰς πανηγύρεις μὲ τὰς ἀρχοντας τῆς Συγκλήτε, ἀπὸ ὅλης ἐκατηγορεῖτο, ὥστε καὶ ἡ Μαρτία, τὴν ὁποίαν εἶχε διὰ τιμιωτέραν μετὰ τῶν παλλακίδων τε τὸν ἐκατηγόρει, καὶ τὸν ἐμέμφετο, καὶ τὸν ἐμπόδιζεν ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπῃ ἔπραττε. Τέλος, μισέμενος παρὰ πάντων διὰ τὰς ἀνοσιουργίας αὐτῶ, ἀπεπνίγη ἀπὸ τὸν ἀθλητὴν Νάρκισσον, εἰς τὸ λατρὸν ὅπῃ ἐλάετο, μὲ τὴν ἐπιβελὴν τῶ Ἐπάρχου Λέττε, καὶ Ἐκλεκτῶ τῶ προκοίτη, καὶ Μαρτίας τῆς παλλακίδος, βασιλεύσας χρόνος ιβ΄. μῆνας 9. καὶ ἡμέρας ιδ΄. Ζήσας δὲ ἔτει λβ΄, καὶ μῆνας δ΄.

§. 2. Ἀφ' ἧ ἀπεπνίγη ὁ Κόμμοδος περὶ τὰς τῶ Γανναρίας Καλάνδας, εἶσι ἀπὸ Χριστὸν ρηγ. ἀνηγορεύθη Ἀυλοκράτωρ Πάπλιος Ἐλβίδιος ὁ Πέρτιναξ, Λίβυς τὸ γένος, παρὰ τῆς Συγκλήτε, καὶ σρατιωτῶν, ὅσις πρότερον ἦν διδάσκαλος τῆς Γραμματικῆς, καὶ διάδοχος Σελπικίῃ Ἀπολιναρίῃ τῶ διδασκάλῃ τε, ὀνόμασθαι χρυσολόγος, διότι πλέον ἦν καλὸς εἰς τὰς λόγους, πᾶρεξ εὐεργετικὸς, τῆτον ἐθανάτωσαν οἱ σρατιῶται, καὶ ἐβασίλευσε μόνον ἡμέρας πζ΄. Ζήσας χρόνος ξζ΄. παρὰ μῆνας δ΄.

§. 3. Τῆτον διαδέχεται Δίδιος Γελιανός, ὅπῃ ἦν Ὑπατος, ἐκ Μεδιολάνων, ὅς ἀγοράσας μὲ χρήματα τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον, ἐδόθη εὐδύς εἰς τρυφὰς, καὶ μέδαι, καὶ εἰς μὲν τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις ἀμελής ἦν, εἰς δὲ τὰς τρυφὰς ἐπιμελέστατος, ἐφάνη δὲ καὶ πρὸς τὰς σρατιώτας ψεύσις, διότι ἔτε εἶχε τόσα χρήματα, ἔτε ἦν δυνατὸν νὰ τὰ λάβωσι ἀπὸ τὸ δημόσιον, ἐπειδὴ ὁ Κόμμοδος εἶχεν ἐξοδιάσει τὰς βασιλικὰς θησαυρὰς· διὰ τῆτον οἱ σρατιῶται ἠγανάκταν, καὶ τὸ πλῆθος τὸν ἀτίμαζεν εἰς τὸ θέατρον, πατροφόνον, καὶ ἀρπαγα τῆς ἀρχῆς ἐκάλεον· ὅθεν τέλος πάντων ἐφρονεύθη ἀπὸ τὰς σρατιώτας, Ζήσας χρόνος ξ΄. καὶ μῆνας τεσσάρους, ἡγεμονεύσας μόνον ἡμέρας ξς΄. Δι' αὐτὰς τὰς τρεῖς Αυτοκράτορας διαλαμβάνει πλατύτερον Δίῳν ὁ Νικαεὺς (α), ἐπειδὴ ἦν αὐτόπτης τῶν παρ' αὐτῶν πεπραγμένων, διὰ τῆτον καὶ περὶ αὐτῶν ἐπιμελέσερα γράφει,

E e 3

(α) Ρωμαϊκ. Γ5ορ. βιβλ. ἕχατον.

Θάνατος
αὐτῶ.Πέρτιναξ
Ἀυλοκρά-
τωρ.
Ἀπὸ Χ. Γ.
193.Θάνατος
αὐτῶ.Δίδιος Γε-
λιανός.
Ἀπὸ Χ. Γ.
193.

ὁ Ἡρωδιανὸς (α), καὶ ἄλλοι, ἐκ δὲ τῶν Λατίνων ὁ Οὐίκτωρ (β), ὁ Εὐ-
τρέπιος (γ), ὁ Λαμπρίδιος, ὁ Καπιτωλῖνος, ὁ Σπαρτιανὸς, καὶ ὁ Κε-
σπινιανὸς (δ).

§. 4. Προσέτι γίνωσκε, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τῶν παλαιῶν Ρωμαίων ὤρι-
ζεν ὁ λαὸς, ἔπειτα οἱ ὀλίγοι, καὶ τελευταῖον κατήντησαν εἰς μοναρχίαν,
ἀπὸ τὸν καιρὸν ἔτι τῷ Καίσαρος πρώτῳ Μονάρχῃ, καὶ ἦσαν κοινὰ χωρὶς παρα-
χῆν, ἕως εἰς τὸν καιρὸν Μάρκου Ἀντωνίου, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐβασίλευσεν ὁ Κόμμοδος,
ἐγένοντο συχναὶ ἐπαναστάσεις.

Εἰρήνη τῆς
Ἐκκλησίας.

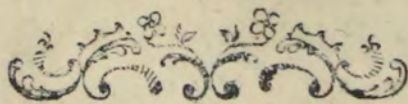
§. 5. Καὶ μὲν ὅλον ὅπῃ ὁ Κόμμοδος ἐφάνη κατώτερος εἰς ἡμερότητα ἀπὸ
τῆς πρὸ αὐτοῦ Ἀυτοκράτορας, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ὅμως ἐμεταβάλλθησαν
τὰ τῶν Χριστιανῶν, γενομένης εἰρήνης διὰ θείας χάριτος εἰς πάσας τὰς Ἐκ-
κλησίας τῆς Οἰκουμένης, καὶ ὁ σωτήριος λόγος ἀπὸ πάντων γένος ἀνθρώπων,
ἐπαρακίνει πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου εἰς τὴν εὐσεβῆ τῷ τῶν ὅλων Θεῷ Θεση-
κείαν, ὡς καὶ πολλοὶ Ρωμαῖοι τῶν ἐπισημοτέρων κατὰ γένος, καὶ πλεον
πανοικί, καὶ παγγενεὶ ἐπέσρεψαν εἰς τὴν σωτήριον ἐπίγνωσιν, ὡς μαρτυρεῖ
ὁ Εὐσέβιος. Τῆτο δὲ ἐσυνέβη, ἢ διατι ὁ Κόμμοδος δὲν ἐφρόντιζε διὰ τὰς
Θρησκείας, ἐπειδὴ ἐδόθη εἰς τὴν ἀσέλγειαν, καὶ αἰσχροῦς πράξεις, ἢ διατι
ἐμεσίτευσε πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς Χριστιανῆς ἢ πολυηγαπημένη τῆ παλλακίς
Μαρτία, καὶ ἐπλήρη τὰ θελήματα αὐτῆς, ἐπειδὴ αὐτὴ εὐνοικῶς ἐφέρετο
πρὸς τὰς Χριστιανῆς, καὶ πολλὰς εὐεργεσίας ἐποίησεν αὐτοῖς.

Ἀύξησης
τῶν Πιστῶν.

Ἀπολλώ-
νιος δέχεται
τὴν Χριστιαν-
ικὴν Θεση-
κείαν.

Μαρτύριον
αὐτοῦ.

§. 6. Ἐυρισκομένη λοιπὸν τότε ἡ Ἐκκλησία ἐν εἰρήνῃ, πολλοὶ ἔθνηκοι
κατὰ γένος ἐνδοξοὶ, ἄχι μόνον εἰς Μιδίαν, καὶ ἄλλας τόπους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐ-
τὴν τὴν Ρώμην, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἐδέχθησαν τὴν Χριστιανικὴν Θεση-
κείαν, ἐξ ὧν ἔστι, καὶ ὁ Σαυμάσιος Ἀπολλώνιος τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας,
ἄνθρωπος τῶν τότε σοφῶν, καὶ πιστῶν, καὶ ἐπὶ παιδείᾳ, καὶ Φιλοσοφίᾳ δια-
βεβοημένος, ὅστις κατηγορηθεὶς ἀπὸ ἑνα τῶν ὑπηρέτων, καὶ φυλακωθεὶς, ἐ-
παραστάθη εἰς τὸ Κριτήριον, λογιωτάτην ὁμολογίαν ὑπὲρ ἧς ἐμαρτύρει πι-
σεως, ἔδωκεν ἐνώπιον πάντων, καὶ ἐτελειώθη μὲ κεφαλικὴν τιμωρίαν ἀπὸ ἀ-
πόφασιν τῆς Συγκλήτου, ἅτε ἦν δυνατόν νὰ ἀφεθῆ ἀλλέως, ὅστις ἐφέρετο
εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ δὲν ἐπέσρεφεν ἀπὸ τὴν σθερεὰν προαίρεσίν τῆ, ἐπειδὴ
ἐπεκράτησε παλαιὸς νόμος μεταξὺ τῶν Ρωμαίων. Ὅρα τὸν Εὐσέβιον (ε).

ΚΕΦΑ'-

(α) Βιβλ. α. καὶ β.
§. κεφ. θ. καὶ ἀπολ.
Γ' σφ. βιβλ. ε. κεφ. κα.

(β) Εἰς τὸν βίον αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων.
(δ) Εἰς τὰς βίβλ. τῶν αὐτῶν Ἀυτοκρατόρων.

(γ) Βιβλ.
(ε) Ἐκκλησ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιε΄.

Περὶ τῶν γεγονότων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέραις Ἐκκλησίαις, καὶ περὶ τῶν διαλαμφάντων διδασκάλων ἐπὶ τῆς Ἡγεμονίας αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων.

§. 1.

Τῷ α΄. ἔτει, τῆς μοναρχίας τῆ Κομμόδα, ἀρχιερατεύσας εἰς τὴν τῆς Ἀλεξανδρείας Ἐκκλησίαν ὁ Ἀγριππῖνος ἔτη δώδεκα, ἐτελεύτησε, καὶ διεδέχθη αὐτὸν Γβλιανός, διοικήσας δὲ καὶ αὐτὸς τὸν θρόνον, χρόνος δώδεκα (α), καὶ ἀποθανόντος, διεδέχθη αὐτὸν Δημήτριος. Εἰς δὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχείας μετὰ τὸν Μαξιμῖνον ἔγινεν ὁ Σεραπίων, ὄγδοος Ἀρχιερεὺς ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων γενόμενος, περὶ δὲ κατωτέρω ρηθῆσεται.

Ἐπίσκοποι
Ἀλεξανδρείας.

Ἀντιοχείας

Γεροσολύμων.

§. 2. Τῆς δὲ Γεροσολύμων Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος μετὰ τὸν Μάρκον ὅπῃ ἀρχιεράτευσεν ὑστέρᾳ ἀπὸ τῆς ἐκ περιτομῆς, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, καὶ ἡ πόλις τότε σχεδὸν ἦν οἰκοδομημένη παρὰ τῷ Ἀδριανῷ, καὶ κατοικημένη ἀπὸ τῆς ἑθνικῆς, ἔγινεν ὁ Κασσιανός, ὃν διαδέχεται Πέπλιος, καὶ τρίτον Μαξιμος, ὃν πάλιν ὁ Γβλιανός, καὶ αὐτὸν Γάϊος, ὃν Σύμμαχος, καὶ τρίτον ἕτερος Γάϊος, καὶ αὐτὸν ἄλλος Γβλιανός, καὶ τότε διάδοχος ἔγινε Καπίτων, τῷ δὲ Καπίτωνος Οὐάλης, τῷ δὲ Οὐάλητος Δολιχιανός, καὶ ἐπὶ πᾶσι Νάρκισσος τριακός, Ἐπίσκοπος Γεροσολύμων μετὰ τῆς Ἀποστόλης, ὅσις κατ' αὐτὰς τὰς χρόνας ἔγινε περίφημος, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (β).

§. 3. Ὁ δὲ τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας ποιμὴν Ἐλευθέριος, ἐπισκοπήσας χρόνος δεκατρεῖς (γ) ἐτελεύτησε τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας τῆ Κομμόδα,

Ῥώμης.

(α) Κατ' ἄλλας δὲ χρόνας δέκα.

(β) Βιβλ. ε΄. κεφ. ιβ΄. Ὁ Συγγραφεὺς ἀναφέρειν τὰς λόγους τῆ Εὐσεβίου, δὲν προδέπει τὸ ἔλλειπός τῆ αὐτῆ Συγγραφῆς· ἐπειδὴ δι' ἀμελείας τῶν τυπογράφων, ἀφείδησαν δύο ὀνόματα Ἐπισκόπων πρὸ τῆ Οὐάλητος, Μαξιμο, καὶ Ἀντωνίου. Διότι ἂν ὁ Εὐσέβιος ἐπαριθμεῖ τὸν Νάρκισσον διὰ ιε΄. Ἐπίσκοπον Γεροσολύμων, ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆ Μάρκος, καὶ λ΄. ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων· τῷ δὲ δύναται νὰ συμφωνηθῇ, ἂν δὲν προδέσωμεν αὐτὸς τὰς δύο Ἐπισκόπους. Καὶ βέβαια ὁ Εὐσέβιος εἰς τὰ χρονικά τς, μετὰ τὸν Καπίωνα, εἰς τὸν κς΄. ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων, ἀναφέρει τὸν Μαξιμον, καὶ μετ' αὐτὸν τὸν Ἀντωνῖνον, ἔπειτα τὸν Οὐάληντα, τὸν Δολιχιανόν, καὶ ἔχατον τὸν Νάρκισσον. Μετὰ τὸν Εὐσέβιον συμφωνεῖ Γεώργιος ὁ Σύγγελος, καὶ ὁ Νικηφόρος, μετὰ τοιαύτην διαφορὰν ὅμως, ὅπῃ μεταξύ Γβλιανῶ, καὶ Καπίτωνος, ἐπαριθμῶσιν Ἡλίαν τινὰ, τὸν ὅποιον ὁ Εὐσέβιος δὲν γινώσκει.

(γ) Ἡ' κατ' ἄλλας χρόνας ιε΄.

μόδα, ἢ ἐγχειρίδι τὴν Ἐπισκοπὴν Οὐίκτωρ, περὶ ἧ κατωτέρω ρηθί-
σεται.

Διδάσκαλοι
τῆς Ἐκκλη-
σίας.

§. 4. Διδάσκαλοι δὲ τῆς Ἐκκλησίας περιφανέστεροι τῶν ἄλλων ἔχρη-
μάτισαν Εἰρηναῖος Λαυδένων Ἐπίσκοπος, Πάνταινος, Σεραπίων Ἀντιο-
χείας Ἐπίσκοπος, ἢ Θεοδοτίων ὁ Ἐφέσιος.

Εἰρηναῖος.

§. 5. Εἰρηναῖος ὁ τῆς ἐν Λαυδένῳ παροικίας πρῶτον Πρεσβύτερος, ἔπει-
τα Ἐπίσκοπος, μαθητὴς τῷ Πολυκάρπῳ, ἢ Παπία τῶν ἀκροατῶν Γωάννα
τῷ Εὐαγγελιστῇ, ἄνθρωπος πεπαιδευμένος ἐν λόγοις, ἢ διαβεβοημένος ἐν
οσιότητι, γεννηθεὶς εἰς Σκύρναν τῆς Ἀσίας, τὸν ὁποῖον ἔτι Πρεσβύτερον οἶ-
ε ἐν Λαυδένῳ, ἢ Οὐιένη Μάρτυρες, πέμφαντες τῷ Ἐπισκόπῳ Ρώμης Ἐλευ-
θερίῳ ἐσυνιῆσαν, μαρτυροῦντες αὐτὸν ἄξιον, πεπαιδευμένον, ἢ ἐνάρετον,
παρακαλοῦντες τὸν Ἐλευθέριον νὰ τὸν ἔχη εἰς εὐνοίαν, ὡς ζηλωτὴν τῆς τῷ
Χριστῷ Διαθήκης, ὡς γράφει ὁ Εὐσέβιος (α). Πολλὰ συγγράμματα ὁ
Εἰρηναῖος συνέγραψε, περὶ ὧν μέμνηται ὁ Εὐσέβιος (β), ὁ Γερώνυμος (γ),
ἢ ἄλλοι, ἐξ ὧν δὲν σώζονται πᾶρεξ μόνον πέντε βιβλία κατὰ τῶν αἰρέ-
σεων τῷ Οὐαλεντίνῳ, ἢ ἄλλων ἐπιγραφέντα ὑπ' αὐτῷ, κατὰ τὸν Εὐσέ-
βιον, εἰς ἔλεγχον, ἢ ἀνατροπὴν τῆς ψευδωνύμου αἵρέσεως, τὰ ὁποῖα δὲν
εὐρίσκονται, εἰς Ἑλληνικὴν διάλεκτον, μ' ὅλον ὅπῃ εἶναι ἀναντίρρητον, νὰ
ἔγραψεν Ἑλληνιστῶν, ἀλλὰ μόνον εἰς Λατινικὴν (δ). Τέλος ἀνέβη εἰς τὴν
Οὐράνιον δόξαν μὲ μαρτυρικὸν Στέφανον κεκοσμημένος, εἰς τὸν καιρὸν Σευ-
ήρη τῷ Αυτοκράτορος.

Συγγράμ-
ματα αὐτῷ.

Πάνταινος.

§. 6. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν διέλαμψεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀλε-
ξανδρέων, ἢ εἰς τὸ διδασκαλεῖον αὐτῶν ὁ Πάνταινος, ὁ ἀπὸ Στωϊκῶν Φι-
λόσοφος, Χριστιανὸς γενόμενος, διδάσκαλος Κλήμεντος τῷ σρωμματέως,
ἄνθρωπος μεγαλόφρων, ἢ εἰς ἄκρον πεπαιδευμένος εἰς τὰς θείας Γραφάς,
ἢ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἐπισήμας, ἢ τόσον ζηλωτὴς εἰς τὸ νὰ διδάξῃ τὸ Εὐ-
αγγέλιον τῷ Χριστῷ, ὡς εἰς ἕδεν ἐνόμιζε κόπας, μόχθους, ὁδοιπορίας, ἢ
τὰ τοιαῦτα. Λέγεται πῶς ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἰνδίαν, ὅπῃ εὗρε τὸ κατὰ Ματ-
θαῖον Εὐαγγέλιον, παρὰ πισηοῖς τισί, τοῖς ὁποῖοις ἐκήρυξε τὸν λόγον
τῷ Εὐαγγελιστῇ ὁ Ἀπόστολος Βαρδολομαῖος. Ἀνάγνωδι τὸν Εὐσέβιον (ε)
ἢ τὸν Γερώνυμον (ς) οἵτινες λέγεται πῶς, ἢ μὲ συγγράμματα ὑπομνη-
μάτισε τὰς θησαυρὰς τῶν θείων δογμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀφίπτεν ἢ πολυ-
καιρία νὰ σώζονται ἕως τῶρα.

Συγγράμ-
ματα αὐτῷ.

§. 7.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. δ'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. κ'.
(γ) Ἐν τῷ καταλόγῳ κεφ. λδ'. (δ) Σώζονται ὅμως ἢ Ἑλληνιστῶν κόμματα τινὰ, τό-
σον εἰς διαφόρους συγγραφεῖς, ὅσον ἢ εἰς τὰ ἅπαντά τς. Ἐκδόσ. Παρισ. ἔτ. αψί.
(ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. α'. (ς) Ἐν τῷ καταλ. τῶν συγγραφ. κεφ. λς'.

§. 7. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦν, καὶ Σεραπίων ὁ Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, ἄνθρωπος περιβόητος εἰς τὴν εὐφράδειαν, καὶ θερμὸν ζῆλον τῆς τῶν Χριστιανῶν διδασκαλίας, ἐξέδωκε πολλὰ ὑπομνήματα, καὶ Ἐπισόλας, ὡς φαίνεται παρ' Εὐσεβίῳ (α), καὶ Γερωνύμῳ (β) τὰ ὁποῖα διὰ τὴν πολυκαιρίαν δὲν σώζονται.

§. 8. Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας ἦν, καὶ Θεοδοτίων ὁ Ἐφέσιος, ὃς ὀπαδὸς ὦν τῷ Μαρκιῶνος, καὶ ἀφείς τὴν αὐτῷ αἵρεσιν ἐπέσρεψεν εἰς τὰς Ἰουδαίας, καὶ ἐπειδὴ ἦν πεπαιδευμένος εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον, νέαν ἐρμηνείαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐξέδωκεν, ἣν κοινῶς τρίτην καλεῖσιν. ὅσοι δὲ ἀκολοθεῖσαν τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τῷ Ὠριγένει ἐν τοῖς Ἑξαπλοῖς τετάρτην αὐτὴν καλεῖσι.

Σεραπίων.

Συγγραμματα αὐτῷ.

Θεοδοτίων.

Συγγραμματα αὐτῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Περὶ Σεπτιμίῳ τῷ Σευῆρος Ἀυτοκράτορος, καὶ τῷ κινήθέντος ὑπ' αὐτῷ κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἔκτε διωγμῷ (γ).

§. Ι.

Φορευθέντος εἰς τὸ Παλάτιον, Διδίῳ Ἰβλιανῷ κατὰ τὸ ψήφισμα τῆς Βασιλῆς, ἀνηγορεύθη ἀπὸ αὐτὴν Ἀυτοκράτωρ Σεπτίμιος Σευῆρος, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ Γεννήσεως ρηγ'. ἄνθρωπος πολυποίκιλος τὴν γνώμην, δεινός, δραστήριος, καὶ περιέργος τόσον, ὥστε ἐδὲν ἀνεξέτασον ἀφίσηεν, ἔτε θείον, ἔτε ἀνθρώπινον, ὃς ἐν καιρῷ εἰρήνης τοις τοτρόπως ἐπολιτεύετο· ἐδέλευε τὸ πρῶτῳ, ὕπερον περιεπάτει λέγων, καὶ ἀκῶν τὰ ἀρμόδια τῆς Βασιλείας, καὶ ἔτως ἔκρινεν ἕως τὸ μεσημέρι, ἂν δὲν ἦτον μεγάλη ἑορτὴ, ὅσοι δὲ ἔκρινον σὺν αὐτῷ, εἶχον τὴν ἐλευθερίαν νὰ λαλῶσιν ὅ, τι ἤθελον, ὕπερον ἀνέβαινον εἰς τὸν ἵππον, ἔπειτα ἐλέετο, καὶ ἔτρωγε, καὶ ἐκοιμάτο, καὶ ἐγειρόμενος ὠκονόμει τὰ τῆς Βασιλείας, καὶ ὠμίλει λόγους περιπατῶν, λαλῶν Λατινισί, καὶ Ἑλληνισί, τὸ ἐσπέρας πάλιν ἐλέετο, καὶ ἐδείπνει. Πολιορκήσας δὲ τὸ

Σεπτίμιος
Σευῆρος
Ἀυτοκράτωρ.
ἀπὸ Χ. Γ.
193.
Χαρακτῆρ
αὐτῷ.

(α) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. 5'. κεφ. 18.
κεφ. μά.

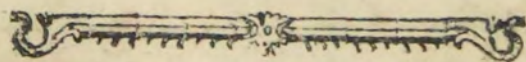
(β) Ἐν τῷ καταλ. τῶν συγγραφ.

(γ) Σημειώσον, ὅτι τὸ παρὸν κεφάλαιον, καὶ τὰ ἐπόμενα τρεῖς, εἰς τὸ χειρόγραφον ὅπῃ ἀνά χειρας ἔχω εὐρίσκονται εἰς τὸ τρίτον βιβλίον ἧτοι αἰῶνα, ἀλλ' ἐπειδὴ περιέχουσιν ὕλην τῷ δευτέρῳ αἰῶνος, ἐνόμισα εὐλογον ἄδε νὰ τὰ εἰσφέρω, φαίνεται ὅσοι ἀντέγραφον τὸ καθολικὸν χειρόγραφον τῷ κλεινῷ Μελετίῳ, νὰ ἐφύλαξαν μίαν τάξιν ἄλλην, ὃ καθ' εἰς κατὰ τὴν γνώμην αὐτῷ, ἀντίς νὰ διορθώσωσι τὰς ἀταξίας, καὶ παραδρομὰς τῷ Συγγραφέως διὰ τὸ ἄωρον τῷ θανάτου αὐτῷ, εἰσέφερον καὶ ἑτέρας.

τὸ Βυζάντιον ἐπὶ χρόνος τρεῖς, καὶ κυριέυσας αὐτὸ, ἀφάνισε τὴν ἐλευθερίαν τῆς πόλεως, καὶ τὸ πολιτικὸν ἀξίωμα, καὶ ποιῶν αὐτὸ ὑποτελές, τὸ ἐχάρισεν ὑπερον τοῖς Περιηδίοις. Ἐπειτα ἐσράτευσεν εἰς διάφορα ἔθνη, καὶ κατὰ Πάρθων, καὶ ἐκυρίευσεν τινὰς πόλεις αὐτῶν, ὁμοίως καὶ κατὰ τῆς Βρεταννίας, ὅπερ καὶ ἀσθενήσας ἐτελεύτησε, συνεργήσαντος δὲ ἐπιβελῆς εἰς τῆτο, καὶ τῆ υἱῆ αὐτῆ, ζήσας χρόνος ξέ. καὶ μῆνας ἕξ παρὰ μίαν ἡμέραν, ἐξοσίασε δὲ χρόνος ιζ'. καὶ μῆνας ὀκτώ, καὶ ἡμέρας τρεῖς, ἀνάγνωδι περὶ αὐτῆ, τὸν Σιφιλίνον (α), τὸν Ηρωδιανὸν (β), καὶ τὸν Ζωναρᾶν (γ), ἐκ δὲ τῶν Λατίνων, τὸν Λαμπρίδιον, τὸν Εὐτρόπιον, τὸν Σπαρτιανόν, καὶ τὸν Κεστωινιανόν (δ).

§. 2. Οὗτος ὁ Σευῆρος εἰς τὴν ἀρχὴν ἦν προσάτης, καὶ ὑπερατμιστής τῶν Χριστιανῶν, ὡς λέγει ὁ Τερτυλιανός, (ε), μὴν γινώσκοντες οἱ Χριστιανοὶ τὸ πολύτροπον τῆς γνώμης αὐτῆ, ὅς μετὰ τὴν κατὰ Πάρθων ἐκστρατείαν σκληρότατος, καὶ ἀσπλαγνότατος ἐφάνη, διότι ἠγειρεν ὁ παμμίαιρος διωγμὸν σφοδρότατον κατὰ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆ Θεῆ, ὃν ἕκτον ἐπαριθμῶσι, περὶ τὸν δέκατον χρόνον τῆς βασιλείας αὐτῆ, κατὰ τὸν ὅποιον πολλοὶ ἀνδρειώθησαν, καὶ ἔλαβον σεφάνες τῆ μαρτυρίᾳ· καὶ λαμπρὰ τῶν ὑπὲρ Εὐσεβείας ἀθλητῶν, κατὰ πάντα τόπον ἐπιτελῆντο μαρτύρια, μάλιστα ἐπλήθυνον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπερ ἀπὸ Αἴγυπτον, καὶ Θιβαΐδαν ἐπέμποντο οἱ ἀθληταὶ μετὰ τρόπαια μαρτυρικὰ, ὡς εἰς μέγιστον Θεῆ σάδιον με καρτερικωτάτην ὑπομονὴν τῶν ποικίλων βασάνων, καὶ τρόπων τῆ θανάτου, τῆς σεφάνες παρὰ Θεῆ λαμβάνοντες· μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ Λεωνίδης πατήρ τῆ Ὠριγένεος ληφθεὶς, ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν, ὡς λέγει ὁ Εὐσεβίος (ζ),

§. 3. Αὐξάνων καὶ ἀνάπτων ὁ διωγμὸς εἰς τρόπον ὅτι καὶ Πλαντιανός, ἢ νὰ εἰπῶ κάλλιον, ἄλλος βασιλεὺς, παραδυνασῆς τῆ Σευῆρος ὅπερ εἶχεν ἐξοσίαν μεγάλην εἰς τὴν ἐπαρχίαν, καὶ ἄλλοι ἠγεμόνες εἰς ἄλλας πόλεις ἐφέροντο ἐχθρικῶς καὶ σκληρῶς κατὰ τῶν Χριστιανῶν, τῶν ὁποίων τὴν ἀμύτητα καὶ ἀσπλαγχνίαν βλέπων ὁ Τερτυλιανός, καὶ θείῳ ζήλω κινούμενος, ἔπεμψε μίαν ἀπολογίαν πρὸς τὴν Γερμανίαν, καὶ ἀξιωματικὸς τῆς Ρώμης, καὶ βιβλίον ἕτερον ὑπὲρ αὐτῶν, πρὸς Σκάπελον τὸν Ἀνθύπατον τῆς Ἀφρικῆς ἐξέδωκε, διὰ μέσσω τῆ ὁποίας κατεπράυνε τὴν κατὰ Χριστιανῶν ὀρμὴν.

ΚΕΦΑ΄-

(α) Συνοψ. Ρωμαϊ. Ἱστορ. Διώνος. (β) Βιβλ. β'. (γ) Χρονικ. τόμ. α. βιβλ. ιβ'. κεφ. ι'. (δ) Εἰς τὸν βίον τῆ αὐτῆ Αὐτοκράτορος. (ε) Πρὸς Σκάπελ. κεφ. δ'. (ζ) Ἐκκλησι. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. α'.

Ἐγέρσει ἕκτον διωγμὸν κατὰ Χριστιανῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

Περὶ τῶν διαλαμφάντων Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπισημοτέραις Ἐπαρχίαις, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διδασκάλων ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆς Σευήρας.

§. 1.

Τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας ἐπροῤῃθεῖς Νάρκισσος προϊστάμενος, ἦν ἄνθρωπος θαυματουργός, καὶ ἐνάρετος, ὃς ψευδῶς κατηγορηθεὶς ἀπὸ τινῶν, καὶ ἀγαπῶν τὴν ἀναχωρητικὴν πολιτείαν, ἔφυγε κρυφίως, καὶ διέτριβεν εἰς τὰς ἐρήμους μὴ γνωσκόμενος, ὃθεν ἀντὶς αὐτὸν ἐγένετο Ἐπίσκοπος ὁ Δίων, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Γερμανίων, ἔπειτα ὁ Γόρδιος, εἰς τὸν καιρὸν τῶ ὁποῖοις ἐπανελθὼν πάλιν ὁ Νάρκισσος, ἐπαρακαλέσθη ἀπὸ τῶν πιστῶν ἵνα λάβῃ πάλιν τὴν ἐπισκοπίαν, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑπηρετῇ τὸ τῆς Ἐπισκοπῆς λειτῦργημα διὰ τὸ πολὺ γῆρας, ἔλαβον οἱ τῆς Ἱερουσαλὴμ πιστοὶ Ἀλέξανδρον τὸν λαμπρὸν διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν, καὶ Ἐπίσκοπον τότε τῆς Καππαδόκων χώρας, ἀπὸ ἀποκάλυψιν εἰς τῆτο κινηθέντες ἵνα ἐπισκοπεύσῃ σὺν τῷ Ναρκίσσῳ καὶ νὰ διοικῇ τὰ τῆς Ἐκκλησίας (α) ὡς ἰσορεῖ ὁ Εὐσέβιος (β). τῆς δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Σεραπίωνα, ἐγένετο ὁ Ἀσκληπιάδης, ἐνδοξος διὰ τὴν ἐν τῷ διωγμῷ ὁμολογίαν, τῶ ὁποῖοις σώζονται καὶ ὑπομνήματα κατὰ τὸν Εὐσέβιον (γ). Τῆς δὲ Ἀλεξανδρείας μετὰ τὸν Δημήτριον τὸν ἐπισκοπέυσαντα ἔτει μγ'. ἐγένετο ὁ Ἡρακλᾶς, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται. Τῆς δὲ Ῥωμαίων Ἐκκλησίας προσατέυσας ὁ Βίκτωρ χρόνος δέκα, ἐτελεύτησε καὶ τῷ ἐνάτῳ ἔτει τῆς Βασιλείας Σευήρας, ἐγένετο ὁ Ζεφυρίνος.

§. 2. Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ἐν αὐτοῖς τοῖς χρόνοις ἐχρημάτισαν Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Τερτυλιανός, καὶ Μινάκιος ὁ Φήλιξ.

§. 3. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Τίτος Φλάυιος ἐπωνομαθεὶς, ἢ κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ῥωμαίων, ἢ πρὸς διαφορὰν Κλήμεντος τῶ Ῥωμαίῳ, καὶ ἄλλων, χρηματίσας μαθητῆς τῶ Πανταίνου, τῶ ὁποῖοις καὶ διάδοχος ἐγένετο

Ff 2

τῆς

Ἐπίσκοποι
Ἱεροσολύ-
μων.Ἀντιο-
χείας.Ἀλεξαν-
δρείας.
Ῥώμης.Διδάσκα-
λοι τῆς Ἐκ-
κλησίας.
Κλήμης Ἀ-
λεξανδρεὺς.

(α) Ἴνα μὴ τὰ κεφάλαια διακόψωμεν, ἔσπειρα ἔλογον νὰ μείνῃ εἰς τῆτον τὸν αἰῶνα τὰ περὶ Ναρκίσσου, ἀγχαλὰ καὶ εἰς τὸν τρίτον αἰῶνα ἔπρεπε· διότι ὁ Νάρκισσος ἐπανάλαβε τὸν θρόνον εἰς τῆς εἰς'. καὶ τὸν ἐκυβέρνησε ἕως τῆς εἰς'. καὶ τότε ἔλαβε συμβοηθὸν τὸν Ἀλέξανδρον, μετ' ὀλίγον ὁμοῦ καιρὸν ἔδωκε τὸ μαρτυρικὸν τέλος ὁ Νάρκισσος ἐτῶν εἰς'. καὶ τότε ἔμεινε μόνος ὁ Ἀλέξανδρος περὶ ὃ κατωτέρω ρηθῆσεται.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5'. κεφ. 9'. σ. 1. α.

(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5'. κεφ. α.

Συγγράμ-
ματα αὐτῆ.

τῆς κατ' Ἀλεξάνδρειαν Κατηχήσεως, δηλαδή κατηγιγῆς τῶν κατηχημέ-
νων εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὡσεὶ καὶ διδάσκαλος ἐχρημάτισε τῆ Ὠριγένεος.
ἔτος ἦν ἄνθρωπος πολυμαθέςατος εὐφραδέσατος, καὶ εἰς ζήλῳ πλήρης,
συνέγραψε καὶ πολλὰ συγγράμματα, ὧν μνεῖαν ποιεῖται ὁ Εὐσέβιος (α),
καὶ ὁ Γερώνυμος (β), τὰ ὁποῖα δὲν σώζονται εἰ μὴ μόνον οἱ σρωματεῖς,
λόγοι ὀκτώ, τῆς ὁποῖας τοιαύτης ἐπιγραφῆς ἤξίωσε „Τίτε Φλαυῖα Κλή-
„ μεντος, τῶν κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν γνωσικῶν ὑπομνημάτων σρωμ-
„ ματεῖς· ἐν οἷς εἰ μόνον τὴν κητάσρωσιν τῆς Θεῖας Γραφῆς ἐποίησεν,
ἀλλὰ καὶ τῶν παρ' Ἑλλησι ποιημάτων, ὅσον ὠφέλιμον ἐφάνη πῶς νὰ ἐ-
λαλήθῃ περὶ αὐτῶν τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων, μνεῖαν ποιεῖται ὁ Εὐ-
σέβιος (γ), τὰ τε δόγματα τῶν Ἑλλήνων, καὶ βαρβάρων διηγόμενος, καὶ
τὰς τῶν αἰρεσιαρχῶν ψευδοδοξίας ἐλέγχων, διεξοδικὴν ὑπόθεσιν ἐκτί-
θησι, καὶ εἰς ἡμᾶς προξενεῖ πολυμαθῆ παιδείαν, καὶ σὺν αὐτὰ τμίγει καὶ
τὰ τῶν φιλοσόφων δόγματα, πρόσθετι τρεῖς λόγους τῆ ἐπιγεγραμμένα
παιδαγωγῆ, καὶ τὸν πρὸς τῆς Ἑλλήνας προτρεπτικὸν λόγον, καὶ ὀκτὼ Βιβλία
τῶν ὑποτυπώσεων· Ἐτελεύτησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ὡς οἱ πλείονες νο-
μίζουσιν ἔσχε πατρίδα τὰς Ἀθήνας (δ).

Τερτυλια-
νός.Συγγράμ-
ματα αὐτῆ.

§. 4. Κεῖντος Σεπτίμιος Φλώρεος Τερτυλιανός, ἐκ πατρίδος μὲν Καρ-
χηδόνος, υἱὸς δὲ Κεντυρίωνος, ἔμπειρος καὶ δόκιμος ἐν παντὶ εἶδει μαθη-
σεως, καὶ ἐπισήμης, ἀλλ' ὀλίγον εὐφραδῆς, καὶ ἐπιδέξιος, καὶ πολὺ σκο-
τεινός εἰς τὸ νόημα, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Λακτάντιος (ε), καὶ ἐξησκημένος εἰς
τὰς νόμους τῶν Ῥωμαίων, κατὰ τὸν Εὐσέβιον (ζ), τὸν λέγοντα „Τερ-
„ τυλιανός τῆς Ῥωμαίων νόμους ἠκριβωτικῶς ἀνῆρ, τὰ τε ἄλλα ἐνδοξος, καὶ τῶν
μάλισα ἐπὶ Ῥώμῃ λαμπρῶν. Σώζονται νῦν εἰς τὰς λεγομένας πανδέκ-
τες περικοπαί τινες ἀπὸ τὰ συγγράμματα καὶ ἀποκρίσεις τῆ Τερτυλια-
νῆ, ὡς οἱ πλείονες λέγουσι, τινὲς δὲ νομίζουσι πῶς ἄλλος Τερτυλιανός
εἶναι αὐτός, καὶ ἔχι ὁ νομικός, ὡς ὁ Οὐαλήσιος. Αὐτός ὁ Τερτυλιανός
γενναίως ἠγωνίαθη κατὰ τῶν Ἑθνῶν, τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῶν Αἰρετικῶν, τῆ
Μαρκίωνος, τῆ Ἐρμογένεος, τῆ Πραξίε, καὶ τῶν Οὐαλεντιανῶν. Ὑσσερον
δὲ ἐξερχόμενος τῆς ὀρθῆς καὶ ἀληθινῆς ὁδῆ, ἔπεσεν εἰς τὴν αἵρεσιν τῆ Μαν-
τανῆ, καὶ ἔγινε μέγας πειρασμός εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· ὅσα ἐσυγγράφησαν
ἀπὸ

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. 5. κεφ. 19.

(β) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. λή.

(γ) Εἰς τὸν ῥηθέντα τόπον.

(δ) Εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν Μαρτυρολόγιον τὸ νεωστὶ ἐκδομένον παρὰ Βενεδεῖκτου ἸΔ'. Πάπα Ῥώμης τῆ λεγομένης Δαμπερτίνος, ἐβλήθη ὁ Κλήμης καὶ εἰς μίαν Ἐπιστολὴν τῆ αὐτῆ Πάπα πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Πορτογαλίας ἀποδεικνυται πῶς τῆτος ὁ πατὴρ δὲν ἔχει τόπον εἰς τὸ μαρτυρόλιον.

(ε) Περὶ Θεῶν Διαταγ. βιβλ. 1. κεφ. 4. τόμ. 1. σελ. 154. Ἐκδόσ. Παρισ. αψμῆ.

(ζ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. 6. κεφ. 6.

ἀπὸ αὐτὸν ἐυρήσεις εἰς τὰς Μαγδεβουργικὰς Ἐκατονταετηρίδας (α), εἰς τὸν Βελαρμίνου (β), καὶ ἄλλας, ὅρα περὶ αὐτῶν τὸν Γερώνυμον (γ).

§. 5. Μινήκιος Φήλιξ περιβόητος συνήγορος εἰς Ρώμην, συνέγραψε διάλογον Οκτάυϊον ἐπιγραφόμενον, ἀπὸ Χριστιανὸν τινὰ Οκτάυϊον τὸν ὁποῖον μαρτυρεῖ πῶς ἐδιαλέγετο μὲ τὸν Ἐθνικὸν Κεκίλιον, ὅρα τὸν Λακτάντιον (δ).

§. 6. Προσέτι εἰς τὰς ἡμέρας Σευήρου τῷ Αὐτοκράτορος, Σύμμαχος μὲ τὸν Ἀκύλαν, καὶ Θεοδοτίωνα, νέαν ἐρμηνείαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐξέδωκεν Ἐλληνιστῶν, τετάρτη κατὰ τὴν τάξιν, ἕτος Σαμαρίτης τὸ γένος, ἐρμήνευσε καὶ αὐτὸς τὴν Θεῖαν Γραφήν, ὃ δὲ Γερώνυμος λέγει (ε) πῶς Χριστιανὸς ὢν, ἐγένεν Ἐβριωνίος, αἰρέσεις τῶν ὁποῖων εἶναι νὰ νομίζωσι τὸν Χριστὸν γεννηθέντα ἐκ τῆ Γωσήφ καὶ τῆς Μαρίας, λέγοντες αὐτὸν ἄνθρωπον ψιλόν, καὶ διίσχυρίζονται νὰ μεταχειρίζονται τὸν νόμον Ἰσραηλιτικώτερον ὅρα τὸν Εὐσεβίου (ς).

Μινήκιος
Συγγραμ-
ματα αὐ-
τῶ.

Ἐρμηνεία
τετάρτη
τῆς Γρα-
φῆς παρὰ
Σύμμαχος.

F f 3

ΚΕΦΑ'

(α) Ἐκατονταετ. Γ. κεφ. ι. (β) Εἰς τὸ περὶ Ἐκκλησ. Συγγραφ. (γ) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. νγ'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ε) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ς) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. 5. κεφ. ιζ'.

Εἰς τῶτον τὸν αἰῶνα ἐχημάτισαν καὶ ἕτεροι διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἢ ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ ἐσύστησαν τὴν τῶν Χριστιανῶν ὀρθοδοξίαν ἢ ἐξ ὧν, ὀλίγων τινῶν ἀναφέρει μόνον τὸ ὄνομα, ὁ Συγγραφεὺς, καὶ πρῶτον Μυστανός, ὃς ἐχημάτισεν, ἐπὶ Μάρκου Ἀντωνίου Οὐήρου, ἕτος ἔγραψε βιβλίον ἀποτρεπτικὸν πρὸς ἀδελφούς τινάς, τὲς εἰς τὴν τῶν Ἐγκρατητῶν αἰρέσειν πεσόντας ἴδε τὸν Νικηφ. Καλ. Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. δ. κεφ. ια. καὶ τὸν Εὐσεβ. Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. δ. κεφ. κη. Μόδεσος ὃς ἐχημάτισεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ Οὐήρῳ, καὶ ἔγραψε κατὰ Μαρκίωνα, ὡς λέγει ὁ Γερώνυμος. Ἀπολλώνιος εἰς τῆς τῶν Ρωμαίων Σύγκλητος, ὃς ἐπέσφερε πρὸς τὴν Σύγκλητον καὶ μίαν ἀπολογία, ὑπὲρ ἑαυτοῦ, κατηγορημένος ὡς Χριστιανός, καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως. Εὐσεβ. βιβλ. ε. κεφ. κα. Μιλιτιάδης ὃς ἔγραψε κατὰ τῆς ψευδοπροφητείας τῆς Μεντανῆ. Εὐσεβ. βιβλ. ε. κεφ. ιζ. Μάξιμος, ὃς ἐχημάτισε πρὸς τὸ τέλος τῆς Αὐτοκράτορος Κομμόδου, καὶ περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Σευήρου ἕτος ἔγραψε περὶ τῆς αἰρετικῆς ἐκείνης ἀμφισβητήσεως, πόθεν τὸ πονηρὸν, καὶ περὶ τῆς πονηρῆς, ἐξ ἧς γέγονεν ἡ ὕλη. Κάντιδος, καὶ Ἀππίων οἵτινες ἔγραψαν ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἐξαήμερον Νικηφ. βιβλ. ε. κεφ. λε'. Φίλιππος διδάσκαλος Κρήτης, ἐπὶ Οὐήρου, καὶ Κομμόδου, ἔγραψε κατὰ Μαρκίωνα ὑπόμνημα. Εὐσεβ. βιβλ. δ. κεφ. κε'. Φωτεινός, τὸν ὁποῖον ὁ Συγγραφεὺς καλεῖ Ποσειδῶν, ἴδε ἄνωθεν, κεφ. ιγ'. ἀριθ. 7. Ἐπίσκοπος ἕτος ἦν τῆς ἐν Λαοδυνῶν Ἐκκλησίας πρὸ τῆς Εἰρηναίου, τὸν ὁποῖον εἶχεν ὡς Πρεσβύτερον, ὡς φαίνεται παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ βιβλ. ε. κεφ. α. γ. δ. καὶ ε. ὅστις ἐδὲν λέγει περὶ τῆς Φωτεινῆς, εἰμὴ πῶς ἐμαρτύρησεν. Εἰς μίαν Ἐπιστολὴν ὅμως τῆς Γαλικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὲς τῆς Ἀσίας ἀδελφούς, φαίνεται πῶς τῆτος ἦν γηραλιός, ὡς ἐτῶν ἐννεήκοντα, καὶ πῶς ἕτε ἀπὸ φόβου βασιάνων, καὶ κολασηρίων, ἕτε ἀπὸ ἀδυναμίαν σαρκὸς διὰ τὸ γηρατεῖον τῆς, ἐσάλειψε ποτὲ ἀπὸ τὴν ὀρθοδοξίαν, ἀλλὰ μάστιγα καὶ εἰς τὸ ἔσχατον τέλος τῆς ζωῆς ἠθέλησε νὰ γίνῃ τύπος, καὶ παράδειγμα, τῆς σαθερότητος. διότι παρρησιασθεὶς ἐμπροσθεν τῆς Ἡγεμονίας, σὺν τῆς λοιποῖς Χριστιανοῖς, διὰ νὰ τιμωρηθῶσιν, ἐκήρυξε παρρησία τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως τῆς. Ἐρρώτησας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡγεμῶν, τίς ἐστὶν ὁ τῶν Χριστιανῶν Θεός, ὁ Φωτεινός ἐνόησε πῶς τοιαύτη ἐρρώτησις προήρχετο ἀχὶ ἀπὸ ἐπιθυμίαν τῆς μαθεῖν τὸν ἀληθῆ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ΄.

Περὶ Θεοδότου τῆ Βυζαντίας, Ἀρτεμᾶ, καὶ Πραξίε τῶν
Αἰρετικῶν.

I.

Θεόδοτος
αἰρετικός.

Θεόδοτος ὁ Βυζάντιος σκυτοτόμος, ἦτοι παπυτζῆς τὴν τέχνην, πολυ-
μαθὴς δὲ κατὰ τὸν λόγον, ὃς ἀρνέμενος τὸν Χριστὸν, εἰς τὸν καιρὸν
τῆ διωγμῆ, καὶ ὄνειδιδοὺς ἀπὸ πολλῶν ἐντράπη, καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πητ-
ρίδα τε, καὶ ὑπήγεν εἰς Ρώμην, ὅπερ γνωρίζομενος ἀπὸ ἐνὸς τινᾶ, καὶ ὄνειδι-
ζόμενος πάλιν, ἐπενόησε διὰ κακὴν ἀπολογία τὸ νέον δόγμα λέγων,
ἐγὼ δὲν ἠρνήθην Θεὸν, ἀλλ' ἀνδρωπον, καὶ ἐρωτώμενος τίνα ἀνδρωπον ἠρ-
νήθην, ἀπεκρίθη Χριστὸν ἠρνήσάμην· δογματίζων τὸν Χριστὸν δι' ἀνδρωπον
ψιλόν, γεννηθέντα ἐκ σπέρματος σαρκὸς, καὶ διαφέροντα ἀπὸ τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων μόνον κατὰ τὴν δικαιοσύνην· ἐξ αὐτῆ ὀνομάσθησαν οἱ Θεοδοτια-
νοί (α).

Αἰρεσις
αὐτῆ.

Ἀρτέμων,
ἢ Ἀρτε-
μᾶς αἰρετι-
κός.

§. 2. Τὴν αὐτὴν αἴρεσιν ἐκήρυξε, καὶ ὁ Ἀρτέμων, ἢ Ἀρτεμᾶς ὁδεν
ἀπόβλητοι γινόμενοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ δύο, ἀφορισμῶ καθυπεβλήθησαν
ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ρώμης Βίκτωρα, ὡς ἀναγινώσκεται.

Πραξίας
αἰρετικός.

§. 3. Οὗ δὲ Πραξίας τελευταῖον δὲν ὁμολογᾶσε νὰ εἶναι τρία τὰ
τῆς Θεότητος πρόσωπα, πραγματικῶς ἀπ' ἀλλήλων διακρινόμενα, ἀλλ'
ἐν μόνον τριτῶς ὀνομαζόμενον, πότε Πατὴρ μὲ ἄλλον λόγον, πότε Υἱὸς μὲ
ἄλλην σχέσιν, καὶ πότε Πνεῦμα ἅγιον, καθ' ἕτερον λόγον· ἕτος κατὰ τὸν
Τερτυλιανὸν ἔλεγε πῶς ὁ Πατὴρ ἐκατέβη εἰς τὴν παρθένον Μαρίαν, καὶ ὁ
γεννηθεὶς ἔπαθε, καὶ τελευταῖον αὐτὸς νὰ εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἢ κατὰ
τὸν Τερτυλιανὸν, τὸν παντοδύναμον Θεὸν, καὶ Πατέρα, εἶναι τὸν Ἰησοῦ Χρι-
στὸν,

Αἴρεσις αὐ-
τῆ.

ληθῆ Θεὸν, ἀλλ' ἀπὸ καταφρόνησιν, καὶ γλευασμὸν, ἀπεκρίθη αὐτῶ· αὐ γῆρας ἄξιος,
θέλει τὸ μάθησ. Ὁρμηθεὶς ὁ Ἡγεμῶν διὰ τοιαύτην ἀπόκρισιν, ἐπέσχε νὰ κατατρε-
κιδῆ τὸ σῶμα τε· τότε ὤρμησαν πάντες οἱ περιεσῶτες, τῆ Ἡγεμόνος ὑπερέτα, καὶ
παντοίοις τρόποις τὸν ἱερὸν ἄδρα ἔτυπον, νομίζοντες νὰ ἐκδικήσωσι τὴν πρὸς τὸν Ἡγε-
μόνα, καὶ Θεὸς αὐτῶν προπέτειαν, τῶ ὁποῖος Θεὸς, ὁ σεβάσμιος γέρον καταφρόνει.
Τέλος μὴ δυνάμενοι πλέον αὐτοὶ οἱ ἀνόσιοι, νὰ νικήσωσι τὴν σαρρρότητα τῆ ἀνδρὸς μὲ
τὰς πληγὰς, τὸν ἔρριψαν εἰς σκοτεινοτάτην φυλακὴν, ὅπερ μετὰ δύο ἡμέρας, παρέδω-
κε τὸ Πνεῦμα εἰς χεῖρας Θεῶ· ἴδε τὰς Μαγδεμβ. Ἐκατονταετ. τόμ. Α'. Ἐκατον-
ταετ. Γ'.

(α) Τῶς τοιαύτης ὁ Ἐπιφάνιος καλεῖ ἀλόγησ, ὅτι δὲν ἐπίσειον τὸν Λόγον· ἀπὸ
αὐτῆ τῶς αἰρετικῆς ἐξῆλθον καὶ οἱ Μελχισεδεκίται, οἵτινες ἔλεγον πῶς ὁ Μελχισεδέκ
ἦν ἀνώτερος τῆ Χριστῆ, ὡς ἰσχύς ἀνωτέρα Οὐράνιος.

ζόν, τὸν παθόντα, καὶ σαυρωθέντα, καὶ θανόντα, καὶ ταφέντα, καὶ αὐτὸν εἶναι τὸν καθ' ἑξῆς ἄξιον αὐτῶν.

§. 4. Οὗτος ἐκήρυξε τὴν αἵρεσίν τε εἰς τὴν Ἀσίαν, Ἀφρικὴν, καὶ εἰς τὴν Ρώμην· οἱ μαθηταὶ τε ὠνομάσθησαν Πραξειανοὶ, Μοναρχικοὶ, ὅτι ἓνα μόνον πρόσωπον τῆς θεότητος ἐδόξαζον, καὶ Πατροπαθίται, ὅτι τὸν Πατέρα ἔλεγον πῶς ἔπαθε. Κατ' αὐτῶν ἔγραψεν ἰδικὸν καὶ γλαφυρὸν βιβλίον ὁ Τερτυλιανός. Περὶ αὐτῶν τῶν τριῶν αἱρετικῶν διαλαμβάνουσιν ὁ Εὐσέβιος (α), ὁ Ἐπιφάνιος (β), ὁ Θεοδώρητος (γ), ὁ Λύγασιος (δ), καὶ ὁ Φιλάσσιος (ε).

Πραξειανοὶ
Μοναρχι-
κοὶ Πατρο-
παθίται.
Τίνες κατ'
αὐτῶν
ἔγραψαν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ.

Περὶ διαφωνίας, καὶ τῆ ἐγερθέντος ἐξ αὐτῆς, σχίσματος με-
ταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν Ἐπισκόπων, περὶ τῆς
ἐορτῆς τῆ Πάσχα.

§. 1.

Ἐν τοῖς χρόνοις Σεύηρος τῆ Ἀυτοκράτορος, πλησίον τοῖς σ'. ἀπὸ Χρι-
στοῦ ἐγένετο ζήτησις καὶ διαφορὰ μεγάλη διὰ τὴν ἐορτὴν τῆ Πάσχα, καὶ
μεγαλητέρα ἀπὸ ὅσας τὰς ἄλλας διαφορὰς ὅπῃ πρότερον ἐκινήθησαν· διό-
τι αἱ μὲν Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι, καὶ μάλιστα τῆς Ἀσίας ἀπὸ παλαιὰν πα-
ράδοσιν τὴν τεσσαραεκαδικατὴν, ἀναξιομένης ἐτι αὐτῆς, ἐνόμιζον νὰ τὴν
παρατηρῶσιν εἰς τὴν σωτήριον ἐορτὴν τῆ Πάσχα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνομοθε-
τήθη νὰ θυσιάζωσι καὶ οἱ Ἑβραῖοι τὸ πρόβατον, καὶ εἰς ὁποίαν ἡμέραν τῆς
ἑβδομάδος τύχοι νὰ πασχάζωσι ὡς ἐν Κυριακῇ· αἱ δὲ Δυτικαὶ, τὴν με-
τὰ τὴν πανσέληνον ἀκόλῃθον, τὴν τῆς Ἀναστάσεως τῆ Σωτῆρος ἡμῶν ἡμέ-
ραν, τετέσι τὴν Κυριακὴν, ἐνόμιζον νὰ πασχάζωσι, καὶ αἱ δύο αὗται Ἐκ-
κλησίαι διὰ μαρτύρων ἐβεβαίωσαν τὴν ἐπικρατῆσαν συνήθειαν αὐτῶν· αἱ
μὲν τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησίαι, διὰ Φιλίππου, καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀποστόλων,
καὶ ἄλλων τινῶν ἀνδρῶν ἀποστολικῶν, αἱ δὲ τῆς Δύσεως διὰ Πέτρου, καὶ
Παύλου, καὶ ἄλλων, διότι τοῖς Δυτικῶν Ἐπισκόποις, μάλιστα τοῖς Ρωμαίοις
ἐφάνετο ἀνέμοσον καὶ ἀπάσιον νὰ συνορτάζωσι μὲ τὰς Ἰουδαίους, καθὼς αἱ
ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐώρταζον· ὅθεν τινὲς τῶν τῆς Ρώμης Ἐπισκόπων τῶν πρὸ
τῆ Βικτωρος, ἐδοκίμασαν πολλὰκις νὰ σύρωσι τὰς Ἀνατολικὰς εἰς τὴν δό-
ξαν

Δόξα τῶν
Ἀνατολι-
κῶν περὶ
τῆς ἐορτῆς
τῆ Πάσχα.

Δόξα τῶν
Δυτικῶν.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε. κεφ. κη. (β) Αἵρεσ. νδ'. (γ) Αἵρετ. κακομυθ.
τόνω. β. (δ) Περὶ αἵρεσ. κεφ. λγ'. (ε) Περὶ αἵρεσ. ἀριθ. κβ'. καὶ κγ'.

ξαν τας, ἀλλὰ ματαίως ἐκοπίασαν, ἐπειδὴ οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πάντοτε ἐπρόβαλον τὴν χριστιανικὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων, καὶ ἐπαρακάλεον τὴν εἰρήνην, νὰ μὴ γίνῃ σύγχυσις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ πρᾶγμα ἀδιάφορον (α).

§. 2. Εἰς τὸν καιρὸν τῆ ῥηθέντος Βίκτωρος Ἐπισκόπου Ρώμης, ἐκινήθη πάλιν μὲ ἄλλον τρόπον ζήτησις δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. ὄθεν σύνοδοι καὶ συνελεύσεις Ἐπισκόπων ἀπανταχῆ ἐγίνοντο, εἰς ἄλλας τε τόπας, καὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην, τῶν ὁποίων Ἐπισκόπων προηγῆντο Θεόφιλος Ἐπίσκοπος Καισαρείας, καὶ Νάρκισσος τῆς ἐν Γεροσολύμοις, εἰς Πόντον, ἧς ἠγείτο Πάλμας ὡς παλαιότατος, εἰς Γαλλίας, ὅπου ἐπεσκόπει ὁ Εἰρηναῖος, καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν Ρώμην, ὅπου ἐπεσκόπει ὁ Βίκτωρ. πάντες αὐτοὶ κοινῇ γνώμῃ μὲ ἐπισολὰς, διετύπουν δόγμα Ἐκκλησιαστικὸν εἰς τὰς ἀπανταχῆ Χριστιανὰς, ὡς νὰ μὴ ἐπιτελῆται τὸ τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τῆ Κυρίου μυστήριον, εἰ μὴ τῇ Κυριακῇ, καὶ ἐν αὐτῇ μόνον νὰ λύωμεν τὴν κατὰ τὸ Πάσχα νηστειάν, καὶ τῆτων τὸ δεσπῖσμα ἡδέλον νὰ φυλάττεται, καὶ ἀπὸ τῆς Ἀσιακῆς Ἐπισκόπου, ἀλλ' ἐπειδὴ συνεκροτήθη καὶ ἀπὸ αὐτῆς σύνοδος, τῆς ὁποίας ἠγείτο Πολυκράτης Ἐφεσίων Ἐπίσκοπος, Βάκχυλος Κορίνθου, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, δὲν ἐφάνη ἔυλογον νὰ ἀφίσωσι τὴν παραδοθεῖσαν αὐτοῖς συνήθειαν, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττον ἀδιακόπως ἀπὸ τῆς χρόνης Φιλίππου, καὶ Γωάννου τῶν Ἀποστόλων, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴν Πολυκράτης πρὸς τὸν Βίκτωρα, καὶ πρὸς τὴν τῆς Ρώμης Ἐκκλησίαν, κειμένην παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (β), ὃς λέγει „ Εἰ γὰρ ἀδελφὸς ξέ. ἔτη ἔχων ἐν Κυρίῳ, καὶ συμβεβληκῶς τοῖς ἀπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἀδελφοῖς, καὶ πᾶσαν ἁγίαν Γραφὴν διεληλυθῶς, ἔπύρομαι ἐπὶ τοῖς καταπλασσομένοις, οἱ γὰρ ἐμὲ μείζονες εἰρήκασι πειδαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις. “

§. 3. Πρὸς τὰτοις ὁ μὲν τῆς Ρώμης Βίκτωρ, ἐδοκίμασεν ἀδρόως ἀπὸ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, καὶ τὰς πλησιαζούσας Ἐκκλησίας νὰ ἀποκόπτωσι τὰς παροικίας, ὡς ἑτεροδοξούσας τῆς κοινῆς ἐνώσεως, καὶ ἐσηλίτευσεν διὰ γραμμάτων, ἀνακηρύττων πάντας τῆς ἐκεῖ Ἀδελφῆς νὰ εἶναι ἀκοινωνῆτοι τῆς τῶν Δυτικῶν ἐνώσεως. ὅμως αὐτὰ δὲν ἐφάνησαν ἐυάρεστα πᾶσι τοῖς Ἐπισκόποις, ὄθεν ἀντιπαρακελεύευσιν, καὶ ἀποφασίζουσιν εἰς αὐτὸν τὸν Πάπαν Βίκτωρα νὰ φρονῇ τὰ τῆς εἰρήνης, καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἐνώσεως, καὶ ἀγάπης. Φαίνονται δὲ αἱ τῆτων φωναὶ ὅπως ἐγγίζουσι πληκτικώτερον τὸν Βίκτωρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Εἰρηναῖος ἐκ προσώπου ἐκείνων ὅπως ἐπροσάτευσεν κατὰ τὴν Γαλλίαν ἀδελφῶν, ἀποσέλλων, βεβαιοῖ, πῶς πρέπει

(α) Εἶθε καὶ οἱ μεταγενέστεροι Χριστιανοὶ μιμήμενοι τὸ παράδειγμα τῶν τότε Χριστιανῶν, νὰ μὴ ἔχουν τόσον αἷμα ἀνθρώπινον διὰ τὰ θεολογικὰ ζητήματα, καὶ πολλὰ νηστειὰς διὰ ἀδιάφορα καὶ ἀτιμὰνὰ ζητήματα.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε' κεφ. κδ'.

πει μόνη τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ νὰ ἐπιτελῆται τὸ μυστήριον τῆς Ἀναστάσεως τῆς Κυρίας, ἢ νῦθεται πρεπόντως τὸν Βίκτωρα νὰ μὴν ἀποκόπη τὰς Ἐκκλησίας τῆς Θεᾶ, διατὶ φυλάττωσι μίαν παράδοσιν παλαιᾶς συνήθειας (α).

§. 4.

(α) Διὰ τοιαύτην ὑπόθεσιν πολλαὶ σύνοδοι συνεκροτήθησαν· εἰς τὰς ρηζ. συνεκροτήθη σύνοδος εἰς Ρώμην, εἰς Ἐφέσον, εἰς Παλαιστίνην, εἰς τὰς ρηζ. πάλιν εἰς Ρώμην, εἰς Καισαρείαν, ἢ εἰς Λέσβον· ἢ ἐν Ρώμῃ κατὰ τὰς ρηζ. ἐπὶ Βίκτωρος Ἐπισκόπου ἐδιώρισεν ἐξ ἀποφάσεως νὰ ἐορτάζεται τὸ Πάσχα, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἢ ἐξ ἄλλῃ ἡμέρᾳ. Εἰς Ἐφέσον ἐπὶ τῆς Ἐπισκοπῆς τῆ Πολυκράτους, ἀποφάσισεν ἡ Σύνοδος νὰ ἐορτάζεται ἡ Ἐορτὴ τῆς Πάσχα τῇ ιδ. τῆς Σελήνης ἐν ὁποιαδήποτε ἡμέρᾳ. Εἰς Παλαιστίνην, συνήχθησαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ δεκατέσσαροι Ἐπίσκοποι, ὧν προσηγορεῖτο Νάρκισσος Ἱερουσόλυμων, ἢ Θεόφιλος Καισαρείας Ἐπίσκοποι, οἵτινες πάντες ἐθέσπισαν νὰ ἐορτάζεται τὸ Πάσχα, τῇ ιδ. τῆς Σελήνης. Ὁργισθεὶς ὁ Βίκτωρ διατὶ δὲν ἠθέλησαν οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἐπίσκοποι νὰ δεχθῶσι τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης περὶ τῆς Πάσχα, συνεκρότησε σύνοδον εἰς τὰς ρηζ. ἢ ἠθέλησε νὰ ἀφορέσῃ ἢ νὰ ἀποκόψῃ τὰς τῆς Ἀσίας Ἐκκλησίας, νομίζων ἴσως πῶς νὰ εἶχε τοιαύτην ἐξέσπιν, ἀλλ' ἠπατήθη, διότι Θεόφιλος Καισαρείας, Νάρκισσος Ἱερουσόλυμων, Κάσσιος Τύρος, ἢ Κλαρικός, ἢ τε Κλάρος Πτολεμαῖδος, εἰς μίαν σύνοδον, ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης εἰς τὰς ρηζ. ἐδὲν φοβόμενοι τὰς ἀλόγους ἀπειλὰς τῆ Βίκτωρος, ἐθέσπισαν πάλιν, νὰ ἐορτάζεται τὸ Πάσχα τῇ ιδ. τῆς Σελήνης. Τέλος πάντων Εἰρηναῖος Ἐπίσκοπος Λεσβίων συνεκρότησε τῷ αὐτῷ ἔτει σύνοδον τῶν τῆς Γαλτίας Ἐπισκόπων, ἐξ ὀνόματος τῶν ὁποίων πέμπει συνοδικὴν Ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Βίκτωρα, ἢ πρὸς τὰς Ρωμαίους ὅπως συμφωνεῖ, ναὶ μὲ τὸν Βίκτωρα διὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πάσχα, ἀλλ' ἐν ταύτῃ τῆ λέγει πῶς δὲν πρέπει νὰ ἀποχωριθῶσι τῆς Ἐκκλησίας οἱ Ἀσιατικοὶ διατὶ φυλάττωσι τὴν παραδοθεῖσαν αὐτοῖς συνήθειαν· ἔλαβε τὸ ποθέμενον ὁ Εἰρηναῖος, ἢ ἐπέσβεψε πάλιν ἡ εἰρήνη, ὅμως τόσον ἡ τῆς Ρώμης Ἐκκλησία, ὅσον ἢ αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἐφύλαξαν τὴν συνήθειαν αὐτῶν διὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πάσχα. Ἐκ τῶν ρηθέντων δῆλον γίνεσθαι, πῶς ἀλογον εἶναι τὸ ἐπιχειρήμα τῶν Λατίνων, ὅπως λέγουσι πῶς ἡ τῆς Ρώμης Ἐκκλησία εἶναι ἡ πρώτη, ἢ πῶς ἐξ ἀρχῆς τῆς Ἐκκλησίας ἔδιδε νόμον ὁ τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπος τοῖς ἄλλοις Ἐπισκόποις· ἂν ἔτιως ἦτον, ἔπρεπε οἱ τῆς Ἀσίας Ἐπίσκοποι νὰ προσδράμωσι πρὸς αὐτὸν τὸν Βίκτωρα, ἢ νὰ ζητήσωσιν ἱερίκως τὴν ἔνωσιν, ἀλλ' ἐχὶ ἡ ἔνωσις ἔγινεν, ἢ εἰρήνη πάλιν ἦλθε, ἢ οἱ τῆς Ἀσίας ἐπεκράτησαν τὴν παραδοθεῖσαν αὐτοῖς συνήθειαν, μῆσοχαζόμενοι εἰ ἀρεσὸν ἐσιτῶ τῆς Ρώμης Ἐπισκόπου, ἢ ἐχὶ. Τέτι ὅμως δὲν εἶναι ἡ μόνη περιστασις, ἢ θέλει ἰδῶμεν κατωτέρω πῶς πολλὰκις οἱ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν πρόεδροι, ἐναντιώθησαν τῷ τῆς Ρώμης προέδρῳ, ἢ δὲν τὸν ἐνόμιζον διὰ κεφαλὴν τῆς.

Εἰς τῆτον τὸν αἰῶνα, συνεκροτήθησαν ἕτεροι Σύνοδοι, ἐχὶ ὅμως περὶ τῆς αὐτῆς ζητήματος μία ἐν Σικελίᾳ πρὸς τὸ ρηζ. ἔτος Χριστῶ, κατὰ Ἡρακλείωνος τῆς λέγοντος, ὅτι ὁ Βαπτισθεὶς εἴτε δίκαιος, εἴτε ἀμαρτωλὸς, ἅγιος νομιζέσθω· Ἐτέρα εἰς Ρώμην, παρὰ Βίκτωρος, κατὰ Θεοδοτῆ σκυτέως, ὅπως παρήσαν Ἐπίσκοποι δώδεκα. Ἐτέρα εἰς Πέργαμον πρὸς τὸ ρηζ. ἔτος Χριστῶ ἐπὶ Θεοδώρου Περγαμῶν, σὺν ἑπτὰ Ἐπισκόποις, κατὰ Κολαρβάξου. Ἐτέρα εἰς Ἀνατολὴν πρὸς τὸ ρηζ. ἔτος, ἀπὸ Χριστῶ παρὰ Ἀπολλωνίου Κορινθίων Ἐπισκόπου, κατὰ Κερδομανῶν. Ἐν Ἀρχιῶν παρὰ Σωτᾶ Ἐπισκόπου κατὰ Θεοδοτῆ, Μεντανῶ, ἢ Μαξιμιλιᾶν, πρὸς τὸ ρηζ. ἔτος. Ἐν Γαλλίᾳ παρὰ τῶν ὁμολογητῶν, κατὰ Μεντανῶ, ἢ Μαξιμιλιᾶν. Εἰς Λέσβον τῆς Γαλτίας παρὰ Εἰρηναῖου, κατὰ Μεντανῶ, ἢ τῶν λοιπῶν. Εἰς Ρώμην, παρὰ Βίκτωρος, ἢ ιδ. Ἐπισκόπων κατὰ Θεοδοτῆ, Ἐβίανου, ἢ Ἀρετεμονῶ. Εἰς Γερμανίᾳ παρὰ Φρυγίας εἰς τὰς ρθ. ἀπὸ Χριστῶ, ἀπὸ τῶν ἁγ. Ἀπολλωνίου Ἐπισκόπου τῆς

§. 4. Καὶ ὁ μόνον πρὸς τὸν Βίκτωρα, ἀλλὰ καὶ εἰς διαφόρους πολλὰς Ἀρχοντας Ἐκκλησιῶν τὰ ἀρμόδια δι' Ἐπιστολῶν, περὶ τῆς κινήσεως ζητήματος ἔγραψε. Τῶν ἐν ἑτῶς ἔχόντων, οἱ τῆς Ἀσίας Ἐπίσκοποι, μὴν ψιφῶντες τὴν ἀποκοπὴν τῆς τῷ Βίκτωρος ἐνώσεως, τὴν παραδοθεῖσαν αὐτοῖς συνήθειαν, ἀπαρατάλευτα ἐφύλαττον, ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης Συνόδου, καὶ Κωνσταντίνου τῷ μεγάλῳ, ὅπως ἐγένετο ἡ ἐνωσις. Ἀνάγνωδι περὶ τάδε τὸν Εὐσέβιον (α), τὸν Σωκράτην (β), καὶ τὸν Σωζόμενον (γ).

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β. ΒΙΒΛΙΟΥ.

τῆς αὐτῆς πόλεως, ὅπως συνήχθησαν καὶ ἕτεροι εἰκοσιῆξ, καὶ ἀπέκοψαν τῆς Ἐκκλησίας τὸν Μενταῶν, καὶ τὰς σὺν αὐτῷ. Ἡ δευτέρα συνεκροτήθη εἰς τὴν σ. ἀπὸ Χριστοῦ παρὰ Ἀφρικανῶν Ἐπισκόπων Καρχηδόνος, ὅπως συνήχθησαν οἱ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Νημιδίας Ἐπίσκοποι, καὶ ἐθέσπισαν νὰ μὴν δέχωνται ἀβάπτιστοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσοι ἔλαβον τὸ βάπτισμα ἔξω τῆς Ἐκκλησίας.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. κγ'. κδ'. κε'.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. κα'. κβ'.

(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. ιθ'.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΝ Γ.
ΑΪΩΝ Γ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Ἀντωνίνου Καρακάλα, καὶ Ὀπιλίου τοῦ Μακρίνου, τῶν
 Ἀυτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ
 Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

 φ' ἔκετέσρεψε τὴν ζωὴν ὁ Σευῆρος, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῶν Φεβρουαρίων Νόνων, ζήσας ἔτη ξε'. μῆνας δ'. καὶ ἡμέρας κε'. αὐταρχήσας ἔτη ιζ'. μῆνας η'. καὶ ἡμέρας γ'. κατὰ τὸν Ξιφιλίνον (α), περὶ τοῦ ὁποῖου ἢ ἐν Ρώμῃ Σύγκλιτος τελευταῖον εἶπεν „Ὀφελον μῆτε γεννηθῆναι, μῆτ' ἀποθανεῖν.“ Ἐπειδὴ σκληρὸς ἦν, ἀλλ' ἐν ταυτῷ καὶ ὠφέλιμος διὰ τὸ κοινόν, ἀνηγορεύθη Ἀυτοκράτωρ Ρωμαίων ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντωνῖνος Βασιανὸς ὁ Καρακάλας, ὁμῶς μὲ τὸν ἀδελφόν τε Σεπτίμιον τὸν Γέταν, ἐν ἔτει ἀπὸ Χρισθ' Γεννήσεως σιὰ. τὸν ὁποῖον Γέταν ἔτος ἐν, καὶ ἡμέρας κβ'. συμβασιλεύσαντα, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Καρακάλας

G g 2 με-

Ἀντωνῖνος
 Καρακάλας
 Ἀυτοκράτωρ.
 ἀπὸ
 Χ. Γ. 211.

(α) Ἐν τῇ Συνόψ. τῶν Ρωμαϊκ. Γεστοριῶν τῷ Διώκῳ.

μεταχειριζόμενος εκατοντάρχης τινάς, εφόνευσε τῆ κε. τῷ Φεβρουαρίῳ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς αὐτῆ, καὶ εἰς τὰς μαζὰς καὶ στήθη αὐτῆς, ὅπως κατέφυγεν, ὧν ἐτῶν κβ'. καὶ μηνῶν ἐννέα. ἀλλ' εἰ μόνον τὸν ἀδελφὸν ἐθανάτωσεν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἑτέρων ἀξιολόγων ἀνδρῶν τὸ αἷμα ἔχυσεν. ὅθεν καὶ αὐτὸς ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἐδεσσαν πρὸς τὰς Κάρας, καὶ καταβάς τῷ ἵππῳ διὰ σωματικὴν τε χρεῖαν, ἐφονεύθη παρὰ Μαρκίωνα Κεντυρίωνα γενομένῳ ἀπὸ Ὀπίλιον Μακρίνον, περὶ τὰς ἕξ Ἀπριλίῳ Ἰδῆς, ζήσας χρόνος κθ'. καὶ ἡγεμονεύσας χρόνος ε'. καὶ μῆνας β'. ἢ κατὰ τὸν Εὐσέβιον, χρόνος ἑπτὰ, καὶ μῆνας ἕξ (α).

Θάνατος αὐτῆ.

Ὀπίλιος Μακρίνος, Ἀυτοκράτωρ. ἀπὸ Χ.Γ. 217.

§. 2. Μετὰ τὸν θάνατον λοιπὸν τὰ Καρακάλα, Ὀπίλιος Μακρίνος σύρων πρὸς τὸν ἑαυτὸν τε, μετ' ὑποσχέσεως, καὶ δωρεὰς μεγάλας, τὰς Ρωμαίους, ἐκηρύχθη Ἀυτοκράτωρ τῆ τετάρτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὸν φόνον τῷ Καρακάλα, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστῷ Γεννήσεως σιζ'. Ἐξουσίασας δὲ χρόνον ἕνα, καὶ μῆνας δύο παρὰ τρεῖς ἡμέρας, ἐφονεύθη τὸν Γέλιον μῆνα, ζήσας χρόνος νθ'. δι' αὐτὰς διαλαμβάνουσι Ξιφίλιος (β), ὁ Ἡρωδιανὸς (γ), ὁ Ζωναράς (δ), καὶ ἐκ τῶν Λατίνων Οὐίκτωρ, Εὐτρόπιος, Σπαρτιανὸς, Καπιτωλίνος, Λαμπρίδιος, Κωστωινιανὸς (ε), καὶ ἄλλοι.

Διάλεξις Γαίης, καὶ Πρόκλου Αἰρετικῆ.

§. 3. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἡγεμονίας τῷ Καρακάλα, καὶ τῆς Ἀρχιερατείας τῷ Ζεφυρίῳ Ἐπισκόπῳ Ρώμης, ἐγένετο διάλεξις εἰς τὴν Ρώμην μετὰ τῷ Γαίῳ ἀνδρὶ Ἐκκλησιαστικῷ, τῷ ἐν λόγοις ἱεροῖς διαβεβοημένῳ, καὶ Πρόκλῳ, ὁπαδῷ περιφήμῳ τῷ Μαντανῷ, τῆς ὁποίας τὰ νικητήρια ὁ Γαῖος ἔλαβεν. αὐτὴν τὴν διάλεξιν ἐπαινεῖ ὁ Γερώνυμος (ζ), διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Εὐσέβιος γράφει (η) „Ἦλθε δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς, καὶ Γαῖος λογιωτάτῳ ἀνδρὶ, „ διάλογος ἐπὶ Ρώμης κατὰ Ζεφυρίνον πρὸς Πρόκλον τῆς κατὰ Φρύγας „ αἵρέσεως ὑπερμαχῶντα κεκινημένον, ἐν ᾧ τῶν δι' ἐναντίας τὴν περὶ τὸ „ συντάττειν καινὰς γραφὰς προπέταιν τε, καὶ τόλμαν ἐπισημαίνων. Τῶν „ τῷ ἱερῷ Ἀποστόλῳ δεκατριῶν μόνον Ἐπιστολῶν μνημονεύει, τὴν πρὸς Εβραίους μὴ συναριθμῆσας ταῖς λοιπαῖς.“

§. 4. Κατὰ τέτταρτος χρόνος, Ἀγριππῖνος ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Καρχηδόνας, πρῶτος τὸ βάπτισμα τῶν αἰρετικῶν μετὰ λόγον τινὰ εὐλαβείας παρὰ κινήσει ἀπεδοκίμασε, διότι ἔλεγε πῶς ὅλα τὰ τῶν αἰρετικῶν δὲν πρέπει ἢ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ νὰ τὰ ἀποδέχεται. ὅθεν συναθροισθέντες οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Νεμιδίας, καὶ γενομένης συνόδου, ἐδέσπωσαν, ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθησαν ἀπὸ αἰρετικῶν, νὰ ἀναβαπτίζωνται (θ), τῷ ὁποίῳ τὴν γνώμην, ὕπερον ἀκολουθῶν καὶ ὁ Ἱερὸς Κυπριανὸς, ἐκύρωσε τὸ αὐτὸ

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. κβ'. (β) Ἐν τῇ Συνόφ. Ρωμαϊκῆ. Ἱστορ. (γ) Βιβλ. γ'. δ'. καὶ ε'. (δ) Χρον. τόμ. α'. βιβλ. ιβ'. κεφ. ιβ'. καὶ ιγ'. (ε) Εἰς τὰς βίβας τῶν αὐτῶν Ἀυτοκρατόρων. (ζ) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. νθ'. (η) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. κ'. (θ) Αὕτη ἡ σύνοδος συνεκροτήθη εἰς τὰς σ'. ἀπὸ Χριστῷ Γεννήσεως, ἴδε τὴν ὑποσημείωσιν σελ. 234.

Ρώμης Ε-
πίσκοποι.

Αντιοχείας

Γεροσολύ-
μων.Διδάσκα-
λοι τῆς Ἐκ-
κλησίας.
Ἰππόλυτος.Συγγραμ-
ματα αὐ-
τῆ.Οἱ Ἰππό-
λυτος γίνε-
ται παρά-
δειγμα εἰς
τὸν Ὠριγέν-
ην ἵνα ὑ-
πομνημα-
τεύσῃ τὰς
Γραφάς.

§. 2. Τῷ πρώτῳ ἔτει τάτῃ τῶν Ἀντωνίων, ἀπέθανε Ζεφυρίνος ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης, ἀρχιερατεύσας χρόνος δεκαοκτώ, μετὰ τὸν ὁποῖον ἐγχειρίσθη ὁ Κάλλιος, ὃς ζήσας χρόνος πέντε εἰς τὸν θρόνον ἀφῆσε διάδοχον τὸν Οὐρβανὸν, ἐπὶ τῆς βασιλείας δηλαδὴ Ἀλεξάνδρου τῆς υἱῆς τῆς Μαμαίας, εἰς τῶν ὁποίων τὸν καιρὸν ἀποθανῶν καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης Ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας, προέβη ὁ Φιλιτὸς, καὶ τελευτῶντος τῶν Γεροσολύμων Ἀλεξάνδρου, ἐπροχειρίσθη ὁ Σαρδιανός (α).

§. 3. Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας διέλαμψαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διδάσκαλοι Ἰππόλυτος ὁ μάρτυς, καὶ Ἰέλιος Ἀφρικανός. Ὁ Ἰππόλυτος, ὃν Πόρτα, τῶν κατὰ Ρώμην, Ἐπίσκοπον καλεῖσιν, ὁ Νικηφόρος (β), καὶ ἄλλοι, ἀνήρ σοφώτατος καὶ ἱερώτατος, ἐξέδωκε σὺν τοῖς ἄλλοις σύγγραμμα περὶ τῶν Πάσχα, ὃτῶν ἐκδέμενος ἀναγραφὴν τῶν χρόνων, καὶ κανόνα ἐκκαίδεκαετηρίδος περὶ τῶν Πάσχα προσδέττων, ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος τῶν Αυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, τὰς χρόνας περιγράφει. Τὰ δὲ λοιπὰ αὐτῶν συγγράμματα ταῦτα εἰσὶν. Εἰς τὴν ἑξαήμερον, εἰς τὴν Ἑξοδον, εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἀσμάτων, εἰς μέρη τῶν Γεζεκιήλ, εἰς τὸν Ἡσαΐαν, Δανιήλ, Ζαχαρίαν, εἰς τὰς Ψαλμοὺς, εἰς τὰς Παροιμίας, εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν, καὶ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, προσέτι πρὸς Μαρκίωνα, καὶ πρὸς πάσας τὰς αἵρέσεις καὶ βιβλίον περὶ Σαβλ, καὶ τῆς Πυθωϊσσης, περὶ τῶν Ἀντιχρίστου, περὶ Ἀναστάσεως, καὶ περὶ ἐπαίνου τῶν Σωτῆρος, ὃν μνείαν ποιῆται ὁ Εὐσέβιος (γ), καὶ ὁ Γερώνυμος (δ), ἐξ ὧν κατὰ τὸ παρὸν ὀλίγα σώζονται (ε).

§. 4. Ἀπὸ αὐτὸν λοιπὸν τὸν Ἰππόλυτον, καὶ ὁ Ὠριγένης ἀρχισενὰ συγγραφήν τὰ εἰς τὰς Θείας Γραφάς ὑπομνήματα, παρακινούμενος ἀπὸ εὐσεβῆ, καὶ πεπαιδευμένον τινὰ, Ἀμβρόσιον ὀνόματι, ὃς εἰς δοξάζων τὴν αἵρεσιν Οὐαλεντίνου, καὶ Μαρκίωνος, καὶ δέλων νὰ τὴν φανερώσῃ καὶ εἰς τὸν Ὠριγένην, καὶ ἐλεγχεθεὶς ἀπὸ τὴν ὑπ' αὐτῆν πρεσβευομένην ἀλήθειαν, ἐλαμπρύνθη, καὶ ἐφωτίσθη ὁ νῦν τε, καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἀλήθειαν. Αὐτὸς λοιπὸν μὲ μυσίας παρακινήσεις ἔχων μόνον μὲ τὰς διὰ λόγου γενομένας, ἀλλὰ καὶ μὲ πλυσίας χορηγίας, τὸν ἠνάγκαζε νὰ μιμηθῆ τὸν Ἰππόλυτον, διότι τῶν ἔφερεν ἑπτὰ ταχυγράφους, ἵνα ὑπαγορεύῃ αὐτοῖς, καὶ πολλὰς βιβλιογράφους, καὶ κόρας γεγυμνασμένας εἰς τὸ γράφειν, τοῖς ὁποίοις ὁ Ἀμβρόσιος πλυσιοπαρόχως ἔδιδε τὰ ἔξοδα, καὶ ἔτω ἐποίησεν ἵνα ἐρμηνεύσῃ τὰς Θείας Γραφάς, καὶ τὸσον ζῆλον ἔδειξεν ὁ Ἀμβρό-
βρο-

(α) Σαρδιανός Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος, τίς; ἐκ οἷδα· ἔχει μόνον ὁ διάδοχος τῶν Ἀλεξάνδρου δὲν ὀνομάζετο Σαρδιανός, ἀλλ' ἔτε φαίνεται αὐτὸ τὸ ὄνομα μεταξὺ τῶν Γεροσολύμων Ἐπισκόπων. Ὁ διάδοχος τῶν Ἀλεξάνδρου εἰς τὰς σλζ. ἐχημάτισε Μαζαβάνης, καὶ ἐπεσκόπευσε χρόνος κδ'. Περιπλέον ὁ Συγγραφεὺς κατωτέρω λέγει εἰς τὸ ἕκτον κεφάλαιον, πῶς διάδοχος τῶν Ἀλεξάνδρου ἐχημάτισεν ὁ Μαζαβάνης. Ἴσως λοιπὸν οἱ ἀντιγραφεῖς παραδραμόντες, ἀπὸ Μαζαβάνης, ἔγραψαν Σαρδιανός.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. ιε'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. κβ'. (δ) Ἐν τῶν καταλ. κεφ. ξα'. (ε) Καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ὀλίγων σωζομένων, μερικὰ ὡς νόθα νομίζουσι τινές, καὶ γέννημα ἑτέρας χειρὸς.

βρόσιος διὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν ὑπομνημάτων τῶν Θεῶν λόγων, ὡςτε μαρτυρῶν τὴν πολλὴν αὐτῆ σπουδὴν, καὶ ἐπιμέλειαν ὁ Ὠριγένης, ἔγραψε πρὸς εἷα τὸ φίλον „ὁ Γερὸς Θεὸς, καὶ γνησίως ἀνακείμενος Ἀμβρόσιος, πολλὰ προσηγόρευσε, καὶ ἄλλαχῶ, ἐργοδιώκτιν ὠνόμασεν αὐτόν· ἀνάγνωδι τὸν Εὐσέβιον (α), τὸν Νικηφόρον (β), καὶ τὸν Γερώνυμον (γ).

§. 5. Ἰβλίου ὁ Ἀφρικανὸς ὁ Συγγραφεὺς τῶν ἐπιγεγραμμένων Κε-
σῶν ἐν λόγοις, ιδ'. Ἀφρικανὸς Συγγραφεὺς, Χριστιανὸς ὢν, χρονογραφίαν
εἰς πέντε βιβλία συνέγραψεν ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἤτοι ἀπὸ τῆς Μωσαι-
κῆς κοσμογονίας, κατὰ τὸν Φώτιον. Εἶναι δὲ σύντομος, ἀλλ' ἔχει ἔλλειψίς
εἰς τὰ ἀναγκαῖα, φθάνει ἕως τῆς Χριστῆ παρουσίας, καὶ ἀπὸ τότε περιλαμ-
βάνει ὡς ἐκ τῆ προχείρου, ἕως τῆ Μακρίνα Βασιλέως Ῥωμαίων, ὅταν εἰς
τὸν αὐτὸν χρόνον, καθὼς λέγει καὶ αὐτὴ ἡ συγγραφὴ ἐλάμβανε τέλος,
χρόνος ὢν εἴκοσι. τῆς ὁποίας τὸ περισσώτερον μέρος σώζεται εἰς τὰ χρο-
νικὰ τῆ Εὐσεβίου, καὶ ἕτερα τινὰ σπυδαῖα, ὡς φαίνεται παρὰ τῶ
Εὐσεβίῳ (δ), καὶ Γερωνύμῳ (ε), Εὐρισκόμενος δὲ εἰς Παλαιστίνην, ἀ-
πεσάλλθη πρὸς Ἡλιογάβαλον πρέσβυς διὰ οἰκοδομὴν, καὶ ἀνακάνησιν
τῆς Νικοπόλεως, ἣτις πρότερον Ἐμμαῆς ἐκαλεῖτο, καὶ ἐπειδὴ εἰσακέσθη
ἡ δέησις τῆ, τὸν ἀκόλουθον χρόνον ἀνοικοδομήθη ἡ πόλις. Λέγουσι πῶς
ἐφιλιώθη μὲ τὸν Ὠριγένην (ζ), καὶ μὲ τὸν μαθητὴν τῆ Ἡρακλᾶν, ὡς
μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβιος (η).

Ἰβλίου Ἀφ-
ρικανὸς.

Συγγραμ-
ματα αὐτῆ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Γ.

Περὶ Ἀλεξάνδρου Σευήρου Ἀυτοκράτορος, ἢ τῶν γενομένων ἐπ'
αὐτῆ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Τὸν Ἡλιογάβαλον διαδέχεται ἐν τῇ Ἀυτοκρατορίᾳ ὁ αὐτῆ ἀνεψιὸς,
ἤτοι ἐξαδελφος (διότι οἱ παλαιοὶ τὰς ἐξαδέλφους, ἀνεψιὸς ὠνόμαζον)
Ἀλε-

Ἀλέξαν-
δρος Σευή-
ρος Ἀυτο-
κράτωρ.
ἀπὸ Χ. Γ.

222.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τό-
πον. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5. κεφ. λα. (ε) Ἐν τῶ καταλ. κεφ. ξγ.

(ζ) Ὁ Ἀφρικανὸς ἔγραψε πρὸς τὸν Ὠριγένην μίαν Ἐπιστολὴν περὶ τῆς Ἱστορίας
τῆς Σισάνης, τὴν ὁποίαν νόθον ἐνόμιζεν, ἀλλ' ὁ Ὠριγένης ἀπεκρίθη πῶς δὲν πρέπει,
ἀφρόνως, ἢ ἀμαθῶς νὰ ἀπορρίπτονται τὰ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας δεχόμενα βιβλία.
Σώζεται ἔτι τῆ Ἀφρικανῆς μία Ἐπιστολὴ, πρὸς Ἀρισείδην, ἐν ἣ συμφωνεῖ, τὴν ἐναλιό-
τητα ὅπῃ φαίνεται πῶς εἶναι μεταξύ τῶν Εὐαγγελιστῶν Ματθαίου, ἢ Λουκᾶ περὶ τῆς
Γενεαλογίας τῆ Χριστῆ. (η) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Χαρακτήρ
αὐτῆς.

Ἀλεξάνδρος Σευῆρος ὁ τῆς Μαμμαίας τῆς ἀδελφῆς τῆς μητρὸς ἐκείνου υἱός, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστῆ Γεννήσεως σκβ'. Ἐξουσιάζων δὲ σὺν τῇ αὐτῇ μητρὶ, ἐκυβέρνει τὰ πάντα διὰ τῆς παραγγελίας, καὶ νεθεσίας αὐτῆς, ἧτις πανταχόθεν σερεώνοντα τὴν ἐξουσίαν, τὸν ἐνεθέτει νὰ κρίνη· συχνῶς, ὡς καταγιγόμενος εἰς αὐτὰ, νὰ μὴν ἔχη εὐκαιρίαν εἰς τὸ νὰ πράττη ἄτοπα ἔργα· ἦν δὲ καὶ φυσικὰ πρῶτος, ἡμέρος, καὶ φιλάγαθος, ὅθεν καὶ χωρὶς αἱμάτων χύσεως, ὤρισε τὴν βασιλείαν, μὴ ὅλον ὅπῃ καὶ τινὲς ἦσαν ἐνοχοὶ πολλῶν πταισμάτων· ὡς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μάρκου, πολλοὶ ἐδαύμαζον τὴν βασιλείαν αὐτῇ τῇ Ἀλεξάνδρῃ. Ἐμέμφετο δὲ καὶ τὴν μητέρα τε, καὶ σφόδρα ἀδημονῶσα, βλέπων αὐτὴν προσκολλημένην εἰς τὴν φιλαργυρίαν, καὶ θησαυρίζουσαν χρήματα πολλὰ ἐξ ἀδικίας· αὐτὸς πάλιν ἠναγκάζετο ἀπὸ τὴν μητέρα τε νὰ καταγίνεται εἰς πολλὰς ὑποθέσεις, διότι τὸν ὤριζεν ἡ μήτηρ τε, καὶ τὸν ἐμπόδιζεν ἀπὸ αἰσχυρὰ, καὶ ἄπρεπα τοῖς βασιλευσίν ἔργα, καὶ διδασκάλους ἐν παντὶ εἶδει μαθήσεως κρυφίως ἐκάλει, ἵνα τὸν διδάξωσιν· ἀλλ' αὐτὸς εἰς παλαίστρας, καὶ θέατρα ἐκαταγίγνετο, καταφρονῶν, καὶ ἀποπέμπων τὰς διδασκάλους, καὶ τόσον ἐκαταφέρθη ὑπερον, ὅτε πάντα τὰς ἀπὸ σκηνῆς, καὶ δημοσίων θεάτρων, ἐτίμησε μὲ τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα, διὰ τῆτο μισηθεῖς, ἐθανατώθη ἀπὸ τῆς σρατιώτας, ὁμοῦ μὲ τὴν μητέρα τε, ἐξουσιάσας ἔτη σχεδὸν ἰδ'. ἀναγνωθὶ περὶ αὐτῆς μάλισα τὸν Ἡρωδιανόν, καὶ τὸν Σπαρτιανόν.

Θάνατος
αὐτῆς.

§. 2. Ἡ δὲ μήτηρ τῆς Ἀυτοκράτορος, ἡ Μαμμαία, λέγει ὁ Ἀΐλιος πῶς ἐγίνε Χριστιανή· περὶ ἧς ὁ Εὐσέβιος γράφει ἔτω. „ Τῆ δ' Ἀυτοκράτορος μήτηρ Μαμμαία τὸνομα γυνὴ θεοσεβεσάτη εἰ καὶ τις ἄλλη „ γεγονῆα, καὶ εὐλαβῆς τὸν τρόπον τῆς Ὀριγένους πανταχόσε βρωμένης φήμης, ὡς καὶ μέχρι τῶν αὐτῆς ελθεῖν ἀκοῶν, περὶ πολλῶ ποιῆται τῆς τῆ ἀνδρὸς θεῆας ἀξιοθῆναι, καὶ τῆς ὑπὸ πάντων θαυμαζομένης „ περὶ τὰ θεῖα συνέσεως αὐτῆ πείραν λαβεῖν, ἐπ' Ἀντιοχείας δῆτα διατρίβουσα μετὰ σρατιωτικῆς δορυφορίας αὐτὸν ἀνκαλεῖται, παρ' ἧ χρόνον διατρίψας, πλείστα τε ὅσα εἰς τὴν τῆ Κυρίᾳ δόξαν, καὶ τῆς τῆ Θεῆς διδασκαλαίς ἀρετῆς ἐπιδειξάμενος, ἐπὶ τὰς συνήθεις ἔσπευδε διατριβάς· ὅθεν καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς, εὐνοϊκῶς τοῖς Χριστιανοῖς προσεφέρετο, λίαν ἠθεῖς τὸ τῆ Εὐαγγελίᾳ ῥητὸν τὸ, ὁ, σύμισεις, ἐτέρω μὴ ποίει καὶ κελεύσας τῆτο, καὶ ἐν τοῖς τείχοις ἐπιγράφουσαι, καὶ διὰ κηρύκων δημοσίᾳ διακηρύττεσθαι. Οὗτος ὁ Ἀυτοκράτωρ ἠθέλησε νὰ ὤκοδομήσῃ καὶ ἱερὸν εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ νὰ τὸν ἐνθρονίσῃ μετὰ τῶν Θεῶν, τῆ ὁποῖα τὴν εἰκόνα εἶχεν εἰς τὸ Παλάτιόν τε, λαβόντες καὶ οἱ Χριστιανοὶ μέρος διὰ προσευχὴν καὶ ἱεροτελεσίαν, καὶ λέγοντες τινὲς πρὸς τὸν Ἀυτοκράτορα πῶς αὐτὴ ἡ εἰκὼν ἀρμόζει εἰς τὰ καπήλαια, τὰς ἀπεκρίθη πῶς κάλλιου νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ παλάτιον Θεὸς, καὶ νὰ τὸν σέβωνται ὁποιοῦδήποτε τρόπῳ πάρεξ νὰ δοθῇ τοῖς καπήλοις καὶ διὰ τῆτο ὁ τότε διωγμὸς κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐχὶ μόνον κατεπραῖνε, ἀλλὰ καὶ ἐτιμῆντο οἱ σεβόμενοι τὸν Χριστὸν.

§. 3.

§. 3. Διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ἀλεξάνδρου, πολλοὶ ἀνθῆσαν, ἐξ ὧν οἱ ἐπισημότεροι ἦσαν Βήρυλλος, Ὀριγένης, Ἡρακλῆς, καὶ Ἀμμώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς.

Διδάσκαλοι
τῆς Ἐκκλη-
σίας.

§. 4. Βήρυλλος, ὁ Βόσρων τῆς Ἀραβίας Ἐπίσκοπος, ὀρθῶς, καὶ θεαρέτως ποιμάνας τὴν Ἐκκλησίαν, ἕως τέλους ἐξῆλθε τῆ Ἐκκλησιαστικῆ κανόνος, καὶ ἐδοκίμασε νὰ καινοτομήσῃ ξένα τινὰ τῆς πίστεως, τολμῶν λέγειν διὰ τὸν Σωτῆρα καὶ Κύριον, πῶς δὲν προῦπήρχε κατ' ἰδίαν ἕστιας περιγραφῆς, πρὸ τῆς εἰς ἀνθρώπους ἐπιδημίας, ἅτε θεότητες ἰδίαν ἔχουν, ἀλλὰ μόνην τὴν πατρικὴν· ὡς τόσον πολλοὶ τῶν Ἐπισκόπων ζητήσεις καὶ διαλόγους ποιούμενοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ὁ Ὀριγένης, τὸν ἤφερον εἰς τὴν προτέραν ὑγιεινὴν δόξαν· αὐτὸς μὲ Ἐπιστολάς, καὶ γράμματα διαφόρους φιλοκαλίας ἀφίσε· περὶ αὐτῆ διαλαμβάνει ὁ Εὐσέβιος (α), καὶ ὁ Γερώνυμος (β).

Βήρυλλος.

§. 5. Ὀριγένης ὁ Ἀδαμάντινος, καὶ Αἰγύπτιος, πατέρα μὲν εἶχε τὸν Λεωνίδην Ἐπίσκοπον, καὶ μάρτυρα, πρὸς τὸν ὁποῖον πέμπει παρακινήτικὴν Ἐπιστολὴν περὶ μαρτυρίας ἔτι παιδίου ὧν, εἰς τὴν ὁποίαν συμβαλεῖται αὐτῷ „ ἐπέχε μὴ ὁ ἡμᾶς ἄλλο τι φρονήσῃν. Ἐχρημάτισε δὲ μαθητὴς Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, εὐφυῆς ὧν καὶ ἀγχίνης ἐκ νεαρῆς ἡλικίας, καὶ πολὺ ζητητικὸς, καὶ τὸ τῆς θείας Γραφῆς βέλημα πυνθανόμενος, βαδύτερον ἐρευνᾶσε, ἀγκαλὰ καὶ ὁ πατήρ τὸν ἐπέτιμε νὰ μὴν ἐρευνᾷ περαιτέρω παρ' ἡλικίαν, ὅς καὶ ἐρχόμενος νυκτός, καὶ ἰδὼν τὰ σήδη αὐτῆ, ὡς Θεὸς Πνεύματος ἐνδοξεν αὐτοῖς ἀφιερωμένον, ἐκαλαφίλει αὐτὰ, καὶ ἐμακαρίζετο διὰ τὴν εὐτεκνίαν. Μετὰ τὸν θάνατον τῆ πατρὸς τῆ, ἐπειδὴ ἡ περιουσία τῆ ἐγένετο δημόσιος, ἐδρέφετο ἀπὸ μίαν γυναῖκα πλυσίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, μέχρι τῆ ἡ. ἔτις τῆς ἡλικίας αὐτῆ, κατ' ὃν καιρὸν ἀρχισε νὰ διδάσκῃ τὴν γραμματικὴν, καὶ ὑπερον προέση τῆ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατηχητικῆ διδασκαλίᾳ. Ἐγκράτειαν δὲ καὶ ἀγνείαν, τόσον ἐκ νεαρῆς ἡλικίας ἤσκησεν τὸ σῶμα τῆ, ὥστε μὲ τέσσαρα ἄσπρα μόνον ἀρκεῖτο τὴν ἡμέραν πρὸς ζωτροφείαν τῆ, καὶ ὅμως εἰς πολλὰς ἄλλας χρόνας, τατ' αὐτὸ ἔπραττε, καὶ ἐκοιμᾶτο ἐπάνω εἰς μίαν ψάδαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀλίγον καιρὸν τῆς νυκτός ἀναπαυόμενος, κατεδάμασε τὴν δύναμιν τῆ σώματός τῆ, καὶ νεότητα, διὰ τῆτο περιβόητος γενόμενος εἰς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ πᾶσαν μάθησιν, καὶ μᾶλλον εἰς τὴν θείαν γραφὴν, ἔσυρεν εἰς θεοτέβαιαν, ἢ μόνον Ἐλληνικῆς, καὶ φιλοσόφου, καὶ αἰρετικῆς ἐλλογίμης, ἀλλὰ καὶ τὰς ὄντας Χριστιανῆς μᾶλλον σερεώσας, ἐβεβαίωσεν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν, ὅρα τὸν Εὐσέβιον (γ).

Ὀριγένης.

§. 6. Αὐτὸς πρῶτος μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, Ἐρμηνείαν εἰς πᾶσαν τὴν γραφὴν ἐξέδωκε, διὰ παρακινήσεως, καὶ πλασιοπαρόχου χορηγίας τῶν ἐπι-
τη-

Ἐρμηνεία
τῆς Γραφῆς
παρὰ Ὀρι-
γένους.

(α) Ἐκκλησ. Γ' 509 βιβλ. 5. κεφ. λγ'. (β) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. 5. (γ) Ἐκ-
κλησ. Γ' 509. βιβλ. 5. κεφ. γ'.

τηδέων κ' αναγκαίων, τῷ ῥηθέντος Ἀμβροσίῃ· πρῶτος ἔτι ἀνακεφαλαίωσιν διόλου, τῆς Χριστιανικῆς πίσεως συνετάξατο, περιεχομένην εἰς τὰ ὑπ' αὐτῷ ἐπιγεγραμμένα βιβλία, περὶ ἀρχῶν. Εἰς τὸν καιρὸν ὅπῃ εἶχε τὴν ἐπιστάσιν τῆς κατηχήσεως, εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, ἔπραξεν ἓνα τοιοῦτον ἔργον, γνώσεως μὲν ὀλίγης, ὁμῶς γενναίας, κ' νεανικῆς, πίσεως, κ' σωφροσύνης μεγαλώτατον δείγμα περιέχον· διότι τὸ εἶσιν εὐνέχοι, οἵτινες „ εὐνέχισαν ἑαυτὸς διὰ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ, ῥητὸν, ἀπλῶς, κ' γενναίως ἐκλαβὼν ἔκοψε τὰ αἰδοῖα τε, ὅρα τὸν Εὐσέβιον (α). Τῆτο τὸ ἔργον ἄτοπον ἐφάνη μετ' ὀλίγον καιρὸν, ὅταν δηλαδὴ ὁ Ὠριγένης διὰ ἀνάγκην τῆς Ἐκκλησίας, εἰσηλθεὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, κ' ἔτυχε τὴν χειροθεσίαν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀπὸ τῆς ἐν Καισαρείᾳ Ἐπισκόπῳ ὅπως διέβαινε, τότε ὁ Δημήτριος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος, ἐδοκίμασε νὰ ἀποδείξῃ σφαλερὰν αὐτὴν τὴν τολμηθεῖσαν ἀτοπίαν παρὰ τῷ Ὠριγένει, καὶ νὰ κατηγορήσῃ αὐτὸν, κ' τῆς χειροτονήσαντας αὐτὸν Ἐπισκόπῳ.

§. 7. Τῷ δεκάτῳ ἔτει τῷ Σευήρῳ, ἀναχωρῶν ὁ Ὠριγένης ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείαν, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς Καισαρείαν, ἄφησε διάδοχον εἰς τὸ σχολεῖον τῆς κατηχήσεως τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸν Ἡρακλᾶν, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐρχόμενος εἰς Τύρον, ἔγραψεν εἰς ὑπομνήματα τὴν Θεῖαν Γραφήν, κ' ἀρχίσει νὰ συντάττῃ τὸ κοπιασικὸν ἐκεῖνο τῶν Γραφῶν, ἦτοι τὰ Ἑξαπλᾶ· διότι λαβὼν τὰς ἑξ Ἑρμηνείας τῆς Γραφῆς, κ' συνδέττων τὴν Ἑβραϊκὴν Γραφήν, με Ἑβραϊκὰ στοιχεῖα, κ' λόγια ἴδια, εἰς μίαν σελίδα, ἔθελλεν ἑτέραν σελίδα ἀντικρὺ με Ἑλληνικὰ γράμματα, ἀλλ' Ἑβραϊκὰς λέξεις εἰς εἶδησιν ἐκείνων ὅπῃ δὲν ἴξευρον τὰ Ἑβραϊκὰ γράμματα, διὰ νὰ γνωρίζωσι με τὰ Ἑλληνικὰ, τῶν Ἑβραϊκῶν λογίων τὴν δύναμιν, κ' ἔτω εἰς τὰ λεγόμενα ἀπὸ αὐτὸν, Ἑξαπλᾶ, ἢ Ὀκταπλᾶ, τὰς μὲν δύο Ἑβραϊκὰς σελίδας, καὶ τὰς ἑξ τῶν ἑρμηνευτῶν κατάντικρυν δέλτων, μεγάλην ωφέλειαν ἔδωκεν εἰς τῆς φιλοκάλες, ὡς γράφει ὁ Ἐπιφάνιος (β), κ' ὁ Εὐσέβιος (γ), προσέτι κ' ἄλλα συγγράμματα ἄφισε, εἰς τόσον ὅτι, ἐσύνθεσε βιβλία ἑξ χιλιάδας, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἐπιφάνιος (δ).

§. 8. Περιβόητος λοιπὸν ἔγινεν αὐτὸς ὁ Ὠριγένης, εἰς πάντας, ὡς ἄδεις ἄλλος ἐν ἔργῳ, κ' λόγῳ, τῷ ὅποις τὴν ζωὴν, τὴν εὐφυΐαν, τὴν πολυμάθειαν, τὴν ἐπιδεξιότητα, τὴν ἐμπειρίαν, κ' τὰ παρόμοια πάντες θαυμάζουσιν, ἀλλὰ δὲν ἔμεινεν ἕως τέλους, τοιαύτη δόξα ἄσβεστος, διότι ἡ πολυπειρία

τῷ

Εὐνεχίζει
τὸν ἑαυτὸν
τῷ.

Συγγράμ-
ματα αὐτῷ.

Δόξαι φευ-
δεῖς τῷ Ὠ-
ριγένει.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. 5'. κεφ. 4'. ὅπως λέγει ἔτω „ Ἐν τῷ τῷ δὲ τῆς κατηχήσεως ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς ἔργον ἐπιτελεῖν τῷ Ὠριγένει, πρᾶγμα τὶ διαπέπρακται, φρενὸς μὲν ἀτελεῖς, κ' νεανικῆς, πίσεως γεμὴν ὁμῶς, κ' σωφροσύνης μέγιστον δείγμα περιέχον, τὸ γὰρ εἶσιν εὐνέχοι κτ. “

(β) Αἰρέσ. 58'. (γ) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. 5'. κεφ. 5'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

τα, ἔγινεν αἴλιος πτώματος ἑξαισίς, ἐπειδὴ βεβλόμενος νὰ ἐρευνήσῃ πάντα τὰ τῆς γραφῆς, ἔπεσεν εἰς μέγα πλάισμα, καὶ ἀμάρτημα, καὶ εἶπε θανάσιμα λόγια, διότι ἀπὸ αὐτὸν ἔλαβεν αἰτίαν, καὶ ὁ Ἀρειος, καὶ οἱ καθ' ἑξῆς Αἰρετικοὶ ἀνόσιοι, γενόμενος ἀρχηγὸς πάσης κίρσεως. Αὐτὸς ἐδογματίζε τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ κτιστὸν, καὶ τὸν ἀλλοτρίωνε τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τῆς ἐσίας τῆς πατρικῆς, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τὸ παρήγαγεν ἀπὸ τὴν πατρικὴν ἀξίαν, καὶ ἀπὸ τὸν Υἱὸν, λέγων πῶς ἔλε ὁ Υἱὸς βλέπει τὸν Πατέρα, ἔλε τὸ Πνεῦμα τὸν Υἱὸν, καθὼς ἔλε τὸ Πνεῦμα βλέπασιν οἱ Ἄγγελοι, ἔλε τὰς Ἀγγέλους οἱ ἄνθρωποι· διὰ δὲ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, δυσσεβῶς ἔλεγε, πῶς ὁ Χριστὸς δὲν ἔλαβε ἐκ τῆς παρθένης σάρκα ἔμφυχον, ἀλλὰ ἠνώθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πρὸ καταβολῆς κόσμου, μετὰ τὸν νεν, τὸν ὁποῖον ἐπλάθει ἐκλελεγμένον, καὶ κλόνων ἐχὺ ὑποσάνια, καὶ μετὰ αὐτὸν ἐπ' ἐσχάτων νὰ ἐνανθρώπησε, καὶ νὰ ἔλαβεν σάρκα χωρὶς νοερὰν, καὶ λογικὴν ψυχὴν, καὶ πάλιν πῶς νὰ ἀπόθεσε ὁ Κύριος τὴν σάρκα ὡς ἔλαβε, καὶ πῶς θέλει ἔχει τέλος ἡ βασιλεία ἐδογματίζε, καὶ ἐδίδασκε πῶς, καὶ οἱ δαίμονες θέλει ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν προτέραν Ἀγγελικὴν εἴασιν, καὶ ἡ κόλασις νὰ εἶναι προσωρινή, καὶ ἐχὺ παυσιμὴ, καὶ θέλει γίνῃ μόνον διὰ καθαρισμόν τῶν ἀμαρτημάτων, καὶ μετὰ τὸν καθαρισμόν, πάντες θέλει ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὴν ἐνάδα, καὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ οἱ δαίμονες, καὶ ἄλλας τοιάτας βλασφημίας ἐμυθέυετο, διὰ τὰς ὁποίας ἐπὶ ζωῆς τε, ἀποβάλλθη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Πιστῶν, καὶ μετὰ θάνατον, ἐκατακρίθη σὺν τῷ Ἀρείῳ, Εὐνομίῳ, Μακεδονίῳ, Ἀπολιναρίῳ, Νεστορίῳ, καὶ Εὐτυχεῖ, παρὰ τῆς πέμπτης συνόδου, πράξ. ἡ. καν. β'. ζήσας χρόνος ξδ'. εἰς τὴν ἀρχὴν Γέλα τοῦ Αυτοκράτορος ἐτελεύτησεν (α), ὅρα τὸν Εὐσέβιον (β).

Hh 2

§. 9.

(α) Ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, ἐστάθη χωρὶς ἀντιλογίαν σοφώτερος ὁ Ὠριγένης, περὶ τοῦ ὁποῖου διάφοροι γνώμαι φέρονται, ἔκρηνα εὐλογον νὰ περιγράψω τὰ περὶ αὐτοῦ, πλατύτερον, ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τοῦ Συγγραφέως μας. Ἐγεννήθη ἔτος ὁ περιβόητος ἀνὴρ, εἰς Ἀλεξάνδρειαν, τῷ ἔτει. ἔπει ἀπὸ Χριστοῦ· τῷ δὲ ιζ'. τῆς ἡλικίας τε εὐρισκόμενος ὁ πατήρ τε εἰς φυλακὴν διὰ τὴν πίσιν, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ἡ μήτηρ τὸν ἐκώλυσε, κρύψασα τὰ αὐτοῦ φορέματα, μετὰ ὅταν τῆλο αὐτὸς ὑπῆγεν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ συνομιλήσῃ μετὰ αὐτὸν, διὸ ἔγραψε τὴν πρὸς αὐτὸν κατηχητικὴν ἐπιστολήν. Τῷ ιη'. ὁμοίῳ τῆς αὐτοῦ ἡλικίας, διεδέχθη τὸ σχολεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ μετὰ τῶν αὐτοῦ μαθητῶν, οἱ πλείονες ἐδέχθησαν τὸν Στέφανον τοῦ μαρτυροῦ, εἰς τρόπον ὅτι ἐφαίνετο πῶς ἐδίδασκε τὸ μαρτύριον, καὶ ἐχὺ Θεολογίαν. Εἰς τὸ σχολεῖον τε, εἰσῆρχοντο ἐχὺ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες, καὶ παρθένοι, καὶ διὰ νὰ φύγῃ τὴν κατὰ κρισιν, ἐνέσχισε τὸν ἑαυτὸν τε. Τῷ σι'. τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως ὑπῆγεν εἰς Ρώμην, ὅθεν ἐπιστρέψας ἐξέδωκε ποικίλα συγγράμματα, καὶ ἀπόκησε μεγάλην φήμην. Εὐρισκόμενος ὁ Ὠριγένης εἰς Καισάρειαν, ἀρχιστε νὰ διδάσκῃ, καὶ νὰ ἐξηγῇ τὰς Γραφὰς,

εἰς

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. α'.

Ηρακλᾶς.

§. 9. Μεταξύ δὲ τῶν μαθητῶν τῆ Ὠριγένους, ὁ Ηρακλᾶς ἦν περιφανέ-
στατος πάντων, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆ Ἐυσεβίου (α), τὸν ὁποῖον ἐπρόκρινεν

εἰς τῆτο ἐκαλέσθη ἀπὸ τῆς ἐκείσε Ἐπισκόπος, ἀγκαλά, ἢ δὲν ἦτον ἱερωμένος, διὸ ὀρ-
γιθεὶς Δημήτριος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος, τὸν ἐκάλεσε, ἢ τὸν ὑποχρέωσε νὰ ἐπα-
ναλάβῃ πάλιν τὸ πρῶτον τῆ ἐπάγγελμα. Ὁλίγον ὕστερον ἐκαλέσθη παρὰ Μαρμαρίας
τῆς μητρὸς Ἀλεξάνδρου Σευῆρος Ἀυτοκράτορος, ἀλλὰ δὲν ἔμεινε πολὺν καιρὸν, ἢ ἐπέστρε-
ψεν εἰς Ἀλεξανδρείαν, διδάσκων ἕως τῆς σκῆ. ὅθεν ἐμίσησε διὰ τὴν Ἀχαΐαν, ἢ διερ-
χόμενος διὰ τῆς Παλαιστίνης, ἐχειροτονήθη ἀπὸ τῆς ἐκεῖ Ἐπισκόπος Γερεῦς ὡν ἑτῶν
μβ'. διὸ ὠργισθὲν πάλιν ὁ Ἐπίσκοπος τῆ Δημήτριος, ἐπειδὴ ἢ ἐχειροτονήθη χωρὶς ἀδείαν
τῆ, ὅθεν ὁ Ὠριγένους ἐπέστρεψεν εἰς Ἀλεξανδρείαν διὰ νὰ τὸν καταπραύνη, ἀλλ' αὐτὸς
τὸν ἀπεδιώξεν εἰς τῆς σλά. ἢ τὸν ἀφώρσε, μάλιστα τὸν ἐκάθηρε εἰς μίαν σύνοδον τῆς
Αἰγύπτου. Τότε ἀνεχώρησεν, εἰς Καισάρειαν τῆς Παλαιστίνης, ὅπῃ ἐσύστησεν ἕνα πε-
ρίφημον σχολετον, ὕστερον ὑπήγεν εἰς Ἀθήνας, ἢ ἐκεῖθεν εἰς Καισάρειαν πάλιν, ὅθεν
ἐκαλέσθη εἰς Ἀραβίαν, ἢ ἐπέστρεψε τὸν Βῆρυλλον Ἐπίσκοπον Βόσρων. Ἐκ δευτέρου ἐκα-
λέσθη εἰς Ἀραβίαν εἰς μίαν συνάθροισιν Ἐπισκόπων, ἢ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν τῆς
πιστεύουτας, ὅτι αἱ ψυχαὶ ἀποθνήσκουσιν, ἢ ἀνασταίνονται. Τέλος πάντων εἰς τὸν ζ'. διωγ-
μὸν κατὰ Χριστιανῶν, ἐπὶ Δεκίς, ὑπέμεινεν ὅλα ἐκεῖνα τὰ κολαστήρια ὅπῃ ἢ ἀνθρώπινος
σκληρότης δύναται νὰ ἐφύρη, ὅσον ὅμως πικρὰ ἦσαν αὐτὰ τὸ κολαστήρια, ἀλλο τόσο
ἐπασχον μὲ κάθε τρόπον οἱ δῆμιοι νὰ μὴν ἀποθάνη, ἀλλὰ νὰ τιμωρῆται περισσότερον
καιρὸν, ἀλλ' αὐτὸς ὑπέμεινε μὲ ἄκραν καρτερίαν, ὡς ἔδειξεν ἄλλος. Λέγουσι δὲ τινὲς πῶς
ὁ Ὠριγένους διὰ νὰ ἀποφύγη τὰς τιμωρίας ἔδωκε τοῖς εἰδώλοις προσωπιόμενος· τῆτο
ὅμως δὲν εἶναι βέβαιον, διότι ὁ Ἐπιφάνιος ὅπῃ ἀναφέρει τὸ τοῖστον, ἀναφέρει, ἢ κρᾶσ-
ματὰ ψευδῆ, ἐπειδὴ λέγει πῶς ἐσυνέβη εἰς τὸν διωγμὸν τῆ Μαξιμίαν, ὅταν ὁ Ὠρι-
γένους ἦν εἰς μεγάλην τιμὴν παρὰ τοῖς Ἐπισκόποις τῆς Παλαιστίνης· ἢ βέβαια ἂν ὁ Ὠ-
ριγένους ἔδωκε τοῖς εἰδώλοις, δὲν τῆ ἐπρόσφερον τοσαύτην τιμὴν. Προσέτι, ἂν ἦτον τὸ
τοῖστον ἀληθές, πῶς οἱ ὑπεναγῆτοι τῆ δὲν τὸν ἐγκάλεσαν, ἢ δι' αὐτὸ, εἰς καιρὸν ὅπῃ
ἔχι μόνον τὰ ἀληθῆ ἔλεγον, ἀλλ' ἐπλαλλον ἢ ψευδεῖς συκόφανίαις κατ' αὐτῆ; Τέ-
λος πάντων ἀπέθανε τῆτος ὁ γεννητός ἐλευθερωθεὶς ἀπὸ τὴν φυλακὴν, εἰς τῆς
σνδ'. ἑτῶν ξθ'. εἰς Τύρον ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆ Γάλλου. Ἀπὸ τὰ πολλὰ συγγράμματῃ
ὅπῃ ἔφισε, δὲν σώζονται παρέξ ἕνα ἐγχειρίδιον κατὰ Κέλσου, διάφοροι ὀμιλίαι μὲ ὑπομ-
νήματα εἰς τὴν γραφὴν, ἢ φιλοκαλία, ἢ ἄλλα μικρὰ ἐγχειρίδια, κόμματῃ τινὰ τῶν ἑξαπ-
λῶν· ἕνα βιβλίον περὶ ἀρχῶν, ἔχι ὅμως Ἑλληνιστῃ, ἀλλὰ μία μετὰφρασις μόνον Λατινιστῃ
σώζεται, ἢτις ἢ ἀτελής ἐστίν. Εἰς αὐτὸ τὸ βιβλίον περιέχονται αἱ σφαλεραὶ αὐτῆ δόξαι.
Ζήτησις μεγάλη, ἢ γνωῖμαι διάφοροι μεταξὺ τῶν Πατέρων, ἂν δηλαδὴ ὁ Ὠριγένους
Αἰρετικὸς ἦν, ἢ ἔχι. Ὁ Ἐπιφάνιος, ὁ Γερόντιμος, ὁ Ἀυγουστίνος, ὁ Θεόφιλος, ὁ Γε-
σινιανός, ἢ ἡ Πέμπτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, μὲ τῆς ὁποῖς συμφωνεῖ, ἢ ὁ συγγραφεὺς
μας τὸν κατεδίκασαν ὡς Ἀρειανόν. Ὁ Δίδυμος ἐξ ἐναντίας, ὁ Ἀθανάσιος, ὁ Βασίλειος,
ὁ Ναζιανζῆ Γρηγόριος, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ρ'εφίνος, ἢ πολλοὶ ἄλλοι τὸν ἀναφέρει πολλ-
λάκις, κατὰ τῶν Ἀρειανῶν. Δὲν ἀρεῖμαι ὅμως πῶς ὁ Ὠριγένους ἐδόξαζε πολλὰ περὶ
δοξα, ἀλλ' ἐν ταύτῃ λέγω πῶς ὁ, τι ἐδίδασκε τὸ ἐπρόσφερον εἰς τὴν γνώμην, ἢ ἀπό-
φασιν τῶν ἄλλων, ἢ ἔχι πῶς μὲ ἰσχυρογνωμίαν ἠθέλει νὰ τὸ σερεῶσῃ. Μάλιστα εἰς
ὅλα τῆ τα συγγράμματῃ φαίνεται τὸ μέλειον, τὸ ἡμερον, τὸ ταπεινόν, μία ἄκρα μά-
θησις, ἢ περὶ πλέον ἢ πολυτελεία τῆ ἦν ἀμέμπτις καθαρότητος. Ζηλωτικὸς εἰς τὸ νὰ κη-
ρύξη τὴν ἀλήθειαν τῆ Ἐναγγελίης. Ἐφείρε τὴν ὑγιείαν τῆ μὲ τῆς συχνῆς ἀγρυπτίας,
νηστίας, ἢ ἂν ἐπέσεν εἰς τινὰ σφαλερὰν δόξαν, τῆτο ἔγινεν, ἐπειδὴ ἐπεδύμει νὰ ἀντιστα-
θῆ μὲ περισσότεραν ζέσιν κατὰ τῶν ὑπεναγῆτων, τῶν Μανιχαίων δηλαδὴ, ἢ φιλοσόφων.

Α'νά-

(α) Ἐκκληστ. Γ'σος. βιβλ. 5'. κεφ. 16.

ὁ Ὀριγένης ἀπὸ τῆς ἄλλης, ὡς σπυδαῖον ὄντα εἰς τὰ θεῖα, λόγιον, καὶ ἔχον ἄμοιρον τῆς Φιλοσοφίας, ἔχων αὐτὸν κοινὸν τῆς κατηχήσεως, διορίσας αὐτῷ τὴν πρώτην Εἰσαγωγὴν τῶν νεωστὶ σοικειμένων, εἰς δὲ τῶ λόγῳ τῶ, τῶν ἐν ἑξ, φυλάξας ἀκρόασιν. Καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν Δημητρίῳ Ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρείας Ἐκκλησίας, ἔγινε διάδοχος αὐτῷ ὁ Ἡρακλᾶς, καὶ ἀρχιερατεύσας χρόνους δέκα ἑξ, ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Φιλίππου τοῦ Ἀυτοκράτορος.

§. 10. Τελευταῖον Ἀμμωνίος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Χριστιανὸς Φιλόσοφος, ἐχρημάτισε τὸν αὐτὸν καιρὸν, κατὰ τὸν ὁποῖον ἤκμαζε ὁ Ὀριγένης, ἄνθρωπος ἐλλόγιμος, καὶ εἰς ἄκρον τῆς μαθήσεως φθάσας, τῶ ὁποῖοι μαθητῆς ἐχρημάτισε Πλωτῖνος ὁ Αἰγύπτιος δέκα χρόνους, ὡς λέγουσι. Κατ' αὐτῶ συκοφαντίαν ἔπαλασεν ὁ Πορφύριος εἰπὼν, καθὼς φαίνεται εἰς τὸν Εὐσέβιον (α). „ Ἀμμωνίος μὲρ γὰρ Χριστιανὸς ἐν Χριστιανοῖς ἀνατραφεὶς τοῖς „ γονεῦσιν, ὅτε τῶ φρονεῖν, καὶ τῆς Φιλοσοφίας ἤψατο, ἐνδύς πρὸς τὴν „ κατὰ νόμους πολιτείαν μετεβάλετο· τάυτην τὴν συκοφαντίαν ἀναιρεῖ ὁ „ Εὐσέβιος λέγων (β). „ Τῶ τε Ἀμμωνίῳ τὰ τῆς ἐνδὲς Φιλοσοφίας „ ἀκέραια, καὶ ἀδιάπτωτα, καὶ μέχρι ἐσχάτης τῶ βίῃ διέμεινε τελευτῆς, ὡς „ πῶ καὶ οἱ τ' ἀνδρὸς εἰσέτι τὰ νῦν μαρτυροῦσι πόνοι, δι' ὧν κατέλιπε συγ- „ γραμμάτων, παρὰ τοῖς πλείστοις εὐδοκιμῶνται. Ἀνάγνωθι, καὶ τὸν Γερῶ- „ νυμον (γ). Μεταξὺ τῶν ἀξιολόγων αὐτῶ συγγραμμάτων, κατέλιπε καὶ „ λόγον ἐπιγεγραμμένον περὶ τῆς Μωσέως, καὶ Ἰησοῦ συμφωνίας, καὶ κα- „ νόνας Εὐαγγελικῆς, ὅπως μετὰ τὸν Τατιανόν, τὴν τῶν Εὐαγγελιστῶν „ ἀρμονίαν, ἤτοι συμφωνίαν ἐκτίθεισι.

§. 11. Εἰς τῶ χρόνους Ἀλεξάνδρου Σευήρου, ἐυρέθη ἡ Ἐκκλησία, Ἐλληνική, Ἐρμηνεῖα τῆς παλαιᾶς διαθήκης, εἰς Νικόπολιν τὴν πρὸς Ἄκτιον, ἣν ὁ Ὀριγένης δὲν ἀναφέρει εἰς τὰ τῶν ἀντιγράφων Ἐξαπλά. Ὅρα τὸν Ἐπιφάνιον (δ).

Hh 3

KE-

Ἀνάμεσα τῶν συγγραφέων ὅπως ἔγραψαν περὶ Ὀριγένους ἦν ὁ περίφημος Ἀλλοῦξ ἢ Haloix, Ἰησοῖτης. Ἀνάγνωθι περὶ πλέον, ἢ τὸν Ἡλίαν Δεπίνον τόμ. α. εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, τὸν τῶ Φοσσέ, εἰς τὸ βιβλίον, βίος τῶ Τερτυλλιανῶ, ἢ Ὀριγένους, ἢ τὸν Δεκίνον, Ἰησοῖτην, εἰς τὴν Ἰστορίαν περὶ Ὀριγε- νισμῶ, ἢ ἄλλης ποδῆς.

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. 5. κεφ. 19. τῶ καταλ. κεφ. νέ.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

(γ) Ἐν

(δ) Αἰρέσ. ξδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Περὶ Μαξιμίνοῦ τῆ Θρακῆς, περὶ τῶν Ἀντικαيسάρων, καὶ τῆ
Ἐβδόμῃ διωγμῆ, κατὰ Χριστιανῶν.

§. 1.

Μαξιμίνος
Ἀυτοκρά-
τωρ
Ἀπὸ Χ. Γ.
235.

Χαρακτήρ
αὐτοῦ.

Γορδιανὸς
Ἀυτοκρά-
τωρ ἀπὸ
τῶν στρατιω-
τῶν ἀναγο-
ρεύεται.
Μάξιμος
Πιπηνός, καὶ
Ἀλβίνος
Ἀυτοκρά-
τορες.
Θάνατος τῶν
Μαξιμίνων.

Φονευθέντων δὲ Ἀλεξάνδρου, καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, λαμβάνει τὴν βασι-
λείαν Μαξιμίνος ὁ Θραξ, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ σλέ., ὅστις τραχύτατα,
καὶ μὲ πολὺν φόβον μεταχειριζόμενος τὴν ἐξουσίαν, ἔπασχε νὰ μεταφέρει
πάντας, ἀπὸ ἡμερον βασιλείαν, εἰς ἄσπλαχνον τυραννίδα· διότι τόσον κατὰ
τὸ γένος, ὅσον καὶ κατὰ τὸ ἦθος, ἦν φύσει βάρβαρος, ἔχων πατρογονικὸν
τὸ νὰ φονεύῃ, ὄθεν βαρὺς, καὶ ἀπηνὴς ἐφαίνετο, ἔχι μόνον κατὰ τῶν Χριστι-
ανῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντων· ἦν ὑβριστής, φιλόργυρος, ἀδικος, φονεὺς, καὶ
φανερὸς Τύραννος, διὸ ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον, ἐδίωξεν ὅλας τὰς ὑποτασσο-
μένους, καὶ συνδιατρίβοντας μὲ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ θέλων νὰ κρύψῃ τὸ ἀγε-
νὲς αὐτοῦ, ἀτίμαζε τὰς εὐγενεῖς, καὶ οἰκειοποιεῖτο τὰς ἀγενεῖς, καὶ τὰς ἐτίμα·
καὶ ἐπιθυμῶν νὰ εἶναι μόνος αὐτὸς εἰς τὸ τάγμα τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἄλλοις ἄλ-
λος τῶν εὐγενῶν, πολλὰς αὐτῶν ἐθανάτωσεν, ὑποπτευόμενος ἴσως τὰς ἐπι-
βλάς. Ἐκστρατεύσας δὲ κατὰ τῶν Γερμανῶν, ἐκέρσεν τὴν χώραν αὐ-
τῶν, καὶ βασιλεύων, εἰς τὴν Ἀνατολὴν πολλὰ μισῶν, καὶ ἄτοπα ἔδειξεν, οἰ-
κειοποιῶν τὰ τῶν ὑπηκόων, καὶ συναζων πανταχόθεν χρήματα. Διὸ
ἐμισήθη παρὰ πάντων, καὶ μάλιστα ἐκατηγορεῖτο ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ὡς
Ἀυτοκράτωρ ἐκλέχθη, καὶ τῆτο μαδόντες οἱ ἐν τῇ Λιβύῃ στρατεύοντες, ἀ-
νηγόρευσαν τὸν Γορδιανόν, ἄνθρωπον πρεσβύτην ἐκ τῆς βελῆς, καὶ ἀκασίως
αὐτῷ, Ἀύγουστον, καὶ Ἀυτοκράτορα. Οὗτος εὐθύς ἐπεμφεν εἰς Ρώμην διὰ
νὰ φανερώσῃ τὴν ἀνάρτησίν τε, καὶ βραδύνοντες οἱ ἀπεσαλμένοι, οἱ Ρωμαῖοι
μὴν ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν τῆ Μαξιμίνου, ἀποσάτησαν, καὶ ἔκλεξαν δύο
στρατιγῶν, Μάξιμον τὸν Πιπηνόν, καὶ τὸν Ἀλβίνον, Ἀυτοκράτορας αὐ-
τῶν ὀνομάσαντες, μάλιστα, Πατέρας τῆς Συγκλήτου ἐκάλεσαν αὐτούς.

§. 2. Μαδῶν δὲ ταῦτα ὁ Μαξιμίνος, ὤρμησεν εἰς Ἰταλίαν, καὶ νικη-
θεὶς ἀπὸ τὸν Μάξιμον περὶ τὴν Ἀκυληίαν, καὶ ἀποσατῶντες οἱ στρατιῶται,
καὶ δορυφόροι αὐτοῦ, ἐφονεύθη ὁμῶς μὲ τὸν υἱόν τε εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, ζή-
σας χρόνος ἕξ. ἔξ ὧν ἐβασίλευσε μόνον χρόνος δύο, καὶ μῆνας ἕξ. Ἀνάγνω-
σι περὶ αὐτῶν τὸν Ἡρωδιανόν, καὶ τὸν Καπιτωλίνον.

§. 3. Οἱ Ἀντικαيسαρες φιλονεικίσαντες ἀναμεταξύ τες, οἱ στρατιῶται
ἐχθρικῶς κατ' αὐτῶν φερόμενοι, ἔχι ἀφ' ἑαυτοῦ των, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ σκάν-
δαλα τῆς Βελῆς, καὶ τῆ δῆμῳ, ἔδεδσαν, καὶ τὰς δύο, καὶ τὰς ἤφερον εἰς ὀ-
λην

λην τὴν πόλιν, με̄ εμπαιγμῶς, καὶ αἰκισμῶς, τέλος πάντων τὰς ἐθανάτωσαν, ἐξ ὧν ὁ μὲν Μαξιμὸς ἦν ἐτῶν οὐδ'. ὁ δὲ Ἀλβίνος ξ'. καὶ ἐβασίλευσαν κατὰ τινας μὲν, ἡμέρας κβ'. κατ' ἄλλας δὲ, ἕως μῆνας τρεῖς.

§. 4. Ἐπὶ τῆς βασιλείας δὲ τῆ Μαξιμῶ, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης Οὐρβανὸς ἀρχιερατεύσας ὀκτῶ χρόνους ἐτελεύτησε, καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ Ποντιανός. Τῆς δὲ Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Φιλιππὸν προεχειρίσθη Ἐπίσκοπος ὁ Ζεβίνος.

§. 5. Διαδεξάμενος δὲ τὴν βασιλείαν ὁ Μαξιμίνος, ἤγειρε διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὃν ἑβδομον ἐπαριθμῶσι, καὶ ἐπρόσβαξε νὰ φονεύωνται οἱ διδάσκαλοι, καὶ κήρυκες τῶν μυσηρίων τῆ Χριστῶ, καὶ τῆς Ευαγγελικῆς διδασκαλίας. τὴν αἰτίαν δὲ τῆ αὐτῆ διωγμῶ τὴν γράφει ὁ Εὐσέβιος εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, ἀπὸ ἑχθρῶν δηλαδὴ ὅπῃ εἶχεν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐκίνησε τὸν διωγμὸν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἐτίμα τὰς Χριστὸν σεβομένους, καὶ εἶχεν εἰς τὸ παλάτι τὰ πολλὰς Χριστιανῶς. Εἰς τὸν καιρὸν αὐτῆ τῆ διωγμῶ, πολλοὶ ἄξιοι ἄνδρες ἐδέχθησαν τὸν Στέφανον τῆ μαρτυρίῃ, μεταξὺ τῶν ὁποίων συναριθμῶνται, Ἀμβρόσιος ἄνθρωπος φιλολόγος, ὅπῃ ἐπαρακίνησε τὸν Ὠριγένην εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν Γραφῶν, καὶ Πρωτόκλιτος ὁ τῆς ἐν Καισαρείᾳ παροικίας Πρεσβύτερος. ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ Μαξιμίνος Ἀυτοκρατορία δὲν ἐβάσταξε πολὺν καιρὸν, ἄτω καὶ ὁ διωγμῶς, ὁ παρ' αὐτῆ κινήσῃς, ἐτελείωσεν ὁμῶς μετὰ τὸν κινήσαντα.

Ἐπίσκοποι
Ρώμης.

Ἀντιοχείας.

Ζ. διωγμὸς
κατὰ τῶν
Χριστιανῶν.

Αἰτία τῆ
τοιούτου
διωγμῶ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε.

Περὶ Γορδιανῶ, καὶ Φιλίππου τῆ Ἀραβὸς τῶν Ἀυτοκρατόρων, καὶ τῶν διαλαμφάντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Θεῶν ἀνδρῶν.

§. 1.

Ὁ Προφήτης Γορδιανός, ὃς ἀνηγορεύθη παρὰ τῶν στρατιωτῶν Ἀυτοκράτωρ εἰς Λιβύην, ἐνδύς ὅπῃ ἐφθάσεν εἰς Ρώμην ἀδελφήσας ἀπέθανεν, ἀφ' οὗ διάδοχον τὸν υἱὸν αὐτῆ, Γορδιανὸν καὶ αὐτὸν λεγόμενον, αὐτοὶ οἱ δύο κατὰ τινας ἐκηρύχθησαν ἐν τῇ αὐτῇ εἰς τὴν Λιβύαν, καὶ ὑπερον ἀπὸ μῆνα ἕνα, καὶ ἡμέρας ἕξ ἐφονεύθησαν, τῶν ὁποίων τὸν θάνατον μαρτῶσα ἡ ἐν Ρώμῃ Σύγκλητος, ἐδιώρισε τὰς Ἀντικαίσαρας, καὶ φονευθέντων αὐτῶν, καὶ τῆ Μαξιμίνος, ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν μόνος ὁ Γορδιανός, ὁ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆ ἐκγονος, ἐν ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστῶ Γεννήσεως σλῃ. Ὅσους κατασῆσας Ἐπαρχὸν Τιμησοκλέα τὸν πενθερὸν τῆ, ἄνθρωπον φρόνιμον, καὶ ἀξιόλογον, καὶ στρατεύσας κατὰ τῶν Περσῶν, ἐνίκησε τὰς ἐχθρῶς, καὶ πολλὰς πόλεις τῶν Ρωμαίων ἐξανάλαβεν. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέθανεν ὁ Τιμησοκλῆς, οἱ στρατιῶται ἀ-

Γορδιανός
Ἀυτοκρά-
τωρ.
Ἀπὸ Χ. Γ.
238.

Θάνατος
αυτῆ.Επίσκοποι
Ρώμης.Αντιοχείας
Αλεξαν-
δρείας.Φίλιππος
Ἄραφ Ἀυ-
τοκράτωρ.
Ἀπὸ Χ. Γ.
244.Χαρακτῆρ
αυτῆ.Γίνεται
Χριστιανός.Διδάσκαλοι
τῆς Ἐκ-
κλησίας.

ποσατῶντες κατὰ τῆ Ἀυτοκράτορος, ἐπειδὴ ἦν αἴτιος πέναις, τὸν ἐθανά-
τωσαν τῷ κς'. τῆς αὐτῆ ἡλικίας κατὰ μῆνα Μάρτιον, βασιλεύσας χρόνας
ἕξ, εἰς τῆτο παρακινέμενοι παρὰ Φιλίππα τῆ Ἄραβος.

§. 2. Ἐπὶ τῆς Βασιλείας αὐτῆ τῆ Γορδιανῆ, ἐτελεύτησεν ὁ τῆς Ρώ-
μης Πρόεδρος Ποντιανός, ἀρχιερατεύσας χρόνας ἕξ, καὶ ἐδιαδέχθη αὐτὸν Ἀν-
τέρως, ὃς μόνον ἓνα μῆνα ἐπισκοπεύσας ἐτελεύτησε, καὶ μετ' αὐτὸν ἐψη-
φίθη ὁ Φλαυιανός θεία ψήφω, ὡς ἰσορεῖ ὁ Εὐτέβιος (α). Λέγεται γάρ,
ὅτι συνηγμένων τῶν Χριστιανῶν ἐπ' Ἐκκλησίας διὰ τὸν μέλλοντα δέξασθαι
τὴν Ἐπισκοπὴν, εὐρίσκετο, καὶ ὁ Φλαυιανός, ὃς τότε εἶχεν ἐπιτρέψῃ ἐκ
τῆ ἀγρῆ, με' ἄλλας, ἀδελφὸς ὅμως ἐπρόφερε λόγον περὶ αὐτῆ, ἵνα δηλαδὴ
ἐκλέξωσιν αὐτὸν Ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ ἦσαν ἕτεροι, ἐνδοξοὶ, καὶ περιφανεῖς,
διὰ τὰς ὁποίας ἐφρόντιζον οἱ Χριστιανοὶ, ποῖον ἴσως νὰ ἐκλέξωσιν. Ἐν τῷ
ἀναμεταξὺ ἀπέταξε μία περισερὰ, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆ Φλαυ-
ιανῆ, καὶ τότε πάντες οἱ συνευρισκόμενοι μιᾷ ψυχῇ, καὶ μιᾷ φωνῇ, ἔκραξαν
ἄξιος, ἄξιος, καὶ χωρὶς ἀργοπορίας τὸν ἀνέβαταν εἰς τὸν θρόνον.

§. 3. Τότε, καὶ ὁ τῆς Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος Ζεβίνος θανὼν, διεδέχ-
θη τὴν Ἐπισκοπὴν Βαβύλας. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν δὲ μετὰ τὸν Δημήτριον
ἔγινεν ὁ Ἡρακλᾶς, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Διονύσιος.

§. 4. Φονευθέντος δὲ τῆ Γορδιανῆ, ὡς ἐρρέθη, ἀναγορεύεται Φίλιπ-
πος ὁ Ἄραφ διὰ Ἀυτοκράτωρ, ὁμῶς μετ' αὐτὸν τὸν υἱὸν τῆ Φίλιππον ἐν ἔτει ἀπὸ
Χριστῆ σμδ'. ἦν δὲ ἔτος ἐκ Βόσρων, ὅπερ καὶ πόλιν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆ
ᾠκοδόμησε, Φιλίππεπολιν ὀνομάσας αὐτὴν, ἐκ τῆ ὀνόματός τε. Ἦν
δὲ ἡμέρος πρὸς τὰς Χριστιανὰς, μάλιςα καθὼς λέγεται, ὡς ὁ Εὐτέβιος,
προσετέθη τῇ πίσει τῆ Χριστῆ, καὶ ἔγινε χριστιανός, καὶ εἰς τὴν ὑστερινὴν ἡ-
μέραν τῆ Πάσχα παννυχίδος, ἠδέλητε νὰ μεδέξῃ τῶν ἐπ' Ἐκκλησίας εὐ-
χῶν, ὁμῶς μετ' αὐτῆς Χριστιανὰς, καὶ ἀσμένως ἐξομολογήθη τὰς ἀμαρτίας τε, διό-
τι δὲν ἐδέχετο εἰς κοινωνίαν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν Προεσῶτα, ἂν δὲν
ἦτον ἐξομολογημένος, καὶ ἂν δὲν ἐπαριθμεῖτο μετ' αὐτῆς μετανοῶντας, καὶ
λέγεται πῶς, καὶ εἰς τῆτο ὑπήκασεν ὁ Ἀυτοκράτωρ, δεικνύων ἐμπράκτως
τὸ γνήσιον, καὶ εὐλαβὲς τῆς περὶ τῆ θείας φόβου διαδέσεως. Βασιλεύσας
δὲ χρόνας ἕξ, καὶ μῆνας ἕξ, ἐφονεύθη παρὰ τῶν στρατιωτῶν, συνεργῆτος,
καὶ τῆ Δεκίε, καὶ ἐν ταύτῳ ἐφονεύθη, καὶ ὁ υἱὸς τῆ Φίλιππος. Ἀνάγνω-
θη τὸν Ἡρωδιανὸν (β), καὶ τὸν Καπιτωλῖνον (γ), καὶ ἄλλας.

§. 5. Τῷ γ'. ἔτει τῆς Ἡγεμονίας Φιλίππου, ἀπαθανῶν ὁ Ἡρακλᾶς
ὃς ἀρχιεράτευσεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν χρόνας δεκάεξ, διεδέχθη τὴν Ἐπισ-
κοπὴν Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, μαθητῆς Ὠριγένους, καὶ τῆ Ἡρακλᾶ πρῶ-
τον, διάδοχος εἰς τὸ κατηχητικὸν ἐπάγγελμα, καὶ ὑστερον εἰς τὴν Ἐπισ-
κοπὴν

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5'. κεφ. 3'.
Γορδιανῆ.

(β) Βιβλ. ἡ.

(γ) Ἐν τῷ περὶ

κοπήν Ἀλεξανδρείας, ἄνθρωπος περιβόητος ἐν ἀρετῇ, ὃς συνέγραψε πολλὰ κατὰ τῶν Αἰρετικῶν, τῶν Σαβελλιανῶν, Σαμωσατιανῶν, Ναυατιανῶν, καὶ κατὰ τῆ Αἰγυπτίᾳ Νέπτος, τῆ Χιλιασῆ. Προσέτι καὶ πολλὰς ἐπιστολάς ἐξέδωκεν, ἐξ ὧν καὶ ἡ πρὸς Βασιλείδην τὸν Ἐπίσκοπον μιᾶς παροικίας ἐν Περταπόλει, γραφεῖσα, περιέχει διάφορα κεφάλαια, τὰ ὅποια ὡς κανόνας ἐδέξατο, προσέτι καὶ ἄλλα βιβλία, ἃ ἐπαριθμεῖ ὁ Εὐσέβιος (α). Τελευταῖον πολλὰς ἐξορίας, καὶ διωγμὸς ὑπομείνας, ἐξεδήμεσε πρὸς Κύριον μὲ μαρτυρικὸν τέλος, εἰς τὸν καιρὸν Γαλιῆν τῆ Αὐτοκράτορος, προσατεύσας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν χρόνος δέκα καὶ ἑπτὰ. Συμφωνεῖ δὲ μὲ τὸν Κυπριανόν, πῶς πρέπει δηλαδὴ νὰ ἀναβαπτίζονται οἱ ἀπὸ Αἰρετικῶν βαπτισθέντες. Ἐξω δὲ ἀπὸ αὐτὸν, ἔλαμψαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ ἕτεροι, ὧν πρῶτος.

§. 6. Γρηγόριος ὁ τῆς ἐν Πόντῳ Νεοκαισαρείας Ἐπίσκοπος, Θαυματουργὸς κληθεῖς, ἀπὸ τὰ τελεωθέντα ὑπ' αὐτῆ πολλὰ, καὶ ὑπερφυῖ θαύματα, καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον σημεῖα. Ὅστις ἔτι νέος ὢν, καὶ καλόμενος Θεόδωρος, ὑπῆγεν εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ σπαδάσῃ, ὑπερον ἀναχωρῶν ἀπὸ τὰ σχολεῖα τῆς Ἀθήνης, ὑπῆγεν εἰς Βηρυτὸν, καὶ ἐμάνθανε νομικά. Ἀκῆσας δὲ τὸν Ὀριγένην πῶς ἐρμήνευε τὰς Ἱερὰς Γραφὰς εἰς Καισαρείαν τῆς Παλαιστίνης, ὑπῆγε πρὸς αὐτὸν ὁμῶ μὲ τὸν ἀδελφόν τε Ἀθηνόδωρον, ὅπῃ ἡγάπα πολὺ τὰ τοιαῦτα, καὶ διὰ πέντε χρόνους συναναστραφεῖς μὲ τὸν Ὀριγένην, τόσον ἐπρόκοψε περὶ τὰ θεῖα, ὡς ἔτι νέοι, καὶ οἱ δύο ἠξιώθησαν Ἐπισκοπῆς, καθὼς ἴσorget ὁ Εὐσέβιος (β). Περὶ τῆτος τῆ Γρηγορίᾳ, λέγει ὁ Σωκράτης (γ) „ πολὺς ὁ λόγος ἔντε Ἀθήναις, καὶ Βηρυτῶ, καὶ ὅλη τῇ Ποντικῇ „ οἰκήσει, ὡς δὲ εἶπεῖν, καὶ πάσῃ τῇ Οἰκωμένῃ, ὃν αὐτὸς Ποντικὸν Γρηγόριον καλεῖ, πρὸς διαφορὰν Γρηγορίᾳ Ναζιανζινῶ, καὶ τῆ Νύσσης, καὶ τῆ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Γρηγορίᾳ, τὸν ὅποιον οἱ Ἀρειανοὶ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς φυγῆς τῆ Ἀδασιᾶς, Ἐπίσκοπον κατέστησαν, ἃς ὁ αὐτὸς ἐπαριθμεῖ. Ὁ δὲ Εὐσέβιος (δ), αὐτὸν τὸν Γρηγόριον, καὶ τὸν ἀδελφόν αὐτῆ Ἀθηνόδωρον ποιμένας ὀνομάζει τῶν κατὰ Πόντον παροικιῶν, σὺν ἄλλοις διαπρέψαντας ἐν τῇ Συνόδῳ, τῇ ἐν Ἀντιοχείᾳ συγκροτηθείσῃ κατὰ Παύλου Σαμωσατέως, ὑπερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν Σύνοδον εἰς ὀλίγον καιρὸν μετέβη εἰς τὴν Οὐράνιον δόξαν, ἐπὶ Γαλιῆν τῆ Αὐτοκράτορος. Ἐγραψε λόγον πανηγυρικὸν πρὸς τὸν Ὀριγένην Ἐυχαρστίας ἕνεκεν, μερικὴν ὁμολογίαν πίστεως ἀπὸ ἀποκάλυψιν Ἰωάννη τῆ Ἀποστόλου, λέγει Γρηγόριος ὁ Νύσσης, Ἐπιστολὴν Κανονικὴν, ἣτις περιέχει δώδεκα κανόνας, ἃς ἐρμηνεύει ὁ Βαλσαμῶν (ε), δώ-

Διονύσιος
Ἀλεξαν-
δρεὺς.
Συγγράμ-
ματα αὐτῆ.

Γρηγόριος
ὁ Θαυμα-
τουργός, καὶ
Ἀθηναγό-
ρας ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτῆ.

Συγγράμ-
ματα αὐτῆ.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. μς'. καὶ βιβλ. ζ'. κεφ. κ'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. λ'.
(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κ φ. κς'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ε) Ἀντὶ δώ-
δεκα, ἑνδεκα περιέχει αὐτὴ ἡ ἐπιστολὴ, καὶ ἐνεήσεις αὐτὴν, εἰς τὸν Βαλσαμῶνα σελ. 902.
ἐκδόσ. Παρισ. αχκ.

δώδεκα κεφάλαια Πίσεως περί ψυχῆς, τρεῖς λόγος εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, μετάφρασιν εἰς τὸν Ἐκκλησιαστικόν, ἐπιστολάς κὲ λόγος διαφόρας συνέταξε.

Ἀγαπητὸς
Συνάδων
Ἐπίσκοπος.

§. 7. Ἀγαπητὸς Συνάδων Ἐπίσκοπος, τὸν ὁποῖον πολὺ ἐπαινεῖ ὁ Εὐσέβιος Παμφύλης (α), κὲ μνήμην ποιεῖται διὰ τὰ πεποιημένα ἐξάίσια θάυματα παρ' αὐτῶν, βανῶν δηλαδὴ μετακινήσεις, κὲ ποταμῶν, κὲ νεκρῶν ἐγέρσεις, κὲ ὅτι ὄντα αὐτὸν ζατιώτην, ἠθέλησεν ὁ Μαξιμῖνος νὰ τὸν θανατώσῃ ὡς Χριστιανόν, ἐπειδὴ ἤκεε πολλὰς ὁπῶ ἐπαινῶσαν τὰ παρ' αὐτῶν πραττόμενα, ἀνάγνωδι τὸν Σβίδαν.

Καικίλιος
Κυπριανός.

§. 8. Καικίλιος ὁ Κυπριανός, ἐν Καρχηδόνι γεννηθεὶς, περιφανὴς διὰ τὸ γένος, κὲ πλῆτον, κὲ συγκλητικὸν ἀξίωμα, ἀκροατὴς τῶ Τερτυλιανῶν, τὸν ὁποῖον εἰς τοιαύτην τιμὴν, κὲ δόξαν τὸν εἶχεν, ὁπῶ δὲν ὑπόφερε νὰ ἀπεράσῃ ἄτε μία ἡμέρα χωρὶς νὰ ἀναγνώσῃ κἀνένα σύγγραμμά τε, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Γερώνυμος (β). Εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτὸς ὁ Κυπριανός ἐδίδασκε τὴν Ῥητορικὴν, μετ' ὀλίγον καιρὸν ὕψερον, διὰ προθυμίας Καικιλίῃ τῶ Πρεσβυτέρῳ, ἐξ ἧς κὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβεν, εἰς τὴν χριστιανικὴν πίσιν ἔλθων, πρῶτον Πρεσβύτερος, εἶτα Καρχηδόνος Ἐπίσκοπος ἐχορημάτισε, πολλὰ τῶν ἀξιολόγων σπαδασμάτων καταλιπὼν, ἐπειδὴ ἦν εὐφυὴς, σωμύλος, ἠδύς, κὲ σολισμένος ἀπὸ ὄλας τὰς φυσικὰς, κὲ ἐπικτήτης ἀρετὰς, ὅθεν κὲ μεγάλην δόξαν ἀπόκτησεν, ἀλλὰ δὲν ἐφύλαξεν ἕως τέλους, αὐτὸς ὁ μέγας Καθηγητὴς τοιαύτην δόξαν· διότι ἔπεσεν εἰς τὴν πλάνην τῶν λεγόντων, ὅτι ὅσοι ἐπιστρέψουσιν ἀπὸ τινὰ αἵρεσιν νὰ ἀναβαπτίζωνται, ὅταν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν δέχωνται. Τέλος εἰς τὸν κινήθεντα κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμὸν ἀπὸ τὸν Οὐαλεριανόν, κὲ Γαλιῆνον, τὸν Στέφανον τῶ μαρτυρία πρῶτος τῶν τῆς Καρχηδόνος Ἐπισκόπων ἐδέξατο, ἀποτμηθεὶς τὴν κεφαλὴν διὰ προσαγῆς Γαλερίῃ Μαξιμῶ τῶ Ἀνθυπάτῃ. Ὅρα περὶ αὐτῶν, τὸν Λόγον Γρηγορίῃ τῶ Ναζιανζηνῶ, εἰς τὸν Ἅγιον Γερομάρτυρα Κυπριανόν.

§. 9. Σημείωσαι ὅτι οἱ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ὁπαδοὶ, περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος καινοτομίας αὐτῶν, τῆτον τὸν Κυπριανόν εἰσάγουσι μάρτυρα, λέγοντες ὅτι ἰσοδυναμεῖ, τὸ παρ' αὐτοῖς ῥάντισμα μὲ τὸ βῆπτισμα, ἐπειδὴ λέγει ὁ Κυπριανός „ τὸ ῥάντισμα δύναμιν ἔχει τῶ „ λυτρῶ (γ). »

ΚΕΦΑ-

(α) Βιβλ. ζ'. κεφ. κή.
Μάγνον.

(β) Ε' τῶ καταλ. κεφ. νγ'.

(γ) Ἐπισ. σγ'. πρὸς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς.

Περὶ Ἐλκεσαΐτων, καὶ Οὐαλησίων τῶν Αἰρετικῶν.

§. 1.

Εἰς τὸν καιρὸν Φιλίππου τῷ Ἀραβος ἐφάνησαν Αἰρετικοὶ οἱ Ἐλκεσαΐται, οἱ Οὐαληῖσιοι, καὶ οἱ ἀπὸ Ἀραβίας, οἱ λέγοντες τὴν ἀνθρώπινον ψυχὴν, σὺν τῷ σώματι ἀποδνήσκειν, καὶ νὰ διαφθεύεται, εἰς τὸν καιρὸν δὲ τῆς Ἀναστάσεως, νὰ ἀναβάνωσιν ὁμοῦ μὲ τὰ σώματα ὡς γράφει ὁ Εὐσέβιος (α).

§. 2. Οἱ Ἐλκεσαΐται, οἵτινες, καὶ Ἐλκεσαῖοι λέγονται, παρά τινος Ἐλκεσαῖν ἀρχηγῶ τῆς αἵρέσεως αὐτῶν ἐκλήθησαν, τὸν ὁποῖον, καὶ Ἐλκεσαῖον ἐκάλεον. Αὐτοὶ τὸν Χριστὸν μὲ τὸ ὄνομα μόνον ὠμολόγηον, νομίζοντες αὐτὸν ὡς κτίσμα, καὶ πάντοτε ὁρατὸν, καὶ νὰ ἐπλάσθῃ τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ σῶμα τῷ Ἀδάμ, καὶ νὰ τὸ ἀφίη, αὐτὸ τὸ σῶμα ὅταν θέλει, καὶ νὰ ὀνομάζηται Χριστός, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ εἶναι ἀδελφὴ τῆς θελυκῆς σχήματι ὑπέχουσαν, καὶ τὸ ὕψος τῷ καθ' ἑνὸς τῷ Χριστῷ δηλαδὴ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματος ἡς. μῆλια, καὶ τὸ πλάτος κδ'. ἐδίδασκον, ἀδιάφορον τὸ νὰ ἀρνηθῇ τινὰς τὸν Χριστὸν. Ἐμεταχειρίζοντο ῥητὰ τῆς Γραφῆς τόσον τῆς Παλαιᾶς, ὅσον, καὶ τῆς Νέας, ὁμοῦ ἀδεύσαν τινὰ ἀπὸ αὐτὰ, μάλιστα τὰ συγγράμματα τῷ Ἀποστόλῳ Παύλῳ. Ἐσύνθεσαν, καὶ ἓνα βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἔλεγον πῶς ἐπεσεν ἐξ Οὐρανοῦ, καὶ ὅστις ἀκεί, καὶ πιστεύει αὐτὸ τὸ βιβλίον νὰ λαμβάνῃ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν τε, ἔξω ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἄφεσιν ὅπῃ ἐχάρισεν ὁ Χριστός. Προσέτι ἦσαν δεδομένοι εἰς τὴν Ἀστρολογίαν, καὶ μαγείαν, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκαυχῶντο νὰ προλέγωσι τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, καὶ πάντοτε ἐφαίνοντο ψεῦσαι. Οὗτοι ἐκαλεῖντο, καὶ Σαμψαῖοι, καὶ κατ' ἐξοχὴν ὀνομάζοντο οἱ ἴδιοι, Προγνωστικοί.

§. 3. Αὕτη ἡ αἵρεσις διεσπάρη μᾶλλον εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ ἔμεινεν ἕως τὸν καιρὸν τῷ Ἐπιφανίῳ, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ· ἂν καὶ ὁ Εὐσέβιος λέγει (β), „ τότε δὲ καὶ ἄλλη διαστροφὴ κατάρχεται, ἡ τῶν Ἐλκεσαΐτων λεγομένη αἵρεσις, ἡ καὶ ἅμα ἀρξαοθαί ἐπέσβη. Κατ' αὐτῶν ἐγράψεν ὁ Ὀριγένης εἰς τὸν πβ'. ψαλμόν. Συνεκρότησε δὲ αὐτὴν ὁ ἐξ Ἀπαμείας τῆς Συρίας ὁρμώμενος, ἡτοὶ καταγόμενος Ἐλκεσαῖν.

Ii 2

§. 4.

(α) Ἐκκλησ. Γ' 50. βιβλ. ζ'. κεφ. λή.

(β) Ἐκκλησ. Γ' 50. βιβλ. ζ'. κεφ. λή.

Ἐλκεσαΐται
Αἰρετικοί.Αἵρεσις αὐ-
τῶν.

Οὐαλήσιοι
Αἰρετικοί.Αἰρεσις αὐ-
τῶν.

§. 4. Οἱ Οὐαλήσιοι, ἔτι λεγόμενοι παρ' Οὐκλήτος τινός, φαίνεται νὰ ἦσαν λείψανα τῆ Καρποκράτης, διότι πάντες αὐτοὶ μιμήμενοι τὸν Ωριγένην (κατὰ τὴν τῶν περισσοτέρων δόξαν) ἑαυτὰς εὐνεχίζοντες, ἐξέτεμον, ὡς ἀδετῆντες τὰς γάμους, καὶ ὅταν ἐλάμβανον τινὰ μαθητὴν, ἕως ὅτου δὲν εὐνεχίζε τὸν ἑαυτὸν τα, δὲν τὸν ἀφίαν νὰ τρώγη ἔμφυχα, ὅταν δὲ ἐκ-
τάπειθαν αὐτὸν, καὶ εὐνεχίζετο, τότε τὸν ἀφίαν νὰ τρώγη ὅ, τι ἤθελεν, ἐπειδὴ ἦν ἄγονος, καὶ δὲν ἦτον πλεον εἰς κίνδυνον, ὡς τε μὲ τὰ διάφορα φα-
γητὰ νὰ παρακινῆται εἰς ἡδονὴν, καὶ νὰ ἔρχεται εἰς ἐπιθυμίαν. Ἀνάγνωθι περὶ τῆτων τὸν Εὐσέβιον (α), τὸν Ἐπιφάνιον (β), τὸν Θεοδώρητον (γ), καὶ τὸν Ἀυγουστίνον (δ).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ζ΄.

Περὶ Δεκίε Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῆ ἐν
τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Δεκίος Αὐ-
τοκράτωρ.
Ἀπὸ Χ. Γ.
252.

Τὸν Φίλιππον διαδέχεται ὁ Δεκίος, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστῆ σν'. ὅστις ὕστερον ἀπὸ δύο χρόνους, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (ε), καὶ ὁ Ἐπιφάνιος, ἐχάθη μὲ ὅλον τε τὸ σράτευμα, πολεμῶν τὰς Γότθους, πλησίον εἰς ἕνα βαδύ τόπον βαλ-
τώδη, ὅπῃ ἔπεσεν ὁμῶ μὲ τὸν υἱὸν τα, καὶ πολὺ πλῆθος Ρωμαίων, ὡς ἔτε τὰ σώματα αὐτῶν εὐρέθησαν, ἐπειδὴ ἐχώθησαν μέσα εἰς τὴν λάσπην. Ἀ-
νάγνωθι περὶ αὐτῆ τὸν Ζώσιμον (ζ), καὶ ἐκ τῶν Λατίνων τὸν Οὐίκτωρα, τὸν Εὐτρόπιον, καὶ τὸν Κασσιανιανόν (η).

Ἡ διωγμὸς
κατὰ Χρι-
σιανῶν.

§. 2. Ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον, ἐκλεξε τὸν Οὐαλεριανὸν εἰς τὴν κυβέρ-
νησιν τῆς Βασιλείας, καὶ εὐθὺς δοθέντες εἰς θηριομαχίαν, ἤγειραν διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν, τὸν ὁποῖον ἡ. ἐπαριθμῶσιν· ἦτον δὲ καὶ μερικοὶ, ὅπῃ διὰ ἔχθραν τῆ Φιλίππα νὰ ἐπετέθη λέγασιν ὁ Δεκίος ἔτι σκληρὰ εἰς τὰς χριστιανὰς, ἐπειδὴ ἐτιμῶντο οἱ χριστιανοὶ, ἀπὸ ἐκείνου τὸν Φίλιππον, καθὼς ὁ Εὐσέβιος λέγει (θ)· ἐτρελώθη, καὶ γὰρ κατὰ τῶν πιζῶν τόσον δεινὰ, ὡς μὲ τὸ ἐκδοθῆν ὑπ' αὐτῆ καταπληκτικὸν γράμμα, νὰ ἐφοβέριζε θάνατον εἰς τὰς Ἀνδριπάτας, εἰάν δὲν ἐξάλειψαν τὰς χριστιανὰς ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν, ἢ
τελά-

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (β) Αἰρ. νγ'. καὶ νη. (γ) Αἰρετ. κακομυθ.
λόγιον Β'. (δ) Περὶ Αἰρεσ. λζ'. (ε) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ζ. κεφ. α'. (ζ) Εἰς
τὸν βίον τῆ Δεκίε. (η) Εἰς τὸν βίον τῆ Δεκίε. (θ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ε'.
κεφ. λθ'.

ταλάχισον να τὰς φέρωσιν εἰς τὴν τῶν Ἑθνῶν, καὶ Ἑλλήνων εἰδωλολατρείαν, καὶ δεισιδαιμονίαν. Πολλοὶ Ἄγιοι εἰς αὐτὸν τὸν διωγμὸν, ὡς ἀπὸ μίαν ὑπερβολικὴν ζάλην, καὶ παραχρῆν, ἀφέντες τὴν ζωὴν ταύτην, διὰ μυρίων κολασηρίων, μετέβησαν εἰς τὴν Οὐράνιον βασιλείαν, σολιθόντες μὲ μαρτυρικὰς Στεφάνους· μεταξύ τῶν ὁποίων διέλαμψαν Φλαβιανὸς ὁ Ρώμης Ἐπίσκοπος, Ἀλέξανδρος Ἱεροσολύμων, Βαβύλας Ἀντιοχείας, καὶ ἄλλοι πολλοί· ἀνάγνωδι περὶ αὐτῶν τὸν Εὐτέβιον (α), παρ' ᾧ εὐρίσκεται, καὶ ἐπιστολὴ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας Ἐπισκόπου, πρὸς τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον Φλαβιανὸν, περιγράφουσα τὰς ἀγῶνας τῶν κατὰ Δέκιον μαρτυρησάντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. „ Οὐκ ἀπὸ τῆ βασιλικῆ προσαγματος ὁ διωγμὸς ἤρξατο, ἀλλὰ γὰρ ὅλον ἐνιαυτὸν προὔλαβε περὶ πλέον λέγει ὅτι Χαιρήμων τῆς Νείλες καλαμένης πόλεως Ἐπίσκοπος, ὑπεργήρως ὢν, εἰς τὸ Ἀράβιον ὄρος ἅμα τῇ συμβίῳ αὐτῆ φυγῶν, ἐκ ἐπανελήλυθεν, ἐδὲ ἠδυνήθησαν ἰδεῖν ἐκ ἔτι, καίτοι πολλὰ διερευνησάμενοι οἱ ἀδελφοί, ἕτε αὐτῆς, ἕτε τὰ σώματα εὗρον, ὅθεν πολλοὶ νομίζεν ζῶντες εἰς Οὐρανὸν μετενεχθῆναι.

§. 3. Τῶν δὲ ρηθέντων Ἀρχιερέων εἰς τὴν Οὐράνιον βασιλείαν μεταστάντων, εἰς μὲν τὴν Ρώμην, ἀντὶς διὰ τὸν Φλαβιανὸν, Κορνήλιος ἐπισκόπησεν, εἰς δὲ τὴν Ἀντιόχειαν ἀντὶς Βαβύλα, ὁ Φλάβιος, ὅστις, καὶ Φλαβιανὸς γράφεται, καθὼς, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἀντὶς τῆ Ἀλεξάνδρου ὁ Μαζαβάνης.

§. 4. Αὐτὸς ὁ Δέκιος πρὸς τοῖς ἄλλοις κατὰ Χριστιανῶν, ἐδέσπεισεν εἰς Ρώμην, ὡς ὁ Κεδρηνὸς γράφει (β), αἱ τῶν Χριστιανῶν γυναῖκες νὰ μὴν περιπατῶσι, κεκαλυμμέναι, ἀλλ' ἀσκεπεῖς, νομίσας νὰ τὰς σείρη μὲ αὐτὴν τὴν ἀτιμίαν εἰς εἰδωλολατρείαν, ἀλλ' αὐταὶ ἕτως ἀσκεπεῖς ἐπεριώατην, καὶ εἶχον εἰς δόξαν τες, τὴν ὑπὲρ Χριστοῦ δοκῆσαν τοῖς ἀνδράποισ ἀτιμίαν.

§. 5. Μεταξὺ δὲ τέτων ἀκροθεῖσα μεταβολὴ βασιλείας, καὶ βασιλέως ἡμέρου παρυσία, καὶ εὐμενῆς πρὸς τὰς Χριστιανῆς, ἐκαταπαύνην ὁ διωγμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον τινὲς μὲν τῶν Χριστιανῶν Στεφάνους ἤδη μαρτυρίαν ἔλαβον, τινὲς δὲ ἐκπεσόντες ἀπὸ τὸ μαρτύριον, καὶ ποιήσαντες τὴν ἀθεμιτηργίαν τῆς τῶν εἰδώλων θρησκείας ἐξ ἀνάγκης ἐδυσίασαν, καὶ εἰδωλόθυτα ἔφαγον, ὕπερον ἐμετανόησαν, καὶ προσῆλθον εἰς τὰς ὁμολογητάς, καὶ μάρτυρας, διὰ νὰ τύχωσιν ἑλέως διὰ τῆς μετανοίας, ἄλλοι μὲν ὄντες ἀπὸ τάγματα στρατιωτῶν, καὶ ἄλλοι κληρικῶν ὡς πρεσβυτέρους, καὶ διακονίας, καὶ ἄλλων· ὅρα τὸν Ἐπιφάνιον (γ).

Ii 3

§. 6.

(α) Ἐκκλησι. Ἱστορ. Βιβλ. 5. κεφ. 19. μ.
Ἐνετ. αψκθ.

(γ) Αἰρεσ. ξή.

(β) Συνόψ. Ἱστορ. σελ. σδ. Ἐκδοσ.

Ἐπίσκοποι
Ρώμης.
Ἀντιοχείας
Ἱεροσολύ-
μων.

Θέσπισμα
τῆ Δέκις
περὶ τῶν
Χριστιανικῶν
γυναικῶν.

§. 6. Ἐπειδὴ δὲ συνήθεια ἦσαν εἰς αὐτὰς τὰς παραπεσόντας, πρῶτον νὰ ἔρχωνται εἰς τὰς μάρτυρας, καὶ ὁμολογητὰς, τὰς ὁποίας, αὐτοὶ οἱ ἀριγούφυχίαν, περισσώτερον ἀπὸ τὰς ἄλλας τὰς ἔβλαπταν, ἤρχοντο λέγων διὰ νὰ λάβωσι συγχώρησιν, καὶ γράμματα συστατικά, μετὰ τὰ ὅποια οἱ μάρτυρες, καὶ ὁμολογηταὶ ἐσύβαν αὐτὰς εἰς τὰς κατὰ τόπον Ἐπισκόπους· ἀφ' ὧ δὲ οἱ μάρτυρες ἔδιδον τὰ τοιαῦτα γράμματα εἰς αὐτὰς, ἐζήτην τὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰρήνην διὰ τῶν δοθεισῶν αὐτοῖς δέλτων, καὶ ὡσπερ ὀφειλομένη νὰ ἦσαν εἰς αὐτὰς ἡ συγχώρησις, νὰ δοθῆ χωρὶς ἀργοπορίαν, ἀν καὶ παράκαιρα τὴν ἐζήτην· ὁ τῆς ἐν Ἀφρικῇ Καρχηδόνης ῥηθεὶς Ἐπίσκοπος Κυπριανὸς, τὴν βιασικὴν αὐτὴν διαλλαγὴν τῶν ἐκπεπτωκότων, ἔτε μετὰ τὴν θείαν Γραφήν, ἔτε μετὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν σύμφωνον νομίζων, ἔτε σωτηριώδη τέλος πάντων εἰς αὐτὰς τὰς παραπεσόντας, ἔλεγε πῶς πρέπει νὰ ἀναβαλθῆ ἡ διαφορὰ τῶ τοιαύτου ζητήματος, ἕως ὧ, γενομένης ἡσυχίας εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν, νὰ συμβαλευθῶσι τότε κοινῶς περὶ τῆς τῶν παραπεσόντων κοινωνίας, καὶ αὐτῶν ἀποδοχῆς. Ἐσυμφωνῆσαν δὲ μετὰ τὸν Κυπριανόν, ὁ, τε Ρώμης Ἐπίσκοπος, καὶ πάντες σχεδὸν οἱ ἕτεροι Ἐπίσκοποι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Περὶ τῆ ἐγερθέντος σχίσματος ἐν Καρχηδόνη, περὶ τῶν παραπεσόντων, μεταξὺ τῆ Κυπριανῆ, καὶ τῆ Νοβάτου, καὶ Φιλικίσμου, ἔτι καὶ Κορνηλίου τῆ Ρώμης Ἐπισκόπου, καὶ Ναυατιανῆ, καὶ περὶ Αἰρέσεως τῶν Ναυατιανῶν, καὶ τῶν κατ' αὐτῆς συναθροισθεισῶν Συνόδων.

§. 1.

Τῶτων ἔτω γενομένων, καὶ τῆ Κυπριανῆ τῆς Καρχηδόνης ἀπόντος, πρεσβύτεροί τινες τῆς αὐτῆ ἐπαρχίας, ἐσυμφωνῆσαν μετὰ τὰς παραπεσόντας, μὴ διορίζοντες παντελῶς καιρὸν τῆς μετανοίας αὐτῶν, καὶ τῆτο ποιῶντες οἱ πρεσβύτεροι, ἔχι μόνον ἐχθρικώτερος τὰς παραπεσόντας ἐλατάσαινον εἰς τὸν Κυπριανόν, ἀλλὰ καὶ τὰς μάρτυρας, καὶ ὁμολογητὰς ἐκινῆσαν τοιαυτοτρόπως εἰς ἐχθρὰν κατὰ τῆ Κυπριανῆ, ὡς ἂν τὰ αὐτῶν γράμματα ψηφῆντες. Ὑπερασπισαὶ δὲ αὐτῶν ἦσαν Νοβάτος, καὶ Φιλικίσμος Ἐπίσκοπος, ὑποκείμενος τῷ Κυπριανῷ, Ἐπισκόπῳ τῆς Καρχηδόνης.

§. 2.

§. 2. Γενομένω δὲ σχίσματος, ὁ Φηλικίσιμος ἐτέλει τὰς αὐτῆ συνει-
λεύσεις εἰς ἓνα ὄρος, ὅθεν καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ, Ο' ρηκοὶ ὀνομάζοντο, μὴ συγ-
κοινωνῶν μὲ τὰς ὁμόφρονας τῆ Κυπριανῶ· τῆλον κρίνας ἀνάξιον τῆς κοινω-
νίας ὁ Κυπριανός, διὰ τὸ σχίσμα, ἀρπαγμῆς, μοιχείας, καὶ ἑτέρας ἀνοτίς
αὐτοῦ πράξεις, ἔπεμψε γράμματα πρὸς τὸν κληρὸν, καὶ λαὸν τῆς Καρχη-
δόου, διὰ τῶν ὁποίων ἐκατάσταινεν αὐτὸν, ἀποκήρυκτον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ
ἄλλοτριον τῆς αὐτῆ τε, καὶ τῶν Χριστιανῶν κοινωνίας, ὅ καὶ γέγονε.

§. 3. Ο' δὲ Νοάτος ἄντας ἓνα ὄργανον, καὶ μία Σάλπιγξ τῆς δια-
φωνίας, καὶ τῆ σχίσματος, ὀρεγόμενος πάντοτε νέα πράγματα, καὶ πλήρης
ῶν πανουργίας, παλιμβελίας, ἐπιουσίας, καὶ ψευδολογίας, ὡς ὁ Κορνήλιος
εἰς τὴν πρὸς Φλαβιανὸν Ἐπιστολὴν τὴν παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ κειμένην (α),
αὐτὸν περιγράφει, καὶ ὁ Κυπριανός (β), ἀφείς αὐτὸς ὁ Νοάτος τὴν Ἀφρι-
κὴν, διὰ τὰς ἀνοσιουργίας ὅπῃ ἔπραξε, διὰ τὰς ὁποίας, καὶ ἀκοινωνήτος ἔγι-
νε, κατέδραμεν εἰς Ρώμην φανταζόμενος νὰ γίνῃ Ἐπίσκοπος αὐτῆς. Ἀλλ'
ἐπειδὴ ἐψηφίσθη ὁ Κορνήλιος διάδοχος τῆ Φλαβιανῆ, ἐνώθη ὁ Νοάτος μὲ
τὸν Ναυατιακὸν, τὸν ὁποῖον συγχίζαστι τινὲς μὲ τὸν Νοάτον (διότι ἄλλος
ἦν ὁ Νοάτος, καὶ ἄλλος ὁ Ναυατικὸς, καθὼς ἀποδείχνει ὁ Γερώνυμος (γ))
πρεσβύτερον τινὰ Ρωμαῖον, ὅστις ἀδημονῆσε διὰ τὴν ἐκλογὴν, καὶ ἀνάβασιν
τῆ Κορνηλίου εἰς τὸν θρόνον, καὶ μὲ ἓνα πλασὸν ἐπιχείρημα ἔπραξε τὰ τοι-
αῦτα κατὰ τῆ Κορνηλίου, δηλαδὴ φέρων τρεῖς Ἐπισκόπους ἐξ Ἰταλίας ἀγροί-
κας, καὶ ἀπλασάτους, τὰς ἠπάτησε νὰ κηρύξωσι τὸν Ναυατιακὸν Ἐπίσκο-
πον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐτελείωσαν, εἰς καιρὸν ὅπῃ ἔτρωγαν, καὶ ἐμέθεν, πρὸς
τὰς δέκα ὥρας τῆς ἡμέρας, μὲ εἰκονικὴν τινὰ, καὶ ματαίαν χειροθεσίαν, ἐναν-
τίον τῆς Συνόδου, ἀνάγνωδι τὴν ἀνωτέρω ρηθεῖσαν Ἐπιστολὴν τῆ Κορνηλίου
πρὸς Φλάβιον Ἀντιοχείας.

§. 4. Ἐρρέθη ἀνωτέρω ὅτι ὁ Νοάτος εὐρισκόμενος εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἐδί-
δασκεν ὅμῃ μὲ τὸν Φηλικίσιμον κατὰ τῆ Κυπριανῆ, πῶς πρέπει νὰ δέχων-
ται οἱ παραπεσόντες χωρὶς ἀναβολὴν καιρῶ, ἐρχόμενος δὲ εἰς Ρώμην με-
τέβαλε τὴν γνώμην τε, καὶ ἐκήρυττε τὸ ἐναντίον, τοσαῦτον γὰρ ἰσχύει ἡ
ὑπερηφανία, ὅθεν ἐναντιώθη τῷ Κορνηλίῳ, ὅστις ἐδέχετο τὰς παραπετόντας,
καὶ μετανοῶντας, τὰς ὁποίας ὁ Νοάτος, καὶ Ναυατικὸς ἀποβλήτας ἐκήρυτ-
τοι, ὡς μὴ ἔχοντας ἐλπίδα σωτηρίας, ἕτε ἂν ἔπραττον, καὶ τὰ ὅσα ἀ-
νήκεσιν εἰς μίαν ἐπιστροφὴν γνησίαν, καὶ καθαρὰν ἐξομολόγησιν, ὡς ὁ Εὐ-
σέβιος λέγει (δ).

§. 5. Ο' δὲ σκοπὸς, καὶ γνώμη τῆ Ναυατιανῆ, καὶ τῆ Νοάτου ἦτον, ὡς
τινὲς λέγουσιν, ἐχθὶ πῶς ἐλπίς σωτηρίας, καὶ συγχωρήσεως δὲν ἐδίδετο παρὰ
Θεῷ

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5. κεφ. μγ'. (β) Ἐπισ. μθ'. πρὸς Κορνηλίον περὶ
Νοάτου. (γ) Ἐν τῷ καταλ. περὶ Ναυατιαν. κεφ. 6. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ.
5. κεφ. μγ'.

Θεῶ τοῖς παραπεσῶσι, καὶ μετανοῶσιν, ἀλλὰ καὶ πῶς ἄτε οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ λειτεργοὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶχον ἐξουσίαν νὰ λύσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς παραπτώσεως, καὶ ἀποστασίας ἀμαρτήματα, καὶ νὰ τὰς δέχωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, παρέξ μόνον νὰ τὰς παρακινῶσιν εἰς μετάνοιαν, τὴν δὲ συγχώρησιν τῶ τοιούτε ἀμαρτήματος νὰ τὴν ἀφίνωσι μόνον εἰς τὸν Θεόν, ὅστις δύναται νὰ συγχωρῇ ἀμαρτήματα. „ Θεῶ γὰρ ἐξουσίας μόνον, ἄχι ἰσρέως ἐξερτῆσθαι, ἔλεγον, τὴν ἀφεσιν τῶν ἡμαρτηκότων ἀμαρτιῶν, ἣν πρὸς θάνατον καλεῶσιν αἱ θείαι Γραφαὶ, ὡς λέγει ὁ Σωκράτης (α), ὁ Σωζόμενος (β), ὁ Ἀμβρόσιος (γ), καὶ ὁ Οὐνέριος ἐν ταῖς πρὸς τὸν Πλάτιναν ὑποσημειώσεσι περὶ τε τῆ Κορνηλίας, καὶ ἄλλων. Ἀνάγνωδι προσέτι περὶ τέτων τὸν Ἐπιφάνιον (δ), τὸν Θεοδώρητον (ε), τὸν Ἀρμενόπελον Κωνσταντῖνον (ς), τὸν Αὐγουστῖνον (η), καὶ τὸν Φιλάστριον (θ).

§. 6. Γενόμενος λοιπὸν ὁ Ναυατιανὸς Ρώμης Ψευδοεπίσκοπος, εὐθύς ἔπεμφεν εἰς τὰς ἀπανταχῶς Ἐκκλησίας Ἐπιστολάς, προθύμως καὶ μετὰ σπαθῆς νηθετῶν τὰς Ἐπισκόπους αὐτῶν, νὰ μὴν δέχωνται εἰς τὰ μυστήρια ὅσας ἐδυσίασαν εἰς τὰ εἶδωλα, ὁ δὲ γνήσιος Ἐπίσκοπος Ρώμης Κορνήλιος ἔγραψε τὰ ἐνάντια, νὰ εἶναι δηλαδὴ ἐλπίς σωτηρίας, καὶ συγχωρήσεως εἰς ἐκείνας ὁπῶς μετὰ τὸ βάπτισμα ἐπαράπεσαν, ὅθεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας ἠγέρθη σύγχυσις, καὶ ταραχὴ μεγάλη, διὰ τὸ ὅποιον οἱ Θεῖοι διδάσκαλοι, καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπίτροποι ἔδειξαν ἢ ὀλίγην φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν διὰ νὰ πάυσωσι τὰς ταραχὰς καὶ νὰ ἠσυχάσωσι τὰς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὁ Ναυατιανὸς ὡς ἔδεν ἐλογίζετο τὰς σωτηριώδεις αὐτῶν παραινέσεις καὶ νηθεσίας, ὡς τέλος πάντων συναδροισθεισῶν συνόδων εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ Ἰταλίαν, καὶ κατακριθεὶς παρ' αὐτῶν ὁ Ναυατιανὸς, ἐκαταστάθη ἀλλότριος, καὶ ἀπόβλητος τῆς Ἐκκλησίας τῆ Χριστοῦ.

§. 7. Εἰς Ἀφρικὴν λοιπὸν παύσας ὁ διωγμὸς, συνεκροτήθη Σύνοδος παρὰ Κυπριανῶ Ἐπισκόπου Καρχηδόνας, εἰς τὴν ὁποίαν, ἀναγινώσκουσαν πῶς ἐσυνάχθησαν Ἐπίσκοποι ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρες, τὰς ὁποίας, σώας, καὶ ὑγιεῖς ἢ πίσις αὐτῶν, καὶ ἡ τῆ Θεῶ χάρις διετήρητην ἦσαν δὲ παρόντες εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον, καὶ ἀπὸ τῆς ἐναντίας, ὁ, τε Φηλικίτιμος, καὶ οἱ πρεσβυταὶ τῆ Ναυατιανῆ. Ἐδογματίσεν αὕτη ἡ Σύνοδος, τὸ πῶς πρέπει νὰ γίνῃ ἐκκήρυκτος εὐλόγως ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, ὁ ἀρχηγὸς τῆς αἵρέσεως, καὶ πάντες ἐσυμφώνησαν μετ' αὐτόν. ἀνάγνωδι τὴν πρὸς Ἀντωνιανῶ Ἐπιστολὴν τῆ αὐτῆ Κυπριανῶ (ι), εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πλάτος φανερώσει τὰ εἰς ἐκείνην τὴν Σύνοδον πραχθέντα, καὶ τὸ ἐκφωνηθὲν ὑπὸ τῆς Συνόδου θέσπισμα, εἰς τινὰς ἀντιγράφους κατὰ τὸν Βαλταμῶνα (εἰς

Σύνοδος ἐν
Ἀφρικῇ.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σερ. βιβλ. δ'. κεφ. κη'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σερ. βιβλ. α'. κεφ. ς'. (γ) Βιβλ. α'. κεφ. θ'. περὶ μετανοίας. (δ) Αἵρεσ. νθ. (ε) Αἵρετ. κακομυθ. λόγω Γ'. (ς) Αἵρεσ. ιδ'. (η) Περί αἵρεσ. κεφ. λη'. (θ) Ἀρειθ. πά. (ι) Ἐπισ. νθ. σελ. εμζ. ἐκδόσ. Ἐγρετ. αψκη'.

(εις τὴν Ἐρμηνείαν τῆ κανόνος τῆς αὐτῆς Συνόδου) ῥητῶς εὐρίσκονται περιγεγραμμένα αἱ γνώμαι τῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων Ἐπισκόπων, ὅπῃ ἐσυμφώνησαν, καὶ ὁμογνώμησαν μετὸν Ἁγίον Κυπριανόν. (α)

§. 8. Εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον ἐρωτήσαντος τῆ Ῥοβιανῆ Ἐπισκόπου ἂν πρέπει νὰ βαπτίζωνται οἱ ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντες, οἱ Πατέρες τῆτο μόνον ἐν εἴδει κανόνος ψήφισμα ἐξέθετο, ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθησαν ἀπὸ αἱρετικῶν, ἢ σχισματικῶν, ὅταν ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀναβαπτίζωνται πάλιν, ἐννοῶντες σχισματικῶν τὰς περὶ Νοβάτον· αὐτῆ τῆ βαπτίσματος καὶ ὁ μέγας Βασίλειος μνήμην ποιεῖται εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆ κανόνα (β), ἐπαινῶν αὐτὸ, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ γίνεται κατ' οἰκονομίαν, νὰ μὴν ἔχη κῦρος. Ἀλλὰ καὶ ἡ Β'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τὰ ἐναντία τῆτα διατάττει (γ), Ἀνάγνωσι καὶ τὸν β'. κανόνα τῆς ἐν Τρέλλῳ Συνόδου, καὶ θέλει μάθης, ὅτι τὰ ψήφισματα τῆ παρόντος, δὲν ἐδέχθησαν ἀπὸ ὅλης τῆς Πατέρας.

§. 9. Συμφώνως μετ' αὐτὴν τὴν Σύνοδον, καὶ ἡ ἐν Ρώμῃ συγκροτηθεῖσα εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐδογματίζεν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν Ἐπίσκοποι μὲν ἐξήκοντα, Πρεσβύτεροι δὲ καὶ διάκονοι περισσότεροι. Τὸν μὲν Νοβάτον, καὶ τὰς συνακολάθας τας, καὶ ἐκεῖνας ὅπῃ ἐσυμφωνῆσαν μετὸν μισάδελφον, καὶ ἀπανθρωπωτάτην γνώμην τῆ ἀνδρός, ἐδιώρισε νὰ νομίζωνται ἔξω τῆς Ἐκκλησίας, τὰς δὲ ἀδελφὰς ὅπῃ ἐπαράπιπταν εἰς αὐτὸ τὸ συμβεβηκὸς νὰ ἰατρεύωνται, καὶ νὰ θεραπεύωνται μετὰ τὰ φάρμακα τῆς μετανοίας (δ), ὅρα τὸν Ἐυσέβιον (ε), ὅστις ἀναφέρει ἱστορίαν ἀπὸ τὴν Ἐπιστολῆς Διονυσίου Ἀλεξανδρείας Ἐπισκόπου, λέγων κατὰ λέξιν τοιαῦτα. „Σε-
„ ραπίων τις ἦν παρ' ἡμῖν πρὸς γέρον, ἀμέμπτως μὲν τὸν πολὺν δια-
„ βιώσας χρόνον, ἐν δὲ τῷ πειρασμῷ πεσὼν· ἔτος πολλὰκις ἐδεῖτο, καὶ
„ ἄδεις προσεῖχεν, καὶ γὰρ ἐτεθύκει· ἐν νόσῳ δὲ γενόμενος, τριῶν ἐξῆς
„ ἡμερῶν ἄφρωνος, καὶ ἀνάιδυτος διετέλεσε. Βραχὺ δὲ ἀνασφύλας τῆ τε-
„ τάρτη, προτεκαλέσατο τὸν θυγατρὶδῆν· καὶ μέχρι τίνος φησὶν, ὦ τέκ-
„ νον με κατέχετε; δέομαι· σπεύσατε, καὶ με θάλλον ἀπολύσατε· τῶν
„ Πρεσβυτέρων μοι τινὰ κάλεσον· καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἦν ἄφρωνος· ἔδρα-
„ μεν ὁ παῖς ἐπὶ τὸν Πρεσβύτερον· νύξ δὲ ἦν, καὶ κείνος ἠδένει· ἀφι-
„ κέσθαι μὲν ἂν ἐκ ἠδυνήθη· ἐντολῆς δὲ ὑπ' ἐμῆ δεδομένης, τὰς ἀπαλ-
„ λαλλομένους τῆ βίβ, εἰ δέοιντο, καὶ μάλιχα εἰ καὶ πρότερον ἰκετεύσαντες
„ τύχοιεν· ἀφίεσθαι, ἵν' ἐυέλπιδες ἀπαλλάττωνται· βραχὺ τῆς Ἐυχαρι-
„ στίας ἐπέδωκε τῷ παιδαρίῳ, ἀποβρέξαι κελεύσας· καὶ τῷ πρεσβύτη

Ψήφισμα
τῆς Συνόδου.

Σύνοδος ἐν
Ρώμῃ.

Σεραπίωνος
ἱστορία.

κα-

(α) Οὐχὶ μίαν σύνοδον ὁ Κυπριανὸς συνεκρότησε περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἀλλὰ δύο· μίαν μὲν τῷ συνβ'. ἢ συνδ'. καὶ ἑτέραν τῷ συγκ'. ἢ τῷ συνέ. (β) Ἐπισ. Κανόν. Α'. πρὸς Ἀμφιλόχιον. κανόν. Α'. (γ) Κανόν. ζ'. (δ) Δύο καὶ ἐν Ρώμῃ συνεκροτήθησαν σύνοδοι περὶ τῆ αὐτῆς ζητήματος μία τῷ συνβ'. ἢ συνδ'. καὶ ἡ ἄλλη τῷ συγκ'. ἢ συνέ. (ε) Ἐκκλ. σ. ἱστορ. βιβλ. 5. κεφ. μδ'.

κατὰ τῷ σώματι ἐπιστάξει. Ἐπανῆκεν ὁ παῖς φέρων ἑγγύς τε γε-
νομένη πρὶν εἰσελθεῖν, ἀνενέγκας πάλιν ὁ Σεραπίων, ἦκε, ἔφη, τέ-
νον· καὶ ὁ μὲν Πρεσβύτερος εἰσελθεῖν ἐκ ἡδυνήθη· σὺ δὲ ποίησον τα-
χέως τὸ προσαχθὲν, καὶ ἀπάλλαξέ με· ἀπέβρεξεν ὁ παῖς, καὶ ἅμα τε ἐ-
νέχεε τῷ σώματι· καὶ μικρὸν ἐκεῖνος καταβροχθίσας, εὐθέως ἀπέδωκε
τὸ Πνεῦμα· ἃρ' ἐκ ἐναργῶς διετηρήθη, καὶ παρέμεινεν ἕως λυθῆ· καὶ
τῆς ἀμαρτίας ἐξαλειφθήσης, ἐπὶ πολλοῖς οἷς ἔπραξε καλοῖς ὁμολογη-
θῆναι δυναθῆ;

Ναυατιανὸς
δέχεται τὸ
μαρτύριον.

§. ΙΟ. Ἐκκήρυκτος λοιπὸν τῆς Ἐκκλησίας γενόμενος ὁ Ναυατιανὸς,
καὶ ἀπιλλοτριωμένος ἀπὸ αὐτῆν, ζήσας μέχρι Οὐαλεριανῆ Βασιλέως τῷ ἐ-
γείραντος διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐμαρτύρησεν ἀκοινώνητος ὡς ἔτι
τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ Εὐσέβιος μαρτυρεῖ (α). Τῆτος ὁ Ναυατιανὸς, κα-
τὰ τὸν Κυπριανὸν, ἦν φιλόσοφος, καὶ μάλιστα στωικός, καὶ εὐφραδέ-
στατος.

Ναυατια-
νοί.

§. ΙΙ. Ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ναυατιανὸν, ἐκλήθησαν οἱ Ναυατιανοί, καθαρ-
οὶ ἐπωνομασθέντες, ἐπειδὴ δὲν ἐσυγκοινωνῶσαν μὲ τὰς παραπεσόντας·
ἡ αἵρεσις αὐτῶν πολὺ ἐξαπλώθη καὶ μὲ ὅλον ὅπερ κατεπατήθη πάλιν ἡ-
γέρθη· πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ρώμην ἀπὸ ἐκεῖ ὅπερ ἄρχισεν, ὑπερον δὲ εἰς
πάσαν τὴν Ἰταλίαν, καὶ Γαλίαν, καὶ εἰς Κωνσταντινέπολιν, ὅπερ ἐβάσταξε
πολὺν καιρὸν διότι εἰς αὐτὴν οἱ Ναυατιανοὶ πάντοτε ὑπὸ Ἐπίσκοπον τῆς
αὐτῶν αἵρέσεως διετέλυν. Κατὰ τῶν Ναυατιανῶν ἔγραψαν Κορνήλιος ὁ
Ρώμης Ἐπίσκοπος, Κυπριανὸς ὁ τῆς Καρχηδόνας, Διονύσιος ὁ Ἀλε-
ξανδρείας, Πακιανὸς ὁ τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ Βαρκινῶνος Ἐπίσκοπος, καὶ ἄλ-
λοι.

Τίνας κατ'
αὐτῶν
ἔγραψαν.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Θ .

Περὶ Γάλλου, Ἀμιλιανῆ, Οὐαλερίου, καὶ Γαλιήνου τῶν Ἀυτο-
κρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ.

§. Ι.

Μετὰ τὸν Δέκιον, ἀνηγορεύθη ὁ Γάλλος ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ σνβ'. τὸν ὁ-
ποῖον τινὲς συγγραφεῖς Σολωσιανὸν καλεῖσιν, ὡς διώνυμον, ἄλλοι
δὲ λέγουσι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βιλωσιανὸν, ὃς ἐξεστίαζε μὲ τὸν πατέρα τῶν
Ἐξ-

Γάλλος Ἀυ-
τοκράτωρ.
ἀπ' Χ. Γ.
252.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. δ'. κεφ. κή.

Ἐξασιάσας λοιπὸν ὁ Γάλλος, φιλιώνεται μὲ τὰς βαρβάρους, συμφωνήσας νὰ λαμβάνωσιν οἱ Βάρβαροι ἕνα δόσιμον κατ' ἔτος ἀπὸ τὰς Ῥωμαίους, καὶ νὰ μὴν κερσέωσι τα ὑπάρχοντα τῶν Ῥωμαίων· τῆτο δὲ ἔδειξ τῶν πρὸ αὐτῆ ἐποίησεν· ἐπὶ τὰς ἡμέρας αὐτῆ, καὶ Σκύθαι εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅθεν κατέδραμον εἰς Μακεδονίαν, Θεσσαλίαν, καὶ τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἢ λοιμὸς ἠκολούθησεν, εἰς τὴν Ἀραβίαν, κἀκεῖθεν εἰς πᾶσαν πόλιν, καὶ χωρὴν, ἐπιπολάζουσα ἐρήμωσεν Ἑβάν, καὶ Ἐσπερίαν, καὶ πολλὰς πόλεις ευκαίρωσε τῶν οἰκητόρων, ἐπειδὴ ἐκράτησε διὰ χρόνους δεκαπέντε.

§. 2. Ἐγένετο δὲ ὁ Γάλλος βαρὺς πρὸς τὰς Χριστιανὰς, καὶ τὸν διωγμὸν ὅπῃ ἐκίνησεν ὁ Δέκιος, χωρὶς τινὰ ἐλλάττωσιν, αὐτὸς πάλιν τὸν ἐξηκολούθησε, καθὼς λέγει Διονύσιος Ἀλεξανδρείας, γράφων πρὸς Ἑρμῆμωνα ταῦτα, ὡς ἀναγινώσκειται παρὰ τῷ Ἐυσεβίῳ (α). „ Ἀλλ' ἔδὲ „ Γάλλος ἔγνω τὸ Δέκις, ἔδὲ προσκόπησε τίποτ' ἐκεῖνον ἔσφηλεν· ἀλλ' „ λὰ πρὸς τὸν αὐτὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆ γινόμενον ἔπταισε λί- „ θον· ὅς εὖ φερομένης αὐτῷ τῆς βασιλείας, καὶ κατὰ νῦν χωρῶντων τῶν „ πραγμάτων· τὰς ἱερὰς ἀνδρας τὰς περὶ τῆς εἰρήνης αὐτῆ, καὶ περὶ τῆς „ ὑγείας πρεσβέοντας πρὸς τὸν Θεὸν, ἤλασεν· ἔκῃν σὺν ἐκείνοις ἐδίω- „ ξε καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῆ προσευχὰς.“ Ἐπὶ τῆτα τῆ διωγμῆ, μαρτυρι- κῶ σεφάνῳ πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸν βίον μετήλλαξαν Κορνήλιος τε, καὶ ὁ τῆτα διάδοχος Δέκιος οἱ Ῥώμης Ἐπίσκοποι. Περὶ Κορνηλίου, καὶ τὸν αὐτῆ Ἐπιστολῶν ἀνάγνωδι τὸν Γερῶνυμον (β), κατὰ τῆτον τὸν χρόνον, ὑπὲρ Χριστιανῶν Ἀπολογία ἀξιόλογον ἐξέδωκεν ὁ Κυπριανὸς πρὸς Δημητριά- νον τὸν Ἀνθύπατον τῆς Ἀφρικῆς, διὰ μέσση τῆς ὁποίας παρομοίως μὲ τὸν Τερτυλλιανόν, καὶ ἄλλας τὰς συκοφαντίας τῶν ἔθνικῶν ἀνδρείως διέ- λυσε.

§. 3. Οἱ δὲ Γάλλοι θανατωθεῖς ὁμῶ μὲ τὸν υἱόν τε, ἀπὸ τὰς στρατιώτας, ἔτε δύο χρόνους βασιλεύσας, κατὰ τὸν Ἐυσέβιον (γ), ἢ κατ' ἄλλους δύο χρόνους, καὶ μῆνας ὀκτώ, διαδέχεται αὐτὸν ὁ Αἰμιλιανὸς ὅπῃ ἦ- τον ἀπὸ τὴν Λιβύαν, καὶ ἄρχων τῶν ἐν Μυσίᾳ στρατευμάτων, ὅσις γενόμενος βασιλεὺς ἀπὸ τὰς στρατιώτας, ἔγραψεν εἰς τὴν Σύγκλητον ὑποσχόμενος πολλὰ, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφρασε νὰ πληρώσῃ ἔτε ἕνα ἀπὸ τὰ ὑποσχεθέντα· διότι ἐγειρόμενος ὁ Οὐαλεριανὸς, καὶ οἱ συστρατευόμενοι αὐτῷ, ὡς ἄδοξον καὶ χαμερπῆ νομίζοντες τὸν Αἰμιλιανόν, τὸν δὲ Οὐαλεριανόν οἰκειότερον διὰ τὴν βασιλείαν, ὡς κυβερνήσει τὰς ὑποθέσεις βασιλικώτερον, ἐθανάτωσαν τὸν Αἰμιλιανόν, καὶ ἐπαράδωσαν χωρὶς μάχην τὴν Ἡγεμονίαν τῷ Οὐαλεριανῷ.

Γάλλος ἀ-
κολούθησεν τὸν
διωγμὸν κα-
τὰ τῶν
Χριστιανῶν.

Αἰμιλιανὸς
Ἀυτοκρά-
τωρ ἀπὸ
Χ. Γ. 254.

Κκ 2

§. 4.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. α'.
κκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. ι.

(β) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. 25'.

(γ) Ἐκ-

Ουαλεριανός ἢ Γαλιηνός Ἀυτοκράτορες ἀπὸ Χ. Γ. 254.

Διωγμὸς κατὰ τῶν Χριστιανῶν παρὰ Οὐαλεριανῶ. Μάρτυρες εἰς τῶν τὸν διωγμὸν.

Τιμωρία τῶ Οὐαλεριανῶ.

§. 4. Δέχεται λοιπὸν τὴν ἀρχὴν τῶν Ῥωμαίων ὁ Οὐαλεριανὸς ὁμοῦ μετὸν υἱόν τε τὸν Γαλιηνόν, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ σνδ'. ἀνάγνωθι περὶ τῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων τὸν Ζώσιμον, καὶ τὰς ὑσερινές, ἐκ δὲ τῶν Λατίνων τὸν Οὐίκτωρα, τὸν Εὐτρόπιον, καὶ τὸν Κασσιανόν (α).

§. 5. Οὗτος ὁ Οὐαλεριανὸς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγεμονίας τε ἦτον ἡμερος, καὶ φιλοφρονητικὸς πρὸς τὰς ἀνθρώπους τῷ Θεῷ, διότι ἔδει τῶν πρὸ αὐτῶ τὸσον ἡμερος καὶ δεξιὸς πρὸς αὐτὰς ἐφάνη, ἕτε οἱ ῥηθέντες Χριστιανοὶ ὅπως φανερὰ ἐγιναν, ἦσαν ὡς αὐτὰς ὅπως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας τα φιλικώτατα, καὶ οἰκειότατα, καὶ φανερὰ τὰς ἀποδέχετο, καὶ τὰς ἡγάπα, καὶ πᾶς ὁ αὐτῶ οἶκος, ὡς Ἐκκλησία ἦν πλήρης Χριστιανῶν. Ἀλλ' ὁ μισόκαλος διάβολος ὅπως πάντοτε φθονεῖ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἡγεῖρε μάγον τινὰ Αἰγύπτιον, ὅστις ἔσυρε τὸν Ἀυτοκράτορα εἰς τὰς διαβολικὰς τε πλάνας. Οὗτος βλέπων πῶς αἱ μαγεῖαι τε δὲν ἐνεργῶσαν εἰς τοὺς Χριστιανούς, τὸσον ἐπάσχισε πρὸς τὸν Ἀυτοκράτορα, ὅπως τὸν ἤφερε νὰ ἀποφασίσῃ διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὄνομα τῶν Χριστιανῶν. Καὶ περὶ πλέον διὰ νὰ προδίδωνται μὲ περισσοτέραν βίαν οἱ πιστοί, ἐδιώρισεν ὅτι, ὅστις προδώσῃ Χριστιανόν, νὰ λαμβάνῃ τὰ ἡμισυ τῶν ὑπαρχόντων τῷ Χριστιανῶ καὶ μὲ αὐτὸν τὸν ἀτεβῆ τρόπον ἐδυσίασε πολλὰς ἀπταίστας Χριστιανούς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦν καὶ Στέφανος Πάπας Ῥώμης, καὶ Σήξτος Πάπας, Κυπριανὸς Ἐπίσκοπος Καρχηδόνας, Λέκιος Μοντάνος, Γαλιανός, Βικτωρίνος, Θεογένης, Φροτέδιος καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἐπίσκοποι, προσέτι καὶ ὁ Ἅγιος Λαυρέντιος, τὸν ὁποῖον ζῶντα ἔψησαν ἐπάνω εἰς μίαν σκάραν, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, αὐτὸς ὁ διωγμὸς ἔνατος ἐπεκλήθη. Αὐτὸς ὁ μάγος ἐπαράκινει καὶ ἔλεγε πῶς οἱ καθαροὶ καὶ ὅσοι ἄνδρες νὰ φονεύωνται καὶ νὰ δικάζονται ὡς ἐχθροὶ καὶ ἐμποδισαὶ τῶν παμμάρων καὶ βδελυκτῶν ἐπωδῶν, διότι καὶ ἦτον καὶ εἶναι ἱκανοὶ οἱ Χριστιανοὶ παρόντες, καὶ ὀρώμενοι, καὶ μόνον λαλῶντες νὰ διασκεδάσωσι τὰς ἐπιβλαὰς τῶν ἀλιτηρίων δαιμόνων καὶ συμβελεύων, καὶ διδάσκων αὐτὸς ὁ μάγος νὰ πράλλωσιν ἑορτὰς ἀκαθάρτες, καὶ μαγεῖας ἐξαγίστες, καὶ ἱερουργίας ἀκανονίστες, καὶ νὰ σφάζωσιν ἄθλια παιδιά, καὶ τέκνα ἄθλιων πατέρων νὰ δυσιάζωσι, καὶ σπλάγχνα νεογέννητα νὰ διασπαράλλωσι, καὶ νὰ διακόπτωσι τὰ τῷ Θεῷ, καὶ νὰ μηχανεύωνται πλάσματα ὡσεὶ ἀπὸ αὐτὰ νὰ πλατάνωσι, καθὼς ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Διονύσιος μάρτυς αὐτόπτης γενόμενος, γράφει εἰς τὴν πρὸς Ἐρμάμωνα Ἐπιστολὴν παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (β).

§. 6. Αὐτὴν ὁμοῦ τὴν ἀπανθρωπίαν καὶ σκληρότητα τῷ Οὐαλεριανῶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ὁ Θεὸς τὴν ἐτιμώρησε, παραδὲς αὐτὸν εἰς χεῖρας Σαπῶρος βασιλέως τῶν Περσῶν, ἀφ' ἧ ἐβασίλευσε μὲ τὸν υἱόν τε χρόνος ἑπτὰ. Ἀπὸ τὸν ὁποῖον βασιλέα τῶν Περσῶν ταλαιπωριθεὶς μὲ τὸν ζυγὸν τῆς

88-

(α) Εἰς τὰς βίβας αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων. (β) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. ζ'. κεφ. α'.

δελείας, κ̄ κατασαθείς ἀντὶ βασιλεὺς, αἰχμάλωτος ἐν ἔτει τῆς αὐτῆς ἡλικίας οζ'. διότι ὁ Σαπώρης ὅταν ἤθελε νὰ ἀναίβῃ εἰς τὸν ἵππον, δὲν ἐμεταχειρίζετο ἄλλο ὑποπόδιον, πᾶρεξ τὸν Οὐαλεριανόν, ὅσις ἔκλινε τὸν αὐχένα, κ̄ ὁ Σαπώρης πατῶν ἄνωθεν αὐτῆ, ἀνέβαινε εἰς τὸν ἵππον, τέλος πάντων θανατωθεὶς ἐλευσίνως τὸν βίον κατέσρεψε.

§. 7. Φοβηθεὶς δὲ κ̄ τρομάξας ὁ Γαλιηνὸς ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῆ πατρὸς τῆ, ὅσις ἐκ προαιρέσεως φιλότιμος ἦν, κ̄ θέλων νὰ φιλοδώρῃ πάντας, ὅποιος ἐζητήσεν ἐλάβανεν ἀπὸ αὐτὸν, ἀγκαλὰ κ̄ ἦτον πρότερον ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν, καθὼς κ̄ ὁ πατὴρ τῆ. μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ὅμως τῆ πατρὸς τῆ ἐκυβέρνα εἰρηνικώτερα τὸ βασίλειον, κ̄ εὐθύς μὲ ὀρισμὸς ἐλύσε τὸν κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν, προσάξας ἐγγράφως πρὸς τὰς προεσώτας, νὰ πράλλωσιν ἐλευθέρως τὰς συνηθείας αὐτῶν. αὕτη ἡ διάταξις ἄρχεται ἔτως. „ Ἀυτοκράτωρ Κάισαρ Πέπλιος Δικίνιος Γαλιηνὸς, ἀνάγνωδι τὸν Εὐσέβιον (α).

§. 8. Εἰς τὰς χρόνας αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων Ἐπίσκοποι τῶν ἐπισημοτέρων Ἐκκλησιῶν ἐχρημάτισαν, τῆς μὲν ἐν Ρώμῃ, ὕπερον ἀπὸ τὸν Κορνήλιον ὁπῆ εἰς τὴν ποιμαντικὴν αὐτῆς λειτουργίαν τρεῖς χρόνας διαπρέψας ἐτελεύτησε, ἀνήχθη εἰς τὸν θρόνον ὁ Λέκιος, ὅσις ἔτε ὀκτὼ μῆνας εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Ρώμης μείνας ἀπέθανεν εἰς τὸ μαρτύριον, κ̄ Στέφανος διεδέξατο τὴν Ἐπισκοπὴν. Καὶ τέτα δὲ μετὰ δύο χρόνας κοιμηθέντος ἐν Κυρίῳ, λαμβάνει τὸν θρόνον ὁ Σῆξτος, ὅσις μετὰ χρόνας ἑνδεκα ἐτελεύτησε κ̄ τὸν διεδέχθη ὁ Διονύσιος. Τῆς δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, Φάβιον τὸν Ἐπίσκοπον διεδέξατο Δημήτριος, κ̄ μετ' αὐτὸν Πᾶυλος ὁ Σαμωσατεὺς ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον. Τῆς δὲ Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας μετὰ τὴν τελευτὴν τῆ Μαζαβάνε, προεχειρίσθη Ἐπίσκοπος ὁ Ὑμέναιος, ὅς χρόνας κδ. τὸν θρόνον διεύθυνεν. Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας πρῶτος ἀπὸ τὰς ὀσίς ἀνδρας ἄρχισε νὰ κατοικῇ τὴν ἔρημον, Παῦλος ὁ ἐπικληθεὶς Ἐρημίτης.

Κατάπαυσις τῆ διωγμῆ ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆ Γαλιηνῆ.

Ἐπίσκοποι Ρώμης.

Ἀντιοχείας. Ἱεροσολύμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ἀμφισβήτησις ἐγερθεῖσα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, εἰ χρὴ τὰς ἑξ αἰρετικῶν προσερχομένους τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀναβαπτίζεσθαι.

§. 1.

Η γεμονεύοντος τῆ Οὐαλεριανῆ πολλοὶ ἀπὸ τὰς βαπτισθέντας ὑπὸ Ναυατιανῶν, ἀφέντες αὐτὰς ἀνέδραμον εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν,
Κκ 3 διὰ

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. ιγ'.

διὰ τὰς ὁποίας καὶ ἔγινεν ἔχι ὀλίγη φιλονεικία, ἂν πρέπει δηλαδὴ, ὅσοι βαπτισθῶσιν ἀπὸ αἰρετικῶν, καὶ προσέλθωσιν ὑσερον εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀναβαπτίζωνται.

Σύνοδος
Γκονίε.

§. 2. Οἱ Ἀσιατικοὶ λοιπὸν Ἐπίσκοποι ὅπῃ ἦλθον εἰς τὸ Γκόνιον, ἀπὸ Καππαδοκίαν, Κιλικίαν, Γαλατίαν, καὶ ἀπὸ ἄλλας Ἐπαρχίας ἔλεγον, καθὼς πρέπει νὰ ἀπορρίπτονται πάντα τὰ ὑπὸ αἰρετικῶν γενόμενα, ἢ τῷ καὶ τὸ βάπτισμα νὰ ἀποδοκιμάζεται, καὶ ἐπομένως ἐδέσπωσαν, ὅτι πρέπει τὰς ὑπὸ αἰρετικῶν βαπτισθέντας, πάλιν νὰ ἀναβαπτίζωνται. τῆς τῆς, ἐκεῖνοι ὅπῃ προσέρχονται ἀπὸ αἵρέσεως, καὶ εἶναι προκατηχημένοι νὰ ἀπολύωνται πρὸς τέτοις, καὶ νὰ ἀποκαθαίρωνται τὸν ῥυπον τῆς παλαιᾶς, καὶ ἀκαθάρτα ζύμης, ὡς γίνεται φανερόν ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴν τῆ Ἀλεξανδρείας Διονυσίου εἰς τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον τὸν διάδοχον Στεφάνου, τὸν Σήξτον, παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (α). Διότι ἔτῳ ἐσυλλογίζοντο αὐτοὶ, ἂν καὶ οἱ σχισματικοὶ δὲν σφάλασι περὶ τὰ δόγματα, ὅμως ἐπειδὴ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Χριστὸς κατὰ τὸν Θεῖον Ἀπόστολον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὅλα τὰ μέλη ζωοποιεῖνται, καὶ τῆς πνευματικῆς αὐξησιν δέχονται αὐτοὶ δὲ χωριζόμενοι ἀπὸ τὴν ἁρμονίαν τῶν μελῶν τῆ σώματος δὲν ἔχουσι πλέον εἰς τὰ λόγια τῆς παραμένεσαν τὴν χάριν τῆ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ πῶς ἐδύνοντο νὰ τὴν μεταδώσωσιν ἄλλοις; Τῆτο τὸ ἴδιον δόγμα ἐδέσπωσθη καὶ ἀπὸ ἄλλας συνόδου τῆς Ἀσίας, ὡς ὁ αὐτὸς Διονύσιος λέγει εἰς τὴν αὐτὴν Ἐπιστολὴν (β).

§. 3. Ἀλλὰ καὶ εἰς Ἀφρικὴν τόσον τῷ Κυπριανῷ, ὅσον καὶ ἄλλοις Ἐπισκόποις τῆτ' αὐτὸ ἐφάνη ἔυλογον, τὸ ὁποῖον καὶ τῶρα, καὶ πρότερον ἀποφασίσθη ἀπὸ Ἀγριππίνου ὅπῃ εἶχε τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Καρχηδόνας πρὸ τῆ Κυπριανῷ (γ), διότι τινὲς Ἐπίσκοποι ἐρωτῶντες τὴν ἐν Καρχηδόνην γενομένην Σύνοδον δι' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἀπεκρίθη ὁ Κυπριανὸς συμφώνως τῆς Συνόδου. „ Τὸ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆ Ἀγριππίνου ἐπικρατήσαν ἔθος διαφυλάττεσθαι δεῖ, καὶ μηδένα δύνασθαι ἔξω τῆς Ἐκκλησίας βαπτίζεσθαι, ἐν γὰρ διετάχθη βάπτισμα ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ὁ αὐτὸς Κυπριανὸς λέγει (δ). “

§. 4. Ἐὰν δέ τις βαπτισθεῖς πρότερον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ συγκοινωνήσῃ ὑσερον μὲ τὰς αἰρετικὰς, καὶ πάλιν ἀναχωρήσας ἀπὸ αὐτὰς, πάλιν προσέλθῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ τοιοῦτος ἂν καὶ ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν
ἐβα-

(α) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. ζ'. κεφ. 5'.

(β) Ἀυτὴ ἡ Σύνοδος συνηθροίσθη τῷ σφς'. ἡ σφ. ἔπει τῷ αὐτῷ ἔπει συνηθροίσθησαν, πολλαὶ ἄλλαι σύνοδοι διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, μάλιστα ἡ Συνάδων λεγεμένη Σύνοδος, ἣτις ἐδέσπισε, καὶ ἐκύρωσε τὰ τῆς ἐν Γκονίῳ Συνόδου.

(γ) Ὁ Ἀγριππίνος συνεκρότησε Σύνοδον πάντων τῶν τῆς Ἀφρικῆς Ἐπισκόπων εἰς Καρχηδόνα, τῷ σφς'. ἣτις ἐδέσπισε νὰ ἀναβαπτίζωνται οἱ ἐξ αἵρέσεως προσερχόμενοι.

(δ) Ἐπισ. ὁ πρὸς Γανναρίον, καὶ λοιπὰς Ἐπισκόπους τῆς Νησιδίας.

ἐβαπτίδη, δὲν πρέπει νὰ ἀναβαπτίζεται· ὅσοι δὲ δὲν εὐχαρισῶντο εἰς αὐτὴν τὴν γνώμην, τὸ πρὸ τῆς Ἀγριωπίνης ἐπικρατήσαν ἔθος προβάλλοντο. Τῆτο τὸ ἴδιον ἐπροβάλεθι καὶ εἰς ἄλλας δύο Συνόδους μεγαλιτέρας ἐν Καρχηδόνι, ὑπὸ τῆς Κυπριανῆ συναθροισθείσας (α), καὶ τὸ πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐπὶ Ἀγριωπίνης, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ Συνόδῳ διορισθὲν, πάλιν ἐπαναληφθὲν ἐκυρώθη μὲ τοιαύτην παρατήρησιν ὅμως, ὅτι εἰς ὅσους φρονῶσι τὰ ἐναντία νὰ μὴν προσγίνεται σχίσμα, ἀλλ' ὁ καθ' εἰς νὰ δοξάζῃ κατὰ τὴν γνώμην τῆς, διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἑνωσιν, καὶ εἰρήνην.

§. 5. Ὅμως ὁ τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπος Στέφανος δὲν ἐφαντάζετο τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ πῶς δὲν πρέπει νὰ καινοτομηθῇ τίποτες ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπικρατήσαν παλαιὰν παράδοσιν, ἅτε ὅσοι ἀπὸ αἰρετικὰς βαπτίζονται, νὰ ἀναβαπτίζονται, ἀλλὰ μόνον δι' αὐτὰς νὰ μεταχειρίζονται τὴν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν εὐχὴν, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος, καὶ ἔτω νὰ δέχονται, καὶ ἐπειδὴ διίσχυρίζετο νὰ συστήσῃ τὴν γνώμην τῆς, ἐφάνη εὐλογον εἰς αὐτὸν νὰ ποιήσῃ ἀκοινωνήτας αὐτῷ, τὴς ἐν Ἀσία Ἐπισκόπουσ, ὡς ἀναβαπτίζουσι τὴς αἰρετικὰς, καὶ διδάσκουσι τὰ ἐναντία ἀπ' ὅ, τι διδάσκει αὐτὸς, κατὰ τὸν Ἀλεξανδρείας Διονύσιον εἰς τὴν ρηθεῖσαν Ἐπιστολὴν. Ἐπειτα μάθων αὐτὸς ὁ Στέφανος ἀπὸ τὴν καλθεῖσαν πρὸς αὐτὸν Ἐπιστολὴν Συνοδικὴν ἀπὸ τὸν Κυπριανόν, τὴν γνώμην τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀφρικῆς, ἀντέγραψεν αὐτῷ ἔτω „ μηδὲν τι νεωτερίζειν, μητ' αὐδὲς ἀναβαπτίζειν τὰς „ ὑπὸ αἰρετικῶν βαπτισθέντας καὶ διάταγμα ἐξέδετο τῆτ' αὐτὸ περιέχον. „ Τὴς ἐξ αἰρέσεων ἐπιστρέφοντας Χριστιανὰς, μὴ βαπτίζειν, ἀλλὰ τῇ διὰ χειρῶν ἐπιθέσεως εὐχῇ, καθαιρεῖν αὐτὰς (β).

§. 6- Ἰδὼν δὲ ὁ Κυπριανὸς αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν τῆς Σιεφάνου εἶπεν. Ὁ Σιεφάνος ἄλλο δὲν θέλει νὰ λέγῃ μὲ αὐτὰ, εἰ μὴ νὰ δικαιολογῆται τὴς αἰρετικὰς ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας· ὁδὲν πολλακίς πικρῶς τὸν ἐγγίζει μηδέποτε καταπειθεῖς εἰς τὰς ὁρισμὰς τῆς, διότι δὲν ἐγνώριζεν αὐτὸν κριτὴν ἀψευδῆ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων καὶ ἀμφισβητήσεων, ὡς οἱ νῦν Λατῖνοι διίσχυρίζονται νὰ ἀποδείξωσιν, ἐπειδὴ ἂν τοῖστον τὸν ἐγνώριζε, βέβαια ἤθελε πράξῃ ἐκεῖνο ὅπερ τὸν ἐπρόσβαζεν. Ἀλλ' ὁ Φερμιλιανὸς Καίσαρειας Καππαδοκίας Ἐπίσκοπος, μὲ θερμότερον ζῆλον, ἐκάλεσε τὸν Σιεφάνου

φα-

(α) Τῷ αὐτῷ ἔτει συνήθροισθησαν αὐταὶ αἱ δύο Σύνοδοι, τῷ σνζ'. ἢ σνθ'. παρὰ τῆς Κυπριανῆς, μάλιστα ἐν τῇ δευτέρῃ παρήσαν ὁ Ἐπίσκοπος ἐξ Λιβύας καὶ Νημιδίας. Καὶ τρίτην Σύνοδον ἐν Καρχηδόνι συνήθροισεν ὁ Κυπριανὸς, περὶ τῆς αὐτῆς ζητήματος, ἐν ἣ παρήσαν Ἐπίσκοποι ὀγδοήκοντα ἑπτὰ.

(β) Τῷ σνζ'. ἔτει συνήθροισεν ὁ Στέφανος Σύνοδον ἐν Ρώμῃ κατὰ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀσίας· μάλιστα εἰς τὸ Συνοδικόν, ἀναγινώσκειται ἔτω „ Σύνοδος θεῖα, καὶ Γερὰ „ τοπικὴ, ἐν Ρώμῃ συναθροισθεῖσα ὑπὸ Στεφάνου τῆς Γερομάργτου Πάπα· ἀποκηρύξασα „ τὴς ἐν τῇ Ἀφρικῇ Συνόδῳ παραλόγως ἐπιχειρηκότας ἀναβαπτίζειν τὴς ἐκ πάσης „ αἰρέσεως προσερχομένους τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, „

φανον σχισματικόν, ἐπειδὴ τόσας, καὶ τοιαύτας Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς ἐκήρυξεν ἀκοινωνήτας αὐτῶ.

§. 7. Αὐτὸ τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν ὀλίγον καιρὸν ἐκράτησεν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τῆν πρὸς Στέφανον Ἐπιστολὴν τῆ Ἀλεξανδρείας Διονυσίου παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (α), ὅπερ λέγει· „ ἴδι νῦν ἀδελφε, ὅτι ἤντωνται πᾶσαι „ αἱ πρότερον διεσχισμέναι κατὰ τὴν Ἀνατολὴν Ἐκκλησίαι. κτ. Φαίνεται δὲ καὶ ὁ Κυπριανός, κατὰ τὸν Ἀυγουστίνον (β), νὰ μετέβαλε τὴν προτέραν τὴ γνώμην, διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶπεν αὐτὸς ὁ μέγας πατήρ, ἐπεὶ „ τισὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν ἔδοξε δι' οἰκονομίαν τὸ τῶν καθαρῶν βάπτισμα „ δέχεσθαι, ἔσω δεκτόν· ὄρα τὸν Βλάσαριν. Πρὸς τέτοις σημείωσον, „ ὅτι ὁ Ἀυγουστίνος λέγει (γ). Ἐξέσι τῷ Κυπριανῷ ἀντιλέγειν τῷ Ρ' ὡ- „ μως Ἐπισκόπῳ, ἕως ἂν μὴ περὶ τέτα ὄρος γένηται οἰκουμενικῆς Συνό- „ δου.“

§. 8. Τίνες δὲ τῶν αἰρετικῶν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίσιν ἐλθόντες ἀναβαπ- τίζονται, καὶ τίνες μόνον χρίωνται, ἀνάγνωθι τὸν τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου κανόνα ιδ'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ζ'. καὶ ἡ. τῆς ἐν Κωνσταντινπόλει ζ'. τῆς ε'. Συνόδου κανόνα κε'. τῆς ἐν Νικαίᾳ β'. κανόνα ἡ. Βασιλείε μζ'. (δ)

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Α'.

Περὶ Νοητῆ, καὶ Σαβελλίου, καὶ Παύλου τῆ Σαμοσατέως τῶν αἰρετικῶν.

§. Ι.

Α"ν καὶ τότε αἱ ἀνακύψασαι ἀμφισβητήσεις διὰ τὴν προτεθεῖσαν συζητή- σιν τῆ ἀναβαπτισμῆ, ἐπροξένησαν ἐκ ὀλίγας ταραχὰς εἰς τὴν Ἐκ- κλησίαν, ὅμως μεγαλιτέρας ταραχὰς ἐπροξένησαν οἱ εἰς ἐκεῖνον τὸν και- ρὸν ἀναφανέντες αἰρετικοὶ, ὁ Νοητὸς δηλαδή, ὁ Σαβέλλιος, καὶ Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς μετὰ τὰς αἵρέσεις αὐτῶν.

Νοητὸς αἰ- ρετικός.

§. 2. Ὁ Νοητὸς, ὁ ὑπὸ τῆ Ἐπιφανίε (ε), ὀρθῶς λεγόμενος ἀνόητος, γεννηθεὶς εἰς Σμύρνην τῆς Ἀσίας, καὶ μαθητευθεὶς ἀνακάινισε τὴν αἵρεσιν τῆ Πραξείε, λέγων ἐν μόνον πρόσωπον εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ νὰ καλῆται με

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (β) Βιβλ. β'. κεφ. ε'. περὶ τῆ Βαπτισ. κατὰ Δονατ. τόμ. θ'. σελ. κη'. Ἐκδόσ. Παρισ. α. φ. οδ. (γ) Βιβλ. γ'. περὶ Βαπτισμῆ. (δ) Ἐ- πισ. Κανον. Α'. πρὸς Ἀμφιλόχιον. (ε) Αἵρεσ. νζ'.

μὲ διάφορα ὀνόματα, καὶ αὐτὸ νὰ εἶναι Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα γεννηθεῖς ἐν σαρκί, καὶ παθὼν. Αὐτὸς ὅταν ἐπρωτογνωρίσθῃ, προσελθὼν τοῖς Πρεσβυτέροις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐρωτηθεῖς ἂν ἔχῃ αὐτὴν τὴν αἵρεσιν περὶ τῶν τῆς Τριάδος προσώπων, εἰς τὴν ἀρχὴν μὲν ἠρήθη, ὑπερὸν δὲ ὑπερηφανευθεῖς, καὶ σύρων πρὸς ἑαυτὸν δέκα μαθητὰς, ἐξ ὧν οἱ ἐπισημότεροι ἦσαν Κλεομένης καὶ Κάλλιστος, φανερὰ αὐτὴν τὴν αἵρεσιν ἐδίδαξε, καὶ διὰ νὰ σκεπάσῃ τὰς βλασφημίας τε μὲ σεμνὰ ὀνόματα, ἔλεγε πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ Μωϋσῆς, Ἀαρὼν δὲ, ὁ ἀδελφὸς τε, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, ἢ ὁ Ἡλίας κατὰ τὸν Φιλάστριον (α). Καλεσθεῖς δὲ ἐκ δευτέρου ὑπὸ τῶν Πρεσβυτέρων, ἀδιάντροπα ἔλεγε πρὸς αὐτὰς, τί κακὸν ἐποίησα; ἕνα θεὸν δοξάζω, ἕνα θεὸν ἔγνω, καὶ ἐκ ἄλλου εἰ μὴ αὐτὸν γεννηθέντα, παθόντα, κτ. συμβουλευθεῖς δὲ ἰκανῶς ἀπὸ αὐτῶν, δὲν ἄφησε τὴν γνώμην τε, ἀλλὰ βασῶν αὐτὴν μὲ τὰς δύο χεῖρας, δυνατὰ δισχυρίζετο διὰ νὰ τὴν συζήσῃ, διὰ τὸτο ἀποβάλλῃ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Χριστοῦ, καὶ τέλος κατασρέψας τὴν ζωὴν τε, δὲν ἠξιώθη ταφῆς, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον (β), ἀλλ' ὡς σκύλος ἐρρίφθη.

§. 3. Οἱ μαθηταὶ τε Νοητιανοὶ, ἢ ὡς ὁ Θεοδώριτος (γ) λέγει, Νοητοὶ ἐκλήθησαν, τῶν ὁποίων ἡ ἐπωνυμία δὲν ἔμεινε διὰ πολὺν καιρὸν, ὡς ὁ αὐτὸς Θεοδώριτος, ἐπειδὴ ἐσβέθη ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν τῶν Σαβελλιανῶν, διὰ τὰς ὁποίας ὁ Αὐγουστίνος λέγει, οἱ Νοητιανοὶ δυσκόλως γινώσκονται, διότι εἰς τὸ σῶμα τῶν πολλῶν εἶναι οἱ Σαβελλιανοὶ (δ).

§. 4. Μαθητὴς τῆ Νοητῆ ἦν ὁ ἐκ τῆς Λιβύης ἀναφανείς Σαβέλλιος, ὅστις ἀκολουθῶν τὸν διδάσκαλον αὐτῆ, κατὰ τὸν Θεοδώριτον ἐδόξαζεν ἐν πρόσωπον, ἢ μίαν ὑπόστασιν τὸν Πατέρα, τὸν Υἱὸν, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἀλλὰ τριώνυμον, τελείως νὰ ἔχῃ τρεῖς ὀνόματα, ἐχθὶ δὲ ἄλλο πάρεξ διατὶ εἰς τὴν παλαιὰν Διαθήκην, ὡς Πατὴρ, τὸν νόμον ἐξέδωκεν, εἰς δὲ τὴν νέαν Διαθήκην, ὡς Υἱὸς, ἄνθρωπος ἐγένε, καὶ τελευταῖον, ὡς Πνεῦμα Ἅγιον, ἐπὶ τὰς Ἀποστόλους ἐπεδήμησεν. Οὗτος ἐμειλαχειρίζετο βιβλία ἀπόκρυφα, καὶ μάλιστα τὸ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον Ἐυαγγέλιον Αἰγύπτου. Ἄρχισε δὲ ἡ αἵρεσις ἴσ ἀπὸ Πτολεμαῖδος τῆς Πενταπόλεως, καὶ ἐκεῖθεν διεσπάρη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ εἰς ἴσ ἄλλας πόλεις, ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ρώμην. Οἱ ὅπαδαὶ αὐτῆ Σαβελλιανοὶ προσωνομάθησαν, μὲ κοινὸν δὲ ὄνομα οἱ Νοητιανοὶ, καὶ Σαβελλιανοὶ Πατροπαδῖται ἐλέγοντο, ἴσ ὁποίας πλέον τῶν ἄλλων ἀνατρέψουσιν ὁ, ἴσ Διονύσιος Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἐπιφάνιος Κύπρου (ε).

§. 5.

Αἵρεσις αὐτῆ.

Νοητιανοί.

Σαβέλλιος αἱρετικὸς.

Αἵρεσις αὐτῆ.

Πατροπαδῖται τίνες.

(α) Ἀριθ. κέ. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Αἱρετ. κακομυθ. Λόγω Γ΄. (δ) Περὶ αἵρεσ. κεφ. μά. (ε) Κατὰ Νοητῆ συνεκροτήθη Σύνοδος ἐν Ἀσία τῷ σμέ. εἶπει. Προσέτι τῷ σνή. συνεκροτήθη σύνοδος ἐν Ρώμῃ, ἐν ἣ κατεκρίθη ἡ, τε αἵρεσις τῆ Νοητῆ, καὶ ἡ τῆ Σαβελλίε. Καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνεκροτήθη σύνοδος παρὰ Διονύσιον τῆ ταύτης Ἐπισκόπου, κατὰ Σαβελλίε.

Παῦλος
Σαμωσα-
τέως αίρετι-
κός.

Αίρεσις αὐ-
τῆς.

Σύνοδος
Ἀντιοχείας
κατ' αὐτῆς.

§. 5. Εἰς δὲ τὸν καιρὸν Γαλιίνα τοῦ Ἀυτοκράτορος, ἤκμαζε Παῦλος ὁ Σαμωσατέως (ὅστις ἦν ἄλλος Παῦλος ὅπως ἀνακάνισε τὴν δόξαν τῶν Μανιχαίων), ὅπως ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς Μεγάλης Ἀντιοχείας, μετὰ τὸν Δημήτριον, τῷ ὁποίῳ πατὴρ ἦν Ἰᾶ Σαμόσαλα, πόλις τῆς Συρίας, κειμένη πλησίον εἰς τὸν Εὐφράτην. Οὗτος ὁ μόνον κατὰ τὸν Νουβίον, καὶ Σαβέλλιον, ἔλεγε πῶς εἶναι μία ὑπόστασις, ἦλοι πρόσωπον ἐν τῆς Θεότητος, ἀλλ' ἄλλος ἔλεγεν, εἶναι ὁ Υἱὸς τῆ Θεῆ, καὶ ἄλλος ὁ Χριστὸς, διότι ὁ μὲν Υἱὸς τῆ Θεῆ, νὰ εἶναι λόγος αὐτῆ, ἐχὶ ὑποστατικός, ἀλλὰ προφορικός ἐδογματίζεν. Ὁ δὲ Χριστὸς νὰ εἶναι φίλος ἄνθρωπος, καὶ κατὰ μόνην τὴν δικαιοσύνην τὰς ἄλλας ἀνθρώπους ὑπερέχων, καὶ δὲν προὔπηρχε πρὶν γεννηθῆ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, καὶ εἰς αὐτὸν ἐκατόικησεν ὁ Θεῖος Λόγος καθὼς καὶ εἰς τὰς ἄλλας Προφῆτας. Ὅθεν καὶ δύο φύσεις ἀπ' ἀλλήλων διηρημένας, καὶ παντάπασιν ἀκοινωνήτας ἀλλήλαις ἐν Ἰῶ Χριστῷ ὡμολόγει, ὡς ἄλλα δηλαδὴ ὄντιο αὐτῆ τῆ Χριστῆ, καὶ ἄλλα τῆ ἐν αὐτῷ οἰκήσαντος Θεῖοι λόγῳ.

§. 6. Κατὰ τὴν 18 Σαμωσατέως Παύλου, ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος συνεκροτήθη εἰς τὸν καιρὸν Ἀυρηλιανῆ τῆ Βασιλέως, εἰς τὴν ὁποίαν διέπρεπον, Φερμιανὸς τῆς Καππαδόκων Καισαρείας Ἐπίσκοπος, τῆς Νεοκαισαρείας ὁ θαυματουργὸς Γρηγόριος, Ἀθηνόδωρος ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ, ποιμένες τῶν κατὰ Πόντον Παροικιῶν, Ἐλενος τῆς ἐν Ταρσῷ Παροικίας, Ὑμέναιος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ ἄλλοι πλείοι. Ὁ δὲ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν Διονύσιος, παρακαλεσθεὶς ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν Σύνοδον, εὗρε πρόφασιν τὸ γῆρας, καὶ τὴν σωματικὴν 18 ἀσθένειαν, καὶ ἀνάβαλλε τὴν παρουσίαν 18, ἀλλ' ἐπαράσχησε δι' Ἐπιστολῆς τὴν γνώμην ὅπως εἶχε διὰ τὸ ζητούμενον (α).

§. 7. Ὡν δὲ ὁ Παῦλος ἀγχίνος, καὶ ἀπατηλὸς, πρῶτον μὲν, δὲν ἐφανερῶθη ὡς αίρετικός, εἰάν καὶ λόγοι καὶ ζητήσεις ἐκοινῶντο εἰς πᾶσαν συνέλευσιν, ἐπειδὴ ὅσοι εἶχον τὴν αίρεσιν τῆ Σαμωσατέως, ἐδοκίμαζον νὰ καλύπτωσι τὴν ἑτεροδοξίαν, οἱ δὲ συγκροτῶντες πάλιν τὰς συνελεύσεις, εἶχον μεγάλην ἐπιμέλειαν νὰ τὰς ἀπογυμνώσωσι, δηλαδὴ νὰ φανερῶσωσι τὴν αίρεσιν αὐτῶν τοῖς πᾶσι, καὶ αὐτὴν τὴν εἰς Χριστὸν βλασφημίαν· ἀλλ' εἰς μίαν συνέλευσιν φανερωθεὶς τέλος πάντων, καὶ καταγνωθεὶς πλέον ἀπὸ ὅλης, φανερὰ ἀποκηρύσσεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆ Θεῆ, καὶ ἀποβάλλεται ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν, ἂν καὶ ἀκασίως αὐτῆ, διότι δὲν ἤθελε παντελῶς νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν οἶκον τῆς Ἐκκλησίας. Ἀυρηλιανὸς δὲ ὁ Βασιλεὺς παρακαλεσθεὶς εὐλαβῶς διὰ τὸ πρακτέον, ἀπεφάσισε νὰ δοθῇ

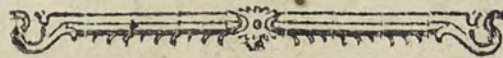
(α) Ἀὕτη ἡ Σύνοδος συνεκροτήθη τῷ σοβ. ὁμοῦς πρότερον συνεκροτήθη καὶ ἑτέρα τις σύνοδος κατὰ Παύλου τῆ Σαμωσατέως, εἰς Ἀντιόχειαν καὶ αὐτὴ τῷ σξξ'. εἶται.

ὁ οἶκος εἰς ἐκείνους ὅπῃ οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν, καὶ Ρώμην Ἐπίσκοποι ἤθελαν ἀποφασίσαι (α).

§. 8. Ἦλεγξε δὲ τὸν Σαμωαταέα εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον, ὅπῃ ἐκρύπτετο, περισσότερον ἀπὸ τῆς ἄλλης ὁ διαλεχθεὶς μετ' αὐτὸν Μαρχίων, ἄνθρωπος καὶ εἰς τὰ ἄλλα λόγιος, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολικὴν τε γνησιότητα τῆς εἰς Χριστὸν Πίσεως, ἣν Πρεσβύτερος τῆς αὐτόφι παροικίας· ὅρα περὶ αὐτῶ τὸν Εὐσέβιον (β). Κανόνες τῆς αὐτῆς Συνόδου δὲν σώζονται, τὸ δὲ ἐκτεδὲν ὑπὸ τῶν Πατέρων Σύμβολον, ἦτοι ἡ ὁμολογία τῆς πίσεως κατὰ Παύλου τῷ Σαμωαταέως, εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Γ΄ Συνόδου, τὰ ἐκδοθέντα παρὰ Θεοδώρου τῷ Πελοποννήσιου τόμ. δ΄. κεφ. α΄ φαίνεται.

§. 9. Ὅσοι δὲ ἐδέχθησαν τὴν αἵρεσιν τῷ Παύλῳ, Παυλιανοὶ, Παυλικιανοὶ, Παυλιασαὶ, καὶ Παυλιανισαὶ ἐκλήθησαν, προσέτι καὶ Σαμωαταῖοι, καὶ Νέοι Ἰεραδαῖοι, τῆς ὁποίας τινὲς τῶν μεταγενεστέρων διαχωρίζουσιν εἰς παλαιὰς, καὶ νεωτέρας, ὡς οἱ Σοκινιανοὶ· ἀνατρέψουσιν αὐτὰς ἐκ μὲν τῶν παλαιῶν ὁ Ἀλεξανδρείας Διονύσιος, καὶ ὁ Κύπρου Ἐπιφάνιος· ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων ὅσοι ἔγραψαν κατὰ τῶν Νεοφωτινιανῶν, ἦτοι τῶν Σοκινιανῶν· ἀνάγνωδι περὶ αὐτῶν τῶν τριῶν αἵρετικῶν τὸν Εὐσέβιον (γ), τὸν Σωκράτην (δ), τὸν Ἐπιφάνιον (ε), τὸν Θεοδώρητον (ς), Κωνσταντῖνον Ἀρμενόπελον (η), καὶ ἀπὸ τῆς Λατίνης τὸν Φιλάστρινον (θ), τὸν Αὐγουστίνον (ι), καὶ Ὀνώριον τὸν Αὐγουστοδιονύσιον (κ).

Παυλιανοὶ
καὶ Νέοι Ἰεραδαῖοι.

LI 2

ΚΕΦΑ΄-

(α) Παῦλος ὁ Σαμωαταεὺς εἶναι ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος ὅπῃ ἔγινεν ἀρχηγὸς αἵρεσεως· ἔτος πρὶν λάβῃ τὴν Ἐπισκοπὴν ἦν πάμπτωχος, ἀλλ' ὕστερον μετὰ τὰς ἀρπαγὰς, ἱεροσυλίαν, καὶ ἀδικίας ἐσύναξε πλῆθη ἀπειρα. Τόσον μάταιος ἦν ὅπῃ ὅταν ἐξήγετο, εἶχε πλῆθος συνοπαδῶν, προηγῶντο ἑκατὸν ἀξιωματικοὶ, καὶ ἕτεροι ἑκατὸν τὸν ἠκολούθησαν. Εἰς τὰς διδασκὰς τε μόνον τὴν δόξαν ἴσ' ἐξήτει, καὶ ὅσοι δὲν εὐφήμεν, αὐτὸν ἀτιμάζοντο ἀχὶ μόνον ἐν λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν πράξει. Ἐξ αἰτίας τοιαύτης ματαιότητος ἐδιώρισεν γυναῖκας τινὰς ἀσελεγεῖς, αἰτίνας, ἐφαλλον ἐν Ἐκκλησίᾳ ὕμνος καὶ ψαλμὸς εἰς ἔπαινον αὐτῶν. Περὶ πλέον τόσον ἠγάπα τὰς γυναῖκας, καὶ τόσον ἀσῶλος ἦν, ὅπῃ ἤθελε πάντοτε νὰ τῶ ἀπολεθῶσι.

(β) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ζ΄. κεφ. κθ΄. (γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ζ΄. κεφ. κζ΄. κθ΄. κ. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β΄. κεφ. ιθ΄. (ε) Αἵρεσ. νζ΄. ξβ΄. ξδ΄. (ς) Αἵρετ. κακομυθ. λόγῳ. Γ΄. καὶ Δ΄. (η) Αἵρεσ. γ΄. καὶ ε΄. (θ) Αἵρεσ. λς΄. ξδ΄. (ι) Περὶ αἵρεσ. κεφ. λς΄. μά. μδ΄. (κ) Εἰς τὸ περὶ αἵρεσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Τῆ Ἀγιωτάτῃ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας Διονυσίῃ, Ἐπιστολῇ
προφωνητικῇ πρὸς διόρθωσιν γενομένη, πρὸς Παῦλον Σαμω-
σατέα τὸν αἰρετικὸν, Ἐπίσκοπου Ἀντιοχείας.

I.

Ἐπιγράψαντος ἀντεγράψαμεν, ἐφελκόμενοί σε εἰς τὸ
ἀπαρκαλύπτως εἰπεῖν ἅ βέλη, καὶ νῦν γράφομεν ὡς οἶοντε, περὶ
ἧν δευτέρως εἴρηκας, δεικνύσας ὅτι σαφρὸν ἕκαστον ῥῆμα τῶν ὑπὸ σῆ
λεχθέντων καθολικῶς, ἠδὲ μιᾶς ἐχόμενον πληροφορίας ἀπόδειξιν· ἰκα-
νῶς δὲ δυνάμεθα ἀνατρέπεσθαι, τὰ δόξαντά σοι προπετῶς ἀποφηνῶσαι.
Δύο ὑποστάσεις λέγοντός σε, δύο πρόσωπα τῆ ἑνός, καὶ μόνῃ Χριστῷ,
δύο Χριστοῦ, καὶ δύο Υἱοῦ ἕνα φύσει Χριστὸν καὶ ἕνα Υἱὸν τῆ Θεῶ, δευ-
τέρως δ' ἐν ἐσχάτοις τῆ αἰῶνος καιροῖς ὑπάρξαντα, καὶ κατ' εὐδοκίαν Θεῶ
εἰληφότα τὸ ὄνομα τῆ Υἱῶ, ὡτάν πόλις τὸ τῆ δεσπότη, καὶ οἰκία τὸ
τῆ κτίσαντος, ἐκῶν λέληθας ὡ ἑταῖρε, ὅτι τὸ εἰς κεκήρυκται, καὶ ὁ μο-
νογενὴς Υἱὸς τῆ Θεῶ, καὶ Χριστὸς Ἰησοῦς καλούμενος, Κύριος τῆς δόξης ὡς
εἴρηται περὶ αὐτῆ, ὁ καὶ σώζων τὰς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν, ἰδίῳ πάθει,
Θεϊκῇ σωτηρίᾳ ἐκ ἀνθρωπίνῃ, αὐτὸς γὰρ φησὶ, σώσει τὸν λαὸν αὐτῆ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν· μόνῳ γὰρ Θεῷ σώζειν ἐξ ἁμαρτιῶν δυνα-
τὸν, ὡσπερ καὶ τῷ χρεωσμένῳ τὴν ἄφεσιν παρέχειν· τίς γὰρ, φησὶ
Θεὸς, ὡσπερ σὺ, ἐξαίρων ἀνομίας, καὶ ὑπερβαίνων ἀδικίας; ἄκβε ἐν
καὶ σύνεες τὰ εἰρημένα ὑπὸ σῆ, καὶ πρόσεχε τοῖς παρ' ἐμῆ λεγομένοις·
ἄνθρωπος εὐδοκεῖται ὑπὸ Θεῶ μείζονσι χαρίσμασι τιμώμενος, ὅταν καὶ
μειζόνως εὐδοκιμήσει ἐνδέῳ καὶ ἐναρέτῳ πολιτεία· ἔδεν δὲ τῆτων θεώ-
ρηται ἐν τῷ Χριστῷ, ἔτε φρονήσεως χάριν, φιλοπονίαν ἔτε διὰ σωφ-
ροσύνην, σιτίων ἀποχῆ ὑπερβαίνοντι τὰ ἀνθρώπινα μέτρα, καὶ ὁ μὲν
Ἰωάννης ἐθαυμάζετο μήτε ἄρτον ἐδίδων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ ὁ μὲν ἐν
ἐρημίᾳ διάγων ἀσκητικὸν βίον ἐτέλει πρὸς ἀρέσκειαν Θεῶ· ὁ δὲ Ἰησοῦ,
σὺν τοῖς Ἀποστόλοις, γυναίξιν καὶ λοιπαῖς, ἔ χωριζόμενος τῆς μετ' αὐ-
τῶν, διατριβῆς, καὶ ἔ παρὰ τῆτο ἐκ ἐδείκνυντο διαφορὰ Χριστῷ πρὸς Ἰωάν-
νην μεγάλη τῆ καθαρότητι, καὶ ἀσυγκρίτῳ τῆ δικαιοσύνη, Χριστῷ δὲ
φύσει· ἐκῶν ἄτοπον ἐστὶ τὸ λέγειν ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν εὐδοκεῖσθαι
τῆ Θεῶ παρὰ πάντας ἀνθρώπους εἰς Θεῶ κατοίκησιν, ἄνευ τῆς ἀσκητι-
κῆς καὶ ἐπιπόνου δικαιοσύνης. Τὸ δὲ Χριστὸς ὄνομα τῷ λόγῳ διὰ τὴν ἐν
Πνεύματι κεκλήρωται χρίσιν, σαρκωθέντι ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, ὡσ-
περ

„ περ κ̅ παιδίον, Θεός ισχυρός κ̅ πρό τ̅ ἐκ γυναικός γεννηθῆναι, ἀλ-
 „ λὰ κ̅ τὰ ἱμάτια αὐτ̅ μεμερίσθαι λέγεται, κ̅ ἠτιμάσθαι αὐτὸν πρό τ̅
 „ ἀτιμαθῆναι. Ἐ γὰρ πραγματικῶς περὶ Χριστ̅ εἴρηται ταῦτα, ἀλλὰ
 „ προφητικῶς. Πῶς ἔν̅ ἐκ εἰκῶν ἑνός Χριστ̅, τὸ Χριστός ὄνομα καλεῖσθαι
 „ ἔχει, ἔκ ὄντων δύο. Πόλις μετὰ τ̅ δεσπότης δὲ, ἔκ ἀριθμεῖται εἰς
 „ ἓνα ἀριθμὸν, ἔδὲ οἶκος μετὰ τ̅ κτίσαντος, ὡσπερ ἔδὲ τὰ αὐτὰ ἐνεργ-
 „ γήσει πόλις βασιλεῖ, ἔδὲ οἶκος τῶ κτίσαντι, ἔδὲ πόλις ὁ Βασιλεὺς
 „ κληθήσεται ποτε, ἔδὲ νομοθετήσει πόλις ὡς βασιλεὺς, ἔδὲ οἶκος οἰ-
 „ κοδομήσει, κ̅ ἑτέρας διδάξει τέχνην. εἰς ἓν δὲ ἀριθμῶνται τὰ ὁμογενῆ,
 „ ὡσπερ ἄνθρωπος ἄνθρώπῳ, κ̅ Θεός Θεῷ, ὡσπερ κ̅ τὰ αὐτὰ ἐνεργεῖν
 „ δυνάμενος τῷ Θεῷ λέγειν, μήτε ἓνα τ̅ς δύο, ὡς ἓν πρόσωπον, ἢ δὲ
 „ τ̅ Θεῷ μορφή, ὁ λόγος αὐτ̅, κ̅ σοφία Υἱός Θεῷ, κ̅ Θεός ὁ αὐτός
 „ ὡμολογῆται, ἓν πρόσωπον ἓν, κ̅ μία ὑπόστασις προσώπου ἔδὲ δύναται
 „ εἶναι ἐπ̅ ἄνθρώπου τὰ αὐτά. Λόγος γὰρ ἄνθρωπος, κ̅ σοφία, κ̅ δύνα-
 „ μεις, κ̅ μορφή ἀνυπόστατα μέρη τ̅ ἑνός ἄνθρώπου ἐστί. Ταῦτα ἔτις ἀρα,
 „ ὅτι ἢ μορφή τ̅ ἄνθρώπου, κ̅ ὁ λόγος αὐτ̅ πρόσωπον εἶναι ἔ δύναται
 „ αὐτοτελές, ἐπειδὴ ἢ μορφή τ̅ Θεῷ κ̅ λόγος αὐτ̅ Θεός, κ̅ Υἱός Θεῷ
 „ ὡμολογῆται. Δείκνυται ἔν̅ ἀδύνατον κ̅ τ̅το σε τὸ σόφισμα, ἄν-
 „ θρωπον λέγοντός σε τὴν μορφήν τ̅ ἄνθρώπου, διὰ τὸ εἶναι Θεὸν τὴν
 „ μορφήν τ̅ Θεῷ, ὁ δὲ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Χριστός ὁ Θεός, ἐστί ζώντων
 „ κ̅ νεκρῶν Κύριος, κ̅ αὐτῷ ζῆ τὰ πάντα. εἶπε ἔν̅ ζῶμεν φησὶν ὁ Α΄-
 „ πόστολος, εἶτε ἀποθνήσκωμεν, τ̅ Κυρίῳ ἐσμεν, εἰς τ̅το γὰρ Χριστός
 „ ἀπέθανε κ̅ ἔζησεν, ἵνα κ̅ νεκρῶν κ̅ ζώντων κυριεύσῃ. Θεός γὰρ ἐστί
 „ φύσει ὁ κυριεύων τῶν πάντων, ὡς κ̅ ἐκ τῶν τραυμάτων ἐπιγνωθεῖς
 „ ὡμολογῆται, εἰπόντος τ̅ Θεῷ ὁ Κύριός μου, κ̅ ὁ Θεός μου. Θεός δὲ
 „ τῶν Ἀποστόλων ἔχ ὁ φύσει ἄνθρωπος, ἀλλ̅ ὁ φύσει Θεός ὁ κληρονο-
 „ μῶν τὰ ἔθνη, κ̅ κρῶν πᾶσαν τὴν γῆν ὡς εἴρηται, Ἀνάστα ὁ Θεός κρῖ-
 „ νων τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἓν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. Υἱός
 „ δὲ κληρονόμος ἀπέθανεν ὑσερον μετὰ τ̅ς δάλας αὐτ̅ τ̅ς Προφήτας.
 „ ὡσαύτως φησὶν ἓν τῷ Ευαγγελίῳ. Πῶς ἔν̅ ἄνθρωπος ὁ Χριστός, κ̅
 „ ἔχ ἢ Θεός ἀληθινός, κ̅ προσκυνῶμενος ὑπὸ πάσης κτίσεως; σεσωμάτω-
 „ ται γὰρ ὁ τ̅ Θεῷ λόγος ἐκ τῆς Ἀγίας Παρθένου, ὅθεν κ̅ τὸ πά-
 „ σος ὑπὲρ ἡμῶν ἀπεδέξατο, κενώσας ἑαυτὸν κ̅ ταπεινώσας ἕως θανά-
 „ τος, θανάτου δὲ σαυρ̅, ἴσα Θεῷ ὑπάρχων, ὡς εἴρηται, κ̅ ὑπήκουος
 „ Θεῷ γενόμενος, κ̅ ὑπὸ νόμου Θεϊκῶς νομοθετηθεῖς. Καὶ τί γὰρ τὰ
 „ πολλὰ, εἰς ἐσὶν ὁ Χριστός, ἓν πρόσωπον, ὁρατός, κ̅ ἀόρατος, τ̅τέσι
 „ Θεϊκῶς, κ̅ ἀϊδιτῶς ἀπλῆς, ἄνωθεν κ̅ κάτωθεν, σύνθετος ὡς ἐκ Θεῷ,
 „ κ̅ γυναικός. Δημιουργός ἔν̅ ὁ κτιστός, ἀπαθής κ̅ παθητός, ὑπερκόσ-
 „ μιος κ̅ ἐγκόσμιος, ἀγιάζων κ̅ ἀγιαζόμενος εἰς ὁ αὐτός ὁρώμενος, κ̅
 „ πισευόμενος, ἴδιον αὐτ̅ τὸ ἀγιάζειν, κ̅ ἀγιάζεσθαι, ὑπὲρ αὐτὸν γὰρ
 „ φησὶν, ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτὸν. ὅπερ ἀδύνατον ἄνθρώπῳ τὸ ἀγιάζειν,
 „ ὡσ-

„ ὡς περ εἰδὲ Θεῷ τὸ ἀγιάζεσθαι, μόνῳ δὲ τάτῳ ἀγιάζει λέγει, τὸ
 „ δυνατὸν τῷ Θεῷ ἀνθρώπῳ γινομένῳ κατὰ σάρκα, ἐπειδὴ καὶ Θεὸς ἐστὶ,
 „ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς μονοπροσώπως. Τέτων ἔν ἕτως ἀναντιρρήτως ἐ-
 „ χόντων, ἐκβέβληταί σε πάντα τὰ ἀποφατικῶς εἰρημένα, ἄλλον ἄν-
 „ δρα λέγοντός σε τὸν Χριστὸν παρὰ τὸν Θεὸν Λόγον, ἀλλ' ἐκ ἀξία
 „ καὶ ἀξιωματικῆς ἐνεργείας διαφέροντα, καὶ ἓνα Χριστὸν ἐν τῷ Χριστῷ κα-
 „ τοικῶντα, καὶ ἐνεργῶντα τὰ τῆς Θείας δικαιοσύνης ἔργα· διατρέψα τοί-
 „ νον, ὅτι ἄλογόν τινα, καὶ ἄψυχον ὕλην τὸν Χριστὸν ἐξηγόμενος, ὡς
 „ γῆν ὑπὸ Ἡλίου ἐνεργετημένην φαίνει· γῆ γάρ ἀπροαίρετον εἶδος,
 „ ἔτω γάρ εἰρηκας, τῷ ἀδενήματι τῆς Υἱᾶς, ὑπὸ τῆς Θεᾶς ἀνηρεῖσθαι,
 „ ὡς τὸ ὑγιανὸν τῆς ψυχῆς, ὑπὸ τῆς ξηρᾶς· ὁρᾶς εἰς πόσιν ἀτοπίαν κα-
 „ ταφέρεις, ὡς λέγεις ἄνδρα ἀνειλημμένον ὑπὸ Θεᾶς Λόγου, ὡς μηδὲ ἄν-
 „ θρώπον τὸν αὐτὸν εἶναι δύνασθαι, τὸ αὐτεξέσσιον αὐτῆ ἀφαιρῶν, εἰδὲ
 „ γάρ κατ' ἐξουσίαν ἰδίαν, ἀνθρώπων γάρ μόνον τῆτο ἴδιον καὶ ἀγγέλων,
 „ ἔρημον λέγεις τὸν Σωτῆρα Χριστὸν, ἀφειδήσας ἑαυτῆ, διὰ τὸ λέγειν
 „ αὐτὸν ἐπὶ σαυρῆ, Θεέ μου ἵνα τί με ἐγκατέλιπες, τὸν φύσει Κύριον,
 „ καὶ λόγον τῆς Πατρὸς, δι' ἧ τὰ πάντα, καὶ ὁμοῦσιον τῷ Πατρὶ εἰρη-
 „ μένον ὑπὸ τῶν Πατέρων. Εἰρηκας μὴ εἶναι Υἱὸν τῆς Θεᾶς, τὸν Υἱὸν
 „ τῆς ἀνθρώπου Χριστὸν· εἰδὲ τὸν Πέτρον αἰδεσθήσῃ, τὸν δι' ἀποκαλύ-
 „ ψεως τῆς Πατρὸς, τὸν Υἱὸν αὐτῆς Υἱὸν τῆς Θεᾶς τῆς ζῶντος ὁμολογή-
 „ σαντα, καὶ τὸν Θωμᾶν, Κύριον αὐτῆς καὶ Θεὸν τὸν Χριστὸν, ἐκ τῶν
 „ πραγμάτων αὐτῆς ἐπεγνωκότα· ὑπὲρ ἡμῶν δὴ ὀδυναῖται, ὡς περ καὶ
 „ πάντα τὰ σαρκικά πάθη ὑπέμενε δι' ἡμᾶς, ὡς Ἡσαίας λέγει. Αὐ-
 „ τὸς τὰς ἀδενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάσταξε, καὶ ὅτι ὑπὲρ
 „ ἡμῶν φησὶν ὀδυναῖται· ἐσαρκώθη ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Θεῖος Λόγος, θέλων
 „ γάρ ἐσαρκώθῃ, καὶ γὰρ ἐτέρως ἦν δυνατόν παθεῖν τὸν Κύριον ἡμῶν
 „ Ἰησοῦν Χριστὸν, μὴ σαρκωθέντα αὐτὸν κατ' ὁμοίαν ἄνθρωπον, ἐμφύχε
 „ νοερῆ ἢ ὅπερ μὴ κατόρθωσεν ἄνθρωπος, τῆτο ὁ Λόγος τῆς Θεᾶς σαρ-
 „ κωθεὶς κατορθώσῃ· καὶ γὰρ ἐκ γυναικὸς τὸ ὄλον ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ κα-
 „ τὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐκ Θεᾶς καὶ γὰρ τὸ Πνεῦμα, ὅτι μηδὲ ἐτέρως
 „ ἢ Ἁγία Θεοτόκος Μαρία κληθῆναι, ἠδύναλό ποτε, ἢ κυριοκτόνοι Ἰου-
 „ δαῖοι, εἰ μὴ Θεὸς ἦν ὁ Χριστὸς κατὰ τὸν Θεολόγον, ἀλλ' εἰδὲ ἀνα-
 „ μάρτητος εἶναι ἠδύνατο ἄνευ ἀσκήσεως, εἰδὲ σοφὸς ἄνευ διδασκάλων,
 „ εἰ μὴ Θεὸς ἦν ὁ κρατῶν τῆς ἰδίας σώματος, καὶ ἐνεργῶν ὡς Θεὸς, ὁ-
 „ θεν θέλων ἀπέθανε, καὶ ἐκὼν ἠγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν ὡς Υἱὸς τῆς Θεᾶς
 „ μονογενῆς, καὶ τὴν Θεϊκὴν δόξαν αὐτῆ πρὸ τῆς τὸν κόσμον γενέσθαι,
 „ ἐκ ὧν ἔρημος αὐτῆς, καὶ πρὸ τῆς αἰτῆσαι, ὡς περ καὶ Ἁγίος ὢν, ἁγιασ-
 „ μὸν ὑποδέχεται· καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγιὸν χαριζόμενος, κατ' ἐμπνευ-
 „ σιν ἰδίαν, καὶ προϋπάρχων ἐκ Θεᾶς αἰδίως Θεϊκῆ γεννήσῃ, ἀρχὴ τῆς
 „ εἶναι σωματικὸς, ἐκ γυναικὸς λαβῶν, καὶ διὰ τῆτο φύσει δίκαιος Θεός,
 „ κατ' ἀσκήσιν, καὶ καμάτῃς ὡς πᾶς ἄνθρωπος τῶν Θεοσεβῶν, οἷς καὶ ἐ-
 „ λάλωμα ἐξ ἀνάγκης ἀκολαθεῖ. Οὐκ ἐστὶ γὰρ φησι δίκαιος ἐπὶ τῆς

„ γῆς, ὅς ποιήσει τὸ ἀγαθόν, καὶ ἔχ' ἀμαρτήσεται, διὸ καὶ ἀγῶνες καὶ
 „ πόνος τῶν Θεοσεβῶν, καὶ πρεσβεΐαι ὑπὲρ τῶν πταιόντων, καὶ τὸ πᾶν
 „ φιλανθρωπίας Θεῶ, καὶ ἐλέος χρῆζομεν πάντες. Τί ἐν ὁμολογήσει
 „ τὸν Χριστὸν; εἶπέ μοι ἕτε ἕνα, ἕτε δύο λέγειν δυνάμενος, ἕτε Θεὸν
 „ αὐτὸν, ἕτε ἄνθρωπον. ἕτος γὰρ ὁ ὅρος τῶν εἰρημένων ὑπὸ σῆ, ἕτε
 „ φύσει δίκαιον αὐτὸν λέγεις ὡς Θεόν. Θεὸς γὰρ ἐστὶ τῆτο φύσει, ὅπερ
 „ ἂν ἀγαθὸν λέγεται περὶ αὐτῆ. δίκαιον αὐτὸν λέγεις ὡς ἄνθρωπον,
 „ δικαιοσύνης ἀσκητὴν. ἕτω γὰρ ἄνθρωπος δικαιοῖται. εἰς ἀπειρον ἐκ-
 „ πεσῶν φαίνει, μηδὲν ἔχοντι λέγειν, περὶ Χριστῆ, εἶτα λέγεις κατὰ
 „ κοινωνίαν δικαιοῖσθαι τὸν Χριστὸν, ἢ τῆ φύσει ὄντα δίκαιον. τῆτω τῶ
 „ τρόπῳ τῆς κοινωνίας δασυληψίαν σημαίνεσθαι, ὡς φησι καὶ ἡ σοφία τῆ
 „ Θεῶ, Υἱέ μου δός μοι σὴν καρδίαν, ἵνα σοφὸς γένη ἐπ' ἐσχάτων, ὡς
 „ καὶ ἀντιτρέφων ἕτερος προφήτης λέγει. Δέλημα τῶν φοβερμένων αὐ-
 „ τὸν ποιήσει. Δέλημα ἄρα Θεῶ, Δέλημα ὁσίων ἀντιδίδοται, καὶ οἱ ὁμο-
 „ λογῶντες αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογηθήσονται ὑπ' αὐτῆ ἔμπρο-
 „ σθεν τῆ Πατρὸς αὐτῆ τῆ ἐν Οὐρανοῖς, ὡς αὐτὸς λέγει, καὶ οἱ συμ-
 „ πᾶσχοντες Χριστῶ εἰς συμμορφίαν ἕξουσι τῆς δόξης αὐτῆ. αὐτὴ γὰρ ἡ
 „ ἀληθινὴ κοινωνία ἀνθρώπων πρὸς Θεὸν, ἢκ' ἀνευ δὲ Πίστεως δειχθῆναι
 „ δύναται, καὶ τῶν ἐπαξίων ἔργων. “

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ Κλαυδίου, Κυντιλλιανῆ, Αὐρηλιανῆ, Τακίτου, καὶ Φλωρια-
 νῆ τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τῶν ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν γε-
 νομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. Ι.

Φονευθέντος τῆ Γαλιήνου Αὐτοκράτορος πλησίον Μεδιολάνων ἀπὸ τῆς
 στρατιώτας Αὐριόλου ἀρχιστρατήγου τῶν Ἰλλυρικῶν στρατοπέδων, περὶ
 τῆς ιβ'. Ἀπριλίου Καλάνδας, βασιλεύσαντος χρόνος δεκαπέντε ὁμῶ με-
 τὸν πατέρα τε, ἢ ἐν Ρώμῃ Σύγκλητος μαδῆσα τὴν αὐτῆ ἀνάγεισιν, εὐ-
 δὺς ἐθανάτωσε τὸν ἀδελφὸν ἐκείνου, καὶ τὸν υἱὸν, καὶ ἀνηγόρευσε Αὐτο-
 κράτορα Φλάυιον Κλάυδιον, ἕτοι ἀπὸ Χριστῆ Γεννήσεως σξή. ἄνθρωπον
 ἀγαθόν, καὶ δίκαιον, πρὸς τὸν ὁποῖον γυνήτις προσῆλθε, καὶ εἶπε Κλαύ-
 διος ἰσχυρὸς ἠδίκησέ με, (πρὶν γὰρ ἀναβῆ εἰς τὸν Θρόνον, ἔλαβε διὰ
 βασιλικὴν δωρεάν τὸ χωρίον αὐτῆς) ἀπεκρίθη ὁ Κλάυδιος, ἐκεῖνο ὅπερ ὁ
 Κλάυδιος ἰδιώτης ἦν, σὲ ἐπῆρεν, ὅταν δηλαδὴ δὲν τὸν ἔμελε τίποτε δια-
 τῆς

Φλάυιος
 Κλαύδιος
 Αὐτοκρά-
 τωρ. ἀπὸ
 Χρ. Γ. 268.

Χαρακτὴρ
 αὐτῆ.

Θάνατος
αὐτῆς.

τὰς νόμους, τῶρα ὅπῃ ἐβασίλευσε τὸ ἐπιστρέφει, καὶ τὸ δίδει. Φανερὸν λοιπὸν καλὸς, καὶ δίκαιος ὁ Κλαύδιος ἀφενῆσας εἰς Σύριον ὅπως διέτριβεν, ἀπέθανε, βασιλεύσας κατὰ τὸν Εὐσέβιον χρόνος δύο, ἢ κατ' ἄλλως, ἔχει δύο χρόνος σωσῆς.

Γεδαῖοι κινῶνται κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

§. 2. Ἐπὶ τῆς Ἡγεμονίας αὐτῆς τῆ Κλαυδία, ἀποσταλῆτες οἱ Γεδαῖοι κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐπεμφεν ὁ Κλαύδιος τὸν Φήλικα, προσάζων αὐτὸν νὰ τὰς παιδέυση· συναθροισζόμενοι δὲ αὐτοὶ εἰς τὰ ἱερὰ τεμένη, φωνὴ ἠκρόθη ἐκ τρίτης εἰς τὰ ἄδυλα, λέγουσα, μεθιστάμεθα τῶν ἐνταῦθα, δηλαδὴ ἄς φύγωμεν ἀπὸ ἐδώ.

Κυνθλιανὸς
Ἀυτοκράτωρ
Ἀπὸ Χ. Γ.
270.
Θανατώνεται μόνος
τῆς.

§. 3. Ἀποθανὼν δὲ ὁ Κλαύδιος πρὸς τὰς δέκα Καλάνδας τῆ Μαρία, ἀναγορεύθη Ἀυτοκράτωρ ἀπὸ τὴν Σύγκλητον, ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς Κυνθλιανὸς, ὅς καὶ Κυνθιλλος λέγεται, ἄνθρωπος ἀφελῆς, ἀπρακτός, καὶ ἀναρμόδιος εἰς τὰς πολιτικὰ ὑποθέσεις, διότι μαθὼν ὅτι τὸ σραλόπεδον ἔκλεξε δι' Ἀυτοκράτορα τὸν Ἀυρηλιανόν, ἔκοψε τὴν φλέβα τῆς χειρὸς τῆς, καὶ ἀπὸ τὴν αἱμορραγίαν ἐξέψυξεν, ἠγεμονεύσας μόνου ἡμέρας δεκαεπτά.

Ἀυρηλιανὸς
Ἀυτοκράτωρ
Ἀπὸ Χ. Γ.
270.
Χαρακτήρ
αὐτῆς.

§. 4. Οἱ ῥηδεῖς ἀναγορευθεὶς Ἀυρηλιανὸς, ἦν σραληγικώτατος, καὶ πολὺ ἠσκημένους περὶ τὰ πολεμικά. Κατὰ δὲ τὴν γνώμην ἦν ἀκράτητος, καὶ ἐπιρρεπῆς πρὸς ἀσπλαγχτίαν, ὅς λαβὼν τὴν Ρωμαίων ἠγεμονίαν ἐν εἶσι ἀπὸ Χριστῆ σό. Εἰς πολλὰς πολέμους ἐνίκησε, καὶ πολλὰς πόλεις ὑπέλαξε, καὶ ὑπόσχεῖς κατέσχεσε τοῖς Ρωμαίοις· ὧν δὲ φονικός, καὶ κακός, πολλὰς τῶν κατὰ πόλεις ἐπισήμων ἐθανάτωσεν, εἰς τρόπον ὅτι, ἔτε συγγενῶν αἷμα ἐσυγχώρητεν, ἐπαίδῃ, τὴν γυναῖκα τῆ ἰδίῃ τῆ υἱῆ, ἐθανάτωσεν χωρὶς αἰτίαν, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ συντόμως, εἰς κάθε καιρὸν ἦν δυσχερῆς, καὶ ἀπρόσιτος, καὶ τῆ ἰάγματος τῶν σραλιῶν, καὶ τῶν διεφθαρμένων ἡδῶν ἐπανορθωτής, διὸ πρέπει κάλλιον νὰ λέγεται ἀναγκαῖος σραλιώτης, πᾶρεξ αἰρετός Βασιλεύς.

§. 5. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἡγεμονίας τῆ ἦν ἔυνος πρὸς τὰς Χριστιανὰς, καὶ ἐδέχθη τὴν σύναξιν αὐτῶν, κατὰ Παύλου Σαμωσατέως, διὰ νὰ τὸν ἐκβάλλωσι τῆς Ἐκκλησίας, ὅπῃ τελείως δὲν ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη. Μετὰ καιρὸν δὲ μετεβάλλθη, καὶ ἐμελέτησε νὰ ἐπιβίῃ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἠτοιμάζοντο αἱ διαταγαὶ περὶ τῆτα, καὶ ἡ θεία δίκη ἐκράτησε τὴν ὀρμὴν τῆς κακίας αὐτῆς, κατὰ τῶν σεβομένων τῶν Χριστῶν, κόπτωντας τὴν ζωὴν τῆς, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (α), Σελπίκιος Σευῆρος (β), καὶ ὁ Ρόσιος (γ), ὁ δὲ Ἀυγεῖος λέγει (δ) πῶς ὁ Ἀυρηλιανὸς νὰ ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, τὸν ὁποῖον ἔννατον ἐπαριθμεῖ, ἀνάγνωδι τὸν Βαρώνιον (ε). Ἡγεμονεύσαντος τῆ Ἀυρηλιανῆ χρόνος ἕξ, καὶ ἔχων ὠτακνήσιν,

(α) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. ζ. κεφ. λ.
κεφ. κγ.
σογ. ἀριθ. δ.

(β) Γεωρ. βιβλ. β.
(δ) Περὶ πόλεως Θεῆ βιβλ. ΙΗ. κεφ. κγ.

(γ) Βιβλ. ζ.
(ε) Χρόν. ἔπει Χριστῆ

σὴν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐμάνθανε πάντα τὰ γενόμενα, καὶ λεγόμενα, τὸν ἐφοβέρισε μὴ τῶν ἡμερῶν διὰ μίαν ὑπόθεσιν, ὅσις φοβήθῃς, ἐμιμήθη τὴν ὑπογραφὴν τῆς Αὐτοκράτορος, καὶ γράψας ὀνόματα ἀρχόντων, πῶς μέλλουσι νὰ καταδικαθῶσι τάχα παρὰ τῆς Αὐτοκράτορος, ἔδειξεν αὐτοῖς τὸ γράμμα, οἱ ὁποῖοι φοβηθέντες διὰ τὴν ζωὴν τῆς, ὤρμησαν κατὰ τῆς Αὐρηλιανῆς, καὶ τὸν ἐθανάτωσαν μὲν Ἰαννουαρίῳ.

§. 6. Μετὰ τὸν Αὐρηλιανὸν, ἀνηγορεύθη Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τῆς ἐν Ρώμῃ στρατιώτας ὁ Τάκιτος, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ σσς'. ἄνθρωπος γέρον, ὅσις ἐξεστράτευσε μὲ τὸν Φλωριανὸν τὸν Ἰπαρχον, κατὰ τῶν Σκυθῶν, ὅπῃ εἰσῆλθαν εἰς Καππαδοκίαν, καὶ πολλὰς ἐξ αὐτῶν ἐφόνευσε, καὶ πρὸς τάτοις ἐκατάσκησεν Ἡγεμόνα τῆς Συρίας, Μαξιμίον τινὰ συγγενῆ αὐτῆ, ὅσις κατὰ μεταχειριζόμενος τὴν ἡγεμονίαν, ἐφονεύθη παρὰ τῶν στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι φοβηθέντες τὴν ὀργὴν τῆς Αὐτοκράτορος, ἐφόνευσαν καὶ αὐτὸν, βασιλεύσαντα μῆνα ἓνα, ἢ κατ' ἄλλας μῆνας ἑπτὰ (α).

§. 7. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Τακίτη, διεδέχθη τὴν Αὐτοκρατορίαν ὁ Φλωριανὸς, ὅσις μετὰ βίας μῆνας τρεῖς ἐβασίλευσε, καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τῆς στρατιώτας.

§. 8. Εἰς τὰς χρόνας τῶν ρηθέντων Αὐτοκρατόρων Ἐπίσκοποι τῶν Ἐκκλησιῶν ἦσαν, τῆς μὲν Ἀντιοχείας, μετὰ τὴν ἐκπτώσιν Παύλου τῆς Σαμοσατέως διὰ τὴν εἰς Χριστὸν βλασφημίαν, οἱ εἰς αὐτὴν συναθροισθέντες Πατέρες, προεχειρίσαντο δὲ Δόμνον, ἄνθρωπον σολισμένον ἀπὸ ὅλης τῆς ἀρετῆς ὅπῃ ἀνήκῃσι τῷ ἀρχιερεῖ, ὡς γράφουσιν οἱ Πατέρες εἰς τὴν κοινὴν Ἐπιστολὴν αὐτῶν, τὴν ὁποῖαν ἐκτίθησιν ὁ Εὐσέβιος εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τῆς Ἱστορίας (β). Ὁ δὲ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος Διονύσιος, ὁ εἰς ἀρετὴν, καὶ διδασκαλίαν περιβόητος, πρὸς Κύριον ἐκδημήσας κατὰ τὸν ἰβ'. χρόνον τῆς Γαλιήνης βασιλείας, ἀρχιερατεύσας χρόνας δέκα καὶ ὀκτώ, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, Μάξιμος λαμβάνει τὴν Ἐπισκοπὴν. Ὁμοίως τὸν τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπον Διονύσιον, ὅπῃ ἀρχιερατεύσας χρόνας ἑννέα, πρὸ τῆς ρηθέντος διωγμοῦ, Φήλιξ διαδέχεται. Μετὰ δὲ τὸν Ὑμέναιον Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπον, Ζάμβδας (γ) λαμβάνει τὴν Ἐπισκοπὴν.

Θάνατος
αὐτῆς.

Γάπιτος
Αὐτοκρά-
τωρ.
ἀπὸ Χ.Γ.
276.

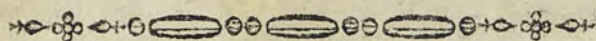
Θάνατος
αὐτῆς.

Φλωριανὸς
Αὐτοκρά-
τωρ.
Θάνατος
αὐτῆς.
Ἐπίσκοποι
Ἀντιοχείας.

Ἀλεξαν-
δρείας.

Ρώμης.

Ἱεροσολύ-
μων.

ΚΕΦΑ-

(α) Λέγουσι πολλοὶ συγγραφεῖς πῶς μετὰ τὸν θάνατον τῆς Αὐρηλιανῆς ἀνηγορεύθη ὁ Τάκιτος τῇ κ'. Σεπτεμβρ. ἔτει σσς'. καὶ ἐφονεύθη τῇ ἰβ'. Ἀπριλ. ἔτει σσς'.
(β) Βιβλ. ζ. κεφ. λ.
(γ) Κάλιον Λάμβδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ.

Περὶ Μάνεντος, ἢ τῶν παρ' αὐτῆ κληθέντων Μανιχαίων
αἱρετικῶν.

§. 1.

Μάνης Αἱ-
ρετικός.

Η γεμονέουλος τῆ Ἀυρηλιανῆ, ἢ κατ' ἄλλας τῆ Πρόβη, ἐφύτρωσεν εἰς
τῆς Περσίδα, ὁ μανεὶς τὰς φρένας Μάνης ὁ τρισκαλάρατος, ἢ ἐπώνυμος
τῆς μανιώδους Αἱρέσεως, Κάβρικος πρότερον καλούμενος, ἢ δῆλος ὧν ἐπεκλη-
θῆ Μάνης, τῆλεσι διαλεκτικός κατὰ τὴν τῶν Περσῶν διάλεκτον, ἂν ἢ τῆ
ἀληθείᾳ, ἀπὸ τὴν μανίαν τε ὠνομάσθη Μάνης. Ἐλαβεν ἔτος τὴν παρα-
τροπὴν τῆ λογισμῶ τε, ἢ ἄθεον πλάνην ἀπὸ βιβλία Σκυδιανῆ τινος πραγ-
ματευτῆ Σαρακηνῆ, τῶν παρὰ τῆ χήρα Τερεβίνθε, μαθητῆ τῆ Σκυδιανῆ, ἐυ-
ρεθέντων, ἣτις ἠγόρασεν αὐτὸν εἰ παιδίον ὄντα χρονῶν ἐπτά, ἢ τὸν ἐδί-
δαξε τὰ Περσικὰ γράμματα, ἢ τέλος πάντων ἐλεύθερον καλασαίνουσα αὐ-
τὸν, τὸν ἐδιώρισε κληρονόμον εἰς ὅλα της τὰ ὑπάρχουσα.

§. 2. Ἐλευθερωθεὶς λοιπὸν ὁ Μάνης, ὡς ὁ Ἐπιφάνιος ἰσορεῖ, ὑπῆ-
γεν πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Κασχάρων τῆς Μεσοποταμίας, ἵνα διαλεχθῆ, ἀλλὰ
νικηθεὶς παρ' αὐτῆ, ἔφυγε κρυφίως εἰς Διοδοξίδα, χώραν πλησιόχωρον τῶν
Κασχάρων, ὅπε διαλεχθεὶς μετὰ τῆ Ἁγίᾳ Τρύφωνος τῆ Πρεσβυτέρη, ἐν-
τελῶς παρ' αὐτῆ ἐσυγχύσθη, ὡς ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν λιθοβολήσῃ ὁ
λαὸς, τὸν ἐφύλαξεν ὁμως ὁ Ἐπίσκοπος Ἀρχέλαος. Ἐπιστρέψας δὲ εἰς
Περσίδα, ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Ζωλιανὸν τὸν ἔγχευε μετὰ καλάμια, ἢ
τὸν ἔρριψεν εἰς τὰ σκυλία, ἐπειδὴ ἔγινεν αἴλιος τῆ θανάτῃ τῆ υἱῶ τε· διό-
τι ἐυρισκόμενος ἄρρωστος, ἢ ἐπισκεπτόμενος ἀπὸ διαφόρων ἰατρῶν, ὁ Μάνης
μανεὶς ἀπὸ ἔπαρσιν, ὑποσχέθη νὰ τὸν ἰατρέυσῃ χωρὶς ἰατρῶν, διὸ ἀναχω-
ρῶντες οἱ ἰατροὶ, ἀντὶ νὰ τὸν ἰατρέυσῃ, τὸν ἐθανάτωσε (α).

§. 3.

(α) Ἐγεννήθη ὁ Μάνης εἰς Βαβυλῶνα, ἢ ἔλαβε τὴν αἱρεσίαν τε ἀπὸ Σκυδιανόν
τινα, ὅστις ἐρχόμενος νὰ κατοικήσῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, συνέγραψε βιβλία πολλὰ, διὰ νὰ
ἀποδείξῃ πῶς ὁ Κόσμος πλήρης ἂν ἐξ ἐνανθίων, ἐξ ἀγαθῶν, ἢ πονηρῶν, ἔπρεπε νὰ εἴ-
ναι, ἢ δύο ἀρχαί, τῆ ἀγαθῆ ἢ μία, ἢ τῆ πονηρῆ ἢ ἄλλη. Βέδδας μαθητῆς τῆ
Σκυδιανῆ ἤφερε τὰ συγγράμματα αὐτῆ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἢ ἀποθνήσκων τὰ ἀφῆσε
Τερεβίνθῳ τῷ μαθητῇ αὐτῆ. Οὗτος ὑπῆγεν εἰς τὴν Βαβυλῶνα ὅπε ἠθέλησε νὰ ὀνομά-
ζῃται Βέδδας· εἶπε πῶς ἐγεννήθη ἀπὸ μίαν παρθένον, ἢ ἀνεγράφη ἀπὸ ἕνα Ἀγγελον
ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη, ἢ ἀρχησε νὰ κηρύττῃ τὴν δόξαν τῶν αὐτῆ διδασκάλων περὶ τῶν δύο
ἀρχῶν,

§. 3. Τὰς δὲ τερατολογίας, καὶ τὰ ἄδεια δόγματα τῆς δαιμονικῆς αἰρέσεως αὐτῆ, τῆ ὑπὸ τῆ Σαταναῖ ἐκβληθέντος διὰ βλάβην πολλῶν, διηγῆται πλατύτερον ὁ Γερὸς Ἀυγουστίνος, ὅστις χρόνως ἐννέα εἰς τὴν πλάνην τῶν Μανιχαίων ἢ λυσσωδῆς, καὶ τυφλώτων, καθὼς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπωδύρεται εἰς τὸ βιβλίον κατὰ τῆς Ἐπιστολῆς τῆ Φρενδαμέντου.

§. 4. Καθὼς λοιπὸν ἰσορεῖ ὁ Ἀυγουστίνος, πρῶτον μὲν ἔλεγεν ὁ Μάνης πῶς ὑπάρχουσι δύο ἀρχαὶ τῶν ἀπάντων, ἡ μὲν τῆ ἀγαθῆ ἀρχῆ, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπόκειται τὸ φῶς, ἡ δὲ τῆ πονηρῆ εἰς τὴν ὁποίαν ὑπόκειται τὸ σκότος. Β. Ἀπὸ τὴν μάχην αὐτῶν τῶν δύο ἀρχῶν νὰ ἔγινε μία σύμμιξις εἰς τὰ κτίσματα τῆς καλῆς, καὶ πονηρῆς ἐσίας, εἰς τρόπον ὅτι ἡ τῆ ἀγαθῆ Θεῆ ἐσία, κατὰ τμήμα, καὶ μέρος, νὰ περιέχεται εἰς πάντα τὰ κτίσματα, ἣτις πρέπει νὰ καθαρίζεται, καὶ νὰ διαχωρίζεται ἀπὸ τὴν πονηρὰν, διότι τὸ μέρος αὐτῆς ὅπῃ δὲν ἤθελε καθαριοθῆ, καὶ διαχωριοθῆ, ἔμελλεν ὁμοῦ μὲ τὴν πονηρὰν ἐσίαν νὰ κολάζεται αἰωνίως. Γ. Αὕτη δὲ ἡ κάθαρσις νὰ γίνεται, ἔχι μόνον διὰ μέσθ παντὸς τῆ κόσμου μὲ τὴν Θεῖαν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ διὰ μέσθ τῶν ἐκλεκτῶν Μανιχαίων, τῆς ὁποίας ὡς ἀγιωτέρους τῶν λοιπῶν ἀκροατῶν ἐξεχώριζαν, ὅσάκις αὐτοὶ ἔτρωγον· διότι ἔπρεπε, τὰ ἐνυπάρχοντα ταῖς τροφαῖς μόρια διὰ μέσθ τῶν κοιλιῶν αὐτῶν νὰ διαχωρίζωνται, καὶ νὰ καθάιρονται· τὸ ἐνάντιον δὲ νὰ συμβαίη εἰς τῆς λοιπῆς ἀνθρώπων, καὶ εἰς αὐτῆς ἔτι τῆς ἄλλης ἀκροατῆς αὐτῶν, πολὺ σενοχωρημένα αὐ-

Mm 2

τὰ

ἀρχῶν, καὶ περὶ τῆς Μετεμψυχώσεως. Ἐκαλοῦνησεν εἰς τὴν οἰκίαν μιᾶς χήρας, τῆ ὁποία ἔβρισε πρὸ τῆ θανάτου, ὅλα τὰ ὑπάρχοντα, καὶ αὐτὰ τὰ συγγράμματα τῆ Σκυθιανῆ. Αὕτη ἡ χήρα ὑποδέτησεν ἕνα παιδάριον ἑπτὰ χρόνων, Κεβρικὸν λεγόμενον, τὸ ὁποῖον ἐμίανθη ἀπὸ τὴν πλάνην τῆ Σκυθιανῆ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων τῆ, παρ' αὐτῆ ἐκ τῆ Ἑλληνικῆ εἰς τὴν Περσικὴν διάλεκτον μεταφρασμένα μὲ προσθήκην πολλῶν μύθων. Ἡθέλησε νὰ ὀνομάζεται Μάνης, ἐσύνησε τὴν κατοικίαν τῆ εἰς Κτησιφῶντα ἐσύναξεν ὀπαδῆς, καὶ ἐπεμφε δύο μαθητῆς εἰς Αἴγυπτον, καὶ Σκυθίαν διὰ νὰ κηρύξωσι τὴν διδασκαλίαν τῆ. Ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας τὸν ἔβαλεν εἰς φυλακὴν, ἐπειδὴ, ἀντὶ νὰ ἰατρύσῃ τὸν υἱὸν τῆ, τὸν ἔθανάτωσεν. Ἐνρισκόμενος λοιπὸν ὁ Μάνης εἰς φυλακὴν ἀρχησε νὰ προσαρμόσῃ τὴν διδασκαλίαν τῆ μὲ τὸν χριστιανισμόν. Ὀνομάσθη Παράκλητος, καὶ ἔπαυσε νὰ εὐρεῖ εἰς τῆς Γραφῆς τῶν Ἑβραίων, καὶ Χριστιανῶν ἀποδείξεις τῆς αὐτῆ διδασκαλίας περὶ τῶν δύο ἀρχῶν. Ἐυρε τρόπον, καὶ ἔφυγε τῆς φυλακῆς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Φερσίον Ἀραβίωνος, εἰς τὰ σύνορα τῆς Περσίας, καὶ ἐπαρχιῶν τῶν Ῥωμαίων. Ἐκεῖθεν ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν πρὸς Μάρκελλον τινα κάτοικον Κασχάρον, διὰ τῆς ὁποίας ἐφανέρωσε τὴν διδασκαλίαν τῆ, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ συνομιλήσῃ μὲ αὐτὸν περὶ τῆς. Ὁ Μάρκελλος ἀνέγνωσεν αὐτὴν τὴν Ἐπιστολὴν Ἀρχελάφῳ Ἐπισκόπῳ τῆς αὐτῆς πόλεως, ὅστις ἐδέξατο τὸ κήρυγμα τῆς διαλέξεως. Περὶ φθῶσῃ ὁ Μάνης, εἰς τῶν κηρύκων τῆς τῆ Μάνητος Αἰρέσεως, Τύρβων λεγόμενος, ἐξήγησε κατὰ πλάτος, αὐτὴν τὴν αἰρεσιν τῆ Ἀρχελάφῳ, ἀλλὰ νικηθεὶς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ὁρθοδοξίαν. Τέλος πάντων ἀφθασε, καὶ ὁ Μάνης, καὶ δις διελέχθη μὲ τὸν Ἀρχελάφον, ὅθεν ἐντραπέσις ὁ Μάνης ἔφυγε, καὶ βεβληθεὶς νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἀραβίωνα, ἰπνήτησε τῆς Σαλιῶτας τῆ Βασιλείως τῆς Περσίας, καὶ τὸν ἐπίμυσεν, καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ἐσθδαρην ζωντανόν.

τὰ τὰ μόρια νὰ συνδέωνται, καὶ νὰ συμμολύνωνται, καὶ ὡς ἀδιαχώριστα τάχα νὰ μὴν χωνεύωνται. Δ'. Πᾶν τὸ τοιοῦτον καθαιρόμενον, ἀναβαίνουσι ἔλεγε διὰ τῆς Ἡλίου, καὶ τῆς Σελήνης, ὡς εἰς δύο ναῦς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, ὡς εἰς ἰδικὴν των καθέδραν, καὶ αὐταὶ αἱ νῆες νὰ κατεσκευάσθωσαν ἀπὸ εἰλικρινῆ ἔσθιαν τῆ Θεῶ. Ε'. Νὰ εἶναι πέντε τὰ κακὰ σοιχεῖα, ὁ καπνὸς δηλαδὴ, τὸ σκότος, τὸ πῦρ, τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ ἄνεμος· καὶ εἰς μὲν τὸν καπνὸν, νὰ γεννῶνται τὰ δίποδα ζῶα, εἰς δὲ τὸ σκότος, τὰ ἔρπετά, εἰς τὸ πῦρ τὰ τετράποδα, εἰς τὸ ὕδωρ τὰ κολυμβητὰ, καὶ εἰς τὸν ἄνεμον τὰ πετεινά. Καὶ διὰ νὰ καταπολεμηθῶσιν αὐτὰ πέμπονται ἕτερα πέντε σοιχεῖα ἀπὸ τὴν βασιλείαν, καὶ ἔσθιαν τῆ Θεῶ, καὶ εἰς ἐκείνην τὴν μάχην, συμμίγεται ὁ ἀήρ μετὸν καπνὸν, τὸ φῶς μετὸ σκότος, τὸ κακὸν πῦρ μετὸ καλόν, τὸ κακὸν ὕδωρ μετὸ καλόν, καὶ μετὸν κακὸν ἄνεμον, ὁ καλός. ς'. Αἱ ψυχαὶ τῶν ἀκροατῶν αὐτῶν, νὰ τυλίττωνται εἰς τὰς τροφὰς τῶν ἐκλελεγμένων, εἰς τὰς ὁποίας καθαιρόμεναι, δὲν ἐπιτρέψωσι πλέον εἰς ἄλλο σῶμα· αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων νὰ μεταβαίνωσιν εἰς διάφορα κτήνη, καὶ φυτὰ, καὶ εἰς πᾶν τὸ φυόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, αἰτινες διὰ τῆτο ζῶσιν ἔτω, ἵνα ἀιοδάνωνται τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐν ἐκείνοις ζωὴν, καὶ ἀπὸ τὴν βλάβην ὅπῃ πάσχωσι, νὰ πικραίνωνται· διὰ τῆτο ὡς ἄπρεπον ἐνόμιζον νὰ ξερρίζωνωσι τὰ χόρτα, καὶ νὰ καθαρίζωσι τὰς ἀγροὺς ἀπὸ τὰς ἀκάνθας. Τὰ τοιαῦτα εἰς τὰς αὐτῶν ἀκροατὰς διὰ τῆτο νὰ εἶναι ἀδηλα, ὅτι ἐκεῖθεν τὰς τροφὰς τοῖς ἐκλελεγμένοις αὐτῶν παρέχασιν, εἰς τῶν ὁποίων τὴν κοιλίαν καθαρῶσαι, ἢ Θεῖα ἔσθια εἰς τὰς διαφέροντας ἀπὸ αὐτὰς ἵνα καθαρῶσαι συγχωρεῖ τὸ σφάλμα τὰς. Ζ'. Ὁ Ἀδάμ, καὶ ἡ Ἐύα ἔλεγε πῶς ἐγεννήθησαν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆ καπνῶ. Η'. Τὸν Χριστὸν, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐνόμιζε ἀντὶ διὰ τὸν ἐν Παραδείσῳ ὄφιν, ὅπῃ διὰ τὴν τροφήν τῆ ἀπηγορευμένην ξύλη, ἔδωκε τοῖς Πρωτοπλάστοις τὴν γνῶσιν τῆ ἀγαθῆ, καὶ πονηρῆ, εἰς τὰς ἐσχάτας καιρὸς νὰ μέλλῃ νὰ κατέβῃ εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ μόνον τὰς ψυχὰς, ὅχι μετὰ ἀληθινὴν σάρκα, ἀλλὰ μετὰ φαντασίαν τινὰ ψιλήν, καὶ μετὰ σχῆμα προσωρινὸν ἀνθρωπίνου σώματος, καὶ ὁ μόνον ὁ θάνατός τε, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀνάστασις τε νὰ χρηματίσῃ κατὰ φαντασίαν. Θ'. Ὁ Θεὸς ὅπῃ διὰ τῆ Προφήτη Μαυσέως ἔδωκε τὸν νόμον, καὶ ἐλάλησε διὰ τῶν Προφητῶν, νὰ μὴν εἶναι ἀληθὴς Θεός, ἀλλ' εἰς τῶν Ἀρχόντων τῆ σκότης. Ι'. Πῶς ἡ Καινὴ Διαθήκη νὰ εἶναι νενοθευμένη, ὅθεν ὅσα τῆ ἤρεσαν ἐλάμβανε, καὶ ὅσα δὲν τῆ ἤρεσαν τὰ ἀπέβαλε, καὶ αὐτὰ πάλιν ὡς τάχα νὰ μὴν ἐδιελάμβανον τὴν ἀλήθειαν, πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀπόκρυφα ἐπρόσθετεν. ΙΑ'. Αὐτὸς ἐφαντάζετο πῶς νὰ εἶναι ὁ παρὰ τῆ Χριστῶ πεμφθεὶς Παράκλητος, καὶ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅθεν εἰς τὰς Ἐπιστολάς τε ὠνόμαζε τὸν ἑαυτὸν τῆ Ἀπόστολον τῆ Ἰησοῦ Χριστῶ, καὶ καυχώμενος εἰς τὴν μαορίαν τε ὡς Χριστὸς τάχα, δώδεκα μαθητὰς συγκατοιωνέας τε εἰς τὴν καινοτομίαν ἐσυνάθραισε. ΙΒ'. Τὸ δι' ὕδατος, καὶ πνεύματος βάπτισμα νὰ μὴν διδῆ ἐδεμίαν σωτηρίαν ἐβλασφημῆσεν ὁ Θεόργιστος, διὰ τῆτο ἕδενά τῶν οἰκείων ἐβάπτισεν,

ζεν, ὡς οἱ Χριστιανοί. ΙΓ'. Τὴν τῶν ἀμαρτημάτων ἀρχὴν, νὰ μὴν ἀποδί-
δεται εἰς τὸ αὐτεξέσιον τῆς θελήσεως, ἀλλ' εἰς τὴν ἐστίαν τῆ ἀντικειμένη
γένεσι, ὅπῃ ἐσμίχθη μὲ τὰς ἀνθρώπους, καὶ πῶς πᾶς ἄνθρωπος σαρκικός, νὰ
μὴν εἶναι πλάσμα τῆ Θεῶ, ἀλλὰ τῆς κακῆς διανοίας· ἡ δὲ σαρκικὴ ἐπιθυ-
μία, κατ' ἣν ἡ σὰρξ κατὰ τῆ Πνεύματος ἐπιθυμεῖ, νὰ μὴν ἐνυπάρχη εἰς ἡ-
μᾶς ἀπὸ τὴν διαφθαρεῖσαν τῆ πρώτῃ ἀνθρώπῃ ὕλην, ἀλλὰ νὰ εἶναι μία ἐστία
ἐναντία, τόσον εἰς ἡμᾶς συγκεκολλημένη, ὥστε ἀφ' ἧ ἐλευθερωθῶμεν, καὶ
καθαρισθῶμεν νὰ χωρίζεται ἀφ' ἡμῶν, καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν φύσιν τῆς,
καὶ νὰ ζῆ ἔτι ἀθάνατος· καὶ δύο ψυχαὶ, ἡ δύο νόες, ἡ μὲν ἀγαθὴ, ἡ δὲ πο-
νηρὰ, νὰ συμπλέκωνται εἰς ἓνα ἄνθρωπον, καὶ νὰ μάχωνται ὅταν ἡ σὰρξ
κατὰ τῆ Πνεύματος ἐπιθυμεῖ, καὶ τὸ Πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς, καὶ τοιαύτη
κακία, καὶ μάχη ποιεῖ νὰ μὴν ἰαθῆσαι· ἀλλ' ἀφ' ἧ καθαροῦ ἀφ' ἡμῶν αὐ-
τῆ ἢ τῆς πονηρῆς ἐστίας, καὶ τελειώσῃ αὐτὸς ὁ κόσμος, θέλει βαλθῆ τοιαύτη
ἐστία τῆς πονηρῆς εἰς μίαν σφαίραν, ὡς εἰς παντοτινὴν φυλακὴν.

§. 5. Καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ψευδῆ, καὶ ἄθεα δόγματα τῆ Μάνεντος τὰ
ὁποῖα, ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (α), ἀπὸ μύρια συμμαζώματα τῶν πρόπα-
λαι σβεσθέντων αἰρέσεων καλασκευάσας, καὶ συναρμόσας ἐκ τῶν Περσῶν,
εἰς τὴν κατ' ἡμᾶς Οἰκουμενὴν, ὡς θανατηφόρον φαρμάκι ἐξέχεε. Διὰ αὐτὴν
τὴν αἵρεσιν, ἀνάγνωδι τὸν Εὐσέβιον (β), τὸν Σωκράτην (γ), τὸν Ἐπι-
φάνιον (δ), τὸν Θεοδώρητον (ε), Κωνσταντῖνον τὸν Ἀρμενόπελον (ζ), καὶ
ἐκ τῶν Λατίνων τὸν Φιλάσριον (η), τὸν Ἀυγουστίνον (θ), καὶ Ὠνώριον, τὸν
Ἀυγουστοδιονύσιον (ι).

§. 6. Οἱ ὁπαδοὶ τῆ Μάνεντος, Μανιχαῖοι ὀνομαζόμενοι, εἰς δύο τά-
ξεις ἐμερίζοντο, εἰς Ἐκλεκτὰς, καὶ Ἀκρατάς· ἀπὸ τῆς Ἐκλεκτῆς κατὰ
μίμησιν τῆ διδασκαλίας τῶν, ιβ'. ἐδιαττάτοντο, καλέμενοι διδάσκαλοι, εἰς
τῆς ὁποῖας ἐπρόσθετον, καὶ ἓνα δέκατον τρίτον ὡς Ἀρχηγόν, Ἐπισκόπου
δὲ οβ'. τῆς ὁποῖας ἐχειροτόνου οἱ διδάσκαλοι, οἱ δὲ Ἐπίσκοποι ἐχειροτό-
νου τῆς Πρεσβυτέρους, καὶ εἰς τῆς Ἐπισκόπου ὑπόκειντο, καὶ οἱ διάκονοι,
Κρέατα, καὶ αὐτὰ δὲν ἔτρωγον· διότι ἐνόμιζον, πῶς ἀπὸ τὰ σκοτωθέντα
ἐμψυχα, ἡ Θεία οὐσία φεύγει, καὶ ἐκείνο τὸ ὀλίγον ὅπῃ ἤθελεν ἀπομέ-
νει ἀπὸ αὐτὴν τὴν τροφήν, δὲν ἦτον ἀξιόλογον νὰ καθαρισθῆ εἰς τὴν κοι-
λίαν τῶν Ἐκλεκτῶν· αὐτὴ δὲ ἡ Θεία Οὐσία ἀπὸ τὰ τζακιθέντα αὐτὰ
ἀποθνήσκει· ἔτε γάλα ἔπινον, ἔτε οἶνον, ὀνομάζοντες τὸν οἶνον ἀρχοντα
τῆς σκότης, ἔτε μέσον ἔπινον, ἀγκαλά, καὶ τὰ σαφύλια ἔτρωγον· ὁ δὲ
γάμος διὰ τῆς Ἐκλεκτῆς ἀπρεπὴς ἦν, διὰ δὲ τῆς ἀκρατῆς, πρέπων, καὶ
ἀρμόδιος.

Mm 3

§. 7.

Οἱ παδοὶ τῆ
Μάνεντος,
καλεῖνται
Μανιχαῖοι.

(α) Ἐκκλησ. Γισορ. βιβλ. ζ. κεφ. λβ'. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Ἐκ-
κλησ. Γισορ. βιβλ. α. κεφ. κβ'. (δ) Αἰρέσ. ξξ'. (ε) Αἰρέτ. κακ. κμδ. λόγω α.
(ζ) Αἰρέσ. ια'. (η) Αἰρέσ. λγ'. (θ) Περὶ Αἰρέσ. κεφ. μς'. (ι) Περὶ
Αἰρέσ.

Επισημό-
τεροι μαθη-
ταὶ τῆ Μα-
ρινοῦ.

Τίνας κατ'
αὐτῶν ἐγ-
ραψαν.

§. 7. Μεταξὺ αὐτῶν ἐπισημότεροι ἦσαν Θωμᾶς, Ἀποτᾶς, καὶ Ἐρ-
μᾶς οἱ κατ' ἐξοχὴν πρωτεύοντες τῶν Μαθητῶν τῆ Μάνεντος, ἔτι Φαῦσος
Ἐπίσκοπος ὁ μέγας ἐκεῖνος βρόχος τῆ Διαβόλου, καὶ Φορτενάτος ὁ Πρεσ-
βύτερος, Ἀδήμαντος Φῆλιξ Σεκυνδάριος, οἵτινες μὲ συγγράμματα ἀνε-
τράπησαν παρὰ τῆ Γερῶν Ἀυγασίνω, ἀγκαλὰ, καὶ ἐπλάνεσαν πολλὰς ψυ-
χὰς, μὲ τὴν σωμιλιαν, καὶ εὐφραδειάν τας, καὶ μὲ τὴν ἄκραν ἐπιμέλειαν,
τὴν ἐξωλεσάτην τας αἵρεσιν εἰς πολλὰς τόπαις διέσπειραν. Κατ' αὐτῶν
ἔγραψαν ἔξω ἀπὸ τὸν Γερὸν Ἀυγασίνον, Ἀρχέλαος Ἐπίσκοπος Κασχά-
ρων Μεσοποταμίας, Τίτος Βοσρηνῶν Ἐπίσκοπος, Διόδωρος Κυλικῶν Μητ-
ροπολίτης, Γεώργιος ὁ Λαοδικεὺς, ὁ Φοῖνιξ Ἐυσέβιος, Ἀλέξανδρος ὁ
Λυκοπολίτης, ὁ Δίδυμος, καὶ ἄλλοι ζηλιτεύσαντες τὴν κακίαν αὐτῶν αἵ-
ρεσιν. Ἀνάγνωδι τὸν Ἐπιφάνιον (α), καὶ τὸν Θεοδώρητον (β).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ.

Περὶ Ἀυρηλίου Πρόβου, Ἀυρηλίου Κάρου, Διοκλητιανῆ, καὶ Μαξι-
μιανῆ τῶν Ἀυτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐν τοῖς χρό-
νοις αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Ἀυρηλίου
Πρόβου
Ἀυτοκρά-
τωρ.
Ἀπὸ Χ. Γ.
276.
Χαρακτῆρ
αὐτοῦ.

Ἀποθανόντος τῆ Τακίτου, καὶ τῆ Φλωριανῆ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, δέχε-
ται βιασμένος τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὴν ὁμόνοιαν τῶν στρατιωτῶν, Ἀυ-
ρηλίου ὁ Πρόβου, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ σς'. μ' ὅλον ὅπῃ τὰς ἐφοβέριζε νὰ τὰς
κρατήσῃ εἰς ἄσκησιν· πάντα ἐκλίναν ὑποκάτω εἰς ἓνα τοῖστον ἄξιον ἡγε-
μόνα, ἐπειδὴ ἦν ἄνθρωπος ἐλόγιμος, ἡμερος, εὐμενὴς, καὶ φιλόδοξος, διὸ
καὶ παρὰ πάντων ἠγαπήθη. Ἐστρατεύσας δὲ εἰς πολλὰ ἔθνη, ἔλαβε τὰ
νικητήρια, καὶ ἐδιόρρωσε τὰς ἡγεμόνας ὅπῃ ἐπροξέναν συγχίσεις, καὶ νεωτε-
ρισμῶς, καὶ τὰς ἐμπόδισεν ἀπὸ τὰς ἀταξίας των. Οἱ βάρβαροι τόσον τῆς Δύ-
σεως, ὅσον καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἔτρεμον ἀπὸ τὰ Στραμβευτικά τε ὄπλα. Ἀπὸ
ἓνα πολεμάρχου τόσον φοβερόν, ἠλπίζεν ἡ Ρώμη μίαν βαθεῖαν εἰρήνην, καὶ
νὰ μὴν ἔχη πλέον χρεῖαν ἀπὸ ἀνθρώπου πολέμου. Οἱ στρατιῶται ὅμως μὴν
ὑποφέροντες τὴν σκληρὰν ἄσκησιν ὅπῃ τὰς ἔκαμνεν, ἔκλεξαν δι' Ἀυτοκρά-
τορα τὸν Ἀυρηλίον Κάρου· μαθόντες δὲ οἱ δορυφόροι τῆ Πρόβου, πῶς οἱ στρα-
τιῶται

(α) Αἰρέσι. 55.

(β) Αἰρεσι. κακομυθ. λόγῳ Α'.

τιῶται ἀνεκήρυξαν τὸν Κάρου, ἐφόνευσαν τὸν Πρόβου, ὅσις ἐβασίλευσε χρόνος ἕξ.

§. 2. Ἀφ' ἧ ἔλαβε τὴν βασιλείαν ὁ Κάρου ἐν ἔτει σπγ'. (α) εὐθύς ἔσεψε τὰς υἱὰς τὰ Καρίνου, καὶ Νεμεριανὸν διαδήματι. Ἦν δὲ ὁ Κάρου τὸ γένος Γαλάτης, ἀνδρείος, καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὰ πολεμικά, ὅμοιος μὲ τὸν Πρόβου· ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀνατολήν νὰ πολεμήσῃ τὰς Πέρτας, μὲ τὸν Νεμεριανὸν τὸν δευτερογέννητον υἱὸν τῆς, τὸν δὲ πρωτότοκον Καρίνον τὸν ἐδιώρισσε κατὰ τῶν ἐχθρῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά μέρη. Ἐτρόμαξε πᾶσα ἡ Ἀνατολή εἰς τὴν παρυσίαν τῆς Κάρου, ἡ Μεσοποταμία ὑπετάχθη, οἱ Πέρται διαμοιρασμένοι δὲν ἐδύνοντο νὰ ἀντισταθῶσι, καὶ εἰς καιρὸν ὅπῃ ἐγίνοντο τοιαῦτα ἐθανατώθη ἀπὸ ἑνα ἀσραποπελέκι, καὶ ἀντ' αὐτῆς κηρύττεται Ἀυτοκράτωρ ὁ Νεμεριανός, ὅσις πολεμῶν κατὰ Περσῶν ἐπιάθη ἀπὸ αὐτῆς, καὶ ἐκδαρεῖς τὸ δέρμα ἀπέθανε (β), καὶ ἔλαβε τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας ὁ Διοκλητιανός ὅπῃ εὐρίσκετο εἰς τὸ στρατόπεδον, πρᾶγμα ὅπῃ πρὸ πολλῆς ἐπεθύμει. Ὁ δὲ Καρίνος εὐρίσκόμενος εἰς Ρώμην, καὶ ζῶν ἀσελγῶς, ἐξύπνισεν ἀπὸ τὴν ληθαργίαν, καὶ ἐπολέμησε τὸν Διοκλητιανόν· ἀλλὰ διώκων τὰς φευγάτας ἐφρονεύθη ἀπὸ ἑνα τῆς στρατιῶτην, τῆς ὁποῖα διέφθειρε τὴν γυναῖκα, καὶ ἔτω τὸ βασίλειον ἐλευθερώθη ἀπὸ ἑνα ἀνωφελῆ. Τοῦτοι δὲ οἱ τρεῖς βασιλεῖς ἔτε τρεῖς χρόνους βασιλεύσαντες, ἔμεινεν ἡ βασιλεία εἰς τὸν Διοκλητιανόν μόνον ἐν ἔτει σπς'.

§. 3. Αὐτὸς δὲ ὁ Διοκλητιανός ἦν τὸ γένος ποταπῶν γονέων ἐκ Δαλματίας, ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην ἦν ἀγχινας, καὶ πανῆργος, ὅσις τὰ ἐλαττώματα τῆς φύσεώς τῆς, μὲ τὴν ἀγχινοίαν, καὶ σύνεσιν τῆς ἐκάλυψε· καὶ πᾶσαν κακὴν, καὶ σκληρὰν ἐργασίαν τὴν ἐδιώριζεν εἰς τὰς ἄλλας διὰ νὰ μὴ φαίνεται πῶς αὐτὸς τὴν πράττει. Περὶ πλέον ἦν ἐπιμελιτής, καὶ ταχὺς εἰς τὰς βελάς ἐκείνων τῶν ὑποδέσεων, ὅπῃ ἦσαν ἀναγκαῖαι νὰ τελειωθῶσι, καὶ διὰ τῆτο μετέφερε πολλὰ τῆς βασιλικῆς θεραπείας, καὶ τιμῆς, ἔξω τῆς συνηθείας τῶν Ρωμαίων, ὅθεν ἐφαίνετο ἀνυπόφερτος εἰς τὰς ὑπηκόους· ἀλλ' αὐτὸς διὰ νὰ ἐνδυναμωθῆ ἐναντίον εἰς τόσας ἐχθρὰς ἐσωτερικὰς, καὶ ἐξωτερικὰς ἔλαβε συγκοινωνὸν τῆς διοικήσεως κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς Ἀυτοκρατορίας τῆς, ἢ κατ' ἄλλας τὸ τέταρτον, Μαξιμιανὸν τὸν Ἐρκέλιον, καὶ τῆτο ἐποίησε διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν κυρίαν τῆς ἐξουσίαν, οἵτινες ἐνωμένοι ἐφάνησαν σκληροὶ διώκται τῆς τῆς Χριστῆ Πίσεως, καὶ πολλὰς Ἀγίας ἐμαρτύρησαν, διὰ τὸν ὁποῖον διωγμὸν κατωτέρω ρηθήσεται. Ὁ καθ' εἰς εἰς τὰς σπγ'. Ἐποίησαν ἑνα Καίσαρα, ὁ μὲν Διοκλητιανός τὸν γαμβρόν τῆς Γαλέριον

(α) Ἐπειδὴ ὁ Πρόβου ἀνηγορεύθη τῷ σπς'. καὶ ἐβασίλευσε χρόνος ἕξ, λοιπὸν ὁ Κάρου ἐκήρυχθη τῷ σπγ'. ἔτει, καὶ ἐχὶ τῷ σπγ'.

(β) Ἐτεροι δὲ λέγουσι πῶς ἐφρονεύθη δι' ἐπιβελῆς Ἀρρῆσις Ἀπίσις τῆς πενθερῆς τῆς, μάλιστα διὰ τῆτο ὁ Διοκλητιανός ἐπύσασε, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν Ἀπίον.

Αΐλιον
Γ.

Θάνατος
αὐτῆς.

Κάρου Ἀυτοκράτορα
Ἀπὸ Χ. Γ.
282.
Χαρακτῆρ
αὐτῆς.

Θάνατος
αὐτῆς.

Νεμεριανός
Ἀυτοκράτορα.
Ἀπὸ Χ. Γ.
284.

Καρίνου Θάνατος.

Διοκλητιανός
Ἀυτοκράτορα.
Ἀπὸ Χ. Γ.
286.
Χαρακτῆρ
αὐτῆς.

Μαξιμιανός
Ἀυτοκράτορα.
Ἀπὸ Χ. Γ.
288.

Γαλέριος
Μαξιμιανός, ἢ Κων-
σάντιος
Χλωρός
Καίσαρες.

λέριον Μαξιμιανόν, ὁ δὲ Μαξιμιανὸς τὸν γαμβρόν τε Κωνσάντιον τὸν ἐπικληθέντα Χλωρόν, διὰ τὴν κυτερνάδα τῆ προσώπῃ τε, καὶ ἄτως αὐτοὶ οἱ τέσσαρες βασιλεῖς, μεταβίαις ἐδιαυθεντεύοντο ἀπὸ τὰ βάρη τῶν διαφόρων πόλεων ὅπῃ εἶχον.

§. 4. Τέλος ὁ Διοκλητιανὸς βεβαρημένος τῆς Ρώμης, ἐπειδὴ τὴν εὐρισκε πολὺ ἐλευθέραν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ αὐτὴν, καὶ ὑπῆγε νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Νικομήδειαν, ὅπῃ ἐλατρεύετο, καὶ ἐπροσκυνεῖτο ὡς Θεὸς, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ἐθνικῶν. Ὁ δὲ Μαξιμιανὸς ἐφέρθη εἰς Μεδιόλανα τῆς Ἰταλίας. Ἐν τῷ ἀναμεταξὺ δὲ νικώμενοι οἱ Πέρσαι ἀπὸ τὸν Γαλέριον, ἀφῆσαν τοῖς Ρωμαίοις πολλὰς τόπας, καὶ ἐπαρχίας. Ὑστερον δὲ καυχιθεῖς ὁ Γαλέριος διὰ τὰς τυχερὰς νίκας, δὲν ἠθέλε πλέον νὰ εἶναι ὑποκείμενος, καὶ ἐδυσσαρεστεῖτο εἰς τὸ ὄνομα τῆ Καίσαρος, διὸ ἐζήτηε εὐκαιρίαν νὰ γίνῃ τέλειος βασιλεὺς· μία δὲ ἀρρώστια βαρὴ ἐχαμήλωσε τὴν ἐπαρσιν τῆ Διοκλητιανῆ, καὶ ὁ Γαλέριος μὲ ὄλον ὅπῃ τὸν εἶχε πενθερόν, τὸν ἐβίασε διὰ νὰ παραιτήτῃ τὸ διάδημα τῆς Αὐτοκρατορίας, διὰ τὸ ὅποιον ἠναγκάσθη, καὶ ὁ Μαξιμιανὸς νὰ συντρέξῃ, καὶ νὰ ἀφήσῃ, καὶ αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν εἰς Κωνσάντιον τὸν Χλωρόν, ὑστερα ἀπὸ τὸ κ'. ἔτος τῆς βασιλείας τῆ Διοκλητιανῆ, ὅστις καὶ ἔλεγεν ἀφ' ἧ καὶ ἔκαμε παραίτησιν, πῶς ἐπαραίτησε διὰ νὰ ἡσυχάσῃ ἀπὸ τὰς πολλὰς φροντίδας, κρυφίως δὲ ἔλεγε τοῖς φίλοις τε, πῶς ἐπαραίτησεν ἐπειδὴ δὲν ἐδυνήθη νὰ νικήσῃ τὰς Χριστιανὰς, καὶ νὰ σβύσῃ τὸ Χριστιανικὸν κήρυγμα ὡς ὁ Μεταφραστὴς λέγει (α). Οὕτω λοιπὸν ὁ μὲν Γαλέριος Μαξιμιανὸς ἔλαβε τὴν Ἀνατολὴν, ὁ δὲ Κωνσάντιος Χλωρὸς τὴν Δύσιν.

Διοκλητιανὸς, ἢ Μαξιμιανὸς
παραίτησι
τὸ βασιλεῖον

Θάνατος
Διοκλητιανῆ
ἢ Μαξιμιανῆ.

§. 5. Γυμνωθέντες τῆς βασιλείας, καὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας ὁ μὲν Διοκλητιανὸς ἐκάθητο εἰς τὴν πόλιν Σάλωνα τῆς Δαλματίας, ὅθεν ἐκατάγετο, ὁ δὲ Ἐρκάλιος εἰς τὴν Ασκανίαν τῆς Ἰταλίας· καὶ ὁ μὲν Διοκλητιανὸς ἔξω φρενῶν γενόμενος κατὰ τὸν Εὐσέβιον (β), καὶ πολυκαιρινῆ ἀρρώστια βασανιθεῖς, βιαίως ἐρρίψε τὴν μιανὰν τε ψυχὴν (γ). Ὁ δὲ Μαξιμιανὸς ἐκρεμάσθη διὰ προσαγῆς τῆ Μεγάλῃ Κωνσταντίνῃ, καὶ ἀπέθανεν, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται. Ἀνάγνωδι περὶ τέτων τὸν Εὐσέβιον (δ), τὸν Ζώσιμον

(α) Εἰς τῆτο ἀδίκως συκοφαντεῖται ὁ Διοκλητιανὸς, διότι κατεδίωξε, καὶ τὰς Χριστιανὰς σκληρῶς, ὅμως ἐχὶ διατι δὲν ἐδυνήθη νὰ τὰς ἐξολοθρεύσῃ παραίτησε τὴν βασιλείαν, ἀλλὰ ἐβιάσθη ἀπὸ τὸν Γαλέριον, ὅστις τότε ἐχαίρετο μεγάλην ἐξουσίαν.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ἡ. κεφ. ιγ'.

(γ) Ἐν ἔτει τέ. παραίτησεν ὁ Διοκλητιανὸς τὴν Αὐτοκρατορίαν, καὶ ἡσύχασεν εἰς Σάλωνα τὴν πατρίδα τε, ὅπῃ ὅλος ἐδίδοτο εἰς τὸ νὰ καλλιερῆ ἕνα τε περιβόλαιον. Ἀπέσας δὲ ὅτι ὁ Κωνσάντιος ἐθανάτωσε τὸν Μαξιμιανόν, καὶ τὸν υἱόν τε Μαξένιον, τὸσον τρόμον, καὶ φόβον ἔλαβεν, ὅπῃ δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ γευθῆ βρώσεως· ὅθεν καὶ ἀπέθανε τῆς πείνης εἰς τὰς τιγ'. ἐτῶν ἐξήκοντα ὀκτώ.

(δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ἡ. κεφ. ιγ'.

σιμον (α), τὸν Ζωναράν (β), καὶ ἐκ τῶν Λατίνων, τὸν Οὐίκτωρα, τὸν Εὐ-
τρόπιον, τὸν Κεσπινιανόν, καὶ Φλάυιον τὸν Βοπισκόν (γ).

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ζ .

Περὶ τῆς Γ. καὶ ἐσχάτης διωγμῆς τῆς ὑπὸ τῆς Διοκλητιανῆς, καὶ
Μαξιμιανῆς κινήθεντος, κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

§. 1.

Απὸ τὸν καιρὸν τῆς Ἡγεμονίας τῆς Οὐαλεριανῆς Ἀυτοκράτορος ἀρχισαν
τὰ τῶν Χριστιανῶν νὰ λάβωσι τόσην ἀύξησιν καθ' ἡμέραν, καὶ ὁ λό-
γος τῆς εὐσεβείας παρὰ πᾶσιν, Ἐλλήσι τε καὶ Βαρβάροις νὰ λαμβάνη τό-
σην δόξαν, καὶ παρρησίαν, ὅπῃ δυσκόλως δύναται τις νὰ περιγράψῃ τὰς μυ-
ριάδους τῶν Χριστιανῶν συνελεύσεις, καὶ τὰ πλήθη τῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν
συναθροισθέντων Χριστιανῶν. Διότι τότε οἱ βασιλεῖς εὐκολώτερα ἐνεχείρι-
ζον τὰς τῶν ἔθνων, καὶ πόλεων Ἡγεμονίας τοῖς Χριστιανῶσι, παρὰ τοῖς ἄλ-
λοις, καὶ ἐδέχοντο ἐξόχως εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν δέλεις, κάλλιον Χριστιανῆς, πᾶ-
ρες ἔθνικῆς, καὶ ἠγάπην ἐκ τῶν συνδύλων πλέον τὰς Χριστιανῆς, ἢ τὰς ἔθνι-
κῆς. Διὰ τῆτο οἱ Χριστιανοὶ μὴν ἀρκέμενοι εἰς τὰ παλαιὰ οἰκοδομήματα
τῶν εὐκτηρίων οἰκῶν, ἐπειδὴ ἐβλεπον τὰς συνελεύσεις αὐτῶν νὰ αὐξάνωσι,
καὶ νὰ πληθύνωσιν, ἐκτίζαν ἐκ θεμελίων εἰς μέγα ὕψος Ἐκκλησίας εἰς πᾶ-
σαν πόλιν, καὶ χώραν. Τέτων ἔτι εἰς τὸν καιρὸν τῆς Διοκλητιανῆς, καὶ Μαξιμιανῆς
ἐκάσιν εἰς ἀύξησιν, καὶ μέγεθος προχωρῶντων, Διοκλητιανὸς, καὶ Μαξιμιανὸς
τὸ ζεύγος τῆς διαβόλης, συμφωνήσαντες, ἤγαραν διωγμὸν κατὰ τῶν Χρι-
στιανῶν ἀπὸ ὅλης τῆς προτέρας σκληρότερον τε, καὶ ἀπανθρωπότερον, τὸν
ὁποῖον ἐπαριθμῶσι δέκατον, καὶ τελευταῖον, διότι ὀλοφύχως, ἢ μάλλον εἰ-
πεῖν περιμανῶς, ἠθέλησαν νὰ ἐξαλείψωσι τὸ ὄνομα τῆς Θεῆς ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.

Γ. διωγμὸς,
ὅς καὶ τελευ-
ταῖος ἐπα-
ριθμῆται
κατὰ τῶν
Χριστιανῶν.

§. 2. Αἴτιον δὲ τῆς τοιῆτης διωγμῆς νὰ μὴν ἦτον ἄλλο, πᾶρες ἢ μεγά-
λη ἐλευθερία τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἡ ὑπόκρισις, καὶ τὸ ἀναγέλασμα ὅπῃ ἐπο-
λιτεύετο εἰς αὐτὰς, μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβιος εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν,
γράφων Ἐλληνιστὶ ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς εἰς κατάληψιν ἀπλῶς γράφομεν
,, Ὡσαν

Αἴτια τῆς
τοιῆτης
διωγμῆς.

(α) Εἰς τὸν βίον τῶν αὐτῶν Ἀυτοκρατόρων.
κεφ. λα. ἕως λδ'. Ἐκδοσ. Ἐνεστ. αψκθ'.

(β) Χρον. Τόμ. α. βιβλ. ιβ'.

(γ) Εἰς τὸν βίον αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρα-
τόρων.

„ Ωσαν δὲ ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐλευθερίαν εἰς χαυνότητα, καὶ ἀμέλειαν τὰ
 „ καθ' ἡμᾶς ἐμετατράπησαν, μετὸ τὸ νὰ ἐφθονῶσαν οἱ ἄλλοι τὰς ἄλλας, καὶ
 „ ὑβρίζον, καὶ κοντολογίης ἡμεῖς αὐτοὶ μετὸν ἑαυτὸν μας νὰ ἐπολεμήσα-
 „ μεν μετὰ ἄρματα ἂν ἐλάχαιναν, καὶ κοντάρια ὅπῃ ρίπτονται μετὰ ὑβρισι-
 „ κὰ λόγια, καὶ μετὸ νὰ ἐπιάνονταν οἱ ἄρχοντες μετὰ τὰς ἄρχοντας, καὶ οἱ
 „ λαοὶ μετὰ τὰς λαὰς, νὰ ἐδιαφέρωνταν, καὶ ἡ ὑπόκρισις ἡ πολλὴ, καὶ ἡ εἰρω-
 „ νία, ἦγεν τὸ ἀναγέλασμα νὰ ἐπύγαινε εἰς περισσοτέραν, καὶ μεγαλι-
 „ τέραν κακίαν κτ'. Καὶ οἱ φρόνιμοι ποιμένες μὲν, μετὸ νὰ ἐσύκωσαν, καὶ νὰ
 „ παρέβλεψαν τὸν νόμον τῆς Θεοσεβείας, ἀντιπολεμῶνταν ἀναμεταξύ τας
 „ μετὰ τὰς φιλονεικίας. Αὐτὰ λοιπὸν, καὶ τὰς τέτοιαις μόνον, τὰς φιλονει-
 „ κίας δηλαδὴ, καὶ τὰς φοβερύμας, τὸν φθόνον, καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔχ-
 „ θραν, καὶ μῖσος αὐξάνοντες, καὶ ὡσαν Ἡγεμονίας τὰς Φιλαρχίας μετὰ πό-
 „ θον ζητῶντες κτ. (α).

§. 3. Τὰ σκληρὰ λοιπὸν, καὶ ἀνελεημόνητα αὐτῶ τῷ διωγμῷ προσι-
 μια ἄρχισαν πρῶτον ἀπὸ τὰς Χριστιανὰς ὅπῃ ἦσαν εἰς τὰς στρατείας· ἐπει-
 τα εἰς τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς βασιλείας τῷ Διοκλητιανῷ κατὰ μῆνα
 Δίσερον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἑορτὴ ἔμβαινε τῶν Παθῶν τῷ Σωτῆρος ἡμῶν,
 ἐδημοσιεύοντο παντὶ γράμματα, διὰ νὰ καταδαφίζονται αἱ Ἐκκλησίαι, καὶ
 νὰ ρίπτονται εἰς τὸ πῦρ τὰ βιβλία τῶν Θεῶν Γραφῶν, καὶ ὅσοι ἔλαβον ἀξι-
 ας νὰ ἀτιμάζωνται, καὶ ὅσοι ἐυρίσκοντο εἰς ὑπηρεσίαν, ἂν ἀπομείνωσιν εἰς τὸν
 Χριστιανισμόν ἀμετάθετοι, νὰ ὑσερῶνται τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας· μετ' ὀλίγον
 καιρὸν ἔπεμψαν, καὶ ἕτερα γράμματα, ὅπῃ ἐπρόσβαζον ὅτι οἱ πρόεδροι τῶν
 Ἐκκλησιῶν, ἦτοι οἱ Ἐπίσκοποι, πρῶτον μὲν νὰ παραδίδωνται εἰς τὰ δεσμὰ,
 ὑσερον δὲ παντοίοις τρόποις νὰ καταπέδωνται νὰ θυσιάσωσι τοῖς εἰδώλοις,
 καὶ τελευταῖον, ὅσοι δὲν ὑποτάσσωνται, νὰ θανατώνωνται σκληρῶς.

§. 4. Τότε λοιπὸν πολλοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἐπίσκοποι τε, καὶ πρεσ-
 βύτεροι, μετὰ δεινὰ κολαζήρια προθύμως ἐναθλήσαντες, εἰς τὴν Οὐράνιον
 βασιλείαν μετέβησαν. Τόσοι δὲ πολλοὶ Χριστιανοὶ εἰς πᾶσαν πόλιν, καὶ
 χώ-

(α) Οὐκ οἶδα ἢ τῶ Συγγραφέως λόγοι εἰσίν, ἢ τῶ μεταφραστῆ, νομίζω δὲ τῶ
 μεταφραστῆ, ὅθεν ἰδὲ ὅπῃ σημειῶνω τὰς λόγους τῶ Εὐσεβίᾳ Ἐλληνιστῶ ὡς ἐυρίσκω αὐ-
 τὰς εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τῆ Ἰστορίας βιβλ. ἡ κεφ. α. „ Ως δὲ ἐκ τῆς ἐπὶ πλέον
 „ ἐλευθερίας, ἐπὶ χαυνότητα, καὶ νωθρίαν τὰ καθ' ἡμᾶς μετηλλάγητο, ἄλλων ἄλλοις
 „ διαφθοραζομένων, καὶ διαλοιδωρομένων, καὶ μονονουχί ἡμῶν αὐτῶν ἑαυτοῖς προσπολεμῶν-
 „ των ὅπλοις, εἰ ἔτω τύχοι, καὶ δόρασι τοῖς διὰ λόγων. Ἀρχόντων τε ἀρχεσσι προσ-
 „ ρηγνύοντων, καὶ λαῶν ἐπὶ λαῶς κατασασιαζόντων. Τῆς τε ὑποκρίσεως ἀφάρτε, καὶ τῆς
 „ εἰρωνείας ἐπὶ πλεῖστον ὅσον κακίας προέσεως - - - - - καὶ κατωτέ-
 „ ρω - - - - - οἱ τε δοκῶντες ἡμῶν ποιμένες τὸν τῆς Θεοσεβείας δεσμὸν πα-
 „ ρωσάμενοι, ταῖς πρὸς ἀλλήλους ἀνεφλέγοντο φιλονεικίαις, αὐτὰ δὲ ταῦτα μόνον, τὰς
 „ ἐριδας, καὶ τὰς ἀπειλάς, τὸν τε ζῆλον, καὶ τὸ πρὸς ἀλλήλους ἔχθος τε, καὶ μῖσος ἐπάυ-
 „ ξοντες, οἷα τε τυραννίδας τὰς φιλαρχίας ἐκθύμως διεκδικῶντες. „

χώραν, διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν ἠγωνίσθησαν, ὅπῃ δυσκόλως ἐπαριθμῶνται, διότι αὐτὸ τὸ μαρτύριον ἐπροτίμην καλλίτερον ἀπὸ πᾶν ἄλλο τι τῷ κόσμῳ. Τέλος οἱ Θεομάχοι ἀποκαμώντες εἰς τὴν σφαγὴν, ἢ θυσίαν τῶν ἀδῶων, ἐπρόσασαν νὰ ὑσερῶσι τὰς Χριστιανὰς ἀπὸ τὰ δεξιὰ ὄμματα, ἢ νὰ τὰς κατακλῶσι τὰς δεξιὰς πόδας, ἢ νὰ καταδικάζωνται εἰς τὰ κατ' ἐπαρχίαν χαλκᾶ μέταλλα. Ἀνάγνωθι διὰ αὐτὸν τὸν διωγμὸν, τὸν Εὐσέβιον (α), ἢ τὸν Σελπίκιον Σευῆρον (β).

§. 5. Εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν τῶν Θεομάχων Ἀυτοκρατόρων, Ἐπίσκοποι Ρώμης μετὰ τὸν Φήλικα τὸν ἐπισκοπέυσαντα χρόνος ἐ. ἔγινον ὁ Εὐτυχιανός, ὃς ἔτε μῆνας δέκα ἀρχιερατεύσας ἀπέθανεν, ὁ Γάιος, ὃς εἶπεν „ Εγὼ δὲ τὰ τρόπαια τῶν Ἀποσόλων δύναμαι νὰ δείξω, διότι εἰάν θελήσης νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν Βατικάνον, ἢ εἰς τὴν Ὀσίαν ὀδὸν, θέλεις εὖρη τὰ τρόπαια τῶν ἀνεγειράντων ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν „ ἔτος ἀρχιερατεύσας χρόνος δεκαπέντε, ἔγινεν ὁ Μαρκελῖνος. Τῆς δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας μετὰ τὸν ρηθέντα Δόμνον ἔγινεν ὁ Τίμαιος, ἢ αὐτῷ διάδοχος ὁ Κύριλλος, ἢ μετ' αὐτὸν ὁ Τυραννός, ὃς ἀρχιεράτευσεν χρόνος ιγ'. εἰς τὰ ὅποιε τὸν καιρὸν ἠκμαζεν ἡ πολυουκία τῶν Ἐκκλησιῶν, ἢ ἡ Τυραννίς ἔγινεν ἀνυπόφερτος. Τῆς δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Μάξιμον ὅπῃ ἀρχιεράτευσεν ιη. χρόνος, ἀφ' ἧς ἀπέθανεν ὁ Διονύσιος, ἔγινεν Ἐπίσκοπος ὁ Θεωνᾶς, ὃς ἀρχιερατεύσας χρόνος ιδ', ἐτελεύτησε, ἢ ἔγινεν ἀντ' αὐτῷ Πέτρος ὁ Ὄσιος, διαπρέφας χρόνος ιβ'. τέλος ἀποτμηθεὶς τὴν κεφαλὴν, ἐδέξατο τὸν Στέφανον τῷ μαρτυρίῳ. Ἐγγράφη δὲ λόγον περὶ μετανοίας, εἰς τὸν ὅποιον εἶναι κανόνες ιε. ἃς ἐρμηνεύει ὁ Βαλταμών, ἐξ ὧν ὁ ιε. κανὼν εἶναι κατὰ Λατίνων. Καὶ ἕτερον λόγον Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας περὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα. Λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις δι' αὐτὸν τὸν Ἁγίον ὅτι ἀποκαλυφθεὶς ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸ τῷ Ἀρεῖᾳ ἀμετανόητον (τὸν ὅποιον ἐκάθηρεν διάκονον ὄντα) ἐφάνερωσε τοῖς ἑαυτῷ μαθηταῖς Ἀχιλλᾷ, ἢ Ἀλεξάνδρῳ. Τέλος πάντων τῆς Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας ἔγινεν ὁ Ἐρμων μετὰ τὸν Ζάμβδαν (γ) ὅπῃ ἀρχιεράτευσεν χρόνος δέκα, αὐτὸς δὲ ὁ Ἐρμων ἦν ὁ ἔσχατος τῶν μέχρι τῷ καδ' ἡμῶν διωγμῷ Ἐπισκόπων, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Εὐσέβιος (δ).

Ἐπίσκοποι
Ρώμης.

Ἀντιοχείας

Ἀλεξαν-
δρείας.Ἱεροσολύ-
μων.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. η'. (β) Ἱερ. Ἱστορ. βιβλ. β'. (γ) Κάλλιον Λάμβ-
δας. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. λβ'.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ζ ΄.

Περὶ τῶν διαπρεφάντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ περιφανεσάτων δι-
δασκάλων ἐν τέτοις τοῖς χρόνοις.

§. 1.

Διδάσκαλοι
τῆς Ἐκκλη-
σίας.

Κατὰ τέττες τὰς χρόνας, ἢ τῆ Χριστῆ Ἐκκλησία, ἔ μόνον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν δρόσον τῆς διδασκαλίας τῶν θείων, καὶ ἐξαιρέτων ἀνδρῶν ἀρκετὰ ἐποτίσθη· διότι διδάσκαλοι αὐτῆς περιφανέσατο τῶν ἄλλων διέλαμψαν, ἀπὸ μὲν τὰς Ἑλληνικὰς Πέτρος ὁ Ἀλεξανδρεὺς περὶ ἧ εἴρηται ἀνωτέρω, Μελέτιος, Μεθόδιος, Ἀνατόλιος ὁ τῆς Λαοδικείας Ἐπίσκοπος, Πιέριος ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Πρεσβύτερος, Λεκιανὸς ὁ ἀσκητὴς, καὶ μάρτυς, καὶ ἄλλοι· ἀπὸ δὲ τὰς Λατίνικας Ἀρνόβιος, καὶ Λακτάντιος.

Μελέτιος.

§. 2. Μελέτιος τῶν κατὰ πόντον Ἐκκλησιῶν Ἐπίσκοπος, τὸν ὁποῖον ἐκάλεον οἱ τότε πεπαιδευμένοι μέλι τῆς Ἀπτικῆς, σημαίνοντες τὸ ὄνομά τε διὰ τὴν προσῆσαν αὐτῷ μελίρρυτον εὐφράδειαν, καὶ τὴν ἄκραν αὐτῆ εἰς πάντα τελειότητα· καὶ ὅμως τὴν ἀρετὴν τῆς ῥητορικῆς τε, ὅτε δύναται τις νὰ ἐπαινέσῃ ἀξίως, τῆς δὲ ἄλλης πολυπειρίας τε, καὶ φιλομαθείας τὴν ἀρετὴν τις ἐδύνετο νὰ τὴν ὑπεραίβῃ· ἔτι δὲ εἰς πάσας τὰς λογικὰς ἐπισήμας, τὸν τεχνικώτατον, καὶ λογιώτατον ἤθελεν εἰπεῖς αὐτὸν πῶς νὰ εἶναι, δοκιμάζοντας τὴν προκοπὴν τε· ὅμοια ἦσαν εἰς αὐτὸν, καὶ τὰ ἐνάρετά τε κατορθώματα. Αὐτὸς ὁ μέγας λοιπὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆ διωγμῆ εἰς τὰ κλίματα τῆς Παλαιστίνης ἔφευγε χρόνας ἑπτὰ, καθὼς ἐβεβαιώθημεν, λέγει ὁ Ἐυσέβιος (α).

Μεθόδιος.

Συγγράμ-
ματα αὐτῆ.

§. 3. Μεθόδιος Ὀλύμπου Λυκίας, ἢ τοῖ Πατάρων, καὶ ὕψερρον Τύρῃ Ἐπίσκοπος, ἠκμασεν εἰς τὸν καιρὸν πρὸ Διοκλητιανῆ, ἀνδρωπὸς ἔ τῆς τυχῆ-
σης ἀγιότητος, καὶ διδασκαλίας, ὅσις λαμπρῆ, καὶ τεχνικῆ λόγῃ, κατὰ Πορφυρίῃ, συνέταξε βιβλίον, καὶ συμπόσιον δέκα παρθένων, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Φώτιος λέγει. Σημείωσαι πῶς αὐτὸς ὁ διάλογος τῆ ὁποῖα ἢ ἐπιγραφὴ συμπόσιον, ἢ περὶ ἀγνείας, πολὺ νενοθευμένος εἶναι. Διὸ θέλει εὖρη εἰς αὐτὸν μεμιγμένας, καὶ ἀρειανικὰς δόξας, καὶ ἑτέρων τινῶν κακοδόξων μυθολογήματα, ἐτυπώθη ἐν τῷ ἀνηταρίῳ τῆς Βιβλιοθήκης τῶν πατέρων, καὶ περὶ Ἀναστάσεως λόγον ἄριστον, καὶ κατὰ Ὠριγένους περὶ Πυθωνίσσης, καὶ περὶ αὐτεξουσίας, ἔτι καὶ χρονικὸν, καὶ ὑπομνήματα εἰς τὴν Γένεσιν, εἰς τὸ
Ἄσμα

(α) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. ζ. κεφ. λβ'.

Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων, καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν, τὰ ὁποῖα ἐπαριθμεῖ ὁ Γερῶ-
νυμος ὁ ἐν τῷ καλαλόγῳ (α). Νῦν δὲ σώζονται μέρη ἀπὸ τὸν περὶ Ἀνα-
στάσεως λόγον κατὰ Ὠριγένους, παρὰ τῷ Ἐπιφανίῳ, καὶ παρὰ τῷ Φωτίῳ,
καὶ ἄλλα ἄφησε συγγράμματα πολλὰ, καὶ κάλλιπα κατὰ τε τὸν Σωφρόνιον,
καὶ ἄλλους· τελευταῖον εἰς Χαλκίδα τῆς Ἀνατολῆς μαρτυρήσας, ἔλαβε τὸ
σέφος.

§. 4. Ἀνατόλιος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ παροικίας Ἐπίσκοπος, διάδοχος Ἀ-
γαθὸς τῆ Ἀγαθῆ Ἐυτεβία. Τὸ γένος μὲν, καὶ αὐτὸς Ἀλεξανδρεὺς, διὰ
δὲ τὰ μαθήματα, τὸ λέγειν τε, μάθησιν, καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἔλαβε τὰ
πρωτεῖα μεταξὺ τῶν ἐμπειροτέρων, διότι ἀνέβη εἰς τὸ ἄκρον τῆς σοφίας,
ἐπειδὴ ἔξευρε Ἀριθμητικὴν, Γεωμετρίαν, Ἀστρονομίαν, καὶ τὴν ἄλλην δια-
λεκτικὴν, ἔτι δὲ φυσικὴν θεωρίαν, καὶ ρητορικὰ μαθήματα. Πρὸς τοῖς ἄλ-
λαις αὐτῆ ἀρεταῖς, συνέγραψε, καὶ πολλὰ συγγράμματα, τὸ λόγιον, καὶ
πολυμαθὲς περὶ τῆ Πάσχα σύγγραμμα, τὰς ἀριθμητικὰς εἰσαγωγὰς εἰς
ἕνδεκα συγγράμματα, καὶ ἄλλα πολλὰ συγγράμματα τῆς περὶ τὰ θεῖα
σχολῆς τε αὐτῆ, καὶ πολυπειρίας· ἐτελεύτησε πρὶν κινήσῃ ὁ διωγμὸς παρὰ
Διοκλητιανῆ.

§. 5. Πιέριος ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Πρεσβύτερος, παντάπασιν ἀκτῆμων
μὲ πολιτείαν ἐνάρετον, καὶ μαθήματα φιλοσοφικὰ δεδοκιμασμένος, καὶ πο-
λὺ ἐξισκημένος, καὶ ἐμπειρὸς εἰς τὰς περὶ τὰ θεῖα Θεωρίας, καὶ ἐξηγήσεις,
καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῆ κοινῆ τῆς Ἐκκλησίας διαλέξεις (β).

§. 6. Λεκιανὸς ὁ ἀσκητὴς, καὶ μάρτυς, ὅστις ἀναγνῶς τὰς προηγουμέ-
νας ἐκδόσεις τῆς Θείας Γραφῆς, καὶ τὰ Ἑβραϊκὰ, καὶ σοχαζόμενος μὲ ἀκρί-
βειαν τὰ λειπόμενα, ἢ καὶ περιττὰ, καὶ διορθώσας τὰ τῆς ἀληθείας ῥήματα,
εἰς τὰς οἰκείας τόπους, ἐξέδωκε τοῖς Χριστιανοῖς ἀδελφοῖς, Ἐβδόμην ἐκδοσιν,
ἣτις, ὑπερον ἀπὸ τῆν ἄδελφισιν, καὶ μαρτύριον αὐτῆ μετὰ τὸν κινήσεντα διωγμὸν
παρὰ Μαξιμιανῆ, καὶ Διοκλητιανῆ, εὐρέδῃ ἰδιοχείρως γεγραμμένη παρ' αὐ-
τῆ, εἰς Νικομήδειαν, ἐπὶ Κωνσταντίνῳ τῆ Μεγάλῃ παρὰ Ἰουδαίους, εἰς τοῖχον
πυργίσκον, περιχρυσωμένον μὲ λάσπην εἰς διαφύλαξιν (γ).

§. 7. Ἐκ δὲ τῶν Λατίνων, Ἀρνόβιος ὁ Ἄφρος εἰς τὸν καιρὸν Διοκλη-
τιανῆ τῆ Ἀυτοκράτορος, ἐδίδαξε τὴν Ῥητορικὴν γλαφυρώτατα ἐν Σίχη πό-
λει τῆς Ἀφρικῆς, καθὼς ὁ Γερῶνυμος εἰς τὸν κατάλογον λέγει (δ). Ὑπε-
ρον

N n 3

Ἀνατόλιος.

Συγγράμ-
ματα αὐτῆ.

Πιέριος.

Λεκιανὸς.

Ζ. Ἐκδοσις
τῆς Γραφῆς.

Ἀρνόβιος.

(α) Κεφ. πγ'.

(β) Οὗτος ὠνομάσθη, καὶ Ὠριγένης, ὁ μικρὸς, διὰ τὰ ὑπομνήματα, καὶ ὀμιλίαις τε
εἰς τὰς γραφάς.(γ) Συνέγραψε καὶ πολλὰ ἕτερα συγγράμματα, ἀλλὰ δὲν σώζονται· τὸν ἐσυκοφάν-
τισαν πῶς συμφωνεῖ μὲ Παῦλον τὸν Σαμωσαίτην, ὁ Ἀθανάσιος ὁμῶς, ὁ Χρυσόστομος,
καὶ ὁ Γερῶνυμος τὸν ἐθεώρησαν πάντοτε διὰ διδάσκαλον ὀρθοδοξώτατον.

(δ) Κεφ. οθ'.

Συγγραμ-
ματα αὐτῆ.Λακτάν-
τιος.Βασίλειος ὁ
Α' γγράφας.

ρον δὲ ἀφείδως τὰς ψευδοδοξίας τῶν ἔθνικῶν, ἐπρόσφραξεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἐπισκόπου αὐτῆς, διὰ τὴν προτέραν τὴν ἀσπλαγχνίαν, καὶ ὠμότητα κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ μῖσος, ἐπειδὴ ἦν ἔθνικὸς φιλόσοφος, ἐκαταφρονεῖτο, καὶ δὲν ἠξιώθη εὐδύς τῶ ἱερῶ Βαπτίσματος, καὶ μὴ ὅλον ὅπῃ ὀλοφύχως ἐζήτηι αὐτό. Ὁθεν μακρὰν ἀπὸ λόγου τὰ πᾶσαν ὑπόψιν ἐναντίαν ἀποδιώκων, συνέγραψεν ἑπτὰ βιβλία κατὰ τῶν ἔθνικῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνατρέπει τὴν μωρὰν, καὶ ἀσεβῆ θρησκείαν τῶν ἔθνικῶν, καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὴν τῶν Χριστιανῶν Πίσιν (α). Ἐκεῖνος δὲ ὁ Ἀρνόβιος ὅπῃ ἐξέδωκε ὑπομνήματα εἰς τὰς Ψαλμῆς, ἕτερος ἐστίν, ἀκμάσας κατὰ τὸν Βελαργμῖνον ἐν ἔτει υμέ.

§. 8. Μαθητὴς τῆ Ἀρνοβίου ἐχρημάτισε Λάκιος Καίλιος ὁ Λακτάντιος, Φιρμιανὸς ἐπωνομασθεὶς ἀπὸ Φέρμης κώμης τῆς Ἰταλίας, κειμένης εἰς τὸν Πυκνὸν Ἀγρὸν, ὅπῃ ἐγεννήθη, καὶ ἦν συγγραφεὺς ἐλλογιμώτατος, καὶ ἰσοσάσιος Μάρκῳ Ταλλίῳ τῷ Κικέρωνι, ὅθεν καὶ Χριστιανὸς Κικέρων ἐπωνομάζεται. Οὗτος ἐδίδαξε τὴν Ῥητορικὴν εἰς Νικομήδειαν, εἰς τὸν καιρὸν Διοκλητιανῆ τῆ Ἀυτοκράτορος, καὶ ὢν εἰς βαδύ γῆρας, ἔγραψε πρὸς Κρίσπον τὸν υἱὸν τῆ Μεγάλῃς Κωνσταντίνῃς (β) ἑπτὰ γλαφυρὰ βιβλία περὶ τῶν θεῶν διαταγῶν, περὶ Δημιουργίας τῆ Θεῶ, περὶ θυμῶ τῆ Θεῶ, καὶ ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τῆ διδασκαλίῃς τῆς, τόσον κατὰ τῶν ἔθνικῶν, καὶ τῆς ψευδῆς θρησκείας αὐτῶν, τὸν κάλαμον ἐκίνησεν, ὡσεὶ τὸν ὑπερέβη· ἀνάγνωδι τὸν Γερώνυμον (γ), καὶ τὸν Βαρώνιον (δ).

§. 9. Βασίλειος ὁ Ἀγκύρας Ἐπίσκοπος, Γατρός τὴν τέχνην, ἔγραψε κατὰ Μαρκέλλῃς, καὶ περὶ Παρθενίας, καὶ ἕτερα ἕκ ὀλίγα, βασιλεύοντος τῆ Κωνσταντίνῃς, καὶ ἄρχισε τὴν Μακεδονιανὴν Θρησκείαν ὁμῶς μὲ τὸν Εὐσάδιον Σεβασιανόν (ε).

ΣΥ'Ν-

(α) Τὸ κατὰ τῶν ἔθνικῶν σύγγραμμα δυσνόητον ἐστίν, καὶ δὲν σερεώνει τὴν Χριστιανικὴν Πίσιν, μὲ ἐκείνην τὴν σαφήνειαν, καὶ βεβαιότητα, ὅπῃ ἀνατρέπει τὴν τῶν ἔθνικῶν θρησκείαν.

(β) Ἡ φήμη τῆ Λακταντίου ἐπαραινέθη τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον διὰ τὴν δώσιν τὴν ἐπιστάσιαν τῆς διδασκαλίας τῆ υἱῶ τῆ Κρίσπου. Εἰς τὰ σύγγραμμά τῃ φαίνεται πλέον Ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, πᾶρξ διδάσκαλος, καὶ Θεολόγος. Ἀποδίδει τινὲς αὐτῷ, καὶ ἕτερα σύγγραμματα, ἀλλὰ σφάλουσι.

(γ) Ἐν τῷ κατὰλ. κεφ. π'.

(δ) Χρονικ. εἶπει Χριστῷ τβ'. ἀριθ. μέ. καὶ ξα'.

(ε) Ἡκμασαν ἔτι εἰς τῆτον τὸν αἰῶνα, καὶ Θεόφωτος Ἀλεξανδρείας ὅς ἐγραψεν ἑπτὰ βιβλία ὑποτυπώσεων, ἢτοι διδασκαλιῶν περὶ τῶν τῆς Θρησκείας μυστηρίων, καὶ ἐξαιρέτως περὶ Τριάδος. Ἐτι Βικτωρίνος Ἐπίσκοπος Πετασίας τῆς Πανονίας, ὅς συνέγραψε, καὶ ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν. Θεόντισος Ἐπίσκοπος Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, γνωστὸς καὶ σύγχρονος Ἀλεξάνδρῳ Γεροσολύμων, φίλος τῆ Ὠριγένους, ἐκ

Σ Υ Ν Ο Ψ Ι Σ

τ ῆ ς

Διδασκαλίας, Εὐταξίας, ἢ Η'θικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν τριῶν
πρώτων αἰώνων (α).

§. Ι.

Η' Ἐκκλησία τῆ Χριστῆ ἔσα μία, Ἀγία, Καθολική, ἢ Ἀποστολική,
πρέπει ἢ ἡ διδασκαλία τῆς νὰ εἶναι μία, Ἀγία κτ'. διότι ἂν ἡ Ἐκ-
κλησία δὲν ἐδίδασκε τὴν διὰ τῶν Ἀποστόλων διδασκαλίαν τῆ Χριστῆ, ἢ ἂν
ἐδί-

ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆ ὁποῖς ἔλαβε μέγα ὄφελος. Εἰς μεγάλην τιμὴν, ἢ φήμην ἦν
παρὰ τοῖς ἐν Παλαισίῃ, ἢ προηγεῖτο μιᾶς Συνόδου τῆς Ἀντιοχείας κατὰ Ναυατια-
νῶν, ὅρα τὸν Εὐσέβιον. Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5. κεφ. ἑσχατον. Πάμφιλος ὁ Πρεσ-
βύτερος λεγόμενος, ἐκ Λαοδικείας, ἢ Πρεσβύτερος Εὐσεβίς Καισαρείας τῆς Παλαι-
σίης, τὸν ὁποῖον εἰς τοσαύτην ἀγάπην εἶχεν ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος, ὅπῃ ἠθέλησε νὰ ὀνο-
μασθῆ Εὐσέβιος Παμφίλῃς. Σώζεται τῆ σήμερον μία Ἀπολογία τῆ Παμφίλῃς, τὴν
ὁποῖαν συνέγραψεν εἰς βοήθειαν τῆ Ὠριγένους. Ἐνδόξως ἐμαρτύρησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας
τῆ Μαξιμίῃς. Ὅρα τὸν Εὐσέβ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5. κεφ. λβ'. Καὶ τὸν Γερώνυμον
ἐν τῷ Καταλόγῳ.

Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα συνηθροίσθησαν, ἢ πολλαὶ ἄλλαι Σύνοδοι, πλεον τῶν ἀ-
νωτέρω σημειωμένων, ἢ πρώτη, τῷ σιζ'. ἔτει ἐν Καρχηδόνι παρὰ τῆ αὐτῆς Ἐπισκόπου
Ἀρειπίνῃς, ἐν ἣ ἐθεσπίθη νὰ μὴν δέχωνται οἱ Κληρικοὶ ἐπιτροπὰς. Τῷ σλ'. ἢ σλά.
δύο Σύνοδοι εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ Ὠριγένους, παρὰ τῆ αὐτῆς Ἐπισκόπου Δημητρίῃς.
Τῷ σλέ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ τινος, ἐν ἣ Ἡρακλῆς Ἀλεξανδρείας ἔσχεψεν εἰς τὴν
Ὁρθόδοξον Πίσιν τὸν Ἀμμώνιον. Τῷ σλζ'. ἐν Ρώμῃ παρὰ Φλαβιανῆ κατὰ Ὠριγέν-
ους. Τῷ σμ'. ἢ σμβ'. εἰς Λάμπεσα τῆς Ἀφρικῆς, κατὰ Πριβάτῃς Αἰρετικῆς, ἐν ἣ πα-
ρῆσαν Ἐπίσκοποι ἐννεήκοντα. Τῷ σμζ'. ἢ σμδ'. εἰς Βόσραν τῆς Ἀραβίας κατὰ τῶν
λεγόντων τὰς ψυχὰς θνητὰς, ἐν ἣ παρῆν, ἢ ὁ Ὠριγένῃς ὅσις ἐπέτυχεν νὰ ἐπιστρέψῃ
τὰς Αἰρετικὰς εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Ὅρα τὸν Εὐσέβ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5. κεφ. λδ.
ἢ τὸν Βαρῶν. ἔτ. σμδ'. ἀριθ. 6. Τῷ σν'. ἢ σνγ'. ἐν Ρώμῃ παρὰ τῆ Κλήρῃς τῆς Ρώ-
μης, ἢ τῶν πλησιεσέρον Ἐπισκόπων, ἢ ἐθεσπίθη, νὰ συγχωρῶνται οἱ παραπεσόν-
τες ἐν κινδύνῳ θανάτῃ, μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν, ἢ μετάνοιαν. Ὅρα τὸν Κυπρ. Ἐπισ.
νβ'. πρὸς Ἀντωνιανόν, ἢ τὸν Βαρῶν. ἔτ. σνγ'. ἀριθ. 78. ἔως 81. Τῷ σνβ'. ἢ σνδ'. ἐν
Ρώμῃ παρὰ Κορηλίῃς τῆ αὐτῆς Ἐπισκόπου περὶ τῶν παραπεπτωκότων. Τῷ σνβ'. ἢ σνέ.
ἐν Ρώμῃ, ἐν ἣ ἦσαν Ἐπίσκοποι ιη'. κατὰ τῆ Ναυατιανῆ. Τῷ σνβ'. εἰς Ἀντιόχειαν, πα-
ρὰ Δημητριανῆ τῆ ταύτης Ἐπισκόπου κατὰ Νουάτῃς. Τῷ σνέ. ἢ σνζ'. ἐν Καρχηδόνι
παρὰ τῆ Κυπριανῆ περὶ διορθώσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Εὐταξίας, εἰς τὴν ὁποῖαν Σύ-
νοδον ἐλέγχθη ὁ Ἐπίσκοπος Θεράπῃς διατὶ ἐχειροτόνησεν Γερέα Βίκτωρα τινὰ, χωρὶς
ὅμως αὐτὸς νὰ ποιήσῃ μιάν τελείαν μετάνοιαν. Ἐδιδωρίθη πρὸς τὸ νὰ μὴν προσμένωσι
τὴν ὀρθόδοξον ἡμέραν, διὰ νὰ βαπτίζωνται τὰ γῆπια, ἀλλὰ ἢ πρότερον νὰ βαπτίζωνται.

Γ'δε

ἐδίδασκε ἄλλοτρόπως, τότε δὲν ἦτον Ἐκκλησία. Οἱ Ἀπόστολοι κατὰ
 ἐδιδάχθησαν παρὰ Χριστοῦ τὰς θεμελιώδεις ἀληθείας τῆς Πίστεως ἡμῶν, ἔτω
 καὶ ἐπαράδωκαν, καὶ ἐδίδαξαν τὴν Ἐκκλησίαν ὅπως αὐτοὶ ἐσύζησαν. Ἡ Ἐκ-
 κλησία λοιπὸν, αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν κρατῶσα ἀνὰ χεῖρας, διδάσκει τὰς
 εἰς αὐτὴν προσρέχοντας. Ἀληθὲς ὅμως εἶναι πῶς ἀγκαλιὰ, καὶ ἡ Ἐκκλη-
 σία πάντοτε ἐδίδαξε, καὶ διδάξει αὐτὴν τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν, δὲν
 ἐμεταχειρίσθη πάντοτε τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ λέγειν· π. χ. πρὶν φανερω-
 θῶσιν αἱ αἵρέσεις, δὲν ὠμίλησεν ἡ Ἐκκλησία περὶ τῶν μυσηρίων, κατὰ ὡ-
 μίλησεν ἀφ' ἧ ἐφάνησαν αἱ αἵρέσεις, καὶ τὸ ἀπαιτῶσεν ἡ περίστασις. Εἰς
 τῆτο δὲν εἶναι καινοτομία, ὡς τινὲς ἀναιδῶς φλυαρῶσιν, ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ δι-
 δασκαλία ἦν ἐξ ἀρχῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἦτον καὶ ὕψερρον. Βέβαιον δὲ καὶ
 τῆτο, πῶς εἰς τὰς πρώτας αἰῶνας, εὐρίσκοντο πολλοὶ, οἵτινες δὲν ἐδόξαζον ὅ-
 ρως, ἀλλ' ἡ αὐτῶν γνώμη δὲν ἐνομίσθη ποτὲ ὡς διδασκαλία τῆς Ἐκκλη-
 σίας, ἀλλὰ ὡς γνώμη μερικῶν τινῶν. Ἰδὲ λοιπὸν τὸ τί ἐπίστευον οἱ Χρι-
 στιανοὶ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, καὶ πιστεύομεν νῦν ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι.

§. 2.

Ἰδὲ πλατύτερον τὸν Κυπρ. Ἐπισ. νέ. Τῷ σγς. ἡ σνή. ἐν Καρχηδόνι παρὰ τῷ Κυπ-
 ριανῷ, ἐν ἧ παρεῖσαν λς. Ἐπίσκοποι, καὶ ἐκάθησαν Βασιλειδὴν Ἐπίσκοπον Λεγεωνῶνος,
 καὶ Μαρκιᾶν Ἐπίσκοπον Ἀσσυρίας Ἀυγέσας, ἦτοι Ἀσόργας τῆς Γαλιλαίας, ὡς ἐν-
 νόχως πολλῶν πταισμάτων, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐκλεξαν τὸν Σάββιτον, καὶ τὸν Φήλικα. Προ-
 σέτι ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ δύο Ἐπίσκοποι ἠπάτησαν τὸν Πάπαν Στέφανον, καὶ τὰς ἐδέχθη
 εἰς κοινωνίαν, αὐτὴ ἡ Σύνοδος ἐκύρωσε τὴν ἐκλογὴν τῷ Σαβίτῳ, καὶ τῷ Φήλικῳ. Τῷ
 σξ. εἰς Ναρβῶνα τῆς Γαλιλαίας· εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον θανασιῶς ἀθώωθη Παῦλος
 πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Ναρβῶνος, ἀπὸ ἑνα ἑγκλημα ἐντροπιστικόν ὅπως δύο διάκονοι
 τε, ἐπλασαν κατ' αὐτῷ. Τῷ σξγ. ἐν Ρώμῃ εἰς ἀθώωσιν Διονυσίῳ Ἀλεξανδρείας,
 τὸν ὁποῖον ἐγκάλεσαν ὡς τὴν τῷ Σαββίτῳ αἵρεσιν ἔχοντα. Ὁρα τὸν Βαρῶν. Ἐτ. σξγ.
 ἀριθ. 34. Ἀθανάσι. ἐν Ἐπισ. περὶ δόξης τῷ Διονυσίῳ κατὰ Ἀρειανῶν, καὶ τὸν Βασιλ.
 περὶ Πνεύμ. Ἀγ. πρὸς Ἀμφιλόχ. κεφ. ἐσχάτω.

(α) Εἰς τὸ ΙΓ. κεφάλαιον, παραγ. α. τῆς Εἰσαγωγῆς λέγει ὁ Συγγραφεὺς
 πῶς εἰς τὸ τέλος παντὸς αἰῶνος, προθέλει μίαν βραχεῖαν ἐπανάληψιν τῶν περιεχομέ-
 νων εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα. Εἰς τὸ χειρόγραφον ὅπως ἔχω ἀνὰ χεῖρας, μόνον εἰς δύο αἰ-
 ῶνας εὐρίσκειται αὐτὴ ἡ ἐπανάληψις, ἢ τις ἄλλο δὲν εἶναι παρέξ ἑνα βραχὺς πίναξ τῶν
 κεφαλαίων τῶν περιεχομένων εἰς ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἰς πάντας τὰς αἰ-
 ῶνας δὲν εὐρίσκειται αὐτὴ ἡ ἐπανάληψις, καὶ προσέτι, εἶναι σολισμένη ἢ βιβλος ἀπὸ ἀκρι-
 βεῖς πίνακας, μοὶ ἐφάνη εὐλογοῦν, ἀντὶ τῆς ἐπαναλήψεως, νὰ προθέσω μίαν Σύνοψιν
 τῆς διδασκαλίας, ἐνταξίας καὶ ἠθικῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς κάθε αἰῶνα. Εἰς τὰς τρεῖς
 πρώτας αἰῶνας πολλὰ ὀλίγη διαφορὰ ἦτον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τῆτο εἰς τὸ τέλος
 τῷ τρίτῳ αἰῶνος ἡ σύνοψις περιλαμβάνει, καὶ διὰ τὰς τρεῖς αἰῶνας. Αὐτὴ ἡ σύνο-
 ψις εἶναι ἐν ἀπάνθισμα τῆς παρέσης Ἱστορίας, καὶ πολλῶν ἄλλων φιλαλήθων συγγρα-
 φῶν.

§. 2. Οἱ Χριστιανοὶ τῆ καιρῷ ἐκείνῃ ἐπίστευον τὰς Γραφὰς, καὶ τὴν παράδοσιν, καὶ εἰς τῆτο συμφωνῶσι καὶ οἱ Λυθηρο-Καλβινισταί, πλαγίως ὁμως· ἐπειδὴ ἐν μέρει ἀπορρίπτουσι τὰς παραδόσεις τῆ Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, καὶ ἐν μέρει τὰς δέχονται, ὡς π. χ. ὅταν πιστεύουσι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκπορευτὸν ἐκ τῆ Πατρὸς, καὶ ἐκ τῆ Υἱῶ· αὕτη βέβαια εἶναι παράδοσις τινῶν μερικῶν, καὶ ἔχι διδασκαλία τῆς Γραφῆς, διότι ἐδέπω ἡ Γραφή βη- τῶς λέγει ἐκπορευτὸν τὸ Πνεῦμα, καὶ ἐκ τῆ Υἱῶ· ἀλλ' ἐγὼ διηγῆμαι τὸ τί ἐπίστευον οἱ Ἀρχαῖοι Χριστιανοί, καὶ ἔχι τί ψευδοδοξάζουσιν οἱ ἑτε- ρόδοξοι, διὰ τῆτο λέγω πῶς οἱ Ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ ἐπίστευον καὶ ἐδίδασκον ἕνα Θεὸν ἀόρατον, αἰώνιον, ἀφθαρτον, πολυεύσπλαγχνον, ἀπορρίπτον- τες τὰς τῶν Ἐλλήνων δόξας περὶ πολυθείας, καὶ ψευδοθείας· ἐδίδασκον ἕνα μόνον Θεὸν ποιητὴν τῆ παντὸς, εἰς τρία πρόσωπα, Πατέρα, Υἱὸν, καὶ Πνεῦμα, Θεὸν ἀναρχον τὸν Πατέρα, Θεὸν ἀναρχον τὸν Υἱὸν, καὶ Θεὸν ἀναρχον τὸ Πνεῦμα· ἐκήρυττον πῶς ὁ Υἱὸς ἦν ἀπ' αἰῶνος παρὰ τῷ Πατρὶ, ὡς ἐν πρόσωπον· ἐσοχάζοντο πῶς ὁ Λόγος, εἴτεν Υἱὸς, ἐφάνη διαφόροις καιροῖς, καὶ διαφόρῳ σχήματι τοῖς Πατριάρχαις. Ἐπίστευον πῶς αὐτὸς ὁ Λόγος ἐσαρκώθη, καὶ πῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦν ὁ Λόγος, ὁ ἐναν- θρωπήσας, καὶ πῶς ἐν ταύτῳ ἦν Θεάνθρωπος, δηλαδὴ τέλειος Θεός, καὶ τέ- λειος ἄνθρωπος, καὶ πῶς ἔλαβε σάρκαν ἀληθινὴν, ἔχι κατὰ φαντασίαν ἐν κόλπῳ τῆς Παρθένης Μαρίας, πῶς ἔπαθε, καὶ ἀπέθανεν. Ἐπίστευον πῶς ἐ- σαρκώθη ἵνα σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ πεπτωκὸς διὰ τὴν ἁμαρτίαν τῆ πρωτοπλάστῃ Ἀδὰμ, πῶς ἦλθεν ἐπὶ γῆς ἵνα διδάξῃ τὰς ἀνθρώπους τὴν ἀλήθειαν, ἵνα γένη αὐτοῖς τύπος, καὶ παράδειγμα. Ἐπίστευον τὴν κα- τάβασιν αὐτῆ εἰς τὸν ἄδην, καὶ τὴν ἐνδοξὸν τῆ Ἀνάστασιν· ἐπίστευον πῶς μέλλει ἔρχεσθαι ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον ἅπαντα, ἵνα ἀνταποδώσῃ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς, αἰώνιον ζῶν, τοῖς δὲ πονηροῖς, αἰώνιον κόλασιν. Ἐδίδασκον πῶς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐξέπεσε διὰ τὴν παρακοὴν ἀπὸ τὴν προτέραν τῆ εὐ- δαιμονίαν, καὶ πῶς ἀγκαλὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι αὐτεξέστιος, ἔχει χρεῖαν τῆς τῆ Θεῶ βοηθείας, ἢτοι τῆς Θεῶς Χάριτος, ἵνα πράξῃ τὸ καλόν. Ἐπί- στευον τὴν ἀνάγκην, καὶ ἀποτελέσματα τῆ βαπτίσματος, ἀπέδιδον εἰς τὴν χειροθεσίαν τῶν Ἐπισκόπων τὴν χάριν καὶ ἰσχύν, ἵνα καταβῆ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ τὰς βαπτιζομένους· ἐδίδασκον πῶς ἡ Ἐκκλησία εἶχε τὴν ἰσχύν νὰ συγχωρῇ τὰς μετανοῶντας ἁμαρτωλῆς. Ἐπίστευον εἰλικρινῆ καρδίᾳ τὴν παρυσίαν τῆ σώματος τῆ Ἰησοῦ Χριστῶ εἰς τὸ μυστήριον τῆς Εὐ- χαριστίας· ἐπήνθη τὴν παρυσίαν, μὴ κατακρίνοντες τὸν γάμον, ἐτίμην τὰς μάρτυρας, καὶ ἐπρόσφερον πολὺ σέβας πρὸς τὴν Παρθένον Μαρίαν. Ἰδὲ ἐν βραχυλογίᾳ ἡ πίσις καὶ διδασκαλία τῶν Χριστιανῶν τῶν πρώτων τριῶν αἰώνων. Ἐπίστευον τινὲς μὲ τὸν Παπίαν, πῶς ἡ ἐπὶ γῆς βασιλεία τῆ Ἰη- σοῦ Χριστῶ ἦν χιλίων ἐτῶν, ἕτεροι ἐνόμιζον πῶς τ' ὀγλιγωρότερον ἤρ- χετο ἡ δευτέρα παρυσία τῆ Υἱῶ τῆ Θεῶ, καὶ ἕτερα τινὰ, ὁμως τοιαύτη δὲν ἦτον ἡ γνώμη πάσης τῆς Ἐκκλησίας, ἔτε ὡς δόγμα πίστεως· αὕτη ἐστίν

ἐσὶν ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας ὅπῃ ἐσύζησαν οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ὅπῃ ἀπλώθη εἰς πάντα τὸν τετραπέρατον κόσμον· ἃς εἰπῶμεν ὀλίγα καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν.

Εὐταξία.

§. 3. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία δὲν ἦτον πάντοτε ἡ αὐτὴ, ἕτε εἰς κάθε τόπον διότι πότε, καὶ πότε ἐδιάφερον εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας. Ἡ εὐταξία τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς ἡμετέρας, καὶ ἀγκαλιὰ τὸ ἐξωτερικὸν νὰ ὑπέμεινεν ὀλίγην μεταλλαγὴν, τὸ ἐσωτερικὸν ὁμῶς ἦν πάντοτε τὸ αὐτό. Ἡ εὐταξία τῶν Χριστιανῶν τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων δὲν ἦτον πάρεξ ἀπλῆ, ἐσυνάζοντο τὰς κυριακὰς εἰς τὰς διορισμένους τόπους τῆς προσευχῆς, ἀνεγινώσκετο ἡ Γραφή, καὶ συχνάκις ὁ Ἐπίσκοπος ἐδίδασκε τὸν λόγον τῆ Θεοῦ. Ἔως ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν λαμπρῶς ἐωρτάζετο, ἡ Χριστὸ Γέννησις, τὸ Πάσχα, καὶ ἡ Πεντηκοστή· οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἐκλινον γόνο τὰς κυριακὰς, ἕτε ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆ Πάσχα ἕως τῆς Πεντηκοστῆς· ὅταν ἐπροσεύχοντο, ἐσρέφοντο πρὸς Ἀνατολὰς· οἱ τόποι ὅπου συνήρχοντο ἵνα προσευχηθῶσιν ἦσαν ἀπλοῖ, χωρὶς σολισμῶς, καὶ χωρὶς ἐπίδειξιν· αἱ εἰκόνες δὲν ἦτον εἰς κοινὴν χρῆσιν· συχνάκις ἐποίον συμπόσια τινὰ, ἃς ἐκάλεν Ἀγάπας, ὅπου ἐδέχοντο πάντες οἱ Χριστιανοὶ, ἐπροσεύχοντο διὰ τὰς νεκρὰς ἐποίον δι' αὐτὰς προσφορὰς, καὶ ἐτέλεον τὴν ἱερὰν μυσαγωγίαν εἰς μνημόστυνον αὐτῶν. Οἱ Χριστιανοὶ ἠσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ ἐλέγοντο συναδελφοί. Ἐπαρκαλάμεν τὰς Μάρτυρας, καὶ ἐώρταζον τὴν ἡμέραν τῆ μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ ἐπίσευον πῶς αὐτοὶ ἐδέοντο τῆ Θεοῦ διὰ τὰς ζῶντας· ὅσοι ἐγίνοντο Χριστιανοὶ, καὶ ἀρκετῶς ἐδιδάσκοντο, ἐβαπτίζοντο μὲ μεγάλην τελετὴν· ὅταν ἐδιδάσκοντο, ἐκαλεῖντο Κατηχέμενοι· ὅταν ἐβαπτίζοντο, ἐβυθίζοντο τρεῖς εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπικαλέμενοι τὴν Ἁγίαν Τριάδα· τὸ βάπτισμα δὲν ἐδίδοτο πάρεξ τῆ ἑορτῆ τῆ Πάσχα, καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, μετὰ τὸ βάπτισμα ἐχρίοντο Ἀγίῳ ἔλαιῳ, καὶ εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας ἐγένοντο ἔλαια, καὶ μέλιτος, ὕπερον ὁ Ἐπίσκοπος ἐπετίθει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς βαπτιζομένους ἐπικαλέμενος τὸ Πανάγιον Πνεῦμα. Ὅταν μετὰ τὸ βάπτισμα οἱ Χριστιανοὶ ἐπιπτον εἰς ἀμαρτίας, καὶ ἐξομολογῆντο ἔμπροσθεν τῶν ἱερέων, ἐκανονίζοντο εἰς μετάνοιαν, δηλαδὴ ὕπερῃον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πάσης συναναστροφῆς τῶν Πιστῶν, καὶ εἶχον χρέος νὰ νηστεύωσι, καὶ νὰ πράττωσιν ἕτερα ἐπιτίμια, ἔχι μόνον εἰς τὸ κρυπτόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ φανερόν, εἰς τὴν δύραν τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τινὰς Ἐκκλησίας ἡ ἀυσιρότης εἰς τόσον ἐφθασεν, ὅπῃ δὲν ἐσυγχωρῆντο, ἕτε ἐδέχοντο εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν πιστῶν ὅσοι ἐπιπτον εἰς εἰδωλολατρείαν, ἢ φόβον, ἢ μοιχείαν· μὲ τὸν καιρὸν ἐγλυκάνθη ἡ ἀυσιρότης διὰ τὰς μοιχὰς, καὶ φονεῖς, καὶ ὕπερον διὰ τὰς εἰδωλολάτρας, οἵτινες ἐσυγχωρῆντο μόνον εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἢ μὲ μίαν μακρὰν μετάνοιαν· οἱ Κληρικοὶ ὅπῃ ἐπιπτον εἰς τινὰ ἀμαρτήματα, ἔχι μόνον ὕπερῃον τῆ ἐπαγγελίματος αὐτῶν, ἀλλὰ ὑπόκειντο καὶ εἰς μίαν μετάνοιαν φανεράν. Ὅσοι εἰς τὸ φανερόν ἐποίον μετάνοιαν, δὲν ἐδέχοντο πλέον μετὰ τῶν κληρικῶν. Ὅσοι ἐσύγχιζον τὴν Ἐκκλησίαν τῶν πιστῶν,

των, ἢ μὲ αἰρέσεις, ἢ μὲ μίαν αἰσχρὰν πολιτείαν, ἀφωρίζοντο ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν τῶν πιστῶν.

§. 4. Ἐπρόσφερον οἱ πιστοὶ ἄρτον καὶ οἶνον μεμιγμένον μὲ ὀλίγον ὕδωρ εἰς τὸν καιρὸν τῆς Εὐχαριστίας. ὁ Ἐπίσκοπος, ἢ ὁ ἱερεὺς, ἀνεγίνωσκεν ὀλίγας προσευχὰς ἐπάνω εἰς τὸν ἄρτον καὶ οἶνον, καὶ μετὰ τὰς προσευχὰς διαιρεῖτο ὁ ἄρτος εἰς κομμάτια, καὶ οἱ διάκονοι ἔδιδον τοῖς εὐρισκομένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶ οἴνου. Οἱ Χριστιανοὶ δεχόμενοι τὸν ἄρτον, καὶ τὸν οἶνον, ἐπίψευον πῶς ἐδέχοντο τὸ Σῶμα τῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅμοίως καὶ τὰ βρέφη ἐμεταλάμβανον ἐκ τῶ ἄρτου, καὶ οἴνου, ἢ ταλάχισον ἐκ τοῦ οἴνου. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοιαύτη τελετὴ, ἣτις θυσία ἐλέγετο, καὶ Εὐχαριστία ἐγίνετο. πρῶτῃ, ὁ ἱερεὺς ἐπροσέυχετο τόσον πρὸ τῆς θυσίας, ὅσον καὶ μετὰ τὴν θυσίαν. Οἱ Χριστιανοὶ ὅσάκις εὐρίσκοντο εἰς τὴν συνάθροισιν ἐμεταλάμβανον, καὶ ἐνόμιζον ἀναγκαῖον τὸ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον πολίτευμα, ἵνα μεταλάβωσιν ἀξίως. Ὁ γάμος ἐπιτελεῖτο ἐνώπιον τῶν ἱερέων, καὶ ἐκυρῆτο μὲ τὴν θυσίαν. ὁ δεῦτερος γάμος ἦτον μισητὸς, μάλιστα πολλοὶ τὸν ἀποσρέφοντο.

§. 5. Μετὰ τὴν τελευτὴν τῶν παρὰ τῶν Ἀποστόλων ἐκλεχθέντων ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, ὁ λαὸς, εἴτε ἡ Ἐκκλησία ἐκλεγε τρεῖς διαδόχους, ἀλλ' εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν νὰ ἐκλέγη ἐκείνους, ὅπῃ διὰ τὴν ἀγιότητα τῆς πολιτείας, καὶ ἡθῶν, ἦταν τύπος πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. ὁ Ἐπίσκοπος ἦν ἀνώτερος τῶν ἱερέων, ὅστις ἐκλέγετο πάλιν ἀπὸ ἄλλης Ἐπισκόπου δι' ἐπιδέσεως τῶν χειρῶν. οἱ δὲ ἱερεῖς διὰ τῆς ἐπιδέσεως τῶν χειρῶν τῶ Ἐπισκόπου καὶ τῶν κληρικῶν. Οἱ διάκονοι ὅπῃ διετάχθησαν ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων, ἔλαβον ἐξ ἀρχῆς τὸ ἐπάγγελμα τῆς διακονίας, καὶ ὑπηρεσίας τῶν Ἐκκλησιῶν. αἱ διακόνισσαι καὶ αὐλαὶ ἦσαν κατὰ παλαιὰν διαταγὴν, οἱ ὑποδιάκονοι, καὶ ἕτερα τάγματα, ὕστερον διετάχθησαν. Ἐλάβον διὰ χάριν οἱ Ἐπίσκοποι τῶν Μητροπόλεων, τῶν ἐπαρχιῶν τινὰ προνόμια, καὶ δίκαια, ἐπάνω εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως. Ἡ τῆς Ρώμης, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας Ἐκκλησία ἐφάνησαν αἱ πρῶτισαι, ὅθεν καὶ οἱ αὐτῶν Ἐπίσκοποι ἐχάιροντο πολλὰ προνόμια. Ἡ ἀπόφασις τῶν συνόδων, ἦτοι ἡ γνώμη παστῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἦτον ὡς κανὼν ἀλάθετος τῆς πίστεως. Ὅσοι ἦσαν κεχωρισμένοι τῆς φανερᾶς συναθροίσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐνόμιζοντο ἔξω ἐλπίδος σωτηρίας. Οἱ ἱερεῖς δὲν ἐδιάφερον ἀπὸ τὰ φορέματα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀγιότητα τῆς πολιτείας. δωρεὰν ἔδιδον τὰ μυστήρια, δὲν ἐλάμβανον δόσιμον, ἀλλ' ἐδρέφοντο δωρεὰν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. ὅ, τι ὁ Χριστιανικὸς λαὸς ἀφιέρωνε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐχρησίμευεν εἰς θροφὴν τῶν ἱερέων, καὶ τῶν πτωχῶν, καὶ ὁ Ἐπίσκοπος ἐπισατῆσεν εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν αὐτῶν τῶν προσφορῶν. οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐμάκρυναν ἀπὸ τὸ ποιμνίον τρεῖς πᾶρεξ διὰ τινὰ ἀνάγκην καὶ δὲν ἐσυγχωρεῖτο εἰς ἕνα ἱερέα νὰ ἀφίση μίαν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ ὑπάγη εἰς ἄλλην, διὰ κέρδος, ἢ κενοδο-

δοξίαν. Οἱ ἱερεῖς εἶχον ἄδειαν, νὰ ζῶσι μὲ τὰς αὐτῶν νομίμους συζύγους, ὅπῃ πρὶν ἔμβωσιν εἰς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπάγγελμα εἶχον, ἀλλὰ δὲν ἐσυγχωρεῖτο αὐτοῖς νὰ λάβωσι γυναῖκα, ἀφ' ἧ ἔλαβον τὸ τῆς ἱερωσύνης ἔργον. Μοναχοὶ, καὶ καλόγηροι τότε δὲν ἦσαν, ἀλλ' εὐρίσκοντο πολλοὶ ἄνδρες, καὶ γυναῖκες ὅπῃ ἔβην ἐν ἀγνεΐᾳ καὶ παρθενίᾳ, καὶ οἱ διωγμοὶ ἠνάγκασαν πολλὰς νὰ τρέξωσιν εἰς τὴν ἐρημίαν. Εἰς τὸν τρίτον αἰῶνα εὐρέθησαν πολλοὶ παρθένοι ὅπῃ ἀποφάσισαν νὰ φυλάξωσι τὴν παρθενίαν ἕως τέλους ζωῆς των.

§. 6. Οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν ἔτρωγε πνικτὸν, αἶμα, ἢ ἐκ τῆς θυσίας τῶν εἰδώλων, τὸ τοιαῦτον ἐνομίζετο διὰ μέγα πλάϊσμα. Πρὸ τῆς ἑορτῆς τῆ Πάσχα ἐνήσειον, τὶς πολὺ, τὶς ὀλίγον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν διαφορῶν Ἐκκλησιῶν. Περὶ πλέον ἔμενον νησεύουλες ἕως ὥρας ἐννάτης τόσον τῇ τετάρτῃ, ὅσον καὶ τῇ Παρασκευῇ ἐκάστης ἐβδομάδος, καὶ οἱ πλείονες τῶν Χριστιανῶν αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἐκαταγίνοντο εἰς προσευχὰς, καὶ τῆλο ἐλέγχο ζάσις. Προσέτι ἐνήσειον, ὅταν ἦτον περιστασις ἀναγκαία, ὡς λοιμῆ, λιμῆ, σεισμῆ, καὶ ἐτέρων· τῇ Κυριακῇ, καὶ ταῖς ἡμέραις ταῖς ἀπὸ τῆ Πάσχα, ἕως τῆς Πεντηκοστῆς, δὲν ἐνήσειον· ὅταν τὶς τῶν Χριστιανῶν ἐπεδήμει πρὸς Κύριον δὲν τὸν ἔκαιον ὡς οἱ ἔθνηκοὶ, ἀλλὰ τὸν ἔθαπτον ὑπὸ τὴν γῆν.

§. 7. Τὰ τοιαῦτα ὅμως δὲν ἦτον εἰς χρῆσιν κοινῶς εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας, ἔτε εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἀλλὰ μία Ἐκκλησία εἶχε μίαν συνήθειαν, καὶ ἄλλη ἄλλην, προσέτι τὸν τρίτον αἰῶνα ἦσαν πολλοὶ συνήθειαι ὅπῃ δὲν ἦσαν εἰς τὸν πρῶτον καὶ δεῦτερον αἰῶνα, κτ'. ἄς ὁμιλήσωμεν καὶ διὰ τὴν ἡθικὴν.

Ἡθικῆ.

§. 8. Ἡ ἡθικὴ τῆ Εὐαγγελίᾳ ἐσάθη πάντοτε ἢ αὐτῇ, ὡς καὶ ἡ διδασκαλία, δηλαδὴ δὲν ἔλαβε ποτὲ μεταβολὴν· μάλις ἂν καὶ τινὲς Χριστιανοὶ κακοὶ δὲν ἐπολιτεύοντο κατὰ τὴν ἀγίαν ἡθικὴν τῆ Εὐαγγελίᾳ, δὲν ἦτον ὅμως, ἠδὲ Χριστιανὸς (ἂν ἐξαίρεσωμεν τὰς αἰρετικὰς, οἵτινες ἦσαν Χριστιανοὶ πρὸς τὸ ἡμισυ) ὅπῃ καταφρονῶν τὰς ἡθικὰς γνώμας τῆ Εὐαγγελίᾳ, νὰ κηρύξῃ ἀντικειμένης γνώμας, μάλις δὲν ἠκέσθη ποτὲ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀμφισβήτησις περὶ ἡθικῆς. Οἱ Χριστιανοὶ ὁπαδοὶ κατὰ λέξιν τῶν ἐντολῶν τῆ Εὐαγγελίᾳ, ἐπαρακινῶντο μεταξύ των νὰ μιμηθῶσι τὴν ἐνάρετον πολιτείαν τῆ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζον, καὶ εἰλικρινῶς ἐπίσειον διὰ τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τῆς ἐνδὲς διαγωγῆς.

§. 9. Ἄν θελήσῃ τις νὰ διηγηθῇ πάσας τὰς ἡθικὰς ἐντολάς των πκτέρων τῶν τριῶν τάτων αἰῶνων, ἔπρεπε νὰ συνδέσῃ βιβλία περὶ τῆς, διὰ τῆτο θέλει εἰπῶμεν τὰ πλέον ἐσιώδη. Οἱ πιστοὶ ἐφύλαλλον ἕχι μόνον τὸν δεκάλογον, καὶ φυσικὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ τὴν πλήρωσιν καὶ τελειότητα τῆς Χριστιανικῆς ἡθικῆς· ἐδίδασκον πῶς τὸ εὐαρεσώτερον ἔργον πρὸς τὸν Θεόν, ἦν ἡ προσφορὰ μιᾶς εἰλικρινῆς καρδίας, καὶ ἡ ἄκρα ἀγάπη πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόν, ἦν ἀναγκαία, διὰ νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος δίκαιος· καὶ ὅσοι

ὅσοι διὰ φόβον ἐνεργῶσαν, δὲν ἦσαν ἀληθῶς δίκαιοι · πῶς κάλλιον νὰ ὑπομείνῃ ὁ Χριστιανὸς πᾶν εἶδος κολασηρίων, καὶ πολλάκις κάλλιον νὰ ἀποδάνῃ, πᾶρξ νὰ πράξῃ τὶ ὅπῃ νὰ προξενήσῃ τὸν παραμικρὸν διζαγμὸν εἰς τὰς καρδίας τῶν Χριστιανῶν, περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως · πῶς ἔπρεπε νὰ ἀγαπᾷ ὁ Χριστιανὸς τὸν πλησίον, ὡς ἑαυτὸν, νὰ τὸν συμβοιῆ καὶ νὰ συντρέχῃ εἰς τὴν χρείαν τῆς, νὰ μὴν μισᾷ τινὰ, νὰ ἀνταποδίδῃ καλὸν ἀντὶ κακῆς, καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὸς ἐχθρὸς τῆς. Ἐπαρακίνευ τὰς Χριστιανὰς εἰς ἐλεημοσύνην, εἰς ἐπίσκεψιν τῶν πτωχῶν, καὶ ἀρρώστων, καὶ τῶν φυλακωμένων διὰ τὴν πίσιν. Ἐσυμβέλευον τὰς πλεθίας νὰ συντρέχωσι μὲ τὸ περιλλίον τῆς εἰς αὐτὰ τὰ θεάρεστα ἔργα, νὰ μὴν δίδονται εἰς τρυφήν, καὶ σπατάλην, ἀλλὰ νὰ ἀρκῶνται εἰς τὸ ἀναγκαῖον · τὰς γυναῖκας ἐδίδασκον νὰ φέρωνται εὐτάκτως εἰς πάντα, μάλιστα ὡς πρὸς τὰς σολισμὰς. Ἐσυμβέλευον τὰς Χριστιανὰς νὰ σέβωνται, καὶ νὰ ὑποτάσσωνται τοῖς βασιλεῦσι, καὶ κριταῖς, τὰς ἀνδρας νὰ ἀγαπῶσι τὰς γυναῖκας, καὶ τὰς γυναῖκας νὰ ὑπακούωσι εἰς τὰς ἀνδρας, τὰ τέκνα νὰ ὑποτάσσωνται τοῖς γονεῦσι, τὰς δούλους νὰ εἶναι ὑπήκοοι, καὶ πιστοὶ πρὸς τὰς ἀυθέντας, καὶ τὰς ἀυθέντας νὰ φέρωνται ἡμέρως πρὸς τὰς δούλους · τὰς πιστὰς ἐδίδασκον εἰς ὑποταγὴν πρὸς τὰς ποιμένας, καὶ τὰς ποιμένας εἰς ζῆλον, καὶ ἀγάπην πρὸς τὰς πιστὰς. Τέλος πάντων ἐδίδασκον τὰς πιστὰς, πάσας τὰς ἀγίας ἡθικὰς ἐντολάς τῆς Ἐυαγγελίης, καὶ νὰ πολιτεύωνται ἐναρέτως, καὶ θεαρέτως. Καὶ τὸ θαυμασιώτερον, οἱ πατέρες τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων, ἔχι μόνον ἐν λόγῳ ἐκήρυσσον τοιαύτην ἀγίαν ἡθικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἔργῳ τὴν ἐφάνερωναν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ. ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ Σ
 ΙΣΤΟΡΙΑ Σ
 ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.
 ΑΙΩΝ Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Περὶ Κωνσταντίνου τοῦ Χλωροῦ, Γαλερίου, Σευήρου, Μαξιμιανῶν, καὶ Μαξεντίου, τῶν Αὐτοκρατόρων, καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. I.

ιοκλητιανὸς ὁ Γόβιος, καὶ Μαξιμιανὸς ὁ Ἐρκέλιος ἐκβασίως ἀφέντες τὴν βασιλείαν, καὶ προτιμήσαντες τὸν ἰδιωτικὸν, καὶ χυδαῖον βίον, Κωνσάντιος, καὶ Γαλλέριος ἔγινον ἀπὸ Κάισαρες, Αὐτοκράτορες, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τδ'. οἵτινες διεμερίσαντο τὴν τῶν

Ρωμαίων Αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν, πρᾶγμα ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἔγινεν, ἔτε τοῦ ἐνδυμᾶται τινός· καὶ τὰ Δυτικὰ μέρη τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, δηλαδή Ἰσπανίαν, Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, καὶ Ἀφρικὴν, ἔλαβεν Κωνσάντιος ὁ

Κωνσάντιος
 Χλωρός, καὶ
 Γαλλέριος
 Αὐτοκρά-
 τορες. ἀπὸ
 Χ. Γ. 304.

πατήρ τῆ Μεγάλῃ Κωνσταντίνῃ, ὁ δὲ Γαλλέριος τὸ λοιπὸν μέρος τῆς Ἀσίας, μ' ὅλον ὅπῃ ὁ Κωνσταντῖος ἔπειτα, τῆ παραιτήσῃ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὴν Ἀφρικὴν. Ἐὐθὺς δὲ ὅπῃ ἀνέβησαν εἰς τὸν θρόνον, ἐκήρυξαν διὰ Καίσαρος ὀμὲν Γαλλέριος Σευήρον, καὶ Μαξιμῖνον, ἀνεψίους τῆ ἐκ μέρους τῆς ἀδελφῆς τῆ· ὁ δὲ Κωνσταντῖος ἐκήρυξε διὰ Σεβαστὸν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὸν υἱὸν αὐτῆ Κωνσταντῖνον.

§. 2. Οὗτος ὁ Κωνσταντῖος ἐκατάγεται ἀπὸ εὐγενικὸν Ρωμαϊκὸν αἷμα, ἐπειδὴ ἦν υἱὸς Εὐτροπίου εὐγενῆς, καὶ τῆς θυγατρὸς τῆ ἀδελφῆ τῆ Κλαυδίας Ἀυτοκράτορος· ἔτος ἐκ νεότητός τῆ ἀπόκτησε τὸ σέβας, καὶ τὴν τιμὴν ἀπὸ ὅλην τὴν οἰκουμενὴν διὰ τὰ καλὰ τῆ προτερήματα, εἰς τρόπον ὅτι διὰ τὴν ταπεινώσιν τῆ, ὁ Ἀυτοκράτωρ Κάρος ἠθέλε τὸν κηρύξῃ διὰ θετὸν υἱὸν τῆ, ἂν ὁ θάνατος δὲν τὸν ἐμπόδιζε.

§. 3. Εἰς τὸν καιρὸν Κωνσταντῖος τῆ Χλωρῆ, ἡ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας κατάστασις, δηλαδὴ Γαλλίας, Ἰταλίας, καὶ τῆς μεγάλης Βρετανίας ἦτον εἰς ἄκραν γαλήνην, διότι αὐτὸς ὁ μακάριος, καὶ ἡμερώτατος βασιλεὺς, ὅστις μόνος ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς βασιλείας ὡς λέγει ὁ Εὐσέβιος (α), ἐπαξίως τὸν τῆς Ἡγεμονίας χρόνον δαπανήσας, καὶ ὦν ἐπιτήδειος, καὶ εὐγενικός, καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν Χριστιανῆς ἀγαπῶν, καὶ μὴ συμφωνῶν τῶ κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμῶ, ἀλλὰ τῆς Εὐσεβεῖς φυλάξας ἀβλαβεῖς, ἔτε τὰς Ἐκκλησίας κατεδαφίζων, ἔτε τὰς Χριστιανῆς ἐνοχλῶν, ἐδίδεν ἀδειαν τοῖς Χριστιανοῖς νὰ πράττωσιν ἀφόβως τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν· διὰ τῆτο καὶ αἱ Ἐκκλησίαι ὅπῃ εὐρίσκοντο εἰς τὴν ἑξουσίαν τῆ, ἐχαίροντο γαλήνην, καὶ καθ' ἡμέραν ἠύξανον, καὶ ἐχαίροντο οἱ ὑπήκοοί τῆ, εὐρισκόμενοι εὐτυχεῖς ὑπὸ τὴν ἑξουσίαν, καὶ διάκρισιν τῆ· ὅμως διὰ ὀλίγον καιρὸν· ἐπειδὴ ἐτελεύτησε τῶ δευτέρῳ ἔτει τῆς αὐτῆ βασιλείας, ἀφείκε τὸν υἱὸν τῆ Κωνσταντῖνον γνήσιον κληρονόμον, καὶ Ἀυτοκράτορα. Ἀνάγνωθι τὸν Εὐσέβιον, (β) καὶ τὸν Σωζόμενον (γ).

§. 4. Γαλλέριος δὲ ἐξ ἐναντίας ἐγεννήθη ἀπὸ γονεῖς εὐτελεῖς εἰς Δακίαν, καὶ εἰς τὴν νεότητά τῆ ἔβουσκε ζωᾷ, διὸ καὶ Ἀρμενιάνιος ὠνομάσθη, ἦτοι βοσκός· ἀλλ' ἡ ὠραιότης ἠνωμένη μετ' ἑμῶν φυσικὴν χάριν ἑνὸς ἀνδρείου στρατηγῆ, ἔλαμψεν εἰς αὐτὸν πλεον τῶν ἄλλων· αὐτὰ ὅμως τὰ προτερήματα ἠμαυρῶνθησαν ἀπὸ τὴν σκληρότητα, ἀσπλαγχνίαν, ἐπαρσιν, καὶ ἄκραν τῆ φιλαργυρίαν, μάλιστα διὰ τὸ πολὺ μῖσος ὅπῃ ἔδειχνε πρὸς τῆς Χριστιανῆς· διότι ἐξ ἀρχῆς ἔπραξε πολλὰ δεινὰ κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ἐπειδὴ ἀκολοθεῖ τὸν κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν, χειρότερον, καὶ σκληρότερον τὸν ἐκατάστησεν ἀπὸ τὸν κινηθέντα παρὰ Διοκλητιανῆ, καὶ Μαξιμιανῆ Ἐρκελίς, ὡς εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον ῥηθήσεται.

§. 5.

Χαρακτὴρ
τῆ Κωνσταν-
τῆς.Κατάστασις
τῶν ἐν τῇ
Δύσει Ἐκ-
κλησιῶν.Θάνατος
Κωνσταντῆς
τῆ Χλωρῆς.

Γαλλέριος.

Χαρακτὴρ
αὐτῆς.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ἡ. κεφ. ιγ'. καὶ Λόγῳ Α'. περὶ τῆ βίης τῆ Κωνσταντῆς. κεφ. ιη'. (β) Λόγῳ Α'. κεφ. ιη'. καὶ κα. περὶ τῆ βίης τῆ Κωνσταντῆς. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. ε'.

§. 5. Ως τόσον τὸ βασιλεῖον ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆ Γαλλερίας πολλὰ ὑπόφερε διὰ τὴν σκληρότητα τα, καὶ φιλαργυρίαν, καὶ διὰ τὸν σκληρὸν διωγμὸν τὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ νέος Κωνσταντῖνος, ὁ υἱὸς Κωνσταντῖα τῆ Χλωρῆ Σεβαστῆς ὧν, καὶ εὐρισκόμενος εἰς τὴν αὐλὴν τῆ Γαλλερίας, ἐφανερώθη περιβόητος διὰ τὰς ἀνδραγαθίας τα, διὰ τὰς ὁποίας πολὺ τὸν ἐφθόνη ὁ Γαλλέριος, καὶ δὲν ἔλειπεν ὅπως νὰ τὸν προβάη πάντοτε εἰς κινδύνους, καὶ νὰ τὸν ἐπιβέλεται κρυφίως διὰ νὰ τὸν ἀπωλέσῃ. τοιαύτην γνώμην εἶχεν ὅταν τὸν ἐπέμφε κατὰ Σαρμάτων με ὀλίγον στρατεύμα, τὰς ὁποίας νικῶν ἔξω πάσης ἀνθρωπίνης ἐλπίδος, πιάσας αἰχμάλωτον καὶ τὸν ἴδιον αὐτῶν Ἀρχιστράτηγον, ἠθέλησε πάλιν ὁ Γαλλέριος εἰς ἄλλον καιρὸν, ὅτι αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος νὰ πολεμήτῃ με ἓνα λέοντα μεγαλύτετον, καὶ φοβερώτατον, εἰς τὸ δημόσιον Θέατρον, ὅπως μὲ ὅλον τῆτο τὸν ἐσκότωσε με μεγάλον θαυμασμὸν, καὶ χαρὰν τῶν θεωρητῶν. ἀλλὰ τέλος πάντων ἐννοήσας ὁ Κωνσταντῖνος τὰς ἐπιβλάς τῆ Γαλλερίας, ἔφυγε κρυφίως, καὶ διὰ νὰ μὴ τὸν φθάσῃ εἰς τὴν ὁδὸν, ἐσκότωνεν τὰς ἵππους, ὅπως δὲν ἐχρηιάζετο, διὰ νὰ μὴ εὐρίσκωσιν οἱ κυνηγεῖντες αὐτὸν, καὶ τὸν πιάσωσι, καὶ ἔτιως ἔφθασεν εὐτυχῶς εἰς τὸν πατέρα τα ὅπως διὰ περισσοτέραν τα εὐτυχίαν, τὸν ἤρε ζωντανὸν, ὅμως εἰς τὰ λίθια τῆ θανάτου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐν τῷ ἅμα ἐκηρύχθη διάδοχος, καὶ Ἀυτοκράτωρ ὁ Εὐσέβιος λέγει (α), πῶς ὁ Κωνσταντῖνος ἐγινε Χριστιανὸς πρὶν ἀποθανῆναι, κηρύξας ἐνώπιον πάντων τὸν Χριστιανισμὸν τα.

Κωνσταντῖος
φανερεῖται
Χριστιανός.

Μαξέντιος
κηρύττειται
Ἀυτοκράτωρ.

§. 6. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Μαξέντιος υἱὸς Μαξιμιανῆ τῆ Ἐρκαλίας, καὶ γαμβρὸς τῆ Γαλλερίας, ἐπιθυμῶν πρὸ πολλῶ νὰ λάβῃ τὰ σκήπτρα τῆς Βασιλείας, ἐκέρδησε με θηνάρια τὴν Σύγκλητον τῆς Ρώμης, καὶ τὸν ἐκήρυξεν (βασιλεύοντος ἔτι τῆ Γαλλερίας) Ἀυτοκράτορα. τῆτο μαθὼν ὁ Γαλλέριος ἐσυγχιάθη πολὺ, καὶ εὐθέως ἐκηρύχθη μεταξὺ αὐτῶν πόλεμος. Ως τόσον ἡ εἰκὼν τῆ Κωνσταντῖνα ὅπως ἐπέμφθη εἰς Ρώμην, εἰς σημεῖον ὅτι ἔλαβε τὸν θρόνον τῆ πατρὸς τα, κατὰ τὴν συνήθειαν, ἐρρίφθη κατὰ γῆς διὰ προσαγῆς τῆ Μαξεντίας, σημεῖον πῶς δὲν ἠθέλε νὰ τὸν γνωρίσῃ διὰ βασιλέα. ὅθεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἠτοιμάζετο πόλεμος. Ὁ Γαλλέριος ἐπέμφε τὸν Σευῆρον κατὰ τῆ Μαξεντίας, ὅστις πολιορκῶν τὴν Ρώμην, ἔκαμε νὰ τρομάξῃ τὸν Μαξέντιον μέσα εἰς τὴν Ρώμην, εἰς τρόπον ὅτι ἰδὼν τὸν κίνδυνον, ἐκάλεσε τὸν πατέρα τα εἰς βοήθειάν τα, καὶ τὸν ἔκαμε νὰ ἀφίσῃ τὴν μοναξίαν ὅπως εὐρίσκετο, παρακινῶν καὶ τὸν Διοκλητιανὸν νὰ ἀφίσῃ τὸν περίβολον ὅπως περιποιεῖτο εἰς Σάλωνα, ἀλλὰ δὲν εἰσηκόσθη ἀπὸ αὐτόν. Ἀκέσαντες δὲ οἱ στρατιῶται τὸ ὄνομα Μαξιμιανῆ Ἐρκαλίας ὅπως τὸ δεύτερον ἐμβῆκεν εἰς τὸ θέατρον τῆ κόσμῃ δι' Ἀυτοκράτωρ, ἀφῆκαν τὸν Σευῆρον, ὅστις ἔφυγεν εἰς Ραβένναν διὰ νὰ φυλαχ-

(α) Λόγω Α'. κεφ. ιζ.

λαχθῆ. Ο Μαξιμιανὸς δὲ τὸν ἐπαρακίνησεν ἵνα ἔλθῃ εἰς Ρώμην, ὑποσχόμενος αὐτῷ, πῶς δελεῖ μένῃ ἀνενόχλητος, ἀλλ' εὐθύς ὅπῃ ἐπαρρησιάζῃ, παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν τε, καὶ τὸν ἐφόνευσε δι' ἐπιβελῆς, πράγμα ἀπρεπὸν διὰ ἓνα Αὐτοκράτορα, καὶ ἔτις ἔμεινεν ὁ Μαξέντιος κύριος τῆ βασιλείας τῆς Ἰταλίας.

§. 7. Τοιούτῳ ῥόπῳ λοιπὸν ἐσερεώθη ὁ Μαξέντιος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ρώμης ὁμῶς μὲ τὸν πατέρα τε τὸν Μαξιμιανόν, ὅμως δὲν ἦσαν σύμφωνοι, διότι ὁ πατὴρ τε τὸν ἐκαταφρόνει, καὶ τὸν ἐνόμιζεν ἀνάξιον τῆς βασιλείας, ἐπειδὴ δὲν ἐπραττε παρέξ ἔργα καὶ ἀποτελέσματα μιαιρίας, καὶ ἀκολασίας, μοιχεύων ἀδιάνθρωπα τὰς γυναῖκας τῶν εὐγενῶν, καὶ ἀρχόντων τῆς Συγκλήτε, ἀτιμάζων καὶ φονεύων πολλὰς ἐξόχους, καὶ ἄλλας πολλὰς ἀτοπίας· ἀγκαλὰ καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγεμονείας τε ὑποκρίνετο τὴν πίσιν τῶν Χριστιανῶν δι' ἀρέσκειαν, καὶ κολακίαν τῆ πλῆθους τῶν Ρωμαίων, καὶ ἔτις ὑποκρινόμενος ἐπρόσασε νὰ πάυσῃ ὁ διωγμὸς κατὰ τῶν Χριστιανῶν, πολιτευόμενος εὐσέβειαν, ἔχι ὅμως ὡς ἔδειχνε, καὶ ἐλπίζετο νὰ εἶναι τοῖς τοῖς μὲ τὰ ἔργα. Ἀνάγνωδι τὸν Εὐσέβιον (α), καὶ τὸν Σωκράτην (β)· δι' αὐτὰ καὶ ἄλλα ὅμοια, ὁ Μαξιμιανὸς καταφρονῶν τὸν υἱόν τε, ἐσοχάθη νὰ τῆ ἀσυνώσῃ τὸ σκήπτρον, καὶ νὰ μένῃ μόνος τε τὸ δεύτερον Αὐτοκράτωρ. Ἀλλ' ἵνα ἐπιτύχῃ τῆ σκοπῆ τε, καὶ νὰ εἶναι ἀφοβὸς ἀπὸ τὴν ἀνδίσασιν τῆ Γαλλερίας, ἔδωκε διὰ γυναῖκα τῷ Κωνσταντίνῳ, Φαύσαν τὴν θυγατέρα τε, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ βοηθόν· ἐνοήσας τοιαύτην ὑπόθεσιν ὁ Μαξέντιος, ἐναντιεῖτο, καὶ ἐβίασε τὸν πατέρα τε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ρώμην ἂν ἤθελε νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τε, καὶ νὰ προσρέξῃ εἰς τὸν Κωνσταντῖνον, εἰς Γαλλίας. Ο Κωνσταντῖνος ὅπῃ τὸν ἔδεχθη, δὲν τὸν ἤυρεν ὀλιγώτερον ἐπίβαλον εἰς τὴν ζωὴν τε, ὅσους ὑπερον ἀπὸ πολλὰς ἐπιβελὰς κατὰ τῆ Κωνσταντίνου, ἐπραξε καὶ τὴν ἐσχάτην. Ἐμπισεύθη εἰς τὴν θυγατέρα τε Φαύσαν, νὰ τὸν βοηθήσῃ διὰ νὰ φονεύσῃ τὸν Κωνσταντῖνον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἠπατήθη, καὶ ἀντὶ νὰ φονεύσῃ τὸν Κωνσταντῖνον, ἐφόνευσε ἓνα εὐνέχον ὅπῃ ἐβάλλθη εἰς τὸν θάλαμον τῆ Κωνσταντίνου. Φανείσας λοιπὸν τοιαύτης ἐπιβελῆς, εὐθύς ἔφυγε, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς φύλαξιν πρὸς τὸν υἱόν τε, ὁ Κωνσταντῖνος ὅμως ἐπεμφε, καὶ τὸν ἐφθασαν εἰς Μαρσίλιαν, καὶ ἐκεῖ τὸν ἐκρέμασαν· ἕτεροι δὲ λέγουσι, πῶς μόνος ἐκρεμάθη, καὶ ἔτις ἐπλήρωσε τὰς κακίας τε, μὲ τοῖς τοῖς κακὸν θάνατον.

§. 8. Ὡς τόσον ὁ Γαλλέριος μετὰ τὸν θάνατον τῆ Σευήρου, ἐχρειάζετο νὰ ἔχῃ βοηθόν τινα, διὸ εὐθύς ἐκατάστησεν εἰς τὸν τόπον τῆ Σευήρου, ἓνα τε πιστὸν φίλον, ὀνόματι Λικίνιον, κηρύξας αὐτὸν Ἀύγουστον, καὶ σύντροφον τῆς βασιλείας, καὶ παρέδωκεν αὐτῷ τὴν διοίκησιν τῆς Ἰταλίας,

Κακοτροπία τῆ Μαξεντίου.

Θάνατος τῆ Μαξιμιανῶ.

Λικίνιος κηρύσσεται Ἀύγουστος.

(α) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. ἡ. κεφ. ιδ'. καὶ βιβλ. θ'. κεφ. θ'. (β) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. α. κεφ. β'.

Μαξιμίος
κηρύσσεται
Αυτοκρά-
τωρ.

ρίας, ἡ Θράκης, ἀλλὰ τὸ τοιαῦτον ἐσύγχιστε πολὺ τὸν Μαξιμῖον, ὅπῃ εὐρισκόμενος εἰς ἀσίαν Καίσαρος, ἦτον πλησιέστερος νὰ γίνῃ Αὐτοκράτωρ, ἡ σύντροφος, παρέξ ὁ Δικίνιος, ὃθεν μόνος τε ἐκηρύχθη Αὐτοκράτωρ εἰς τὴν Ἀνατολήν.

Ἐλευθέρως
Θάνατος τῆς
Γαλλερίας.

§. 9. Διαμεριζομένη λοιπὸν ἡ Αὐτοκρατορία εἰς διάφορα μέρη, ὁ Γαλλέριος ἀφῆκε τὴν Δικίνιον διὰ νὰ κυβερνᾷ τὸ μερίδιον ὅπῃ ἐξουσίαζε, ἡ αὐτὸς ἐσράτευσε κατὰ Μαξεντίου διὰ νὰ τὸν διώξῃ ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ εὐχαιρόμενος, πῶς τὸ σράτευμά τε περισσότερον ἐβοήθει τὸν Μαξέντιον, παρέξ αὐτὸν τὸν ἴδιον, ἐπειδὴ ἐνικήθη ἀπὸ τὴν γενναιότητα τῆς Μαξεντίας, ἀφῆκε τὸ τοιαῦτον ἐπιχείρημα, φοβόμενος μήπως παντελῶς παραιτηθῆ ἀπὸ τὸ σράτευμά τε, ἡ δὲν ἐπιτύχῃ τῆ σκοπῆ τε, ἡ ἀπὸ τὴν θλίψιν τε ἠρρώσθη εἰς τὴν ὁδὸν, βεβαρημένος ἀπὸ μίαν θεήλατον ἀρρώσθαι εἰς ὅλον τε τὸ σῶμα, μάλιστα εἰς τὰ κρυφὰ τε μέλη, ὅπερ, ἐγεννήθησαν σκώλικες, οἱ τινες κατέφαγον τὸ τυραννικὸν τε σῶμα μέχρι θανάτου, διὰ τὸν σκληρὸν διωγμὸν ὅπῃ κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐξηκολούθησεν, ἀγκαλὰ ἡ πρὶν τῆ θανάτου τε μετανοῶν ἐπρόσβαξε νὰ παύσῃ ὁ διωγμὸς, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται, ὅμως ἡ θεία δίκη δὲν τὸν ἀφῆκεν ἀτιμώρητον, ἕως ὅτε μὲ δριμυτάτης πόνου ἐτελεύτησε, βασιλεύσας χρόνους ὀλοκλήρους ιγ΄.

Κωνσταντῖ-
νος, ἡ Λι-
κίνιος Αὐ-
τοκράτορες.

§. 10. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Γαλλερίας, Κωνσταντῖνος, ἡ Δικίνιος ἐγνωρίσθησαν διὰ ἀληθεῖς, ἡ νόμιμοι Αὐτοκράτορες, ὡς κηρυχθέντες Αὐγενοὶ ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖον, ἡ Γαλλέριον, ὃθεν ὁ Κωνσταντῖνος ἔλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Δύσεως, ἡ ὁ Δικίνιος τῆς Ἀνατολῆς. Μαξιμῖνος δὲ εὐρισκόμενος εἰς τὴν Ἀνατολήν ὡς Αὐτοκράτωρ, τυραννικῶς λαβὼν αὐτὸν τὸν τίτλον, δὲν ἠθέλε νὰ ὑποταχθῆ τῷ Δικίνιῳ ὁμοίως ἡ ὁ Μαξέντιος ἐν Ἰταλίᾳ ἐμεταχειρίζετο τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν, ἀμφοτέρωι ἐχθροὶ θανάσιμοι ἡ διώκται σκληρότατοι τῶν Χριστιανῶν, εἰς τρόπον ὅτι ὅπερ ἐξουσίαζον ἠγειραν ἕνα σκληρότατον διωγμὸν, ἀρχινῶντες αὐτὸν μετὰ τὸν θάνατον τῆς Γαλλερίας, ἀλλ' ὁ Κωνσταντῖνος, ἡ Δικίνιος ἐπιμελήθησαν ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν νὰ καταδαμάσωσι, ἡ νὰ ἐξολωθρεύσωσιν αὐτὰς τὰς δύο τυράννας, ἡ διώκτας τῶν Χριστιανῶν, ἡ μάλιστα διὰ τὰς συχνὰς δεήσεις τῶν ἐγκρίτων ἀρχόντων ὅπῃ ἐφευγον ἀπὸ τὰς σκληρότητας τῆς Μαξεντίας, ἡ ἐπρόσπερχον εἰς αὐτὰς, διὰ νὰ παρακινήσωσι νὰ συντρέξωσιν εἰς τὴν Ρώμην, ἡ νὰ τὴν ἐλευθερώσωσιν ἀπὸ τόσας τυραννίας τῆς Μαξεντίας.

Κωνσταντῖ-
νος κινεῖ
πόλεμον κα-
τὰ Μαξεν-
τίου.
Ἀμφιβο-
λίαι τῆς
Κωνσταντῖ-
νος διὰ τὴν νί-
κην.

§. 11. Ὁ Κωνσταντῖνος λοιπὸν ἐνδυναμώσας τὸ σράτευμά τε, ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν, ἐσράτευσε διὰ τὴν Ἰταλίαν, ἡ πρὶν φθάσῃ εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰταλίας εὐρισκόμενος εἰς διαλογισμὸς, ἡ μελαγχολίαν διὰ τὴν ἀμφιβολίαν τῆς νίκης, ἡ συλλογιζόμενος πῶς νὰ καταβάλλῃ, ἡ νὰ κατατροπώσῃ τὸν τυράννον, ἡ ποῖον θεὸν νὰ ἐπικαλεσθῆ βοηθὸν εἰς τὴν μάχην, ἐπειδὴ ἦν εἰδωλολάτρης, παρακινῶμενος ἀπὸ Φαύσαν τὴν γυναῖκα τε εἰς ζῆλον τῶν εἰδώλων, ἐσοχάζετο ὅμως πῶς εἰδὲνα ὄφελος ἔλαβον

οὐκ ἐπεὶ Διοκλητιανὸν, ὅπῃ ἐτίμωε τὰς Θεὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ πῶς ὁ πατήρ τε ὅπῃ ἀποσρέφετο τὴν τῶν Ἑλλήνων θρησκείαν, ἔζησεν εὐτυχῶς· εὐρισκόμενος λοιπὸν εἰς τοιαύτας σοχασμῶς, καὶ περιπατῶν εἰς ἓνα μέρος μὲ τὰς Ἀρχιερατῆγας τε πρὸς τὴν ὥραν τῆ μεσημερίας, καθαρῶ ὄντος τῆ ἡμέρας, βλέπει μὲ τὰς σὺν αὐτῷ ἐν ἡμέρῳ, σὺλον φωτὸς εἰς σχῆμα Σταυρῶ· εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν γράμματα λέγοντα, ἐν τῷ νύκτα, δηλαδὴ ἐν τῇ δυνάμει τῆς θέλει νικήσει. Περὶ πλέον τῇ αὐτῇ νυκτὶ βλέπει ἐν ὄραματι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν λέγοντα, νὰ κατασκευάσῃ σημαίαν, κατὰ τὸν τύπον τῆ ὀφθέντος σημείου, καὶ νὰ τὴν βάλλῃ εἰς τὴν λόγχην τε, καὶ θέλει κατατροπώσῃ τὰς ὑπεναντίας. Κατασκευάσας λοιπὸν ὁ Κωνσταντῖνος αὐτὴν τὴν σημαίαν, καὶ συμπλεκόμενος μὲ τὸν Μαξέντιον πλησίον τῆς Ῥώμης ἔχοντα ἕως ἑξή. χιλιάδας στρατεύματα, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος πολὺ ὀλιγώτερον, καὶ κροτηθέντος πολέμου ἐπάνω τῆς Βολβίας, ἢ καὶ Μολβίας γέφυρας, ἐνίκηθη ὁ Μαξέντιος, καὶ ἐπιστρέφων εἰς Ῥώμην, ἔπεσεν ἢ γέφυρα, καὶ ἐπίγῃ εἰς τὸν ποταμὸν ὅμῃ μὲ τὸν ἵππον τε, καὶ ἔτιως ἔδωκε τὸ κακὸν τέλος καὶ αὐτὸς, ἀφ' ἧ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰταλίᾳ χρόνος ἕξ.

§. 12. Αὐτὴ ἡ νίκη κατέσκησε τὸν Κωνσταντῖνον Κύριον πάσης Ἰταλίας, καὶ Ἀφρικῆς, καὶ μετὰ τὴν νικῆν αὐτὴν εἰσῆλθε μὲ μεγάλην τιμὴν, καὶ εὐφημίαν εἰς Ῥώμην, τὴν ὁποίαν ἠτύχασε καὶ ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν, καὶ τυραννίαν ὅπῃ εὐρίσκετο, προσάξας νὰ ὑψώσῃ τὸ σημεῖον τῆ Σταυρῶ ἐν μέσῳ μιᾶς πλατείας, μὲ μίαν ὡραίαν ἐπιγραφὴν, μὲ χρυσᾶ γράμματα, ἔπειτα ἐνώθει μὲ τὸν Δικίνιον εἰς Μεδιόλανα, ἕνα μαν συνδέσας μεταξὺ αὐτῶν, νὰ κυβερνᾶ τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, καὶ νὰ μὴν ἐνοχλῇ τὰς Χριστιανὰς· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος νὰ κυβερνᾶ τὰ Δυτικὰ μέρη, καὶ ἐκύρωσαν αὐτὰς τὰς συνδέσας μὲ τὸ συνοικέσιον τῆς ἀδελφῆς τῆ Κωνσταντῖνος, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ὁ Δικίνιος, καὶ μὲ τὴν ἄδειαν τῆς ἐλευθέρου τῶν Χριστιανῶν πίσεως εἰς πᾶσαν τὴν Ῥωμαϊκὴν Αυτοκρατορίαν.

§. 13. Ὁ Γάμος τῆ Δικίνης, καὶ Κωνσταντίας τῆς ἀδελφῆς Κωνσταντῖνος εἰς Μεδιόλανα, ἔγινεν αἰτία τῆ θανάτου τῆ γέροντος Διοκλητιανῶ, εὐρισκόμενος εἰς Σάλωνα πόλιν τῆς Ἰλυρίας, διότι καλεσμένος ἀπὸ τῆς νέης Αυτοκράτορας νὰ εἰτέλθῃ εἰς τὰς γάμους, ἐπροφασίσθη διὰ τὸ γῆρας τε, καὶ δὲν εἰσῆλθε, διατέτο ὑλέγχθη ἀπὸ τῆς νέης Αυτοκράτορας, πῶς περισσοτέραν εὐνοίαν καὶ ἀγάπην εἶχε πρὸς τὸν Μαξέντιον, καὶ Μαξιμῖνον, πᾶρεξ πρὸς αὐτὸς· ὁ δὲν ἐφοβήθη ὁ Διοκλητιανὸς μήπως τῆ συμβῆ ἀπὸ αὐτῆς συμφορὰ, καὶ καταδρομὴ, ἔπιεν φαρμάκι καὶ ἀπέριψε τὴν μισθάν τε ψυχὴν, ὡς ἰσορῶσι πάντες, ἕξω ἀπὸ τὸν Εὐσέβιον, ἐν τῷ ἐνάτῳ ἔτει τῆς παραιτήσεως τῆς Αυτοκρατορίας, ζήσας χρόνος ἕξ, ἢ κατ' ἄλλοις ὄ. καὶ ἀπέθανεν καὶ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος, ὅπῃ ἐφαντάζετο πλέον τι ὑπὲρ ἀνθρώπου, καὶ ἤθελε νὰ τιμᾶται ὡς Θεός. (α)

Ρρ 2

§. 14.

Σημεῖον
φανέν ἐν
Οὐρανῶ.
Βλέπει ἐν
ὄραματι
τὸν Ἰησοῦν
Χριστόν.

Νίκη Κων-
σταντῖνος.

Συνδέσας
μεταξὺ
Κωνσταντί-
νος, καὶ Δικι-
νῆς.

Θάνατος
Διοκλητια-
νῶ.

Λικίνιος
ἐκστρατεύει
κατὰ Μα-
ξιμίον.

Νίκη Λι-
κινίου.

Θάνατος
ἐλευθέρως τῆ
Μαξιμίον.

Διχόνοια
Κωνσαντί-
νου, καὶ Λι-
κινίου.

Ἐπίσκοποι
Ρώμης.

§. 14. Λικίνιος, καὶ Κωνσαντίνος ἀφ' ἧ καὶ ἐτελείωσαν τὰς ὑποθέσει-
των, ἐπέστρεψεν ὁ Λικίνιος εἰς τὴν Ἀνατολήν ὅπως ἐξουσίαζε, μὲ σκοπὸν νὰ
ἀποδιώξῃ τὸν Μαξιμίον ὅπως μὲ τὰς τυρκαῖκας τὴν ἔδωκεν ὅσον δύναται
νὰ σοχαδῆ τινὰς τὰς Χριστιανὰς, καὶ πολλὰ κακὰ ἐπροξένησεν εἰς τὸ βα-
σίλειον τῆς Γαλατίας, ὑποκείμενον εἰς τὸν Λικίνιον, καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὸν
γνωρίσῃ νόμιμον Ἀυτοκράτορα. ὁ δὲν ἐρχόμενος εἰς πόλεμον ἐνίκησεν ὁ
Τύραννος Μαξιμίον ἀπὸ τὸν Λικίνιον, καὶ διωχθεὶς ἀπὸ τὴν Γαλατίαν καὶ
Θράκην, ἔφυγεν εἰς Ταρσὸν, ὅπως ἐτοιμαζόμενος νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν πόλε-
μον μὲ τὸν Λικίνιον, ἐτελεύτησεν ἀπὸ μίαν ἀρρώστιαν ὁμοίαν τῆ Γαλλε-
ρίας, διότι ἐσάπησαν αἱ σάρκες τῆ, καὶ ἔρρευσαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆ, καὶ πίπ-
τωνίας αἱ σάρκες τῆ κομμάτια, κομμάτια, ἀπέρριψε τὴν μιαν τῆ ψυχὴν,
ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τιδ'. Πρὶν δὲ τελευτήσῃ, εὐρισκόμενος ἐτι ἀρρώστο, ἐπ-
ρόσαξε καὶ αὐτὸς νὰ παύσῃ ὁ διωγμὸς κατὰ τῶν Χριστιανῶν, δίδων ἄδειαν
νὰ πράξωσιν ἐλευθέρως τὰ περὶ τῆς Θεοσεβείας αὐτῶν, καὶ νὰ δέωνται τῶ
Θεῷ τῶν ἀπάντων διὰ τὴν ὑγιείαν τῆ. ἀλλ' αὐτὴ ἡ ψευδὴς κατασοφί-
α δὲν τὸν ὠφέλησεν. Τοιαῦτον μιανὸν τέλος ἔλαβον αὐτοὶ οἱ Τύρανοι,
καὶ διώκται τῶν Χριστιανῶν, ὅπως διὰ πολλὰς χρόνας ἐτυράνουν τὴν Ἐκκλη-
σίαν τῆ Χριστοῦ, προξενῶντες πλῆθος μαρτύρων, Τύρανοι λέγω Μαξι-
μιανός, καὶ Διοκλητιανός τὸ ζεῦγος τῆ διαβόλα, καὶ μετ' αὐτὰς Γαλλέ-
ριος, Μαξέντιος, καὶ Μαξιμίον, τὰς ὁποῖας ἡ θεία δίκη δὲν ἀφῆκεν ἀτι-
μωρήτως ὡς, εἰς ἀρραβῶνα τῶν μελλόντων κολάσεων.

§. 15. Τοιαύτη νίκη τῆ Λικινίου ἐπροξένησε μίαν νέαν μάχην μετα-
ξύ Κωνσαντίνου, καὶ Λικινίου, ὅπως ἤθελε νὰ κρατήσῃ τὰς τόπας, καὶ ἐπαρ-
χίας ὅπως ἐνίκησεν ἀπὸ τὸν Μαξιμίον, τῆτο ἐκακοφάνη τῶ Κωνσαντίνω,
ἐπειδὴ ἦτον πρᾶγμα ἐναντίον τῶν συνδικῶν, ὁ δὲν ζητῶν ὁ Κωνσαντίνος
ἕνα μέρος ἴσον αὐτῶν τῶν τόπων, καὶ μὴ θέλων ὁ Λικίνιος, ἀναψεν ἡ
ἔρις, εἰς τρόπον ὅτι ἐκίνησαν πόλεμον, καὶ δις ἐνίκησεν ὁ Λικίνιος, καὶ ἐ-
βιάσθη ἵνα δώσῃ τῶ Κωνσαντίνω τὸ βασίλειον τῆς Δακίας, Μακεδονίας,
Μυσίας, καὶ Δαλματίας, κρατῶν ὁ Λικίνιος τὰ λοιπὰ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ
τῆς Αἰγύπτου. ὁ δὲν ὁ Κωνσαντίνος ἔμεινε τοιαυτοτρόπως μόνος Ἀυτοκρά-
τωρ, καὶ Κύριος τῆς Δύσεως πάσης, συνανυψωθείσης αὐτῶ εἰς τὸν θρό-
νον, καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ὅπως πολὺ ἕως τότε ὑπόφερεν ἀπὸ τὰς
διωγμὰς τῶν εἰδωλολατρῶν Ἀυτοκρατόρων.

§. 16. Εἰς τὰς ἡμέρας αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων Ἐπίσκοποι περιφα-
νεῖς τῶν Ἐκκλησιῶν ἐγένον ἔτσι. τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Μάρ-
κελλον, ἢ Μαρκελίον Α'. ὅπως ἐπεσκόπευσε χρόνας δύο, ἐγένον ὁ Εὐσέ-
βιος Α'. ἐν ἔτει τβ'. (α) τῆ ὁποῖα ἀποθανόντος τῶ ἡ. ἔτει τῆς Ἀρχιε-
ρα-

(α) Μεγάλη διαφορὰ μεταξύ τῶν Συγγραφέων διὰ τῆς τοιαύτης Ἐπισκοπῆς τῆς
Ρώμης, διὰ τὸν καιρὸν τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτῶν. Ὁ Εὐσέβιος θέλει πῶς ὁ Μαρκελίος
ἔτε-

ρατείας τῆ ἐγένεν ὁ Μιλτιάδης Α΄. ἐν ἔτει τί. κ. προστεύσας κ. αὐτὸς χρόνος τεσσαράς, ἐγένεν ὁ Σίλβεσρος Α΄. ἐν ἔτει τιδ΄. Τῆς δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, ὑπερον ἀπὸ τὸν Τύραννον ὁπῆ ἀνωτέρω εἶπομεν πῶς ἐγένεν Ἐπίσκοπος χρόνος ιγ΄. ἐπροχειρίθη ὁ Βιτάλιος, κ. αὐτὸς ἀρχιερατεύσας χρόνος ἐξ, τὸν διεδέχθη ὁ Φιλογένης, ὅσις προστεύσας χρόνος πέντε ἀφῆκε διάδοχον τὸν Παυλῖνον. Τῆς δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Γερομάργυρα Πέτρον, ὁπῆ διὰ προσαγῆς Γαλλερίας, κ. Μαξιμίνα ἐβάλλθη εἰς φυλακὴν, κ. ὑπερον ἀποκεφαλίδη, κ. ἀνδρείως ἐμαρτύρησεν, ὅσις ἀκωνώνητον ἐποίησε τὸν Ἀρείον, ὄντα διάκονον τῆς Ἐκκλησίας τῆ, ὡς ἰσορεῖ ὁ Θεοφάνης, ἐγένε Πατριάρχης, κ. ἀρχιεράτευσε χρόνος ι. ἐπροχειρίθη ὁ Ἀχιλλῆας, ὅσις προστεύσας χρόνον ἕνα, ἀφῆκε διάδοχον τὸν Ἀλέξανδρον. Τῆς δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας ὁ Ἐρμών προηγείτο, ὅσις ἐπισκοπεύσας χρόνος ς. ἀφῆκε διάδοχον τὸν Μακάριον, περὶ ὧν κ. κατωτέρω ρηθῆσεται.

Ἀντιοχείας.

Ἀλεξανδρείας.

Ἱεροσολύμων.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β΄.

Περὶ τῆς ἐπακολοθήσεως τῆ Γ΄. διωγμῆ ἐπὶ τῆς Βασιλείας Γαλλερίας, Μαξιμίνα, κ. Μαξεντίε τῶν Τυράννων τῆς Χριστιανικῆς Πίσεως.

§. 1.

Παραιτηθέντες τῆς Ἀυτοκρατορίας ὁ Διοκλητιανὸς, κ. ὁ Μαξιμιανὸς οἱ Τύραννοι, κ. διώκται τῶν Χριστιανῶν, ἀφῆκαν διαδόχως παρομοίως εἰς τὰς κατὰ τῶν Χριστιανῶν καταδρομὰς (ἐξω ἀπὸ τὸν Κωνσάντιον ὁπῆ ἦτον

Ρ ρ 3

ἐτελεύτησε τῶ τῆ. ὁ δὲ Βεχέριος εἰς τὸν κατάλογον τῶν τῆς Ρώμης Ἐπισκόπων θέλει πῶς ὁ Μαρκιλλῖνος ἐτελεύτησε τῶ τδ΄. κ. μετ' αὐτὸν ἔμεινε χηρέυσα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης χρόνος τρεῖς, μῆνας ἐξ, κ. ἡμέρας κέ. Τινὲς συγχίζουσιν, ὡς ὁ ἡμέτερος Συγγραφεὺς, τὸν Μαρκιλλῖνον, μετ' αὐτὸν Μάρκελον, ἀλλ' ἔτος ἐδιαδέχθη τὸν Μαρκιλλῖνον τῶ τῆ. ἔτει, ἡ εὐθύς, ἡ ἀφ' ἧς ἔμεινε χηρέυσα ἡ Ἐκκλησία τρεῖς ἡμισυ χρόνος ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, κ. ὑπερον ἀπὸ δύο χρόνος ἐτελεύτησεν, ἀν κ. τινὲς θέλουσιν πῶς ἐμαρτύρησε κ. ἀντ' αὐτῆς ἐγένεν ὁ Εὐσέβιος, ὅσις ὀλίγους μῆνας προστεύσας ἐτελεύτησε, τινὲς λέγουσιν πῶς ἀπόθανεν ἐν ἐξορίᾳ, δὲν εἶναι ὁμοῦ βέβαιον ἀνέβη τότε εἰς τὸν θρόνον, τῶ τιά. ἔτει ὁ Μιλτιάδης, ἡ Μελχιάδης. τῆτοι ἐδιαδέχθη ὁ Σίλβεσρος τῶ τιδ΄.

ἦτον ἡμέρος, καὶ φίλος τῶν Χριστιανῶν) τὰς δυσσεβεσάτας Γαλλέριον, Μαξέντιον, καὶ Μαξιμίον, τὰς σκληροτέρας διώκτας, ὅπως ἡ Ἐκκλησία τῆ Χριστοῦ ἔλαβεν, οἵτινες δὲν ἔλειψαν τῆ νὰ ἐφευρίσκωσι κατ' ἡμέραν νέας τρόπους μαρτυρίων· ἡ τιμὴ τῶν παρθένων νεανίδων δὲν ἦτον ὀλιγώτερον βιασμένη ἀπὸ τὴν πίσιν τας, τὰ ἱερὰ βιβλία μὲ ἄκραν ἐπιμέλειαν ἐζητῶντο, καὶ ἐκάλοντο, διὰ νὰ ἀπωλεσθῇ ἡ ἐνδύμησις ἀπὸ τὰς πιας, τὰ ὅποια οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἐτόλμων νὰ τὰ ἔχωσιν εἰς τὰς οἴκας των, ἕτε νὰ τὰ ἀναγινώσκωσι· καὶ δὲν ἄφιναν τρόπον, καὶ ἐφεύρεσιν ὅπως νὰ μὴν τὰς θλίβωσι, καὶ νὰ τὰς τυραννῶσιν, ὡσε τοιςτρόπως πολλοὶ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῶν ἡτοιμασμένων κολασιῶν, εἰς ἐρήμους, καὶ ἀβάτες τόπους ἀνεχώρησαν, διότι δὲν ἦτον πολιτεία τῆς Ἀνατολῆς ὅπως νὰ μὴν ἐκαταβρέχεται ἀπὸ τὰ μαρτυρικὰ αἵματα. Ὡς τότεν ὁ Γαλλέριος ὡς πρόεδρος τῆς κακίας δὲν ἔλειψεν, ἀπὸ τὸ νὰ λάβῃ τὴν ποινὴν, ἀξίαν τῆς δυσσεβείας τας, εἰς προοίμιον διὰ τὴν μέλλουσαν δέξασθαι αὐτὸν κόλασιν, τὰ ὅποια δικαίως ἔπαθε, διότι τὸν ἔφθασεν ἡ θεία δίκη ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἀρχινῶσα ἡ τιμωρία ἀπὸ τὸ σῶμά τας, καὶ φθάσασα ἕως εἰς τὴν ψυχὴν, γινόμενον εἰς τὰ ἐντόδιά τας ἕνα αἰφνίδιον ἀπόσημα, ἔπειτα πληγὴ εἰς τὸ βάθος συριγγώδης, καὶ ἀνιάτρευτος νομὴ εἰς τὰ ἐνδότερα σπλάγχνα τας, ἀπὸ τὰ ὅποια διὰ μέσση μιᾶς πληγῆς, εἰς τὰ ἀπόκρυφα τας μέλη ἀναβρῶσαν σκώληκες ἀναρίθμητοι, καὶ ἐβρῶμαι θανατηφόρον μυρωδιάν ὅλον τας τὸ σῶμα, ἀπὸ τὴν πολλὴν τροφὴν, καὶ πρότερον ἀπὸ τὴν ἀρρώσιαν ἐπρίσθη, καὶ ἐπαχύνθη, καὶ ὑστερον ἐσάπησε, καὶ ἔγινεν ἀνυπόφορος θραύρα εἰς τὰς πλησιάζοντας. Ἀπὸ δὲ τὰς ἰατρὰς, ἄλλοι μὲν μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπομείνωσι παντελῶς τὴν πολλὴν δυσωδίαν, καὶ βρῶμαν, καὶ ἀδυνατῶντες τὴν θεραπείαν τας, ἐσφάζοντο ἀπὸ αὐτὸν· ἄλλοι δὲ ἀυξανόμενε τῆ πάθους ἀπελπίζοντο διὰ τὴν σωτηρίαν τας, ὅθεν καὶ αὐτοὶ ἐθανατώνοντο. Παλαίων λοιπὸν μὲ τόσα κακὰ, μόλις ἤλθεν εἰς αἴδησιν διὰ τὰ τολμηθέντα κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

Δόγμα
ὑπὲρ τῶν
Χριστιανῶν.

§. 2. Ἐρχόμενος ἐν ἑαυτῷ, καὶ αἰσθανόμενος τὸ πρᾶγμα, πρῶτον μὲν ἐπρόσπεσε, καὶ ἐπροσέυχεται πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ἀπάντων διὰ τὴν σωτηρίαν τας· ἔπειτα κηλέσας τὰς ὑπηκόους τας ἐπρόσαξε χωρὶς ἀργοπορίαν, μὲ νόμον, καὶ δόγμα νὰ πάυσῃ ὁ κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸς, νὰ εἰκοδομῶνται αἱ Ἐκκλησίαι αὐτῶν τῶν Χριστιανῶν, ἵνα συνάγωνται, καὶ πράλλωσι τὰς ἑαυτῶν συνηθείας ἀκωλύτως, καὶ νὰ ἔυχωνται ὑπὲρ τῆ Βασιλείας. Ἐνθὺς λοιπὸν ὁ λόγος ἔργον γινόμενος, ἐπέμποντο εἰς πάσαν πόλιν, καὶ χώραν, αἱ βασιλικαὶ διαταγαὶ, αἵτινες ἐδιώριζον τὰ ἐναντία τῆ πρώτῃ ἀσπλάγχχου διωγμῆ, τὰ ὅποια θέλει εὐρη παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (α).

§. 3.

Μαξιμίνοσ
δυσσεβεί
εἰς αὐτό
τὸ δόγμα.

§. 3. Αὐτὴν δὲ τὴν μεταβολὴν τῆ Γαλλερίας, Μαξιμῖνος ὁ ἀνεψιὸς αὐτῆ ἐξ ἀδελφῆς, ὅπῃ ἀνηγορεύθη Καῖσαρ ὁμῶ μετὸν ἀδελφόν τε Σευῆρον, ἀπὸ αὐτὸν τὸν Γαλλερίον, τὸν ὁποῖον Σευῆρον ἔπεμψεν εἰς Ἰταλίαν, καὶ τὸν Μαξιμῖνον εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατ' ὃν καιρὸν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἀνεκηρύχθη Σεβαστὸς ἀπὸ τὸν πατέρα τε, ὁ Μαξιμῖνος λέγων ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐφάνη δυσσεβέστατος Τύραννος κατὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τῆς εἰς τὸν ἀπάντων Θεὸν Εὐσεβίας πολερικώτατος, δὲν εὐαρεσκεῖτο εἰς τὰ γραφόμενα διατάγματα τῆ Γαλλερίας, ἀλλ' ἀδημονῶν διὰ τὴν μεταβολὴν τῆ Γαλλερίας, τὰ ἐκαταφρόνει, μὴν δυνάμενος δὲ νὰ ἐναντιωθῆ εἰς τὴν θέλησιν, καὶ ἀπόφασιν τῶν μεγαλιτέρων τε, ἔκρυψε τὸν προρρηθέντα νόμον, καὶ δὲν τὸν ἐδημοσίευσε, καὶ διὰ νὰ μὴν φανῆ τελείως ἐνάντιος, μετ' ἄγραφον πρόσαγμα, εἰς τὰς ὑποκειμένους τε ἀρχοντας, καὶ ἡγεμόνας, ἐδιώρισε νὰ πάυση ὁ κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸς, καὶ τὰ κολασήρια, καὶ νὰ μένωσιν ἀνενόχλητοι, καὶ ἀπέρακτοι, καὶ αὐτοὶ ἐδηλοποιῶν τὴν προσαγὴν τε μεταξὺ αὐτῶν, διὰ γραμμάτων. Λοιπὸν εἰς ἐξ αὐτῶν ἐξόχως τετιμημένος ἑπαρχος, καὶ πρῶτος τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν ἀξίαν, καὶ ἐξασίαν Σαβῖνος λεγόμενος, ἐδηλοποίησεν εἰς τὰς κατ' ἑκάστην εὐρισκομένους προσεῳτας, καὶ ἐξεστιασὰς, τὴν βασιλικὴν προσαγὴν, καὶ ἀπόφασιν, καὶ γνώμην, περὶ τῆς καταπαύσεως τῆ κατὰ Χριστιανῶν διωγμῶ, καὶ κολασηρίων, γράφων περὶ τῆτα μίαν Ῥωμαϊκὴν Ἐπιστολὴν, τὴν ὁποῖαν σημειώνει, καὶ ἐκτίθησιν ὁ Εὐσεβίος (α). Λοιπὸν ὅσοι ἦσαν κατ' ἑπαρχίας, πιεσέσαντες ὡς ἀληθινὴν τὴν ἀπόφασιν, ἐφάνέρωσαν, καὶ ἐκήρυξαν τοῖς κριταῖς, καὶ στρατηγοῖς, τὴν βασιλικὴν παραγγελίαν, καὶ γράμματα.

§. 4. Καὶ ἔχι μόνον διὰ γραμμάτων, καὶ λόγων ἐγίνοντο τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ ἐν ἔργῳ ταχέως, θέλοντες νὰ τελειώσωσι τὸ βασιλικὸν νεῦμα, ἐφάνέρωσαν τὴν προσαγὴν εἰς ἐκείνας ὅπῃ εὐρίσκοντο εἰς δεσμὰ διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν, καὶ τὰς ἐλευθέρωναν, προσέτι καὶ ἐκείνας ὅπῃ εὐρίσκοντο εἰς τὰ μεταλλεῖα διὰ τιμωρίαν ἢλευθέρωναν, διότι αὐτὸ τῆ ἀληθείᾳ, ἐνόμιζον νὰ γίνεταί διὰ βασιλικῆς προσαγῆς.

§. 5. Τελειωθέντων τῶν τοιαύτων, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εὐθὺς ὡς φῶς ἀπὸ μίαν σκοτεινὴν νύκτα λαμπρύνων, ἐσυνάζοντο ἀπὸ πάσαν πόλιν Εὐσεβεῖς, καὶ ἐπληρῆντο αἱ Ἐκκλησίαι, καὶ ἐγίνοντο τὰ συνηδισμένα Χριστιανικὰ μυσῆρια ἀνεμποδίως, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχι ὀλίγον ἐδαύμαζε καὶ ἡπόρει ὁ κατ' εἰς ἀπὸ τὰς ἀπίστες, τῆς τοσαύτης μεταβολῆς τὸ παράδοξον, καὶ ἠναγκάζετο νὰ φωνάζῃ, μέγας, καὶ ἀληθινὸς ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν.

§. 6.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. Σ'. κεφ. α'.

§. 6. Ἀπὸ δὲ τὰς Χριστιανῆς, ὅσοι μὲν τὸν ἀγῶνα τῶν διωγμῶν, πιστῶς καὶ ἀνδρείως ἀθλήσαντες, ἀπέρασαν, πάλιν ἀπελάμβανον τὴν εἰς πάντας παρήσϊαν, καὶ συναναεσροφὴν. ὅσοι δὲ ἀρρωσθήσαντες εἰς τὴν πίσιν ἦσαν χειμασμένοι κατὰ τὴν ψυχὴν, χαρήμενα ἐσπῆδαζον διὰ τὴν ἰατρειάν τες, παρακαλῶντες, καὶ ζητῶντες χεῖρα βοηθείας ἀπὸ τὰς ὑγιεῖς, καὶ σερεῆς κατὰ τὴν πίσιν, δεόμενοι τῆ πανοικτίρμονος Θεοῦ νὰ γίνῃ ἰλεως αὐτοῖς. ἔτι καὶ οἱ γενναῖοι τῆς θεοσεβείας ἀθληταὶ ἐλευθερήμενοι ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν τῶν μετὰλλων, ἐφέροντο εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν, περιπατῶντες διὰ τῆς πόλεως χαρήμενοι, μὲ φαιδρὸν, καὶ ἀγαλλιώμενον πρόσωπον.

Μαξιμῖνος
ἀρχίζει πάλιν τὸν
διωγμὸν.

§. 7. Τὰ τοιαῦτα μὴ δυνάμενος ὁ Μαξιμῖνος νὰ ὑποφέρῃ διὰ ἕξ μῆνας, ὡς μισόκαλος, καὶ ὄλων τῶν καλῶν ἐπίβηλος, ἀφ' ἧ ἑκαταδικάσθη μὲ θεήλατον ὄργην ὁ Γαλλέριος, καὶ ἐδιαδέχθη αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν, ἤθελε τὸν καιρὸν ἀρμόδιον, καὶ ἀρχισε πάλιν τὸν διωγμὸν, καὶ πρῶτον μὲν ἐδοκίμασε νὰ ἐμποδίσῃ τὰς Χριστιανῆς ἀπὸ τὰς συνάξεις ὅπῃ ἐγίνοντο ἵνα δάπτωσι τὰς νεκρὰς, ἐυρίσκων εἰς αὐτὸ μίαν πρόφασιν τῆς κακῆς αὐτῆ γνώμης. ἔπειτα κινήσει κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ γινόμενος αἴτιος θανάτου εἰς πολλὰς, καὶ τέλος ἀνάμεσα εἰς τὰς πόλεις, τὸ ὅποιον δὲν ἔγινε ποτὲ, ὡς λέγει ὁ Εὐσεβίος (α), ψηφίσματα πόλεων, κατὰ Χριστιανῶν, καὶ βασιλικῶν διατάξεων ἀντιγραφαὶ εἰς σήλας χαλκῆς ἐντετυπωμέναι ἀνωρθεῖντο. αὐτὴν τὴν γραφὴν ὅπῃ ἐντυπῆτο εἰς τὰς σήλας ἀνάγνωδι παρά τῷ Εὐσεβίῳ (β), εἰς τὴν ὁποίαν θέλει ἰδῆ καὶ καταλάβῃ τὴν αὐθάδειαν τῆς θεομισείας τῆ ἀνδρὸς, αὐτῆ τῆ μιὰρῆ λέγω Μαξιμῖνος, τὸν δὲ κινήθεντα ὑπ' αὐτῆ διωγμὸν χειρότερον ἀπὸ τὸν πρῶτον, καὶ τὰς φυγὰς τῶν κατὰ πάσας ἐπαρχίας ἠγκμένων, καὶ τὰς μηχανουμένας καὶ πλασὰς κατηγορίας καὶ ἐπιβλάς ἀνάγνωδι εἰς τὸν αὐτὸν Εὐσεβίον (γ). διότι ἔχει ἕνα πρὸς ἕνα, ἢ δύο, ἢ τρεῖς τὰς πισεύοντας τῷ Χριστῷ, ἀλλ' ἀγγελιδὸν κατέτρεχον, καὶ χιλίαι, καὶ μυρία ἐθανάτωναν. καὶ εἰς τινὰς πόλεις, ὅπῃ ἦσαν γεμάται ἀπὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν αἱ Ἐκκλησίαι, τὰς ἔκαιον. καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆ Σωτηρίας Πάθης, εἰς τὴν ὁποίαν, καὶ τὰ Πάθης, καὶ κατ' ἐξῆς τὴν Ἁγίαν Ἀνάστασιν πανεγυρίζομεν, πάσας τὰς Ἐκκλησίας τὰς ἐυρισκομένας εἰς τὴν Ἡγεμονίαν τῶν Ρωμαίων κατέλυσαν, κατὰ τὸν ἴσον οἱ Θεοδώρητος.

Διαταγή
πλασῆ ὑπὲρ
Χριστιανῶν
τῆ Μαξι-
μῖνος.

§. 8. Εἰς αὐτὰ δὲ μετὰ τὴν νίκην τῆ ἐν Ρώμῃ Μαξιμῖνος, Κωνσταντῖνος, καὶ Δικίνιος μιᾷ φωνῇ, καὶ μιᾷ γνώμῃ, νόμον ὑπὲρ Χριστιανῶν διέτύπωσαν, ὅσις ἐπέμφθη καὶ πρὸς Μαξιμῖνον τὸν ἐυρισκόμενον ἐν τῇ Ἀνατολῇ, καὶ φιλίαν προσηγορούμενον, αὐτὸς δὲ λυπηθεὶς εἰς τὰ γενόμενα κατὰ

Μα-

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. θ'. κεφ. ζ'.
κλῆσ. Ἱστορ. βιβλ. θ'. κεφ. γ'. δ'. ε'. καὶ ε'.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

(γ) Ἐκ-

Μαξιμίος, ἢ μὴ βεβλόμενος νὰ φανῆ, πῶς ὑποτάσσειται εἰς ἄλλας, ἔτε πῶς ἀδελτῆ τὸ πρόσταγμα διὰ φόβον, ἔγραψεν ὡς ἐξ ἰδίας αὐτῆ προαιρέσεως διάταγμα πλασόν, ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, αὐτὸς κατ' ἑαυτῆ ψευδόμενος εἰς αὐτό. Τὸ γράμμα λοιπὸν τὸ πρὸς Σαβίνον σαλδὲν, διὰ τῆς Χριστιανῆς, ἐδίδεν ἀδειαν ἀπαραλλάκτως νὰ φυλάσσεται, ὅμως νὰ μὴ ποιῶσι συνελύσεις, ἔτε νὰ οἰκοδομῶσιν Ἐκκλησίας, ἔτε ἄλλας τελετὰς νὰ ποιῶσι, μ' ὅλον ὅπῃ οἱ τῆς εἰρήνης συνήγοροι, ἢ τῆς Εὐσεβείας προσάται Κωνσταντῖνος, ἢ Δικίνιος, ἢ εἰς αὐτὸν τὸν Μαξιμῖνον ἔγραφον, νὰ ἀφίνη τῆς Χριστιανῆς ἐν ἡσυχίᾳ, ἢ ἀδείᾳ τῆ ἐκτελεῖν πάντα τὰ ἔδικα, ὡς ἢ αὐτοὶ εἰς τῆς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς, μὲ προγράμματα, ἢ νόμους ἐσυγχώρησιν, ἢ ἀφίνον ἐλεύθερον τὴν πολιτείαν τῆς, ὡς ὁ Εὐσέβιος μαρτυρεῖ. (α)

§. 9. Εἰς ὀλίγον δὲ διάστημα καιρῶ, νικηθεὶς εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τῆ Λυκινίᾳ, ὁ Τύραννος Μαξιμῖνος, ἢ φεύγων, ἤλθεν εἰς τῆς τόπας τῆς, ὅπῃ εὐθύς, μὲ θυμὸν παράφρονα ἐφόνευσε πολλὰς ἱερεῖς, ἢ Προφήτας τῶν πατέρων προσκυνημένων ὑπ' αὐτῆ Θεῶν, ὡς μάγας, ἢ ψεύσας, ἢ ἐξόχως προδότας γενομένης τῆς σωτηρίας τῆς, ἀπὸ τῆς χρησμῶν τῶν ὁποίων παρακινήθεις ἤγαγε τὸν πόλεμον· τελευταῖον δὲ ἐν Γαρτῶ, ὅπῃ πάλιν κατὰ Λικινίᾳ ἠτοιμάζετο, αἰφνιδίως ὀδύνας, ἢ πόνους τῆ σώματος τυραννόμενος, ἢ ὡς μέλλων νὰ ξεψυχήσῃ, ἐπρόσρεξεν εἰς τὸν Θεὸν τῶν ἀπάντων, ζητῶν βοήθειαν, ἢ νόμον τέλειον διέταξε διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν Χριστιανῶν, ἢ μὲ νέον διάταγμα ἐδιώρισε, νὰ ἔχη ὁ κατ' εἰς ἀδειαν, νὰ προσέρχεται εἰς ἐκείνην τὴν θρησκείαν ὅπῃ ἐκλεξε, ἢ νὰ κτίζωσιν Ἐκκλησίας, ἢ πάντα τὰ πρῶν δίκαια τῶν Χριστιανῶν, οἴκους, χωρῖα, ἢ ἕτερα, ἐπρόσασε νὰ ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῶν δίκαιον.

§. 10. Οὕτω λοιπὸν ἀπὸ αὐτὸν, παρὰ τῶ ὁποίῳ πρότερον δυσσεβεῖς, ἢ ἀδελτοι ἐνομίζοντο οἱ Χριστιανοὶ, ἢ πάσης ζωῆς βλάβη, ὅπῃ ἔχῃ μόνον πάλιν, ἀλλ' ἔτε χωρῖα, ἢ δὲ ἐρημίαν νὰ κατοικῶσιν εἶχον ἀδειαν, ἀλλὰ ἢ διατάξεις κατ' αὐτῶν σκληραὶ, ἢ νομοθεσίαι ἀνομοὶ ἐδημοσίευσαντο, ἢ πᾶν εἶδος κολάσεων, ἢ τιμωριῶν, ἢ θάνατον ἐλεεινότατον ὑπέμεινον, ἀπὸ αὐτὸν λέγω, ἔλαβον ἀδειαν οἱ τοιαῖτοι νομιζόμενοι ἀδελτοι, νὰ ζῶσιν ἐλευθέρως ἢ νὰ λαμβάνωσι ἢ βασιλικὰς πληρωμὰς, ἢ δικαιώματα, ὡς ἰσορεῖ ὁ Εὐσέβιος (β), ὅστις λέγει πῶς αὐτὴν τὴν πρόσταγὴν τὴν ἐδημοσίευσεν ὑπερον ἀπὸ ἑνα χρόνον τῶν πρῶτων διαταγῶν, τῶν ἐν σήλαις ἐντυπωθεισῶν.

§. 11. Οἴλιγον καιρὸν ἔπειτα, κατακαϊόμενος ἀπὸ τὸ ἀκατάπαυστον καύσιμον τῶν μελῶν τῆς, τυραννόμενος ἢ αὐτὸς ὡς ὁ Γαλλέριος, ἢ Μαξιμιανὸς, κακῶ θανάτῳ τὴν ζωὴν κατέσρεψεν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἢ ἔτως ἐλα-

Μαξιμῖνος
σκληρύνεται
κατὰ τῶν
Ἐθνικῶν
ἱερέων.

Δίδει ἐλευ-
θερίαν τοῖς
Χριστιανοῖς.

Τέλος τῆ
διωγμῆς.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. Δ'. κεφ. Δ'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. Δ'. κεφ. Γ'.

λαβε τέλος ὁ κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμὸς, ὁ κινήθεις ἀπὸ αὐτῆς τῆς
 Τυράννης, καὶ ἀπὸ τῆς πρὸ αὐτῶν ἄλλης βασιλεῖς, ὅπῃ εἰς διαφόρους καιροὺς
 ἐλυράννην τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Χριστῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Περὶ τῆς Μεγάλου Κωνσταντίνου πρώτου Αὐτοκράτορος τῶν Χρι-
 στιανῶν, καὶ τῶν γενομένων ὑπ' αὐτῆ ἐν τῇ Χριστῷ
 Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Γδὲ λοιπὸν ἡ εὐτυχὴς Ἐποχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ αἱματώδης δράκων, κύ-
 ριος, καὶ ἐξουσιαστὴς τῆς Οἰκουμένης εἰς τὰς ἀπερασμένους αἰῶνας, ἐκρημνίσθη
 ἀπὸ τῆς Οὐρανῆς, δηλαδή ἀπὸ τὴν δόξαν τῆς εἰς τὰς ἀβύσσους, καὶ ἔγινε
 λαμπρὰ φανέρωσις ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν παντὸς τῆς κόσμου, ὁ δὲ δόξαμβος
 τῷ Ἀμνῶ, καὶ ἔλαμψε τέλος πάντων ἐκεῖνος ὁ εὐτυχὴς καιρὸς, εἰς τὸν ὁ-
 ποῖον ἐλευθερωμένη ἡ Χριστιανικὴ πίστις, ἀπὸ τῆς τυραννίας, καὶ καταδρομῆς,
 τῶν διώκτῶν εἰδωλολατρῶν, τυράννων, χαίρεται, καὶ ἀγαλλιά εἰς τὴν εἰρήνην,
 μετὰ τὸν διαιουθεντευτὴν τῆς, χαρῆμένη ἀπὸ τῆς λαμπρᾶς ἀκτίνης τῆς γαλινοτάτης
 Οὐρανῆς, καὶ ἀπὸ τὴν καλὴν, καὶ ἡσυχον τύχην. Εἰς ποίαν δὲ κατάστασιν
 ἦτον, ἐφαίνετο ἀφ' ἑαυτῆς τῆς, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς ὅπῃ εἶχε,
 μετὰ τὴν ὁποίαν, ἐχὶ μόνον ἡ Ρώμη, καὶ πᾶσα ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία, ἀλ-
 λά καὶ πᾶσα ἡ Οἰκουμένη ἐώρτασε τὰ ἐνδοξα κατορθώματα τῷ Ἡρώδῃ Κων-
 σταντίνῳ διὰ τὴν νίκην, καὶ κατατρόπωσιν τῷ Μαξεντίῳ, ὡς ἐρρέθη εἰς τὸ ἀνω-
 τέρω κεφάλαιον, ἐπειδὴ ἡ Χριστιανικὴ πίστις ἦτον τοιςτρόπως ἐξαπλωμέ-
 νη εἰς ὅλον τὸ βασίλειον, ὅπῃ εἰς πείσμα τόσων διωγμῶν, οἱ πλείονες
 τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ πλῆθος λαῶν τὴν ἐνηγκαλίσαντο, εἰς τρόπον ὅτι ὁ
 αὐτὸς Μαξέντιος εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας τῆς, διὰ τὴν ἔχῃ τὴν καλὴν
 ὑπόληψιν τῷ λαῷ, ἐπροσποιεῖτο πῶς εἶναι Χριστιανός, καὶ διὰ τὴν δώσω μίαν
 ἀνακεφαλαίωσιν τῆς Ἱστορίας τῷ αὐτῷ Ἡρώδῃ, τῷ Κωνσταντίνῳ λέγω, διὰ
 περισσοτέραν κατάληψιν τῶν Ἀναγνωσῶν, ἰδὲ ὅπῃ ἀρχομαι ἐπιτομικῶς
 τὴν περιγράφω.

Κωνσταντίνου
 Αὐτοκράτορος
 ἀπὸ Χ. Γ.
 306.

§. 2. Εὐδαιμον λοιπὸν, καὶ τρισμακάρις τέλος τῆς ζωῆς λαβὼν
 Κωνσταντίνος ὁ Χλωρὸς, ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐν Βορᾶκῳ πόλει τῆς Βρεταννίας
 τῇ κέ. Γελίῳ ἐν ἔλει τς'. τῆς δὲ ἡλικίας αὐτῆς νς'. καὶ τῆς ἡγεμονίας εἰς
 ἀπὸ τὸν καιρὸν δηλαδή ὅπῃ Καίσαρ ἀνεκηρύχθη, τῆς δὲ Αὐτοκρατορίας τῆς
 τῷ β'. ἔλει, ὅταν ὁ υἱὸς τῆς Κωνσταντίνου ὢν Σεβαστός, εὐρίσκειτο μετὰ τὸν
 Γαλ-

Γαλλέριον, ἀλλὰ προφθάσας εἰς τὰ λοιπὰ τῶ πατρὸς τε, ὅποῖαν ἔφυγεν ἀπὸ τὸν ρηθέντα Γαλλέριον, ὅπῃ τὸν ἐπιβλεύει, ἔλαβε τὴν καλὴν τύχην νὰ κηρυχθῆ διάδοχος ἐν τῷ ἅμα, καὶ Αὐλοκράτωρ ἀπὸ αὐτὸν τὸν πατέρα τε, τῷ λε. εἴη τῆς ἡλικίας τε, καὶ τῷ α. εἴη τῆς σοφίας. Οὐλυμπιάδος, κατὰ τὸν Σωκράτην (α), καὶ Νικηφόρον (β), ἀπὸ δὲ Χριστοῦ τῷ τζ. καθ' ὃν χρόνον ἡ τῶν Ρωμαίων Βασιλεία εἰς πέντε ἔξασιασας ἐδιαιρέθη, εἰς Κωνσταντῖνον δηλαδὴ τὸν Μέγαν, εἰς Γαλλέριον ὅπῃ ἀνέδειξε δύο Καίσαρας, Μαξιμῖνον εἰς τὰ Ἀνατολικά τὰ μέρη, καὶ Σευήρον εἰς τὰ κατὰ τὴν Γαλιαν, καὶ εἰς Μαξένιον ὅπῃ τυραννικῶς ἐξασίαζε τὴν Ρώμην. Ὁ Σευήρος σαλθεὶς ἀπὸ τὸν Γαλλέριον κατὰ τῶ Μαξιμιανῶ, ἐφονεύθη δι' ἀπάτης ἀπὸ αὐτὸν τὸν Μαξιμιανὸν πατέρα τῶ Μαξένιου. Ὁ αὐτὸς Μαξιμιανὸς συγχιζόμενος μετὰ τὸν υἱὸν τε τὸν Μαξένιον, καὶ διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν ζωὴν τε, ἔφυγε πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον, διὰ νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὸν κίνδυνον, ἀλλ' ἐπιβλεύων τὴν ζωὴν τῶ Κωνσταντῖνου, καὶ φανερωθεὶς, ἐφονεύθη διὰ προσαγωγῆς αὐτῶ. Μαθὼν ὁ Γαλλέριος τὸν θάνατον τῶ Σευήρου, ἔκλεξεν εἰς τόπον αὐτῶ διὰ Καίσαρα, καὶ σύντροφον τῆς βασιλείας, τὸν Λικίνιον, φίλον τε παλαιόν. Ἀκίστας δὲ ὁ Μαξιμῖνος, πῶς ὁ Γαλλέριος ἐκήρυξε διὰ σύντροφόν τε τὸν Λικίνιον, εἰς καιρὸν ὅπῃ ἔπρεπε, νὰ κηρυχθῆ αὐτὸς, εἰς τῆτο τὸ ἀξίωμα, ἐλυπήθη σφόδρα. Ὅθεν μόνος τε κηρύσσεται Αὐλοκράτωρ εἰς τὴν Ἀνατολήν, χωρὶς τῆς θελήσεως τῶ Γαλλέριου. Ἔως τόσον ὁ Γαλλέριος κινήσας πόλεμον κατὰ τῶ Μαξιμιανῶ, ἀρρώσθησας εἰς τὴν ὁδὸν, διὰ θείας ὀργῆς, ἀπέθανε, καὶ ἔμεινε ὁ Λικίνιος διάδοχος τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ τέλειος ἐξασιασῆς τῆς Ἀνατολῆς, καθ' ὃν καιρὸν ὁ Κωνσταντῖνος ἦν Κύριος τῆς Δύσεως, ὅτινες μόνοι ἐνομίζοντο νόμιμοι, καὶ ἀληθεῖς Αὐτοκράτορες. οἱ ἕτεροι δὲ Μαξένιος, καὶ Μαξιμῖνος Τύρανοι. Ὁ Μαξιμῖνος ἐυρισκόμενος εἰς τὴν Ἀνατολήν τυραννικῶς, καὶ μὴ θελήσας νὰ ὑπολαχθῆ τῷ Λικίνιῳ, ἐπίοιει πολλὰς τυραννίας, ἐκεῖ ὅπῃ ἐξασίαζε, καὶ μεγάλας διωγμὰς κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὁμοίως καὶ ὁ Μαξένιος εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιαν, καὶ Ρώμης ἐπίοιει τὰ αὐτὰ.

§. 3. Κωνσταντῖνος, καὶ Λικίνιος, ὡς ἀληθεῖς Αὐτοκράτορες, ἔβαλον πᾶσαν ἐπιμέλειαν, καὶ δύναμιν διὰ νὰ ἐκριζώσωσιν αὐτὰς τὰς δύο Τυραννίας, καὶ διώκτας τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐυρισκόμενος εἰς τὰ Δυτικὰ μέρη, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐλευθερώσῃ τὰς Χριστιανὰς ἀπὸ τὴν Τυραννίαν τῶ Μαξένιου, καὶ μάλις διὰ τὴν παρακίνησιν πολλῶν ἀξιωματικῶν, καὶ ἐγκρίτων τῆς Ρώμης, οἵτινες φεύγουσιν ἀπὸ τὸν Μαξένιον, ἔβρεχον πρὸς αὐτὸν, ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῶ Μαξένιου, καὶ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς νίκης, ἐπειδὴ ὁ Μαξένιος εἶχε περισσότερον στρατεύμα, ἔλαβε θάρρος ἀπὸ τὸ

Qq 2

ση-

Κινεῖ πόλεμον κατὰ Μαξένιου.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. β΄.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ. κεφ. ιθ΄.

Σημεῖον
Σταυρῆ ἐν
Οὐρανῷ.
Νικᾷ τὸν
Μαξέντιον.

Θεῖαμβος
τῆ Κων-
σαντίν.

Ἐλευθερία
τῶν Χριστιανῶν.

σημεῖον τῆ Σταυρῆ, ὅπῃ ὥρα μεσημερία, ἐφάνη εἰς Οὐρανὸς, με γράμμα
μαλα εἰς τὸ μέσον λέγοντα, ἐν τάλῳ νίκῃ. Τὸ ὅποιον σημεῖον θείων εἰς
τὴν λόγχην τε, καὶ κινῶν με αὐτὸ τὸ θάρρος, καὶ τὴν πίσιν, ἐνίκησε τὸν
Μαξέντιον κατὰ κράτος, ὅστις φεύγων ἔπεσεν ἀπὸ μίαν γέφυραν, καὶ ἐπί-
γη εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ ἔμεινεν ὁ Κωνσαντίνος νικητὴς, καὶ τροπαιάρχος, καὶ
ἐξουσιαστὴς πάσης τῆς Δύσεως, χωρὶς πολὺν κόπον, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, ἐν ἔλει-
τιγ. τῷ ἐβδόμῳ ἔλει τῆς αὐτῆς Βασιλείας, τῇ κέ. τῆ Σεπτεμβρίου.

§. 4. Νικητὴς λοιπὸν ὁ Κωνσαντίνος, ἐμβαίνει εἰς τὴν βασιλεύσαν πό-
λιν τῆς Ρώμης, μετ' εὐφημίας, καὶ πολλῆς χαρᾶς ὑποδεχόμενος, διότι ἄν-
δρες τε, καὶ γυναῖκες, παιδιά, καὶ δῆλοι με πᾶν τὸ λοιπὸν πλῆθος, λυτρω-
τὴν αὐτὸν, καὶ σωτήρα, καὶ εὐεργέτην, με μεγάλας, καὶ ἀκράτηταις φωναῖς
εὐφήμην· αὐτὸς δὲ μὴ ὑπεριφανεύμενος εἰς τὰς ἐπαίνας, ἀλλ' αἰδανόμενος
δὲ, καὶ γινώσκων τὴν θείαν βοήθειαν, εὐχαριστῆσε τὸν τῆς νίκης αἴλιον, καὶ διὰ
γραφῶν, καὶ διὰ σήλων ἐκήρυξε τοῖς πασι, τὸ σωτήριο σημεῖον, καὶ ἀνορ-
θῶν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως αὐτὸ τὸ μέγα τρόπαιον, εἰς μίαν ὑψηλὴν
λόγχην, ἐν σχήματι Σταυρῆ, ὑπὸ χεῖρα τῆς ἰδίας εἰκόνας, ἐν ἀνδριάντι κα-
τεργασμένης, τὴν ἔστησεν ἐπάνω εἰς μίαν σήλην ἀπὸ τὰς ἐν Ρώμῃ περιφή-
μας, καὶ θείων αὐτὴν εἰς ἓνα μέρος τῆς πόλεως, με τοιαύτην ἐπιγραφὴν
Ρωμαϊκοῖς γράμμασι „ τέτω τῷ σωτηριῶδει σημεῖω τῷ ἀληθεῖ ἐλέγχῳ
„ τῆς ἀνδρίας, τὴν πόλιν ὑμῶν ζυγῆ τυραννικῆ διασωθεῖσαν ἠλευθέρωσα,
„ ἔλι μὴν, καὶ τὴν Σύγκλητον, καὶ τὸν δῆμον Ρωμαίων, τῇ ἀρχαίᾳ ἐπι-
„ φανείᾳ, καὶ λαμπρότητι ἐλευθερώσας ἀποκατέστησα. Ἀνάγνωδι τὸν
Εὐσέβιον (α), τὸν Σωκράτην (β), τὸν Σωζόμενον (γ), καὶ ἄλλους. Καὶ
ἦτον οἱ Ρωμαῖοι ἔχοντες ἐπινίκιον ἑορτὴν, ἡμέρας ἑπτὰ, γεραίροντες τὸν
Κύριον, καὶ μεγαλύνοντες τὸν Κωνσαντίνον, ὡς ὁ Θεοφάνης γράφει (δ).

§. 5. Ὑστερον ἀπὸ αὐτῆς τῆς θριάμβος, τὸ πρῶτον τε ἔργον ἐσάδη,
να δοθῇ ἄδεια τοῖς Χριστιανοῖς, να πρήλωσιν ἀνεμποδίως τὰ τῆς πίσεως
αὐτῶν ἔδιμα, καὶ προσάξει να συναχθῶσι τὰ λείψανα τῶν Ἀγίων μαρτύ-
ρων, καὶ να παραδοθῶσιν ὁσίως ταφῇ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐδημοσίευσεν διαλαγὰς
εἰς ὅλας τὰς τόπους τῆς βασιλείας τε, διὰ μέσε τῶν ὀπίων, ἐδίδοντο εἰς τὸν
καθ' ἓνα τὰ ὑπάρχοντα ὅπῃ τῆ ἄρπαξαν, καὶ ὅσοι ἀδίκως ἦσαν ἐξωρισμέ-
νοι, ἐπέστρεφον εἰς τὸν οἶκόν τε, καὶ ἐλευθερώνοντο ἀπὸ τὰ δεσμὰ, καὶ κιν-
δύνες, ὅσοι ἦσαν ζημιωμένοι ἀπὸ τὰς τυραννικὰς ὠμότητας· τὰς δὲ λειτουρ-
γὰς τῆ Θεῆ προσκαλῶν, ἐνλίμως ἐδέχετο αὐτῆς, καὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ τὰς
ἐφιλοφρόνει, ἐπειδὴ ἦσαν ἀφιερωμένοι πρὸς τὸν Θεὸν, ὡς κατωτέρω ρη-
θήσεται.

§. 6.

(α) Λόγῳ. Α'. κεφ. μ'. τῆ βίβ. τῆ Κωνσαντίν.
κεφ. θ'. (γ) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. α'. κεφ. η'.
α' ψκθ'.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. α'.
(δ) Χρον. σελ. 9. Ἐκδόσ. Ἐνστ.

§. 6. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦν φιλόθενος, καὶ τὸ σῶμα τε εἶχεν ἐξανθήματα τινὰ ἀπὸ κακοχυμίας, καὶ κακὴν ὕλην, ὥστε ἀπὸ τῆς ἰατρῆς ἐπαρρομιάζετο ὡς λώβα, καὶ λέπρα, οἷνες δὲν ἐδύνοῦτο νὰ τὸν ἰαθροῦσσι, καὶ ἀποβάλλων τὴν ἀθεσμον θεραπείαν τῶν ἐν τῷ Καπίλωι τῷ Διὸς Γερέων, ἐφάνησαν τῇ νύκτι εἰς τὸν ὕπνον τε, δύο ἄνδρες, λέγοντες πῶς εἶναι Πέτρος, καὶ Παῦλος οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, οἷνες εἶπον αὐτῷ, ἂν θέλῃ νὰ λάβῃ τὴν ὑγίειαν τε, καὶ νὰ θεραπευθῇ ψυχικῶς, καὶ σωματικῶς, νὰ καλέσῃ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ρώμης Σίλβεστρον, καὶ αὐτὸς θέλει θεραπεύσει τὴν λώβαν τῆς σαρκὸς τε, καὶ θέλει τὸν ἀξιῶσι, καὶ τῆς αἰώνιας ζωῆς. Ἐλθὼν δὲ ὁ Σίλβεστρος, ὅστις διὰ τὸν ἐπικείμενον διωγμὸν ἦν κεκρυμμένος, καὶ κατηχήσας τὸν Κωνσταντῖνον τὸν λόγον τῆς Εὐσεβείας, τὸν ἐβάπλισε, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τὸ λατρὸν τοῦ βαπτίσματος, ὑγιὴς ἐγίνε, πίπτοντα ἀπὸ τοῦ σώματος τε τὰ ἐξανθήματα ὡσεὶ λεπίδες, καὶ ἐκαθαρίσθη τελείως· τὸ ὁποῖον ἰδὼν ὁ λαὸς, ἀναρίθμητοι ἐβαπτίσθησαν· ὁμοίως καὶ Κρίσπος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὑπὸ Εὐσεβίου τοῦ Νικομηδείας Ἀρειανῆ. Ὅσοι ὁμως λέγουσι πῶς ὁ Κωνσταντῖνος ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Νικομηδείαν ὡν ἐγγὺς θανάτου, ἀπὸ Εὐσεβίου Ἀρειανὸν Ἐπίσκοπον Νικομηδείας, ψεύδονται, ὡς λέγουσιν οἱ πλείονες. Ἀνάγνωθι τὸν Θεοφάνην (α), τὸν Κεδρηνὸν (β), τὸν Ζωναρᾶν (γ), καὶ ἄλλους.

Βαπτίζεται
παρὰ Σιλ-
βέστρος.

§. 7. Τῷ δ. ἔτει τῆς αὐτῆ βασιλείας, ἐγίνε διάλεξις εἰς Ρώμην, μεταξὺ Χριστιανῶν, καὶ Ἰουδαίων, τῶν μὲν Χριστιανῶν ἠγεῖτο ὁ Σίλβεστρος, ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης, τῶν δὲ Ἰουδαίων, μὲ πολλὰς ἄλλας νομομαθεῖς, Ζαμβρῆς, Ἐβραῖος, ὁ μάγος, καὶ γόης (ταύτην τὴν διάλεξιν περιγράφει, ὁ Κεδρηνὸς (δ)) ὕπερον θαυμάσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐπειδὴ εἶδον ἕνα θαῦμα ὅπῃ ἐτέλεσεν ὁ Σίλβεστρος, ἔπεσον εἰς τὰς πόδας τε, παρακαλῶντες αὐτὸν, νὰ τὰς ἀξιῶσι τῷ θεῷ βαπτίσματος, ὡς καὶ ἐγένετο.

Διάλεξις
Χριστιανῶν,
καὶ Ἰουδαίων.

§. 8. Γενομένων δὲ τούτων ἐν τῇ Δύσει ὑπὸ τοῦ Κωνσταντῖνος, ὁ Λικίνιος ὅπῃ εὐρίσκετο εἰς τὴν Ἀνατολήν, κινεῖ κατὰ τοῦ Μαξιμίνου πόλεμον, μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Κωνσταντῖνος, καὶ νικηθεὶς ὁ Μαξιμίνος ἐφυγεν εἰς Ταρσὸν ὅπῃ ἐφυλάχθη, ἀλλ' ἐκεῖ ἀρρώσθησας, ἀπέθανε τῷ αὐτῷ θανάτῳ τοῦ Γαλλερίου, ὡς ὅπῃθεν εἶπομεν ἐν ἔτει τῷ δ. καὶ ἔτιως ἐτελείωσθε, καὶ αὐτὸς ὁ Τύραννος, καὶ ἐγίνε παγκόσμιος εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας, δίδων καὶ αὐτὸς ὁ Λικίνιος διάταγμα, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν Χριστιανῶν, ὡς καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἐποίησεν· ὁμως δὲν ἔμεινε πάντοτε εἰς αὐτὴν τὴν γνώμην, διότι μετὰ χρόνον ἕνα τῆς καταστροφῆς τοῦ Μαξιμίνου, ἐμβῆκεν εἰς διαφωνίαν, καὶ ἔρριψεν μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν καλὴν γνώμην ὅπῃ εἶχε, ξανακινεῖ

Λικίνιος
νικᾷ εἰς τὸν
πόλεμον τὸν
Μαξιμίνου.

Διχόνοια
Κωνσταντί-
νου, καὶ Λι-
κίνου.

Q q 3

(α) Χρονικ. σελ. ια'. Ἐκδόσ. Ἐνετ. αψκθ'. (β) Συνοψ. Ἱστορ. τόμ. α. σελ. σιδ'.
Ἐκδόσ. Ἐνετ. αψκθ'. (γ) Χρονικ. τόμ. β'. βιβλ. ιγ'. κεφ. β'. Ἐκδόσ. Ἐνετ. αψκθ'.
(δ) Τόμ. α. σελ. σισ'. τῆς αὐτῆς Ἐκδόσεως.

νεῖ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἄρχισε νὰ πράξῃ ὅμοια μὲ τὰς πρὸ αὐτῆ τυράννας, καὶ κυριευόμενος ἀπὸ τὰς Ἑλληνικὰς δόξας, κατὰ τὸν Σωκράτην, ἐμίσει τὰς Χριστιανὰς κρυφίως, ὅμως ἐσυζέλλετο, ἀπὸ φόβον τῆ Κωνσταντίνου, νὰ κινήσῃ φανερὸν διωγμὸν, κρυφίως δὲ πολλὰς ἐπλανῆσεν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν. Τὰ τοιαῦτα μὴ λανθάνοντα τὸν Κωνσταντίνον, φιλικῶς αὐτὸν ἐνθάρτεται, ὅτι νὰ ἀπέχη ἀπὸ αὐτὰ, καὶ νὰ μὴ διώκῃ τὰς Χριστιανὰς. Ἀλλ' ὁ Λικίνιος μὲ πλασὴν φιλίαν ὁμῶς ὁμνύων, καὶ ἐπισηκῶν ἔλεγε, πῶς ποτὲ δὲν θέλει φρονήσῃ τυραννικῶς, ἢ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν νὰ κινήσῃ.

Λικίνιος κινεῖ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

§. 9. Τέλος δὲ συγχιθεῖς μὲ τὸν Κωνσταντίνον, ἄρχισε νὰ προχωρῆ τὸν διωγμὸν, καὶ νὰ πολεμῆ τὰς Χριστιανὰς, παραβαίνων ἔτω τὰς συνθήκας ὅπῃ εἶχε μὲ τὸν Κωνσταντίνον, νὰ μὴ ἐνοχλήσῃ τὰς Χριστιανὰς. Ἐγένετο δὲ αὐτὸς ὁ διωγμὸς τοπικὸς μόνον, δηλαδὴ εἰς τὰ ὄρια, καὶ μέρη ὅπῃ ὤριζεν αὐτὸς ὁ Λικίνιος, καὶ πρῶτον νόμον ἔδωκε, καὶ ἔπεμψε πρὸς τὰς ὑπικόους τε, προσάζων νὰ μὴ συνάζωνται ποτὲ οἱ Ἐπίσκοποι, ἔτε νὰ ἔχωσιν ἄδειαν νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ πλησίον Ἐπισκόπου, ἔτε συνόδους, ἢ βουλευτήρια, καὶ σκέψεις νὰ ποιῶσι, διὰ τὰ ὠφέλιμα, καὶ ἀναγκαῖα, δεῦτερον δὲ νόμον ἔδωκε, πῶς ἄνδρες, καὶ γυναῖκες νὰ μὴ ἐρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁμῶς, ὡς ἄπρεπον, ἔτε εἰς τὰ σεμνὰ διδακτικὰ λεία τῆς ἀρετῆς, καὶ ἀσκητήρια, νὰ εἰσέρχεται τὸ γένος τῶν γυναικῶν, οὔτε οἱ Ἐπίσκοποι νὰ διδάσκωσι τὰς γυναῖκας λόγους Θεοσεβείας, μόνον αἱ γυναῖκες, νὰ διδάσκωσι τὰς γυναῖκας. Τρίτον μηχανᾶται πρὸς καθάρεσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, λέγων πῶς αἱ συνελεύσεις τῶν Χριστιανῶν πρέπει νὰ γίνωνται ἔξω τῆς πόλεως, εἰς τὸ ἀνοικτὸν πεδῖον, διότι ὁ ἀνοικτὸς, καὶ ἐλεύθερος αἴρ εἶναι εὐκρατώτερος.

§. 10. Πρὸς τέτοις προσάζει τὰς κατὰ πόλεις στρατιώτας, νὰ ἀποβάλλωνται ἀπὸ τὰ ἡγεμονικὰ τάγματα, ἂν δὲν θελήσωσι νὰ δυσιάσωσι τὰ εἰδῶλα, ἔχι μόνον αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἄλλας νόμους ἐξέδωκε, ὡς ἀναίσχυντος, καὶ παρανομώτατος· τέλος σφοδρῶς ἐκατάτρεχε τὰς Ἐπισκόπους, μάστιχα ὅσους ἐβλεπεν ἐναντίους τε, νομίζων διὰ ἐχθρὰς πάντας τὰς φίλους τῆ Θεοφιλεῖς Κωνσταντίνου, καὶ δὲν εὐχαρισεῖτο εἰς τὰς τιμωρίας τῶν Χριστιανῶν, νὰ τὰς παιδεύῃ διὰ πυρός, διὰ ξίφους, καὶ διὰ σαυρῶν, ἀλλ' ἐφευρίσκων μίαν νέαν τιμωρίαν, ἐνομοθέτει νὰ ὑσερῶνται οἱ πιεσοὶ ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ τῆ φωτὸς αἰσθητήρια, δηλαδὴ τὰς δεξιὰς ὀφθαλμοὺς, καὶ νὰ συντρίβωνται τὰ σκέλη τῶν ποδῶν, καὶ ὑσερου νὰ ρίπτωνται εἰς τὰ μέταλλα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Ὅσα δὲ ἔπραξεν ὁ θεόργιστος εἰς τὴν κατὰ τὴν Μαύρην Θάλασσαν Ἀμάσειαν, ὑπερβαίνουσι πᾶσαν ἀσπλαγχνίαν, ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας, ἄλλαι μὲν κατηδαφίζοντο, ἄλλαι δὲ ἐκλείοντο ἀπὸ τὰς κατὰ τόπον ἡγεμονίας. Διὰ νὰ μὴ εἰσέρχεται ὁ πιεσὸς κατὰ τὸ ἔθος τε, νὰ ἀποδίδῃ τῷ Θεῷ τὰς ἐνθέσμους λατρείας, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὁ ἀλιτήριος πῶς αὐταὶ αἱ δεήσεις, καὶ εὐχαὶ δὲν γίνονται δι' αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τὸν Κωνσταντίνον. Τῆτο

ἔσοχάζετο νὰ πράξῃ, καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας, καὶ ἔτε ἤθελε πάυση ἀπὸ τοιαύτην ἀσπλαγχνίαν, εἰάν παρὰ Θεῶ, δια μέσθ τῆ Κωνσταντίνε, δὲν ἐμποδίζετο.

§. 11. Τεταραγμένος ὁ Κωνσταντίνος, δι' αὐτὰ ὁπῆ ἔπραττεν ὁ Λικίνιος, καὶ μάλις διὰ τὸ δὲν ὑπήκεε τὰς συμβελάς, καὶ παραγγελίας ὁπῆ συχνῶς τῆ ἔδιδεν, εἰς τὸ νὰ μὴν διώκῃ τῆς Χριστιανῆς, ἀποφάσισε νὰ διαυφεντεύσῃ τὰ τῆ Θεῶ, ἐναντίον εἰς ἓνα ἀνόσιον, καὶ ἀσεβῆ τύραννον, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὸ σπαδὶ γυμνὸν, συνάγων ἐπὶ τέττε, καὶ ἓνα πολυάριθμον ζράτευμα, ρκ'. χιλιάδων πεζῶν, καὶ ρ'. χιλιάδων ἱππέων, καὶ κινηθεῖς μὲ αὐτὸ τὸ ζράτευμα κατὰ τῆ Λικινίε, ὅσις ἦν δυνατώτερος, ἐπειδὴ εἶχε ἰ. χιλιάδας ζράτευμα περισσότερον, εὐρισκόμενος εἰς παρτάξιιν ὑποκάτω τῆς Ἀδριανπόλεως, τὸν ἐνίκησε μὲ τὴν δύναμιν τῆ φανέντος ἐν τῷ Οὐρανῷ τύπε τῆ Σταυρῶ, ὡς καὶ πρότερον τὸν Μαξέντιον κατετρόπωσεν. Οὕτω τέλος πάντων, καὶ τὸν ἔσχατον διώκτην τῶν Χριστιανῶν Λικίνιον τὸν δυσσεβῆ, εἰς τρεῖς πολέμους νικήσας, τὸν ἐγύμνωσε παντὸς βασιλικῆ ἀξιώματος, καὶ διὰ μεσιτείας τῆς ἀδελφῆς τῆ Κωνσταντίας, τῆ ἀφίσε τὴν ζωὴν, καὶ τὸν ἐξώρισεν εἰς Θεσσαλονίκην, νὰ ζῆ ἐκεῖ ἰδιωτικῶς. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, τὸν ἐρχόμενον χρόνον φανεῖς πῶς ἔπλαττε δόλους, καὶ μηχανὰς, κατὰ τῆ Κωνσταντίνε, διὰ προσαγῆς τῆ ἐκρεμάσθι, σὺν Μαρκιανῷ, ὁπῆ παρ' αὐτῆ ἐκηρύχθι πρότερον Καῖσαρ, καὶ ἔτως ὑπήγε, καὶ αὐτὸς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον.

§. 12. Τελειωμένων λοιπὸν τῶν ἀπηνεσάτων ἐχθρῶν τῶν Χριστιανῶν, Διοκλητιανῶ λέγω, Μαξιμιανῶ, Γαλλερίε, Μαξιμίνε, Μαξεντίε, καὶ Λικινίε, μόνος ὁ Θεοσεβῆς Κωνσταντίνος Αυτοκράτωρ, καὶ Κύριος πάσης τῆς Οἰκουμένης κατεσάθι ἐν ἔτει τιδ'. ὅσις σβέσας τελείως τὰ τῶν Χριστιανῶν διατάγματα, τῆς ἐξορίσας μὲ προσαγῆς ἀνεκάλεσε, καὶ ἔφερεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ σὺν αὐτῷ ἐνομοθέτησε, καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆ Κρίσπος, καὶ τῆς ὑπὲρ Χριστὸν ἀτιμασθέντας, εἰς τὰς προτέρας αὐτῶν ἀξίας ἀποκαδισῆσεν. ἐκείνους δὲ ὁπῆ ἐγυμνώθισαν ἀπὸ τὰς περιουσίας τῆς, ἐπλέτιζε, καὶ τὰς ἡγεμονίας τῶν Ἐπαρχιῶν ἔδιδε τοῖς Χριστιανῶσι, καὶ αὐτῆς μόνους νὰ ἐκτρατεύωνται ἐπρόσαζε, καὶ νὰ ὀρίζωσιν ἔθνη, καὶ ζρατόπεδα, καὶ οἱ ναοὶ τῶν εἰδώλων νὰ δίδωνται τοῖς εἰς Χριστὸν ἀφιερωμένοις. Περί πλέον τὰς κρημινοθείσας Ἐκκλησίας, καὶ ἄλλας ἐκ ὀλίγας ἀπὸ αὐτῆς, τὰς ἐξανέκαινισεν ἐκ βάρων, καὶ θεμελίων μὲ βασιλικὰ ἔξοδα, καὶ τὰ τῶν πηχῶν, ἦτοι τὸν πῆχυν τῆς τῆ Νεῖλε ἀναβάσεως, νὰ μετατεθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπρόσαζε, καὶ ἔχι εἰς τὸν Σεράπειον, τὸν ὁποῖον ὡς Θεὸν ἐσέβοντο οἱ Αἰγύπτιοι, κατῶς ἐσυνειδίθι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἔλεγον πῶς ὁ Σεράπειος ἀνέβαζε τὸν Νεῖλον διὰ πότισμα τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔτω νὰ νομίζηται εἰς τὸν ναὸν τῆ Σεράπειος, κατὰ τὸν Σωκράτην (α). Τὴν Κυριακὴν ἡμέραν, καὶ τὴν Παρασκευὴν

εἰς

Κωνσταντίνος κινετὸν πόλεμον κατὰ Λικινίε.

Νικᾷ τὸν Λικίνιον.

Προσάζει ἢ θανατώσσι τὸν Λικίνιον.

Τελεία ἐλευθερία τῶν Χριστιανῶν.
Κωνσταντίνος μόνος Αυτοκράτωρ, ἀπὸ Χ. Γ. 324.

Διαταγαὶ αὐτῆ ὑπὲρ Χριστιανῶν.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. ιη.

εἰς τὴν τῷ Θεῷ θεραπείαν ἀφιέρωτε, τὴν μὲν παρασκευὴν εἰς μνήμην τῷ Πάτρει, τὴν δὲ κυριακὴν τῆς Ἀναστάσεως, καὶ νὰ σχολάζωσιν εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὰ δικαστήρια, καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας· ὁμοίως καὶ δύο ἑβδομάδας, τὴν μίαν τῶν Πατρῶν, καὶ ἄλλην τῷ Πάσχα, νὰ ἔχωσιν ἀργίαν εἰς αὐτάς.

§. 13. Πρὸς τέτοις, ἀσιδότης ἐποίησε τὰς ἐπαγγελιομένους νὰ ἰξεύρωσι τέχνας, καὶ ἐπισήμας, τὰ ἱερὰ βιβλία νὰ σοχάζωνται ὅσον δύνονται νὰ τὰ γράφωσι μὲ διόρθωσιν, καὶ νὰ τὰ διαφυλάξωσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας· τὰς τῶν ἐθνικῶν δαιμονικὰς δυσίας ἀπηγόρευσε, ἂν καὶ πολλοὶ ἔμειναν εἰς τὴν πλάνην, καὶ δεισιδαιμονίαν τες, μὴ θέλοντες νὰ τὴν ἀποβάλλωσιν, ἐπειδὴ δὲν τὰς ἐβίασεν, ἀλλὰ τὰς ἄφισε τὸ ἐλεύθερον, καὶ διὰ νὰ εἰπῶμεν ἐν συντομίᾳ, πᾶσαν ἐπιμέλειαν, σπουδὴν, καὶ κόπον ἔδειξε νὰ ἀποκαταστήσῃ, νὰ συστήσῃ, καὶ νὰ ἀυξήσῃ τὸν Χριστιανισμόν. Ὅθεν καὶ πολλοὶ μὲ τὸ παράδειγμα τῷ Εὐσεβῆς Ἀυλοκράτορος, ἀπορρίπτουτες τὴν πατρικὴν ἐθνικὴν εἰδωλολατρείαν, ἐσυνάλλοντο μὲ τὸν Χριστὸν, ὥστε μὲ τὸν καιρὸν ἐκέρδησεν ἡ Ἐκκλησία ἀμέτρητον πλῆθος πιστῶν· διότι εἰς τὸν καιρὸν αὐτῆς πιστεύσαντες τῷ Χριστῷ ἐβαπτίσθησαν, καὶ οἱ ἐνδοξότεροι Ἰνδοὶ, Ἰβηρὲς τε, καὶ Ἀρμένιοι, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται. Ἀνατείλας λοιπὸν εἰς τὴν Ἀνατολὴν τῆς Οἰκουμένης, τοῖστος ἅγιος ἑσπερος ἀστὴρ, αἱ ἀπανταχῶς Ἐκκλησίαι Ἀνατολῆς, καὶ Δύσεως ὡμολόγησαν χάριτας τῷ Χριστῷ, καὶ ἐκήρυττον πανηγυρικὰς λόγους, ἐώρταζον ἐγκαίμια, καὶ ὕμνοις ἐδόξαζον τὸν Χριστὸν τὸν πάντων εὐεργέτην, ψάλλοντες, καὶ ἄδοντες τῷ Κυρίῳ, τὰ ὁποῖα διεξοδικῶς διηγεῖται ὁ Εὐσεβῆς (α), ὁ Σωκράτης (β), καὶ ὁ Σωζόμενος (γ).

§. 14. Ἐν τέτοις, εὐρισκομένη ἡ αἰοιδίμος μήτηρ τῷ Κωνσταντῖνῳ ἡ Ἐλένη ἔτι ἀκατήχιστος, καὶ ἀβάπτιστος, ἐπαρακάλει νὰ κατηχηθῆ, καὶ νὰ βαπτισθῆ· τυχεῖσα λοιπὸν τῷ ποταμῷ, καὶ τὸν ἀληθινὸν ἐπιγνῶσα Θεὸν ἐπεθύμησε νὰ ἰδῆ τὰς τόπας ὅπου οἱ ὠραῖοι πόδες τῷ Χριστῷ, ὡς εἰρήνην εὐαγγελισσαμένη ἐπεριπάτησαν, καὶ τέλος λαβῆσα σὺν αὐτῇ τὸν Γερὸν Σίλβεστρον ὑπῆγεν εἰς Γεροσόλυμα, ὅπου προὔπαντήσας αὐτὴν Μακάριος ὁ Γεροσόλυμων Πατριάρχης μὲ τὴν πρέπασαν τιμὴν, τὴν ζήτησιν τῷ Τιμίῳ Ἐύλε σὺν αὐτῇ ἔκαμεν. Ἀνάγνωδι τὸν Θεοφάνην (δ) Φθάνουσα λοιπὸν εἰς τὰς ἁγίας τόπας, καὶ προσκυνήσασα τὸν Τάφον τῷ Κυρίῳ, καὶ τὸν Θεῖον Σταυρὸν εὐρεῖσα, ὠκοδόμησε ναὸς πολυτελεῖς, καὶ πολυεξόδους, καὶ ἐπισρέψασα πρὸς τὸν υἱὸν τῆς τὸν Κωνσταντῖνον, εἰς βαθὺ γῆρας κατανήσασα, πρὸς τὰς αἰωνίους μονὰς μετέστη, ζήσασα χρόνας π'. τὴν ὁποίαν ἔδαψεν ὁ υἱὸς αὐτῆς βασιλικῶς, εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων.

§. 15.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ι'. καὶ περὶ τῷ βίῳ τῷ Κωνσταντῖνον. λόγῳ α'. β'. καὶ δ'.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. γ'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. β'.

(δ) Χρον. σελ. 16. καὶ 17. Ἐκδόσ. Ἐνετ. α. ψκδ'.

Ἐλένη μή-
τηρ τῷ
Κωνσταντῖνῳ
βαπτίζεται.Ἐπάγει εἰς
Γεροσόλυ-
μα εὐρίσκει
τὸ τίμιον
ξύλον τῷ
Σταυρῷ.
Τελευτῆ αὐ-
τῆς.
Χαρακτὴρ
αὐτῆς.

§. 15. Αυτή δὲ ἡ βασίλισσα Ἑλένη ἦτον κεκοσμημένη, καὶ σολισμένη με πᾶσαν ἀρετήν. Εἶχε δὲ καὶ τὴν Χρισομίμητον ταπεινοφροσύνην πρὸς πάντας, μάλιστα πρὸς τὸ ἱερόν τῶν μοναζόντων σχῆμα, διότι τὰς φυλάττοντας παρθεύειαν διὰ ὅλην τὴν ζωὴν, περιποιημένη πολλάκις, καὶ κομίζεσα εἰς σιβάδα, αὐτὴ μοναχὴ τῆς ὑπηρετεῖ, βάνυσσα ἔμπροσθεν τῆς φαγιτᾶ, καὶ κινῶσα νὰ πίωσι, καὶ δίδασα νὰ νίψωσι τὰς χεῖρας, καὶ ὑπηρετῶσα ὡς μία δέλη· τοιζτοτρόπως ἐπαίδευε, καὶ τὸν αἰμίμησον υἱὸν τῆς νὰ ἔχη ἄτυφον, καὶ ταπεινὸν ἀρετῆς φρόνημα, νὰ ἐπιμελῆται πολλὰ τὴν πολιτείαν τε, καὶ νὰ δαλεύη τὸν Θεὸν μετὰ φόβου, καὶ τρόμου, καὶ πολλὰ παραγγέλλουσα περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἐυσεβείας, ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ μερίδα τῆ Τιμῆς Σταυρῶ, τὴν ὁποίαν αὐτὸς λαβὼν με εὐλάβειαν, καὶ δέτων αὐτὴν εἰς χρυσοῦν θήκην, παρέδωκε τῷ Ἐπισκόπῳ εἰς φύλαξιν, προσάξας νὰ εορτάζεται, καὶ νὰ τιμᾶται ἢ ἀνάδειξις τῆ Τιμῆς Σταυρῶ εἰς χρονικὰς μνήμας, ἐλάγγωδι τὸν Θεοφάνην (α), τὸν Σβίδαν, τὸν Νικηφόρον (β), καὶ ἄλλους.

§. 16. Εἰς ὅλα αὐτὰ ὅπῃ ἐγένοντο εἰς σερέωσιν, ἀυξήσιν, καὶ λαμπρότητα τῆς πίσεως τῆ Χρισθῶ, ὁ φθονερὸς δαίμων, ὅπῃ ἐφθόνην τὴν ἀυξήσιν τῆς Χριστιανικῆς πίσεως, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ὅπῃ ἐχαίροντο ὑποκάτω εἰς αὐτὸν τὸν ἀξιέπαινον Ἀυτοκράτορα, δὲν ἐδύνετο νὰ ἡσυχάσῃ πρὶν νὰ ἐμβάσῃ μίαν νέαν τυφλότητα, καὶ δυσυχίαν, τὸ ὁποῖον ἐτέλεσε διὰ μέσσω τῆς αἰρέσεως τῆς Ἀρείου, Γερέως τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίας, ὅσις ἀρνέμενος τὴν θεόλητα εἰς τὸν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν, ἐδημοσίευε τὴν κακίην τε, καὶ βλάσφημον διδασκαλίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἐπροξένισε τόσιν σύγχυσιν, καὶ βλάβην εἰς τὸν κόσμον, ὅθεν διὰ νὰ διαλύσῃ, καὶ νὰ διαιρέσῃ μίαν τοιαύτην διαφορὰν ὁ Κωνσταντῖνος, ἐκήρυξε τὴν πρώτην οἰκουμενικὴν Σύνοδον, εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας, ἐν ἔλει τέτ. ἀπὸ Χρισθῶ, εἰς τὴν ὁποίαν συνηθροίσθησαν τῆ θεοφόροι Πατέρες, καὶ ἐκατάκρισε, καὶ ἀναθεμάτισε τὸν Ἀρειοῦ, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται περὶ αὐτοῦ τῆς Συνόδου, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ Φιλόχριστος βασιλεὺς, αὐλοπροσώπως εὐρίσκετο, καὶ ἐδέχθη τὴν ταύτης ἀπόφασιν, ὡς θεῖον χρῆσμον, καὶ οἱ Ἀρειανοὶ κατησχυμένοι ἔκρυπτον τὸ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐπασχον παντοίοις τρόποις νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν ἐπίσκεψίν τε.

§. 17. Εἰς τὸν καιρὸν δὲ ὅπῃ με τόσιν φρόνησιν, καὶ ἀνδρείαν ἐκυβέρνει τόσον τὰ θεῖα, ὅσον καὶ τὰ κοσμικὰ, καὶ τὰ ἔθνη πάντα ἀπὸ τὸν φόβον τῆς ἐπροσκύνησαν, καὶ ὑπετάχθησαν αὐτῷ, διὰ τὰ ὁποῖα εὐρίσκετο εἰς ἄκραν ἡσυχίαν, ἔλαβε σύγχυσιν ἢ ἀνάπαυσιν τῆς Φαμιλίας τε ἀπὸ τὰς μηχανὰς τῆς συζύγου τε Φάουσας, ἣτις ἐγκάλεσε τὸν Κρίσπον τὸν υἱὸν τῆ Κων-

Περὶ τῆς
Αἰρέσεως
τῆς Ἀρείου.

Οἰκουμενικὴ
Α'. Σύνοδος.

Ο' Κωνσταντῖνος
θανατώνει τὸν
υἱὸν τῆς
Κρησπον.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. ἡ.

Κωνσταντίνος ἐξ ἑτέρας γυναικός, πῶς ἠδέλησε νὰ τὴν βιάσῃ, καὶ νὰ τὴν ἀτιμάσῃ, καὶ ἐζήτηε ἐκδίκησιν. Ὁ Κωνσταντίνος πισεύσας τὰς λόγους τῆς γυναικός, χωρὶς νὰ ἐρευνήσῃ ἀκριβῶς τὴν ὑπόθεσιν, ἐθανάτωσε τὸν υἱὸν τοῦ Κρίσπου· ἀλλ' ὕπερον ἐρευνῶν, καὶ εὐρῶν ἀδῶον τὸν υἱὸν τοῦ, ἐκδικεῖ τὸν θάνατόν τοῦ, θανατώσας τὴν Φάυσαν μέσα εἰς ἓνα λατρὸν θεῖόν (α).

Κτίζει τὴν
Κωνσταντινέ-
πολιν.

§. 18. Ὑπερον ἀπὸ τεσσάρων χρόνων, ἀνεκάνισε τὸ Βυζάντιον, καὶ ἤυξιστε μεγάλως, ὀνομάσας τῷ ἰδίῳ αὐτῆ ὀνόματι, Κωνσταντινέπολιν, καὶ Νέαν Ρώμην, καὶ τὴν κατέστησε, δευτέραν Καθέδραν τῆ βασιλείας μετὰ τὴν Ρώμην· σολίσας αὐτὴν μὲ διάφορα θαυμασὰ κτήρια, καὶ ναὸς περιφανεῖς, καὶ ἕτερα ἀξιόλογα πράγματα, καὶ προνόμια μεγάλα εἰς τὰς κατοικῆντας αὐτὴν, καὶ εἰς ὅσους ἠθέλον ὑπάγει νὰ κατοικήσωσιν ἐκεῖ.

Τελευτῆ τῆ
Κωνσταντίνος.

§. 19. Τελειωμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ἑτέρων τινῶν συμβάντων μὲ τὰς Ἀρριανὰς, ὅπῃ διὰ μεσιτείας τῆς ἀδελφῆς τοῦ Κωνσταντίας πλανηθείσης εἰς τὰ δόγματα τῆ Ἀρείας, ἐνήργησε τόσον, ὅπῃ ὀλίγον πρότερον τῆ θανάτου τοῦ ἠμέρωσεν πρὸς τὰς Ἀρριανὰς, καὶ ἐσυγχώρησε τὸν Ἀρριον, ἡπατημένος παρὰ τῆ αὐτῆ μὲ δολερὰς ὀρκίαις, πῶς δέχεται τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν, καὶ ἐξεναντίας ἔπεμψε τὸν Ἀθανάσιον εἰς Μαρσίλιαν, καὶ ἔδωκεν ἄδειαν τῷ Ἀρειῷ νὰ ὑπάγῃ νὰ ξαναλάβῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅμως δὲν ἐπρόφθασε τὴν ἐκβασίαν αὐτῆς τῆς διορίας, διότι ἐρρέυσαν τὰ ἐντόδιά τοῦ, καὶ ἀπέθανεν. Ὑπερον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἐπλησίασε καὶ ἡ διορία τῆς ζωῆς τῆ Κωνσταντίνος, ἐπειδὴ βυλόμενος νὰ ἀρχίσῃ τὸν πόλεμον μὲ τὸν Σατωάριον βασιλέα τῆς Περσίας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, μὲ ἓνα μεγαλώτατον στρατεύμα, ὅπῃ ἀρρώσῃσε πλησίον τῶν συνόρων τῆς Πυδίας, ὅθεν ἐπιστρέψας εἰς Νικομήδειαν τῆς Βιθυνίας ἀπέθανε τῷ ξέ. ἔτει τῆς ἡλικίας τοῦ, καὶ λβ'. σχεδὸν τῆς βασιλείας τοῦ, ἀπὸ δὲ Χριστοῦ τλζ'. ἀφείκει διαδόχους τρεῖς υἱὸς τοῦ, Κωνσταντίνον, Κώνσαν, καὶ Κωνσάντιον, οἵτινες ἐκόμισαν τὸ σῶμα τοῦ εἰς Κωνσταντινέπολιν, εἰς χρυσὴν Λάρνακα, καὶ τὸ ἐνταφίασαν ἐντίμως εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὅπῃ περὶ τὰτα εἶχε κτίσῃ, κατὰ τὸν Εὐσέβιον (β), καὶ Σωκράτην (γ).

§. 20.

(α) Τόσον διὰ τὸν θάνατον τῆ Κρίσπου, ὅσον καὶ τῆς Φάουσας παρὰ τῆ Κωνσταντίνος, εἶναι μεγάλη διαφορά μετὰ τῶν Συνογραφέων, διότι πολλοὶ τὸ βεβαιῶσι, καὶ πολλοὶ τὸ ἀρνεῖται. Τὸ βεβαιῶσιν, Ἀνθὶμος Ὁμιλῶς κερ. μά. Ἀρριαν. Μαρκελῆτος βιβλ. ιδ'. Εὐθρόπ. βιβλ. ια'. Ζώσιμ. βιβλ. β'. Γερῶν. εἰς τὸ χρῆσ. Ὁρόσιος βιβλ. ζ'. κερ. κδ'. Σιδῶν. Ἀπολλιν. βιβλ. ε'. κερ. η'. καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Τὸ ἀρνεῖται δὲ Σωζομ. βιβλ. α'. κερ. ε'. Εὐάγε. βιβλ. γ'. κερ. μ'. μά. καὶ Νικηθ. Κάλις. βιβλ. ζ'. κερ. λβ'. Μάλισα τὸ τοῖστον ἀποσιωπῶσιν ὅ, τε Σωκράτης, καὶ ὁ Εὐσέβιος, ὅστις περιγραφῶν κατὰ πλάτος τὸν βίον τῆ Κωνσταντίνος, ἔπρεπε βεβαίως νὰ μὴ σιωπήσῃ ἓνα τοῖστον ἔργον, ἂν ἦτον ἀληθές· ἡ σιωπὴ μόνον τῆ Εὐσεβίου ἀρκεῖ νὰ προξενήσῃ ἀμφιβολίαν περὶ τῆς.

(β) Περί βίου τῆ Κωνσ. λόγῳ Α'. κερ. νη'. καὶ μ'.

(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κερ.

§. 20. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς τῆς εὐλογημένῃς Αὐτοκράτορος, Ἐπίσκοποι τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν πρωτευσαῶν διέπρεψαν ἔτσι, ἐν μὲν τῇ Ρώμῃ Σιλβέστρος Α'. τὸν ὁποῖον, ἀφ' ἧ ἀρχιεράτευσε χρόνος κή. διαδέχεται Μάρκος Α'. καὶ μετὰ χρόνον ἕνα τῆτον διεδέχθη Γέλιος Α'.

§. 21. Σημειῶται πῶς ὁ Πραγματικὸς τύπος, ὅπῃ οἱ Λατῖνοι λέγουσι πῶς ἔδωκεν ὁ Κωνσταντῖνος τῷ Ἐπισκόπῳ τῆς Ρώμης Σιλβέστρῳ, εἶναι ψευδές, καὶ πλάσμα ὑπερογενές (α), διότι ἔτε ὁ Εὐσέβιος μνείαν ποιεῖται

Rr 2

ται

(α) Οἱ τῆς Ρώμης πρόεδροι, τί δὲν ἐπενόησαν, τί δὲν ἐφεῦρον διὰ τὰ συζητήσωσι μίαν ἐξουσίαν ἐπάνω εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας τῆς Οἰκουμένης; τέλος πάντων ἐφαντάσθησαν, ἢ τὸν Πραγματικὸν τύπον, διὰ τὰ ἐκτείνωσι τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐχὶ μόνον εἰς τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ, ἢ εἰς τὸ πολιτικόν, ἐχὶ μόνον εἰς τὰς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἢ εἰς τὰ βρασιλεία. Πραγματικὸς τύπος, Λατινικῶς Pragmatica Constitutio, εἶναι ἕνα προνόμιον, εἴτε χρυσόβουλον, γεγραμμένον ἰδιοχείρως παρὰ τῆς Μεγάλῃς Κωνσταντῖνος, διὰ τῆς ὁποῖας προσφέρει τῷ Σιλβέστρῳ Ἐπισκόπῳ Ρώμης μίαν τιμὴν ὑπερβολικὴν. Τὸν καθιστᾷ ἄκρον ἐξουσίας, ἐπάνω εἰς τὰς Ἐπισκόπους τῆς Ἀφρικής, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων, ἢ Κωνσταντινουπόλεως, σημειῶσαι Κωνσταντινουπόλεως, ἢ εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας τῆς Οἰκουμένης. „ προσέτι Constantinus una cum omnibus suis Satrapis, & universo „ Senatu, & Optimatibus, & cuncto Romani Imperii subjacenti populo, Sil- „ vestro donasse insignia Imperialia omnia, & urbem Romam, & totam Ita- „ liam, & occidentalium regionum Provincias, videlicet κτ'. δηλαδή ὁ Κωνσταν- „ τῖνος, σὺν πᾶσι τοῖς ἑαυτῆς Σατράποις, σὺν πάσῃ τῇ Συγκλήτῳ, σὺν πᾶσι τοῖς Ἀ- „ ρχίοις, ἢ παντὶ τῷ λαῷ τῷ τῇ Ρωμαϊκῇ Αὐτοκρατορίᾳ ὑποκειμένῳ, χαρίζεται τῷ „ Σιλβέστρῳ πάντα τὰ τῆς Αὐτοκρατορίας παράσημα, ἢ τὴν πόλιν Ρώμην, ἢ τὴν Ἰ- „ τάλίαν, ἢ τὴν Γαλλίαν πᾶσαν, ἢ τῶν Δυτικῶν μερῶν τὰς ἐπαρχίας, τὰς τρεῖς Γαλ- „ λίας, τὰς δύο Ἰσπανίας, τὴν Γερμανίαν, τὴν Βρεταννίαν, ἢ πάντας τόπους, ἢ πό- „ λεις, ἢ πολλὰ ὅπῃ περιέχει αὐτὸς ὁ Πραγματικὸς τύπος, αὐτὸ τὸ προνόμιον, τὰ ὁ- „ ποῖα σιωπᾷ διὰ βραχυλογίαν. Τοῖστον ἐσάθη ἕνα μέσον, ἢ σχεδὸν βέβαιον, διὰ τὰ ἰ- „ δῶσιν οἱ Πάπιδες πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, ἢ τὸν κόσμον ἅπαντα ὑπὸ τῆς πόδας αὐτῶν, ἢ τῆς βασιλείας γονυπετῶς δεομένης τὰ λάβωσι τὸ βασίλειον τὸ ἰδικόν τῆς, μετὰ ἐκείνας τὰς συμφωνίας ὅπῃ ἤρθε τῷ Ἀγίῳ Πατρὶ, τῷ Οἰκουμηνικῷ Βασιλεῖ. Ἀλλ' ἐφανερῶ- „ δη τέλος πάντων τὸ ψεῦδος, διότι πρῶτον μὲν εἶναι βέβαιον ἀπὸ τὸν Ρ' σφῖνον βιβλ. α. κεφ. ια. ἢ ἄλλας συγγραφάς, πῶς ὁ Σιλβέστρος ἐτελεύτησε πέντε χρόνοις πρὶν ὁ Κωνσταντῖνος βαπτισθῆ εἰς Νικομήδειαν, ἢ ἂν ἢ ἐβαπτίσθη εἰς Ρώμην παρὰ Σιλβέστρῳ τῷ τῆς, ὡς λέγει ὁ Νικηφόρος βιβλίῳ ζ'. κεφ. λγ'. ἢ ἄλλοι, τότε βέβαια Κωνσταντινούπολις ἐκ ἦν. Εἰς τὴν Pragmatica Constitutione ὁμῶς, ὁ Κωνσταντῖνος, τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἀφ' ἧ ἐ- „ βαπτίσθη, χαρίζει τῷ Σιλβέστρῳ τὴν ὑπεροχὴν ἐπάνω τῆς Πατριαρχικῆς Θεῶν τῆς Κων- „ σταντινουπόλεως, ποίας Κωνσταντινουπόλεως; Σύμμαχος Ἐπαρχος Ρώμης, εἰς μίαν Ἐπι- „ σκόπῳ πρὸς τῆς Αὐτοκράτορος Οὐαλεντινιανόν, Θεοδοσίον, ἢ Ἀρκάδιον, παρακαλεῖ ἐξ ὀνόματος τῆς Συγκλήτης ἵνα μὴ ποιήσωσι τί ἐναντίον τῆς ἐθνικῆς θεουσίας τῆς πό- „ λεως, λοιπὸν ἢ Συγκλήτος τῆς Ρώμης εὐρίσκετο εἰς τὴν εἰδωλολατρίαν, ἢ δὲν εἶχε δεχθῆ τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, ἢ ὁμῶς ὁ Κωνσταντῖνος ὁμῶς μετὰ τὴν Σύγκλητον χαρίζεται τῷ Σιλβέστρῳ τὰ τῆς ἡγεμονίας παράσημα. Πρὶν τῆς τελευτῆς τῆς Κωνσταντῖνος, οἱ δύο τῆς υἱοὶ Κωνσταντῖνος, ἢ Κωνσταντῖνος, ἦσαν κεκηρυγμένοι Καίσαρες, ἢ μετὰ τὴν τελευ- „ τὴν τῆς πατρὸς, ἔλαβεν ὁ καθ' εἰς τὸ μερίδιον τῆς κληρονομίας κατὰ τὴν πατρικὴν δια- „ ταγὴν, ἢ ὁμῶς εἰς τὸν Πραγματικὸν τύπον, ὁ Κωνσταντῖνος χαρίζει τῷ Σιλβέστρῳ, ἢ τοῖς ἑαυτῆς διαδόχοις, τόσα βασίλεια. Εἰσὶ πολλὰ ἄλλα αἰτίαι, δι' ὧν ἀπεδείχθη τὸ ψεῦδος

ται περί τῆς, ἅτε ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος, μάλις, ἂν καὶ ἐδόθη τὸν ἀνατρεῖται αὐτὴ ἡ Σύνοδος ἐν τῷ 5. κανόνι, τὰ Ἀργαῖα ἔδη κρατεῖτω, καὶ τελευταῖον συμπεραίνει, ἐπὶ τῷ ἐν Ρώμῃ Ἐπισκόπῳ τῆτο σύνηδες ἐσίν. Ἀνάγνωσι τὸν Μακάριον Ἀγκύρας κεφ. λγ΄.

Ἀλεξανδρείας.

Ἀντιοχείας

Γεροσολύμων.

Τὸ Βυζάντιον ἐτέλει ὑπὸ τῆς Μητροπολίτης Ἡρακλείας.

§. 22. Τῆς δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων μετὰ τὸν ἱερομόλυστα Πέτρον, προεχειρίσθη ὁ Ἀχιλλᾶς, τὸν ὁποῖον ἀφ' ἧ ἐπεσκόπευσε χρόνον ἕνα, διεδέξατο ὁ Ἀλέξανδρος, ὅς διαπρέψας εἰς τὴν ἐπισκοπὴν χρόνος κγ΄. ἄφησε διάδοχον τὸν μέγαν Ἀθανάσιον. Τῆς δὲ τῶν Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Φιλογένην, ὃν καὶ Φιλογόνιον καλεῖσι, πρόεξη, κατὰ μὲν τὸν Εὐσέβιον Παυλῖνος, ὁ Τύρας Ἐπίσκοπος χρόνος ε. κατὰ δὲ τὸν Σωζόμενον, ὁ Ρωμανὸς (α) μάλις λέγει πῶς μετὰ τὸν Ρωμανόν, ὅδεῖς ἔλαβε τὴν Ἐπισκοπὴν, μὴν ἀφίοντες οἱ διωγμοὶ νὰ γίνεται ἡ Ἐπισκοπικὴ λειτουργία, ὡς πρότερον, ὕπερον ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ρωμανόν, προεχειρίσθη ὁ Εὐσάδιος ἀπὸ τῆς συνελθόντας Πατέρας εἰς Νίκαιαν. Καὶ τέλος, τὸ τῆς ἐν Γεροσολύμοις Ἐκκλησίας λειτῆργημα μετὰ τὸν Ἐρμωνᾶν, ὃπῃ ἀρχιεράτευσε χρόνος 5. ἐνεπισεύθη ὁ Μακάριος, φερώνυμος ἀνὴρ, καὶ σολισμένος ἀπὸ πάσαν ἀρετῆν, καθὼς ὁ Θεοδώρητος μαρτυρεῖ (β), καὶ μετ' αὐτὸν χρόνος κ. ἐπισκοπεύσαντα, διεδέξατο τὸν θρόνον ὁ Μάξιμος, ἀνδρωπος ἡμερος, καὶ ἐπίσημος, ὅστις πολλὰς βασάνες ὑπέμεινε διὰ τὸν Θεὸν εἰς τὸν διωγμὸν, καὶ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν ὕπερηθη.

§. 23. Πρὸς τέτοις σημειωτέον, ὅτι ὁ μέγας Κωνσταντῖνος τὴν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆ ἐγεργεῖσαν πόλιν, ἔχι μόνον μὲ πολλὰ ἑξωτερικὰ προτερήματα, καὶ ἀφιερῶματα ἐσόλισεν, ἀλλὰ καὶ τὸ Βυζάντιον, πρότερον Ἐπισκοπικὴν ἔσα τῆ τῆς Θρακικῆς Ἡρακλείας Μητροπολίτη, ὡς ὑπὸ Σεύηρα τῆ Ἀυτοκράτορος χαρισθὲν εἰς τὰς Περιθίνας μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βυζαντίας. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ Βυζάντιον, ἀνήγειρεν εἰς τιμὴν Ἀρχιεπισκοπικὴν, φυλάττων τὰ πρωτεῖα τῆς τιμῆς, εἰς τὴν Πρεσβυτέραν Ρώμην, διὰ τὴν ἀρχαιότητα, μετατεθείσης ἐκεῖθεν τῆς βασιλείας εἰς Κωνσταντινέπολιν, τῷ δὲ Ἡρακλείας Μητροπολίτη, μόνῃ ἢ τῆ Κωνσταντιναπόλεως Ἀρχιεπισκόπῳ χαροτονία ἐδόθη, ὡς πρότερον παρ' αὐτῆ ἐχαροτονεῖτο Ἐπίσκοπος Βυζαντίας.

§. 24.

Ψεῦδος τῆ Πραγματικῆς τύπης, τὰς ὁποίας σιωπῶ, ὅστις δὲ βέλεται, ἄς ἀναγνώσῃ τὰς Μαργδεβερδικὰς ἑκατονταστηρίδας, καὶ Μακάριον Ἀγκύρας, Μαρσίλιον ἐκ Παλαιῆς, Λαυρέντιον Βάλλα, Ἀντωνῖνον Ἀρχιεπίσκοπον Φλωρεντίας, Κριστᾶνόν Καρδιάλην, Αἰνέαν Σίλβιον, Γερώνυμον Παῦλον Καταλάνον, καὶ Ραφαὴλ Βολλατερᾶνον.

(α) Οὐδεὶς μνησὶν ποιεῖται τῆ Ρωμανῆ, ὡς Ἐπισκόπος Ἀντιοχείας, ἀλλ' ὡς Διάκονος τῆ μαρτυρήσαντος ἐν Ἀντιοχείᾳ, μόνος Νικήτας ὁ Παφλαγῶν εἰς τὸν θησαυρὸν τῆς Ὁρθοδόξης πίστεως βιβλ. ε. κεφ. ε. θέλει τὸν Ρωμανόν διὰ Ἐπισκοπὸν Ἀντιοχείας ἀλλ' ὁ Νικήτας ἀντέγραψε περὶ τῆς τῆς λόγους τῆ Σωζομένης.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. γ΄.

§. 24. Ἐπειδὴ λοιπὸν πρέπει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ φυλάξωμεν, καὶ τὸν κατάλογον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκοπισάντων, ἐφάνη ἀρμόδιον νὰ τὰς ἐπαριθμήσωμεν ἐξ ἀρχῆς. Α'. Ἐπίσκοπος Βυζαντίας ἔγινεν Ἀνδρέας ὁ πρωτόκλητος Ἀπόστολος, κηρύξας ἐν αὐτῷ τὸν λόγον τῆς Ἐυαγγελίας, καὶ εὐκτήριον οἶκον πέραν εἰς Ἀργυροπόλιν ἀκοδόμησεν, ἐκ ὀλίγων χρόνων προειληφώς τὴν τότε Ἐπισκοπὴν, πρὶν φθάσῃ ὁ ἀδελφός τε, μετὰ τὸν Ἀντιοχείας ἐπὶ τὴν τῶν ἐν Ρώμῃ Χριστιανῶν Ἐπισκοπὴν. Ἄν λοιπὸν ἡ τῆς Ρώμης Ἐκκλησία, κατὰ τὰς φλυαρίας τῶν Λατίνων, ζητεῖ τὸ πρωτεῖον διὰ τὸν Πέτρον, βέβαια τὸ Βυζάντιον εἶναι πρῶτον διὰ τὸν Ἀνδρέαν, ὅς ἐστι πρωτόκλητος, καὶ πρῶτος ἀδελφός.

§. 25. Στάχυς Α'. εἰς τῶν Ο'. ἐχειροτονήθη ἁ. Ἐπίσκοπος Βυζαντίας ὑπὸ τῆς Θεῆς Ἀποστόλας Ἀνδρέου τῆς πρωτοκλήτου, τῆς ὁποίας μέμνηται ὁ δεσπότης Παῦλος, ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους αὐτῆς Ἐπιστολῆς. ἐπεσκόπησε δὲ ἐπὶ τῆς βασιλείας Τιβερίου, Γαίου, καὶ Κλαυδίου τῶν Αυτοκρατόρων, καὶ κατὰ τὰς ἀκριβεστέρας χρονολογίας, ἔγινεν Ἐπίσκοπος, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ λζ'. καὶ ἀρχιεράτευσεν ἔτη ις'. Μετ' αὐτὸν, ἔλαβε τὸν θρόνον Οὐνήσιμος, ἐν ἔτει νγ'. ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Κλαυδίου, καὶ ἐπισκοπεύσαντος χρόνος κδ'. ἔγινε Πολύκαρπος, ἐν ἔτει ξζ'. ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Νέρωνος, Γάλβα, Οὐιδίου, Βιτελίου, Ουεσπασιανῆς, Τίτου, καὶ Δομετιανῆς, κατὰ τὸν Ἀρμενόπαλον, καὶ ἄλλους, καὶ ἐκυβέρνησε τὸν θρόνον ἔτη ιι'. καὶ τῷ ιδ'. ἔτει τῆς Ἀρχιερατείας τε, ἔγινε τῆς Γερουσίας ἡ ἄλωσις.

Πλάταρχος, ἐν ἔτει πε'. ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Δομετιανῆς, Νέρβα, καὶ Τραϊανῆς, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ις'.

Σεδεκίων, ἐν ἔτει ρα'. ἐπὶ Τραϊανῆς βασιλείας, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ς'.

Διογένης, ἐπὶ Τραϊανῆς, καὶ Ἀδριανῆς, ἐν ἔτει ρι'. καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ιε'.

Ἐλευθέριος, ἐν ἔτει ρκε'. ἐπὶ Ἀδριανῆς, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ζ'.

Φῆλιξ, ἐν ἔτει ρλβ'. ἐπὶ Ἀδριανῆς, καὶ Ἀντωνίνου τῆς Εὐσεβῆς, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ε'.

Ἀθηνόγενης, ἐν ἔτει ρλζ'. ἐπὶ Ἀντωνίνου τῆς Εὐσεβῆς, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη δ'. Ὅστος καταλιπὼν τὸν ἐν τῇ Ἀργυροπόλει εὐκτήριον οἶκον, ὅπου ἐγίνοντο αἱ συνελεύσεις τῶν Χριστιανῶν, διὰ τὰς συχνὰς καταδρομὰς τῶν διωκτῶν τῆς πίστεως, ἔκτισεν ἐν τῇ τοποθεσίᾳ λεγομένῃ Ἐλαία, ἕτερον εὐκτήριον οἶκον, καὶ ἐπιτέλει ἐν αὐτῷ τὰ τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Εὐζάιος, ἐν ἔτει ρμα'. ἐπὶ Ἀντωνίνου τῆς Εὐσεβῆς, καὶ ποιμάνει τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη ις'. ἐτελεύτησε, καὶ ἔγινε.

Λαυρέντιος, ἐν ἔτει ρνζ'. ἐπὶ Ἀντωνίνου τῆς Εὐσεβῆς, καὶ Μάρκου τῆς Αὐρηλίου, καὶ Οὐίρου, ὅστις ἐπισκοπήσας ἔτη ια'. καὶ μῆνας ς'. ἔγινεν ἀντ' αὐτῆς.

Ἐλύπιος, ἐν ἔτει ρξή'. ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου, καὶ Οὐίρου, καὶ Κομμόδου, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ιγ'. καὶ μῆνας ς'.

Πέρτιναξ, ἐν ἔτει ρβ'. Ὑπατικός τῆς ἐν Ρώμῃ Συγκλήτης ἐπὶ Κομόδῳ, Περτίνακος, Γβλιανῷ, καὶ Σεπτίμῳ Σευήρῳ, καὶ ἐπεσκόπησε χρόνος ιδ'. Οὗτος ἀνήγειρεν ὕψερον, ναὸν ἐν ταῖς Συκαῖς τόπῳ, τῷ νῦν καλεσμένῳ Γαλατῶ, ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, καὶ ἐκεῖ ἐσυνάθροιζε τὰς πιασάς.

Ὀλυμπιανός, ἐν ἔτει σά. ἐπὶ Σεπτίμῳ Σευήρῳ, καὶ Ἀντωνίῳ τῷ Καρακάλλῳ, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ιά.

Μάρκος, ἐν ἔτει σιβ'. ἐπὶ Μακρίνῳ Ἀντωνίῳ, Ἡλιογαβάλλῳ, καὶ Ἀλεξάνδρῳ Σευήρῳ, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ιγ'.

Κυριακός, ἐν ἔτει σκέ. ἢ κατὰ τὸν Ξανδόπαλον Κυριλλιανός, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ις'.

Καζῖνος, ἢ Κηζῖνος, ἐν ἔτει σμά. ἐπὶ Γορδιανῷ, καὶ Φιλίππῳ τῷ Ἀραβῳ, καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ζ'. αὐτὸς ἀνήγειρε ναὸν ἐν τῷ Πετρίῳ, ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Εὐφημίας ὅπῃ τότε ἐμαρτύρησε.

Τράτος, ἢ Τίτος, ἐν ἔτει σμή. ἐπὶ Φιλίππῳ τῷ Ἀραβῳ πατρὸς τῆς Ἀγίας Εὐγενίας, Δεκίῳ, Γάλλῳ, Διμιλιανῷ, Οὐαλεριανῷ, Γαληνῳ, Κλαυδίῳ, Κεντυλιανῷ, Ἀυρηλιανῷ, Τακίτῳ, Φλωριανῷ, καὶ Πρόβῳ, ἔτος ἐπεσκόπησεν ἔτη λέ.

Δομετιανός, ὃς καὶ Δομέτιος λέγεται, ἀδελφὸς Πρόβῳ τῷ βασιλέως, ἔγινεν ἐν ἔτει σπγ'. ἐπὶ Πρόβῳ τῷ ἀδελφῷ τῷ Κάρῳ, Διοκλητιανῷ, καὶ Μαξιμιανῷ, Γαλλερίῳ, Μαξίμῳ, Μαξεντίῳ, καὶ Κωνσαντίνῳ τῷ Χλωρῷ, καὶ ἐπεσκόπησε χρόνος κδ'. καὶ μῆνας ἕξ. Οὗτος ὢν ἀδελφὸς τῷ βασιλέως Πρόβῳ, λέγεται πῶς ἐπέσχεψεν ἕξ ἀπιστίας εἰς τὴν πίσιν, ὅθεν ἀφείκε τὴν Ρώμην, ἦλθεν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ἐκεῖ ἀνέβη εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν. ὕψερον δὲ ἀπ' αὐτὸν, ἔγινεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πρόβος.

Πρόβος ὁ υἱὸς Δομετιανῷ, ἐν ἔτει τή. ἐπὶ Κωνσαντίνῳ τῷ μεγάλῳ, καὶ ἐπεσκόπησε χρόνος ιβ'.

Μητροφάνης ὁ ἱερώτατος, ἀδελφὸς τῷ Πρόβῳ, υἱὸς δὲ τῷ Δομετιανῷ, ἐν ἔτει τκ'. ἐπὶ Κωνσαντίνῳ τῷ μεγάλῳ, ὅστις καὶ πρῶτος Πατριάρχης τῆς Κωνσαντινουπόλεως ἀπὸ τῆς α'. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἐκηρύχθη. Πατριαρχεύσας δὲ χρόνος ι'. τὸν διεδέχθη Ἀλέξανδρος ὁ Α'. ἐν ἔτει τλ'. ἐπὶ Κωνσαντίνῳ τῷ μεγάλῳ, καὶ τῶν υἱῶν τῶν ὅστις ἐπατριαρχευσεν χρόνος κγ'. Ἀνάγνωθι ἐν βιβλίῳ δ'. τῷ Γραικορωμαϊκῷ Νομίμῳ

§. 26. Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας, ἰδόντες οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ Πέρσαι πῶς ἤμαρμαζεν ὁ Χριστιανισμὸς κατὰ τὴν Περσίδα, διέβαλον Συμεῶν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κτησιφῶντος, καὶ τὸν Σελευκίαν, ἐνώπιον Σαβωρίαν βασιλέως Περσίας, ὡς φίλος τῶν Ρωμαίων, καὶ μισητὰς τῶν Περσικῶν ὑποδέσεων, ὡς κινηθέντος μεγάλης διωγμῆς εἰς Περσίαν, πολλοὶ ἔλαβον τὸν Στέφανον τῷ μαρτυρίῳ, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἑκατὸν Κληρικοὶ, καὶ Ἐπίσκοποι εἰς μίαν ἡμέραν ἐμαρτύρησαν, καὶ πολλὰ πλήθη ἐμαρτύρησαν. Ἀπὸ δὲ τὰς ἐπισήμως πόλεις, δεκαοκτὰ χιλιάδες ἐπαριθμῶνται μαρτύρων, ὅπῃ μὲ βίβλῳ

Μητροφάνης πρῶτος Πατριάρχης Κωνσαντινουπόλεως.

Διωγμὸς κατὰ Χριστιανῶν ἐν τῇ Περσίᾳ, παρὰ Σαβωρίαν.

φρικτὰ ἐτελειώθησαν παρὰ Σαβωρίῳ. Ὁ Κωνσταντῖνος ὁμῶς ματαίως ἐκοπίασε παρακινῶν αὐτὸν τὸν Σαβώριον νὰ καταπραύνη τὸν διωγμὸν, ἵνα δεχθῆ τὴν τῆ Χριστῶ πίσιν· αὐταὶ αἱ μεσιτεῖαι τῆ Κωνσταντίνου, ἂν καὶ δὲν ἐπέσρεψαν τὸν Σαβώριον, ἐπροξένησαν ὁμῶς μίαν συγκατάβασιν ἀπὸ τὸν Τύραννον πρὸς τὰς Χριστιανὰς. Ἀνάγνωδι τὸν Θεοφάνην εἰς τὸ Χρονικόν τθ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Περὶ τῆ Σχίσματος τῶν Δουατισῶν.

§. Ι.

Εἰς τὰς ἀρχὰς Κωνσταντίνου τῆ Μεγάλης, ἐγένετο τὸ Σχίσμα τῶν Δουατισῶν, τῆ ὁποῖα ἡ αἰτία εἶναι αὕτη. Ἦτον Ἐπίσκοπος Καρχηδόνας τις ὀνόματι Μενσάριος, πρὸς τὸν ὁποῖον, εἰς τὸν καιρὸν τῆ διωγμῆ τῆ κληθέντος παρὰ Διοκλητιανῶ, κατέφυγεν ὁ Φήλιξ, ὅστις διὰ τὴν βεβοημένην Ἐπιστολὴν ὅπως ἔγραψε πρὸς τὸν Τύραννον, ἐλέγετο πῶς παρ' αὐτῆ ἐπιβάλλεσθαι. Γενομένης δὲ γνωστῆς τῆς καταφυγῆς τῆ Φήλικος, ὁ Μενσάριος, ὅς ἠρνεῖτο νὰ ἔχη κουμμένον τὸν Φήλικα, τὸν ἔπεμψεν εἰς Ρώμην (α), μέλλων δὲ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ, ἐφύλαξε τὰ ἱερὰ σκεύη, καὶ τὰς καλλωπισμὰς τῆς Ἐκκλησίας εἰς χεῖρας τῶν γεροντοτέρων, ἀφείας καὶ ἕνα σχέδιον αὐτῶν τῶν σκευῶν εἰς χεῖρας μιᾶς γραίας πισηῆς, παραγγείλας τῆ γυναικί, ὅτι τὸ σχέδιον ὅπως τῆς ἀφίσειν, ἂν αὐτὸς δὲν ἐπιστρέψῃ, νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὸν διάδοχόν τῆ Ἐπίσκοπον. Ἐρχόμενος λοιπὸν αὐτὸς πρὸς τὸν Αὐλοκράτορα, καὶ ἀπολογηθεὶς, προσάξει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐπέσρεψεν, ἢ διατὶ ἀπέθανεν, ἢ διὰ ἄλλο συμβεβηκός· ὅθεν διάδοχος αὐτῆ ἐγένετο ὁ Καικιλιανός, χειροτονηθεὶς ἀπὸ τὸν ῥηθέντα Φήλικα· Οὗτος δὲ λαβὼν τὸ ῥηθέν σχέδιον, τὸ ἀφεδὲν εἰς χεῖρας τῆς γυναικὸς, καὶ ζητήσας ἀπὸ τὰς γέροντας τὴν παρακαλαθῆκην τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ σχέδιον, δὲν ἔλαβε τίποτες, διότι νικηθέντες ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν δὲν ἠθέλησαν ἔτε νὰ ἐπιστρέψωσιν ὅσα ἔλαβον, ἔτε νὰ
συγ-

Αἰτία τῆ
σχίσματος
τῶν Δουα-
τισῶν.

(α) Ἐλεπίς ὁ τόπος, διότι ὁ Μενσάριος δὲν ἔπεμψε τὸν Φήλικα εἰς Ρώμην, ἀλλ' αὐτὸς ὑπῆγεν, ἐπειδὴ προσανθεὶς ἀπὸ τὸν Αὐλοκράτορα ἢ νὰ δώσῃ τὸν Φήλικα, ἢ νὰ παρασθῆ αὐτὸς, δὲν ἠθέλησε νὰ πέμψῃ τὸν Φήλικα, ἀλλ' ὑπῆγεν ὁ ἴδιος· ἴδε τὰς Μαγδεβεργικὰς ἐκκατολταστηρίδας, τὰς ὁποίας λέξιν πρὸς λέξιν ἀντέγραψεν ὁ Συγγραφεὺς, ἂν καὶ σιωπᾷ περὶ τῆς.

συγκοινωνήσωσι με τὸν Καικιλιανὸν ἔχοντες συμβουθῆς Βότρον, καὶ Καϊ-
θήσιον, οἵτινες ἀντιποιῶντο τὴν Ἐπισκοπὴν ὁμοίως με τὸν Καικιλιανὸν,
καὶ Λακίλαν, γυναῖκα ἐξ Ἰσπανίας πλασιωτάτην, ἣτις σασιώδης ἔσα, καὶ
ἀγαπῶσα τὰ σκάνδαλα, καὶ ὄνειδιθεῖσα ποτὲ ἀπὸ τὸν Καικιλιανὸν, ὄν-
τος ἔτι διακόνου, εὐρίσκουσα ἐν τῷ ἀναμεταξὺ καιρῶν, ἤγειρε πολλὰ κατ'
αὐτῆ, χάριν ἐκδικήσεως· ὁ θυμὸς αὐτῆς τῆς γυναίκος ἔφερε σχίσμα τό-
τε, καθὼς λέγει ὁ Μιλευϊτανὸς Ὀπτάλος, εἰς βιβλ. α. κατὰ Παρμενια-
νῆ, τὸ ὁποῖον ἡ φιλοτιμία ἔθρεψε, καὶ ἡ φιλαργυρία ἐτόνωσε.

Δονάτος.

§. 2. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν φιλολαράχων, καὶ διμηγέρτων ἀνδρώπων, πρῶ-
τος ἦν ὁ Δονάτος, ὁπῆ ἐκατάγετο ἀπὸ τὰς μελανὰς καλύβας τῆς Νημι-
δίας, ὅσις ἐναυλιόμενος τῷ Καικιλιανῷ, ἐχειροτόνησεν Ἐπίσκοπον τὸν Μαίω-
ρίνον, πρῶτος αὐτὸς Δυσιασηρίον ἐναυλίον Δυσιασηρία ἐγείρας, ὡς ὁ Μιλε-
υϊτανὸς Ὀπτάλος, καὶ ἐξ αὐτῆ ὁ Αὐγουστίνος λέγει. Οἱ ὁπαδοὶ αὐτῆ τῆ
Δονάτου, ἐκλήθησαν Δονατισαί, ἢ καθὼς ἀρέσκει τῷ Κρεσκονίῳ Δονα-
τιανῷ, ἂν καὶ ἀπὸ ἄλλου Δονάτου, τὸν κατασαθέντα αὐτὴ τῆ ψευδοεπισ-
κόπου Μαίωρίνα ἐφάνη εἰς αὐτὰς ἐν ὑσέροις νὰ ἐπονομαζῶσι.

Δονατισαί.

§. 3. Αὐτοὶ λοιπὸν ἐφώναζον, πῶς ἡ χειροτονία τῆ Καικιλιανῆ ἀπὸ
τὸν προδότην Φήλικα, νὰ ἦτον παράνομος, καὶ μετὰ πλασὰ ἐγκλήματα, κα-
τηγορῶντες τὸν Καικιλιανὸν ἔλεγον, πῶς ἀνίσχυρος εἶναι ἡ λειτουργία τα,
καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων ὁπῆ συγκοινωνήσι με αὐτὸν, ἐπειδὴ καὶ
αὐτοὶ κακοὶ εἶναι· διὰ τῆτο γενομένον σχίσματος, δὲν ἐσυγκοινωνῶν με
αὐτὰς, μάλιστα ἀνεβάπτισον καὶ ἐκέλευε ὁπῆ αὐτοὶ ἐβάπτισον. Τελευταίον,
ἀποκαλεσάμενοι κατὰ τῆ Καικιλιανῆ οἱ Δονατισαί τὸν μέγαν Κωνσταντι-
νον, καὶ ζητήσαντες νὰ τὰς δώσῃ κριτὰς διὰ τοιαύτην ὑπόθεσιν ἀπὸ τὴν
Γαλλίαν, ὁ Αὐτοκράτωρ διορίζει τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν τῷ Ρώμης Ἐπισ-
κόπῳ Μιλτιάδῃ, καὶ ἄλλοις Ἐπισκόποις, ἐξ ὧν τρεῖς μὲν ἦσαν ἀπὸ τὴν
Γαλλίαν, Ραιτίκιος, Μάτερνος, καὶ Μαρίνος, ἀπὸ τὰς ὁποῖας ἐδικαιώθη
ὁ Καικιλιανός, καὶ κατεκρίθησαν οἱ Δονατισαί, καὶ ὁ αὐτῶν προσάτης Δο-
νάτος (α).

§. 4. Ἐπροσάχθη λοιπὸν ὁ Δονάτος νὰ ἐξέλθῃ τῆς Καρχηδόνας,
καὶ ὁ Καικιλιανός νὰ μὴν ὑπάγῃ ἐκεῖ, διὰ τὸ εἰρηνικόν, καὶ ἀσκανδάλισον·
δοκιμαθεῖσα δὲ ἡ καταλλαγὴ αὐτῶν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα ὁπῆ διέτρι-
βεν εἰς Βριξίαν πόλιν τῆς Ἰταλίας, καὶ ἔδεν κατορθῶν, ἐπέμφθησαν παρ'
αὐτῆ εἰς Ἀφρικὴν δύο Ἐπίσκοποι, Εὐνόμιός τε, καὶ Οὐλύμπιος, διὰ νὰ
χειροτονήσωσιν ἐκεῖ ἕτερον Ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν κατὰ μέρος ὁ
Καικιλιανός, καὶ ὁ Μαίωρίνος, ἀλλ' οἱ Δονατισαί ἐναντιώθησαν, ὅθεν αὐ-
τοὶ οἱ δύο Ἐπίσκοποι ἔδεν κατορθῶντες ἐπέσρεψον ἄπρακτοι (β). Πρὸς
τῆ-

(α) Εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον συνηθροῦθησαν Ἐπίσκοποι ιθ'. τὸν ἀριθμὸν. (β) Οὐ-
τοι οἱ δύο Ἐπίσκοποι ἀποφάσισαν, ἀφ' ἧς διὰ μί. ἡμέρας ἔμειναν εἰς Ἀφρικὴν, πῶς
Καθο-

τάτοις εύρισκων άδειαν ο Δονάτος, καθώς την εζήτει από τον Αυτοκράτορα να επιστρέψη εις Αφρικην, ταχέως έφθασεν εις Αφρικην. Μαδών τάτο ο Καικιλιανός επέστρεψεν εις τὸ ποίμνιόν τε, ὅπερ πάλιν ἡ φιλονεικία ἀνεκαινίσθη· διότι ο Δονάτος με τὸς οικείους μὴν σέρξας τῇ τῆ Μιλτιάδα, καὶ τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων κρίσει, ἐκκαλεῖται πάλιν τὸν Αυτοκράτορα, καὶ ἐτέρης ζητεῖ, βαρέως κατηγορῶν πρὸς τάτοις τὸν Φήλικα, ὡς ἔχειροτόνησε τὸν Καικιλιανόν· διὰ προσαγωγῆς λοιπὸν τῆ Αυτοκράτορος ἐξεταχθεῖσα ἡ διαγωγὴ τῆ Φήλικος, εὐρέθη εἰς πάντα τὰ κατηγορούμενα ἄδῶος, καὶ θεωρηθείσης πάλιν τῆς ὑποδέσεως τῆ Καικιλιανῆ ἀπὸ τὴν συγκροτηθεῖσαν σύνοδον εἰς πόλιν Ἀρελατησίων, ἐπὶ τὰς Καλάνδας Ἀυγῆς, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκοντο τόσοι Ἐπίσκοποι ἀπὸ διαφόρας τόπας, ὁ μὲν Καικιλιανός ἐδικαιώθη, οἱ δὲ Δονατισαὶ ὡς συκοφάνται κατεγνώθησαν, ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἐκ τρίτε ἐπεκαλῆντο τὸν Κωνσταντῖνον, προσαχθέντες, πρῶτον συνήχθησαν εἰς Ρώμην, ὕστερον εἰς Μεδιόλανα, ὅπερ τέλος πάντων ὑπὸ τῆ Κωνσταντῖνε κατεκρίθησαν με τιμωρίαν ἐξορίας, εἴαν καὶ ὕστερον ἢ τῆς ἐξορίας τιμωρία δὲν ἐβεβαιώθη ἀπὸ αὐτόν.

§. 5. Κατακριθέντες λοιπὸν τόσαις φοραῖς, ὡς ψεῦσαι οἱ Δονατισαὶ, επέστρεψαν με ἰσχυρογνώμονα, καὶ ἀμετάθετον διάθεσιν, τὸ σχίσμα εἰς αἵρεσιν, εἰπόντες πῶς ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία διὰ τὰ ἐγκλήματα τῆ Καικιλιανῆ, εἰς ὅλην τὴν οἰκωμένην διεφθάρη, καὶ μόνον εἰς Αφρικὴν παρὰ τοῖς Δονατισαῖς ἐφυλάχθη, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν οἰκωμένην με τὴν λύμην τῆς κοινωρίας τῆ Καικιλιανῆ, να ἐσβύθη, ὡς λέγει ὁ Ἀυγστίνος (α). Ὁμοίως ἀνεβάπτιζον καὶ ὅλας ἐκεῖνας ὅπερ ἦσαν βαπτισμένοι ἀπὸ τῆς Καθολικῆς, τῆς ὁποίας ὡς ἀκαθάρτες, καὶ μεμολυσμένους ἐνόμιζον, διότι τὸ μυσῆριον τῶν κακῶν ἔλεγον πῶς να εἶναι ἀνωφελές, καὶ ἀνίσχυρον. Πόσον δὲ κακὸν ἦτον αὐτὸ τὸ σχίσμα τῶν Δονατισῶν, ὁ Ἀυγστίνος μαρτυρεῖ (β).

§. 6. Ἀπὸ αὐτῆς τῆς Δονατισῆς, ἄλλοι μὲν ἐκαλῆντο Ἀγωνιστικοί, ἀπὸ τῆ ἀγῶνος, γένος ἀπάνθρωπον, καὶ ἀσπλαγχνον, διὰ τῆς ὁποίας ὄρα τὸν Ἀυγστίνον (γ). Ἐτεροὶ δὲ Ρωγατισαὶ, ἀπὸ Ρωγάτη, ἄλλοι Μαξιμιανισαὶ, ἀπὸ Μαξιμιανῆ, ἄλλοι Παρμενιασαὶ, ἀπὸ τῆ Παρμενιανῆ, καὶ ἄλλοι τελευταῖον Κιρτήσιοι, ἀπὸ Κίρτης πόλεως τῆς Νεμιδίας, ὅπερ ἐσυναθροίσθη ἑπαξ συνέδριον τῶν Δονατισῶν, ὡσε φανερόν καὶ εἰς αὐτῆς τῆς σχισματικῆς πῶς δὲν ἀφῆσαν σχίσματα.

§. 7.

Δονατισαὶ
ἀπὸ τοῦ
σχίσμα
πίπτουσιν
εἰς αἵρεσιν.

Διάφοροι ὀνομασθῆναι
τῶν Δονατισῶν.
Ἀγωνιστικοί.
Ρωγατισαὶ.
Μαξιμιανισαὶ.
Παρμενιασαὶ.
Κιρτήσιοι.

Καθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἐκεῖνη ὅπερ διεσπαρμένη εὐρίσκεται εἰς πᾶσαν τὴν οἰκωμένην, καὶ ἐστὶ ἡ τῆς Αφρικῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐφλυάθη οἱ Δονατισαὶ.

(α) Λατὰ αἵρεσ. κεφ. ξθ'. (β) Βιβλ. β'. κατὰ τῶν Ἐπισ. τῆ Πετρίανῆ. (γ) Κατὰ αἵρεσ. κεφ. ξθ'. καὶ βιβλ. γ'. κατὰ Κρησκονίς, κεφ. μς'. καὶ Ἐπισ. κεφ. πρὸς Οὐγκτωριανόν.

Ορικοί.

§. 7. Ἀρχισε πρῶτον αὐτὴ ἡ αἵρεσις εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἔπειτα ἐπρωχώρησε διὰ μέσσω τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὰς πέραν τῆς θαλάσσης χώρας, καὶ διεκχύθη εἰς τὴν Γαλιαν, Ἰταλίαν, καὶ Γαλίαν. Ἐκεῖνοι ὅπερ ἦσαν εἰς Ρώμην, Ορικοί ὀνομάζοντο ἀπὸ τῶν ὄρων, εἰς τὰ ὁποῖα, ἐξερχόμενοι τῆς πόλεως ἐποίησαν τὰς αὐτῶν συνάξεις, εἶχον καὶ Ἐπίσκοπον ἰδικόν τρις, κατὰ τὸν Αὐγουστίνον, ὃς λέγει, πᾶς ὁ Ἐπίσκοπος ἐκεῖνος, εἴτε ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν σαλθεῖς, ἐκεῖσε, ἢ ἀπὸ ἄλλης τρις ἐν τῇ Ἀφρικῇ σαλθέντας νὰ ἔλαβε τὴν χειροτονίαν εἰς Ρώμην (α).

Τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.

§. 8. Κατεκρίθησαν οἱ Δονατισταὶ ἔχι μόνον εἰς Ρώμην ἀπὸ τὸν Μιλτιάδην, καὶ ἑτέρας Ἐπισκόπους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀρελατινσίαν Σύνοδον καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κωνσταντῖνον. Κατ' αὐτῶν ἔγραψαν Ὀπτάτος ὁ Μιλευιτανὸς εἰς βιβλία ζ'. περὶ τῆς σχίσματος τῶν Δονατιστῶν, κατὰ τῆς Παρμενιανῆς, καὶ ὁ Αὐγουστίνος κατὰ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς Παρμενιανῆς, κατὰ τῶν Ἐπιστολῶν τῆς Πετρουσῆς, καὶ κατὰ τῆς Γραμματικῆς Κρεσκονίς βιβλία δύο κατὰ τῆς Γαυδεντίς, βιβλία ἑπτὰ περὶ βαπτισμῶν κατὰ τῶν Δονατιστῶν, βιβλία περὶ τῆς ἐνικῆς βαπτίσματος, καὶ περὶ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἕτερα τινὰ συγγράμματα κείμενα ἐν τῷ ζ'. τόμῳ τῶν συγγραφεύτων ὑπ' αὐτῆς (β), ἀνάγνωδι περὶ τῶν Δονατιστῶν τὸν Ἐπιφάνιον (γ), τὸν Θεοδώρητον (δ), καὶ ἐκ τῶν Λατίνων τὸν Φιλάριον (ε), Ὀπτάτον Μελιυιτανόν (ς), τὸν Αὐγουστίνον (η), Ὀνώριον τὸν Αὐγουσδιοδηνήσιον. (θ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆς Σχίσματος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Μελετιανῶν.

§. 1.

Τῷ αὐτῷ ἔτει σχεδὸν, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον τὸ σχίσμα τῶν Δονατιστῶν, προσέτι καὶ τὸ τῶν Μελετιανῶν σχίσμα ἐφύτρωσεν εἰς Αἴγυπτον. Μελετιανοὶ αὐτοὶ ὀνομάθησαν ἀπὸ Μελετίου τῆς Ἐπισκόπου Λύκας πόλεως Αἰ-

(α) Αἰρέσις. ξθ'.

(β) Ὁ Αὐγουστίνος συνέγραψε κατὰ Παρμενιανῆς βιβλία τρεῖς, κατὰ τῶν Ἐπιστολῶν τῆς Πετρουσῆς βιβλία τρεῖς, κατὰ Κρεσκονίς τῆς Γραμματικῆς βιβλία τέσσαρα, κατὰ Γαυδεντίς βιβλία δύο, κατὰ Δονατιστῶν περὶ τῆς βαπτίσματος βιβλία ἑπτὰ, περὶ ἐνικῆς βαπτίσματος βιβλ. ἐν, καὶ περὶ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, ταῦτα πάντα ἐνήσεις τόμῳ ἡ. καὶ θ'. τῆς τῆς Παρις. Ἐκδόσις. ἔτ. αψοδ'.

(γ) Αἰρέσις. νθ'

(δ) Αἰρέσις. κακομυθ. λόγῳ δ'.

(ε) Αἰρέσις. πη.

(ς) Εἰς

τὰ κατὰ Παρμενιανῆς.

(η) Εἰς τρις ῥηδέτας τόπους.

(θ) Αἰρέσις. πζ'.

Αἰγύπτῳ, ὅσιν καθαιρέθεις ἀπὸ Πέτρον Ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ὅπῃ ἐμαρτύρησεν εἰς τὸν καιρὸν Μαξιμιανῶ, καὶ ἀποκηρυχθεὶς τῆς Ἐπισκοπικῆς ἀξίας, μάλιστα ἐπειδὴ εἰς τὸν ὑπὸ Διοκλητιανὸν κινήθεντα διαγωγὸν, ἀρνήμενος τὴν πίσιν ἐδυσίασε τοῖς εἰδώλοις, ἢ καὶ δι' ἄλλην αἰτίαν ὅπῃ γράφει ὁ Ἐπιφάνιος (α), φανερὰ ἐδιώχθη ἀπὸ αὐτὸν, ἐγένετο αἰρεσιάρχης ὑβρίζων, καὶ περιγελῶν ἀναισχύντως αὐτὸν τὸν Πέτρον, καὶ τὰς λοιπὰς Ἐπισκόπους· ἔχων δὲ καὶ πολλὰς ὁμόφρονας, καὶ συνακολέθρας, ὡς ἔδεν ἐλογίζετο τὴν ἐπιτίμησιν, καὶ καθαιρέσιν τε, παρὰ τῷ Πέτρῳ· διὰ τῆτο ἐλθὼν εἰς τὴν τῷ Λύκῳ πόλιν, ἐχειροτόνησε πολλὰς, καὶ ἐτέλει τὰς λοιπὰς Ἐπισκοπικὰς λειτουργίας, ἀνευλαβῶς, καὶ ἀναισχύντως καθ' ἡμέραν, ὅρα τὸν Σωκράτην (β).

§. 2. Σχίσμα λοιπὸν ἐ τὸ τυχὸν ἠγέρθη εἰς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον τέλος πάντων, ἔτω διορισθὲν ἀπὸ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον ἐσυστάθη, ὅτι ὁ Μελέτιος νὰ μείνῃ εἰς τὴν πόλιν τε, καὶ νὰ μὴν ἔχη ἐξουσίαν νὰ προχειρίζεται Ἐπισκόπους, ἔτε νὰ χειροθετῇ, ἔτε εἰς πόλιν, ἢ χώραν νὰ φαίνεται ὡς Ἐπίσκοπος, μόνον δὲ ἓνα φίλον ὄνομα νὰ ἔχη· ὅσοι δὲ παρ' αὐτῷ ἐχειροτονήθησαν, ἐπειδὴ ὑπερον ἐβουβαιώθησαν μὲ μυσικώτεραν χειροτονίαν, νὰ ἔχωσι τὴν κοινωμίαν μὲ τὰς ἄλλας, καὶ νὰ ἔχωσι μὲν ἄδειαν νὰ λειτουργῶσι, νὰ εἶναι δὲ δεῦτεροι ἐξάπαντος ἀπὸ τὰς εἰς πᾶσαν παροικίαν, καὶ Ἐκκλησίαν προσάτας, καὶ ὑποκειμένους εἰς τὸν τιμιώτατον, καὶ συλειτουργὸν ἡμῶν Ἀλέξανδρον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐχειροτονήθησαν. “ Ὅρα τὴν Συνοδικὴν Ἐπιστολὴν παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ (γ).

§. 3. Ἀφ' ἧ δὲ ἐπέσρεψεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Αἴγυπτον, παρέδωκεν ὁ Μελέτιος τὰς Ἐκκλησίας ὅπῃ παρανόμως ὑπέταξε, καὶ ἐκάθητο εἰς τὴν Λύκον. Μέλλων δὲ νὰ ἀποθάνῃ ὀλίγον καιρὸν ὑπερον, κατέστησεν αὐτ' αὐτῷ Ἐπίσκοπον ἓνα τε φίλον ὀνόματι Γωάννην, ἔξω ἀπὸ τὸ δόγμα τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, καὶ ἐγένετο πάλιν αἰτίος ἀταξίας εἰς τὰς Ἐκκλησίας· διότι μετὰ τὸν θάνατόν τε βλέποντες οἱ Ἀρειανοὶ τὰς Μελετιανὰς πολὺ πλέον νεωτερίζοντας ἀπὸ τὸ πρῶτον, συνεισέταλλον καὶ αὐτοὶ τὰς Ἐκκλησίας, καὶ οἱ δύο δὲ οἱ Μελετιανοὶ, καὶ οἱ Ἀρειανοὶ μ' ὅλον ὅπῃ πρότερον διεφέροντο μεταξὺ αὐτῶν, εὐθύς ὅπῃ εἶδον τὸν Ἀθανάσιον ἀνελθόντα εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τὸ πλῆθος ὅπῃ τὸν ἠκολούθει, ἠγείραν εἰς φθόνον τὰς ἱερεῖς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐφιλιώθησαν μὲ αὐτὰς· διαβάλλουσι λοιπὸν τὸν Ἀθανάσιον πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον, ὡς αἰτίον διαφορᾶς, καὶ συγχύσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πῶς ἐμποδίζει ἐκεί-

Δόγμα τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου κατὰ τῶν Μελετιανῶν.

Ἀρειανοὶ, καὶ Μελετιανοὶ συμφῶως διαβάλλουσι τὸν Ἀθανάσιον.

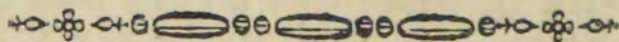
(α) Αἰφύ. ξή. (β) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. α΄. κεφ. 5. (γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. α΄. κεφ. 5.

νες ὅπῃ θέλωσι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐκατηγόρην διὰ φό-
νες, δεσμὰ, πληγὰς ἀδίκης, καὶ τραύματα, καὶ πυρκαϊὰς, τίσον
αὐτὸν, ὅσον καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόπους, καὶ ἄλλης πολ-
λὰς.

§. 4. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκαταφρόνησεν ὡς ψευδεῖς τὰς κατηγο-
ρίας αὐτῶν, ἔδωκεν ἄδειαν τῷ Ἀθανασίῳ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν
τῆς, καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀλεξανδρείας νὰ μαρτυρήσωσι τὴν κα-
λωσύνην, καὶ τὴν ὀρθὴν πίσιν, καὶ μὲ χαρὰν νὰ τὸν ὑποδεχθῶσι, καὶ νὰ
εἶναι πεπληρορορημένοι, πῶς ἐνάρετος ἄνθρωπος εἶναι, καὶ θεῖος, καὶ πῶς
φθόνῳ κινέμενοι οἱ αἰρετικοὶ ἔγραψαν κατ' αὐτῶν, καὶ πῶς ἦν ἀδῶς. Ἀκί-
στας δὲ ὁ Βασιλεὺς, πῶς πολλοὶ ἔτι Αἰγύπτιοι, ἐσυγχίζοντο ἐξ αἰτίας τῆς
Ἀρείς, καὶ Μελετίς, μὲ ἰδίαν Ἐπιστολὴν ἐπαρακάλει τοὺς Χριστιανὰς νὰ
ἀποβλέψωσιν εἰς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ ἀφήσωσιν εἰς αὐτὸν τὸν Θεὸν τὴν κρί-
σιν, καὶ νὰ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους, καὶ ὅσοι τὰς ἐπιβαλέουσαι νὰ τὰς διώ-
κωσι μὲ τὴν ὁμόνοιαν, ὅσον δύνανται.

Ἐπιστολὴ
Κωνσταντίνου
πρὸς Ἀθα-
νάσιον.

§. 5. Τῷ δὲ Ἀθανασίῳ ὑσερον ἀπὸ πολλὰς ἄλλας συκοφαντίας ὁ-
πῆ διεσπάρησαν κατ' αὐτῶν, καὶ τότε ἐφανερῶδησαν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα
ἀπὸ τὰς Αἰρετικὰς, ἀντέγραψε „ νὰ ἐπιμελῆται τὴν ἱερωσύνην, νὰ ἐπι-
„ σατῆ, καὶ νὰ φροντίζη διὰ τὴν εὐταξίαν, καὶ εὐσέβειαν τῆς λαῶν, καὶ ὡς
„ ἔδεν νὰ λογίζεται τὰς ἐπιβλαὰς τῶν Μελετιανῶν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ
„ Βασιλεὺς ἐκατάλαβε, πῶς ὁ φθόνος τὰς ἐπαρακίνησεν εἰς τοιαύτας ψευ-
„ δεῖς, καὶ πειρασμένας συκοφαντίας, καὶ τὰς φορύβης, καὶ συγχύσεις τῆς
„ Ἐκκλησίας νὰ μὴν ἀφίγη ὁ Βασιλεὺς νὰ γίνωνται, ἀλλὰ νὰ εἶναι δικα-
„ σῆς κατὰ τὰς πολιτικὰς νόμους, ἂν δὲν ἡσυχάσωσι, καὶ νὰ ξεδικαιωθῆ
„ ἀπὸ αὐτὰς, ὅπῃ ἔχι μόνον ἀδίκως ἐπιβλεῦνται τὰς ἀδῶς, ἀλλὰ
„ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εὐσέβειαν λυμάνουσαι ἀνοσίως. “
Ἐπρόσαξε δὲ πρὸς τέτοις, ὅτι αὐτὴ ἡ Ἐπιστολὴ νὰ ἀναγνωθῆ παρρησίᾳ
εἰς τὸν λαόν. Ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν φοβηθέντες οἱ τὰ τῆς Μελετίς φρο-
νῶντες διὰ τὰς ἀπειλὰς τῆς Αὐτοκράτορος, ἡσύχως ἐπολιτεύοντο. Οὕτω
δὲ ἐν εἰρήνῃ πᾶσα ἡ κατ' Αἰγύπτου Ἐκκλησία, καὶ ἀπὸ τοιῶτον ἀρχιερέα
ἰδυνομένη, κατ' ἡμέραν ἤυξανεν. Ἀνάγνωδι τὸν Σωζόμενον. (α)

ΚΕΦΑΪ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

Περὶ τῆς τῆς Ἀρείε, καὶ Ἀρειανῶν αἰρέσεως.

§. 1.

Πλέοντων ῥηθέντων σχισμάτων τῶν Δονατισῶν, καὶ Μελετιανῶν, ἡ αἵρεσις τῆς Ἀρείε ἐτάραξε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Χρισῆ, ἣτις ἀρχισεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἀπὸ Ἀρειοῦ τὸν Λίβου, ἀνδρωπον, ἔχι ἀμοιρον τῆς διαλεκτικῆς φλυαρίας, ὅστις ἐρχόμενος εἰς Ἀλεξανδρείαν, ἐσυναριθμήθη μὲν εἰς τὸν κατάλογον τῶν Πρεσβυτέρων, ἐπισέυθη δὲ τὴν τῶν Θεῶν Γραφῶν ἐξήγησιν. Ἰδὼν τὸν Ἀλέξανδρον ἐγχειρισθέντα τὴν διοίκησιν τῆς Γερουσίας, δὲν ὑπόφερε τῆ φθόνη τὴν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ ἐζήτη αἰτίας φιλονεικίας, καὶ μάχης. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἀλέξανδρος ποτὲ, παρόντων καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ Πρεσβυτέρων καὶ λοιπῶν Κληρικῶν, φιλοτιμώτερον περὶ τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐν Τριάδι καὶ μονάδι εἶναι φιλοσοφῶν ἐθεολόγη, ὁ Ἀρειος νομίσας τὸν Ἐπίσκοπον ὡς τὸ τῆς Σαβελλίε δόγμα ἐρμηνεύοντα ἀπὸ φιλονεικίαν εἰς τὸ ἐναντίον τῆς δόξης τῆς Λίβου, ἐναντιόμενος ἀπέκλιτε, καὶ συντόμως ἀπαντήσας εἰς τὰ λαληθέντα ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον εἶπεν· ἂν ὁ Πατὴρ ἐγέννησε τὸν Υἱόν, ἀρχὴν ὑπάρξεως ἔχει ὁ γεννηθεὶς, καὶ ἐκ τῆτε φανερόν γίνεται, ὅτι ἦν, ὅτε ἔκ ἦν ὁ Υἱός, καὶ ἀκολουθεῖ ἐξ ἀνάγκης ἐξ ἔκ ὄντων νὰ ἔχη αὐτὸς τὴν ὑπόστασιν, καθὼς περὶ τῆτε διηγείται ὁ Σωκράτης (α), καὶ ὁ Θεοδώρητος (β).

§. 2. Ἐδίδαξεν ἄρα ὁ Ἀρειος, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὸ νόημα τῆ, πρῶτον ὅτι ὁ Θεὸς ἔκ αἰεὶ Πατὴρ ἦν, ἀλλ' ἦν, ὅτε Θεὸς Πατὴρ ἔκ ἦν· δεύτερον ὅτι ἔκ αἰεὶ ἦν ὁ τῆς Θεῆ λόγος, ἀλλ' ἐξ ἔκ ὄντων ἐγενεν, ὁ γὰρ ὢν Θεός, τὰ μὴ ὄντα ἐκ τῆ μὴ ὄντος πεποίηκε, διὸ καὶ ἦν ποτὲ, ὅτε ἔκ ἦν, κτίσμα γὰρ ἐστὶ, καὶ πόημα ὁ Υἱός. τρίτον, ἔτε ὅμοιος κατ' ἐσίαν τῷ Πατρὶ ἐστὶν, ἔτε ἀληθινός, καὶ φύσει τῆ Πατρός Λόγος ἐστὶν, ἔτε ἀληθινὴ σοφία αὐτῆ ἐστὶ, καταχρηστικῶς δὲ Λόγος, καὶ Σοφία γενόμενος· τέταρτον, ὅτι τῷ ἰδίῳ τῆ Θεῆ Λόγῳ, καὶ τῆ ἐνδέῳ σοφία, ἐν ἡ καὶ τὰ πάντα, καὶ αὐτὸν πεποίηκε, διὸ καὶ τρεπτός ἐστὶ, καὶ ἀλλοιωτός τὴν φύσιν, ὡς καὶ πάντα τὰ λογικὰ, ξένος τε καὶ ἀλλότριος, καὶ ἀπεσχοιτισμένος ἐστὶν ὁ Λόγος τῆς τῆ Θεῆ Σοφίας, καὶ ἀρρητος ἐστὶν ὁ Πατὴρ τῷ Υἱῷ, ἔτε γὰρ τελείως, καὶ ἀκριβῶς γινώσκει ὁ Υἱός τὸν Πατέρα, ἔτε τελείως ὄραν αὐτὸν δύναται, καὶ γὰρ ἑαυτῆ τὴν ἐσίαν ἔκ οἶδεν ὁ Υἱός, ὡς ἐ-

(α) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. α', κεφ. ε'.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. α', κεφ. β'.

κεῖνος, δι' ἡμᾶς γὰρ πεπόνηται, ἵνα ἡμᾶς δι' αὐτῆ, ὡς δι' ὄργανα κτίσῃ ὁ Θεός· καὶ ἔκ' αὐτῆς ὑπέστη, εἰμὴ ἡμᾶς ὁ Θεός ἤθελε ποιῆσαι. Ταῦτα δὲ πάντα τὰ δυσσεβῆ δόγματα, πῶς εἶναι τῆ Ἀρείου, φανερόν γίνεται ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴν Ἀλεξάνδρου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, πρὸς τὰς ἀπανταχῶς συλλειτουργὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐκλεθεῖσαν, καὶ κειμένης ἐν βιβλίῳ α' τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆ Σωκράτους (α), καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Πρακτικῶν τῆς α'. Συνόδου· ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Κωνσταντινουπόλεως κειμένην παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ (β), καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς κατ' αὐτῆ Συνόδου, καὶ ἀπὸ τὴν Ἐπιστολὴν Ἀρείου πρὸς Εὐσέβιον Νικομηδείας, κειμένην παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ (γ), καὶ ἐκ τῆ Συμβόλου τῆς πίσεως ὅτ' ἐδόθη ἐν τῇ ἐν Νικαίᾳ Συνόδῳ, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὸν α'. τόμον τῶν Συνόδων.

Ἰδιγενὴς ἐφευρετὴς τῆς τῆ Ἀρείου αἵρεσεως.

§. 3. Αὐτῆς δὲ τῆς Αἵρέσεως δὲν ἔγινεν αὐτουργὸς ὁ ἴδιος Ἀρειος, πρῶτος γὰρ Ἰδιγενὴς μεταξὺ τῶν λοιπῶν διεφθαρμένων γνωμῶν, καὶ τὸν μονογενῆ τῆ Θεᾶ Υἱὸν κτιστὸν, καὶ ἄλλότριον εἶναι τῆς οὐσίας τῆ Πατρὸς ἐδίδαξε, καὶ μὴ δυνάμενον ὄραν τὸν Πατέρα, καὶ αὐτὸς ὁ Υἱὸς νὰ εἶναι ἀόρατος, καὶ νὰ μὴ καταλαμβάνεται ἀπὸ τὸ Πνεῦμα· αὐταῖ ὅμως αἰβλασφημίαι εἰς τὰ συγγράμματά τε ἦσαν γεγραμμέναι, καὶ δὲν ἐκηρύσσοντο εἰς τὸ παρὸν, ἀλλ' ὁ Ἀρειος τὰς ἐδηλοποίησε· καὶ ἔχι μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς συνελεύσεις, συνέδρια, καὶ οἴκας περιερχόμενος, ἐπλανῆσεν ὅσας ἐδύνετο, καὶ ἐπομένως ἤφερε πολλὰς εἰς ἀσέβειαν, καὶ ἐπλήρωσε τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ δορύβας, καὶ σχίσματα. Ὅθεν ὁ Ἀλέξανδρος ὁ συνήγορος, καὶ συμβουδὸς τῶν Ἀποστολικῶν δογμάτων, πρῶτον μὲν αὐτὸν τὸν Ἀρειον ἐδοκίμασε μὲν νεθεσίας, καὶ συμβεβλῆς νὰ τὸν σύρῃ ἀπὸ τὴν αἵρεσίν τε, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸν εἶδεν ὡς παράφρονα νὰ κηρύξῃ τὴν ἀσέβειαν τε φανερώς ὠργισθῆ, καὶ συναθροίσας σύνοδον Ἐπισκόπων τῆς Αἰγύπτου, καὶ Λιβύης ἕως ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν, ἐξεχώρισε τῆ ἱερῆ καταλόγου, αὐτὸν, καὶ τὰς ὁμόφρονάς αὐτῆ, καὶ τὰς ἀναθεμάτισεν, ὡς αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν παρὰ Σωκράτη ρηθεῖσαν Ἐπιστολὴν, γράφει. Ὁ δὲ Ἀρειος ἀποκηρυχθεὶς, καὶ ἀναθεματισθεὶς, δὲν ἐδύνετο νὰ ἡσυχάσῃ, ἀλλ' ἔγραψε καὶ αὐτὸς πρὸς Εὐσέβιον τὸν Νικομηδείας Ἐπίσκοπον φίλον τε παλαιὸν, τὸν ὁποῖον ἤυρεν συμβουδόν, καὶ προσάτην καὶ ἄλλοτε· ὅστις δεξάμενος τὴν Ἐπιστολὴν τε, ἐξέρασε καὶ αὐτὸς τὴν ἰδικὴν τε ἀσέβειαν, ὡς φαίνεται εἰς τὴν Ἐπιστολὴν τε τὴν πρὸς Παυλῖνον τὸν Ἡγούμενον τῆς Τύρου παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ (δ), καὶ δι' αὐτῆ, καὶ ἄλλοις· ἔτω δὲ διασπαρείσῃς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Ἀνατολῇ τῆς βλασφημίας τῆ Ἀρείου, ἐγένοντο φιλονεικίαι, καὶ μάχαι εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, καὶ ταῦτα ἀκέσας ὁ Βασιλεὺς ἐδοκίμα-

Σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀναθεματίζει τὸν Ἀρειον.

(α) Κεφ. 5. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. 8. (γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, κεφ. 5. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. 5.

μαστε πρώτον νὰ ξηράνη αὐτὴν τὴν πηγὴν τῶν κακῶν ὅπως ἀναφεν, ὅθεν γράμματα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ Ἀρειὸν ἔπεμφε διὰ Ὁσίου Ἐπισκόπου τῆς Κωνσταντίας. Ψευδοεῖς δὲ τῆς ἐλπίδος, τὴν πολυδύλλητον ἐκείνην πειρὴν Σύνοδον εἰς Νικόπολιν ἐσυναθροίσεν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καταδικασθεῖς ὁ Ἀρειὸς μὲ τὴν αἵρεσίν τε, ἐξωρίσθη.

§. 4. Ἐπειδὴ δὲ Ἀθανάσιος, ὁ διάκονος τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίας, τὸν ὁποῖον εἶχεν εἰς μεγάλην τιμὴν ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς πόλεως, γενναίως ἠγωνίσθη, καὶ ἐναντιώθη εἰς τὸν Νικομηδείας Ἐπίσκοπον, καὶ τοῖς λοιποῖς ὅπως ἐυρίσκοντο εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, τοῖς ὁμοφρονῶσι τῷ Ἀρειῷ, ἐφθονήθη παρ' αὐτῶν, ὅσους ὑπερον ἀπὸ πέντε μῆνας τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, Ἀλέξανδρος τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας Ἐπισκόπου τελευτήσαντος, ἔγινε διάδοχος τε, καὶ δὲν ἐδέχθη τὸν Ἀρειὸν ὅπως ἦλθεν εἰς Ἀλεξανδρείαν μὲ γνώμην τῆ βασιλέως. Κατατροχασθεῖς δὲ, καὶ ἐνόχληθεῖς ἀπὸ τὰς ἐνέδρας, καὶ ἐπιβλασ τῶν Μελετιανῶν, καὶ Ἀρειανῶν, καὶ ἀπὸ τὰς αὐτῶν διαβλασ, τέλος ἀπὸ τὴν συναθροισθεῖσαν ἐν Τύρῳ Σύνοδον διὰ προσαγῆς τῆ Αυτοκράτορος, Ἐπισκόπων ἐξήκοντα, καθιέρωθη, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τλέ. ἐπειδὴ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν πρὶν γίνῃ ἀποφασίς, ἀν καὶ πάσας τὰς κατ' αὐτῆ προβληθεῖσας τῶν κατηγορῶν συκοφαντίας γενναίως, καὶ κατὰ λόγον διέλυσεν. καταφυγῶν δὲ ὁ Ἀθανάσιος εἰς τὸν Αυτοκράτορα, καὶ πάλιν μὲ τὰς διαβολὰς τῶν κοινῶν ἐχθρῶν νικηθεῖς, εἰς τὰς ὁποίας ὀργισθεῖς ὁ βασιλεὺς ὁ ἡμερώτατος, ἐξώρισεν αὐτὸν τῷ ἐπομένῳ ἔτει, τὸ ὅποῖον ἦτον τῷ λ. τῆς αὐτῆ βασιλείας, καὶ ἐπρόσασεν αὐτὸν νὰ κἀθηται εἰς Τρίβερν πόλιν τῆς Γαλλίας, ὅπου διατρίψας χρόνος δύο, καὶ μῆνας τεσσάρους, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς Ἀλεξανδρείαν διὰ προσαγῆς τῆ Κωνσταντίας, τῆ υἱῆ τῆ μεγάλης Κωνσταντίας, ὅσους ἔγραψεν εἰς βοήθειαν, καὶ σύσασιν αὐτῆ γράμματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, κείμενα παρὰ τῷ Θεοδώρῳ (α), Ἀνάγνωθι τὸν Σωκράτην (β), τὸν Θεοδώρητον (γ), τὸν Σωζόμενον (δ), καὶ ἐκ τῶν Λατίνων τὸν Ρ'εφίνον (ε).

§. 5. Εἵπομεν ἀνωτέρω πῶς ὁ Ἀρειὸς μὲ γνώμην τῆ βασιλέως ἦλθεν εἰς Ἀλεξανδρείαν, ἡ αἰτία εἶναι τοιαύτη. Μὲ τὴν Κωνσταντίαν τὴν ἀδελφὴν τῆ βασιλέως, καὶ σύζυγον τῆ ποτὲ Λικινία, ἦτον ἓνας Πρεσβύτερος φιλιωμένος, ἐπαινέτης τῶν δογμάτων τῆ Ἀρείου, ὅσους ἐυρῶν ἀδειαν, ἐπαρρησιάζθη πρὸς αὐτὴν, καὶ κατεμέμφετο ὅτι ἀδίκως ὁ Ἀρειὸς ἐδιώχθη ἀπὸ τὴν πατρίδα τε, καὶ Ἐκκλησίαν, διὰ φθόνου καὶ ἰδίας ἐχθρας ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον. αὐτὴ πεισέσασα τὸς λόγους τὰς, καὶ καταπειθεῖσα, ὅσον μὲν ἔζη, δὲν ἐφθασε νὰ νεωτερίσῃ ἀπὸ τὰ φανέντα ἔυλο-

γα

Ἀθανάσιος
ἐδέχεται
τὸν Ἀρειὸν.

Ἀθανάσιος
καθιέρωθη
ἀπὸ τὴν
ἐν Τύρῳ
Σύνοδον.

Ἐξορίζεται
εἰς Τρίβερν.

Ἐπιστρέφει
πάλιν εἰς
Ἀλεξαν-
δρείαν.

Διατὶ ὁ
Κωνσταντί-
νος ἀνακα-
λεῖ τὸν Ἀ-
ρειὸν εἰς Ἀ-
λεξανδρείαν.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. β'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. κζ'.
καὶ κη. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. κς'. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ.
κε'. (ε) Βιβλ. α'. κεφ. ιε'.

Ψευδῆς ὁ-
μολογία τῆ
Ἀρείου.

Ὁ Κωνσταν-
τῖνος πέμπει
τὸν Ἀρειὸν
εἰς Ἱεροσό-
λυμα μὲ
γράμματα
πρὸς τὰς
ἐκεῖ Ἐπισ-
κόπους.

Δέχεται εἰς
κοινωνίαν
παρὰ τῶν
ἑμοφρονέν-
των αὐτῷ.

Ἀλέξαν-
δρος διὰ φό-
βου σέβει
νὰ συγχοι-
νωήσῃ μὲ
τὸν Ἀρειὸν.

γα εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἠδένησε, καὶ ὑπωπτεύει-
τον θάνατον, καὶ ἐρχόμενος ὁ ἀδελφός τῆς πρὸς αὐτὴν, τῆς εἶπε νὰ
ζητήσῃ τὴν ὑπερινήν χάριν ὅπῃ ἠθέληεν, αὐτὴ ἐπαρακάλεσε νὰ ἀγαπᾷ
τὸν ῥηθέντα Πρεσβύτερον, διὰ τῆτο ὁ βασιλεὺς ἔδειχεν μεγάλην φιλίαν
πρὸς τὸν Πρεσβύτερον αὐτὸν, καὶ παρρησίαν πολλὴν εἶχε πρὸς αὐτὸν,
καὶ ἔτω φανερώωντάς τε διὰ ἐκεῖνα ὅπῃ ἐπαρήγγειλεν ἢ ἀδελφὴ τε, ἠύ-
ρεν ἔυλογον πῶς πρέπει πάλιν νὰ δοκιμάσῃ τὰ κατὰ Ἀρειὸν, καὶ νο-
μίζοντας πῶς νὰ εἶναι αἱ κατ' αὐτῶν διαβολαὶ ἀληθιναί, ἢ χαριζόμενος
τὴν ἀδελφὴν τε, εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐμετάφερε τὸν Ἀρειὸν ἀπὸ τὴν ἐξο-
ρίαν, καὶ ἐπρόσβαξε νὰ δώσῃ γράμματα, καὶ ὁμολογίαν τῆς πίσεώς τε,
καὶ αὐτὸς γράφων ἄλλην ἔκθεσιν, ὡμωνε πῶς πισεύει καὶ φρονεῖ ἔτω.
ὄρα ταύτην τὴν ἔκθεσιν παρὰ τῷ Σωζομένῳ (α). Νομίσας δὲ ὁ Βασι-
λεὺς πῶς ὁ Ἀρειὸς φρονῇ τὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, ἐχάρη δι' αὐτὸ, καὶ
τὸν ἐπεμψεν εἰς τὰς συνελθόντας τότε Ἐπισκόπους ἐν Ἱεροσολύμοις, ἵνα
καθιερώσωσι τὸν ἐν τέτοις Ναὸν, ὅπῃ ἀνήγειρεν ὁ Κωνσταντῖνος περὶ τὸν
Κρανίον τόπον τῷ ἱγ'. ἔπει τῆς Ἡγεμονείας τε, καὶ ὀνομάζεται μέγα μαρ-
τύριον· γράφων νὰ ἐξετασθῇ ἢ ἔκθεσις τῆς Πίσεως ὅπῃ ἔδωκεν ὁ Ἀρειὸς,
καὶ νὰ ἀποφασίσωσιν ἡμέτερος οἱ Πατέρες ἐκεῖνοι περὶ τῶν Ἀρείου, ἂν φανῇ
φρονῶν ὀρθῶς, καὶ πῶς ἀπὸ φρόνον ἐπιβαλέουσι. Ἐυρόντες δὲ καιρὸν οἱ
σπευδάζοντες ταῦτα, μὲ τὴν ἀφορμὴν τῶν βασιλικῶν γραμμάτων, τὸν ἐ-
δέχθησαν εἰς κοινωνίαν, ὁμῶς μὲ τὸν Εὐζώϊον, καὶ ἔγραψαν πρὸς αὐτὸν τὸν
Βασιλέα, καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ πρὸς τὰς Ἐπισ-
κόπους, καὶ Κληρικὸς εἰς Αἴγυπτον, καὶ Θηβαΐδα, καὶ Λιβύην, προσάζοντες
νὰ δεχθῶσι προθύμως τὸν Ἀρειὸν, καὶ τὸν Εὐζώϊον, ὡς μαρτυρῶντος καὶ
τῶν Βασιλέως, πῶς εἶναι ὀρθὴ ἢ πίστις τε, τὴν ὁποίαν μὲ τὴν ἰδίαν τῆς
Ἐπιστολῆς ὑπέταξαν, καὶ ἡ Σύνοδος συνεψήφισατο, κατὰ τὴν τῶν Βασι-
λέως κρίσιν.

§. 6. Ὑστερον δὲ ἀπὸ τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις Σύνοδον, ἦλθεν ὁ Ἀρειὸς
εἰς Αἴγυπτον, καὶ μὴ δεχόμενος παρὰ τῶν Ἀθανασίου, ὡς εἴρηται, πάλιν
ἦλθεν εἰς Κωνσταντινέπολιν, βασιλεύοντος τῶν Κωνσταντίου, τῆς ὁποίας ὁ Ἐ-
πίσκοπος Ἀλέξανδρος, ὁμῶς μὲ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρείας ἐναν-
τιώνοντο, διὰ τὸ ὅποιον θυμωθέντες ἐκεῖνοι ὅπῃ ἦσαν μὲ τὸν Εὐσέβιον,
ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐκατάπειθαν μὲ λόγους, ἀναιδῶς παρρησιασθέντες μὲ φο-
βερισμόν ἐβεβαίωσαν, πῶς ἂν δὲν δεχθῇ τὸν Ἀρειὸν εἰς διορισμένην ἡ-
μέραν, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος νὰ ὑπάγῃ εἰς ἐξορίαν, καὶ νὰ διωχθῇ ἀπὸ τὸ
Πατριαρχεῖον, ὁ δὲ διάδοχος τε νὰ συγχοινωνήσῃ μὲ τὸν Ἀρειὸν· μάλι-
σα ἐφόβιζεν αὐτὸν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ὁ Βασιλεὺς εἰς τρόπον ὅπῃ κατα-
πειθεῖς, ἔσερξεν εἰς αὐτά. Πρότερον λοιπὸν ἀπὸ τὴν διορισμένην ἡμέραν,
ἦτον δὲ τότε σάββατον, καὶ ἐπρόσμενε τὴν κυριακὴν διὰ νὰ γίνῃ ἡ σύνα-
ξις

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. κζ'.

Ξεις εις την Εκκλησίαν, κ̄ να συλλειτουργήγη με τον Αρειον, εισελθών εις το Δυσιαζήριον, ἔπεσε προμνης, κ̄ ὄλην την νύκτα ἐδέετο ἐκτενώσ του Θεῶ, να μὴν ἀφίσγη τον λύκον να μιχθῆ με τα πρόβατα, κ̄ τέλος να ἐμποδιαθῆ ἀπο τὰς βελὰς τε, κ̄ ἦτον ὁ ἀγών μεγάλος, ὅπῃ ἐκεῖνοι ἐφοβέριζαν, κ̄ ὁ Ἀλέξανδρος ἔυχετο. Κατὰ δὲ την αὐτήν ἡμέραν, ὡς ἐξῆλθεν ἀπο την βασιλικὴν αὐλήν ὁ Αρειος τὸ πρῶτῃ, δορυφορέμενος ἀπο τὰς ὀπαδὰς τῆ Εὐσεβίς, διὰ μέσθ τῆς πόλεως, βλεπόμενος παρὰ πάντων, κ̄ φθάσαντες πλησίον τῆς λεγομένης ἀγορᾶς Κωνσαντίνε, ἐκεῖ ὅπῃ εἶναι ἡ πορφυρένια σήλη, ἐκυρίευτε φόβος τον Αρειον, κ̄ με τον φόβον ἀρχισεν ἡ κοιλία τε να γαργαρίζη, κ̄ ἐρωτῶν πῶ εἶναι ἐκεῖ πλησίον ἀναγκαῖον, κ̄ μαθὼν ὅτι εἶναι πλησίον τῆς ἀγορᾶς Κωνσαντίνε, ἀπο τὸ ὀπιθεν μέρος, ὑπῆγεν ἐκεῖ πρὸς χρεῖαν τε, τότε τον ἐκυρίευσε λειποθυμία, κ̄ εὐθύς με τὸ κίνημα τῆς κοιλίας ἐξῆλθε τὸ εὐδὲς ἔντερον, ἦτοι ἔπεσεν ὁ πάτος τε, κ̄ ἠκολάθησεν αἷμα πολὺ, κ̄ ὁμῶ τα λεπτὰ ἔντερά τε ἔτρεχε δὲ τὸ αἷμα εις την σπλῆνα, κ̄ ἦπαρ, κ̄ ἄτω ἔρρευσαν τὰ ἔντερά τε, κ̄ ὑπῆγεν εις τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, τελειωθεῖς με τοῖτον κακόν, κ̄ ἄσχημον θάνατον. Τῆτο ἀκρωθεν εις ὄλην την πόλιν, κ̄ οἰκωμένην, πολλοὶ ὀπαδοὶ τῆς αἵρέσεως τε, μετανοήσαντες ἐπέσρεψαν εις την ὀρθοδοξίαν. οἱ Εὐσεβεῖς ἔχαιρον, κ̄ ἐδόξαζον με τον πιστὸν Ἀρχιερεῖα τε τον ποιῶντα Θεὸν τεράσια, οἱ Αρειανοὶ κατησχύνοντο κ̄ ὁ Βασιλεὺς ἐκλινε περισσότερον εις τον Χριστιανισμόν, κ̄ ἀληθῶς ἐκ Θεῶ να ἐβεβαιώθῃ ἔλεγεν ἡ ἐν Νικαία Πίσις. ὄρα τον Σωκράτην (α), τον Θεοδώρητον (β), τον Σωζόμενον (γ), τον Ἀθανάσιον ἐν τῇ Ἐπισολῇ, κειμένη παρὰ τῷ Σωζομένῳ, κ̄ ἐκ τῶν Λατίνων τον Ρεφῖνον (δ).

§, 7. Τοῖτον ἦν τὸ τέλος τῆς Ἀρείς. με ποῖον δὲ τρόπον οἱ ὀπαδοὶ τε βοηδόν, κ̄ προσάτην ἀπόκτησαν τον Κωνσαντίον, κ̄ αὐτήν την Αρειανὴν αἵρεσιν, την ὀποῖαν ζῶντος τῆς μεγάλης Κωνσαντίνε, ὑποκρινόμενοι εις πᾶσαν την Οἰκωμένην διέσπειραν, φανερά με διωγμὸς κακὸς διασείσαντες τὰς ὀρθοδόξας, κ̄ πῶς αὐτοὶ χωριθέντες μεταξὺ των, ἔπεσον εις διαφορὰς αἵρέσεις, κατωτέρω ρηθῆσεται ἐν τῷ περὶ τῶν ὀντων τῆς Κωνσαντίνε κεφαλαίῳ, νῦν δὲ μόνον διὰ τον Αρειον, κ̄ Αρειανὸς ὀμιλῶμεν, περὶ ὧν πρὸς τοῖς ρηθεῖσιν ἀνάγνωθι κ̄ τον Εὐσεβιον (ε), τον Ἐπιφάνιον (ζ), τον Θεοδώρητον (η), τον Θεοφάνην (θ), Κωνσαντῖνον τον Ἀρμενόπαβλον (ι), καὶ ἐκ τῶν Λατίνων τον Ρεφῖνον (κ), τον Φιλάστριον (λ), τον Αὐγουστίνον

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. α'. κεφ. λη'. (β) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. α'. κεφ. ιδ'.
(γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. β'. κεφ. κθ'. (δ) Βιβλ. α'. κεφ. ιβ'. κ̄ ιγ'. (ε) Λόγω β'. κεφ. ξα'.
(ζ) Αἰγ. ξη'. (η) Αἰρετ. κατομυθ. λόγω δ'. (θ) Χροῦ. σελ. κά. Ἐκδόσ. Ἐνετ. αψκθ'.
(ι) Αἰγ. α'. (κ) Εἰς τον αὐτὸν τόπον. (λ) Αἰγ. ξς'. κ̄ πθ'.

Προσευχὴ
Ἀλεξάνδρου.

Θάνατος
θλιβερός τῆς
Ἀρείς.

νον (α), Λέοντα τὸν Μέγαν (β), καὶ Οὐώριον τὸν Αὐγουσθιονύσιον (γ).

§. 8. Μὲ αὐτὰς τὰς δυσσεβεῖς ἀντιγωνίσθησαν μάλιστα ἀπὸ ὅλης, ὁ τῷ Χριστῷ ἀθλητὴς Ἀθανάσιος, Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος ὁ Νύσσης, Γρηγόριος Ναζιανζῆ, Ἐπιφάνιος, Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, καὶ ἐκ τῶν Λατίνων Γλάριος, Αὐγουστίνος, Γερώνυμος, Ἀμβρόσιος, καὶ ἄλλοι, οἵτινες ἐν ἐνὶ σώματι, ταύτην τὴν κατηραμένην αἵρεσιν ἀποτροπιάζουσι, καὶ ἐκφραυλίζουσι.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ζ.

Περὶ τῶν γενομένων Συνόδων ἐπὶ Κωνσταντίνῃ τῷ Μεγάλῳ.

§. 1.

Χαριζομένης εἰρήνης παρὰ Θεῷ τῇ Ἐκκλησίᾳ, συνεκροτήθησαν πολλαὶ Σύνοδοι ἐπὶ τῷ Μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ, ἐξ ὧν μία μὲν ἢ ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας, Οἰκουμενικὴ ἐστίν, αἱ δὲ λοιπαὶ τοπικαὶ, τῶν ὁποίων αἱ περιφανέστεραι εἶναι αὐταί· ἢ ἐν Ἀρελάτῳ Α΄. εἰς τὴν ὁποίαν ἐξεληκμήθη ἡ αἵρεσις τῶν Δονατιστῶν· ἢ ἐν Ἀγκύρᾳ, ἢ ἐν Νεοκαισαρείᾳ, ἢ Ἐλιβερτινῇ, καὶ ἢ ἐν Ἀρελάτῳ Β΄. μὲ ὅλον ὅπῃ τινὲς ἀπὸ αὐτὰς τὰς συνόδους εἶναι προγενέστεραι εἰς τὸν χρόνον ἀπὸ τῆν ἐν Νικαίᾳ, ἀλλ' ἡμεῖς διαλαμβάνομεν πρῶτον περὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ, ὡς ἀξιολογωτέραν, καὶ πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερέχουσαν, εἰς τὰ προτερήματα.

Σύνοδος
Οἰκουμενικὴ
Α΄ ἐν Νικαίᾳ.

§. 2. Αὐτὴ κατηγγέλθη ἀπὸ Κωνσταντίνου τὸν μεγάλου, ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ, κτ'ε. κατὰ τὴν κοινοτέραν δόξαν ἐπὶ τῆς Ὑπατείας Παυλίνῃ, καὶ Γελλιανῷ τῶν λαμπροτάτων Ἰππάρχων, μάλιστα διὰ τὴν αἵρεσιν τῷ Ἀρείῳ, τὸν λέγοντα, τὸν Υἱὸν τῷ Θεῷ, μὴ εἶναι ὁμοῦσιον τῷ Θεῷ, καὶ Πατρὶ, ἀλλὰ κτίσμα, καὶ τὸ Πνεῦμα τῷ Θεῷ, καὶ Πατρὸς ἐβλασφήμει δυσσεβέστατα, πρώτη δὲ αὐτὴ λέγεται, ὡς πρὸς τὰς Οἰκουμενικὰς ἀριθμημένη.

§. 3. Συνήχθησαν λοιπὸν ἐκεῖ μὲ ἕξοδα τῷ Αὐτοκράτορος, ὅσους παρήγγειλε μὲ μισθωτὰς ἵππους, ἡμιόνους, καὶ ὑποζύγια νὰ ἔλθωσιν οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ἕτεροι, τῇ κ'. τῷ Μαίῳ Ἰνδικτιῶνος ιγ'. κατὰ τὸν Νι-

κη-

κηφόρον, ἄνδρες ἐν ἀρετῇ, καὶ ἀγιότητι διαλάμποντες ἀπὸ πάσας τὰς Ἐκκλησίας τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς, καὶ Ἀσίας εὐρισκομένας, Σύροι τε ὁμοίως, καὶ Κίλικες, Φοινικῆς τε, καὶ Ἀραβες, καὶ Παλαισινοὶ, Αἰγύπτιοι, Θηβαῖοι, Δίβυες, οἵτε ἐκ μέσης τῶν ποταμῶν ὀρμώμενοι, καὶ Περσῶν Ἐπίσκοπος ἦν παρῶν, ἔτε Σκύθης ἔλειπεν τῆς χορείας, Πόντος τε, καὶ Ἀσία, Φρυγία τε, καὶ Παμφυλία τὰς παρ' αὐτοῖς παρεῖχον ἐγκρίτας, ἀλλὰ καὶ Θράκες, καὶ Μακεδόνες, Ἀχαιοὶ τε, καὶ Ἡπειρώται, Ρωμαῖοι, Ἰσπανοὶ, καὶ ἕτεροι ἀναρίθμητοι, καθὼς ὁ Εὐσέβιος μαρτυρεῖ (α). Μεταξὺ αὐτῶν, σιωπῶν τὰς Πρεσβυτέρης, διακόνες, καὶ πολλὰς ἄλλας, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἦσαν ἀναρίθμητοι, μόνοι Ἐπίσκοποι ἦσαν τῆς ἐξ ὧν ἄλλοι μὲν διέπρεπον σοφίᾳ, καὶ λόγῳ, ἕτεροι δὲ βίᾳ σεβρότητι, καὶ καρτερίας ὑπομονῇ, καὶ ἄλλοι ἦσαν σολισμένοι ἀπὸ ἄλλα. Τοῖς ὁποίοις νὰ δίδεται, ἐπρόσβαξεν ὁ Βασιλεὺς, τὸ σιτηρέσιον πλεσίως, καὶ δαψιλῶς· ὅρα τὸν Εὐσέβιον (β).

§. 4. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἐπισκόπων διέπρεπον, ὁ Ἡρακλείας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ποτάμων, περὶ τῶ ὁποῖο ὁμιλεῖ ὁ Ἀθανάσιος, Παφνάτιος ἀπὸ τὴν ἄνω Θηβαΐδα, ὑσερημένος τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν, καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα, ὑπὲρ Χριστῶ ταῦτα παθῶν, εἰς τὸν παρὰ Μαξιμιανῶ κινήδεντα διωγμὸν, Σπυρίδων ὁ Θαυματουργός, Ὅσιος Κεδρέβης, Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας, Εὐσάδιος Ἀντιοχείας, τοῖς ὁποίοις ἀρμοδίως συναριθμεῖται καὶ ὁ Ἀθανάσιος, διάκονος τότε τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, ὁ Ἱεροσολύμων Μακάριος, καὶ ἄλλοι πλείοι, οἱ τὰ εἴγματα τῶ Κυρίῳ Γρηγορίῳ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἐν τῷ σώματι φέροντες, καὶ ἀπαξαπλῶς, ἦτον νὰ ἰδῆ τινὰς πλῆθος Μαρτύρων εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον συνηθροισμένων, ἐξ ὧν οἱ πλείονες ἰσάγγελοι, καὶ Θαυματουργοὶ ἦσαν, ὅπῃ νεκρὸς ἀνέστησαν, καὶ πολλὰ παράδοξα ἐποίησαν· ὁ δὲ τῆς Παλαιᾶς Ρώμης Σίλβεστρος διὰ τὸ βαδὺ γῆρας, καὶ τὴν ἡλικίαν δὲν ἐδύνητο νὰ ἔλθῃ, μόνον ἦλθον ἀντ' αὐτῶ δύο Πρεσβύτεροι τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας Βίκτωρ, καὶ Βικέντιος· ἔτε Μητροφάνης Κωνσταντινουπόλεως ἠδυνήθη νὰ συνευρεθῆ διὰ τὰ γῆρας τε, καὶ ἀδένειαν, εἶχε δὲ τὸν τάπον τε, Ἀλέξανδρος ὁ Πρεσβύτερος. Ἐξάρχοι δὲ πρῶτοι τῆς Συνόδου ἦσαν, Μακάριος Ἱεροσολύμων, Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας, ὑπὲρ δὲ τῶ Ρώμης οἱ ῥηθέντες δύο πρεσβύτεροι, τῆς δὲ Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας σερευέτης, ἐκύρωσεν ἡ Σύνοδος Εὐσάδιον Ἐπίσκοπον Βερρόιας τῆς Συρίας.

§. 5. Ἦσαν πρὸς τέτοις οἱ συγκροτῆντες τὴν δόξαν τῶ Ἀρείῳ, Εὐσέβιος Νικομηδείας Ἐπίσκοπος, Θεόγνιος ὁ Νικαίας, καὶ Μάρις ὁ Χαλκηδόνος, καὶ ἕτεροι πολλοὶ Ἐπίσκοποι συμβοηδοὶ τῷ Ἀρείῳ, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρείος, συμπαρήσαν δὲ καὶ Λαϊκοὶ πολλοὶ διαλεκτικῆς ἔμπειροι, εἰς ἑκάτερον μέρος συνηγορεῖν προθυμῆμενοι.

Ττ 2

§. 6.

(α) Λόγῳ γ΄. κεφ. ζ. ἡ.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Τίνες οἱ
ἐπισημότε-
ροι τῆς Συ-
νόδου.

Ταπεινώσις
Κωνσταντί-
νυς εἰς τήν
την Σύ-
νοδον.

Λόγοι τῆ
Κωνσταντί-
νυς πρὸς τὴν
Σύνοδον.

§. 6. Συναχθέντων δὲ πάντων, εὐτρέπισεν ὁ Βασιλεὺς οἶκον μέγαν εἰς τὰ βασιλεία, σκαμνία, καὶ θρόνον πολλὰς ἀρετὰς διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀρχιερέων, καὶ ἕτως εὐτρεπίσας, ἔδωκεν ἄδειαν νὰ εἰσέλθωσι, καὶ νὰ συμβουλευθῶσι διὰ τὰ προκείμενα, εἰσῆλθε δὲ καὶ αὐτὸς ὑσερινὸς τῶν ἄλλων, ἀξιάπαινον μὲν ἔχων τὸ μέγεθος, ἀξιάγασον δὲ τὴν εὐμορφίαν, θαυμασιωτέραν δὲ τὴν τοῖς μετώποις ἐπικαθημένην αἰδῶ, δηλαδὴ τὸ σεμνόν τῃ σχήματος, καὶ ἐσάθη εἰς τὸ μέσον, καὶ προτιθεμένη μικρῷ θρόνῳ δὲν ἠδέλησε νὰ καθίσῃ, ἂν δὲν τὸν ἔλεγον πρότερον οἱ Ἐπίσκοποι νὰ καθίσῃ, τὴν εὐλάβειαν, καὶ ἐντροπὴν εἶχε πρὸς τὰς Ἀρχιερεῖς, καὶ Ἀγίους ἐκείνους ἄνδρας, σὺν αὐτῷ δὲ ἐκάθισεν ἅπας ἐκεῖνος ὁ θεῖος χορός.

§. 7. Συνεδρεύσαντες λοιπὸν πάντες, παρευδὺς πρῶτος ὁ μέγας Εὐσαάδιος, ὅπῃ εἶχε τὴν προεδρίαν τῆς Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας, τοῖς ἄνδρασι τῶν ἐγκωμίων, κατὰ τὸν Θεοδώρητον (α), τὴν βασιλέως ἐσεφάνωσε κεφαλὴν, καὶ διὰ τὴν εἰς τὰ θεῖα σπαθὴν, μὲ εὐλογίαις τὸν ἀνταμείβετο. Πausαμένῳ δὲ αὐτῷ, καὶ σιγῆς γενομένης, εἶπεν ὁ Βασιλεὺς, μὲ ῥωμαϊκὴν φωνήν. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, καὶ τὸν ἡμέτερον σύλλογον βλέπων, χαίρω ὡ φίλοι ὅπῃ ἠξιώθητε νὰ συναθροίσω τοσάτους ἱερέας Χριστοῦ κτ. Ἐπὶ τέτοις προφέρων τὰς περὶ ὁμονοίας, καὶ συμφωνίας λόγους, μὲ τὰς ὁποῖες ἐπαρακίνοι αὐτὰς παντοίοις τρόποις νὰ φυλάττωσι τὴν ὁμόνοιαν, καὶ ἀγάπην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῷ Χριστῷ, καὶ περὶ δογμάτων μὲ ἐπιμέλειαν πολλὴν νὰ σοχαθῶσι, καὶ πᾶσαν φιλονεικίαν, καὶ διαφορὰν νὰ διαλύσωσι, κατὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅπῃ εὐρίσκετο μεταξὺ αὐτῶν, τὰς ἀφίσειν εἰς τὴν γνώμην τὰς νὰ εἰπῶσι.

§. 8. Λαβόντες λοιπὸν πάντες ἄδειαν, νὰ εἰπῇ ὁ καθ' εἰς τὸ, πῶς πισεύη, πρῶτον πάντων, ὡς ὁ Εὐσαάδιος ὁ μέγας ἰσορεῖ παρὰ τῷ Θεοδώρητῳ (β), τὸ γράμμα τῆς Εὐσεβίᾳ προεβλήθη βλασφημίας, τὸ ὁποῖον ἀναγνωθὲν παρρησία εἰς ὅλους, εὐδὺς συμφορὰν μὲν πολλὴν διὰ τὴν παρατροπὴν, εἰς τὰς ἀκέσαντας ἐπροξένησεν, ἐντροπὴν δὲ ἀναρίθμητον εἰς τὸν γράψαντα, τὸ ὁποῖον ἐπειδὴ ἀσεβείας πλήρες, διεσχίσθη ἐνώπιον πάντων· κινήσει δὲ διαλέξεως, καὶ φιλονεικίας ἔχι ὀλίγης, ὁ βασιλεὺς ἠκροάζετο μὲ ὑπομονήν, καὶ πολλὴν ἀνεξικακίαν τῶν ἐκατέρωθεν λόγων, καὶ εἰς ἐκείνους μὲν ὅπῃ ὀρθῶς ἐλάλην ἐσυμφώνει, τὰς δὲ φιλονεικῶντας ἐμπόδιζεν ἀπὸ τὴν φιλονεικίαν, ἡμέρως πρὸς πάντα διαλεγόμενος, ὡς ἐδύνετο, καὶ ἐκαταλάμβανεν, ἔπειδὴ δὲν ἦτον ἄμοιρος τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου.

§. 9. Ὑσερον δὲ ἀπὸ πολλὰς φιλονεικίας, τέλος πάντων ἐσυμφώνησαν πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ τὸ τῆς πίσεως σύμβολον συνδέσαντες, ἐξεπίτηδες τὸ ἐμεταχειρίθησαν διὰ νὰ φράξωσι πᾶσαν πηγὴν κακίας, καὶ
πάν

(α) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. α'. κεφ. ζ'.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. α'. κεφ. η'.

πᾶν σχίσμα ὀλιγοπρόσθετον μετὰ τὰς λέξεις τῆς ἑσίας, καὶ ὁμοσίῃ, ψιφίσαντες, ὁμοσίῃον εἶναι τῷ Πατρὶ τὸν Υἱόν, καὶ ἐκ τῆς ἑσίας αὐτῆ γεννηθέντα, καθὼς εἰς τὸ αὐτὸ σύμβολον φαίνεται, παρὰ τῷ Σωκράτῃ (α) τῷ Θεοδώρῳ (β), καὶ τῷ Ραφίνῳ (γ), ἔχοντι ἕτω. „ Πιστεύομεν εἰς ἕνα
 „ Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε, καὶ ἀορατῶν ποιητῆν.
 „ καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τῆ Θεῆ, γεννηθέντα ἐκ τῆ
 „ Πατρὸς μονογενῆ, τέλει ἐκ τῆς ἑσίας τῆ Πατρὸς, Θεὸν ἐκ Θεῆ,
 „ ὡς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινόν, ἐκ Θεῆ ἀληθινῆ, γεννηθέντα ὁ ποιη-
 „ θέντα, ὁμοσίῃον τῷ Πατρὶ· διὸ ἃ τὰ πάντα ἐγένετο, τότε ἐν τῷ Οὐ-
 „ ρανῷ, καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ· τὸν δι᾽ ἡμᾶς τὰς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέ-
 „ ραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα,
 „ καὶ ἀναστάντα τῶν νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· καὶ ἀνελθόντα εἰς τὰς Οὐράνας,
 „ καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τῆ Πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶν-
 „ τας, καὶ νεκρῶν, ἃ τῆς βασιλείας ἕκ ἑσῆς τέλος, καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦ-
 „ μα. Τὰς δὲ λέγοντας, ὅτι ἦν ποτε, ὅτε ἕκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆ-
 „ ναι ἕκ ἦν, καὶ ὅτι ἐξ ἕκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ ἑ-
 „ σίας φάσκοντες εἶναι, ἢ κτιστὸν, ἢ τρεπτὸν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν Υἱὸν
 „ τῆ Θεῆ, τὰς τοιαύτας ἀναθεματίζει ἡ Ἁγία Καθολικὴ, καὶ Ἀποστολικὴ
 „ Σύνοδος. “

Σύμβολον
τῆς Συνόδου.

§. 10. Τὰ μὲν πρῶτα λέγονται μόνοι δέκα, καὶ ἑπτὰ, Ἀρεῖς δόξαν ἐπαινέσαι, κατὰ τὸν Σωζόμενον (δ), παρευδῶς δὲ καὶ ἀπὸ αὐτῶν οἱ πλείονες εἰς τὸ κοινῶς φανερὸν ἔυλογον μετέδεδοντο, καὶ πάντες ὑπέγραψαν τῷ τῆς Πίσεως συμβόλῳ, πρῶτον μὲν ὁ Σύνοδος ἑξαρχος, καὶ προσάτης Ὁσίας Κεδρέβης, εἶτα οἱ τῆς Ρώμης δύο Πρεσβύτεροι Βίκτωρ, καὶ Βικέντιος, καὶ ἀκολούθως οἱ λοιποὶ, ὡς ἐν τοῖς πρακτικοῖς ταύτης τῆς συνόδου φαίνεται· ὁμοίως καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀρειανοὶ Ἐπίσκοποι Εὐσέβιος Νικομηδείας, καὶ οἱ αὐτῷ ὁμόφρονες, πλὴν δύο Ἐπισκόπων Σεκένδου, τῆ Πτολεμαίδος τῆς Λιβύης, καὶ Θεωνᾶ τῆ Μαμαρικῆς, μὴ ὄλον ὁπῆ εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐναντιόμενοι τὸ ἀνέβαλαν, ἀπὸ φόβου ὅμως τῆς ἐξουσίας, τῇ γραφῇ τῆς Πίσεως, ἦτοι τῷ συμβόλῳ συμφωνήσαντες ὑπέγραψαν, ἀλλὰ καθὰς ἐφανέρωσεν ὁ καιρὸς, ὑπέγραψαν πλέον μετὰ τὴν χεῖρα, ἢ μετὰ τὸν νεῦν, καὶ φρόνημα· εἰς δὲ τὴν καθάρσει τῆ Ἀρεῖς ἕτε συνέδεδοντο, ἕτε ὑπέγραψαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Σωζόμενος (ε), ὁ Εὐσέβιος Νικομηδείας, καὶ Θεόγνης ὁ Νικαίας, διὸ καθαιρέντες αὐτὰς, τὰς ἐξώρισαν, οἵτινες πέμποντες ὑπερον γράμμα μετανοίας, πρὸς τὰς Κορυφαίας τῶν Ἐπισκόπων, ἀνεκλήθησαν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, μετὰ βασιλικὴν προσαγῆν, καὶ ἔλαβον τὰς ἐπαρχίας των, καὶ ἐξέβαλον τὰς εἰς τόπον αὐτῶν χειροτονηθέντας, Ἀμφίωνα μὲν ὁ Εὐσέβιος, Χρῆσον δὲ Θεόγνης· τὸ δὲ τῆς μετανοίας βιβλίον τῆ Εὐσεβίου,

Τίνας οἱ ὑ-
πογράψαν-
τες τῷ συμ-
βόλῳ, καὶ τί-
νες ἔχῃ.

Ττ 3

καὶ

(α) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. α'. κεφ. η'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. α'. κεφ. ιβ'. (γ) Βιβλ. α'. κεφ. ε'. (δ) Ἐκκλησ. Γ' σελ. βιβλ. α'. κεφ. κ'. (ε) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. κ'.

Ἄρειος ἀναθεματίζεται ἢ ἐξορίζεται.

ἢ Θεόγνιδος γράφει ὁ Σωκράτης, ὅτι ἰσορεῖ ἢ τὰ ῥηθέντα. (α) Ὁ δὲ Ἄρειος μὲ ὅλας τὰς λέξεις τῆς δόξης τα, ἢ μὲ τὰς ὁμοδόξους τα ἀποκηρυχθεῖς, ἢ ἀναθεματιθεῖς, εἰς ἐξορίαν παρὰ τῷ Αὐτοκράτορος ἐπέμφθη.

§. 11. Τάτων ἔν τελευθέντων, γράφει ἢ ἐγκύκλιον Ἐπιστολὴν ἢ Σύνοδος εἰς Ἀλεξανδρείαν, Λιβύην, ἢ Πεντάπολιν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐφανέρωσε τὴν ἐκβολὴν Ἀρείου, Σεκάνδου, ἢ Θεωνᾶ, ἐσήμανε δὲ ἢ περὶ Μελετίου, ὥστε νὰ ἰδιάξῃ εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, ἢ νὰ ἡσυχάζῃ, τὰς δὲ χειροτονηθέντας ὑπ' αὐτῶ νὰ ἐπικυρῶνται μὲ μουσικωτέραν χειροτονίαν· ἔγραψε δὲ ἢ περὶ τῷ Πάσχα, μικέτι μετὰ Ἰουδαίων αὐτὸ ποιεῖν, ἀλλὰ μὲ τὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν τύπον, κατὰ τὴν Κυριακὴν ἡμέραν νὰ ἐορτάζεται, καθὼς ὁ Θεοφάνης γράφει. Ὁμοίως ἢ ὁ Αὐτοκράτωρ πέμψας τοῖς λαοῖς, ἢ Ἐπισκόποις διάταγμα, ἐπρόσβαζε, τὸν μὲν Ἄρειον, ἢ τὰς ὁμογνώμονάς τα, ἢ Πορφυριανὸς ἐκέλευε καλεῖσθαι, νὰ τὰς νομίζωσι πονηρὰς, ἢ ἀσεβεῖς, τὰ δὲ συγγράμματα αὐτῶν νὰ τὰ κάωσι, λέγων πῶς ἂν τινὰς κρύψῃ σύγγραμμα τῷ Ἀρείῳ, ἢ φανερωθῇ, ἂν δὲν ἤθελε τὸ καύση, νὰ θανατῆται εὐθὺς, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν Σωκράτην (β), ἐξέδετο δὲ, καὶ νόμον βασιλικὸν ἵνα λάβωσι τέλος τὰ τοιαῦτα.

§. 12. Μετὰ τὸν Ἄρειον, ἢ τὴν αἵρεσίν τα, προεβλήθη εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον, ὁμοίως ἢ ἡ παλαιὰ ἀμφισβήτησις περὶ τῆς ἀγιωτάτης τῷ Πάσχα ἐορτῆς, ἣτις ἕως τότε ἔχι ὀλίγον διεχώριζε τὰς Ἐκκλησίας μίαν ἀπὸ τὴν ἄλλην· διαλύσαντες λοιπὸν ἢ αὐτὴν οἱ Θεῖοι Πατέρες, ἐδέσπισσαν, ὥστε εἰς μίαν ἢ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν μετὰ τὴν πανσέληνον ἐπομένην Κυριακὴν, μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν, ὅλοι οἱ ἀπανταχῆ νὰ ἐορτάζωσι τὸ Πάσχα. Περὶ ἣς ἀνάγνωθι τὴν πρὸς πάσας τὰς Ἐκκλησίας πεμφθεῖσαν Ἐπιστολὴν τῷ Μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ, κειμένην παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ (γ), Σωκράτει (δ), ἢ Θεοδωρήτῳ (ε), ὁμοίως ἢ τὴν Συνοδικὴν Ἐπιστολὴν τὴν δοθεῖσαν τῷ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίᾳ, καὶ κειμένην παρὰ τῷ Σωκράτει (ς).

§. 13. Ἐπὶ τέτοις, ἢ τῷ σχίσματος Μελετίου διαφορὰ θεωρηθεῖσα, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω κεφ. ε'. ἀριθ. β'. ἐτελειώθη· μὲ τὸν λόγον δὲ τῆς κινήσεως ὑπὸ τῷ Μελετίῳ κατὰ τῷ Ἀλεξανδρείας Ἐπισκόπου, ἐδέσπιδι ὁ ε'. κανὼν λέγων, „τὰ ἀρχαῖα ἔδη κρατεῖτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ „ Λιβύῃ, καὶ Πενταπόλει, ὥστε τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐπίσκοπον, πάντων τάτων ἔχειν τὴν ἐξουσίαν, ὁμοίως, καὶ τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ κτ.“ αὕτη δὲ ἡ Σύνοδος θέλωσα νὰ διαρρώσῃ τὴν ζωὴν ἐκείνων ὅπῃ διατρίβωσιν εἰς Ἐκκλησίας, καὶ ἄλλους κανόνας ἐδιώρισε.

§. 14.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. ιδ'. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. θ'. (γ) Λόγῳ γ'. κεφ. ιθ'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. ι'. (ς) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Ἀρειανοί, καλεῖνται ἢ Πορφυριανοί.

§. 14. Τέλος σημειώσαι, ὅτι ἐφαίνετο τοῖς Ἐπισκόποις, νὰ διωρίσῃσι, καὶ ἕτερον νόμον νεαρόν, καθὼς ὁ Σωκράτης ἰσορεῖ (α), πῶς οἱ ἱερωμένοι νὰ μὴν συνέρχωνται μετὰ τὰς γυναῖκας των, ὅπῃ ὄντες ἔτι λαϊκοὶ εἶχον. Ἄλλ' ἐγερθεὶς εἰς τὸ μέσον τῆς Συνόδου ὁ Παφνέτιος, ἄν καὶ ἄγαμος, καὶ παρθένος, ἐφώνησε δυνατὰ, νὰ μὴν ἐπιδέτωσι τοιοῦτον βαρύν ζυγὸν εἰς τὰς ἱερωμένους. λέγων, ὁ γάμος τίμιος, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος, μὴ πως μετὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀκριβείας τάυτης, βλάψωσι πλέον τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ὠφελήσωσι, διότι εἰ δυνήσονται πάντες νὰ ὑποφέρωσι τὴν τῆς ἀπαθείας ἀσκήσιν, ἀλλὰ νὰ ἀρκῆ ὅτι ὁ γενόμενος κληρικός νὰ μὴν ἔρχεται εἰς ἕτερον γάμον, μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου τῆς, κατὰ τὴν παλαιὰν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. ὅσις δὲ προτῆ γενῆ κληρικός ἔλαβε γυναῖκα, νὰ μὴν τὴν χωρίζεται. Ἐκαταπέιθη λοιπὸν ἡ Σύνοδος εἰς τὰ λόγια αὐτῆ τῆ Παφνέτιου, διὰ τῆτο, καὶ τὴν περὶ τῆτος ζήτησιν ἐσιώπησε, μετὰ τὴν γνώμην ἐκείνων ὅπῃ ἤθελον νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τὴν συζύγειαν τῶν συζύγων τῆς, ὅρα περὶ τῆτος, καὶ τὸν Σωζόμενον.

(β) Οἱ κανόνες αὐτῆς τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, εἴκοσι εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν. Οὗ δὲ Ρ' οὗτος δύο ἀπὸ ἑνὸς κανόνα ποιῶν κβ'. ἐπαριθμεῖ. ἀνάγνωθι τῆτος ἐν τῷ α'. τόμῳ τῶν συνόδων, καὶ ἐν ἄλλοις.

§. 15. Δοθέντων δὲ Λιβέλλων εἰς αὐτὸν τὸν Βασιλέα, κατὰ τῶν Ἐπισκόπων, ἔλε ἰδὲς ἀνέγνωσεν, ἔλε εἰς ἐξέλασιν τὰς ἤφερον, ἀλλ' ἐνώπιον πάντων τὰς ἔκαυσε λέγων, ὅτι εἰάν καὶ μόνος με ἤθελα ἰδῆ τινὰ Ἀρχιερεῖα νὰ ἀμαρτάνῃ, ἤθελα τὸν σκεπάσῃ μετὰ τὴν πορφύραν με. Τέλος, ἤφερον ἐκείνας τὰς Θεῖας Πάλερας ἀπὸ τὴν Νικαίαν εἰς τὸ φρέγιον ὅπῃ ἐκλίσε τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

§. 16. Πρὸς ἰδίους σημειώσαι, ὅτι εἰς τὴν Σύνοδον ἦν παρὼν καὶ Ἀκέσιος Ἐπίσκοπος τῶν Ναυαλιανῶν, τὸν ὁποῖον ἠρώτα ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ἄν δέχεται ἰὰ τῆς Συνόδου, καὶ τὸν ὅρον τῆς πίσεως, καὶ τὸν ὀρισμὸν τῆς ἑορτῆς τῆς Πάσχα, καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη πῶς τὰ δέχεται. Ἐπερωτῶν δὲ πάλιν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, διαλί λοιπὸν χωρίζῃ ἐκεῖνος, ἔλεγε ἰὰ ἐπὶ Δεκίς κατὰ τὸν διωγμὸν γενόμενα, καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς αὐτῆς κανόνος, πῶς τάχα δὲν πρέπει ἐκείνης ὅπῃ μετὰ τὸ βάπτισμα ἀμαρτήσωσιν ἀμαρτίαν (τὴν ὁποῖαν πρὸς θάνατον καλεῖσιν αἱ θεῖαι Γραφαὶ) νὰ ἀξιῶνται τῶν θεῶν μυσηρίων, ἀλλὰ νὰ τὰς παρακινῶσιν εἰς μετάνοιαν, καὶ νὰ μὴν προσμένωσιν ἐλπίδα σωτηρίας ἀπὸ τὰς ἱερεῖς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸν δυνάμενον συγχωρεῖν ἀμαρτίας. Αὐτὰ λέγοντος τῆς Ἀκείσιου, λέγουσιν, πῶς ὁ βασιλεὺς, εἶπε, βάλε ὦ Ἀκέσιε κλίμακα, καὶ μόνος σε ἀνάβα εἰς τὸν Οὐρανόν. ὅρα τὸν Σωκράτην (γ).

§. 17. Οὕτω λοιπὸν συντελειώθη τὰ τῆς συνόδου, καὶ ἐρχομένη, καὶ πλησιάσασα ἡ ἑορτὴ κατ' αὐτὸ τῆς εἰκοσαετηρίδος τῆς βασιλείας, καὶ

και-

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. ια'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. κγ'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. ι.

Ἡ Σύνοδος διὰ παρακινήσεως τῆς Παφνέτιου δὲν ἀποφασίζει τὰς ἱερεῖς ἀγάμους.

Κανόνες πόσοι ταύτης τῆς Συνόδου.

Κωνσταντι-
νος προσκα-
λεῖ εἰς εὐω-
χίαν τὰς
Πατέρας.

Χαιρόμενος ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας νίκην, πάντας τὰς Πατέρας ἐπροσκάλεσεν εἰς εὐωχίαν, καθήμενος, καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν Πατέρων, καὶ λαμπρῶς μὲ τὰ πρέποντα δῶρα τὰς ἐτίμησε. Παφνατίε δὲ, καὶ τῶν λοιπῶν ὁμολογητῶν ἐκαταφίλει τὰς ἐξωρυχθέντας ὀφθαλμοὺς, καὶ τὰ σρεβλὰ αὐτῶν μέλη, ὅπῃ εἰς τὸν διωγμὸν ἐτυραννίδησαν, διὰ τὰ λάβη τὸν ἀγιασμόν τες, καὶ ἐναδέτει πάντας τὰς Ἐπισκόπους ἵνα ἐχωσιν εἰρήνην, καὶ ὁμόνοιαν εἰς τὴν πίσιν, καὶ εἰς τὴν τῷ πλησίον ἀγάπην, καὶ νὰ μὴν ὑβρίζωσι, καὶ ἀτιμάζωσι τὸν πλησίον, διὰ τὰ ζῶσι χωρὶς διαφορὰς, καὶ φιλονεικίας· καὶ τέλος τὰς ἐπαρακάλεσε νὰ εὐχωνταὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν, καὶ τῶν υἱῶν τε, καὶ ὑπὲρ τῆς βασιλείας, δεόμενοι τῷ Θεῷ καθ' ἡμέραν, καὶ ἐτοιμῆσας δεύτερον Ἐπίσκοπον νὰ χειροτονηθῇ Κωνσταντιναπόλεως, τὸν ἱερὸν δηλαδὴ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὴ ὁ ἀοίδιμος Μητροφάνης ἀνεπάυθη, ἄφισε καθ' ἕνα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τε. Ἐπρόσαξε δὲ τὸν τῆς Αἰλίας Ἐπίσκοπον Μακάριον, νὰ ἀναζητήσῃ τὸν Ζωοποιὸν Σταυρὸν, καὶ τὸ Θεοδόχον μνήμα, καὶ πάντας τὰς ἀγίας τόπας, καὶ τοῖς λοιποῖς Ἐπισκόποις ἔδωκεν ἀδειαν, νὰ ζητήσῃ ὁ καθ' εἰς ὃ, τι θέλει, εἰς ἀπαρτισμὸν τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας. Ταῦτον τέλος ἔλαβεν αὐτὴ ἡ Ἀγιωλάτη, καὶ Περιφανεσάτη Σύνοδος, ἄγοντος ἑορτὴν τῷ Κωνσταντίνῳ, εἰκοσαετηρίδα τῆς Κωνσταντιναπόλεως βασιλείας.

§. 18. Ἡ δὲ αἵρεσις τῷ Ἀρείῳ, ἂν καὶ τόσον κατεγνώσθη, καὶ ἀνεθεματίσθη, ὅμως δὲν ἐξαλείφθη πρόβριζος, εἰς τρόπον ὅτι νὰ μὴν δυνηθῇ εἰς τὸν ἐρχόμενον χρόνον νὰ φανῇ πάλιν, διότι μετὰ τὴν τελευταίαν τῷ Ἀγίῳ Κωνσταντίνῳ, αὐτὴ ἡ αἵρεσις πάλιν ἀνεκηρύχθη, καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πλεον παρὰ τὸ πρῶτον, ὡς κατωτέρω ρηθῆσεται. Καὶ ταῦτα ἀρκετὰ διὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον· ἃς εἰπῶμεν ὀλίγα τινα, καὶ διὰ τὰς λοιπὰς.

Σύνοδος ἐν
Ἀρελάτῃ.

§. 19. Ἡ πρώτη εἰς τὴν Ἀρελάτην (εἶναι δὲ αὐτὴ πόλις τῆς Ναρβωνικῆς Γαλλίας) Σύνοδος πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου συνεθροίσθη, διὰ προσαγῆς τῷ Μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ, διὰ τὸ σχίσμα τῶν Δονατιστῶν, οἵτινες δὲν ἠθέλον νὰ συμφωνήσωσιν εἰς τὴν κρίσιν ὅπῃ ἐγένετο ἀπὸ τὴν προτέραν ἐν Ρώμῃ συνεθροισθεῖσαν Σύνοδον, διὰ προσαγῆς τῷ αὐτῷ Κωνσταντίνῳ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Καικιλιανὸς ἐδικαιώθη, ὁ δὲ Δονάτος κατεκρίθη, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη κεφ. δ'. ἀριθ. δ'. Πρὸς τῆτοις αὐτὴ ἡ Σύνοδος, καὶ κανόνας κγ'. ἐξέθετο, τὰ ἐπωφελεῖ, καὶ χρησιμέυσοντα εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μάθησιν, καὶ εἰς τὰ ἥθη (α) τὰς ὁποίας ἐυρήσεις τόμῳ α'. τῶν Συνόδων, καὶ ἐν ἄλλοις, ἀνάγνωσι περὶ ταύτης, καὶ Εὐσέβιον (β).

§. 20.

(α) Αὕτη ἡ Σύνοδος συνεκρολήθη τῷ 718. ἐν ἣ παρήσαν Ἐπίσκοποι λγ'. Πρεσβύτεροι δὲ 15'. Διάκονοι κς'. Ἀναγνώσαι, β'. Ἐξορκισαὶ ε'. Ἐΐτεροι λέγουσι πῶς πάντες ἦσαν σ'. ἴδε τὸν Αὐγουστίνον βιβλ. α'. κατὰ τῶν Ἐπιστολῶν τῷ Παρμενιανῷ κεφ. ε'. Εὐσέβ. βιβλ. ι. κεφ. ε'. Οὐπλάτ. Μιλευίτ. βιβλ. κατὰ Παρμεν. Βαρών. χρον. ἐτ. τιδ'.

(β) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ι. κεφ. ε'.

§. 20. Ἡ ἐν Αγκύρα τῇ Μητροπόλει τῆς Γαλατίας Σύνοδος, ὁμοίως πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνιδρούσῃ, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ κατὰ τὸν Βαρώνιον τιδ'. τῆς ὁποίας ἔξαρχος ἦν, Οὐιτέλιος ὁ Ἀντιοχείας τῆς Συρίας, Ἀγκυκόλαρος Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ ὁ Ἅγιος μάρτυς Βασίλειος ὁ Ἀμασείας Ἐπίσκοπος, ὅσιν εἰς τὸν καιρὸν τῶ Δικινίς τὸν τῶ μαρτυρίᾳ Στέφανον ἐδέξατο ἔξω ἀπὸ αὐτῆς, συμπαρήσαν, καὶ ἰε. ἕτεροι Ἐπίσκοποι, τῶν ὁποίων ἢ συζήτησις ἦν, ἂν πρέπει νὰ δέχωνται οἱ ἐν τοῖς διωγμοῖς δυστάσαντες τοῖς εἰδώλοις, καὶ προσερχόμενοι τῇ Ἐκκλησίᾳ. Δι' αὐτὴν λοιπὸν τὴν συζήτησιν, ὡς καὶ περὶ ἄλλων, ἐξέδετο κανόνας κέ. μεταξύ τῶν ὁποίων σημείωσαι τὸν ἰ. κατὰ Λατίνων, ὅπῃ ἀναγκάζουσι τὰς κληρικούς νὰ διάγῃσι τὸν μοναδικὸν βίον, καὶ τὸν ιδ'. κατὰ τῶν ἀπεχομένων τῆς κρεωφαγίας. Ἐυρίσκονται λοιπὸν αὐτοὶ οἱ κανόνες τόμ. α. τῶν συνόδων (α).

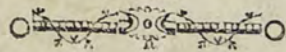
§. 21. Ὁλίγον καιρὸν ὕστερον ἀπὸ τὴν ἐν Αγκύρα Σύνοδον, τῷ αὐτῷ ἔτει, γέγονεν ἡ ἐν Καισαρείᾳ τῇ κατὰ Πόντον Σύνοδος, προγενεστέρα καὶ αὐτῇ τῆς Οἰκουμενικῆς πρώτης, διὰ τὴν τῆς Ἐκκλησίας κατάστασιν. Εἰς αὐτὴν συνήχθησαν Πατέρες ιζ'. μεταξύ τῶν ὁποίων ἦν, καὶ ὁ Ἅγιος Βασίλειος Ἀμασείας Ἐπίσκοπος, καὶ κανόνας συνέταξαν ἰε. εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐυταξίαν, μάλιστα συντένοντας, καὶ τὰ ἦδη τῶν πιστῶν ὁσίως, καὶ ἀγίως ἐπανορθῶντας, κειμένους ἐν τῷ α. τόμῳ τῶν Συνόδων, καὶ ἐν ἄλλοις.

Σύνοδος ἐν
Καισαρεία.

§. 22. Ἡ Ἰλιβερτινὴ, ἢ καὶ Ἐλιβερτινὴ Σύνοδος κληθεῖσα ἀπὸ τῆς Ἰλίβερι, ἢ καὶ Ἐλίβερι Πόλεως τῆς Ἰσπανίας, περὶ τὰς χρόνας τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου συγκροτηθῆναι λέγεται, εἰς τὴν ὁποίαν Ἐπίσκοποι μὲν ἦλθον ιδ'. Πρεσβύτεροι δὲ λς'. καὶ μερικοὶ Διάκονοι ὁμῶς με Λαϊκῆς, καθὼς κεῖται τόμῳ α. τῶν Συνόδων, καὶ κανόνας ἐξέδωκαν πά. τὰς ὁποίας, ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ τῶν Συνόδων ἀνάγνωδι.

Σύνοδος Ἐ-
λιβερτινῆ.

§. 23. Τέλος ἡ ἐν Ἀρελάτῳ Β'. Σύνοδος, κοινῶς λέγεται νὰ ἐσυναδρούσῃ, καὶ αὐτὴ ἐπὶ Κωνσταντίνῳ τῶ μεγάλῳ, μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τς'. καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸν δέκατον κανόνα, ἂν καὶ ἀκριβολογῶντες, θέλωσι νὰ ἔγινεν αὐτὴ ἐπὶ Κωνσταντίῳ, φέροντες μαρτυρίαν τὸν ις'. κανόνα τῆς αὐτῆς Συνόδου, εἰς τὸν ὁποῖον γίνεται ἐνθύμησις περὶ τῶν Φωτεινιανῶν, ὅπῃ ἐφάνησαν ἐν τοῖς χρόνοις τῶ Κωνσταντίῳ. Κανόνες αὐτῆς τῆς Συνόδου λς'. ἐπαριθμῶνται, ἐξ ὧν οἱ ιβ'. ὕστεροι δὲν ἀναγιγνώσκονται εἰς τὰ παλαιὰ ἀντίτυπα.

Σύνοδος ἐν
Ἀρελάτῳ
Β'.

ΚΕΦΑ΄-

(α) Λέγουσι τινὲς, πῶς καὶ μόνον κανόνας νὰ ἐξέδωκεν αὐτῇ ἡ σύνοδος, οἱ λοιποὶ δὲ δύο νὰ εἶναι προσθήκη τῶ Πάπα Δαμάσου.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Η'.

Περὶ τῶν ἐπισημοτέρων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν διαπρεφάντων κατὰ τέττες τὲς χρόνους.

§. 1.

Εἰπόντες περὶ τῶν συγκροτηθεισῶν Συνόδων ἐπὶ Κωνσταντίνῃ τῇ μεγάλῃ, ἃς εἰπῶμεν ὀλίγα τινα, ἐν συντομίᾳ, καὶ περὶ τῶν ἀξιολογωτέρων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, ὅπῃ ἐπ' ἀρετῇ, καὶ ἀγιότητι εἰς αὐτὰς τὲς χρόνους διέλαμψαν, ὡς ὁ Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας (σιωπῶ τὸν ἄνω ῥηθέντα Παφνάτιον, Γρηγόριον τὸν Μεγάλου Ἀρμενίας, Σπυρίδωνα τὸν ὀσιώτατον, καὶ ἄλλας ὁμοίως, περὶ ὧν ὄρα τὸν Σωκράτην (α)), Εὐσέβιος ὁ Παμφίλος, Εὐστάθειος Ἀντιοχείας, Ἀντώνιος ὁ μέγας, Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, Ὄσσιος ὁ Κεδρέβης, Γάβεγκος ὁ Πρεσβύτερος, καὶ ἄλλοι.

Ἀθανάσιος
καὶ τὰ περὶ
αὐτῶν.

§. 2. Ἀθανάσιος ὁ γενναῖος τῇ Χριστῷ ἀδελφότητι, καὶ τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλος ὑπέρλαμπρος, πρῶτον μὲν ἦν Διάκονος τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἔγινε, καὶ Ἐπίσκοπος, ὑπερασπιστὴς δραστήριος τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ ἐχθρὸς τῶν Ἀρειανῶν πλέον τῶν ἄλλων ἰσχυρώτατος, ἀνταγωνισθεὶς μὲ αὐτὰς ἕχι μόνον εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὅλης ζωῆς τῆς. Ὄθεν, καὶ πολλὰς ἀπὸ αὐτῶν ἐπιβλάσας, διαβολὰς, ἐξορίας, καὶ κινδύνους ἀνδρείως ὑπέφερε, διότι ἐξωρισθεὶς ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον εἰς τὰς Γαλλίας, διέτριβεν εἰς Τρίβερην, πλέον ἀπὸ δύο χρόνους, καὶ ἐκεῖθεν ἀνακαλεσθεὶς ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον ἀνεδόθη πάλιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆ· καὶ ὀλίγον καιρὸν ὕστερον, δοκιμάζων πάλιν τὰς τῶν Εὐσεβιανῶν διαβολὰς, τὴν ἐχθρὰν, καὶ τὸ μῖσος, διὰ μέσσω αὐτῶν, τῷ Κωνσταντίῳ ἔλαβεν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκβληθεὶς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων, γίνεσθαι ὁ Γρηγόριος Ἐπίσκοπος, καὶ αὐτὸς ἔφυγεν εἰς Ῥώμην, καὶ ἐλθὼν πρὸς Κωνσταντῖνα τὸν βασιλέα, τὰς τῶν Ἀρειανῶν διαβολὰς κατ' αὐτῷ γενομένας ἐπρόβαλε, δεόμενος, καὶ ἱκετεύων αὐτὸν, νὰ φρονῇ ὁμοίως τῷ πατρὶ, καὶ νὰ ἐπιμεληθῇ τὴν Εὐσέβειαν, ὁ ὁποῖος Κωνσταντῆς ἔγραψε εἰς αὐτὴν τὴν αἰλίαν πρὸς τὸν ἀδελφόν τῆ Κωνσταντῖνον, καὶ διὰ κοινῆς γνώμης, καὶ τῶν δύο, Σύνοδος καταγγέλλεται εἰς Σαρδικίην, εἰς τὴν ὁποίαν ἦν παρὼν, καὶ ὁ Ἀθανάσιος, καὶ τὴν ἀδωασίην τῆ φανερώς εἰς ὅλας ἔδειξεν, ἀλλ' ὁ Κωνσταντῖος δὲν τὸν ἐδέχθη, ἐπειδὴ ἦν προσάτης τῶν Ἀρειανῶν. Ὄθεν

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. ια. καὶ ιβ'.

ὁ Κώνστας δι' ἐπιστολῶν ἐφόβιζε τὸν ἀδελφόν τε λέγων, πῶς αὐτὸς ὁ Κώνστας θέλει ἐπιδώσει, εἰς τὰς μετὰ λύπης ποδῶντας Χριστιανὰς, καὶ λογικὰ πρόβατα, τὸν ποιμένα τῆς Ἀθανάσιον, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀπειλὰς φοβηθεὶς ὁ Κωνσάντιος, ἔφερε τὸν Ἀθανάσιον εἰς τὸ ποιμνίον τε, ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγου ἐθανατώθη ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρεῖς ὁ Γρηγόριος. Ἐπαναγραφεὶς λοιπὸν ὁ Ἀθανάσιος, ἀσμένως ὑποδέχεται ἀπὸ τὸ ποιμνίον τε, μὲ πολλὴν χαρὰν, καὶ ἀμετρον ἀγαλλίασιν, καὶ ἐπεσκόπευσεν ἕως τέλους ζωῆς τῆ Κωνσταντος, διότι μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆ, θυμωδέσερον ὁ Κωνσάντιος διατεθεὶς πρὸς τὸν Ἀθανάσιον, ἔπεμψε στρατιώτας πλέον ἀπὸ πέντε χιλιάδας, τὰς ὁποίας ἐπρόσασεν ἔχει μόνον νὰ τὸν διώξωσιν ἀπὸ τὸν θρόνον, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν θανατώσωσιν. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἀθανάσιος μιχθεὶς μὲ τὸ πλῆθος τῶν ψαλτῶν, ἔφυγε τὰς ἐνέδρας τῶν στρατιωτῶν· ἐδιωρίθη δὲ ἀπὸ τὸν Κωνσάντιον Ἐπίσκοπος, Γεώργιος ὁ Καππαδόκης, ὅστις συνεργὸν ἔχων Σεβασιανόν τινα τῶν Στρατιωτικῶν καταλόγων προϊστάμενον, ἀσπλαγχνώτερον ἀπὸ λύκον, ἄρκτον, καὶ πάραυτιν ἐμεταχειρίζετο τὰ πρόβατα, κατὰ τὴν πλάτος διηγᾶται ὁ Θεοδώριτος (α). Πρὸς τέτοις ὁ Ἀθανάσιος ἐλεεινολογᾷσεν ἕως τῆς βασιλείας τῆ Γελιανῶ, εἰς τῆ ὁποία τὸν καιρὸν ἐπανάλαβε πάλιν τὸν θρόνον τε· ὕστερον δὲ ὁ Γελιανὸς συμφωνήσας μὲ τὰς σπλαγχνοκόπας, καὶ ὀικονομάντας φιλοσόφους, ἐζήτησε τὸν Ἀθανάσιον, ὡς ἀντικείμενον τέτοις, νὰ τὸν θανατώσῃ, ὅστις πάλιν περισωθεὶς τῆ θείᾳ δυνάμει, καὶ ἐλευθερωθεὶς τῶν παγίδων αὐτῆ, ἐμυκτήριζε τὰς βλάσται τῶν ἐθνῶν· διότι ἀφ' ἧ κατέσρεψε τὸν βίον ὁ Γελιανὸς, καὶ ἔγινεν Αὐτοκράτωρ ὁ Γεβιανὸς, ὁπῆ τὴν ὀσιότητα τῆ Ἀθανασίᾳ πολὺ ἐτίμα, τὸν ἀνεκάλεσεν εἰς τὸν θρόνον τε μὲ γράμματα ἐντίμα, ὁπῆ ἔζησεν ἐντίμως μέχρι τῆς τῆ Οὐαλεντιανῆ, καὶ Οὐαλεντος Ἡγεμονίας, κατὰ τὰς ὁποίας χρόνους ὕστερον ἀπὸ πολλὰς, καὶ διαφόρας ἀγωνίας, καὶ ἀδύλα, τὰ ὁποία, ὡς ἴδεις ἄλλοις τῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ αὐτῆς ἠγωνίωθη, διότι ἀπὸ τὰ τρόπαια αὐτῆ, καὶ ἠρωικὰ παλάσιατα „ πλείη μὲν γαῖα, πλείη „ δὲ θάλασσα, κατὰ τὸ ἔπος, μὲ εἰρηνικὸν τέλος πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν. Ἐπισκοπήσας χρόνους ε΄. (β), καὶ ἀφείκε πολλὰ ωφέλιμα, καὶ σοφώτατα συγγράμματα, καὶ Ἐπιστολάς, μετὰ τῶν ὁποίων κανονικαὶ κρίνονται ἢ πρὸς Ἀμμῆν μονάζοντα, μέρος τῆς ἑορταστικῆς, καὶ ἢ πρὸς Ρ'εφριανόν.

Θάνατος
αὐτῆ.

Συγγράμματα
αὐτῆ.

U u 2

§. 3.

(α) Ἐκκλησι. Ἱστορ. βιβλ. β΄. κεφ. ιδ΄.

(β) Πρέπει βέβαια ὁ ἀντιγραφεὺς νὰ παρέδραμεν, ἀντὶ νὰ γράψῃ ἔτη μς΄. ἢ μζ΄. ἔγραψε ε΄. διότι ὁ Ἀθανάσιος ἐχειροτονήθη Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος ἕνα χρόνον ὕστερον ἀπὸ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, καὶ ἂν ἢ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος ἐσυναθροίδη τῶ τικῆ. αὐτὸς λοιπὸν ἀνέβη, εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τῶ τισ΄. ἀπόθανε τῶ τογ. ὅθεν συμποσῶνται τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης τε ἔτη μς΄.

Πρώτον Α-
ρειανός.

Υπογράφει
τῆ κατ' Α-
ρείς ψήφω.

Συγγραμ-
ματα αὐτῆ.

§. 3. Σύγχρονος σχεδὸν τῷ Α΄θανασίῳ ἔγινε, καὶ ὁ Εὐσέβιος Παμφίλκς Ἐπίσκοπος Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, τῆς πρώην λεγομένης Στρατωνος Πύργος· ὠνομάσθη δὲ Παμφίλκς διὰ τὴν ὑπερβολικὴν φιλίαν πρὸς Πάμφιλον, τὸν μάρτυρα, τὸν ὁποῖον, καὶ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, διὰ τὴν μάθησίν τε, καὶ καλωσύνην τε, τὸν ἐκατάλαβε καλῶς ἀπὸ πολὺν καιρὸν, καδῶς αὐτὸς λέγει ἐν τῇ πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀντιοχείας, Ἐπιστολῇ, κειμένη λόγῳ γ΄. τῆ Βίβ τῆ Κωνσταντῖνος (α). Τοιαύτη δὲ φιλία ἠκολούθησεν εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τὸν Κωνσταντῖνον, ὅπῃ εἰς τὰς Ἐπιστολάς ὅπῃ τῆ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς τὸν ὠνόμαζεν, ἀδελφὸν προσφιλέστατον, καδῶς δύναται πᾶς τις νὰ ἰδῆ παρὰ τῷ Εὐσεβίῳ λόγ. β΄. τῆ βίβ τῆ Κωνσταντῖνος (β). Ὁ Γερώνυμος ἐν τῷ καλαλόγῳ (γ), καὶ ὁ Σαΐδας καλεῖσιν αὐτὸν σπεδαῖον, εἰς τὰς θείας γραφάς, καὶ τῆς θείας βιβλιοθήκης ἅμα Παμφίλῳ τῷ μάρτυρι ἐπιμελέστατον ἀνιχνευτήν. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἦτον εἰς τὴν αἵρεσιν τῆ Ἀρείς, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τε Ἱστορίαν, διότι εἰς πολλὰ μέρη ἀρειανίζων καταλαμβάνεται. Περίπε τὴν ἀρχὴν τῆ βιβλίε, τὸν Δαβὶδ εἰσάγων λέγοντα, αὐτὸς εἶπε, καὶ ἐγεννήθησαν κτ. λέγει τὸν μὲν πατέρα, καὶ ποιητὴν, ὡς ποιητὴν, καὶ πανηγυρόνα νομίζεσθαι βασιλικῶ προσάττοντα πνεύματι· ὁ δὲ τέττε θεῖος Λόγος, ταῖς πατρικαῖς ὑπεργῶν ἐπιταγαῖς ἐστὶ καὶ μετ' ὀλίγα λέγει· αὐτὸς ὡσάν νὰ εἶναι τῆ πατρὸς δύναμις, καὶ σοφία, καὶ τὰ δευτερεῖα νὰ ἐνεπιτεύθη τῆς εἰς ὅλης βασιλείας, καὶ ἀρχῆς, καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα, ὅθεν, καὶ ὁ Σαΐδας περὶ αὐτῆ φησὶν, Εὐσέβιος προσκείμενος τῇ Ἀρειανικῇ αἵρέσει κτ. Εἰς δὲ τὴν κατὰ Νικαίαν Σύνοδον προσευρεθεῖς μετὰ τὰς ἄλλας θείας Πατέρας, καὶ εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, καὶ εἰς τὴν καθάρσει τῆ Ἀρείς ὑπέγραψεν, ἂν καὶ τὸ πρῶτον ἐχὶ ὀλίγον διίσχυρίζετο, καὶ ἐμποδίζετο καδῶς αὐτὸς μαρτυρεῖ εἰς τὴν σαλθεῖσαν Ἐπιστολὴν πρὸς τὰς Καισαριεῖς, κειμένην, παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ (δ). Ἐξέδωκε πολλὰ βιβλία, ἐξ ὧν τὰ ἐξοχώτερα εἶναι αὐτά. Χρονικὸν ἀπὸ κτίσεως κόσμου, μέχρι τῆς τῆ Κωνσταντῖνος τῆ μεγάλης εἰκοσαετηρίδος, τὸ ὁποῖον νῦν σώζεται εἰς διάφορα ἀποσημειώματα, καὶ σχόλια Γωσήφ τῆ Σκαλιγῆρα, ἀνδρὸς ὅπῃ ἔφθασεν εἰς ἄκρον ἀρετῆς. Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας βιβλία δέκα, ἐν οἷς περιέχει Ἱστορίαν χρόνων κτδ. ἀπὸ γεννήσεως σχεδὸν Χριστοῦ, μέχρι τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, πρῶτος συγγραφεὺς ταύτης χρηματίσας· εἰς τὸν βίον Κωνσταντῖνος τῆ μεγάλης λόγος δ. περὶ Εὐαγγελικῆς προπαρασκευῆς βιβλ. ιε. καὶ περὶ Εὐαγγελικῆς ἀποδείξεως βιβλία κ'. εἰς τὰ ὁποῖα γενναίως τὴν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ἀλήθειαν ἀποδείκνυσι, κατὰ τὴ τῶν Ἑθνῶν, καὶ Ἰουδαίων, καὶ ἕτερα πολλὰ. Ἀνάγνωθι τὸν Σαΐδαν περὶ αὐτῆ,

(α) Κεφ. ξ.
βιβλ. α. κεφ. β΄.

(β) Κεφ. μς΄.

(γ) Κεφ. πά.

(δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ.

τῶ, τὸν Νικηφόρον, τὸν Γερώνυμον (α), καὶ ἄλλας ὁμοίως, καὶ βιβλίον βίβης μαρτύρων, ἔγραψε προσέτι, καὶ πρὸς Μαρίνον, εἰς τὸν ὁποῖον λέγει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ δύο βίβης νομοθετεῖ, καὶ τρόπος, τὸν μὲν ἕνα ὑπερφυῖ, καὶ ἐπέκεινα τῆς ἀνθρωπίνης πολιτείας, ὡς ὁ μοναδικὸς βίος· τὸν δὲ, κατώτερον, καὶ ἀνθρωπινώτερον, ὅσις συγχωρεῖ νὰ συγκοινωνῶμεν γάμῳ.

§. 4. Εἰς αὐτὰς τὰς καιρὰς διέπρεπε, καὶ Εὐστάθιος ὁ μέγας τῆς ἀληθείας πρόμαχος, καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς Εὐσεβείας, καὶ σωφροσύνης ἀγωνιστῆς, κατὰ τὸν Θεοδώριτον (β), καὶ πανεύφημος ἀνὴρ, κατὰ τὸν Σωζόμενον (γ), ὅστις ἀνδισεν ἀπὸ Σίδην τῆς Παμφιλίας, καὶ πρῶτος Ἐπίσκοπος Βερρόιας ἐχηρημάτισεν, ἔπειτα Φιλογόσιος τῆς Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν μεταστὰς, ἀκασίως τε ἠναγκάσθη ἀπὸ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ Ἱερεῖς τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου νὰ δεχθῆ τὴν Ἐπισκοπίαν ἐκεῖνη τῷ ποιμνίῳ, ἐπειδὴ ἦν ἀνδρῶπος πεπαιδευμένος, ὅσιος, εὐλαβῆς, καὶ προσφιλέστατος μὲ τὸν Ὄσιον Κεδρέβης Ἐπίσκοπον, καὶ ἐχθρὸς πολὺ πλεον ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν Ἀρειανῶν, καθὼς ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος διδάσκει, καὶ ἐκεῖναι αἱ κατὰ τῶν Ἀρειανῶν ἐγγράφως ἀντιρρήσεις, τῶν ὁποίων μνήμην ποιεῖται ὁ Γερώνυμος (δ). Λοιπὸν δὲν εἶναι παράξενον ἂν ἔπαθε, καὶ αὐτὸς ὅσα ἔπαθε, καὶ ὁ Ἀθανάσιος, καὶ ἂν ἐξωρίσθη διὰ τὴν συκοφαντίαν ὅπως ἔπλασαν ἐπὶ μοιχείᾳ εἰς τὴν κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν Σύνοδον, ἀνάγνωδι τὸν Σωκράτην (ε), ὅστις ἐκ οἴδα παρὰ τίνος προσαχθεῖς, καὶ ἀναλεθεῖς τῷ οἰκίῳ θρόνῳ, αὐτὸς ὑπὸ τῷ Κωνσταντίνῳ, καὶ τρίτον ὑπὸ τῷ Οὐάλεινῳ εἰς ἐξορίαν ἐπέμφθη, καὶ εἰς αὐτὴν ἀπέθανεν εἰς πόλιν τινὰ τῆς Θράκης. „Αὐτὸς καλεῖται ἀπὸ τὸν Σωζόμενον (ζ) ἀνὴρ τάτε ἄλλα καλὸς, καὶ ἀγαθὸς, καὶ ἐπὶ εὐγλωσσίᾳ διακαίως θαυμαζόμενος, ὡς ἐκ τῶν φερομένων αὐτῷ λόγων, συνιδεῖν ἐστίν, „ ἀρχαιοτιτὶ φράσεως, καὶ σωφροσύνη νοημάτων, καὶ ὀνομάτων κάλλει, καὶ „ χάριτι ἀπαγγελίας εὐδοκιμημένων. „ Ἐγραψε περὶ ψυχῆς, ὑπόμνημα εἰς τὴν ἑξαήμερον, περὶ ἐγγαστριμύθου κατὰ Ὀριγένους, τυπωθέντα μὲ διὰφορὰ σημειώματα τῷ Ἀλαλίῳ, ἐν Λαγυδαίῳ κατὰ τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἄλλα συγγράμματα, καὶ πολλὰς Ἐπιστολάς κατὰ τὸν Σωφρόνιον.

§. 5. Ἀντώνιος ὁ κατ' ἐπωνυμίαν μέγας κληθεῖς, Αἰγύπιος τὸ γένος, ἦν ἀπὸ Παύλας εὐγενεῖς, καὶ ἐκ προγόνων τὴν εἰς Χριστὸν διδαγμένος πίστιν, καὶ μείνας ὀρφανὸς ἀπὸ γονεῖς, τὰς μὲν πατρικὰς αὐτῷ ἀγρὰς ἐχάρισε τοῖς ἐγγχωρίοις, τὴν δὲ λοιπὴν τε περισσὴν πωλήσας, διεμοίρασε τὰ χρήματα τοῖς πτωχοῖς, καὶ καλαγινόμενος εἰς τὴν ἀσκητικὴν διαγωγὴν, τόσον ὑπερέβη πάντας, ὅπως ἔγινε παρὰδειγμα τοῖς μελαγενεστέροις, καὶ πρῶτος αὐτὸς κατὰ τὸν Σωζόμενον (η), ἢ μὲ πολλὰ ὀλίγως ἔγινε τῆς ὑπὲρ ἀνθρωπὸν

Uu 3

αυ-

Εὐστάθιος
Σίδης.

Συγγράμματα
αὐτοῦ.

Ἀντώνιος
Αἰγύπιος.

(α) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. πά. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. ιβ'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. ιθ'. (δ) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. πέ. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. κδ'. (ζ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. ιθ'. (η) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α. κεφ. ιγ'.

αὐτῆς πολιτείας. Αὐτὸν διαλάμποντα, εἰς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ Ἐρήμους διὰ τὸ κλέος τῆς ἀρετῆς τῷ ἀνδρὶ, φίλον ἐποίησατο Κωνσταντῖνος ὁ Βασιλεὺς, καὶ δι' Ἐπιστολῶν ἐλίμα αὐτὸν, καὶ διὰ ἐκεῖνα ὅπως ἐχειράζετο, τῷ ἔδιδεν ἄδειαν καὶ τὰ ζητῆ. Ἀπόκλισε δὲ μαθητὰς εὐδοκίμωντας ὁ Ἀνώνιος πολλὰς, εἰς τὴν Αἰγύπτου, καὶ Λιβύην, καὶ αὐτοὶ πάλιν διέπρεψαν εἰς Παλαιστίνην, καὶ Συρίαν, καὶ Ἀραβίαν, τὰς ὁποίας ἐσυμβάλευσεν μέλλων καὶ ἀποδάνη ὀλίγον καιρὸν πρότερον, καὶ φεύγωνσι παντοίοις τρόποις τὰς Μελεσιανὰς, καὶ Ἀρειανὰς. Ζήσας δὲ χρόνος ἐκατὸν πέπε, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν. Ἀνάγνωσι τὸν βίον αὐτῷ ὅπως συνεγράφη ἀπὸ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, τὸν Σωζόμενον (α), τὸν Ρ' Ἰφθίμῳ (β), καὶ τὸν Γερώνυμον (γ).

Μακάριος
Αἰγύπτιος.

Συγγράμ-
ματα αὐτῷ.

§. 6. Μαθητὴς τῷ Ἀντωνίῳ ἐχρημάτισε, Μακάριος μοναχὸς ὁ Αἰγύπτιος, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὴν ἀρετὴν μετερχόμενος, καὶ ταύτην ἀγαπήσας, καὶ ἀγκαλισάμενος, θεῖον τῷ Πνεύματι καταγωγίον ἔγινεν. Ἐγράψεν ὁμιλίαι πενήκοντα, διδασκαλίας Χριστιανικῆς, καὶ πνευματικῆς καρπῷ πεπληρωμένας, τὰς ὁποίας ἀνάγνωστον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν Πατέρων, καὶ ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ. Ζήσας ἐν, καὶ αὐτὸς θεαρέσως χρόνος ἐνενηκόντα, ἐξ ὧν ἕξ. ἔδαπάνησεν εἰς τὴν ἔρημον, μετέβη εἰς τὴν ἄνω ζωὴν, καὶ αἰδίου μακαριότητα.

Μακάριος
Ἀλεξάν-
δρεὺς.

§. 7. Ὁμοίος αὐτῷ κατὰ πάντα ἐχρημάτισε, καὶ Μακάριος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, κατὰ τῆτο μόνον διαφέρων τῷ Αἰγύπτῳ, καθότι ἦν ἰλαρότερος ἐκεῖνος, πρὸς ὅσους τὸν συναναστρέφοντο, καὶ χαριέστερος, ὅθεν, καὶ εὐκολώτερα τὰς νέας πρὸς τὴν ἀσκήσιν ἔφερνε, ἔγραψε, καὶ αὐτὸς πολλά. ὅρα περὶ αὐτῶν τῶν δύο, τὸν Σκίδαν, καὶ τὸ μνηολόγιον, ἐν μηνὶ Γανναρίῳ ἡμέρα ιδ΄.

Ὁσσιος Κεδ-
ρέβης.

§. 8. Ὁσσιος Ἐπίσκοπος Κεδρέβης (εἶναι δὲ αὐτὴ πόλις τῆς Ἰσπανίας) ὁμολογητὴς τῷ Χριστῷ διαβεβοημένος, φέρων ἐν ἑαυτῷ τὰ ἐντυπωθέντα διὰ τὸ ὄνομα αὐτῷ ζήγματα εἰς τὸν ὑπὸ τῷ Διοκλητιανῷ κινηθέντα διωγμὸν, καὶ εἰς ἄκρον μαθήσεως, καὶ ἀγιότητος ἐλθὼν, ὅθεν καὶ ἐλιμήθη ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, καὶ εἰς Αἴγυπτον ἐπέμφθη μετὰ γράμματα βασιλικὰ, διὰ καὶ διορθώσῃ τὰς ἐριδας, καὶ φιλονεικίας ὅπως ἠγέρθησαν ἀπὸ τὸν Ἀρειοῦ· προέβη ἐτι, καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, καὶ ἐνηγκαλίστατο τὸ παρ' αὐτῆς ἐκτεθὲν σύμβολον, καὶ μέγας βοήθης, καὶ ὑπερασπιστῆς τῷ Ἀθανασίῳ ἔγινε, κατὰ τῶν διαβαλόντων αὐτὸν εἰς τὰς ἡγεμόνας, καὶ μάλιστ' εἰς τὴν Σαρδικὴν νῆσον (δ), μηδὲν ὡς συλλογιθεὶς τὰς φοβερύμας τῷ Κωνσταντίῳ, πρεπόντως ἄρα ὑπὸ τῷ Θεοδοσίῳ κηρύττεται (ε)· ἀλλὰ μὲν ὅλον ὅπως ἦτον τοιοῦτος ἀνὴρ, καὶ ἀνώτερος παντὸς ἐπαίνου, ἔπαθεν ὅμως ἐνα ἀνδρώ-

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. α΄. κεφ. ιγ΄. (β) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. α΄. κεφ. η΄. καὶ βιβλ. β΄. κεφ. η΄. (γ) Ἐν τῷ κατὰλ. κεφ. πζ΄. (δ) Παραδρομὴ ἴσως ἀντὶ Σύντοδον, λέγει νῆσον. (ε) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. β΄. κεφ. η΄. καὶ ιε΄.

δρώπινον. Διότι ὀλίγον πρότερον, ἀπὸ δόλως Ἀρειανῶν εἰς ἔξορίαν ἐπέμ-
φθη, διὰ παρακινήσεως δὲ τῶν συνελθόντων εἰς τὴν κατὰ τὸ Σύριον συνό-
δον, ὃ βασιλεὺς ἐμύνησε, καὶ μὴ θέλοντα ἤφερε, καὶ μὲ τὰς σρεβλώσεις
ὅπῃ τῷ ἐδόθησαν τότε, εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις ἐσυγκατένευσε, καὶ ὑπέγρα-
ψεν, ὅρα τὸν Σωκράτην (α), ὧν μείζων ἑκατῶν χρόνων, καθὼς ἐκ τῷ Γλαρίῳ
Σελπίκιῳ Σευήρῳ γράφει (β). Ὁ δὲ Ἀθανάσιος λέγει (γ), πῶς ἐπειδὴ ἑκατη-
γόρησε, καὶ ἐμέμφθη πολὺ τὴν τῶν Ἀρειανῶν ἀπηνῆ δύνασείαν, τὴν αὐτῶν
αἴρεσιν κατέκρινε.

§. 9. Ἰάβεργος Πρεσβύτερος ὁ Ἰσπανός, ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς γεννη-
θεῖς, καὶ πολλὰ παιδευθεῖς, εἰς ἑξαμέτρος εἰς τὰ τέσσαρα Ἐυαγγέλια
μετέφρασεν, ὡς ὁ Γερώνυμος λέγει (δ). Ἰωάννης ὁ Τριθέμιος καλεῖ αὐτὸν ἄν-
δρα εὐγενῆ, πολλὰ πεπαιδευμένον, φιλόσοφον, ποιητὴν, ῥήτορα, καὶ πε-
ριφανῆ θεολόγον, ἔχι τόσον εἰς τὴν διατριβὴν τῶν ἄλλων, ὅσον εἰς τὴν ἐ-
πισημὴν τῶν τῆς Ἐκκλησίας Γραφῶν ἀιδέσιμον.

§. 10. Πρὸς τέτοις τελευταῖον πρέπει νὰ ἰξεύρωμεν, ὅτι ἐπὶ Κωνσαν-
τίνῃ τῷ μεγάλῃ, εἰς πολλὰ ἔθνη ἀνέτειλε τὸ φῶς τῆς Θεογνωσίας, ὡς εἰς
τὰς Ἰνδίας διὰ μέσθ Φαρμαντίῃ Ἀλεξανδρέως, τὸν ὁποῖον ὁ Ἀλεξανδρείας
Ἀθανάσιος ἀρχιερεὺς ἀνέδειξε, καὶ εἰς τὴν τῷ ἔθνει γεωργίαν ἐπέμφεν· εἰς
δὲ τὰς Ἰβήρας, διὰ μέσθ γυναικὸς αἰχμαλώτῃ Χριστιανῆς, ὅπῃ μετήρχετο
βίον σεμνόν, καὶ σώφρονα, ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων· διὰ μέσθ δὲ τῶν Ἰβήρων οἱ
Ἀρμένιοι, καὶ διὰ τῶν Ἀρμενίων, καὶ τῶν γεινιῶντων φυλῶν, οἱ Πέρσαι εἰς
τὴν πίσιν τῷ Χριστῷ ἤλθον. Καὶ ἐπειδὴ μὲ τὸν καιρὸν, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν
ἔγινον Χριστιανοὶ, καὶ ἀρχισαν νὰ ἐκκλησιάζωσιν, ἐλύπει αὐτὸ ἡ μερίως
τὰς μάγας, καὶ τὰς Ἰθαδαῖς, οἵτινες διέβαλον πρὸς Σαβώρην τὸν Βασιλέα,
τὸν τότε Ἀρχιεπίσκοπον Σελευκίας, καὶ Κλησιφῶνιλος Συμεῶν, ὅσις καλα-
πειθεῖς εἰς τὰς διαβολὰς αὐτῶν, ἤγαγε διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν τῶν
ἐπιτελάντων ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐξουσίας, πρὸς τὸν ὁποῖον γράφας ὁ Κωνσαν-
τίνος, ἐδοκίμασε νὰ τὸν καταπέσῃ νὰ εἶναι φίλος τῶν Χριστιανῶν. Ὅρα
τὸν Σωκράτην (ε), τὸν Θεοδώρητον (ς), καὶ τὸν Σωζόμενον (η).

§. 11. Περὶ τῶν Ἀρμενίων ἀναγινώσκειται εἰς τὸν βίον τῷ Ἁγίῳ Γε-
ρομάρτυρος Γρηγορίῃ τῷ Μεγάλῃ Ἀρμενίας Ἀρχιεπισκόπῃ, τὸν ὁποῖον ὁ
Ἀρμενίων βασιλεὺς Τοριδάτης, τὴν τῷ Χριστῷ πίσιν ἐγκολπωσάμενος, τῷ
Καισαρείας Καππαδοκίας Λεοντίῳ (εἰ ἢ ἐπιγραφῇ, κείται ἐν τοῖς Πρακτι-
κοῖς τῆς Α΄ Συνόδου τῆς Οἰκουμένης, ὅτως ἔχουσα. Λεόντιος Καισαρείας Καπ-
παδοκίας, Γαλατίας, καὶ Ἀρμενίας, μικρῆς, καὶ μεγάλης, ὑπέγραψα) ἐ-
πεμψε

Ἰάβεργος.

Ἐπὶ Κων-
σαντίνῃ,
πολλὰ ἔθνη
πιστεύουσι τῷ
Χριστῷ.Σαβώρης
Περσῶν
βασιλεὺς κι-
νεῖ πόλεμον
κατὰ Χρι-
στιανῶν.Τοριδάτης
Ἀρμενίων
βασιλεὺς
βαπτίζεται.

(α) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β΄. κεφ. λα΄. (β) Γερ. Ἰσορ. βιβλ. β΄. (γ) Ἐπισ.
πρὸς Μονάζοντας. (δ) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. πη΄. (ε) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ.
α΄. κεφ. ιθ΄. ἢ ἡ. (ς) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. α΄. κεφ. κς΄. (η) Ἐκκλησ. Ἰσορ.
βιβλ. β΄. κεφ. ζ΄. ἢ θ΄.

πεμφθε δεόμενος Ἀρχιερέα χειροτονῆσαι αὐτόν. Χειροτονηθεὶς δὲ αὐτὸς ὁ
θεῖος ἀνὴρ, ἐπέσρεψεν εἰς Ἀρμενίαν, καὶ ἀποδεχθεὶς ἐντίμως ἀπὸ τὸν Τυρι-
δάτην, ἐβάπτισε πάντας τὰς Ἀρμενίας, εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, ὅπῃ
ἐδέχθησαν τὴν Πίσιν τῷ Χριστῷ, ὁμῶς μὲ τὸν βασιλέα Τυριδάτην, καὶ ἔχθη
μόνον τὰς Ἀρμενίας, ἀλλὰς καὶ τὰς Πέρσας, Ἀσσυρίους, Μήδους, καὶ ἑτέρας
ὑπὲρ τὰς τετρακοσίας μυριάδας, ὡς λέγεται. Κατέστησε δὲ, καὶ Ἐπισκό-
πος, εἰς πάντας αὐτάς, ὡς γράφουσι, τετρακοσίαι. Ἀνάγνωσι τὸν βίον
αὐτοῦ. Οὗτος ὁ Τυριδάτης, καὶ εἰς τὴν κατὰ Νίκαιαν Α'. Σύνοδον ἑλθὼν
ἔτυχεν ἐκ ὀλίγου ἀποδοχὴν παρὰ τῷ Μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ, καθὼς, καὶ ὁ
Καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρμενίας Ἀρωζάνης, τὸν ὁποῖον ὁ πατὴρ τοῦ
Γρηγόριος ἐχειροτόνησε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ τῶν υἱῶν τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ, τῶν Ἀυτοκρατόρων,
καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Τελευτήσαντος τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ, εἰς Νικομήδειαν τῆς Βιθυνίας τῇ
ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, εἰκοστῇ δευτέρᾳ τῷ Μαίῳ, ζήσαντος σχεδὸν
χρόνους ξε', καὶ βασιλεύσαντος χρόνους λβ'. παρὰ μῆνας δύο, ἐκοιμήθη τὸ
σῶμα τοῦ ἐν χρυσῇ θήκῃ εἰς Κωνσταντινέπολιν, καὶ ἐτίθη εἰς τὸν ἐπάνυμον
ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, τὸν ὁποῖον περὶ τῆς καλεσθεύσεως (κατὰ
τὸν Εὐσέβιον (α), καὶ Σωκράτην (β)). Τῶν γενομένων, οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Κων-
σταντίνου, ὁ Κωνσταντίνος, καὶ ὁ Κωνσταντίνος, οἵτινες ἐγεννήθησαν ἀπὸ Φαύσαν
τῆς θυγατέρος τῷ Μαξιμιανῷ, τοῖς ὁποῖοις, ἐν ζωῇ διεμοίρασε πᾶσαν τὴν
βασιλείαν, κατὰ τὰς διαθήκας τὰς ἐμπιστευμένας μόνῳ τῷ πρεσβυτέρῳ, ὅπῃ
ἀπὸ τῆς Κωνσταντίας τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως, ὡς ἀνω-
τέρῳ εἴρηται, προσάξων αὐτῶν νὰ δοθῶσι τῷ Κωνσταντίνῳ, ἐπειδὴ, τότε ἔ-
δειξεν ἦν παρῶν ὅταν αὐτὸς ἐτελεύτησεν, οἱ τρεῖς υἱοὶ λέγω, διεμοίρασαν με-
ταξὺ αὐτῶν τὴν βασιλείαν, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τλζ'. ἐξ ὧν ὁ μὲν τὴν ἡλι-
κίαν μεγαλίτερος Κωνσταντίνος, ἔλαβεν τὴν Ἰσπανίαν, Γαλλίαν, Βρεταννίαν,

Κωνσταντίνος, Κων-
σταντίνος, καὶ
Κωνσταντίνος.
Ἀυτοκρά-
τορες ἀπὸ
Χ. Γ. 337.

(α) Περὶ τῷ βίῳ τῷ Κωνσταντ. λόγ. δ'. κεφ. νη'.
ἀ. κεφ. ις'.

(β) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ.

καὶ πᾶσαν τὴν Πασσαδικὴν λῆξιν (α), ὁ δὲ Κωνσταντῖος, τὴν ἑξουσίαν τῆς Ἀνατολῆς· τὴν δὲ τέτων μέσσην, ὁ νεώτερος Κώνσας, τὴν Ἰταλίαν δηλαδὴ, τὴν Ἀφρικὴν, τὴν Σικελίαν, μετὰ καὶ τῶν λοιπῶν νήσων, τὸ Ἰβηρικόν, τὴν Δαλματίαν, τὴν Μακεδονίαν, καὶ τὴν Κρήτην. Ἀνάγνωδι περὶ αὐτῶν τὸν Εὐσέβιον (β), τὸν Σωκράτην (γ), τὸν Θεοδώρητον (δ), τὸν Σωζόμενον (ε), τὸν Ζώσιμον· ἐκ δὲ τῶν Λατίνων τὸν Οὐίκτωρα, τὸν Εὐτρόπιον, τὸν Κασπιανὸν (ζ), καὶ τὸν Ρ'εφῖνον (η).

§. 2. Κατὰ τῆτον τὸν χρόνον, ὁ τῆ Μεγάλῃ Κωνσταντίνῃ ἀνεψιὸς Γάλλος, καὶ Γελλιανὸς οἱ ἀυτάδελφοι, ἐγένον ἀναγνώσαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχείας, καὶ τῷ Ἀγίῳ Μάμαντι ἐκτίσαν ναὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, τὸ μέρος τὸ παρά τῆ Ἰβηλιανῆ κτιζόμενον, τὸ πρῶτῃ εὐρίσκετο κατηδαφισμένον, τὸ δὲ παρά τῆ Γάλλῃ ἐχί· ἀποκόπτων δὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ὁ Γελλιανὸς, ὑποκρίνετο ἄσκησιν.

§. 3. Μετὰ τὴν τελευταίην δὲ τῆ Κωνσταντίνῃ, ὁ Νικομηδείας Εὐσέβιος, ὁ Θεόγνης, καὶ οἱ περὶ αὐτὸς Ἀρειανοὶ, νομίζοντες πῶς εὖρον ἀρμόδιον καιρὸν, ἠγωνίσθησαν νὰ ἐξαλείψωσι τῆς Ἐκκλησίας τὴν πίσιν τῆ ὁμοσῆς, καὶ νὰ εἰσφέρωσι τὴν Ἀρειανικὴν· τὸ ὁποῖον ἐνόμιζον εὐκόλως νὰ κατορθώσωσιν, ἂν ἐμπόδιζον τὴν ἐπιστροφὴν τῆ Ἀθανασίῃ ἀπὸ τὴν ἑξουσίαν. Ἀυτὰ δὲ κατεσκευάζον μεταχειριζόμενοι ὄργανον τὸν ρηθέντα πρεσβύτερον, καὶ τὸν ἐπὶ τῆ κοιτῶνος τῆ βασιλέως ἀρχιευνῆχον Εὐσέβιον, τὸν πεσόντα, καὶ αὐτὸν εἰς τὴν αἵρεσιν τῆ Ἀρείῃ, διδαχθεὶς ἀπὸ τὸν Πρεσβύτερον, κατῶς καὶ οἱ ἄλλοι εὐνῆχοι, καὶ ἡ τῆ βασιλέως θυγὴ Εὐσεβία, περιβόητος διὰ τὴν ὠραιότητα, καὶ τέλος καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, οἵτινες πάντες ἐπίον κρυφίως τὸ φαρμάκι τῆς αἵρέσεως. Πρὸς τέτοις, καὶ διαλέξεις ἐγένοντο εἰς τὰ βασιλεία, εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας, καὶ πόλεις, ταχέως τὸ κακὸν αὐτὸ διέτρεχε, καὶ παντῆ ἠκῆετο ἡ ταραχὴ, καὶ ἡ φιλονεικία. Ὅρα τὸν Σωκράτην (θ), καὶ τὸν Σωζόμενον (ι).

§. 4. Εἰς αὐτὰς δὲ τὰς χρόνας, Κωνσταντῖνος ὁ μεγαλήτερος ἀδελφὸς ἐνδυμέμενος τὸ πατρικὸν δέλημα, ἔδωκεν ἄδειαν τῷ Ἀθανασίῳ νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν ἑξουσίαν, καὶ ἐπέμψε γράμματα πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἀλεξανδρείας, κείμενα παρά τῷ Σωκράτει (κ), τῷ Θεοδωρήτῳ (λ), καὶ τῷ Σωζομένῳ (μ), ὅσις ἐρχόμενος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς παρά πάντων, ἔξω ἀπὸ τῆς Ἀρειανῆς, διὰ τῆλο πάλιν ἐνήργησαν τὰς μηχανὰς τῆς ὁ Εὐσέβιος, καὶ ὁ Θεόγνης, καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐ-

Γάλλος, καὶ Γελλιανὸς ἀνεψιοὶ τῆ Κωνσταντίνῃς γίνονται ἀναγνώσαι.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Κωνσταντίνῃς ἐγγεφέται πάλιν ἡ τῶν Ἀρειανῶν αἵρεσις.

(α) Πασσαδικὴν λῆξιν· τί δηλοῖ ἀγνωστῶ· ἴσως Παππῶαν, ἢ Πατρῶαν. (β) Περὶ βίῃ τῆ Κωνσ. λόγ. δ'. κεφ. νά. (γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. α'. κεφ. μ'. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. α'. κεφ. λβ'. (ε) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. α'. καὶ ζ'. καὶ Βιβλ. ε'. κεφ. α'. (ζ) Εἰς τὸν βίον αὐτῶν. (η) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. α'. κεφ. ιά. καὶ ιέ. (θ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. β'. (ι) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ'. κεφ. α'. (κ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. γ'. (λ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. β'. (μ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ'. κεφ. ιβ'.

αυλῶν, διορύσσουτες τὰς ἀκοὰς τῆ βασιλέως, καὶ Ἰερίβ Εἰπισκόπος Ρώμης, καὶ διαβάλλοντες τὸν Ἀθανάσιον ὡς φιλόνοικον, καὶ ἀνόμως ἐπιτρέψατε τῆς ἐξουσίας ἀφ' ἑαυτῶν τε, χωρὶς γνώμης τῶν Εἰπισκόπων, καὶ πῶς ὁ ἐρχομὸς τε ἐγένεν αἴτια πολλῶν κακῶν, καὶ ἐχὶ μόνον ἡ Αἴγυπτος νὰ εἶναι τεταραγμένη, ἀλλὰ καὶ ἡ Παλαιστίνη, καὶ ἡ Φοινίκη, καὶ τὰ ἄλλα πλησιόχωρα ἔθνη, καὶ πῶς τὸν σῖλον, ὅπῃ ἀπὸ δαφίλειαν, καὶ φιλανθρωπίαν βασιλικὴν τῆ μεγάλῃ Κωνσταντίνῃ διελάχθη νὰ δίδεται τοῖς πτωχοῖς, καὶ χρειαζομένοις τῆς Αἴγυπτος, καὶ Λιβύης, αὐτὸς τὸν ἔκλεψε, καὶ τὸν ἔκλεισε διὰ τὴν πλεονεξίαν τε.

§. 5. Μαθὼν τοιαύτην ἐπιβελήν ὁ Ἀθανάσιος, ἔπεμψε πρέσβεις πρὸς τὸν Εἰπίσκοπον Ρώμης, διὰ τῆς συναθροισθείσης συνόδου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, διὰ νὰ ἀπολογηθῶσιν εἰς τὰς συκοφαντίας τῶν Εὐσεβιανῶν. Ἰδόντες δὲ οἱ Εὐσεβιανοὶ, ὅτι εὐκόλως νικῶνται ἐλεγχόμενοι φανερώς ἀπὸ αὐτῶν, ζητήσιν Σύνοδον διὰ νὰ φανερωθῶσιν τὰ ἐγκλήματα τῆ Ἀθανασίας. Ἐκηρύχθη λοιπὸν εἰς τὴν Ρώμην Σύνοδος, καὶ κατὰ τὸν νόμον τῆς Ἐκκλησίας προσάξοντα αὐτοὶ τε, καὶ ὁ Ἀθανάσιος νὰ παρασταθῶσιν· ὁ Ἀθανάσιος δεξιόμενος τὸ κάλεσμα, εὐθύς ὑπήγεν, ἐκεῖνοι δὲ ὅπῃ ἴξουσαν τὸ δράμα, καὶ ὅπῃ τὸ καλεσκεύασαν δὲν ἦλθον εἰς Ρώμην. Μέναν λοιπὸν ὁ Ἀθανάσιος ἐν Ρώμῃ χρόνον ἕνα, καὶ μῆνας ἕξ, ἀκαρτερῶν αὐτῶν, καὶ εἰς μάτην, ἐπέσρεψεν εἰς τὰ ἴδια.

§. 6. Οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐσέβιον, Σύνοδον ἐν Ἀλλιοχείᾳ συναθροίσασιν, μετὰ πρόφασιν τῶν Ἐγκαινίων τῆ Οὐλαγῶνα Κυριακῆ, τὸ ὅποιον ἀρχιστὴ νὰ κλίσῃ ὁ μέγας Κωνσταντίνος, καὶ τὸ ἐλελείωσεν ὁ υἱὸς τε Κωνσταντίνος τῷ ἰ. ἔλει ἀπὸ θεμελίων, ἀλλὰ τῆ ἀληθείᾳ διὰ ἀναίρεσιν τῆς ὁμοσπείσεως, καθὼς ὁ Σωκράτης λέγει (α), ἀπὸ τὴν ὁποίαν Σύνοδον ἀντὶ τῆ Ἀθανασίας, προχειρίζεται Εἰπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, Γρηγόριος ὁ Ἀρειανός, ἀγκαλὰ καὶ Εὐσέβιος ὁ Ἐμεσηνός, δὲν τὸν ἐδέχθη, ἐπειδὴ ἦν Σαβελιανός. Ἐρχεται εἰς Ἀλεξανδρείαν αὐτὸς ὁ Γρηγόριος μετὰ πλῆθος σραβιωτῶν, καὶ μετὰ τὸν Σιραηγὸν Συριανὸν ὅπῃ ἦσαν Ἀρειανός, οἰλίνας, καὶ προνοεῖς ἐπελάχθησαν κτ. καὶ γίνεσθαι ἐγκρατῆς τῆ Θρόνου, ἀναχωρήσαντος κρυφίως τῆ Ἀθανασίας, καὶ ἐρχομένη εἰς Ρώμην. Αὐτὸς δὲ ὁ Γρηγόριος διὰ ἕξ χρόνας ἐμεταχειρίσθη τὸ ποιμνιον ἀγριώτερα, καὶ ἀπὸ τὰ θηρία, καὶ πολλὰς φόνους ποιῶν, ἔδωκεν ἀξίαν τὴν τιμωρίαν, πικρῶς ἀπὸ αὐτὰ τὰ πρόβατα θανατωθεῖς. Ἀνάγνωθι τὴν πρὸς τὰς Ὄρθοδόξους γραφεῖσαν διεξοδικὴν Ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιον, κειμένην παρὰ τῷ Βαρωνίῳ, καὶ ἄλλοις.

Γρηγόριος Ἀρειανός προχειρίζεται ἀντὶ τῆ Ἀθανασίας, Εἰπίσκοπος Ἀλεξανδρείας.

§. 7.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. ἡ. ἀριθ. 3.

(β) Τόμ. γ'. τῶν χρόν. ἐν ἔτει τμβ.

§. 7. Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας, κοιμηθέντος ἐν Κυρίῳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κωνσταντινπόλεως, ὅπῃ ἐπεσκόπησεν εἰκοσιτρεῖς χρόνας, καὶ ἔζησε χρόνος ἡΰ. ἔγινε διάδοχος τῆ ἀπὸ τῆς Καθολικῆς, Παῦλος ὁ Ὁμολογητὴς, τὸν ὁποῖον καταβιβάσας ὁ Βασιλεὺς Κωνσάντιος, παρέδωκε τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινπόλεως τῷ Νικομηδείᾳ Εὐσεβίῳ, ὅστις λαβὼν τὴν Πατριαρχικὴν ἀξίαν, ἔλεγε τῷ βασιλεῖ, πῶς ὀρέγεται νὰ ἰδῇ τὰ Γεροσόλυμα, καὶ τὸ πολυθρύλλητον τῆς οἰκοδομῆς ἔργον, καὶ ἔτως ἀπατῶν αὐτὸν ἐκίνησεν ἀπὸ ἐκεῖ μὲ τιμὴν, σὺν τῷ Νικαίας Θεόγνιδι, καὶ ἐδιάβη εἰς Γεροσόλυμα. Ἐπιστρέψαντες δὲ ἀπὸ τὰ Γεροσόλυμα εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συμφωνήσαντες μὲ ἄλλας ὁμόφρονας, ἐδίωξαν Εὐσαδίον τὸν μέγαν, ὀρθοφρονῆντα, ἐπὶ ψευδεῖ ἐγκλήματι μοιχείας, παρακινῶντες μίαν μιανὴν πόρνην εἰς κατηγορίαν τῆ, καὶ τὸν ἐξώρισαν εἰς Ἰλυρικὴν πόλιν, καὶ αὐτ' αὐτὰ προεχείρισαν τὸν Εὐλάλιον· μετὰ τὴν τελευταίαν τῆ ὁποία, ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα ἔγινεν ὁ Σωφρόνιος, ὅστις ἔζησε μετὰ τὴν χειροτονίαν χρόνον ἕνα, καὶ μῆνας ὀλίγους, καὶ ἀποθανὼν, ἔλαβε τὴν προεδρίαν ὁ Πλάκητος, ὅς καὶ Φλάκητος ἐκαλεῖτο, μετ' αὐτὸν ἔγινεν ὁ Στέφανος, ὑπερον ὁ Λεόντιος, εἶτα ὁ Εὐδόξιος. Πάντες δὲ οἱ μετὰ τὸν Εὐσαδίον χρηματίσαντες, εἶχον ἐγκεκρυμμένην ἔσω τῆς τὴν τῷ Ἀρεῖς αἵρεσιν. Διὰ τῆτο πολλοὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ Εὐσεβῶν προαιρημένων, ἱερωμένοι, καὶ λαϊκοὶ, ἀφέντες τὴν Ἐκκλησιαστικὴν συνάθροισιν, ἐσυναζόντο μετὰξὺ αὐτῶν, τῆς ὁποίας, καὶ Εὐσαδιανὲς ὠνόμαζον, διότι μετὰ τὴν ἔξοδον αὐτῆ διασχιθέντες ἀπ' ἀλλήλων, ἀποφάσισαν νὰ μὴν συγκοινωνῶσι μὲ τὸν σύλλογον κτ'. Ἀνάγνωδι τὸν Θεοδώρητον (α).

§. 8. Ὁ δὲ Εὐσέβιος, ὀλίγον ὑπερον τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, καταστρέψας τὸν βίον, ὁ μὲν τῆς Κωνσταντινπόλεως Ὁρθόδοξος λαὸς, πάλιν ἀνεβίβασε τὸν Παῦλον, οἱ δὲ ἀρειανίζοντες χειροτονῶσι τὸν Μακεδόνην· ὅθεν δεινοὶ θόρυβοι, καὶ συγχίσεις εἰς Κωνσταντινῆπολιν, καὶ πόλεμοι τῶν Ἐκκλησιῶν ἀνηγέρθησαν· τῆλο ἀκέσας ὁ Κωνσάντιος ὅπῃ διέτριβεν εἰς Ἀντιόχειαν, παρήγγειλε τῷ Ἐρμογένει Σιραηλαλίῳ ὅπῃ ἐπέμπελο εἰς Θράκην, νὰ καλεβάσῃ τὸν Παῦλον ἀπὸ τὸν θρόνον, διὰ τὸ ὁποῖον ἀγανακτῆσας ὁ λαὸς, ἐθανάτωσαν τὸν Ἐρμογένην, καὶ κατέκαυσαν τὸν οἶκον τῆ. Ταῦτα ἀκῶν ὁ βασιλεὺς ὑπάγει εἰς Κωνσταντινῆπολιν, καὶ διώκει τὸν Παῦλον, ὅστις ἔρχεται εἰς Ρώμην, ὅπῃ εὕρισκει Ἀθανάσιον Ἀλεξανδρείας (β), Ἀσκληπᾶν τὸν Γάζης, Μάρκελλον τὸν Ἀγκύρας, καὶ Λέκιον τὸν Ἀδρια-

Κωνσταντι-
νυπόλεως
Ἐπίσκοποι
μετὰ τὸν
ὁμολογητὴν
Παῦλον.

Ἀντιοχείας
Ἐπίσκοποι.

Ὁρθόδοξοι
διὰ τὴν ὠνό-
μαζοντο
ἀπὸ τῆς
Ἀρειανῆς
Εὐσαδιανῶν.

Ἀνεβίβα-
ζεται πάλιν
ὁ Παῦλος.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. α'. κεφ. κβ'.

(β) Εἰς τὴν Ἐπιστολὴν Ἱερίε Ἐπισκόπου Ρώμης πρὸς τῆς Ἀνατολικῆς, ἐδεκία μνήμη γίνεται περὶ τῆ Παύλου, ὡς περὶ τῆ Ἀθανάσιου, καὶ τῶν λοιπῶν, ὅθεν φαίνεται πῶς, ὅταν ὁ Ἀθανάσιος διέτριβεν ἐν Ρώμῃ, νὰ μὴν εὕρισκετο ὁ Παῦλος, ἐπειδὴ ἡ παρομοία περιστασις, ἐζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἱερίον νὰ συζητήσῃ τὸν Παῦλον, ὡς καὶ τῆς λοιπῆς.

Ἀδριανπόλεως, οἵτινες ἦσαν κατηγορημένοι, καὶ διωγμένοι ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των, παρὰ τῶν Ἀρειανῶν. Φανερώνησι πάντες αὐτοὶ τὰ παράπονά τας πρὸς Γέλιον τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον, ὅσις γράμμασι συστατικοῖς, τὰς ἐπέμφεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν, δὲς εἰς τὸν καθ' ἓνα τὴν ἐπαρχίαν τε, καὶ ἐγγίζοντας καθάπτικῶς, ἐκείνας ὅπῃ μὲ προπέτειαν τὰς ἐδίωξαν.

§. 9. Ἀκίστας δὲ ταῦτα εἰς Ἀντιόχειαν ὁ Βασιλεὺς, δηλαδὴ πῶς ὁ Παῦλος θέλει νὰ ξαναλάβῃ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινπόλεως, ἔγραψε, καὶ ἐπέμφεν ὄρισμὸν πρὸς Φίλιππον τὸν Ἐπαρχον, νὰ διώξῃ τὸν Παῦλον, καὶ νὰ ἀναβιβάσῃ τὸν Μακεδόنيον. Ἐκβληθεὶς πάλιν ὁ Παῦλος πέμπεται ἐξόριστος εἰς Θεσσαλονίκην, τὴν πατρίδα τε ἐκ προγόνων. Ὁ δὲ Ἀθανάσιος φοβηθεὶς τὰς ἀπειλὰς τῆ βασιλέως, ὅπῃ τὸν ἐφόβιζε νὰ τὸν θανατώσῃ, ἔγινεν ἄφαντος, ὀλίγον δὲ καιρὸν ὑπερὸν ἐρχόμενος εἰς Ἰταλίαν, ἐλεινολογεῖτο τὰ κατ' αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ρώμης Γέλιος ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπῃ ἔγραψε διὰ τὸν Ἀθανάσιον, Παῦλον, καὶ τὰς λοιπὰς Ἐπισκόπους Ἀνατολῆς (α), εἶδεν ἐκατόρδωσεν, ὅθεν ἐφανέρωσε τὰ κατ' αὐτὰς τῷ βασιλεῖ Κώνσαντι, καὶ αὐτὸς γράψας τῷ ἀδελφῷ νὰ ἐπιστρέψῃ τῷ Ἀθανασίῳ, καὶ τῷ Παύλῳ τὰς ἐπαρχίας των, καὶ εἶδεν κατορθώσας, Σύνοδον ἐτέραν οἱ περὶ Παῦλον, καὶ Ἀθανάσιον παρακαλῶσι νὰ γένῃ· διὸ εἰς Σαρδικὴν συνεκροτήθη Σύνοδος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀναχωρῶντες οἱ Ἀρειανοὶ, καὶ Συνέδριον ποιήσαντες ἐν Φιλίπποις, προσεκυρώθη ἢ ἐν Νικαίᾳ Πίσσις, καὶ ἐβεβαιώθη, ὁ δὲ Ἀθανάσιος, Παῦλος, καὶ οἱ λοιποὶ Ἐπίσκοποι ἀποκατεσάδθησαν εἰς τὸν θρόνον τε, μ' ὅλον ὅπῃ τὴν ἀποκατάστασιν τῆ Ἀθανασίῳ ποτὲ δὲν ἤθελε σέρε· ἢ ὁ Κωνσάντιος, ἂν δὲν ἐσυσέλλετο ἀπὸ τὰ φοβερικὰ γράμματα τῶ ἀδελφῷ Ἰε Κώνσαντος.

Κώνσαντος
θάνατος.

§. 10. Φονευθέντος δὲ τῆ Κώνσαντος δι' ἐπιβληῆς, τεσσάρων χρόνων σχεδὸν ὑπερὸν ἀπὸ τὴν ἐν Σαρδικῇ Σύνοδον, βασιλεύσαντος χρόνος ἡ. ὠν ἐτῶν τριάκοντα, καὶ πλέον· εὐρών πάλιν ὁ Κωνσάντιος καιρὸν, πρῶτον ἐπρόσβαξε νὰ ἐξοριθῇ ὁ Κωνσταντινπόλεως Παῦλος, τὸν ὁποῖον ἐπνίξαν ἐκεῖνοι ὅπῃ τὸν ἔφερον εἰς Κωνσάντον τῆς Καππαδοκίας, ἀπάτας τὸν θρόνον, ὁ Μακεδόنيος. Ἀπὸ δὲ τὰς λοιπὰς Ἀρχιερεῖς, ἄλλος διώκεται, ἄλλος εἰς φυλακὴν τίθεται σιδηροδέσμιος, ὡς Λέκιος ὁ Ἀδριανπόλεως, καὶ ἄλλος κατ' ἄλλον τρόπον· δὲν ἐλάνθανον τὸν Ἀθανάσιον ὅσα ὁ βασιλεὺς ἀποφάσισε, ἀλλὰ λαβὼν εἶδησιν πρότερον, ἔφυγε, καὶ ἔτις ἐλευθερώθη ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς τῆ βασιλέως, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τὸν δὲ θρόνον τε ἔλαβε Γεώργιος ὁ Καππαδόκης. Ὅσα δὲ αὐτὸς ἐποίησεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὁ Ἀθανάσιος εἶναι μάρτυς αὐτόπτης, καὶ τὰ φανερώνει ἐν τῷ Ἀπολογητικῷ, περὶ τῆς ἑαυτῆ φυγῆς λόγῳ, κειμένῳ, καὶ παρὰ τῷ Σωκράτει

Γεώργιος
Καππαδό-
κης.

(α) Ἰδε τὴν ἀνωθεν ὑποσημείωσιν.

τει (α) ὁμοίως, ἢ εἰς τὴν Ἐπιστολὴν τὴν περὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἀρμίνῳ κτ. Καὶ διὰ μὲν τὸν Γεώργιον τὸν Καππαδόκην, ὅπῃ ἐξεβλήθη ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, λόγος ἔδειξεν, ὡς ὅπῃ ἦτον ἄνθρωπος, ἕτε ἐκ πρώτης τῆ ζωῆς ἔχων μαρτυρίαν καλὴν, ἕτε ὅλως Χριστιανὸς ὢν, ἀλλὰ μόνον ὑποκρινόμενος διὰ τὸν καιρὸν, τὸ ὄνομα τῆς Χριστιανωσύνης, νομίζων πορισμὸν τὴν Ἐυσέβειαν· διὰ τῆτο ἔδειξεν δέλει μεμφθῆ αὐτὸν, ἐπειδὴ δὲν ἴξευρεν, ἕτε δι' ἐκεῖνα ὅπῃ ἔλεγε, ἕτε δι' ἐκεῖνα ὅπῃ ἐβεβαίωσεν, ἀλλ' εἰς ὅλα ἠκολούθει ὡς κέπος, ἦτοι γλάρος.

§. 11. Ὁ δὲ Μακεδόνιος, ἕνα χρόνον κρατήσας τὴν ἐν Κωνσταντινῶν Πολιτικῶν Ἐκκλησίαν, ἢ ἐκβληθεὶς, ὡς κατωτέρω ρηθήσεται, ἔλαβε τὴν προεσβασίαν ὁ Εὐδόξιος, ὅστις μετὰ τὸν Λεόντιον εἶχεν ἀρπάσει τὴν προεδρίαν τῆς Ἀντιοχείας, ἢ ἐξελεθόντος τῆτο, ἔμεινεν ἡ Ἀντιόχεια χωρὶς ποιμένα, ὅθεν ἐκεῖνοι ὅπῃ ἦσαν ἀπὸ τὴν συμμορίαν τῆ Ἀρείς, νομίζοντες πῶς ὁ Δεσπότης Μελέτιος νὰ ἦτον ὁμόφρων τῆς δόξης τῶν, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Κωνσταντινῶν, νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τὸν Μελέτιον τὴν προεδρίαν τῆς Ἀντιοχείας, ὡς ὢν ἱκανὸς εἰς τὸ λέγειν, ἢ πείθειν, ὁ ὁποῖος προεβλήθη Ἐπίσκοπος τῆς Ἀρμενίων Σεβασείας, ἀφ' ἧ καθήρεθη ὁ Εὐσαδῖος, ἀπὸ δὲ τὴν Σεβασείαν μετήχθη εἰς Βέρροϊαν τῆς Συρίας, ἀπὸ δὲ τὴν Βέρροϊαν ἐκλήθη εἰς Ἀντιόχειαν· ψηφισθεὶς λοιπὸν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἢ λαβὼν τὸν θρόνον, παρέδωκεν εἰς τὸ πλῆθος τὸν ἀληθῆ κανόνα τῆς Θεολογίας, ἢ ἐν ἔργῳ, ἢ λόγῳ· διότι παρακαλεθεὶς ἀπὸ τὸν λαὸν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸς, μίαν σύντομον διδασκαλίαν περὶ τῆς Ἀγίας Τριάδος, τῆς τρεῖς τῆς χειρὸς τῆ ὑπέδειξε δακτύλας, ὑπερον συνάξας τῆς δύο, ἢ ἀφῆκε τὸν ἄλλον, τὴν ἀξίεπαινον ἐκείνην φωνὴν ἀφῆκε, τρία τὰ νοσμενα, ὡς ἐν ἐνὶ δὲ διαλεγόμενα.

§. 12. Ὅθεν οἱ τὰ Ἀρείς φρονῶντες, ὀργισθέντες εἰς αὐτὸ, εἶπον τῷ Βασιλεῖ Κωνσταντῶν, πῶς ὁ Μελέτιος ἐφρόνει τὰ τῆ Σαβελλίᾳ, ἢ πείθεισιν αὐτὸν, νὰ τὸν ἐξορίσῃ εἰς τὴν Πατρίδα τῆ, ἢ εὐθύς προέβαλλον ἀντ' αὐτῆ Εὐζώϊον, συμβοηθὸν φανερόν τῶν δογμάτων τῆ Ἀρείς· τὸ δὲ ὑγιᾶνον πλῆθος, δηλαδὴ οἱ πισοὶ, διαχωρισθέντες ἀπὸ τῆς κακοδόξης, συνήδρουντο εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν κειμένην ἐν τῇ καλεσμένῃ Παλαιᾳ (β). Διότι, τριάκοντα χρόνους ὑπερον ἀπὸ τῆς κατ' Εὐσαδῖς τῆ πα-

X x 3

νευφή-

Εὐδόξιος
Πατριάρχης
Κωνσταντινῶν
λεως.

(α) Ἐκκλησι. Ἰστορ. βιβλ. β'. κεφ. κη'.

(β) Ἐν τῇ καλεσμένῃ Παλαιᾳ· δηλαδὴ πόλει· ἢ γὰρ Ἀντιόχεια ἀπὸ πολλὰς συνίστατο πόλεις, ἐξ ὧν μία ἐλέγετο Παλαιᾳ, ἐπειδὴ πρώτη ἐκτίθη. Εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τῆς Ἀντιοχείας ἦν ἡ Ἐκκλησία τὴν ὁποῖαν καλεῖ ὁ Θεοδώρητος Ἀποστολικὴν, δηλαδὴ παρὰ τῶν Ἀποστόλων θεμελιωμένη, ὅπῃ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἐχημάτισε πρῶτος Ἐπίσκοπος. Ὅθεν, ἢ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἐπωνομάθη Παλαιᾳ, ἢ διατὶ παλαιότητα,

νευφήμω γενομένας ἐπιβελὰς, ὑπέμεινον τὴν Ἀρραϊκὴν βδελυρίαν, καὶ καλὴν τινα μεταβολὴν προσδεχόμενοι. Ἀνάγνωσι τὸν Σωκράτην (α), τὸν Θεοδώρητον (β), καὶ τὸν Σωζόμενον (γ).

Γερουσαλήμ
Ἐπίσκοποι.

§. 13. Ὁ δὲ Γεροσολύμων Κύριλλος ὁπῶ μετὰ τὸν Μάξιμον προεχειρίσθη, καθαιρεθεὶς μὲ πολλὰς ἄλλας, ἀπὸ τῆς περὶ Ἀκάκιον τὸν Καισαρείας, καὶ ἐκβληθεὶς, παραλαμβάνει τὴν Γεροσολύμων Ἐκκλησίαν Ἐρέννιος, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἡράκλειος, ὑπερὸν ὁ Γάριος, μέχρι τῆς Θεοδοσίᾳ βασιλείας, ὅταν ὁ Κύριλλος εἰς τὸν αὐτὸν ἐπανήλθε θρόνον, καθὼς γράφει ὁ Σωζόμενος (δ). Οὗτος ὁ Γερὸς Κύριλλος ἔγραψε πρὸς τὸν Κωνσάντιον, Ἐπίσκοπος ὢν Γεροσολύμων, ὅτι εἰς τὸν καιρὸν μὲν τῷ Πατρὶ τῷ, εὐρέσθη ὁ Σταυρὸς, εἰς δὲ τὸν καιρὸν τῷ πάλιν ἐξ Οὐρανοῦ ἐφάνη· διότι περὶ τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας, πεντηκοστῆς ἕσσης ἀπὸ τῷ Πάσχα, ἐφάνη εἰς τὰ Γεροσόλυμα τὸ τῷ Σταυρῷ σημεῖον, ἀπὸ φῶς ὑπέρλαμπρον κατεσκευασμένον.

Μαγνέντιος
Γύρραντος.

§. 14. Ὑπερὸν δὲ ἀπὸ τὸν θάνατον τῷ Κώνσαντος, κυριεύσας ὁ Μαγνέντιος τὰ ἐσπέρια, ὤρμησεν ὁ Κωνσάντιος εἰς τὴν Εὐρώπην στρατεύομενος ἐναντίον τῆς ἐκείνης τυρηνίδος, τὸν ὁποῖον καταπέψασιν οἱ Ἀρραϊκοὶ ἐν συναθροίσει σύνοδον εἰς τὰ Μεδιόλανα (αὐτὰ δὲ εἶναι πόλις τῆς Ἰταλίας) ὅπε, ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐπισκοπῆς, δὲν ἦλθον τόσοι πολλοὶ, ἀπὸ δὲ τὰ ἐσπέρια, ὑπερὸν τῆς τριακοσίς ἦλθον· κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἀπὸ Ἀνατολῆς πρὸ πάντων ψῆφον κοινὴν κατὰ Ἀθανασίᾳ ἐπαρκαλῆν, ὅπως γενομένης τέτῃ, ἐν ἀκολουθήσει πλέον ἀπὸ αὐτὸν ἄβατος ἢ Ἀλεξάνδρεια· εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ψῆφον, οἱ μὲν ἄλλοι τῶν Δυτικῶν πάντες ὑπέγραψαν, ἢ διὰ φόβον, ἢ δι' ἀπάτην, ἢ ἄγνοιαν τῶν πραγμάτων, μόνοι δὲ οἱ κάτωθεν ἔχ' ὑπέγραψαν, φωνάζοντες πῶς δὲν ἦτον ἀληθῆς ἢ κατὰ τῷ Ἀθανασίᾳ κατηγορία, ὁ Εὐσέβιος δηλαδὴ Οὐρκέλων, Παυλῖνος ὁ Τριβέρεως, Διονύσιος ὁ Μεδιολάνων, Λαγκήφωρος ὁ Καλάρεως τῆς κατὰ Σαρδῶ Μητροπόλεως, καὶ Λιβέριος ὁ Ρώμης Ἐπίσκοπος, ὅσις μετὰ τὸν Ἰάβλιον ὁπῶ προέει τῆς Ἐκκλησίας χρόνος δεκαπέντε, ἐπροσάτευσεν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτης, διὸ καὶ εἰς ἐξορίαν πέμπεται παρὰ τῷ Κωνσάντιῳ.

Ρώμης Ἐπίσκοποι.

§. 15.

τάτη, καὶ μήτηρ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ διατὶ ἔκειτο εἰς τὸ μέρος τῆς πόλεως, Παλαιὰ λεγόμενον. Παλαιὰν ὀνομάζει αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὁ Συγγραφεὺς τῷ Ἀλεξανδ. χρονικῷ, ὅπε ὀμιλεῖ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τῷ Μελετίῳ ἐπὶ Ἰβελίαν, ὁμοίως, καὶ ὁ Ἀθανάσιος ἐν τῇ Συνοδικῇ ἐπιστολῇ, ἔτω καλεῖ αὐτὴν.

(α) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. μδ'. (β) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. λδ'.
(γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. κη'. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. τελευτ.

§. 15. Ἐξοριθεὶς δὲ ὁ Λιβέριος εἰς Βέρροϊαν τῆς Θράκης, ἀντεισήχθη ὁ Φῆλιξ, ὑπερον δὲ ἀπὸ δύο χρόνων ἐπιστρέψας ὁ Λιβέριος εἰς τὸν θρόνον τῆς, διὰ παρακαλέσεως τινῶν Ἀρχόντων ὁμοζύγων, ὁ Φῆλιξ ἀναχωρήσας, ἄλλην πόλιν ἐκατοίκησεν, ἀνάγνωσι τὸν Θεοδώρητον (α).

§. 16. Σημειῶσαι, ὅτι αὐτὸς ὁ Φῆλιξ ἐχειροτονήθη ἀπὸ αἰρετικῶν, καὶ μετὰ αὐτὰς συχνῶς ἐσυνανασρέφετο, ὁ δὲ Λιβέριος, ἀφ' ἧ ἦλθεν ἀπὸ τῆν ἔξορίαν, ἐγγράφως ἐσυγκοινώνησεν εἰς τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκτεθεῖσαν πίσιν, κατὰ μέρος δὲ, καὶ ὁμολογίαν ἔλαβεν ἀπὸ αὐτὸν ὁ Βασίλειος Ἀγκύρας, καὶ Εὐσάθειος Σεβαστείας, καὶ Ἐλεύσιος, ἀποκηρύττεσαν τὰς μὴ κατὰ πάντα ὅμοιον τῷ Πατρὶ τὸν Υἱὸν λέγοντας, καὶ ἔγινε φανερὸς Ἀρειανὸς, μάρτυς ὁ Γερώνυμος ἐν τῷ καταλόγῳ.

§. 17. Ἐξ ἐκείνης δὲ τῆς καιρῆς εἰς πάσας τὰς πόλεις, καὶ Ἐκκλησίας, ἐπέμποντο ἀπὸ τὸν βασιλέα Κωνσάντιον, ἐκείνοι ὅπῃ ἐφόβιζον, τὰς μὲν ὀρθοδόξας Ἐπισκόπους, μετὰ ἔξορίαν, τὰς δὲ λαϊκὰς δεσμὰ, καὶ ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων, ἀν δὲν ὑπέγραφον εἰς τὴν καταδικὴν τῆ Ἀθανασίᾳ, καὶ δὲν ἐσυγκοινώνεν μετὰ τὰς Ἀρειανὰς. Ἀνάγνωσι τὴν Ἐπιστολὴν τῆ Ἀθανασίᾳ πρὸς τὰς Μονάζοντας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ Ὄσιος Κερδέβης, καὶ Γλάριος Ἐπίσκοπος Πικτάνων, διὰ τὸ τῆς πίσεως ἀπαράτρεπτον εἰς ἔξορίαν ἐπέμφθησαν. Ὁ δὲ Ὄσιος ὑπερον, καὶ ἀκασίως ἔλθων ἀπὸ τῆν ἔξορίαν εἰς τὴν ἐν Συρμίῳ Σύνοδον, μετὰ βραβδισμῶν, καὶ τρεβλώσεως, ὡς εἴρηται, ὑπέγραψεν εἰς τὰ ἀρεσκόμενα τοῖς Ἀρειανῶσι.

§. 18. Περὶ πλέον, μεταξὺ αὐτῶν τῶν Ἀρειανῶν, ἠγέρθη τέλος πάντων διχόνοια, καὶ διαφωνία, διότι τῆτο ἴδιον εἶναι τοῖς Αἰρετικοῖς, νὰ μὴν συμφωνῶσιν ἀναμεταξύ τῆς, ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν ὡς ὁ Ἀέτιος, ὁ ἐπωνομασθεὶς Ἀθεος, Εὐδόξιος, Εὐνόμιος, Ἀκάκιος, καὶ οἱ Μαθηταὶ αὐτῶν Ἀετιανοὶ, Εὐδοξιανοὶ, Εὐνομιανοὶ, Ἀκακιανοὶ, ἀνόμοιον τῷ Πατρὶ, τὸν Υἱὸν ἔλεγον εἶναι, ὅθεν καὶ Ἀνομιαῖοι κοινῶς ἐκαλεῖντο. Ἄλλοι δὲ τὸ ἐναντίον, θέλοντες νὰ φαίνονται μετριώτεροι τῶν λοιπῶν Ἀρειανῶν, ἀγκαλὰ, καὶ δὲν ὁμολόγην τὸν Υἱὸν ὁμοῖον τῷ Πατρὶ, ὅμως ἔλεγον πῶς εἶναι ὁμοίσιος, δίδοντες τὴν ὁμοιότητα, εἰς ὅσον ἀφέλλοντο ἀπὸ τῆν ἐνότητα, τῆς γὰρ ἐνότητος, ἡ ὁμοιότης πολὺ διαφέρει, παρ. χά. ἡ γεγραμμένη εἰκὼν τῆ ἀνδρωπίνα σώματος, ὁμοία ἐστὶ τῷ ἀνδρῶπι, ἔκ ἔχει δὲ τὸ ἀληθὲς τῆ ἀνδρῶπε, καθὼς λέγει Σελπίκιος Σευῆρος (β).

§. 19. Πρὸς θεώρησιν λοιπὸν, καὶ διαίτησιν αὐτῶν τῶν Ἀρειανῶν διχονοιῶν, καὶ φιλονεικιῶν, μετὰ Ἀυτοκρατορικὴν προσαγὴν, οἱ μὲν Δυτικοὶ Ἐπίσκοποι ἐν Ἀρμιίνῳ πόλει τῆς Ἰταλίας, οἱ δὲ Ἀνατολικοὶ ἐν Σελευκειᾳ τῆς Ἰσαυρίας, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συναθροίζονται, καὶ τῆς μὲν ἐν Ἀρμιίνῳ Συνόδου οἱ παρευσεθέντες Ἀρειανοὶ ἔλεγον, ὅλα τὰ περὶ τῆς πίσεως

Διαφωνία
τῶν Αἰρετι-
κῶν.

Ἀνόμοιοι
τίνες.

Σύνοδος ἐν
Ἀρμιίνῳ
τῆς Ἰτα-
λίας.
Σύνοδος ἐν
Σελευκειᾳ
τῆς Ἰσαυ-
ρίας.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. β'. κεφ. ιζ.

(β) Γερ. Γ' σφ. β. βλ. β'.

σεως ὑπαγορευθέντα νὰ μένωσιν ἀργὰ, νὰ δέχωνται δὲ νεωτέραν ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν ὀλίγον πρότερον ἐν Σιρμίνῳ συναθροισθέντες ἐξέδεντο, ἣ τις φαίνεται παρὰ τῷ Σωκράτει. (α) Εἰς αὐτὴν τὴν ἔκθεσιν, ὁμοίον ἔλεγον τῷ Πατρὶ τὸν Υἱὸν κατὰ πάντα· τὸ δὲ τῆς Οὐσίας ὄνομα ὡς μὴ περιεχόμενον εἰς τὰς γραφάς, καὶ ὡς σκάνδαλα προσενῶν, ἤρρεσεν αὐτοῖς νὰ ἐξαλειφθῇ, καὶ νὰ μὴ γίνεται παντελῶς λόγος Οὐσίας ἐπὶ Θεῶ. Οἱ δὲ Ὁρθόδοξοι, τῶν ὁποίων ἦτον ὁ ἀριθμὸς περισσότερος, ἐγερθέντες εἶπον, ὅτι ἤλθομεν ὡς δεόμενοι πίσεως, διότι σώαν φυλάττομεν ἐκείνην ὁπῶ ἐξ ἀρχῆς παρελάβομεν, ἀλλ' εἴαν τις ποιήσῃ καινοτομίαν εἰς αὐτὴν, νὰ τὴν ἐμποδίσωμεν· καὶ ἐπομένως αὐτοὶ μὲν τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, καὶ Πίξιν, ἐκύρωσαν πάλιν, ἐκεῖνοι δὲ κατὰ τὴν ἀναγνωθεῖσαν νεωτέραν ἔκθεσιν προσέδεντο, καὶ ἐσυμφώνησαν, τὰς ὁποίας καθεῖλεν ἡ Σύνοδος, τὰς περὶ Οὐάλεντα, καὶ Οὐρσάκιον, καὶ τὰς λοιπὰς, ὅτι δὲν ἐκαταδέχθησαν νὰ ἀναδεματίσωσι τὴν Ἀρειανικὴν δόξαν, οἵτινες ἔχοντες ὑπερασπιστὴν τὸν Βασιλέα Κωνσάντιον, καὶ ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, ἐποίησαν συνέδριον ἐν Νικοπόλει τῆς Θράκης, καὶ τὴν ἀναγνωθεῖσαν ἐν Ἀρμιίνῳ τῆς Πίξεως ἔκθεσιν, εἰς Ἑλληνικὴν διάλεκτον ἐρμηνεύσαντες, προσεβεβαίωσαν, ἐπιφημίσαντες αὐτὴν ὡς ὑπαγορευθεῖσαν ἀπὸ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, θέλοντες νὰ ἀπατήσωσι τὰς ἀπλευρὰς μὲ τὴν ὁμοιότητα τῶ ὀνόματος, τὴν ὁποίαν ἀνέτρεψαν, μὲ ἐκεῖνα ὁπῶ ἔγραφαν πρὸς Ἰβυριῆς οἱ Δυτικοὶ Ἐπίσκοποι, τῶν ὁποίων προηγεῖτο ὁ Ρώμης Ἐπίσκοπος Δάματος, ὁ οὗτος μετὰ τὸν Διβέριον τὸν ἐπισκοπήσαντα, χρόνος ἕξ, ἔλαβε τὴν Ἐπισκοπὴν, ἄνθρωπος μὲ πολλὰ εἶδη ἀρετῆς σολισμένος, ὡς γράφει ὁ Θεοδώρητος. (β)

Σύνοδος ἐν
Νικοπόλει.

§. 20. Εἰς αὐτὰ δὲ ἔδωκε διὰ γραμμάτων ἄδειαν, ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσάντιος, τῷ Ταύρῳ Ἐφόρῳ, νὰ μὴν διαλύσῃ τὴν ἐν Ἀρμιίνῳ Σύνοδον, πρὶν ὑπογράψωσι πάντες, εἰς αὐτὴν τὴν νεωτέραν ἔκθεσιν, καὶ εἴαν τινὲς δὲν θελήσωσι, μὴ ὄντες περισσότεροι ἀπὸ τὰς δεκαπέντε, ἐκείνους νὰ τὰς πέμψῃ εἰς ἔξορίαν· μὲ ποῖον τρόπον δὲ οἱ ἐν Ἀρμιίνῳ Πατέρες, ἕνα μὲν ἀπὸ τὰς φοβερύμας τῷ Ταύρῳ, καὶ παρακινήσεις, ἄλλα δὲ μὲ τὰς ἀπάτας, καὶ γελάσματα τῶν Ἀρειανῶν ἐκλίναν, ἐκτίθησι Σελπίκιος Σευήρος, τὸν ὁποῖον ἀνάγνωδι (γ).

Σύνοδος ἐν
Σελευκείᾳ.

§. 21. Ἡ δὲ ἄλλη, ἡ συναθροισθεῖσα εἰς Σελεύκειαν, Σύνοδος τῶν Ἀνατολικῶν Πατέρων περὶ τῆς ζητήσεως τῆς πίσεως, εἰς δύο μέρη διηρέθη· διότι ἐξ αὐτῶν, ἄλλοι μὲν οἱ Ἀκακιανοὶ, δηλαδὴ οἱ Ἀρχιεγὸν τὸν ἐν Παλαίσινη τῆς Καισαρείας Ἀκάκιον ἔχοντες, ἠθέλον νὰ ἀκυρωθῇ παντελῶς ἡ ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας πίσις, καὶ νὰ ὑπαγορευθῇ ἄλλη· ἄλλοι δὲ τῶν

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. λ'.
(γ) Γερ. Ἱστορ. βιβλ. β'.

(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. κβ'.

τῶν ἐποίων ὁ ἀριθμὸς καὶ περισσότερος ἦν, ἔλεγον γὰρ ἀδετηθῆναι μόνον ἢ λέξεις τῶ ὁμοσίου, καὶ τὰ λοιπὰ γὰρ κυρωθῶσιν. Ὑστερον δὲ ἀπὸ πολλῆς φιλονεικίας, καὶ διαλέξεως, οἱ ἀντικείμενοι τοῖς Ἀκακιανοῖς, κυρώσαντες τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ πίσιν, ἀπέβαλον τὰς λέξεις ὁμοσίου, καὶ ὁμοίου, καὶ τὴν ἀνόμοιον φωνήν, τῷ ἀναθέματι ἀπέκοψαν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀκάκιον, ἄλλην ἐκδοσὶν πίσεως ἔδωκαν Λεωνῶ τῷ Ἐφόρῳ τῆς Συνόδου, καὶ Λαυρικίῳ τῷ ἐξασιασῆ τῶν ἐκείσε κρατιωτῶν, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ αὐτὰ μὲν ὠμολόγαν, καὶ ἠδέεον, ἐρωτηθέντες δὲ, τίνα λόγον εἰς αὐτὴν τὴν ἐκτεθεῖσαν πίσιν, τὸ ὅμοιος γὰρ εἶναι ὁ Υἱὸς μὲ τὸν Πατέρα, ἀπεκρίθησαν ἕτοι οἱ Ἀκακιανοὶ, κατὰ τὴν βέλῃσιν μόνον, ἄχι δὲ κατὰ τὴν ἐσίαν, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες καὶ κατὰ τὴν ἐσίαν ἀπεφύησαν. Καὶ τελευταῖον καλεωθέντες οἱ περὶ Ἀκάκιον γὰρ κρίνωσι τὰ κατὰ τὸν Κύριλλον τὸν Ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων, ἐπειδὴ δὲν ἤλθον, ἐκαδηρέθησαν αὐτὸς τε ὁ Ἀκάκιος, Γεώργιος Ἀλεξανδρείας, Οὐρσάκιος Τύρου, Εὐδόξιος καὶ ἄλλοι· ὅρα τὸν Σωκράτην (α).

§. 22. Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ περὶ Ἀκάκιον, φθάσαντες πρότερον ἀπὸ τῆς ἄλλης τῆς ἐν τῇ Συνόδῳ, εἰς τὸ γὰρ φανερώσωσι τῷ Βασιλεῖ τὰ ἀποφασισθέντα ἀπὸ αὐτῆς, προδιαβάλλουσιν αὐτῆς τῷ βασιλεῖ ὅπῃ διέτριβε τότε ἐν Κωνσταντινπόλει, γὰρ μὴν δέχεται τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκτεθεῖσαν πίσιν, ἀλλὰ τὸ ὀυλιγωρότερον γὰρ κηρύξῃ Σύνοδον ἐν Κωνσταντινπόλει· εἰς τὴν ὁποίαν συνοίχθησαν μόνον οἱ τῆς Βιθυνίας Ἐπίσκοποι, πενήτηκοντα τὸν ἀριθμὸν, καὶ νέαν τῆς πίσεως ἐκδοσὶν ἐξέδωκαν (μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀριθμῆτο καὶ Μάρις ὁ Χαλκηδόνης) ἐξαλείψαντες ἀπὸ αὐτῆν φανερὰ τὴν λέξιν τῆς Οὐσίας, καὶ τὴν τῆς Ὑποστάσεως, καὶ δογματίσαντες τὸν Υἱὸν ὅμοιον τῷ Πατρὶ λέγεσθαι, κατὰ τὰς Γραφάς· πρὸς τέτοις κατακριθεῖς ὁ Ἀέτιος, καὶ ἐξοριθεῖς ἀπὸ τὸν βασιλέα, μὲ τὸν ὁποῖον τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἐδιαφωνῆσαν, καθεῖλον καὶ τινὰς τῶν ἀντικειμένων, ὡς τὸν Μακεδόνην Κωνσταντινπόλεως, Ἐλευσίνιον τὸν Κυζίκου, Βασίλειον τὸν Ἀγκύρας, καὶ ἄλλους τινὰς, διὰ προβαλθέντα ἰδικῶς καθ' ἑνὸς ἐγκλήματα· τὰ ὁποῖα ὅστις βέλεται δύναται γὰρ ἀναγνώσῃ παρὰ τῷ Σωκράτει (β), καὶ τῷ Σωζομένῳ (γ).

§. 23. Τάτων ἕτω γενομένων, κοινῶς ὅσον ἐδύνοντο πᾶσαν σπαδὴν ἔβαλαν εἰς πράξιν Ἀκάκιος, καὶ Εὐδόξιος γὰρ φέρωσιν εἰς ἀληθμονησίαν πάντας, τῶν ἐν Νικαίᾳ δογματισθέντων, καὶ τὴν ἀναγνωθεῖσαν ἐν Ἀριμίῳ Ἐπιστολὴν, μὲ ἐκεῖνα ὅπῃ ἐπροσέδησαν, εἰς ὅλον τὸ ὑπήκουον ὡς διορθώσοντες ἔπεμφαν, καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ δὲν ὑπογράφωσιν εἰς αὐτὴν, ἐπρόσασαν γὰρ ἐξορίζονται κατὰ τὴν προσαγὴν τῷ βασιλέως· αὐτὸ δὲ ἀρχὴ ἦν με-
γά-

Σύνοδος ἐν
Κωνσταντι-
πόλει.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β', κεφ. μ'. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. μβ'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. κδ'.

γάλων συμφερῶν· δηλαδή ἔγινε θόρυβος εἰς ὅλον τὸ ὑπήκοον, καὶ εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας διωγμὸς, παρόμοιος σχεδὸν μὲ τὸς πρὶν εἰς τὸν καιρὸν τῶν Ἑλληνιστῶν βασιλέων· διότι εἰς ὅσας ἐφαίνετο μετριώτερος ἐκείνων τῶν Ἑλληνικῶν διωγμῶν, κατὰ τὰς σωματικὰς τιμωρίας, χαλεπώτερος ὅμως πρεπόντως ἐφαίνετο εἰς τὸς φρονίμους, διὰ τὴν ἐντροπὴν, καὶ γίνονται τὰ τοιαῦτα εἰς Χριστιανικὸν βασίλειον, καθὼς ὁ Σωζόμενος ἰσορεῖ (α).

§. 24. Πρὸς τέτοις ἴξευρε, ὅτι ἐγίνοντο καὶ διαιρέσεις μεταξὺ τῶν Ἀρειανῶν, καὶ διὰ τῆτο καθ' ἡμέραν αἱ φιλονεικοὶ ζητήσεις εἰς ἄτοπα πολλὰ τὸς ἔφερον· διότι ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία πιεθεύει, πῶς ὁ Θεὸς εἶναι Πατὴρ τῷ Υἱῷ, καὶ Λόγος, ἐζητήθη παρ' αὐτῶν, ἂν δύναται, καὶ πρὶν ὑποσηῖναι τὸν Υἱὸν, ὁ Θεὸς καλεῖσθαι πατὴρ; διότι δοξάζοντες τὸν τῷ Θεῷ Λόγον, ἢ ἐκ Πατρὸς γενεῖσθαι, ἢ ἐξ ἑκ ὄντων ὑποσηῖναι, σφάλλοντες περὶ τὸ πρῶτον, καὶ ἀνώτατον κεφάλαιον, πρεπόντως περὶ ψιλῆ ὀνόματος, εἰς ἄτοπον φιλονεικίαν ἐξέπεσον. Ὁ μὲν Δωρόθεος ἐκ τῆς Ἀντιοχείας, ἀπὸ αὐτῆς μηνυθεὶς ἔλαθε, μὴ δύνασθαι Πατέρα εἶναι, ἢ καλεῖσθαι, μὴ ὑφεσῶτος Υἱῷ. Μαρίνος δὲ τὸν ὁποῖον ἀπὸ Θράκης διὰ μέσε τῷ Δωροθέῳ ἐκάλεσαν, ἐυρῶν καιρὸν ἀφορμῆς, διότι ἐλυπεῖτο πῶς ὁ Δωρόθεος ἐπροτιμᾶτο αὐτῷ, ἐβούθει τὸν ἐνάντιον λόγον, καὶ ἐγίνετο παρ' αὐτοῖς διαίρεσις δι' αὐτὸ τὸ λεξίδιον, καὶ κατ' ἰδίαν ὁ καθ' εἰς ἐποίει τὰς συνελούσεις ταύτας, λέγοντες τὸν Πατέρα, εἶναι Πατέρα μὴ ὑφεσῶτος Υἱῷ· ἐκαλεῖντο αὐτοὶ Ψαθυριανοὶ, ἀπὸ Θεοκτίστη τινὸς ψαθυροπόλου Σύρου, ὁ πῶς θερμῶς συνισῆσεν αὐτὸν τὸν λόγον· ἠκολούθησεν εἰς αὐτὸς καὶ Σεληνῆς ὁ τῶν Γότθων Ἐπίσκοπος· καὶ αὐτοὶ ὀλίγον ὕψερρον διεχωρίσθησαν, γενομένης διαφορᾶς μεταξὺ Μαρίνου, καὶ Ἀγαπίου, τὸν ὁποῖον αὐτὸς εἰς Ἐπίσκοπον Ἐφέσου προεχείριεν· αὐτοὶ δὲ ἔχι διὰ Θρησκείαν, ἢ διὰ πρότιμῆσιν μικροψυχήσαντες, ἐπολέμην, καὶ ἐχωρίζοντο ἀπ' ἀλλήλων χρόνος λέ. ἕως τῆς νέας Θεοδοσίας.

Ψαθυριανοὶ
ΤΙΝΕΣ.

ΚΕΦΑ΄-

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι'.

Περὶ Φωτεινῶ, Μακεδονίῃ, Ἀετίῃ, Εὐνομίῃ, Εὐδοξίῃ, Ἀκαίῃ, καὶ Ἀυδαίῃ τῶν αἰρετικῶν.

§. 1.

Φωτεινός, ὁπῶ ἦτον ἀπὸ τὴν μικρὰν Γαλατίαν, ἔγινεν Ἐπίσκοπος Συρμίῃ ὁπῶ εἶναι εἰς τὴν κατωτέραν Παιονίαν, ὅσις ἀνακαινίζων τὴν αἵρεσιν Παύλου τῆ Σαμωσατέως, καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν δογμάτων τε μετέτερα ὀνόματα κηρύξας, τὸ τῆς Τριάδος πλήρωμα ἠρνήσατο, ἕδνα πρόσωπον λέγων, ἔτε τῆ Θεῶ Λόγῳ, ἔτε τῆ Ἁγίῃ Πνεύματος, διότι ἔλεγε κατὰ τὸν Σωζόμενον (α), ὅτι Θεὸς μὲν εἰς ἐσὶ Παντοκράτωρ, ὅς μὲ τὸν ἴδιον λόγον τὰ πάντα ἐδημιόργησε· τὴν δὲ προαιώνιον ὑπαρξιν καὶ γέννησιν τῆ Υἱῶ, δὲν ἐδέχετο, ἀλλ' ἐδίδασκε πῶς ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν Μαρίαν, λέγων αὐτὸν ψιλὸν ἄνθρωπον, καὶ πῶς δὲν προὔπηρχε τῆς ἐν μήτρῃ τῆς ἀειπαρθένῃς ἐπισκιάσεως· δι' αὐτὴν λοιπὸν τὴν αἵρεσιν ἐν τῇ κατὰ Σύρμιον Συνόδῳ καθήρεθη, καὶ ἐξώθη τῆς Ἐπισκοπικῆς ἀξίας· ἀναγκάζοντες δὲ αὐτὸν οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ ὑποσχόμενοι νὰ τῆ δώσωσι τὴν Ἐπισκοπὴν ἐὰν τὸ δόγμα τε ἀθετήσῃ, καὶ γένη σύμφηρος ταῖς αὐτῶν ἀποφάσεσι, δὲν ἔσερξεν, ἀλλ' εἰς διάλεξιν τῆς ἐπρόσκαλει. Συναδραιοθέντες λοιπὸν εἰς διωρισμένην ἡμέραν οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ οἱ δικασαὶ ἀπὸ προσαγῆν βασιλικὴν, ἀναδέχεται τὴν πρὸς Φωτεινὸν διάλεξιν, Βασίλειος ὁ Ἀγκύρας Ἐπίσκοπος. Εἰς πολὺ δὲ ἀπὸ ἐρώτησιν, καὶ ἀπόκρισιν καὶ εἰς τὰ δύο μέρη γενομένη τῆ ἀγῶνος, γράφοντες οἱ ταχυγράφοι τῆς λόγῃς καὶ τῶν δύο μερῶν, ἐνίκησεν ὁ Βασίλειος· ὁ δὲ Φωτεινὸς φεύγει καταδικασθεὶς, δὲν ἔπαυσε πολεμῶν νὰ συζητήσῃ τὸ δόγμα τε, καὶ συγγράφας λόγῃς εἰς Ῥωμαϊκὴν διάλεκτον, τῆς ἐδιάδοσε, διὰ τῶν ὁποίων ἐδοκίμασε νὰ ἀποδείξῃ ψευδεῖς τὰς τῶν ἄλλων δόξας, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Σωκράτης (β), καὶ ὁ Σωζόμενος. (γ)

§. 2. Ἦν δὲ ὁ Φωτεινὸς εὐφυὴς εἰς τὸν νῦν, καὶ σολισμένος μετὰ πᾶν εἶδος μαθήσεως, καὶ εἰς τὴν εὐφράδειαν πολλὰς ὑπερέχων, εἰς τὸ λέγειν, καὶ πείθειν πολὺ ἐπιτήδειος, ἔτι καὶ εἰς τὸ συνδέπτειν εἰς Ἑλληνικὴν, καὶ Ῥωμαϊκὴν γλῶσσαν, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ συγγράμματά τε Ἑλλη-

Υ γ 2

νισί,

(α) Ἐκκλησ. Γ' 50. βιβλ. δ'. κεφ. κς'. (β) Ἐκκλησ. Γ' 50. βιβλ. β'. κεφ. κθ'.
(γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Φωτεινὸς
αἰρετικὸς.Αἵρεσις αὐ-
τῆς.

νισί, κ̄ Ρωμαϊσί, ὡς παρὰ τῷ Ἐπιφανίῳ (α), δύναται πᾶς τις νὰ ἰδῆ, κ̄ παρὰ τῷ Σωκράτει (β), κ̄ παρὰ Βικεντίῳ τῷ Λερινηνσίῳ (γ). Ἐχρημάτισε δὲ μαθητῆς, Μαρκέλλω Ἀγκύρας Ἐπίσκοπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον λέγεται πῶς ἐποτίσθη τὴν αἵρεσιν, διὰ τὸ ὁποῖον ὄρα τὸν Σωκράτην (δ), κ̄ τὸν Σωζόμενον (ε). Ἄλλ' ἢ αἵρεσις τῷ Μαρκέλλῳ ἐφανερῶδη περισσότερον μὲ τὸ ὄνομα τῷ Φωτεινῷ, ἢ μὲ τῷ Μαρκέλλῳ, κ̄ οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς τῆς αἵρεσεως Φωτεινιανοὶ, κ̄ ἔχι Μαρκελλιανοὶ ὠνομάσθησαν. Τέττες δὲ ὅπῃ εἶπον τὸν Χριστὸν ψιλὸν ἄνθρωπον, προσβεβαιοῖ ὁ Βαρώνιος ἐκ τῷ Ἀυγασίνῳ (ζ). Ἀνθρωπιανοὶ νὰ ὀνομάζωντο.

§. 3. Αὐτὴ δὲ ἡ αἵρεσις τῷ Φωτεινῷ, ὀλίγον καιρὸν ἔμεινε, κ̄ ζῶντος τε διεσπάρη ὡς ὁ Ἐπιφάνιος μαρτυρεῖ (η), ἔτε νὰ ἔμεινεν ἡ δερμία ἐνθύμησις ἐκ τῷ Θεοδωρήτῃ δηλᾶται (θ). Εἰς ὀλίγας δὲ χρόνας τὴν ἀνεκάλεσαν, κ̄ ἀνεκάινισαν Μιχαὴλ ὁ Σέρβητος, Λαίλιος Φαῦσος ὁ Σόκινος, κ̄ ἕτεροι, τὰς ὁποίας ἡ ἐν Ἀυγέσῃ γενομένη ὁμολογία τῶν Προσμαρτυράντων ἀριθμῶ ἀ. νεωτερικὰς Σαμμωστατεῖς ὀνομάζει· ἄλλοι δὲ καλῶσιν αὐτὰς Νεοφωτεινιανὰς, κ̄ Σοκινιανὰς· αὐτὴν δὲ τὴν δυσσεβῆ αἵρεσιν, μὲ συγγράμματα διάφορα τελείως ἀνατρέψασιν ὁ Ἀθανάσιος, ὁ Ἐπιφάνιος, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς, Διόδωρος Ἐπίσκοπος τῶν Κιλικίων, κ̄ ἐκ τῶν Λατίνων, Ἀμβρόσιος, Βικέντιος ὁ Λερινήνσιος, Γλάριος, κ̄ ὅσοι τῶν μεταγενεσέρων κατὰ τῶν Σοκινιανῶν ἔγραψαν. Αὐτὸν δὲ τὸν Αἵρεσιάρχην Φωτειανὸν νὰ κατέσρεψε τὸν βίον τε κακῶς, τῷ ἰβ'. ἔτει τῆς Ἡγεμονίας τῷ Οὐάλεντος, μαρτυρεῖ ὁ Ἰερώνυμος.

§. 4. Μακεδόσιος, ὃς ἔγινεν Ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἀφ' ἧ ἐξεβλήθη ὁ Ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος Παῦλος, ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσάντιον, ἔτος ἀναβάς εἰς τοιαύτην ἀξίαν μὲ βασιλικὴν δύναμιν, ἐκαταστάθη αἷτιος πολλῆς βλάβης· διότι εἰς τὸν καιρὸν ὅπῃ ὁ Ἐπαρχος ἤθελε νὰ τὸν ἐνθρονιάσῃ, ὅταν ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ τὸ πλῆθος τῷ λαῷ ἦν πολὺ, κ̄ δὲν τῷ ἔδωκαν τόπον νὰ ἔμβῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· κεντᾶμενον λοιπὸν τὸ πλῆθος διὰ τὴν σενοχωρίαν, δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ξεχωρίσωσιν οἱ ἄνθρωποι, οἱ κρατιῶται νομίσαντες πῶς ὁ λαὸς ἐναντιεῖται, κ̄ ἐξ ἐπίτηδες ἐμποδίζουσι τὴν πάροδον, ἄρχισαν νὰ μεταχειρίζωνται τὸ σπαδί· ἀπέθανον λοιπὸν εἰς ἐκεῖνο τὸ κέντημα, κ̄ ὠδισμὸν ὡσεὶ τρεῖς χιλιάδαι, κ̄ ἑκατὸν πενήκοντα ἄνθρωποι, ἄλλοι μὲν σφαγέντες ὑπὸ τῶν κρατιωτῶν, ἄλλοι δὲ ἀπὸ τὴν σενοχωρίαν, κ̄ σφύρωμα τῷ λαῷ διαφθάρουντες· ὄρα τὸν Σωκράτην (ι). Λαβὼν λοιπὸν ὁ Μακεδόσιος τὸν Ἐπισ-

κο-

Νέοι Σαμωσατέοι Νεοφωτεινιοὶ Σοκινιανοί.

Τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.

Μακεδόσιος αἵρετικὸς.

(α) Αἰρέσ. σα'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. β'. κεφ. λ'. (γ) Κατὰ αἵρεσ. κεφ. 15'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. 19'. (ε) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. β'. κεφ. λγ'. (ζ) Βαρωντόμ. γ'. Χρον. ἐν ἔτει τνζ'. ἀριθ. 8. Ἀυγασ. ὀμιλ. κς'. τῆς προσθήκης Ἐκδόσ. Λοσαν. (η) Αἰρέσ. σα'. (θ) Αἵρετ. κακομ. λόγ. β'. (ι) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. β'. κεφ. 15'.

κοπικὸν θρόνον, ἔ-ἀποκτῶν παρὰ τῷ βασιλεῖ μεγάλην παρρησίαν, ἐκί-
νησε Χριστιανικὸν πόλεμον ἐχθὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ ἐκείνου ὅπῃ ἐκίνησαν οἱ
Τύραννοι. Κατὰ τὸν ὁποῖον πόλεμον τῷ Μακεδονίῃ, ὅσοι ἐφρόνουν τὸ ὁμο-
σιον ἐδιώκοντο, ἢ μόνον ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἔ-ἀπὸ τὰς πολιτείας,
ἔ-ἠναγκάζοντο νὰ συγκοινωνήσωσι μὲ αὐτὸν, ἄλλοι μὲ παντοδαπὰ τυ-
ράνια, ἔ-σρεβλώσεις, ἄλλοι μὲ δεσμέυσεις χρημάτων, ἄλλοι μὲ ἐξορίας,
ἔ-ἄλλοι ἀδελεστρώπως. Καὶ τῆτο ἔ-μόνον εἰς Κωνσταντινέπολιν, ἀλλὰ καὶ
εἰς τὰς ἄλλας Ἐπαρχίας, καθὼς ὁ Σωκράτης λέγει (α), δι' αὐτὴν λοι-
πὸν τὴν ἀσπλαγχνίαν τῆ, ἔ-ἀπανθρωπίαν, ἔ-δι' ἄλλας ὁμοίας αἰτίας, ἔ-
ὅτι ὑπερηφανευθεὶς ἔ-ἐβάλε τὸ σῶμα τῆ ἐν ἀγίοις Κωνσταντίνῃ ἀπὸ τὸν
ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ἔ-τὸ ἔ-βάλεν εἰς τὸν ναὸν τῆ Ἀγίας μάρ-
τυρος Ἀκακίῃ, τὸ ὁποῖον πάλιν μετεκομιθῆ εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἀγίων Ἀ-
ποστόλων παρὰ τῆ Κωνσταντίῃ, διὰ τῆτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ὀργισθεὶς ἔ-δυσ-
χεράνας ὁ βασιλεὺς, ἔ-ἔ-χθὶ ὀλίγον παρακινήθεὶς ἀπὸ τῆς Ἀκακιανῆς,
εἰς τὸ συνέδριον ὅπῃ ἔ-ἔ-γενεν ἀπὸ τῆς ἐκ Βιθυνίας Ἐπισκόπου εἰς Κων-
σταντινέπολιν, τὸν κατεβίβασε τῆ Θρόνον, ἀρχιερατεύσας χρόνον ἕνα, καὶ
ἀντ' αὐτῆ ὑψώσε Πατριάρχην τὸν Εὐδόξιον.

§. 5. Ἐξελθὼν λοιπὸν ὁ Μακεδόνιος ἀπὸ τὴν Κωνσταντινέπολιν, ἔ-
δέτριβεν εἰς ἕνα χωρίον ὅπῃ ἦτον περὶ τὰς πύλας τῆς Κωνσταντινέπόλεως,
ὅπῃ κατέσρεψε τὸν βίον τῆ ἔ-τος, ἔ-μόνον τὴν Ἀρειανικὴν αἵρεσιν εἶχε, κα-
τὰ τὴν ὁποῖαν ἐδίδασκε, νὰ μὴν εἶναι ὁ Υἱὸς τῆ Θεῆ Ὁμοῖσιος τῷ Πα-
τρὶ, ἀλλ' ὁμοῖος αὐτῷ κατὰ πάντα, ἀλλὰ προσέτι ἐμάχετο ἔ-μὲ τὴν θεό-
τητα τῆ Ἀγίας Πνεύματος, λέγων αὐτὸ κτίσμα, διάκονον, ἔ-ὑπηρετήν
τῆ Πατρὸς ἔ-τῆ Υἱῆ· ἔ-πῶς ὅσα τινὰς διὰ τῆς θεῆς Ἀγγέλους λέγει,
δὲν ἀμαρτάνει, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ Σωκράτης (β), ἔ-ὁ Σωζόμενος. (γ)

§. 6. Ἡ αἵρεσις αὐτῆ ἀρχισεν ἐν Κωνσταντινέπολει, ἔ-ἐκείθεν διεσ-
πάθη εἰς Βιθυνίαν, Θράκην, Ἐλλάσποντον, ἔ-εἰς τὰ πέριξ ἔ-θνη, ἔ-προ-
σεκυρώθη ἐν τῆ πρὸς Λάμφακον Συνόδῳ. Οἱ κοινωνοὶ τοιαύτης αἵρέσεως
Μακεδονιοὶ, ἔ-Πνευματομάχοι ἐπωνομάζοντο, μεταξὺ τῶν ὁποῖων δια-
βεβοημένος ἦν ὁ Μαραθῶνιος, ἄνθρωπος ἀγχινέστατος, ἔ-λόγιος, ὅσις
ψιφισθῆς δημόσιος ἂν εἰς τῆς ὑποκάτω τῶν Ὑπάρχων στρατιώτας, συνά-
ξας πλῆτον πολὺν, ἔ-παυσάμενος, ἔ-ἀφεθεὶς ἀπὸ τὴν στρατίαν, ἔ-ἔ-γινε
διάκονος τῆ Μακεδονίῃ· ὑπερον Ἐπίσκοπος Νικομηδείας, ἔ-τόσον εἰς αὐ-
τὴν τὴν αἵρεσιν προθύμως ἔ-μὲ χρήματα ἐβάλλθη, ὅπῃ τινὲς τὰς Μα-
κεδονιανῆς, Μαραθῶνιανῆς ἐκάλεν, κατὰ τὸν Σωζόμενον. (δ)

§. 7. Αὐτοὶ εἰς τὴν διαγωγὴν, ἔ-πολιτείαν τῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν
μάλις ὁ κοινὸς λαὸς ἔ-χει συνήθειαν νὰ ἀποβλέπη, δὲν ἦσαν διαβεβλημ-
μένοι, διότι τὸ περιπάτημα τῆς ἦτον σεμνὸν, ἔ-ἡ διαγωγή τῆς ὁμοία
μὲ

Υ 3

Μακεδονια-
νοὶ.
Πνευματο-
μάχοι.Μαραθῶ-
νιοι.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. κζ'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σερ. βιβλ. β'. κεφ. μέ'. (γ)
Ἐκκλησ. Γ' σερ. βιβλ. δ'. κεφ. κ'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

μὲ τῶν μοναχῶν · ὁ λόγος τῆς, καὶ ὁμιλία ταπεινὴ, καὶ τὸ ἦθος ἱκανὸν εἰς κατάπεισιν, ὡς λέγει ὁ Σωζόμενος. (α) Διωκόμενοι λοιπὸν, καὶ κατατρυχώμενοι ἀπὸ τῆς Ἀκακιανῆς, ἐνώπιον Λιβερτίου τῆ Ρώμης Ἐπισκόπου ὁμολόγησαν ἐγγράφως ἑαυτὰς εἶναι ὁμοσίτες, καὶ πῶς κατακρίνωσι τὸν Ἀρειοῦν, καὶ τῆτο ἔγινεν ἐπὶ τῆς Ἡγεμονίας τῆ Οὐάλεντος. Ἐνωθέντες λοιπὸν μικρὴν ὀλίγον μὲ τῆς Καθολικῆς, ἐπέσρεψαν πάλιν εἰς τὸν ἐμετόν τῆς ὡς οἱ σκύλοι, κατ' ὃν καιρὸν Γρατιανὸς ὁ βασιλεὺς ἔδωκεν ἄδειαν διὰ θεσπίσματος εἰς τὰς θρησκείας, νὰ πράττη ὁ κατ' εἰς καθὼς ἐυρέθη· διότι τότε ἀναχθέντες εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας πάλιν ἐδογματίσταν νὰ ἀποσρέφονται τὴν τῆ ὁμοσίε φωνήν, καὶ νὰ μὴν συγκαινωνῶσι τοῖς σεβομένοις τὴν ἐν Νικαίᾳ πίσιν, ὡς διηγεῖται ὁ Σωκράτης (β), καὶ ὁ Σωζόμενος. (γ) Τελευταῖον δὲ ἀπὸ τὸν Θεοδοσίον τὸν Μέγαν κατεγνώδησαν ἐν τῇ Κωνσταντινῆ πόλει Β' οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ ρηθήσεται. Ἀνεσκέυασαν τέττες, ὑπὲρ τῆς ἄλλης ἱερῆς Πατέρας, Ἀθανάσιος, Ἐπιφάνιος, Βασίλειος, Γρηγόριος Ναζιανζῆ, καὶ ἄλλοι ὡς ἰσὸν ἀράχνης τὴν αἵρεσιν ἀνατρέψαντες.

Τίτες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν.

Ἀέτιος αἰρετικός.

Αἵρεσις αὐτῆ.

§. 8. Ἀέτιος, ὁ ἐξ Ἀντιοχείας τῆς Συρίας φανεῖς ἀπὸ πενιχρῆς, καὶ εὐτελεῖς γονεῖς, τῆ ὁποία ὁ πατὴρ ὦν ὁ πτωχότερος ἀπὸ τῆς καταλελειμμένης εἰς σράτευμα ἀπέθανεν, ἀφῆς αὐτὸν ἀνήλικον παιδίον, ὅστις διὰ τὴν ἄκραν πτωχείαν τῆ, πρῶτον ἔγινε χρυσοχόος ἐπιτήδειος, ὕστερον εἰς λογικὰς Θεωρίας δοθεῖς, ἔγινε σοφιστής, Θεολόγος τε, καὶ ἰατρός, διότι ἡ φύσις τῆ ὠρέγετο μεγαλήτερα μαθήματα. Τέλος χειροτονεῖται διάκονος τῆς Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὸν τότε Λεόντιον Ἐπίσκοπον αὐτῆς· ὦν δὲ πολὺ φιλόνομος, καὶ τολμηρὸς εἰς τὰ περὶ Θεῶ ρήματα, τὴν Ἀρειανικὴν βλασφημίαν, τῆς ὁποίας ὑπέρμαχος θερμὸς ἔγινεν, ἠύξησεν, ἐν ὅσῳ τὸν Υἱὸν τῆ Θεῶ, ἢ μόνον κτίσμα, ἀλλὰ καὶ τῷ Πατρὶ κατὰ πάντα ἀνόμοιον εἶναι ἐδίδαξε· διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν ἑτερόδοξος φανεῖς, καθηρέθη μὲ τῆς ὁμοφρόνης τῆ ἐν τῇ κατὰ τὴν Κωνσταντινέπολιν Συνόδῳ ἀπὸ τῆς Ἀκακιανῆς· καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν ἐκβληθεῖς, εἰς τὰς ὄρεινὰς ἐρήμους τῆς Φρυγίας ὑπὸ Κωνσταντίνου Βασιλέως ἐξωρίσθη· ὅθεν ἐσοχάζετο νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὰς κοινωνίαν, ὡς μὴ πρέπον νὰ συγκαινωνῶσι μὲ τὸν Ἀρειοῦν, διότι ἐπίβρησεν, ὅταν μετανοήσας ὤμοσεν εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντίνον νὰ φρονῆ συμφώνως μὲ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδῳ. Ἐκείθεν δὲ ἀνεκλήθη ὑπὸ Ἰβλιανῆ τῆ ἀποστάτη, ὅτι προσφιλέστατος ἦν μὲ τὸν ἀδελφόν τῆ Γάλλον. Οὗτος ὁ Ἀέτιος ἦν καὶ εἰς τὴν πολιτείαν ἀνόσιος, διότι ὁ Ἐπιφάνιος λέγει (δ) νὰ ἔχη κατὰ παράδοσιν ἀπὸ ἐκείνης ὁπῆ τὸν ἦκσαν, πῶς εἶπε, τὸ νὰ συνασιάζεται τις μὲ ἀνύπανδρον γυναῖκα,

δὲν

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (β) Ἐκκλησί. Ἰστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ια'. καὶ κεφ. ε'. κεφ. δ'. (γ) Ἐκκλησί. Ἰστορ. βιβλ. ε'. κεφ. ι'. ια'. καὶ βιβλ. ζ'. κεφ. β'. (δ) Αἰε. εδ'.

δὲν εἶναι ἀμαρτία, μόνον τόση, ὡς νὰ σκαλίζη τις τὸ ὠτίον τε, διότι σω-
ματικὴ ἀνάγκη, εἶναι ὑπεργία. δι' αὐτὴν λοιπὸν τὴν κακίαν τε, καὶ διὰ νὰ
διαλέγεται περὶ Θεῶ ἀπερισκέπτως, καὶ εὐτελῶς, Ἄθεος ἀνομάσθη, ὡς
ἀνδαδῶς τολμῶν νὰ εἰπῆ πῶς ἔχει ἐν ἑαυτῷ ἀκριβῆ γνῶσιν περὶ Θεῶ,
καὶ ἔχι ἀπλῶς νὰ γινώσκῃ τὸν Θεὸν εἰς τὴν τῆς πίστεως γνῶσιν, ἀλλὰ
καθ' ὃν τρόπον γινώσκει τις τὸ ὄρατόν, καὶ ψηλαφητόν, ὡς τὸν λίθον,
τὸ ξύλον, καὶ τὰ παρόμοια, τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ ἄθεος ὁμολόγει ἑαυτὸν
εἶναι τὸν Θεὸν, καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τε τὸν ἑκαταλάμβανεν.
οἱ ὄπαδοὶ αὐτῶ Ἀετιανοὶ ἐκλήθησαν.

Αετιανοί.

§. 9. Μαθητὴς καὶ ὑπογραφεὺς τῶ Ἀετίου ἔγινεν, Εὐνόμιος ὁ Γαλά-
της, Κυζίκου Ἐπίσκοπος γενόμενος ἀπὸ τὸν Κωνσταντιναπόλεως Εὐδόξιον,
ἐπὶ Οὐάλεντος βασιλέως, ἀπὸ Ἐλευσίου τῶ Μακεδονιανῶ, ὡς δυνά-
μενος μὲ δεινότητα λόγων νὰ σύρῃ πρὸς ἑαυτὸν, τὰ πλήθη, ἄνθρω-
πος, εἰς τὸ σῶμα, καὶ ψυχὴν λεπρὸς ἔσωθεν, καὶ ἔξωθεν ἀπὸ τὴν ἱερὰν
νόσον διεφθαρμένος, φιλόνηκος, διότι εὐρισκόμενος μὲ τὸν διδάσκαλόν τε
ἐμιμήθη τὸν φιλόνηκον τρόπον ἐκεῖνα, καταγιόμενος εἰς λεξίδια, καὶ ποιῶν
ἐν ἑαυτῷ σοφίσματα δὲν ἠδάνετο. Ἀπὸ αὐτὰ δὲ ὑπερηφανευθεὶς εἰς
βλασφημίαν ἐξέπεσε, μιμήμενος τὸ τῶ Ἀρεῖς δόγμα, καὶ τὰ τῆς ἀλη-
θείας δόγματα καταπολεμῶν, κατὰ τὸν Ραφῖνον (α), τὸν Σωκράτην (β),
καὶ Σωζόμενον (γ), ὅσις λέγει, „Πρῶτον ἔτος ὁ Εὐνόμιος, λέγεισιν τινές,
πῶς ἐτόλμησε νὰ διδάξῃ, ὅτι πρέπει νὰ γίνεταί τὸ βάπτισμα εἰς μίαν
κατάδυσιν, καὶ ὅτι ἐπαρὰχάραξε τὴν ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων μέχρι τῶ νῦν
παρὰ πᾶσι φυλαττομένην παράδοσιν, καὶ οἱ ὄπαδοί τε νὰ μὴν ἐπαινῶνται
διὰ τὴν καλὴν πολιτείαν τε, ἢ γνῶμην, ἢ φιλοπτωχίαν, καὶ πρὸς τὰς
δεομένους συμπάθειαν, ἀνίσως δὲν ἐδόξαζον τὰ αὐτὰ μὲ ἐκεῖνον. καὶ ὅσον
τις ἐριστικῶς φιλονεικῆ, καὶ φαίνεται νικητὴς μὲ συλλογισμῶς, τόσον περισ-
σότερον παρὰ πᾶσιν ὡς Εὐσεβὴς νὰ νομίζεται. Τῆτο δὲ, δὲν εἶναι θαυ-
μαζόν, διότι αὐτὸς ὁ Εὐνόμιος τόσον ἐχθρὸς ἦν εἰς τὰ καλὰ ἔργα, ὅπῃ
ἔλεγε πῶς ὅσις πιστεύει τὴν διδαχὴν τε νὰ μὴν φοβῆται νὰ κολαδῆ, ὁ-
ποιαδήποτε ἀμαρτίαν πράξει, διατῆτο οἱ Εὐνομιανοί, κατὰ Κωνσταντῖνον
τὸν Ἀρμενόπελον, ἔλεγον πῶς μόνον διὰ φόβον, ἢ κόλασιν, καὶ γέενα
κηρύττεται τοῖς ἀμαρτάνουσιν. Ὁ Θεοδώρητος (δ) λέγει περὶ τῶ Εὐνομί-
ου ὁποῖα τὴν Θεολογίαν, τεχνολογίαν ἀπέδειξε, καὶ εἶπε πῶς εἶναι, κα-
φανερὰ τὰς κατὰ τῶ Μονογενῆς, καὶ τῶ Παναγίου Πνεύματος ἐξέρασε βλασ-
φημίας. καὶ τὸν μὲν Υἱὸν πρῶτον κτίσμα τῶ Πατρὸς, καὶ ἐξάαιρετον ἔλεγε
πῶς εἶναι, τὸ δὲ Πανάγιον Πνεῦμα, παρὰ τῶ Υἱῶ πρὸ τῶν ἄλλων ποιη-
μάτων δημιουργηθῆναι κτ. σύμφωνα πάντως μὲ τὸν διδάσκαλόν τε Ἀέτιον,
τῶ

Εὐνόμιος
αἰρετικός.Αἵρεσις
αὐτῶ.

Εὐνομιανοί.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. α'. κεφ. κ'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. δ'. κεφ. ζ'. (γ)
Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. ε'. κεφ. κς'. (δ) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. β'. κεφ. κθ'. αἰρετικ.
κακομυθ. λόγ. δ'.

τῆ ὁποῖα τὴν αἵρεσιν τρόπῳ τινὶ σβειθεῖσαν, εἰς μέσον πάλιν ἤφερε, καὶ τολμηρότερον ἀπὸ αὐτὸν τὴν ἐξάνοιξε. διὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν πρῶτον εὐρύτητα τὴν αἵρεσιν ταύτην, Εὐνομιανὲς τῆς πρὶν Ἀετιανῆς ἐπωνόμασαν. Ὁ Ἐπιφάνιος λέγει (α), πῶς ὁ Εὐνόμιος εἰς τὰς καιρὰς ταύτων, ἀνεβάπλιζε τόσον τῆς ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων βαπτισθέντας, ὅσον καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν, ἐν τῷ ὀνόματι τῆ Ἀκτίστῃ Θεᾷ, καὶ τῆ Κτιστῆ Υἱῷ, καὶ τῆ Ἀγιάζοντος Πνεύματος, τῆ ὑπὸ τῆ κτιστῆ Υἱῷ κτισθέντος. πολλὰ διηγεῖται ὁ Ἐπιφάνιος περὶ αὐτῆ (β), ἅτος ἔγραψε καὶ εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολὴν τόμους ἑπτὰ, κατὰ τὸν Σωκράτην (γ), καὶ ἄλλας λόγους, μὴ ὅλον ὅπῃ ὀλιγομαθῆς ἦν εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα, ὅπῃ δὲν ἐδύνητο ἔτε νὰ τὰ καταλάβῃ. Τελευταῖον μὲν ὑποφέροντες τὸν λεξικὸν τύπον, καὶ ὑπερηφάνειάν τα οἱ Κυζηκίνοι, τὸν ἐδίωξαν ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς. αὐτὸς δὲ ἐρχόμενος εἰς Κωνσταντινέπολιν συνευρίσκειτο μετὰ τὸν Εὐδόξιον, καὶ διατρίβων ἔξω εἰς χωρία, ἢ εἰς οἴκους καθ' ἑαυτὸν ἐκκλησιάζε, καὶ ἐσύναζε τὸν λαόν, καὶ τῆς λόγους ὅπῃ ἐποίει ἔδειχνε, καὶ πολλὰς κατέπειθε νὰ δοξάζωσι τὰ ὅμοια μετ' αὐτὸν, ὥστε εἰς ὀλίγον καιρὸν νὰ ἔγινε πολυάνθρωπος λαὸς τῆς ἐπωνύμῃ αὐτῷ αἵρέσεως. διὰ τὴν ὁποῖαν αἰτίαν ἐξορίσθεις ἀπὸ τὸν βασιλέα Θεοδοσίον, ὑπερον ἀπὸ ἰκανὸν χρόνον τῆς ἐξορίας τὴν κατέσχεψε τὸν βίον, ταφείς ἐν Δακὸρᾳ, χωρίον τῆς Καισαρείας, καθὼς ὁ Σωζόμενος ἱστορεῖ. (δ)

Εὐδόξιος
αἰρετικός.

§. 10. Εὐδόξιος, ὁ πρῶτον τῆς Γερμανικείας τῆς ἐν Ταύρῳ γειτονεύσας πόλεως, ἔπειτα τῆς Ἀντιοχείας, καὶ τελευταῖον τῆς Κωνσταντινῆς πόλεως Ἐπίσκοπος, ὅστις ἤρπασε τὴν τῆς Ἀντιοχείας προεδρίαν μετὰ τὸν θάνατον τῆς Λεοντίου, κατὰ τὸν Θεοδώρητον (ε), ὡς ἀγριόχοιρος λυμαινόμενος, καὶ βλάπτων τὸν θεῖον ἀμπελῶνα, ἐδὲ γὰρ κατὰ τὸν Λεόντιον ὁμοίως ἐκάλυπτε τὴν κακοήθειάν τα, ἀλλὰ φανερῶς κατὰ τῶν Ἀποστολικῶν δογμάτων ἐλύσσαζε, καὶ τῆς τολμῶντας ἀντιλέγειν αὐτῷ μετὰ παντοδαπὰς συμφορὰς ἐπαίδευε. κατηγορηθεὶς λοιπὸν πρὸς Κωνσταντίον τὸν βασιλέα, καὶ ὧν ἐχθρὸς τῶν φρονούντων τὸ ἀνόμοιον, καθηρέθη ἀπὸ τὴν ἐν Σελευκείᾳ Σύνοδον. ὑπερον δὲ, μετὰ τὴν τῶν Ἀκακίανων βοήθειαν, ἔλαβε τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινῆς πόλεως, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ βῆμα τῆς Γερῆς τὸ πρῶτον ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἣν Σοφίαν ὀνομάζουσιν, ὡς διδάσκων τὸν λαόν, ἀφῆκε πρώτην φωνήν, ὁ μὲν Πατὴρ ἀσεβής, ὁ δὲ Υἱὸς Εὐσεβής. γενομένη δὲ θορύβῃ, καὶ φιλονεικίας μεταξὺ τῶν ἐκεῖσε εὐρισκομένων Χριστιανῶν δι' αὐτὸ, εἶπε. μὴ ταραττεσθε διὰ τὸ λαληθὲν ὑπ' ἐμῶ. ὁ γὰρ Πατὴρ ἀσεβής, ὅτι ἐδένα σέβει. ὁ δὲ Υἱὸς Εὐσεβής, ὅτι σέβει τὸν Πατέρα. αὐτὰ λέγοντος τα Εὐδοξίᾳ, ὁ μὲν θορύβος κατεσάλθη, γέ-
λως

(α) Αἵρεσ. ος'.
κεφ. ζ'.
κεφ. κε'.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον,
(δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. ιζ'.

(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'.
(ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'.

λως δὲ ἀντὶ Φορύβη, ἐκρατῆσε πολὺς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ὁ Σωκράτης (α), καὶ ὁ Σωζόμενος (β) ἰσορῶσιν. Ἀφείκει λοιπὸν τὴν Λεοντῆν, καὶ ἐνδυσάμενος τὴν ἀλωπεκῆν, τὴν αἵρεσιν τῶν Ἀνομοίων, ὅπῃ εἰς τὸν κόλπον τῆ Ἐθαλπευ, ἔχι μόνον αὐτὸς ἀπέκρυψεν, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἐυνόμιον τῷ αὐτὸ νὰ πράξῃ ἐπαρακίνησεν. ἐν δὲ τῷ ἀναμεταξὺ, παντοίοις τρόποις, ὡς οἱ Ἀκακίανοι, ἔπατχε νὰ ἀλισμονήσωσι πάντες τὰ ἐν Νικαίᾳ δόξαντα. τῆτον ὁ Θεοδώριτος λέγει. πρὸς τῇ ἀσεβείᾳ καὶ συβαριτικῇ κεχρηῆσθαι, ἡ χλιδῆ, καὶ τὸν τῶν κολάκων ἐζηλωκέναί βίον (γ), τελευταῖον ἀρχιερατεύσας δέκα χρόνους, κατέστρεψε τὸν βίον ὡς λέγουσιν, ἐν Κωνσταντινῆ-πόλει.

§. 11. Ἀκάκιος ὁ μονόφθαλμος, μαθητὴς ὑπῆρξεν Ἐυσεβίᾳ τῷ Παμφίλῳ, καὶ διάδοχος αὐτῷ τῆς ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης Ἐπισκοπῆς, ὅστις εἰς τὴν ἀρχὴν ὁμῶς μὲ τῆς μαθητῆς τῆς, ἔλεγε τὸν Υἱὸν, κατὰ πάντα ὅμοιον τῷ Πατρὶ εἶναι, καὶ κατὰ τὴν Οὐσίαν. Εἰς δὲ τὴν κατὰ Σελεύκειαν Σύνοδον, μεταβαλὼν τὴν γνώμην τῆς, ὡμολόγησε τὸν Υἱὸν ὅμοιον τῷ Πατρὶ κατὰ τὴν βέλησιν μόνον, καὶ ἔχι κατὰ τὴν ἔσιν. κατὰ τῆς δὲ εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον, ἔφυγε, καὶ ὑπῆγεν εἰς Κωνσταντινῆ-πολιν, πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅπῃ συγκροτηθεῖσα ἡ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Βιθυνίας συνέλευσις, ἔ μόνον τῆς διαφωνῆντας καθεῖλεν, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀέτιον, τὸν φρονῶντα ὅμοια τῷ Ἀκακίῳ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται κεφ. ἡ. ἀριθ. 12. Ἐγραψεν ἐκλογὰς ζητήσεων τῆς Θείας Γραφῆς.

§. 12. Τῆτων τῶν τεσσάρων αἵρετικῶν οἱ μαθηταὶ, ἂν καὶ ἀπὸ τῆς διδασκαλῆς τῆς ὠνομάζοντο Ἀέτιανοὶ, Ἐυνομιανοὶ, Ἐυδοξίανοι, καὶ Ἀκακίανοι, κοινῶς ὅμως ἐκαλέοντο Ἀνόμοιοι καὶ Ἐξεκόντιοι, ὅτι τὸν Υἱὸν τῷ Θεῷ ἀνόμοιον κατὰ τὴν ἔσιν τῷ Πατρὶ, καὶ ἐξ ἑκ ὄντων εἶναι ἐδίδασκον, ἔξω ἀπὸ τῆς λοιπῆς Ἀρειανῆς, οἵτινες ὡμολόγησαν μὲν τὸν Υἱὸν ὁμοῖον τῷ Πατρὶ, ἐξ ἑκ ὄντων δὲ ὑπάρχειν λέγειν ἀπέφευγον. κατὰ αὐτῶν ἔγραψαν ἐν πρώτοις ὁ Ἐπιφάνιος, Βασίλειος ὁ μέγας, Γρηγόριος Ναζιανζῶς, Ἀμβρόσιος, καὶ ἄλλοι.

§. 13. Ἀυδαῖος, ἡ κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον (δ) Ἀυδῖος ἐκ τῆς πέραν τῷ Ἐυφράτῃ Συρίας ἦν, δηλαδὴ τῆς Μεσοποταμίας, εἰς τῆς χρόνους τῷ Ἀρείῳ ἠκμασεν, ἄνθρωπος διὰ τὸ τῆς ζωῆς τίμιον, καὶ τὸν τῆς πίστεως ζῆλον διαφανῆς ἐν τῇ αὐτῇ πατρίδι. Ὁ Ἐπιφάνιος λέγει δι' αὐτὸν, πῶς εἰς πολλὰ ἠλεγχεν αὐδαδῶς τὰ τῶν Κληρικῶν σφάλματα, καὶ ἀναισχυντότερον τῷ πρέποντος, εἰς τρόπον ὅτι ὑβριζόμενος, καὶ δειρόμενος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. (ε)

§. 14.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σορ. βιβλ. β'. κεφ. μγ'.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σορ. βιβλ. δ'. κεφ. κί'.

(γ) Ἐκκλησ. Γ' σορ. βιβλ. β'. κεφ. κζ'.

(δ) Αἰρέσ. ος'.

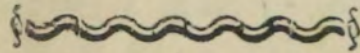
(ε) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Ἀκάκιος
αἵρετικός.Ἀνόμοιοι,
καὶ Ἐξεκόν-
τιοι.Ἀυδατος
αἵρετικός.

Αΰδιανοί
διὰ τὴν ἀν-
θρωπομορ-
φίται.

§. 14. Ἀρχηγὸς λοιπὸν αὐτὸς ἔγινε τῶν Αΰδιανῶν, οἵτινες συμφῶ-
ως μὲ τὸν διδάσκαλόν τες, ἐδίδασκον τὸν Θεὸν ἀνθρώπινον μορφήν ἔχοντα,
καὶ μέλη ὅμοια μὲ τὰ ἰδικά τες· ὅθεν καὶ Ἀνθρωπομορφῖται, καὶ Ἀνθρωπι-
νοὶ ἀπὸ τὸ δόγμα τες ἐκλήθησαν κατὰ τὸν Λακτάντιον. (α) Πρὸς τού-
τοις, τὸν Θεὸν ἔτε τῆ πυρὸς, ἔτε τῆ σκότῃς, ἔτε τῶν χτισμάτων δημιερ-
γὸν νὰ εἶναι, παρόμοια μὲ τὸν Μάνεντα ὄνειροπῶλκν, ἀλλὰ αὐτὰ καὶ ὅσα
τοιαῦτα κατακρύπτεισιν οἱ τῆς ἐκείνῃς συμμορίας· λέγουσι δὲ τῶν Ἐκκλησια-
στικῶν συναθροίσεων νὰ ἐχωρίζοντο ὡς ὁ Θεοδώρητος μαρτυρεῖ. (β) Τὸ
Πάσχα τὴν αὐτὴν ἡμέραν μὲ τῆς Γαλαίης ἐώρταζον, ἀδεύοντες τὰ τῆς ἐν
Νικαίᾳ Συνόδῃ δεσπίσματα, καὶ διὰ τῆς τοκισμῶς, καὶ τῆς ἔχοντες παλλακί-
δας, καὶ συνερχομένῃς μὲ τῆς λοιπῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐποίην χωρικὰς συ-
νάξεις, ἢ ὡς Θεοδώρητος λέγει, „σκέπτονται φεύγειν τὴν τῆς Ἐκκλη-
„σίας κοινωσίαν, διὰ τῆς τοκογλύφῃς, καὶ τῆς γυναιξὶ συνοικεῖντας. Οἱ
πλείονες δὲ αὐτῶν εἰς μοναστήρια ἐκατοίκην, καὶ εἰς ἐρημίαν· ὅρα τὸν Θεο-
δώρητον. (γ)

§. 15. Καὶ τόσα περὶ τῶν τοιούτων αἰρετικῶν ἐνταῦθα εἰρήσῃ· ὅσις
δὲ βέλεται νὰ μάθῃ πλατύτερον περὶ αὐτῶν, ἄς ἀναγνώσῃ τὸν Σωκρά-
την (δ), τὸν Σωζόμενον (ε), τὸν Ἐπιφάνιον (ζ), τὸν Θεοδώρητον (η), καὶ
ἐκ τῶν Λατίνων τὸν Ρ'αφίνον (θ), τὸν Φιλάστριον (ι), τὸν Αΰγυστινον, (κ)
καὶ Βικέντιον τὸν Λερινήνσιον. (λ)

ΚΕΦΑ΄-

(α) Διαταγ. βιβλ. δ΄. κεφ. λ΄. (β) Ἐκκλησ. Γγορ. βιβλ. δ΄. κεφ. ι΄. (γ) Προ-
ξέθεικε δ΄ τῆ δε τῆ δυσσεβεῖα, καὶ ἕτερα παραπλήσια· ἐκ γὰρ τῆ Μάνεντος πλάνης ἐ-
ρανισάμενος ἔτε τῆ πυρὸς, ἔτε τῆ σκότῃς εἶπε εἶναι δημιεργὸν τὸν τῶν ὅλων Θεόν·
ἀλλὰ ταῦτα μὲν, καὶ ὅσα τοιαῦτα κατακρύπτεισιν οἱ τῆς ἐκείνῃς συμμορίας· φάσκον
δε τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀπεσχοινιάσαι συλλόγων· Ἐπειδὴ τινὲς μὲν, τὸν ἐπάραττον εἰς
πράττεισιν τόκον, τινὲς δὲ γυναιξίν, ἐ νόμῳ γάμῃ συνοικεῖντες, παρανόμως βίβουσι.
(δ) Ἐκκλησ. Γγορ. βιβλ. β΄. κεφ. κζ΄. κθ΄. λ΄. λε΄. καὶ βιβλ. δ΄. ια΄. ιγ΄. ιδ΄. καὶ βιβλ. ε΄. κεφ.
δ΄. (ε) Ἐκκλησ. Γγορ. βιβλ. γ΄. κεφ. ιε΄. καὶ βιβλ. δ΄. κεφ. ς΄. ιβ΄. κβ΄. κς΄. κζ΄. καὶ βιβλ.
ς΄. κεφ. ι΄. καὶ βιβλ. ζ΄. κεφ. β΄. (ζ) Αἰρέσ. ὁ. σα΄. οδ΄. ος΄. (η) Αἰρετ. κακομυθ.
λόγ. β΄. καὶ δ΄. καὶ Ἐκκλησ. Γγορ. βιβλ. β΄. κεφ. κέ. κθ΄. καὶ βιβλ. δ΄. κεφ. ι΄. (θ) Ἐκ-
κλησ. Γγορ. βιβλ. α΄. κεφ. κέ. (ι) Αἰρ. ξα΄. ξη΄ (κ) Αἰρ. μέ. ν΄. νδ΄. (λ) Ἐν
τῷ Κομμωνιτορίῳ κεφ. ις΄. ιζ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Περὶ τῶν ἐν τέτοις τοῖς χρόνοις γενομένων Συνόδων, καὶ ψευδοσυνόδων.

§. 1.

Εἰς ἕδεμίαν ἄλλην Ἡγεμονίαν Χριστιανῶν, περισσότεραι καὶ συχνότεροι Σύνοδοι ἔγινον, ὡς εἰς τὴν Αυτοκρατορίαν τῶν υἱῶν τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου, καὶ μάλιστα τῆ Κωνσταντίνου, τῶν ὁποίων αἰτίαι συχνὰ ἦσαν, αἱ συγχίσεις τῶν Ἀρειανῶν, καὶ αἱ τῆς Ἐκκλησίας ἐσωτερικαὶ διαφωνίαι, περὶ ὧν ἔρῃμεν ἐν συντόμῳ, καὶ πρῶτον διὰ τὴν ἐν Γάγγρα.

§. 2. Ἡ ἐν Γάγγρα τῇ μητροπόλει τῶν Παφλαγόνων σύνοδος, φανερόν εἶναι ὅτι μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον συνέση κατάτινος Εὐσαθείου, καὶ τῶν ὁμοδόξων αὐτοῦ· ἐν τίνι δὲ ἔτει συνηθροίσθη, δὲν συμφωνῶσι μεταξὺ αὐτῶν οἱ Σύγγραφαι· ἀναμφίσβητον ὅμως εἶναι, ὅτι πρὸ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, κατὰ τὸν Σωζόμενον, ὅσις διαλαμβάνων περὶ τῆ Σεβασείας τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Ἐπισκόπου Εὐσαθείου λέγει· „ἐπειτα δὲ ὡς ἔδεδον διδάσκων „τε, καὶ πράττων, καὶ φρονῶν, ἀφηρέθη τῆς Ἐπισκοπῆς, παρὰ συνελθόντων „λυδῶν· ἐπὶ δὲ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, ἐπιτορκίας ἐκάλω κτ.“

Σύνοδος ἐν
Γάγγρα.

(α)

§. 3. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Εὐσαθείος νῦν, καὶ πρότερον καθηρέθη ὑπὸ Εὐλαβίου τῆ ἰδίου πατρὸς, καὶ Ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ, ἐπειδὴ ἀνάγκη τῆς ἱερωσύνης εὐλόγησε· ὡς δὲ εἰς τὴν γενομένην δι' αὐτὸν ἐκατακρίθη ὅτι ἐποίησε πολλὰ ἔξω τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τύπων, διότι ἀπηγόρευε τὰς γάμους, καὶ ἐδίδασκε νὰ ἀπέχων ἀπὸ φαγιτῶν, καὶ πολλὰς ὑπανδρευμένους διεχώριζεν· ὅρα τὸν Σωκράτην (β), καὶ τὸν Σωζόμενον. (γ) Αὐτὴ ἡ σύνοδος καὶ κανόνας ἐξέδετο εἰκοσίονα, καὶ εἰς πάντας ἐδιώρισε τὸ ἀνάθεμα, εἰς ἀνατροπὴν τῆς αἵρέσεως ἐκδιδάσκουσα, πῶς ἔτω πρέπει ὅσοι προσέρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς αἵρεσιν τῆ Εὐσαθείου, πάσας τὰς αὐτῆ αἵρέσεις μίαν, μίαν νὰ ἀναθεματίζωσιν· ὅρα τὸν Βαλσαμῶνα καὶ τὸν Ζωναρᾶν. (δ)

Εὐσαθείος
Σεβασείας.

Z z 2

§. 4.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ΄. κεφ. κδ΄. Αὐτὴ ἡ σύνοδος συνεκροτήθη μεταξὺ τῆς ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, δηλαδὴ ἔτε πρὸ τῆς τῆς ἔτεος, ἔτε μετὰ τὸ τῆς.
(β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β΄. κεφ. μγ΄. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ΄. κεφ. ιδ΄. (δ) Ἐν τῇ Ἐρμηνείᾳ ταύτης τῆς Συνόδου, ἣτις ἔχῃ κατὰ Εὐσαθείου Σεβασείας συνηθροίσθη, ἀλλὰ κατ' ἑτέρας πινός, διότι πρῶτον μὲν ὁ Βασίλειος εἰς τὰς δύο Ἐπιστολάς γεγραμμένας ἐπὶ Οὐάλεντος, πάσας τὰς τῆ Εὐσαθείου Ἀρειανικὰς δόξας διηγόμενος, ἐδὲ

§. 4. Σημείωται ὡδε, ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ ἀνάθεμα, ἡ Ἁγία καὶ Οἶκος
μενικὴ τετάρτη σύνοδος, εἰς μόνους ἐμεταχειρίθη τὰς ἐπὶ χρήματι χειροτο-
νηθέντας, ἐπιφέρει δὲ τῆτο, καὶ εἰς μοναχούς, καὶ εἰς κληρικούς, ὅπως ἐπρόκ-
ριναν βραβιωτικὸν σχῆμα, καὶ δὲν ἐμετανόουν· ἀλλ' ὁ τὴν Γλώτταν χρυσῆς,
ἐν τῇ ὁμιλίᾳ, τῇ περὶ τῆ μὴ δεῖν ἀναθεματίζειν, δὲν εὐρίσκει εὐλογον
τελείως, ὁ πιστὸς ἄνθρωπος νὰ λέγη ἀνάθεμα· διότι αὐτὸ παντελῶς ἀπο-
κόπτει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Χριστὸν, καὶ τὸν παραδίδει εἰς τὸν διάβολον,
ὡς ὁ τοῖστος νὰ μὴν ἔχη χώραν σωτηρίας, διότι ἀλλοτριώνεται ἀπὸ
τὸν Χριστὸν, καὶ ἀπὸ τὴν ὁμήγουριν τῶν πιστῶν, ὁ ἀνάθεμα γενόμενος, καὶ
προσκληρῆται τῷ Σατανᾷ, καὶ καθὼς τὰ τῷ Θεῷ ἀφιερωμένα, χωρίζον-
ται ἀπὸ τὰ κοινὰ, καὶ ἀνθρώπινα πράγματα, ἔτω ἐκ τῆ ἐναντίας τὰ τῷ
πονηρῷ ἀφοριθέντα, ἀποδιαιρεῖται ἀπὸ τὰ θεῖα· διὰ τῆτο γὰρ, καὶ ὁ συ-
νοδικὸς ὡς φαίνεται τόμος, ἀδετήθη, ὅπως ἐγένεον ἐπὶ τῆς βασιλείας Κων-
σταντῖν τῆ Πορφυρογεννήτης, καὶ τῆ Πατριάρχου Ἀλεξάνδρου, ὅπως ἀναθεμα-
τίζει τὰς ἀποστάτας τῶν βασιλέων, καὶ κατ' αὐτῶν ἐγείροντας ὄπλα, καὶ
ὅπως μελετῶσι τυραννίδα, ὅ, τι λογιῆς τὰ τῆ μεγάλη Πατρὸς Χρυσόστομος
πρέπει μᾶλλον νὰ ἔχωσι τὸ κύρος, ἢ τὰ τῆς δ'· συνόδου, καὶ αὐτῆς τῆς ἐν
Γάγγρα· καθὼς ὁ Βλάσαρις σημειώνει.

Σύνοδος ἐν
Ρώμῃ.

§. 5. Τῶν δὲ ἀναμφιβόλως συγκροτηθεισῶν ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν
ρηθέντων Αὐτοκρατόρων, πρωτίτη καὶ ἡ ἐν Ρώμῃ συναθροισθεῖσα ἀπὸ Γέ-
λιον τὸν ταύτης Ἐπίσκοπον, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τμ'. διὰ τῆς παρακαλέ-
σεως τῶν Εὐσεβιανῶν, περὶ τῆς ἐπανόδου τῆ Ἀθανασίως εἰς Ἀλεξανδρείαν·
πρὸς τοῖς ἄλλοις συνεκλήθησαν ὁ, τε Ἀθανάσιος καὶ οἱ Εὐσεβιανοί· ἀλλ'
ὁ μὲν Ἀθανάσιος ἰξεύρων τὸν ἑαυτὸν τὴν ἀδῶν ἀπὸ τὰς κατηγορίας, ὅ-
σον τὸ ὀγλιγορώτερον ἦλθεν εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον, ματαίως προσμέ-
νων τὸν ἐρχομὸν τῶν ἀντιδίκων Εὐσεβιανῶν δεκαοκτῶ μῆνας, διότι ὑπὸ
τῆ Κωνσταντῖς ἐορταζόμενα ἐγκαινία τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, εἶπον
ὡς ἀδύνατον αὐτοῖς νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν ἐν Ρώμῃ σύνοδον· ὅθεν αὐτὴ
ἡ σύνοδος ἐξετάζεσα τὴν ὑπόθεσιν τῆ Ἀθανασίως καὶ μὴ εὐρίσκεισα εἰς αὐ-
τὸν σφάλμα, τὸν ἀδῶσαν, δίδοντες αὐτῷ ἄδειαν νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὰ ἴδια.
Περὶ πλέον ἀνεγνώθησαν εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον καὶ αἱ τῆ Ἀγκύρας Μαρ-
κέλλου μεμφιμοιρίαι καὶ ἄλλων τῶν ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν κατακριθέντων Ἐπισ-
κόπων, καὶ Ἰελεουλᾶιον αὐτῆς ἡ σύνοδος, τὸν μὲν Ἀρειὸν κατέκρινε, τὴν δὲ ἐν
Νικαίᾳ σύνοδον ἐσηρίξε. (α)

§. 6.

Ἐδὲ λόγον λέγει διὰ τὰ κατακριθέντα ὑπὸ τῆς Συνόδου· δεύτερον, ὁ Εὐστάθιος Σε-
βαστείας, τοσάκις πρότερον κατακριθεὶς διὰ τὰς Ἀρειανικὰς τὴ δόξας, ὡς παρὰ τῆ ἰδῆς
πατρὸς, καὶ ἑτέρων, ἐδέποτε κατεκρίθη διὰ τὰ παρὰ τῆς ἐν Γάγγρα Συνόδου κατακρι-
θέντα· ὅθεν φαίνεται ἡ ἕτερος Εὐστάθιος ἐστίν, ἢ κατὰ τὸν Βαράνιον, (τὸ ὅποσον, καὶ
ὁμοιαληθέστερον ἐστὶ) ἀντὶ Εὐστάθιος, Εὐστακτὸς ἐστίν, ὃς μοναχὸς Ἀρμενίας ἐχημάτι-
σε κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον αἰρέσ. μ'. ἴδε καὶ τὸν Βαράνιον Χρον. ἑτ. τξά. ἀριθ. 45. εἰς 54.

(α) Δύο Σύνοδοι περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἐν Ρώμῃ συνήθροισεν ὁ Γέλιος, τὴν
μὲν τῷ τμ' ἐν ἣ παρήσαν καὶ Ἐπίσκοποι ν'. τὴν δὲ τῷ τμβ'. ἐν ἣ ἀδῶθη καὶ ὁ Μάρκελλος.

§. 6. Ἐν τῷ μελαξὺ δὲ ὁ Κωνσταντῖνος μετὰ πέντε χρόνους τῆς τελευ-
τῆς 1ᾶ πατρὸς 1α, ἐορτάζων 1ᾶ 1ᾶ περικαλῶς καὶ ἐγκαινία ἐν Ἀντιοχείᾳ,
μετὰ τὴν παρακλήσιν τῶν Εὐσεβιανῶν, σύνοδον Ἐπισκόπων ἐν αὐτῇ ἐστύναξεν,
ἐν ἧῃ ἀπὸ Χριστοῦ 1μά. προφάσει μὲν τῶν ἐγκαινίων τῆς Ἐκκλησίας, τῇ
δὲ ἀληθείᾳ, δι' ἀνατροπὴν τῆς περὶ τῆ ὁμοσῆς πίσεως, καὶ καθαιρέσιν
1ᾶ Ἀθανασίῃ. μ' ὅλον δὲ ὅπῃ οἱ πλείονες αὐτῶν τῶν Ἐπισκόπων ἦσαν
Καθολικοὶ, καὶ ἔχι Εὐσεβιανοὶ, οἱ πάντες γὰρ 4ζ'. παρεγένοντο (α), ὧν
πρῶτος ἦν, τῆς μὲν Ἀντιοχείας Ἐκκλησίας, Πλάκίτος ὁ Αἰρετικὸς, τῆς δὲ
Κωνσταντινουπόλεως, Εὐσέβιος ὁ πρῶτος Νικομηδείας, καὶ τῆς Γερουσαλὴμ Μά-
ξιμος, ὅσους μετανοήσας, διατὶ ἔγινε σύμφηρος μετ' ἐκείνους ὅπῃ κατέβασαν
ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν Ἀθανάσιον κατ' ἀπάτην, ἐπὶ τέττε λέγεται νὰ ἀπε-
φυγεν αὐτὴν τὴν Σύνοδον, ὅμως αὐτοὶ οἱ ὁμόφρονες, καὶ φίλοι τῆ βασιλείας
ὄντες, ὑπερίσχυσαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὥστε νὰ κατεβάσωσι τὸν Ἀ-
θανάσιον μ' ὅλον ὅπῃ ἔλειπε, καὶ αὐτ' αὐτῶν νὰ ἀναβιβάσωσιν εἰς τὸν θρό-
νον τῆς Ἀλεξανδρείας τὸν Γρηγόριον, ὅσους μετὰ τὴν Σύνοδον ἦλθεν εἰς
Ἀλεξανδρείαν μετ' ἐρατιώτας περιστοιχιζόμενος, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ ὕ-
περον ἀπὸ τῆτο δοκιμάζοντι νὰ μεταποιήσωσι τὴν πίσιν, ὡς ὁ Σωκράτης
λέγει (β), ἂν καὶ κανένα ἀπὸ τὰ ἐν Νικαίᾳ δὲν ἐμέμφθησαν, τὸ δὲ
ἀληθὲς ἐπὶ καθαιρέσει, καὶ παρατροπῇ τῆς περὶ τῆ ὁμοσῆς πίσεως,
ποιῶντες συχνὰς συνόδους, καὶ ὑπαγορεύοντες τὸν ὅρον τῆς πίσεως ἄλλοτε
κατ' ἄλλον τρόπον, ὥστε ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐπιστρέψωσι τὴς ἀνθρώ-
πων εἰς τὴν Ἀρειανικὴν δόξαν, καὶ προσδέλλει ὁ Σωκράτης (γ), καὶ τὴν
ὑπαγορευθεῖσαν ἀπὸ αὐτῆς τῆς πίσεως Ἐπιστολὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁμολό-
γην ἑαυτὰς ἔτε ὁπαδὰς εἶναι τῆ Ἀρεῖς, ἔτε ἑτέραν πίσιν, εἰμὴ τὴν ἐξ
ἀρχῆς ἐκτεθεῖσαν νὰ ἰξεύρωσι, καὶ νὰ δέχωνται. συνάπτει δὲ καὶ ὅρον πί-
σεως εἰς τὴν αὐτὴν Ἐπιστολὴν, ἐν ἧ μνήμην εἰδ' ὅπως ποῖσι ἑσίας Πατ-
ρος, ἡ Υἱῶ, ἡ τῆ ὁμοσῆς ὀνόματος, κατὰ τὸν Σωζόμενον. ἐπαμφοτερί-
ζοντες δὲ ταῖς ἐννοίαις ἦσαν, ὡς μήτε τὴς τὰ Ἀρεῖς φρονῶντας, ἔτε τὴς ἀ-
κολοθεῶντας τῇ Νικαίᾳ Συνόδῳ, δύνασθαι τῇ συντάξει τῶν ῥημάτων νὰ σα-
φηνίσωσιν, ὡς ἀγνώσων ταῖς ἱεραῖς Γραφαῖς. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ ἔλει-
πῶς ἐφάνη αὐτοῖς, περὶ τῆς τῆ Υἱῶ Θεότητος νὰ λαλήσωσιν εἰς αὐτὸ, ἄλ-
λην ἐκθεσιν πάλιν ὑπαγορεύουσιν εἰς αὐτὴν τὴν Ἀντιόχειαν ἔτι διατρί-
βοντες, μετανοήσαντες ὡς φαίνεται εἰς τὴν πρώτην, ἢ ὡς νὰ ἐκκαταφρό-
νεν ἐκείνην κατὰ τὴν ὁποίαν, ὁμολόγην τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν Υἱὸν
Θεοῦ μονογενῆ, Θεόν, δι' ἧ τὰ πάντα ἐγένετο, γεννηθέντα πρὸ πάντων
τῶν

Ζζ 3

(α) Ἐννεήκοντα ἑπτὰ Ἐπίσκοποι παρῆσαν κατὰ τὸν Γλάριον περὶ Συνόδων, κα-
τὰ δὲ τὸν Ἀθανάσιον ἐν τῇ περὶ Συνόδων ἐννεήκοντα, κατὰ δὲ τὸν Σωζόμενον Ἐκκλησι-
ῆ. βιβλ. γ'. κεφ. ε'. ἐννεήκοντα ἐννέα ἐξ ὧν οἱ 4ζ'. ἦσαν Ἀρειανοὶ, ἀσφαλῆ καὶ προσ-
ποιήσαντες μετὰ τὴς Καθολικῆς.

(β) Ἐκκλησι. Γ' βιβλ. β'. κεφ. ε'.

(γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

τῶν αἰώνων, ἐκ τῆ Πατρὸς, Θεὸν ἐκ Θεῶ, ὅλον ἐξ ὅλων, μόνον ἐκ μόνων, τέλειον ἐκ τελείων, βασιλέα ἐκ βασιλέων, Κύριον ἀπὸ Κυρίων, λόγον ζῶντα, σοφίαν, ζωὴν, φῶς ἀληθινόν, ὁδηγὸν ἀληθείας, Ἀνάσσειν, ποιμένα, Δύραν, ἀτρεπτόν τε καὶ ἀναλλοίωτον.

§. 7. Ἐξω ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο σύμβολα, προσέτι τρίτον καὶ τέταρτον ἐκεῖ νὰ ἐξέδεντο, ἔκτε τῆ Ἀθανασίᾳ, καὶ τῆς ἐν Ἀρμενίῳ Συνόδου ἀποδείκνυσιν ὁ Βαρώνιος (α), εἰς ἐκεῖνα δὲ τὰ σύμβολα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ αὐτὰ τὰ ῥήματα παρητήθησαν, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Χριστὸς ἐλέγετο εἰκὼν τῆς ἁσίας τῆ Πατρὸς, ὡς παρὰ τῷ Ἀθανασίῳ (β), καὶ τῷ Βαρωνίῳ (γ), εἶναι δυνατόν νὰ ἰδῆ πᾶς τις, ἅτε δὲ διὰ τῶν ὑσέρων τάτων συμβόλων τὰ πρότερα δὲν ἀφαιρέσαν, ἀλλὰ ὅλα καὶ τὰ τέσσαρα ἐδέχοντο, τὸ ὁποῖον πάντες θαυμάζουσι· διότι αὐτοὶ ἐδύνοντο ἀπὸ τὰ τέσσαρα αὐτὰ ἓνα νὰ ἐκλέξωσιν, ἐκεῖνο ὅπῃ τὸς ἐφαίνετο πιθανώτερον διὰ νὰ καλύψωσι τὴν ἀπάτην τῆς. Αὕτῃ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος, ἐξέδετο καὶ κανόνας κέ. εἰς κοινὸν ὄφελος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας δύναται ὅσος βέλεται νὰ ἰδῆ εἰς τὸν ἀ. τόμον τῶν Συνόδων, καὶ εἰς ἄλλα βιβλία, καὶ ἐτίμησε τὴν τῶν Ἰβήρων Ἐκκλησίαν, ὑποκειμένην πρῶν τῷ Ἀντιοχείᾳ, διότι οἱ τῶν Ἰβήρων Ἀρχιερεῖς, ἀπὸ τῆς ἰδίας Ἐπισκόπων ἐσυνήθισαν νὰ χειροτονῶνται.

§. 8. Ἐν ἔτει ια'. ἀπὸ τῆς τελευταίας τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου κατὰ τὸν Σωκράτην, τετέσι ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τμζ'. γνώμη κοινὴ τῶν δύο βασιλέων Κωνσταντος, καὶ Κωνσταντίου, ὁ εἰς μὲν ὅπῃ διὰ γραμμάτων ἐζήτησεν, ὁ ἕτερος δὲ τῆς Ἀνατολῆς, ὅπῃ ἐτοίμως ὑπήκωσε, κηρύττεται πάλιν Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (δ) εἰς τὴν Σαρδικίαν (πόλις δὲ αὕτη ἐστὶ τῶν Ἰβηριῶν Τριαδίτζα κοινῶς λεγομένη) ὅπῃ ἦλθον, ἀπὸ μὲν τὰ ἐσπέρια μέρη Ἐπισκόποι τριακόσιοι, ὡς λέγει ὁ Ἀθανάσιος (ε), ἀπὸ δὲ τὴν Ἀνατολὴν ος'. τῶν ὁποίων ἕξαρχος ἦν Ὁσιος ὁ Κερδύβης, διὰ νὰ ἀνακρίνη τὰς αἰτίας Παύλου τῆ Κωνσταντινουπόλεως, Ἀθανασίᾳ τῆ Ἀλεξανδρείας, καὶ ἄλλων, τῆς ὁποίας οἱ Ἀρειανοὶ ἀπὸ τῆς οἰκείας φρόνης ἐξώρισαν.

§. 9. Οἱ συνελθόντες λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν Ἀρειανοὶ, ἰδόντες τῆς μὲν συνόδου τὸ ἀκλινές, καὶ τὴν ἐν θείοις προσάγμασιν ὑγίαν, τὸν δὲ Ἀθανάσιον παρόντα, δὲν ἤθελον νὰ ἔλθωσιν εἰς τὸ πρόσωπον τῶν ἐσπερίων,

Σύνοδος
Οἰκουμενικὴ
ἐν Σαρδικίᾳ.

(α) Χρον. τόμ. Γ' ἐτ. τμζ'. ἀριθ. κβ'. (β) Ἐν τῇ περὶ Συνόδων. (γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (δ) Οἰκουμενικὴ Β'. ἔπρεπε νὰ λέγεται αὕτη ἡ Σύνοδος, ὡς πρὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, συναθροισθέντες ἐν αὐτῇ τόσοι Ἐπίσκοποι, ἀπὸ τὴν Γαλιαν, Ἰσπανίαν, Ἰταλίαν, Ἀφρικὴν, Μακεδονίαν, Παλαιστίνην, Καππαδοκίαν, Πόντον, Κιλικίαν, Θηβαΐδα, Συρίαν, Θρακίαν, καὶ Μεσοποταμίαν, ὅμως δὲν συναριθμεῖται ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, ἐπειδὴ ἕκαστος πίστεως, δὲν ἐξέδωκε. καὶ ἄλλο δὲν ἔκαμε πάρεξ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἐν Νικαίᾳ, ὅθεν μία μὲν αὐτὴν νομίζεται.

(ε) Ἐν τῇ δευτέρᾳ Ἀπολογίᾳ.

ρίων, λέγοντες πῶς δὲν θέλει ἔλθωσι μὲ ἄλλον τρόπον εἰς διάλεξιν, ἂν δὲν ἐδίωχταν τὸν Ἀθανάσιον, καὶ τὸν Παῦλον ἀπὸ τὴν Σύνοδον, ὡς δὲ Πρωτογένης ὁ Σαρδικῆς Ἐπίσκοπος, καὶ ὁ Κερδέβης Ὀσίος δὲν ἔσεργον νὰ μὴν ἔλθωσιν οἱ περὶ Παῦλον, καὶ Ἀθανάσιον, εὐθέως οἱ Ἀρειανοὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν Σύνοδον. ὅθεν οἱ ἐν Σαρδικῇ Πατέρες, πρῶτον, αὐτὰς φυγάδας ἐψηφίσαντο, ὕσερον τὰς κατηγορίας Ἀθανασίε ἐδίωξαν ἀπὸ τὴν ἀξίαν. διότι ἐξετάσαντες τὰ παρ' ἐκείνοις δραματουργηθέντα κατὰ τὴν Ἀθανασίε, καὶ τῶν ἐξωθέντων λοιπῶν Ἐπισκόπων ἀπὸ τὰς Ἀρειανῆς, ἐκείνης μὲν καθαρῆς, καὶ ἀθώης εἶναι ἀπέφηναν, γράψαντες καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆ κατ' ἑνός, ὅθεν νὰ ἰξεύρωσι πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ὁ λαός, τῆ Ἐπισκόπου τὴ τὴν καθαρότητα, τὰς δὲ εἰς τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν ἐπανελθόντας ὡς λύκοι, Γρηγόριον τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Βασίλειον τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ, καὶ Κυρτιανὸν τὸν ἐν Γάζῃ, ἢ μόνον κατεβίβασαν ἀλλὰ ἔτε Ἐπισκόπους νὰ τὰς ὀνομάζωσιν, ἔτε Χριστιανῆς, ἔτε παντελῶς νὰ ἔχωσι συναναστροφὴν πρὸς αὐτὰς, ἔτε νὰ δέχωνται ἀπὸ αὐτὰς γράμματα, ἔτε νὰ γράφωσι πρὸς αὐτὰς οἱ ὀρθόδοξοι. ὁμοίως μὲ αὐτὰ, καὶ ἄλλας τινὰς Ἐπισκόπους τῆς Ἀρειανῆς συμμορίας παμφηφὶ καθεῖλεν ἡ σύνοδος αὐτή. Τελευταῖον κρατύναντες, καὶ σερεώσαντες τὸν ὄρον τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσεως, καὶ τὸ ἀνόμοιον ἐκβαλόντες, τὸ ὁμοσίον φανερώτερον ἐξέδωκαν. ὅρα τὸν Σακράτην (α). τὴν δὲ παρ' αὐτῶν σαλθεῖσαν Ἐπιστολὴν τοῖς ἀπανταχῆ Ἐπισκόποις, ἣτις καταπλάτος φανερώνει, τὰ ἐκεῖ πραχθέντα, παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ ἐυρήσεις (β). Πρὸς τέτοις καὶ κανόνας κα'. οἱ ἐν τῇ Σαρδικῇ ταύτῃ συνόδῳ συνελθόντες Πατέρες ἐξέθεντο, εἰς Ἐκκλησιαστικὴν ἀφορῶντες κατάστασιν, ἧς ἀνάγνωδι ἐν τῷ α' τόμῳ τῶν συνόδων, καὶ ἐν ἄλλοις.

§. 10. Ἐν ὅσῳ δὲ αὐτὰ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐγίνοντο, οἱ ἀπὸ τῆς Συνόδου ἀναχωρήσαντες Ἀρειανοὶ, εἰς Φιλιππέωλιν τῆς Θράκης ἐδιάβησαν, εἰς τὴν ὁποίαν συνέδριόν τι ποιήσαντες, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ Σαρδικὴν σύνοδον ἐκάλεν, τὸ μὲν ὁμοσίον φανερῶς ἀνεδεμάτισαν, τὴν δὲ τῆ ἀνομίε δόξαν Ἐπιστολάς συγγράψαντες, πανταχῆ ἔπεμπον. Ἐπὶ τέτοις, ἐκεῖνα ὅπῃ ἐφάνησαν αὐτοῖς διὰ τὸν Ἀθανάσιον, Παῦλον, καὶ Μάρκελλον, καὶ Ἀσκληπᾶν κυρώσαντες, καθεῖλον τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον Γέλιον, Ὀσίον Κερδέβης, Μαξιμῖνον τὸν Τριβέρεως, Πρωτογένην τὸν Σαρδικῆς Ἐπίσκοπον, καὶ τὸν Γαυδέντιον, τὰς συγκοινωνήσαντες μὲ τὸν Ἀθανάσιον, καὶ μὲ τὰς συμβοηθῆς τῶν αὐτῶν ψηφισάμενοι ἐφάνερωσαν πᾶσι τοῖς Ἐπισκόποις, ὡς ἔτε νὰ τὰς πλησιάζωσιν εἰς κοινωνίαν, καὶ συναναστροφὴν, ἔτε νὰ τὰς γράφωσιν, ἔτε τὰ παρ' αὐτῶν γράμματα νὰ δέχωνται, περὶ ὧν
βρα-

Συνέδριον
Φιλιππέω-
πόλεως.

(α) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. β'. κεφ. κ'.

(β) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. β'. κεφ. η'.

βραχέως μὲν κ' συντόμως διηγείται ὁ Σωκράτης (α) κατὰ πλάτος δὲ ὁ Σωζόμενος. (β)

§. 11. Μ' ὄλον ὅπῃ ὁ Ἀθανάσιος διὰ τῶν διαταγῶν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου, ἐπέσρεψεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τε, ὅμως μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀποθνήσκων Κώνσας ὁ βασιλεὺς, νέος πάλιν θορύβος, κ' ταραχὰς ἤγειραν κατ' αὐτῷ οἱ Ἀρειανοὶ, διίσχυριζόμενοι παντοίοις τρόποις νὰ τὸν διώξωσι πάλιν ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρείαν, ὅθεν καταπέιδασι, τὸν εὐκόλως καταπειδόμενον, τὸν δεχθέντα τὴν αἰρετικὴν ἀρρώσιν, Κωνσάντιον λέγω τὸν Αὐτοκράτορα, νὰ συγκροτήσῃ σύνοδον εἰς Μεδιόλανα, (πόλις δὲ ἐστὶ τῆς Ἰταλίας) κ' ὅλας τὰς εἰσερχομένας εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον, νὰ ἀναγκάσῃ νὰ συμφωνήσωσιν εἰς τὰ πρότερον συτεθέντα διατάγματα κατὰ Ἀθανασίον, κ' αὐτὸν νὰ τὸν ἐκβάλλωσι τῆς Ἐκκλησίας. Καταγγέλεται λοιπὸν σύνοδος εἰς Μεδιόλανα ἀπὸ τὸν Κωνσάντιον, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τνέ. εἰς τὴν ὁποίαν ἦλθον ἀπὸ μὲν τὴν Ἀνατολὴν ὀλίγοι, παρκετέμενοι οἱ πλείονες, ἢ διὰ τὸ γῆρας, ἢ διὰ σωματικὴν ἀσθένειαν, ἢ διὰ τὸ μακρὸν διάστημα, ἀπὸ δὲ τὰ Ἑσπέρια ἐσυνάχθησαν ὑπὲρ τῆς τ'. ἦν δὲ κ' ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν σύνοδον σὺν τοῖς ἑαυτῷ ὅθεν ἐδὲν θουμασὸν, ἂν ὑπερίσχυσαν οἱ Ἀρειανοὶ τῆς Ὀρθοδόξης, ὅπῃ ἐπαρακάλεν πρῶτον κοινὴν ψῆφον νὰ ποιήσωσι κατὰ τῆ Ἀθανασίον, ὥστε παντελῶς νὰ διωχθῇ ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρείαν, ἐξ ἧν οἱ μὲν ἄλλοι Ὀρθόδοξοι ἢ διὰ φόβον, ἢ ἀπάτην, ἢ ἀγνοίαν τῶν ὄντων συγκατένευσαν, μόνοι δὲ Διονύσιος Μεδιολάνων, Εὐσέβιος Οὐρκέλλων, Λακίφερος ὁ τῆς Μητροπόλεως τῶν κατὰ Σαρδηνίαν νήσον, Διβέριος ὁ Ρώμης, κ' Παυλῖνος ὁ Τριβέρεως, πάντες καλοὶ Ἐπίσκοποι, κ' τῆς ἀληθείας κήρυκες, ἐκραξαν πῶς δὲν πρέπει ἔτω εὐκόλως νὰ καταδικασθῇ ὁ Ἀθανάσιος, μηδὲ γὰρ ἕως ὧδε ἂν γένη, θέλει μείνῃ τὸ κακὸν αὐτό κτ. ἀλλ' εἰς μάτην ἐπλήθον τὸν ἄερα, διότι ὁ αὐτὸς Αὐτοκράτωρ ὡμολόγει τὸν ἑαυτὸν τε κατήγορον τῆ Ἀθανασίον, κ' κοινῶν διατάγματι ἐψηφίσατο, παρακινῶν κ' τὰς λοιπὰς νὰ υπογράψωσιν εἰς τὴν κατ' αὐτῷ ψῆφον, αὐτοὶ δὲ παρρησιασάμενοι, κ' φανερώς τὸν βασιλέα ἐλέγξαντες, ὡς ἀδίκως κ' δυσσεβῶς ἀποφασίζοντα, κ' τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἐδιώχθησαν κ' νὰ κατοικῶσι τὰ ἔσχατα μέρη τῆς Οἰκουμένης κατεκρίθησαν ὀρθῶς λοιπὸν ὁ Ἰλάριος, ταύτην τὴν Σύνοδον κακεντρεχῶν συναγωγὴν ἐκάλεσεν (γ). ὅρα τὸν Σωκράτην (δ), τὸν Θεοδώρητον (ε), κ' τὸν Σωζόμενον. (ζ)

§. 12. Προσέτι συγκροτεῖται κ' ἐν Συρμίῳ σύνοδος τῶν Ἀρειανῶν, διὰ προσαγῆς τῆ Κωνσταντίου, διὰ τὴν τῆ Φωτεινῆ ὅπῃ ἦν ἐκεῖ Ἀρχιερεὺς

Σύνοδος εἰς
Μεδιόλανα.

Σύνοδος ἐν
Συρμίῳ.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (β) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. γ'. κεφ. ια'. (γ) Ἐν τῷ περὶ Συνόδων. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. λς. (ε) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. ιε'. (ζ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. θ'.

ρεὺς αἴρεσιν ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ κατὰ τὸν Βαρώνιον τινέ. διότι ἀποδημῶν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ ὧδε, ὁ Φωτεινὸς φανερώτερα ἐπαρρησίαζε τὸ δόγμα τῆ, τὸ ὁποῖον χαλεπῶς φέροντες οἴτε ἐκ τῆς Δύσεως, καὶ οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς Ἐπίσκοποι, ἐσυναχθήσαν ἐκεῖ, ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνατολῆς ἄλλοι τε, καὶ Γεώργιος ὁ Ἀλεξανδρείας, Βασίλειος Ἀγκύρας, καὶ Μάρκος ὁ Ἀρεθάσιος, ἀπὸ δὲ τῆς Δύσεως Οὐάλης Μερσῶν, καὶ ὁ περιβόητος Οἴσιος Κερδέβης ἀκυσίως παρών. Καταλαβόντες δὲ τὸν Φωτεινὸν, τὸ δόγμα τῆ Σαβελλίᾳ, καὶ Παύλα τῆ Σαμοσατέως φρονέοντα, καθεῖλον ἐυθύς μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν, ἔξω ἀπὸ τὰ πρότερον δεδογμένα περὶ τῆς Πίσεως τρεῖς ἐκθέσεις ἐξέδωκαν, μίαν μὲν, τὴν ὁποίαν Μάρκος ὁ Ἀρεθάσιος μετὰ Ἑλληνικὴν φράσιν ὑπαγόρευσε, τὰς δὲ λοιπὰς δύο, μετὰ Ῥωμαϊκὴν γλῶσσαν· αἵτινες δὲν ἐσυμφώνησαν, ἕτε διὰ τὴν λέξιν, ἕτε διὰ τὴν σύνδεσιν, ἕτε ἀναμεταξύ των, ἕτε μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν, καθὼς ὁ Σωκράτης λέγει, (α) τὰ εἰς αὐτὰς δὲ τὰς ἐκθέσεις περιεχόμενα, ἐν συντομίᾳ φανερώσει ὁ Σωζόμενος (β). Πρὸς τὰτοις ἰσέον, ὅτι Οἴσιος ὁ Κερδέβης πρὸ ὀλίγου, δι' ἐπιβλητῆς τῶν φρονέοντων τὰ τῆ Ἀρείᾳ, καταδικασθεὶς νὰ κάθηται εἰς τὴν ἐξορίαν ὧν ἑκατονταετῆς, διὰ παρακινήσεως πάλιν αὐτῶν μετεκλήθη ὑπὸ τῆ βασιλείας, διότι ἐνόμιζον, πῶς ἂν ἢ διὰ παρακινήσεως, ἢ διὰ βίας ἤθελε γίνῃ σύμφητος μετὰ αὐτὰς, ὡς ἐπιστημότερος, καὶ παρὰ πάντων ἐπαινέμενος, θέλει εἶναι εἰς αὐτὰς ἀξιόχρεως μάρτυς· ὅστις πρῶτον μὲν δὲν ἤθελε νὰ συναίνεσθαι μετὰ αὐτὰς, βιασθεὶς δὲ, καὶ πληγὰς ὡς λέγουσιν ὧν γηραλαῖος ὑπομείνας, συνήνεσε, καὶ ὑπέγραψεν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται. (γ)

§. 13. Τελειωθεὶς τῆς ἐν Συρμίῳ Συνόδου, καὶ οἱ Ἀρειανοὶ διαφωνήσαντες ἀναμεταξύ τῆς, πρὸς διαίτησιν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ νεωτερισθέντων, καὶ ἄλλων, ἐφάνη εὐλογον εἰς τὸν βασιλέα, νὰ ποιήσῃ σύνοδον εἰς Νικομήδειαν τῆς Βιθυνίας, ἐμπόδισεν ὅμως τὴν ἐκεῖ συνέλευσιν ὁ σεισμὸς ὁ μέγας ὁπῆ ἐκεῖ ἐγένετο, ἐξ αἰτίας τῆ ὁποῖα ἠκολούθησε νὰ πέσῃ ἡ πόλις Νικομήδεια, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τινέ. τῆ κή. τῆ Αὐγύστου μηνός· διὸ ἐσυμβεβλήθησαν νὰ μεταφέρωσι τὴν σύνοδον εἰς τὴν γείτονα αὐτῇ Νικαίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ πάλιν ἐμετανόησαν, ἐπειδὴ ἠκολούθησε παλαιὰ εἰς αὐτὴν ἢ περὶ τῆ δόγματος ζήτησις. Τέλος ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει σύνοδον μεγάλην ἐκήρυξε, τὴν ὁποίαν ὑπερον διαχωρίσας, ἄλλη μὲν νὰ γίνῃ ἐν Ἀριμίνῳ πόλει τῆς Ἰταλίας, ἄλλη δὲ ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰσαυρίας προσέταξεν. Ἐσυναχθήσαν λοιπὸν εἰς ἐκείνην μὲν, οἱ Δυτικοὶ μόνον περισσότεροι ἀπὸ τῶν ἐν ταύτῃ δὲ, μόνον οἱ Ἀνατολικοὶ περὶ πῶ τῆ ρε΄. ἀλλ' εἰς

Σύνοδος ἐν Ἀριμίνῳ καὶ ἕτερα ἐν Σελευκείᾳ.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. λ'. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. ς'. (γ) Οὐχὶ μόνον μία Σύνοδος κατὰ Φωτεινὸν εἰς Συρμίον συνήθηθη, ἀλλὰ τρεῖς, μία τῷ τριθ'. ἢ δευτέρῳ τῷ τινά· ἐν ἣ παρήσαν Ἐπίσκοποι Εὐσεβιανοὶ κθ'. καὶ ἡ τρίτη τῷ τινέ. ἐν ἣ ὑπέγραψεν Οἴσιος Κερδέβης.

εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον, καθὼς οἱ Ἐπίσκοποι ἦσαν διαμερισμένοι κατὰ τό-
πος, ἕτω καὶ κατὰ γνώμας· καὶ εὐκολώτερα ἀπὸ τῆς ὀλιγωτέρας, ἢ ἀπὸ
τῆς περισσοτέρας ἐσυγκροτεῖτο· ὅρα περὶ αὐτῶν τῶν Συνόδων, τὸν Σωκρά-
την (α), τὸν Θεοδώρητον (β), καὶ τὸν Σωζόμενον. (γ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ΄.

Περὶ τῶν διαπρεφάντων ἀνδρῶν ἐν ὁσιότητι, ἐπὶ τῶν καιρῶν
τῶν ῥηθέντων Αὐτοκρατόρων.

§. Ι.

Εὰν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς καιρὰς οἱ Ἀρειανοὶ, ὡς λύκοι τὸ τῷ Χριστῷ ποίμνιον
ἐλυμαίνοντο, ὁ Θεὸς ὁμῶς, μετὰ τὴν αὐτῆς χριστότητα ἤγειρεν εἰς αὐτὰς
τὰς χρόνας καὶ ποιμένας πιστὰς τῷ λαῷ αὐτῷ, μεταξὺ τῶν ὁποίων, σιωπῶ
τὸν Νικόλαον Μύρων τῆς Λυκίας Ἐπίσκοπον, τὸν διάπυρον τῶν Χριστι-
ανῶν, καὶ ζηλωτὴν, καὶ ἱερέα, τὸν πολλὴν ἔχοντα πρὸς Θεὸν παρρησίαν, ὅστις
δὲν ἔγραψε μὲν, ἐν ὀνείροις δὲ ἐπίσας τῷ βασιλεῖ Κωνσταντῷ, καὶ τρεῖς
σρατιλάτας ἔκτινος διαβολῆς κατακριθέντας, ἔσωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον,
οἵτινες τὸν ἐπαρακάλεσαν εἰς τὴν πρόσευχὴν τῆς, καὶ ἄλλης σρατιώτας ὁ-
μοίως ἔσωσε, καὶ ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ δὲν παύει μέχρι τῆς
σήμερον, ἐκείνους ὅπῃ τὸν ἐπικαλεῖται νὰ τὰς λυτρώνη ἀπὸ πᾶσαν ἀνάγ-
κην, καὶ ἑτέρας τινὰς ὁμοίως αὐτῷ διαλάμψαντας.

Νικόλαος
Μύρων τῆς
Λυκίας Ἐ-
πίσκοπος.

Παῦλος
Κωνσταντι-
νῆπόλεως.

§. 2. Παῦλος ὁ Κωνσταντινῆπόλεως Ἐπίσκοπος, ὅστις πατρίδα μὲν ἔσ-
χε τὴν Θεσσαλονίκην, διάκονος δὲ ἐ χρημάτισε τῆς ἐν Κωνσταντινῆπόλει
Ἐκκλησίας, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Ἐπίσκοπος αὐτῆς ἔ-
γενεν, ἀνδρωπὸς ἐλόγιμος, καὶ λαμπρῶς ἐπὶ Ἐκκλησίας διδάξας, εἰς δὲ
τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς, καὶ τὰς ὁμολογίας τῶν ἐξουσιασῶν, ἔκ ἦν ἐπι-
τήδειος, καθὼς ἐμαρτύρησε δι' αὐτὸν καὶ ὁ πρὸ αὐτῷ Ἀλέξανδρος, εἰς τὰς
ἐρωτῶντας αὐτὸν κληρικὰς, εἰς ποῖον ὕψερρον ἀπὸ αὐτὸν νὰ δώσωσι τὴν
Ἐκκλησίαν, ἀνίσως, εἶπε, καλὸν εἰς τὰ Θεῖα, καὶ διδακτικὸν ὁμῶς ζητεῖ-
τε, νὰ ἔχετε τὸν Παῦλον. Οὗτος ζηλωτὴς θερμότατος τῆς ἐν Νικαίᾳ
συνόδου ἔγενε, καὶ ὑπερασπιστὴς μέχρι θανάτου ἀνδρικώτατος, τὸν ὁποῖον ἔ-
χι ἀπαξ κατεβίβασε τῷ θρόνῳ ὁ Κωνσταντῖος, ὁ τῷ Μακεδονίᾳ προσφι-
λῆς,

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. β'. κεφ. λζ'. λθ'. (β) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. β'. κεφ.
ιη'. καὶ κς'. (γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ις'. καὶ κβ'.

λης, ἢ βοηθός, τὸ μὲν πρῶτον ὡς τάχα δὲν ἐπολιτεύετο καλὰ, ἢ τέλος κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν, ἢ ἐπνίγη διὰ συνεργείας τῶν Ἀρειανῶν εἰς τὴν Κακκασὸν τῆς Καππαδοκίας, ὅρα τὸν Σωκράτην (α), τὸν Σωζόμενον, (β) ἢ τὸν Θεοδώρητον. (γ)

§. 3. Κύριλλος, ὁ γεγονώς πρῶτον Πρεσβύτερος τῆς ἐν Γεροσολύμοις Ἐκκλησίας, εἶτα ἢ Ἐπίσκοπος, ἄνθρωπος ὑπέροχος, ἢ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὑπερασπιστῆς δραστήριος· αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν πολλὰκις ἐκβληθεὶς τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ ἐπιβλαῆς τῶν Ἀρειανῶν, ἢ πάλιν λαβὼν αὐτὴν, τελευταῖον εἰς τὰς ἐσχάτας χρόνας τῆς ἡλικίας τῆς, ἀκλόνητον ἐβάσταξε τὸν θρόνον τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτῆς εἰς τὸν καιρὸν Θεοδοσίᾳ τῆ Ἀυτοκράτορος, εἰς χρόνας ὀκτώ, καθὼς ὁ Γερώνυμος εἰς τὸν κατάλογον τῶν συγγραφέων σημειῶναι (δ). Ἦν δὲ παρὼν ἢ εἰς τὴν οἰκουμενικὴν Β΄ σύνοδον τὴν ἐν Κωνσταντινῶν, καλέμενος ὑπὸ αὐτῆς ἐν τῇ συνοδικῇ Ἐπιστολῇ, τῇ παρὰ τῷ Θεοδώρητῳ κειμένη (ε) αἰδεσιμώτατος, ἢ Θεοφιλέστατος, τὸν ὁποῖον μαρτυροῦσιν οἱ συνελθόντες εἰς αὐτὴν Πατέρες, ὡς κανονικῶς παρὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων ἐχειροτονήθη πάλαι, ἢ πολλὰ ἀγωνισθεὶς πρὸς τὰς Ἀρειανὰς εἰς διαφόρους τόπους. Σώζονται αὐτῆς κατηχήσεις, τὰς ὁποίας συνέγραψεν εἰς τὴν νεότητά τῆς, κατὰ τὸν Γερώνυμον (ζ), αἱ δὲ μυσαγωγικαὶ κατηχήσεις, ἢ αἱ πρὸς Κωνσταντίον, ἢ Ἀυγυστίνον, ὅπως εἰς αὐτὸν ἀποδίδονται, λέγῃσι νὰ εἶναι ὑποβολιμαῖοι, ὡς ὁ Ριβέτος (η)· ἢ ὁ Κόκος. (θ)

Κύριλλος
Γεροσολύμων.

§. 4. Γέλιος, ὁ Ρώμης Ἐπίσκοπος διάδοχος τῆς μετὰ τὸν Σίλβεστρον ὀλίγον καιρὸν ἐπισκοπήσαντος Μάρκου, διάπυρος ὑπερασπιστῆς τῆς ἐν Νικαίᾳ πίστεως, ἢ τῆς Ἀθανασίᾳ πρόμαχος, ἢ βοηθός πλέον τῶν ἄλλων, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ῥηθέντων ἐν τοῖς ἀνωτέρω κεφαλαίοις, ἢ ἔνεκα πολλὰς εἰρωνίας ἢ περιγελάσματα ἀπέσας ἐκ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου τῶν Ἀρειανῶν, τελευταῖον καθηρέθη ἀπὸ αὐτῆς εἰς τὴν ψευδοσαρδικὴν σύνοδον, ὅπως μὲ ἄλλας ὀρθοδόξους, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται· αὐτὸς εἰς βαδύ γῆρας ἐλθὼν, ἢ ποιμάνας τὴν τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίαν χρόνος δεκαπέντε, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε.

Γέλιος Ρώμης.

§. 5. Γέλιος ὁ Φιρμικός, ἔχι ὁ Μάρτενος ὁ μαθηματικός, εἰς ποῖον τόπον, ἢ ἀπὸ τίνος γονεῖς νὰ ἐγεννήθη, εἶναι ἀδηλόν, τῆτο δὲ μόνον εἶναι γνωστὸν, ὅτι κατὰ τὰς χρόνας Κωνσταντῶς, ἢ Κωνσταντῆς ἀκμάσας, ὑπόμνημα πρὸς αὐτὰς ἀξιόλογον ἔγραψε, περὶ μυσηρίων, ἢ σφαλμάτων τῶν βεβήλων θρησκειῶν, δι' ὧν παρακινᾷ αὐτὰς εἰς τὸ νὰ ἐκριζώσωσιν ἐκ θεμελῆς τὴν εἰδωκολατρείαν.

Γέλιος
Φιρμικός.

Α α α 2

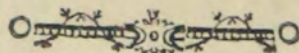
§. 6.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β΄. κεφ. ε΄. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ΄. κεφ. γ΄.
(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β΄. κεφ. ε΄. (δ) Κεφ. ρβ΄. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε΄.
κεφ. θ΄. (ζ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (η) Ἐν τῇ Ἱερῇ κριτικῇ. (θ) Ἐν τῇ
δοκιμασίᾳ.

§. 6. Γλάριος Ἐπίσκοπος τῶν ἐν τῇ Γαλλίᾳ Πυκταύων κατὰ τὸν Ρ' ρφίνον (α), τῶν θείων Γραφῶν ἐμπειρώτατος, φύσει ἡμέρος, καὶ ἡσυχος, καὶ εἰς τὸ πείθειν ἐπιδέξιος, καὶ ἔμπειρος, ἕτος γενναίως τῇ τῶν Ἀρειανῶν αἵρεσει ἀντέστη, εἰς τρόπον ὅτι, ὠνομάζετο φραγγέλιον, καὶ μάστιξ τῶν αἵρετικῶν. ὕψερὸν ἀπὸ τὴν ἐν Μεδιολάνοις συναθροισθεῖσαν σύνοδον, μετὰ τὴν ἐπιβλήν τῆ Σατορνίνε Ἐπισκόπου Ἀρελάτης τῆ Ἀρειανῆ, εἰς Φρυγίαν ἐξωρίσθη, ἐκεῖθεν δὲ μετὰ χρόνου τεσσάρων εἰς τὴν ἐν Σελευκείᾳ Σύνοδον ἀνακαλεῖται, καὶ ἀπὸ αὐτὴν ὁμῶς μετὰ τὰς ἀποσαλθέντας παρὰ τῆς συνόδου πρέσβεις ἦλθεν εἰς Κωνσταντινέπολιν, ὅσα βλέπων τὸν ἔσχατον τῆς πίσεως κίνδυνον, μετὰ τρεῖς λιβέλλας ἐζήτησεν ἄδειαν ἀπὸ τὸν βασιλέα πρὸς διάλεξιν μετὰ τὰς ἐναντίας τῆς πίσεως, τοῖς ὁποίοις δὲν ἤρρεσε. τελευταῖον ὡς αἴτιος τάχα, τῶν εἰς τὴν Ἀνατολὴν διαφορῶν, καὶ διαφωνιῶν, προσάξεται ἀπὸ τὸν Ἀυτοκράτορα νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς Γαλλίας. Ἐξέδωκε δὲ βιβλία ιβ΄. περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος κατὰ τῶν Ἀρειανῶν, βιβλίον περὶ Συνόδων, βιβλίον κατὰ Κωνσταντίαν, καὶ Ἀυξεντίαν, ὑπομνήματα εἰς τινὰς τῶν ψαλμῶν, εἰς τὸν Ματθαῖον, καὶ ἕτερα τινὰ ἐγχειρίδια, καὶ πολλὰς Ἐπιστολάς, συνεγράψατο. ἐτελεύτησεν εἰς τὴν πατρίδα τῆ, ἐπὶ τῆς Ἀυτοκρατορίας Οὐαλεντιανῆ, καὶ Οὐάλεντος.

Εὐσέβιος ὁ
Οὐρκέλων.

§. 7. Εὐσέβιος ὁ Οὐρκέλων τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Ἐπίσκοπος, Σαρδῶος ἦτοί ἐκ τῆς Σαρδικῆς κατήγετο, καὶ πρῶτον ἀναγνώστης εἰς Ρώμην ἐχρημάτισεν, ἔπειτα Ἐπίσκοπος τῶν Οὐρκέλων, ὅσις ἐπειδὴ δὲν ἐσυμφώνει μετὰ τὰς Ἀρειανῆς εἰς τὴν ἐν Μεδιολάνοις συγκροτηθεῖσαν σύνοδον νὰ υπογράψῃ εἰς τὴν καθάρεσιν τῆ Ἀθανασίαν, ἐξόριζεται ἀπὸ τὸν Κωνσταντινὸν εἰς Σκυθόπολιν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Καππαδοκίαν. λυτρωθεὶς δὲ ἀπὸ τὴν ἐξορίαν ἐπὶ τῶν καιρῶν Γβλιανῆ τῆ βασιλέως, περιήρχετο τὴν Ἀνατολὴν, καὶ Ἰταλίαν ἐπαγγελόμενος τὸν ἰατρὸν, καὶ ἱερέα, καὶ ἐπιστηρίζων τὰς Ἐκκλησίας τῆ Θεῆ εἰς τὴν ὑγιᾶ πίσιν. ἐτελεύτησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Οὐαλεντιανῆ, καὶ Οὐάλεντος. δι' αὐτὰς τὰς δύο Ἐπισκόπους τὸν Γλάριον, καὶ Εὐσέβιον λέγει ὁ Ρ' ρφίνος (α), ὅτι ὡς δύο φῶτα μεγαλοπρεπῆ τῆ κόσμῳ κατηύγασαν, καὶ ἐφώτισαν, τὸ Ἰλλυρικόν, τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὰς Γαλλίας, ὡς πάντες οἱ ἐν αὐταῖς ταῖς πόλεσιν ἔφυγον ἀπὸ τὰς σενᾶς, καὶ κρυπτὰς γωνίας τῶν αἵρετικῶν.

ΚΕΦΑ΄

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ΄.

Περὶ Γελιανῆ τῆ Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆ γενομένων
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Αὐτὸς δ' ἀπέθανεν ὁ Κωνσάντιος ἐν Μόμφε Κρίναις μεταξύ Κυλίκων, καὶ
Καππαδόκων, ὅπῃ εἶναι πρὸς τὸν Ταύρον, περὶ τὴν τρίτην τῆ
Νοεμβρίου μηνός, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τξά. ἀπὸ παροξυσμὸν ὅπῃ τὸν ἐκυ-
ρίευσε, καὶ χολὴν, καὶ ἐβαπτίσθη εἰς Ἀντιόχειαν παρὰ Εὐζωῖς Ἀρειανῆ,
ζήσας χρόνος μέ. ἐξ ὧν δεκατρεῖς ἐβασίλευσε μετὰ τὸν πατέρα τῆ, εἰκο-
σιπέντε δὲ ὑπερον ἀπὸ αὐτὸν, κατ' ὃν χρόνον ὁ Γελιανὸς ἦν εἰς Θράκην,
ὅστις μαθὼν τὸν θάνατόν τῆ, εἰσῆλθεν εἰς Κωνσταντινέπολιν περὶ τὴν ἑνδε-
κάτην τῆ Δεκεμβρίου, καὶ ἀνηγορεύθη Αὐτοκράτωρ, μὴν ὄντας μακρὰν ἀπὸ
τὸ βασιλικὸν γένος· διότι ἦν ἀνεψιὸς τῆ Μεγάλῃς Κωνσταντίνῃς, ἀπὸ τῆν ἀ-
δελφῆν τῆ, καὶ μητρός Γάλῃς τὸ ὄνομα, ἐξ ἀπαλῶν οὐύχων τὴν Εὐσε-
βῆ Τρησκεῖαν διδαχθεὶς, καὶ ὧν νέος ἔγινεν ἀναγνώστης τῆς ἐν Νικομηδείᾳ
Ἐκκλησίας, ὑπερον φανερώς ἐξερχόμενος τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἔπεσεν
εἰς τὴν τῶν ἔθνῶν, ὡσεὶ καὶ μετὰ μιανὴν συνήθειαν εἰς Ἀρχιερεῖα καθιερώθη,
ὅθεν δικαίως ἀποσάτης καὶ παραβάτης ἐπωνομάθη.

§. 2. Λαβὼν δὲ τὴν βασιλείαν ὁ Γελιανὸς, ἐσοχάζετο μετὰ τῆν τρόπον
να οἰκισθῆ τὰ πλήθη, καὶ κατειρωνευόμενος, καὶ κρύπτων τὸ μῖσος τῶν
Χριστιανῶν, μετὰ τὸ ὁποῖον ἐφλέγετο τὰ σπλάγχνα τῆ, ἐφάνετο ἰλαρὸς,
καὶ εὖνος πρὸς αὐτὰς, μὴν ἔχων φανερόν τὸ δυσσεβὲς τῆς ψυχῆς, διότι
πολύ ἐφοβεῖτο τὰς στρατιώτας, ὅπῃ εἶχον δεχθεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς τὰ
τῆς Εὐσεβείας μαθήματα, ὅθεν ἐκείνας τὰς Ἐπισκόπους ὅπῃ ἐδιώχθησαν
ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας τῶν, καὶ ἐκατοίκεζν εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς οἰκισμένης, ἐπ-
ρόσαξε να ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν, ὁμοίως καὶ τὰ ἀρπαχθέν-
τα ὑπάρχοντά τῆς ἔδιδεν, ἄτε να ὑβρίζεται, ἄτε ἀκρίτως να δυσιάζη τις
Χριστιανὸς ἐδέσπισε, καὶ ὅσοι ἀδικήθησαν ἀπὸ τὰς εὐνάχας να ἀπολαμβά-
νωσι τὰ κακῶς ἀφαιρεθέντα· εἰσῆλθε δὲ καὶ ἅπαξ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κα-
τὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Γενεθλίων, τάχα να προσευχηθῆ, ἔπειτα δολίως ἄρ-
χισε να πολεμῆ τὴν Χριστιανικὴν πίσιν, διὰ τῆτο τοῖς Χριστιανοῖς, τὰς ὁ-
ποῖαις αὐτὸς Γαλιλαίαις καταφρονητικῶς ἐκάλει, κατὰ τῶν ὁποῖων καὶ τρία
βιβλία ἔγραψεν, ἀπηγόρευε, να στρατεύωνται, ἢ γραμματικὴν, καὶ ἄλλας ὁ-
μοίας ἐλευθεροπρεπεῖς μαθήσεις, ἢ να διδάσκωσιν, ἢ να διδάσκωνται, καὶ

Γελιανὸς
Αὐτοκρά-
τωρ ἀπὸ
Χ. Γ. 361.

αὐτὰ μὲ κοινὸν διάταγμα τὰ ἐδέσπισε · καὶ ὑπερον ἀπὸ αὐτὰ διώξας ἀπὸ τὴν αὐτὴν πάντας τὰς Χριστιανὰς, μεταξὺ τῶν ὑποίων ἦν ὁ Γοβριανὸς, Οὐαλεντιανὸς, καὶ Οὐάλης, οἵτινες μετ' αὐτὸν ἐπὶ τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον ἀνέβησαν, μόνον Ἐθνικὰς εἰς τὰς ἀρχὰς, καὶ ἀξιώματα ἐντίμως ἀνεβίβαζε. Πρὸς τέτοις ἐδέσπισεν, ὁ κατ' εἰς νὰ πολιτεύηται κατὰ τὴν διάφορον αἵρεσίν τε, ἐλευθέρως, καὶ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν τε, μήτε ἄλλο πάντως, παρὰ νὰ ὑποβάλῃ τὰς αὐτῶν ἐριθείας, καὶ φιλονεικίας, τὰ τῶν Ἐθνικῶν νομιζόμενα ἱερὰ, μὲ τὰ τῶν Χριστιανῶν ἔθιμα, κατ' ὑπερβολὴν συνεσχισμάτισε, καὶ μὲ τὸν καιρὸν, μὲ δοσίματα, καὶ πολλὰς χρηματιστικὰς τρόπας, φανερώς ευκαίρως τὰς Χριστιανὰς πᾶσαν τὴν περισίαν αὐτῶν · τὰς Ἐκκλησίας αὐτῶν κατηδάφισε, τὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ, μὲ τὰ ἔξοδα τῶν Χριστιανῶν ἀνεκαίρισε, καὶ ταχέως νὰ ἀνοίγωσι τὰς βωμὰς ἐπρόσβαξεν · ὁμοίως καὶ ὁ Ἀθανάσιος ἐξωρίσθη, ὅσις μὲ συμβαλὴν ἐπιτηδεῖαν, ἀπατῶν τὰς, διώκτας διέφυγε, καὶ τελευταῖον ἔδωκεν ἄδειαν, καὶ συνεχώρησε τοῖς ἀσπλάγχχοις, καὶ δυστεβεζάτοις Ἐθνικοῖς νὰ φέρωνται παντοίοις τρόποις κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὸν Ἀμάχιον, ὅρα καὶ τὸν Σίδαν. Αὐτὸς ὁ παραβάτης περιερχόμενος ποτὲ διὰ τῆς Χαλκηδόνος, ὁ τότε τῆς Ἐπίσκοπος Μάρις, ἐχθρὸν αὐτὸν, καὶ ἀρησίσχιστον ἐκάλει, ὅς δὲ τὸ ἀνεξίκακον προσποιούμενος, ὑπαγε, εἶπε, ταλαίπωρε, καὶ ἀποκλαῖσθε τῶν ὀμμάτων τὴν πῆρωσιν, διότι ἐπατχεῖν ἀπὸ ἐπίχυσιν, καὶ ρευματισμόν· αὐτὸς δὲ ἀνταπεκρίθη, εὐχαρισῶ τῷ Σωτῆρι μετ' Χριστῷ, ὅτι μὲ ἐπρομήθευσε, νὰ μὴν ἰδῶ τὸ ἀσεβέστατον, καὶ ἀναιδέστατον πρόσωπόν σε.

Χαρακτήρ
Ἰβλιανῆ.

§. 3. Τέταρτὸν τῆ Ἰβλιανῆ τὴν προσωπογραφίαν, τὰ ἦδη, καὶ τὴν ἀνασιργίαν, τὴν ἀποσασίαν, τὴν ραδιουργίαν, καὶ τὴν ἀπατητικὴν ἀγχινοίαν, ἔτι καὶ τὴν σπαδὴν καὶ μεθοδίαν εἰς τὸ νὰ καταδιώξῃ τὰς Χριστιανὰς, διεξοδικῶς περιγράφουσιν ὁ Ναζιανζῆς Γρηγόριος, Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας, καὶ ἄλλοι τῶν ἱερῶν Πατέρων · Αὐτὸς, μὲ τὸν ὑπ' αὐτῆ κινήσεντα κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν συνέμιξε τὴν παιδῶν, μαρτυρῶντος τῆ Ναζιανζῆ (α), ὅθεν καὶ πολὺ βλαπτικώτερος, καὶ ὀλεθριώτερος ἀπὸ τὰς πρὸ αὐτῆ τυράννης ἐγίνε, καὶ ἐσπέδαξε νὰ προσκαλῇ τὰς ἀνδρώπας εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν πλέον μὲ τιμὰς, ἢ μὲ βίαν, καὶ κολαστηρίων σρεβλώσεις, ἐχθὶ τόσῳ θανατῶνων καὶ φονεύων τὰ σώματα τῶν Χριστιανῶν, ὅσω σοχαζόμενος μὲ ραδιουργήματα, καὶ τέχνας ἀπατηλὰς νὰ ἐκρῆζώσῃ τὸν Χριστιανισμὸν ριζόθεν· Ἐπωνομάσθη ὁ Ἰβλιανὸς (κατὰ τὸν Ναζιανζῆ (β)) Εἰδωλιανὸς, ἐπειδὴ τὰς τῶν εἰδώλων βωμὰς κλεισθέντας ὑπὸ Κωνσταντῖνα τῆ μεγάλα, αὐτὸς ἤνοιξε, καὶ τοῖς Ἐθνικοῖς ἀπέδωκε, τὰς Ἐκκλησίας ἐγύμνωσε τῶν ὑπαρχόντων, λέγων τοῖς προεσῶπιν μὲ περιγέλασμα, μακάριοι οἱ πτωχοὶ κτ'. ὅλος δὲ ὅλα ἦν δεδομένος τῇ μαγικῇ τέχνῃ, καὶ τοῖς τῶν Ἐθ-

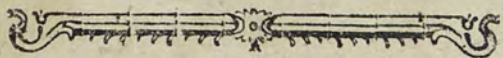
(α) Ἐν τῷ α', σηλιτευτικῷ.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

νικῶν μαγχανεύμασιν ὅπῃ ἐποίεν διὰ μέσθ τῆς σπλαγχνοσκοπίας. Ἐδωκεν ἔτι ἄδειαν τοῖς Ἑβραίοις νὰ οἰκοδομήσωσι τὸ τῷ Σολομῶντος ἱερόν, πρὸς ἐντροπὴν τῶν Χριστιανῶν τάχα, ὅθεν λαβόντες ὄρισμὸν οἱ Ἰσραδαῖοι, καὶ ἀρχίσαντες μὲ διάπυρον ζῆλον τὸ ἔργον, ἐξήρχετο πῦρ ἐκ τῶν θεμελίων καὶ τὰς κατέκαιεν. ὅθεν καὶ ἀπλησίαστος εἰς αὐτὰς ἐγένετο ὁ τόπος. προσέτι καὶ ἀπὸ ἄλλα σημεῖα φοβηθέντες οἱ Ἰσραδαῖοι ἀφῆκαν τὸ ἱερόν ὅπῃ ἀρχισαν νὰ οἰκοδομήσωσιν. ὄρα περὶ αὐτῆ τὸν Σακράτην (α), τὸν Θεοδώρητον (β), καὶ τὸν Σωζόμενον. (γ)

§. 4. Τελευταῖον ἐφονεύθη ὁ ἀσεβὴς, καὶ ἔσχατος τῶν ἐθνικῶν Ἀυτοκρατόρων, ἐν τῷ κατὰ Περσῶν πολέμῳ, ἀπὸ ἑνὸς ἰππέα κονταρευθεὶς, εἰς τὰς κς'. τῷ Ἰαννί μηνός, ὡν ἐτῶν λβ'. βασιλεύσας χρόνον ἕνα, καὶ μῆνας οὐκτώ, διὰ τὸν ὁποῖον λέγουσι, πῶς εὐθὺς ὅπῃ ἐδέχθη τὴν πληγὴν, νὰ ἐγέμωσε τὴν χεῖρα τῆ ἀπὸ αἷμα, καὶ νὰ τὸ ἔρριψεν εἰς τὸν ἄερα, καὶ νὰ εἶπε, νενίκηκας Γαλιλαῖε, καὶ τὴν νίκην ἐν ταύτῳ ὡμολόγησε, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐτόλμησεν. ὄρα τὸν Θεοδώρητον (δ) ἔτω πολλὰ ὁ θεόργιστος κατὰ τῷ Χριστῷ, τῷ ἀνταγωνιστῷ ἐλύττησε, καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆ, ὅσιν ἀπὸ χρησμῶς ἀπατώμενος τὴν νίκην ὠνεροπόλει, καὶ μετὰ τὴν Περσικὴν μάχην τὸν πρὸς τὰς Γαλιλαῖας πόλεμον ἐφοβέριζε. Παρομοίως τέτῳ, καὶ Διβάνιος ὁ σοφιστὴς τὴν νίκην προσμένων, καὶ τὰς τῷ Ἰβλιανῷ φανταζόμενος ἀπειλὰς, ἠρώτησεν εἰς Ἀντιόχειαν ἕνα παιδάγωγόν ἀναγελῶν τὰ ἡμέτερα, τί κάμνει, λέγων, τοῦ τέκτονος υἱός. εἶπε σεντέκι, ἢ κατὰ τὸν Σωζόμενον (ε), θῆκην ξυλίνην πρὸς θάνατον αὐτῷ κατασκευάζει, εἰς τὴν ὁποῖαν μετ' ὀλίγας ἡμέρας βαλθεὶς ὁ ἐχθρὸς τῷ Χριστῷ ἐκομίσθη, ὄρα τὸν Θεοδώρητον. (ζ)

§. 5. Δι' αὐτὸν τὸν ἀλιτήριον διαλαμβάνει πολλὰ καὶ ὁ Ζώσιμος (η), τὸν ὁποῖον ὡς ὁμόφρονα πολὺ ὑψώνει, καὶ ἐκ τῶν Λατίνων Ἀρμιανὸς ὁ Μαρκελίνος. Ἐγραψεν αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς, τὰς καλεμένας Καίσαρας, περιέχει δὲ ἡ βίβλος, τὰς ἀπὸ Ἀυγύστου Ῥωμαῖας βασιλεῖς, καὶ ἕτεραν βίβλον περὶ τῶν τριῶν σχισμάτων, καὶ τὰ καλέμενα Κρόνια, καὶ τὸν μισοπώγωνα, περὶ τῷ πόθεν τὰ κακὰ κατὰ τὰς ἀπαιδεύτους, πρὸς τὸν κύνα Ἡράκλειτον, πῶς κυνήσεν, ἐπισολὰς παντοδαπὰς κτ'. ὄρα τὸν Σιδῖαν.

ΚΕΦΑ'-

(α) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. γ'. κεφ. α'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. γ'. κεφ. β', καὶ γ'. (γ) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. ε'. κεφ. β'. καὶ γ'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. κέ. (ε) Ἐκκλησ. Γ' σ' βιβλ. ε'. κεφ. β'. (ζ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. κγ'. (η) Εἰς τὸν βίον αὐτῆ.

Θάνατος
αὐτῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄.

Περὶ Γοβιανῆ τῆ Αὐτοκράτορος, καὶ τῶν γενομένων ἐξ' αὐτῆ
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Μετὰ τὴν σφαγὴν τῆ Γαλιανῆ, μὴν ἀργοποροῦντες οἱ στρατιῶται, ὁμῶς
μετὰ τὰς Ὑπάρχους, τῇ ἐρχομένῃ ἡμέρᾳ, κατέστησαν βασιλεῖα τὸν
Γοβιανὸν ἄνθρωπον ἀνδρείον, καὶ εὐγενῆ υἱὸν Βαρωνιανῆ Κόμητος χρηματί-
σαντα, τῇ κζ'. τῆ Γενίᾳ μηνός, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τξγ'. ὅστις προκρίθει
εἰς τὸ νὰ βασιλεύσῃ δὲν ἤθελε, μετὰ βίαν δὲ παρακινούμενος ὑπὸ τῶν
στρατιωτῶν, ἐφώνησε πῶς δὲν ἤθελε νὰ βασιλεύῃ εἰς ἀνθρώπους Ἑλληνας, ὧν
αὐτὸς Χριστιανός, γενομένης δὲ κοινῆς φωνῆς πάντων ὁμολογόντων, καὶ
αὐτοὶ νὰ εἶναι Χριστιανοί, δέχεται τὴν βασιλείαν, ὅρα τὸν Σωκράτην (α),
τὸν Θεοδώρητον (β), καὶ τὸν Σωζόμενον (γ), καὶ καθὼς μετὰ δοκιμὴν ἀπὸ
θεομηνίαν τῆ πρὸ αὐτῆ βασιλεύσαντος νὰ ἔπαθε κακῶς τὸ ὑπήκοον, μη-
δὲ ὅλως ἀργοπορήσας, ἔγραψεν εἰς τὰς προεστώτας τῆς Ἐκκλησίας νὰ συ-
ναθροίζωνται εἰς αὐτὰς, καὶ τὸν Θεὸν ἐπιμελῶς νὰ θεραπεύωσι, καὶ μόνον
εἶναι σέβας τοῖς ἀρχομένοις τὴν τῶν Χριστιανῶν πίσιν, καὶ νόμον ἐξέδωκεν, οἱ Ἐπί-
σκοποι ὅπῃ δὲν ἐφθάσαν ἀπὸ τὸν Γαλιανὸν νὰ ἀνακληθῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας
ταύτας, δηλαδὴ νὰ ἐπανέλθωσιν ἀπὸ τὴν ἐξορίαν προσάζοντα, καὶ τὰς Ἐκ-
κλησίας νὰ ἀποδοθῶσιν αὐτοῖς ὅπῃ τὴν ἐν Νικαίᾳ πίσιν ἐφύλαξαν ἀκή-
ρατον· ἔγραψε καὶ πρὸς Ἀθανάσιον παρακαλῶν νὰ τὸν γράψῃ τὴν ἀκριβῆ
περὶ τῶν θείων διδασκαλίαν, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀθανάσιος συναθροίσας τὰς ἑλ-
λογιμωτέρους Ἐπισκόπους, ἀντέγραψε νὰ φυλάττωσι παρακαλῶν τὴν ἐν
Νικαίᾳ ἐκτεθεῖσαν πίσιν, ὡς σύμφωνον μετὰ τὰ Ἀποστολικά δόγματα, ἢ
ὅποια κεῖται παρὰ τῷ Θεοδώρῳ. (δ)

§. 2. Πρὸς τῆτοις καὶ νόμον ἕτερον ἔγραψε τῆ σίτις, προσάζοντα τὸ
σιτηρέσιον νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὰς Ἐκκλησίας, ὅπῃ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἐ-
φιλοδώρησεν, ὁ δὲ Γαλιανὸς ὑσέρησεν· ἐσφάλισε δὲ καὶ πάντα τῶν Ἑλ-
λήνων ἱερά, καὶ ὅ, τι ἄλλο πρότερον δι' ὠφέλειαν, καὶ τιμὴν θρησκείας ἐ-
χαρίσθη, ἢ ἐνομοθετήθη ὑπὸ Κωνσταντῖνος, καὶ τῶν υἱῶν τε, καὶ ὑσερον ἀ-

Φη-

(α) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. γ'. κεφ. κβ'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. δ'. κεφ. α'. (γ)
Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. ε'. κεφ. γ'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. γ'.

φιρέθη από τὸν Γβλιανόν, πάλιν ἐπέσρεψεν, ποιῶν ὅσα πρὸς αὐξήσιν, καὶ βεβαίωσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως συνέλελκεν, διότι ἦν πολὺ εὐσεβής· ὅστις χιλιάρχος ὢν, ὅταν ὁ Γβλιανὸς ἐπρόσαξε τὰς σραλιώλιας μὲ νόμον, ἢ νὰ δυσιάσωσιν, ἢ νὰ ἐξέρχωνται τῆς σραλείας, ἐπρόκρινε κάλλιον νὰ ρίψῃ τὴν ζώνην ὅπῃ ἐφόρει τῆ σραλιωλικῆ ἀξιωμαίος, ἢ νὰ τελειώσῃ βασιλείας ἀσεβῆς πρόσαγμα. Οὕτω τὸν Σωκράτην (α).

§. 3. Ἀρχισαν δὲ καὶ οἱ προσεῳτες τῶν αἰρέσεων νὰ φιλονεικῶσι μετὰ αὐτῶν, καὶ πρῶτον οἱ Μακεδονιοὶ ἔδωκαν ἀναφορὰν τῷ Γοβιανῷ, παρακαλῶντες νὰ ἐξωθῶνται ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας οἱ τὸ ἀνόμιον δογματίζοντες, καὶ νὰ ἀντιστάξῃ αὐτοῖς· τοῖς ὁποίοις ἔδεν ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς εἰμῆ, φιλονεικίαν μισῶ, τὰς δὲ τῆ ὁμονοίᾳ προστρέχοντας, ἀγαπῶ, καὶ τιμῶ· καὶ τῆτο ἀκέσαντες οἱ φιλονεικεῖν θέλοντες, κατέπαυσαν ἀπὸ τὴν ἀντάδειαν, καὶ φιλονεικίαν, ὅθεν οἱ Ἀκακιανοὶ φιλόνοικοι ὄντες, καὶ μαθόντες αὐτὸ, συνήχθησαν εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, ὅπου συναδρουσάσης συνόδου, κοινῆ γνώμῃ βιβλίον συγγράψαντες, κατωμολόγαν τὸ ὁμολοσιον, καὶ τὴν ἐν Νικαίᾳ Πίσιν κυρώσαντες, τῷ βασιλεῖ προσεκόμισαν, ὡς φαίνεται παρὰ τῷ Σωκράτη (β), καὶ Σωζομένῳ (γ), τοῖς ὁποίοις ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίθη, πῶς εἰς ἔδνα θέλει νὰ φανῇ ὀχληρὸς εἰς τὰς ὁπωσῆν πιτεύοντας, νὰ ἀγαπᾷ δὲ, καὶ νὰ τιμῆσῃ ἐκείνας ὅπῃ ἀρχίσσῃ τὴν ἑνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ Σωκράτης λέγει (δ). Οὕτω λοιπὸν ὁ Βασιλεὺς τότε τὴν ὁρμὴν τῶν φλυαριῶν ὅπῃ προαιρῶντο ἐκράτησεν, οἱ ὁποῖοι Γβλιανῶ βασιλεύοντος, ὡς παντελῶς τῆ χριστιανισμῶ κινδυνεύοντος, εἶχον ἡσυχίαν, κοινῶς δὲ πάντες τὸν Θεὸν ἰκέτευον νὰ γένη ἴλεως αὐτοῖς.

§. 4. Ἀναχωρήσας δὲ τότε ταχέως ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, ὑπῆγεν εἰς Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, ὅπου ἔθαψε τὸ σῶμα τῆ Γβλιανῶ, καὶ πάντα τὰ εἰς κηδείαν νόμιμα τελέσας, Ὑπατος ἀνηγορεύθη, καὶ ἐκεῖθεν ἐρχόμενος εἰς Κωνσταντινῆσιν, ἀφινιδίως ἐν Δαδασάνοις χωρίῳ τῆς Βιθυνίας καθ' ὁδὸν ἐτελεύτησε, τῇ ιζ'. Φεβρουαρίῳ μηνός, ἢ ὡς λέγουσι τινὲς, ἀφ' ἧ ἐδέπνησε, καὶ ἔφαγε μανητάρια φαρμακερὰ, διότι ἦν λιτὸς εἰς τὴν διαίταν, ἢ ἀπὸ τὴν μυρωδίαν τῆ οἴκου ὅπου ἐκοιμᾶτο, ὁ ὁποῖος ἦν νεοασβεσωμένος, καὶ εἶχεν ἰκμάδα, καὶ οἱ τοῖχοι νοτεροὶ, καὶ εἶχον πῦρ ἀνημμένον, ἐπειδὴ ἦν χειμῶν· ἀπὸ αὐτὰ λοιπὸν τὰ αἷτια ἀπέθανεν, ἔπει ἀπὸ Χριστοῦ τῆδ'. βασιλεύσας μῆνας ἑπτὰ. καὶ ἡμέρας εἰκοσιδύο, ζήσας χρόνος λγ'. τὸν ὁποῖον ἔτε ἡ γυνὴ τῆ Χαριτῶ ἐπρόφθασε νὰ τὸν ἰδῆ βασιλέα (ε).

Θάνατος
Γοβιανῶ.

ΚΕΦΑ'-

(α) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. γ'. κεφ. κβ'. (β) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. δ'. κεφ. ιε'.

(γ) Ἐκκλησ. Γ' σφ. βιβλ. ε'. κεφ. δ'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

(ε) Ο' Συγγραφεὺς κατὰ τὸν Σωκράτην, καὶ Σωζόμενον λέγει πῶς, ἐτελεύτησεν ὁ Γοβιανὸς τῇ ιζ'. ὅμως εἰς τῆ Θεοδοσ. Κώδικα βιβλ. θ'. τίτ. κέ. φαίνεται νόμος ἐκδομένος κατὰ τῶν ἀρπάγων παρὰ τῆ Γοβιανῶ τῇ ΙΑ'. Καλανδῶν τῆ Μαρτίου, δηλαδὴ τῇ ιθ'. τῆ Φεβρουαρίου. Ο' Συγγραφεὺς τῆ Ἀλεξανδ. χρονικ. λέγει τῇ ΙΒ'. Καλανδῶν, δηλαδὴ τῇ ιι'. τῆ Φεβρουαρίου. Ο' Γράκιος τῇ ΙΑ'. Καλανδῶν, δηλαδὴ τῇ ιθ'. Ο' δὲ Ἐυτρόπιος, ὅστις τότε ἔζη λέγει ΙΔ'. Καλανδῶν, δηλαδὴ τῇ ιζ'. τῆ Φεβρουαρίου, ὡς ὁ Σωκράτης,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

Περὶ Οὐαλεντιανῆ, ἢ Οὐάλεντος τῶν Αὐτοκρατόρων, ἢ τῶν
γενομένων ἐπ' αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

§. 1.

Οὐαλεντιανὸς
Αὐτοκράτωρ ἀπὸ
Χ. Γ. 364.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆ Γοβιανῆ τῇ 12'. τῆ Φεβρουαρίου, ὡς εἴρηται, οἱ
στρατιῶται ἐκ τῆς Γαλατῶν χώρας ἐλθόντες διὰ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς
Νικαίαν, κοινῇ ψήφῳ Οὐαλεντιανὸν, ὅπῃ ἐσκότωσε μὲ τὸ χεῖρ τε τὸν
Νεοκῶρον, ἢ ἐπέμφθη ἀπὸ τὸν Γελιανὸν εἰς τὸ φρέριον, ἐπρόβαλαν βα-
σιλέα, ἄνθρωπος σολισμένος ἔχι μόνον μὲ ἀνδρείαν, ἀλλὰ ἢ μὲ φρόνη-
τιν, ἢ σωφροσύνην, ἢ δικαιοσύνην, ἢ μεγαλείον τῆ σώματος· ὅσις δὲν
ἤθελε τὰ τῆς Αὐτοκρατορίας ἐπίσημα νὰ δεχθῆ, ἐπειδὴ ὁ τότε χρόνος,
ὦν δίσεκτος, ἢ τῆ Αὐτοκράτορος ἐκλογῆ, εἰς ἐμβόλιμον, ἢ ἀτυχῆ ἡμέ-
ραν ἐπιπτεν, ὅθεν τῇ ἐπομένῃ κέ· ἀνήλθεν εἰς τὸν Αὐτοκρατορικὸν θρόνον,
διὸ ἢ ἡ Νικαία πόλις ἐτιμήθη εἰς Μητρόπολιν ἐπειδὴ ἀνηγορεύθη ἐκεῖ ὁ
Οὐαλεντιανὸς, ὅπῃ οἱ στρατιῶται θελήσαντες, ἢ δοκιμάσαντες νὰ τῆ δώ-
σωσι συγκοινωνὸν εἰς τὴν βασιλείαν, τὲς εἶπεν· ἰδικόν σας ἔργον ἢν ὦ
στρατιῶται, μὴ ὦν βασιλεὺς, νὰ μοὶ δώσητε τὴν κυβέρνησιν τῆς βασιλείας,
ἐπειδὴ δὲ ἢ ἐδέχθη αὐτὴν, ἰδικόν με χρέος εἶναι, ἢ ἔχι ἰδικόν σας,
νὰ σοχάζωμαι διὰ τὰς κοινὰς ὑποδέσεις τῆς βασιλείας, καθὼς ὁ Θεοδώ-
ριτος λέγει (α)· ἐλθὼν δὲ εἰς Κωνσταντινέπολιν, ἢ καλέσας ἀπὸ τὴν
Παιονίαν τὸν Οὐάλεντα ἀδελφόν, ποιεῖται κοινὸν, ὡς μὴ ὦφελε, τῆς
βασιλείας, ὕπερον ἀπὸ τριάκοντα ἡμέρας τῆς ἀνακηρύξεώς τε, ἢ παραδὲς
αὐτῷ τὰ σκῆπτρα τῆς Ανατολῆς, ἐκράτησε διὰ τὸν ἑαυτὸν τε τὴν Εὐ-
ρώπην ἐν ἔτει τξδ'.

Οὐάλης
Αὐτοκρά-
τωρ ἀπὸ Χ.
Γ. 364.

Ἐπίσκοποι
Κωνσταντι-
νυπόλεως.

§. 2. Εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων καταστρέψας τὴν ζωὴν
ὁ Εὐδόξιος, ὁ κακόδοξος Ἐπίσκοπος Κωνσταντινῆπόλεως, ἀρχιερατεύσας
χρόνος ἑνδεκα, διάδοχος αὐτῆ ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν ἐχειροτονήθη ὁ Δημό-
φιλος, ἀπὸ δὲ τὰς ὀρθοδόξας ψιφίζεται ὁ Εὐάγγελιος, τὸν ὁποῖον χειρο-
τονεῖ Εὐσάδιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος, μετακληθεὶς παρὰ Γοβιανῆ ἀπὸ
τὴν ἔξορίαν, ἢ μὴν ἐνυρῶν ζῶντα αὐτὸν, κρυφίως διῆγεν ἐν Κωνσταντι-
πόλει, ἐπὶ τὸ διδάσκειν τὲς ὀμοδόξους αὐτῷ, ἢ παρακινεῖν νὰ μένωσιν εἰς
τὴν

της, ἢ σωζόμενος. Καθὼς διαφορά μεγάλη μεταξὺ τῶν Συγγραφέων, ποῖα ἡμέρα, ἐτελεύτησεν
ὁ Γοβιανὸς, ἢ τὸ ἢ ποῖω θανάτῳ. Τίς λέγει ἀπὸ τὴν ὁσμὴν τῆ νεοασβεστωμένης τοίχης, τίς ἀ-
πὸ τὰ κάρβουνα τὰ ἀνήμμενα διὰ νὰ ξηραθῆ ἢ νοτία τῆ τοίχης, τίς ἀπὸ τὴν λαιμαργίαν· ὁ Χρυ-
σόστομος λέγει ὁμιλ 16. πρὸς Φιλίπ. ἀπὸ ἑνα φαρμακερὸν ποτόν. Ὁ Μαρκελλίνος, ἢ ὁ Ζω-
ναρας λέγουσι, πῶς ἦν δεδομένος εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἢ μέθην.

(α) Ἐκκλησι. Γεωρ. βιβλ. δ'. κεφ. 5'.

τὴν αὐτὴν γνώμην περὶ τῶν Θεῶν, ὡς ὁ Σωζόμενος γράφει (α). Κινηθείσης δὲ φιλονεικίας ἀπὸ τῆς Ἀρειανῆς διὰ τὴν χειροτονίαν τῆς Εὐαγρίας, καὶ ἀκέραια ταῦτα ὁ Οὐάλης ὅπῃ διέτριβεν εἰς τὴν Μαρκιανόπολιν, καὶ φοβηθεὶς μήπως ἡ πόλις κινδυνεύσῃ διὰ τὴν εὐασίαν, καὶ φιλονεικίαν, πέμπει στρατιώτας ἀπὸ τὴν Νικομήδειαν εἰς Κωνσταντινέπολιν, ἵνα πιάσωσι τὸν Εὐσάδιον, καὶ Εὐάγριον, οἵτινες πιασθέντες ἐπροσάχθησαν, ὁ μὲν Εὐάγριος νὰ διατρίβῃ εἰς Βιζύην πόλιν τῆς Θράκης, ὁ δὲ Εὐσάδιος νὰ ὑπάγῃ ἄλλῃ.

§. 3. Εἰς Ἀλεξανδρείαν δὲ Ἀθανάσιος ὁ νικηφόρος, ὕπερον ἀπὸ πολλῶν ἀγῶνας λαβὼν λύσιν τῶν πόνων, καὶ ἀρχιερατεύσας χρόνος μς'. καὶ τελευτήσας, Πέτρος τὴν προεδρίαν ἐδέξατο, ἀνδρωπος ἐξαιρετος, καὶ συμμετοχος τῷ Ἀθανασίῳ τῶν παντοδαπῶν κινδύνων· τότε γενομένη, Εὐζώιος ὁ ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἀρειανός, σαλθεὶς ἀπὸ τὸν βασιλέα Οὐάλεντα ὁμῶς μὲ Μάγνιον τὸν Θεσαυροφύλακα τῆ βασιλείας, τὸν μὲν Πέτρον πιάσαντες ἐφυλάκωσαν, καὶ παρέδωκαν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας Λακκίῳ τῷ δυσσεβῆ. Ὅθεν φιλονεικίας ἐγενεθείσης εἰς τὸν Χριστιανικὸν λαόν, καὶ κληρικῶν, καὶ πολλοὶ εἰς βασάνες περιπεσόντες, καὶ ἐν αὐτοῖς τελειωθέντες, ὁ Πέτρος κρυφίως ἔφυγε, καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπῆγεν εἰς Ρώμην· ἀναχωρήσας δὲ ὁ Οὐάλης ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ὁ Πέτρος ἐπιστρέψας ἀπὸ Ρώμην μὲ γράμματα τῆ ταύτης Ἐπισκόπου Δαμάσου, ὅπῃ ἐβεβαίωσαν τῆ Πέτρον τὴν κατάστασιν, οἱ Ἀλεξανδρεῖς τὸν μὲν Λάκιον ἐδίωξαν, τὸν δὲ Πέτρον ἐδέχθησαν, ὅστις ζήσας ὀλίγον καιρὸν, ἀφῆκε διάδοχον τὸν ἀδελφόν τε Τιμόθεον.

§. 4. Εἰς δὲ τὴν Ἀντιοχείας Ἐκκλησίαν διέπρεψεν ὁ ἱερός Μελέτιος, ἐπανελθὼν ἐκ τῆς ἐξορίας κατὰ τὸν προεκτεθέντα νόμον ὑπὸ τῆ Ἰβλιανῆ, ὅπῃ τὸ ὑγιαῖνον σῶμα τῆς Ἐκκλησίας διχῶς ἐχωρίσθη· διότι ἐκεῖνοι ὅπῃ ἐξ ἀρχῆς διὰ τὴν ἀγάπην τῆ πανευφήμου Εὐσαδίας ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῆς ἄλλης, κατ' ἑαυτὸς ἐσυναδρούζοντο, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος τῆ ἱερῆ Μελετίου, χωριζόμενοι ἀπὸ τὴν Ἀρειανικὴν συμμορίαν, τὰς θείας ἐτέλουν λειτουργίας ἐν τῇ καλεσμένῃ Παλαιᾷ (β), καὶ ἦτον μὲν τέτων, καὶ ἐκείνων μία ἡ ὁμολογία τῆ πίστεως, μόνη δὲ φιλονεικία διεχώριζεν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἡ περὶ τῆς προσάτας αὐτῶν διάδοσις, ὡς γράφει ὁ Θεοδώρητος (γ)· ἀνάγνωθι τὸν Σωκράτην (δ), τὸν Σωζόμενον (ε), καὶ τὸν Θεοδώρητον. (ζ)

Ἀλεξανδρείας.

Πέτρος. διώκεται ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν.

Πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὸν θρόνον τς.

Ἀντιοχείας.

Bbb 2

§. 5.

(α) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. 5. κεφ. ιγ'. (β) Ἰδε τὴν ὑποσημείωσιν (β) σελ 349.
(γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. λα'. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. μβ'. (ε)
Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ζ'. κεφ. γ'. (ζ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. κ'. κα'.

Ἀμβρόσιος ἡγεμῶν, Ἐπίσκοπος χειροτονεῖται.

§. 5. Εἰς τὸν καιρὸν τῆ Οὐαλεντιανῆ, Ἀμβρόσιος, μετὰ τὸν Ἀυξέντιον τὸν Ἀρειανὸν, προέβη τῆς Μεδιολάνων Ἐκκλησίας ἄνω, ὡς λέγει ὁ Θεοφάνης. (α) Τὸ πλῆθος φιλονεικῶντας διὰ προβολὴν Ἐπισκόπου, δηλαδὴ ποῖον νὰ ψηφίσωσιν Ἐπίσκοπον, ὁ Ἀμβρόσιος, ἡγεμῶν τότε τῆς πόλεως, ἐπέμφθη ὑπὸ τῆ βασιλέως ἐκεῖσε διάγοντας, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν φιλονεικίαν, ὅσιν ἦν ἔτι ἀβάπτιστος, ὁμῶς ἦν πολὺ δίκαιος, καὶ τῆς μεγαλιτέρας ἀρχοντας γενναίως ἔλεγχεν ὅπῃ ἠδίκην. τὸ δὲ πλῆθος ἐπειδὴ ἔπαυσεν ἀπὸ τὴν ἀλληλομαχίαν, ὁμοφρόνως τὸν Ἀμβρόσιον Ἐπίσκοπον ἐψήφισε. τῆτο ἀκέσας ὁ Οὐαλεντιανός, ἐπρόσβαξε νὰ βαπτισθῇ καὶ νὰ χειροτονηθῇ Ἐπίσκοπος, εὐχαριστῶν ἐνώπιον πάντων τῷ Θεῷ, καὶ λέγων, εὐχαριστῶ σοι δέσποτα παντοκράτωρ σῶτερ ἡμῶν, ὅτι ψυχὰς ἐνεχειρίσας εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ὅπῃ ὤριζε σώματα, καὶ νὰ ἐξεσιάζῃ ἀπὸ ἐμὲ ἐδιωρίσθῃ, καὶ τὰς ψυχὰς μὲ δικαίας ἀπέφηνας.

Σαρακηνοὶ πολλοὶ γίνονται Χριστιανοί.

§. 6. Εἰς αὐτὰς τὰς καιρὰς, Μαυρία ἡ βασίλισσα τῶν Σαρακηνῶν ποιῶσα πολλὰ κακὰ πρὸς τὰς Ῥωμαίους, ἐζήτησε νὰ γένη εἰρήνη, καὶ Μωσῆν τινὰ τῶν ἀσκέντων κατὰ τὴν ἔρημον, Ἐπίσκοπον δοθῆναι τοῖς Χριστιανίζουσι παρ' αὐτῇ Σαρακηνοῖς ἐζήτησεν. ὁ δὲ βασιλεὺς προθύμως τῆτο ποιήσας, Μωσῆς δὲν ἐκαταδέχθη νὰ χειροτονηθῇ ἀπὸ τὸν Ἀρειανὸν Λέκχιον, ἀλλὰ ἀπὸ τινὰ Ὁρθόδοξον, ἀπὸ ἐκείνου ὅπῃ ἦσαν ἐξόριστοι, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε. Καὶ τῆτον λαβῶσα ἡ Μαυρία, πολλὰς Σαρακηνας εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίσιν ἐπέστρεψεν. ὄρα τὸν Θεοφάνην (β). Σημείωσαι ἔτι πῶς εἰς τὸν καιρὸν τῆ Οὐάλεντος ἦλθον οἱ Γότθοι εἰς τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐρήμωσαν πολλὰς ἐπαρχίας, Μυσίαν, Θράκην, Μακεδοσίαν, Ἀχαΐαν, καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα περὶ τὰς εἴκοσιν Ἐπαρχίας.

Κατάσασις τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ αὐτῶν τῶν Ἀυτοκρατόρων.

§. 7. Καθὼς αὐτοὶ οἱ ἀδελφοὶ δόξης, καὶ γνώμης διαφόροι ἦσαν, ἄνω καὶ ἡ τῆς Ἐκκλησίας κατάσασις ἑτέρα μὲν ἦν τῇ ὑπ' ἐκείνου Ἀυτοκρατορίᾳ, καὶ ἄλλῃ τῇ ὑπὸ τέτῃ. διότι ὁ μὲν Οὐαλεντιανός τὴν ἐν Νικαίᾳ πίσιν ἐσέβετο, ὁ δὲ Οὐάλης εἰς τὸ ἀρειανικὸν δόγμα ἔκλινεν, ἔχων διδακτὴν τε, ὅταν ἐβαπτισθῇ, Εὐδόξιον τὸν Ἀρειανὸν Ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀπὸ τὴν σύζυγόν τε Δομνίκην καθ' ἡμέραν ἀναγκαζόμενος, καὶ πλανώμενος, ἤτις ἦν Ἀρειανὴ εἰς τὸ ἄκρον. ὁ δὲ εἶχον μὲν καὶ οἱ δύο ζῆλον δι' ἐκεῖνα ὅπῃ ὁ καθ' εἰς ἐδόξαζε, κατὰ δὲ τὸν τρόπον ἦσαν πολὺ μεμακρυσμένοι. διότι ὁ Οὐαλεντιανός φρονῶν τὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἐβοήθει τὰς Ὁρθόδοξους. ἀλλ' ὁ Οὐάλης ἐνόμιζε κακὸν νὰ μὴν βιάζῃ ὅλους νὰ εἶναι ὁμόδοξοι μὲ αὐτόν. διὰ τῆτο ἡ Ἐκκλησία εἰς μὲν τὴν Δύσιν ὅπῃ ὤριζεν ὁ Οὐαλεντιανός, ἐχαίρετο εἰρήνην, εἰς δὲ τὴν Ἀνατολήν ὅπῃ ἐξεσιάζεν ὁ Οὐάλης ἐξ ἐναντίας, ἦν συγχιζομένη. μὴ ὅλον ὅπῃ, ὅταν ἔλαβε τὴν βασιλείαν ἦν κεκοσμημένος ὁ Οὐάλης ἀπὸ τὰ
Ἄπο-

Ἀποσολικά δόγματα, ἀλλ' ὅμως ὑπερον πλανηθεῖς ἀπὸ τὰς λόγους τῆς γυναικὸς τῆς καὶ ἀπὸ τὰς ἀπάτας, ὡς εἴρηται, τῆς Εὐδοξίης, τῶν μὲν Ἀρειανῶν ἦν βοηθός, καὶ πρόμαχος, τῶν δὲ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν σκληρὸς ἐχθρὸς, καὶ πολέμιος ἐφαίνετο· εἰς ἓν καὶ μόνον σπαράζων, νὰ ἀφανίσῃ μὲν τελείως τὴν ὀρθόδοξον πίσιν, νὰ διασπείρῃ δὲ ἀπανταχῆ τὸν Ἀρειανισμόν. Πρὸς γάτοις ἔδωκεν ἄδειαν τοῖς Ἑλλησιν, νὰ ποιῶσι θυσίας, καὶ πανηγύρεις, ὁμοίως καὶ τοῖς Ἰουδαίοις, τὰς ὁποίας ἐτίμα, μόνον δὲ τὰς Ὀρθόδοξας ἐδίωκε, καὶ κατέτρεχε, κατὰ τὸν Θεοφάνην. (α)

§. 8. Ἐξέδωκε λοιπὸν διάταγμα, προσάζον τὰς ἀρχοντας τῶν ἐθνῶν ὡς ἐκ προσώπου τῆς, τὰς ἐπὶ Κωνσταντῆς καθαιρεθέντας Ἐπισκόπους, καὶ πάλιν λαβόντας τὴν ἱερωσύνην ἐπὶ Ἰβελιανῆ τῆ βασιλείας, νὰ διώκωσι τῆς Ἐκκλησίας. Πολλοὶ λοιπὸν τῶν τότε, ἐχθιμόνων Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ καὶ Πρεσβύτεροι, καὶ διάκονοι κατεκρίθησαν εἰς ἐξορίας· ὁ μὲν τῆς Ἀντιοχείας Θεῖος Μελέτιος εἰς Ἀρμενίαν, ὁ δὲ τῶν Σαμοσάτων μέγας Εὐσέβιος εἰς Θράκην, καὶ ἄλλοι ἄλλῃ· εἰς δὲ τὰς λοιπὰς, σχεδὸν διωγμὸς ἦν μὲν Ἑλληνισμόν ὁμοίως, καὶ φυγαδεύσεις καὶ ἐξορίαὶ ἐμελετῶντο τοῖς μὴ πειδομένοις, τὰ αὐτὰ φρονεῖν, καὶ δοξάζειν μὲ τὰς Ἀρειανὰς· καὶ οἱ εὐκτήριοι οἴκοι ἀπο ἄλλης μὲν ἀφαιρῶντο, καὶ ἄλλοις ἐδίδοντο κτ'. ὡς ὁ Σωζόμενος μαρτυρεῖ. (β)

§. 9. Ἐλθὼν δὲ εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, ἔδειξε πολλὰ κακὰ εἰς τὰς ὀρθοδόξους, θανατῶνων πολλὰς διὰ ξίφους, καὶ ἄλλας πνίγων εἰς τὸν ποταμόν· ἔτι καὶ εἰς Ἐδεσσαν φθάσας, ἐποίησε χειρότερα, προσάξας τὸν Ἐπαρχὸν Μόδεσον νὰ πιάσῃ τὸν λαὸν ὅπῃ ἐσυνάζετο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Θεοῦ, καὶ νὰ τὰς φονεύσῃ· οἱ δὲ μοναχοὶ πρὸς τὰς ὁποίας περισσότερο ἀπὸ τὰς ἄλλης ὁ βασιλεὺς ἐχθρῶδῶς ἐφέρετο, ἐβιάζοντο νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν πόλεμον· ὁμοίως οἱ ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Ὀρθόδοξοι ὑπερον ἀπὸ τὴν χειροτονίαν τῆς Εὐαγγελίας, πάσχοντες ἀπὸ τὰς Ἀρειανὰς ἀπλῶς τὰ ἀνάτα, ἔκριναν ἔυλογον νὰ παρακαλέσωσι τὴν βασιλέα ἐν Νικομηδείᾳ τῆς Βιθυνίας διάγοντα, διὰ νὰ ἔυρωσιν ἄνεσιν, καὶ ἐλευθερίαν ἀπὸ τὰ κακὰ, καὶ ἔκλεξαν εἰς αὐτὸ, ὀυδοῦντο Ἐκκλησιαστικὰς ἀνδρώπας, τῶν ὁποίων οἱ προεσσότεροι ἦσαν Οὐρβανός, Θεόδωρος, καὶ Μενέδημος, οἵτινες ἐρχόμενοι ἐκεῖ, ἔδωκαν ἀναφορὰν εἰς τὸν Βασιλέα, φανεράντων τὰ κατ' αὐτῶν· ὅστις θυμῶδεις, ἐπρόσβαξε Μόδεσον τὸν Ἐπαρχὸν νὰ τὰς πιάσῃ, καὶ νὰ τὰς θανατώσῃ, καὶ ἔγινε τέλος ὁ θάνατός τες ἐν μέσῳ τῆς Ἀσκακίης κίλπης, ὅπῃ τὰς ἔκαυσεν ὁμῶς μὲ τὸ πλοῖον τῆς· ὁμοίως πολλὰ ἄλλα κακὰ ἔπαθον οἱ Ὀρθόδοξοι εἰς αὐτὸν τὸν διωγμὸν, τὰ ὁποία περιγράφει ὁ Σωκράτης (γ), ὁ Σωζόμενος (δ), καὶ ὁ Θεοδώρητος (ε), καὶ τὰ ὁποία, ὑπερον ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τῆς Οὐάλεντος, συ-

Bbb 3

να-

Διάταγμα
τῆς Οὐάλεν-
τος κατὰ
τῶν Ὀρθο-
δόξων.

(α) Χρονικ. σελ. μ'. τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. ι.
(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ι. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. ιδ'. (ε)
Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. ιζ'.

να Φροιδέντες οἱ Ἐπίσκοποι εἰς Κωνσταντινέπολιν, σαφέστερον, ἢ φανερώτερον ἐκτιθέασιν εἰς τὴν Σαλδεῖσαν Ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ Σύνοδον, κειμένην παρὰ τῷ Θεοδώρῳ. (α)

§. 10, Τοιαύτην πολλὴν ἀσπλαγχνίαν τῷ Οὐάλεντος, Θεμισίος ὁ φιλόσοφος (β), κατέστησε μετριωτέραν, διὰ μέσα τῷ προφωνητικῷ τε λόγῳ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔγραφε πῶς δὲν πρέπει νὰ θαυμάζη ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν διαφωνίαν τῶν Χριστιανικῶν δογμάτων, ἢ ἐνδύεται τὸν βασιλέα νὰ παύσῃ τὸν διωγμὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον λόγον προότερος ὁ βασιλεὺς ἔγινε, δὲν ἄφησεν ὁμως τὸν θυμὸν τε τελείως ὄρα τὸν Σωκράτην. (γ) Οἱ δὲ κατὰ Κωνσταντινέπολιν Χριστιανικὸς πόλεμος, ἐλώφησεν ἐξ αἰτίας τῶν βαρβάρων ὅπῃ κατεπάτησαν τὴν Θράκην· ἔσβεσε δὲ τελείως ἔτος ὁ διωγμὸς τῶν Χριστιανῶν, ἀφ' ἧ κατέσβεψε τὴν ζωὴν ὁ Οὐάλης εἰς τὸν Γοτθικὸν πόλεμον ἐν Θράκῃ, εἰς τὸν ὁποῖον, καταφυγῶν εἰς μίαν χώραν κατὰ τὴν Ἀδριανέπολιν, ὅπῃ ὤρμησαν οἱ βάρβαροι, ἔκαυσαν ὁμῶς μετὰ τὴν χώραν ἢ τὸν τῆς Εὐσεβείας ἐχθρὸν τῆς Ἰ. Αὐγέστῃ μηνός, καύσαντες αὐτὸν εἰς μίαν ἀχυρῶνα ὅπῃ ὑπῆγε νὰ κρυφθῇ μετὰ ἀρχοντας τινάς, καὶ ὑπῆγε ἢ αὐτὸς ὁ ἐχθρὸς τῷ Χριστῷ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ὁ λυσσασμένος σκύλος, ἢ μιαιώτατος, ζήσας χρόνας ἦ. ἢ συμβασιλεύσας μετὰ τὸν ἀδελφὸν τε χρόνας ἰά. ἢ ὑπερον ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τε χρόνας τρεῖς· διότι αὐτὸν οἱ Ρωμαῖοι, Αὐγέστον μετὰ τὸν θάνατον τῷ Οὐαλεντιανῷ ἀνηγόρευσαν. (δ) Οἱ δὲ Οὐαλεντιανὸς πολὺ ἀγανακτήσας διὰ τὰς Σαυρομάτας, ἢ φωνάξας δυνατὰ ἐπὶ τῇ κακῇ τύχῃ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐξουσίας, ἐβασίλευσεν, εἶπεν, ὁ Οὐαλεντιανὸς διὰ νὰ πολεμῇ μετὰ τοῖτον ἔτιδανὸν ἔθνος, ἢ κτυπῶν δυνατὰ τὰς χεῖρας τε, ἔσπασε μία τε φλέβα ὁμῶς μετὰ τὴν

Θάνατος
Οὐάλεντος.

(α) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. ε'. κεφ. θ'.

(β) Θεμισίος Ρήτωρ, ἢ φιλόσοφος, ὅστις διὰ τὸ εὐφραδὲς τε, ἐπωνομάθη Εὐφραδῆς, ἐδίδαξεν εἰς Νικομήδειαν, Ἀντιόχειαν, Ρώμην, ἢ ἀλλαχόθεν μετὰ τὴν φήμην ὅπῃ ὑπερέβη πάντας τὰς φιλοσόφους τῷ καιρῷ τε. Ἐζήτησε τὸ περισσότερον μέρος τῆς ζωῆς τε εἰς Κωνσταντινέπολιν, ὁ Κωνσταντῖνος τὸν κατέστησεν Ἐπαρχον, ἢ τὸν ἐτίμησε μετὰ ἓνα ἄγαλμα. Ἐτιμήθη ἐπιπαρὰ τῷ Γελιανῷ, ἢ Οὐάλεντος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπέσφερε τὸν παραινετικὸν λόγον, διὰ τῷτο κατέπαυσε τὸν διωγμὸν ὁ Οὐάλης. Θεοδόσιος ὁ μέγας τὸν κατέστησε ἡγεμόνα Κωνσταντινιπόλεως, ἢ ἀγαλὰ ἔθνικόν, τὸν ἔκλεξε διδάσκαλον τῷ υἱῷ τε. Πρέπει νὰ ἦτον ἄνθρωπος πολλὰ καλός, διατὶ ἦν φίλος ἄκρος τῷ Ναζιανζῷ Γρηγορίῳ· σώζονται τῷ αὐτῷ λόγοι διάφοροι.

(γ) Ἐκκλησ. Γεωρ. βιβλ. δ'. κεφ. λβ'.

(δ) Οὗτος ὁ Οὐάλης ὅταν ἔλαβεν τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν τε, ἤθελε νὰ τὴν παραιτήσῃ, τρομάζων διὰ τὴν ἀποσασίαν τῷ Προκοπίῳ, ἀλλ' εὐτυχῶν κατ' αὐτῷ, ἔλαβε θάρρος, ἢ νικῶν αὐτὸν, τὸν ἀπεκεφάλισεν. Οὗτος ἔχει μόνον τὰς Οὐδοδόξους κατεδίωξεν, ἀλλ' ἢ πολλὰς Ἐθνικὰς φιλοσόφους, ὡς μάγους ἐθανάτωσεν, οἵτινες διασπείραντες πῶς ὁ διάδοχός τε, εἶναι ἄνθρωπός τις, τῷ ὁποῖο τὸ ὄνομα ἄρχεται ἔτω Θεοδ', ὑποπτέυθη ὁ Οὐάλης διὰ Θεόδωρον τινὰ ἔθνικόν, ἢ ἐπέσφαξε νὰ καύσωσι τὸν Θεόδωρον, ἢ τὰς μάγους νὰ ἀποκεφαλίσωσι, προσέτι ἐθανάτωσεν ὅσας ἐκεῖνες τῶν ὁποίων

τὴν ἀρτηρίαν (α), καὶ τρέχωντας αἷμα πολὺ ἀπέθανεν εἰς μικρὸν φρέριον τῆς Γαλλίας, λεγόμενον Βεργίτιον, τῇ 12΄. τῷ δεκεμβρίῳ μηνός, ζήσας χρόνος πδ΄. καὶ βασιλεύσας χρόνος ἕνδεκα, ἀφείκει διάδοχον τῆς βασιλείας τῶν Ἑσπερίων τὸν υἱὸν τοῦ Γρατιανόν, τὸν ὁποῖον, τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας τοῦ, Ἀυγυστον ἀνηγόρευσεν. Ἦν δὲ ὁ Ουαλεντιανὸς εἰς μὲν τὸ νομοθετεῖν ἐτοιμώτατος, φροντίζων καὶ διὰ τὸ δίκαιον θησαυρισμα ὅπῃ ἐλάμβανεν ἀπὸ τὰ βασιλικὰ δοσίματα, εἰς δὲ τὰς ἐκλογὰς τῶν Ἀρχόντων σοχαστικὸς, διορίζων μόνον τὰς ἀξίας καὶ παιδευτῆς τῶν ἀπειθῶν ἀπαραίτητος, εἰς δὲ τὰς πολέμους ἄριστος κτ΄. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀδελφόν τοῦ ὅπῃ τὸν ἐζήτει στρατιώτας διὰ βοήθειαν, πῶς δὲν εἶναι δίκαιον νὰ βοηθῶ ἄνθρωπον ὅπῃ πολεμᾷ μετὰ τὸν Θεόν, μάλιζα εἶναι δίκαιον νὰ ἐμποδίσω τὴν θρασυτητα, καὶ ἀυδαδειάν τοῦ.

§. II. Πρὸς τέτοις τελευταῖον πρέπει νὰ ἰξέυρηται, ὅτι οἱ Γότθοι τὸ παλαιὸν δεξάμενοι τὰς ἀκτῖνας τῆς θρονονομίας, ἐτρέφοντο μετὰ τὰ Ἀποστολικά δόγματα, διαβάντες δὲ τὸν Ἰστρον, καὶ φιλιωθέντες μετὰ τὸν Ουαλεντα, ἐδέχθησαν τὸν Ἀρειανισμόν διὰ μέσσω Οὐλφίλα τῆς Ἐπισκόπου αὐτῶν, εἰς τὸν ὁποῖον πολλὰ ὑποτάσσοντο· τῆτον δὲ τὸν Οὐλφίλαν ἐλθόντα εἰς Κωνσταντινέπολιν, τὸν κατέπεισε μετὰ λόγους πιθανούς, καὶ ἐπλάνασε μετὰ δῶρα ὁ Εὐδόξιος, καὶ τὸν κατέπεισε νὰ συγκοινωνήσωσιν οἱ βάρβαροι εἰς τὰ δόγματα τῆς βασιλείας· ὅρα τὸν Σωκράτην (β), τὸν Θεοδώρητον (γ), καὶ τὸν Σωζόμενον. (δ) Τινὲς δὲ τῶν Ναυατιανῶν ἄρχισαν
νὰ

Γότθοι γίνονται Ἀρειανοί.

ποίων τὸ ὄνομα ἄρχετο ἔτω, Θεοδ. μεταξύ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ὁ πατήρ τοῦ Αυτοκράτορος Θεοδοσίου. Ἰστρον ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν Γότθων ἐνίκηθη κατὰ κράτος πλησίον Ἀδριανοπόλεως, ὅπου πληρωθεὶς ἀνεχώρησεν εἰς μίαν καλύβαν. Τὴν ὁποίαν οἱ Γότθοι, ἀγνοῦντες πῶς εὐρίσκειτο ὁ Οὐάλης, κατέκαυσαν τῇ 9. Ἀυγύστου τῷ τοῦ.

(α) Δύο εἶναι οἱ σωληνες, εἴτε ἀυλάκια τῆς αἵματος εἰς τὸ σῶμα, φλέψ, καὶ ἀρτηρία, τῆτη ἄρχεται ἀπὸ τὴν καρδίαν, καὶ ἐκεῖνη ἔχει τὸ τέλος τῆς εἰς τὴν καρδίαν· τὸ αἷμα ἐξερχόμενον ἀπὸ τὴν καρδίαν, περιέχεται διὰ τῶν ἀρτηριῶν εἰς ὅλον τὸ σῶμα, καὶ ἀφ' οὗ δόση εἰς τὸ σῶμα τὴν ἀναγκαίαν θροφήν, εἰσέρχεται, εἰς τὰς φλέβας, καὶ φέρεται εἰς τὴν καρδίαν, ὅθεν πάλιν ἀπερνᾷ εἰς τὸν ἕτερον θάλαμον τῆς καρδίας, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὰς ἀρτηρίας, καὶ φέρεται, πάλιν εἰς τὸ σῶμα, καὶ αὐτὴ λέγεται κυκλοφορία αἵματος. Μετὰ πόσῃ βίαν καὶ ὀρμῆν τὸ αἷμα περιέχεται διὰ τῶν ἀρτηριῶν, δύναται πᾶς τις νὰ νοήσῃ, ἂν σοχαθῆ, πῶς μετὰ ἐκεῖνην τὴν πρώτην κίνησιν ὅπῃ ἔλαβε τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν καρδίαν, πρέπει νὰ φερθῆ εἰς τὰ πλέον μακρυνὰ μέρη, καὶ εἰς τὰ πλέον πεπλεγμένα· διὰ τῆτο ὅταν σπάσῃ μία ἀπὸ τὰς ἀρτηρίας, σπανίως δύναται οἱ ἰατροὶ νὰ κρατήσωσιν τὴν ὀρμῆν τῆς αἵματος, ἂν ἡ ἀρτηρία εἶναι μικρῆ, εἰδὲ καὶ εἶναι μεγάλῃ, ποτὲ δὲν θέλει δυναθῶσιν νὰ ἐμποδίσωσιν τὸ αἷμα νὰ ἐξέλθῃ, καὶ νὰ μὴν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν αἱμορραγίαν, καθὼς συνέβη τῷ Ουαλεντιανῷ.

(β) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ΄. κεφ. λγ΄.

(γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ΄. κεφ. λζ΄.

(δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ε΄. κεφ. λζ΄.

νά εορτάζωσι τὸ Πάσχα ὁμῶς μετὰ τὰς Ἰουδαίους, συναθροισθέντες ἐν Παρῶ τῆς κώμης, ἀπὸ αὐτῶν οἱ λεγόμενοι Σαββατιανοὶ, ἀπὸ Σαββάτιον τινα ἐφύτρωσαν. (α)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ις.

Περὶ τοῦ Λεκιφεριανῆς σχίσματος, καὶ τοῦ Οὐρσακινιανῆς.

§. 1.

Τὸ Λεκιφεριανῆς σχίσματος αἴτιος ἔγινε, Λεκίφερος, τῆς ἐν Σαρδωνίᾳ Μητροπόλεως Ἐπισκόπος, ἄνθρωπος πεπαιδευμένος, καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσεως κατὰ τὰ τῶν Ἀρειανῶν, καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντίας, γενναῖος ὑπερασπιστής, τὸν ὁποῖον ὁ μέγας Ἀθανάσιος εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν πεμφθεῖσαν Ἐπιστολὴν, ἀληθῶς Λεκίφερον, ἤτοι φωσφόρον, καλεῖ, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν, τὸ φῶς τῆς ἀληθείας αὐτὸς φέρων ἔθετο ἐπὶ τὴν λυχνίαν, εἰς τὸ νὰ φωτίζη πάντας, ναὸν τῆς σωτήριος, καὶ ἥλιον τῆς κατ' αὐτὸς χρόνος, δι' ἃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε.

§. 2. Το δὲ σχίσμα εἰς τὸν καιρὸν Ἰβλιανῆς τῆς παραβάτης ἀναψεν, ὅπως ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἐξορίας, τὰς ἐξορισθέντας ὑπὸ Κωνσταντίας Ἐπισκόπος, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦν καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος, ὅσους ἐπανελθὼν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐσυνάθροισε σύνοδον πολλῶν Ἐπισκόπων εἰς διόρθωσιν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, καὶ εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσεως, οἵτινες ὁμοῦσι τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὡμολόγησαν, καὶ Τριάδα ὠνόμασαν καί. Ἐπειδὴ δὲ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἡ περὶ τῆς ἕσας, καὶ ὑποστάσεως ζήτησις τὰς Ἐκκλησίας ἐτάραττεν, ἀπεφάσισαν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν λέξεων, προσέτι διατάξαντο, ἐκείνας τὰς Ἐπισκόπους ὅπως ἐσυγκοινωνήσαν μετὰ τὰς αἰρετικούς, καὶ τὸν ἑαυτὸν τῆς μετὰ τὴν ἐκείνων συνάφειαν ἐμόλυναν, νὰ τὰς δέχωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸν πρότερόν τῆς βαθμὸν, εἰὰν αὐτοὶ ὁμῶς τὴν αἵρεσιν ἀποβάλλωσιν· εἰς αὐτὴν τὴν σύνοδον ὡμίλησεν ὁ Ἀθανάσιος, καὶ τὸν περὶ τῆς φυγῆς ἀπολογητικὸν λόγον. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἀπὸ τὰς ἐπάνω Θήβας ἐπιστρέψαντες οἱ

Τὸς αἴτιος
αὐτῆς τῆς
σχίσματος.

Πότε ἀρχί-
σεν αὐτὸ τὸ
σχίσμα.

(α) Αὕτη ἡ Σύνοδος συνεκροτήθη τῷ τοῦ. καὶ ὅσον ἔθετο, ἵνα εορτάζωσι τὸ Πάσχα μετὰ τῶν Ἰουδαίων· αὐτὸν τὸν ὅρον κρατῶντας Σαββάτιος τις, πολλὰς τῶν Βυζαντιῶν ἐπλάνεσε, παρ' ἃ καὶ Σαββατιανοὶ λέγονται.

οἱ ἐξόριστοι ἐκεῖνοι δύο ὁμολογηταὶ, Εὐσέβιος Οὐρκέλων, ἢ Λακίφερος ὁ Καλαρέων, ἐποίησαν συμβάλιον, μὲ ποῖον τρόπον τὸν τῆς Ἐκκλησίας κανόνα φειρόμενον νὰ μὴ τὸν παραβλέψωσιν, ἀλλὰ τὰς Ἐκκλησίας νὰ τὰς συνάξωσιν εἰς μίαν συμφωνίαν· ἐφάνη λοιπὸν αὐτοῖς ἔυλογον, ὁ μὲν Λακίφερος νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, ὁ δὲ Εὐσέβιος εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Πέμπων λοιπὸν ὁ Λακίφερος ὁμῶς μὲ τὸν Εὐσέβιον ἓνα διάκονον ἀντ' αὐτῶ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, διὰ μέσθ τῶ ὁποῖα ὁμολόγει πῶς ζέργει τὰ ὑπὸ τῆς σύνοδος τυπέμενα, ὑπῆγεν αὐτὸς εἰς Ἀντιόχειαν, ὅπε τὸ ὑγιαῖνον σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἦν εἰς δύο διηρημένον· ἄλλοι μὲν ὀρθῶς φρονῶντες, Εὐσαδιανοὶ ἐκαλῶντο, ἀπὸ Εὐσαδία τῶ πανευφήμῃ, τὸν ὁποῖον οἱ Ἀρειανοὶ εἶχον ἐκβάλει ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, ἄλλοι δὲ Μελετιανοὶ ἀπὸ Μελετίου τῶ Φαυμασίου, μὲ τὰς ὁποῖα οἱ Εὐσαδιανοὶ δὲν ἴε-συγκοινῶνν, ἓνα μὲν πῶς ὁ Μελέτιος εἶχε τὴν χειροτονίαν ἀπὸ Ἀρειανικὴν ψῆφον, ἄλλο δὲ, ὅτι οἱ ἀκολοθήσαντες αὐτῶ, ἦσαν βαπτισμένοι ἀπὸ Ἀρειανῆς· προσέτι ἦσαν διὰ τρίτον ἢ οἱ Ἀρειανοὶ, τῶν ὁποῖων προηγεῖτο ὁ Εὐζῶιος.

§. 3. Φθάσας λοιπὸν εἰς Ἀντιόχειαν ὁ Λακίφερος, ἢ πολλὰς περὶ συμβάσεως λόγους λέγων τοῖς ἀντικειμένοις, Παυλίνον τὸν τῶ Εὐσαδία Πρεσβύτερον, ἢ τῆς συμμορίας τῶν Εὐσαδιανῶν ἡγέμενον, Ἐπίσκοπον τῶν Ὀρθοδόξων ἐχειροτόνησεν, ἐλπίσας τοιζτοτρόπως νὰ βάλῃ τέλος εἰς τὰς συγχίσεις, ἀλλὰ μὴ ἐπιτυχῶν ἔλαιον, κατὰ τὴν παροιμίαν, τῆ καμίνω προσέδεικε, ἢ τὴν διάσασιν ἐκείνην μεγαλιτέραν κατέστησε· διότι ἐπεκράτησεν αὐτῆ ἢ διάσασις πέ. χρόνους, ἕως τῆς προεδρίας τῶ Ἀλεξάνδρου, ὅσις τὸ χωρισμένον μέλος, μὲ τὸ λοιπὸν τῆς Ἐκκλησίας συνήρμωσεν. Ὁ δὲ Εὐσέβιος μετὰ τὴν σύνοδον ἐλθὼν εἰς Ἀντιόχειαν, ἢ γνωρίσας πῶς ἀπὸ τὴν κακὴν ἰατρίαν ἐγίνε τὸ πάθος δυσκολοιάτρευτον, ἢ δὲν λέγων εἰς τὸ φανερόν, ἀνεχώρησε, τάσσων ἢ ὑποσχόμενος εἰς τὸ συνέδριον τῶν Ἐπισκόπων, νὰ διορθώσῃ τὰ γενόμενα· ὁ δὲ Λακίφερος νομίσας τῶτο διὰ καταφρόνησίν τε, ἐχωρίσθη ἢ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Εὐσέβιον, ἢ ἀπὸ τὴν κοινωσίαν τῶν καθολικῶν ἐπιλόιπων, ἢ ὅσα ἢ ἐν Ἀλεξανδρεία σύνοδος ἐδογματίσσε, νὰ δέχωνται δηλαδὴ οἱ Ἐπίσκοποι οἱ παραπεπτωκότες, ὑσερον ἀπὸ τὴν μετάνοιάν τε, ἢ ἱκανοποίησιν, αὐτὸς ἀπὸ τὸ πείσμα τε ἢ ἠθελε νὰ τὰ ἀποδοκιμάζῃ, ἀλλ' εἰς μάτην ἐπολέμει· διότι μὲ τὴν ἰδίαν τε ὁμολογίαν ἦν δεδεμένος, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὑπέσχετο νὰ ζέρξῃ τὰ ἀπὸ τῆς σύνοδος τυπέμενα· ὅθεν μὴ δυνάμενος νὰ τελέσῃ τὸ πείσμα τε ὑπῆγεν εἰς τὸν θρόνον τε, ἢ ἐκεῖ προδέττων ἔτερα τινὰ, εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δόγματα, νέαν αἵρεσιν, ἢ σχίσμα τῶν ὑπ' αὐτῶ καλεμένων Λακίφεριανῶν ἀπέδειξε, τὸ ὁποῖον βαζῶντας διὰ πολὺν καιρὸν, ὑσερον ἔσβεσε, ἢ τῆ λήθῃ παρεδόθη, ὡς λέγει ὁ Θεοδώρητος (α)· ὅρα περὶ τῶ τε, ἢ τὸν Σωκράτην (β), ἢ τὸν Σωζόμενον. (γ)

§. 4.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. δ'. ε'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. ε'. Ϛ'. δ'.
(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. ιβ'. ιγ'.

§. 4. Ο δὲ Γ' ρφίνος λέγει (α), ἀβέβαιον εἶναι, ὁ Λακίφερος ἐπισρέ-
φας εἰς τὴν Σαρδῶ, ἢ ὅτι μὲ ὀγλίγωνρον θάνατον τελευτήσας, δὲν εἶχε
καιρὸν νὰ μεταβάλλῃ τὴν γνώμην τε, ἢ ὅτι νὰ τὴν ἐφύλαξεν ἀμετάβλη-
τον· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι ὅπῃ λέγουσι, πῶς ὁ Λακίφερος εἰς τὴν τῆς πιςεως
διδασκαλίαν, νὰ μὴν ἐμετέβαλε τίποτε, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν οἱ Λακι-
φριανοὶ, ἕτε ἀπὸ τὸν Ἐπιφάνιου, ἕτε ἀπὸ τὸν Φιλάσριον μεταξὺ τῶν
αἵρετικῶν τίθενται· διότι σχισματικὰς μόνον ἐνόμιζον, καὶ ἔχι αἵρετικὰς,
καθὼς ὁ Αὐγουστίνος ὑποσημειοῖ. (β) Κατὰ τῶν Λακίφριανῶν ἔγραψε καὶ
ὁ Γερώνυμος διάλογον, τὸν ὁποῖον ὅσις βάλεται, δύναται νὰ ἰδῇ. Ἀπέ-
θανεν ὁ Λακίφερος ἐπὶ Οὐαλεντιανῆ τῆ Αὐτοκράτορος, ἐν τῷ σχίσματι
διαμείνας, θρῆνον ἔχι ὀλίγον ἀφείς τοῖς καθολικοῖς, μὲ τὸ νὰ ἐχάθη
τοιτοτρόπως, καὶ νὰ ἀπέθανεν ἄνθρωπος ὅπῃ διέπρεψεν εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν.

Οὐρσικινια-
νῶν χίσ-
μα.
Τίς ὁ ἀρχη-
γός.

Αἰτία.

§. 5. Τὸ δὲ Οὐρσικινιανῶν σχίσμα, ὅπῃ ἠκολάθησεν εἰς τὸν καιρὸν
τῆ Οὐαλεντιανῆ, καὶ Οὐάλεντος Αὐτοκρατόρων, ἐν ἔτει τξζ'. ἐκλήθη ἀπὸ
Οὐρσικίνιον (τὸν ὁποῖον ἄλλοι μὲν καλεῖσιν Οὐράσκιον, ἄλλοι δὲ Οὐρσίον)
τὸν διάκονον τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ μετὰ τὴν τελευτὴν τῆ Λι-
βερίας, ἐκλέχθη Ἐπίσκοπος Ρώμης ἀπὸ τῆς πλείονας, καὶ καλλιτέρας Ἐπισ-
κόπης ὁ Δάμασος, ὑποψήφιος ὢν καὶ ὁ Οὐρσίκινος, ὅσις μὴν ὑποφέρων τὴν
ἀποτυχίαν τῆς ἐλπίδος, ἐσπέδαξε νὰ ποιήσῃ παρασύναξιν εἰς τὴν Ἐκ-
κλησίαν, καὶ ἐκατάπεισε τινὰς ἀσήμους Ἐπισκόπους, καὶ ποταπὸς, νὰ τὸν
χειροτονήσωσι κρυφίως, οἵτινες ἐναντίον τῆ Δαμάσῃ ἀντιχειροτονῶσιν αὐ-
τὸν ἐν ἀπερρύφῳ τῆς Βασιλικῆς τῆς ἐπικαλεσμένης Συκίνης. Τὰτα δὲ
γενομένα, διχόνοια τῷ λαῷ, καὶ φιλονεικία πρὸς ἑαυτὸς παρενέπεσεν, ἔχι
διὰ τινὰ πίσιν, ἢ αἵρεσιν, ἀλλὰ περὶ τῆ τίς ἔχει νὰ λάβῃ τὸν Ἐπισκο-
πικὸν θρόνον, καθὼς ὁ Σωκράτης λέγει (γ)· διότι ἄλλοι ἠθέλον τὸν Οὐρ-
σίκινον, καὶ ἄλλοι τὸν Δάμασον· διὰ τῆτο καὶ πολλὴ φιλονεικία, καὶ γά-
σις εἰς τὸ πλῆθος ἦν, ὡσε καὶ ἕως φόνος καὶ πληγῶν ἐπροχώρησε τὸ κακὸν, κα-
τὰ τὸν Σωζόμενον (δ) καὶ εἰς μίαν ἡμέραν εὐρέθησαν πτώματα σφαγμένων
ἀνθρώπων ρλζ'. ἐν τῇ Βασιλικῇ Συκίνῃ, καθὼς ὁ Ἀμμιανὸς Μαρκελλί-
νος γράφει (ε), καὶ διὰ τῆτο πολλοὶ λαϊκοὶ, καὶ κληρικοὶ ἐτιμωρήθησαν ἀ-
πὸ τὸν τότε Ἐπαρχον Μαξιμῖνον, καὶ ἕτως ὁ Οὐρσίκινος ἔπαυσεν ἀπὸ τὴν
ἐγχείρησιν, καὶ ἐσυζάλθησαν οἱ ὁπαδοὶ τε· ἀλλ' ἐπειδὴ συχνάκις αὐτὸ τὸ
σχίσμα πολὺ ἀσπλαγχνότερον ἀνεκινεῖτο, καὶ δὲν ἠθέλε παύσῃ, ἀν δὲν
ἐξορίζετο μακρὰν πρὸς εἰς τὰς Γαλλίας, ὁμῶ μὲ τῆς ὁπαδῆς τε· ὅρα περὶ
αὐτῆ τὸν Μαρκελλῖνον (ς)· τοιαῦτα ἀρκετὰ εἰσὶ διὰ τὰ σχίσματα, ἃς εἰπώ-
μεν ὀλίγα τινὰ καὶ διὰ τῆς αἵρετικῆς ἐκείνης τῆ καιρῶ.

ΚΕΦΑ'-

(α) Ἐκκλησ. Γ' ρφ. βιβλ. α'. κεφ. λ'. (β) Αἵρεσ. πα'. (γ) Ἐκκλησ. Γ' ρφ.
βιβλ. δ'. κεφ. κθ'. (δ) Ἐκκλησ. Γ' ρφ. βιβλ. ε'. κεφ. κγ'. (ε) Βιβλ. κς'. (ς)
Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Ζ '.

Περὶ Ἀπολιναρίου, Ἀερίου, καὶ τῶν Μεσσαλιανῶν αἰρετικῶν.

§. Ι.

Α'πολιναρίος ὁ ἐκ Λαοδικείας τῆς Συρίας, ἀνὴρ ἐλόγιμος καὶ εἰς ἄκρον μαθήσεως φθάσας, τὸν ὁποῖον λέγουσι τινὲς νὰ ἐχημάτισεν Ἐπίσκοπος αὐτῆς, ὡς ὁ Σαΐδας, καὶ ὁ Ρ'αφῖνος (α), ἄλλοι δὲ νὰ ἔγινε Πρεσβύτερος, καθὼς ὁ Σωκράτης (β), καὶ ὁ Σωζόμενος (γ) ἦν τὸ γένος Ἀλεξανδρεὺς, πρότερον εἰς τὴν Βηρυτὸν διδάξας τὴν γραμματικὴν, ἔπειτα ἀναχωρῶν ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς Λαοδικεῖαν, ὅπου ἐγέννησεν υἱὸν ἑπωνομαθέντα καὶ αὐτὸν Ἀπολιναρίον, καὶ οἱ δύο ἀκμάζοντες, καὶ φιλιωμένοι μὲ τὸν Ἐπιφάνιον τὸν Σοφιστὴν, ἔτι καὶ μὲ τὸν Ἀθανάσιον, ὅταν μετὰ τὴν ἐπὶ Κωνσταντίνου φυγὴν ἐπιστρέψας περιεπάτει εἰς Λαοδικεῖαν· φοβηθεὶς δὲ ὁ τῆς Λαοδικείας Ἐπίσκοπος, μήπως μὲ τὴν συχνὴν ὁμιλίαν τῷ Ἐπιφάνει ἀποκλίνῃσι πρὸς τὸν Ἐλληνισμὸν, τὰς ἐμπόδισε νὰ ἔρχωνται πρὸς αὐτόν· ἀλλ' αὐτοὶ ὡς ἔδεν λογιζόμενοι τὴν παραγγελίαν τῷ Ἐπισκόπῳ, ἠγάπησαν τὴν φιλίαν τῷ Ἐπιφάνει. Ὑστερον, Γεώργιος ὁ Θεοδότῃ διάδοχος, τὴν Θρησκευτικὴν Ἀρειανὸς βλέπων αὐτὰς, καὶ τῷ Ἀθανασίῳ φίλος, καὶ ἠγαπημένος, ὅπου ἦσαν ἐναντίοι τῆς κοινωρίας τῆς, ὡς Ἀρειανῶν, καὶ σπυδαζῶν νὰ τὰς ξεμακρύνῃ, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἐξεχώρησε τῆς κοινωρίας τῆς καὶ τὰς δύο, ὄντας κληρικούς, ὁ μὲν πατὴρ πρεσβύτερος, ὡς εἴρηται, ὁ δὲ υἱὸς ἔτι ἀναγνώστης τῶν γραφῶν, καὶ πολλάκις παρακαλέσαντες αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃσι τὴν κοινωρίαν, καὶ μὴν καταπείσαντες, ὁ μὲν πατὴρ λυπηθεὶς, ὁ δὲ υἱὸς νομίσας καταφρόνησιν τὰ γενόμενα, ἐτάραξε τὴν Ἐκκλησίαν, μὲ τέχνην φιμῶν λόγων, τὸν ἐχθρὸν ἑσθικαιωθεὶς· διότι ἀνίσως ὅμοια μὲ τὸν Θεόδοτον, καὶ Γεώργιος μεταμεληθέντα τὸν Ἀπολιναρίον ἐδέχετο, δὲν ἠθέληεν εἶδαι ἢ ἀπ' αὐτῶν καλεσμένη αἵρεσις, καθὼς συμπεραίνει ὁ Σωζόμενος. (δ) Καὶ οἱ δύο λοιπὸν Ἀπολιναριοὶ, πατὴρ καὶ υἱὸς, ἀρχιγοὶ τῆς αἵρέσεως ἔγινον· διὰ τῆτο ἀπὸ τῆς τυγγραφείας ποτὲ μὲν τῷ πατρὶ, ποτὲ δὲ τῷ υἱῷ καὶ ποτὲ τοῖς δυσὶν ἀποδίδεται αὐτὴ ἡ αἵρεσις· πιθανώτερον ὅμως εἶναι, τῷ υἱῷ, διότι ἦν νεώτερος, καὶ ἐπομέ-

Ccc2

ως

Ἀπολινα-
ριος αἰρετι-
κός.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. κ'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. μς'.
(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. κε'. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. κε'.

ως θερμότερος να διεκδικήσῃ τὴν αἵρεσιν φιλονεικότερα, καθὼς ἀπὸ τὸν Σωκράτην, ἢ Σωζόμενον συνάγεται (α). Λέγεται δὲ τινὲς μὲ τὸν Σωκράτην (β) νὰ ἐφιλονεικῆσαν αὐτοὶ μὲ τὸν Γεώργιον, ἐχθὶ τόσον διὰ τὴν προεπιβεβλημένην αἰτίαν, ὅσον διατὶ ἐβλεπον πῶς ἐδογματίζεν ἄλλόκοτα, ἢ ποτὲ μὲν ὁμοιον ὠμολόγει τὸν Υἱὸν τῷ Πατρὶ, ποτὲ δὲ εἰς τὴν Ἀρειανικὴν ἀποκλίναντα δόξαν, διὰ τῆτο εὐπροφάσιζον λαβόντες αἰτίαν, ἀνεχώρησαν.

Αἵρεσις αὐ-
τῶν.

§. 2. Ἡ δὲ αἵρεσις αὐτῶν ἦν, ὅτι ἐδίδασκον εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τῷ Υἱῷ τῷ Θεῷ, πῶς ὁ Χριστὸς ἔλαβε ψυχὴν μόνον φυτικὴν δηλαδὴ, ἢ αἰσθητικὴν, ἢ ἐχθὶ λογικὴν, ἤτοι νῦν, ἀλλὰ νὰ εἶναι ὁ Θεὸς λόγος, ἀντὶ τῆ νῦν εἰς τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον (γ). Ὁ Θεοδώρητος μαρτυρεῖ, πῶς βαθεῖς ἀξιωματῶν ὤριστο εἰς θεῖα πρόσωπα αὐτὸς ὁ ματαιόφρων, ἢ ἀνόητος, τὸ μὲν Ἅγιον Πνεῦμα, μέγα ἀπλῶς ἐπωνομάζων, τὸν δὲ Υἱὸν, μείζονα, ἢ τὸν πατέρα μέγιστον, μύθεσ τινὰς τοῖς θεοῖς Εὐαγγελίοις μίξας· ὁμοίως ἢ τὰς τῶν ὑποστάσεων συνέχεεν ιδιότητες, ἢ ἐποίησε πρὸς τὴν Τριάδα, ἐκεῖνο ὅπερ ἐτόλμησεν ἐπὶ τῆς Θεῆς οἰκονομίας, ὅθεν ἢ τὴν τῷ Σαβελλίῳ κατηγορίαν ἐδέξατο· Γρηγόριος ὁ Ναζιανζῆς ἐν τῇ πρὸς Νεκτάριον τὸν Κωνσταντινεπόλεως Ἐπιστολῇ, τῷ ὁποίῳ τὰς λόγους ἐκτίθησιν ὁ Σωζόμενος, γράφει· “ πικτίον μοι γέγονεν ἐν χερσὶ τῷ Ἀ-
,, πολινάρῳ, ἐν ᾧ τὰ κατασκευαζόμενα πᾶσαν αἰρετικὴν κακίαν παρέρχε-
,, ται· διαβεβαιῶται γὰρ, μὴ εἶναι ἐπίκτητον, τὴν σάρκα κατ’ οἰκονο-
,, μίαν τῷ μονογενῆς Υἱῷ τῷ Θεῷ, προσληφθεῖσαν ἐπὶ μεταφοικειώσει
,, τῆς φύσεως ἡμῶν, ἀλλ’ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ Υἱῷ τὴν σαρκώδη ἐκεί-
,, νην φύσιν εἶναι (δ)· “ ἢ αὐτὸς ὁ μονογενὴς Θεὸς νὰ εἶναι θνητὸς, ἢ εἰς τὴν θεότητα αὐτῆ πάθος νὰ ἐδέχθῃ, ἢ εἰς τὴν τριήμερον ἐκείνην νεκ-
ρω-

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον.

(γ) Οἱ Μεταφυσικοὶ εἰς τρεῖς γάσεις διαιροῦσι τὰς ψυχὰς, εἰς λογικὴν, αἰσθητικὴν, ἢ φυτικὴν. Λογικὴ ψυχὴ, εἶναι ἐκεῖνο τὸ αὐλον ὄν, τὰ ἐνυπάρχον τοῖς ἀνθρώποις μόνοις, δι’ ἃ νοεῖ, βέλεται, ἐκλέγει, κτ. Αἰσθητικὴ ψυχὴ, εἶναι ἐκεῖνη ἢ δύναμις ἢ ἐνυπάρχουσα εἰς τὰ ἄλογα ζῶα, δι’ ἣς αἰθάνονται τὸν πόνον, τὴν πείναν, τὴν δίψαν κτ. Φυτικὴ τέλος πάντων, εἶναι ἐκεῖνη ἢ δύναμις ὅπερ ὑπάρχει εἰς τὰ φυτὰ, δι’ ἣς ἀυξάνουσι, ἢ θρέφονται, ἣτις ὀρθότερον ὁργανισμὸς δύναται νὰ ὀνομαθῇ. Τὰ φυτὰ, τὰ δένδρα κτ. μόνον τὴν φυτικὴν ψυχὴν ἔχουσιν, ἀν’ ἢ τινὲς τῶν νεωτέρων ἀποδίδουσιν αὐτοῖς, ἢ τὴν αἰσθητικὴν, ἐπειδὴ λέγουσιν ἀν’ κεντήσωμεν ἓνα φύλλον, εὐθύς φαίνεται εἰς αὐτὸ μία κίνησις, τὴν ὁποῖαν αὐτοὶ καλεῖσιν αἰσθησιν. Τὰ ζῶα, ἣτοι τὰ ἄλογα ζῶα, ἔχουσιν, ἢ τὴν φυτικὴν, ἢ τὴν αἰσθητικὴν, διατὶ ἀυξάνουσιν ὡς τὰ χόρτα, ἢ αἰθάνονται πόνον κτ. Τὸ λογικὸν ζῶον, ἣτοι ὁ ἄνθρωπος, ἔχει ἢ τὴν φυτικὴν, ἢ τὴν αἰσθητικὴν, ἢ τὴν λογικὴν, διατὶ ἀυξάνει ὡς τὰ φυτὰ, αἰθάνεται ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, σοχάζεται, ἢ κρίνει καθὸ ἔχει τὴν λογικὴν ψυχὴν.

(δ) Ἐκκλησ. Γ5ορ. βιβλ. 5. κεφ. κζ.

ρωσιν τῷ σώματι, καὶ ἡ Θεότης νὰ συναπενεκρώθῃ μὲ τὸ σῶμα. Πρὸς τέτοις, νὰ ἔπεσεν ὁ Ἀπολινάριος καὶ εἰς τὴν τῶν Χιλιασῶν φρενοβλαβίαν, μάρτυρ εἶναι ὁ Γερώνυμος (α), καὶ ὁ Βασίλειος, ὅσις λέγει, τῇ τῷ γράφειν εὐκολίᾳ πρὸς πάντας ὑπόθεσιν ἔχων κτ'. ἐν τῷ πλήθει πολλὰ καὶ ἡμαρτηκέναι. (β)

§. 3. Κατεκρίθη ὁ Ἀπολινάριος, καὶ τῷ ἀναδέματι παρεδόθη ἀπὸ τὴν ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σύνοδον, καὶ ἀπὸ τὴν ἐν Ρώμῃ ἐπὶ Δαμάσῃ συγκροτηθεῖσαν, ὅρα τὸν Θεοδώρητον (γ), καὶ τὸν Ρεφίνον, (δ). Ἀνέτρεψαν αὐτὸν διὰ γραμμάτων ὁ Ἀθανάσιος, ὁ Ἐπιφάνιος, Βασίλειος, Γρηγόριος Ναζιανζῆς, ὁ Νύσσης, καὶ ἄλλοι.

§. 4. Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἀπολιναρισαὶ ἐκαλεῖντο, καὶ Διμερίται • διότι δύο ἐν τῷ Χριστῷ μέρη τῆς ἀνθρωπότητος ἀμελόγην, τὸ σῶμα δηλαδή, καὶ τὴν ψυχὴν, τὸ δὲ τρίτον, τὴν νοερὰν ψυχὴν, ἥτοι αὐτὸ τὸν νῆν, εἰς τὴν μετὰ σαρκὸς συγκατάβασιν τῷ Χριστῷ ἠρῶντο (ε), κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον. Μεταξὺ τῶν ὁποίων, διασημότεροι ἦσαν Βιτάλιος Πρεσβύτερος Ἀντιοχείας, ἀνὴρ πλέον τῶν ἄλλων ἐπιφανὴς κατὰ τὸν βίον, καὶ πολιτείαν, ὡς ὁ Σωζόμενος μαρτυρεῖ (ζ), ὅσις χωρισθεὶς ἀπὸ τὴν κοινωνίαν τῷ Μελετίῳ, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν τῷ Παυλίῳ, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, ἐσυγκοινωνήσῃ μὲ τὸν Ἀπολινάριον, καὶ μὲ τὰς τὰ αὐτὰ δοξάζοντας, καὶ ἦν προεσῶς εἰς Ἀντιόχειαν, διὰ τὸ αἰδέσιμον τῆς πολιτείας τῆς, καὶ οἱ ἀπ' αὐτὸν, Βιταλιανοὶ ἐπωνομάθησαν • καὶ Τιμόθεος διὰ τὸν ὁποῖον λέγασθιν οἱ ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Πατέρες, ἐν τῇ συνοδικῇ Ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Θεοδώρητῳ κειμένῃ (η) „ Γινώσκετε, ὅτι τὸν πάλαι Τιμόθεον τὸν βεβήλον, „ τὸν μαθητὴν Ἀπολιναρισῆ τῷ αἰρετικῷ, μετὰ τῷ ἀσεβῆς αὐτοῦ δόγματος καθεύλομεν. “ Πρὸς τέτοις πρέπει νὰ ἰξεύρησ, ὅτι ὁ νόμος τῷ βασιλέως Γελιανῷ, ὅσις ἐμπόδισε τὰς Χριστιανὰς νὰ μὴν μετέχωσιν ἀπὸ τὴν Ἐλληνικὴν μάθησιν, φανερωτέρως τὰς Ἀπολιναρισῆς ἀπέδειξε • διότι ὁ πατήρ τῆς, ὡς γραμματικὸς, τὰ βιβλία τῷ Μωϋσέως, καὶ πολλὰ ἄλλα, μετέβαλεν εἰς εἰς ἡρωικῶς μέτρον, ὁ δὲ υἱὸς Ἀπολινάριος πρὸς τὸ λέγειν ἐπιτήδειος, τὰ Εὐαγγέλια, καὶ τὰ ἀποστολικὰ δόγματα εἰς τύπον διαλόγων ἔβαλε, καθὼς καὶ ὁ Πλάτων παρ' Ἑλλησιν • ὅρα τὸν Σωκράτην. (θ)

§. 5. Ἀέριος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἐπιφάνιος λέγει (ι), ὅτι ἔτι καὶ δεῦρο ζῆ ἐν σαρκί, καὶ πάρεσι τῷ βίῳ (ἐν τοῖς αὐτοῦ δηλαδὴ χρόνοις) Ἀρειανὸς

Ccc 3

Τῶν κατ' αὐτὸ ἔγραψαν.

Βιτάλιος.

Βιταλιανοὶ.

Τιμόθεος.

Ἀέριος.

(α) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. ιη'. (β) Ἐπιστ. ρδ'. (γ) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. ε' κεφ. θ'. καὶ ι'. (δ) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. β' κεφ. κ'. (ε) Ἴδε τὴν ὑποσημείωσιν σελίδι 388. (ζ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. κέ. (η) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. ε' κεφ. θ'. (θ) Ἐκκλησ. Γ' σολ. βιβλ. ιγ' κεφ. ις'. (ι) Αἰρέσ. σς'.

Αίρεσις αὐ-
τῆ.

νός ἦν, συμμαθητής Εὐσαδίας τῆ Σεβασείας, τὸν ὁποῖον βλέπων Ἐπίσκοπον, καὶ ὑπερέχοντα ἀπὸ αὐτὸν ὅπῃ ἦτον Πρεσβύτερος, καὶ μὴ ὅλον ὅπῃ ἐχειροτονήθη ἀπὸ αὐτὸν τὸν Εὐσαδίον, φθονῶν ἀνεχώρησε, καὶ ἐδίδασκε λέγων, πῶς ὁ Πρεσβύτερος δὲν εἶναι κατώτερος τῆ Ἐπισκόπου, ἕτε νὰ διαφέρῃ ἀπὸ αὐτὸν· διότι μία εἶναι ἡ τάξις, μία τιμὴ, καὶ ἓν ἀξίωμα· προσέτι ἔλεγε, πῶς δὲν πρέπει τὸ Πάσχα νὰ ἐορτάζεται, ἕτε νὰ προσευχώμεθα διὰ τὰς ἀποθαμμένους, ἕτε τῆ τετράδι, ἢ παρασκευῇ νὰ νηστεύωμεν, ἕτε τὰς λοιπὰς νηστείας τῆς Ἐκκλησίας νὰ φυλάττωμεν, πάντα γὰρ αὐτὰ Γεδαϊκὰ εἰσὶ, τὰ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας· διότι ἂν θέλῃ τις νὰ νηστεύῃ, ὡς ἐλεύθερος ἄς νηστεύῃ, εἰς ὅποιαν ἡμέραν τῆ φανῆ ἀρμόδιον· διὰ τῆτο οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆ, κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, ἐκείνας τὰς ἡμέρας ὅπῃ οἱ ὀρθόδοξοι κατέλουν, αὐτοὶ ἐνήστευον, ἐξ ἐναντίας δὲ, περὶ τὰς ἡμέρας τῆ Πάσχα, εἰς τὰς ὁποίας γίνονται παρ' ἡμῶν χαμευνίαι, ἀγνεΐαι, κακοπάθειαι, ξηροφαγίαι, εὐχαὶ, ἀγρυπνίαι, νηστεΐαι, αὐτοὶ πρῶτ' ὀφώνιζον κρέατα, καὶ οἶνον, καὶ γεμίζοντες τὰς φλέβας αὐτῶν, γελῶσι χλευάζοντες τὰς τὴν ἁγίαν ταύτην λατρείαν τῆς ἐβδομάδος τῆ Πάσχα ἐπιτελούντας.

Αἰριανοὶ.

§. 6. Οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆ, Αἰριανοὶ ἐκαλῶντο, καὶ Συλλαβικοὶ, ὅτι ἐκ τῶν συλλαβῶν, τῶν περὶ Θεῶ λαμβανομένων, ἐξ ἔ, δι ἔ, καὶ ἐν ῶ, διαφορὰν τῆς θείας φύσεως ἐν τοῖς τρισὶ προσώποις διίσχυρίζοντο νὰ δείξωσιν· ἐλέγοντο προσέτι καὶ Ἐγκρατίται κτ'. ἀνασκευάζοντες αὐτῆς, ὑπὲρ τὰς ἄλλας Ἐπιφάνιος, καὶ Βασίλειος ὁ μέγας, ἐν τῷ περὶ τῆ Ἁγίου Πνεύματος.

Τίνας κατ'
αὐτῶν ἐγ-
ραφαν.Μεσσαλια-
νοὶἘυχίται
αἰρετικοὶ.Αίρεσις αὐ-
τῶν.

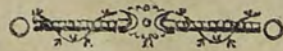
§. 7. Οἱ Μεσσαλιανοὶ, τὰς ὁποίας καὶ Ἐυχίτας ὀνομάζουσιν ἐκεῖνοι ὅπῃ μετέφερον τὸ ὄνομα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον, διατὶ ἐπροσεύχοντο συχνάκις· ἕτοι κατήγοντο ἀπὸ τὰς Ἑλλήνας, πολλὰς μὲν θεὰς ὠμολόγησαν, ἓνα δὲ μόνον ἐσέβοντο, τὸν ὁποῖον Παντοκράτορα ἐκάλεσαν, καὶ αὐτῷ μόνῳ ἐπροσκύνον, τὰς δὲ ὑποστάσεις Πατρός, Υἱῶ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου, εἰς μίαν ἀναλύεσθαι Θεότητα ἔλεγον· β'. τὴν θείαν φύσιν, νὰ τρέπεται, καὶ νὰ μεταβάλληται εὐκόλως πρὸς ὅποιον θέλει νὰ συγκερασθῆ, μὲ τὰς ἀξίας εἰς αὐτὴν ψυχάς· γ'. ὅτι σπέρμα, καὶ λόγος ἔπεσεν εἰς τὴν νηδὺν τῆς Θεομήτορος. Τὸν θεὸν ἐκαυχῶντο νὰ βλέπωσι μὲ τὰ σωματικὰ ὄμματα, καὶ νὰ δέχωνται τὴν ἔλευσιν τῆ παναγίου Πνεύματος αἰδητῶς, καὶ ὀρατῶς τὴν οἰκείαν παρουσίαν σημαίνοντος. Πρὸς τέτοις ἐδίδασκον τὸ βάπτισμα, νὰ ἀφαιρῇ μόνον τὰ πρότερα ἀμαρτήματα, τὴν δὲ αὐτῆ ρίζαν, πρόρριζον μὴ κατατέμνειν, μήτε τὸν δαίμονα τὸν ἔνομον νὰ δύναται νὰ διώξῃ, νὰ τραβᾷ γὰρ ἔλεγον πᾶς γεννητὸς ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸν προπάτορα, καθὼς τὴν φύσιν, ἕτω καὶ τὴν δουλείαν τῶν δαιμόνων, οἵτινες μὲ ἄλλον τρόπον δὲν διώκονται εἰμὴ μὲ τὴν προσευχὴν τὴν συχνὴν, καὶ προσεκτικὴν· ὅθεν τόσον ἐπροσεύχοντο, ὅπῃ δυσκόλως ἐπί-

ἐπίσειον οἱ ἀκρόντες • εἶχον κ' ἐτέρας τινὰς φλυαρίας • ἀνάγνωδι ἐν τῇ πανοπλίᾳ τῆ Ζυγαδινῆ. (α)

§. 8. Αὐτοὶ κ' μὲ ἄλλα ὀνόματα ἐκαλεῖντο, ὡς Μαρτυροφανοὶ ἀπὸ τῶν ἐπελθόντων τὸ μαρτύριον ὑπὲρ τῶν εἰδώλων, ὅπῃ ἦτον ἀπὸ τὸ σύσημά τε, Σατανιακοί, ὅτι τὸν τὰ πολλὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις προσβάλλοντα ἐσέβοντο, ἵνα μὴ λάβωσι παρ' αὐτῆ ἐπήρειαν τινά. Εὐφημῖται, ὅτι εὐφημίας, κ' καταλαγμάτια τινὰ ὑπὸ τῶν παρ' αὐτοῖς σπυδαίων ποιῶμενοι, ὡς τάχα τὸν Θεὸν ἐξιλεῶμενοι, ἔφαλλον.

§. 9. Εὐθεσιασαί, ὅτι ἀποκαλύψεις εἰς αὐτὰς νὰ γίνωνται ἐκαυχῶντο, κ' πῶς προγιγώσκουσι τὰ μέλλοντα, κ' νὰ τὰ προλέγωσιν ἐπεχειρῶντο, ὁμοίως μὲ τὰς δαιμονιζομένους • κ' τελευταῖον Πνευματικοί, ἐπειδὴ ἔλεγον πῶς παραίτησαν τελείως τὸν κόσμον, κ' τὴν ἐργασίαν τῶν χειρῶν τελείως ὡς πονηρὰν, κ' κακὴν, ἀπεσρέφοντο, κοιμῶμενοι δὲ τὰς τῶν ὀνείρων φαντασίας, προφητείας ἐκάλειν, τὴν θείαν κοινωνίαν, ἔλεγον ἔτε ὠφέλιμον, ἔτε βλαβεράν • ἐρωτῶμενοι δὲ περὶ τῶν ἀδεμίτων ἐκείνων διδαγμάτων, κ' ἐξελεγχόμενοι, μεθ' ὅρκου ἀπέκρυπτον, ἐκεῖνα ὅπῃ εἰς τὴν ψυχὴν τὰς εἶχον.

§. 10. Αὐτῆς τῆς αἰρέσεως ἀρχηγὸν ἔγινον κατὰ τὸν Θεοδώριτον (β), Δαδόης, κ' Σάββας, κ' Ἀδέλφιος, κ' Ἐρμάς, κ' Συμεώνης, κ' ἕτεροι, κατὰ τῶν ὁποίων ἔγραψαν ὁ περίφημος Λητούσιος, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Μελετινῆς, κ' Ἀμφιλόχιος Ἐπίσκοπος Ἰκονίης. Αὐτὸν τὸν ρηθέντα Ἀδέλφιον, Φλαυιανὸς ὁ Ἀντιοχείας καλῶντας ἀπὸ τὴν Ἐδέσσαν, κ' τεχνικῶς γελῶντας τον, κ' ὑποκρινόμενος πῶς θέλει νὰ μάθῃ ἀπὸ αὐτὸν, τὸν ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ ξεράσῃ τὸ φάρμακον τῶν κεκρυμμένων δογμάτων τε φανερωθείσης δὲ αὐτῆς τῆς νόσου, ἐδιώχθησαν μὲν ἀπὸ τὴν Συρίαν, ἐπροχώρησαν δὲ εἰς τὴν Παμφυλίαν κτ'. διὰ τὰς ρηθέντας αἰρετικὰς διαλαμβάνουσι Σωκράτης (γ), Σωζόμενος (δ), Ἐπιφάνιος (ε), Θεοδώριτος (ζ), Εὐθύμιος Ζυγαδινός (η), κ' ἐκ τῶν Λατίνων ὁ Ρ'αφῖνος (θ), ὁ Φιλάρτριος (ι), ὁ Αὐγουστῖνος (κ), ὁ Λερινήσιος Βικέντιος (λ), κ' ὁ Κασσιόδωρος. (μ)

ΚΕΦΑ'.

(α) Τίτλω κς. σελ. εἰς. εἰς. εἰς. (β) Αἰρετ. κατομυθ. λόγῳ δ. (γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. μς'. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ζ'. κεφ. κς'. (ε) Αἰρετ. σέ. οζ. κ' π'. (ζ) Αἰρετ. κατομυθ. λόγῳ δ. Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. ια'. κ' βιβλ. ε'. κεφ. ια'. (η) Ἐν τῇ πανοπλίᾳ τίτλω κς. σελ. εἰς. (θ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. β'. κεφ. κ'. (ι) Αἰρετ. οβ'. (κ) Περί αἰρέσ. κεφ. νγ'. νδ'. νε'. (λ) Ἐν τῷ Κομμονταρίῳ κεφ. ις'. (μ) Τετμ. Ἰσορ. βιβλ. ε'. κεφ. μδ'. κ' ζ'. κεφ. ια'.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Η'.

Περὶ Συνόδων, καὶ Ψευδοσυνόδων τῶν ὑπὸ τέτοις τοῖς Αὐτοκράτορσι γενομένων.

§. Ι.

Σύνοδος Α'-
λεξαν-
δρείας.

Εἰς τὸν καιρὸν Γβλιανῶ τῷ βασιλέως, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τξβ'. ἀνακλιθῆντες οἱ Ἐπίσκοποι ἀπὸ τὰς ἐξουσίας, ὁ Α'θανάσιος μετὰ τὴν κάθοδον, πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς συμπεπτωκῆς Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, σύνοδον εἰς Ἀλεξάνδρειαν συνήθροισεν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διάταγμα ἐξετέθη περὶ τῷ δέχεσθαι παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν, ἐκείνης ὅπως μακρύνονται ἀπὸ τὸν Ἀρειανισμόν, μετὰ τὴν προσήκυσαν ἱκανοποίησιν ὁμοίως τὰ ἀποφασισθέντα εἰς Νικαίαν ἐβεβαίωσαν ὁμοῦσιον τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὠμολόγησαν, καὶ περὶ τῆς ψυχῆς τῆς λογικῆς, ἥτοι τῷ νῶ τῷ Χριστοῦ, κατὰ τῷ Ἀπολιναρίῳ, τῷ τῆς ψυχῆς τέλειον, καὶ ὁμοίως, ἀνδρωπον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς λόγος ἀνέλαβεν, ἐρμήνευσαν. Τέλος ἐπειδὴ ἡ περὶ τῆς Οὐσίας, καὶ Υἱοσάσεως ζήτησις τὰς Ἐκκλησίας ἐτάραττε, καὶ ἦσαν συχναὶ ἐριδες, καὶ φιλονεικίαι, μετὰ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐτελειώθη, κατὰ τὸν Σωζόμενον (α), μὴ ἐξ ἀρχῆς εὐδὺς ἐπὶ τῷ Θεῷ νὰ ἐμεταχειρίζωτο τὰ ὀνόματα αὐτὰ, πάρεξ ὅταν τινὰς τὴν Σαβελλίῳ δόξαν ἐδοκίμαζε νὰ ἐκβάλλῃ, ὅπως μὴ μετὰ τὴν ἀπορίαν τῶν ὀνομάτων, τὸ ἴδιον φανῆ τινὰς, νὰ ὀνομάζῃ μετὰ τρεῖς ὀνομασίας, ἀλλὰ κατὰ ἓν νὰ νοῆται ἰδίως τριχῶς, ὅρα τὸν Ρ'αφῖνον. (β)

Ἐτέρα Α'-
λεξανδρείας.

§. 2. Ἐτέρα σύνοδος συνήχθη παρὰ τῷ Α'θανασίῳ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, εἰς τὸν καιρὸν Γοβιανῶ τῷ βασιλέως, ὅπως διεδέχθη τὸν Γβλιανὸν τῷ τξγ'. δι' αἰτίαν τοιαύτην. Ὁ Γοβιανὸς ἔγραψε πρὸς τὸν Α'θανάσιον παρακαλῶν νὰ τὸν γράψῃ τὴν ἀκριβῆ περὶ τῶν θεῶν διδασκαλίαν, ὁ δὲ Α'θανάσιος συναθροίσας σύνοδον τῶν ἐπισημοτέρων Ἐπισκόπων, ἀντέγραψεν αὐτῷ συνοδικὴν Ἐπιστολὴν, μετὰ τὴν ὁποίαν πρῶτον μὲν ἐπαινῶσι τὴν τῷ βασιλέως φιλομαθῆ προαίρεσιν, καὶ τὸν πόσον τῶν Οὐρανίων, ἔπειτα εὐχαρισθῆντες δι' αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, ὑπομιμνήσκουσιν αὐτῷ τὴν παρὰ τῶν πατέρων ὁμολογηθεῖσαν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, παρακαλῶντες τον νὰ φυλάττῃ αὐτήν, ὡς σύμφωνον μετὰ τὰ Ἀποστολικά δόγματα, καὶ σύμφηρον με
ὅλας

(α) Ἐκκλησ. Γ'σορ. βιβλ. ε'. κεφ. ιβ'.

(β) Ἐκκλησ. Γ'σορ. βιβλ. α'. κεφ. κδ'.

ὅλας τὰς κατὰ Πόντον Ἐκκλησίας· τέλος ὑποτάξαντες, καὶ γράψαντες εἰς αὐτὴν τὴν ἔκθεσιν τῆς πίσεως, καὶ τὸ Ἅγιον Σύμβολον τῆς πίσεως τὸ ἐν Νικαίᾳ, τὸ ἐβεβαίωσαν μὲ αὐτὰ τὰ λόγια. „ Ταύτη τῇ πίσει Θεοφιλέσατε Ἄγασθε, ἐπιμένειν ἀναγκαῖον, ὡς Θεῖα, καὶ Ἀποστολική, καὶ μηδένα μετακινεῖν αὐτὴν πιθανολογίαις, καὶ λογομαχίαις, ὅπερ ἐποίησαν ἐξ ἀρχῆς οἱ Ἀρειομανῖται, ἐξ ἐκ ὄντων τὸν Υἱὸν τῆ Θεῶ λέγοντες, ὅρα τὸν Θεοδώρητον. “ (α)

§. 3. Εἰς τὸ αὐτὸ ἔτος συνηθροίσθη εἰς Ἀντιόχειαν σύνοδος παρὰ Μελετίου, Ἐπισκόπων κζ'. τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐκτίθησιν ὁ Σωκράτης (β), κοινῇ γνώμῃ συγγράψαντες βιβλίον, καθομολογῶσι τὸ ὁμοῦσιον, καὶ τὴν ἐν Νικαίᾳ πίσιν βεβαίωσαντες μὲ τὰς ἰδίας ὑπογραφὰς των, εἰ μόνον οἱ Καθολικοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀκακιστοὶ· τῆτο δὲ ἐποίησαν, ἐπειδὴ ἔβλεπον πῶς ἐτιμᾶτο Μελέτιος Ἀντιοχείας, ὅπερ ὀλίγον πρότερον εἶχεν ἀποχωρισθῆ ἀπὸ αὐτῆς, καὶ ἠνώθη μὲ τῆς Καθολικῆς, ἀπὸ τὸν βασιλέα ὅπερ τότε ἐκάθητο ἐκεῖ, καὶ τῷ βασιλεῖ ἐπρόσφερον· τῆτο δὲ τὸ βιβλίον, ἦτο ἡ γραφείσα αὐτὴ ἀναφορὰ πρὸς Γοβιανὸν τὸν Ἀυτοκράτορα, κείται παρὰ τῷ Σωκράτῃ (γ) καὶ τῷ Σωζομένῳ. (δ)

§. 4. Εἰς τὸν καιρὸν Οὐάλεντινῆς καὶ Οὐάλεντος τῶν Ἀυτοκρατόρων, ἐν ἔτει τξέ'. ἐγένετο ἡ εἰς Λάμφακον ψευδοσύνοδος, (πόλις δὲ αὕτη ἐστὶ κειμένη ἐξ Ἀνατολῶν παρὰ τῷ πορθμῷ τῆ Ἐλλήσποντος) ὅπερ δύο μῆνας βουλευσάμενοι διὰ τὰ ἄρθρα τῆς Πίσεως, τελευταῖον ἐψηφίσαντο, μόνῃ ἡ Πίσις νὰ πολιτεύηται εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας, ἢ ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ Σελευκείᾳ τὸ πάλαι ἐκτεθεῖσα, τὴν δὲ ἐν Ἀρμιίνῳ κατέκρινον, ἐπειτα τὴν κατὰ τῆ Εὐδοξίᾳ, καὶ Ἀκακίᾳ ψῆφον ἐποίησαν, ὅτι δικαίως ἐκκήρυκτοι ἔγινον, καὶ ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὡς ἄκυρα τὰ εἰς Κωνσταντινέπολιν πραχθέντα, μὲ τὴν σπεδὴν αὐτῶν ἀπέφηναν, καὶ τέλος, τῆς κατὰ τῆς ἀνομίας, ὅπερ λέγουσιν Ἀνόμοιον τῷ Πατρὶ τὸν Υἱὸν, νὰ λάβωσι πάλιν τῆς ἰδίας θρόνου, ὡς παρανόμως ἐκβλήθησαν ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας· ἐπειδὴ δὲ, καθὼς ὁ Σωζόμενος λέγει, τῆς περὶ Εὐδοξίῳ κεκλήκασι, καὶ μετανόιας αὐτοῖς μετέδωκαν, οἱ δὲ ἔχ ὑπήκουον, τὰ δόξαντα ταῖς ἀπανταχῆ Ἐκκλησίαις ἐδήλωσαν. “ (ε) ἐκ δὲ τῆ Σωκράτης (ζ) φανερεῖται, ὅτι ὁμοίως εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον, τὸ τῆ Μακεδονίᾳ δόγμα, καθ' ὃ ἡ τῆ παναγία Πνεύματος θεότης ἔχ ὁμολογεῖται, φανερώτερον ἔγινεν· ὅθεν ὁ Σωκράτης νομίζει ταύτην τὴν σύνοδον αἴτιον τῆς ἀυξήσεως τῶν Μακεδονιανῶν εἰς τὸν Ἐλλήσποντον. (η)

§. 5.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. γ'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. γ'. κεφ. κέ'. (γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. δ'. (ε) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. ζ'. (ζ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. δ'. (η) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Σύνοδος ἐν
Ἀντιοχείᾳ.Ψευδοσύνοδος
λαμφάκων.

Σύνοδος
Γαλλικῆ.

§. 5. Τῷ αὐτῷ ἔτει, διὰ τὰς παντοδαπὰς διαφωνίας ὅπῃ ἠγέρθησαν εἰς Ἀσίαν, καὶ Φρυγίαν, σύνοδος ἐν τῷ Γαλλικῷ συνηθροίῳ, ἣτις βεβαιώσασα τὴν ἐν Νικαίᾳ πίσιν, ἐδογματίσεν ὅτι ὁ Υἱὸς ὁμοούσιός ἐστι τῷ Πατρὶ, καὶ τὴν τῶ ὁμοσίῳ ἀνάπτυξιν ἐξέδωκε διὰ τὰς σοφιστικὰς Ἀρειανὰς, οἵτινες θέλοντες νὰ ἀπατώσι τὰς ἀπλῆς ἐρεῖς ἔλεγον, τὸ ὅμοιον νὰ φανερῆται διὰ μέσσω τῶ ὁμοσίῳ, τὰς ὁποίας ἡ σύνοδος αὐτὴ ἀναθεμάτισεν, ὡμολογήσασα μίαν εἶναι τὴν ἐσίαν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ἐν τρισὶ προσώποις, ταῦτα ἐν τρισὶ τελείαις ὑποστάσεσιν ὅρα τὸν Θεοδώρητον. (α)

Σύνοδος
Λαοδικείας.

§. 6. Ἡ ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας Καπατιανῆς σύνοδος ποῖον χρόνον ἐσυγκροτήθη, δὲν συμφωνῶσι πάντες ὅτιοι τινὲς μὲν λέγουσι περὶ τὰ τέλη τῆς Λιβερίας Ἐπισκόπου Ρώμης, ἄλλοι δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπισκοπῆς τῆς Δαμάσκ. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ λέγοντες, πῶς συνηθροίῳ ἀπὸ διαφόρων Ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἣτις περὶ μὲν τῆς πίσεως ἔδεν φαίνεται νὰ ἐδιώρισεν, ὅρα δὲ Ἐκκλησιαστικὰς ἐξέδοτο ν. 5. ἢ 6. ὅσα ἀπέβλεπον δηλαδὴ εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς Ἐκκλησίας, ὅπῃ ἦτον ἐλλειπείας ἀπὸ τὰς πρὸ αὐτῶν, οἵτινες φαίνονται εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῶν Συνόδων. (β)

Σύνοδος ἐν
Ρώμῃ.

§. 7. Προσέτι εἰς Ρώμην τρεῖς σύνοδοι ἐσυγκροτήθησαν εἰς τὸν καιρὸν Δαμάσκ τῆς Ρώμης Ἐπισκόπου ὅτιοι μὲν τὴν πρώτην, ἣτις ἐγένετο ἐν ἔτει 431. καθιέρωσαν Οὐρσάκιος, καὶ Οὐάλης, καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρειανοὶ, καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ πίσιν προσεβεβαιώθη πρὸς φανέρωσιν λοιπὸν τῆς καταγνώσεως, καὶ καθαιρέσεως τῶν Ἀρειανῶν, καὶ τῆς προσβεβαιώσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ πίσεως, εἰς τὰς ἀπανταχῶς Ἐκκλησίας, ἐπεμψεν ὁ Δάμασος Ἐπιστολὰς.

Ἐτέρα ἐν
Ρώμῃ.

§. 8. Εἰς τὴν δευτέραν σύνοδον, ἣτις ἐγένετο ἐν ἔτει 448. ὅπῃ ἦσαν πατέρες 4. ἐξ Ἰταλίας, καὶ Γαλλίας, κατεδικάθη μὲν ὁ Ἀυξέντιος Μεδιολάνων Ἐπίσκοπος, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν νεωτερίζοντες, καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν συνθήκην τῶν πρὸς Δύσιν ἱερέων κρατύνοντες, καὶ βεβαιῶντες τὰ τῶ Ἀρείου δόγματα, καὶ φρονῶντες ὅμοια τοῖς δοξάζουσι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἄνομιον, κατὰ τὴν γενομένην ὑπερον ζήτησιν ὅτιοι μὲν ἡ παραδοθεῖσα πίσιν ἀπὸ τὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον ἐθεσπίθη ὅρα τὴν αὐτῆς συνοδικὴν Ἐπιστολὴν, πρὸς τὰς ἐν Γαλλικῷ Ἐπισκόπου, κειμένην παρὰ τῷ Θεοδώρητῳ (γ) καὶ Σωζομένῳ. (δ)

§. 9.

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ. κεφ. 9.

(β) Πιθανώτερον φαίνεται νὰ συνηθροίῳ αὐτὴ ἡ Σύνοδος μεταξὺ τῆς ἐν Ἀγκύρας, καὶ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ, παρήσαν ἐν αὐτῇ Ἐπίσκοποι λβ. Ἰνὲς δὲ διαχωρίζουσι τὸν ν. 5. κανόνα, καὶ ἕτω ποιῶσι, κανόνας 6.

(γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β. κεφ. κβ. (δ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. 5. κεφ. κγ.

§. 9. Καὶ τελευταῖον εἰς τὴν τρίτην σύνοδον, περὶ τὸ τοβ΄. ἔτος ἀπὸ Χριστῆ (α), ὅπῃ συνήθροισεν ὁ Δάμασος κατὰ τῆς αἰρέσεως τῆς Ἀπολιναρίας, ἢ μόνον αὐτὸς ὁ Ἀπολιναρίου καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Βιτάλιος, καὶ Τιμόθεος, ἀλλὰ καὶ Ἄρειος, Σαβέλλιος, Μακεδόσιος, Φωτεινός, καὶ ἕτεροι αἰρετικοὶ κατεκρίθησαν, καὶ ἀναθεματίσθησαν, ὡς φαίνεται εἰς τὴν τῆς Δαμάσου Ἐπιστολὴν, πρὸς Παυλίνον Ἐπίσκοπον εἰς Μακεδονίαν, κειμένην παρὰ τῷ Θεοδώρῳ. (β)

§. 10. Καὶ τέλος ἢ ἐν Σίδῃ γενομένη σύνοδος κατὰ τῶν Μεσσαλιανῶν, ἢ τοῖς Εὐχίτων, ἢ Ἀδελφιανῶν, τῆς ὁποίας προηγεῖτο Ἀμφιλόχιος Ἰκονίης, συνεδριαζόντων αὐτῶν, καὶ ἑτέρων Ἐπισκόπων κέ. (γ)

Ἐτέρα ἐν
Ρώμῃ.

Σύνοδος ἐν
Σίδῃ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ι Θ ΄.

Περὶ τῶν διαπρεφάντων ἀνδρῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν ὁσιότητι, καὶ ἐπισήμῃ ἐπὶ τῶν ῥηθέντων Ἀυτοκρατόρων.

§. 1.

Βασίλειος, ὃς καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καὶ τῷ ὀνόματι μέγας ἐπωνομαζόμενος, Ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας, πρώην λεγομένης Μάζακα, ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος, καὶ εἰς ἄκρον παιδείας, καὶ μαθήσεως φθάσας, παιδεύσει αὐτὴν εἰς Καισάρειαν, Ἀντιόχειαν, καὶ Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἰς Ἀθήνας, εἰς τὰς ὁποίας πολιτείας ἀπόκησε συμμαθητὴν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, οἵτινες ἔχοντες φιλίαν ἀληθινήν, καὶ εἰλικρινεσάτην ἔγινον καὶ οἱ δύο ἄκροαταὶ Ἰμερίης, καὶ Προαιρεσίας, καθὼς ὕπερον εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας συμφροιτήσαντες, καὶ ἀπελθόντες πρὸς τὸν Λιβάνιον ἄκρως ἐδιδάχθησαν τὴν Ῥητορικήν. ὕπερον δὲ ἐπιστρέψαντες εἰς Καισάρειαν, ὁ Βασίλειος ἔγινε συνεργὸς μετὰ τὸν Εὐσέβιον, τὸν τότε Ἐπίσκοπον αὐτῆς, καὶ βοηθὸς εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, προχειρισθεὶς διάκονος ἀπὸ τὸν

Βασίλειος
ὁ μέγας.

D d d 2

Α ν -

(α) Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνηθροίσθῃ αὐτὴ ἡ σύνοδος πρὸ τῆς τογ΄. ἔτις, διότι ὁ Σωζόμενος λέγει πῶς ἦν παρῶν, καὶ Πέτρος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος, διάδοχος τῆς Ἀθανασίης, ὅπῃ ἐτελεύτησε τῷ τοβ΄.

(β) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ε΄. κεφ. ι΄.

(γ) Συνεκροτήθη αὐτὴ ἡ Σύνοδος τῷ τπγ΄. περὶ ἧς ἀνάγνωθι τὸν Θεοδώρητον Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ΄. κεφ. ια΄. - τὸν Φώτιον κώδικ. ββ΄. καὶ τὸν Βαζώνιον χρονικ. ἔτ. τπγ΄. ἀριθ. 39.

Ἀντιοχείας. Μελέτιον. Ἐπὶ τέτοις ἰδῶν τὸν Ἐυσέβιον, ὅπῃ ἀνεχώρησεν ἀπὸ αὐτὸν μὲ τὰς διαβολὰς τινῶν κακεντρεχῶν, καὶ παραχωρήσας ἐκασίως ὑπῆγεν εἰς Μοναζήριον, ὅθεν ἐπιστρέψας εἰς τὸν καιρὸν τῆ Οὐαλεντιανῆ, καὶ Οὐάλεντος, ὅπῃ ἐμελέτα νὰ κακοποιήσῃ τὴν Καιτάρειαν, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ Ἐκκλησίας, ἠγαπήθη ὁ Βασίλειος μὲ τὸν Ἐυσέβιον, ὅστις ἀποθανὼν, ἔγινεν ὁ Βασίλειος διάδοχος. ὅσῃν δὲ ἐπιμέλειαν περὶ τε τῆς τῆ Θεῆ Ἐκκλησίας ἔβαλε, καὶ διὰ τὴν ἀνατροπὴν τῶν Ἀρειανῶν ὅπῃ καταπολὺ ἐμάνηταν κατὰ τῆς Ὄρθοδοξίας, καὶ ὅσον ἐδιαβάλλθη ἀπὸ τὰς ἰδίαις τε, καὶ ἀπὸ τὰς ἑτεροδόξαις, δύναται πᾶς τις νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰς Ἐπιστολάς τε. Ἀπέθανε βασιλεύοντος Γρατιανῆ τῷ ἦ. ἔτει τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτῆ, ἀφείς πολλὰ, καὶ ὠφέλιμα συγγράμματα, τὰ ὅποια ἐπαριθμῆι ὁ Ἱερώνυμος (α), ὁ Σβίδας, καὶ ἕτεροι, καὶ τρεῖς Κανονικὰς Ἐπιστολάς πρὸς Ἀμφιλόχιον Ἰκονίς Ἐπίσκοπον, εἰς κανόνας διηρημένας πδ. καὶ ἕτερα τινὰ κεφάλαια περὶ διαφόρων ὑποθέσεων. ὅρα περὶ αὐτῆ Γρηγόριον τὸν Ναζιανζῆ εἰς τὸν ἐπιτάφιον λόγον τῆ Βασιλείς, τὸν Σωκράτην (β), τὸν Θεοδώρητον (γ), καὶ τὸν Σωζόμενον (δ), καὶ ἄλλαις.

Συγγράμματα αὐτῆ.

Γρηγόριος
Ναζιανζηνός.

§. 2. Μετὰ τὸν Βασίλειον τίθεται Γρηγόριος ὁ Ναζιανζῆ, ὡς ἀναγκαῖος φίλος αὐτῆ συνήθης τε, καὶ γνώριμος, ἀνὴρ ἐπιλογιμώτατος, ἢ μόνον γραμματικὸς, καὶ εἰς τὰ ποιητικὰ ἔμπειρος, ἀλλὰ καὶ πολὺ πλείον εἰς φιλοσοφίαν ἐξεσηκημένος, καὶ ῥήτωρ πλέον τῶν ἄλλων. Ἐγεννήθη αὐτὸς ὁ ἔνδοξος εἰς Ναζιανζηνὸν πλησιόχωρον τῇ Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας, τῆς ὁποίας καὶ Ἐπίσκοπος κατεστάθη, ἀφ' ἧ παρητήσατο τὴν τῶν Ζασίμων Ἐπισκοπὴν, καὶ τελευταῖον Κωνσταντινῆ πόλεως εἰς τὸν καιρὸν Θεοδοσίς τῆ μεγάλης, δεδομένης, καὶ βεβαιωμένης τῆ θρόνου αὐτῷ ἀπὸ πάντων τὴν σύνοδον, ἐπειδὴ πολὺ ἐκοψίασε, καὶ ἠγωνίσθη, καὶ ἠλευθέρωσε τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὴν λύμην τῶν αἱρέσεων, ἀλλ' αὐτὸν τὸν θρόνον ἐκασίως παρήτησε, βλέπων τινὰς Ἀρχιερεῖς ὅπῃ ἦλθον ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον πῶς ἐφθόνον εἰς αὐτὸ. προεκφωνήσας δὲ τὸν συντακτῆριον λόγον, καὶ τὸν μοναδικὸν ἐκλέξας βίον, διέτριβεν εἰς ἕνα ἀγρὸν τῆς Κωνσταντινῆ πόλεως χρόνας δώδεκα, καθὼς λέγει. φθάσας δὲ εἰς τὰς ἦ. χρόνας, ἢ καὶ περισσότερον, ἐπὶ τῷ ιγ'. ἔτει τῆς βασιλείας τῆ Θεοδοσίς, ἐτελεύτησεν, ἀφείς πολλὰ συγγράμματα, πρὸς τὸν ὁποῖον Ἀλέξιος ὁ Ἄνδρωρ τὰς διττὰς ἱαμβικὰς ἔγραψεν „ὡς ἄλλος ἀσὴρ ἀπλανὴς σελασφόρος“ ἡμᾶς „πορθημεύεις μουσαγωγίαις πᾶτερ“, πρὸς ἠλιακὴν τριάδος φωταυγίαν“ Γρηγόριε μέγιστε πυρίπνεν εἶμα. Θεολόγος δὲ κατ' ἐξοχὴν ὠνομάσθη, ἢ διὰ τὸ ὕψος τῶν Θεολογικῶν αὐτῆ νοημάτων, ἢ διὰ τὰς πέντε διαβοή-

τας

(α) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. εἰς'. (γ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. κς. (γ)
Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. δ'. κεφ. ιθ'. (δ) Ἐκκλησ. Ἰσορ. βιβλ. ε'. κεφ. ιη'. καὶ βιβλ. ε'. κεφ. ιζ'.

της τῆς Θεολογίας λόγος, κατὰ τὸν Βαρώνιον (α). Ὅρα τὰς ἀνωτέρω συγγραφάς (β), καὶ ἄλλας, ἀνάγνωσι, καὶ τὸν βίον αὐτῶν συγγραφέων ὑπὸ Γρηγορίου τῷ Πρεσβυτέρῳ, καὶ ἐκ τῶν Λατίνων τὸν Ρ'αφίνον (γ), καὶ τὸν Γερώνυμον (δ).

§. 3. Ἀκολοθεῖ εἰς αὐτὸς, Γρηγόριος ὁ Νύσσης Ἐπίσκοπος, ἀδελφὸς τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖσι γέρων τῇ ἡλικίᾳ, ἀνὴρ γλαφυρώτατος, καὶ πλήρης μαθήσεως, περιστότερον δὲ προσκείμενος εἰς τὴν ῥητορικὴν, εὐδοκίμησεν εἰς αὐτὴν λαμπρῶς ὡς ἕδεις ἄλλος, διὰ τῆλο, καὶ πολλὰ περικαλλῆ τεύχη συγγράφας, ἄφησε τοῖς μελαγενεστέροις· ὁ Νικηφόρος λέγει (ε), αὐτὸς παρασαθεῖς εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινῶν πόλει σύνοδον, ἐπρόθεσε τὰ ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου ἐλλείποντα περὶ τῷ Παναγίῳ Πνεύματι· ἐτελεύτησεν εἰς τὸν καιρὸν Θεοδοσίῳ τῷ μεγάλῳ. Ἐγραψε δὲ περὶ τῆς Ἀγίας Τριάδος, περὶ τῆς Ἀναστάσεως, περὶ τῶν ὁκτώ μακαρισμῶν, περὶ τῷ Μωϋσέως βίῳ, περὶ τῆς ἀληθῆς Παρθενίας, εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων, εἰς τὰ τρία πρότερα κεφάλαια τῷ Ἐκκλησιαστικῷ, καὶ ἑτέρα, καὶ Κανονικὴν Ἐπιστολὴν, πρὸς Ληϊόφιον Ἐπίσκοπον Μελιτίνης.

§. 4. Ἐπιφάνιος ὁ Κωνσταντίας τῆς Κύπρου Ἐπίσκοπος, πρώην λεγομένης Σαλαμίνας· ἐγεννήθη μὲν ἐν Βησανδέκῃ κώμῃ ἐπαρχίας Ἐλευθεροπόλεως τῆς Παλαιστίνης· τὰ δὲ πάντα θεμέλια τῶν γραμμάτων, καὶ τῆς ἀρετῆς ἔμαθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, μελαχειριθεῖς ἀρίστως μοναχῶς, ὁδηγῶς, καὶ τῆλο χάριν εἰς Αἴγυπτον πολὺν χρόνον διαλείψας μέχρι τῷ εἰκοσῷ ἔτις τῆς ἡλικίας τῆς, ἐπισημότατος ἐν μοναχικῇ Φιλοσοφίᾳ ἐγένετο· ὕψερρον ἐπιστρέψας εἰς Παλαιστίνην τὴν πατρίδα τῆς, τὸν αὐτὸν μοναχικὸν βίον διῆγε, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἡσυχαστικὴν διαγωγὴν σχολάζων, τὸ κατὰ τῶν π'. αἰρέσεων σύλλαγμα, τὸ ὁποῖον αὐτὸς καλεῖ Πανάγιον, καὶ Πανάριον, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς πεσπαιδευμένους διὰ τὰ πράγματα, ἀπὸ δὲ τῆς ἰδιώτας διὰ τὰ ῥήματα ἀναγινώσκεται, καθὼς ὁ Σειδάς λέγει, ἀναμφίβολον εἶναι ἵνα συνέγραψε, διότι ὁ Σωζόμενος διαμνημονεύει ἵνα διέλειψεν αὐτὸς εἰς Παλαιστίνην ἐπὶ τῆς Ἡγεμονίας Οὐαλεντιανῆς πρὸ τῷ ἐρχομῷ τῆς εἰς Κύπρον (ζ). Αὐτὸς δὲ ὁ Ἐπιφάνιος, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παναρίων, λέγει ἵνα ἐπετέλεσεν αὐτὸ ἐν ἔτει τῆς Αυτοκρατορίας Οὐαλεντιανῆς, καὶ Οὐαλεντος ια'. καὶ τῷ Γρατιανῷ τῷ ζ'. Ἐπὶ τέτοις γενόμενος τῆς ἐν Κύπρῳ Κωνσταντίας Ἐπίσκοπος, καὶ μὲν ὅσην ἀρετὴν εἶχεν ἐμβὰς εἰς πολιτικῶν πραγμάτων κυβέρνησιν, ἐγένετο εἰς ὀλίγον καιρὸν γνωστὸς τοῖς πολίταις, καὶ τοῖς ξένοις, ὡς διαλάμπων εἰς πόλιν μεγάλην, καὶ καταγιγῆλον, καὶ ἦτον ἐπαινετὸς παρὰ πᾶσι, καὶ κατ' ἀξίαν· διό-

Γρηγόριος
Νύσσης.

Ἐπιφάνιος
Κύπρου.

Συγγράμματα αὐτῶν.

Ddd 3

τι

(α) Χρονικ. ἔτ. τοῦ ἀριθ. 58. (β) Σωκράτ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. δ'. κεφ. κς'. Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. ιη'. καὶ βιβλ. ζ'. κεφ. ιζ'. Θεοδώρ. βιβλ. δ'. κεφ. ιθ'. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. θ'. (δ) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. εκή. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ιβ'. κεφ. ιγ'. (ζ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, κεφ. λβ'.

τι ἔξω ἀπὸ τὰς πέντε γλώσσας ὅπῃ ἀκριβῶς ἴξευρε, τὴν Ἑλληνικὴν δηλαδὴ, τὴν Συριακὴν, τὴν Ἑβραϊκὴν, τὴν Αἰγυπτιακὴν, καὶ τὴν Λατινικὴν, διὰ τὰς ὁποίας, πεντάγλωττος ἀπὸ τὸν Γερώνυμον καλεῖται, ἐν ἀγιότητι, καὶ ὁσιότητι διέλαμπεν, ὡς ἕδεις ἄλλος, ἀπλοῖκός ὢν τὸν τρόπον κτ. μαρτυρῆντος τῷ Σωκράτῃ, εἰς βαδύ ἑλθὼν γῆρας ἐτελεύτησεν ἐν Κυρίῳ (α).

Εὐφραῖμ
Σύρος.

§. 5. Εὐφραῖμ ὁ Θαυμασίος Σύρος, πατρίδα μὲν ἔσχε τὴν Νίσιβιν τῆς Μεσοποταμίας, εἰς φιλοσοφίαν δὲ μονασικὴν ἐξασκήσας τὴν ζωὴν τε, ἀγιώτατος Ἐρημίτης ἐγένεν, ἔπειτα τῆς ἐν Ἐδέσσει Ἐκκλησίας Διάκονος χρηματίσας, καὶ μεταχειριζόμενος τὴν Συριακὴν διάλεκτον, διήλεγξε τόσον, τὰς πολυποικίλης τῶν Ἑλλήνων πλάνης, καὶ πάσης αἰρετικῆς κακοτεχνίας ἐγύμνωσε τὴν ἀσθένειαν. Ἐπειδὴ δὲ Ἀρμένιος ὁ Βαρδιστᾶνα ἐσύνδεσε πάλαι ὡδᾶς τινὰς, καὶ μὲ τὴν τῷ μέλῃ ἡδονὴν συγκεράσας τὴν ἀσθένειαν, κατεκλήλει, καὶ ἔδελγε τὰς ἀκρόντας, καὶ ἄγρευε πρὸς βλάβην, τὴν ἀρμονίαν τῷ μέλῃ λαβὼν ἀπ' ἐκεῖ, ἀνέμιξε τὴν Εὐσέβειαν, καὶ ἐπρόσφερεν εἰς τὰς ἀκρόντας, νόσιμον ὁμῶς, καὶ ὠφέλιμον τάχα ἰατρικόν, ὡς λέγει ὁ Θεοδώρητος (β). ὁ Σωζόμενος γράφει (γ), πῶς καὶ ὁ Βασίλειος ὁ μέγας ἀρέσκετο εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐθαύμαζε τὴν ἀρετὴν τε. Συνέγραψε δὲ ἕτος ὁ Εὐφραῖμ Συριεὶ σχεδὸν τριακοσίας μυριάδας στίχων· ὁ δὲ Γερώνυμος (δ) μαρτυρεῖ αὐτὸν νὰ ἐσύνδεσε πολλὰ βιβλία εἰς Συριακὴν διάλεκτον, τὰ ὁποία εἰς τοσαύτην ἑκλείαν νὰ ἔφθασαν, ὡς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν, εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας φανερὰ νὰ ἀνεγινώσκοντο, καὶ ἕως τῶρα μὲ Ἑλληνικὴν φωνὴν, κατὰ τὸν Σωζόμενον (ε), νὰ ἐρμηνεύωνται, ὅρα τὸν Φώτιον, καὶ ἐν τῇ κή. τῷ Γανναρίῳ μνήος.

Συγγράμματα αὐτοῦ.

Τίτος Βόσρων.

§. 6. Τίτος ὁ Βόσρων ἐν τῇ Φοινικίᾳ Ἐπίσκοπος, ἐπὶ Γελλιανῷ, καὶ Γοβιανῷ τῶν Αυτοκρατόρων, βίβλος κατὰ τῶν Μανιχαίων ἔγραψεν, ἃς ὁ Γερώνυμος ἐν τῷ καταλόγῳ, ἰσχυρὰς καλεῖ (ς).

Δίδυμος.

§. 7. Δίδυμος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς διαβόητος, ὅστις εἰς τὴν πρώτην ἑναρξίν τῆς μαθησεως τῶν σοιχείων, ὢν νέος, καὶ πονῶν εἰς τὰ ὄμματα ἐτυφλώθη, ὁ δὲ Θεὸς ἀντὶ τῶν αἰσθητῶν ὀφθαλμῶν, ὡς ὁ Σωκράτης λέγει (η), ἔδωκεν αὐτῷ νοητὰς ὀφθαλμῆς· διότι ὅσα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν δὲν ἐδύνετο νὰ μάθῃ, τὰ ἐμάνθανε διὰ τῆς ἀκοῆς· ὅρα περὶ αὐτοῦ, καὶ τὸν Θεοδώρητον λέγοντα (θ), ,, καὶ ποιητικῶν, καὶ ῥητορικῶν ,, μετέλαχε παιδευμάτων, Ἀριθμητικῆς τε, καὶ Γεωμετρίας, καὶ Ἀστρονομίας, καὶ τῶν Ἀριστοτέλους συλλογισμῶν, καὶ τῆς Πλάτωνος εὐε-

,, πί-

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. β.βλ. ε'. κεφ. ι. (β) Ἐκκλησ. Ἰστορ. β.βλ. δ'. κεφ. κθ'.
(γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. β.βλ. γ'. κεφ. ιε'. (δ) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. ειε'. (ε) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (ς) Κεφ. εβ'. (η) Ἐκκλησ. Ἰστορ. β.βλ. δ'. κεφ. κε'. (θ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

πίας διὰ τῶν ἀκοῶν εἰσεδέξατο τὰ μαθήματα, ἔχ' ὡς ἀλήθειαν διδάσκοντα, ἀλλ' ὡς ὄπλα τῆς ἀληθείας κατὰ τῆ ψεύδους γιγνόμενα, καὶ μέντοι τῆς θείας γραφῆς μεμάθηκεν ἔ μόνον τὰ γράμματα, ἀλλὰ καὶ τὰ τέτων νοήματα· διὸ καὶ προϊστάμενος, καὶ διδάσκαλος τῆ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Γερῶ διδασκαλείᾳ τῶν ἱερῶν μαθημάτων, καθὼς ὁ Σωζόμενος μαρτυρεῖ (α), καὶ ὁ Ρ' ρφίνος (β). Προσέτι ἦν ἐχθρὸς δραστήριος τῶν Ἀρειανῶν, καθὼς ἀπὸ τὰ συγγράμματά τε φαίνεται, τῆ δὲ Ὠριγένους πολὺ ὑπερασπιστής· ὅθεν ἔ μόνον εἰς τὴν πλάνην ἐκείνην ἔπεσεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς μαθηταῖς τε ἔσαξε τὸ φαρμάκι, διὸ παρὰ τῆ Γερωνύμου ἐλέγχεται, ὅπῃ τὸν ἐπῆνει, καὶ τὸν ἐδάμαζεν, ὅστις λέγει πῶς ἔζησεν ὑπὲρ τὰ πγ'. ἔτη, καὶ πισεύεται ἀπὸ πολλῶν τὸ τέλος τῆ βίᾳ τε νὰ ἐγένινεν ἐπὶ Θεοδοσίᾳ τῆ Μεγάλᾳ.

§. 8. Διόδωρος μονάζων, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ταρσῶν Ἐκκλησίας, ἠνδιήσεν ἐπὶ τῆς χρόνης Γελιανῶ, Γοβιανῶ, καὶ Οὐάλεντος, κατὰ τὸν Σειδαν. Διδάσκαλος ἐγένινεν Γωάννης τῆ Χρυσόμοις, ἔγραψε σχεδὸν εἰς πᾶσαν τὴν Παλαιάν, καὶ Καινὴν Διαθήκην, κατὰ τὸ γράμμα αὐτὴν ἀναπτύξας.

§. 9. Καισάρειος ὁ Γρηγορία τῆ Θεολόγου ἀδελφός, ἀνὴρ σοφώτατος, ἔγραψε πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ διαλόγους δ' εἰς τὰς προσαχθεῖσας αὐτῷ ἐρωτήσεις, ὅπῃ ἐδίδασκεν εἰς Κωνσταντινέπολιν, ἐπὶ Κωνσταντίᾳ, ἐτυπώθησαν ἐν τῷ α'. τόμῳ τῶν Πατέρων.

§. 10. Φίλων ὁ Καρπάθου Ἐπίσκοπος, χειροτονηθεὶς παρὰ τῆ Ἐπιφανίᾳ κατὰ ἀποκάλυψιν, ἔγραψεν ὑπομνήματα εἰς τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων· ἀνάγνωδι τὸν βίον τῆ Ἐπιφανίᾳ.

§. 11. Δωρόθεος, ἔχι ὁ Τύριος Πρεσβύτερος, καὶ μάρτυς, ἀλλ' ἕτερος, ὅστις ἔγραψε σύνοψιν περὶ τῆς ζωῆς τῶν Προφητῶν, καὶ τῶν μαθητῶν τῆ Χριστοῦ, ἐδεμίαν ἐνθύμησιν ὁ Εὐσέβιος ἔχει περὶ αὐτῆ, ἕτε ὁ Γερωνύμος, ἴδε τὸν Σειδαν.

§. 12. Δάμασος, ὁ Ρ' ῶμις Ἐπίσκοπος Ἰσπανός τῷ γένει, διάδοχος τῆ Φήλικος, ὅστις ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆ, καὶ τῆ Λιβερίας, σολισμένος ἀπὸ ἀξιεπαινον πολιτείαν, καὶ προαιρέμενος νὰ λέγη, καὶ νὰ πράττη πάντα διὰ τὰ ἀποστολικὰ δόγματα κατὰ τὸν Θεοδώριτον (γ), γνώριμος προσφιλέστατος τῆ Γερωνύμου, περὶ τῆ ὁποῖα λέγει, Δάμασος ὁ Ρ' ῶμις Ἐπίσκοπος εἰς εὐποίαν εὐφωῆς πολλὰ, καὶ σύντομα εἰς μέτρον ἠρωϊκὸν ἐξέδωκε (δ). Τινὲς λέγουσιν ὅτι νὰ ἔγραψε, καὶ Ἐπιστολάς τινὰς πρὸς Ἀυρήλιον, καὶ πρὸς τῆς Ἐπισκόπου τῆς Νεμιδίας, ἀλλ' αὐταὶ νόθοι εἰσὶν, καὶ ψευδεπίπλαστοι· λέγεται πρὸς τέτοις, πῶς τὸ Ποντιφικὸν νὰ ἔγραψεν ἀπὸ τὸν Δάμασον, αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι τῆ Δαμάστῃ, ἀλλὰ Ἀναστασία

Διόδωρος.

Καισάρειος.

Φίλων Καρπάθου.

Δωρόθεος.

Δάμασος
Ρ' ῶμις Ἐπίσκοπος.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. ιγ'. (β) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. β'. κεφ. ζ'.
(γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ε'. κεφ. β'. (δ) Καταλ. κεφ. ργ'.

σία τῆ Βιβλιοθηκαρίς, ὡς ὁ Βελλαρμῖνος λέγει, καὶ ὁ Βαρώνιος (α). Ἀπέδανεν ὁ Δάμασος εἰς τὸν καιρὸν τῆ Βασιλέως Θεοδοσίας, αὐτὸς γράψας πρὸς τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐπισκόπους, „ ἤδη φησὶν ἅπαξ τύπον ἐδώκαμεν, ἵνα „ ὁ γινώσκων ἑαυτὸν Χριστιανὸν, ἐκεῖνο φυλάττη, ὅπερ παρὰ τῶν Ἀπο- „ σόλων παρεδόθη, λέγοντος τῆ Ἀγίας Παύλας, εἰ τις ὑμᾶς εὐαγγελί- „ ζεται, παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. „ Ἐν δὲ τῇ πρὸς Παυλί- νον Ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης Ἐπιστολῇ, κειμένη παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ λέγει (β).

Εἴτις μὴ εἶπη τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ τῆ Πατρὸς εἶναι, ἀληθῶς, καὶ κυρίως, ὡς καὶ τὸν Υἱὸν ἐκ τῆς θείας ὁσίας, καὶ Θεὸν λόγον, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴτις μὴ εἶπη πάντα δύνασθαι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ πάντα εἰδέ- ναι, καὶ πανταχῶ παρῆναι, ὡς καὶ τὸν Υἱὸν, καὶ τὸν Πατέρα, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴτις εἶποι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ποίημα, ἢ διὰ τῆ Υἱᾶ γεγεννησ- θαι, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴτις μὴ εἶπη, πάντα διὰ τῆ Υἱᾶ, τῆ σαρκωθέντος, καὶ τῆ Ἀγίας Πνεύματος τὸν Πατέρα πεποιημέναι, τρέψι τὰ ὄρατα, καὶ ἀόρατα, ἀνάθε- μα ἔστω.

Εἴτις περὶ τῆ Πατρὸς, καὶ τῆ Υἱᾶ καλῶς φρονήσει, περὶ δὲ τῆ Ἀγίας Πνεύματος ἀκ ὀρθῶς ἔχει, αἰρετικός ἐστίν, ὅτι πάντες οἱ αἰρετικοὶ περὶ τῆ Υἱᾶ τῆ Θεᾶ, καὶ περὶ τῆ Πνεύματος τῆ Ἀγίας κακῶς φρονῶντες, ἐν τῇ τῶν Γεθαίων, καὶ ἔθνικῶν ἀπιστία τυγχάνουσιν ἐλέγχονται κτ'.

§. 13. Ὀπτάτος ὁ Μιλευίτανός, ἐν τῇ Ἀφρικῇ Ἐπίσκοπος, ἀνὴρ ἐν παιδείᾳ, καὶ ὀσιότητι ζήσας, διαβόητος ἐγένετο εἰς τὸν καιρὸν Οὐαλεντιανῆ, καὶ Οὐάλεντος, Παρμενιανὸν τὸν διάδοχον τῆ Ναυάτα ἐν ἑξ βιβλίοις ἐξελέγξας, ἀνέτρεψε κατὰ τὸν Γερώνυμον (γ), κοινῶς δὲ προσίθεται καὶ ἑβ- δομον βιβλίον, ἀλλὰ τῆτο ὑποβολιμαῖον, καὶ πλαστὸν ἐστίν, καθὼς οἱ πολ- λοὶ νομίζουσιν· ὁ Αὐγουστῖνος καλεῖ αὐτὸν ἄνδρα μνήμης προικητῆς, καὶ τῆς Καθολικῆς Κοινωνίας, συγκρίνων αὐτὸν μὲ τὸν Ἀμβρόσιον, μὲ τὸν Κυπριανὸν, μὲ τὸν Λακτάντιον, καὶ τὸν Οὐίκτωρινον.

Ὁπτάτος
Μελευίτα-
νός.

ΚΕΦΑ'

(α) Σώζονται Ἐπιστολαί τινες τῆ Δαμάσος, ἀλλ' ἔχι αἱ ῥηθεῖσαι πρὸς τὰς Ἐπι- σκόπους τῆς Νεμιδίας, ἐπειδὴ ὡς λέγει ὁ Συγγραφεὺς νόθαι εἶσιν· εἴτε καὶ τὸ Ποντιφι- κόν, ἢ τοὶ συνάθροισις τῶν βίβλων, ἐπιστολῶν, διαλαγῶν, καὶ ἐλέγων τινῶν τῶν πρὸ αὐτῆ Πάπιδων, ἔργον ἐστὶ τῆ Παπολάτης Ἀναστασίας Βιβλιοθηκαρίς· ἴδε Βελλαρ. περὶ Συγ- γραφ. ἐν ἔτ. τξξ. περὶ Δαμάσος, καὶ Βαρων. Χρονικ. ἐν ἔτ. τοδ'. ἀριθ. 15.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. ια'. (γ) Καταλ. κεφ. ρι'.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ'.

Περὶ Γρατιανῶ, Οὐαλεντιανῶ τῶ νεωτέρου, καὶ Θεοδοσίῳ τῶ
μεγάλῳ, καὶ τῶν ἐπὶ τῆσιν γενομένων ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ.

§. Ι.

Γρατιανὸς ἦν υἱὸς Οὐαλεντιανῶ τῶ Βασιλέως, ἀπὸ τὸν ὁποῖον Βασιλεὺς ἀνηγορεύθη, εἰς τὰς κδ'. τῶ Αὐγύστη μηνός, καὶ ἐκοινωνῆσε τῆς Βασιλείας, ὅσῳ ἔζη αὐτὸς, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῶ πατρὸς, μόνος τὰ σκῆπτρα τῆς Εὐρώπης παρέλαβεν, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τος'. Θανατωθεὶς δὲ ὁ Οὐάλης, καὶ ὧν ἄπαις, ἔλαβε καὶ τὴν Ἀνατολὴν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τῆς Λιβύης· ὅσας ἦν πολὺ εὐσεβῆς, καὶ εὐδὺς ἀπέδειξε φανερώτερα, καὶ τὴν Εὐσέβειάν τε, καὶ ἀπαρχὰς τῶ Βασιλεῖ τῶν ἀπάντων ἐπέσφερε· διότι τὸν θεῖον αὐτῶ τὸν Οὐάλεντα μὴν ἐπαινῶν διὰ τὴν γνώμην ὅπῃ εἶχεν, εἰς τὰς μὴ συγκοινωνῶντας αὐτῶ, ἐπέσχεσε, καὶ ἐπέσχεσαν πάντες οἱ ποιμένες ὅπῃ ὁ θεῖος τε εἶχεν ἐξορίσῃ, καὶ νὰ κατασφῶσιν εἰς τὰ ποιμνιά τες, καὶ νὰ παραδοθῶσιν οἱ Θεῖοι Ναοὶ τοῖς Ὀρθοδόξοις· ἐπεμφεν ὁμῶ μετὰ τὸν ὄρισμόν, καὶ Σάπυρον τὸν Στρατηγὸν τότε περίφημον, καὶ τὸν ἐπέσχεσε τὰς μὲν τῶ Ἀρείῳ ὀπαδῆς, ὡς τόσα θηρία νὰ διώξῃ ἀπὸ τῆς Γερῆς Νάβης, τὰς δὲ καλαμένους ποιμένας νὰ κατασῆσῃ εἰς αὐτὰς· ὁμοίως, καὶ ἕτερον νόμον ἐξέδωκε, δίδων ἄδειαν εἰς τὸν καθ' ἕνα νὰ θρησκευῇ ὡς θέλει, καὶ νὰ ἐκκλησιάσῃ ἔξω ἀπὸ τῆς Μανιχαίης, Φωτειανῆς, καὶ Εὐνομιανῆς. Προσέτι μαθῶν ὅτι ἢ Θράκη ἐκρσεύετο ἀπὸ τῆς βαρβάρης ὅπῃ ἔκαυσαν τὸν Οὐάλεντα, καὶ ἔλθων ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, εἰς τὴν Παννονίαν, ἀνέδειξε κατ' αὐτῶν στρατηγὸν τὸν Θεοδοσίον, ἄνθρωπον διὰ τε τὴν τῶν προγόνων τε περιφάνειαν, καὶ διὰ τὴν ἀνδρίαν τε ὀνομαζώτατον, διατρίβοντα τότε εἰς Ἰσπανίαν, ὅσῳ ἐγεννήθη, καὶ ἐτρέφῃ, καὶ τέλος βασιλέα αὐτὸν ἐχειροτόνησεν εἰς τὸ Σύρμιον τῇ ιε'. τῶ Ἰαννουαρίῳ μηνός, ἐν ἔτει τοδ'. καὶ δὲς αὐτῶ τῆς Οὐάλεντος μοίρας τὰ σκῆπτρα, εἰς τὴν δοθεῖσαν ἡγεμονίαν τὸν ἐπέμφεν, αὐτὸς δὲ εἰς Ἰταλίαν ἐξώρμησεν, ὅσας τελευταῖον ἐφονεύθη ἀπὸ Ἀνδραγάδιον τὸν στρατηγὸν τῶ Μαξίμου Τυράννου, διαβαίνων τὸν πρὸς Αἰγυπτὸν ποταμὸν, καὶ ἀπερισκέπτως εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶ πεσὼν, ἐν ἔτει ἀπὸ Χ. Γ. τπγ'. Ζήσας μὲν χρόνος κδ'. βασιλεύσας δὲ ιε'. καὶ ἔξ μετὰ τὸν θάνατον τῶ πατρὸς τε (α). Ἦν δὲ

Γρατιανὸς
Αὐτοκρά-
τωρ ἀπὸ Χ.
Γ. 376.

Θεοδοσίος,
Αὐτοκρά-
τωρ κηρύ-
τται, ἀπὸ
Χ. Γ. 379.

(α) Ἐπειδὴ ὁ τόπος, ἔπρεπε νὰ εἰπῆ πῶς ἐβασίλευσεν ἑνὲα χρόνος μετὰ τὸν πατέρα τε, καὶ ἔξ μετὰ τὸν θάνατον τῶ πατρὸς τε· διότι ἂν ἐβασίλευσεν ἔτη ιε'. καὶ μετὰ τὸν

δὲ ὁ Γρατιανὸς τόσον ἔυσοχος τοξότης, ὡς ἀδεται, Γρατιανῆ βέλος φρένας ἔχειν.

§. 2. Ὁ δὲ ἀδελφὸς τῆ Οὐαλεντιανὸς ὁ νεώτερος, βασιλεὺς ἀνηγορεύθη, ἀφ' ἧ ἑτελεύτησεν ὁ πατὴρ τῆ Οὐαλεντιανὸς ἀπὸ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ στρατιώτας ἐν Ἀκόγκῳ πολει τῆς Ἰταλίας, τὸ ὁποῖον κληροῦν, ἠγαγάντην ὅτε Οὐάλης, καὶ Γραλιανὸς, ἔχι πῶς ἔγινε τῆ μὲν ὁ ἀδελφός, τῆ δὲ ὁ ἀνεψιὸς βασιλεὺς, ἀλλ' ὅτι παρὰ γνώμην τῶν δύο ἐχειροτονήθη, ὅμως καὶ οἱ δύο σύμφηφοι τῆς βασιλείας ἔγινον, καὶ ἔτως ὁ νεὸς Οὐαλεντιανὸς ἐνθρονιάθη εἰς τόπον τῆ ἰδίῃ Πατρός, ὅσις ἐπειδὴ νεὸς πάντα ἐποίει κατὰ τὸνεῦμα τῆς μητρός τῆ Γεζίνης, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν διδασκαλίαν τὴν Ἀρειανικὴν διδασκαλίαν, ἔσρεψεν ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξον πίσιν· διότι αὐτὴ ἡ Γεζίνα βλέψασα τῆ υἱῆ τῆ τὸ ἀπαλὸν τῶν φρενῶν, καὶ εὐκολοκατάπεισον, τὰ σπέρματα ὁπῆ ποτὲ παρὰ τῶν Ἀρειανῶν ἐδέχθη τὰ ἐφανερώσεν αὐτῶ, ὅσις νομίσας τὰς συμβλάς τῆς μητρός ὠφελίμης, ἔπεσεν εἰς τὴν πλάνην· ὁθεν μετὰ τὸν θάνατον τῆ ἀδελφῆ τῆ, νόμης κατὰ τῶν Καθολικῶν, χαριζόμενος τοῖς Ἀρειανοῖς, ἐξέδωκεν, καὶ Ἀμβρόσιον τὸν Ἐπίσκοπον Μεδιολάνων, τὸν ἀφιλίωτον ἐχθρὸν τῶν Ἀρειανῶν, ἀπὸ τῆς διαβολῆς τῆς μητρός τῆ ἀπατηθεῖς, μὲ δύναμιν πλήθους στρατιωτῶν ἠβελήθη νὰ τὸν διώξῃ τῆς Ἐπαρχίας τῆ, καὶ νὰ τὸν ἐξορίσῃ, ἀλλὰ ματαίως ἐκοπίαζε· διότι τὸ πλῆθος τῆς Ἐκκλησίας ὑπήντησε τῆς Στρατιώτας, καὶ ἀποφάσισαν νὰ ἀποθάνωσι κάλλιον, παρὰ νὰ παραβλέψωσι τὸν Ἀρχιερέα τῆς. Νεφετηθεῖς δὲ δι' ἐπισολῶν, ὑπὸ Μαξίμῳ τῆ Τυράννῳ, νὰ ἀπέχη παντοίοις τρόποις ἀπὸ τὸν διωγμὸν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Καθολικῶν, καὶ φοβηθεῖς νὰ μὴ πάθῃ τίποτε ἀπ' αὐτὸν, μόνος τῆ αυτοδελήτως ἀπὸ Ἰταλίαν ἦλθεν εἰς Θεσσαλονίκην, πρὸς Θεοδόσιον διατρίβοντα τότε ἐκεῖ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπαιδεύθη τὴν ὀρθὴν πίσιν· διότι ἔλεγεν αὐτῶ ὁ Θεοδόσιος, πῶς ἡ βασιλικὴ παράταξις σέκεται ἔχι μὲ ἄρματα, ἀλλὰ ἀπὸ ἀγαθὰ ἔργα, καὶ ἰξέυρω λέγει, Οὐαλεντιανῆ, ἀπὸ τῆς εὐσεβεσάτης βασιλείς, πῶς ὄν ἠσυχον τὸ κράτευμα, ἡ νίκη ἑκατορθώθη, καὶ ὑποταχθέντες οἱ πολέμιοι ἔγινον ὑποτελεῖς, καὶ ὑποτεταγμένοι· ἔτω καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἀνορθωθεῖς, Λικίνιον τὸν Τύραννον διέφθειρε, ἔτω καὶ Οὐαλεντιανὸς ὁ πατὴρ σὺ εὐτυχεσάτην τὴν βασιλείαν, καὶ ἀβλαβῆ ἀπὸ τῆς πολεμῖς κυβερνῶν τὴν διετέλεσε, τῆ Θεῶ ἐκδικῆντος αὐτὸν, καὶ μάχας ἀναριθμήτης, καὶ νίκας ἀνελεπί-

Οὐαλεντιανὸς ὁ νεώτερος, Ἀυτοκράτωρ ἀπὸ Χ. Γ. 377.

Νεφεσιαι Θεοδοσίς πρὸς Οὐαλεντιανόν.

τὸν θάνατον τῆ πατρός τῆ ἔτη ἔξ, συμποσῆναι τὰ τῆς βασιλείας τῆ ἔτη κα. ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἐκυρήχθη Ἀυτοκράτωρ ἐν σπαργάνοις, ἐπειδὴ ἔζησε τὰ πάντα ἔτη καδ. Ὁ Γρατιανὸς ἐγεννήθη τῶ τνθ'. Ἀπριλ. ἡ. εἰς Σέρμιον, ἐκηρύχθη Ἀυτοκράτωρ παρὰ τῆ πατρός τῆ (ἐν Ἀμβιανῶ, κοινῶς Ἀμιενσ, πόλει ἐν Πικαρδία τῆς Γαλλίας) τῶ τξξ. τῆ καδ. Ἀυγῆς. Καὶ ἐδιεδέχθη τὸν πατέρα τῆ τῶ τοέ. Νοεμβ. ιξ. ἀπέθανε τῶ τπγ. Ἀυγῆς κα. ὁθεν ἔζησε τὰ πάντα ἔτη καδ. ἐβασίλευσε σὺν τῶ πατρὶ ἔτη ζ. μῆνας τρεῖς πᾶρεξ ἡμέρας ζ. καὶ μόνος τῆ ἔτη ζ. καὶ μῆνας ἡ. καὶ ἡμέρας ἡ.

εως ἔλαβε, πολλὰς βαρβάρους, καὶ διαφόρους φονεύσας. Οὐάλης δὲ ὁ θεὸς σε, τὸν Θεὸν παροργίζων ἐμίανε τὴν Ἐκκλησίαν ὁ βέβηλος, διὰ τῆς σφαγῆς τῶν Ἀγίων, καὶ ἐξορίας τῶν Ἰερῶν, ὅσας μὲ τὴν θύλησιν τῆ Θεῆ πολιορκηθεὶς ἀπὸ τῆς Γότθας, ἐκαταπάνθη· ὁρθῶς τὸν Χριστὸν σέβεται ὁ ἀκ ἀδίκως σε ἐκβαλὼν, ἢ σὴ ἀπιστία ὠφέλιμος γίνεται εἰς τὸν Μάξιμον· ἂν τὸν Χριστὸν δὲν βλέπομεν, ποῖον νὰ παρακαλέσωμεν μαχομένοι. Αὐτὰ καὶ ἄλλα νεφετήσας τὸν Οὐαλεντιανὸν ὁ Θεοδόσιος, τὸν ἤφευρεν εἰς τὴν ὀρθὴν πίσιν. Ὁθεν μετὰ τὴν τελευταίαν τῆ Μαξίμου εἰς τὰς Γαλλίας, πάντα τὰ συμβάλλοντα τοῖς Χριστιανοῖς ἐποίησε· τέλος βασιλεύσας χρόνος 15. μῆνας ε΄. καὶ ἡμέρας κδ΄. ἀπέσπυγη κοιμώμενος εἰς τὸν κοιτῶνα τῶν ευνέχων, διὰ τῶν ἐπιβλαῶν Εὐγενίᾳ τῆς Τυράννης, καὶ Ἀρβογάστῃ ἡγεμόνος στρατιωτικῆς τάγματος, τῷ πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς Σαββάτῳ, ἐν ἔτει τυβ΄. κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον, καὶ Ὀνέφριον (α). Ἦν δὲ ὁ Οὐαλεντιανὸς κατηχόμενος, καὶ ἐζήτηε τὸ βάπτισμα ἀπὸ τὸν Ἀμβρόσιον τὸν ὁποῖον ἐκάλεσε νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν, ἀλλ΄ ἀπὸ τὸν αἰφνίδιον θάνατον προαρπαχθεὶς δὲν ἠξιώθη τῆς δεήσεως, καθὼς ὁ Ἀμβρόσιος λέγει εἰς τὸν ἐπιτάφιον λόγον τῆς Οὐαλεντιανῆς.

Οὐαλεντιανῆς
Θάνατος

§. 3. Θεοδόσιος ὁ μέγας ὁπῆ ἐκλήθη ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ἀνηγορεύθη Βασιλεὺς ἀπὸ τὸν Γρατιανὸν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, Αὐτοκράτωρ ἄριστος ἐχηματίσσε, πολὺ διαφέρων ἀπὸ τῆς ἄλλης, καὶ εἰς τῆς πολέμους, καὶ εἰς τὴν εἰρήνην, ἂν καὶ ὀλίγον θυμώδης ἦν, εἰς τρόπον ὅτι, καὶ εἰς τὰ παραμικρὰ πράγματα ἐταράττετο, ἀλλὰ πάλιν ἐπέσχευε, καὶ τέττε φανερόν σημεῖον εἶναι, ὅπῃ ἐθανάτωσεν εἰς Θεσσαλονικίαν τῆς ἀπταίσεως ὁμῆ μὲ τῆς πταίσεως χιλιάδας ἑπτὰ, ὡς λέγεται, διὰ τὴν αἰτίαν τῆς θανατωθέντος τότε Βερίχου, τῆς ἡγεμόνος τῶν παρὰ Ἰλλυριοῖς στρατιωτῶν, ἀπὸ τὸ ἀποσατήσαν πλῆθος τῶν Θεσσαλονικέων, ἐπειδὴ δὲν ἔδωκεν αὐτοῖς τὸν ἡνίοχον ὁπῆ εἶχεν εἰς φυλακὴν. Ὁρα τὸν Θεοδώρητον (β), καὶ τὸν Σωζόμενον (γ). Ὁθεν μετὰ τὴν νίκην Εὐγενίᾳ τῆς Τυράννης ἐρχόμενος ὁ βασιλεὺς εἰς Μεδιόλανα, καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἵνα προσευχηθῆ, ἐμπωδίζεται τῆς εἰσόδου τῆς ναῆς, καὶ φανερὰ ἐλέγχεται ἀπὸ τὸν Ἀμβρόσιον, ἕως ἂν τὴν ἱκανοποίησιν διὰ μετανοίας ποιήσῃ· τὸ ὁποῖον ἐχὶ μόνον ἐδέχθη, ἐλθὼν ἐν ἑαυτῷ, καὶ ὑπὸ τῆς μετανοίας ἀναγκαζόμενος, ἀλλὰ νόμον ἐδέσπισεν, ὡσεὶ ἡ ψῆφος τῶν Κριτηρίων κατ' ἐκείνων ὁπῆ εἶναι ὑπέυθυνοι εἰς σφάλματα, νὰ μὴ λαμβάνῃ τέλος εὐθύς, ἀλλ' ὑστερον ἀπὸ τριάκοντα ἡμέρας.

Θεοδόσιος
ὁ μέγας
μόνος Αὐτοκράτωρ.

Χαρακτῆρ
αὐτῆς.

Εεε 2

§. 4.

(α) Εἰς τὸν βίον αὐτῆς. (β) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. ι'. (γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. κέ. ὅπῃ ἀναγνωσκέται ἀπὸ Βερίχου, Βεθερίχου· τῆ ὁποῖς ὁ οἰνοχόος ἐράτο ἀπὸ ἡνίοχον τινὰ, ὅθεν ὁ Βεθερίχου ἐφυλάκωσεν τὸν ἡνίοχον. Ἀγώνων δὲ τελειμένων, ἐζήτηε ὁ λαὸς τὸν ἡνίοχον, ὡς ἀξίον ἀθλητῆν, ὁ ἡγεμὼν ἐκ ἠθέλεν, ὅθεν ὁ λαὸς ἐπανάστασε, καὶ ἐφόνευσεν τὸν Βεθερίχον.

Κατάστασις
τῆς Ἐκκλη-
σίας ἐπὶ
Θεοδοσίῳ.

§. 4. Ἐβαπτίωθη ὁ Θεοδοσίος ἀπὸ Ἀσχόλιον τὸν Θεσσαλονίκης Ἐπίσκοπον, καὶ ἐκεῖ ἀρρώστων, καὶ λαβὼν πάλιν τὴν ὑγείαν τε ἦλθεν εἰς Κωνσταντινέπολιν, καὶ ἄλλο ἔργον ἀναγκαιότερον δὲν εἶχε, παρέξ νὰ φυλάττη, καὶ νὰ ἐξαπλώνη τὴν Ὁρθόδοξον πίσιν. Ὁθεν ἐνομοθέτησε νὰ πολεμῶνται, καὶ νὰ ἀπορρίπτωνται πᾶσαι αἱ αἱρέσεις, καὶ μόνη ἡ καθολικὴ νὰ ἀκήνται εἰς τὰ ὄριάτα, κατὰ τὸν ὁποῖον καιρὸν, καὶ διάταγμα ἐξέδετο, περὶ τῶν, τίνες δὲ καλεῖσθαι Καθολικοὶ, καὶ τίνες Αἰρετικοὶ, καὶ τῆτο εἶναι εἰς τὸν Κώδικα· τῷ αὐτῷ ἔτει εὐρίσκων τὴν ἐν Κωνσταντινπόλει Ἐκκλησίαν τεταραγμένην, ἐπιμελήθη νὰ τὴν εἰρηνεύσῃ, καὶ νὰ φέρῃ τὴν ὁμόνοιαν, ὅθεν ὑξέρησε τὰς Ἀρειανὰς ἀπὸ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς οἴκας ὅπῃ διὰ μὲν χρόνος εἶχον, ἐπειδὴ ἐμάκρυναν ἀπὸ τὴν ὁμόνοιαν τῷ βασιλέως, καὶ τοὺς ἔδωκε τοῖς Καθολικοῖς, τῇ κς. τῷ Νοεμβρίῳ μηνός, ἔπειτα τὸ τρίτον ἔτος τῆς βασιλείας αὐτῆς, σύνοδον Ἐπισκόπων ἐσυγκάλεσεν οἰκουμενικὴν ἐν Κωνσταντινπόλει, κατὰ τῶν Πνευματομάχων Μακεδονιανῶν, οἵτινες συναδραιοθέντες, τὴν τῷ Παναγίῳ Πνεύματι ἐβεβαίωσαν θεότητα, ἐναντίον τῶν Μακεδονιανῶν, καὶ τὴν ἐν Νικαίᾳ πίσιν ἐσερέωσαν, μὲ προδῆκην ῥημάτων τινῶν ταύτην σαφηνίσαντες, καὶ Κωνσταντινπόλεως Ἐπίσκοπον τὸν Νεκτᾶριον ἐχειροτόνησαν, ἄνθρωπον μὲν ἀπὸ γένους Συγκλητικόν, ἀγαθὸν δὲ κατὰ τὴν γνώμην, καὶ εἰς πάντα ἐπαινετὸν, κατ' ὃν καιρὸν, καὶ ὄρον ἐξέδεντο, ὥστε τὸν Κωνσταντινπόλεως Ἐπίσκοπον τὰ πρωτεῖα ἔχειν τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ εἶναι Νέα Ρώμη. Ὅρα τὸν Σωκράτην (α).

Ἐπιμέλεια
τῆς Θεοδο-
σίῳ εἰς ἀν-
ξησησιν τῆς
Ἐκκλησίας.

§. 5. Πρὸς τέτοις, ἔχι ὀλίγην φροντίδα ἔλαβε διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν εἰδωλολατρείαν, ὅθεν ἀπηγόρευσε τὰς δυσίας, καὶ ἐπρόσβαξεν, ὅτι τὰ εἰδωλεῖα, καὶ μάλιστα τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ περιβόητον Σεραπεῖον, ἀπὸ Σεμελίῳ νὰ ἐγκρημιωθῇ· νόμον αὐστηρὸν κατὰ τῶν ἀποστατῶν ἐξέδωκε, καὶ αὐτὸν τὸν Οὐαλεντιανόν, ὅπῃ χάριν τῆς μητρὸς τε τῆς Ἀρειανῆς ἐσύντρεχεν, ἤνωσε μὲ τῆς Καθολικῆς ὡς εἴρηται, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ ἐν συντομίᾳ, ἔδεν ἀπὸ τὰ συμφέροντα εἰς βεβαίωσιν, καὶ ἀύξησιν τῆς Ὁρθοδόξου πίσεως τῆς ὁποίας ἐξαιρέτως ἦν ἐρασίης, ὁ ἄριστος βασιλεὺς δὲν ἀφίσην, ὅπῃ νὰ μὴ τὸ σοχαδῆ εὐτεβοφρόνως, καὶ μὲ διάπυρον ζῆλον· ὅθεν τὰ τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὸν καιρὸν τῷ Ὁσίῳ αὐτῷ Αὐτοκράτορος, εἰς μεγάλην ἀύξησιν ἐπροχώρησαν.

Θάνατος
Θεοδοσίῳ.

§. 6. Ἀπέθανε τέλος πάντων ὁ προσάτης τῆς Ἐκκλησίας τῷ Θεῷ, καὶ ὑπέρμαχος εἰς Μεδιόλανα ἀπὸ ὕδρωπα, ἀφ' ἧς ἔφθασεν ἐκεῖ ἀπὸ Κωνσταντινέπολιν ὁ υἱὸς τε Ὀνώριος, ὃν ὁ Θεοδοσίος χρόνων ξ. ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τῆς ιζ'. τῷ Ἰαννουαρίῳ, βασιλεύσας χρόνος ιζ'. ὅστις πρὶν ἀποθανῆ διετάξατο, καὶ ἐποίησε βασιλέα μὲν τῆς Ἀνατολῆς τὸν Ἀρχάδιον, τῆς δὲ Δύσεως τὸν Ὀνώριον, καὶ ἐκεῖνα μὲν τὸν Ρωφίνον, τότε δὲ τὸν Σηλίωνα

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. Βιβλ. ε. κεφ. 5.

λίκοινα ἐπιτρόπος κατέστησε. Μετὰ δὲ τὴν τεσσαρακονθήμερον φέροντες τὸ σῶμά τε εἰς Κωνσταντινέπολιν, τὸ ἔθαψαν. Αὐτὸς ὁ θεῖος βασιλεὺς τυχευάνκις ἔλεγε, κατὰ τὸν Αὐγουστῖνον, πῶς ἐχαίρετο περισσότερο ὅτι εἶναι μέλος τῆς τῆ Θεῆ Ἐκκλησίας, πάρεξ ὅτι ἐβασίλευσεν ἐπὶ γῆς.

§. 7. Ὅσους βέλεται νὰ μάθη πλέον τῶν εἰρημένων δι' αὐτὰς τὰς Αὐτοκρατορίας, ἅς ἀναγνώσῃ τὸν Σωκράτην (α), τὸν Θεοδώρητον (β), τὸν Σωζόμενον (γ), καὶ ἄλλους, ἐκ δὲ τῶν Λατίνων τὸν Οὐίκτωρα, τὸν Ἀμμικανὸν Μαρκελλῖνον, τὸν Κασπιανὸν (δ), καὶ τὸν Ρ'εφῖνον (ε).

§. 8. Εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων, Ἐπίσκοποι τῶν πρωτευσῶν Ἐκκλησιῶν διέπρεπον, τῆς μὲν ἐν Ρώμῃ, Δάμασος, ὅσους ιη'. χρόνος τὰς πρῶτας ποιμένας, τὸν Συρίκιον διάδοχον αὐτῆ ἀφῆσε. Τῆς δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ τὸν Πέτρον, Τιμόθεος ὁ ἀκκός ἐπροχειρίθη ἀπὸ τὰς ὀρθοδόξους, τῆ ὁποῖε φέρονται κανόνες ιε'. κατ' ἐρωταπόκρισιν· τὰτα μετὰ ὀκτώ χρόνους τελευτήσαντος, χειροτονεῖται ἀντ' αὐτῆ Θεόφιλος. Ἡ δὲ τῆς Ἀντιοχείας Ἐκκλησία τριχῶς ἦτον διηρημένη, καὶ τῶν μὲν Ἐκκλησιῶν μετὰ τὸν Εὐζώϊον, Δωρόθεος Ἀρειανός, ἐγκρατὴς ἐγένετο, τῶν δὲ ὀρθοδόξων ἄλλοι μὲν εἰς τὸν Παυλῖνον, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν Μελέτιον ἐτάττοντο, κατ' ὃν χρόνον οἱ βασιλεῖς νόμον ἔγραψαν ὑπὲρ τῶν ὀρθοδόξων, καὶ τὸν ἐπεμφαν μὲ ἕνα στρατηγὸν κατὰ τὴν Ἀνατολήν, ὅσους φθάσας εἰς Ἀντιόχειαν εὔρε φιλονεικίαν Παυλῖνος, ὅπῃ ἀντεποιεῖτο, καὶ ἤθελε τὴν Ἐπισκοπήν, καὶ τῆ Ἀπολιναρίας ὅπῃ ἔτρεχε νὰ λάβῃ τὸν θρόνον· ὁ δὲ ἱερός Μελέτιος χωρὶς φιλονεικίας ἠσύχαζε. Φλαυιανὸς δὲ ὁ τότε Πρεσβύτερος, ἀντικείμενος τῷ Παυλῖνῳ, καὶ καταισχύνας τὸν Ἀπολιναρίον, ἐπαρακίνησε τὸν Στρατηγὸν Σάπυρον, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον τῷ Μελετίῳ.

§. 9. Τότε, Διόδωρον Ἐπίσκοπον Ταρσῆ ὁ μέγας Μελέτιος ἐχειροτόνησε, καὶ ὁ Εὐσέβιος Ἐπίσκοπος Σαμοσατῶν ἐπιστρέψας ἀπὸ τὴν ἐξορίαν πολλὰς Ἐπισκόπους ἐχειροτόνησεν εἰς διαφόρους πόλεις, ἐρχόμενος δὲ εἰς τὴν Δολικὴν διὰ νὰ χειροτονήσῃ Μάριν τὸν Ἐπίσκοπον, καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὴν πόλιν ἐφονεύθη ἀπὸ μίαν γυναῖκα Ἀρειανὴν, ἣτις ἔρριψεν ἐξ ὑψηλῆς μίαν κεραμίδα κατὰ τῆς ἱερᾶς κεφαλῆς τῆ Ἀγίας, περὶ ἧ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος λέγει, ζητῶ με τὸ χθές ὑμῶν σφάγιον, τὸν Ἀβραμιαῖον γέροντα. Τῆ δὲ Μελετίῳ ἀποθανόντος, Φλαυιανὸς διάδοχος αὐτῆ γίνεται, ὅσους ὁμῶς μὲ τὸν Θεόδωρον τὰς πολλὰς ἐκείνας ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς τῶν Χριστιανῶν σωτηρίας ὑπέμεινε. Τῷ δὲ Παυλῖνῳ ὅπῃ ἤθελε νὰ λάβῃ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὁ χωρὸς τῶν ἱερῶν ἀντέστη λέγοντες, πῶς δὲν πρέπει αὐτὸς ὅπῃ δὲν ἐδέχθη τὰς συμβελάς τῆ Μελετίῳ μετὰ τὸν

Εεε 3

τὸν

(α) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. 5'. §. ε. ιβ'. ιδ'. καὶ κς'. (β) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ε'. κεφ. α'. ε'. κδ'. κέ. (γ) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. ζ'. κεφ. β'. (δ) Εἰς τὰς βίβλους αὐτῶν. (ε) Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. ιδ'. ιε'. ις'. ιη'. κά. λγ'.

Ἐπίσκοποι
Ρώμης.Ἀλεξαν-
δρείας.

Ἀντιοχείας

τὸν θάνατόν τε νὰ λάβῃ τὸν θρόνον τε, καὶ τῆτο μεταξύ τῶν Ρωμαίων, καὶ τῶν Αἰγυπτίων μέγα μῖσος ἐπροξένησεν εἰς τὴν Ἀνατολήν, διότι ἐπεκράτησεν ἡ διάσασις τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ μάλιστα τῆς ἐν Ρώμῃ, ἕως εἰς τὸν καιρὸν Θεοδοσίῃ τῆ μεγάλης, ὅσις τέλος πάντων παρακαλέσας τὸν Πάπαν Γυννοκέντιον, ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τὴν ἔνωσιν, ὡς λέγει ὁ Θεοδώρητος (α). Εἰς ὀλίγον δὲ καιρὸν ἀποθανὼν ὁ Παυλῖνος, ἐκεῖνοι ὅπῃ ἦσαν ἠνωμένοι μετ' αὐτὸν γίνονται αἴτιοι νὰ χειροτονηθῇ ὁ Εὐάγγελος.

Κωνσταντι-
νισπόλεως.

§. 10. Εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινέπολιν ἦν ἐγκρατὴς τῶν Ἐκκλησιῶν, Δημόφιλος ὁ Αἰρετικὸς, ὅσοι δὲ ἔφευγον ἀπὸ αὐτὸν, ἐποίουν τὰς συνάξεις κατ' ἑαυτὴς. Εἰς τὰς ὁποίας Κωνσταντινισπολίτας, βασιλεύσας ὁ Θεοδόσιος, ἐδόθη Ἐπίσκοπος μετ' αὐτὸν πολλῶν Ἐπισκόπων Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἀπὸ τῆς Ναζιανζῆ Ἐπισκοπῆς εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν μετατεθεὶς, ὅσις μετὰ δύο χρόνας παραιτήσας, ἔγινε προσάτης τῆ θρόνου ὁ Νεκτᾶριος ἀνάγνωδι τὸν Θεοδώρητον (β), τὸν Σωζόμενον (γ). Εἰς αὐτὰς τὰς χρόνας ὁ Γερὸς Κύριλλος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θρόνον τε εἰς τὰ Γεροσόλυμα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Α ΄.

Περὶ Πρισκιλλιανῆ, Ἐλειδίου, Γοβιανῆ, καὶ Κολλυριδιανῶν τῶν Αἰρετικῶν.

§. 1.

Πρισκιλλιανὸς
Αἰρετικὸς.

Ὁ Πρισκιλλιανὸς λαϊκὸς μὲν ἦν, εὐγενὴς δὲ, καὶ πλέσιος, ὅξυς εἰς τὸν νῦν, ἄσατος, εὐγλωττος, εἰς πολλὴν ἀνάγνωσιν γεγυμνασμένος, εἰς τὸ νὰ ποιῇ συλλογισμὰς, καὶ διαλέξεις ἐτοιμώτατος, ἠθέλην εἶναι εὐτυχὴς καὶ ἐπαινετὸς ἂν εἰς τὴν ὀλίγην τε σπαρτὴν δὲν ἠθέλε φθέρει νῦν ἄριστον κτ'. κατῶς περιγράφει αὐτὸν Σελπίκιος Σευῆρος (δ).

Αἵρεσις αὐ-
τῆ.

§. 2. Αὐτὸς ἀπὸ μίαν γυναῖκα ἔχῃ ἄσημον, καὶ ἀγεννῆ Ἀγάπην λεγομένην, καὶ Ἐλεάντιον τὸν ῥήτορα, Γνωσικὰς παιδευθεὶς, τὴν αἵρεσίν τε διέσπειρεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἣτις συνέστατο ἀπὸ τὰ δυτσεβῆ δόγματα τῶν Σαβελλιανῶν, τῶν Μανιχαίων, καὶ τῶν Γνωσικῶν, τῆς ὁποίας αἵρέσεως τὰ κεφάλαια εἶναι ταῦτα. Α΄. Ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον εἶναι τῆ Πατρὸς, καὶ τῆ

(α) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ε΄. κεφ. κγ΄.
(γ) Ἐκκλησ. Ἰστορ. βιβλ. ζ΄. κεφ. ε΄.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. 5΄.
(δ) Γεε. Ἰστορ. βιβλ. β΄.

τῆ Υἱῶ, καὶ τῆ Ἀγίας Πνεύματος. Β΄. Τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς τῆς αὐτῆς ἑσίας συμπεφυκέναι τῆς τῆ Θεῶ. Γ΄. Ὁ τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων σχηματισμὸς νὰ εἶναι πλάσμα τῆ διαβόλου, καὶ τὸ σπέρμα εἰς τὰς μήτρας τῶν γυναικῶν, διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν δαιμόνων νὰ σχηματίζεται. Δ΄. Τῆς ἀνδρώπης νὰ βασθῆν ἀπὸ τὰς ἐπιβροίας τῶν ἀσέρον, καὶ τῆς εἰμαρμένης, καὶ κατὰ τὰ ἰβ΄. ζώδια τὸ σῶμα μας νὰ συντίθεται. Ε΄. Τὰς ὑπανδρείας νὰ τὰς ἀποφεύγωσι, καὶ τὰς ὑπανδρευμένους νὰ προσκαλῶσιν εἰς διάλεξιν. ς΄. Τὴν κρεωφαγίαν, νὰ εἶναι ἀπιγορευμένη ἔλεγε.

§. 3. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰς ἔσυρεν, ἔχι μόνον ἀνδρας, καὶ γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ Ἐπισκόπους ἔτι, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦν Γυνάντιος, καὶ Σαλκιανός, Σύνοδος συνεκροτήθη εἰς Καισαραυγέσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁμῶς μετὰ τὰς παρασυρθέντας, καὶ πλανηθέντας Ἐπισκόπους ὁ Πρισκιλλιανός κατεκρίθη, ὅσις μετὰ τὴν συνέργειαν τῶν συγκαταδικαθέντων Ἐπισκόπων, ἀπὸ Λαϊκός, Ἐπίσκοπος τῶν Ἀβελιησίων γίνεται. Λαβόντες οἱ τότε Ἐπίσκοποι Ἰδάκιος, καὶ Ἰδάκιος τὸ παρά τῆ Γρατιανῆ διάταγμα, τὸ ὁποῖον ἐπρόσβαζε νὰ διώκωνται οἱ Αἰρετικοὶ, ἐκατόρθωσαν ὡς οἱ Πρισκιλλιανισαὶ Ἐπίσκοποι νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκείθεν ἐκσπίως, ὁμῶς ὑσερον μετὰ ἀπάτην ἐπέστρεψαν πάλιν.

§. 4. Πρὸς ταύτην δὲ, ἑτέρα σύνοδος συνεκροτήθη εἰς Βερδεγάλην, ἣτις πάλιν τὸν Πρισκιλλιανὸν ἀπεκήρυξε, τὸ ὁποῖον μαθὼν ἐκεῖνος, Μάξιμον τὸν Τύραννον ἐπικαλεῖται. Ἐρχόμενος δὲ ἐν Τριβέροι πόλει, καὶ ἐξετασθεὶς παρὰ αὐτῆ καταδικάζεται εἰς τὸ σπαδί, ὁμῶς μετὰ ἄλλας πολλὰς οἰκείας τε, διότι ἐφανερῶς ἢ κακοτεχνία τε, ἐπειδὴ ὠμολόγησεν ἐνώπιον Εὐοδῆς ἐπάρχου, τῷ ὁποίῳ ἔδωκε τὴν κρίσιν ὁ Μάξιμος, πῶς καταγίνεται εἰς ἄτοπα ἐπιτηδεύματα, καὶ νυκτερινὰς συναῖξεις νὰ ἐποίει γυναικῶν, καὶ μάλις διαβεβλημένων, καὶ ἀτίμων, καὶ πῶς εἶχε συνήθειαν, γυμνὸς νὰ προσεύχεται κτ΄. κατὰ τὸ φανερόν κατὰ πλάτος ὁ Σελπίκιος Σευῆρος (α), ὅσις προδύετα, ὅτι τὰ πτώματα αὐτῶν τῶν θανατωθέντων κοιμιθέντα εἰς Ἰσπανίαν, ἐντίμως νὰ ἐνταφιάθησαν ἀπὸ τὰς οἰκείας των, οἵτινες μετὰ τὴν θανάτην τε μᾶλλον περισσότερον τὴν αἵρεσιν αὐτῆ βεβαιώσαντες, εἰς πολὺν καιρὸν τὴν ἐμάκρουσαν.

§. 5. Διαδοθεῖσα αὕτη ἡ αἵρεσις ἤυξανε μάλις εἰς τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Γαλλίαν, καὶ ἐπεκράτησεν ἐκ ὀλίγου χρόνου. Ἐκεῖνοι ὅπῃ ἐμολύνθησαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἵρεσιν Πρισκιλλιανισαὶ ἐκλήθησαν, οἵτινες διὰ νὰ καλύπτωσι τὰ κακά τὰς θελήματα, ὡς λέγει ὁ Ἀυγουστίνος, ἐμεταχειρίζοντο ψεύματα, καὶ ἐπιρκίας, καὶ ὡς ἀξιώματα μεταξύ αὐτῶν εἶχον συνήθειαν νὰ λέγωσιν, ὡς σύμβολον τῆς κακοπιστίας αὐτῶν, ὄρκισον, ψευδοῖρκισον, μὴ θέλε μυσήριον ἐκκαλύπτειν (β), πρὸς ἀνατροπὴν λοιπὸν τῆς τῆ δόγματος, τῆ ἀ-

Σύνοδος ἐν
Καισαραυ-
γέσιν κατ'
αὐτῆ.

Σύνοδος ἐν
Βερδεγάλη.

Πρισκιλλια-
νισαί.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον,
ra fecretum prodere noli.

(β) Κατὰ Αἵρεσ. κεφ. ὁ. ὅπῃ λέγει jura, perjura

παισία, βιβλίον κατὰ ψεύδους συνέταξεν ὁ Γερὸς Αὐγουστίνος, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ περὶ αὐτῆ (α).

Εἰσιδῖος
Αἰρετικὸς,
Εἰσιδιαι-
νοί.
Ἀντιμαρ-
ται.
Ἀντιδικο-
μαριανῖται.

§. 6. Εἰσιδῖος ὁ τῆ Αὐξεντίου μαθητῆς, ἄνθρωπος ἀμαθὴς, καὶ ἄγροικος, καὶ μόλις τῆ ἀλφαβήτου εἰδήμων, ὡς ὁ Γερώνυμος μαρτυρεῖ (β), ἐδίδαξε τὴν ἀειπαρθένον Μαρίαν, μετὰ τὸ γεννηθῆαι τὸν Χριστὸν, νὰ συνήφθῃ μετὰ τὸν Ἰωσήφ, καὶ νὰ ἐγέννησεν ἀπὸ αὐτὸν πολλὰς υἱὰς· οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆ Εἰσιδιανοί, Ἀντιμαρῖται, καὶ Ἀντιδικομαριανῖται ἐκλήθησαν. Ἐξήχρηται δὲ ὁ λόγος ἕτος κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον (γ), ἀπὸ αὐτὸν τὸν Πρεσβύτερον Ἀπολινάριον, ἢ ἀπὸ ἄλλου μεμαθητευμένου αὐτῷ· τῆτες ἀνέστρεψαν ὑπὲρ τὰς ἄλλας Ἐπιφάνιος, καὶ ὁ Γερώνυμος, ὅσις, καὶ βιβλίον κατὰ τῆ Εἰσιδῖου ἐξέδωκε (δ), καὶ ἄλλοι.

Γοβιανὸς
Αἰρετικὸς.

Αἵρεσις αὐ-
τῆ.

§. 7. Γοβιανὸς τις ποτὲ ἐκ τῆς τάξεως τῶν μοναχῶν, τὴν τῆς Μαρίας μητρός τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρθενίαν ἠρνεῖτο, ὡς ὁ Αὐγουστίνος γράφει (ε), λέγων πῶς ὅταν ἐγέννησε διεφθάρη· προσέτι ἔλεγε, πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται ἀφ' ἑῶν λάβῃ τὸ Ἅγιον βάπτισμα νὰ πέσῃ εἰς ἀμαρτίαν, ἔτε νὰ ὠφελεῖ ἡ νηστεία, καὶ ἡ ἀποχή τῶν φαγιτῶν. Ἔτι δὲ τῶν ἀγνευόντων παρθενίαν, καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἐκείνων ὅπῃ ἐκλεξάν ἐν ἀγιότητι τὸν μοναδικὸν βίον, νὰ εἶναι ἴση μετὰ τὴν σωφροσύνην τῶν πιστῶν συζύγων· τὰ τοιαῦτα τόσον ἰσχυρῶς ἐδίδασκεν ἐν Ρώμῃ, ὡςε πολλαὶ γυναῖκες μεγάλαι κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐν παρθενίᾳ, καὶ σεμνότητι διάγοντες, ἔλαβον αἰλίαν νὰ ὑπανδρευθῶσι· τὰ αὐτῆ δόγματα γράφει ὁ Γερώνυμος (ς), ὅσις καὶ λέγει, πῶς μία ἀνιμιωδία νὰ δίδωται εἰς ὅλους ὅπῃ φυλάττεται τὸ αὐτὸ βάπτισμα. Ὁ Βαρώνιος (η) ἐκ τῆ Ἀμβροσίου ὑποσημειοῖ, πῶς ὁ Γοβιανὸς δὲν ὠμολόγει τὸν υἱὸν τῆ Θεῶ νὰ ἔλαβεν ἀληθινὴν σάρκα. Κατεκρίθη δὲ ὑπὸ Συρικῆς τῆ Ρώμης Ἐπισκόπου, ἐν ἔλει ἀπὸ Χριστοῦ τῆ. Ἐγράψαν κατ' αὐτῆ ὁ Γερώνυμος, καὶ ὁ Αὐγουστίνος· οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆ Γοβιανισαί, καὶ Γοβιανοὶ ἐκαλεῖτο.

Τίνες κατ'
αὐτῆ ἔγ-
ραψαν.

Κολλυριδι-
νοὶ Αἰρετι-
κοί.

§. 8. Καθὼς δὲ οἱ Εἰσιδιανοί, καὶ Γοβιανοὶ πολλὰ εὐλελῶς, καὶ ἀπερριμένως περὶ τῆς ἀειπαρθένης Μαρίας ἐνόμιζον, ἔλωσ ἐκ τῆ ἐναντίας εἰς τὸ ἄλλο μέρος κλίναντες οἱ Κολλυριδιανοί, ὑπὲρ τὸ δέον τῆ Παρθένω Μαρίας, ὡς Θεῶ ἐλάτρευον, καὶ Κολλυρίδας ἐπρόσφερον εἰς ὄνομα τῆς Μαρίας κτ'. Ἀρχηγὸς αὐτῆς τῆς αἵρέσεως ἐγένον γυναῖκες τινὲς ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, ὅρα περὶ τῶν τῶν Ἐπιφάνιον (θ).

ΚΕΦΑ'-

(α) Περὶ ἀνορθώσ. βιβλ. β'. κεφ. ια'. (β) Εἰς τὸ κατὰ Εἰσιδῖου. παραγ. α'.
(γ) Αἵρεσ. οἴ. (δ) Ἐυρήσεις αὐτὸ τόμ. β'. σελ. 204. Ἐκδόσ. Οὐγγρῶν ἀφλέ.
(ε) Κατὰ Αἵρεσ. κεφ. πβ'. (ς) Κατὰ Γοβ. βιβλ. β'. (η) Χρον. ἔτ. τπβ'. ἀριθ.
λέ. (θ) Αἵρεσ. οἴ. οθ'.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Β ΄.

Περὶ ἀντιλογιῶν, καὶ διαφορῶν συναγωνισμάτων μεταξὺ Γωάν-
νης τῆ Γεροσολύμων Ἐπισκόπου, καὶ Ἐπιφανίου Κωνσταντίας
Κύπρου, ὡσπερ καὶ μεταξὺ Ρ'εφίνου, καὶ Γερωνύμου
ὑπὲρ τῶν τῆ Ὀριγένους σφαλμάτων.

§. 1.

Εν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις τῆ Θεοδοσίας ἐφύρωσαν διαφοραὶ διχόνοιαὶ με-
ταξὺ Γωάννης Γεροσολύμων Ἐπισκόπου, ὅπῃ μετὰ τὸν Κύριλλον ἔλα-
βε τὴν προεδρίαν, καὶ Ἐπιφανίου τῆ Κωνσταντίας τῆς Κύπρου· προσέτι καὶ με-
ταξὺ Ρ'εφίνου, καὶ Γερωνύμου, τῷ λόγῳ τῶν σφαλμάτων, διὰ τὰ μὴ εἰπῶ
βλασφημιῶν τῆ Ὀριγένους, τὰ ὅποια ὁ μὲν Γωάννης Γεροσολύμων ὁμῶς με-
τὸν Ρ'εφίνον κατεσκεύασαν, καὶ διίσχυρίζοντο νὰ συστήσωσιν, ὁ δὲ Ἐπι-
φάνιος, καὶ ὁ Γερώνυμος ἀντιγωνίζοντο νὰ τὰ ἀνασκευάσωσι, καὶ νὰ ἀνατ-
ρέψωσι.

§. 2. Ἐπειδὴ λοιπὸν Γωάννης ὁ Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος, πολὺ ἠγω-
νίζετο διὰ τὴν ἀντίστασιν τῆ Ὀριγένους σφαλμάτων, ἐλέγχεται φανερὰ δι'
αὐτὰ ἀπὸ τὸν Ἐπιφάνιον, καὶ νουθετεῖται, ὡσεὶ νὰ λείπη ἀπὸ ἐκεῖνα· εἰς
τὸ ὅποιον ὀργισθεὶς ὁ Γωάννης, μὲ πολλὰ ἐγκλήματα διὰ μέσσω ἐπιστολῶν
διαφορῶν ὅπῃ ἔνθα κἀκεῖσε ἐπέμποντο, τόσον καδυπέβαλε τὸν Ἐπιφά-
νιον, ὡσεὶ ἐκίνησε τὸ μῖσος πολλῶν κατ' αὐτῶ· ὁ δὲ Ἐπιφάνιος δὲν ἔπαυε,
καὶ αὐτὸς, ἀλλὰ δι' ἐπιστολῶν ἐνεδέτει αὐτὸν νὰ ἀφίση τὴν αἵρεσιν τῆ Ὀ-
ριγένους, ὁ δὲ Γωάννης τόσῳ πλέον ἐσυγχίζετο, καὶ ἠγανάκτει, ὅπῃ ὁ Γε-
ρωνύμος ὁμοφώνως μετὰ τὸν Ἐπιφάνιον περὶ τῆς φρονῶν, κατ' αὐτῶ τῆ Γωάν-
νη Ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Παμμάχιον ἔγραψεν, εἰς τὴν ὁποίαν τὰς ὑπὸ
Γωάννης προσαφθεῖσας κατὰ τῆ Ἐπιφανίου συκοφαντίας ἀνατρέπει, καὶ τὴν
κρυπτῶς ἔρπεσαν, καὶ ἀναφυομένην αἵρεσιν φανερώνει.

§. 3. Τὰ δὲ κεφάλαια τῆς τῆ Ὀριγένους αἵρέσεως τὰ ὑπὸ Γωάννης διίσ-
χυρίζόμενα, ὅκτῳ ἦσαν, καδῶς ἐκ τῆ Γερωνύμου (α) δηλῆται· πρῶτον, κα-
δῶς ἀνάρμοσον εἶναι νὰ λέγη τις ὅτι δύναται ὁ Υἱὸς νὰ βλέπῃ τὸν Πα-
τέρα, ἅτω καὶ ἀνάρμοσον εἶναι νὰ λέγη ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον δύναται
νὰ βλέπῃ τὸν Υἱόν. Β'. Αἰ ἐν τῷ τῷ σώματι ψυχῆ, ὡς εἰς φυλακὴν

Σφάλματα
τῆ Ὀριγέν-
ους.

τι-

(α) Ἐπισ. πδ. πρὸς Παμμάχιον, καὶ Ὀκτανδρὸν ἀδελφός.

τιδόμενοι, προῦπῆρχον ἐν τοῖς ἐπεραιοῖς μὲ ἄλλα λογικά κτίσματα, πρὶν γένη ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν Παράδεισον. Γ'. Πῶς ὁ διάβολος, καὶ οἱ ἄσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων θέλει ἔλθωσι ποτὲ εἰς μελάνοϊαν, καὶ τέλος ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς θέλει συμβασιλεύσωσι μὲ τὰς Ἀγίας. Δ'. Ὅτι ἡμεῖς πρέπει νὰ ἐννοῶμεν, ἀλλὶ τῶν δερμαλίνων χειλῶνων, ὅπῃ ὁ Θεὸς ἔδωκε τοῖς πρωτοπλάστοις μετὰ τὴν παράβασιν, τὰ ἀνθρώπινα νὰ εἶναι σῶματα, ὡς τάχα πρὶν τῆς παρακοῆς νὰ ἦσαν οἱ πρωτόπλαστοι εἰς τὸν Παράδεισον χωρὶς σῶμα, νεῦρα, καὶ ὄσα. Ε'. Ἡμεῖς εἰς τὴν κοινὴν Ἀνάστασιν δὲν θέλει ἔχομεν αὐτὰ τὰ μέλη, ὅπῃ τῶρα ἔχομεν. ς'. Τὴν τῆ Παραδείσου ἰσορίαν, ἀλληγορικῶς πρέπει νὰ ἐννοῶμεν, καὶ ἀλλὶ διὰ τὰ ἐν ἐαυτῷ δένδρα, τὰς Ἀγγέλους, ἀλλὶ τὰς πόλιας, τὰς Οὐρανίους δυνάμεις. Ζ'. Τὰ ὑπεράνω τῶν Οὐρανῶν ὕδαλα, ἄλλο νὰ μὴν εἶναι, εἰμὴ αἱ ὑπέριτοι, καὶ ἅγιοι δυνάμεις, τὰ δὲ ἐπάνω τῆς γῆς, καὶ τὰ ὑποκάτω αὐτῆς, αἱ ἐνέργειαι, καὶ δαιμονικαὶ δυνάμεις. Η'. Ἡ εἰκὼν, καὶ ὁμοίωσις τῆ Θεῶ, κατ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη, νὰ μὴν διεφθάρη.

§. 4. Δι' αὐτὰς λοιπὸν τὰς τῆ Ὀριγένους φρενοβλαβίας, ὁμῶ μὲ τὸν Ἰωάννην διίσχυρίζετο πρὸς τοὺς ἄλλοις, καὶ ὁ Ρ'εφίνος, ὁ τῆς ἐν Ἀκυληΐᾳ Ἐκκλησίας Πρεσβύτερος, διὸ δυσμενέστατος ἐχθρὸς τῆ Γερωνύμου καλέσθη, ὁ πρότερον ἐγκάρδιος φίλος αὐτῆ, ἂν καὶ ὀλίγον ὑπερον ἢ ἐχθρὰ αὐτῶν διαλυθεῖσα ἐκαλεπράυνεν. Ἀλλὰ πάλιν εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ἀρχαΐα, καὶ Ὀνωρίε τῶν Ἀυλοκρατόρων πολὺ ἀγριωλέρα ἠγερθη, ὅταν ὁ Ρ'εφίνος εἰς Ρώμην μεταφράσας τὰ τῆ Ὀριγένους περὶ ἀρχῶν βιβλία, καὶ τὴν ὑπὲρ Ὀριγένους ἀπολογίαὶν τῆ Εὐσεβίου, ἀνεκάνισσε τὰ αὐτῆ σφάλματα, περὶ ὧν ὄρα τὴν ἐπιστολὴν τὴν σς'. Τῆ Γερωνύμου πρὸς Ρ'εφίνον (α), καὶ τὴν ἀπολογίαὶν αὐτῆ κατὰ τῆ Ρ'εφίνου, κειμένην ἐν τῷ β'. τόμῳ τῶν συγγραμμάτων τῆ Γερωνύμου (β) ὁμοίως, καὶ τὰς τῆ Ρ'εφίνου κατὰ τῆ Γερωνύμου μέμφεις, τὰς ὁποίας ἀλλὶ ἀπολογιῶν ἔγραψε.

§. 5. Ἐξω ἀπὸ τὴν διαφωνίαν μετὰ τὸν Ἰωάννην τῆ Γεροσολύμων, Ἐπιφανίε, καὶ Γερωνύμου, αἷμα σκαδάλα συνέβη ἔτι, καὶ αὐτῆ. Ὁ Ἐπιφανίεος ἐλθὼν εἰς Γεροσόλυμα χάριν προσκυνήσεως τῶν Ἀγίων τόπων, ἐχειρολόνησεν ἐκεῖ ἕνα Πρεσβύτερον Παυλιανὸν τὸν τῆ Γερωνύμου ἀδελφόν, χωρὶς ἄδειαν τῆ Ἰωάννη, διὰ τὸ ὅποσον ὁ Ἰωάννης ἀγανακλήσας, ἀπεκρίθη ὁ Ἐπιφανίεος, πῶς τῆτο ἐποίησε κατὰ τὴν ἐπικρατῆσαν συνήθειαν εἰς τὴν Κύπρον, ὅπῃ ἀνεμποδίως οἱ ἀπὸ ἐλέρας ἐπαρχίας ἀρχιερεῖς, ἐχειροτόνην· ὁ δὲ Ἰωάννης μὴ δυσωπηθεὶς εἰς αὐτὴν τὴν ἀπολογίαὶν, Κανονικὰς μέμφεις, καὶ εἰς τὰς δύο, τόσον τῷ Ἐπιφανίῳ, ὅσον καὶ τῷ Γερωνύμῳ ἐπέφερε, καὶ περὶ τέτων προσκλαιόμενος πρὸς τε τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον Συρίκιον

(α) Πς'. ἐστὶ τὸν ἀριθμ. εἰς τὴν Ἐκδοσ. τῆς Οὐρηώνης ἔτ. α. φλέ. (β) Σελ. υνζ. τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως.

(β) Σελ.

κίαν ἔγραψε, καὶ πρὸς Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας· ὁ δὲ Θεόφιλος πέμψας εἰς Γεροσόλυμα διὰ ἐξέλασιν, Πρεσβύτερον τινὰ μοναχὸν Γσιδωρον καλούμενον, ὁλίγον ἔλειψε νὰ ἐξοριθῇ ὁ Γερώνυμος, ἀν Παυλίνα ἢ Ρωμαία δὲν ἐπρόφθανε νὰ ἔλθῃ, καὶ νὰ διαλύσῃ τὴν μάχην τῆς. Ἀνάγνωδι περὶ τῶν, καὶ ἐν τόμῳ τῆς Ἀγάπης φύλ. 502.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Γ ΄.

Περὶ τῶν συγκροτηθεισῶν Συνόδων ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν τῶν Αὐτοκρατόρων.

§. 1.

Η ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Α΄ Σύνοδος, ἥτις καὶ δευτέρα Οἰκουμενικὴ λέγεται, συνηθροίσθη ἐν ἔλει ἀπὸ Χριστῆ τπά. παρὰ Θεοδοσίῳ 1ῷ Αὐλοκράτορος, ἐπὶ τῆς Ὑπατείας Φλαβίου Εὐχερίας, καὶ Φλαξίου Εὐαγρίας, διὰ νὰ κυρώσῃ τὴν ἐν Νικαίᾳ πίσιν, καὶ νὰ χειροτονήσῃ Ἐπίσκοπον εἰς Κωνσταντινῶν πόλιν. Συνηθροίσθησαν λοιπὸν Ἐπίσκοποι ἐκ μὲν τῆς τῆ ἑμοσσίας πίσεως ρν. ὧν προηγῶντο Τιμόθεος ὁ Ἀλεξανδρείας, Μελέτιος ὁ Ἀντιοχείας, καὶ Κύριλλος Γεροσολύμων, ὅπῃ ἐκυβέρνην αὐτὰς τὰς Γερὰς θρόνους. Διέπρεπον δὲ εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Γρηγόριος ὁ Φωστὴρ τῶν Νυσσαέων, Ἀμφιλόχιος ὁ Ἰκονίς, καὶ ἔτεροι· ὁ δὲ Ρώμης Ἐπίσκοπος Δάμασος, ἦλθε διὰ τοποτηρητῶν ἐνρίσκετο· ἀπὸ δὲ τῆς Μακεδονίας λ. ὧν προηγείτο Ἐλεύσιος ὁ Κυζίκου, καὶ Μαρκιανὸς ὁ Λαμψάκων, ὅρα τὸν Σωκράτην (α), καὶ τὸν Σωζόμενον (β).

Σύνοδος Οἰκουμενικὴ Β΄.

§. 2. Α΄ Ἰ. ὅσον μὲν ἀνήκει νὰ εἰπῶμεν περὶ τῆς Κωνσταντινῶν πόλεως Ἐπισκόπου, διὰ τὸν ὁποῖον εἶπομεν πῶς ἐσυναχθῆ ἡ Σύνοδος, ἢ ὑπόδεσις ἔτις ἔχει. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζῆς, ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινῶν πόλιν, εἰς τὴν ἀρχὴν μὲν ἐπαραβλέπετο, ὑπερον δὲ ταῖς Ἀρειανικαῖς ἀντιλασσόμενος βλασφημίαις, καὶ τὸν θεῖον λαὸν πολίζων μὲ τὰς Εὐαγγελικὰς διδασκαλίας ἀρχισε τόσον νὰ ἐπαινῆται, ὥστε ἀπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Καθολικῆς, συγκατανεύσαντος καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας, Ἐπίσκοπος ἐκλέχθη ταύτης τῆς πόλεως· μετὰ δὲ τὴν μετάθεσιν αὐτῆς ὑπερον ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν, οἱ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Κωνσταντινῶν πόλιν πεμφθέντες Ἐπίσκοποι παρὰ Πέτρου Ἀλεξανδρείας, Μάξι-

Fff 2

μον

(α) Ἐκκλησ. Γ΄ σφ. βιβλ. ε΄. κεφ. ἡ. ἐν α΄ λέγει πῶς Μακεδονιοὶ ἦσαν λς΄. καὶ ἔχι Ν. (β) Ἐκκλησ. Γ΄ σφ. βιβλ. ζ΄. κεφ. θ΄.

μον τὸν Κωνικόν, ἐναντίον τῷ Γρηγορίᾳ Ἐπίσκοπον Κωνσταντινπόλεως αὐτοσχεδίως, καὶ ἐκ τῆ προχείρου χειροτονῆσι· διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν ἠγέρθη μεγάλη σύγχυσις, καὶ ἔτιω διώκεται ἀπὸ τὴν πόλιν ὁ Μάξιμος. Αὐτὰ λοιπὸν βλέπων ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος, Σύνοδον ἐυδὺς ἐκάλεσε διὰ νὰ πάνσωσιν αἱ συγχύσεις, καὶ νὰ αποφασισθῇ τίς πρέπει νὰ γνωρίζεται γνήσιος Ἐπίσκοπος Κωνσταντινπόλεως.

Προσθήκη
τῆς Συνό-
δος εἰς τὸ
Σύμβολον.

§. 3. Συναχθεῖσιν λοιπὸν τῆς Συνόδου, εἰς τὴν ἀρχὴν ἢ τῷ Γρηγορίᾳ, καὶ Μαξίμῳ ὑπόθεσις ἐξετάχθη, καὶ κοινῇ ψήφῳ, ἢ μὲν τῷ Γρηγορίᾳ ἐκλογὴ ἐβεβαιώθη, ἢ δὲ τῷ Μαξίμῳ χειροτονία ἀνίσχυρος, καὶ ἄκυρος κατεσάθη, καὶ κατεψηφίσθη. Ὑστερον, διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Μακεδονικῶν συντυχόντες, ἐζήτησαν ἀπὸ αὐτῶν, ὅτι, ἂν θέλουν νὰ ἐνωθῶσι μὲ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, νὰ ὑπογράψωσιν εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ γενομένην Σύνοδον· οἱ δὲ μὴ ἐρέξαντες ἀλλ' ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τὴν Σύνοδον, ὁ σύλλογος τῶν Γερῶν Πατέρων, τὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου σύμβολον βεβαιώσαντες ἀνεκήρυξαν, προδέττοντες εἰς αὐτὸ κατὰ Πνευματομάχων ἐκεῖνα τὰ ῥήματα δι' ὧν ὁμολογοῦμεν, πῶς πιστεύομεν, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ Ζωοποιόν, τὸ ἐκ τῶ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ, καὶ Ὑῖῳ συμπροσκυνούμενον, τὸ ὁποῖον κατ' ἐκάστην ἀναγινώσκεται εἰς τὰς Ἐκκλησίας. Ἐκεῖνος δὲ ὅπῃ ἐσύνταξεν αὐτὸ τὸ σύμβολον, λέγεται νὰ εἶναι ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, μάρτυρα φέροντες τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον ἐν τῷ πρὸς Βασιλέα Ῥωμαίων προσφωνητικῷ λόγῳ εἰπῶσαν, „ οἱ μὲν ἐν Σαρδικῇ κατὰ τῶν Ἀρεῖν λειψάνων ἀγωνισάμενοι, τοῖς ἐν Ἀνατιολῇ τὴν κρίσιν ἐξέπεμπον· οἱ δὲ ἐνταῦθα τὴν Ἀπολιναρίᾳ λύττην φωράσαντες, τοῖς ἐν Δύσει τὴν ψῆφον ἐγνώριζον, καὶ τῶν μὲν, Ὅσιος ἐξῆρχε τῆς γνώμης, τῶν δὲ, Νεκτάριος σὺν Γρηγορίῳ τὴν ἡγεμονίαν ἤρατο κτ'. Ἐπεὶ ἐν τῷτο τὸ ἱερὸν σύμβολον ἐσφράγισται ὑπὸ τῶν Θείων Γραφῶν, καὶ τῷ Γερῷ Ἐυαγγελίᾳ, βέβαιον, καὶ πάντη ἀκίνητον ἄχρι καὶ κεραίας ἐδοξε, πᾶσιν εἶναι τοῖς Εὐτεβέσι.

§. 4. Ὦρισε δὲ αὕτη ἡ Σύνοδος, καὶ κανόνας ἑπτὰ ὑπὲρ τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν εὐταξίας, ὑφ' ὧν, καὶ τὰ ἤδη ῥηθέντα περιέχονται. Εἰσὶ δέτινες, τὸν ἕνα τῶν ἑπτὰ κανόνων εἰς ἑπτὰ διαμερίζοντες, ἐννέα καταμετρεῖσι· μεταξὺ αὐτῶν ἄξιος σημειώσεως εἶναι ὁ β'. κανὼν, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ τῶν Ἐπισκοπικῶν διοικήσεων ὅρος κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἐπισκόπων, ὅπῃ τὸν Κωνικὸν Μάξιμον Ἐπίσκοπον Κωνσταντινπόλεως ἐχειροτόνησαν αὐδὶς διορίζεται· καὶ ὁ γ'. εἰς τὸν ὁποῖον ἐδεσπίσθη, τὸν Κωνσταντινπόλεως Ἐπίσκοπον ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ῥώμης, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην ὅρα τὸν Σωκράτην, καὶ τὸν Σωζόμενον (α).

§. 5.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον.

Ποτον Πρεσ-
βετον εδωθη
τω Κωνσαν-
τινεπολεως.

§. 5. Σημειωτέον ὡς, ὅτι ἔχι πρεσβεΐα γενικῶς, ἀλλὰ μόνον τὰ πρεσβεΐα τῆς τιμῆς εἰς τὸν Κωνσαντινεπόλεως Ἐπίσκοπον μετὰ τὸν Ρώμης οἱ Θεῖοι Πατέρες ἀπέδωκαν, διότι καθὼς οἱ ἄριστοι τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου Πατέρες τῷ Αἰλίᾳ, ἦτοι Ἱεροσολύμων Ἐπισκόπῳ μόνον τὴν ἀκολουθίαν τῆς τιμῆς, ἀνευ τινὸς Μητροπολιτικῆς, καὶ Πατριαρχικῆς ἐξουσίας πρὸς τὰς ἄλλας Ἐπισκόπους ἐδώρησαντο, καθὼς εἰς τὸν ἔβδομον κανόνα τῆς αὐτῆς συνόδου φαίνεται, ἔτι δὲ διὰ τῆ παρόντος γ'. τῆς ἐν Κωνσαντινεπόλει Συνόδου κανόνος, εἰς τὸν αὐτῆς Ἐπίσκοπον ἀπονέμονται τὰ πρεσβεΐα τῆς τιμῆς, καὶ ἔχι τὰ πρεσβεΐα τῆς ἐξουσίας, καὶ ὡς προεδρίας, καὶ ἔχι προσασίας· συμφώνως μὲ αὐτὰς διορίζει, καὶ ὁ Ἰβηρινανὸς νεαρχὸς ρλβ'. κεφ. β'. „ Θεσπιζομεν κατὰ τὰς τῶν Ἐκκλησιῶν κανόνων ὅρας, τὸν Ἀγιάτατον τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης Πάπαν πρῶτον εἶναι πάντων τῶν Ἱερέων, τὸν δὲ Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσαντινεπόλεως Νέας Ρώμης, δευτέραν τάξιν ἐπέχειν, μετὰ τὸν Ἀγιάτατον Ἀποστολικὸν Θρόνον τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης, τῶν δ' ἄλλων πάντων προτιμᾶσθαι. Ἐδωκαν οἱ Θεοὶ Πατέρες τὰ πρωτεΐα τῇ Πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ πρεπόντως, διὰ τὸ βασιλεύειν ἐκείνην, καθὼς ὁ κη'. κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου λέγει, ἔχι διατὶ ἐσάθη Θρόνος τῷ Ἀποστόλῳ Πέτρῳ, ὡς οἱ Λαλῖνοι λέγουσι.

§. 6. Ἠκολούθησε δὲ τότε εἰς τὴν σύνοδον, ὅπῃ Μελέτιος ὁ Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος ἀφενήσας, καὶ τελευτήσας, νὰ συμβουλευθῶσι, καὶ διὰ διάδοχον. Γρηγόριος λοιπὸν Ναζιανζῆ, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν Πατέρων φρονιμώτεροι, δὲν ἔκριναν εὐλογοὶ νὰ χειροτονηθῆ ἕτερος Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἰμὴ ὁ Παυλῖνος· διότι ἔτις οἱ Ἀντιοχείαι ἦλθον εἰς ὁμόνοιαν. Πρὶν ἀποθανῆ ὁ Μελέτιος, πάντας τὰς ὑποψηφίους εἰς Ἐπισκοπὴν ἐξ τὸν ἀριθμὸν, συναθροίσαντες μὲ ὄρκον τὰς ἔδεσαν, τὸ πῶς νὰ μὴν γένη Ἐπίσκοπος, ἔξω ἀπὸ τὰς δύο Ἐπισκόπους Μελέτιον δηλαδὴ, καὶ Παυλῖνον, ἀλλὰ νὰ ἀφίσωσιν εἰς τὸν καταλειφθέντα Ἐπίσκοπον νὰ λάβῃ τοῦ ἀποθανόντος τὸν Θρόνον, καθὼς ὁ Σωκράτης φανερώνει (α), καὶ ὁ Σωζόμενος (β). Οἱ δὲ λέγοντες τὰ ἐναντία ὑπερίσχυσαν, καὶ Φλαυιανὸν Ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἐχειροτόνησαν, μὲ ὄλον ὅπῃ ἐκαμεν ὄρκον νὰ μὴ δεχθῆ τὴν χειροτοनीαν Ἐπισκόπου ὁ Φλαυιανός, καὶ ἀπὸ τῆτο πάλιν μεγάλη ταραχὴ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχείας ἔγινε, τὴν ὁποίαν Τιμόθεος ὁ Ἀλεξανδρείας ὁ μὲ μὲ τὰς σὺν αὐτῷ Αἰγυπτίαις ἤυξανε περισσότερον, καὶ μερικοὶ Μακεδονιανοὶ Ἐπίσκοποι, ἐκείνοι ὅπῃ διὰ τὴν βεβαίωσιν τῷ Γρηγορίῳ ἐδυσχέραναν, ἐπειδὴ δὲν ἤλπιζον ποτὲ νὰ γένη τῆτο, εἶπον ἄκυρον αὐτὴν τὴν πρεσβεβαίωσιν.

Fff 3

§. 7.

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. ε'.

(β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. ια'.

Ο' Γρηγόριος παραιτεί την Ε' επισκοπήν.

§. 7. Ο' δὲ Θεὸς Γρηγόριος ἰδὼν τοσαύτην ταρχήν, καὶ φόρυβον ἐξ αἰτίας τῆς, διὰ τὴν φίλην ἡσυχίαν, καὶ τριπόδητον εἰρήνην βεληματικῶς τὴν ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Ἐπισκοπῆς προεδρίαν παραιτήθη, προσατεύσας χρόνας δύο, πρότερον ὁμιλήσας λόγον ἐπ' Ἐκκλησίας τὸν συντακτήριον δηλαδὴ, μὲ τὸν ὅποιον τὴν ἀπόλυσιν, καὶ ἄφρῃσιν παρὰ τῆς Συνόδου ζητήσας εὐρεν. Αὐτὸς ὁ λόγος εἰς ὅλα εἶναι ἀξιομνημόνευτος, καὶ παρὰ πάντων ἐπαινεῖται· εἰς αὐτὰ δὲ ὅπῃ ζητεῖ κανένα διάδοχον, λέγων. „Τίνα ἂν ἀντιτάξομεν (εἶποι τις ἂν) ὄφεται ἑαυτῷ ὁ Κύριος ποιμένα εἰς προσασίαν, ὡς πρόβατον εἶδεν εἰς ὄλοκάρπωσιν· ἐν τῷτο ἐπιζητῶ μένον· τῶν φθοναμένων ἔσω τις, μὴ τῶν ἐλεκμένων, μὴ τὸν πάντα πασι χαριζομένων, ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ προσηκροῖ εἰδότην ὑπὲρ τῆ βελτίονος· τὸ μὲν γὰρ ἐνταῦθα ἡδίστον, τὸ δὲ ἐκεῖθεν λυσιτελέσματον.

§. 8. Παραίτηθεῖς ὁ Γρηγόριος τὸν τῆς Κωνσταντινῶν πόλεως θρόνον, οἱ ἄριστοι ποιμένες, οἱ εὐρεθέντες εἰς τὴν σύνοδον, ταῖς συμβολαῖς αὐτῶ πεισθέντες, Νεκλάριον τὸν ἐκ τῆς Ταρσῆ τῆς Κιλικίας ἀνδρα περιφανείᾳ γένους Συγληλικῶ κοσμάμενον, καὶ τοῖς εἶδεσι τῆς ἀρετῆς λαμπρυνόμενον, Ἐπίσκοπον τῆς μεγίστης ἐκείνης πολέως ἐχειροτόνησαν, ἐνώπιον τῆ Θεοφιλεστάτη βασιλέως Θεοδοσίῳ, καὶ πικτὸς τῆ κλήρῳ, καὶ τῆς πόλεως· τὸν δὲ Μάξιμον ὡς συγκοινωνήσαντα τῇ φρενοβλαβίᾳ τῆ Ἀπολιναρίῳ, γυμνώσαντες τῆς Ἀρχιερατικῆς ἀξίας ἐκάθησαν, καὶ ἀπεκήρυξαν. Καὶ πάντα τελέσαντες ἐπανῆλθον, καὶ ἐπέσρεψαν εἰς τὴν πατρίδα τῆς, ὅρα πρὸς τοῖς ἄνω ρηθεῖσι συγγραφῆσι, καὶ τὸν Θεοδώρητον (α).

Σύνοδος ἐν Ἀκυληίᾳ.

§. 9. Ἡ ἐν Ἀκυληίᾳ Σύνοδος πρὸ τῆς ἐν Κωνσταντινῶν πόλει ἄλλης Συνόδου συνηθροίσθη, διὰ αἰτίαν τῆ Παλλαδία, καὶ τῆ Σεκηνδιανῆ, οἵτινες κλαίοντες πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον ἐλεεινολογῶντο πολὺ, ὡς ἀδίκως συκοφαντηθέντες να ἔπεσαν εἰς τὴν τῶν Ἀρειανῶν αἵρεσιν, καὶ σύνοδος πρὸς ἀθώωσιν ἑαυτῶν ἐζήτην να κηρυχθῆ. Συνήχθησαν λοιπὸν εἰς Ἀκυληίαν Ἐπίσκοποι τριάκοντα, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εὐρήσει εἰς τὸν ἀ. τόμον τῶν Συνόδων (β).

Σύνοδος ἐν Κωνσταντινῶν πόλει.

§. 10. Ἡ ἐν Κωνσταντινῶν πόλει ἑτέρα Σύνοδος, κατηγγέλθη ὁμοίως ὑπ' αὐτῆ τῆ Θεοδοσίῳ, εἰς τὸ ἐπιγενόμενον θέρους μετὰ τὴν πρώτην σύνοδον ὅπῃ ἐσυνγκροτήθη εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, διὰ τὰς ταραχὰς τῶν Ἀρειανῶν οἵτινες ἠθέλον να κραλῶσι τῆς εὐκτηρίῳς οἴκῳ, ὅρα τὸν Σωκράτην (γ), καὶ τὸν Σωζόμενον (δ).

Σύνοδος ἐν Ρώμῃ.

§. 11. Τῷ αὐτῷ ἔτει συνηθροίσθη ἐν Ρώμῃ Σύνοδος ἐπὶ τὰς ἡμέρας τῆ Δαμάσῃ, εἰς τὴν ὁποίαν, οἱ ἐλθόντες ἐν Κωνσταντινῶν πόλει Πατέρες
διὰ

(α) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. ἡ. (β) Μᾶλλον δὲ τριάκοντα δύο Ἐπίσκοποι παρήσαν. (γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. ε'. (δ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. β'.

διὰ Συνοδικῆς Ἐπιστολῆς ἀπὸ τῆς τῆς Δυτικῆς Πατέρας ἐκαλῶντο, ἀλλ' αὐτοὶ τὴν μὲν ἀποδημίαν παραιτήθησαν, ὡς ἀνωφελῆ, ἀπέστειλαν δὲ τῆς αἰδεσιμωτάτης, καὶ τιμιωτάτης Ἐπισκόπου Κυριακόν, Εὐσέβιον, καὶ Περισκιανὸν μὲ γράμματα συνοδικά, (α) τὰ ὅποια ἔγραφον τὰς αἰτίας, δι' ἃς δὲν ἐδύνοντο νὰ ἔλθωσι, καὶ ἐν κεφαλαίῳ, τὸ ἀποστολικὸν αὐτῶν φρόνημα, καὶ τὰ πραχθέντα ἐν τῇ προτέρᾳ Κωνσταντινουπόλεως Συνόδῳ, κατὰ τὸν Θεοδώριτον (β).

§. 12. Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν Ῥωμαϊκὴν Σύνοδον, τὴν ὁποίαν ὁ Θεοδώριτος (γ) καλεῖ μεγίστην, τί ἔγινε, βεβαίως δὲν φαίνεται, ἐπειδὴ δὲν σώζονται τὰ πρακτικὰ τῆς· πιεσέεται ὅμως ἀπὸ πολλῆς πᾶς νὰ συνομιλήσαν περὶ τῶν γεγονότων ἐν Ἀντιοχείᾳ μεταξὺ τῶ Παυλίνου, καὶ Βινιανῆ (δ), καὶ ὅτι ὁ τῆς Ἀντιοχείας Ἐπισκοπικὸς θρόνος νὰ ἐδόθη εἰς τὸν Παυλίνον, διότι κατὰ τὸν Σωζόμενον, „ ἔχ' ἡκιστα δὲ ἐχαλέπησαν ὁ Ῥώμιος Ἐπίσκοπος, καὶ πάντες οἱ πρὸς ἐσπέραν ἱερεῖς, καὶ Παυλίνῳ ὡς Ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας τὰς συνήθειαι ἔγραφον Ἐπιστολάς, ἃς συνοδικὰς καλεῖσι, πρὸς δὲ Φλαυιανὸν σιωπὴν ἤγον „ κτ. (ε). Παρήσαν δὲ εἰς αὐτὴν τὴν Σύνοδον, ἔξω ἀπὸ τῆς Δυτικῆς, ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν Παυλίνος ὁ Ἀντιοχείας, Ἐπιφάνιος Κύπρου, καὶ οἱ τρεῖς ἀπεσαλμένοι παρὰ τῆς Συνόδου, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη.

§. 13. Ἡ ἐν Καισαραυγέσῃ πόλει τῆς Ἰσπανίας Σύνοδος, εἶναι ἐκείνη ὅπῃ καθεῖλε τὰς ὑπὸ Πρισκιλλιανῆ παρατραπέντας, καὶ πλανηθέντας Ἐπισκόπους, Ἰσάντιον, καὶ Σαλβιανόν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται κεφ. κά. ἀριθ. 3. Αὐτῆς τῆς συνόδου μέρη τινὰ σώζονται, τὰ ὅποια ἐδιόρθωσεν ὁ Βαρθολομαῖος.

§. 14. Ἡ ἐν Βαρδεγάλλῃ, ἢ Πορτεγαλλῷ Σύνοδος κατηγγέλθη ἀπὸ Μάξιμον τὸν Τύραννον, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τρῆς. διὰ αὐτὸν τὸν Πρισκιλλιανόν, ὅπῃ πάλιν διὰ τῆς ἀντιγραφῆς τῆ Γρατιανῆ ἀπεκαταστάθη Ἐπίσκοπος, τὸν ὁποῖον ἐγκάλεσεν ὁ Γτάκιος πρὸς τὸν Μάξιμον περὶ τῆς αἵρέσεως, καὶ ἄλλα ἐγκλήματα. Αὐτὴ ἡ Σύνοδος καθεῖλε τὸν Ἰσάντιον, ὡς ἀνάξιον τῆς Ἐπισκοπῆς· τὰτε γενομένα, ὁ Πρισκιλλιανὸς γνωρίσας πῶς, καὶ αὐτὸς μέλλει νὰ κατακριθῆ, ἐπεκαλέσατο τὸν Μάξιμον ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη κεφ. κά. ἀριθ. 8.

§. 15. Ἡ ἐν Τριβέροι Σύνοδος ἀπὸ αὐτὸν τὸν Μάξιμον κατηγγέλθη, ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ τρῆς. χάριν Ἰτακίς τῆ κατηγόρου τῆ Πρισκιλλιανῆ, διότι αὐτὸς παρασαθεῖς ἐμπροσθεν τῆ Μαξίμου, καὶ τὰς αἵρέσεις, καὶ κακὰς πρά-

Σύνοδος ἐν
Καισαραυ-
γέσῃ.

Σύνοδος ἐν
Βαρδεγάλλῃ

Σύνοδος ἐν
Τριβέροι.

(α) Ὅθεν φαίνεται πῶς, καὶ ἑτέραν Σύνοδον συνήθησαν εἰς ΚΠ. οἱ Πατέρες τῶ τργ'. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. 9. (γ) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. κεφ. 10. (δ) Οὐδεὶς Βινιανός, παραδρομὴ τῶν ἀντιγραφῶν, πρέπει νὰ λέγη Φλαβιανός. (ε) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κεφ. 14.

πράξεις τῆ Πρισκιλλιανῆ ἀποδείξας, ἐκατόρρωσεν ὡσεὶ νὰ ψηφισθῆ κεφαλὴ κημία κατὰ τῆ Πρισκιλλιανῆ, καὶ τῶν ὁμοδόξων αὐτῆ, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν ἀπὸ πολλῶν Καθολικῶν, ὡς αἴτιος αἱματοχυσίας ἀνάξιος τῆς ἱερωσύνης ἐνομίζετο· δι' αὐτὰ λοιπὸν ἐπαρακίλευσε τὸν Μάξιμον, σύνοδον νὰ συγκροτήσῃ ἐν Τριβέρει πόλει τῆς Γερμανίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεκηρύχθη ἁδῶς.

Σύνοδος ἐν
Μεδιολά-
ναις.

§. 16. Τέλος ἢ ἐν Μεδιολάνοις πόλει τῆς Ἰταλίας Σύνοδος, συνηθροίσθη ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστῆ τῆ. κατὰ τῆ Γοβιανῆ· διότι ὁ αὐτὸς κατακρίθει ἀπὸ τὴν ἐν Ρώμῃ παρὰ Συρικῆς τῆ ταύτης Ἐπισκόπου, δὲν ἠσύχαζεν, ὅθεν ἢ ἐν Μεδιολάνοις Ἐκκλησία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ Γοβιανὸς ἐξεβλήθη, διὰ νὰ γένη βεβαιώτερα περὶ τῆς καταγνώσεως τῆς, πέμπε γράμμαλα πρὸς αὐτὴν ὁ Συρικὸς διὰ τὰ ἐν Ρώμῃ ὑπὸ τῆς Συνόδου πραχθέντα, τὰ ὁποῖα δεξάμενοι οἱ ἐκεῖσε, καὶ ὁμῶς μὲ τὰς συνελθόντας Ἐπισκόπους ἀπὸ τε τὴν Γαλλίαν, καὶ τὰς πέριξ πολιτείας ἀναγνώσαντες, μὲ κοινὴν ψήφον πάντες τὴν κατὰ τῆ Γοβιανῆ γενομένην ἀπόφασιν προσεβεβαίωσαν (α).

ΚΕΦΑ'

(α) Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, καὶ ἕτεροι Σύνοδοι συνηθροίσθησαν· ἢ πρώτη τῶ τῆ. ἐν Κίρην τῆς Ναριδίας, παρὰ Σεκένδου Ἐπισκόπου Τίγισι, ἐν ἣ παρεῖσαν πολλοὶ Ἐπίσκοποι, ὅπῃ εἰς τὸν καιρὸν τῆ διωγμῆ ἐπαραδώσαν τὰς ἱερὰς βίβλους, οἷνες, καὶ ἐμετανόησαν, καὶ ἐχειροτόνησαν Ἐπίσκοπον Κίρης τὸν ὑποδιάκονον Σιλσανόν. Ἰδε τὸν Ἀρχηγ. κατὰ Κρησκον. βιβλ. γ'. κεφ. κς. Ο'πλάτ. Μιλευίτ. βιβλ. α. ἔτ. τέ. Τῶ αὐτῶ ἔτει τῆ. συνηθροίσθη σύνοδος εἰς Σινέεσσαν πόλιν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Μαρκελῆτος Ρώμης Ἐπίσκοπος ἐγκαλέσθη πῶς εἰς τὰς βωμὰς τῆς Ἐξίας, καὶ Ἰσίδος ἐδυσίασε τοῖς εἰδώλοις, ὅθεν εἰς ἐξέτασιν ἀκριβῆ τῆς ὑποθέσεως συνήχθησαν τριακόσιοι Ἐπίσκοποι εἰς ἓνα σπήλαιον τῆς αὐτῆς πόλεως, Κλεοπάτρα λεγόμενον, ἀλλ' ἐπειδὴ το σπήλαιον στενόν, μόνον 50. εἰσῆρχοντο, καὶ ἐξερχομένων αὐτῶν, εἰσῆρχοντο ἄλλοι 50. Ο' Μαρκελῆτος ἀμολόγησε τὸ σφάλμα τῆ, καὶ ἐνδύομενος σάκκον, ἐμετανόησε λέγων, ἡμαρτὸν ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ ἐκ ἕξερσί μοι συναριθμεῖσθαι τῶ ἱερῶ καταλόγῳ. Τῶ τῆ. συνόδου ἔργον εἰς Ἀφρικὴν πολλῶν Ἐπισκόπων, καὶ διατάχθη εἰς αὐτὴν ἵνα μὴ συγκοινωνῶσι τοῖς παραδιδῶσι τὰ ἱερὰ βιβλία. Τῶ τέ. ἢ τς. εἰς Ἀλεξάνδρειαν παρὰ Πέτρος τῆ ταύτης Ἐπισκόπου ἐν ἣ καθηρέθη Μελέτιος Λυκσπόλεως. Τῶ τς. ἢ τιά. συνέδριον εἰς Καρχηδόνα Ἐπισκόπων Δονατιστῶν ὁ κατὰ Καικιλιανῆ, ὅπῃ ἐχειροτονήθη ὁ Μαῖωρῆτος. Τῶ τιδ. εἰς Σελεύκειαν τῆς Περσίας προέδρε ὄντος Μιθρησίς Σέσων, εἰς καθαίρεσιν Πάπα Ἐπισκόπου Σελευκίας, καὶ ἀντ' αὐτῆ ἐχειροτόνησαν Συμεῶν. Τῶ τί. ἢ τκά. εἰς Ἀλεξάνδρειαν παρ' Ἀλεξάνδρου τῆ ταύτης Ἐπισκόπου, καὶ ἑτέρων ἑκατὸν Ἐπισκόπων ἐν ἣ ἀναθεματίσθη ὁ Ἀρειος. Τῶ τιθ. ἢ τκδ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν, προέδρε ὄντος ταύτης τῆ Συνόδου Ὁσίς Κερδέβης, κατὰ Ἀρειανῶν, Μελετιανῶν, Κολλεθιανῶν, καὶ Σαβελλιανῶν. Ἰδε τὸν Σωκρ. βιβλ. γ'. κεφ. ε. καὶ τὸν Βαρών. χρον. ἔτ. τιθ. ἀριθ. 22. Τῶ τκβ. εἰς Παλαιστίνην περὶ τῆς τῆ ἕρεως διαφορᾶς. Τῶ τκς. εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐν ἣ ὁ Ἀθανάσιος λαμβάνει τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας. Τῶ τκς. ἢ τκή. εἰς Νικομήδειαν, ἢ εἰς Ἀντιόχειαν ἐν ἣ ὁ Εὐστάθιος ὡς πόρνος, καὶ Σαβελλιανὸς ἐγκα-

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ Δ'.

Περὶ τῶν διαπρεψάντων ἀνδρῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς χρόνοις ἐν παι-
δείᾳ, καὶ ὀσιότητι, ἔτι καὶ περὶ γυναικῶν τινῶν
ὀσίων.

§. I.

Α'μφιλόχιος ὁ Ἰκονίς τῷ ἐν Λυκαονίᾳ Ἐπίσκοπος, ἀνδραγωγὸς ὅπως ἔφθα-
σεν εἰς ἄκραν ἀγιότητα, καὶ μάθησιν τὴν τε ἐξωτερικὴν, καὶ τὴν Ἐκκλη-
σιασι-

Α'μφιλό-
χιος Ἰκονίς.

ἐγκαλεθεῖς, κατεκρίθη παρὰ συν. Ἐπισκόπων. Τῷ τλγ'. Εἰς Καρχηδόνα, ὅπως συ-
νήχθησαν Ἐπίσκοποι σο'. πάντες Δονατισταί, συγκοινωνήσαντες τοῖς παραδιδόντες τὰ ἱερὰ
βιβλία, ἴδε τὸν Αὐγουστίνον Ἐπισ. 48. πρὸς Βικέντιον, καὶ τὸν Βαρῶν. χρον. ἔτ. τῆ. ἀριθ.
28. καὶ 29. Τῷ τλδ'. Εἰς Καισάρειαν τῆς Παλαιστίνης κατὰ Ἀθανασίους. Τῷ τλς'. Εἰς
Κωνσταντινῆσιν παρὰ τῶν Εὐσεβιανῶν, καὶ Ἀρειανῶν περὶ Μαρκέλλου Ἀγκύρας, ἐν ἣ
διωρίθη, καὶ ἡ ἐξορία τῷ Ἀθανασίῳ εἰς Τεβερὴν τῆς Γαλλίας. Τῷ τλζ'. Εἰς Ρώμην
παρὰ Ἰβλίου Πάπα, καὶ ρις'. Οὐροδόξων Ἐπισκόπων, ἐν ἣ κατεκρίθη ὁ Ἀρειος, καὶ ἐ-
κυρώθη ἡ ἐν Νικαίᾳ πίσις. Τῷ τμ'. Εἰς Κωνσταντινῆσιν Ἀρειανῶν, ἐν ἣ καταβιβάζεται
τῷ θρόνῳ ὁ Παῦλος. Τῷ τμ'. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν, Ἐπισκόπων π'. ἡ ρ'. Οὐροδόξων περὶ
Ἀθανασίους. Τῷ τμδ'. ἡ τμέ. Εἰς Μεδιόλανα παρὰ τῶν Οὐροδόξων. Τῷ τμζ'. Εἰς
Λατόπολιν τῆς Αἰγύπτου, παρὰ Παχαμῖς, καὶ πολλῶν Ἐπισκόπων, καὶ Μοναχῶν. Τῷ
τμή. Εἰς Νεμιδίαν Δονατιστῶν. Τῷ τμη'. ἡ τμδ'. ἐν Καρχηδόνι παρὰ Γράτς τῷ
ταύτης Ἐπισκόπος, περὶ ἡσυχίας τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐξέδοτο καὶ κανόνας ιδ'. Τῷ τμη'. εἰς
Ἀντιόχειαν Ἀρειανῶν, ἐν ἣ καθρέθη Στέφανος Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας. Τῷ τμδ'.
Εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐν ἣ Μάξιμος Ἐπίσκοπος, καὶ οἱ κατ' Ἀθανασίους ὑπογράψαντες ἐμε-
τανόησαν. Τῷ τν'. Εἰς Κορδύβαν παρ' Οσίους τῷ ταύτης Ἐπισκόπος μετὰ τὴν Σαρδι-
κὴν, ἐν ἣ κατεκρίθησαν, καὶ ἐκυρώθησαν ὡς καὶ ἐν τῇ Σαρδικῇ. Τῷ τν'. Εἰς Ἱερουσαλήμ
ἐν ἣ καθρέθη ὁ Μάξιμος, καὶ ἐχειροτονήθη ὁ Κύριλλος. Τῷ τνβ'. Εἰς Ρώμην εἰς τὴν
ἀρχὴν τῆς Ἀρχιερωσύνης τῷ Λιβερτί, περὶ Ἀθανασίους. Τῷ τνγ'. Ἐν Ἀρελάτῳ κατ'
Ἀθανασίους. Τῷ τνδ'. Εἰς Ἀντιόχειαν κατὰ Ἀθανασίους. Τῷ τνζ'. Εἰς Βιλιτέρη, κοι-
νῶς Βεζιέρης ἐν ἣ διὰ δόλου Σαττερνίνου Ἀρελατησιῶν ἐξωρίθη ὁ Γλάριος Πυκτάνων. Τῷ
τνη'. Εἰς Μελιτινὴν, ἐν ἣ καθρέθη Εὐστάθιος Σεβαστίας. Τῷ αὐτῷ ἔτει, κατεκρίθη,
καὶ εἰς τὴν Καισάρειαν. Τῷ τνη'. Εἰς Ἀγκύραν Ἡμεριανῶν. Τῷ τνθ'. Εἰς Ἀχαΐαν Ἐ-
πισκόπων κ'. κατὰ Ἀετιανῶν. Τῷ τξ'. Εἰς Ἀντιόχειαν, δι' ἧς ὁ τῆς Σεβαστίας Μελέτιος
μετεκομίσθη εἰς Ἀντιόχειαν. Τῷ τξά'. Εἰς Ἀντιόχειαν Συνέδριον Ἀρειανῶν εἰς καθαί-
ρεσιν Μελετίου. Τῷ τξβ'. Εἰς Παρίσιον, ἐν ἣ ἡ τῷ Ὁμοσίῳ πίσις ἐκυρώθη, καὶ καθ-
ρέθησαν οἱ Ὁμοίσοι. Τῷ τξγ'. ἡ τξδ'. Εἰς Σικελίαν ἐν ἣ ἐκυρώθη ἡ ἐν Νικαίᾳ πί-
σις. Τῷ τξδ'. Εἰς Τύβαν, τῶν Καθολικῶν ἐν ἣ παρήσαν, καὶ Γρηγόριος Ναζιανζῆς,
Εὐσέβιος Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ ἕτεροι, ὅρα τὸν Βασίλειον Ἐπισ. οδ'. Τῷ τοά'.
Εἰς Αἴγυπτον Ἐπισκόπων ὁ. παρ' Ἀθανασίους κατὰ τῶν προειρημένων τῆς ἐν Ἀριμίνῳ Συ-
νόδος.

σιαστικὴν, ὅσις τόσον ἐπαινεῖται ἀπὸ τὸν Γερώνυμον (α), ὡσεὶ νὰ συγκρί-
νεται μὲ τὸν Βασίλειον, καὶ Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, μὲ τὰς ὁποίας ὑπῆγε καὶ
εἰς τὴν ἐρημιτικὴν διαγωγὴν, καὶ φίλος ἦν μὲ αὐτὰς· διὰ δὲ τὰ βιβλία τα-
γεμάτα ἀπὸ φιλοσοφικὰς γνώμας, εἶπεν „ ἐκ οἷδας τί πρῶτον ἐν αὐτοῖς
„ ὀφείλεις θαυμάσαι, τὴν παιδείαν τῆ αἰῶνος τέττε, ἢ τὴν ἐπιστήμην τῶν
„ Θεῶν Γραφῶν. „ Αὐτὸς ἐπαρακάλει τὸν βασιλέα Θεοδοσίον νὰ δι-
ωχθῶσιν ἀπὸ τὴν πόλιν οἱ Ἀρειανοὶ, ἐπειδὴ ἐβλασφήμουν τὸν Υἱὸν τοῦ
Θεοῦ, ἢ καὶ νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν νὰ ποιῶσι συνελεύσεις, ἀλλ' ἐπειδὴ
ἐβλεπεν ἀνάκαρδον εἰς αὐτὸ τὸν βασιλέα, φυλάξας καιρὸν, ὅταν ὁ Ἀρκά-
διος συνεδρίαζε μὲ τὸν πατέρα τα εἰσηλθε, καὶ εἰς μὲν τὸν Θεοδοσίον τὴν
πρέπυσαν ὡς βασιλεῖ ἔδωκε, καὶ πρόσρησιν, καὶ προσκύνησιν, πρὸς δὲ τὸν
Ἀρκάδιον ἀπλῶς ἔτως εἶπε, χαίροις καὶ σὺ παιδίον· εἰς τῆτο ἀργίῳδῃ ὁ
βασι-

νόδῃ. Τῷ τογ'. Εἰς Ἰβυρικόν, καὶ ἐκυρώθη ἢ ἐν Νικαίᾳ πῖσις. Τῷ τοβ'. ἢ τογ'. συ-
νέδριον Κυζίκου, ἐν ἣ νέα ἐκδεις ἐγγινεν, ἀντὶ τῆ ὁμοσις, τὸ ὁμοῖσιον περιέχουσα. Τῷ
τοβ'. ἢ τογ'. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν περὶ Μαρκέλλου Ἀγκύρας. Τῷ τοβ'. Εἰς Μεδιόλανα ἐν
ἣ Ἀμβρόσιος ὁ Ἐπαρχος Ἐπίσκοπος ψηφίζεται. Τῷ τοε'. Εἰς Βαλεντιανὴν τῆς Γαλατίας
περὶ Ἐκκλησιαστικῆς εὐλαξίας, ἢ καὶ κανόνας δ'. ἢ ε'. ἐξέδωκε. Τῷ τοε'. συνέδριον Ἀ-
ρειανῶν εἰς Ἀγκύραν τῆς Γαλατίας παρὰ Δημοθένης ἐπιτρόπος Πόντου, ἐν ἣ ἐγκαλεσθῆ
Γρηγόριος ὁ Νύσσης, καὶ τῷ αὐτῷ ἔπει παρὰ τῆ αὐτῆς ἐπιτρόπος συνηθροῖσθαι εἰς Νύσσην
ὅπως ἐγκαλεσθῆ, καὶ ὡς ἐνοχος κρίνεται ὁ Γρηγόριος ἀν καὶ μὴ παρών. Τῷ τογ'. Εἰς Καπ-
παδοκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Βασίλειος ἐπρόσφερε τὸ περὶ τῆ Ἀγίας Πνεύματος σύμφωνου
μά τς, καὶ ἐκυρώθη. Τῷ τοθ'. Εἰς Ἀντιόχειαν ἐν ἣ ἐκυρώθη τὰ ὁμοῖσιον. Τῷ τοθ'. ἢ
τπ'. Εἰς Ἀντιόχειαν περὶ Ἐκκλησιαστικῆς εὐλαξίας. Τῷ τπ'. Εἰς Μεδιόλανα, πρὸς ἀ-
θῶσιν Ἰνδικίας ἱερᾶς παρθένου, ἐγκαλεσμένη ἔσα ὡς νὰ διέφθειρε τὴν παρθενίαν τῆς,
ἴδε τὸν Ἀμβρόσιον Ἐπισ. μδ'. Τῷ τπγ'. Εἰς Ρώμην παρὰ Σιρικής, καὶ π'. Ἐπισκόπου
περὶ Ἐκκλησιαστικῆς εὐλαξίας. Τῷ τπγ'. Εἰς Καρχηδόνα περὶ εὐταξίας. Τῷ τπδ'. Εἰς
Ἀντιόχειαν ἴδε τὸν Σωζομ. βιβλ. ζ. κεφ. ιε'. Τῷ τπδ'. Εἰς Θεσσαλονίκην κατὰ Βονό-
σε Αἰρετικῆ. Τῷ τη'. Εἰς Καρχηδόνα παρὰ Γενεθλίου Ἐπισκόπου, κανόνας ἐξέδοτο ιγ'.
Τῷ τηγ'. Εἰς Καρχηδόνα συνέδριον Μαξιμιανισῶν κατὰ Περιμανῆ. Τῷ αὐτῷ ἔπει εἰς
Γαπῶνα τῆς Ἀφρικῆς περὶ εὐλαξίας, καὶ κανόνας ἐξέδωκε δ'. Τῷ τηδ'. Εἰς Κωνσταν-
τινέπολιν περὶ Ἀγαπίου, καὶ Βαγαθίου, ἢ Γαβαθίου, ἐκατέρω ἀντιχομέου τῆς Ἐπισκοπῆς
τῶν Βόσρων· τὰ πρακτικὰ ταύτης τῆς συνόδου σώζονται παρὰ τῷ Βαλαμῶνι σελ. 761.
Ἐκδόσ. Παρισ. Γ. Α. Τῷ τηδ'. Εἰς Βάγχε τῆς Νεμεδίας συνέδριον τί. Περιμανισῶν
κατὰ τῶν Μαξιμιανισῶν, ἴδε τὸν Ἀυγουστίνον κατὰ Κρεσκον. βιβλ. γ'. κεφ. 53. Τῷ
τηζ'. Εἰς Ἀυγύστου τῶν Ταυρηνῶν ἐν ἣ συνῆλθον οἱ τῆς Γαλατίας Ἐπίσκοποι, καὶ κανόνας
ἐξέδοτο ἢ. Τῷ αὐτῷ ἔπει εἰς Καρχηδόνα ἐν ἣ συνῆλθον Πατέρες εκζ'. κατὰ Δονατισῶν,
καὶ ἑτέρων Αἰρετικῶν, καὶ κανόνας ἐξέδοτο ν'. Τῷ τηή. πάλιν εἰς Καρχηδόνα ἐν ἣ συ-
νήλθον Ἐπίσκοποι σιδ'. καὶ κανόνας ἐξέδοτο ρδ'. Τῷ αὐτῷ ἔπει ἐκ δευτέρου συνηθροῖσθῆ
ἢ αὐτῆ συνόδου, ἐν ἣ ἦσαν Ἐπίσκοποι ογ'. καὶ κανόνας κε'. ἐξέδωκε. Τῷ τηθ'. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν,
καὶ Ἱεροσόλυμα κατὰ τῶν Ὀριγενισῶν. Τῷ υ'. Εἰς Κωνσταντινέπολιν, τῆς Ἀσίας Ἐπί-
σκοποι συνῆλθον κβ'. περὶ Ἀντωνίνου Ἐπισκόπου Ἐφέσου.

(α) Ἐν τῷ καταλ. κεφ.

βασιλεύς ὡς καταφρόνησιν νομίσας πρὸς τὸν υἱόν τε, ἀλλ' ὁ Ἄγιος εἶπε· σὺ μὲν ἄνθρωπος ἂν, τὴν ἀτιμίαν τῆ υἱῶ σε δὲν ἐβάσταξες, νομίζεις δὲ τὸν Πατέρα καὶ Θεὸν, τὲς τὸν ἐκείνῃ μονογενῆ Υἱὸν βλασφημῶντας, νὰ μὴν συγχαίνηται, καὶ νὰ ἐχθρεύηται, ἕτε νὰ ὀργίζηται κατὰ τῶν διδόντων αὐτοῖς ἄδειαν νὰ συνανασφρέφωται μὲ τῆς ὀρθοδόξου, καὶ νὰ φθείρωσι πολλὰς· θανατάσας λοιπὸν ὁ βασιλεύς διὰ τοιαύτην μέθοδον τῆ ἁγίας, μὲ δόγμα τὰς συναξεις τῶν Ἀρειανῶν ἀπηγόρευσεν· ὁμοιος μὲ αὐτὸν ἦν καὶ ὁ Ὀπτιμος ὁπῶ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν περιβόητος εἰς τὴν παιδείαν.

Ὀπτιμος.

§. 2. Ἀρσένιος ὁ μέγας, ἦν διάκονος τῆς ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίας, εἰς λόγους τε καὶ ἀρετὴν περιβόητος, τὸν ὁποῖον ἤφευρεν ἀπὸ τὴν Ρώμην ὁ Θεοδοσίος, διὰ νὰ διδάξῃ τῆς υἱῶς τε Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον τὴν ἐν λόγοις παιδείαν, καὶ τὴν ἐν ἡθῆσι, καὶ ἔχι ὡς εἰς βασιλεῖς αὐτῆς, ἀλλ' ὡς εἰς ἰδιώτας, καὶ ἀπλῆς ἀνθρώπου νὰ φέρηται πρὸς αὐτῆς παρήγγειλε, καὶ νὰ τῆς δέξηται ἂν τῆς βλέπῃ νὰ ἀμελῶσι τὰ μαθήματα, τὸ ὁποῖον ἅπαξ εἰς τὸν Ἀρκάδιον ποιήσας, ἐπειδὴ ἔσφαλεν εἰς τὰ μαθήματα, ὀλίγον ἔλειψε νὰ θανατωθῆ δι' ἐπιβληῆς τε· ἀλλ' ὁ Ἀρσένιος νοήσας τὸ μελετῶμενον, κρυφίως ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ βασιλεία, καὶ ἐρχόμενος εἰς τὴν σκήτην ὑπῆλθε τὸν μοναδικὸν βίον, καὶ ἰσάγγελος ἔγινε.

Ἀρσένιος.

§. 3. Κατὰ τῆς χρόνος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, ἐχρημάτισαν δύο ἄνδρες μεγάλοι Διόδωρος ὁ Ταρσῆ Ἐπίσκοπος, καὶ Θεόδωρος ὁ Μοψουστίας, οἵτινες ἀντιγωνίσαντο πρὸς Ἀρειανῆς, καὶ Μακεδόνα, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ τὴν ἄλλην Γραφὴν ὑπομνημάτισαν καὶ ὄντες εἰς μεγάλην τιμὴν ἀπέθανον, καὶ ἄδεις ζώντων αὐτῶν, τῆς ἡμερῶν ἐλαττώματα, ἀλλὰ πολλοὶ ἔγραψαν πρὸς αὐτῆς ἐγκώμια, διότι καὶ ὁ Βασίλειος, καὶ ὁ Χρυσόστομος τῆς ἐγκωμιάζει. Ὑστερον δὲ κινήμενος τῆ Νεστοριανῆ δόγματος ἠναγκάσθη ὁ Κύριλλος ὁ πρῶτος αὐτῆς ἐπαινῶν νὰ συγγράψῃ κατὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἀπὸ αὐτῆς ἰσχυρίζετο τὸ δόγμα τε ὁ Νεστόριος, διότι ὑπομνημάτισαντες αὐτοὶ τὴν θείαν Γραφὴν, δὲν ἔμειναν ἕως τὸ πρέπον, ἀλλὰ θέλοντες νὰ μερίσωσι τὰς ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ φωνὰς, τὰς μὲν τῇ θεότητι, τὰς δὲ τῇ ἀνθρωπότητι, ἐυρέθησαν δύο ὑποστάσεις τῆ Χριστοῦ, καὶ διαίρεσιν εἰσάγοντες, καὶ δι' αὐτὸ ἠναγκάσθη ὁ Κύριλλος νὰ γράψῃ κατ' αὐτῶν κτ'. πράξει δ'. Λεοντίς σχολαστικῶ τῆ Βυζαντίας.

Διόδωρος
Ταρσῆ
Θεόδωρος
Μοψου-
στίας.

§. 4. Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων Ἐπίσκοπος, ἐγεννήθη εἰς τὰς Γαλλίας ἀπὸ πατέρα Σύμμαχον τὸν Ἐπαρχον, ὅστις ἐπιμελόμενος τὴν Ρωμαϊκὴν ευφράδειαν, ἐφώνησεν ἀξιολόγους δημηγορίας εἰς τὰ συνέδρια καὶ δικαστήρια ὡς ἓνα καιρὸν, ὕστερον δὲ τιμηθεὶς μὲ ὑπατικὴν ἀξίαν ἀπὸ τὸν Ἐπαρχον Πρόβον ἐπέμφθη εἰς διοίκησιν τῆς Λιγυρίας. Ἐπὶ τέτοις τελευτήσαντος Ἀυξεντίου τῆ Ἀρειανῆ Ἐπισκόπου Μεδιολάνων, χωρὶς τὸ δῆλημά τε ἀνάγεται εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον, ἂν καὶ ἔξω τῆ β'. κανόνος τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου. Ἐλαμψεν εἰς αὐτὸν ἡ λευκότης τῆς ψυχῆς, ἡ ἐυγνωμοσύνη, ἡ ἐλευθερία εἰς τὸ λέγειν, ἡ ἐπιμέλεια τῆς Ἐκ-

Ἀμβρόσιος
Μεδιολά-
νων.

κλησιαστικῆς μαθήσεως, ἡ πᾶν ἄλλο εἶδος ἀρετῆς · πόσον δὲ ἐχθρὸς τῶν Ἀρειανῶν ἦν, οἱ ἀγῶνες αὐτῆ, τῆς ὁποίας κατὰ Γβζίνης τῆς μητρὸς τῆ Οὐαλεντιανῆ ἐσήτατο φανερώνεσι. Φθάσας δὲ εἰς βαθὺ γῆρας, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν εἰς τὸν καιρὸν Ἀρχαδικῆ καὶ Οὐωρίε τῶν Αὐτοκρατόρων · διὰ αὐτὸν λέγει ὁ μέγας Βασίλειος. (α) „Αὐτὸς σε ὁ Κύριος ἀπὸ τῶν Κρι-
“, τῶν τῆς γῆς ἐπὶ τὴν προεδρίαν τῶν Ἀποστόλων μετέθηκε. “

Γερώνυμος
Πρεσβύτε-
ρος.

§. 5. Γερώνυμος ὁ τῆς Ἀντιοχείας Πρεσβύτερος, ἐγεννήθη ἐκ πατρὸς μὲν Εὐσεβίε ἐν πόλει Στριδῶνος πλησιοχώρ, ὡς ὁ αὐτὸς γράφει (β), τῆς Δαλματίας, καὶ Παιονίας, ἐμεταχειρίσθη διδασκάλος εἰς μὲν τὴν Γραμματικὴν Δονάτον τὸν διασημώτατον γραμματικόν, ἐν δὲ τοῖς Ἑβραϊκοῖς τὸν Βαραβάμον, καὶ Λιθαῖον τοὺς Γεδαίε, καὶ τελευταῖον ἐν τοῖς Θεολογικοῖς Δίδυμον τὸν Ἀλεξανδρέα, καὶ Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν. Πρεσβύτερος δὲ ὢν τῆς Ἀντιοχείων Ἐκκλησίας, καὶ τῷ ἔρωτι τῆ μοναδικῆ βίε τρωθεῖς, ἄφησε τὴν Ἀντιόχειαν, διὰ νὰ θρηνησῇ τὰς ἀμαρτίας τα, εἰς ἀγρῆς, καὶ ἐρήμους τόπους, καὶ νὰ φέρῃ πρὸς τὸν ἑαυτὸν τε τὴν φιλανθρωπίαν τῆ Θεῶ, ὡς ὁ αὐτὸς μαρτυρεῖ. (α) Ἐξαρτήσας λοιπὸν μεγάλην βιβλιοθήκην ὑπήγεν εἰς Συρίαν, ὅπου ἐζη ἐν τῇ Ἐρήμῳ, ἔτω δὲ ποιῶν ἤρχετο ποτὲ καὶ εἰς ἄλλας τόπους · ὑπερον εἰς ἐνδοτάτην ἐρήμον ἐμβαῖ ἕξ χρόνος διέτριψεν εἰς αὐλήν, εἰς προσευχὰς, δεήσεις, καὶ ἀγρυπνίας, καὶ σπυδαῖς σχολάζων. Ἐπὶ τέτοις ἐκαλέσθη εἰς Ρώμην ἀπὸ τὸν Δάμασον, μὲ τὸν ὁποῖον διὰ μέσση τῶν Ἐπιστολῶν ἐγένετο ἐνέστατος, ὅπου εἰς τοσαύτην τιμὴν καὶ ἀξίαν ἦλθεν, ὡσε μετὰ τὸν θάνατον τῆ Δαμάσῃ κατ' ἀξίαν νὰ διαδεχθῆ τὸν Ἐπισκοπικὸν Θρόνον ἀπὸ ὅλης ἐφαίνετο εὐλογον, ἀλλὰ μετὰ τὰς διαβολὰς τῶν κληρικῶν κατατρυχωθεῖς εἰς Βηθλεέμ ἐπέσρεψεν, ὅπου Παῦλα ἡ Ρωμαία Οἰκοδόσωνα εὐγενεσάτη τέσσαρα μοναστήρια ἔκτισε, τρία μὲν γυναικῶν, τῶν ὁποίων αὐτὴ προϊέσατο, τὸ δὲ τέταρτον ἀνδρῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Γερώνυμος εἴκοσι χρόνος διέτριψεν ἐν προσευχαῖς καὶ ὑμνοῖς, καὶ εἰς τὴν σπυδαὴν τῶν θείων Γραφῶν, τελευταῖον μετέστη πρὸς τὴν ἀλυπον ζωὴν εἰς τὸν καιρὸν Οὐωρίε καὶ Θεοδοσῆ τῆ μικρῆ. Αὐτὸς δύο μεταφράσεις τῆς θείας Γραφῆς ἐξέδωκε, τὴν μὲν τῶν οβ'. ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν εἰς τὴν Λατινικὴν · τὴν δὲ ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸν ἔδαφος, κατὰ τὴν παρακάλεσιν τῆ Δαμάσῃ · πρῶτος πάντων τῶν Λατίνων μετάφρασιν ἔγραψεν, ὑπομνήματα σχεδὸν εἰς πάντα τὰ βιβλία τῆς Γραφῆς, καὶ κατὰ τῶν αἰρετικῶν πολλὰ πολεμικά, καὶ Ἐπιστολὰς ἀναριθμήτους διὰ νὰ εἰπῶ ἔτω · καὶ τελευταῖον τὸν περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων κατάλογον.

Σύγγραμ-
ματα αὐτῆ.

Πακιανός.

§. 6. Πακιανός ὁ τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ Βαρκιῶνος Ἐπίσκοπος, ἀνδρῶπος περιφανῆς εἰς τὸν βίον, καὶ εἰς τὸν λόγον · ἔγραψε γλαφυρῶς Λατινιστὶ διάφο-

(α) Ἐπιστολ. νέ.

(β) Ἐν τῷ καταλ. κεφ. ἐσχάτω.

(γ) Ἐπιστ. ξά.

φορα τέυχῃ, καθὼς ὁ Γερώνυμος λέγει (α), ἐξ ὧν σώζονται εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν Πατέρων τρεῖς Ἐπιστολαὶ διαβεβοημέναι, πρὸς Σιμπρικιανὸν τὸν Ναυατιανὸν παραίνεσις πρὸς μετάνοιαν, καὶ λόγος περὶ τῆς βαπτίσματος· φθάσας δὲ εἰς γῆρας βαδύ, ἀπέθανεν εἰς τὸν καιρὸν Θεοδοσίᾳ, κατὰ τὸν Γερώνυμον. (β)

§. 7. Φιλάσριος, ὁ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Βριξίας Ἐπίσκοπος, τὸν ὁποῖον ὁ ἱερός Αὐγουστίνος λέγει νὰ εἶδεν εἰς Μεδιόλανα ὁμᾶ μετὸν Ἀμβρόσιον, ὁπῶς ἀντεστάθῃ Ἀετίῳ τῷ Ἀρειανῷ Ἐπισκόπῳ μέχρι ῥαβδισμῶν, καὶ σιγμάτων, ἔγραψε περὶ αἰρέσεων τῶν τε πρὸ τῆς Χριστῆς Γεννήσεως ἐγερθεῖσάντων, καὶ τῶν μετὰ Χριστὸν, μέχρι τῶν αὐτῆς χρόνων, ἐξ ὧν φαίνεται πῶς ἦν ἄνθρωπος ἀπλῆς, καὶ κρίσεως.

§. 8. Ρ'εφίνος, ὁ Ἀκυληίας Πρεσβύτερος προσφιλέστατος πρὸς τῆς Γερωνύμου συνδεδεμένος μετ' ἀχώριστον ἀγάπην τῆς ἀδελφότητος, καθὼς ὁ αὐτὸς Γερώνυμος μαρτυρεῖ (γ), καὶ ὑπερον ἀντίζηλος, διὰ τὰς τῆς Ὠριγένους φρενοβλαβίας, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται· αὐτὸς πρότερον πολὺ ἐπαινεῖτο διὰ τὴν τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ Λατινικῆς διαλεκτικῆς μάθησιν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῶν ἰσοριῶν· Μετέφρασεν εἰς Λατινικὴν διάλεκτον τὴν τῆς Εὐσεβίου Ἐκκλησιαστικὴν Ἰστορίαν, προσεῖς καὶ δύο βιβλία, καὶ Φλάυιον τὸν Γώσηπον, καὶ ἄλλας τινὰς, ὅς ἐπαριθμεῖ Γεννάδιος ἐν τῷ περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν (δ)· ἐτελεύτησεν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐπὶ Ὀνωρίῃ, καὶ Θεοδοσίᾳ τῆς μικρῆς.

§. 9. Γαυδέντιος, ὁ τῆς Φιλασρίας ἐν τῇ τῆς Βριξίας Ἐπισκοπῇ διάδοχος εἰς ἄωρον ἡλικίᾳ ἐπὶ τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον ἀναχθεὶς, ἀνὴρ ἐχρημάτισε πλέον τῶν ἄλλων ἔντε τῇ διδασκαλίᾳ, καὶ τοῖς ἡδέσι· τὰ ὑπ' αὐτῆς γραφθέντα κεῖται ἐν τῇ τῶν Πατέρων βιβλιοθήκῃ.

§. 10. Αὐρήλιος Πρεσβύτερος Κλήμης ὁ Ἰσπανός, πρῶτον στρατιώτης ἀπλῆς, εἶτα στρατιώτης τῆς πόλεως, καὶ κατὰ τινὰς Ὑπάτος, ὁ Γεννάδιος καλεῖ αὐτὸν ἄνδρα πεσπαιδευμένον εἰς τὴν ἔξω μάθησιν (ε), πρόσωπον δὲ εἶναι μᾶλλον νὰ λέγηται ποιητὴς Χριστιανός περικαλλέστατος, καθὼς ὑπὲρ τῆς ἄλλης μαρτυροῦσιν οἱ αὐτῆς ὕμνοι περὶ Στεφάνων, ὅπερ τῆς τῶν Ἀγίων μαρτύρων ἀγῶνας ἐπιφημίζει.

§. 11. Χρωμάτιος ὁ Ἀκυληίας Ἐπίσκοπος, ἀνὴρ κατὰ τὸν Γερώνυμον ἀγιώτατος, καὶ εἰς ἄκρον παιδείας, καὶ διδασκαλίας φθάσας.

§. 12. Ἐξω ἀπὸ τῆς ῥηθέντας, καὶ γυναῖκες τινὲς διέλαμψαν ἐν τέτοις τοῖς χρόνοις, κατὰ τε ἀρετὴν, καὶ ἀγιότητα, ὡς ἡ λαμπροτάτη Ρωμαίκα Παῦλα, ἔχουσα τὸ μητρῶον γένος ἐκ τῆς παλαιᾶς φυλῆς τῶν Σκωπιόνων, καὶ τῶν Γράκχων, ἦτις, ἀποδηήσκων ὁ ἄνδρας τῆς Ἑλλάδος, μετὸν Παυλίνον Ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, καὶ Ἐπιφάνιον Κύπρου ἀπὸ τὴν Ρώ-

G G G 3

μην

Φιλάσριος.

Ρ'εφίνος.

Γαυδέντιος.

Πρεσβύτερος.

Χρωμάτιος.

Παῦλα ἢ
Ρωμαίκα.

(α) Καταλ. κεφ. 25'. (β) Εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. (γ) Ἐπισ. δ'. πρὸς Ὠρωμέντιον.
(δ) Κεφ. 15'. (ε) Κεφ. 19'.

μην, εἰς τὴν Γαδαίαν, καὶ Αἴγυπτον ἦλθε, καὶ εἰς ἄλλας τὰς τόπους παρα-
γέγονε τῶν ὁποίων ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς μνήμη γίνεται. Τελευταῖον
κατοικήσασα ἐν Βηθλεὲμ, τῇ τῷ Σωτῆρος πατρίδι, τέσσαρα μονασήρια
ἐκεῖ ἀνήγειρεν ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη· γυνὴ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων
Γραφῶν δοκιμωτάτη, καὶ εὐλαβεστάτη τὸν τρόπον, μετὰ τῆς ὁποίας τὴν πα-
ρακάλεισιν, καὶ παρακίνησιν ὁ προσφιλεῖς αὐτῇ Γερώνυμος ὑπομνήματα τῆς
Ἀγίας Γραφῆς ἀφίησεν. Ἐτελεύτησεν εἰς τὸ μονασήριον ζήσασα ἐν αὐ-
τῷ ἔτι κ'. καὶ δι' ἐπιταφίαις τιμηθεῖσα ὑπὸ τῷ Γερώνυμῳ καὶ μετὰ τὴν
θανήν.

Γελία Εὐ-
σοχία.

§. 13. Αὐτῆς θυγάτηρ ἐχρημάτισεν Γελία Εὐσοχία, τὸ ἐνιαῖον ἐ-
κεῖνο, ἵνα εἴπω κατὰ τὸν Γερώνυμον, τῆς Εὐγενείας, καὶ Παρθενίας παρὰ-
δειγμα τὸ ἐν ὄλω προτεθέν· ἣτις ἐλθῶσα μετὰ τὴν μητέρα της εἰς Βηθ-
λεὲμ, περὶ τὰς ἱεράς ἀσκήσεις ἐσχόλαζεν, ἀμίαντον τὴν Παρθενίαν παν-
τοίοις τρόποις φυλάττασα. Ὁ Γερώνυμος μνήμην ταύτης ποιεῖται ἐν πολ-
λοῖς τόποις τῶν συγγραμμάτων τῶν, ἐπαινῶν αὐτὴν ἐκ ὀλίγον, διὰ τὴν
ὁσιότητα της, καὶ τὰς λοιπὰς παρθενικὰς ἀρετάς· ἀπέθανεν ἐν τῷ Βηθ-
λεεμητικῷ μονασηρίῳ, ζήσασα ἐν αὐτῷ ἔτι λε'.

Μελανία ἢ
Ρωμαία.

§. 14. Μελανία ἢ Ρωμαία, καὶ αὐτὴ γυνὴ περιφανεστάτη, ἣτις ἐν
τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὄρφανοθεῖσα ἀπὸ ἀνδρα, καὶ δύο υἱῶν, πρῶτον εἰς Αἴ-
γυπτον, ὕστερον εἰς Γερουσαλήμ ἦλθε, συνοδοιπόρον ἔχουσα τὸν Ρεφῖνον·
εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον ἐλθῶσα, φίλον ἀπόκτησε Δίδυμον τὸν Ἀλεξαν-
δρέα, ἐν Γεροσολύμοις μονασήριον ἀκοδόμησεν, ὅπως δαπανήσασα ζωὴν
πολυετῆ ἐν προσευχαῖς, καὶ ταῖς πρὸς Θεὸν ἱκεσίαις, εἰς Ρώμην αὐ-
τίς ἐπανῆλθεν, ὅπως τὰ ἴχνη τῆς ἀγιότητος ἐντυπώσασα, πάλιν εἰς
Γερουσαλήμ ἐπέστρεψεν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἰς καλλιτέραν ζωὴν με-
τέβη.

Μάρκελα.

§. 15. Οὐχὶ ὀλιγοτέρας φήμης ἢ Μάρκελα, καὶ εὐγενεῖαι ἦτον, ἣ-
τις μετὰ μῆνας ἑπτὰ τῆς ὑπανδρείας της χηρεύσασα, ἔμεινεν εἰς τε-
λείαν χηρείαν, καὶ ἀκολοθῆσασα εἰς τὴν μοναδικὴν διαγωγὴν, τὸν ἀγῶ-
να τὸν καλὸν ἠγωνίσασατο, καθὼς ὁ Γερώνυμος ἐκτίθεισι (α).

Μόνικα.

§. 16. Παρομοίως μετὰ αὐτὰς διέπρεπε καὶ Μόνικα ἢ τῷ Αὐγουστίνῳ
μήτηρ, γυνὴ ὁσία, καὶ Ἀγία, ἣτις ὀδυρομένη τὴν τύχην της ἐξ αἰτίας
τῷ υἱῷ της Αὐγουστίνῳ ὅπως ἔπεσεν εἰς τὴν τῶν Μανιχαίων αἵρεσιν, θερ-
μότερα ἐδέετο πρὸς τὸν Θεὸν, δι' αὐτὸν τὸν υἱὸν της, καὶ ἐθρηνολό-
γει περισσότερον ἀπὸ τὰς θρηνέσας μητέρας εἰς τὰ λείψανα τῶν παι-
δίων της, καθὼς ὁ αὐτὸς Αὐγουστίνος μαρτυρεῖ. (β) Τελευταῖον εἰσακα-
θεῖ-

(α) Ἐπίς. ρκζ.

(β) Βιβλ. περὶ Ἐξομολ. γ'. κεφ. ια'.

θεῖσα ἀπὸ τὸν Θεὸν, δὲν ἐπεθύμει ἄλλο πάρεξ τῆς τύχης μακαρίας ἐξοδῶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ζωὴν. ὄρα τὸν Αὐγουστίνον. (α)

ΣΤ΄.

(α) Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα ἐξημέρισαν, ἢ πολλοὶ ἄλλοι περιφρημοὶ ἄνδρες ὡς Μάξιμος ὁμολογητὴς ἐπὶ Μαξιμίῳ, παρὰ τῆς ὁποῖας ὑσερήθη τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν, ἢ τὸν ἀριστερὸν πόδα κατὰ τὸν Ρ'σφῖνον βιβλ. α'. κεφ. ιζ'. ἢ Σωζομ. βιβλ. α'. κεφ. ι'. ἢ τὸν δεξιὸν πόδα κατὰ τὸν Θεοδώρ. βιβλ. β'. κεφ. κς'. ἢ κατεκρίθη εἰς τὰ μεταλλεῖα μετὰ τῆς Παφνιστίς. Φλαυιανὸς Ἀντιοχεὺς ἐξ εὐγενῶν γονέων, περὶ τῆς ὁποῖας ἴδε κατὰ πλάτος περιγράφοντα τὸν Σωκρ. βιβλ. ε'. κεφ. ε'. ἢ ιε'. τὸν Θεοδώρητον βιβλ. ε'. κεφ. θ'. ἢ κγ'. ἢ τὸν Σωζ. βιβλ. ζ'. κεφ. ια'. ἢ κγ'. Εὐσέβιος Σαμωσατεύων Ἐπίσκοπος. Οὗτος, εἰς μίαν Σύνοδον Ἀντιοχείας, μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον τῆς Κωνσταντίς, ἔλαβε τὸ θέσπισμα τῆς αὐτῆς συνόδου, περὶ τῆς χειροτονίας Μελετίου παρὰ τῶν Ἀρειανῶν. ἢ ἐπειδὴ ὑσερον οἱ Ἀρειανοὶ δὲν ἤθελον τὸν Μελέτιον ὡς ὀρθοφρονῶντα ἐβίασαν τὸν Εὐσέβιον νὰ δώσῃ τὸ θέσπισμα, αὐτὸς ὅμως δὲν ἤθελεν, ὅθεν οἱ Ἀρειανοὶ ἐπρόσρεξαν πρὸς τὸν Κωνσταντίον, ὅσιν ἐγράψεν τῷ Εὐσέβιῳ νὰ παραδώσῃ τὸ θέσπισμα, εἰ δὲ μὴ θέλει προσάξει νὰ τῆ κοπῇ ἢ δεξιᾷ. ἀλλ' αὐτὸς ἐδὲν φοβόμενος ἐπρόβαλε νὰ κόψωσι ἢ τὴν ἀριστερὰν, λέγων πῶς τὸ θέσπισμα δὲν θέλει τὸ δώσῃ πάρεξ τῆ συνόδου, ἐπειδὴ ἀπὸ σύνοδον τὸ ἔλαβεν εἰς παρακαταθήκην. Θαυμάσας εἰς τῆτο ὁ βασιλεὺς, ἐχὶ μόνον δὲν τὸν ἐκκοποῖησεν, ἀλλὰ ἢ τὸν ἐπῆνεσε. ἴδε τὸν Θεοδώρ. βιβλ. β'. κεφ. λα'. ἢ λβ'. Ὑσερον, ὁ Οὐάλης τὸν ἐξώρισεν εἰς Θρακίαν, ὅθεν μετεκαλέσθη, ἐπὶ Γοβιανῶ ὡς λέγει ὁ Σωκράτης βιβλ. γ'. κεφ. κέ. Οὗτος εἰσερχόμενος εἰς Δόλιχα τῆς Συρίας πλήρη Ἀρειανῶν, ἵνα χειροτονήσῃ Ἐπίσκοπόν τινα ὀρθόδοξον, γυνή τις Ἀρειανὴ ῥέψασα ἀνωθεν μίαν κεραμίδα τῆς ἐτζάκισε τὴν κεφαλὴν, ἢ μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Φαυστῖνος Πρεσβύτερος, ὅσιν ἐγράψεν ἢ βιβλίον περὶ πίστεως κατὰ Ἀρειανῶν. Θεόφιλος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος ὑπέρμαχος διαυθεντευτῆς τῶν Χριστιανῶν κατὰ τῶν Ἑθνικῶν, τῶν ὁποῖων κατηδάρισε τὰς βωμῆς, ἢ τὰ εἰδῶλα, ἐν μόνον εἰδῶλον ἀφείκει, διὰ νὰ φαίνεται πῶς εἰς τὰς τοιούτους μαρῆς Θεὸς ἐπίσειον οἱ Ἑθνοὶ. Παφνέσιος ὁ ὁμολογητὴς ὁ σὺν τῷ Μαξιμῷ τῷ ὁμολογητῇ καταδικασθεὶς εἰς τὰ μεταλλεῖα παρὰ τῆς Μαξιμίῳ. Σεραπίων Θουαῖος, ἢ Θηβαῖος, ὅς ἐπέμφθη μετὰ τεσσάρων Ἐπισκόπων Αἰγυπτίους πρὸς τὸν Κωνσταντίον μετὰ τὴν ἐν Ἀριμίνῳ ἢ Σελευκείᾳ Σύνοδον, ἵνα αὐτὸν εἰρηνεύσωσι, ἢ ἀπολογηθῶσιν ὑπὲρ τῶν ὀρθοδόξων. ἔτος συνέγραψε ἢ βιβλίον κατὰ Μανιχαίων, ἢ περὶ τῶν ψαλμῶν. ἐπὶ Σπυριδῶν ὁ θαυματουργός, ἀνάγνωθι τὸν βίον τς εἰς τὸν Μεταφραστὴν, Νικηφ. Κάλις, βιβλ. ἢ κεφ. ιδ'. ἢ ἄλλης. Βικτωρῶς Ἐπίσκοπος ὅσιν ἐγράψεν ὑπομνήματα πολλὰ εἰς τὰς γραφῆς, ἢ βιβλ. κατὰ αἰρέσεων. Παῦλος πρῶτος ἐρημίτης, ἢ Εὐάγγελιος Μοναχός ὅς ζ'. βιβλία διάφορα συνέγραψε. Πεβλία, εὐγενεστάτη δεσποῖη, μήτηρ Γωάννης Ἀντιοχείας, ἣτις μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀνδρός της ἐκαταγίνετο νὰ ἀναδρέψῃ τὰς παρθένας ἐν ὁσιότητι, ἢ παρθένα. Μιὰ τῶν ἡμερῶν συμπάλλασσα ταῖς παρθέναῖς ἴδε τὸν παραβάτην Ἰσλιανὸν διαβαίνοντα, ὅθεν εὐθύς ἐπρόσαξε τὰς παρθένας νὰ φάλλωσι τὸν ψαλμὸν ριέ σίχ. δ'. Τὰ εἰδῶλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον ἢ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ἢ σίχ. ἢ. ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιτο οἱ ποιῶντες αὐτὰ κτ'. Ὁρμήσθη ὁ Αὐτοκράτωρ ἢ ἐπρόσαξεν, ὅταν αὐτὸς ἐκεῖθεν διαπερᾶ νὰ μὴν φάλλωσιν. ἀλλ' ἢ Πεβλία πάλιν ἐφάλλεν ἕτερον ψαλμὸν, Ἀναστήτω ὁ Θεὸς ἢ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῆ, κτ'. Ὅθεν ὁ Ἰσλιανός ἐπρόσαξε ἢ τὴν ἤφερον ἐμπροσθέν τς, ἢ τὴν ἐκαλάφισαν οἱ δορυφόροί τς, ἢ ὑσερον τὴν ἀπέλυσαν. Ὅμως δὲν ἔλειψεν ἢ Πεβλία ἢ εἰς τὸ ἐξῆς ὅταν διέβαιναν ὁ Αὐτοκράτωρ, φάλλασσα. ἴδε τὸν Θεοδώρ. βιβλ. γ'. κεφ. θ'. Εἰσὶ ἢ ἕτεροὶ ὅσοι ἢ ἐνάρετοι τὰς ὁποῖας σιωπῶ διὰ βραχυλογίαν.

Σ Υ Ν Ο Ψ Ι Σ

τ ῆ ς

Διδασκαλίας, Εὐταξίας, καὶ Ἡΐδικῆς τῆς Ἐκκλησίας,
εἰς τὸν Δ΄ αἰῶνα.

§. 1.

Διδασκα-
λία.

Ἡ τῆς Ἐκκλησίας διδασκαλία μία ἔστα ὡς πρὸς τὸ δογματικόν, φα-
νεῖται, καὶ ἐξηγεῖται ὅταν παρὰ τῶν ἀντιπάλων πολεμεῖται. Τό-
τε μεταχειρίζεται ἡ Ἐκκλησία νέας ὁρὰς εἰς διασάφισιν, καὶ διάγνωσιν
τῆς ἀληθείας ἀπὸ τὸ ψεῦδος, καὶ πολλὰς προφυλάξεις ἐφευρίσκει διὰ
να προβάλη πᾶσαν ἐναντίαν ἐρμηνείαν, εἰς τὸ ὁρδὸν νόημα τῶν δογ-
μάτων. Τῆτ' αὐτὸ συνέβη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα
ὡς πρὸς τὸ μυστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος, καὶ τῆς τῆ Υἱὸς ἐνανθρωπή-
σεως.

§. 2. Οὐδένα νεωτερισμὸν οἱ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου πατέρες, περὶ
Τριάδος ἔφερον εἰς τὴν πίσιν τῶν τριῶν πρώτων αἰῶνων, ἀλλὰ βλέπον-
τες τὴν κακοτροπίαν τῶν Ἀρειανῶν, εἰς τὸ να παρεξηγῶσι τὰς λόγους ὅ-
πῃ ἕως τότε ἡ Ἐκκλησία ἐμεταχειρίζετο εἰς τὴν τῆς πίσεως ἐξήγη-
σιν, ἔβαλαν εἰς χρῆσιν ἓνα ὅρον πρὸ πολλῶ ἀπὸ τινὰς χρώμενον, λέ-
γοντες ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι Ὁμοῖσιος τῷ Πατρὶ, δηλαδὴ τῆς αὐτῆς Οὐσίας.
Οἱ Ἀρειανοὶ παντοίοις τρόποις ἔπασχον ἀντὶ τῆ Ὁμοσιῆς, να συζητήσωσι
μὲ σοφίσματα τὸ ὁμοῖσιον, δηλαδὴ πῶς ἡ Οὐσία τῆ Υἱὸς εἶναι ὁμοία μὲ
ἐκείνην τῆ Πατρὸς, ὅθεν κατ' αὐτὰς ἡ Οὐσία τῆ Πατρὸς, καὶ τῆ Υἱὸς δὲν
ἦτον ἡ αὐτή· αὐτὴ ἡ κακοδοξία τῶν Ἀρειανῶν ἐβίασε τὰς Πατέρας να
ἐξηγήσωσι μὲ τὰ ρητὰ τῆ Γραφῆς, πλατύτερον αὐτὸ τὸ δόγμα, δια-
λύωντες τὰς τῶν ἀντικειμένων γνώμας, καὶ συσαίνοντες τὸ ὁρδὸν νόημα
τῶν ὁρῶν Οὐσίας, Φύσεως, Προσώπου, καὶ Υἱοσάσεως. Ἄν ἀπὸ τὸ ἓνα
μέρος οἱ Ἀρειανοὶ τὰς ἐβίασαν να ἐξηγήσωσι τὸ Ὁμοῖσιον, ἀπὸ τὸ ἄλ-
λο ἡ αἵρεσις τῶν Σαβελλιανῶν, καὶ Φωτεινιανῶν τὰς ἠνάγκασε να σερεώ-
σωσι τὴν διαφορὰν τῶν Προσώπων. Ἀληθὲς ὅμως πῶς καὶ οἱ Ὁρδοδόξοι
δὲν ἦσαν σύμφωνοι διὰ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν σημασίαν, Υἱοσάσεως· οἱ
μὲν ἔλεγον τρεῖς Υἱοσάσεις ἐν τῇ Θεότητι, ἐννοῶντες διὰ Υἱοσάσιν,
τὸ πρόσωπον· οἱ δὲ ἔλεγον μίαν Υἱοσάσιν ἐν τῷ Θεῷ, ἐννοῶντες δι
Υἱοσάσιν τὴν Θεῖαν φύσιν. Τοιαύτη φιλονεικία, ἣτις ἄλλο δὲν εἶναι
πάρεξ φιλονεικία ὀνομάτων, ἔλαβε τέλος συμφωνῶντες πάντες, να λέ-
γωσι τρεῖς Υἱοσάσεις, δηλαδὴ τρία Πρόσωπα. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆ πα-
ρόν-

ρόντος αἰῶνος ἕδεμία φιλονεικία περὶ τῆς Θεότητος τῆ Πνεύματος, ἀλλὰ μόνον τῆ Υἱῶ. Οἱ Ἡμι-Ἀρειανοὶ πολεμῶντες ὑπερον καὶ τὴν Θεότητα τῆ Πνεύματος ἠνάγκασαν τὰς ὀρθοδόξας Πατέρας νὰ συγγράψωσι, καὶ νὰ ἀποδείξωσι τὴν τῆ Πνεύματος Θεότητα, μάλιστα ἐν τῇ δευτέρᾳ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. Περὶ τῆς Ἐνανθρωπήσεως τῆ Υἱῶ εἰς τῆτον τὸν αἰῶνα καθαρῶς ἐγένινεν ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο φύσεων ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ κατεκρίθη ὁ Ἀρειος ὅστις ἐδόξαζε τὴν Θεότητα εἰς τόπον ψυχῆς τῆ Χριστῶ προσέτι καὶ ὁ Ἀπολιναριος, ὅστις ἐδόξαζε τὴν ψυχὴν τῆ Χριστῶ μὴ ἔχειν νῦν, ὅθεν ἐσυγχίζοντο αἱ δύο φύσεις. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα δόγματα τῆς πίστεως, ἐπειδὴ δὲν ἐπολεμῶντο, δὲν ἔγραψαν περὶ αὐτῶν οἱ Θεῖοι Πατέρες, μόνον τὰ ἐδίδασκον, εἰς τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα, εἰς τὰς ὁμιλίαις, καὶ συνελεύσεις. Προσέτι ἀνέτρεψαν τὰς μωρολογίας τῶν Μανιχαίων περὶ τῆς ἀρχῆς τῆ πονηρῆς, καὶ ἐσύστησαν τὸ αὐτεξέσιον τῆ ἀνθρώπου.

§. 3. Εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα κατεκρίθησαν πολλαὶ ψευδοδοξαί μερικῶν τῶν πρώτων τριῶν αἰῶνων, ὡς ἡ χιλιοετῆς βασιλεία τῆ Χριστῶ ἐπὶ τῆς γῆς· δοξαί τινὲς περὶ τῆς φύσεως τῶν ψυχῶν, περὶ τῆ πτώματος τῶν δαιμόνων διὰ τὴν ἀγάπην τῶν γυναικῶν. Πάντες ὠμολόγησαν τὴν πτώσιν τῆ ἀνθρώπου, διὰ τὴν ἁμαρτίαν τῆ Ἀδάμ, τὰ θλιβερὰ ἐπακολοθήματα αὐτῆ τῆ πτώματος, τὴν ἀφευκτον ἀνάγκην τῆ βαπτίσματος διὰ τὴν σωτηρίαν τῆ πεπωτωκότος ἀνθρώπου, ὡς καὶ τῶν νηπίων. Οἱ Πατέρες φανερώς ἐγνώρισαν τὴν ἀληθῆ παρυσίαν τῆ Σώματος, καὶ Αἵματος τῆ Χριστῶ εἰς τὸ μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας, ἐσερέωσαν τὴν ἀνάγκην τῆς μετανοίας διὰ τὴν ἀφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τὴν ἐξέσιαν τῆς Ἐκκλησίας τῆ λύειν τὰς ἁμαρτίας. Ἐτίμησαν τὴν μνήμην τῆς Θεομήτορος, τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν Μαρτύρων. Οἱ Πατέρες ἐνόμιζον τὴν Ἀγίαν Γραφὴν ὡς θεόπνευστον, καὶ τὴν μετεχειρίζοντο, ὁμοίως καὶ τὴν Παράδοσιν εἰς ἀπόδειξιν τῶν ὀρθῶν δογμάτων, κατὰ τῶν φλυαριῶν τῶν Ἀντιπάλων· ἐν βραχυλογίᾳ, εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα οἱ Πατέρες ὠμίλησαν διὰ τὰ μυστήρια, καθαρῶτερα, ἀκριβῶτερα, καὶ προφυλακτικώτερα, παρέξ εἰς τὰς ἀπερασμένους αἰῶνας· ἴδὲ τί ἀνήκει εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, ἃς εἰπῶμεν ὀλίγα τινὰ καὶ διὰ τὴν εὐταξίαν.

§. 4. Ἡ Εὐταξία εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα ἔφθασεν εἰς τὸν τελειότερον σχεδὸν βαθμόν. Ἐλευθερωθεῖσα ἡ Ἐκκλησία τῆ Χριστῶ, ἀπὸ τῆς σκληρῆς διωγμῆς τῶν ἀσεβῶν Τυράνων, ἐχαίρετο πᾶσαν ἐπιθυμητὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἀδειαν ἀπὸ τῆς Χριστιανικῆς βασιλείας· μάλιστα οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς ἠγείραν ναὸς περιφανεῖς, ἐώρτασαν λαμπρῶς, τὰ ἐγκαίνια αὐτῶν, καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἀπανταχῶ ἐκτίζαν ἐλευθέρως ναὸς, εἰς δοξολογίαν Θεῶ. Ἐδιωρίσθη νὰ ἐορτάζηται ἡ Κυριακὴ, καὶ νὰ ἀπέχωσιν οἱ Χριστιανοὶ παντὸς ἔργου εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν· ἐχθὶ μόνον τὴν Κυριακὴν ἐορτασέαν ἔκρινον, ἀλλὰ καὶ τὴν Χριστῶ Γέννησιν, τὴν Ἀνάστασιν, τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ τῶν Μαρ-

Εὐταξία.

τύ-

τύρων, μάλις α εις τὰς τόπαις ὅπαι ἔλαβον τὰς Στεφάνου τῆ Μαρτυρία, ἢ ὅπαι εὐρίσκοντο τὰ μνημεῖα αὐτῶν· αἱ Ἐκκλησίαι ἦσαν εὐτρεπισμένα, καὶ σολισμένα ἀπὸ σκέυη, καὶ βίβλου. Τὸ Βάπτισμα ἐδίδοτο τοῖς προσερχομένοις, τῇ ἡμέρῃ τῆ Πάσχα, καὶ τῆς Πεντηκοστῆς λαμπρῶς, καὶ παρρησία· μετὰ τὸ βάπτισμα ἠλείφοντο μύρω οἱ βαπτισμένοι εις τὰς ἀνατολικὰς ὁμωις Ἐκκλησίαις, ἐπειδὴ εις τὰς Δυτικὰς μόνον ἐπετίθεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς βαπτισμένους. Ἡ μετάνοια αὐτηρὰ ἦν εις τὸν παρόντα αἰῶνα, ὡς καὶ εις τὰς ἀπερασμένους, οἱ κληρικοὶ δὲν ὑπόκειντο πλέον εις μίαν δημόσιον μετάνοιαν, μόνον ἡ Ἐκκλησία τὰς ἐκκαθάρει, καὶ τὰς συνηρίθμει μετὰ τὰς λαϊκὰς· ἀπαξ μόνον ἐδέχοντο εις τὴν δημόσιον μετάνοιαν. Ἐπιτελεῖτο ἡ θεία Λειτουργία λαμπρῶς, καὶ ἠυξήθη εις πολλαίς προσευχαίς· οἱ διάκονοι μετέδιδον τοῖς παρεσῶσι τὴν Ἐυχαριστίαν καὶ μετὰ τὰ δύο εἶδη. Τέλος πάντων ἐπιτελεῖντο πάντα τὰ μυστήρια πανδήμωι, καὶ λαμπρῶς.

§. 5. Τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ἀνέβη εις μεγάλην δόξαν, αἱ Ἐκκλησίαι διηρέθησαν κατὰ τὴν διαίρεσιν τῆ Βασιλείας, πρώτη ἡ τῆς Ρώμης, καὶ ὑπερον ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων. Μετὰ καιρὸν ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησία, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ρώμην ἔλαβε τὰ πρωτεῖα, μετὰ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Παλαιᾶς Ρώμης. Ὁμωιως καὶ αἱ λοιπαὶ Ἐκκλησίαι ἐτιμήθησαν κατὰ τὴν τιμὴν τῶν Ἐπαρχιῶν ἐν οἷς ἦσαν, καὶ ἐδιωρίθησαν αἱ Μητροπόλεις εις τὰς πρωτεύουσας πόλεις τῶν Ἐπαρχιῶν, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν τῆς ὁποίας Μητροπολίτης ἦν ὁ παλαιότερος Ἐπίσκοπος. Κατ' ἔτος ἐσυνάζοντο οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἐπαρχίας, καὶ κατὰ τὴν περίεασιν πολλῶν Ἐπαρχιῶν Ἐπίσκοποι εις ἐν ἤρχοντο, διὰ νὰ θεωρήσωσι τὴν εὐταξίαν, διδασκαλίαν, ἢ ἄλλο Ἐκκλησιαστικὸν ὅπαι νὰ ἐκρέμετο ἀπὸ αὐτῆς. Αἱ πρωτεύουσαι Ἐκκλησίαι τῶν Ἐπαρχιῶν εἶχον πολλὰς λειτουργὰς, ὡς Ἱερεῖς, Διακόνους, Ὑποδιακόνους, Ἀκωλύτους, Ἀναγνώστας, Πυλωρὰς, καὶ ἄλλους. Εἰς τὰς κώμας, καὶ χωρία ἐκτίθησαν πολλαὶ Ἐκκλησίαι διευθυνόμεναι ἀπὸ Ἱερεῖς· εις τὴν Ἀνατολὴν ὁμωιως, εις τὰς κώμας, καὶ χώρας ἦσαν καὶ οἱ Χωρεπίσκοποι ἀνώτεροι τῶν Ἱερέων, κατώτεροι ὁμωιως τῶν Ἐπισκόπων, μάλις αὐτῶν ὑποκείμενοι.

§. 6. Τὰ ὑπάρχοντα τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμέρῃ τῇ ἡμέρῃ ἠυξανον ἀπὸ τὰ πλέσια χαρίσματα τῶν βασιλέων, καὶ ἀπὸ τὰς ἐλεημοσύνας τῶν Χριστιανῶν· ἔλαβε καὶ ἄδειαν ἡ Ἐκκλησία νὰ ἔχη ὑπάρχοντα ἀκίνητα, τὰ ὁποία ἐδίδοκει ὁ Ἐπίσκοπος εις θροφὴν τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ βοήθειαν τῶν πτωχῶν, οἱ κληρικοὶ ὁμωιως δὲν εἶχον ἄδειαν νὰ ἔχωσιν εἰσοδήματα, διὰ χάριν, ἢ ἄλλην πρόφασιν. Δὲν ἐχειροτονεῖντο Ἱερεῖς, ἢ ἑτέρας ἀξίας κληρικῶν, πάρεξ διοριζομένης αὐτοῖς καὶ Ἐκκλησίας, εις τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ λειτουργῶσι κατὰ τὸ ἐπάγγελμά της· οἱ Ἱερεῖς ἔζεν ἐκασίως ἐν παρθενίᾳ, ὅσοι ὁμωιως πρὶν χειροτονηθῶσιν ἦσαν ὑ-

πανδροι, εἶχον τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν· δὲν ἐλάμβανον ὁμῶς δευτέραν γυναῖκα μετὰ τὴν χειροτονίαν ἀποθανέσης τῆς πρώτης· μόνοι οἱ Ἐπίσκοποι ἐχωρίζοντο τὰς αὐτῶν γυναῖκας ἀφ' ἧς ἐπροχειρίζοντο εἰς τὸ Ἐπίσκοπικὸν ἀξίωμα. Εἰς τὴν Δύσιν ὁμῶς οἱ Ἐπίσκοποι, Γερεῖς, καὶ Διάκονοι ἔζην ἄγαμοι.

§. 7. Εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ σύστασις τῆς μοναδικῆς τάξεως. Καὶ εἰς τὰς πρώτας αἰῶνας ἐφάνησαν Χριστιανοὶ τινες, ζῶντες ἐν σκληρότητι καὶ ἐγκρατεῖα λεγόμενοι ἄσκηταί· πολλοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἐν παρθεναίᾳ διήγον· ὁ φόβος τῶν κολασιῶν εἰς τὰς διωγμὰς ἠνάγκασε τινὰς νὰ φύγωσιν εἰς τὰς ἐρήμους, ὁμῶς δὲν φαίνεται πῶς νὰ συνέζην εἰς ἓνα τόπον, ὑπὸ τὴν διοίκησιν προεσῶτος. Ἀντώνιος ὁ μέγας πρῶτος Καθηγητὴς τῆς Ἐρήμου, ἔχι πῶς αὐτὸς πρῶτος νὰ κατοίκησε τὴν Ἐρημον, ἀλλὰ πρῶτος αὐτὸς ἐσύναξε πολλὰς νὰ συζῶσιν εἰς ἓνα τόπον. Ὅσοι ἦλθον εἰς τὴν Ἐρημον διὰ νὰ τὸν μιμηθῶσι, κατεσκεύασαν καλύβας, εἰς τοὺς πλησίον τόπους, καὶ ἐκατοίκεν· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν Μονασιῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὕπερον ἀπὸ τῆς τριακοσίης χρόνου ἀπὸ Χριστοῦ, εἰς τὸν καιρὸν τῆς διωγμῆς· ἀλλ' ἠύξησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναζόντων ὅταν ἡ Ἐκκλησία ἐχαίρετο εἰρήνῃ, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν, ἡ ἔρημος τῆς Αἰγύπτου ἐπληρώθη ἀπὸ μονάζοντα, καὶ μονασήρια. Ὁ Ἅγιος Γλαρίων ἀφ' ἧς ἐπισκέφθη τὸν Ἅγιον Ἀντώνιον εἰς τὴν Ἐρημον, ἐπέσρεψεν εἰς τὴν πατρίδα τε μετὰ τινὰς ἐρημίτας, καὶ ἐσύνησε εἰς τὰς τῆς μονασήρια. Ὑπερον ὁ Παχώμιος, ἔδωκε τὴν τελειότητα εἰς τὴν μοναδικὴν τάξιν, ἐνώσας πολλὰ μονασήρια εἰς ἓν, διορίσας αὐτοῖς ἓνα τόπον, καὶ τρόπον τῆς πολιτείας αὐτῶν, καὶ ἐσύνησε πολλὰ μονασήρια γυναικῶν. Μία πολιτεία ἁγία, καὶ καθαρὰ καθ' ἑαυτὴν, ἡ καλλιέργια τῆς γῆς, ἡ ἐγκράτεια, καὶ ξηροφαγία, ὅθεν προήρχετο ἡ καλὴ ὑγιεία τῆς σώματος, ἡ ἔυκολος ἀπόκτησις τῶν ἐραυίων, καὶ ἡ ἀποχὴ τῶν κοσμικῶν, ἐπαρακίνησαν πολλὰς εἰς μίαν τοιαύτην πολιτείαν· διὸ ἔ μόνον εἰς τὰς Ἐρήμους, καὶ εἰς τὰ πέριξ τῶν πόλεων, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις ἐσύνηθησαν πολλὰ μονασήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἔζην οἱ μονάζοντες ἐν ἐρημίᾳ, ἀν καὶ εἰς τὸν κόσμον ἐυρίσκοντο, κατὰ τὸν τύπον ὑποκείμενοι εἰς ἓνα ἀνώτερον, τὸν ὁποῖον ἐκάλεν Ἡγόμενον, ἢ Ἀρχιμανδρίτην. Αὕτη ἡ μοναδικὴ πολιτεία ἐπροχώρησεν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν, εἰς τὴν Δύσιν πρὸς τὸ τέλος τῆς τετάρτης αἰῶνος.

§. 8. Πρὸς τέτοις εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ἐνήψεον οἱ Χριστιανοὶ τῆς Τετράδος, καὶ Παρασκευῆς, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Δύσιν, ἔξω ἀπὸ τὴν τῆς Ρώμης Ἐκκλησίαν, ἧτις ἀντὶ τῆς Τετράδος, ἐνήψευσεν τῆς ἡμέρας τῆς Σαββάτου· ἡ νηστεία εἰς αὐτὰς τὰς δύο ἡμέρας ὑφίστατο εἰς τὴν ἐγκρατείαν παντὸς φαγητοῦ, καὶ μόνον μετὰ τὴν δύσιν τῆς ἡλίου ἐγένεοντο ὀλίγα ἄρτα, καὶ ἐπινον ὀλίγον ὕδωρ, καὶ πολλοὶ ἔτε τῆτο, ἀλλ' ἔμενον νηστεύοντες ἕως τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐκοσμίαν, καὶ εὐταξίαν, τὰ ὁποῖα διὰ βραχυλογίαν σιωπῶ, ὅστις

βέλεται να μάθη περισσότερα ἄς ἀναγνώσῃ τῆς κανόνας διαφόρων Συνόδων. Εἶναι καιρὸς να εἰπωμεν ὀλίγα τινὰ καὶ διὰ τὴν ἡθικὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα.

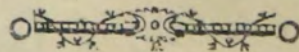
Ἡθική.

§. 9. Διὰ τὴν ἡθικὴν ὀλίγον εἶναι να εἰπῆ τινὰς, ἔπειδὴ δὲν ἐπολεμήθη ἀπὸ τῆς ἀντιπάλης ὡς ἡ διδασκαλία, καὶ να πέσῃ εἰς χαυνότητα, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀυσιρότητα ἐπολεμήθη τῶν Ναυατιανῶν, τῶν Ἐγκρατητῶν, τῶν Ἐυσαδιανῶν, καὶ τῶν Λακιφεριανῶν. Ἡ Ἐκκλησία ἀντίσει εἰς τὴν ὑπερβολικὴν ἀυσιρότητα αὐτῶν τῶν Αἰρετικῶν, καὶ Σχισματικῶν, καὶ ἐφύλαττε πάντοτε τὴν Εὐαγγελικὴν ἐλευθερίαν, ἀφίπωντας εἰς τῆς ἀμαρτωλῆς τὸν τρόπον τῆς ἐνώσεως αὐτῶν, μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ μέσον δηλαδὴ τῆς μετανοίας. Οἱ Ἐπίσκοποι συχνάκις ἐδίδασκον τὸν λαὸν, ἐξηγῶντες τὰ ἄρθρα τῆς Χριστιανικῆς ἡθικῆς, καὶ παρακινῶντες εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ εἰς τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης. ἐνεθέρου τῆς πίστες εἰς τὰ ἴδια ἀνήκοντα, καὶ τῆς ἡλεγχον διὰ τὰ ἐλαττώματά των. ἐδίδασκον παρρησία, ἀφόβως, ἐλευθέρως, καὶ ἀπροσωπολήπτως ἐλέγχοντες. Εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἄρχισαν να διορίζωνται τύποι, καὶ κανόνες διὰ τὴν Χριστιανικὴν πολιτείαν τῶν πιστῶν, καὶ ἐφάνησαν πολλὰ βιβλία ἀσκητικὰ καὶ πνευματικὰ. Ὡς πρὸς τὰ ἡθικὰ τῶν Χριστιανῶν, ἔπειδὴ ἔγινε κοινὴ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία εἰς ὅλον τὸ Ῥωμαϊκὸν βασιλεῖον, δὲν εἶναι να θαυμάσῃ τινὰς ἂν εὐρίσκοντο πολλοὶ Χριστιανοὶ τὸ ὄνομα μόνον ἔχοντες, καὶ ἔτι τὴν πολιτείαν, ἦσαν ὅμως πολλοὶ, οἵτινες ἀγκαλὰ καὶ νεοφώτιστοι ἐδείξαν μέγαν ζῆλον, διὰ τὴν θρησκείαν, καὶ μίαν Χριστιανικὴν εὐσέβειαν καὶ διαγωγὴν. Μάλιστα οἱ Κληρικοὶ ἐπολιτεύοντο σωφρόνως, καὶ ἂν ἐφάνησαν τινὲς κενόδοξοι καὶ ἄσωτοι μεταξὺ τῶν Ἀρειανῶν, ὅμως μεταξὺ τῶν καθολικῶν, σχεδὸν πάντες οἱ Ἐπίσκοποι ἐλαμψαν ἐν ὁσιότητι, ἀρετῇ, καὶ σωφροσύνῃ. Καὶ ταῦτα ἀρκετὰ εἰσὶ διὰ τὴν διδασκαλίαν, εὐταξίαν, καὶ ἡθικὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν παρόντα τέταρτον αἰῶνα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Δ. ΒΙΒΛΙΟΥ,

ΚΑΙ

ΤΟΥ Α. ΤΟΜΟΥ.

ΕΛΕΓ-

ΕΛΕΓΧΟΣ

τῶν περιεχομένων εἰς τὸν παρόντα
Πρῶτον Τόμον.

Α'	Α.	
Αβραάμ προφήτης	σελ. 19	
Αβδίας	18	
Αβελ τὴν 2. θάνατος αὐτῆ	2	
Αβίλιος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	152	
Αβραάμ 6. διατὶ ἔλαβε τὴν περιτομήν 7. προφήτης ἦν	23	
Αβραμιαῖοι	7	
Αγαπητὸς Συνάδων	250	
Αγκύρα. Σύνοδος ἐν αὐτῇ πότει κὲ διατὶ	337	
Αγρίππας Ἡγεμὸν Ἰουδαίας	131	
Αγρίππας Ἡρώδης, ἴδε Ἡρώδης Ἀγρίππας.		
Αγρίππας) Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας	213	
Αγριππῖνος Καρχηδόνος Ἐπίσκοπος, τίναν γνώμην εἶχε περὶ τῆ βαπτίσματος τῶν αἰρετικῶν	236. 262. 263.	
Αγωνιστικοὶ τίνες	321	
Αδάμ προφήτης ἦν	23	
Αδαμίτχι αἰρετικοί	196	
Αδριανὸς Αἴλιος Ἀυτοκράτωρ Ρώμης· χαρακτήρ αὐτῆ 184. πρῶτος ἔ-		

δειξε νὰ μὴ ξεραφίζωσι τὰ γενεα οἱ Ἀυτοκράτορες 185. ἐγείρει τὸν Δ'. διωγμὸν 186. τὸν καταπραῦνει 187. οἰκοδομεῖ τὰ Ἰερουσόλυμα	188
Αἰρεσις αἰρετικός. 388. αἵρεσις αὐτῆ	390
Αἰριανοὶ αἰρετικοὶ 390. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν	390
Αἰετιος αἰρετικός. 358. αἵρεσις αὐτῆ	358
Αἶσμα πότει ἀρχισαν, κὲ ποῖος πρῶτον τὰ ἐφεῦρε	176
Αθανάσιος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος 316. ἢ δέχεται τὸν Ἀρειον 327. ἐξορίζεται κὲ πάλιν ἀνακαλεῖται 327. διώκεται ὑπὸ Κωνσταντῆ. 338. βοηθεῖται παρὰ τῆ Κωνσταντος 338, κὲ 339. διώκεται ὑπὸ τῆ παραβάτη Ἰβλιανῆ 339. συκοφαντῖαι αὐτῆ παρὰ τῶν Ἀρειανῶν 346 συγγράμματα αὐτῆ 339. θάνατος αὐτῆ	339
Αθηναγόρας συγγράμματα αὐτῆ	202
Αθηνογένης Βυζαντίς Ἐπίσκοπος	317
Αθηνόδωρος	249
Αἰμιλιανὸς Ἀυτοκράτωρ Ρώμης	259
Αἵρεσις τί ἐστὶ.	96

Ε Λ Ε Γ Χ Ο Σ

<p>Αἰρετικοὶ ποταχῶς διαιρεῖνται δόξαι αὐτῶν περὶ τῆς Ἐκκλη- σίας 71</p> <p>Α'κάκιος αἰρετικὸς 361. αἵρεσις αὐτῆ 361</p> <p>Α'κροώμενοι τίνες 62</p> <p>Α'κύλας μεταφράζει τὴν Γραφὴν 190</p> <p>Α'κυλήια. Σύνοδος αὐτῆς περὶ Παλ- λαδία, ἢ Σεκενδιανῆ 414</p> <p>Α'λβίνος Αὐτοκράτωρ Ρ'ώμης 246</p> <p>Α'λεξάνδρεια Σύνοδος κατὰ Ἀρείου 326 ἑτέρα περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Εὐ- ταξίας 392. ἑτέρα παρ' Ἀθανά- σιου 392</p> <p>Α'λέξανδρος Α'. Ρ'ώμης Ἐπίσκοπος 176. πρῶτος τὰ ἄζυμα διορί- ζει 176</p> <p>Α'λέξανδρος Γεροσολύμων Ἐπίσκο- πος 227</p> <p>Α'λέξανδρος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκο- πος 301. 316. διὰ φόβον ἐργεί νὰ συγκοινωνήσῃ μὲ τὸν Ἀρείου 328</p> <p>Α'λήθεια παρὰ τίνων πολεμεῖται 31</p> <p>Α'λύπιος Βυζαντίου Ἐπίσκοπος 317</p> <p>Α'μβρόσιος παρακινεῖ τὸν Ὀριγένην εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Γραφῆς 288</p> <p>Α'μβρόσιος Μεδιολάνων, ποίῳ τρό- πῳ χειροτονεῖται Ἐπίσκοπος 380 ἢ 419.</p> <p>Α'μμώνιος Χριστιανὸς φιλόσοφος 245</p> <p>Α'μφιλόχιος Ἰκονία 417. τρόπος ἀγ- χίνης κατὰ τῶν Ἀρειανῶν πρὸς τὸν Θεοδοσίον 418. 419</p> <p>Α'μῶς προφήτης 18</p> <p>Α'νάθεμα τί ἐστὶ 73. ἂν πρέπει ὁ Χρι- στιανὸς νὰ τὸ λέγῃ 364</p> <p>Α'νάκλητος Ρ'ώμης Ἐπίσκοπος 152</p> <p>Α'νατόλιος Λαοδικείας Ἐπίσκοπος συγγράμματα αὐτῆ 285</p> <p>Α'νδρέας Ἀπόστολος πότε ἠκολούθη- σε τῷ Χριστῷ 104. μαρτύριον αὐ- τῆ 137</p>	<p>Α'νθρωπῆται) Α'νθρωπομορφῆται) αἰρετικοί 362</p> <p>Α'νθρωπος κατὰ τί πολίτης Οὐρανῆ 2 πλάσις αὐτῆ 4</p> <p>Α'νίκητος Ρ'ώμης Ἐπίσκοπος 199</p> <p>Α'ννα ἀρχιερέως θάνατος 126</p> <p>Α'ννα μήτηρ τῆς Θεοτόκου, θάνατος αὐτῆς 95</p> <p>Α'ντιανὸς Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος 152</p> <p>Α'νόμοιοι τίνες 351. 361</p> <p>Α'ντέρος Ρ'ώμης Ἐπίσκοπος 248</p> <p>Α'ντίγονος ἔρχεται εἰς Γεροσόλυμα 91 ἀπακόπτει τὰ ὦτα τῆ Ὑρκανῆ 91</p> <p>Α'ντιδοκμαριανῆται αἰρετικοί 408</p> <p>Α'ντιμαρίται αἰρετικοί 408</p> <p>Α'ντιόχεια. Σύνοδος κατὰ Παύλου Σα- μωατατέως 266. ἑτέρα Εὐσεβια- νῶν κατὰ τῶν Ὀρθοδόξων 365 ἑτέρα παρὰ Μελετίου 393</p> <p>Α'ντίπατρος φονεύεται παρὰ Μαλίχου 91</p> <p>Α'ντώνιος ὁ μέγας 341. 342</p> <p>Α'πελλῆς αἰρετικὸς 208</p> <p>Α'πίων Γραμματικὸς 128</p> <p>Α'πελινάριος συγγράμματα αὐτῆ 202</p> <p>Α'πολινάριοι, πατήρ ἢ υἱὸς αἰρετικοί 387. αἵρεσις αὐτῶν 388. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν 389</p> <p>Α'πολλώνιος δέχεται τὴν Χριστιανι- κὴν πίσιν, ἢ τὸ μαρτύριον 222</p> <p>Α'πόστολοι. Τρίτος κήρυξ τῆς Οὐρα- νῶν βασιλείας 105. πρώτη δια- δοχὴ αὐτῶν 151</p> <p>Α'ποσόλων κανόνες πόσοι 170. τίς ὡς νόθεος νομίζει αὐτῆς 171</p> <p>Α'ρειανοὶ καλεῖνται ἢ Πορφυριανοὶ 334. προχειρίζουσιν ἀπὸ τῆ Ἀθανά- σιου τὸν Ἀρειανὸν Γρηγόριον 346 διαφωνία μεταξὺ αὐτῶν 351 μετὰ τὸν θάνατον τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου πάλιν ἐγείρεται ἢ αὐτῶν αἵρεσις 345</p>
--	--

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ἀρειος αἰρετικός 325. αἵρεσις αὐτῆ	
325. 326. ἀναθεματίζεται ὑπὸ	
τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου 334. δια-	
τί ἀνακαλεῖται ἀπὸ τὴν ἐξορίαν	
327. 328. ψευδὴς ὁμολογία αὐ-	
τῆ 328. πέμπεται εἰς Γεροσό-	
λυμα παρὰ Κωνσταντίνου 328. δέ-	
χεται εἰς κοινωσίαν παρὰ τῶν ἐ-	
κεῖσε Ἐπισκόπων, 328. θάνα-	
τος θλιβερός τῆ Ἀρείου	329
Ἀρελάτη. Σύνοδος αὐτῆς κατὰ τῶν	
Δονατιστῶν 336. ἕτερα Β'. πό-	
τε, καὶ διατί.	337
Ἀριθμοὶ	14
Ἀρίμινον. Σύνοδος περὶ τῶν Ἀρεια-	
νῶν	351. 369
Ἀρισείδης φιλόσοφος, γράφει Ἀπο-	
λογίας ὑπὲρ Χριστιανῶν	186
Ἀρμένιοι πότε ἐδέχθησαν τὸν Χρι-	
σιανισμόν	343
Ἀρνόβιος Ἄφρος, συγγράμματα αὐ-	
τῆ	285
Ἀρσένιος ὁ μέγας	419
Ἀρτεμάς) αἰρετικός	230
Ἀρτέμων)	
Ἀρτοτυρεῖται αἰρετικοί	218
Ἀρχέλαος ἐξορίζεται	93
Ἀρχιεπίσκοποι τίνες 66. αὐτοκέφα-	
λοι τίνες	67
Ἀρχιερεῖς διατί δὲν ὑπανδρεύονται	68
Ἀρξάνης Ἀρμενίας Ἐπίσκοπος	344
Ἀσκληπιάδης Ἐπίσκοπος Γεροσολύ-	
μων	227
Ἄσμα ἁσμάτων	17
Ἄσρολογία πότε ἄρχισε	26
Ἄσρολόγοι τίνες	26
Ἄυγασος τί ἐστὶ	56
Ἄυγασος μὴν, πότεν ἔλαβε τὸ ὄνομα	90
Ἄυγασος Ἀυτοκράτωρ Ρώμης 89.	
Χαρακτήρ αὐτῆ 90. Δέσπισμα	
αὐτῆ 90. θάνατος	90

Ἀυδαῖος αἰρετικός	361
Ἀυδαῖοι αἰρετικοί 362. αἵρεσις αὐτῶν	
362. διατί ἀνθρωπομορφῆται	362
Ἀυρηλιανὸς Ἀυτοκράτωρ Ρώμης, χα-	
ρακτήρ αὐτῆ 272. ἐγείρει διωγ-	
μὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν	272
Ἀυρήλιος, ἴδε Μάρκος Ἀυρήλιος	
Ἀυρήλιος Κάρος, ἴδε Κάρος	
Ἀυρήλιος Πρόβος, ἴδε Πρόβος	
Ἀυτοκράτωρ τί ἐστὶ	55
Ἀφιρωθέντες τῷ Θεῷ τίνες	11
Ἀφρική. Σύνοδος περὶ τῆ βαπτίς-	
ματος τῶν αἰρετικῶν 236. καὶ 262.	
ἕτερα κατὰ Νοβάτου	256
Ἀχιλλᾶς Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	
301. καὶ 316.	

B.

Βαβύλας Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	248
Βάπτισμα, αἰρετικῶν τίνων δεκτόν	264
Βάπτισμα, γνώμη τῶν τῆς Ἀσίας, καὶ	
Ἀφρικῆς Ἐπισκόπων περὶ τῆ	
βαπτίσματος τῶν αἰρετικῶν 262.	
γνώμη τῆ Κυπριανῆ σύμφωνος	
τῇ γνώμῃ αὐτῶν τῶν Ἐπισκό-	
πων 262, καὶ 263. γνώμη Στε-	
φάνου Ἐπισκόπου Ρώμης	263
Βαρβαρισμός πότε ἄρχισε	5
Βαρδεσάνης αἰρετικός	220
Βαριησῆς ψευδοπροφήτης	131
Βαρνάβα σὺν τῷ Παύλῳ ὁδοιπορεῖ	
131. μαρτύριον αὐτῆ	137
Βαρὲχ προφήτης	17
Βασιλείδης αἰρετικός	192
Βασίλειος Ἀγκύρας	286
Βασίλειος ὁ Μέγας 395. συγγράμ-	
ματα αὐτῆ	396
Βασιλειῶν βιβλίοι	15
Βασιλεὺς τί ἐστὶ	55

ΕΛΕΓΧΟΣ.

Βήρυλλος Ἐπίσκοπος Βόσρων	241
Βίκτωρ Ρώμης Ἐπίσκοπος 224. δόξα αὐτῷ περὶ τῆς ἑορτῆς τῷ Πάσχα 232. κηρύττει ἀκοινωνήτως τὰς τῆς Ἀσίας Ἐκκλησίας	232
Βιταλιανοὶ αἰρετικοί	389
Βιτάλιος αἰρετικός	389
Βιτάλιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	301
Βιτέλιος Γαλατίας Ἐπίτροπος	126
Βαρδεγάλη. Σύνοδος κατὰ Πρισκιλιανῶν	403
Βρεσσίλι, ἴδε Κάββαλα	
Βυζάντιον ἐτέλει ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἡρακλείας 316. Ἐπαρίδημις τῶν αὐτῶ Ἐπισκόπων ἕως Μητροφάνης	317. 318

Γ.

Γάγγρα. Σύνοδος κατὰ Εὐσαθείου Σεβασείας 363. πόσας κανόνας ἐξέδωκε	363
Γάιος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223
Γάιος Ἐκκλησιαστικὸς ἀνὴρ διαλέγεται μὲ τὸν αἰρετικὸν Πρόκλον	236
Γάιος Καλλίγολα, ἴδε Καλλίγολα.	
Γάιος Ρώμης Ἐπίσκοπος	283
Γάλβας Ἀυτοκράτωρ Ρώμης, χαρακτὴρ αὐτῷ 150. θάνατος αὐτῷ	150
Γαλιηνὸς Ἀυτοκράτωρ Ρώμης	260
παύει τὸν διωγμὸν	261
Γαλλία. Σύνοδος περὶ τῆς ἑορτῆς τῷ Πάσχα	232
Γαλλέριος Ἀυτοκράτωρ 294. χαρακτὴρ αὐτῷ 295. ἐξακολοθεῖ τὸν διωγμὸν 302. δόγμα αὐτῷ ὑπὲρ Χριστιανῶν	302
Γάλλος Ἀυτοκράτωρ Ρώμης 258. ἀκολοθεῖ τὸν διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν	259

Γάλλος ἀνεψιὸς τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ γίνεται ἀναγνώστης	346
Γαυδέντιος Ἐπίσκοπος Βριξίας. Συγγράμματα αὐτῷ	421
Γένεσις τίς συνέγραψεν αὐτήν	14
Γερμανίων Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	227
Γεώργιος Καππαδόκης Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	348
Γνώσις πόσων λογιῶν	24. 25
Γνωσικοὶ αἰρετικοί	196
Γοητεία τί ἐστὶ	26
Γορδινοί	12
Γορδιανὸς Ἀυτοκράτωρ Ρώμης	246
Γορδιανὸς ἕτερος 247. θάνατος αὐτῷ	248
Γόρδιος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	227
Γότθοι γίνονται Ἀρειανοί	383
Γραμματεῖς	12
Γρατιανὸς Ἀυτοκράτωρ	401
Γρηγόριος Ναζιανζῶν 249. ἢ 396. διατί λέγεται θαυματουργός 249. 397. συγγράμματα αὐτῷ 249. γίνεται Κωνσταντινουπόλεως παραιτεῖ τὴν Ἐπισκοπὴν	250 396 414
Γρηγόριος Νύσσης	397
Γρηγόριος Ἀρειανὸς Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	346

Δ.

Δαίμονες	43
Δάμασος Ρώμης 399. συγγράμματα αὐτῷ 400. ἀνάθεμα κατὰ τίνων ἔφερε	400
Δανιὴλ προφήτης	18
Δέκιος Ἀυτοκράτωρ Ρώμης 251. κινεῖ τὸν ὄγδοον διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν 252. θέσπισμα αὐτῷ ὑπὲρ τῶν γυναικῶν τῶν Χριστιανῶν	253

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Δευτερονόμιον	14	Διωγμὸς Γ'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	178
Δημήτριος Ρώμης Ἐπίσκοπος	223	αἰτίαι τῶ τοιῦτε διωγμῶ	178
Δημήτριος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	261	Διωγμὸς Δ'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	186
Δημόφιλος Ἀρειανὸς Κπ.	378.	αἰτίαι τῶ τοιῦτε διωγμῶ	186
ὃ 406.		Διωγμὸς Ε'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	211
Διαθήκη Παλαιά. βίβλοι αὐτῆς, πόσαι, ὃ τίνες 13. ἐρμηνεία αὐτῆς παρὰ τῶν οβ'. πότε ἔγινε 13. τί διδάσκει	20	αἰτίαι τῆς καταπαύσεως τῶ τοιῦτε διωγμῶ	212
Διαθήκη Καινὴ τί ἐσί 39. βίβλοι αὐτῆς	39	Διωγμὸς ς'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	226
Διάκονοι. ἐκλογή αὐτῶν παρὰ τῶν Ἀποστόλων	122	Διωγμὸς Ζ'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	247
Δίδιος Γβλιανὸς Ἀυτοκράτωρ Ρώμης	221	αἰτίαι τῶ τοιῦτε διωγμῶ	247
Δίδυμος	398	Διωγμὸς Η'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	252
Δικτάτωρ τί ἐσί	55	αἰτίαι τῶ τοιῦτε διωγμῶ	252
Διμοιρῖται τίνες	389	Διωγμὸς Θ'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	260
Διογένης Βυζαντίου Ἐπίσκοπος	317	Διωγμὸς Ι'. παρὰ τίνος ἐκινήθη	281
Διόδωρος Ταρσῶν 399. ὃ 419. συγγράμματα αὐτῶ	399	αἰτίαι τῶ τοιῦτε διωγμῶ	281. 282
Διοκλητιανὸς Ἀυτοκράτωρ Ρώμης	279	ἐξακολούθησις αὐτῶ 301. ἰέλως αὐτῶ τῶ διωγμῶ	305
παραιτεῖ τὸ βασίλειον 280. θάνατος αὐτῶ 280. 299. κινεῖ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν	281	Διωγμὸς. Τίνι ἰρόπῳ ἐχρῶντο οἱ Ἐθνικοὶ κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἐν τοῖς διωγμοῖς 179. εἶδη τῶν κολασηρίων	181
Διονύσιος Ἀρεσπαγίτης 172. δέχεται τὸ μαρτύριον 173. συγγράμματα αὐτῶ	173	Διωγμὸς Χριστιανῶν ἐν Περσίᾳ	318
Διονύσιος Κορίνθου Ἐπίσκοπος, συγγράμματα αὐτῶ	214	Δίων Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	227
Διονύσιος Ἀλεξανδρείας 248. συγγράμματα αὐτῶ 249. Ἐπιστολὴ αὐτῶ πρὸς Παῦλον Σαμασατέα 268. 269. 270.	271	Δολιχιανὸς Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223
Διονύσιος Ρώμης Ἐπίσκοπος	263	Δομετιανὸς } Βυζαντίᾳ Ἐπίσκοπος	318
Δίσεκτος τί ἐσί	79	Δομέτιος }	
Διωγμὸς Α'. κατὰ Χριστιανῶν παρὰ τίνος ἐκινήθη 138. αἰτίαι αὐτῶ τῶ διωγμῶ	139	Δομετιανὸς Ἀυτοκράτωρ Ρώμης χαρακτήρ αὐτῶ 162. κινεῖ τὸν β'. διωγμὸν κατὰ Χριστιανῶν 163. ἀσπλαγχνία αὐτῶ 164. κινεῖ διωγμὸν κατὰ τῶν Ἰβδαίων	164. 165
Διωγμὸς Β'. παρὰ τίνος ἐκινήθη αἰτίαι	163 164	Δόμνος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	273
		Δονατισῶν σχίσμα 319. αἰτία αὐτῶ 319. πίπτεισιν εἰς αἵρεσιν 320. διάφοραι ὀνομασίαι αὐτῶν 320. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν	321
		Δονάτος σχισμαλικὸς	319
		Δοσιθεανὸς	12
		Δωρόθεος Ἀρειανὸς Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	405

E.

Ε Λ Ε Γ Χ Ο Σ.

Ε.

<p>Εβδομάς 77</p> <p>Εβίων αίρειλικός, αίρεσις αὐτῆ 159. 160. πρῶτος τὰ ἄζυμα διδάσκει 176</p> <p>Εβιωνεῖς αίρειτικοί 161</p> <p>Εγκρατεῖται αίρειτικοί 215</p> <p>Ειρηναῖος 224. γνώμη αὐτῆ περὶ τῆς ἐορτῆς τῆς Πάσχα 232. γράφει πρὸς τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπον συμβε- λὰς 233. συγγράμματα αὐτῆ. 224</p> <p>Ἐκκλησία. Τίς ἡ φροντίς αὐτῆς 2. ἡ Ἐκκλησία τῆς Χριστοῦ καὶ ἀρ- χάς 4. διαλί φαινεται πόλε ἡ Ἐκ- κλησία τῆς Θεοῦ ἐγκαταλελειμέ- νη 5. τίς ὠκοδόμησεν αὐτήν 34. ποῖον τὸ αὐτῆς θεμέλιον 34. τί- νες οἱ λίθοι λίθοι τῆς Ἐκκλησίας 34</p> <p>Ἐκκλησία τῶν Χριστιανῶν τί ἐστὶ 35. τίς ἡ κεφαλὴ αὐτῆς 35. πολ- λαὶ ὁμοιώσεις αὐτῆς 35. τίνα τὰ σημεῖα τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλη- σίας 36. τίς ἡ ἀληθῆς Ἐκκλη- σία 37. διωγμοὶ τῆς Ἐκκλησίας 37. ὁμοιάζει τῇ νηὶ 37. ἐστὶ σῶ- μα Χριστοῦ 38</p> <p>Ἐκκλησία. διάφοροι ὀνομασίαι τῶν Ἐκκλησιῶν 182. ἀρχαία Ἐκ- κλησία ἀσύμφωνός ἐστι τῇ τῶν νῦν Λατίνων 183</p> <p>Ἐκκλησία τῆς Χριστοῦ κατ' ἡμέραν ἠυ- ξανεν ἐπὶ τῶν Οὐεσπασιανῶν 158. ἐπὶ τῆς Νερέα 167. ἐπὶ Ἀντωνί- νου τῆς Εὐσεβῆς 198. καταδρο- μαὶ αὐτῆς παρὰ τῶν Ἐθνικῶν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς αὐτῆς Ἀντωνί- νου. 198. Εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ Κομμόδου 222. κατάσασις αὐ- τῆς ἐπὶ Κωνσταντίνου τῆς μεγά- λης 295</p> <p>Ἐκκλησία. Διδασκαλία αὐτῆς εἰς</p>	<p>τὰς τρεῖς πρώτους αἰῶνας 287. 288. 289. εὐταξία αὐτῆς 290. 291. 292. ἡθικὴ αὐτῆς 292. 293. διδασκαλία αὐτῆς εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα εὐτα- ξία αὐτῆς 424. 425. 426. 427. ἡ- θικὴ 428</p> <p>Ἐκκλησιαστικὴ 17</p> <p>Ἐλένη μήτηρ τῆς Κωνσταντίνου βαπτί- ζεται 312. χαρακτὴρ αὐτῆς 313. εὐρίσκει τὸ τίμιον εὐλόν τῆς σταυ- ροῦ 312. τελευτῆ αὐτῆς 312</p> <p>Ἐλευθέριος Ρώμης Ἐπίσκοπος 213</p> <p>Ἐλευθέριος Βυζαντίου Ἐπίσκοπος 317</p> <p>Ἐλιβερτινὴ Σύνοδος πότε, καὶ διατί 337</p> <p>Ἐλκεσαίται αίρειτικοί 251. τίς ὁ αὐ- τῶν ἀρχηγός 251</p> <p>Ἐλληνες. Δόξα αὐτῶν περὶ Θεῶν 43. 44</p> <p>Ἐλληνες πόθεν ἔλαβον τὸ ὄνομα Ρω- μαῖοι 57</p> <p>Ἐλληνες καὶ Ἰουδαῖοι ἐπαναστατῶσιν εἰς Ἀλεξάνδρειαν 128</p> <p>Ἐλβίδιος αίρειτικός 408</p> <p>Ἐμβολισμὸς τί ἐστὶ 79</p> <p>Ἐνδοσιασαὶ αίρειτικοί 391</p> <p>Ἐνσάρκωσις τῆς Θεοῦ λόγου 43</p> <p>Ἐντολὴ Κανονικὴ τίς 73</p> <p>Ἐξάρχοι τίνες 67</p> <p>Ἐξοδος 14</p> <p>Ἐξοκόντειοι τίνες 361</p> <p>Ἐορταὶ πολλαὶ ἀνωφελεῖς 76. ἐορταὶ τῶν Ἑβραίων 76. ἐορτὴ Καθολι- κὴ τί ἐστὶ 77</p> <p>Ἐπακταί 82</p> <p>Ἐπίσκοπος τίς πρῶτος 58</p> <p>Ἐπιτίμια Ἐκκλησιαστικὰ 73</p> <p>Ἐπιφάνιος Κύπρου 397. συγγράμ- ματα αὐτῆ 397. διχόνοιαὶ αὐ- τῆ καὶ τῆς Ἱεροσολύμων Ἰωάν- νου 409. 410</p> <p style="text-align: right;">Ἐπο-</p>
--	---

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

<p>Ἐποχή ἀπὸ κτίσεως κόσμου 82. 83. 84. καὶ 87. ἐποχή Ναβενάσα- ρος 85. Ἀλεξάνδρου τὸ μεγά- λου 85. Αἰθιοπῶν καὶ Ἀβισσηνῶν 85. Γρηγοριανή 85. Χριστιανικῶν ἐποχῆ 98</p> <p>Ἐπταετηρίς τῶν Ἑβραίων 82</p> <p>Ἐρένης Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος 350</p> <p>Ἐρμείας Σωζόμενος 49</p> <p>Ἐρμογένης αἰρετικός. 219. τίνες κατ' αὐτῆ ἔγραψαν 219</p> <p>Ἐρμων Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος 283</p> <p>Ἐρως Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος 213</p> <p>Ἐσδρας 15</p> <p>Ἐδῆς 16</p> <p>Ἐσσηνοὶ 12</p> <p>Ἐναγγέλιον 40</p> <p>Ἐναγγέλιον διὰ τεσσάρων τίς συνέ- γραψεν αὐτό 216</p> <p>Ἐναγγελισμὸς πότε ἐγένετο 96</p> <p>Ἐνάργιος Σχολαστικός 50</p> <p>Ἐνάργιος Κπ. Ἐπίσκοπος ἐξορίζε- ται 378. 379</p> <p>Ἐνάρετος Ρώμης Ἐπίσκοπος 176</p> <p>Ἐυδόξιος Ἀρειανὸς Ἀντιοχείας Ἐπίσ- κοπος 360. 347. γίνεται Κπ. 360. καὶ 349. αἵρεσις αὐ- τῆ 360. 361</p> <p>Ἐυζώιος Βυζαντίου Ἐπίσκοπος 317</p> <p>Ἐυζώιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος 349</p> <p>Ἐυλάλιος Ἀρειανὸς Ἀντιοχείας Ἐπί- σκοπος 347</p> <p>Ἐυμενῆς Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος 199</p> <p>Ἐυνομιανοὶ αἰρετικοὶ 359</p> <p>Ἐυνόμιος αἰρετικός 359. αἵρεσις αὐ- τῆ 359. καὶ 361. πρῶτος διδάσ- κει τὸ βάπτισμα εἰς μίαν κατὰ- δυσιν 360</p> <p>Ἐυόδιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος 152</p> <p>Ἐυσέβιος Παμφίλου 49. 340. φαίνεται Ἀ- ρειανίζων 341. συγγράμματα αὐτῆ 340</p>	<p>Ἐυσέβιος Νικομηδείας Ἀρειανὸς Ἐπίσ- κοπος Κπ. 347</p> <p>Ἐυσέβιος Οὐρκέλων ἐξορίζεται 372</p> <p>Ἐυσέβιος Ρώμης Ἐπίσκοπος. 300</p> <p>Ἐυσέβιος Σαμοσάτων 405</p> <p>Ἐυσάθειος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος 316</p> <p>341 ἐξορίζεται πολλαίς 341. συκοφαντεῖται 341. 347. συγ- γράμματα αὐτῆ 341. θάνατος αὐτῆ 341</p> <p>Ἐυσάθειος Σεβασείας 363. αἵρεσις αὐτῆ 363</p> <p>Ἐυτυχιανὸς Ρώμης Ἐπίσκοπος 283</p> <p>Ἐυφημίται αἰρετικοὶ 391</p> <p>Εὐφραῖμ Σύρος 398 συγγράμματα αὐτῆ 398</p> <p>Ἐφῶδ τί ἐστὶ 20</p> <p style="text-align: center;">Z</p> <p>Zάμβδας Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος 273</p> <p>Ζαχαρίας Προφήτης 19</p> <p>Ζεφυρίνος Ρώμης Ἐπίσκοπος 227</p> <p style="text-align: center;">H.</p> <p>Hγήσιππος. Συγγράμματα αὐτῆ 202</p> <p>Ἡλιογάβαλος Αυτοκράτωρ Ρώμης 237</p> <p>χαρακτήρ, καὶ θάνατος σκληρὸς αὐτῆ 237</p> <p>Ἡλίας κύκλος 80</p> <p>Ἡμέρα ποσαχῶς διαιρεῖται 75. ἡ- μέρα φυσικὴ, καὶ πολιτικὴ τίς 75. ὀνομασίαι τῶν ἡμερῶν κατὰ τὰς Ἑθνικὰς 77</p> <p>Ἡμέρα ἑορτάσιμος τίς 76</p> <p>Ἡμεροβαπτισαί 12</p> <p>Ἡρακλᾶς Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος 128</p> <p>Ἡράκλειος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος 350</p>
--	---

ΕΨ Λ Ε Γ Χ Ο Σ.

Ηρώδης Α΄ σκαλωνίτης 61. ψιφίξε- ται βρασιλεύς Γαδαίας παρ Άυ- γέστη 92. σκληρότης αὐτῆ 92. ἀνακαινίζει τὸν Ναὸν 92. θανα- τώνει τὰ βρέφη 100. υἱοὶ αὐτῆ 93. θάνατος αὐτῆ	93
Ηρώδης Αντίππας 93. ἐξορία αὐτῆ 93. 128. θάνατος αὐτῆ	128
Ηρώδης Φίλιππος 93. θάνατος αὐ- τῆ	93
Ηρώδης Α΄ γρίππας ἡγεμὼν Γαδαίας θάνατος αὐτῆ	128 131
Ηρώδης, καθὼς τελευτᾷ	128
Ηρώς Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	176
Ησαίας Προφήτης	17

Θ.

Θεόδοσιος Αυτοκράτωρ κηρύττεται 402. 403. νεθροίαι αὐτῆ πρὸς Ουαλεντιανόν 402. 403. χα- ρακτήρ αὐτῆ 403. σκληρότης αὐτῆ πρὸς τὰς Θετταλούς 403. ἐπιμέλεια αὐτῆ πρὸς αὐξησην τῆς Ἐκκλησίας 404. θάνατος αὐτῆ	404
Θεόδοτος αἰρετικὸς	230
Θεοδώρητος Κύρη	49
Θεόδωρος ἀπὸ Ἀναγνωσῶν	50
Θεόδωρος Μοψβουσίας	418
Θεοδοτίων συγγράμματα αὐτῆ	205
Θεομαντεία	29
Θεοτόκος, ἴδε Μαρία	
Θεόφιλος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος 213. 214. συγγράμματα αὐτῆ	214
Θεόφιλος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκο- πος	405
Θευδᾶς μάγος	122
Θεωνᾶς Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	283

Ι.

Ἰάκωβος Ἀπόστολος. Ἐπιστολὴ Κα- θολικὴ αὐτῆ 41. πρῶτος Ἐπίσ- κοπος Γεροσολύμων 122. θά- νατος αὐτῆ	137
Ἰάκωβος Ζεβεδαίου κηρύττει εἰς Γασπα- νίαν 125. μαρτύριον αὐτῆ	129
Ἰβηρες πότε ἔλαβον τὸν Χριστιανισ- μὸν	343
Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος Ἀντιοχείας Ἐ- πίσκοπος 152. συγγράμματα αὐτῆ	174. 176
Ἰδιόριθμοι τίνες	11
Ἰδοὶ τί εἰσὶ	80
Ἰεζεκιήλ προφήτης	11
Ἰερεμίας προφήτης	17
Ἰεροσκοπία	27
Ἰερουσαλήμ πολιορκεῖται ὑπὸ Τίτου 155. πυρκαϊὰ τῆ Ναῶ τῆς Ἰερου- σαλήμ 155. ἐρήμωσις αὐτῆς 156. ἀνακαινίζεται παρ Ἀδριανῆ 188. κατοικεῖται παρὰ τῶν Ἀλλο- φύλων	189
Ἰερουσαλήμ Ἐκκλησία εἰς τὸν καιρὸν τῆ πολέμου πῆ ἀνεχώρησε	157
Ἰερώνυμος Ἀντιοχείας πρεσβύτερος 420. συγγράμματα αὐτῆ διχόνοιαὶ αὐτῆ καὶ τῆ Ρεφίνα	420 410
Ἰησῆς τῆ Ναυῆ	15
Ἰησῆς Χριστός, ἴδε Χριστός.	
Ἰουγενής ἐφευρετὴς τῆς τῆ Ἀρεῖας αἰ- ρέσεως	326
Ἰκόνιον. Σύνοδος περὶ τῆ τῶν αἰρε- τικῶν βαπτίσματος	262
Ἰλάριος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	350
Ἰλάριος Πυκταύων ἐξορίζεται 372. συγγράμματα αὐτῆ	372
Ἰλλυρικόν. Σύνοδος ὀρθοδόξων	394
Ἰνδικτιῶν πότε ἄρχισε	82

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Γνδοὶ πότε ἔλαβον τὸν Χριστιανισμόν	341	Γέλιος Φιρμικός, συγγράμματα αὐτῆ	371
Γέβεγκος πρεσβύτερος, συγγράμματα αὐτῆ	343	Γεσῖνος φιλόσοφος ἢ μάρτυς 199, 200. μαρτύριον αὐτῆ 200. συγγράμματα αὐτῆ	200. 201
Γοβιανὸς Ἀυτοκράτωρ 376. συμβουθεῖ τοῖς Χριστιανοῖς κατὰ τῶν ἔθνικῶν 376. 377. θάνατος αὐτῆ	377	Γῆσος Ἐπίσκοπος Γεροσολύμων	176
Γοβιανὸς αἰρετικός 408. τίνες κατ' αὐτῆ ἔγραψαν	408	Γῆσος Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας	185
Γοβιλαῖος	82	Γιπόλυτος Πόρτα Ἐπίσκοπος, συγγράμματα αὐτῆ	238
Γόδα Βασιλεῖς 10. διαίρεσις τῆ βασιλεία	10	Γσαῆκ τύπος τῶν Χριστιανῶν	7
Γοδαϊκὸς πόλεμος	155	Γσιδωρος αἰρετικός	194
Γοδαῖοι ἢ Ἐλληνες ἐπαναστατῆσιν εἰς Ἀλεξανδρείαν 128. ὄλεθρος Γοδαίων ἐν τῇ ἑορτῇ τῆ Πάσχα 134. συμφοραὶ αὐτῶν εἰς τὸν πόλεμον 155. ἀποξασία αὐτῶν 183. 188. ὄλεθρος αὐτῶν	189	Ἰσραηλίται 7. βασιλεῖς αὐτῶν 17. βασιλεῖς Ἰσραὴλ εἰς Σαμάρειαν	10
Γοδαῖοι κινεῦνται κατὰ τῶν Χριστιανῶν	272	Ἰσάμενοι τίνες	180
Γοδαῖσμός	10	Ἰσορία τί ἐστὶ 2. 3. ποσαχῶς διαιρεῖται ἢ Ἰσορία 3. Ἰσορία πολιτικῆ ποσαχῶς διαιρεῖται 3. Ἐκκλησιαστικῆ ποσαχῶς διαιρεῖται 3. τί ἐστὶ Ἐκκλησιαστικῆ Ἰσορία. 48. τίς ἢ ὠφέλεια αὐτῆς 48. τίνες οἱ αὐτῆς συγγραφεῖς 49. τίνες Ἐλληνες 50. τίνες Λατίνοι 51. τίνες Λυθηρανισαί 52. τίνες οἱ Καλδαινοὶ	52
Γόδας Ἀπόστολος. Ἐπιστολὴ αὐτῆ 42. μαρτύριον αὐτῆ	137	Ἰωακείμ θάνατος αὐτῆ	95
Γόδας Ἰσκαριώτης κακῶς τελευτᾷ	119	Ἰωάννης Βαπτιστής. Σύλληψις αὐτῆ 94. γέννησις 94. κήρυξις αὐτῆ 102. Ἐλέγχει τὸν Ἡρώδη 104. τίθεται εἰς φυλακὴν 105. πρῶτος κήρυξ τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν 105. ἀποτομὴ αὐτῆ	109
Γόδας Γαλιλαῖος	122	Ἰωάννης Ἐυαγγελιστής. Ἐπιστολαὶ αὐτῆ 42. Ἀποκάλυψις αὐτῆ 42. Ἐξορίζεται εἰς Πάτμον 164. Ἐπιστρέφει εἰς Ἐφεσον ὅπου γράφει τὸ Ἐυαγγέλιον ἢ τὰς Ἐπιστολάς 167. γνῆς τὸν Κήρινον ἔσω τῆ βαλανεῖα ἐξῆλθεν εὐθέως 169. κοίμησις αὐτῆ	177
Γοδῆθ	16	Ἰωάννης Γεροσολύμων διχόνοιοι αὐτῆ μετὰ τῆ Ἐπιφανίε	409. 410
Γοδία Ἐυσοχία			
Γοδιανὸς Ρώμης Ἐπίσκοπος	223		
Γοδιανὸς Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223		
Γοδικνὸς ἀνεψιὸς τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου γίνεται ἀναγνώσις 346. γίνεται Ἀυτοκράτωρ 373. πολιτικὴ τε τέχνη πρὸς τῆς Χριστιανῶν 373. τῆς διώκει 374. διατί εἰδωλιανὸς 374. μάγος 374. παραβάτης 373. συγγράμματα αὐτῆ	375		
Γέλιος μὴν πόθεν ἔλαβε τὸ ὄνομα	89		
Γέλιος Ἀφρικανὸς συγγράμματα αὐτῆ	239		
Γέλιος Ρώμης Ἐπίσκοπος	315. 371		

Ε Λ Ε Γ Χ Ο Σ.

<p>Γ'ωβ προφήτης 16</p> <p>Γ'ωήλ προφήτης 18</p> <p>Γ'ωνας προφήτης 18</p> <p>Γ'ωσήπωσ μαρτυρία περὶ Χριστῶ 120</p> <p>Γ'ωσήφ μνήστωρ, μελετᾷ νὰ ἀποβάλλῃ τὴν Παρθένον 97. ἐμποδίζεται ὑπὸ τῆ Ἀγγέλα 97. υἱοὶ καὶ θυγατέρες αὐτῆ 97</p>	<p>Κατακλυσμός 6</p> <p>Καταφρύγες αἰρετικοὶ 218</p> <p>Κελαδίων Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος 199</p> <p>Κέρδων Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος 176</p> <p>Κέρδων αἰρετικός 206</p> <p>Κήρινθος αἰρετικός 168</p> <p>Κηρινδιανοὶ αἰρετικοὶ 169. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν 169. τίνες τῶν Πατέρων ἔπεσον εἰς αὐτὴν τὴν αἵρεσιν 169</p> <p>Κιναῖοι 12</p> <p>Κιρτήνσιοι 321</p> <p>Κλαύδιος Φλάυιος Ἀυτοκράτωρ 271. θάνατος αὐτῆ 272</p> <p>Κλήμης Ἀλεξανδρείας 227. συγγράμματα αὐτῆ 228</p> <p>Κλήμης Ρ'ώμης Ἐπίσκοπος 152</p> <p>Κληρικοὶ πόθεν 71</p> <p>Κλήσος πόσων λογιῶν 28. εἶδη αὐτῆ 28</p> <p>Κοδράτος Ἀθηνῶν Ἐπίσκοπος. Ἀπολογία αὐτῆ ὑπὲρ Χριστιανῶν 186. καὶ 187</p> <p>Κολλυριδιανοὶ αἰρετικοὶ πόθεν 408</p> <p>Κόμμοδος Λέκιος Ἀυτοκράτωρ 220. θάνατος αὐτῆ 221. εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆ 222</p> <p>Κορνήλιος Ρ'ώμης Ἐπίσκοπος 253</p> <p>Κυϊντιλλιανοὶ αἰρετικοὶ 218</p> <p>Κύκλος ἡλίου, καὶ σελήνης 80</p> <p>Κυπριανὸς Καρχηδόνος Ἐπίσκοπος. δόξαι αὐτῆ περὶ τῆ βαπτίσματος τῶν αἰρετικῶν 250. 262. καὶ 263</p> <p>Κυριακὴ εἰς ἡ καθολικὴ ἑορτὴ 77</p> <p>Κυριακὸς Βυζαντίου Ἐπίσκοπος 318</p> <p>Κύριλλος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος 283</p> <p>Κύριλλος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος. κερταίται παρὰ τῶν Ἀκακιανῶν 371. συγγράμματα αὐτῆ 372</p> <p>Κωνσάντιος Χλωρὸς Καῖσαρ 280. 294</p>
<h2 style="margin: 0;">Κ.</h2>	
<p>Κάββαλα τῶν Ἐβραίων 28. εἶδη αὐτῆς Βρεσσίλι, καὶ Μαρκενᾶ 29. γινῶμαι τῶν Ἐβραίων περὶ τῆς Καββάλης 29</p> <p>Καϊανοὶ αἰρετικοὶ 29</p> <p>Καϊάφα. θάνατος αὐτῆ 126</p> <p>Καῖν τί ἦν 2</p> <p>Καῖσαρ τί δηλοῖ 57</p> <p>Καισαραυγέσα. Σύνοδος κατὰ Πρισκιλλιανῶ 407. καὶ 415</p> <p>Καισάρεια. Σύνοδος αὐτῆς περὶ τίνος 337</p> <p>Καισάρειοι, συγγράμματα αὐτῆ 399</p> <p>Καλάνδαι τί εἰσὶ 80</p> <p>Καλλίγολα Γάιος Ἀυτοκράτωρ 127. χαρακτῆρ αὐτῆ 127. θάνατος αὐτῆ 129</p> <p>Κάλλισος Ρ'ώμης Ἐπίσκοπος 238</p> <p>Κανὼν τί εἰσὶ 74</p> <p>Καπίτων Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος 223</p> <p>Καρακάλας Ἀυτοκράτωρ 235. θάνατος αὐτῆ 236</p> <p>Καρῖνος θάνατος αὐτῆ 279</p> <p>Κάρος Ἀυρήλιος Ἀυτοκράτωρ 279</p> <p>Καρποκράτης αἰρετικός 194</p> <p>Κασσιανὸς Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος 223</p> <p>Κασῖνος Βυζαντίου Ἐπίσκοπος 318</p> <p>Κατάθεμα τί εἰσὶ 73</p>	

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

χαρακτήρ αὐτῆ 295. θάνατος αὐ- τῆ 295. φανερεῖται Χριστιανὸς	296
Κωνσάντιος υἱὸς τῆ μεγάλης Κωνσαν- τίνης Αὐτοκράτωρ 344. θάνατος αὐτῆ	373
Κωνσταντῖνος ὁ μέγας Αὐτοκράτωρ 298. 306. κινεῖ πόλεμον κατὰ Μαξεντίου 298. 307. βλέπει τὸ σημεῖον ἐν Οὐρανῷ 299. 308. νικᾷ τὸν Μαξεντίον 299. 308. βαπτίζεται ὑπὸ Σιλβέστρου 309. διχόνοια αὐτῆ μετὰ τῆ Λικινίου 300. 309. κινεῖ πόλεμον κατὰ τῆ Λικινίου, ἢ τὸν νικᾷ 311. τὸν θανατώνει 311. μένει μόνος Αὐτοκράτωρ 311. διαταγαὶ αὐ- τῆ ὑπὲρ Χριστιανῶν 311. 312. θανατώνει τὸν υἱὸν τῆ Κρίσπου 313. ἢ τὴν γυναῖκα τῆ Φαύ- σαν 314. κτίζει τὴν Κωνσταντι- νέπολιν 314. συνάγει τὴν πρώ- την οἰκουμενικὴν σύνοδον 330. θά- νατος αὐτῆ	314
Κωνσταντῖνος υἱὸς τῆ μεγάλης Κωνσαν- τίνης Αὐτοκράτωρ 344. ἀνακαλεῖ τὸν Αἰθανάσιον ἀπὸ τὴν ἔξο- ρίαν	326. 345
Κώνσας υἱὸς τῆ μεγάλης Κωνσταντίνης Αὐτοκράτωρ 344. θάνατος αὐ- τῆ	348
Κωνσταντινέπολις. Σύνοδος ἁρειανῶν 353. σύνοδος οἰκουμενικὴ δευτέ- ρα 411. προσθήκη αὐτῆς εἰς τὸ σύμβολον 412. πόσους κανόνας ἐ- ξέδοτο 412. ἕτερα σύνοδος το- πικὴ	414
Κωνσταντινέπολις. Ἐπίσκοπος αὐτῆς, ποῖα πρεσβεῖα ἔλαβεν ἀπὸ τὴν οἰκουμενικὴν Β'. σύνοδον	413

Λ.

Λακτάντιος. συγγράμματα αὐτῆ	286
Λάμφακος. ψευδοσύνοδος αὐτῆς	323
Λαοδικεῖα. σύνοδος πόσους κανόνας ἐ- ξέδωκε	394
Λατῖνοι δόξαι αὐτῶν περὶ Ἐκκλη- σίας 35. διατὶ νησεύεσσι τὸ τὰβ- βατον	146
Λαυρέντιος Βυζαντίου Ἐπίσκοπος	317
Λεόντιος Ἀρειανὸς Ἀντιοχεῖς Ἐπί- σκοπος	347
Λευϊτικόν	14
Λιβάνιος σοφιστής	375
Λιβέριος Ρώμης Ἐπίσκοπος	350
Λῖνος Ρώμης Ἐπίσκοπος	152
Λικίνιος κηρύττεται Αὐτοκράτωρ 297. ἐκστρέφει κατὰ Μαξιμίαν 300. νικᾷ αὐτῆ 300. 309. διχόνοια αὐτῆ ἢ τῆ Κωνσταντίνης 300. 309. κινεῖ διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν 310. θάνατος αὐ- τῆ	311
Λόγος Θεῶν, ἕως πότε ἄγραφος	39
Λακιανὸς Σαμωσατεύς	190
Λακιανὸς μάρτυς, συγγράμματα αὐ- τῆ	285
Λέκιος Ρώμης Ἐπίσκοπος	261
Λέκιος Κόμμοδος, ἴδε Κόμμοδος.	
Λέκιος Οὐῆρος, ἴδε Οὐῆρος.	
Λακίφερος Καλάρεις Ἐπίσκοπος ἀρ- χιγὸς τῆ σχίσματος τῶν Λα- κιφεριανῶν 384. θάνατος αὐ- τῆ	387
Λακιφεριανῶν σχίσμα πότε ἄρχισε 385. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγγρα- ψαν	386

Μ.

Μαγεία τί ἐστὶ 26. πότε ἄρχισε	26
--------------------------------	----

Ε Λ Ε Γ Χ Ο Σ

Μάγοι τίνες	26	Μάξιμος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223
Μαγνέντιος τύραννος	350	Μάξιμος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	273
Μαζαβάνης Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	253	Μαραζώνιος αἰρετικός	357
Μαθηματικοὶ τίνες	26	Μαρία Θεοτόκος. σύλληψις αὐτῆς καὶ γέννησις 94. γεννεαλογία 95. ἀφιερώνεται εἰς τὸν ναὸν 95. φέρεται ὑπὸ Ἀγγέλου 95. ἀρραβῶν αὐτῆς μετὸν Ἰωσήφ 95. χαρακτήρ αὐτῆς 95. ὑπάγει εἰς ἀσπασμὸν τῆς Ἐλιτάβητ 96. ὠδὴ τῆς Θεοτόκου 96. μετάστασις αὐτῆς	127
Μακάριος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	301. 316	Μάρκελλα	422
Μακάριος Αἰγύπτιος, συγγραμματα αὐτῆ	342	Μαρκελλῖνος Ρώμης Ἐπίσκοπος	283
Μακάριος Ἀλεξανδρείας	342	Μαρκενᾶ ἴδε Κάββαλα.	
Μακεδονιανοὶ αἰρετικοὶ	357	Μαρκίων αἰρετικός	206. 207
Μακεδόνιος Ἐπίσκοπος Κπ. 356. καὶ 347. ἐγείρει τὸν Κωνσάντιον κατὰ τῶν φρονέντων τὸ Ἀνόμοιον 356. αἵρεσις αὐτῆ	357	Μάρκος Εὐαγγελιστῆς πᾶ ἔκήρυξε πρῶτον τὸ Εὐαγγέλιον 135. μαρτύριον αὐτῆ	137
Μακκαβαίων βίβλοι	19	Μάρκος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	199
Μακρίνος Ὀπίλιος Ἀυτοκράτωρ	236	Μάρκος Ρώμης Ἐπίσκοπος	315
Μαλαχίας προφήτης	19	Μάρκος Ἀυρήλιος Ἀυτοκράτωρ 210. κινεῖ τὸν εἰ. διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν	212
Μάνης αἰρετικός 274. αἵρεσις αὐτῆ 275. 276.	277	Μάρκος Βυζαντίς Ἐπίσκοπος	318
Μανιχαῖοι αἰρετικοὶ 277. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν	278	Μάρτυρες, ποίοις βασάνοις ἐτιμωρῶντο	181
Μαντεία μαγική 25. σημειωτική 29. εἶδη αὐτῆς	26	Μαρτυροφανοὶ αἰρετικοὶ	391
Μαξέντιος Ἀυτοκράτωρ 296. κακοτροπίαι αὐτῆ	297	Μαρτύριον πρῶτον τῆς καινῆς διαθήκης	100
Μαξιαμιανισαί	321	Ματθίας ἐκλέγεται εἰς τόπον Γέδα	119
Μαξιμιανὸς Ἀυτοκράτωρ 279. παραιτεῖ 280. κινεῖ διωγμὸν 281. θάνατος αὐτῆ 280. καὶ 297.		Μαυῖα βασίλισσα φέρει τὰς Σαρακηνὰς εἰς τὸν Χριστιανισμόν	380
Μαξιμιανὸς Γαλλέριος ἴδε Γαλλέριος.		Μεδιόλανα. σύνοδος κατὰ Ἀθανασίου 350. καὶ 368. ἑτέρα κατὰ Ἰοβιανῆ	416
Μαξιμῖνος Θράξ Ἀυτοκράτωρ 246. κινεῖ τὸν ἑβδομὸν διωγμὸν 247. θάνατος αὐτῆ	246	Μεδόδιος Τύρου Ἐπίσκοπος. συγγραμματα αὐτῆ	284
Μαξιμῖνος Ἀυτοκράτωρ 298. ἀρχίζει πάλιν τὸν διωγμὸν 304. διαταγὴ αὐτῆ πλάσῃ 304. σκληρύνεται κατὰ τῶν ἐθνικῶν ἱερέων 305. θάνατος αὐτῆ	298	Μελανία ἡ Ρωμαία	422
Μαξιμῖνος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	213	Μελετιανοὶ σχισματικοὶ 322. συμ-	
Μαξιμίλλα ψευδοπροφήτισσα	214		

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

φωνῶσι μετὰ τὰς Ἀρειανὰς κατὰ τὴν Ἀθανασίαν	323
Μελέτιος Πόντις Ἐπίσκοπος	284
Μελέτιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος ἐξορίζεται	349
Μελίτων Σαρδέων Ἐπίσκοπος συγγράμματα αὐτῆ	214
Μεναῆδος αἰρετικός	158
Μεναῆδρινοὶ αἰρετικοὶ 159. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν	159
Μεσσαλιανοὶ αἰρετικοὶ 390. αἵρεσις αὐτῶν 390. τίς δ' αὐτῶν ἀρχηγός 391. διαφοραὶ ὀνομασίαι αὐτῶν	391
Μῆν ἡλιακὸς καὶ σεληνιακὸς 77. μῆν πολιτικός	78
Μητροπολίται πόθεν 66. διαφοροὶ τίτλοι αὐτῶν	68
Μητροφάνης πρῶτος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως	318
Μιλτιάδης Ἐπίσκοπος Ρώμης	301
Μινύκιος Φήλιξ, συγγράμματα αὐτῆ	229
Μιχαῖας Πραφήτης	19
Μοναρχικοὶ τίνες	231
Μόνικα τῆς Ἀυγουστίνου μήτηρ	422
Μαντανὸς αἰρετικός 217. τίνες κατ' αὐτῆ ἔγραψαν	218
Μυσήρια τίνι τρόπῳ ἐπετελέοντο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ	182
Μωϋσῆς προφήτης 8. τύπος Χριστοῦ	9

N.

Ναζωραῖοι	11
Ναθαναιὴλ πότε ἠκολούθησε τῷ Χριστῷ	104
Νάρκισσος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223. 227
Ναυατιανοὶ σχισματικοὶ 258. τίνες κατ' αὐτῶν ἔγραψαν	258

Ναυατιανὸς σχισματικὸς 255. γίνεται Ψευδοεπίσκοπος Ρώμης 256. γνώμη αὐτῆ περὶ τῶν παραπεσόντων 256. μαρτύριον δέχεται	258
Νεεμίας	16
Νεκτάριος Κπ. Ἐπίσκοπος	406
Νέρβας Κοκκήσιος Ἀυτοκράτωρ, χαρακτήρ αὐτῆ	166
Νέρων Ἀυτοκράτωρ, χαρακτήρ αὐτῆ 136. θάνατος αὐτῆ	150
Νίκαια. Σύνοδος Οἰκουμενικὴ Α'. πότε συνεθροίσθη 330. κατὰ τίνων 330. τίνες ἐπισημότεροι ταύτης τῆς συνόδου 331. σύμβολον αὐτῆς 333. τίνες οἱ ὑπογράψαντες, καὶ τίνες μὴ. 333. πόσους κανόνας ἐξέδωκε	335
Νικηφόρος Κάλλιπος	51
Νικολαῖται αἰρετικοὶ πόθεν ἔλαβον τὸ ὄνομα 147. αἵρεσις αὐτῶν 148.	149
Νικόλαος Μύρων Ἐπίσκοπος	370
Νικόπολις. Συνέδριον τῶν ἐν Ἀριμίνῳ συνελεθόντων	352
Νοητὸς αἰρετικός 264. αἵρεσις αὐτῆ	265
Νοητιανοὶ αἰρετικοὶ	265
Νόμος φυσικός. 4. νόμος τῆς χάριτος 8. νόμος γραπτὸς 8. ὁ νόμος δι' Ἀγγέλου κηρύττεται 9. ὁ παλαιὸς νόμος τύπος τῆς νέου	9
Νόναι τί εἰσὶ	80
Νοσάτος συμφωνεῖ μετὰ τὸν Ναυατιανὸν 255. δόξα αὐτῆ περὶ τῶν παραπεσόντων	256
Νεμεριανὸς Ἀυτοκράτωρ	379
Νῶε προφήτης ἦν	23

Ξ.

Ξῆσος Α'. Ρώμης Ἐπίσκοπος	185
---------------------------	-----

O.

ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο.

Οἰώνισμα	28
Ὀλυμπιανὸς Βυζαντίας Ἐπίσκοπος	318
Ὀλυμπιάς τί ἐστί	79
Ὁμολογηταὶ τίνες	180
Ὁνήσιμος Βυζαντίας Ἐπίσκοπος	317
Ὁπτάτος Μιλευϊτανός, συγγράμματα αὐτῆ	400
Ὁπτιμος	419
Ὁράσεις πόσων λογίων	25
Ὁρθόδοξοι διατί λέγονται Ἐυσαθιανοὶ παρά τῶν Ἀρειανῶν	347
Ὁρικοί τίνες	255
Ὁρικοί Δονατισαί	321
Ὁσιος Καρδάβης Ἐπίσκοπος 342. πῶς ὑπέγραψεν εἰς τὴν ἐν Συρμίῳ σύνοδον 343. κ	369
Ὁυαλεντιανὸς Ἀυτοκράτωρ 378. βοηθεῖ τοῖς Ὁρθοδόξοις 380. θάνατος αὐτῆ	383
Ὁυαλεντιανὸς νεώτερος, Ἀυτοκράτωρ 402. νεθετεύεται παρά τῆ Θεοδοσίᾳ 402. θάνατος αὐτῆ	403
Ὁυαλεντίνος αἰρετικὸς 203. αἵρεσις αὐτῆ 203. 204. 205. τίνες κατ' αὐτῆ ἔγραψαν	206
Ὁυαλεριανὸς Ἀυτοκράτωρ 260. φίλος τῶν Χριστιανῶν 260. κινεῖ ὑπερον διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν 260. τιμωρία αὐτῆ 260.	261
Ὁυάλης Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223
Ὁυάλης Ἀυτοκράτωρ 378. βοηθεῖ τοῖς Ἀρειανοῖς κατὰ τῶν Ὁρθοδόξων 380. διαταγαὶ αὐτῆ κατὰ τῶν Ὁρθοδόξων 381. θάνατος αὐτῆ	382
Ὁυαλήσιθι αἰρετικοί, αἵρεσις αὐτῶν	252
Ὁυεσπασιανὸς Τίτος, ἴδε Τίτος.	
Ὁυεσπασιανὸς Φλάυιος Ἀυτοκράτωρ 154. χαρακτῆρ αὐτῆ 154. πο-	

λεμεῖ τὰς Γαδαίας 155. ἐλευθερώνει τὸν Γώσηπον 155. ἐνεχειρίζει τὴν τῆς Γερσαλήμ πολιορκίαν Τίτῳ τῷ υἱῷ αὐτῆ	155
Ὁυῆρος Δέκιος Ἀυτοκράτωρ	210
Ὁυιτέλιος Ἀυτοκράτωρ 151. θάνατος αὐτῆ	151
Ὁυλφίλας Γότθων Ἐπίσκοπος γίνεται Ἀρειανός	383
Ὁυρβανὸς Ρώμης Ἐπίσκοπος 238. κ	247
Ὁρσικινιανῶν σχίσμα πότε ἄρχισε 386. διὰ ποίαν αἰτίαν	386
Ὁυρσίκινος σχισματικὸς	386
Ὁφῖται αἰρετικοί	208

Π.

Πακιανὸς Βαρκινῶνος Ἐπίσκοπος 420 συγγράμματα αὐτῆ	421
Παλαισίνη. σύνοδος περὶ τῆς ἑορτῆς τῆ Πάσχα	232
Πάνταινος συγγράμματα αὐτῆ	224
Παππίας Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος 177. ἀρχηγὸς τῶν χιλιοετήτων	178
Παράδοσις ἀγραφὸς τί ἐστί	46
Παραλειπομένων βίβλοι	15
Παρασυναγωγή τί ἐστί	71
Παρμενιασαί	321
Παροιμίαι	17
Πασσαλορυγχῖται αἰρετικοί	218
Πάσχα πότε ἑορτασέον 231. δόξα τῶν Ἀνατολικῶν 231. δόξα τῶν Δυτικῶν 231. κ	232
Πατριάρχης πόθεν 64. τίνα τὰ προνόμοια αὐτῆ	65
Πατροπαδῖται τίνες	230. 265
Πεῦλα ἢ Ρωμαία 421 παρακινεῖ τὸν Γερώνυμον εἰς τὴν ὑπομνημάτευσιν τῶν Γραφῶν	422

Παυ-

Ε Λ Ε Γ Χ Ο Σ.

Πρόβος Α'υρήλιος Α'υτοκράτωρ	278
θάνατος αὐτῆ	279
Πρόβος Βυζαντίς Ε'πίσκοπος	318
Προσκλαίοντες	62
Προσκύνησις κατὰ Ἀνατολᾶς διατί	142
Προδέντιος Α'υρήλιος συγγράμματα αὐτῆ	421
Προφήται. εἰς πόσας τρόπους προεφήτευσαν 20. προφήται τῶν ἔθνῶν 21. τίνες ἀληθεῖς προφήται 21. προφήται ἄγραφοι 23. ἔγγραφοι 23. ἕκαστος τῶν προφητῶν προσγίνωσκεν ἃ προέλεγε 23. τίνα τρόπον ἐμεταχειρίζοντο οἱ προφήται	24
Προφητεία τί ἐσί 21. πόσα τὰ εἶδη αὐτῆς 21. εἰς τίνας δίδεται ἡ προφητεία	21
Προφήτιδες	22
Πυθώνισαι	21
Πυργοποία	6
Ρ.	
Ρῆξ τί ἐσί	56
Ρῆχαβίται	12
Ρῆθ	15
Ρ'εφῖνος Α'κυληίας Πρεσβύτερος 421. συγγράμματα αὐτῆ 421. διχόνοιαι αὐτῆ, καὶ τῆ Γερωνύμου	410
Ρ'ωγατισαί	321
Ρ'ωμανὸς Ἀντιοχείας Ε'πίσκοπος	316
Ρ'ώμη. Πυρκαϊὰ αὐτῆς	139
Ρ'ώμης Ε'πίσκοποι. διάφοροι δόξαι τῆς πρώτης διαδοχῆς αὐτῶν 152. 153. διαδοχὴ τῶν τῆς Ρ'ώμης Ε'πισκόπων ἃ ἐσί σημεῖον τῆ εἶναι τὴν τῶν Λατίνων Ἐκκλησίαν ἀληθῆ 153. διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀρχαίων τῆς Ρ'ώμης Ε'πισκόπων, καὶ τῶν μεταγενεσέρων	165

Ρ'ώμη. Σύνοδος περὶ τῆς ἑορτῆς τῆ Πάσχα 237. σύνοδος περὶ τῶν παραπεσόντων. 257. περὶ τῆ Α'θανασίᾳ 364. ἕτεραι τρεῖς ἐπὶ Δαμάσῃ 394. 395. ἕτερα ἐπὶ Δαμάσῃ	414
--	-----

Σ.

Σαββατιανοὶ τίνες	383. καὶ 384
Σάββατον τί δηλοῖ	76
Σαβέλλιος αἰρετικὸς	265
Σαβώρης βασιλεὺς Περσῶν κινεῖ διωγμὸν	343
Σαμωσατέοι νέοι, αἰρετικοὶ	356
Σαντορνῖνος αἰρετικὸς	191
Σαρακηνοὶ πότε ἔλαβον τὸν Χριστιανισμόν	380
Σαρδιανὸς Γεροσολύμων Ε'πίσκοπος	238
Σαρδικὴ οἰκουμενικὴ Σύνοδος περὶ Α'θανασίᾳ, καὶ Παύλῃ 366. διαμοιράζεται	367
Σατανικοὶ αἰρετικοὶ	391
Σαῦλος μετωνομάσθη Παῦλος	131
Σεβαστὸς τί ἐσί	56
Σεβαστοὶ	12
Σεδεκίων Βυζαντίς Ε'πίσκοπος.	317
Σειράχ	17
Σελευκεία. Σύνοδος περὶ τῶν Ἀρσιανῶν 351. 352. 369. διηρέθη	353
Σελίνης κύκλος	80
Σεραπίων Ἀντιοχείας Ε'πίσκοπος 223. 225. συγγράμματα αὐτῆ	225
Σεραπίων πρεσβύτερος, Γεωργία αὐτῆ	257
Σευῆρος αἰρετικὸς 217. τίνες κατ' αὐτῆ ἔγραψαν	217
Σευῆρος Σεπτίμιος Α'υτοκράτωρ 225. ἐγείρει διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν	226
Σευῆρος Ἀλέξανδρος Α'υτοκράτωρ	

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

239. χαρακτήρ αὐτῆ 240. θά- νατος αὐτῆ 240. ἐννοικῶς φέρε- ται πρὸς τῆς Χριστιανῆς	240
Σηθιανῶν αἰρετικοί	208
Σημεῖα φρικτὰ εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ	9
Σηξτος Ρώμης Ἐπίσκοπος	261
Σκυδισμός	6
Σίδη. σύνοδος κατὰ Μεσσαλιανῶν	395
Σίλβεστρος Ἐπίσκοπος Ρώμης	301
Σίμων Ἀπόστολος, μαρτύριον αὐτῆ	137
Σίμων μάγος πότε ἦλθεν εἰς Ρώμην 134. αἵρεσις αὐτῆ 144. κ̅ 145. θανατῆται διὰ προσευχῆς τῆ Πέτρῃ	146
Σιμωνιανοὶ	145. 146. 147.
Σίρμιον. Σύνοδος κατὰ Φωτεινῆ	368. 369
Σοκινιανοὶ αἰρετικοί	356
Σοφία Σολομώντος	17
Σοφονίας προφήτης	19
Στάχυς Βυζαντίε Ἐπίσκοπος	152. 315
Στέφανος Ρώμης Ἐπίσκοπος 261. δό- ξα αὐτῆ περὶ τῆ βαπτίσματος τῶν αἰρετικῶν 263. ἀκοινωνήτης αὐτῶ ποιεῖ τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκ- κλησίας	263
Στέφανος ἀρειανὸς Ἀντιοχείας Ἐπί- σκοπος	347
Συμεῶν Θεοδόχος	99
Συμεῶν τῆ Κλωπᾶ Γεροσολύμων Ἐ- πίσκοπος	152
Σύμμαχος Γεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223
Σύμμαχος ἐρμηνεύει τὰς Γραφάς	229
Συναγωγή. ὑπηρετᾶται αὐτῆς II. λατ- ρεία αὐτῆς	11
Συνεσῶτες	62
Σύνοδος τί ἐστὶ 71. οἰκουμενικὴ τί ἐστὶ 71. εἰς τί διαφέρει ἀπὸ τὸ συ- νέδριον, πρεσβυτέριον, κ̅ Γερμα- σίαν	72
Συρίκιος Ρώμης Ἐπίσκοπος	405
Σχίσμα τί ἐστὶ	71

Σωζόμενος	49
Σωκράτης σχολαστικός	49
Σωτῆρ Ρώμης Ἐπίσκοπος	213
Σωφρόνιος Ἀρειανὸς Ἐπίσκοπος Ἀν- τιοχείας	347

T.

Τάγματα Οὐράνια	43
Τάκιτος Ἀυτοκράτωρ	273
Τασκοδραγίται	214
Τατιανὸς αἰρετικὸς 215. γράφει τὸ διὰ τεσσάρων Ἐυαγγέλιον 216. τί- νες κατ' αὐτῆ ἔγραψαν	215
Τελεσφόρος Ρώμης Ἐπίσκοπος	185
Τερτυλλιανὸς πίπτει εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Μεντανισῶν 218. συγγράμ- ματα αὐτῆ	228
Τετραετηρίς	79
Τιβέριος Ἀυτοκράτωρ 101. προσφέρει μέγα σέβας πρὸς τὴν διδασκα- λίαν τῆ Χριστῆ	120
Τίμαιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	283
Τιμόθεος αἰρετικὸς	389
Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος	405
Τίτος Κλαύδιος Ἀυτοκράτωρ	129
Τίτος Οὐεσπασιανὸς Ἀυτοκράτωρ 155. πολιορκεῖ τὰ ἱεροσόλυμα 155. λυπεῖται διὰ τὰ κακὰ, κ̅ δυσυ- χίας τῶν Γαδαίων 156. θρίαμ- βος αὐτῆ 157. θάνατος αὐτῆ	155
Τίτος Βόσρων Ἐπίσκοπος συγγράμ- ματα αὐτῆ	398
Τραϊανὸς Ἀυτοκράτωρ 175. ἐγείρει τρίτον διωγμὸν κατὰ Χριστιανῶν 178. θέσπισμα αὐτῆ ὑπὲρ Χρι- στιανῶν	178
Τράτος ἢ Τίτος Βυζαντίε Ἐπίσκο- πος	318
Τριάδος φανέρωσις	103

Ε Λ Ε Γ Χ Ο Σ

Τρίβερι. σύνοδος περὶ Μαξίμου	415
Τύραννος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	283
Τυριδάτης πιεθεύει τῷ Χριστῷ 343. κ	344
Τωβίτ	16

Υ.

Υγίνος Ρώμης Ἐπίσκοπος	199
Υδροπαρασάται	216
Υμέναιος Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπος	261
Υπαπαντή	99
Υποπίπτοντες	62

Φ.

Φαρμακία τί ἐστὶ	26
Φασάλης θάνατος	92
Φῆλιξ Ἀνθύπατος, κ ἐπίτροπος Ἰουδαίας	131
Φῆλιξ Ρώμης Ἐπίσκοπος	273
Φῆλιξ ἕτερος Ρώμης Ἐπίσκοπος 351. Ἀρειανός	351
Φῆσος Ἰουδαίας Ἐπίτροπος	127
Φιλάστριος Βριξίας Ἐπίσκοπος 421 συγγράμματα αὐτῆ	421
Φιλιππὸς Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος 238.	247
Φιλικίσimos σχισματικός	255
Φίλιππος Ἀπόστολος πότε ἠκολούθησε τῷ Χριστῷ 104. κηρύττει εἰς Σαμάρειαν 123. βαπτίζει τὸν Εὐνέχον Κανδάκης	123
Φίλιππος Ἀραψ Ἀυτοκράτωρ 248. γίνεται Χριστιανός	248
Φιλιππέωλις. συνέδριον Ἀρειανῶν	367
Φιλογένης Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	301
Φίλων Ἰουδαῖος	129
Φίλων Καρπάθος	399
Φιρμιλιανὸς Καισαρείας Καππαδοκίας Ἐπίσκοπος, ὀνομάζει σχισματικὸν τὸν Ρώμης Ἐπίσκοπος	264

Φλάκηντος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	347
Φλαβιανὸς Ρώμης Ἐπίσκοπος	248
Φλαβιανός, ἢ Φλάυιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	253
Φλαβιανὸς Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	413
Φλωριανὸς Ἀυτοκράτωρ	273
Φυλακὴ νυκτός	74
Φυσιογνωμία	27
Φωτεινὸς αἰρετικός 355. αἴρεσις αὐτῆ 355. θάνατος αὐτῆ	356
Φωτεινιανοὶ νέοι, αἰρετικοί	356

Χ.

Χειρομαντεία	27
Χειροτονία πόθεν	62
Χριστιανισμὸς τί ἐστὶ	54
Χριστιανὸς τί ἐστὶ	54
Χριστιανοὶ πότε ἔλαβον αὐτὸ τὸ ὄνομα 55. συκοφανταί αὐτῶν παρὰ τῶν Ἑθνικῶν	140. 141. 142
Χριστὸς τί δηλοῖ	55
Χριστὸς Ἰησοῦς. ἐν ποίᾳ μοναρχίᾳ ἐγεννήθη 86. χρησμὸς περὶ Χριστοῦ γεννήσεως 92. γέννησις αὐτῆ 97. περιτομή 98. ὑπαπαντὴ 99. φυγὴ εἰς Αἴγυπτον 99. ἐπιστροφή εἰς γῆν Ἰσραὴλ 100. διδάσκει εἰς τὸ ἱερὸν 100. βαπτίζεται 102. νηστεύει ἡμέρας μ. πειραζόμενος ὑπὸ τῆ διαβόλης 103. ἐπιστρέφει εἰς Ναζαρέτ 104. ὁμολογεῖται ὡς ἀμνὸς ὑπὸ Γεωργίου 104. πότε ἄρχισεν ὁ Χριστὸς τὴν θαυματουργίαν 104. ὁ Χριστὸς εἶναι β. κήρυξ τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν 105. διάβασις αὐτῆ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Γαλιλαίαν 105. διδάσκει ἐν τῷ ἱερῷ 112. ἐκλέγει τὰς ὀ. Μαθητάς 112.	

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

κατορθώματα τῆ Χριστῆ ἐν τῷ α'.
 ἔτει τῆ κηρύγματός τῆ 101.
 ἕως 104. κατορθώματα ἐν τῷ
 β'. ἔτει 105. ἕως 107. κατορ-
 θώματα ἐν τῷ γ'. ἔτει 110.
 ἕως 113. κατορθώματα ἐν
 τῷ δ'. 114. ἕως 116. πά-
 ρη τῆ Χριστῆ 116. ἀνάστασις 117.
 ἀνάληψις 118. ἀρμονία ἰσορική
 μεταξύ τῆ Χριστῆ καὶ τῆ Πέτρου 130

Χρονικὴ περίοδος 79
 Χρόνος πῶς διαιρεῖται 74. χρόνος ἡλια-
 κός, καὶ σεληνιακός 79
 Χρωμάτιος Ἀκυληίας Ἐπίσκοπος 421

Ψ.

Ψαδουριανοὶ τίνες 354

Ψαλμοὶ παρὰ τίνος συνεγράφησαν 16

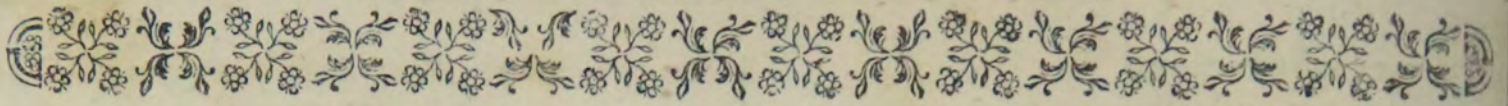
Ω.

Ωδῶν Ἀυτοκράτωρ 151. θάνατος
 αὐτῆ 151

Ὠραὶ ἄνισοι καὶ πῶς 74. ὦραι καιρικαί 75
 Ὠριγένης 241. πρῶτος τῶν Χριστια-
 νῶν ἐρμηνεύει τὰς Γραφὰς 241.
 εὐνεχίζει τὸν ἑαυτὸν τῆ 242.
 συγγράμματα αὐτῆ 242. δό-
 ξαι σφαλεραὶ αὐτῆ 242. 243.
 σφάλματα αὐτῆ ὑπὸ Ἰωάννη
 Γεροσολύμων διίσχυριζόμενα 409
 καὶ 410

Ὠροσκοπία γενεθλιακὴ 27
 Ὠσὴ ἐπιπροφήτης 81

ΕΛΕΓΧΟΣ

τῶν περιεχομένων ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι.

Α.

Αβδίας πᾶ ἐτάφι	18	ἕτερον συνέδριον ἄρειανῶν	417.
Αβρασαῆ πόσον ἀριθμὸν δηλοῖ	194	ἕτερα Μακεδονιανῶν	418. ἕτερα
Αγκύρα. σύνοδος πόσας κανόνας ἐξέδωκε	337. ἕτερα ἡμιαρειανῶν	418. ἕτερα περὶ εὐταξίας	418.
	417. συνέδριον ἄρειανῶν	ἕτερα παρὰ Ἀμφιλοχίᾳ	418
Αγρίππα. σύνοδος κατὰ Φωτεινῆ.	418	Ἀντίτακτοι αἰρετικοί	205
Αγχιάλος. σύνοδος	233	Ἀντωνῖνος Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223
Αδριανὸς διατὶ δὲν ἐξύριζε τὰ γένηα	185	Ἀπελλῆς αἰρετικός	208
Αθανάσιος πόσας χρόνους ἀρχιεράτευσε	339	Ἀπολλώνιος συγγραφεὺς	229
Αἰγύπτῳ σύνοδος παρὰ Ἀθανασίᾳ	417	Ἀποτακτικοὶ αἰρετικοί	216
Ἀλεξάνδρεια. σύνοδος κατὰ Ὠριγένους	287. ἕτερα κατὰ Μελετίᾳ	Ἀππίων γραμματικός	128
	416. ἕτερα κατὰ Ἀρείᾳ	Ἀππίων συγγραφεὺς, συγγράμματα αὐτῆ	229
	416. ἕτερα κατὰ αἰρετικῶν	Ἀρελάτη. σύνοδος πότε, καὶ πόσοι οἱ συνελθόντες	336. ἕτερα
	416. ἕτερα περὶ ψήφῳ Ἀθανασίᾳ	Ἀρνόλδος συγγραφεὺς	53
	417. ἕτερα περὶ Ἀθανασίᾳ	Ἀρτηρία ἴδε κυκλοφορία αἵματος.	
	418. ἕτερα κατὰ Ὠριγενισῶν	Ἀρχιππὸς φιλόσοφος Πυθαγόρειος	29
Ἀμάτ δὲ Γραυεσῶν συγγραφεὺς	52	Ἀσία. Ἐπίσκοποι αὐτῆς δὲν ἐγίνωσκον διὰ κεφαλὴν τὸν Πάππῳ	233
Ἀνατολή. σύνοδος αὐτῆς	233	Ἀσία. σύνοδος	265
Ἀντιόχεια. σύνοδος κατὰ Παύλου Σαμωσατέως, πότε συνεκροτήθη	266. ἕτερα κατὰ Νοβάτῳ	Ἀσσιονίκιος αἰρετικός	205
	287. ἕτερα Εὐσεβιανῶν, ἀριθμὸς τῶν συνελθόντων	Ἀυγῆσα Ταυρικῶν σύνοδος	418
	365. ἕτερα ἄρειανῶν	Ἀυγεσίνοσ, συγγράμματα αὐτῆ κατὰ Δονατισῶν	322
	417. ἕτερα κατὰ Ἀθανασίᾳ	Ἀυγεσὸς πότε ἐτελεύτησε	101
	417. ἕτερα περὶ Μελετίᾳ	Ἀφρικανὸς συγγράμματα αὐτῆ	239
		Ἀφρικὴ. σύνοδος περὶ τῶν παραπεσόντων	257. ἕτερα
		416. ἕτερα Δονατισῶν.	418
		Ἀχαΐα. σύνοδος κατὰ Ἀετιανῶν	417

ΤΩΝ ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Β.

Βάγχε. σύνοδος	418
Βαλεντία Γαλλίας. σύνοδος	418
Βαρδεσάνης αίρετικός	220
Βασιλείδης διατί μάγος 193. συγ- γράμματα αὐτῆ	194
Βασίλειος Κίλιξ συγγραφεύς	50
Βζόβιος συγγραφεύς	52
Βιγνέριος συγγραφεύς	53
Βικτωρίνος Ἐπίσκοπος Πεταβίας, συγ- γράμματα αὐτῆ	286
Βικτωρίνος Ἐπίσκοπος, συγγράμμα- τα αὐτῆ	423
Βιλτέρα. σύνοδος	417
Βομπχάνος συγγραφεύς	52
Βόσρα. σύνοδος	287

Γ.

Γάγγρα. σύνοδος αὐτῆς πότε συ- νηθροίσθη 363. κατὰ τίνος 363.	364
Γαλλία. σύνοδος	333
Γνωσικοὶ αίρετικοὶ	196
Γορθινοὶ πότε ἔλαβον τὴν ἀρχὴν της	147

Δ.

Δανιήλ. ἑβδομάδες ὁ.	125
Διαγόρας Μιλήσιος διατί ἄθεος 44. εἰ χρὴ ἄθεον αὐτὸν καλεῖν	44
Διέζιος συγγραφεύς	53
Διοκλητιανὸς Ἀυτοκράτωρ ποίω θαι- νάτῳ ἐτελεύτησε	280
Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, διατί νόθα- τὰ συγγράμματά τε	174
Δοσίθεος πότε ἐχρημάτισε	146. 147

Ε.

Ἐβδομάς διατί διετάχθη	77
Ἐβίων αίρετικός πρῶτος ἐφευρετῆς τῶν Ἀζύμων	161
Ἐλένη ὀπαδὸς τῆ Σίμωνος	144
Ἐμβολισμὸς τί ἐστὶ	79
Ἐπιφάνιος Σχολαστικός πόθεν συνέγ- ραψε τὴν Ἰσορίαν τε	51
Ἐπιφάνιος αίρετικός τί πλέον τῆ πατ- ρός τε ἐδίδατκε	195
Ἐυαγγέλιον διὰ Τεσσάρων Τατιανῆ, εἰ ἐστὶ τὸ σωζόμενον 216. εἰ τὸ αὐτὸ ἐστὶ καὶ κατ' Ἑβραίους	216
Ἐυάγριος Μοναχὸς	423
Ἐυήμερος Τεγεάτης ἄθεος 44. δόξαί αὐτῆ 45. τί συνέγραψε	44
Ἐυνόμιος καὶ Οὐλύμπιος τί ἐποίησαν εἰς Ἀφρικὴν	320
Ἐυσέβιος τίνα χρονολογίαν κρατεῖ ἄ- πὸ κτίσεως κόσμου	83
Ἐυσέβιος Σαμοσάτων 423. σαθερό- της αὐτῆ κατὰ τῶν αίρετικῶν 423. θάνατος αὐτῆ	423
Ἐυσάδιος Σεβαστείας εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ παρὰ τῆς ἐν Γάγγρα συνόδου ἀναθεματισθεὶς	363. 364
Ἐφesos. σύνοδος	233

Η.

Ἠγήσιππος συγγραφεύς	50
Ἡρακλείων αίρετικός	333
Ἡρακλεώνης αίρετικός	205
Ἡσύχιος συγγραφεύς	50

Ε Λ Ε Γ Χ Ο Σ

Θ.

Θεμισιος Ρήτωρ	382
Θεόγνωςτος Ἀλεξανδρείας, συγγράμματα αὐτῆ	286
Θεόδωρος Κυρηναῖος ἄθεος	44
Θεοδοσιανοὶ διατὶ ἄλογοι	230
Θεόκτιστος Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης	286. 287
Θεόφιλος Ἀντιοχείας, τίνα τὰ ἀληθῆ αὐτῆ, συγγράμματα	214
Θεόφιλος ἕτερος ὑπέρμαχος ὑπερασπιστῆς τῶν Ὀρθοδόξων	423
Θεσσαλονίκη. Σύνοδος	418

Ι.

Ιάγκα συγγραφεύς	51
Γαμβρόνσκιος συγγραφεύς	53
Ἰδοὶ τί εἰσὶ 81. πῶς εὐρίσκονται ἐράπολις. Σύνοδος	233
Ἰερουσαλήμ. Σύνοδος 417. ἑτέρα 417. ἑτέρα	418
Ἰκόνιον. σύνοδος πότε συνεκροτήθη	262
Ἰζυρικόν. σύνοδος	418
Ἰοβιανός πότε καὶ ποῖω θανάτῳ ἐτελεύτησε	377
Ἰππῶνα. σύνοδος	418
Ἰσθμια πόδιον	80
Ἰσίδωρος αἰρετικὸς συγγράμματα αὐτῆ	194
Ἰωάννης πρεσβύτερος συγγραφεύς	50
Ἰωνᾶς πῶς ὑπῆγε μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆ ἀπὸ Νινευί	19

Κ.

Καϊανοὶ αἰρετικοὶ	209
Καισαρεία τῆς παλαιστίνης. σύνοδος αὐτῆς 233. ἑτέρα 417. ἑτέρα	417
Καλάνδαι τί εἰσὶ 80. κανόνες πῶς εὐρίσκονται	81
Κάνδιδος συγγράμματα αὐτῆ	229
Καππαδοκία. σύνοδος	418
Καρχηδῶν. σύνοδος 234. ἑτέρα 268. ἑτέρα 287. ἑτέρα 287. ἑτέρα 288. ἑτέρα 416. ἑτέρα 417. ἑτέρα 417. ἑτέρα 418. ἑτεραι δύο	418
Κάρος πότε ἀνηγορεύθη	279
Κήριδος ποῖω θανάτῳ ἐτελεύτησε	169
Κηρινδιανοὶ δόξαι αὐτῶν	169
Κίρτη. σύνοδος	416
Κλεόβιος πότε ἐχρημάτισε	146
Κολάρβασος αἰρετικὸς	205
Κορδέβα. σύνοδος	417
Κορνήλιος Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος	213
Κράνζιος συγγραφεύς	53
Κρισπίνος συγγραφεύς	53
Κρομαῖρος συγγραφεύς	53
Κύζικος. συνέδριον εἰς αὐτὴν	418
Κυκλοφορία αἵματος πῶς γίνεται	383
Κύλων Κροτωνιάτης 29. κατέκαυσε τὴν οἰκίαν τῆ Μίλωνος	30
Κωνσταντῖνος εἰ ἐθανάτωσε τὸν Κρίστον, καὶ Φάυσαν	314
Κωνσταντινέπολις. σύνοδος 417. ἑτέρα 417. ἑτέρα 418. ἑτέρα	418

Λ.

ΤΩΝ ὙΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Λ.

Λαδέρχιος συγγραφεύς	51
Λακτάντιος	286
Λάμπεσα. σύνοδος	287
Λατόπολις. σύνοδος	417
Λαυρίζιος συγγραφεύς	53
Λιβανωτοὶ τίνες	180
Λιβελλατικοὶ τίνες	180
Λέγδωνον. σύνοδος	233
Λεκιανὸς μάρτυρ	285
Λεκιανὸς Σαμοσατεὺς εἰ ἄθεος	190
Λύσις φιλόσοφος Πυθαγόρειος	29

Μ.

Μαγδαλυνή. ἀμφιβολία τῆ ἐρχο- μῆ της εἰς Μαρσιλίαν	123
Μαγδεμβουργικαὶ ἐκτονταετηρίδες, διατί ἔτω λέγονται 52. τίς συ- νέγραψεν αὐτάς 52. τί περιέχει πᾶσα ἑκατονταετηρίς	52. 53
Μάνης αἰρετικὸς 274. πόθεν ἔλαβε τὴν αἵρεσιν	275
Μάξιμος Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπος	223
Μάξιμος, συγγράμματα αὐτῆ	229
Μάξιμος ὁμολογητὴς	423
Μαρκελλίνος) Ρώμης Ἐπίσκο- Μάρκελλος) ποσ	300. 301
Μαρκίων αἰρετικὸς	205
Μάρκος αἰρετικὸς	205
Μάρκος Ἀυρήλιος, εἰ ἤγειρε διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν	412
Μεδιόλανα. σύνοδος 417. ἑτέρα 418. ἑτέρα	418
Μελέτιος συγγραφεύς τῆς παράσης Ἱσορίας, πότε συνέγραψεν αὐ- τὴν 86. πότε ἐτελεύτησε	86
Μελιτινή. σύνοδος	417

Μενσάριος, εἰ ἔπεμφε τὸν Φήλικα εἰς Ρώμην	319
Μεσσερσχιμίδιος συγγραφεύς	53
Μῆνες. ὀνομασίαι αὐτῶν κατὰ τὰς Α'- θηναίους, Μακεδόνας, Ρωμαίους, καὶ Ἑβραίους	78
Μιλτιάδης, συγγράμματα αὐτῆ	229
Μιχαίλας πότε ἐγεννήθη	19
Μόδεσος συγγράμματα αὐτῆ	229
Μοσχέμιος συγγραφεύς	53
Μασσανὸς, συγγράμματα αὐτῆ	229

Ν.

Νατάλης Ἀλέξανδρος συγγραφεύς	52
Ναῦμ πόθεν ἦν 19. πῶ ἑτάφη	19
Νέμεα πόθεν	80
Νέρων πόσας γυναῖκας ἔλαβε	136
Νικολαῖται 148. δύο εἶδη αὐ- τῶν	149
Νικομήδεια. σύνοδος	416
Νόναι τί εἰσί. 81. κανόνες αὐτῶν	81
Νορβῶνα. σύνοδος	288
Νημεριανὸς παρὰ τίνος ἐφρονέυθη	279
Νημιδία. σύνοδος	417
Νύσσα. σύνοδος	418

Ο.

Ολβέργιος συγγραφεύς	53
Ολυμπιάς ἐποχὴ πόθεν ἔτω	79
Ολύμπιος ἴδε Εὐνόμιος.	
Ονουχίτης)	
Ονοχοῦτης) κρίσις περὶ τῆς	141
Ονοχορσίτης)	
Ονοποχαίτης)	
Ουαλεντιανὸς αἰρετικὸς	203. 204

ΕΛΕΙΧΟΣ.

Ουάλης Αυτοκράτωρ σκληρότης αὐ-
τῆ 382
Οΰφται αίρετικοί 209

Π.

Παζός. σύνοδος πότε συνεκροτή-
θη 384
Παλαιζίνη. σύνοδος 233. έτέρα 416
Πάμφιλος πρεσβύτερος πότε έμαρτύ-
ρησε 287. συγγράμματα αὐ-
τῆ 287
Παρέος συγγραφεύς 53
Παρίσιον. σύνοδος 417
Παῦλος Α΄ πόσολος διαλέγεται ένω-
πιον τῆ Φήλικος 131. ήν άγα-
μος 135, πότε έμαρτύρησε 139
Παῦλος Σαμοσατεύς, χαρακτηρ αὐ-
τῆ 267
Παῦλος Ερημίτης 423
Παφνέτιος όμολογητής 423
Πάφιος συγγραφεύς 53
Πέργαμος. σύνοδος 233
Πέτρος Α΄ πόσολος πότε έμαρτύρη-
σε 139
Πιλάτος πώς κη πότε απέθανε 116
Παβλία δεσποίνη 423
Πραγματικός τύπος, ίδε τύπος.
Πρόδικος αίρετικός 195
Πρωταγόρας άθεος 45
Πτολομαίος αίρετικός 205
Πυθαγόρειοι μεγάλην τιμήν έπρόσ-
φερον τῷ διδασκάλῳ 45
Πυθαγόρας φιλόσοφος 47
Πυθια 80

Ρ.

Ρεχεμβέργιος συγγραφεύς 53

Ριβόδιος συγγραφεύς 52
Ριβέτος συγγραφεύς 53
Ρόσβειδος συγγραφεύς 52
Ρωφίνος συγγραφεύς 51
Ρωμανός ει Επίσκοπος Αντιο-
χείας 306
Ρώμη. σύνοδος 233. έτέρα 233. έτέ-
ρα 233. έτέρα 257. έτέρα 263. έ-
τεραί τρεις 287. έτέρα 288
Ρώμη. σύνοδος κατά Δονάτω, πότοι
Επίσκοποι 320. έτεραί δύο πα-
ρά Γελία 364. έτέρα παρά Γε-
λία 417. έτέρα παρά Λιβερία
417. έτέρα παρά Συρική 418

Σ.

Σαντορνίλος διατί μάγος 193
Σαρτόριος συγγραφεύς 51
Σαρδική σύνοδος διατί έχι οικωμενι-
κή 366
Σεγέδιον έγγαρίας. σύνοδος 418
Σεκάνδος αίρετικός 205
Σελεύχεια. σύνοδος περι τίνος 416
Σεραπίων. συγγράμματα αὐτῆ 423
Σηθιανοί αίρετικοί 205
Σικελία. σύνοδος 233. έτέρα 417
Σίμων μάγος δόξαι αὐτῆ 145. κρίσις
ει έσέβετο ως Θεός παρά Ρω-
μαίοις 146. ει έθανατώθη διά
προσευχῆς τῆ Πέτρα 146
Σινέεσσα. σύνοδος περι τίνος 416
Σχόλιος συγγραφεύς 51
Σκέριος συγγραφεύς 53
Σπυρίδων 423
Στρεϊδάγεν συγγραφεύς 52
Στέβνερος συγγραφεύς 53
Στωϊκοί φιλόσοφοι διατί έτω καλῶν-
ται 45. δόξαι αὐτῶν 45

ΤΩΝ ὙΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Συνάδων σύνοδος	262
Σύνοδος. πόσαι σύνοδοι εἰς τὸν πρῶτον αἰῶνα	174
Σύρμιον. σύνοδοι κατὰ Φωτεινῆ πόσαι	369
Σχιμίδιος συγγραφεύς	53
Σχοισαῖος συγγραφεύς	52
Σχιεφνιῆ συγγραφεύς	51
Σχελτίγγιος συγγραφεύς	51

Τ.

Τάκιτος πότε ἀνηγορεύθη Αὐτοκρατόρῳ	273
Ταρρετίνος συγγραφεύς	53
Τύανα. σύνοδος	417
Τύπος πραγματικὸς τί ἐσὶ 315. διατί ψευδής	315

Φ.

Φαυσῖνος πρεσβύτερος συγγράμματα αὐτῆ	423
Φήλιξ Ἀνδύπατος	131

Φίλιππος Συδίτης συγγραφεύς	51
Φίλιππος Γορτύνης, συγγράμματα αὐτῆ	229
Φίλων συγγραφεύς	50
Φλαυϊανὸς Ἀντιοχέως	423
Φλεθρίος συγγραφεύς	52
Φλέψ. ἴδε κυκλοφορία αἵματος.	
Φωτεινὸς, μαρτύριον αὐτῆ	229. 230

Χ.

Χρυσόσομος. προσίμιον τῶν ψαλμῶν εἰ τῆ Χρυσοσόμου ἐσὶ	16
---	----

Ω.

Ωριγένης. διδάσκαλος Ἀλεξανδρείας 243. διατί κατακρίνεται ἀπὸ τὸν Δημήτριον 244. μαρτυρεῖ ἐπὶ Δεκάδικ 244. δὲν ἐδυσίασε τοῖς εἰδώλοις ἐπὶ τῆ διωγμῆ 244. συγγράμματα αὐτῆ 244. τίνες τῶν Πατέρων κατ' αὐτῆ, καὶ τίνες ἄλλοι	244
---	-----

Τ Ε Λ Ο Σ.

Διόρθωσις τῶν κυριωτέρων παραδρομῶν.

Σελ.	γραμ.		
10.	26.	ἐδωρίσθησαν, ἀνάγνωθι.	ἐδιώρισθησαν.
15.	34.	τὴν καταστροφὴν,	τῆς καταστροφῆς.
16.	5.	ἔτι	ἔτι.
23.	30.	ἠνώδῳσιν	ἠνώδησαν.
62.	24.	παρένθεντο	παρέθεντο.
80.	18.	ἐπιστόδροι.	ὀπιστόδρομον.
125.	3.	ἀπώλει	ἠπείλει.
127.	29.	ἐπόσαξε	ἐπρόσαξε.
154.	12.	διηγῶνται	διηγῶνται.
168.	9.	περιγελησῆς	περιγελάσῃ.
181.	15.	ἐπαριδμῶντο	ἐπαριδμῶνται.
184.	4.	εἰς	εἰς.
188.	23.	στρατευμάτων	στρατευμάτων.
216.	16.	Ἐπιφανίῃ	Ἐπιφανίᾳ.
239.	1.	ὡσε	ὡσε.
272.	35.	ὁ Ῥόσιος	Ὁρόσιος.
317.	35.	εὐκτήριον	εὐκτήριον.
332.	16.	ἡμέτερον	ὕμέτερον.
342.	3.	ἐχειάζετο	ἐχρειάζετο.
343.	32.	Τηριδάτης	Τηριδάτης.
403.	4.	ἐκαταπαύθη	ἐκατεκαύθη.
414.	17.	πόλεως	πόλεως
421.	16.	διαλεκτέα	διιάλεκτε.

Παραδρομαὶ εἰς τὰς ὑποσημειώσεις.

50.	10.	πέπτον	πέμπτον.
55.	5.	Ταρναίνιος	Ταρκαίνιος.
165.	27.	κατὰ Ἐωσφ.	κατὰ Λακιφεριανῶν.
197.	14.	αἰώνω	αἰώνων.
229.	11.	Σουγκλήτη	Σουγκλήτη.
-	28.	σὺν τῆς λοιποῖς	σὺν τοῖς λοιποῖς.
232.	1.	μιμῶμενον	μιμῶμενοι
286.	1.	δυσνόητον	δυσνόητον.
407.	2.	secretum	secretum.
423.	3.	ἄρρεσερόν	ἄρισερόν.

